CCI 23

lxvii

ce lum hic hiesus qui adsumptus est
a uobis in ce lum sic ue nit et quem
admodum uidistis eum ascenden
tem in ce lum alle luia
CO Psallite do mi no qui ascendit su per ce los ce
lo rum ad o rientem alle lu ia Dom. p. ascens. a.
Exaudi do mine uocem meam qua clamaui ad
te alle luia tibi dixit cor meum quesiui uultu
tuum [illegible] uultum tuum domine requiram ne
auertas faciem tuam a me alle luia alle luia
PS Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo
lxv
euovae Alla Dns in syna A lle luia

N. Inv. 335

335

coram te euovae Alla Veni sce sps Alla Emitte
Require folio. lxviii
spm Alla Sps ei A lle lu ia
V Spiritus est qui uiuifi cat ca ro
au tem non prod est quic quam A llelu
ia V Re gnabit dominus sup
omnes gen tes De us sedet super se dem
sanctam su am A lleluia
V Benedictus es domine de us patrum no
strorum et laudabilis in secula A lle
lu ia G Dum com
pleren tur di es pen tecostes
erant omnes pariter

Iste liber detur ad librariam universitatis ...

Bartholi prima pars
super ff novo

405

Martinus de [illegible] in [illegible]
xxvi May ... Martis
... [illegible] ... et Martis

335

Bartholi prima pars super ff novo

III

Dominum ut
scatis. hic noe
caput to
tius compilacionis
et se que in principio
aliorum librorum dicit
non referam hic. s.
quod sit subiectum seu
materia que sit ca efficiens etc. hec dy
hic tetigerit guil durant plenius. B. de
insta. 2 m. 2 ego. inpu. sume sup. C.
nit legam Ricam inpu. l. i. Rubrica
dividit inquinque partes primo ponit in nocacio
divini nominis. 2o ponit denominacionem in
principalis tuli huius causa efficientis
tercio ponit quedam causa materialis. Quarto
ponit quedam causa formalis. Quinto po
nit ad patrem titulum Rica spalis. s. de
op. no. mnc. sa ibi dni iustiniani. tercia ibi
mr. emncl. quarta ibi digestorum. quinta ibi
de op. no. inne. Et in ista Rica ponam
casum quod put poni consuevit in ingressu
sidium fuit acompilatoribus quod in omni
operis principio consuevit invocatio fieri
sui secte distribuitur. quero quem nos
invocabilis in isto principio. Fuit compi
latores nos sumus xpiani 2 et imperator
xpistianus ideo invocabimus nomen dni
nri ihu xpi. dicendo in nomine dni etc.
Ego quero cum omnis liber denotet a suo
auctore tamquam a causa efficiente ut dicimus
liber homeri libri aristo. ut l. librorum. s.
s. i. dele. iii. iste liber a quo denominatur
Resp. quod nominatur liber iustiniani tamquam a ca
efficiente ideo dicit dni iustiniani etc.
Tercio querit que erit materia huius libri unde
tur quod eius materia est mr. emncl. etc.
Quarto querit que erit forma huius
li lib. Videtur quod forma eius erit divisio
p libros. ideo dicit ff. etc. seu ponder
tam ex ordine cui respicit etc. Quinto
querit que erit materia spalis primi tit
tulus Resp. de op. no. mnc. Ibi nome
dni invocandum. Et no. quod cum genti
que significant causam efficientem quam
materialem quam formalem ut hic patet. Exp.
causa abalia secta quam xpiana nomen
xpi invocat videt fieri in contemptum
ut C. deinde l. iudeos. Et ista fuerunt in
consulti qui fuerunt ante xpm 2 sic pagani
in ff. etc. nec in l. i. 2 ii. de cons. ma
di. quod tempore cesaris fuerunt 2 xpus fuit
natus tempore octaviani glo. impu. ff
ucti. dicit quod istud fuit additum a com
pilatoribus 2 istud facit ad quomodo ma
ficientis iustini mit iudeos ul' mit inde
mz 2 xpianum 2 ponit in noie dni nri ihu xpi.
et quod amicti no invocat. Et acompila
tore iustini. sufficiet. Cap. 2 in q
gentis le denotare dnium ut l. sum hap
B. inanda 2 l. si tp dib summ conb
deler. 2 l. sumb conb incom 2 constabit
pecuni. de sap. sur. fateor quod gen
tes ht dam significacionem 2 etiam alias
significaciones que ponit in hac rica
Et dn ponit in l. de sum put mansit
et apta i materia ubi ponit ut l. quod
in sup. s. de v. ob. ubi glo. expsse pot
hec ergo dn dicit liber ut dixi supra
2 l. quod idem sic deciam 2 ut dicit
in l. librorum s. i. dele. iii. Et circa
venit posse dubitari reperit in quodam
statuto quod quicumque receperit rem alterius
puniat. utrum quod significat ibi alterius
an dnium ul' possessionem et videtur quod sufficeret
dnium ita quod non ponerem ut l. ii. post
pre derch. 2 sup. fi. econtra videtur quod sufficeret
est non solum i dnio Et etiam in possessione
2 denotatione detentionis ut si hic rem
comodatam ul' depositum ul' quamcumque
in mit est pot dia alterius ut l. i. in
pr. 2 s. at ptor. 2 s. se. B. nam ton
sta 2 l. ii. inpu. 2 s. inhat. i. in bo
rap. dicit quod de sitta 2 ppia significat
significat dnium sic ut dicit l. ii. de
reb. 2 sup. fi. Et de quibusdam
significacionibus magis larga 2 impropria cum
p hudit 2 pcionem et detentionem ut in
dno dn guinalia antiqui dicebant quod
gentes recipit quod ex ea eius quod est alterius
quod ex ea ponit prestatur nobis de
bemus accipere sic ppiam significacionem
ut l. nem. ah. dele. iii. tamen secundum
communem usum loquendi accipiam isto so
modo ut l. librorum s. quod s. 2 quod ibi no
facit e. t. l. qui suos 2 quod tal sit rei
usus loquendi optime facit quod no. B. de
dci. mr. l. ii. impu. in glo. no. cum
Cap. 2 primo op. ex glo. illa que trada
t administracionem aliquorum debent a
capite tradi ut l. argentarius s. ed.
B. de eden. Et hic liber non traditur
a capite quia male traditur vel cum sit
ptes. ff. ut l. ii. s. si cum omnia C. de

neb un. cuncti hic non incipit i aliq
car cu sexta incipit de bo. sep. dene
ob. Ecce sic iudex i iudicio famil. hic no
facit dicam ul separatam quintam pfac
ut C. coia utriusque iudi. plt. ista hic docto
res qui fecerunt istam diuisionem uolu
nolueront incipe uolumine infor. de r bo po.
quia noluerunt illi tractatum separare a
materiis infortiati que eis fatigat
ptem infor. de uer. ob. non incipit que in nuo
remanet de hoc uolumine. uel p i cmodam
diuisionem ista ps est diuisa 2 ps att
buta infortiato ps hinc uolumini ar. B.
fa. her. l. ampliis 2 inde glo. que incipit B
tam vii. 2. l. usque ibi fin hoc 2 q sequit
recita hic fin hoc ista mia distincta
est ab alia qu rica no continuat gl.
l. i. 2. ii. de sta. ho. glo. Ecce q no est
separata B fin u loquit dom pluri o
hic de eodem B no i eundem modu et
inde glo. ibi B hic ia est distinctum ma
2c. usque ad fi. ista uba exponunt py
uno mo 2 p so. 2 azo. i summa huius liba
alio modo 2 alio mo p sa. de arte dy.
exponunt eodem mo. s. edicta ppnendo
non in eundem modum quia B. de acqui
rendo hic de retinendo 2 sic pt arri
pi continuatio rice. Alio mo exponitur
p azo. eodem mo. s. ppnendo edicta
non in eundem modu q. B. dom. plurio
q p tam adultas uoluntates 2 de actibus
morientium hic de actibus uiuentium

Tercio mo exponunt p la. de arc. q. B.
dom. pluo. i. ex quo resultat acco hic
de officio iudicis p q fit mutacio ut
l. i. ff. bonor. de bo. po. 2. l. i. de bo.
he. pe. ista hic de officio iudicis tractat
ista no est uera nam i ma de bo. po.
ante petitam bo. pos. non erat acco
B deueniebat officio iudicis post decre
tum competebat acco 2 loquitur de ac
tione que fit inpsequitione fin hoc ergo re
manet q ista edicto fit p pte uoluntas

Iuxta hoc quero aliquis i ciuitate ista
uult pducere statuta ciuitatis Florencie
an teneat pducere totum uolumen sta
tutorum et non q ps pt pducere ut hic
et sufficeret pducere totum unum ca
plm q sub una rica continet ar. B.
de eden. l. argen. ff. edi. 2c.

Item an
sufficiat pducere unam pticulam
statuti unius uir q sit sicut dicimus
i pticula testi uit no in dar. ff. ed. 2
per ex. C. de pa. impa. off. l. fi. di
co contra q unio totum de exhiberi
q i fine posset esse una pticula q
corrigeret et limitaret precedentia ut
B. de legi. l. in simile ubi est expsse
casus 2 idem puto in alio instro uel
puilio ut dixi no. ad quam dicit q que
dam est edicio que fit iudicia 2 illa de
fieri de tota scriptura ut dixi. quedam
est edicio que fit pti ut qui dat sibi
copiam eius tm capituli q facit ad
rem iudice ipso examinante delega
te totum casus est ex. de fide instru.

r continet 2 hoc intelligo inco qui totu
pt exhibere secus in eo qui no pot to
tum exhibere ut legatariis qui non
de hre totum testm B pticulam ut dom
est

Sed quero an illa pticula
faciat fidem. s. que pducta e sine
opponat. dic aut ecco q pducit
appet q est pticula ut q nominis
exemplaris expsse hoc dicit uel est
ibi dao 2c. uel aliqua alia que deci
siones significet 2 no facit fidem ut
dec. l. in simile. B si no appet pfuit
totum nisi opponat 2 pbet contrar ar.
eius q no. B. de pba. l. cum de l. 2
licet ps non possit edere pticulam
tm legislator in quo cessat omnis
suspicio semp tradit nobis pticulas
legum ut B. de iudi. l. ps licet 2 ad
l. acqui. l. ii. 2. i uolumine decretalium
quasi p toto ponunt decretales deci
se idem i iudice qui facit edi pti
culam et in notario qui tradit pti
pticulam q in eis cessat suspicio
B ps que edit ad sui comodum to
tum de edere iudici ut dixi idem di
co si in statuto est sca aliqua ce
dico que edi de ar. eius q no in
dec. l. in simile de l. q continatur

Item quero ps que opponit pa
titur no esse editum totum quo pro
babit B ideo producat totum statutum
uel si faciat contra se expimentem
consilio q pducat totum illud tm q
fuit pductum sub tali forma q ap
peat pticulam ee et plus illo sta
tuto continet

Sed quare appel
lat. ff. nouum. Ecce quis appellat
nouum i. ultimum ut i. ff. i nouissio
C. de ar. tol. 2. l. nouissima. s. ind.
sol. 2. l. nouissime. B. q sol. ma. ant.
cum ergo tra sunt uolumina istud est
ultimum. Secundo mo appellat nouum sic que
dam inclita appellat a prima pte sui
ut incliti q ui. ant. clam ista hic
q tractat de nouo ope appellatur
ff. nouum

Tercio mo pot dici nouum
. s. q nouum appellat iniquum ut l.
i. in pr. B. q quisque iur. 2 ideo hic
dicit nouum i. iniquum prin. B iniqua
hiis pmissis ueniamus ad inspiciendum 2c.

Hoc edicto pmittit

Diuidi in duas ptes pro
ponit edicta in maiores.
Secundo edicta remissionibus. Secunda
ibi dom remittit 2c. 2 pri. istud no
de sumari q est summum edicta plures
cum idem edictum tenebat duo capita ut
l. p tor. incipit. i. c. et ideo in ipsis
illa duo capita summant 2 io ponamus
tamen intimis 2. glo. quedam hic po
nit tamen que incipit tenuis edifica
bat 2c.

Nota collige ptem

Op. de hic. hoc edicto in q male di
cit in hoc puomi hoc est demonstram.

ad oculum ut l. nec de lib. instr. et ff. de v. s. l. si stip. fuero hec similia. sed istud edictum non ponit hic sed ff. e. l. debuit dicere illa. glo. volens excusare contrarium dicit quod hic prophetizat et sic facit contrarium et ita in pluribus locis facit ut l. i. de pac. et l. i. C. quod quisque iur. et l. i. in prin. C. de cap. dim. glo. non bene dicit cum prophetizare secundum theologos fiet duobus modis primo dicere preterita inversa et facta incognita ut fecit moyses in genesi. secundo modo dicere ea que ventura sunt ut fecerunt alii prophete sed cum ulpianus viderit et cognoverit hec edicta ergo non prophetizavit dicitur quod proponit hec est demonstratum ad oculum corporis et ad oculum intellectus ut l. hec actio de calump. l. et l. hec actio de eden. et C. de furtis in prin. l. i. in quibus incorporalia demonstrantur per hoc pronomen hic et hec et hoc. glo. dicit alii et in alle[gatione] l. mancipia ff. de verbis duobus deleatur et ibi scripsi et per hoc pot. sustineri dictum testis qui examinabat in palacio prelatus et super uno articulo dixit quod celebratum in palacio epi. super alio articulo dixit in hoc palacio nam refertur ad oculum intellectus hoc palacio scilicet epi. de quo est dixit non ad oculos corporis ar. de tes. c. cum causam nisi ex circumstantiis contrarium intelligeretur quod demonstraret res corporales ut ea que non in dicto ff. duobus. ¶ Procedo ultimus dicit hic edicto. ad istud quod et in quod interdictum debeat appellari ut l. pretor ff. i. e. glo. que est hic facit contrarium et est super verbo edicto et est tertia glo. ibi hic appellatur interdictum. an ista glo. bene dicat debemus scire quid est edictum et quid interdictum et glo. in l. pretor ff. i. e. dicit quod est differentia quantum inter causam civilem et criminalem quia sic actio oritur ab obligatione ita interdictum oritur ab edicto quod tenet spe. de acc. sed non bene dicit quia actio que datur ex edicto non semper est interdictum ymmo notatur actio infactum ut l. si decem per quem factum erit. Jo. in ar. bene separat edicta ab interdictis. Ro. fo. in libellis in ti. de edictis quod interdicta sunt quando pretor aliquid precise precipit ut ad restituendum vel fieri vetando et sic interdictum quia in omnibus interdictis edicta sunt cum loquitur cum quadam modificatione ut actionem dabo ut l. si quis ad quod de in. ed. et in ed. et de tributis qui dete. ut est. l. si vero ff. pretor ait. ista verba Ro. confunduntur per. l. i. in prin. ff. ne vis fi. ei. ubi precise non loquitur et tamen dicitur interdictum quod dicens ¶ Edictum ab interdicto differt ut genus et species et edictum est nomen generis ut in ff. constat in sti. de inr. na. gen. et ci. dividitur autem in edictum et interdictum ut in adeptione dicimus in l. i. C. de adop. ¶ Sed quomodo cognoscatur una species ab altera tex. insti. de interdic. in prin. et ff. sed tamen hoc declarat dicit ibi interdictum i. inter duos dictum nam quotiens erat quod inter duos et aliquid statuebatur notabatur interdictum. et de istis continentur libri de interdictis nec curo quibus verbis uel qualiter loquatur. sed quia est positum extra libros de interdictis et hic sto verbis Ro. fo. quod quando loquitur prepositive precise tunc dicitur interdictum quod civilibus apparet inter duos redditum ubi vero non est redditum inter duos sed pretor ex suo officio facit. tunc dicitur edictum. ex hoc sequitur quod istud est interdictum quod civilibus que ponuntur in l. pretor in prin. ff. e. appellatur inter duos redditum. hic ergo in consul. appellat edictum utens nomine generis. ibi interdictum utens nomine speciei ¶ Quod dicit hic quod in actio permittit hoc edicto contra in toto primo edicto non reperitur quod in actione permittatur ut in l. pretor ff. e. dicit glo. quod eo ipso quod precipit dessum fieri post inchoationem in permittere inchoare quod probat istam glo. quod quotiens permittunt sequentia et precedentia ar. C. de fur. in prin. l. ii. ff. quod in leg. et com. pro. l. refecit. et ff. de serv. rusticorum pre. l. veteres ¶ Ad istud opponitur fortius tex. dicit permittit et sic denotat intentionem et glo. dicit permitti in et sic denotat fictionem ut l. ii. ff. de acq. her. et ff. de cond. et de. in. ar. Ro. ex l. de quod est civilibus et quod est ex tuncte ut ff. de ver. sig. l. nomine et in ff. sibi ex legibus. vel in ar. consul. qui dixit permittit fateor ex mente et sic non glo. considerat verba legis et sic dicat verum quod non civilibus permittit nisi sit te. [illegible] et hoc ff. e. l. pretor ff. et ibi dicitur ¶ Quod dicit hic quod eo ipso quod mandat dessum et sic penam imponit annullatur precedens actus contra C. de tep. n. l. fi. dicitur ff. e. l. pretor ff. i. ¶ Sp. C. nequius eius qui in ius vo. fi. l. ii. ubi in posse contempni quamquam quoniam ut sit fuit quidam hic ut quod auctoritas pretoris contempnitur sed et ibi contempnitur. vel dicit Ro. fo. in libellis suis unum verbum nobile quod intellexit hic quod est dubium de iure ius vel non sed quod est certum de non iure ius. potest specialiter per datum l. ii. et videmus quod quamvis ius sufficiat et inchoat dicere ex quo ut inchoatio separatur quia constat quod non de ius ut ff. e. l. ff. fi. in l. in magis in alio quam non habet aliquid ius et illud multum in mente glo. que dicit et incipit quod ex post facto apparebit et ergo finit apparet esse idem quod quod post et hoc in tenere glo. magis hic posita in prin. et ff. e. l. de pupillo ff. in pri. super verbo fecit et facit bene tex.

j. e. ff. nunciando. v. quod si in nunc. et glo. sentit j. e. ff. ¶ Nunc videamus in glo. super verbo personae et in ff. in nunc. super verbo pertinent et hoc sentit Jo. et Azo. in summa huius ti. et spe. in ti. de quod no. in. d. § in quid vii. et ergo tam concilie da termini. ¶ Quero j. e. l. ff. siquis edificium et ff. qui opus. dicit quod hic que fit ad opus novum, ibi quod fit ad opus re faciendum. ¶ Quero j. e. l. de pupillo ff. in principio, se. glo. quod debet intelligere de nunciatione legittima et hic glo. vacet in hoc et adde quod si est nunciatio in con gruente facta et inepta non valet et sumit ut l. de pupillo ff. nunc. et no. in prin. magne glo. hic. Item quod esset invalida propter causam obmissam ut est in libello. quod debet inseri cum si petitur argumentum l. fi. ff. de excep. et in textu quod in no debet reddere causam nisi interroget ut l. solam. C. de testa. et unde istam glo. no. quod tenet dy. et incipit glo. legittima et contra tenet go. glo. quod causa debet exprimi si petatur de hoc statim dicam in quodam.

¶ Quero quod causa non sit exprimenda sed sit pro voluntate ut l. quod poterat ad tre glo. no. se. dy. dicit ibi repudiando venire quod nunciat sed se exhonerat. hic quod nunciat edificantem sed cede ibi in quod nunciare legatarios ut l. si nemo de testa. tu. sed ibi no quod nunciat inferendo dampnum sed non concedendo lucrum. ¶ Quinto ad quod est cum prima istarum parum quo dixi quod nunciatio potest fieri iure tribus nunciandi et quod propter hoc esse dictum. Ego primo exaliquo iste conflicto in ut nunciatorem et cum cui fit nuntiatio ar. enim quod dicat de fructuario qui non potest denunciare duo. Item si hoc esset alicui indicatorum personarum iste si indicat hoc evidentia facti ut puta quod nuncians nil habet ibi prope cum debere possit sed ut ius cum j. e. l. no. solum in prin. per quos nullum tu. dampnum. Item nono ut publico quod edificent infra termines limitatos in l. fi. 6. in. ne ... Idem si esset factum limitatio ex forma alicuius statuti ut C. de edi. priua. l. ii. ubi hoc est expressum et predicta faciunt rem manifestam ut ex dene. supra ... olim.

¶ Sexto quero an in nunciatione debeat inseri causa glo. hic quod sit si petatur fieri libello et intexte ar. secundum hoc tenet dy. et insuper in ti. de quod. ff. fi. § in quod sufficiat si solum sed glo. j. e. l. no. solum ff. sed cum in. in indistincte tenere quod causa debet inseri. dy. dicit quod hec glo. loquitur in actu nunciandi ibi ipse servare nunciat credo glo. et dy. benedicte sed quod dicat dy. de preservatione in declaratione nunciatio quod super hac nunciatione procedit fiunt super libello ut j. e. l. de pupillo ff. qui opus nunciatio cum inseret adjectionem plus fiunt in alio libello sed hoc intelligo nisi nunciatio fiat per pretorem tunc cum debet

peti coram pretore non in ipso actu nunciandi ut colligitur ex l. de pupillo ff. meminisse j. e. in forma nunciationis fienda de pretorem ut ibi dicam et hec venia intelligo in nunciatione non operis publicis autem nunciationibus et protestationibus cum debeat inseri dicam j. e. l. de pupillo ff. siquis ipsi ubi tractabo materiam protestationis. ¶ Certo quero dicta parte petente debet inseri causa quid si pars non petit expresse sed dicat ego nescio quare me impediat libenter sciverim an per hoc videatur petere dico quod sit ut C. de l. i. e. l. et eo modo et l. et hoc modo et de acqui. her. l. siquis in bona ff. pro licet quod et pe quod in C. inquam causa innuitere non est ne l. in maiorum quod dicunt quod ista sunt verba enunciativa que non inducunt dispositionem nisi in ultimis voluntatibus ita dicunt ipsi ibi invisi quoniam licet male dicunt quod dicitur ff. pre non loquitur in ultimis voluntatibus sed in dispositione ut unius. pri. no sunt verba nunciata primo dispositiva ut dicitur l. nam et si erunt enunciativa cum sunt de futuro non induceret dispositionem ut l. tucia cum testo in prin. de le. ii. et no. j. de donat. l. ex hac go. pro quod sunt dispositiva licet narrativis loquatur quod si instant peteret. ¶ Certo quero quid si exceptiones causae no petit dubitationem sed operarius qui fit predio propter suo sufficere ut j. quod vi. aut clam l. prohibere in prin. et quod hic tractat de bieda ratione dum go. et contra ut l. ii. C. si per vim vel alio modo et quod lex puniebat meorum personarum expedi in actu nunciandi ut j. e. l. de pupillo ff. nunc. go. et contra ut no. j. e. l. in prin. in prin. ¶ Quinto quero usque ad quod tempus potest peti ista exceptio cuius certo in ipso actu nunciandi ita loquitur hic in glo. et dy. et bene post nunciationem aut pretorem vero quando est ius nunciandi et sit petendo se indicationem exprimi non prodest illud ius. ar. C. de dona. que sub modo. l. per hanc. sed si vult post denunciantem trahere ad iudicium et auctore pretore postulare expositam et quod venit de calumpnia ut j. e. l. de pupillo. ff. qui nunciat et quod ibi dicam. ¶ Sexto quero quid si nuncians exprimit causam ingenere puta ego nuncio causa iuris mei conservandi vel causa futuri fi do vel dampni mee debite. Ego credo quod sicut in libello debet ibi clare dicere quod adversarius suus possit declarare cum velit cedere vel contendere ut C. de edendo l. ii. ita hic pro ea que dicta sunt al. post specie nuncio. ¶ Septimo quero quid si dicat ego nuncio quod tu edificans vel edificare facias contra talem formam dominii mee debitam vel edificans in solo meo, cum hoc sufficiat in quod sit ut j. e. l. ff. nunciamus et l. de pupillo ff. in prin. dico sic causa quecumque debet esse legittima talis quod concludat

sicut diximus que inserit in libellos .C. de
eden. l. i. in prin. et ff. de doli except. l. ii. §.
circa. sed pone quod sit verum quod dominum tuum ma
ctoris debeat servitutem si tu non es in quasi
possessione ipsius non potes me invito contra
libertatem impedire ut l. i. ff. de aqua cotti.
et esti. et dicit ff. e. l. si prius et ideo prorata
deberet dicere quod edificantes contra talem servi
tutem in cuius possessione sis ut dicta l. sicut ff. de
aqua coti. et esti. idem si dico quod edificantes
in meo quia si non possideo non possum te
molestare in tua parte sive pone predicta
venia nisi possideres tunc inquietante vi
clam vel precario quia tunc tempore turbo
ut l. i. in fi. et l. se uti possi. et ff. e. l. si
in operis et ibi dicimus fateor tamen quod si edi
ficantes faceret aliquod edificium propter quod fieret
michi preiudicium in vendicaret servitutem vel
dominium quod tunc predicta esset iniusta cum preiudica
si aliquis edificat sepulcrum vel etiam
contra servitutem vel in meo licet ego non sim
in possessione vel quia iniusta est tua inquietudo quia
ex hoc tu meum efficeret deterior quam in adi
tibus maioris fieret rebus sacris et reli
giosis quam aliis ut .C. de religiosis. l. sunt
persone in fi. et arg. ad predicta si ex novi. ope. nu. a
gra. l. plerique et hoc dicit tex. in dicta l. si ff. de
aqua coti. ibi sine preiudicio servitutis et ideo
fateor quod si esset inquietans in possessione vel
quasi et hoc esset manifestum non esset
necesse expressum eadem enim ratione qua
inquietatio manifeste calumniosa fieret
ut dicitur eadem ratione petitio expressionis
cause si est calumniosa potest fieri

Octavo quero utrum in presentatione inun
ciationis debeamus probare illam causam le
gitimam quam expressi esse veram contra hoc
dicit quod pro servitio inunciantis sit quasi
quod inunciatis petit destrui quod factum est
inunciatione contempta et tunc non est necesse
se probare veritatem causae ymo si edificans
velit probare se habere ius edificandi non
admittent ut in. §. sed et siquis in ff.
e. l. nisi probaret hoc manifestum fuisse
tempore inunciationis ut quia inuncians agit
ut sua inunciatio firma maneat vel
ille cui facta est inunciatio petit remissionem
ut ff. e. l. de pupillo §. qui operis et
§. qui remissionem tunc debet probari de
veritate cause et assignari veritate remit
tetur inunciatio eatenus quatenus is qui inun
tiavit ius inunciandi non habet ut habetur
in sententiam dicimus circa glo. magistram

Nono quero numquid in presentatione inunciationis
poterit prosequi aliam causam ab expressa in
quod sit sicut in appellatione ut ff. de appel. l.
ii. §. sed et ista inunciatio est quedam ap
pellatio extraiudicialis ut no. de appel. c. cum
sit romana §. si vero. Et iniungere fa
ciendum sicut in libello cause principalis non
possimus prosequi aliam causam ut l. edita
actio et ff. de exc. rei iudi. l. et in eadem
§. actiones et istud est verum non obstat
quod dicitur quod hec est quedam appellatio quia
posito quod sit verum §. sed loquitur in appellatione

adiudicati sed secus in appellatione ab inter lo
cutoria vel extraiudiciali ut ex. de ap. c.
i. li. vi. Decimo quero an in presentatione pro
sit inunciatio expresse addere vel detrahere
aliquam qualitatem et videtur quod sit ut l. inde
licitis §. si detracta deinde et hoc verum
puto in causis ut l. edem de elec. c.
constit. sed illud puto speciale in illis
causis. Undecimo quero et videtur quod nemo ad quod
spectat inunciare §. fi. .C. sed numquid verum de
procuratoribus scimus quod si cessionarius
non denunciet debitori potest solvere cede
nti sed pone quod cessionarius dicat inun
cio ne solvas an sufficiat specifice dicat
aut ille cui fit inunciatio petat causam inse
rit aut non ut habetur in glo. dicto sed specificetur
contra textum in l. nomina .C. que res pigno.
obli. po. ubi dicit quod debet fieri certior de
obligatione seu cessione unde non sufficit
sola inunciatio sed debeo ostendere sibi in
strumentum cessionis vel obligationis et legere
et sibi copiam dare ut dicta l. nomine
et inde de elec. c. cum in fi. et .C. deposi.
l. siquis infirmatur item quod habetur dicto quod
non debet inserere nisi petatur non sed lo
cum in aliis inunciationibus ut l. dempta
asse ff. de adul. et dicam plene debeo l. de
pupillo §. siquis ipsi textus tamen impo
nere modum denunciandi scilicet quod sufficiat
dicere inunciatio ne solvas .C. ad treb. l. ipso
in fi. et glo. .C. de pig. l. si creditor §. cum
pignori super verbo solutionem et sed inte
lligo cum ita quod certioret de ample
mentis in mea protestationibus. Duodecimo
ad secundam partem et quero dicit habetur deinde et
ymo in alio edicto non visum ut l. pre
tor. §. deinde duo sunt solutiones va
est quod eo ipso quod mandat destrui factum
an remissionem in permittere remissionem
hoc non placet cum enim expressim sit edictum
de remissione subiecto non continetur
tacite ar. dicta ob. l. doli clausula et
de penis l. sancimus legem solutum est
glo. secundo fit quod deinde remittit scilicet alio
edicto ut in §. deinde tu potes dicere quod
eodem edicto fit remissio eadem dicto
habite duo capita quod non dicitur glo. .C.
pr. que incipit si operis alii intelli
gunt quod fit remissio alio edicto cum
verba non habemus quod non placet ut dicam
in precio. Tertio decimo et ultimo quero et in textu
glo. magistram tamen quia est multum intri
cata et difficilior quam sit in hoc libro
deinde glo. in parte duas primo expedit
verum contrarium secundo aliud facit post ibi sed
in hunc sensum et cetera item ad evidentiam
premitto primo premitto quod remissio est triplex
quedam fit ab homine quedam a lege
quedam a iudice ab homine fit qui ille
qui inunciavit sua sponte remittit et
de hoc nichil habetur nec in textu nec in glo.
sed ff. de remiss. l. i. et quod vi aut clam
l. vel sane §. tamen dum a lege fit duo
bus modis primo quia ipso iure inunciatio
est nulla ex defectu persone rei vel cause
ut dicitur .C. quasi fit remissio cum prestita
fuit satisdatione vel oblata et non recepta
ut l. pretor §. deinde et §. sed et desunt
loquitur habetur sed diversas solutiones

audire nero fit remissio duobus modis uno modo sine inouacione partes uadunt ad iudicem et iudex cognoscat et si reperit inouantem non habere ius remittit inouacionem nulla prestita satisdacione et de hoc loquitur lex de remis. et j. e. l. de pupillo §. qui opus et §. qui remissionem alio modo sine inouacione et prestita satisdacione ille possit in opere et iudex cognoscat et remittit inouatorem sine quod reperit edificantem habere ius et contra sic loquitur l. pretor §. deinde et l. sup. §. hec autem et de hiis intelligitur hic sine diuisas soluciones.

Hiis premissis quod dicit hic quod remittit eatenus quatenus et cetera. Sed certe ymo uidetur quod intelligi fiat remissio sine loquamur de remissione que fit prestita satisdacione ut l. pretor §. hac uerbo et l. de pupillo §. si is sine de remissione l. que fit qua inouacio e nulla ut clarum est.

Pro hiis omnium solucione debet scire quod quedam habent hanc negatiuam quedam affirmatiuam prout est in affirmatiua. Contrarium non obstat sed gaudeat sed prout est in negatiua hic obstat contrarium prohibemus solucionem debes scire quod hoc dicentes eatenus quatenus sumit altero de duobus modis uel causatiue uel taxatiue uel quantitatiue secundo igitur dico quod remittitur inouacio prestita satisdacione uel causa nulla attata uel si alias inouacio e ulla eatenus quatenus i. non quod ius prohibendi non haberet et sic loquitur hic de simplici remissione l. et hoc uult dicere prima glossa usque ibi uel dicit secundo et cetera.

Certe glossa loquitur de remissione l. que fit ipso iure inouacione existente nulla uerum est in se sed quantum ad istum textum non est bene dictum quod hic textus loquitur de remissione que fit pedem partium in §. deinde ut dixi. Secundo pro omnino et sic de illa que fit prestita satisdacione de remissione l. uel cedpositum et non de ea amplius in hoc omnino non fiat mencio sed prout loquitur de remissione que fit prestita satisdacione ultimum bene dicat est uidendum et uidetur quod non nam qui offertur satisdacio potest dicere inouator nolo recipere homo constat hodie agatur et nullo fiet remissio et cetera. j. ut inquos l. e. l. si is aquo imponi secundo dicat glossa intelligo qui inouauit hoc non dicat sed si diceret homo constat et cetera hic satis contrarium et istud uult dicere glossa ibi uel dicit in et cetera quod debes continuare ad istud primum et hic differtur edificacio usque ad tres menses ut l. si c. de edi. priua. et dictum j. e. l. pretor §. siquis patris.

Item contra istud quod tu dicis quod prestita satisdacione fit intotum remissio hoc contra textus istum qui dicit eatenus quatenus et cetera secundo dicat glossa intelligo quatenus non haberet quod intotum non habet in nullo enim habere uidetur prestita satisdacione et istud uult dicere glossa ibi uel dicit v. et cetera usque ibi uel potest poni exemplum et sic illa duo dicunt due soluciones opponi que faciunt contra primam solucionem et sine omnibus istam uerba ponuntur taxatiue ista est bona solucio.

in se non tamen quantitatiue ad hunc textum quod hic loquitur de remissione que fit sine inouacione uerum quod partes habent sed in remissione que fit prestita satisdacione nullo modo ius prohibendi discutitur secundo de ea hic non loquitur solutum secundo alio modo uidelicet quod ista uerba leguntur temporaliter s. eatenus i. usque ad id temporis quatenus i. usque ad quod temporis et cetera prout dicit glossa ibi uel dicit secundo et cetera que est clara ista et non placet quod textus loquitur de remissione que fit sine mensium uerum non sine mensium temporis solutum secundo alio modo s. quod ista uerba ponunt quantitatiue ut dicit glossa ibi uel dicit tercio et cetera et ibi uel potest poni exemplum et cetera que duo idem dicunt et in hoc differt quod ibi uel potest et cetera fuit addicio et loquitur aliquantulum clarius ista solucio et non placet quod hic loquitur de remissione que fit ex edicto pretoris in §. deinde s. prestita satisdacione sed hic nulla fit mencio de satisdacione secundo et cetera solutum secundo alio modo ibi sexto dicit et cetera quod uerba illa sic ponantur quantitatiue et loquatur de remissione que fit audire prestita tamen satisdacione et hoc est ipsa intencio quod tamen in ista sine inouacione edificantis potest satisdare et remittitur sibi inouacio. nec ista remissio non habet omnino effectum quod destineret si apparet male edificatum expensa secundo illius satisdacionis iuris illius ad iudicium et iudex iudicabit satisdacionem recte datam eatenus i. in tantum quantum i. in quantitatem iudicat edificantem habere ius ut l. sup. §. hac autem sic secundo loquitur de remissione que fit ex §. deinde exigere satisdacionem que ibi iudicat posset et alio modo dicatur sine sa. dicare et cetera ut ponat eatenus quatenus i. in tantum in quantitatem et ponens sic tamen clarum est quod prima inouacio prohibet opus et nero nunc ista prohibicio remittitur licet quod remittitur prestita satisdacione intantum quod is qui inouauit non habet amplius ius inouandi ex causa et hec lex probatur j. e. l. in penultimo §. i. istud non placet quod hic recitatur uerbis e contrario quod non est sine clarum casibus ponimus in se sit uerum precedens secundo uerum licet secundo procedere secundo non sunt uerba quantitatiue ad hunc casum cum sit uere in se et non ut secundo usque in quantitatem sit fienda remissio. distinguere quod aut loquitur in remissione que fit ab homine et fit intantum in quantum est conuentum ut j. de remiss. l. i. et ibi notatur et quod vi aut clam l. viii fuit §. tamen dicit aut de ea que fit iure inouacione existente nulla et fit intotum ut j. e. l. de pupillo et §. iure et §. siquis inuos et j. e. l. §. si autem de ea que fit iure prestita satisdacione et tunc dicatur aut ille qui inouauit dicat hodie constat homo agatur et non fit remissio nisi transactis tribus mensibus ut l. si c. de edi. priua. et dicetur j. e. l. pretor §. siquis patris aut non dicat et tunc

fit in totum non tamen effectualiter ut l. plerumque
ff. si quis patris / aut ubi dicit / et tunc
demum. infra e. aut loquitur de ea que fit a
iudice / et tunc semper fit nulla in quibus
apparet eum qui nunciavit ius nunciandi
non habere ut infra e. l. de pupillo §. quare
nunciationis et l. sequenti §. 1. et ita loquitur hic
¶ Quinto quero quod dicit hic quod remittit nun-
ciatio quotiens ius prohibendi non habuit / quia
que nunciatio est nulla / remissio est
nulla ut infra de remiss. l. 1. §. 1. prohibuisti
scilicet est secundum Ro. per glo. et dicit quod in hac
oratione / non habet ius nunciandi / tam in affir-
mativa quam in negativa est equivocatio
seu duplex expositio ut habes in glo. et
ut eam intelligas dicas quod aliud est
nunciare / aliud prohibere / quod prohibere in
telligitur effectum / ita quod non sit locus remissi-
oni / nunciare est in specie prohibitionem nun-
tiatur pot esse locus remissioni hoc vult
hic textus et infra e. l. de pupillo §.
si plures / hoc dicit glosella super verbo
prohibent / sed in hac glo. una. ista verba
sumuntur equivoce ergo ista affirmatio ca-
ptando hoc prohibitionem / dicendo quod tripliciter est
expositio / in affirmativa et negativa
in negativa primo non habet ius nunciandi
inspecta veritate / habet tamen inspecta nun-
ciatione quod persona et rebus habiles pro fu-
turis / et nunciatio solempniter concepta fu-
it hoc casu est necessaria remissio ut hic et supra
hoc glo. que dicit quod nullam causam alle-
gat intelligere in presenti nunciationibus
nam si actu ipso nunciandi fiet / tunc
esset nunciatio nulla ut dixi est.
¶ Secundo non habet ius nunciandi nec prohibitionem
quod persona nec rebus inhabilibus vel nunciatio
inepte concepta licet tamen ius nunciandi
veritate inspecta / et ita in non teneat
nunciatio non est necessaria remissio / cum fiat
ipso iure a. l. ut infra de remiss. l. 1. et eo
casu non loquitur hic textus et glo. ¶ Ter-
tio sic non habet ius nunciandi veritate
inspecta nec iuris prohibitionem et hoc
casu non est necessaria remissio nec loquitur
hic textus secundum dicta l. 1. de remiss. et istum
tertium non ponit glo. secundum ponit dyn. ex
contrario eorum que dicta sunt per glo. et
tangitur per glo. in sua prima affirmativa licet
ius nunciandi seu prohibendi inspecta
nunciatione prohibitionem non tamen inspecta veritate
et tunc loquitur iste textus ¶ Secundo licet ius nun-
ciandi utrumque non secundum inspecta veritate
et prohibitionem. isto casu est necessaria re-
missio et hoc iste textus dicit glo. et dyn.
et bene / quod intelligere quod fiat remissio ea-
tenus et cetera. hoc est in totum ut inepte / ut in
nulla parte quatenus veritate inspecta
licet ius nunciandi / ut non. Tertio habet ius
nunciandi inspecta veritate secundum non nunciationis
prohibitionem. ponit glo. in suo exemplo si edifi-
cas contra servitutem mihi debitam in predio
rustico / possum nunciare veritate inspec-
ta quod contra ius edificas / secundum non nunciationis
prohibitione quia rebus non est habilis nun-
ciationi recipere ut l. qui vult. infra e. secundum

si edificares contra servitutem urbana-
rum possem nunciare inspecta verita-
te et nunciationis prohibitione. de hoc tamen sit
verum dicit. infra e. l. §. fi. et dicta l. quamvis
possessionem et ponit exemplum qui edificas non
tamen in meo / vel contra debitam servi-
tutem urbanam tunc habeo ius nuncian-
di inspecta veritate ut si est persona in-
habilis vel nunciatio inepte concepta
tunc non licet ius nunciandi inspecta nunciationis
prohibitione et in istis casibus non est
necessaria remissio nec loquitur hic. §.
fi. l. contra ¶ Expedita de omnibus glo-
nem minus ad aliquas questiones ex glo.
primo quero edificabam in meo licet
aliquis qui non habebat ius nunciandi
nunciavit michi novum opus. Ego
spreta nunciatione edificavi et tecum opus
destruitur ut hic sine mea sine in mea
et cetera. Et quando consulet michi adversus
hos eum qui nunciavit non iuste. Re-
sponde. de re. per actionem de dolo. B. de do-
lo. l. rem quidam. Ego dico aut pa-
tior dampnum quod destruitur opus sim
contempta nunciatione et adistud nullo
modo fuit mihi / quia culpa mea pa-
tior / ut regula nemo dampnum quod opus
et cetera. dicit patior dampnum quod per nunciatio-
nem in fama desistit opus edificare
postea supervenit hyemps per quod edi-
ficare non potui / vel pavimenta sunt
corrupta et similia dampna sum pa-
ssus et ad ista sunt mihi in parte
de dolo ut dicta l. rem quidam ¶ Se-
cundo de re. tractatus hic quod de aliis et
testibus / que fiunt super alio quod super
opus novum nunciatum dampnum in mea pro-
testatur. ¶ Ultio ja. de are. indicat
ad quod aliquis confitetur se absolu-
tum ab examinare. utrum expedit in-
dicat confiteri se fuisse examinatum
quidam dicit quod non an hinc sunt
ubi fit remissio his qui non habent
ius nunciandi / de quo dictum infra de
nec. ob. l. de rem. Bartholus.

¶ Hoc autem edictum
remedium et cetera / per hoc edictum

quatenus est prohibitorium subve-
nitur adversus futura opera per proximus
non secundum preterita quod vi aut clam
et aliis remediis subvenitur. h. d.
¶ Opponitur infra e. l. de pupillo §. si quis ipse
prohibuit / glo. dat duas solutiones. Pa
secundo est nunciatio inspecta fictione / nam in
veritate ibi non preessit nunciatio / secundum q
dam protestatio secundum prima nunciatio in spec-
ta veritate ¶ Ultimus opponitur de hic si quid
operis et cetera. primo oportet quod aliquid operis
sit factum / non quod aliquid futurum. ut l. scio
ff. operis. infra e. glo. huius quoniam timore
dicit si quid. 1. supra et cetera. ista glo. re-
spondet per ja. de are. et ol. et textus expresse
stat quia quatenus est prohibitorium
cessat / quatenus est factum in meo quod
est fiendum licet locum ut l. non solum

ff. i. ⁊ ff. ſ3 ut probari non obſtat
ff. opus q illud eſt quibus ad demo
liendum ſeu demolitam ſecus quibus
ad denunciationem ¶ Tercio op. ⁊ m. q
iſtud edictum cum interdicto q ui aut clam
concurrat ut l. preter. ff. non mille ſe.
ſo. iſtud edictum licet plura remedia
unum enim eſt prohibitorium ⁊ hic non
concurrit cum interdicto q ui aut clam
ut hic eſt aliud remedium reſtitutio
rium ut l. preter. inpri. j. e. ⁊ hic concur
runt ut in giro ¶ Ultimus op. ⁊ omit
to finem illius glo. quidam habet olim
fieri erit quidam non habet preter habet
¶ op. q olim ſignificat tempus preteritum
et erit ſignificat futurum ⁊ ſic tex eſt
ſibi contrarius / glo. dicit q quidam no habet
ſ3 ſi habet hic expone i. fieri fuiſſe
dicet. dm iſta expoſicio no eſt neceſſa
ria debebis ſcire q iſtud fieri erit
eſt tantum una pars ⁊ eſt futurum ſubiunc
ti. ⁊ conuenit cum hoc dictione olim ut
l. ſi ſtipulatus fuero ſtichum aut pa
philum j. de ver. ob. q ad ubi in oth
eſt aptum ad omne tempus q olim ia
dudum tria tempora importat ut no. C. de
contr. emp. ver. empcione ⁊ p hoc ſuſ
tinue iuſtum uerum qui dicit cum contra
tubus ⁊c in pr. ennis ad hic vinceret
ma dicto olim ⁊ preteritus tempus complectit
licet ⁊ preteritum ponat ¶ Ultimus op.
⁊ m. q iſtud interdictum habeat locum
in omnibus illis caſibus ut l. unum ſi
tit. j. q ui aut clam. ſo. concurrit et
licet locum cum aliis ⁊ illa alia habet locum
¶ Uenio ad contraria dy. ⁊ m. q iſtud
edictum no habeat locum / cum no concur
rat cum alio ut l. in principali. ff. i. j.
e. ſ3 q in aut clam / ſemper licet locum
ut deſtruatur ergo non habebit locum
iſtud edictum. ſo. dicit dy. no concurrat cum
ſpeciali ſ3 generali ut in dolo dicimus ut
l. ſi legatarius. C. de dolo ubi concurrit
actio de dolo cum generalis inde. ⁊ l. ij. C.
de dolo ⁊ ibi no. ¶ Deinde op. confe
ſſoria ⁊ negatoria ſunt ſpeciales actiones
⁊ tamen concurrunt cum iſta ut l. ut ſer
uitutes deſtru. in. predi. ⁊ l. ⁊ ſi forte
ff. ſaciendum. C. ſi ſeruit. ven. dy. pont
duas ſo. ⁊ ſa. de ac. in. ⁊ old. ſecundo
cum glo. que eſt in l. rebacius. j. ti.
i. dicit q ad aliud competit confeſſoria
⁊ ad aliud negatoria / ⁊ ad aliud inter
dictum / q in aut clam. dy. declarat q
confeſſoria datur ad uint ee / no ut poſſe
deſtruatur poſſe ut l. ſtip. ff. ſin aut
⁊ ff. ult. j. e. ſ3 iſta glo. licet dicat
q in confeſſoria venit intēe ut l. lo
ca corpus ff. in confeſſoria. C. ſi ſerui ven
tamen tamen dicere q non poſſit
contra poſſe / eſt contra tex. in l. ulti.
ſeru. ff. fi. C. ſi uſufru. pe. ubi venit
in confeſſoria ⁊ negatoria ut preſtetur
pacia / ⁊ ſic ad fieri poſſe eſt eſt contra
glo. l. haz. C. ſi ſeru. ven. in glo.
ſup ubo iubeat / ⁊ eſt contra omnem

tones quare pono unam regulam
in l. ſtipulationes no diuiduntur / na quo
cunque fieri eſt in obligacione ex diſpoſicione
legali licet poſſe tenetur ad fieri ⁊ iſta
eſt ro quia intellecta q teneat poſſe
ille ergo in diſpoſicione legali tenetur ad de
ſtruendum ergo poſſe unde datur aliam
ſo. dy. q in confeſſoria continetur impro
bando ius ſuum ut l. loca corpus
ff. competit ⁊ l. ſacientis ſecus. ff. ſi
quereret. C. ſi ſeru. ven. hic ſufficiat
opus fieri incepta inuacione ut j. e.
ff. ſ3 ⁊ ſi 16. ⁊ 10 / q plus continetur in uno
quam in alio genere preter ⁊ ſic concludit
dy. q poſſum eligere illam contradic
tionem magis minus aſſignare ⁊ ſic concurrit
ſecus ſi eandem uel plus continet
q no poſſum eligere ut videtur in reſtit.
in inte. ⁊ in appella. ut glo. tenet
in l. ulti. C. ſi adu. rem iudi. ⁊ j. h.
i. l. capi. ff. ei qui / ⁊ hoc tene melius
tamen fecit me dubitare in hoc l. i. ff.
aut pretor cum ff. ſe. C. de dolo ⁊ m. in
ultimis contra iſtum ſo. dico q iſta actio
de dolo q odioſa ⁊ famoſa unde da
tur ubi licet locum alia ſecus in aliis re
mediis ut in l. i. inſi. cum l. ſe. C. de
dolo. ¶ Tercia ſo. eſt ſa. de ac. ⁊ d.
⁊ dicunt q una actio non concurrit cum
alia / que datur ad idem principaliter ſecus
ſi per quidam conſequentiam ut l. i. in princi.
cum glo. ſua. C. ſi uſufr. pe. ⁊ dicit ipſi
q confeſſoria competit ad deſtruccionem
indicacionem ſ3 iſtud edictum dicere / ⁊ io concur
runt hoc no videtur verum / nam preſtacio ſun
tus ⁊ deſtructio operis venit iure actionis
cauteio vero venit iudicis officio ut
l. haz ſi ſeru. ven. et ibi glo. ⁊ ſic
cum dicto veniat deſtructio no poterit
concurrere / ſ3 cōtra hic veniat in actio
nibus / hi non dicere hoc j. e. l. de pupillo
ff. nuncia ⁊ q ibi dicetur ⁊ q dicam
j. e. l. in principali quicumque ergo ſo. eſt
bona ¶ Sequitur dy. alia dico contra
⁊ ſic / ſi hoc eſt verum q interdictum q ui
aut clam / eſt generale / ⁊ edictum de opere
novi nunciacione eſt ſpeciale no poteſt habere
locum p l. doli clauſula j. de dolo exce.
⁊ l. ſancimus legem dy. dicit q utrumque
eſt generale pro operibus factis poſt pro
hibitionem / io concurrunt ut dicimus in
eo conditione ⁊ condicione ſine cauſa ut C.
de condi. ſine ca. l. i. ſ3 contra hoc e uera
fieri op. dy. ſ3 ego teneo q quia pro
operibus factis licet locum hoc interdictum ⁊ no
q in aut clam / ut no. hac l. ff. hoc
autem ⁊ dicam. j. e. l. fi. ſ3 tenendo op.
dy. procedo ⁊ op. ultimus q ſunt duo
generalia ⁊ unum minus altero ⁊ tunc quod
eſt minus habet loco ſpeciali ut l. ſuo ma
numiſſo de pecu. le. ⁊ l. queſitum. ff.
plus. ff. de fun. inſtruc. ſ3 negari non
pot q interdictum q ui aut clam eſt ge
neralius / q licet locum pro operibus factis
⁊ non precedente nunciacione / ergo debet tolli
ſicut genus p ſpeciem dicit dy. q iſtud

interdictum non est pro aliquibus magis specia
libus / certe nec istud interdictum est pro illis
sic speciebus pro generalibus. quia ista opera contine
tur sub operibus quod vi aut clam et si dixisset alterum
voluisset dicere non tamen dixisset / sed tamen
potest intelligi dictum dicitur. Nam ubi loco
clausula generalis non loco specialis
istud est verum qui est in eodem edicto
ut l. sancio legum. ff. de penis et l. ubi
h clausula. sed quod esset una dispo
sitio. l. generalis et in alia l. seu edicto
esset alia specialis. generalis per speciem non dero
gat sed tunc concurrunt ut l. senatus
ff. de accu. et hoc tenementum pro statu
ta et est glo. in dicta l. senatus / et
in l. non dubium ppe fine. C. de legi.
et l. qui sepulchra de sepul. vio. et hoc
voluit dicere dicitur. non est pro illius e
dicti generalis cum non sit unum edictum cum illo
sed separatum / predicta sunt vera nisi species
sit contra genus. tunc semper derogat / ex quo
in omnibus rescriptis nisi que patiunt
exceptionem et cetera. Restat una questio
posita in glo. et quero in quo diffe
runt interdictum quod vi aut clam ad edictum
de operis novi nunciatione glo. dicit quod in mul
tis. ff. i vita / quod unum est prectum aliud
annale. Secunda differentia est in modo proveniendi
nam ut habeat locum istud edictum necesse
est quod nunc ipsa fiat nunciatio quod illo
non requiritur sed alio modo. ut ff. e. l. de pu
pillo. §. si forte et hec mea ut ibi di
cam / Item est differentia quod istud non habet lo
cum nisi post nunciationem / illud quod est
sive vi aut clam. est alia differentia de qua
dicam. ff. proximo. §. est alia differentia interdictum
quod vi aut clam habet locum in re corporali
ff. quod vi aut clam. l. demum. §. si ex
sociis. istud non / ut l. in prima. §.
l. ff. e. Item illud non competit fructu
ario ut ff. e. l. §. si. sed istud sic ut
l. ius qui impediret. §. si ... ff. quod
vi aut clam / Item hoc edictum habet locum
si opus fiat ut ff. e. l. prator in princi. illud
etiam si destruatur ut l. si alius in fi.
ff. quod vi aut clam / Ita dicit Dy. Ful.
quod vi aut clam. sed certe istud competit
pro demolitione ut ff. e. l. §. hoc autem ste
est alia differentia que colligitur ex glo. ff. quod
vi aut clam. l. vim facit §. ite sup
erius. Et quero que dicantur opera
perfecta / que futura. dicit quidam fu
tura sunt que ex consumatione non recepe
runt formam ut C. ad l. Fal. l. si pos
qui quadringenta. §. quedam perfecta
tamen quod est certum sive quod potest esse in usu
ut C. de evic. et ac. l. e. l. quibus. §. cum
et ff. de ver. sig. l. edificia. §. perfecisse /
tamen dic aut indispositione sit mentio de ope
forum ut domus theatrum et similia et tunc
de futuro donec habeat consumationem et forma
/ aut de ope simpliciter et informiter et tunc
quod quod est factum potest dici opus perfectum
ut hic et ff. e. l. stip. §. opus. Ultimo
nota hic tex. quod in interdicto quod vi aut clam

admittitur conclusio videtur in alio. s. quod
petitur quod opus destruatur et non dico per
quem / sed an hoc sit verum dicam. ff. quod
vi aut clam. l. competit. §. fi.
Nunciatio / Ex hoc edicto
absque pretoris aditione alienonomine di
cebus civibus nunciamus adversus ab
sentes in iure representantes. h. d.
glo. dividit. §. tamen et inde eam que
incipit in dicit usque ad §. in operis
Nota quod illud quod conceditur per edictum
non est necesse impetrari audientem
l. que sub conditione. §. pli. C. de condi.
insti. Et oppo. et videtur quod pretor ad
eat ut l. de pupillo. §. meminisse
de voluntate / non necessitate admittitur
sed contra l. de pupillo. §. qui opus
una glo. dicit ut in alia so. hic
et incipit s. in ipsa sit et cetera et dicit
glo. quod in actu nunciandi non est necessaria
pretoris aditio / pro executione nunciationis
sic ut in contrario et cetera. Et ad istud o
ppo. contra glo. dol. quevis. imperi. C. ad.
l. aquil. et l. si inter. §. qui ad sum
am. ff. quod vi aut clam. dicitur et secunda decla
re dicit / quod edificat in fundo a
lieno possessio et tunc necesse in nunciatione nec
in nunciationis prosecutione est necessaria / quod
mea auctoritate destruere possum ut C.
nemini licere sine impe. l. i. et. dicta l. quod
ad nonum fallit favore religionis ut
l. ossa in prin. C. de reli. si vero edificat
in solo alieno non possessio et tunc in prosecu
tione est necessaria pretoris aditio / non in nun
ciatione ut l. de pupillo. §. meminisse et
dicta l. quemadmodum hoc notatur glo. in l. de
pupillo. §. meminisse ff. e. sed primum dictum
dicitur limitum / quod edificat in solo alieno
possesso cum nunciatione fuerit simplici
ter. secus quod esset factum / quod tunc amit
tisset possessionem ut ff. prox. Item debet
limitari quod directo edificat in solo
alieno possesso. secus si pro magna parte edificat
in suo et vadit in meo ut quod arbores
plantavit in suo que emittit radi
ces in meo ut C. de inter. l. i.
Et quero quid si ego et edificans
erit possidemus solum / certe non pote
ro destruere mea auctoritate ut C. de
fruct. in pr. l. si in re / ubi expresse sit
ista distinctio / quod si solus possideo
possum mea auctoritate destruere ut ibi
aut rem perdere et cetera secus si aliter
nam edificante / quod tunc solum per actio
fueri. C. cum dum. l. fabius. Sed si tertius non
possidens meum edificavit / an ego
qui proprie possideo potero solus destru
ere dicam ff. e. l. de pupillo. §. si plu
res. Quid si edificans erat deten
tor / ego possessor / certe potero destruere
mea auctoritate / quod istud est potentem meum
defendere ut l. si fructus. C. quod cum eo.
Quid erit si edificans possidet
mihi ego timeo / certe potero mea a
uctoritate destruere si est indebite edifi
catum ut C. de usuf. l. usufr. / nunc et

ar. eius quod dicitur. C. de mi. emptio. l. ii. ¶ Item quero si ego possideo vallem edificatam cum aliis an potero destruere. Dico si solum vallem possideo vel habeo aliud ius vel habeo solum ius usufructus non potero meo nomine destruere quia videor innovare quod iniustum est ut ff. e. l. §. fi. Sed tuo edificante possum destruere procuratorio nomine domini ut dixi §. fi. Si non habeo ius domini saltem utilis tunc possum ar. ff. e. l. ii. prima. l. §. fi. ¶ Ad finem rubrice quero quibus non possum innovare nomine alieno nisi sit procurator ut ff. e. l. de pupillo §. qui procuratorio. Fateor quod omnes qui dicunt se procuratores et mandatum vel si dubitatur tunc caveat de rato ut ibi. Sed contra quia certum sine mandato potest ut l. prohibere nuntium ff. quod vi aut clam. Solutio. istud quo ad illud intelligimus sed quo ad istud requiritur quod faciat procuratorio nomine et est ratio que colligitur ex dicta l. prohibere in prin. et dicam ff. e. l. de pupillo §. i. Item est alia ratio quia istud est contrarium illo quia preterito illud annale ut dixi. §. prox. Dixi quod non innovatio ex hoc edicto est interdictum exceptis eius cui innovatur ideo requiritur quod innovans habeat ius nomine vel sit eius procurator ille qui innotiat ibi vero est impersonam ut l. iiii. fiat §. i. et dicam ff. e. l. non solum §. fi. Ideo quicumque sit qui innovet et sit personam in mala fide constituat satis est hec est alia ratio vel hec et illud. ¶ Item quero quid si procurator innovat non tamen dicat procuratorio nomine an valeat. Videtur quod non ut ff. mandati. sol. l. iii. §. quod debitore. Et quod et siquidem tutor de glo. Et qui satis ar. l. plus uni. glo. magis pro hoc do ubi ponem l. et magis ff. de solu. quod suo nomine magis quam alieno et l. pap. C. man. et ibi no. ppter pignus quod valet et videat fuit procuratorio nomine primo preter ut l. plus Et de usufruct. et l. cum post §. i. de admini. tu. est enim expressus fere lectionum dig. et l. post dotem. Et so. ma. et glo. in l. post mortem. Et qui ex facto quo quis innovat et dicit Petrus innovat non dicit procuratorio nomine et sic expressit proprium nomen tunc et tunc nomine suo et non alterius ut supra ut l. iii. §. debitore Et et siquidem tutor et l. plus que satis ar. in glo. in l. et magis et ff. e. l. §. fi. dicunt apponit nomen officii ut Petrus procurator et tunc tamen administrator officii videtur facere ut in maioribus allatis in glo. ff. l. cum post §. i. de admini. tu. et l. ult. de usufr. et glo. in l. post mortem. Fateor tamen quod si actus potest tamen ad duos pertinere et ille cum quo actus geritur hoc sciat et sciat procuratorem esse videtur quod procuratorio nomine faceret ut l. post mortem §. i. qui ex fac. tu. et ibi plene dicam. ¶ Item quid si dicat ego facio hoc nomine tuo vel dicit procuratorio nomine an sufficiat dicit aut est actus qui non potest geri per procuratorem

gestorem sine mandato et non sufficit quod dicat illa alieno nomine potest intelligi de gestore et hoc vult dicere glo. hic que exponit alieno nomine id est procuratorio nomine hoc intellige nisi ille cum quo actus geritur sciret eum procuratorem ut dixi. ¶ Item quid si dicat ego facio hoc procuratorio nomine idem est dicere procuratorio et nomine tuo ut Et de l. iii. l. fideius. §. iudicium. Item dico quod si procurator dicat procuratorio nomine sit tutor tutorio nomine et defensor defensorio nomine et pro proprio nomine seu constitutus constitutorio nomine et sic de similibus. ¶ Exp. ad textum rubrice et nota quod non possit fieri diebus feriatis ut l. i. de fer. et l. sed si speciale est hic et ratio est et dicit glo. quia non adhibetur iudex de necessitate. Innuit ergo ipsa glo. quod ubi est necesse adhibere pretorem quod non potest fieri die feriato. Istud reprehendi et probo per l. nuntios. §. sexagesima. que glo. allegat quia que non requirunt cause cognitionem die feriato possunt expediri ut l. ii. quibus ex cau. in pos. e. Et hoc dico quod executio sine que non requirit cause cognitionem ut l. si pretor impediendi potest fieri die feriato obviet hoc ut ex. de mdic. c. fi. ubi est tex. et ibi notavi do. Item examinatio testium ut ex. de offi. dele. c. i. in clem. et ibi p. lo. an. et inspe. de fe. §. ii. ver. quid si tunc. ¶ Venio ad quedam dicta ja. de are. et nota quod ista quantitas restringitur ad dies ydoneos dum dicit diebus ut l. ut quidatiz §. ii. de iud. et ho. ob hoc fa. de are. et ol. dicit unica dictionem aut signum universale referentiam ad ubiq. tempus pluti vel publicis et recipit limitationem ut intelligat omnibus scilicet de hoc tractantibus vel qui intus fuerint ut l. ut omnes qui satis ar. et l. fam. §. qui cum ali. Et ad. l. aqui. et l. i. §. plus Et de usufr. acc. dicit apponitur ubi futuri temporis et tunc aut dispositio continet non actus concessionem aut iam concessi extensionem primo casu recipit limitationem de habilitate ut l. i. C. de sa. san. ec. et l. ut quidatum §. i. de iud. et ho. et l. impuberum §. fi. et l. de pupillo in prin. ff. e. Secundo casu non recipit limitationem ut hic quia omnibus diebus potest fieri sed primum membrum est verum quia est bonum sanare per dictum testium qui dicit omnibus hoc dicit ut limitetur sit omnibus scilicet loquentes de hoc sicut qui dicit quod recipit limitationem contra hoc est tex. in l. si quis ingenuis. Similiter Et ad falli. dicit quod fallit ibi nec publica utilitatis et facit ad quod quia ibi dicam. ¶ Ad aliud membrum scilicet quid actus est iam concessus quod non recipit limitationem contra hoc est glo. cum tex. in l. i. ff. de eo quod certo lo. et C. ubi conveniat qui cer. lo. dari promisit l. i. Sed ille glo. non sunt vere sicut inferius demonstratur quod an sit verum non examino sed contra hoc videtur

est z. l. i. C. de sa. san. ec. / vt̄ actibus
relinquendi eccl̄e vel collegio / eciā an
illaz. l. iaz gessiis ꝑ. l. omībz adhet
ad. l. fal. l. i. § ad municipiū dolem,
l. pr. § tusculanus cū filiis /
dicaⁿᵗ ꝗ° nullo membro ꝙ pot acci
pi hec oīo declaratiue z extensiue
et io sunt illa interpretatiō que vi
cio caret / si extensiue accipiendū
l. i. / non est bn̄ dcm̄ / qꝛ esset vicio
sa ut l. ult̄. C. de testa. mi. ut l. nā
si acciperet declaratiue esset viciosa
qꝛ nichil releuaret / ciz si no po
ssem innouare in diebus feriatis /
tunc perficeret opus z sic no innouarez
eo ꝗ° ut acciperet extensiue ut
l. nec mandare. § tutor dari. B. de
tu. z cu. in de abſ. ꝑ. ℭ Moueo an
ille qui petit remissionē innouat
possit petere die feriati procedere
z no ſ͂emus nisi innouatē ꝗ° no
i remissione sa. de cauē declinat
ꝗm ꝑ. l. nec mandare. § tutor
dari de tu. z cu. de ab. ꝑ. z. l. i.
infi. z. l. ij. B. de fe. so. ille qui pe
tit remissionē sustinuz ꝑtes vi ut
l. de pupillo. § qui remiss. i. c. ꝟ
no dz actōn hiere ꝯcedi ꝙ reo no
pmittit ut l. nemo dz de re. iur. z
qꝛ rei fauorabiliores. ꝓ. iii. tre.
cū glo. in l. minor. ingᷓu. cū glo.
B. de cur. ꝓ. Fag. de forli. dicebat
ꝙ illud no est veꝛ / nisi pte nolen
te ut l. i. z. l. si feriatis. B. de fer.
ꝟz ego op. fortius / naz licz innouacio
posset fieri die feriatu / tn̄ no pot
fieri ꝓsecucio innouacōis hoc ur̄
ꝓbari in fili / appellō pot fieri die fe
riata / prosecucio no ut l. i. C. de
fer. et sic in libello. e. ti. l. in ules
§ sexaginta de adult. dicaⁿᵗ ꝗ°
sic quāz innouacio fit cū dampni re
pellendi / seu causa dapni infecti
z tunc ꝓsecucionis z remissionis pet
tō pot ceteri die feriati ut B. de fer.
l. ij. quāz fit causa publica in / eo
fiuendis et idem ut C. de fer. l.
publicas. quāz fit viz̄ mi tuendi
cā / tunc est dubiū ꝟ capiatis illud
quāz fit ꝓ aliquas necitatez quia
necitate ꝯtra regulaz iuris cōis
statuit aliquid / illud intelligit qualez
necitatis immineret ut l. i. infi. de
fer. et l. senatus. de offi. p. vrbi
pmittit eciā agi usqꝫ ad lit. ꝯt. ii
lit. non / qꝛ extunc cessat piculu
secuto si ꝓcedit. no fieret ꝓtestā
cōe z sic no cessaret piculuz ut no.
B. de inō. l. ꝟ z si restituat. § ꝟ z
si dieb / ꝓposito no pmittit inno
acō tp̄e feriato / ne interz edificet
vnde aut ille cui fuit ē innouacio
desistit abopē / z tunc no possum
ꝓsequi innouacōm / qꝛ cessat necā
tas / aut edificat et potero ꝓseq

qꝛ ad huc subest necitas loquit ꝗ°
de innouacōe z eius ꝓsecucōe de qua
dicit in. l. de pupillo. § qui opus
idem dico in ꝓcūōe remissionis
aut quis petit remissionē ꝓstita
satisdacōe / et pot i tp̄e feriato
qꝛ hoc no requirit cause cognicōz
ꝗ° z cōa ut. B. dixi / aut petit remis
sionē cū cognicōa z no dz audiri
adūsario i invito qꝛ necitatibus no i
minz qꝛ pot sibi ꝓsatisdacōz cōu
sulere ꝟ si forte satisdare non
posset / tunc siquidem res est tp̄e
pbīm / puta edificat i flumine
z si supuenit yemps res pibit
tur potit petere tp̄e feriato ut. B.
de fer. l. ij. et nō. al' no credo ꝙ po
ssit hoc petere tp̄e feriato / cū hoc
no requirat̄ verbo ꝗ° regule ꝯmaḣ
ℭ Quit ja. de are. z dy. queritur
an citacio facta die feriata / valeat
ja. de are. ꝙ non ꝑ. l. dieb festos
C. de fer. idem spec. de fer. § i. b.
item excipit ꝙ facta est die dnīca
dy. dicit ꝙ audiuit ody. ide. s.
ꝙ non valeret / postea mutauit
opi. z tenuit ꝙ valeat z ad. l. dieb
festos. Fet / ꝯmissio audire pot
fieri die feriatā / que in tempus no fer
atuz confert ut l. in tempus de sp.
inst. z. l. si eaz fuimi infi. de dona.
int' vi. z vxo. citacio innocī s. exer
tacō ut veniat pꝫ / vel satisdetio pt
fieri ut dat. l. dieb festos. ꝟ istud no
est veꝛ / qꝛ dicit ibi declinacōz s. cōa
de actu citandi ꝙ no pot fieri d. ja.
bu. disputauit hanc q. et tenuit
simplicit qꝛ non valet / no obstat ꝙ di
ꝙ ꝯfert in tp̄e pmissiz ꝗ° z cōa quia
illud est veꝛ / qui suspendit actus
z eius effectus / ut in ꝯdicōibus ꝯdico
nalibus vel subdie incerto z in ulti.
no. nisꝫ addicem mortis ut dat. le
ꝗ. allatis ꝑ dy. ꝟ in cā ꝓposito no
suspendit actus ꝟ eius effectus / qꝛ
citacio est prima. licz ꝯferat iudiciū
ꝗ° pūs temporis inspiciat ut l. cede
diem dei. sig. ꝟz dub. al. dicit dno
iba z bene / cū citacio fit die fe
riata inducta vtilitatez hoīꝫ
tunc pot fieri die feriata pro alia die
inducta / qꝛ lex non dicit ꝙ no ci
tet ꝟ ꝙ non compellat venire ut
B. de fer. l. i. z hoc intelligo tn̄ de
ꝯmissione iudic. ꝙ declinatiue / qꝛ cū
no requirit cā cognicio ut l. ꝟ et
si interpellat. § i. B. de arbi. ꝗ° z cōa
ut l. ij. § dieb quibus. cū. mbo pot
ꝟz siquis vellet subire dcm̄ dy.
posset tenere cū hiinitacōe qꝛ l. dieb
festos loquit̄ in dnīco die tn̄ / ꝟ pri
to dcm̄ distinctionē teneꝫ ℭ Oppo
nit ꝗtra ꝓtacula / dicit hic adūsus
inpromittēs alibi z cōa op. qꝛ illud
edictum est penale. ꝟ alibus z ꝯuerit
no dz puniri ut l. ꝯmah. C. de tubulis /

exhi. 2. l. fi. de acti. §. cetera contra
est penale no preiudicat contra ignorantes
& abutentes / & sic no tenetur ad impensas
insi. ut pacta pstet ¶ Et ut glo.
ince minor potest restitui si edifica
uit contempta minatione & glo. de p in
minor no pot restitui / insi ne impe
sas patiatur. Et illud quod glo. dicit
est verum quod contra inhibitionem edificauit
& si initiale inspectum inste edificauit
tunc pot restitui secundum dy. & ad dicta
glo. ex. de l. auxilium in prin. ff. de mi
nor. ubi quis non restituit aduersus
dolum presumptum & ille qui spreuit mi
nationem est in dolo presumpto ut l. aut
ptor. §. siquis precepto. ff. de l. pr. q
insinuatione eius. et l. si fundum. C. de eui
nen. ad quod dicit dy. q minor c in
dolo uero / & no restituit ut l. si ex
cu. §. item indendum de minor. 2. l.
1. C. si adu. delic. aut in dolo presump
to / & tunc si inpetito restituit ut l.
si exerc. §. quinimo ff. de minor. 2. l. 1.
§. fi. ff. de eden. 2. l. minor si aliquo
tenax de minor. Si uero est dolus
presumptus in futurum / & no restituitur
ut l. auxilium ff. de mino. et de l. pr.
hec glo. no ita clare in l. ubi ff.
de eden. / & an istud dicit dy. sit verum
sermo vniuersaliter / minor post pub
licationem uult restitui ut testes p
ducat denouo / an possit uir tex.
quod sit in l. minor xxv an. obmississ
secundum uerum lec. ff. de minor. Contra
illi quod insinuatur est in se contra quod quibus
pertinet eadem iuro produxisse testes
nec fuisset admissus ad producendos
omnes / quod iudex consueuit respicien
te ergo & C. ut l. no in. C. de in inte
restit. dicit primo quod siquidem minor
super articulo / nullos produxerit te
stes tunc de facili restituit ut pro
ducat. Si uero aliquos produxit
qui no probauerunt / tunc no restitu
eretur ad alios producendos / nisi p
cedente aliqua cognitione quod tunc
alios no potuit producere qui me
lius facerent intentionem & sic diligens
homo eos ita produxisset / ita dicit
ipse de in inte restit. C. auditis & C.
eum sed eius in ultima glo. ¶ Ite
contra hoc iuris / quod aduersus dolum minor
non restituit ut l. 1. si aduer. de
lic. & hic tenet de dolo / & de subornatio
ne ut in aut. qui semel & minor
viii sunt / ergo & C. Item est timor de
dolo tutoris / ad hoc ff. quod de mi
n. l. siquis ex argentarius. §. fi. ff.
de eden. nam dicit ipse / in tutore re
stat timor subornationis quod no tene
tur de proprio commodo ut l. in de compen
§. 1. dicunt iur. Ite dolus tutoris
no debet nocere ei ut ff. qui ex facti
pretium & l. apud celsum. §. illa iur.
de dolo exce. Ite in ipso minore no presu
mitur dolus & restituitur aduersus do
lum presumptum ut l. 1. insi. de eden.

prohoc iudicat specialiter ff. de tur. l.
1. §. act. insi. §. demi. fi. l. eden insi.
et ad sit. l. siquis in ius uo. §. siquis
ignorantes proprium in contra hanc dis
tinctionem. dy. & contra dictum l. auxiliu
m. timor subornationis est dolus
presumptus in futurum / ergo minor no resti
tuitur. Et dicit quod tunc non restituitur
aduersus dolum presumptum in futurum qui
depnit nullum dampnum patitur. & hic
patitur dampnum depnit ergo & C. p. in l.
auxilium no pot probare delesionem nam
aut constaret in illa summaria cognitio
ne / que fit in petit restitutio quod pot
probare contra adultum et no expet
restitutionem / aut constat quod no pot
probare & expet / et ideo ad predicta facit
dicta. l. 1. §. actionem insi. ff. ad turpi.
conuicta. l. qui desistit eo. ti. nam ille
qui desistit / no pot accusare in futurum
propter timorem calumpnie future / & tamen mi
nori in hoc succurritur / quod constat quod
dampnum inferret ¶ Et quid in iudice
et rustico an possit producere post di
uina testificationem quod dicit dec. quod sit
p dictam uiam que pz ut C. de min. & fac
igno. l. fi. & quia speciale est in alia ma
teria / ut ex. de testi. c. series sunt
ff. e. ti. c. constitutus in prima / p. pro
priis que introducta sunt ad rigores
iuris confirmandam ut rebus iudicatis &
similia / non reperit quod mulieribus & rus
ticis succurratur & restituto minore
ad producendos testes. utrum minor
aduersarius potest producere quod no. C. si ad
u. tu. l. 1. & ex. de exceptio. que sunt in
& inte. l. 1. 2. ff. de min. l. quod si minor
§. restitutio / in genere iur. quod separata
sunt capitula probat. actoris & rei
nam actor pbat se mutuasse reus
se soluisse que sunt separata ergo & C.
ut §. exerci demi. dic. quod sup eade
causa vult utrusque probare quod pot con
tingere / qui utique intendit probatione ut l.
fallacis. C. de abol. & tunc admittitur
aduersarius / ut dic. §. exercitu / & assimo
uit capitulum s. probationis nam in eo
dem capitulo causa possunt esse plura capitula
probationum qui vult probare et hic texus
de restitutione ad probandum / quod vult
probare sup diuerse capitulis. tunc si om
nio minor fuit cum quare aduersarius
omisit / putabat quod minor producebat
paucos testes ideo iudex refrenauit
numerum testium aduersarii & paucos audi
uit / uel quia aduersarius uidebatur mi
norem deficere circa intentionem sed ideo no
probauit exceptionem ut C. de excep. l.
siquidem tunc idem / quod dicam aduersa
rium audiendum ut dicta. l. 1. C. de except.
& l. 1. si adu. ti. et l. quod si minor. §. re
stitutio. ff. de minor. al. si minor om
isso no fuisset cum ipsius / secus esset ut
dic. §. exercitum nec obstat ad predicta. l. pe
tende insi. de temp. in inte. re. quia
hic no datur minori noua dilatio. &
audietur producere ac si esset in prima ante

publice non obstat . l . fi . c . de fu[n]c
z . l . expen . et demandat . l . die sabbati
/ q[uia] ibi nil pot imputari adu[er]sario . p[re]
alio cum loquit[ur] q[uan]n no loquit[ur] de
p[re]iudicio q[uo]d dat[ur] alicui p[er] eius liberal
litatem . Bartholus doctor .

In operis / op . de acqui[re]
re do . l . tradic[i]o . so . intellige si nunc
ani[m]us possidebat ita dicit glo . Bo
op . j . e . l . de pupillo . ss . meisse . so .
hic si fit inacaco si[mpli]c[ite]r / ibo / sequi
si p[er] p[ro]ue[n]t[us] ut iacti lapilli / ita di
cit glo . to est q[uod] hic indecor meti
culosus / ibi audax . s[ed] c[on]t[r]a modica
audacia est iactare in opere aliq[ui]s
lapillos . vn[de] dicunt quidam q[uod] p[ro]cti[on]a
huius inacationis est iactare de ipso
ope aliquid manu ut calce z sic inde
uet[ur] audax ut dco . ss . meisse z . j . q[uod]
vi aut clam . l . i . ss . nj . z . l . viij . fin
ss . i . z . l . z si forte . ss . i . si fru[ctus] . ven .
s[ed] c[on]t[r]a talis p[ro]cti[on]a esset in rec[ep]tos
na p[ro]cti[on]a recu[m] . s . q[uod] in ipso opere
p[ro]nu[n]ciat[ur] q[uod] nu[n]c sunt uit[an]da
z c . que aut ibi debeant iniu[n]gere
/ dicam in . ss . meisse / Terco oppo .
q[uod] si faciat possore[m] adu[er]sariu[m] g[ener]o
non d[ebet] destrui op[er]is sui post ut diu
b . imp[er]ii . in . vij . q . to . possidet vi aut
clam ab adu[er]sario . ut dixi ibi / Cer
to op . possio no[n] pot qui sine a[n]i[m]o
ut . c . de acqui[re] . pos . l . lic z . j . de
acqui[re] . pos . l . q[uo]d . so . hoc intelligo
qui edificantis h[ab]ebat a[n]i[mu]m querendi
po[ss]e[ssione]m soli / ideo ea[m] q[ui]rit . s[ed] si h[ab]ebat
a[n]i[mu]m querendi po[ss]e[ssione]m in[ter] . puta sin
tit . ut h[ab]u[er]at h[uius] t[ame]n illa[m] q[ui]rit . n[on]
q[ui]rit po[ss]e[ssione]m soli / q[uia] no[n] h[abet] a[n]i[mu]m ad
h[oc] . s[ed] hoc quo cu[m] possio fru[ctus]
fit p[ro]ca[ur]a dn[i] ut . l . pl[ures] . b . de fru[ctibus]
et idem in po[ssessione] libertatis ut . l . z
si forte . ss . i . si fru[ctus] ven . to . hic
inacacus ut pat[et] p[er] violenciam t[ame]n
/ Ultimo facit an si a[n]i[m]o q[ui]s ali
que[m] rei vendicatio[n]e faciat adu[er]
sarium po[ss]e[sso]re[m] / de quo dic . j . de acq[ui]r .
pos . l . n[on] alit[er] . ss . nichil ac .

Sed et si ius an operis /

Omnis acc[i]o p[re]iudicialis ad istud
edictum intium debet fine et r[e] . a[ur]ta
re . h[ic] . d . / Cum q[uam] actore iste a[ge]
bat / qui dicat ius sibi edificandi ee
/ et glo . dicat q[uod] int[er]dicto uti possidetis
s[ed] istud no[n] g[ra]ua[n]t h[ic] pone t[ex]te legis se
sit vij z pot h[ic] locu[m] in duo pone /
qui no[n] vult ag[er]e negatoria / ut co[n]
fessoria / ut ali[ter] dicit glo . alio int[er]dicto
s . ne vis fiat ei / s[ed] istud non g[ra]ua[n]t
textum . p[re] . si esset re[m]issu[m] tunc int[er]
dictu[m] demolitoriu[m] no[n] h[ab]et locu[m] / int[er]di[ctu]s
est ut ponitur q[uod] a[n]i[mu]m q[uod] confessoria
uel negatoria agebatur z hoc dicit
tex . q[uod] dicat ius sibi esse edificandi
h[ic] . s[ed] cu[m] iste agens repelleret p[ro]
uinc ut ope excep . to ope excep[tio]
ne fiat p[re]iudicium int[er]dicto p[ro]uenendo
ut . l . fundi . et . l . fundi z . l . s[ed] si an

de exe[cucione] s[ed] quare cog[itur] pone postea
int[er]dictum nonne sufficiat q[uod] in exceptione p[ro]
bauit edificantis esse contempta nu[n]c[i]a
tione . to no[n] q[uod] exceptio sufficit solum
ad repellendum non ad demoliendum
ar . eius q[uod] no[n] . b . de h[i]is qui no[n] in fa[cie]
l . licitus z . ex . de or . cog[nitione] . c . ij . suffla
de ame . licet sit ar . contra . j . de adul . l .
ij . ss . si publico / et ibi dicam / Item
q[uo]d . si ille obmisit exceptionem p[ro]ponere
z passus est eu[m] agere . to si obtinu
erit agens non potit postea queri
isto int[er]dicto nec poss[it] repelli ab age[n]
do / q[uia] non eet equitatis quia p[er] hoc
facit ex . de resti . spo . c . i . z de ca pos
z . ss . c . cu[m] dilectus / Item hoc est v[er]u[m]
si iste agens ius sibi ee simpli[cite]r
diceret / secus si diceret hoc manife
stum ee t[em]p[or]e inacacionis / sine imp[edimen]tis
sine replicando contra exceptionem ut
dixi . b . e . l . impu . Bartholus doctor .

Potest autem / op . de l .
stip[ulacion]is ista . ss . op[er]is . glo . fatet[ur] q[uo]d
dy . reprehendit istam glo / et bene dicit
dixi nobis plicus / istud int[er]dictum h[ab]et
plura remedia / vnu[m] est demolicionis
z tunc op[or]tet q[uod] habet instar alicui[us] op[er]is
z sic loquit[ur] . l . stip[ulacio]nis ista . ss . op[er]is .
s[ed] q[ua]ntum ad eadem prohibitionem / tc
sufficit q[uod] sit op[er]is incho[a]ti ut . l .
de pupillo . ss . in[icium] . ibi . si inchoet et
l . p[ro]tor . ss . sine autem infra eodem .

Et post operis noui /

pronunciacionis executione itur ad in
dicium ut demolitioni pena fit res
sio . h[ic] . d / op . z in . q[uod] non poss[it] se
committere ut . l . s[ed] z si infinit . b . de ar
bi . dic ut in glo . et illa glo . no[n] est
uera / q[uia] arbit[er] non h[ab]et iurisdicionem
s[ed] noc[i]onem t[ame]n / licet dicat inde . vn[de] dic
q[uod] committit se iurisdicionem ordina
rie . s[ed] sup[er] loc . glo . inducebat . d .
Ray . de Forli . contra unam opp[inionem] . qua
tenui ut . l . si societatem . ss . arbitro[rum]
. b . p[ro] socio q[uod] dico q[uod] arbitratores sem
p[er] sunt iniqui / ipse dicebat q[uod] e[ss]ent in
lite sunt ut h[ic] / et manipore ant[ea] ut
differentiam . ss . si tu . coll[a]t[ione] . ix . in dco . ss .
dicit q[uod] arbitramentum est quedam
tr[ans]actio . na[m] arbiter d[ebet] videre q[ui]d
est equum q[uod] ergo demu[m] tibi exem[plum]
actionis et sic in . q[uod] sit g[e]n[er]alis / no[n] g[ener]o
assumit[ur] in lite s[ed] in g[e]n[er]ali tr[ans]actionis / q[uia]
sit sup[er] lite et h[ic] est intus q[uia] tenebat
ia . bu . et cy . ingit referendo op[inionem]
ia . de ra . in . l . sicut exa[m]i[n]atu[m] . c . de
epi . audi / op . b . de pac . l . iuris
gentium . ss . pacisim . so . ut in glo .
/ op . de l . tr[ans]igere . c . de tr[ans]act . et l .
ij . al . c . de abol . so . illud est v[er]u[m] in
delictis secus in aliis ut h[ic] / Item
dicit glo . illud in delictis in quibus
no[n] imponit[ur] pena sanguinis q[uo]d dicit
in aliis h[ic] tr[ans]igere s[ed] c[on]t[r]a illud e[st] v[er]u[m]
quo ad p[re]iudicium p[ri]uatu[m] no[n] quo ad
p[re]iudicium publicum / Indicat in

ar. ad petitionem creditoris est data
bannum debitorem unde possit exire de
banno debitor ad petitionem creditoris
sine iudice. ista est quod quidam deant z
forment eam in l. prout ff. de offi. procon.
cesa. inducunt isti textum quod possit quando
ipse determinat z allegant illam l. ff. nulli z
allegant l. ij. insti. C. de h. z eorum h.
Secundo dicimus nos quod sic auctoritas iudi
cis est necessaria in banniendo ita z in
absoluendo ut in aut. contra si filij. C.
de dunat. ff. credo quod illud non sit bene
dictum in rem iudicatam possum tollere
mea voluntate ut l. in ff. si ex con
uentione dero. iudi. et l. ij. C. de exec.
rei iudi. tamen sine iudice non potuit
fieri dicitis sic quandoque bannum continet
aliquod tediosum solum in fauorem cre
ditoris ut non audiatur reus aduersus
nisi soluat z tunc potest tolli simpliciter
conuentione sicut res iudicata ar. eam
tamen. ff. quandoque continet aliquid penale
pene ut si non soluit usque ad ter. re
in soluat. cc. nomine pene uel sit
priuatus officio uel filia tunc postquam
incidit in bannum non potest tolli per eam
conuentionem quia alteri est ius quesitum
ut l. iuris gentium ff. si pacto et dicitur
est. C. cum contra ita loquitur in mal
legalia per quod nul. sed si in bannum non est
dit sed adhuc est sub termino tunc ex sola
partium voluntate potest terminus prorogari
z aduenient termino prorogato incidat
in bannum nisi soluat quod prorogatio
intelligitur facta in omnibus suis qualitati
bus ut ff. de iudi. l. ij. ff. si iudex et
l. si iudex idem dico in sua excessus
si aliquis excommunicatus est si non soluit
in mensem quod possit prorogari
terminus de hac summa non in decre. et ob.
l. obligationem ferre ff. condicto. de progra
re verbo ex decreto. C. preterea. ff.
ij. per hunc. licet quidam contra in suma
excommunicationis idem dico de promisso
prolato de soluendo ad terminum nam potest
potest prorogare z remittere ut ex. de
remi. c. i. et ibi prolixo z per Io. an.
in dicta c. preterea. Item querit hic
Ia. de are. an potestates possint litigare
coram non suo iudice sine licentia suorum
domini et dicit quod sic possit lex. sed contra
hoc in ex. de fo. comp. c. i. Iam dice
bant speciale esse in clericis hodie sic di
co quidam sunt iudices qui sunt quod
omnia simplices administratores ut
isti iudices qui dantur ad tempus
et istorum consensus non requiritur ar. h.
ff. et quia de hoc nulla lex reperitur
quidam sunt iudices perpetui qui habent
iurisdictionem magis appropriatam et istorum
requiritur consensus ut consequitur ut iudex. ex.
de fo. compe. idem dico hodie de iuri
dico si est aliquis de aliquo comi
tatu uel regno ubi sit rex uel comes

perpetuus iste non potest litigare coram
extraneo iudice sine eius consensu. pro hac do.
glo. iudicem. x. coll. de prohi. feu. a
le. impialem. ff. preterea. cum fine. l.
ubi in hoc uelle glo. insinuat sed hoc non
in bene dictum quod salutem comitatus habet
iurisdictionem perpetuam licet non corrector
unde deberet requiri consensus comitatus
unde dic quod in regnis et comitatibus
imperialibus sunt omnes vasalli et feuda
tarij non possunt fieri prorogatio sine consensu
domini. secus ubi homines non essent vas
salli et predia non essent tributaria unde
non clerici omnes tenentur ecclesie que sunt
tributarie suis episcopis ideo non possunt coram
alio litigare sed uel clerici qui non habent ecc
lesias uel prebendas non possumus ne
gare quin sit discordantia inter eius ra
tionem z canone et hoc plus placet.
Opus nouum hic nichil
habetis Bartholus doctor eximius.
Hoc autem edictum non conti
hoc edictum solum ad opera que coherent
solo pertinent non ad alia. Ex. hic
dicitur quieta z sic in pristino contra ff. e. l. ff.
i. fo. ut glo. Ab opposito z in. quere
runtur quod habeat instar operis ut l. stip.
ff. operis so. quatenus continet pluras
non requiritur instar operis sed quibus ad
destructionem sit. Ex. ff. quod ui aut
clam l. si alius. ff. notamus glo.
dat in fo. una est que pertinet ad
istud non ad illud nec mirabile nam
istud in multis differunt ab illo ut in
glo. sed dicta ultima glo. non est vera
nec est aliqua differentia sed dic cum illud
detur ad pacienciam et istud ut non. ff.
e. l. ult. et l. competit. ff. a suma. in
quod ui aut clam z sic contra emptorem
tenetur ad impensam non datur nec illud
nec istud. sed ete ubi illa posita in glo.
ff. e. si ipse nichil facit z e. potest inte
lligi ipse. l. emptor. si venditor edifi
cauerat et tunc verum dicit dy. item
potest intelligi ipse. l. venditor. si emptor
edificauerit tunc unde dicit glo. ut ff. e.
l. non solum. ff. mortem et l. v. in fa
cit. ff. tamen dum allato per glo. alij so
luunt quod hic loquitur cum sit remmus
ibi qui in stipite. sed illud est contra l.
nam z si rennos e. h. alia so. est quod
sit inuicem cum damni infecti acti
onem et istam so. non probat glo. dy.
probat eam et probatur in l. flumini.
ff. item apud iulianum. et ff. i. et fius
ff. h. i. et est uera. alij dicunt quod hic
concedit directum illa uero utilem sed
hoc non est verum quia non est dicta util.
cum B. de ueris. ff. si ff. quis ambe
at locum intendum per ope fro in arbo
auit querens utrum possit ane inde
quod vi aut clam et potest ut l. si alius.

ff. nomine q vi aut clam / aut hoc
in dicto et tunc aut est dampni repel
lendi · 2 pot ut hic infra so · et l.
flumina ff. ne q in flumine et ff. ne q in loco pub-
blicum vel viam / aut alia causa et
non pot ut hic in ult. so · ¶ Ex quo
arbor est in solo et sic texit uel si
bi cohaeret. so. glo. q non est in solo
ut ibi perpetuo permaneat ¶ Contra
hoc nr. B. proximo ff. naz etiam in
his que tollit a solo lz loco hoc
edem / primo dy. dicit in solo · i. e. ea
que sunt sine ... usu et pro alia
edificantibus inseparabilia sunt a solo
sive fiat edificando sive destruen
do / et est hic ar. q si aliquis ...
fuderit uestes non videat fecisse
... in personam / q dz intelligi i p
sonam hoc est ... id quod inseparabile sit
a persona fiat sit. B. de his qui deie-
cit effu. l. i. ff. hec aut uba ... -
de son. ex. ... dicam de publici-
l. ... ff. q illicite.

¶ Siquis edificium /
refitienti nomine opus no nunciat
h. d. ¶ Ex causa dampni infecti repe
llendi pot nomine opus nunciari ut
i. pe. ff. nunciato so. glo. fatetur
... intelligo i. istaz glo. q ... nun
cia et ille dz parere ne innueat
... ¶ Contra ubi ... refitien
ti possit nouum opus nunciari / et
h' est ... refitiat q no
dz · destinat in ... q ... refitiet
de nouo facere ut l. i. ff. de unde de
... q. 2 c. p. domus refecta alia do
mus est ut l. inter stipulantem ff. fa
... / ... ff. i. de ver. ob. ... pt nunciari
ut in ... ff. opus et sic non esse bona
... / refitiat / 2 pbat q inter. sequit
ß ... substituendo 2 c. 2 sic de subst
tuendo non defatiendo de nouo · p
hoc i. e. l. de pupillo · ff. siquis nunciat
et ibi dicam / q est spale ibi · 2 in · l. q
uicz · i. e · 2 ibi dicaz ... dy · et ...
... / dicat ipe ille qui refitiat
in de nouo facere ... i · ... · ... q
p. l. ... ff. refitere / glo · istaz ...
... in · l. i. ff. ... B. de ... in se pt
... refice assumi largie 2 stricte ut ibi no.
fuit q dicimus de verbo reddere · i. de
u. sig. l. ... reddendi / et ... de
dendo repetendi · B. so. ma · sup ...
posset hic dici. Bartholus doctor /

¶ Hinc autem uel / Hinc
... sive ex ... fiat opus lz loco
opus non ... ¶ Contra quo ...
... villaz ... / vi · villa est que
est ex ... ut C. ...
ad ... obs. ... l. i. h. xi. Ciuitas est
que muro ... ut l. ... de ... et
in C. si ciuitas de son. ex. h. vi. et ibi
hoc no. so. ... i nouella / de ...
... C. de ... l. ... l. ...
... h. xi. fiat ad ... B. de ... ...

l. i. ff. i. et dicemus in l. pupillus.
ff. ... de uer. significatione.

¶ Nunciatio ¶ Ex ca triplici
nunciatur ut hic subicit per exempla
hoc dicit usqz ad ff. in. ¶ Ex quo i.
de acquir. re. do. l. ... de flu. l. i.
ff. si i mari ... glo. que incipit
si privato ¶ Contra ubi incipiam
ponere ex. ... quedam glo. que
fuit additio dicit ibi aut siquid ...
l. 2 c. ß no est verum / q omnes l. ibi a
llate in glo. loquunt qui edificant in
privato ß possetis sustinere q lz edi
ficatur privato / tn contra formam tradit lz
a l. ideo nunciat ca publica in ... me
lius est ... q incipiat ibi ß simile
... ¶ Ultimo no. in ... q si nunciat
qui nunciator est i manifesta ...
... nunciatio · Item fuit ...
sit infenda i nunciatione dixi · B. ...
ibi dic ut ibi. Bartholus doctor

¶ Iuris nostri / hic incipit
dicere que persone nunciant ¶ Ex quo
2 si non ptinet ut B. ... l. so. ibi
allabat ad se ptinere et sic erat
dubium ut glo. dicit.

¶ Usufructuarius autem
nomine / legam istaz ff. ea. l. se
et ea. l. qui maz · i. e. et ... h. dicit
ea. l. se. usufructuarius ... pro
curatorio nomine dni nunciat nomine ...
... no ß potit confessoriaz inten
tare · h. d. ... in ... inde
l. qui viam et ... dicit qui lz fru
ctuum ne refitienti no nunciat no
... opus · ß si impediat confesso
riaz intentabat · h. d. ... nota let.

¶ Quo tamen ad appellationem videat
... ff. usuf. et que est ... q pot
nunciare procuratorio nomine dni / et ...
non / 2 dic q non lz dicimus · ß ...
usuf. q de facili pot amitti ut l.
corrupt. C. de usuf. et sic q lz ...
debile non pot suo nomine nunciare
ß quare procuratorio nomine pot / dic
q eo ipso q constituunt eiz usufru-
ctu fatere custodem et procuratorem
... ut hic no. et B.
usuf. quemad. ca. l. i. ... et l. se et
hoc tene menti ¶ Formo tibi q
... q ... pot cedi ut ... de ...
... 2 et officium iudicis
ut l. q si minor ... B. de minor.
et l. tutori · B. de admi. tu. l. si minor
2 eam oblig. ... pot cedi ut
l. si eius · i. ad trebel. ¶ Ex quo
sunt creditor ... ingrediendi
... debitoris in ea ...
... possunt cedere et nescio textum
i mundo qui melius faciat ...
... iste ... hoc sit ... q ex ...
... 2 sic ... sunt
ut hic. ¶ Contra quie est ...

l. si aut q dño nõ possit intimare Rō
qr contra dñz hēo alia remedia q̃ rᵗ
ꝯuenz/ et inde glo. que incipit. s.
dño/ qr ꝫ plibus ꝫō. dñs dy. reprehen
dit istaz glo. qr et illis modis ē sibi
consultuz ꝯtra alios quibz ꝫ ꝯtra dñz
ꝫ rō est qr constituenti ipm procura
tore nõ pot intimare cũ ꝯtra eũz nõ
pot nemine procuratorio noie ipius
dñi/ qr sic ipe met dñs inderet sibi
intimare et istud est tenendũ inch
q si tu es proc̃: mez tuaz nõ potes
ꝯtra dñz illo iure uti. pone resti tibi
omnia iura que hēbaz iure tuo/ post
ea res tua puenit adiuc an tu ce
ssionarius potis agẽ ꝯtra me ꝫ sal
ua melior deliberatõe hic uñ tex.
q nõ ꝫ qualit̃ subuenit̃ in actõe
ex eo ꝯtu ut l. ij. ff. puenisse cuz
aliis. ff. ꝫ. de hr. uł act. ven. ꝫ an
actõm utilez qñ hēs exceptione poss
intentare ꝯtra me cedentez Rō sic
ut. ꝫ. de rei uen. l. si culpa et ibi
nõ. et p dy. de reg. iur. c. ppossore
in. q. v. cũ si. licet quedaz glo in
deat̃ dicere ꝯtra et male c. de hr.
uł act. ven. l. emptor. et p hoc dico
q fructuarius nõ hz utilem ꝯfesso
riaz qr posse ea intentare ꝯtra dñz
vũ falsa est opĩo quorũdaz q̃ renta
t. ꝫ. si usuf. pe. l. i. in pri. faciat ad h
ꝑ. c. l. in principali. ff. plt/ et nõ. hic
tex. qui dicit procuratorio noie inti
at. ꝫ facit. l. plane. ꝫ. fa. her. qua
tenue menti/ dici. ꝫ. c. l. ff. intimatio

Venio ad ꝯtra q. q suo noie po
ssit cũ procur̃: in rez suaz hēbat uti
lem ut. l. ex legato. c. de le. et. l. em
tori de hr. uł act. ven. ꝫ sic uñ. q
noie suo posse intimare/ Rō qr illud
q hz utilem noie suo nõ est verũ nisi
in casibus spãlibz nõtis in. l. i. c.
de act. ꝫ ob. ꝫ hic nõ est de illis q
dant̃ ibi ¶ Item oppo. q fructuario
competat hoc interdiũ ut. l. ꝫ qui in
puteum. ff. fi. ꝑ. q vi aut clam so. a
liud ĩ illo interdicto q̃ ĩ isto dixeris ff.
i. ¶ Item oppo. ꝫ incit intro glo ma
gistraz dicẽ hic q dz agere confessoria
ꝯtra. l. repeti. ff. fi. ꝫ. q̃ read. usuf.
aunt. Rō intelligatis edificiũ tale
q res nõ sit mutata. secus si muta
ta/ qr tũc deberet agere de dolo uł
ex testo ꝫ uñ. q nõ agit actõe de do
lo/ nũz posse agẽ ex testo/ cũ actio
de dolo nõ competat̃ cũ alia actõe
ut. l. i. ꝫ. de dolo. so. ut nõ. in ultia
solõne glo. in. l. repeti. ff. fi. ꝫ. qdaz
usuf. aunt. ¶ Deinde oppo. de. l. i.
ff. idem iulianus. ꝑ. de remissis ipius
ꝯtra. timore sunt plures so. ĩ glo.
ꝫ una est/ q ibi utilis/ hic directa
ꝫ illud ē inpone legem illis/ qr nõ
differunt utilis ꝫ directa/ alia est
q ibi repat uti hic non. ꝫ certe hic
repat uti. tertia so. est q illa intellat̃
pro istaz/ et ista est bona p dy. da
t̃ alia so. a glo ꝫ est ut quedaz no
ua ter. et nõ bona/ dicit glo. aut
fit in loco vicino opus/ et tũc pot
intimari ꝫ c. ꝫ inde glo. ibi/ alij dnt
sic distinguũ. ꝫ istud nõ pbat lege
et p istud posse cuius usufructuariꝰ
ubi hz ius/ q̃ ubi nõ haberet ius/ et
adiite qr ista nõ est vera so. ꝯtra. ꝫ
magis noua ter. falsa ¶ Ite ext
glo. oppo. usufructuarius hz ius
iure ut. l. corp. ꝑ. de dap. infec. et
l. i. de usuf. Item dñs in pdio ĩ quo
quis hz usuf. nõ pot aliqd noui
facere ut. l. usufructu legato. ff. hac
tenus. ꝫ. de usuf. et si hz ius in iure
sui iuris intimat ut. ꝫ. c. l. ff. intimatio
fit de. sa. de re. dicit fateor. ꝫ qñ
edificat̃ a vicino et usufructuario
non preiudicat/ ꝫ preiudicat̃ dño/ ꝫ
tũc suo noie nõ pot intimare. ꝫ pro
curatorio nomine sic/ ita loquit̃ hic.
ꝫ si vicino uł a dño edificat̃ tũ
ita ut usufructuario obsit/ tũc suo
noie pot intimare/ qr pot petẽ acti
onem ut. l. qui bona. ff. ꝫ supficiario
ꝑ. de dap. infec. ꝫ sic tenz sa. de re
ꝫ ol. p distinctionem satis longam
q̃ non recito qr nõ est vera ꝫ non
dicit plus in effectu ꝫ istud bene hz
apparentiaz/ ꝫ est ꝯtra istaz tex. qr
inter est hic usufructuariũ opus nõ
fuisse factũ ꝫ sic fiebat deterior
sic fr̃. ut insti. huiꝰ. ff. p. istud pbaꝫ
ex dictõe aut/ dũ dicat usufructus
autez et ista est aduitalina ꝫ sic ad
usũ pdãs q licet ad eũ ptineat
nõ tñ suo noie pot intimare uñ
ad rõem sa. de re. Rō. s. q qui hz
ius iure pot intimare/ vñ ē insi
sit ius debile ꝫ defitili priore ut
est usuf. ꝫ nõ. ꝑ. c. l. de pupillo
ff. impositaz per dy. in quadaz ad
dicõe. ꝑ. ti. i. l. qui bona. ff. fi. fac
q nõ. ꝫ. de fruct. l. ꝫ anne et io
sto cũ glo. ¶ Ez oppo. qr qui nul
lus ius hz pot intimare ut. ꝫ. c. l. i.
in pri. so. ĩ dubitat̃ hic erat cẽtũz
q nullũz ius hēbat nisi usufruct̃

Venio ad. l. qui viaz et oppo.
de. l. qui viaz ad. l. si autez et. ff.
usufructuarius so. ut glo. qr hic
loquit̃ in seruitute psonali. l. qui vi
am in seruitute reali ¶ Ad istud o
ppo. q qui hz realem pot intimare
ut. l. de pupillo. ff. impositaz. ꝑ. c
et de serui. in: p. l. ut seruitutes.
et. l. ꝫ si forte. ff. secundũz. et. ff.
ultio. ꝫ. si sui ven. timore ipiꝰ
ꝯtra sunt plures so. una est hic
que ponit̃ in. l. ista si aut ꝫ eam
tenebat hu. et dicebat nõ disting.

Sruitutem urbanam a rusticam / sz pdiu
urbanu a rustico qr in pdio urbano
lz locus uiciato in rustico no. sz
ista reprehendit p glo. hic insi. per
l. i indicio. ß. fi. hic. et inde glo. ibi
dicit dr. sz lex dicit si heat quibz etc.
alij non distinguit pdiu urbanu
a rustico sz sruitutez urbana a rus
tica / et hac so. ponit glo. hic et in
l. qui viam / et hoc etiam tenz glo.
in l. i. in pri. insi. in a. glo. ß. e. et
l. de pupillo. §. importuni / et azo.
i summa huius ti. et etiam dy. dicit no
uem et hoc sit fauore agrorum ita
no. in l. qui viam / sz in hac l. querit
de rone et videtur sz ista ro uir ghia
tex. in §. fine aut in l. i. ß. et etiam
l. i indicio. ß. fauule. hic et glo. in
det ad. l. i indicio qr ibi loquitur i ur
bana ut ibi no. sz non plz michi / et
ille tex. confundit dy. et glo. qr
dr fundus et intelli. fm comem ofuz
loquendi de rustico ut l. locus etc.
fundus. §. de u. sig. dicit et ista so.
in l. qui viam / aut qui edificant con
tinet sruitutem hic nunciantez ut
hoc constat / et pot nunciare al. no.
et hanc tenz rof. in libellis suis et dy.
de forli. sz michi no placz / qr i hac
nunciatione no requirit qr ab initio sit
ctu ius nunciantis sz sufficit esse
dubiu ut ß. e. l. i. i pri. et no. ß. §. pre.
Alij dicunt qr vicino no pot nun
ciari / dno no / et inde hanc glo. et istam
so. in tenz glo. in l. ut sruitutes
ß. de sru. rus. p. sz glo. posset con
trarie optimi nelli. qr so. e ista gl.
§. importunas in l. de pupillo / alia
so. est qr tenz mar. qr spiale e ius
intuitu humiz et cuius fundi et in
de etiam in glo. l. qui viam. insi. glo.
sz ista so. no est uera p l. i indicio
fi. hic. gl. de predictis. ß. so. nulla
est uera / erit gl. so. uera opionibus
bz hic intelligatur edificant. s. refi
ciendo ut l. i. reformat / et tex. op. hic
dicit / dn dicit nun edificant / et inde
istam glo. in l. qui viam et incipit
reficiendo. b. et hanc tenz ja. de a
re. et ol. Sz qt de iti. act. qp.
l. ij. §. hoc aut et §. se. ß. dns pt
nunciare reficienti viam ut ibi sz
ille qui lz viam no pot nunciare
dno ut hic / et hec est ratio Sz
gtra / qr etiam reficienti nunciatur
ut dix. ß. in §. siquis edificium
so. spiale in ma fauore agrorum
sicut in riuis ut l. de pupillo. §.
qui riuos Que vero an alias
actiones pro se posit iste fructua
rius intentare ptitatorio noie
ctr sic ut no. in dca. l. i. insi. ß. u
sus. queritur an Sz an usufruc
tuarius teneat defendere gf alm
agentem in iudicio tex. uir. qr non.
ß. de sru. l. fi. qr est mirabile / cum
hec nunciatio sit quedam defensio ut
s. ß. e. l. ua rei. prob. Sz dicam j. b.
ij. l. i. apud trebatiu. §. fi. Sz an
fructuarius posst psequi nunciatz
cte sit ciuis est in hac l. si ait / ibi
neque enim sit adiiciu. uia. ii et c. in
glo. ibi porta sup uba n esse exq
no qr post nunciationem competit qdaz
actio infrm qua petit nunciationem
meaz confirmari et illi ius no esse
altius edificare de quo dicitur in l. de
pupillo. §. qui aptius Item qd in
emphiteota et feudatario ß. ista
punt suo noie ut l. j. pen. §. plz. et
et ptitatorio noie dni si dno noceat
ar. huius. l. et est expressum. j. tin. l.
hoc amplius. §. quibz Item quid
in colono et inquilino / ut. seruis ut j.
l. px. insi. dic ut ibi dicam Sz
cuius expens hoc fieret fructuari9
sto expens dni si est magna ipen
sa ut i. l. athens decisis. unde ad
eiz ptinz cura et sollicitudo p sol
ut hic et dca. l. n. insi. usus. quedam
ca. sz expensa dni ut dicam j. h. i.
l. da. in. §. si cuius et l. ut fructua
riu et de pub. l. tote. §. fi. et credo
qr posst a dno pete expensas cuius
psequat ut. ß. ma. l. si uero. §. fi.
Quid in plato ecce ut alio re
re ecce / dico idem qr tum ecclie ut
ius ecce no pot suo noie petere
sz noie ecce / ut conuentus sz platu
m ut rectorem peteret suo noie
sic hic usufructuarius uendicat usu
fructum suo noie pbat ex. de testi. c.
puenit. li. vj. et primo in ecca que
incipiebat ad hoc facit qr no p
primo de offi. or. c. cum quanuiter in
glo. et decre. sug. c. abbate et hoc
pot no solu rector pprius ecce sz su
perior ut epus ut alius tex. et glo.
no. c. de sa. sau. et l. sum9 qr ecca
canoniste tenent Bartholus.

Vnproinunciatio ecce dicit
glo. que est additio
qr hic incipit tractare i
quibus locis nunciatur
verius dic qr psequit
eandem mam. s. que per
sone pnt nunciare conen
dubitationis dicit glo. j. l.
px. §. nunciatio que incipit
tractare in quo loco possit
quis nunciare. Bartholus doc.

Si uero in loco con-
tentioso huius edca est ex ordinarius
in subsidiu introductu no cessat u
bi hz locu ordinariu. h. d. iste. §.
et lz tres ptes quaz unius exfortis uult
nunciare ai vicino / et loquitur pri
usque adu. plane quaz uult unus
exfortis nunciare socio p damno
qr dat iure coi. et loquitur. ß. place.

et quia vult inmutare p dapno quod dat
nunc pna exceptione quod edificatur in con. z hoc
dicit v. quod si forte ¶ Ad declarandum
istam l. in principio cum quadam questione
glo. z queritur qui impediunt opus p
actionem con. dimid. z qui p plures z glo.
Et duobus vel tribus modis z glo. hec
t dissimilis z quidam habent in non
negat me consortem vel p plurem
i. officio iudicis qui non fatetur similiter
z c. s. etc. ad hoc vel lex locum con. dim.
vel officium iudicis intelligunt quod fatetur
me consortem vel si negat quod sim
pone al. si negaverit z non ecce ipone
tunc non habet locum nec actio vel offi
ptor. ut. ff. fa. her. l. i. alii habent glo.
alio modo s. iudicio cum negat me conso
tem vel pluris qui fatetur z semper inte
lligere eodem modo quod qui fatetur actionem
i. ponem ¶ Alia expositio in glo. est
que concludit quod pre incompatibili
no. lex locum con. dim. quod in. falsi. ut
l. arbor. ff. fi. re. con. dimi. z j. de opera
no. l. licet hoc possit dici quod ibi loqui
t dentili. s. utilis cum sit extraordinaria
hanc no excludit ut j. dicam tu dic
qui fatetur me consortem quod con. dimid.
iudicium z officium iudicis lex locum eadem
cum nam possumus eligere duplicem nam
primo possumus intentare iudicium con. di
mid. et iudex p diffinitivam sententiam con
plebis edificante. Sc. possumus implora
re iudicis officium quod desinit actionem
con. dimid. intentate vel intentande
p quod iudex prohibebit ne ulterius edi
ficet vel novitatem faciat z ita loqui
hic z ita eodem cum locum lex ut ff. con.
dim. l. sabinus hic p actionem con. dim.
non excluderet inovatio ex hoc eidem
quod ibi heo necesse probare de ratione
z sit plus onerosior quod hic ubi sufficit
solum edificantem probare post inni
actionem z ideo competit officium iudicis
quod desinit actionem con. dimid. intentate
vel intentande p quod prohibebit ne ul
terius edificet z si edificabit eodem
officio faciet destrui tamquam noviter
attentatum lite pendente ut j. di
cam inquo officio erant sufficiens
eadem probo que i inovare ex hoc
eodem oppo. di. hic quia lex officium pre
toris non potest innovare. g. quod unica
ius lex officium ut l. de pupillo. ff.
meisse. j. e. glo. solvit z in. no bene
dicit quod non repugnat quod istud officium
competat destructionem s. p actionem con. dim.
ut dicta l. inter con. ff. fi. ubi hoc ex
presse dicit posse etiam officio iudicis hoc
fit inhibitione precedit s. p actionem
fit destructio vel alii sustinendo glo.
et bene quod non sit prohibitio nisi edifi
cet iudicis officio z si edificabit erit
pot ps petere destrui officio iudicis.
ad quem p tantum renovare in pristinum
statum quod etiam fuit esset lite penden
te ut an. de adim. tu. l. cum opus his
ff. i. z ex. ut lite pen. ptohi z in hoc
iudicio non cognosceret nisi cum sum̃a
difficultate post inhibitionem z ita loquitur
hic post z ps petere quod destruat p
act. con. dimid. z tunc in ea cognosceret
de ratione. tamen licet hoc sit satis verisi
tamen clarius quod ad hoc quod in dixi quod officium
iudicis de quo loquitur hic est illud offi
cium quod desinit actionem que est ordinaria
z ideo excludit innovationem que est extraordi
naria s. officium de quo loquitur in l. de pu
pillo. ff. meisse est extraordinarium z ideo
aliud extraordinarium s. innovationem non
excludit ut l. quemadmodum. ff. magis
tris. ff. ad l. aquil. ¶ Contra istud op.
actio confessoria est ordinaria g. ista
actio non patitur hic locum ubi lex locum
confessoria quod est contra l. i. ff. si. ser. ve.
z l. z si forte. ff. secundum si ser. ven.
z l. de pupillo. ff. in potentiam. j. e. z l.
vel sunt. desinit. in. p. glo. dicit dic
ut in l. trebatius. j. e. hoc dixi tibi
z dy. ibi ponit in l. i. ff. i. z bene ista
est utilis que extraordinariam
est multis utilibus quam ordinaria vel quia
inus onerosior et tunc possumus uti extraordina
rio ut hic z l. i. nisi. ff. e. z ideo quod
hic in actione con. dimid. non erigat quod
non negat contra vel est in ratione et i
officio iudicis de quo. ff. dixi non eri
at improbare plus quam in actione ideo ex
cludit illud p istud z ideo si non haberet
copiam iudicis nisi cum magna di
fficultate vel iudex addit denegaret
officium innovare potest z habebit hoc eodem
¶ Op. z vel quod unum ordinarium quod po
ssum mea auctoritate qui edificatur in meo
destruere et heo aliud s. interdictum qui
vi z tamen unum non tollit aliud dic quod quod
unum est ordinarium aliud extraordina
rium z utrumque est in ordinarium tollit
extraordinarium s. quod extraordinarium est
tunc ordinarium non tollit extraordinarium
ar. l. equissimum. ff. de usuf. z l. no ex
igentibus deue. iudi. z sic intelligatur
l. de pupillo. ff. meisse. j. e. ¶ Op.
de l. z. c. si tutor vel cur. inter. so. aut
competit contra eundem ordinarium
et extraordinarium z tunc unum tollit aliud
secus si contra diversos ¶ Ex oppo. de
l. comperandum nisi. C. de iudi. so. glo.
dicit speciale in iudiciis s. non est verum
sed dy. et est so. glo. contra l. si pre. c.
qui pro. no est ne z l. si. c. si adver.
vendi. z pro multi dy. qui capit
glo. ali quando dicat quia glo. dicit
qui perit instantia tunc remanet ac
tio salva contra tutorem quia instantia
est media pendente non restituitur
minor ut l. comperandum. ff. fi. servus
qui actio salva no remanet quod tunc
restituitur in totum de marpio pendente
non obstante quod posset hic regressum
contra tutorem ¶ Op. de l. pupillo. ff.
meisse. so. intellige ut possideb. uicat
s. quidam quem ut destruatur opus sit
quem ordinarium venit p quem z extraor
dinarium post z tunc unum non tollit aliud

hoc tenz Ja. de are. Ingrio de confesso
na ar. l. i. impu. ni. q. fna. B. si usufr.
pe. & hic inan dimid. ut officio iudicis
pot ad hoc duro arg. q demoliat ut
l. sabini 2. l. ult. Finit. vr. q. ai qui
t. qui competit duo anex. an vnu
tollat aliud dic si sint duo anexa
ordinaria dic ut hic pdy. 2. l. qui h.
dem. ff. eligere de tribu 2. l. nemo ge
hus. ff. quorens de reg. iur. 2. c. cu
plibus ex. de reg. iur. 2. c. h. vi. 2 ibi
p dy. si vero sint duo anex. exordina.
2 tunc aut competit ad diversa 2 tunc non
tollit nec electe nec origine ut l.
qui bona. ff. siquis cantus i. h. per. si
vero competit ad idem 2 tunc aut vnu
anexum est famosiz aut non si vnu
est famosiz 2 tunc tollit p aliud no fa
mosiz ut l. i. ff. aut pbor. B. de dolo
puit ibi loquit de resti. in inte. si vero
nullz est famosiz aut exordinariz
succedit loco ordinarij 2 tunc tollit a
mere exordinariz ut hic puit legit
de officio ptoris q succedit i loci ac
tionis cor dimid. ut hic sup viij intel
lectz si vero vtrumqz est mere exordi
narium 2 vnu p aliud no tollit ut l.
qued. ff. ingratis. B. ad. l. aql. 2. l.
depenitz. C. ad. l. aql. 2. l. depupi
llo. ff. meisse i. c. puit ponit tres
mos innuandi. Tercio cum qui vnuz
est ordinariz 2 tunc aut exordinariz
est i uentu ai innuandi ius ciuile
2 tunc ordinariu no tollit exordinariz
ut l. i. ff. dicit aliquis. i. depub. en
2. l. i. ff. p hanc. B. de rei ven. aut
est iuentuz i subsidiu ai supplendi
ius ciuile tunc aut anexu ordinar.
est sci 2 no tollit exordinariu ut l. de
pupillo. ff. meisse insi. cu sua glo. si no
est ure aut vnu est gnale aliud spa
le 2 tunc non tollit exordinariz per
ordinariz ut l. si legatarius de gh
inde 2 l. ij. C. de dolo. 2 dici heam
l. i. ff. r. B. e. ti. si vero vtrumqz e spale
2 tunc anexu exordinariz est famo
siz 2 tunc indistincte tollit p ordinariu
siue gtra eundez siue gtra diversos com
petunt ut l. i. insi. cu l. se. B. de dolo
si vero no est famosiz tunc aut anex.
exordinariz est multi vtilius q ordi
nariz quia facliores pbones inco
rrunt 2 no tollit p ordinariz ut l. i.
insi. B. e. 2. l. 2 si forte. ff. i. B. si ser.
ven. 2 p dy. in. l. i. ff. i. B. e. et no per
glo. in l. ult. C. si adv. vem. iud. et
i. h. r. l. dapni. ff. f. si er. si vero vtrumqz
est multi equalit vtilit vtile 2 tunc
aut ordinariu competit ad id ad q
competit exordinariz p quidz gnaz 2
tunc vnu no tollit p aliud ut l. depu
pillo. ff. meisse insi. puit loquit iur
dco ut possidetis 2 C. l. i. impu. aigl.
B. si usufruct. pe. 2 hoc tenz hic Ja. de
are. si vero competit duro 2 ad id dat
ad q exordinariz 2 tunc aut dat gtra

diversos tunc aut sunt origines aneyo
nobilitatio 2 tunc exordinariz tollit p or
dinariz ut l. cu mandato. B. de in. 2 de
l. dep. ff. eptor. i. h. per. si aut sint
origines elbarti ratio 2 tunc vnu no
tollit p aliud ut l. 2 si h. ut an. intue
tollit in an. l. pcurandiz insi. C. de iud.
2 no glo. in dca. l. eraz. si vero dat
contra eundem 2 tunc vnu tollit aliud
ut hic 2 l. mansie. B. de mor. et l. qui
bona. ff. de illo. i. h. pe. Ex quendiz
an superveniente actione tollat inqui
sicio dicaz ut l. si ingratus pista d'ad
ulteriis. Bartholus doctor eximi9

Et ergo. Superficiarius qui h3
utile dominz pot innuari nom. opus
h. d. Opp. glo. de l. i. insi. B. e. so.
aliud in superficiario qui h3 ius manus
2 reale innuandi aliud in fructuario
qui h3 ius psonale desinit prohibuz
ut ibi dicit. Item oppo. de l. qui bona
ff. qui dapni. i. h. pr. so. Ja. de are.
qui tenebat illaz opi. in dco. ff. si q
ai dapni. infecti posset innuare fiebat
gnu ergo ut ibi indisti. reprobaui daz
Ja. Quit ubi superficiarius possit
proprietario noie dni innuare 2 tenz
Ja. de are. q sit idem in feudatario
et aliis silibus qui hnt plus iur.
nuc ar. l. i. insi. B. e. Sz quero
an inquilinus potit ppiatorio noie dni
innuare. vi. q sit. q ad eu ptinz cu
stodia ne ius rei peat ut. B. lo. l. in
dectiuis. ff. gt proficere. q. in hoc in
fius pcui. ut dici in fructuario. B.
l. pr. Contra in dico p hic text nec
ob. q dr de custodia q custodibit
denunciando dno q aliis fiat inique
no poss aiie ut l. Item quit ff. ex
cond. loca. facit mani. l. si fideius. ut
dic q custodit utendo funditus ne
peat ut dco. ff. it pfice no aut a
gendo ut hic 2 aliud in fructuario
q ei plus pmittit. s. q faciat id
q dus de re sua faceret ut. B. usuf.
quadmodu cau. l. i. ff. cauere. Ex hoc
dico q si in instio locat diceret q
pillo tpre conductor possit uti tanq
re sua q ex hoc vi. hre mandatu
Item si diceret q locator posuit eu
in loco suo 2 C. ar. i. ad treb. l. qui
quadringenta et hic q ille augmentat
administraco bonoz vi. fro pcui. ad agg
endiz ut i. de minor. l. B. 2 si vnus
ff. pcui. ad agendu ut et ex. de pcur.
c. qui gnalit. h. vi. Idem dico de his
qui emunt redditus gabellaz vel a
lias acoi q ista ista scriptu hnt ius
ure ut i. de loca. pu. scri. l. i. 2 io tn
q pcui. tois poterant uti cu in tois
sic fructuarius 2 superficiarius no alte
ro an ista vba sint inpsita ut no
Genero quis pstat in ista innuacoe
an. dns an hns utile an directuz
2 quidam dicit q hns utile ut l. si

peric. de peric. sed hoc non intendo exa
minare hic/ cum ista sint locorum qui utilibus
et directa sunt que secus quam dictum est et
quibus admittitur iure suo id est pro suo
interesse ar. l. ij. § si ad plures. ff. de sepul.
viol. et est expressum. j. ti. i. l. ult. quibus
et dampnum sed cum contra dictum potest minare
iste supplicantibus. dico quod sic cum habeat
utilem quod potest uti contra dominum ut l. cum
pri. derem. non. et dixi. ff. c. l. i. in fi.
hoc quidem contra Bartholus doctor

¶ Si publico. publicum intelli
endum cum denunciare omnes cives possint
excepto pupillo et suo proprio dampno
potest minare pupillo cum tutoribus au
ctoritate/ hoc dicit usque ad § minor
in l. de pupillo ¶ ex. de l. de pupil
lo. j. e. et de popu. act. l. inhi. fa.
istud omnes recepit limitacionem et dic
omnes. s. fideles ¶ ex. dicitur hic quod rei
publice interest plures admitti. j.
ff. de procur. l. non tamen et l. i. in fi. de
extraordinariis glo. signat i. una glo. contrariam
et non solvit/ tamen solvitur in precedenti
glo. quod eligitur ydonea et hoc sicut dy.
si omnes pretendant publicum interesse
secus si omnes privatum/ quia tunc omnes ad
mitterentur ut l. ij. § si ad plures de
sepul. viol. nec obstat l. non tamen. ff.
allata/ et j. iudi. sol. l. i. cum ibi. §
si tamen plures/ quia sunt una persona
in quantum principalis in obligationibus cadebat
¶ Forma vnum. q. aliquis non civis
vult in publico minare an possit
§ de ope. dicitur aut edificant quibus via
publica et tunc quilibet denunciet ar. l. p
agmen. c. de sunt. et j. de via pu. pro lo.
ti. si vero in alio tunc tantum tunc ut
hic ¶ Queritur quid si plures equa
liter ydonei concurrant tunc pretor ar
bitrabitur cum volet/ ut no. j. de li. ho. ex
hi. l. iij. § si tamen plures ¶ Quero
utrum hoc sit verum si fiat in quolibet
loco publico intelligo de eo loco pu
blico qui est in publico usu secus
si est proprium alicuius fisci vel civitatis quia
tunc non possunt nisi qui habent auctoritatem
agendi a civitate ut l. inhi. ff. quod
cuiusque universi. no. et j. ne quid in lo
co publico l. ij. § hoc interdictum ¶ Item
quero utrum minabit nomine rei publice
an nomine suo/ puto quod procedat/ sive nomine
rei publice minet ut l. non solum §
si cum in me. j. e. ti. ubi in. tamen facit
quod dicimus in delatore. ff. de l. i. l. si sub
unius plurimis. § plu. in glo. que incipit
s. fisco et j. de iure fisci l. fiscus vel
melius dicat se hoc facere tamquam q
libet de populo et hoc observat petitio et
eodem modo formabit iudex sententiam i
en ¶ Item quero cum minacionem repelle
ret alius possit prosequi/ puto
quod non/ ut l. pluribus. ff. de procur. potest

tum ei assistere ne colludat cum dei offi
ce. l. si suspecta cum similibus fiunt ex. de
elec. c. consilium in cle. ¶ Quid si edi
ficatur in rebus sacris dicitur si quidem edi
ficatur in loco sacro vel religioso tunc
idem quod in loco publico ut ff. l. i. pre.
§ minacionis. ibi. sed si in loco et de insti
et inter. l. i. § publicum. Sed aut sunt
res prophane tunc quilibet de eis potest
minare ut ex. de re. et ihe. c. fideles
presbiterorum/ et ibi proximum ut ibi no. et c.
de sa. san. ec. et l. iubemus. § sancimus et ibi
no. et in hoc lex plus erat quia civitas
et hoc tamen non admittetur nisi sindicus
civitatis ut dixi ¶ Item hoc tamen
admittetur superior prelatus ut dixi
ff. l. i. in fi. Bartholus doctor etc.

De pupillo/ Satis e
subtilis indicio meo et
nunt ibi no. aut alter et
quod admittatur pupillus
cum tutoris auctoritate contra ar. l. lig. ff. de
peric. et l. inhi. j. de popu. act. et ij.
bi in popularibus non admittitur pre
ter minor contra tenore sunt due so. una
est quod non potest pupillus/ unde est sine
tutoris auctoritate/ et tangit in fi. glo. que
incipit denegare ibi alii hoc refert
glo. dicit quod ista lec. non est bona
sed non reddit unde secunda est que lex
que non sunt in administratione non quia
tamen aliquid tutoris auctoritas ut l. si q.
decurio. sit et faciat ibi. l. ij. j. de li. ac
tu. quod po. ¶ Est alia lec. ut nullo
modo pupillus admittatur nisi sua interest
sit/ et hoc ponitur in glo. que incipit i.
pter minandi et hec vera ¶ ex.
quod ea que pertinent pupillo cum auctoritate
tutoris pupillus facere potest ut insti. de
auc. tuto. in prin. et l. pupillus. ff. de
auc. tu. so. glo. quod istud lex locum quod
pupillus possidebat et minabat
simplici verbo et sic pone pedit/ alias
secus et hoc tenet ja. de re. alii dicunt
simpliciter quod pupillus minare non potest
quia posset esse sibi dampnosum et hoc po
nit in fi. glo. quod tenent glo. et benefa.
de are. et ol. et ray. de forli. et ego
post eos et si tamen dicas in quo
posset sibi esse dampnosum/ dicitur quod cum
minat si patet dampnum tenetur cavere
in fine quia si minacio esset frustra
toria tenetur admittere pro l. rem quidem
venalem. ff. de dolo. ja. de are. et ol.
ex. cum iste sit actus extrajudicialis
ij. potest fieri per se et pupillum ut l.
si fundus. j. de pos. bo. so. non potest quod pu
pillus ledatur ut ff. dixi ¶ Item cum in
minacio habeat vim citationis provocationis
ad iudicium ut no. j. e. l. § si quis ipsi
ideo non permittitur pupillo nec fuo
sit pretor ad unius eorum petitionem no

faceret aliq̄ actm

faceret aliquid contra. Sed quid si proximus
ad pubertatem cumulatus pupilli et etiam ad
pubertatem dico idem. Si pupillus admit
tendus sit admittitur ad accusandum contra
sores pris. in de accusa. l. ij. quia restat
proximus cumulatus et pubertati ¶ Set vero
quid de adulto dic ut in glo. quia tenet
omnis doc. ut iacet p. l. impopularis
in de popul. act. ¶ Et contra quia no
sit limata persona sentencia in iudicio ut e.
te qui le. p̄so. l. i. nec iniectus an-
sufficiat cum hoc non sit in administratione
ut dixi, non obstat quod proximitas que in persona
advocati non substantiat iudicium
non obstat. l. impubertatibus, que in illa
post lit. cont. contingit. S. ut. l. si tum dein
sig. et io cum adeuntes cumulatur pertineat
est in administratione et io cum actus creato
ris limitat eius personam et hoc iur de
ini. hz multum faciat contra quod non in
de actio. l. ij. sed ibi dicitur et hanc glo. in
dicat dy. quod minor habeat notam in consilio
in electione et in questione similia contrari
tem et bene p. l. firmiter. S. i. in de de
cur. et l. ad cum pubertatem de inu. et
ho. facit inspect. de sindicato. S. i. v. sed
cuius etatis ¶ Sed vero si non sit pupi
llus tutorem et denunciat cum valet
et glo. dicit quod sic non de rigore sed de
equitate et inde eam que incipit de
rigore sed equitate et id dicit ne unum
ista glo. ja. de are. dic quod non credo cum
quod glo. possit procedere cum tu postea
cum sit captiosa iudicis et tutorem im
ciet que nunciatio retro traheretur arg.
in e. l. S. sepius ipsi adventus causa dic
quod nunciatio pupilli faceret locum interdicto
quod vi aut clam non habet. Bartholus
¶ Berno. con. in. l. iij. in prin.
in quod vi aut clam glo. dicit quod cum
ad publicam utilitatem non pot contribui
adprobatam sit cum liceat ista so. sit unica
infra cum credo quod si nuncius nunciando fa
ciat locum interdicto quod vi aut clam non habet
locum dubitatis dixi. S. l. ij. S. nunciatio
¶ Est alia ratio quia ibi et si non nuncia
ret haberet locum illud interdictum contra eos
quod clam ideo deficeret ad iniciatiuum
adnunciandum quia soli qualitates que
clam inducit et ista ro. in. pom. in ter.
dio l. iij ¶ Item oppo. nunciatio e defe
sio ut. S. l. pr. sed si non permittitur defensio
ut l. si uos. in de accu. et l. si non defen
dat de penis. Ro. quedam est defensio ne
cessaria ut qui contra eum cepisse dirigitur
petitio et hic loquitur contra et sic ex contra
do quibus applicat eam ut huius ro. sed quedam
est defensio voluntaria ut que contra
cum non dirigitur petitio ut in casu proposito
hic non admittitur ut hic quod est nondum
idem dico de excommunicato quod non admittitur
ad agendum sed ad defendendum in illo
de defensione necessaria. secus in volu

taria cum est hic et no. p. in o. de exe.
c. cum vivus facit quod dicitur. so. ma. l. c.
in fi. Bartholus doctor eximius.
¶ Nunciationem autem ¶ Nu
ciatio novi operis debet fieri in re presentibus necesse
quid presentia domini alibi. n. si ea non faceret
locum habet interdicto. h. d. usque ad S. sipli
cum inde glo. que continuat istas. S. cum
cepit dictum est. S. ibi nunc ubi subaudi
et quibus tu. S. non sit plene expedit
quibus in hoc male continuat glossa
verba nunciationis debent referri ad eum
qui est ibi cum nunciat ¶ et p. in e. l. S. pr.
S. opus glo. bene soluit hic quod si simul
est sine lis locum istud edictum arg. l. i.
S. cepisse in depositi. sed glo. contra
hensibus. S. e. l. S. pot. ubi dicitur quod debet
hic instar operis sed glo. ista benedicit
et illa male quia debet hic instar operis
contra ad eam demolitionis ¶ Pone
quod nemo est ibi ubi fit nunciatio novi
operis cum presumeret et glo. dicit quod sic
et quod preiudicet dum venit in noticiam dominorum
edificantibus ut l. item venit. S. peti
ta. S. de peti. her. ¶ Sed quero si non
sint ibi nisi magni lapides an eis
sufficiat nunciatio et antiqua glo. dicit
quod sic cum fiat in re et nunciatur furioso et
pupillo et aliis ut in e. l. in opus. sed
glo. reprehendit istam opi. et dicit quod do
nec pervenit ad noticiam domini S. non p
iudicet glo. sic persistit et dy. sed alii doc.
ut ja. de are. et ol. dicunt quod licet non perve
nit in noticiam domini totum debet destrui quod
est factum post nunciationem et est expressum in. S.
i. l. in quos al' antiquos. S. dampni
arg. ergo quod ille qui est ignorans non de
linquit ut l. generali. C. de tabul. et l.
ex maleficiis. S. i. de act. et ob. glo. si est
dicus ignorantibus non debet destrui ista ro
notatur in glo. sed glo. statim inclusus ali
bi dicit et dico quod detractio non est pena
sed recompensatio cum venit qui contempsit
nunciationem ut tenet in fili. in e. l. S. si pl
ures et in e. l. edilibus et hoc tenet ja. de are.
et ol. et omnes ¶ Sed vero utrum dominus p
interesse suo possit agere contra fabricantes
seu fabricantes et huius debi. tenet
quod sic arg. l. licet in fi. S. nau. cau. sta.
et l. si fructus fr. S. si forum
S. ad. l. acquil. ¶ Sed venit dy. quod
si fiat nunciatio generali procuratori
et in quod non noceat nisi pervenit in no
ticiam domini ut dicitur. S. petitum et quia co
tempto edam est delictum glo. non venit
in mandato ut l. si poni. de op. vide
cum sibi bus. S. arg. contra de doli. ext. l.
apud celsum. S. quibus et S. de tabu.
l. pater. sic glo. in distinguit an habeat
liberam vel non ut dicitur. l. procu. ita
dicit dy. sed contra admirationem novi operis
pertinet non bene dicit quia inoparis pot

fieri ut. B. dixi licet ipse dy. dixit in
herendo errori h9 glo. sed quibus ad a
liud protestacionis dicam in ma. protesta
cionum. ff. e. §. siquis ipsi ptori

Siquis forte in foro licet
§. similem cum precedenti. ¶ Op. 2 m q
alibi facta nunciacio valeat ut. l. aut que
§. siquis cum demunciasset. ff. q vi aut
clam/ glo. dicit fateor gener/ 2 hoc q
hic dr nullius est momenti verum est
antequam veniat in noticiam dni. secus po
stquam venerit ponamus istam sed. ee verum
quare dicit hic nunciacionem no tenere
2 B. dicit tenere cum eodem mo sit ibi
quo hic 2 glo. dicit q io dicit. B. tenere
qr ut plurimum operarij boni sumentes
consilium consuenerint sic dimittere sed
q istud sit malum consilium si verum est
q non dz destrui donec veniat i noti
ciam dni. sui glo. precedentem seque. §. qui
bus. incadem glo. ibi. sed cur iur 2 c.
2 ista est vera 2 hoc tenuit glo. i. l.
i. §. ii. B. c. ut ob. l. aut qui ali. §.
siquis qr ibi sufficit fieri absente dno
quando est ad id interdictum q vi aut clam.
secus quando ad istud interdictum dz eum
fieri inexpunita 2 sum hoc est dnam inter
istam 2 precedentem ista est vitalis 2 ibi
indistincte q no liget nisi postquam pervenit
i noticiam dni/ sed verum est quo ad impen
sas ut ibi dixi 2 indebite. ff. se. §.
¶ Sz quero tenendo oppi glo. qd si ta
rde dnus reuertet~ dic ut in glo. Bar.

Si pluribus rebus sit Nunciacio
nem operis excepto eius cui nunciatur
est in rem 2 io sufficit si uni de sociis
fiat nunciacio/ excepto eius qui nunciat
est in personam 2 no debent omnes socij
nunciare. h. d. tm. §. se. dr hic q su
fficit uni nunciare postea dicit q si
unus edificat alii quo ad impensas
no preiudicat quo ad demolicionem sit
et hoc dicit glo. 2 pistam dixi q dz
limitari. §. nunc ¶ Op. de l. siquis
putantis. §. si. B. cor dni. glo. d. fa
teor q illud q unus prestat ab alio re
cuperat si hoc expediebat societati.
sed quo potuit expedire societati edi
ficare post nunciacionem/ cum certum sit q dz
demoliri. so. intelligere §. q potuit
forsitan nunciacio si testes non erant/ sic
cum conveniebat h. interdicto 2 nolebat
probare modo redierunt ad probandos contra
socios suos q interfuit societatis p
cedere ¶ Ultimus precedo 2 op. de l. i.
§. plt. de ven. inspic. so. nunciacio de
qua loquit~ l. ista est una io facta
uni preiudicat omnibus sed ut. l. i. §. plt.
de ven. inspic. nunciacio est in personam
2 so. io non sufficit uni facere nisi fi
at omnibus/ 2 hoc tene mente ¶ Op.
dr. hic q nunciacio ab uno facta no pro
dest aliis contra qr destructio operis est
individua ut. ff. e. l. stip. §. quintus.

sed individuus fauor unius prodest omnibus
ut. l. loci corporis. §. si fundus. B. si ser
uit. §. 2 c. B. respo. ff. de arb. inte
lligentem sic cuius vult agere ad demo
licionem 2 tunc prodesset qr est individua
si autem vellet agere de interesse non
posset/ cum interesse sit divisibile semper
tamen intelligimus q ille qui nunciavit a
git non alius intelligit §. ff. de arb.
q nunciacio sufficit facienti no alij
sed iste dicit contra tex. istum qr negacio
post posita signo universali equipollet
suo contrario ut. l. hinc. §. an §. ff. dele
ga. 2. l. in bello. §. i. ff. de capt. 2 postli.
reuer. cum §. dicit omnibus no sufficere
i. nulli sufficere/ dico q ista. l. alij dz
intelligi qr loyce/ nec equipollet suo
contrario ut alibi i. l. si finis. §. si pluribus
siquis caut. 2 q istud sit verum probatur qr
si intelligeret q nulli prodesset esset
contra rationem preda. §. c. ¶ Op. iste tex.
vi. sibi ipsi contrarius dr hic q omnes de
bent nunciare qr alius pot habere ius
nunciandi alius non/ quo §. potest
nunciare qui no habet ius glo. sz q in
forma una/ puissione omnes possint nun
ciare/ i forma iuitate no pone q omnes
ius prohibendi an nunciacio unius prosit
alii/ glo. dicit q no/ nec aliquis allegat
dic ut. l. si cum uno. ff. de ex. rei iudi.
nec aliqui intelligunt l. illam ut glo.
ibi aut habet eandem causam de exceptis
aut non/ sed illud est verum in appella
cione. secus in principali ut. l. siquidem
ff. de app. sed que est ro dnc inter hunc
§. 2 precedentem/ dic ut in glo. qr i
precedenti est in rem/ hic vero i personam
excepte nunciantis ¶ Decessit dnus re
lictis pluribus filiis an vasallus dz
innovare uni an omnibus/ iste. §. facit
q omnibus q omnibus 2 facit. l. sicut
de usuf. 2 ibi defen. fui. ge. c. omnes sa.
decare. formati aliam questionem sunt plures
rei/ an possint in eodem libello conve
niri 2 dicit ipse q sic allegat cum pute
dixi ple. ut. l. ij. ff. de duo. reis.

Siquis ipsi pretori Sin
gularis est 2 le. in glo. quatuor
modis primo si aliquis vult nunciare
pretori edificanti no pot sed dz protestari
se non posse denunciare dempto sum
to officio dz nunciare operis novi 2
fingent retro nunciacionem ¶ Aliquando
ad contrariam veniam pdeclarare lpm9 tre
quo cum dz fieri. hec protestacio glo. di
cit ei pretori vel coram vicinis 2 sic vi
des q hec lex subdividit individuas q
est mor/ certe quilibet pot ee vera/ prima
q denunciet ei pretori 2 est ro qr conven
ii no pot ut. l. nam 2 magistratus. ff. de
in ius vo. 2. l. pe. h. tit. de iudic. 2 hec
est vera qui denunciare no timet iste
pot si coram vicinis qui aliquis de

iudice p[ro]bablr timet ut l. fi. c. de his
qui p[er]me. iudi. no app. et ita credo glo.
intellexisse. ¶ Nu[n]c quatuor p[ri]mo q[uod] p[ro]me
acio non pot fieri p[ro]t[est]a[ti]o/ s[ecund]o q[uod] d[ebet] p[ro]testa[r]i
ei. t[er]cio q[uod] finito impedime[n]to d[ebet] denu[n]ci
ari. q[ua]rto q[uod] reite[ra]ri t[enea]t[ur]/ ad p[ri]mu[m] ap. p[er]
ordine[m]/ ad p[ri]mu[m] ap. et uir q[uod] hec no[n]
sit bona/ nam i[n] i[n]timacio[n]e non e[st] n[e]c[essa]ria
co[n]uentio i[n] iudicio ut ff. e. l. i. §. i[n]tima[r]e.
s[ecund]o. licet non sit n[e]c[essa]ria co[m]missio p[ro]ter/
ea intimacio sit vi[c]i[n]ij eiusdem ciuitatis
seu p[ro]uinciae iudici[um]/ ita ille cui
est c[o]mi[ss]us no[n] i[n]tim[a]t[ur] l[icet] n[ecessari]e ue[n]ire
ad impetiendum remissione[m] vel p[re]stare
satisfactione[m] aliter destrinct[us] t[ene]t[ur] ut i. e. l.
§. si is cui. vn si adiudica[ndu]m p[ro]vocatur
ab eo i[n] [tu]to aliq[ui]d extorque[re]/ pro hac fiat
q[uod] no. ut. c. cu[m] sit romana ex. de ap. si
aut. g[o] no pot ille adiudica[ndu]m citari/ sit
ni[si] pot ei i[n]timari q[uod] no[n] ¶ Se[cund]o opp[on]o et
uir q[uod] talis protestacio non d[ebet] fieri ei/ vel
vicinis. s[ed] cora[m] alio iudice ut c. de
epis. audi. l. si pe[r]s[on]as. de no. in pe. l. in
co[n]tractibus. §. fi. s[ed] quidam sunt actus
qui p[ossu]nt expediri cu[m] iudice t[ame]n [com]plete
tur siquidem ille actus ueni[a]t expli
ca[n]d[us] i[n] iudicio d[ebet] fieri cora[m] alio iudice
fi[rm]u[m] forma[m]. l. qu[ot]iens. et l. ut p[er]fectius
c. de a[n]n[al]i. exc. ¶ Si uero actus ex
plicandus esset ex[tra] iudicium/ tu[n]c sufficit
p[ro]testacione[m] fieri sibi uel cora[m] vicinis
ut h[ab]et ista eiu[s] i[n]timacio ex[tra] iudiciu[m]
ip[s]o o[pe]re fieri d[ebet]. si uero actus esse[t] ex
plicandus cu[m] eo t[ame]n cu[m] iudice et p[ro]p[ter]
potentia[m] uel metu[m] impedior/ tu[n]c si
bi uel cora[m] vicinis esset facienda p[ro]
testacio ut i. de ap. l. cu[m] quidam et dea.
l. ult. c. de his qui p[er]me. iudi. no ap.
et ex. de app. c. fi. et hac p[ro]testacio[n]e fa
cta recurret ad superiorem vel p[ro]ximum a
p[ro]testatis ut dea. l. ult. vel in casibus in
quibus no pot appellari p[er] simplice[m]
querimonia[m] co[n]queratur co[r]a[m] superiori vel
cora[m] ep[iscop]o de iudice qui negat iu[s] facere
iusticia[m]/ et ille ep[iscop]us vel superior coget
eu[m] admi[ni]strat[ion]em faciendam petenti/ et
sic est no. in aut. ut diffe. iudi. i[n]pri[n].
coll. ix. et ex. de exc. c. ij. li. vj. ¶ Ter
cio opp[on]o et uir q[uod] sufficiat p[ro]testacione[m]
semel ee factam/ et no[n] l[icet] n[ecessari]e iteru[m]
i[n]timare ut l. tacita. §. i[n]sinuat[io] de. l. ij.
s[ecund]o. qui p[ro]testor q[uod] non stat p[er] me. tunc
siquidem stat p[er] adu[er]sariu[m] delicti uel
co[n]tumacia[m]/ sufficit vna p[ro]testacio n[ec] re
q[ui]runt[ur] plures/ nisi p[ri]ma fuerit remissa
dea. §. i[n]sinuat[io]. et ff. de usuris. l. mora
impu. et ibi no. fuerit. i. q[uod] vi aut clam
l. ij. §. illud/ si uero stat p[er] adu[er]sariu[m]
cas[u]m vel dignitate[m] et sit sine delicto
tu[n]c aut p[ro]t[est]o sit ad co[n]seruandu[m] ius
p[ro]testant[is]/ et sufficit semel fieri ut c. de
no. in. pec. l. si ut et l. in co[n]tractibus. §. p[ro]te
et de an. exc. l. ut p[er]fectius. cu[m] similibus
/ si uero p[ro]testor id p[ro]p[ter]q[uo]d intendo aliq[ui]d
mih[i] de nouo p[ro]ducere/ tu[n]c finito i[m]pe
dime[n]to adu[er]sariu[m] iteru[m] debeo p[ro]testari

al[iter] p[ri]ma p[ro]testo inutil[is] appareret. exemplu[m] est
h[ab]it[um] nobilis/ et p[ro] hoc dico/ si emptor cu[m]
moneret l[icet] fuit p[ro]testatus se no[n] posse[t]
n[e]c[essa]rio denu[n]ciare venditori/ q[ui]a nesciuit vbi e[ss]et sine
sua culpa ut ff. de emi. l. si duo. §. fi.
et tu[n]c eo reue[n]iente deb[et] i[n]timare sibi al[iter]
p[ri]ma p[ro]testo non valeret/ et uidet[ur] ab ea
recessisse ut hoc §. q[uod] tenere uerum adul
ter. ff. p[ri]mu[m] membru[m] h[uius] distinctionis
in q[uod] a[li]ta istiu[s] casu[m] p[er]mit impedior
p[er]mictu[m] iudicis et sit p[ro]p[ter] eius delictu[m]
/ et tu[n]c teneor iteru[m] i[n]timare finito i[m]pe
dime[n]to. s[ecund]o. p[ro]p[ter] dignitatem impedior in
tima[r]e. p[ro]p[ter] metu[m] impedior p[ro]testari ei vel
i[n]timare non posse ista p[ro]testo semel fa
cta n[e]c[essari]o reiteranda s[ed] p[er]inde est ac si ei e[ss]et
facta p[ro]testo finito off[ici]o teneor ei i[n]timare
q[uod] cu[m] dico finito officio/ idem dico si alio
mo[do] cessa[n]t impedime[n]ta/ ut q[ui]a recessit a ci
uitate alter no[n] h[ab]ens dignitatem eadem
r[ati]one ¶ Quarto q[uod] q[uod] non possit t[em]p[us]
reti[neri] ad tempus quo non potuit in
tima[r]e. ar. eius q[uod] no. in. l. ij. c. de offi.
dona. al. l. vnica de in offi. do[t]. et dixi p[ro]
lene in. l. si is qui p[ro] emptore de usuc.
s[ecund]o. h[ab]et i[n]timacio p[ro]p[ter] fit inter et co[n]templa
cio est h[ab]ilitas extremoru[m]/ s[ecund]o in hac
fraude h[ab]ilitas respicit p[er]sone que est
accessoria non attendit[ur] ut l. i. c. de capt.
vel e[st] q[uod] h[ab]et p[ro]tor possibilis esset i[n]tima[r]e
et citare si uellet se altius iurisdiccioni
submittere ut ff. de iuris. o[mn]i. iu. l. e[st] re
ceptu[m]/ et ideo fit ista p[ro]testo ut subiaceat
al[ter] iurisdictioni si uult ut i. dica[m] i. xij.
q. ¶ Quero hic loq[ui]tur de p[ro]tore quid
de alio officiali puta potestas vel aliquis
ex p[ri]oribus istius ciuitatis/ et idem in
d[ic]tis officialibus et in quolibet qui h[ab]et
mero imp[er]iu[m]/ vel t[ame]n p[ro]tatem q[uod] pot
facere aliq[ui]d in auctoritate q[ui]a in eis e[st] ea
dem r[ati]o/ q[ui]a i[n] iis ubi no[n] pot ut l. ij.
impu. ff. de i[n] ius uo. et p[ro]p[ter] hoc §. e[st] no
bilis ¶ Ego quero quid in officiali
p[er]petuo puta ep[iscop]o et rege vel p[ri]ncipe
et nullus no[n] h[ab]et locu[m] h[ab]et §. na[m] h[ab]et dicit
post finito off[ici]o et sic loquit[ur] de his qui
h[ab]e[n]t officium te[m]porale. p[ro]. puto q[uod] illi qui
h[ab]e[n]t officium p[er]petuu[m] possunt interim
conueniri sic[ut] indemn[is] p[ri]ncipe qui co
uenit[ur] et agit p[ro]p[ter] p[ri]nc[ipe]m. et sacris ut ff. de
officio procons. et. l. i. itam i[n] ciuitate
que licet h[ab]eat meru[m] imp[eriu]m/ t[ame]n sine
dubio possit conueniri ut l. i. §. quibus
et §. fi. ff. q[uod] cuiusq[ue] uniu[ersitatis] no[mine] et l. ciui
tates/ et q[ui]a al. ius altius possit depri
re sile indemn[is] tutore et cura[torem] q[ui] du
ra[n]te gestione no[n] p[ossu]nt co[n]ueniri a p[u]
pillo vel adulto. secus in curatore fu
riosi/ cui[us] officium forte erit p[er]petuu[m] ista[m]
r[ati]onem nobilit[er] ponit glo. de tu. et cu. da
ab his. l. nisi. §. cu[m] furiosi/ et hoc ui[r] e[ss]e
p[ro]bat[u]m q[ui]a ep[iscop]o archydiaconus pot i[n]tima
re. ex. e. c. ij. ¶ Certo quero qd i[n] of
ficiali posito ad beneplacitu[m]/ et idem
meo q[uod] in p[er]petuo officiali p[ro]p[ter] dubiu[m].

tex· est nobilis in l· prox· pilos inpu·
de excu· ti· 2· q· di· § cu finissi facit
de cōndi· inde· l· sufficiat 2 c· ¶ Quarto
quero quid in aliis qui nō pnt uocari
in ius ex alia causa quam inginalibus
ponitur in dta· l· ii· § nec pontificem
in l· se· ff· de i ius uo· in· idem q· eadem
est rō· contrarium est intalis q· hic· § la
tum tam in hiis qui nō pnt uocari
i ius rone officii· secus si i alia rone
cuius est· j· e· l· opus quita· l· quinq;
inpu· ff· de i ius uo· ¶ Quinto quero
dixi quādo tunc pot deuitare coram
vicinis qualiter iste metus pbabitur
Rō pbando q· consueuit appellantes
aggressus per eorum incarcerari et eis vio
lencias 2 i iurias inferre 2 sic ex e
qualitate psone hoc pbatur ut l· si abo
ne fidei inpu· decu· non· 2· l· aggressi
ff· como· ul quia minatus erat hic
facere ut l· metus· c· q· me· ca· angle
sia que est nobilis/ ad pdcā/ ibi eni
dr q· non sufficit ptestacō sed dz pbari
facit· c· sicut ipa· ma· dix· l·
¶ Sexto quero quid si pbari q· in dexteri
ff· hoc fecit/ an est iusta ca· timoris·
Rō nō ut· ff· de edi· edic· l· qd sit fugi
tis inpu· 2 ḡi· ptoriz· l· 1· ¶ VII· quo
quid si in alio officio consueuit sed in
isto hoc nō pbatur credo q· nō sit iusta
ca· timoris ar· ff· de suspect· tu· l· iii· § que
nō pot/ et q· ibi nō· inglo· sup ubo
cessare ¶ VIII· quero quid si simplr
pbo q· consueuit homines carcerare
an sufficiat/ credo non q· posset hoc fa
cere iuste 2 sic nō esset iusta ca timor/
ar· ff· de edi· edic· l· quid sit fugitiuus
§ i· ubi fuiris qui iuste aufugit
nō est fugitiuus ex quo q· probo q·
cludit q· consueuit hoc facere q· ius
¶ Ex dicis tu/ an tales officiales incar
cerationibus causas fingunt 2 inquisitiones
de aliquibus delictis formet· hoc
s· q· i iuste fecit inq· posset pbari· Ru
deo hoc pbari ex coniecturis/ ut si in
continenti inposita appellacōe contra eū
formet processum ut· j· de inst· ac· nouo
n· §· fi· 2 q· postea secuta est remu
ciacō appellacōis ul absolucō ab in
quisicōe que oia concludunt animū pcede
tem ut· ff· ad macē· l· sed 2 ul· § quidē
2 forte 2 sufficiet fama sola· l· q· co
sueuit hās violencias appellantibus
2 reclamantibus inferre ar· j· de qoi· l·
de minore· § tormenta ibi ul cuius
extimacōis 2 c· facit q· nō· p· ay· c· de
fuit· hui· ubi dicit q· id q· dr apsonis
fidedignis est iusta ca credulitatis
¶ IX· quero qd si nō consueuit hoc
facere talibus appellantibus seu ptes
tantibus sed eorum consanguineis ul la
boratoribus tunc ipius satis e iustus
metus ut· ff· de qdi· 2 de· l· heres meus
§· fi· q· metus ca· l· ista quidem §· fi·

et est hodie decretalis multum nō
bilis de excess· pla· c· i· in clemen
¶ X· quero quid si nō pbatur q· ipse fe
cerit sed q· eius familia hoc fecit puto
sufficere/ q· ipse in· fecisse cū potuit
corrigere 2 nō fecit ut· j· ti· 1· l· fl·
§· q· q· et est expssum ex· de testi· c· cū
fructus· 2· c· se· ubi dr· q· nō e iuste
q· sui· tales faciant sine ofsa dni
¶ XI· quero que dit forma istius pro
testacōis que iudici fit q· dicit q· pro
testor iudici me citare nō posse/ q· q·
neminem nō pot 2 sic uideo q· in hac p
testacōe dz inseri ca/ q· vim puto/ ut
j· de adult· l· denunasse· et c· decei
nen· l· si fundum/ dicam tamen in ia
ptestacōis nec ob· q· nō· ff· c· l· i· in pn·
q· aliud est i citacōe nomine opus q·
est separata ab ista ptestacōe/ idem dico
de eo qui pncipi iudicis nō fuit pro
testatis coram eo ul nō appellauit sed
coram vicinis q· dz cām hic aut exprimē
s· q· ppter metum iudicis coram ipso com
parere non audeo io 2 c· quare ypā
probabit eo mō quo· ff· dixi 2 hoc pro
batur· c· de hiis qui pnc· iudi· nō ap·
l· fi· ibi cum appellacōis 2 c· nā dz inte
lligi de cā app· is nō recepte ul coram
iudice non fce ut cū metus ul alia
nō eni pot intelligi de cā quare appe
llat q· illa nō dz inseri in appellacōe
ut· l· i· infi· de app· fateor tn̄ q· si appe
llaret ab interlocutoria ubi cā omnino
dz inseri in appellacōe ut· c· ut debi·
ul credi· cordi· credo 2 q· in tali pro
testacōe dz illa cā inseri/ ut dco· c·
fi· ex· de app· 2 ibi nō· fateor 2 q· si di
ceret coram vicinis/ iniquo tribunali
opus coram nobis/ cū in ipō ope ppter
officium 2 ppter eius metum citare non
possem/ q· sufficeret aliis sic sufficiet
ptestari q· nō pot appellare 2 sic a
ppellaret coram vicinis q· sufficiat ut
nō in dta· l· fi· c· de hiis qui pnc· iudi·
nō ap· 2· j· de app· l· in quādam· sed si q· e
ipō citaret nō ualeret aliquid ut
hic quo ad hoc incidens/ sed cū quo ad
incidens q· in aut clam· j· dicam
¶ XII· quero an huius ptestacōnis possit
postulari remissio sicut pot postu
lari remissio citacōis ut· j· e· l· §·
si is cui· Rō sic q· hec ptestacō sit vim
citacōnis/ faceret eni demolicōem opis
ut hic pot q· ptor petē remissionem
satisdando ul se submittendo iurisdi
ctionis ut· l· est receptum de iur· o· iudi·
et ppter hoc fuit i uenta hec ptestacō
q· dicat cum quare nolit citare ut
dixi· ff· e· l· i· in pn· 2 ex omnibus causis
quibus dixi citacōnem posse contēpni
ex illis potit contēpni hec ptestacō eadem
rone ¶ XIII· quid que erit forma
citacōnis que fit sine officio

ul' impedimento cessante. Ro si opus e
pfcm dicit q cu tali tpe no potue
rint nunciare ne edificet' io mitp
ut cesset nunc ne aliquid novi opis
fiat. z hoc vult ipe tex. du dicit qui
repetita die z c. si opus no erat per
fcm addat z etia pvnit exhibit nunco
ne aliquid fiat in futuru. io q nupne
rem nunciacom p futuro ope possit
sibi pvidere non debe9 renittere ad
istaz fictaz an. ff. e. l. in pncipali z
de li. z postu. l. filio qui pri. in pn. z
de ged. inst. l. quia io. ¶ xiiij° quit
an ptori possit fieri nunciacio que nu°
ducat interdm q vi aut clam. Credo
q sit, nisi debetis scire q p nunciacioz
ex hoc edicto statim quit ius nunciati
ut destruat' fcm ptempta nunciacoe
sine iure sive i iura, nisi esset manife
staz ut dixi. ff. e. l. i. in pn. ideo ille an
est fca nunciacio hi nunc petere remis
sionez ul' satisdare. z sic ly vnu ata
tonis que no audit inptorem ut dixi
ff pnunciacionem quesit contradicto q
vi aut clam, no quit ius nunciandi
si no hent ius nunciandi. q forte
ille cui fca est nunciacio possidebat
solu. ul' ius. ut no j. q vi aut claz.
l. i. §. i. z io no est pvocato ad in
dicem z sic audit in ptorez. hinc est
q illa nunciacio pot fieri pfim z pu
pillis ut j. q vi aut clam. l. iij. §. se
cus in qua ut. l. de pupillo in pn. et §.
i. ff. e. et ibi dixi. ¶ xv° quero an
qn ista ptestio fit coraz vicinis sit
necesse q pveniat i noticiaz ptoris
Ja. de are. dicit q sic, per que no. ff.
iij. §. inic. Cin dic in cora vicinis fit
bis in an an de eo inste tmz z sic pp
istius ptoris culpaz evenit ptui est
ac si sibi esset psonali. nunciatu ut
j. q vi aut clam. l. i. §. ff aristo z
ff. de aque. tu. l. quod dicimus. §. fi.
¶ xvj° quero quid si de ptore no hec'
ff no pot hri copia ipi9 ubi dz fieri
ptestacio puto q sufficiat hoc fieri
an tribunal, ubi ius publice redde'
gsuevit z ptestan quo ptestan ptori
no pot, q eni no invenit in pubc°
nec eiz dz alibi quere ut j. qui cap.
sit. l. i. §. ademndi z ideo dico q dz
i eius noticiaz pvenire sic ff. dau
est in §. inic. ¶ veniamus ad scdam
lec. scdm q bi. h. d. Iter accipe ad pto
rem vnu nunciacoinis ly nunciacone
postea sequta. h. d. usqz ut tunc po
nit tex. qui dicit, ipi ptori expone
i. p ptorem. Ja. de are. reprehendit istaz
lec. q cu nunciare posse Jachi lapil
li imputet sibi. tu sustineas q. z dic
q talis ptestaco accipiendo iter
cu eundi ad iudicem ly vnu nuncia
onis et plus est q nunciare z hic est
casus nobilis. q fiat multu pro
rusticis, qui qn recipiant aliqua

violenciaz ul' i iuriaz dut ptestor
expte ptabis ne hoc fiaas et sic ar
ripiunt ad civitatem ut q q scdm fuit
post talem ptestacom debeat reno
vari q inituz dz esse sub' iudic' pro
teruie, casus est cx. de ap. c. dilci z ptc
p primo. z so. an. in. c. ut debitus c.
h. pquenun hoc lec. approbat z forte
hinc fuerunt sumpta illa capita q se
menti ¶ Venio ad tcian lec. z bi.
hoc dicit si pp destinaciz loci no pot
pnunciacionem scdm in ope pti ee qsul
tiz sufficit nunciacio coraz iudice. h.
d. Contra istaz opi. q tum hoc uspio
rantes non potuerunt desiste ab ope
z dus no potuit hoc eis nunciare, q
fuit nunciacio fca nimis tarde igit'
ut q opus non debeat demoliri ut
ff. e. §. siquis z j. q vi aut claz. l.
aut qui ali. §. i. i gl. fatet' g'ruz
q non destruet' q medio tpre e fcm
antiq dus possit pvenire ad locu istu
so. no ut aliqd concludere, q fcm hoc
nil destruet', q sic opus esset pfcm
antiq venniet nunciator ita esset per
fcm anteq posset venire dus z sic cu
opus esset pfcm nil destruet, ideo
ut sustineas istaz lec. dicas q nun
ciator erat debilis z no potuisset
venire ad locu intribus diebz. ff dus
erat fortis et potuisset venire i vno
ista lec. pbat. ff. de eo q cer. lo. l. ce
tu cappne. iuxta lec. z si dic nuncia
tor possit hre nuncii. q dic intellige
cu no hebat quem mitteret. hoc aut
q potuit hre nunciu dz pbare ille
qui dicit q potuit hre pcuratorem z de
facili tex. est no. ff. pro so. l. idemqz i
pn. ¶ Quero quid si impediebat'
rone psone q pupillus no hebat
tutorem ul' iudicem. dico piculum
huius lec. svandam. dixi. ff. e. l. de pu
pillo in pn. ¶ Veniamus ad quartam
lec. q non psequor, quia no est nova
q licz nullus sit in loco opis cu pt
nunciar' novi opis ut. ff. §. nunciacionem
z ibi no. z ligabit dum istipie sae
ut ibi dixi. Bartholus doctor z c.

¶ **Sextus pedius** / exem
tiphia nunciat' nali publica z in
positiva. h. d. usqz ad §. meisse.
¶ Ex z nn. q illud q hic indicat'
fuit inductuz. ff. e. l. i. §. nunciacio
q. fatet' q est vnu. ff hic breviuis
d'. qui ibi, tu dic q ibi dicit q tribz
modis fit nunciacio. hic subdividit'
vnu dellis membris. s. cu tuendi
iuris mei z tueor rez meaz ex ca na
li z exem publica ut hic dicit tex. sic
impositiva, q imposuisti servitutem
iure mea z sic pot intelligi ista
l. z scdm hoc gl. que incipit e hic
supra vbo. l. non bn dicit imprimo exe
plo. ff in scdo sic q ex parte illaz

l. demicio pviati int. finandi in
Op. dic lxc q pot inciam due gta. b.
e. l. i. insi. so. aut loquit ius intute in
bana aut insula et c. ibi loquit inp
sonali lxc in reali. Et ro est q ille
qui lz usufructu possidet lxc neuo no.
s ista rato magis gehidit gta qui
plus int lz magis dz posse. dy. dat
aliaz rong. s. q usufructus mbe de
bile ro e. Op. q ex neut istam aro
minat ut meo qui millz ius lz ut
b. l. i. inpu. so. ut in glo. Bartholus.

Meminisse autem oportebit

Cum minat simplia ubo pdit pones
si caz lz. secus si p plorem ul iactu
lapilli. z gta cu qui edificat sineba
minatoe prelbo q vi aut claz utilib
possidetis polit expediri h. d. Op.
z in. q ec. q quis facit insio possit
fieri p plorem ul iactu lapilli ut
l. i. s. quid si vi. s. q vi aut claz. glo.
dicit fateor gru et expone uetita
i. utilis non dapnosa et hoc e vm
si aliquis no erat in quasi pone a
liciam int. ut puta fructus ul altius
q tunc pdet eam z no esset utilis
s dapnosa Op. q no lz uti possi
detis q pdit ponem ut l. i. s. hoc
intdcm uti pos. so. fateor q quip
dit possiones no lz intdcm uti po
ssidetis Op. b. ad l. aquil. l. q
adz inpu. z de acquir. re. do. l. quis
z glo. fatet gru q utriq competit
z ista redeat sua auctete q dic ut
dixi. b. e. l. i. s. minato Queno
quali. qmittat p plorem inicio.
z glo. dicit q dz dicere p b. z c. certa
ta ut iacet glo. ex eo q dicat plor
in h e b q dz fieri ptepetente q e
vm ut. l. ad peremptoriz. b. de iudic
et. s. tt. i. l. inp. s. hoc aut. s. iudi.
sol. l. iam tu. s. plt. sed vo q dicit
ut neniat nisi ius no plz q admi
tatem altinatiue suffiat altata pte
impleri ut. l. si hrdi plures. b. de
gdi. insti. vn polit edificare iutez
z aliud facere. s. nenire nisi ius
z sit minato no heret effem di
cat. g. ut ais ptractica obfuat
copulatiue et si sensit se gruati
ueniat nisi ius. Item q dicat glo.
ut non edificet, no bn dicat s dz
dicere p apro ne aliqd nom opis
fiat ut sunt uba edcti ul plor in
pri. s. e. l. z sit id q minat dz infim
de consp. erit g. forma qmissiois
ad petitionem. h. imposuit tali inicio
ut uadat ad talem locum z ibi duo
ul quattuor ibi existibus minet z pro
hibeat ne in dicto loco aliquid nom
opis fiat z si sensint se gruatos
compareant de eaz quamue omsim
istud ultimum pbat. s. prox. s. b.

tuerens et. s. si is an predecenap
bat. lab. s. et. b. e. l. s. minacionem
Sed quero quali fiat minato p
iactum lapilli, dicunt quidam uba no
esse necessaria s suffiat minac. dic
so. uba apta adminacionem, ee neia
queaq sunt ut dicit glo. clarius
in summa huius. s. quali. q plz, dn
s uba minacionis inpsonali ca
piant ut dixi z dicam z dicunt quidam
q lapillus dz deici de ipo ope ut
uideat audire, q no plz ut dixi.
b. l. i. s. meapis Ite quidam picunt
tres lapillos, s no eet neae q suffi
tit unus ut lxc plz z. s. q vi aut claz
l. i. s. qd si vi. cu filiz Certo quo
qualit fiat minato simplia ubo
glo. sup ubo posse. dic. edificans i
meo, male fac prohibeo ne edificas
istud non placz q ista uba ne edificas
sit psonalia, que inducerent inter
dictum q vi aut clam erca pte q u.
s. q vi aut clam. l. i. s. qd si in z l.
aut qui alr. s. siquis caz. s ad hoc i
terdictum ubiz eminatiu dz referri
ad eos qui sunt in ope ut. s. i inii
cionem. b. e. ut numero nobis, id q
minat dz inpsonalr concipi s. ne
qd nom opis fiat ut. l. plor inpu.
s. e. et p hoc est tex. s. e. l. si pnu. z
l. fi z ibi dicaz lz multiz faciat
gtra. s. e. l. non solum. s. si cu i un
so. ut ibi dicaz, faciat z redigi i scpt
quitu erat fcm de ope tpre minacois
ut. l. non solum. s. s ut pbai z hoc
consilium est Sz quid si dicto minao
nom opis puto sufficere ut. b. l. i.
inpu. et. s. s. qui opis z. s. se cu fili
bus s an sit dicta siue dicto minao sm
dico p hibeo in q sit, ut. l. i. inpu. z
ibi no in glo. pma z minatis. et b. e.
l. s. si plures q quidam dixerunt quoz
opinio reptat. s. e. l. si pnu. Certo
quero, dic lxc inter. q qui minat
simplia ubo pdit possioz an possit
intdcto vn vi recuparari, et vr quo
q sic sic amisit. ut regla int. dap
ni q quis. et. l. scm cuiq suu pig
num detinuat dy. q scm sui dedit in
cam pdendi possioz, z possio e sibi
applicata g. z c. p. l. i. s. si filius z
s. siquis non negat z. s. sine aut
z ibi no. z l. inp. s. deinde. s. dein z vi
ar. Sz quero an sua aucte possit
recupare, z tenet di. q sic p. l. iii. s.
cu igit. s. de vi z vi ar. z hoc auctem
dnitat ad cotinuos actus ut ibi in
det. indeiectus ut dico. s. deinde z
q vi aut claz l. i. s. siquis in. et. s.
s z siquis Queno vtru minato
nom opis debeat fieri in scptis z ui
q sic ut in auc. de te. no. so. pe. sup
dote. s. consite. porto. c. de consti. pet.
aut. qui gpiaz, d tinuat dy z bi. se ex
pedit, et dicit q siue fiat p plorez
siue simplia ubo no dz fieri in scptis

q̄ qui iudicis officium an h'et ḡt. infra
vdit. implorant nō est neccius libellus
ut nō. s. de iudic. acc̄. sup rubrica. s3 hic
implorant insinuadit g. z c. ppsen
tacione opus est neccius ut. j. e. §. qui opus
lacuus q̄ dō. dictum j ma ptestonis.

Siquis riuos vel cloacas

riuiuis z cloacis z ubicunq3 dilatio
est periculum allatura / sequitur iuracio
h. d. diuiditur i duas / primo ponit the
orica sed practica. s3 a ibi torrens aut
Expo. illud dr spale in riuis qui iuz
est ius tote ut. l. i. infra. j. ad uimaq3. s3
ideo q̄ nulli reficienti pot inuiari.
ut. l. i. §. siquis bnficium. s. e. §. incho
ata z riuo non est spale huius quia ho
re est sm glo. mag. hic z prima sed e
q̄ j riuo z cloaca z de nouo fienda
nō pot inuiari z in hoc est spale s3. h.
s3 sed. h. non est necesse p. l. i. j. de riuis
dat z alia sed q̄ reficienti pot inui
ari cum dapn infecti. s3 in riuo e spale
q̄ nō pot cum dapn infecti. s3 istam re
phendit p. l. pen. §. pen. j. de riuis z
j. de cloacis. l. i. §. siquis purgari
aliaz sed dat ja. de are. q̄ sequitur ol.
z dicit / q̄ aut reficit tenens sine solum aut
possessionem z sibi nō pot inuiari ut. l. i. §.
siquis edificium. s. e. quia quis refic
solum q̄ nō possidet / s3 ius / z tunc aut
est ius iure vel sile z opus nouum pot
inuiari ut. l. ij. §. hoc interdictum z. §. se
de iti. actuq3 pri. / aut est ius aquedu
cende vel cloace i mittende z tunc non
pot inuiari ut hic / idest dni. s. e. l.
i. §. siquis edificium. dixi q̄ hec illa
reficiat / nō est bona / s3 dz esse ful
ciat q2 qui fulcit nō de nouo facit
s3 qui reficit de nouo facit ut. l. inter
stipulantem. §. sacram. j. de u. ob.
z hoc tenet ibi dy. z iste. §. optime
facit q̄ hic est spale quo pugnam est
ius tote fateor tu q̄ hic est plus in ri
uo z in cloaca q̄ etiam non dno re
ficienti nō pot inuiari. secus i via
ut j. e. l. qui viam. Sz quero cra.
b. torrens qualiter deducere i iudicium.
Ro vel pmodum exceptionis q̄ cum agit
contra edificantem interdicto demolitorio
ipse excipiet q̄ inuiacio pot contemni z
sic de hoc cognoscet iste pmodum an re
dicit q̄ ille cui facta est inuiacio pminie
nulla sic dicit de nullitate sne q̄ pot
dici agendo z excipiendo ut dicit glo.
j. que. sen. sine. ap. re. l. i. impu.
Item quo dr hic q̄ pot spni inuiacio
si mora est periculum allatura / quero
de quo periculo intelligatur. Ro triplex est
periculum quoddam est periculum vniuersale to
cius ciuitatis / quoddam periculum vicinie
z prsitis pot spni. quoddam est periculum
spale eius cui fit inuiacio z pro isto nō
pot spni ita dicit. g. et ideo posset esse tm
periculum eius cui fit inuiacio q̄ posset
spni ut in casibus in quibus nō pot appe
llari ut j. de app. re. l. si. sed ja. de are.
Ego z puto q̄ si videde dapnum i sat

eius cui fit inuiacio exhibicione mediante
eius qui inuiat ex edificatione q̄ inuiacio
pot spni ar. j. ne quid in flu. pub. l. i. §.
sunt qui putant. secus si pcederet luain
q2 nō est par. cum z c. est et tex. iste
periculum requirit Bartholus doctor

Cum opus nouum.

Inu
iauit dz de calupnia iurare cum pcore
pte petente. h. d. et iste. §. iij. michi
singularis satis / z in. hic dicitur q̄ iura
mentum calupnie possit remitti contra.
l. ij. §. s3 q2 necesse. c. de iura. cal. glo.
dicit q̄ expresse nō pot s3 tacite sic ut
hic. s3 illa. q. ponit ibi et si vellem
tenere q̄ nullo modo remittitur ad istum
§. videretur / q̄ hic loquitur i iuramento
ca. spali. ibi est iuramentum calupnie
generale q̄ p tota lite pstatur. s3 hen. host.
extra de iura. ca. c. ij. li. vj. q̄ iuramen
tum calupnie pot omitti q̄ intellige
bat marsili. vim si pcs nō petebat. se
cus si aperte peteret q2 eius obmissio
postea viciaret cum sit de substancialibus
Ex. s. e. l. i. sed dic q̄ i inuiacione nō
est opus pcoris addicio s3 in presentacione
sic ut h' dr. h' pcore auctore z c. Con
tra vr q̄ pte nō petente possit fieri
p pretorem officio suo ut. l. quos prohi
bet. s. de posti. z. l. filius. §. nichil. s.
depreci. z. l. item ediles. §. pte sciendum
s. de edi. edic. dixi plene in. l. iij. §.
hoc interdictum. j. de dap. infec. Quere
ut g. an debet libellus sup quo inuenet
z glo. dicit q̄ sit ar. ante offerri
c. de lit. cont. s3 que erit accio quis pro
net z dic q̄ erit accio in factum p quam
peteret ut confirmet inuiacio z c. ut
g. qui legit priscis hui libri dicunt
ree de priscis aliquibus diebus z rep
babat istam opi. glo. q2 inuiacio ex
hoc edicto est firma z remittit psita
satisdacione ut. l. i. impu. s. e. z sic sens
tra petit firmari q̄ est firmatum
ar. l. que subconditione. §. fi. j. de con. insti.
g.o erit sm hoc practica ut si nuncie ex
suo officio pte petente pretor cogat ad
vsare nuncie decent. s3 licet illa prac
tica ptz qui pcs vel aliud peteret nisi
q̄ inuiantis iuret de calupnia / tn istam
opi. g. probat p. l. ij. s. e. t. z inde
eam que incipit sin aut ibi ius eius
esse z c. z glo. subaudit qui pnunciacionem
ex hoc edicto z c. et istam practicam est bona
p. l. iij. §. inuisum. s. de arbo. edic.
z. l. i. c. de arbo. edic. sm vincelone
ibi tenuis q̄ ille qui est in possessione pe
tit sibi eam confirmari faciat s. de ead
op. vel ita dicitur / z sm tancredum h'
non hz dubium / qui admittit q̄ ille q
hz sunt pse posset petere eam confirma
ri licet non sit appellatum. idem i aliis
actibus liminis z canonicis ut ex. de co
fir. vti. vel in uti. c. siquis. z c. de co
fir. z ibi p Jnno. z Jo. an. q̄ an pcedit
dicatur j. que sen sine ap. re. l. i. impu.
z licet quibus inpunit dca practica sit

nera/ possem⁹ ꝛ dicere ꝙ reus posset
venire coram iudice ꝛ dare libellum in
quo petit remissionem ut ĩ· ff· si quis cau
ꝛ sup illo libello procedetur ꝛ intrabit ut
hic dicit ꝛ hoc esset sine scrupulo aliquo
Ex quo quali· hoc impetrabit aptore
et dic ut in glo· que incipit ex ymo-/

Quam innouat/ Et in innouat in
certa parte operis eam debet demonstrari· si in
nouat in toto ope sufficit in toto innouare
h· d· hec istam· ff· quibus modis multiz ffa· l·
decidit quidaz q· quia iudi de facto quidaz
egit rei vendic/ ꝛ petit rem/ intendebat
dicere totam vel partem ꝛ glo· in· l· pomp·
ff· si ser· ĩ· de petit· dic ꝙ debet dicere totam vel
partem sed in· l· si rem· C· de rei vendic· in·
ꝙ totam uideor petere simpli· petendo
quod dicemus dico ꝙ hic est cautus ꝙ si parte
volo petere tunc partem debeo dicere secus
si totam quia tunc sufficit si simpliciter
propona Item facit ad q· an debeat
inseri locus loci/ ꝛ quidaz dicunt ꝙ suf
ficit ut ciuitas ponatur ut· ff· stez libero
instit· de in uti· stip· ꝛ· l· optimaz· C· de
contrahen· ꝛ commit· stip· ibi dicit ꝙ locus
ciuitatis ponatur· sed alibi dicit ꝙ debet inseri
locus loci ut in tali domo in tali platea
vel certa ut in· ff· quitum uo incor· quu·
mo· na· effi· l· cerci ꝛ so· an in· C· abbate
fame insi· de re iudi· li· vi· quibus decen·
tionibus in· l· lecta· C· si cer· pet· ꝛ hoc
enter· titu· ꝛ facit· l· qualiter· C· de tabul·
Sed quero an locus loci ut in tali do
mo tali camera vel tali sala ꝛ uir· quod
p· l· libellorum· ĩ· de accu· distingue aut
actus qui geritur pot vniformiter geri
in toto loco ꝛ tunc sufficit simpliciter appo
nere locum ut dicta· l· ꝛ ꝙ hoc probatur· l·
libellorum· pz/ quia dicit domo ꝛ aliud est
dicere domo aliud camera seu cubicu
la ut C· ad sill· l· i· ff· eodem autem
tecto/ si vero non potest geri vniformi
ter in toto loco/ ut actus iudicialis qui
debet fieri ad bancum iuris· tunc no sufficeret
dicere actum in palacio sed debet dicere ad bancum
iuris· ar· huius· ff· item adiite/ quia ex hoc
pz ꝙ si no demonstraret illa pars innouaco
sit nulla ꝛ possessorem ut hic ar· dicit
ueteri lege ꝛ contra contrarium in· C· l· i· in pris·
in glo· ma· s· ꝙ in parte remittat innouaco
ꝛ in parte firma maneat vii dico ꝙ si ille
actor sit cautus quia siquidem i iudicio
confitebitur se innouasse in parte huius/ tunc
si partem no expressit apparz totam innouacoz
esse nullaz ut hic/ si vero dicit innoua
in sup toto· sed fatetur ꝙ in parte no hec
ius/ tunc fiet remissio eatenus quatenus
ꝛ cetera ꝛ hoc bene notent aduocati/ quia in
plurimum fit innouaco in parte ut in
inutro quod fit in confirmo ꝛ similibus Iste
facit impossibile petere in libello omnes res
deg no· ĩ· de nec· sign· l· ea· appell·

Si pluribus locis/ Plura sit
loca requiruntur plures demonstracões
ꝛ plures remissiones· h· d· iste est
nobilis· ff· quod si loca sunt adeo vi
cina ꝙ uox pot exaudiri· dicit Ja· de
ra· sufficere vnaz innouacoem· tu dic
duas/ quia saltem quibus locis debet nouam

vel demonstrari quod dic ut· l· scire de
bemus de n· ob· ꝛ intelligo plura loca
in diuisis fundis ut· l· pallegata· ff· i·
secus in pluribus locis eiusdem fundi·
ar· eiusdem· ff· uel forte est conside
randum an sit opus in pluribus locis cir
vnius edificii ut hic incepio vnum immi
ar faciendi domum ibi alium ar eiusdez
domus pro alio parete ꝛ hic sufficiat· se
cus si ar diuersorum edificiorum quia tunc
plures innouacões sunt necesse ꝙ plus
sit tricius p̄mum ar pr̄to nerius
Ex quo vlterius in legenda anno sunt nece
plures prescripcões ꝛ glo· dicit ꝙ hic
est ar· contra bul· ꝛ dy· dicit ꝙ sit sunt
l· singulos annos· C· de an· le· ꝛ· l· sena
tus de dona· ar· mor· quia pro primo est
primum/ pro secundo condicõale· ergo pro secundo no
pot prescribi ut· C· de pri· de· l· i· re
bus· ff· omnes contra ergo est quia prescripta
tamen no pot ag licet sit nata accio
ergo non prescribitur ut· l· i· insi· de an· ex
cep· sed negligia precedencium excludit a
petitione sequentiz/ ar· eius ꝙ dicit de que
la ꝛ petitione hereditatis/ ꝛ i inte· resti·
ꝛ restitucione/ ibi dicit dy· ꝛ ita tenet
glo· sed istud ro dy· non uidetur bona/ quia que
la est ar petitionibus hereditatis/ ꝛ in inte
resto· est ar restitucionibus· sed quilibet p̄
im non est quilibet si an· vii dot· ut
vltimam· in· ff· illud in· l· ar notabilem
reprehendunt glo· ꝛ dicunt/ ꝙ licet stipu
lacio annua sit pura pro primo anno pro
sequentibus est indiem· sed in oblig· in
diem/ non pot agi/ ergo non currit p̄
scriptio recordor ꝙ dicebaz ibi ꝙ vna
est oblio et petico pot esse depositi p̄
omnibus licet no currat ut· l· i· C· de
fidei· ꝛ ibi no· facit· l· male agitur·
C· de pres· xxx· ann· uno pot prescri
quia depositi pot agi· sed in anno legi
to pot agi ut in futuri presenti/ ꝛ hoc
contingit racione illius obligacionis p̄
im agit que est depositi cuius racione
agit pro omnibus sequentibus ut dicta· l· i· C·
de fidei· si quia nove pro futuro tempore no
est accio/ quia est condicionale/ ꝛ ideo no
pot prescribi ar non sit ar· l· decem· ĩ· de
n· ob· Vlterius indicaz ad ꝙ aliques
sunt exorcitatibus pluribus extrinsecan
tibus/ an requiruntur plures absolutores
vel quibus exbanitur plures/ an sint ne
cesse plures absolutores/ ꝛ ui· ꝙ sic
ut hic ꝛ facit· C· ar peruisa ex· desen·
ex· et ibi no· pro declaranda ista· q· es
uos scire primo ꝙ excoicatus pot ite
rum excoicari et exbanitus iterum ex
banni ut no· C· ut nil· tan· q̄s· tri· q·
ter· l· ii· ꝛ ex· de iudeis· C· ita quorum
dam Item est sciendum ꝙ si plures
cause nocant/ licet vnus actus sit
absolucionis/ tamen plures absoluciones
dicuntur ut· ĩ· de n· ob· l· tria· ff· si ꝛ
de acceptil· l· si ex pluribus· secus si vni
lla ar exbanicionis vel excoicacionis
exprimeret sed simpliciter diceret absoluo te
ab omnibus exbanitis ꝛ cetera ut ĩ· de
n· ob· l· scire debemus ꝛ dele· i· l· si ex

toto · ff · fi · hoc premisso · an requirant
plures absoluciones · dic · aut quis pe
tit se absolui audita excepta iusticia
per aliquam causam et tunc vna absolucio ge
neralis non porrigeret nisi ad causas
expressas in peticione et presencione ut l · ha
c · de pact · et · B · de arbi · l · de rebus
quia petit absolucionem excepta sentencia
ut a principe vel a populo / tunc siquidem
fiat absolucio generalis sine aliqua expressa
peticione / vel precedente peticione generali
sufficiat et porrigetur ad omnes causas
que princeps vel populus non hoc fecisse ex
certa sciencia · ut · c · de abolic · l · j · Si ali
quas causas expressit adiecta clausula
generali tunc aut sunt tacita aliqua causa
maior / et tunc est verisimile concedentem si sa
uisset non concessurum / et ideo nulla
erit super toto ar · c · si contra ius vel
uti · pu · l · rescripcione et ex de rescrip · c · super
literis / fuerit de pecun · c · j · in eadem · fuerit
fit absol aperte eo casu qua potest ut
dixi · B · e · l · j · et · ff · et post tunc sine du
bio sufficiat vna absolucio generalis ut
· l · emptor · ff · locati · de pac · et de no
uac · l · fi · nisi fieret ex aliis sentencias
quia tunc aut refertur ad ea de qui
bus esset lis ut · l · si decta · c · de transact ·
et · l · age et · l · subpretextu · cum sua ma
teria gl · ff · qui dicit esse necessarias plu
res remissiones / intelligit de remissi
one que fit audita que refertur
ad causas expressas et tunc in dent remissi
ones quot sunt ut dixi vel de remissio
ne que fit aperte tunc sufficeret vna
generalis ut dixi et quod tex dicit quod requi
rantur plures remissiones · hic dicit quod
non sufficeret vna generalis · Glo · fa
ueat contrarium et non solum de duobus
re · l · j · dy · dicit hic plures sunt incarcera
ciones preextu diuersorum operum / ideo plures
remissiones requiruntur · sed ibi plures
sunt obligaciones preextu eiusdem re
dite et ideo vna solucione tolluntur omnes
dy · Et fuit ad quendam modum iudice
inquisitum ex officio suo de homicidio
sindicatus venit et demittat deinde
post venit et accusat / sunt exbanitus
omnibus istis vocacionibus an sint
necessarie plures absoluciones pot videri
pro quo dy · solvit in contrario supradicto
quod ex vno facto descendit ideo vna suffi
cit absolucio et facit · j · de ver · ob · l ·
qui bis et quod ibi no · et de accusacionibus
l · senatus et · l · licet · ff · fi · non · con
stit · Item quero an exbanitus plu
ribus exbaniencibus possit ab vno ab
solui tum / et siquidem bannum quod re
manet est tale / quod facit eum perdere ma
ciuitatis sue ea que dicam · j · de penis
l · quidam / tunc merito non pot cadere
absol ab vno / quod absolucio est beneficium
ciuitatis sed postea cum ab alio banno ab
solueretur prima absol confirmabitur
ar · cum pro · l · fi · ab · si bannum quo reatus
non facit eum hostem ciuitatis non

est dubium quod vnum possit tolli altero
manente · l · fi · c · qui mo · pi · vel hypo
sol · et · c · de transac · l · siquidem · bartholus
Sed ibi an in iudicium / Ecce
et in · quod etiam pretorem debeat quis
adire ut · l · quod si minor · insti · B · de minori
hic dicit quod non sit necesse adire pretorem
gl · dicit et bar · no · quia pretor · preced · certa
actus venientium disponunt aut actionem
proponendo et non de petere a pretore vno
cum concedatur a pretore mortuo mortuo
cum hoc illa peticio sit sublata ut l · j ·
c · de formulis sed gl · actionem in factum ex
in edicto ut insti · de iustic · ff · fi · B ·
de eo per quem factum erit / aut concedit
pretorem / et tunc si primam actionibus et non
est opus adire pretorem ut · B · quem
admodum · pro tutoribus illarum · et pro curatoribus de do
lo quia concedit primam officii iudicis
et tunc si accio est elisa de pet a pretore
ut fertificet si est elisa de peti a pre
tore in totum amissa adit pretor ut
restauret ipsam ut · l · fi · ex · quibus ca
u · et · l · quod si minor fi · B · de minoribus
quia restituuntur ipso iure et pretor non
est necesse ut adeat ut de capi · dim ·
l · j · in fi · quia fiunt edicta circa actus
incidencium et tunc de adiri ut · l · ult ·
c · qui admitti ad bo · po · pos · Ecce op
de · l · ult · c · de edi · pri · dicam · j · e ·
l · pretor · ff · siquis potius · dns sa
de cau · limitat istam · l · quod satisdacio
ibi de opere demoliendo / prestitur a pre
incarceratum in re vbi conspirauit causa
vel iure publica et remittit incarceratio
quod tunc licet satisdet de opere demo
liendo non nisi de dampno in facto sa
tisdet cum incarceratio dampni infecti ce
leritatem desideret ut · l · j · j · h · prio
et ar · B · e · l · ff · siquis cives Vltro
no · ex hoc · ff · quod ergo habeo electionem in
fine ex hoc edicto vel officium iudicis
quo possim petere incarceracionem meam
remitti cognito de iure meo licet non
habeam necesse quod possim consequi ab
solucionem prestita satisdacione · Sed quero
quid si petens hanc remissionem
succumbunt / an itaque possit agere con
fessoria vel negatoria · Et sit quod nil
aliud agebatur tunc · s · ad remissionem
ad aliud · no · s · ut declaretur ius me
um ut · j · e · l · sciendum et ibi dicam
et · j · de ex · rei · iud · l · cum quidam · sed
tamen primo · insti · de ac · pos · et
pre · c · cum certum in ult · gl · sed quero
in aliis protestacionibus ut protestatis
si ne emas ut · c · de rei · ve · l · si
fundum / an possis petere remissio
nem dicam in · ff · siquis ipi pretori

Rem pro reuerentia no
mine · / procurator incarcerans
non auditur si dubitatur de mandato
nisi de rato caueat · h · d · Ecce oppo
de · l · j · in pri · c · de satisda · et · l · j · /

de pcur. z. l. non satis. ff. rem. ra. ha. ubi
nerus pcur. non caret deruto. glo.
dat soluciones tres. una est q nerus
pcur. non satisdat nisi dubitet de
mandato/ z ista est nera z eaz tenz
glo. in l. qui ita. ff. i. C. ad trebel. et i.
z cy. in l. i. C. de procur. Sa solucio e
q hic est spale z hanc tenent jo. z azo.
p. l. qui ita. ff. i. s illa fuc. gtra eos
ista opio pot esse nera/ q si ille cu sit
mutuato nerz ciz pcinez/ hz statim
ondaret instrm mandati/ non pot
in ipo actu examinare illud nec bn
credere q sit pcur. ut C. deposi. l.
siquis inficiatus/ ideo q regulariter
no pot esse ctiz de mandato satisdet
al. ille abeque non desistet. s si ponic
ius esse ctiz de mandato bic credere
pmaz nerz so. cu aut pcur. in actu
intrandi teneat ostendere mādati
dic ut i mā pstacionibus est tanto.
bene erit pcur. nerus gnalis no
bi hns mandatuz spale q requirit
ut l. illud domino. insti. et l. q side
spali z sit tenz q adiunctaz ez pro
curem esse spalem/ s z inquatz dam
natoe fienda p pcinez tenet indet.
ff. requirit spale mandatuz ut l. i.
ff. i. C. deli. ag. dns fay. de sol. te
nebat q non/ q non est de casibz
C. de pcur. l. pomp./ s dico q no req
rit spale mandatuz/ z casus in C.
e. l. i. insti. ubi spale mandati non
requirit z tenete mente illu textuz z
glo. istam expssius. C. p soc. l. tame
ff. mutare ¶ Op. q non pot peti
sta satisdacio cuz non poss gmitti
ut l. no cogendum. C. de pcur. s hic
no pot gmitti q no inter est mea
intuiz hic. so. dic ymo q sic/ q si ap
q sit innatuz i iuste tenet admit
esse/ ar. manc. delitm. ff. ad cartu
dendas. z. l. rem quidez. C. de dolo.
z istud est uim inter esse z ad illud
tenet dns. item q dns si no lz
intuiz poss postea innare z io est
necia satisdacio/ cuz p diz postea u
innatm non poss q an sit verum di
cam. i. e. l. cu pcur. ff. i. fiat ad
pdca. C. de pcur. l. pomp. ff. i. z q
ibi no. Bartholus doctor legum

¶ Qui remisit ¶ Ex in remiss
petit sustinz
ptes rei z sufficit q caveat de ope
demoliendo. h. d. ¶ Oppo. z in q te
neat satisdare de rato ut C. de pcur.
l. pomp. ff. i. so. f. fatet z hic sub
audit tn glo. hoc negat dicens q
talis stip. non pot gmitti s hoc in
falsum/ pone q pcur. pecijt remissioz
z succubuit cte int est mea q dns
ratuz heat. p. iste tex. ideo dicat hac
caucionem non debere interponi/ q sus
tinz ptes rei/ no q no possit gtti
Et ideo p intelligencia h. ff. est sci
endiz q remissio pot peti quz per
offm iudicis dicendo innacitez nullaz
q potuit gtepni ut C. ff. siquis
vinos z isto cam cau de rato po
ss gmitti q nostra intest si pcur.

de negot. unde pcur. non excusare
t ab ea pstanda ii q sustinz ptes rei
ut hic z. i. de rato. Cs no pot peti
remissio q edificauit lz ius edifi
candi z alius non lz ius phibendi
ut C. e. l. ff. si jo z isto cau ideo q
C. tu isto cau no in loqui ista glo.
qui dicit de caucione de ope demoliendo
aut eni p9 prohibicionem nil est edifi
catum z ista cau non lz loci/ q
non est q poss demoliri/ aut est
edificatuz z tunc petens tale remissi
onem no dz audiri nisi p ius tale re
missionem r destructo ope ut C. e.
l. i. ff. s z si jo/ nisi diceres hoc fieri
pte nolente z sic poss intelligi hic
q lz stip. de rato poss gmitti no
lz interponi q sustinz ptes rei
¶ Certo no pot peti remissio oblata
satisdacione de ope demoliendo z isto
cau pot loqui hic/ q sufficit hanc
caucionem pstari nec est pstanda caucio
de rato/ q no pot gmitti/ q si no
het rati indistincte destrueretur
al deberet de causa cognosci
¶ Sz oppo. q licet sit procur. rei/ ai ta
lem caucionem dz pstare ut l. pomp. ff.
si jo de pcur. z. l. ut in opib. so. aut
quis defendit rez sup eo in quo in
illa cadit execucio reo no consencien
te z tunc in pcur. cavere de rato ut
l. non solum. ff. si statius. z. ff. se. z
ff. fi ¶ Ex nec poss fieri execucio reo
non consenciente/ z tunc aut fuit ex
ecucio pcur. liberat caucione de iu
dicato solvendo z reo neniente gt
z tunc dz cavere de rato q p satisda
cionem iudicatuz solui actor no e con
sultuz ut in rei nor. ut in dicto. ff.
si jo/ idem in dci. l. nel in opib. quz de
p execucionem no liberat pcur. a satisf.
iudicatum solui ut in actoribz psona
libz z tunc no tn cavere de rato/ sta
loquit glo. in dco. ff. si jo ¶ Nunc
ad ppositz p istam caucionem de ope de
moliendo que est idem q iudicatum
solui est actori plene consultum n.
liberat pcur. a tali caucione nisi exe
cucione fca p fce/ io non tn cavere
de rato/ s cte lz pdicta sint nera
nisi tn in hoc ff. de necessitate dz intelli
q petebat remissio. tcio no sup
dco q i p mis duobus casibz non
uenit ferenda sina de ope demolie
do ut non/ s solum de remissione fa
cienda ut non/ q p hoc iudicium nu
pcur. non piudicat ut i. e. l. si actio
et dixi. C. e. l. ff. s jo cu/ na caucio
de ope demoliendo illis casibz non
adaptat z sic tene tcaz lec. q in
aliis casibus tn cavere de rato
¶ Quero an exbigentibus ut extragentes
qui no pnt age s se defendere possint
petere renovari termini data de bo
nis eorz q in/ q defendere est/ s
dicaz. i. proximo. ff. Bartholus

Si procurator autem.

Cum defendit conventum ex hoc mandato
exceptionem ne vis fiat ei pstat satisda
tionem rei ut sibi denegantur actiones.
h. d. cum duabus. l. se. ¶ Genero qualiter
iste procurator molestabat ita quod conveniebat
bat mandato ne vis fiat et unde glo. que
incipit cavere de ope et c. s. a. de cave re
phendit ipsam glo. quod iste procurator allega
bat suam turpitudinem contra. l. si fisat.
C. de fisat. ij. si sit molestaret suo no
mine teneret ut. l. j. §. quotiens dem
et vi ar. §. non satis daret ut insti. de
satisdat. §. j. ij. cum hoc facere esset de
licti non conveniret nomine domini quod hoc no
venit in mandato ut. l. si procurator de cod.
unde et ideo dic quod hec dicebat se fide
dicentes satisdedisti sed si fideiussores
sunt mortui ideo debes satisdare ut
l. pretor. §. plt. j. e. ¶ De hic quod ille q
convenitur interdicto ne vis fiet ei sustinet
partes actoris contra. l. non cogendum. §.
fi. B. de procurator solvit glo. pluribus modis
et prima solo approbat ibi in glo. et dy. hic
alia so. est quod in parte sustinet personas
rei et in parte personas actoris sed generaliter
utrumque sunt et stabit hic vere sum
procurator rei quod defendo dominum ne molestet
qui edificet et hoc constat ex hoc quod
sit procurator ad faciendum istud opus si
inveniat in sustineo partes rei si peto
remissionem ut B. e. l. §. qui ressi.
¶ Item nunc sum procurator actoris non sa
tisdo modo quod constat de mandato dat
tamen so. ut ille dicat sustinere partes
rei qui possidet non ille qui admodi
cum prevenit quod tenementi sed an hoc sit
verum j. dicam ¶ Genero exhauritus
vel excitatus petit vocatum termi
num datum contra se vel petit remissione
cum audiatur vel non possit agere et
quidem quod sit ut B. preio. §. et j. de
pupil. C. si pupillus. §. j. et ita tenet
ja. de are. et ol. tangit in specu. de con
maca. §. fi. v. sed pone reus hic dic
aut venit principaliter ad defendendum
sed in consequentia venit ad respondendum
termita et hic audit ut dea. l. si pupa
llus. §. j. et in aut. ei qui venit aut
principaliter petit refundi quod sum est contra
se vel petit possiones sibi restitui
et sibi et hic dicitur actor ut l. in tribus
B. de iudic. que l. fuit sua pro hoc not
attendo quibus possident non ob. §. qui
remissionem B. e. et hec glo. quod debes
scire quod defendere consuit quod largissi
sime pro omni eo qui eam suam agit
agendo vel excipiendo vel accusando
ut C. de abol. l. ij. quod large ut in hac
glo. et hoc prodest solum pro regulam
fundatam ibi honores ut hic et §. qui res
sionem quod stricte pro eo qui provocatur
admodum et sic assumit regulariter
ut dea. l. in tribus et sic ora una loquitur
tua in actore ineo habet locum. ex. e.
de procurator. l. alienam et l. sibi ussa. §.

militer ubi exceptio procuratoris rei opponitur
quod non est procurator. j. dat so. duabus vnaque
hic non est procurator et huic venienti exceptione
rei non potest opponi ¶ Alia est quod hunc
est huius procurator nec potest esse et hic ex
ceptio rei venienti opponitur. Fof. vero
dedit aliam so. fateor enim quod procurator
exceptio rei potest opponi et illud quod dicitur hic est sub
audi tamen dy. dicit quod ista so. de mitti
cum distinctione precedenti s. quod loquatur
de exceptione que supra ponitur in eo me
bro. Cum dicit aut vult dare fideiusso
res ut procurator et hic precedit opinio Fof.
quod nisi sit procurator non tenentur fideius
sores ut l. si quis accepturum. j. iudi.
sol. ipse tamen procurator qui procuratorem se
asseret protinus cum non esset tenetur ut
l. plantinus B. de procurator. scribis procurato
si non procurator sed iusto errore
ut l. iij. j. de re iudi. Sed si procurator ve
niret ad defendendum tamquam quilibet
defensor tunc non posset obici exceptio
procuratoria ut l. exigendi cum filiabus.
hic aut exceptio procuratoria non potest o
pponi quod constat de mandato verum ex
eo quod persona cuius lima est in primo ac
tu inimicationis vere esse procuratoris ad hoc
ut no. in se glo. possemus et dicere quod hic
exceptio tamen non posses esse procurator quamvis
velles non potest opponi cum in primo actu
non fuit opposita nec §. in isto quando
eo dependet ut l. ita demum C. de procurator.
¶ Exposito B. de procurator. l. vel in operis no
vi dat primo duas so. que sunt verissime
et non. hic sunt de qua dictum j. e. l. cum
procurator. sed ipse l. non cogitur dat alia
so. ibi quod satisdat de rato quod pavebat
venire adversarium imponere vel ibi lo
quitur in principio cuius tamen sua est inimica
to qui defendit patiendo adversarium
venire imponere ideo debet satisdare
que est tanto ratione hec p. l. pap. §.
si is B. de procurator. et ideo est quod ibi non
est cautum in presatisdationem de iudicato
solvendo hic vero sit ¶ Et ut liquat
ista via distinguit aut intervenit procurator
exceptione nunciationis aut exceptione cuius tamen
sua est inimicato. si exceptione nunciantis
aut intervenit ad nunciationem faciendam
et debet cavere de rato si dubitatur de manda
to ut §. qui procuratorio aut intervenit
ad remissionem prestandam et idem ut
l. cum procurator. §. fi. j. e. aut intervenit
ad petendam demolitionem operis sua con
tempta nunciatione et hic idem quod debet satis
dare exceptionis regula. l. j. C. de procurator. et
l. non solum. §. qui alieno B. de procurator.
dicit intervenit ad defensionem domini mi
dao ne vis fiat ei et hic non debet cavere
de rato sed de iudicato solvendo et hic
§. aut intervenit vnius et idem procurator
ad hec omnia facienda et hic sua fide de
mandato in primo actu nunciationis in
actu remissionis non est necessaria
satisdatio rati ut l. cum procurator. in prin. j.
e. et ibi dicam eodem modo non est ne
cessarium mandatum interdicto ne vis

fiat ei / q2 p ɔsequẽtiaz in· lr̃e ut hic
no· Sed tamen qn intueniunt pcur· excepte
eius cum iniciat aut intueniunt ad edi
ficandũ ⁊ non ꝺꝫ cauere / tuncꝫ sibi inicia
q2 tamen eius fabro ibi existenti pot
fieri ut· ff· s· iniciacion / aut intueniat
ad petendum remissiones ⁊ non cauet
de rato q2 sufficit ptes rei ut s· qui
remiss· ⁊ dic ut ibi / aut intueniunt ad
agendum interdicto ne uis fiat ei ɔtra
iniciantes ⁊ hic adũte / aut ipse qui
agit fuit ille pcur· cui fca fuit ini
ciacio ⁊ non satisdat de rato q2 ɔtempo
re pnũ mandati constat / q pot agẽ
⁊ sic cũ ɔstet de mandato ⁊c· ut· l·
non corrigendum· s· fi· et ibi no· supe
rius oppi· qm̃ tenebat Ja· bu· ⁊ omnes
contra· ff· de pcur· / aut non fuit ille p
cur· tunc si dubitat2 cogit cauẽ de ra
to / ex clausula generali· ff· de pcur· l·
i· ⁊ l· non solum· s· qui alieno· ff· de pro
cur· aut intueniunt ad defendendum
dictum in hoc interdicto demolitorio ⁊ tunc
aut defendunt paciendo agentem ingre
di possessionem / ⁊ ꝺꝫ cauere iudicatum
solui et de rato ut· l· pop· s· si ss·
ff· de pcur· hoc tetigit Ja· de are·
plenius qm̃ alius ⁊ ergo aliqua membra
addidi· ¶ Queritur glo· qualiter ɔtra
t2 ista clausula iudicatum solui dic
ut in glo· Bartholus doctor legum·

N on solum pre· No
solum vicino primo
ff et ulterioribus pot
quis iniciare nomi
ꝺpus· h· d· lr̃e ꝯ que
dam glo· ⁊ est addicio dicens q hec
dicta lr̃e usque totum hunc9 ꝺꝫ· dicat
q non est uerum ¶ Queritur de qua inicia
cione loquitur lr̃e ⁊ dic q dapni infe
cti ⁊ in cunctum confirmandi ea ut pbat
lr̃e infra· nam ⁊ suntutes ⁊c· hec eni
dicc̃o ⁊c· implicat ⁊ de ea in iure ꝯ
firmandi exemplificat q magis dubi
tabat2 de ea dapni infecti pbat· ff·
ti· i· l· qui bona· s· i· Queritur glo· que
sunt iste suntutes ⁊ unde glo· q incipit
q2 vicinia subiendi excepta fuit· hanc
stis aque ut· l· suntutes· s· publico
ff· de sunt· quam constat esse rusticam
ut insistit· de sunt· s· ite pdiorum sir· de
are· Bartholus doctor legum·

¶ Nam opus nouum ⁊c· Queritur
quid uult dicere cum dicat intestatum
⁊ glo· exponit i· iniciacionem Ja· de are·
exponit· i· scriptum coram testibus factum
ut· l· i· s· cauere· ff· vsufr· q ad modum·

¶ Sed cum in· poss· ⁊c· pro pri
uata iniciacione requirit2 satisdacio pro
publica sufficiat sola pmissio· h· dicat glo·
allegat istam· l· q cum ꝺꝫ misceri i iniciacione
ꝺꝫ· dicat lr̃e· dele· et dic ut dixi· ff· e·
ti· in pri· ¶ No q qui iniciat publica
iure tuendi eum / iniciat nomine alieno dum
ff· e· l· pignorali· s· si item· no· q
lr̃e in· q iniciacio nomine ꝺpus fiat in pso
nam q2 dicat nequid facias· ff· dic q ista
non sunt uba iniciacionis· ff· in ɔsulta q
dicat iniciam nequid facias pnerba
ad hoc capta / que ponit in· l· ptor· ff·
e· nam nec possum dicere si iniciam nego
fiat in psonali· bene iniciam ne tu fa
cias ¶ Oppo· ⁊ in· q pro publico ꝺꝫ satis
dari ⁊ pmeo q fit in priuato nam ut· l·
ptor· in pri· et s· hoc ope· ff· ti· i· so· hic
loquitur2 qn fit i priuato iniciant / l· ɔtra
loquit2 qn in priuato eius cum iniciat2
ff istud non tollit ɔtrariũ / de publico ad
publicum / de priuato ad priuatum· sit / nec
assignat racionem dũe dicat glo· q specialle
est i ripa ⁊c· ff glo· illa reprehendit qm non
sit publica ripa ut· s· item ripam pscri·
dere dum· et l· ripam· ff· de rerum diui· glo·
soluit ultimo q ibi magis pniudicium fit
in publico ideo satisdat2 qn dicat magis
est piculum qn timeo dapnum ne forte
opus ruat· ff· domum meam quod sit
meo periculo nunc / vel commoditatis
mee forte ne domus obscuret Ja· de
are· dicit quique aliquis fiat opus
in suo ex quo ope timeo dapnum ⁊ pre
sumit2 q diligenter edificet ⁊ io cauet
plenius / ff qui in publico edificat non
hꝫ tantam diligentiam q2 est vicini
tate negligit q aliter possidet· ff q
est io hic q in publico non satisdat
in priuato fit / dic q tex· ponit racionem
q2 qui de publico ɔtendit de iure alie
no· qui de priuato ɔtendit de suo
¶ Queritur qn fit iniciacio in publico ra
ne iur· priuati an ꝺꝫ satisdari· iur q
sit priuatum hunc9 s· q2 suo iure petit
allegat Ja· de are· l· non corrigendum
s· ita· ff· de pcur· do tibi tex· cum glo·
fin· uiuam le· i· e· l· ptor· s· hoc aut
dam repetit ¶ Ut s· tibi liqueat
dic aut iniciacio fit in publico aut
fit publici iur· tuendi eum ⁊ pmissi
one sufficit nuda repmissio ut h·
s· si aut fit priuati iur· tuendi eum ⁊
tunc satisdacio requirit2 ar· agro ssu·
hunc9· s· ⁊· l· non corrigendum· s· qui ita
ff· de pcur· ⁊ i· e· l· ptor· s· hoc aut
dictum competit fin ulti· le· aut fit
eum dapni repellendi ⁊ tunc satisdat·
ut· l· ptor· in pri· et s· de eo ope· ff·
ti· i· qui fit i priuato iniciacio ⁊ tunc
aut fit eum priuati iur· ɔfirmandi ⁊
requirit2 satisdacio ut h· s· aut publ·
iur· tuendi eum ⁊ sufficit repmissio
nuda et hoc· s· infra· aut eum repelle
di dapni ⁊ tunc sufficit repmissio ut·
l· ptor· ff· h· prox· ubicumque autem dici
nudam repmissionem sufficere intelli
gitur si nomine alieno cauet satisdare
ꝺꝫ ut· ff· l· pre· s· qui remissionem ⁊ ff· de
pto· stip· l· i· s· stipulatum· Bartholus·

¶ Sed ut pbari posset·
Pone q non sumunt2 modum est
ne iniciacio nulla ⁊ glo· dicat quo

s inciacio tenet non aut destructio
opis nisi pbat quitu esset edificatis
post incatoni alterum ad q. q. statutu
est in civitate q in alibus prhibs no
pnt hoies tenere bestias ad pascendu
i. tinos designatos z sit in eiu pscpti
pnt pasturari hec picta no sunt circa
tis quidaz q tenuerunt bestias i dictis
pratis no sunt dan in arcatione j. tinos
designatos z sit simplr sunt pbatum
dixi q ex hoc non potuit sequi odepna
cio pistiz glo z p tex in l. de pupillo
§. qui incat peque dicas q qui vini et
idem sem no est pubile inquatz pte
loca dz expimi z pbari illa ps loci iqua
sem est pubile p hoc in tex j. de rem
vin. nam. l. i. insi. ca. l. se. idem dicas
de tempe pone post mediu mensem
marcii lis pasturari in aliquibus pratis
non au accusso q pasturaverit de me
se marcii. dico q. impte pdca mensis
sem est pubile impte non nisi exprimat
z pbet illa ps tempor inquia sem est
pubile no sequit odepnacio pro hoc
optime facit q no. b. de ne q. l. cu
actis insi. ubi hoc est q expssm z fac
q no de testi. c. si uicle z dca. l. i. insi.
de inten. vin. nam pdca uero qui actor
intencionem suaz non clare pbavit sup
exceptionem rei z probom reddit dubia
pbacio ut esse accidit tenis q vindic
avit semper de mense mai z pbat
tenis ad sui defensionem dicat q potuit
offendi de iure municipali q. ex bannitis
z pducat exbannitis sem de medio dca
mensis mai z sic pexcepcionem adversam
est dubiu an talis pcussio fuit dic
tis ul non hoc est an fuit pcussus an
exbannitis ul post ut pone statutu
est q nobiles non pnt intrare palaciu
nisi tpe osilii quidaz nobiles accusatus
sunt q intraverunt palaciu mense mai
ipe pbavit ad sui defensionem q sem
fuit osiliu de illo mense an aut intra
uit tpe consilii pmisso ul alio pphito
dubitat queritur an condepnacio ul abso
lucio sequi debeat z ui q condepnacio
q reus qui non pbavit clare exceptioneˀ
suaz dz succumbere sic actor qui no p
bat clare intencionem ut j. de pbac. l. i.
et de excep l. in exceptione z in expssm
c. de pbac. l. intem dico q in delictis
in dubio debem intelligere sem tpre
quo licet z sic a delicto excusat ut l.
mito p soc. z de penis. l. interptacionem
facit q dicim de teste reducendo ad
concordiam ne incidat infalsum ut c. in
tu. ex. de testi. z p hoc in tecto expsse
c. de peb. ht. l. q. ubi quis fundata
intencione adversarii sui excipiebat de ti
tulo sue empcionis s dubitabat an
dca empcio pcessit litem ul fuerit secuta
z di ibi inst q si no pbat quim psu
t in dubio pcessisse ro quia alia pre
sumpcio indicaret delictum s. odictum lit
giosum si uero loquitur i aliis no delicti
tur si excipiens non pbat intencioz

suaz clare dz in dubio succumbere reus
ut dca. l. intem z ex de pbac. c. al. de pre
sup. c. auditis z no. p glo. in dco. c. si.
de resc. uicle fecit. l. sine textores de
l. i. vna ti liberali scam ili. l. uigez
ut pstuam pbatate nisi illa esse i pone
sentit z hoc si ipa qvenit i. argum
dicens se liberum credendum ideo p. b.
dixi ¶ Item pdca faciunt cpille q probat
tentu eo in inutiu dz pbare inutiu
sem an libellum datum al. succumberet
ut in c. abbate sane eiu finez de re.
iudi. li. vi. z ibi glo. dixi in l. et mea
dem §. actiones eiu si j. de exc. rerum
di. dp. indicat in ar.... q. tabula dz ad
dna p tabularium si scholaris pdidit
suaz no excambiis lips que indistas
posset lipe formam inciacionis z pte
z omissio erit ista talis iudex adpe
tarum talis quis sit tali inciacio quadat
ad talem locum z ibi i ipo demaret ma
gistris z aliis ibi existentibus ne quid
novi opis fieret in ipo ope ul i pte
eius si de pte est otencio z q modi
lois pot quitu edificavit hoc pbatur
b. c. l. de pupillo §. inciacionem z s. le.
et §. qui incat z l. pter inpri. j. e.
z hoc §. adde et si de pdictis sensit
se gravatum coram nobis opareat ut
l. de pupillo §. meisse. b. e. z istud ne
quid novi opis fiat dici nob heri ul
alio die qppe sunt uba eida z suffic
quecumq uerba sunt idem importancia
ut l. in summa z bn fact. l. si pcur.
j. e. Bartholus doctor legum.

¶ **Morte eius qui** ¶ nunciavio
expte inciantis est impsonam sed eius
morte z alienacione extinguit expte o
tra incat est in rem ideo eius mor
te ul alienacione no extinguit h. d. di
uidit in duas ptes pimo loquit imp so
na inciantis s o imp sona eius an in
nat. fa ibi Et pma subdividi q pot
duo dcaz z roez z iste §. est multum
singularis ¶ Oppo j. e. l. pter. §. hoc
interdictum glo. ponit duas so. unam
inqui z aliam nisi hic erant res integr
ro finit morte ibi no erant res inte
gra sic in mandato ut in §. Item si
ad hic z istud nihil no q omnis in
ciacio seu ptestacio que i mera simpli
ci uoluntate consistit finit morte sic
mandatum z hoc tamen s. re no integra
no finiret morte s transiret in heredem
ut no iudex §. hoc interdictu ul hic
erat satisdatum ibi no hec est bona
s pma tenenda ¶ Sz oppo j. e. l. si
ubi alienacione non extinguit due
so. dant aut alienacio sit expte in
ciantis z tunc extinguit aut expte
eius cui incat z tunc non extinguit
ut hic ¶ Ultimo oppo de l. i. indicio
c. fa. hrc. so. ut glo. q ibi loquit
de alienacione voluntaria hic de necessaria
s esse alienacio que fit morte satis

qt uccia ut no in l. poto ff. fre de l. y.
z appz ad sensitz z tu extinguit vn dic
q ibi loqr de inuacionis effcu qz res
non erant integra sit hoc ¶ Quero
que est ro q expte inuantis morte
extinguit inuacio/ tex. dicit q hys mo
dis finit inuacio glo. subaudit si que
inuacio a pn est pmissa. s ista sunt
idem in deo z ideo no uat vn ff. de arte
z ol. dicebant finit ius phibendi i.
phibicionis ex in psonaz inuantis q
dicit si finit ex phibicionis finitur
ipa phibicio/ s que est in phibicionis
ro voluntatis phibentis z hec finit
sic mandatum ut B. dixi Item ius q
hz prohibentis ex fit in pnr cosna
di ut dapni repellendi z iste causa
finit alienacione/ et hec voluit dice
tex. ex hoc dico q si inuantis effice
fideiussis mandatum extinguit sic z in
cione ut l. siquis alicui de acqui. h.
Item si dixi nuncio prius meis sibi hdi
bus/ non finiret morte ut l. diez ff.
i. de arbi z man. l. si pater ff. fi. fra
ff. de peni. l. cum pmio ff. fi. Ite dico
q si parz de ope est finit i. uita defit
h ita q res non sit integra post m
ortem nero pfcz desinit tuto z tn
sit inuacio z pfuturo ope predcus
gnexo ut l. si tutor nup. z ibi nota
de hi z ita distingue ¶ Expo de hys
ff. opus B. deuth. in iiii. in fra. fo.
ut indebitis. i. e. l. fi. ¶ Expo de l.
ptor ff. hoc interdim. i. e. fo. transit ad
heredem no insoliditz z ibi hic
¶ Exp. i. q vi aut clam. l. viii facit
ff. i. fo. ut ibi/ z dicitz i. e. l. fi. que
est ro q expte eius cui inuat no fini
t morte/ dicit tex. q in stipulacione
het mencio hrdib/ q glo. declarat
sic q gsueuit fieri pstipulacoz/ no fit
p. l. ut l. fi. C. de fideiuss. dic g. sn
ff. de arte z ol. q iste cauciones p
torie non solent fieri ad augmentu
obligacionis s ut magis sit cautu
ut l. i. ff. si subyctione. B. ut le. no. ca.
z l. heris ad tuto z l. si cum ff. qm
i inuizo. B. siquis aute s in stipu
lacione apponit mencio hrdib z ideo
tenet ¶ Quero utrum hrs phibs te
neat post pstitu satisdacionem z glo.
dicit q sic/ s dessio glo. in gtra roz
tex. q fin hoc ista stipulo fiet ad au
gmentu. s dy. sustinet glo. q licet
succedat in locu ista stipulo. tn
hz vim gctus z recipi legat/ id q glo.
Andreas de pisis dicit q no tin. iplo
qui ante teneret cum no fiat ista stipo
ad augendum s ut magis sit cautu
fin racionez tex. s credo dictu dy. glo.
esse vim/ ad racion tex. dico q respcu
psonaz non sit cautio ad augendu
s respectu eius q venit inuanione/

sic z ro est q post denunciacion hedificii
in q possis facere ut demoliat q est
edificatu gtra inhibicionez z sic in ista sti
pulacio. inuinat denu eius qui rea
pit/ ita inuinit denu eius qui pstat
z sic copensat vnu cum alio ¶ Qrit
glo. que est ro int primu z fin casu
z glo. dat racionem que facilis est ¶ Qrit
glo. cur finita inuacione morte possit
possit iterum inuari z glo. dicit q sic
z inde cas que incipit inuacio q unu
z e. Et quia iste ff. singularis e z eta
cum materiaz pfessionis tractabo cu pro
lacius tractauit Jo. mo. cardinal glo
sator vy. h. z fo. an. cu tractat de n
bo adibus in vi. c. in quali de re. in
h. vy. i nouel. Item Andreas de pisis
posuit istam in quadam inquadaz reperi
tur quam fecit de l. siquis inpri. de le
n z Jo. prdem q i omnibus est secu
tus de eo cum nullam mencionem facit
Ideo ego de omnibus mencionem facio
ut quod suum est cuiusque no uidear meo
nero q meum est cognoscatur z si unus
bene dixero ego redarguar. si bn deus
laudet ego nero ut inferius reperitur.
¶ Primo ergo querit quid sit pfessio
dicit Jo. pfessio est clamosa testa
to ad cautelam pfessionis inuenta
Andreas de pisis in hoc residz hac no
placz i unit q de esse pfessionis sit
clamosa uox. s etiam primo sine uoce
pot fieri ut dando pfessionem i scriptis
ut C. de non nu. pec. aut. hanc aut
querelam z de annua exc. l. ut pfessio
z C. de ness. ff. l. fi. z ex. de app. c. app.
li. vy. dicit ille. l. no loquit de pfes
sione s in dicta l. fi. de ness. ff. appellat
attestacio sin aliis aliis nominibus nomi
nata sit nota idem importancia ut
pfessio ut l. i. ff. elegerunt in fi. de
h. cur. z l. i. ff. fra de h. agro Item
gtesto ut l. i. de hys qui prius indi
non ap. de psqr lon. tepo. l. ex tor.
Item de testatio ut l. sub signatis
ff. de testam de ii. supm z l. de testa
to z l. plures. ff. i. Item attestacio
ut l. fi. C. de ness. ff. Item denunciacio
ut l. si fundus de re. non. z l. si ma
ior de testam. ven. Item testacio ut l.
aut ptor. ff. siquis pnceps de hys
que in testam. dc. Ita dicunt da doc. Ite
phibicio ut l. siquis phibuit de phi
bitis. Item interpellacio ut l. mora
de usuris ¶ Ite pdicto ut l. fi. ff. si pre
dixit nau. cau. sta Ite uetacio ut l.
si pte man. den. ob. l. finis uetante
z filia vii. l. indictis l. in quibus
fit mencio de pfessione in scriptis licz
no ponat dom nomine pfessio poit
tn aliud idem importans vn dea
diffinicio seu descripcio no est bona
dic ergo ut dicit tex. pfessio e deu
ciacio cum testacione fca ut l. de testacio

den. ob. sig. z. l. plures. §. detesta
biz. ista descriptio seu diffinitio innuit g
sula ex testamenta nissima / ex eo enim
q dicit demonstratio z c. differt a cotidia
nis z a stipulacionibus z ultimis voluntatis
in quibus ultime dispositio / non demonstra
tionem q dicit cum testator sua comprehendit
sive fiat in scriptis sive coram testibus
z sic cessant omnia predicta / Et dicas sed
hoc omnibus libellis est protestacio nam ibi
continetur quedam demonstracio sua vel testa
toris dic ut dicam j. ¶ Ego quero quo
triplex sit protestacio licet predicti doctores mul
tas subdivisiones faciant ex quibus
est multis intellectus assunt tamen ne
loquendo generaliter sunt species quedam est pro
testacio declaratoria voluntatis protestantis
secunda est protestacio prohibitoria seu in
hibitoria ne aliquid fiat. tercia est pro
testacio invitatoria ut aliquid fiat / quarta
est protestacio certificatoria alterius quod est
vel q non est sic ergo sunt quatuor
ita hic examinemus per quatuor questiones
principales z accessorias z c. ¶ Quero
primo circa protestationem declaratoriam vo
luntatis protestantis et est videre circa
que consistat / cum sit facienda z quomodo
z de eius effectu z qualiter firmat hec
dicemus primo quidem sive z breviter. sit circa
quid. quippe enim sit circa id q consistat
in mea potestate z libera potestate seu vo
luntate ut circa testamenti confectionem ut l. sic
imperi. testi. cum filiabus / circa hereditatis
adhitionem ut l. at siquis. §. plerumque
de reli. circa gestionem negotiorum ut
l. nesennius de neg. ges. z in multis a
liis. l. z tribus quos dimitto q. j.
allegabuntur secundo consistit circa id q con
sistit ex potestate z voluntate mea z al
terius ut circa contractus ut l. si venditor
§. i. C. qui mo. pig. vel ypo. z de l. ij.
l. codicillis §. i. Tercio consistit circa
id q pendet ex voluntate z potestate mea
de iure. sed de facto non possum propter absenciam
rei vel iudicis vel aliud impedimentum
ut l. ut perfectius de anna exc. et l.
in contractibus. §. plt. z aut. hanc autem
quidam. C. de no. in. pec. / quarto con
sistit circa id q pendet ex voluntate
et potestate mea de facto. sed de iure non
ut circa maleficia ut extra de homi. c.
si. li. vj. z alia extra ibi penam. / quinto
consistit in hiis que nullo modo depe
dent ex voluntate vel potestate mea

¶ Hiis premissis venio ad secundum / cum
sit facienda ista protestacio. circa q di
cunt predicti doctores Jo. mo. z an. de presiis
aut protestacio convenit fini testamenti q
testatur nec si etiam adversarium z potest
fieri ubique vel requirit adversarium presenciam
ut meorum scriptis videre potuisti que
verba mutuo plena sunt ideo circa hac
protestationem declaratoriam tamen dicas

sit autem ex hac declaratione finem necessario
vero z veram quando non z sufficit ubicumque si
nec alterius quam testantis presencia requirit
ut l. at siquis. §. plerumque de reli. z l.
qui alienam §. fi. de acquir. hered. z l.
pro herede §. i. j. e. ti. z de neg. ges. l. nesenni
um ille tamen negocia gerunt non agnoscit
natur quod non tamen / nisi de eo quod utiliter
gestum z potest fieri quolibet loco z tempore
ut da. l. z hec protestacio non potest fieri
per procuratores sicut diximus in l. pactis. ff.
de procur. de acquir. her. z omnia que ibi di
cuntur hic dici possent. Tercio iam non est q
cum possit fieri per procuratorem / etiam non requi
ritur presencia iudicis ut dictum est. Item non est
considerandum an fiat in scriptis vel sine ut
dictis l. Item in hac protestacione non requi
ritur causa sed est pro ratione voluntatis ut l. quod
poterat ad treb. z dictis l. ¶ Iste ex p
dictis apparet quis sit tempus protestacionis
effectus in dicto casu z fuit hec protestacio
hoc casu / quia quedam rei super qua fit aut
cum fit super una causa z ad aliam non porri
gitur ut dicta l. at siquis. §. plerumque
z cum. C. de pac. l. si unus. §. infirma
autem sit simpliciter z tunc non porrigitur
nisi ad illum actum qui tunc fit vel qui
postea incontinenti sequitur non autem
porrigitur ad ea que fiunt postea ex inter
vallo ut l. p retentionem. C. de usufructu.
decim. z an. le. l. si ita / dicit fiunt per
verba generalia respiciencia dicto temporis
futurum z porrigitur ad omnes actus futu
ros. ar. de fideiussoribus. l. si ita scripserit z ideo
si fuero protestatus q non intendo adire
hereditatem intelligitur per actum quem modo facio
vel de proximo faciam debeo ergo plenius
dicere. s. q per aliquem actum q contingeret
me facere non intendo adire hereditatem
sed illud facio ut negociorum gestor ut
dicta §. plerumque z dicta l. nesennius in fine

¶ Et tunc quero an talis protestacio to
llitur per actum contrarium qui secundum dictam pro
testacionem non operatur z videtur q non ut dicta
l. qui alienam. §. fi. de acquir. her. prima
vi. extra de app. c. sollicitudinem z tangit
per Inno. extra de constit. c. cum ol. Ferre sit
dico aut actus qui postea fit protesta
tioni contrarius dependet solum a facto ipsius
protestantis ut testamenti hereditatis adicio
z similia z tunc per actum contrarium non tollitur
protestacio sed per protestacionem ille actus tol
litur ut dicta l. qui alienam. §. fi. z l. sic
impu. testi. de l. iij. z de l. i. l. si mihi
z tibi ff. de leg. i. z l. si ita scriptum. C.
de. nisi expresse dicatur se velle a prima pro
testacione recedere ut dicta l. siquis in prin.
testi. Si vero ille actus contrarius protestacioni
celebratur cum alio / tunc per illud videtur a pro
testacione recedere ut dicto c. sollicitudinem
z q me. ca. c. i. vo / et sic protestacio in me
te retenta non nocet ei cum quo contrahitur
ut l. si repetendi de cond. ob. cau. Item ista
protestacio quam ignoravit ille cum quo po
stea contrahit ei non nocet z io p ... to
q videtur l. qui alienam. §. fi. de intelligere

qui post protestationem simpliciter admittit in
venire contrahendo al' si cum aliquo ut he
res contraheret videtur a prima protestatione re
cedere per ea que dicta sunt quod sine dubio
verum est quantum ad eum cum quo postea contra
hit ut l. si .2 quod ibi no. de minor. ac. idem
probo quo ad alios quia hic pot a protesta
tione recedere ibi no. non potuit adire
sed si actus qui postea sequitur non esset
contrarius al' actus sed esset ambiguus tunc
per illa protestatione declararet ut l. venditor
de verb. sig. et per Inno. in de. c. cum. ex. for
et probat de gradi. l. in generali. quia per
hanc protestationem me exonero sed aliud i
cideret in exceptionem forte non contraheret
vel aliter sibi forte provideret si hanc de
clarationem sciret tunc autem id a quo me exo
nero pendebat ex aliquo meo facto pre
cedenti ut ex meo mandato tunc talis
protestatio debet fieri illi adversario qui lede
retur vel sibi notificari si pot haberi al' fiat
ut sententiam dicam ut s. man. l. si manda
tum .2. c. de satisda. l. 1. et quod ibi no. fa
cit quod no. per dy. ff. de man. vin. l. pe. et per
cy. c. man. l. mandatum et hoc si certus
ille qui ledetur si vero est incertus suffic
hanc protestationem publice ponere ut l. sed
et si pupillus. ff. per scribere de insti. et
ista qualiter fiat et de eius effectu et vita
non curo dicere hic dic ut dixi l. fin.
c. de procur. c. confirmatione. Si vero
illud a quo me exonero pendebat a
dispositione legali absque aliquo meo facto tunc
presentia adversarii non requiritur eius et no.
ff. de decur. ff. si quieta l. 1. c. de fi
lio fa. et que adpetit. l. x. rone tpis
distinctionibus cito indebitis si comptabit
qualiter autem fiat hoc tamen et de eius ef
fectu et vita dic ut dixi s. in primo me
bro et hoc etiam primum in his que pendet
ex voluntate et potestate mea hic Cir
ca secundum l. in his que pendent ex po
testate mea et alterius semper debet fieri
protestatio presenti ut l. codicillis. ff. 1. de
le. ii. et l. si venditor ff. 1. qui mo. pig.
vel ypo. sol. et loca. l. etiam in pluribus ff.
locator ibi enim ideo protestatio no habuit
effectum quia illud propositum no fuit presenti ex
pressum et ita intelligit pe. ut refert gy.
c. de pac. l. pacta novissima quam in
tellectum satis est bonum nisi tamen dicat
ia. bu. quod ibi ideo quia propositum seu pro
testatio illa fuit ab initio simpliciter facta
ideo non extendit ad ea que postea
ex intervallo fiunt quod satis est verum i se
per ea que s. dixi tamen nec hic intellec
tus nec precedens congruit lit. da. ff.
quia ibi nisi dicitur primum ac si de proposito
fuerit remissum sed primum precedens ro ce
vel quia propositum no fuit expressum vel quia
ad illum actum se non extendit et sic de
remissione no esset tractandum quod est contra
illum tex. dicendum est ergo quod protestatio in
casu predicto est facienda presenti per presenti pe. l. per
dictus et in de. ff. locator habere sit
vero quia fuit a protestatione recessum ut s.
dictum Sed quero an etiam presentibus consensus
requiratur tex. ff. man. cau. sta. l. si ff.
Item si predixit in velle quod sic sed glo. ibi

contra meo quod subaudit maxime dicto sit siqui
dem protestatio fieret ad tollendam seu limi
tandam obligationem iam contractam tunc no valet
nisi presentes consentiant ut c. de transac. l. si ma
ior et de dona. que sub mo. l. pfin. si vero
fit ad tollendam seu limitandam obligationem
de futuro tunc siquidem obligatio contrahitur
ex necessitate alicuius actus precedentis et re
quiritur presentis consensus al' non habet effectum ut
de. ff. item si predixit nam certo quod ante
assumpserant officium cauponis vel stabuli
tenentur hospites venientes recipere ut l. 1.
ff. fin. adi. nam cum de necessitate recipe
bat nullam contrarium vel que qui dicitur de recep.
si vero obligatio contrahenda est libere
tunc autem protestatio fit ad futuram obligationem
tollendam et requiritur consensus presentis ubi presens
protestatur sufficit tibi quod si ego intendam ap
te protestor quod hoc non facio causa obligandi
me etiam si tu consentias et postea intendo
no obligor ita loquitur glo. in l. pacta no
vissima c. de pac. in eo quod ibi dicit nisi
prius primum sit derogatoria et d. per supponit
ergo primum fuisse prius et sic habuit consensum
dicitur sed si tu non consentis siquidem ego
postea intendo simpliciter facio actum prime pro
testationi contrarium et sic videor a prima protesta
tione recedere ut s. dixi et hic est casus i
dicto ff. locator habere et ex. quod me. ca.
c. 1. et de ap. c. sollicitudinem. Sed si in ipso
actu obligandi dicerem ego promitto no
animo obligandi me tunc sine dubio non
contrahitur obligatio ut l. oblig. sunta. ff. fi
deiuss. et ob. et l. ubi repugnantia de
re. iur. et de ap. c. sollicit. nisi si vero
protestatio fit ad obligationem limitan
dam ut si tibi protestor quod siquid tibi pro
mittam prout illud intelligatur sub condi
tione vel certo modo tunc siquidem loquitur in obligatio
que contrahitur verbis sine consensu siqui
dem talis limitatio que future obligationis
adiciatur inducat diversitatem in qualita
te obligationis et ita talis diversitas obligatio
nem viciaret tunc est idem quod supra quod fit
ad oblig. tollendam quia actus qui postea
fit se non compatitur cum protestatione ar. de
v. ob. l. 1. ff. siquid simpliciter si vero non indu
cat diversitatem in qualitate obligationis
tunc protestatio valet et obligatio postea facta
intelligitur cum limitatione illa que fuit ad
iecta protestationi sic si in ipso tempore obli
gationis fuisset dictum ar. de solu. l. in ambi
guis contractu ff. si quis simpliciter et ff. se. si
vero esset obligatio que non contrahitur verbis
seu consensu sed re tunc no requiritur consensus
expressus eius cui fit protestatio sufficit
enim quod taceant et no contradicant et illa i n
in actus celebrari ut ff. de solu. l. 1. et
isto tamen bene diceret glo. in dicto ff. item
si predixit sed si contradiceret impediret actus
celebrari ut dicta l. 1. et ff. de solu. quod
cum fit talis protestatio super aliquo actu
ex quo no inducitur proprie obligatio sed aliud
preiudicium generatur et tunc sufficit quod fiat
presenti no tamen eius requiritur consensus ut dicta
l. codicillis. ff. 1. de le. ii. et l. si debitor
ff. 1. qui mo. pig. vel ypo. sol. Expedi

satis liquet qualis sit facienda talis
protestatio et quis sit eius effectus et qualiter
firmatur seu an ea recedatur. Sed quero
an firmatur morte. Et si sit morte protestantis
ut hic nisi in effectum iam consummato ut
hoc. ff. morte vero eius non sit talis
protestatio dic quod in aliquibus actibus quos protesta
tio respicit celebraretur in persona heredis
nomine ad eum transiret protestationis effectus
al. secus arg. ff. ... qui ... per vel
ypo. sol. l. sicut. ff. si debitor. Item pot
fieri per procuratorem ... quo stat
pan... docet dico quod hic tractare non est mei.

Circa tertium s. qui potestatis deficiat
defectu, sed de iure pendet ex voluntate et
potestate mea, dic quia potestas deficiat
per adversarii potentiam, hic aut actus
erant explicandus coram eo tamquam iudice
et sufficit protestari coram vicinis ut l. fi.
C. de lpis qui p̄ nie. in non ap. ex. de
app. c. fi. aut erant explicandus coram
ipso tamquam coram parte in iudicio et hic protesta
ri debet fieri coram aliquo iudice et postea illi
notificari ut l. si p̄sebs. C. de epi. aud.
et l. ingenibus. ff. de ron. in pe. si ex
iudicium hic sufficit protestari coram vi
cinis ut ff. c. l. de pupillo. ff. si quis ipsi
ptori quia impedior per absentiam alicuius
et hic aut erant explicandus cum ipso tamquam
cum parte et sufficit fieri coram alio iudi
ce vel apud locum ubi lex domicilium suum
formam l. ut prius de an. exe. aut e
rant explicandus cum eo tamquam cum iudi
ce et tunc debeo protestari ante terminal
eius, nec dicitur quis eum praha locum pre
tere ut l. i. ff. adeundi qui app. sit.

Sed quid an hec protestatio sit facienda
in scriptis vel non dicunt doc. predicta aut
predicta protestatio succedit in locum actus et
debet fieri in scriptis ut l. ut perfectius de am.
exe. aut non succedit in locum actus, tunc
ista pot fieri sine scriptis ut C. de patr. l. pen.
et C. de nego. ge. l. fi. fallit in exceptione
non numerate pecunie ut C. de non nu. pe.
aut. hanc aut querelam et ibi de hoc per
cy. qualiter aut debet fieri expeditius apparet
et quis sit eius effectus et qualiter firmatur
potes videre potius et extra l. apparet.

Circa quartum non indebitum circa ea
pendet ex voluntate et facto meo, non tamen de
iure ut circa maleficia, dic quod quia quis
vult facere protestationem ad sui excusationem
ne mandat indebitum quia ne mandaret
in manus debitum ultra sum propositum primo
cam, aut non est limitata persona que ex
illo facto pot ledi et sufficit quod protestatio
fiat loco et tempore quo factum illud celebratur
ut l. qui fenerus et l. si putator ad l.
acquil. et formam et effectum habes ex illis l.
si vero lex certum adversarium cui debet fieri tal
protestatio ut l. aut qui ali. ff. ... et ...
ff. quod vi aut clam, ibi apparet forma qualiter
debet fieri hec protestatio, item apparet an quod
si non requiritur principalis sufficit quod fiat
procuratori vel amicis vel uxori provere
vel filiis dico et adhuc quod ibi est hic

in isto genere protestationis quod non in aliis que
requirunt quod alteri fiat, tamen ad hoc
quis protestetur ut se exoneret ut non
alium astringeret si pot fieri amicis vel uxori
et filiis. In aliis aut similibus protestationi
que fiunt ad astringendum alios non posset
fieri nisi domino procuratori vel al. legittimo
administratori ut l. si ex legati ca. dem. ob.
et facit ff. de re. in. l. non pot dolo carere
et quod ibi no. Sed circa quod hec protestatio
fit ne aliquis mandat in manus debitum
hic quedam sunt in quibus pro voluntatem
non pot regulari et modificari sine ex...
aliquis lex cum inhiciendi et non occide
di, certe cuius non pot regulare sine quod
pot esse quod percussio ultra modum et proportio
excedit et hic si protestetur quod non percussit
animo occidendi ista protestatio nichil opera
tur arg. l. qui multa. C. ad l. iul. de vi.
et ex. de hom. c. fi. li. vi. facit quod dicam
ff. de sicar. l. divus. Quedam sunt in qui
bus parum regulatur et modificatur suum
de necessitate ut in recuperanda possessione
acquisita animo ut C. de acquir. pos. l. licet
hic pone ego expuli te de fundo, tu an
vel hic sum protestatus quod hoc non facie
bam nisi animo querendi valorem tui possessionem
ut fructuarius vel similem cum ut dicis
proportionis, certe hec protestatio operatur ut se
in eam illam similem vel valorem possessionem
videat deliquisse ut no. C. ubi possi. sup
vibo nec in et ista non requiritur quod fiat in
presentia partis et de istorum modo et effectu sa
tis liquet expeditius l.

Circa quintum
no. s. circa ea que non dependet ex volun
tate mea vel potestate sed alterius vel meo, tunc
non est dubium quod ista protestatio declarato
ria valuit vel operatur. Ex quo quis quis
exponit periculo quod lex neminem facere licet
protestetur quod faciat animo relevandi vel rele
vat ut no. C. de nego. ge. l. alumna. Item
aliud exemplum ille qui dat libellum protestatur
quod sibi liceat minuere et addere usque ad
sententiam, certe nichil relevat quod solum potius
sua promissionem l. edicta. C. de ede. et quod
ibi no. facit ex. de dilat. c. exposuit
facit optime ad predicta de fin. l. non pot
et de l. i. l. nemo pot predicta nera nisi ali
exprimatur per l. ut C. de testi. aut. si dicatur
in fi. et ex. de exe. c. pastoralis. Sed prin
cipaliter est intuendum de ista specie protesta
tionis que est inhibitoria seu prohibito
ria et principaliter consistit circa tria, nam
quia prohibetur ut non fiat id quod prohibitus
tenebatur facere, quia prohibetur ut non fiat
id quod prohibitus tenebatur non facere, quia
prohibetur ut non fiat id quod prohibito erat
permissum non tamen erat obligatus ad facien
dum vel non faciendum, circa quibus in
decam.

Circa primum s. qui fit protesta
tio ne faciat id quod ad faciendum est
obligatus, est sciendum quod istam pro
testationem quis facit ei cui quis est
obligatus ut puto creditor debitori
et tunc vel excludit mora debitoris si processit,

purgat^z ut creditor in mora constituit^z
ut. ff. de usur. l. mora. de act. emp. l. iulianus
§. si procuratorem. et circa hoc non insisto
quia est materia alibi tractata / quia istam protes
tationem facit alius quam creditor cui quis
est obligatus / ut puta ergo protestor
tibi ne solvas creditori tuo / vel ne facias
ad quod debes. certe hec protestatio si fiat
extraiudicialiter cum non insta nullius est effectus
ut ff. de public. l. si quis prohibuit et ff.
de const. pecu. l. utrum et §. si fideiussor
l. fideiussor et ibi dixi / quia non potest prejudi
cari alteri ut l. stichum insti. de nova. quia
fit extraiudicialiter cum instantia non tamen vera nec
iusta / et tunc non est ei parendum ut l. hoc
autem iure. sicut plus quam per l. falcid. quia
cum hec non sit vera tunc est inutilis / et tunc
autem protestatio fit ne debitor vel fiat de
bitum contra voluntate et tunc istam pro
testatio habet effectum ut a quo cum solutio
debeat exigi cauto ut dixi l. hoc autem
et l. si. C. de posit. hered. aut creat de
bitum ex quo cum. et tunc autem ista protestatio
non habet effectum quia ad impediendum
ius petentis ei cum debebat^z ut dixi
l. si. de posit. hered. sed ipse protestans tamen
ei cum fecit protestationem admittere ut
l. i. §. i. ff. de op. quem fact. c. nisi ille
intimans esset non solvendo ut l. si c.
h. quod intellige ut supra dixi / quia fit ex
tra iusta et vera. tunc si intimatus illius cui
credit^z debitori tunc fit protestatio contra illa
protestationem parere ut C. quoties pro
ob. po. l. nomen / vel tractator de oblig.
et c. et ideo practica est quod aliquis
denuntiat debitori debitoris / ne solvat
quod ei legavit instrumentum debiti vel copiam
dictat ut ex. de eler. c. cum medentibus
et dixi l. nomen / quia talis protestatio
fit ex causa iusta et vera. sed intimatus eius
non credit^z debitori cum fit talis pro
testatio et tunc siquidem fiat credendum
de quibus protestationem parere et excusat^z
ita intelligo ff. de l. com. l. si non
fiat aprobatio tunc siquidem illud quod pro
hibebat^z fieri principaliter respiciebat
protestationem ut puta debitor denuntiat
fideiussori ne solvat / quia ipse tutus est
exceptione / tunc non est necesse quod tempore pro
testationis intimatis illius tunc manifestet
sed sufficit ita fieri notum quod tempore quo
convenit^z fideiussor se possit defendere
ut l. si fideiussor impi. ff. man. si non
illud quod prohibet^z non respicit principaliter
ipsum protestationem et tamen protestatur non
tamen non faciat tunc non tenetur ei parere nec
sibi credere / quia requirat^z cognitio
ut dictum est. et arg. quod fal. hic. et l. i. §.
si. et l. se. nisi fieret in defectum
inditis suum firmiter l. de pupillo §.
si quis ipsi protestatori et quod ibi dixi. ff. e. p.
dicta vera in aliis intimationibus. simi
liter dico non contra quis cum fit vera
cum dicit ut ff. e. l. i. impu. et id quod ff. dixi
/ quod quando ille qui fecit protestationem non
est solvendo excusat^z ille cui facta
est protestatio / quoniam causa non esset

vera / intellige quod tot visilia fuerunt
ei causa quod visili. de vi ut crede. vel iusta
causa est concedendi restitutionem ut dixi l.
si. de eo per quem fac. erit. Generaliter
an talis protestatio possit fieri per procura
torem sic sine dubio. sed an per procuratorem ista
questio pendet ex eo / an requirat^z
cognitio facta per ipsum ad eius commodum
fit protestatio vel non / an vero sufficiat
simplex facta de quo per glo. in dicta l.
nomen et ego dixi plene in l. fac.
§. licet. ad treb. nam si debet cognitio ab
eo non sufficeret fieri per alium non precedente
et ideo est advertendum / quia qui quis pro
testaret^z ut procurator deberet facere ad
iustitiam eius demandato ondendo
instrumentum sic ff. dixi de debito ar. ff. de
posi. l. si quis inficiatus / nec obstat
quod vi aut clam l. prohibere ut dixi ibi. cum
sim. Sed an possit fieri talis protesta
tio. puto quod sic in causis in quibus
tractatio prodest nocet dixi ut l. precium in
pri. de tribut. et l. apud celsum §. qui
de doli exce. et arg. quod debet fieri cum actu
celebratum ut l. si per eum §. item
si quis de cod. ob cau. al. fuerit prohibet^z
ne fieret et tamen hec protestatio facta
per eum certe causa ut dixi est / puto quod
non sit personalis nec finiat^z mor
te ar. C. de non nu. pec. l. si ut
Circa finem non. s. qui fit protestationem
non fiat id quod prohibitus tenetur^z
non facere dic quod quia ille cui fit pro
hibitio seu protestatio / talis nullam
iustam causam habet credendi se posse facere
et tunc sufficit simplex prohibitio nec
requirit^z causa / quia cum habet in se ipsa
et potest fieri quandoque ut l. prohibere
in prin. quod vi aut clam / et habet quia esset
quod quod ante prohibitionem diceret fieri
clam. non dicitur factum vi ut l. i. §. quod
fit vi et dixi l. prohibere quod vi aut
clam / quando precedit aliquam causam per quam
credebat se posse facere ex. aliquis
fuit exbannitus / propter quod ego credebam
me ipsum posse impune offendere / ipse
denuntiat et protestatur^z mihi ne eum offen
dam / quia est rebannitus et restitutus
certe non teneor ei credere nisi cum
protestatione mittit notum faciat cre
dendo mihi instrumentum ar. com. que dicta
sunt et ar. §. de re. iu. l. non omnis
§. si. insti. facit in quo denuntiat per
iudicem et sufficit per ea que dicta sunt
vel in publico loco ut l. sed et si pupil
lus §. prohibere de insti. exactore
quoniam illius intimationis offendens
non punitur^z cum ante puniret^z / ideo quia
cum ea debent diligenter investiga
re / an ei liceat eum offendere / non
dico / quia non est ista materia. sed ar. quod
fit de re iud. l. qui cum alio et l. qui
maltinus que optime facit / quia iste
qui vult offendere per res actionis
vel sustinere et expedit ei hoc modo
et effectus huius protestationis. Cir
ca tamen quod per tales protestationem pro

hibet id quod prohibito erat promissum
tum erat obligatus ad faciendum
vel non / dic aliquando prohibet tale quod
sola voluntate prohibentis fit illicitum
et tunc sufficit sola prohibitio sine a
liqua alia expressione ut l. fi. C. de ne
go. ge. et de ser. ru. p. l. ciuibus j. de ac
quir. re. do. l. ij. in prin. aliquando non
fit illicitum sola voluntate prohiben
tis / et tunc siquidem ille prohibitus
non potest illi protestationi parere salua
honestate sua et talis protestatio nihil
operatur ut ff. man. l. quibus / et per hoc
potest determinari quod de fideiussore qui
denunciauit creditori ne inuiet debi
tori quae no. per glo. ff. de pecu.
l. cum plures et j. de fideius. l. si fide
ius. nam si creditor erat obligatus
inuare quia forte promissio erat ex
causa dotis et protestatio nil releuat quia
non allegatur aliqua iusta causa ut dicitur
xi. ff. eadem parte si non erat obligatus
soluere / quia forte erat extra mutuum
/ tunc si poterat salua honestate
non soluere et protestatio valet ut no
in dicta l. cum plures / si vero salua ho
nestate non poterit et tunc secus / ut
puta si in debitore nulla mutatio
contingit ut d. l. quibus et ar. de
peri. et comm. rei vend. l. si traditores ¶ Si vero
adposita causa ille prohibitus pote
rat protestationi salua honestate
parere / tunc aut in protestatione nul
la iusta / vel concludens causa insi
tuitur / et protestatio nullius est effectus
C. de resc. vend. l. si maior et de
bitor. ven. pri. in pe. non po. l. 1.
et ff. dem. l. tutor / aut causa iusta
in protestatione est inserta et concludens
et tunc aut est causa de futuro pen
dens ex facto protestantis / aut de pre
terito / primo casu protestatio est vali
da et operatur suum effectum ut inducat
doli presumptionem ex eius vel. demiciasse
in prin. et ff. j. de adul. et l. vel. § ff
et si adierit de ex. pro. iste si immo
tus ne alienes quod intendo tempore
illa reuocare et si alienaueris
dicaris dolo desiisse possidere ar.
l. sulcionus (?) § 1. et quod ibi no. in sit.
j. qui exter. impos. ¶ Utrum autem
in hac materia debeat exprimi
causa iustificationis / dic ut dicta l. demicia
sse. secundo casu quando causa est de preterito tunc
aut ille qui protestatur non est ille
cuius primo interest et talis protesta
tio nullius est effectus / nec quo ad
alium inducit doli presumptionem affir
... sit dicimus de interruptione
... notissimi. § ff. et si
quis depositi xxx. an. et hic est
casus si recte inspiciatur in l. ij. ff.
quod fal. tu. aut. ¶ Sed quid dices
hoc casu si ille qui talem protesta
tionem fecit licet sua non intersit

non solum tacite expressit sed et ea notam et
manifestam ostendit an sufficiat quo ad
alias quod in . proderit l. ij. quod fal. tu. aut.
ibi bona fide non credidit / nam in causa
infesta non potest bona fide non crede
puto quod in casibus in quibus esset ne
cessaria prohibitio non sufficeret / quia ille
non habet ius prohibendi ut dictum est et contra
adte ... hec ut. l. loca corporis
§ competit sed in casibus in quibus sola
scientia sufficit tunc sufficeret cum tunc suf
ficiat quocumque modo sciat ut dixi in
dicta l. demiciasse et tamquam j. posset
... simplicem effectum simplicis scientie
effectum prohibitionis si vero ille denuncians
erat ... cuius primo interesset / tunc aut
ille qui inuitus celebrauit illum actum
prohibitum vult uti illa protestatione et quo
ad eum nullius effectus est ut dicta l. ij.
quod fal. tu. aut. secundum intellectum quem sibi
dat glo. in l. si fundus. C. de rei. ven.
aut est alius et tunc aut tractat de lu
cro et talis protestatio nil operatur ut dicta l.
ij. quod fal. tu. aut. secundum quod dy. intelligit
et quem intellectum satis probat / quod tunc in
tellige si causa fuit solum expressa. secus
si fuit manifeste ostensa ar. eiusdem
l. ibi bona fide non credidit / si non tr
actat de damno tunc debet protestationi parere
al. inducat doli presumptionem ex sola expressi
one licet non sit manifeste ostensa ut
l. si fundus. C. de rei. ven. et l. aut praetor
§ siquis peraque del... que in sum
me et ... qui aliquis faciat
alicui aliquam protestationem prohibitoriam
eius quod ei erat licitum iure suo si non
prohibetur ne faciat id quod ipse prohibitus fa
cere poterat iure alieno ut tam ...
et tunc si ipse dominus prohiberet non esset
dubium quod sola voluntate fit illicitum
idem si prohibetur procurator ad hoc specialiter
constitutus puto tamen quod tunc talis ...
habeat necesse ostendere mandatum ar. ff.
deposi. l. siquis infitiatus / si vero pro
hibet procurator generalis / tunc aut procurator ipse
... prohibens allegat aliquam iustam
causam quam dominus ignorauit / et tunc valet
protestatio alias secus ut ff. man. l. filio
... / nec puto quod istum casum procurator pro
hibens habeat necesse facere manifestum
... quae ff. dixi nisi ad hoc prohibi
tus teneretur ut dixi circa primum ex
pedias per quam ... fieri debet dicta protestatio
et quis sit eius effectus / et quando debet fieri
nam debet fieri ante ipsum actum celebratum
nam post frustra fieret ut ff. dixi et no.
ff. ... l. aliena et potest fieri per procuratorem
cum autem possit fieri per negociorum gestorem
dic ut ff. ... et dictum statim ¶ Cir
ca primum est videndum de protestatione in
citatoria ut aliquid fiat et hoc con
sistit in his quando cum alicui fit protesta
tio ut faciat id ad quod de iure erat obli
gatus / quando ut faciat id ad quod non fa
ciendum de iure tenebatur ¶ Circa primum
dic aliquando fit alicui protestatio ut faciat

ſeu det id ad quod obligatus eſt ſed alio
tur talis preſtatio debet fieri cum expreſſione
cauſe et notificatione tali quod reddat certus
oſtendendo inſtrumenta et legendo vel copiam
dimittendo ſecundum quod dicitur in c. cum de cler.
inde et dicta l. nomen C. que res pigno.
ob. poſ. et eſt caſus ff. de re iud. l. qui in
alterius et ibi no. in glo. alias ſi talis notifi
catio non fieret preſtatio ſimplex non
valeret niſi probaret ſcientiam ut no. in dicta
l. qui in alterius. Sic intelligo ff. de verb. ob.
l. ſi ex legati cauſa qui aut heres preſtat
ſeruum dicatur vel l. qui Rome § duo fratres
de verb. ob. alias ſit talis preſtatio ut quis
faciat ea ad que eſt obligatus facto
ſuo et hic aut talis obligatio conditionem
exequenti alicuius conditionis vel alterius fa
ctum ſeu et hic debet fieri preſtatio cum ex
preſſione et notificatione illius facti ita
quod ille cui fit preſtatio reddat certus ex
gratia pono unum venditor promiſit lite
mota ſuper re ſuſcipere in ſe iudicium / nunc
moueat lis emptor denunciat vendito
ri quod lis eſt mota vel veniat ad ſuſcipi
endum iudicium certe debet eidem venditori
oſtendere libellum et citationem in publica
forma et copiam ei dare ad hoc quod cur
rat mora et pena per dictam l. maxime
per dictam l. qui in alterius meo quod dicit de
fideiuſſore que conſtat teneri tamen ex
obligatione ſua impleta per factum alterius
facit optime de eo. arg. ind. poſ. l. i.
§ i. ibi ſeu debiti certum faciant ſed ſi
cet tale factum quod non poſſis ita de facili
declarare adiudicatam cuius cum ſit preſta
tio ubi tamen hic teneris in ad tenebis
mortem tuam certe tuam mortem non poſſi
bile facere nota per inſtrumentum facta tibi dicta
per tales perſonas quibus credere debeas
alias talis denunciatio non conſtitueret
te in mora quia hic mora contrahitur
qui ſciat quis vel ſcire debet ut l. quod te
ff. ſi cer. pe. et ibi tex. hoc innuit ſi enim
probabiliter non credit non eſt ei imputan
dum donec clareret probatur l. facit optime
ff. depoſi. l. ſi quis infantis / ſi vero
quis eſſet obligatus ſuo facto mere perſona
li hic ſufficeret ſola preſtatio ut factum
impleat ſeu det alias conſtituetur in mora
ut dicta l. quod te et de uſur. l. mora et de
ver. ob. l. ſi ex legati ca. dixi ſi fiat in
congruo loco et tempore ut l. ſi ſolutionis de
ſolu. et l. mora de uſuris et per congrua verba
Examinemus ergo que ſunt congrua verba et
quod ſit tempus congruum et locus congruus
et verba congrua puto que conveniunt materie
cum ad ipſum factum ut puto emptor cum
mota eſt lis denunciat venditori cum
ſibi ſit mota talis lis et tali quod veniat
ad defendendum ut C. de pi. et gue.
ver. ven. l. i. et C. de evic. l. ſi vult et
ff. de evic. l. ſi rem § fi. non enim ſuffi
ceret ſi denunciaret ſimpliciter litem motam
ut dicta l. ſtipulatio hic enim non eſt preſtatio
nudatoria ſed magis certificatoria. Ex
predictis ſatis patet quod vana eſt dubitatio

glosatorum et aliorum qui dubitant an
venditori ſcienti litem motam debeat
denunciari et certe ſic non enim requiri
tur ſola notificatio et certioratio ſed et requi
ritur intimatio que abſque denunciatione
non eſt ut dixi ff. de adul. l. denunci
aſſe et idem dico de debitore quod debet
interpellari ut ſolvat et ſic debet incitari
ad aliquid ut l. mora de uſuris et l. ſi ex
legati ca. de verb. ob. Sed quid ſi non ſim
pliciter citaret expreſſe ſed tacite dicendo ego
indigeo illa pecunia et ſimilia verba. Ex ta
cit. C. in quibus cauſis in integrum re. non eſt ne.
l. i. minorum et ergo dico de l. i. l. et hoc
modo ¶ Videamus de loco congruo et
glo. ff. de uſur. l. mora certe prima dicit
quod locus congruus eſt ubi debitor poteſt
conveniri. Sed dic aut ego creditor preſtor
tibi debitori exiſtenti in loco ubi non
potes conveniri ut ſolvas ibi et non valet
ut dicit glo. aut preſtor ut ſolvas in
tibi iuncto loco congruo et valet ut l. fi.
de offi. pref. urb. aut preſtor ſimpliciter
et non valet quia videor preſtare ut
ſolvas in loco preſtationis arg. ff. de ar
bi. l. ſi cum dies § ſi arbiter et ita debet
intelligi quod no. per glo. certe latius C. in quibus
cauſis in integrum re. non eſt ne. l. in minorum
in iiii q. ¶ Sed quid ſi interpellatio
fiat in loco inhoneſto certe ſi fieret ut
ibi ſolvat non valet ut dicta § ſi ar
biter et idem eſſet diſtinguendum ut ff.
preter dixi ¶ Item an ſit neceſſe quod talis
denunciatio fiat coram iudice glo. dicit
ſive in iudicio ſive extra. Idem ut ff. de
v. ob. l. qui Rome § hiis in glo. ſuper
verbo teſtatio et de fideiuſſ. l. fideiuſſor
obligari § fi. ſuper verbo reus et rem
ra. ha. l. amplius in glo. magna
¶ Sed an qui denuncio in uno loco quod ſo
luas michi in alio debeo addere locum loci
puta exiſtens Florencie preſtor ut in
ſolvas Pariſius an debeo dicere in tali ſpe
cificatio ſed ſiquidem actor ibi habet domicili
um non eſt neceſſe quod exprimat quia intelligi
tur de domo propria ut no. in l. Iam illa ff.
de conſti. pecu. Si vero ibi domicilium
non habet debet exprimere locum loci et ibi compa
rere intimo arg. dicta l. Item illa et de
arbi. l. ſi cum dies § ſi arbiter debet
enim preſtatio fieri certa et clara ut tenet
qui ati. § i. quod vi aut clam ¶ Nunc
videamus de tempore congruo et quod in
in tempore ſuo per indicta l. i. minorum quod tem
pus feriatum non ſit tempus congruum
quod non probatur quia ſit locus in quo poteſt
conveniri non eſt congruus ut ff. dicit
ita nec tempus incongruum quia ſolutio
cum non ſit actus iudicarius poteſt fieri
quolibet tempore ut C. de feri. l. dies feſtos
dico ſit aut ille actus ad quem quis
invitatur per talem preſtationem eſt expli
candus in iudicio et hic dies feriata
non eſt tempus congruum niſi dicamus
quod preſtatio fieret de feriata ut fieret

die non feriata ut ff. de in ius est de tempore
& dici detitione ff. e. l. i. § incerto
Si vero talis actus veniat explicandus
extra iudicium tunc siquidem sunt actus
qui tempore feriato non possunt explicari
secundum bonos mores ut quod fabri operentur
diebus festivis & tunc idem quod ff. si non
pot fieri die feriato honeste ut solutio
pecunie & similia tunc talis protestatio va
let arg. j. de edil. l. miles § quinquaginta
& ff. e. l. i. § incerto. ex. de ap. l. i. est
autem tempus incongruum qui quis pro
testaretur antequam veniret dies solemnis
ut l. cum filius § si dein. ob. ¶ Item
si fieret tempore quo quis duceret uxorem
vel cum mortuum sequitur vel cum missam
audit vel dicit ut l. ij. ff. de iur. no.
Item si fieret ita repente quod videretur
ire contra sacro patris ut l. quod dicimus
de solut. & idem de similibus temporibus in
quibus actus ille non possit celebrari
secundum bonos mores civitatis vel ut qui
aliquis dormit vel comedit nam secundum bo
nos mores vel civitatis quibus non debet
assurgere ad faciendum tales actus
ut hic manifeste liquet. Sed cum intel
ligitur quod si fieret tempore incongruo & conse
quatur in tempus congruum quod valet
¶ Tenetur enim debet fieri talis protestatio sive
deo vel principali si pot haberi vel si non
pot haberi dic ut ff. de evict. l. si dicti
§ si pot enim fieri eius procuratori ut
ibi quod intelligere nuperrime contra ut l.
apud celsum § quintum de doli exc. &
no. in l. si penit. § i. de tabul.
¶ Circa secundum sed qui fit talis protestatio ut
quis faciat id ad quod non est obliga
tus ¶ Est sciendum quod quandoque is cui fit
talis protestatio non est obligatus sed
alius tertius obligatum ut qui debitor
protestatur creditori ut recipiat suum
debitum & hoc pot fieri & habet effectum ut
dicatur creditor in mora constitutus et
ut purget mora debitoris precedens
ut l. iij. § cum proconsulibus de act.
empt. de pe. & quemad. re. ven. l. illud
& j. de ver. ob. l. si sum. § sequitur
& § de illo habet & quandoque alium effectum ut l.
i. § i. de pe. & quemad. re. ven. & in hac
protestatione non requiritur quod creditor etiam
reddat pro ostensionem instrumenti ipse enim
debet de hoc se instruere ut dicta l. qui
in altius deferre non requiritur tamen iure ob
lo inclusis que offerri possunt quod hic non
examino facit quod dixi in l. prior § sacri
patris j. e. & so. ma. l. mora & debet fieri
congruo loco & tempore ut ff. dein ē quibus
ille cui fit talis protestatio non est ad
id obligatus vel alius habet obligatum
& tunc aut id poterat compelli officio
iudicis & debet illa protestatio fieri in iudi
cio alias non haberet effectum ut l. cum postu
lassem in prin. j. de r. i. aut nullo modo
poterat compelli & tunc aut quis vult
facere talem protestationem ad suum commo
dum tantum & ad eius excusationem non

ei ad damnum vel incommodum eius cui fit
protestatio & hic pot fieri & habet effectum ut ff.
de ven. inspic. l. i. § idem de inspiciendo
& de gdi. & de l. tang. si statuas intellig
endo quod nuncupis fuerint interpellati
ut locum cederent ut j. de ver. ob. l. ig
norare § chirog. & C. de nu. empt. l. si
aut ista interpellatio fit ad damnum vel
incommodum eius cui fit protestatio tunc aut
ille cui fit ad illud nec posse nec omnino
tenebatur tunc talis protestatio nullius
est effectus ut j. de fideiuss. creditori
aut ille cui fit saltem ad hoc omnino
tenebatur licet non tunc sed per decem vel
iudicis officio ubi qui aut aliquid in gdi
tione si non fecit patiatur damnum vel perdat
lucrum pot nec fieri protestatio illi ut illud
faciat hic adiecta aliqui hoc pendet
ex dispositione conditionem & talis protestatio
vel relevaret sed debet expectari donec de
sinat posse dari vel fieri ut l. ita stipu
latus de ver. ob. quod dic ut ibi. aliqui de
pendet hoc ex dispositione testatoris & tunc aut
talis fit interpellatio ut ille cui fit incurrat
damnum si protestationi non paruit et potest
fieri ut l. si penu qui de le. ce. facit de
penu le. l. i. & dicta l. ita stipulatus
ff. sabinus aut ut perdat lucrum & tunc
aut illud lucrum est proprie legati
vel fideicommissi & pot fieri ut eo non pare
te protestationi perdat lucrum ut l. si gdio
si capitolium de gdi. & de. aut illud lu
crum est hereditatis & non pot fieri nisi in
dictis casibus ut l. si quis institutus et
ibi no. de her. inst. aliqui hoc dependet
ex dispositione le. ex. ut si mulier non petie
rit tutorem filiis perdit hereditatem & tunc
de hoc petit sibi fieri protestatio cui si non
pareret incidit in l. ut ff. qui pecu.
l. ij. § si inter. ff. quid ergo si peruerit quod
est tenendum vicenti adulta quod non
est necesse quod expectetur quod desinat po
sse dari vel fieri ¶ Expedientibus sa
tis puto quod non sufficiat simplex
protestatio sed requiratur quod certificetur
vel quod aliter probetur sciat sed ea que ff. dicit
¶ Circa tertium cui fit aliqua protesta
tio seu iniunctio ut fiat id ad quod non
faciendum tenetur hoc est ut de
quo. Isto enim cui talis intimatur te
neatur ut mandatur ut l. i. § quia
dicit ad tunc prius dic ut l. non solum § si mand.
j. de i. int. ¶ Quarto principaliter est videndum
de protestatione certificatoria aliquis quod
est vel non est sunt vel fiendum & ista
consistit in duobus quia enim ego pro
testor & denuntio tibi quod ego aliquid inte
do facere in futurum quamquam aliquid quod est
de preterito vel de presenti ¶ Circa primum
dico quod talis protestatio pot fieri & habet hunc
effectum quod excusat animo clandestinitatis
ut l. aut qui aliter quod vi aut clam § p.
hec protestatio seu denuntiatio proprie fieri
debeat cui & qualiter dic ut dicta l. aut
qui aliter § i. et § se. ubi optime de
claratur inter. ¶ Circa secundum dico quod

talis protestatio seu denunciatio pot fieri
et hec pmo hunc effectum qr tollit omnis of
ficiis ignorantie no em pot ille cui
facta est talis ptestatio seu denunciatio
dicere decetero se ignorasse ut l. si fide
iussor. §. 1. ff. man. et de act. emp. l. 1. i
fi. et quo ad hunc effectum lz locum regula
que dicit. eum qui certus est amplius certi
orari non debere ut. ¶ Eum qui certus
de re iu. li. vi. et ista tam an regula
vel alia certificatio quam ubis satis pulc
clare comphendi ex hijs que ff. dicta
ptestationem phibitoriam et ccia incitatoriam
Item talis ptestatio inducit effectus qui
pducuntur ex scia ut in casibus in quibz
scia et patientia inducit consensus ut l.
1. in pn. et ptotum. l. ff. de li. ag. et ideo ut
talis effectus impediatur est necesse q
illi ptestationi gdicat ut de a. l. 1. §. 1.
de li. ag. et idem puto in omnibus casibus
inquibus scia et patia inducit gsensum
ut. j. de re. iud. l. quesitum cum si. Item
talis ptestatio lz quesi aliu effectum in
tabilem qr impedit interrupi curs in
pscriptionis ut l. si ancillam. j. pro suo
et hec mo sufficiant. Bartholus doctor

S I prius ¶ In actione con
fessoria et negatoria gt
reus se no defendentem
officium iudicis est utra
que em causa se nullam novitatem
fecerit donec de suo iure docuerit et p
tes actoris sustineat. h. d. infirma hec
lex dividit inter ptes. pma loquitur
in reo gtiare cu agitur confessoria qle
dz esse officium iudicis usq ibi idem iis
reo. ibi fa que loquitur in reo gtiare
cu agitur negatoria quale dz esse offi
ciu iudicis usq ibi eiusz tenere. ibi tcia
incipia ponit quedam gclusio ad pce
dentia usq ad finem. et pma ps lz du
as lec. unam fm glo. q ille qui age
bat confessoria no erat in possessione
fructibus aliam fm dy. et quosdam mo
dernos q ille qui agebat erat i pone
fruct. sa ps lz unam lec. qr fm glo.
illa gclusio refert ad omnia precedentia
dcam tamen incipiat q infra ptcula. ff fm
dy. oz q referatur solum ad dcam inferiptε
vii pt istas varietates pone casum in
terminis ut lra sonat postea in gressus
examinabunt lecture et videbimus utilitatem
¶ No qualis interpretaur pmum dectium cu
agitur confessoria ¶ No qualis interpretaur
pmum decretum cu agitur negatoria
¶ No q ille quibz necesse pbare de
suo iure de ptes actoris sustinere
¶ Op. ad. l. istam lex debz ee locata
sub gtrariis titulis ut in pma constitu
c. §. quibz ff hic narrat q confesso
ria et negatoria etc. ergo debuit poni
sub titulo si fruct. non hic no in ma
le ponita cu no tractetur hic de non o
pis nuntiatione. so. dicit glo. q hic passit

nunciatio cuius occasione deventu est
ad confessoriam ut hic habes in glo. et sic
fuit adti. ista so. contrarium dummodo
so. glo. so mo. s. q hic no preseffit n
unciatio nova ff possibile est nunciare
q ille qui pot agere confessoria pot
novum opus nunciare unde cu ista duo
auxilia possint gcurrere. Eupεcadem
sub vito ista l. punctione ponitur
in utroque titulo ut l. et si forte. §. 1.
si fru. ven. quatre autem gcurrit no.
j. h. 1. l. hebar. et ff. e. l. 1. §. 1. et ibi
dixi dicit q in penam gtinuat impe
dit nunciare novum opus q fieri con
tingeret in futurum ut hic so so mi
to ista. l. est situata in hoc. ti. ¶ Eo
oppo. tenendo glo. q hic erat nunci
atio facta nec ut potuerit fieri. gtra si
opus no est factum nunciatio no pot fieri
ut. j. e. l. stuprus. §. opus. hic erat di
q edificatum no erat male ergo dicit
glo. q nunciatio erat facta ut fieri po
terat. so. dicit glo. hic no erat edi
ficatum. s. pfcte ceptum tn erat opus
et ideo poterat nunciari ut ff. e. l.
1. §. 1. ista est quedam dummodo no
necia ideo dic secure q nil erat edi
ficatum ff erant facta aliqua ppara
tiva unde poterat fieri nunciatio ut ff.
e. l. de pupillo. §. nunciationem. ibi tcho
et et ibi no p glo. et ff. e. l. 1. §. pot
et ibi no. pdo. nec ob. §. opus q il
lud unum quitum ad hoc ut gmittat
stuprus de opere demoliendo. ff si tenes
tuam so. qua. ff. dedi. istud gtrarium
no obstat ¶ Certo oppo. et ur q iste
tex. sibi ipi gdicat dicat em q tres
reus no defendebat et sic psupponit
reum abutem postea dicit q iudex
iubet cavere que cautio requirit
pntiam psone cu stupε inter absentes
gtrahi no possit ut. j. de v. ob. l. 1. i
pn. so. dicit glo. fateor q reus est absen
tu cogit eum iudex se pntare et sic
cavere pignoribus capt. et mulcta
indicta ut insti. de satisf. ti. §. pt. et
de ren. infinte. l. 1. §. qd ergo ista est
practica istius. l. fm glo. q an sit
vera videbimus. j. in ve. gtro ¶ Certo
opp. et ur q contra gtiatem no mit
tatur pmum decretum hoc modo ff
debeat actor mitti in possessionem
rei ut inter petitis ut. j. si. l. aquo
fundum. et ff. de p. l. ff hec § fi
so. dicit glo. q pmo oz reus cogi
cavere ut dcm est ff. ff si cogi non
poterit tunc deveniet ad aliud reme
dium q mittitur actor in possessionem
rei ut iuris q petit ¶ Clausulatis ex
hoc apparet q glo. intelligit istud pmum
q ille qui agit confessoria no erat
in possessione fructus. si em esset in po
ssessione frustra diceret glo. ipm poni
in possessionem in subsidium dy. dicit hoc

non est bn dictuz. naz hic dr pns
q edificatuz esse z c. exemplo apparz
q actor erat q pone fructus ut
l. z si forte. ff. sacendiz z ista est lex.
dy. separata a lex. glo istaz go lex. dy,
primo presequimi z sm haut ad l. aquo
fundiz. Et ipe q ibi actor no erat
mq pone im petit z ideo reus 9
tinge ponit in tislataz q possione
h no erat actor in q possioe mf.
ideo mem no pot tisserri z talis q
possio b g'ruat q inbet inponere
cancom de qua loquitur hic. ¶ v° oppo.
tenendo lex. dy. ille qui possidet
no pot actom in rem intentare
j. ut. pos. l. i. ff. hoc intelli go. iste
non pot agere confessoria so. illud
verum est in actione in rez que competit
in rebus corporalibus. b rebz cor
porabus. b rebus corporalibus. b
imez dat actio possidenti ut dici.
l. z si forte. ff. saendu. b. si ser. ve.
z. l. ut. fim. ff. si cui. b. si usufr.
pe. ita dicit dy. z bene pbat insti.
de act. ff. et que requiritur hic molestio
seu inquietatio excepte cuius qui queri
t ut quenum no pot ut innuit tex.
in l. ut. fim. insi. z si sm veri. l. haz
z. l. cui. z hoc tetiz sa. bn. in dic. ff.
exemple q ipe supplbit exebitis tot in
libellis sup actione confessoria dz ig
sm hoc poni in libello q reus inque
tat agentez z ei contradicit q teneme
sulis cuiz pnto q posito q contradicto
fii no poniet in libello nec appet
si tn expresso iudici apperet contra
co libalis q necesse fuit sufficeret z
hoc pot colligi ex isto pn. sm lex.
dy. z sm lex. glo. ut statz dica hic
cui nulla contradictio seu inquietatio fu
it venerat ¶ vj° oppo. z ut q
reus. j. cum veniens faciat tolli
prophiz an sm de canendo sit z aliis
realibus insta anni recuperat possi
onez ut l. si quis ex causis. ff. b z si
quis. c. de p'scrip. xxx. an. so. illud
esset verum cum p interpositionem pmi
decreti tisseret po. in actorez hic
cum ne reus pdat commodu possessionis
q magnum est ut insti. de inter. dic
ff. commodiz recuperet possione. j. a
im. b in casu im principij actor erat
prius in possione z reus p interpositionez
pmi decreti modicu est g'ruatus
ideo lex no tuetur ei veniente j.
anni sobrietatem. ar. b. de in. l. sicut
tn inqui. ¶ vij° oppo. q lex. dy no
procedit q si verum est q actor erat
ante in possione fructus ergo reum
incubebat onus pbandi ut. b. de pbac.
l. cta z. b. si sm ven. l. sicut. ff. si
queratur appet ergo q p interpositionem

istius pmi decreti ob contumaciam non
transferat onus pbandi q an sibi
incumbebat q im esse contra istaz lez
ut apte hic insi. i innuit. j. so. dicit illi
qui nolunt tenere lex. dy. q vera
est opp. nec hic g'ruat onere pbo
nis nec hoc dr in isto pn. b g'ruat
in hoc q sustinz ptes actoris z sic
habet in maiores dilationes prius vna
bit de calumpnia z sita que no. vide
ff. si queratur. Item g'ruat in hoc q
pstabit cautionem de qua hic loquitur
z sic essent pbores maxime i principio
contra eum ad q facit. j. de noua. l.
si pupillus in prin. in glo. que incipit
vr sup flua nec l ab. finibus hys l. q
refertur ad sam ny tuj id go. ubi nz
positiz in additione dy. q in hoc pn g
nc in tislatione pbonis non est verum
q possio fructus no releuat posso
rez ab onere probandi, certa pnt ee
nera, isto modo pot sustineri lex.
dy. q pnto bonuz z equu z eaz te
nerem si casus accideret. Restat ut
videamus an lex. glo. possit sustineri
et dico q sit, ut hic loquitur q actor
no erat in possione fructus nec ob
stat q dicit dy. hic no erat edifi
catuz ergo actor erat q in possioe
fructus q hoc no sequitur, na hec
domus mea sit de p'ssa vicinus no e
in possione fructus nisi a die quo
volebam edificare z sic pbibitus
z sic magis hic de p'ssaz in fructus
ut l. fi. b. quemadmoz sm amitt.
z no. c. de sm in. l. z de fruct. in:
pdi. l. qui fructus, pta dz intelligi l.
z si forte. ff. i. pot ergo hoc ee q ac
tor non erat in possione fructus
tenendo ergo istum lex. glo. ad l. aq.
fundiz quo fundam variam q
debeat quis i unita in possionem
rei fruentis, addite q dico i possioz
rei fruentis non dico in petib
liz glo. hic dicit q illa lex hoc no
dicit, na ibi dicit primo posso tisse
renda est z c. ¶ Ex hoc q dicit posso
pz q loquitur de possione rei fruct
q i m fruct no credit posso pre
Item exeo q dicit tisserenda est
ergo erat apud pmu z sic de possioe
rei no in. cu dns no possideat ius
contra se ipm cu sibi res sua no fmat
ut l. ut fim. si usufr. pe. z. l. mre
coi de sm in: p. b3 cte tudz glo q
illud sit in subsidiuz, hoc no placz
naz ibi dat possio contra aliq ideo
q no defendit, no ideoqz no tenet
ut ibi dicitur in tex. Ista tn glo. verum
dicit mse, licet non quo ad illam
l. ut dicaz. j. insta q dicendu est,

q° sup la. de acc. et mebus aut reus
gnentus confessoria edificaunt aliqd
gtra suitutez quaz actor sibi deberi
dicit, ita q opus est aliqua demoli
toe et hic fit missio in possionez rei
suientis et postea tpe debito possit
fieri demolitio ut j. dicaz et ita loqr
l. aquo fundo et §. de penu. l. sz hec
inst. aut nil est edificatuz gtra de
bitu suit, ita q in loco suiente no
est opus aliqua demolitoe et sic p
cedit l. una et hoc puto verum ¶ viii
oppo. tenendo lec. glo. et ur. q p primu
decreti fiat missio in possione inf
petiti sic in alijs realibus fit missio
in possioz rei petite ut j. de bo. auc.
iudi. pos. l. fulcin9 §. celsus fo. in hic
dicere glo. q istud .s. q hic admistar
rei posso corporalis est in subsidium
ut mea pz q nil est ut s. dixi circa
q° q quum non ob. primo gaudat q sz
primissionez huius l. fit missio in pos
sione inf petiti, illud eni q possidet
fit p solaz patiaz usus ut s. definibit
l. pen. sz hic reus iubet pati q° actor
ponit in possione inf petiti et hoc
modo intelligit hanc l. primo ut ex.
de eo qui mit. in po. ca. rei sua c. i.
et hoc est satis clarum ¶ ix° oppo. et
ur. q p. cum nemeis recipet possi
onez ut C. de pscrip. xxx. an. l. siquis
empcionis §. sz et siquis, sz hic innuit
q nunq audiat nisi de pprietate agendo
negatoria q° et c. sz possumus dicere
q hic fuit reus gtumax post lit. gt.
ut q et ideo no audit nisi de pprietate
ut C. ubi in re acto. l. ij. et hoc innuit
hic tex. du dicit agere, nec eni lit.
gt. no d. quis agere sz age vellent
j. rem ra. ha. l. amplius circa hec so
nera est inse. sz multaz restringit hac
l. p. est gtra hanc l. iij. § idemq, ubi
dicit agere velle et sic ante lit. gt. vn
alij dicunt q istud no est q reus la
titabat et forte hoc voluit sentire glo.
hic sup. ubo defenderet circa hoc no
plaz q si reus latitat in hoc ipa
r ut gtra eu poss pueniri actio di
cam secu ad sui decretum ut l. fulcin9
§. i. de bo. auc. iudi. pos. no aut p
latitacionem pderat beneficio recupandi
possionis, hoc eni no reput. un a
lij dicunt q l. siquis §. sz et siquis
loqu in realibus actionibz, p quas
vendicantur res corporales. sz in hijs
suitutibus, temporis no est limita
tio, sz statuet arbitrio iudicis et hoc
sentit glo. j. ti. i. l. aquo fundus
sz circa hec l. non pbat, q statuat
certu temporis ad recuperandaz possioz
una l. aquo fundo loquit de tpe sta
tuto ad agendu de pprietate q fit tpe
fi decreti ut ibi pz et dicaz j. in iiij
q. vn dic q oppositio est vera et plhet

lex. dz detineri p l. gtraz .s. q reus
veniens .j. annu recipet illaz q po
ssionez inf petiti, subslata in adiscam
ut tenz dy. hic et j. ti. i. l. aquo fu
ndus et s. dixi et idem tenz rof. in
libell. sup. actoe gfess. et primo ex.
de eo qui mit. in pos. ca. rei suan
c. i. circa q° practica istius l. alt
quaz glo. dicit .s. q iudex iubebit
gtumacez cavere ut hic di. su no
cogit eu interponere cautione j. annu
q una l. sibi debet illa dilacio ad
veniente die et oblata satisdatoe fi
endi revocari ut C. de iure deli. l. fi
§. donec et s. si cer. pe. l. lecta. sito
aut anno cogere cavere ut sit actor
efficiat inf. prior ut dicta l. siquis
empcionis §. sz et siquis et s. si ser.
ven. l. haz, ut si forte reus latitaret
post annu potuit pueniri ad sui decre
tum ut j. dicet possunt et dicuo q j.
annu venerat ad defendendum q cau
no evanescunt ca. j. ti. i. l. pretor §. i.
et l. qui duas §. i. q satis admitto
et hoc no procedere pot glo. in i reali
bus sui venz qui missus j. annuz
efficiat por. licet revocabili, ita hic
teneat licet antea sit revocabilis
et hoc plus plaz ¶ x° oppo. et ur. q
alit interponat primum decretum gtra
gtumacez .s. mittendo in possionem
bonoz ut s. si ser. ven. l. is cuius
fo. glo. h' ur. dicere idem q. s. q fr°
noz in subsidiu qui cogi no pot ad
cavendu q no pz eadem ratoe quia
s. dam est no eni est subsidiarium
remediu illud adite q hec glo.
intelligit l. illaz qui p suitute agit
reali actoe, aliaz sed ponit glo. ibi
s. q ibi agebat psonali actoe pro
suitute constituenda hic reali et ita
tenet ibi pquo facit tea ibi dic dic
constituisse et c. ista sed no ur. q ag.
actoe psonali ad certaz spem et i alia
tantum specie fiebat missio et sup
hec iura ca. dec. l. fulcinus §. celsus
et dor. hoc tenent in l. consentaneum
q° in hic agi. p suitute ut idem, s
sive agit reali sive psonali p. ibi
loquit expresse in suitute iaz gstitu
ta q pz ex pri. illius l. q suitutem
phibebat q° iaz erat suitus con
stituta. Item pz ex fine l. ubi q pro
hibet et c. p. pz ex titulo in quo il
la lex est situata .s. i ma reali
actione p suitute alij q° dicit q verum
est q ibi agebat reali sz gtumacis
latitabat. vn fit missio in omnibz
bonis ut l. fulcinus §. celsus et s.
iudicatum .j. exqui. ca. in pos. ca. et
hoc multi tenent q licz sit verum iste
ammare tu est dic q° q aliqui qs
agit gfessoria pro suitute tu nec
aliq intelle pteudit p hibicionis sibi

fre z hic precedit ff. e. l. z ea q dan
funt. B. aliq agit pservitute z ptendit
interesse phibicionis sibi fce z hic fit mi
ssio i omnibus bonis / sicut si ageretur
actione psonali ad pecuniaz / hodie vero
pmensura debiti declarata ut in aut
ea q z ista loquitur. l. qria / q autez in
confessoria heat ro inter ee pbat. B. si
ser. vendi. et si forte. ff. si. z. l. loca
corporis. ff. si servitus z. B. e. l. i. insti.
Ut g pdca prnodii distinctionis re
colligamus. duo sunt videnda / pmo
quando ad pmum decretum pcedat contra
contumaciaz i no defendendo in agit
pservitute. scdo quando in contumacia post
decretum interpositum succumbat. Cir
ca pmum dic aut agit psonali pservi
tute constituenda / aut reali pservitu
te iam constituta / pmo casu aut reus
latitat / z mittit actor in possessione
omnium bonoz / aut no latitat z mittit
in q possessionez iur petiti sic fiere
ret actione psonali ad certaz sp cr. ar.
ff. qui. certi. impos. ca. l. fulcinius
ff. celsus z ff. B. videamus z dan. l. qs
cmus si servi vend. sm lec. glo. facit
q no. prox. quod z qui iudex. l. consenta
neuz. Scdo casu qn agit reali hic aut
actor agit pservitute z eam inter
phibicionis pcendit z fit missio in q
possessione iur petiti z etia in omnibus
bonis ut dan. l. qs cmus sm veraz opi
hodie vero pmensura debiti declara
ti aut agit pservitute hu ut dixi est
z hic aut actor erat in q possessione
iuris petiti z tunc pmum decretum
erat q iudex reum iubeat cavere ut l.
dc. sm lec. dy. aut no erat i quasi
posse iur petiti z hic aut ad constitu
endum actorez in dca q possessione
requiritur aliqua edificatio / ut demo
lito in loco serviente z mitteret in possessi
onez rei que dr servitutez debere ut
dan. l. aquis fundus ff. h. t. i. dut hoc
non requirit z fit missio i q possessionez
iur petiti iubendo reum cavere ut hac
l. dc. z B. dcm est / et hoc nos reo no
latitante / nam si latitat semp potest
fieri missio i omnibus bonis sicut i
aliis realibus ut dcn. l. fulcinius. ff.
celsus. z. ff. pe videamus. Circa scdm
cum quit quando reo contra que interpositi
est pmum decretum succumbit dic aut
actor agebat psonali / z quicunque re
diens cum interpositum si decreti audi
ut l. cu pponas et aut. ei qui. ex
debo. aut. iudi. pos. ff. tri. l. z si sim
ta. ff. postea autez / aut agebat re
ali z hic / aut actor erat in q possessione
iur petiti z hic reo non succumbit
nisi ut de pietate z hoc sm dy. Ro q
modicuz pndicium patit z decretum
iudicis non rescindit nisi pp enorme
dapnum ut B. de inof. l. si ex causa

impu. aut no erat in q possessione
iur petiti / z tunc aut sunt contrarie post
litc. ut. ut qi z non audiat nisi de pie
tate ut. l. iij. insti. C. ubi in re ac. z quod
et qn iudex. l. consentaneuz / aut sunt
contrarie ante litc. ut qi z tunc. ff. auim an
dit de possessione postea vero solu de pie
tate ut. l. siquis emptionis. ff. B. z si
quis. C. de psip. xxx. an. z ita potest
intelligi hic z hec sufficiant tam qua
pncepta. Venio ad scdam ptem
z istam pt intelligi modo qui agit ne
gatoria / z non erat in q possessione
libertatis / z hoc sm dinus / z hoc io q
si diceremus ipum esse in possessione li
bertatis iam ad ipsum incumbet onus pro
mis / no g differet in eaz / pp contra
riuz / Sz hic dicat in adversariuz differ
t g manifeste colligit q ipe non
erat in q possessione libertatis. Hiis
pmissis pmo oppo. ad pmaz ptez
sic hic dr q indistincte et tamore
quis novum se no nunciatum contra
nunciato fieri pot expensis aliis
causis qua excausa servitutis ut B.
e. l. i. ff. nunciato z B. e. l. de pupillo
ff. sextus Sz si reus contrarie i nega
toria phibet nunciare ex eo in seqt
q contraria in uno nocebit in alio
cum q nocere no debeat contra. l. contra
ria. ff. contrariis ff. de re iu. z ff. de sta.
li. l. statu liberos. ff. stichus / Ro fate
or q nunc. f. q iste phibet nunciare
soluz excausa cuius servitutis i qua
sunt contrarie z aliis causis pot z ita
dz hic intelligi / ne pena excedat
delictum ut. l. respiciendum. de penis qui
ut indigi. z q contraria i uno non
noceat in alio vide spec. dentat. ff.
viso. x. itm licet z. x. se. z pmo ex
detesti. c. in olim insti. Scdo oppo.
z in q actor sit mittendus i qua
si possessionez rei qua dicebat sibi servi
tutem debere ut. ff. h. t. l. aquis fundus
so. licet ibi loquat in confessoria tunc
id iur est i negatoria ut hic ro idem
ingenio zc. Et ideo solve ut B. q si
ad constituendum actorez in q possessione
ione libertatis requirat aliqua edi
ficatio ut demolitio impedio dominante
in ipso fiet missio ut ibi al' iudex in
bet cautionem crunere ut hic dr q pe
idem dicere ac si diceret / ponete in
possessionez libertatis ut dcm est / ora g que
supdicta sunt in confessoria hic locu
in negatoria pnt ad ceterum pnt ad ap
tum io oppositiones quas. ff. formabo
cum ut ncs in confessoriaz z negato
riaz Certo oppo. adulterii dixi z in
q alia sit forma cautionis iusta i con
fessoria et tamen q non expediat
cum in servitute in negatoria dz tamen
q servitute no utet ut l. pt deciq.
co. z esti. Sz hic dat alia forma
cautionis g zc. Ro. quedaz e form

cautionibus implicita et universalis ad omnes
servitutes et de illa loquitur textus. quedam
est forma cautionis explicita et parti-
cularis et iste sunt plures et diverse secundum di-
versitatem servitutum. alia enim est forma
in servitute altius non tollendi. alia in ser-
vitute oneris ferendi ut ff. si
ser. ven. l. harum et sic de singulis me-
lius servitutibus et enarrare per singulas
laboriosum est potius quam subtile ¶ Unum
pono cum evidentioribus intellectibus. In ser-
vitute calcis coquende et arene fodiende
de qua loquitur l. i. in fi. ti. l. se. ff. de ser-
vi. p. si cautionem velit quis in perpetuum
implicitam, sive agitur confessoria sive
negatoria, erit forma universalis de
qua ff. dixi est et loquitur dicta l. prout de
qua co. et est. si vero quis velit cau-
tionem in perpetuum explicitam, tunc explicabitur
et nominatur actiones per quas venitur et erit
in servitute predicta calcis coquende et a-
rene fodiende, totum eodem addito quod dicitur in
l. ista, nam ei qui agit confessoria et sic
est vel ponitur inquit pone servitutibus quod
restituit quis cautionem se quibus nomi-
non inturbatum nec edificium factum quod
impediat illum acquirere vel fodere quia
per hoc impediretur usus servitutis et sic
id quod in d. l. una dicitur in negatoria erit in
cautione isto in confessoria et e contrario ei qui agit
negatoria et sic ponitur inquit pone liber-
tatis de cavere quis se non fodituro vel
acturo et c. sic non fatetur aliquod contra
libertatem, apparet ergo quod ille ponit in hac
l. formam cautionis singularem et ex-
plicitam non universalem et implicitam
hac est omnia comprehendentem ¶ Tertio
oppo. et videtur quod hec cautio non debeat co-
artari hoc tempore donec agitur et res de-
beat esse perpetua ut ff. si ser. ven.
l. harum plurimus solet dici et possessis servituti-
bus quas prestatur cautio post diffini-
tivam sententiam, quia cum sententiam diffinitivam
pro eo cum autem post sententiam latam in pe-
titorio et cautio est perpetua ut dicta l.
harum autem post sententiam latam in possesso-
rio et cautio limitatur tempore donec de
proprietate aliud constabit ut no. i. de
in actionibus per l. ii. so. in hoc medio
ff. de cum cum prestatur cautio ante sententiam
et tunc autem iudicium agitur partibus non
existentibus in contumacia et cautio li-
mitatur tempore donec iudicium durauerit
ut l. prout i. de aqua co. et est. et no.
i. de iu. actionibus pena l. i. s. in prima
glo. magna. aut vero pars est contumax
et tunc locum habet l. et ea que ff. dici quod
limitatur tempore scilicet donec exierit et de pro-
prietate docuerit, in casu iste vero tempore
limitatur scilicet si i. cautionem ad defendendum
venerit ut ff. dixi est ¶ Quarto oppo.
quod confessoria de apponi verbis affirma-
tivis et negatoria verbis negativis
ut ff. si ser. ven. l. ii. ff. in d. l. una est
totum econtra quia in prima parte ille qui asserit

sibi servitutem deberi agit confessoria in ver-
bis negativis, in secunda parte agit negatoria
verbis affirmativis secundum d. glo. fatetur co-
ntrarium quia ibi confessoria profertur verbis
negativis ut in servitute altius non to-
llendi et sic replicat opp. pla. in d. l.
ii. in pri. et tangitur hic in prima glo.
ia. l. in ins. de ac. q. et que tenetur opp.
pla. quod semper confessoria proponitur
verbis affirmativis, nam debes dicere
in libello dico quod ius est quo altius
edes non tollas. sic negatoria verbis
negativis, nam debeo dicere quod tibi ius
non est quo posses prohibere me
altius tollere, ita dicit ipse ff. ad hoc
l. no. ff. ¶ Quid igitur dicemus dico con-
cordando oppositum aut consideramus verba
que in libello exprimuntur aut ea que
circa tacite subintelliguntur primo
casu hec dicit glo. ut hic et dicitur. si. eq
inst. de act. ¶ Secundo casu ut si quevis
de his verbis que debent referri ex
necessitate ad personam ipsius actoris
hoc est de medio ex quo concluditur
in actione proposita, et illud tacite in est
et si non exprimatur exemplum in actione dici
co quod intuitum tibi centum quare
peto te condemnari adversarium, hic de-
ficit medium ex quo resultat actio
scilicet obligatio non enim dico in libello quod sis
obligatus et tunc istud a lege subinte-
lligitur ut no. per doc. in d. l. eadem actio
ff. de eden. et tunc in confessoria semper
sunt verba affirmativa nam agit quis
asserens sibi ius servitutis competere
in negatoria autem sunt verba negativa
nam semper negat adversario ius co-
petere ita loquitur dicta l. ii. ff. si ser.
ven. et ista sunt opposita. pla. ita in d. l.
una licet ego dicam in libello ius
vicino non esse altius edes tollere
hic deficit medium concludendi quod cum
subintelligitur de necessitate scilicet quod michi
ius est ne altius edes tollas. ex
hoc sequitur quod tibi ius non est altius
tollendi ¶ Sed contra hoc instatur
fortiter nam et in negatoria medium per
quod concluditur potest poni ut etiam tacite
intelligitur verbis affirmativis ut hoc
l. b. idemque possum concludere
sic quod michi ius prohibendi est te in ser-
vitute, in quo contra te negatoria
ut expresse probatur ff. si usufr. pet.
vel servi. ad quod dico et hic adverte sunt
tres loyci secundum maiorem propositionem
et minorem et conclusionem, ita libellus
concludens in hac materia non maior
propositio est quod in confessoria quis dicit
se dominum predii quod negat servitutem
debere ut ff. si usufr. pet. l. uti
frui. si ser. ven. l. ii. ff. i. et l. et si
forte. ergo hoc cautes actio vero ista

pma maior ppositio in utroque libello
apponitur verbis affirmativis ascendendo se
dicit. Ista minor ppositio ex qua sequitur
conclusio in confessoria semper ponitur
vel tacite subintelligitur verbis affir
mativis quod dico tacite in ius est in
negatoria semper verbis negativis quod ne
go adversario tale ius esse. Ex hoc sequitur
postea qualio ut si dicas vicino nisi in
in verbis affirmativis et negativis scilicet quod
michi est ius prohibendi vel termino
edificandi ut hac l. dicit. dico quod istud
non est medium ex quo concludit sed est
ipsa conclusio. nam ideo quod negatoria
habere ius fundum. ideo sequitur me habere ius
prohibendi et sic ista abiecto non ob.
et predicta nota de medio concludendi quod
respiciat ius. et quod in hoc medio
concludendi inseruntur semper quedam ex
parte rei. scilicet quod me actorem turbat et
inquietat in dicto meo servitutis vel liber
tatis iure vel facto ut dicit. B. vero quando et
hoc semper fit affirmative et hoc de
ista minori positione. Conclusio scilicet de con
clusione dico quod in conclusione quedam
ponuntur que veniunt expedienda pronunci
ari ut declaratio quod ius debeatur vel non
debeatur ut l. sicut. ff. si queritur. B.
si servi. vendic. et hec conclusio potest fieri
in confessoria semper verbis affirmativis
ut peto pronunciari declarari tale ius mihi
deberi vel talem servitutem michi com
petere ut dicitur ff. si quis querentur.
potest et quandoque fieri verbis negativis ut
in servitute altius non tollendi et in aliis
servitutibus negativis et sic dicit pe
to declarari vicino non esse ius altius
tollendi et cetera. ut hac l. quod satis con
cedo quod in idem redit in primo scilicet principio
tu est inmagis utilitati precisi idem in aliis
servitutibus ut si diceret peto decla
ri vicino ius non esse impediendi me
quo minus vadam per fundum vel aquam
ducam et similia sic si actor vult quod
verba pronuntiacionis referantur ad se semper erit
verba affirmativa si vult quod referan
tur adversario semper erit negativa et hoc
in confessoria. in negatoria vero conclusio
semper potest fieri negative ut peto pro
nunciari vicino tale ius non esse potest
et fieri affirmative ut peto pronuncia
ri michi ius esse prohibendi ut dicit
l. uti frui. ff. si usus fructus pe. vel esse
in hac servitute altius non tollendi
potest fieri conclusio ut hac l. dicit et B.
si servi. vendic. l. loci corpus. ff. competit
et sic erit idem quod dictum est in confesso
ria quod hec si actor vult verba pronun
ciationis referri ad se erit verba affir
mativa semper si vero ad reum semper
erit negativa. Quedam alia
ponuntur in conclusione que veniunt ex
pedienda per partem ut quod quis prohibeatur
quiescere uti servitute vel quod ille qui non
habet ius non utatur vel non inquietet
quietem in libertate et quod de hoc cautio

prestetur ut dicitur l. hac et l. ergo. ff. si servi. vendic.
et ista conclusio potest fieri implicite vel expli
cite negative vel affirmative secundum di
versitatem servitutis ut est dictum in quo
tamen sunt plus probare quam actorem petit inter
esse hec quantum petitur vel quanti conclu
ditur non potest adiungi. Ex his satis patet
quando libelli et summa dicitur forma in
confessoria et negatoria. Videndum est contra hoc
oppositio. ergo dixi. B. quod in confessoria quis
asserit sibi ius esse et cetera. contra tale ius
non competit persone sed fundo ut l.
qui in aliena. ius ff. B. de ne. ff. quod
dicere quod ius est predio meo pro hoc
quidam respondent ut predicta libelli conce
ptionem. tamen dicit quod licet ista sit satis bona tamen
et pura procedit ut patet hic ex textu et in dicta
l. ff. si servi. vendic. et ius. de acci. ff.
equite licet enim dicam quod michi ius est
et cetera. tamen quia ego premisi me esse dominum fun
di debet libellus intelligi quod michi
ius est tanquam domino fundi et sicut cohe
renti fundo non extranea persona et sic libe
llus procedit. Venio ad tertiam partem
et istam particulam habet duas lec. ut B. dictum
est et dicit contrariam primi. Et inde
differt onus probandi primo oppo. B.
de probat. l. in de indebito ff. 1. so. gar.
illud quod hic sunt contraria ibi sunt ne
gatio ut in glo. so. oppo. sine actor asserit
B. servitutem deberi sine reus et qui hoc
dicat incumbit onus probandi nam dum
tamen quilibet res est libera nisi servitus sit i
posita ut C. de servi. l. altius et l. si me
dibus. B. de servi. quod vi aut clam. l. si
ff. presertim quo presumitur libera nisi probetur
contrarium ut C. de probat. l. sine sustinere
quod partes rei ut lator quo adprobem
vel relevat sed hic contra quod et solo alleg
auit confessoria dominus licet probare scilicet se
dominum et servitutem impositam sed quia onus
probandi differt impositam adversam hic ipse
incipit sustinere partes defensoris et re
levatur quod non licet non probare se dominum se
rvitutem aut impositam esse dicit probare quod
intencio adversarii plus est fundata dum
tamen non licet dicit probare cum qua servitute in
posuit fuisse dicit idem dico in negato
ria onus ergo probandi quod differtur
de uno in alium est solum quo ad dominum
et sit licet quis sit in quasi possessione servitutis
interea non presumitur servitus competere et hoc no
tavit hic dicere glo. et expressius. B. si
servi. vendic. l. sicut. ff. si queratur istud
dictum glo. licet ipse sit actor satis no
bile tamen non in. viii. nam cum in hoc casu do
minum veniat in iudicio in adversarii alleg
possessionem presumitur dominus ut. B. fin. hec. l. i. et quod
ibi no. de qd. insti. l. quidam in fine.
in fine glo. et econtra predicta non per se. C. quod
sit loci consue. l. i. in. in fine. q. principali
in fine. q. q. sed ille qui est in quasi possessione
servitutis de necessitate sequitur quod est in possessione
predii dominantis ut. B. comm. pre. l. i. et q.
de usu. l. si aliena. ff. i. et de ser. sig. l. q
aliud in ito presumitur dominus eodem modo si a
geretur negatoria si esset in quasi

possione libtat/ pbando se priorez pdij simentibus psumit dub/ et sic et si agit confessoria pbando se ee in qsi pone sunt et pdij dnantib/ psunt dub/ et sic ipro bone dnij nil relevat sustinere ptes dotib/ illud aut q. gl. dicit/ q non hec necesse pbare eu qui constituit fuisse dnz. l. no pbat nec puto necz/ s; dz pbari ipm fuisse dnz vere ut psuptive s. q possideat ut dcm est

Eod gl. dicens dico q sustinere ptes priorib predecess in hoc/ q actore non pbante vin cit qui possidet/ et sic actor hz necessitatem pbandi/ ita loquit hic et doctores. gl. si querat et expositio si usufr. pe. l. uti frui. § 1. s; si agens negatoria pbass dnio suo eodem modo reus dz pbare servitutem/ sic si ageret/ et hoc quo ad pbonem quo ad alia bene pcedit ut no. ideo gl. si querat

Tertio contra istud oppo. qui aliquis est in qsi possione servitutis onus pbandi libtatez transfert in adversam ptem ut ff. de pbac. l. circa. l. hi bis infra. j. de libe. cau. et c. de proba. l. ius eius s. istam op. format gl. ff. si ser. ven. l. sicut. gl. si querat/ et non solvit et eaz format Rof. sup acc. ne gatoria et sol. sic dicit ipse/ non e contra primo idem qz sic in servitute reali pnibus qsi possio transfert in adversam ptez onus pbandi ut probet se dnz/ ita i servitu te psonali/ si detineo servu in qsi pone servitutis/ transfert in eum onus pbandi ut pbet se dnz/ et sic liberum/ istud nichil est dicere/ naz in servitute psonali p sunt serviens hinc eo ipo q detinetur licz secus in reali. vn dy. qui format istam op. dicit aliud in servitute et libtate rez. ut hic. aliud in servitute et libtate psonaz ut in. l. gnis/ et io/ q psona ee pot serva ab origine/ ut si ex ancilla nascat/ s; res ab initio regular est libera ut dcm est/ s; si res servitutis nalis esset serva. tunc dicerem eadem res idem q eadem psonas ut. l. i. infra. j. de aq. plu. ar. licet gl. que hz rec indicare serui pntez statuz ut. l. nemo. c. de servis expor. eu sibibus et no. p dy. hic et in c. semel malus. ex. de re. iu. li. vj. hy in his qualitatibus que no pnt i esse ab origine rei/ ut in servitute rez defe cti pbat contrarium ut hic servi oppo. jo. partez in glo. In his vero que ab ori gine insunt ut in ee pnt no ita de facili pbat contrarium/ iste est effectus ver boru dy. licet pauca vba magis lon gum loquitur

Quarto contra ista vba dy. oppo. hz status servitutis psonaz po sit in esse ab origine rei/ tn status lib tatis ab origine rei no inest/ nec in ee pot. naz qui manumittunt sunt libti. ut l. libti. ff. de sta. ho. infra. de lib. in pri. tn contra pntem statuz libertatis ita difficile pbat sicut contra pn tem statuz servit. ut ff. de pba. l. cu

ex hoc apparz vba dy. non esse psta. vn quibusz ad istud qui sit dico/ aut status nalis rei qui fuit ab initio de necessitate concordat cum intencone eius qui dicit contra pntem statuz in cuius possione ut q res est ut in servituti bus realibz et tunc est vera op. jo. et q dicit dy. quinz ponto q quis sit in qsi pone servitutis realis ergo dico illaz rem liberam status rei nalis concordat mecum q ab initio fuit libe ra/ aut nalis status rei no concordat ut possibile est no concordare cum inte ncone eius qui dicit contra pntez statu et tunc no hnt locum vba dy. ut dcta. l. circa/ naz si me detineas in qsi pone libtatis hoc est ut libtu ego di co me ingenuum licz hoc veru sit q ab initio ego non fui libertus et sic nalis status repugnat pnti statui/ no tn sequitur q ab origine ingenuus fuerim q potuit esse servus/ et sic nalis status no concordat ut possibile est no con cordare cum intencone mea/ et io in no prudicent et in me remanz onus pro bandi

Quinto oppo. contra istud ex. de re. iur. c. semel in alijs li. vj. et j. de carc. l. si cui. gl. hijsdem. et l. non ob gl. ab actoribus. j. de re. iu. naz ab initio seu ab origine constat q status cuiuslz hois est sine malicia et sine pcto actuali/ tn si aliquis e semel malus et sic est in qsi possione malicie semp psumit malus et ei qui dicit eum bonum incumbit onus pbandi ut dat l. licet status nalis concordz cum sua intencone q est contra jo. dy. et contra ea que dca sunt s. quedaz e qualitas que lz petitoriu et possoriu si possio separata est a pprietate ab initio ut i servi tute psonaz et dcarum de quibus s. dcm est/ et tunc procedit pdca/ quedaz est qualitas que no lz petitoriu nec possoriu s; talis nale est/ q ita demu qsi possio constituit sino ad est ipius nalia et essencia/ ut i qsi po ssione malicie/ no eni incipit qsi po ssio malicie/ nisi cu quis e malus et tunc cu incipit actuz/ desinit ee gra tus/ et tunc desinit esse in qsi pone m alicie ut no. p dy. in dco. c. semel malus/ cu ergo talis qsi possio sit inti ncta cu ipsa rei nalitate et pprietate tenens natura est pprietas ut apud quez semel est/ psumat esse/ nisi p bet contrarium ut. c. de probac. l. sine possidentis faciat ad pdcta q dr. de inrdcis que hnt causaz pprietatis ut j. de inrdic. l. i. gl. quedaz et q ibi no.

Ut igitur pdca notabilia et utilia pncedentibus distinccionibus recolligamus ai quid an possio/ seu qsi possio alicui status seu qualitatis transferat in eum qui contradicit/ onus probandi vel non/ sic distinguendum/ aut talis status seu qualitas in est ut est apta esse

aborigine rei et differt onus pro
bandi in eum qui contradicit ut l. libis
cum si s. de li. ca. cum filibus / aut non
inest / nec est apta inesse aborigine
rei / et tunc aut status vel qualitas
naturalis et originalis rei non concordat
de necessitate sed apta est non concordari
cum intentione contradicentis / et tunc idem / quia
differt onus probandi in eum qui con
dicit ut l. cum. ff. de probat. / aut cum
intentione contradicentis de necessitate con
cordat et tunc aut talis status et qualitas
dividitur in petitorium et possessorium / ita quod
possessio potest esse separata a proprietate
et proprietate / et tunc non differt onus pro
bandi inficiantem totaliter ut in istis
servitutibus realibus / ut hic et dico ss.
si queratur aut talis qualitas seu sta
tus est talis quod proprietas non separatur
a possessione / et tunc talis qualitas et quod po
ssessio differt onus probandi in eum qui
contradicit ut dico c. semel in aliis ca
sibus ff. a causis. Uno ex ipo hic di
quod per contumaciam differt inversum onus
probandi / et sustinet partes petitoris / sic
ut quod novum libellum debet dare. Cont
ra actione semel proposita debet iudicium
prosequi usque ad finem ut in aut. qui
semel c. quo et qui iudex. si hec ac
tio semel fuit proposita ab actore / nec
est finita / ergo super ea debet fieri execu
tio / non dari novus libellus. so. potest
dici quod verum esse verum et super libello primo
proposito / procedetur / tunc reus sustinebit
partes actoris in onere probandi / et super
intellectum satis applaudo lit. hic
fi. sed hic intellectus non est bonus
per litteram que dicit si expressim et c. ubi ex
presse declaratur novum libellum dandum
dic quod aut. qui semel / fuit indic
ta in favorem rei qui cessat per eius
contumaciam / vel dic quod primum iudicium
finitum est iudex iubendo reo caveri
de non faciendo novitatem dene ca
gnat iur. partes absolvere agenda iusti
tia sit quovis absolvit ab instantia
per contumaciam actoris ut l. properandum
ss. et si quidem c. de iudic. de lit. contest. aut.
quod fieri al' offeratur de iudic. l. et post
edictum ss. 1. et c. Variavi ad quo
nes et primo queritur pone sic l. c. dy.
quod erat actor in quasi possessione servitutis
sed reus petit illum actorem probare
aliquo possessorio et removere ab
illa quasi possessione / et primum determin
sic formam h9 l. fuit interpositum / an
reus remissis possit agere illo posse
sorio / ut quod non. quia audit solum de
iure servitutis per negatoriam ut that
l. dico sit quod si quasi actum venit et licet
agere possessorio audire / sic audiretur
ad recuperandum quasi possessionem servi
tutis si eam amisit per contumaciam ut
dictum est / quia per alia sunt amittere

possessionem et amittere actum competentem
per ea ut l. qui actum dare iur. et l. non
iur. / Et ideo tunc si iusta causa audire
cogetur / tamen interponet cautionem sub hac
exceptione / nisi iusta causa venerit et quod
possessionem aliquo iudicio iusto evinca
tur / per ea que ff. dicta sunt. Sed quero pro
pone quod reus contumax non vult cavere
post missionem et decretum iudicialis / quid
faciet dicit glo. cogit eum pignoribus
captis vel mulcta indicta / vel si non potest
hoc fiet missio in possessionem rei vel
iur. quod petitur ut alias rerum ut in ea
heredis / certe ista glo. per l. att. non bene
dicit quia aliis casibus loquitur ut ff. dictum
est. Dico ergo quod primo cogetur pignori
bus captis / et mulcta indicta ut glo.
dicit / et si hoc non sufficit / tunc pro torqueo
duas vias / primo quod deveniat per inde
hic / ac si cautum esset et sufficeret ut
s. h. t. l. si finita. ss. eleganter sic
remedium est quod per inde cautionis mittat
eum in possessionem tunc cum missio in pos
sessionem vice cautionis succedit ut s. h. t.
l. si finita ss. si quis damni ad verbo.
l. debemus ss. qui pupillo et iam dictum inte
rdicto l. postliminium ss. fi. insti. ut l. non ca.
glo. ergo non licet bene sensit non ha
pillabit. l. quia ille l. non loquitur in missione
que fit per contumaciam in non cavendo
de tertio remedio s. an contra non cave
tem possit intentari interdictum / dubitatur
in glo. in l. hac si sine rec. quod non
puto / quia cautio venit officio iudicis
non iur. actionis et ita dicebat Jo. bo.
insti. de act. ss. eque. cum fi. ergo certe
do illam glo. verum dicere / et est multum
notandum uno addito quod licet non mittatur
interdictum tamen possit agi. admittitur ex causa
in factum ex edicto si quis ius dici non ob.
l. 1. insti. sive cum fiat preceptum ex offi
cio iudicis principaliter intentato contra
non parentem non mittitur interdictum sed potest
ad interesse agi ut l. si quis ex causa
ss. cehor edicto ff. de eden /
sive ex officio intentio vel per quandam
consequentiam intentato idem ut s. ne
quis. fi. et l. 1. in prin. et ss. heriba / se
cus in eo qui venit iur. actionis /
tunc contra non parentem iud. statuite
mittatur in litem ut l. qui restituere
ff. de rei ven. Certo quero
nunquid cautio de qua loquitur l. ma sit
cum fideiussione vel sine iur. quod cum fide
iussione vel de pignore quoniam teneatur
ut ff. e. l. non solum ss. 1. et s. de opo.
stip. l. 1. ss. stip. ista contrarium / dico
quod stipulationes de opere demoliendo
de quibus loquitur l. que sunt pretorie
et a pretore inducte et non fideiussorem req
uirunt nisi requiratur quod verum ut dico ss. si
pto. ista sed cautio de qua loquitur l. ma
non fuit inducta a pretore / sed cum in co
silio / et pretor ob hoc prin. non addit

z io dz dici iudicialis non ptoria sup
opa · glo · i · de n̄ · ob · l · sup° impr · sz i lpis
iudicialibz cautio dz intelligi decunda
cu a · l · cauti pfert ut · l · viij · §° item
iudendiz · ff · pson · et · l · scunq° · c · de uer ·
signi quidq° ibi dicat dy · nisi forte
si contra fieret / uter oe esset magna
z psona suspecta ut · l · si creditores de
privilegiis cre satis tn puto q hret
satisdacio cesset hoc est fideiussorib da
to / bona tn sua debet obligare ut · l ·
filio ut le · nota ¶ Quarto quero q̄r
in ma · l · ne imponat sui decretiz / gl ·
i · ti · i · l · si finita · §° ult · nō · dicē q sui
decretiz non lz locū in reali actione
q ibi dy · repbat z bn / z io dicit q sic
pmū decretiz imponit diuisis modis
ut dcm est / ita sui decretiz imponit
hoc modo / q̄ i pmo casu / qn ul opis
ul demolitionis erat fiendū in loco
simente reo pseuerante in otumacia
post annū / naz infra annū puto q no
poss inquietari / qn annū lz / ut pz ex
hijs que dixi / tūc iudex statuet certiz
temporis · i · q de ppetate agat ul pporca
no audiat ¶ Alio uero casu / qn ex pmo
decreto fuit missus i possionez rei sin
entis p opis seu demolitionis q fieri
debeat / tūc p sui decretiz statuet eciz
tempus · i · q agat de suitut / in et
postea nō audiat / z eciaz siquid opis
seu demolitionis esset fiendiz in loco
simente fiet z hoc est casus · i · ti · i · l · a
quo fundus / ibi enī ponit pmū z sui
decretiz sui vbi intellem nō molado
bniz / ista · una que hic dicit · i · tres me
ses z c° · male dicit / q̄ tempus cui nō
statuet tpre imponendis pmū decreti
de quo loquit · l · ista · ff · que si · decre
ti z · l · si · c · de edi · pua · loquit puor
sus alio casu / si uero p pmū decretiz
fuit facta missio in omnibus bonis p
aliq intēe / q ueniebat in ofessoria
ul negatoria / tūc eatenus qtenus
ipam ius suitutis uenit i iudicio ipm
sui decretiz imponet / ut · ff · dcm est
eatenus uero quatenus interesse uenit
i iudicio imponet sui decretiz latita
tem / tn sit impsonalibus p̄iudicium
rerz ul padiudicacium in solutiz ut · l ·
filiusiiiis · §° · ij · qui ex ca · in pos · ea ·
cu autez in lpis actionibus z i alijs
realibus requirat latitacio ad hoc
ut puemat ad sui decretiz dicaz in
l · si finita · §° ult · j · ti · i · ¶ V° quero qd
si p suitute agat aliquo iudico posso
rio / ro · omnia que dca sut · ff · de inter
portoe pmū decreti in confessoria z ne
gatoria hnt loci hic eo excepto qillud
q hic dr de cautoe que ibi imponet
p aliu modū · s · nō edificat pmus q de
possione suitutis cepit / naz hic dr pmus
q de iure suitutis cepisset / hoc enī dz
dici pmus q de suitut possioe cepisset
hoc ideo / q̄ otumacia nō dz alicui no
cere / nisi in eo inquo est otumax ut dcm
est z sui decretiz imponet statuendo
certiz temporis · i · q agat de possione
ul · non audiat nisi de ppetate p hoc ad
duco glo · i · de lit · acq · l · iij · §° · hoc in
tdicto ¶ Vj° quero pone q pusufructu
z usu agat confessoria ul negatoria / qlr
imponet pmū decretiz · ro · aut ille q
agit est in qsi possione iur petit / z
p quo rei ut · l · ualet impr · i · de acq ·
pos · qd pot esse ut · l · uti frui · §° · si · si usu
fr · pe · z tūc pmū z sui decretiz erit
sui ea que dca sunt in suitutibz in ore
realibus pcedendo / tacitu / ad q facit
ff · de usufr · l · cuiusq · §° · i · si uero nō
est in possione rei tūc sic in alijs rea
libus mittit in possionez rei p hbt / sta
ille qui agit ofessoria / ille uero qui agit
negatoria mittit in possionez illius
ualis que est apud eiz qui se dicit
usufructuariuz / z eodem mo imponet
sui decretiz sic oz de dño agit rei uen
dic · ut dr in dco · §° · ult · quam s · z pis
dcm est ut · l · iij · ff · de usufr · ¶ Vij° quo
quid si agat de iure mere psonali ut
aliquez ee in mea ptate ul ee meu
suu uel libtū seu uasalliz z eq · aliqs
agit dicens se liberz cum ribus pdcis
spec · hoc tetigit de pmo z sco decreto / §° ·
restat · v · quid si agat acoe p iudiciali
et sequitibus / ut ibi z nō · q inisq uideat
legem que istiz iuriz decidant / dic q°
q p his iuribus aut agit acoe pso
nali / aut reali / pmo casu / puta dicit
quis hīdem otumaciz q eū libat uel
alio mo / z tūc aut reus a quo illud pe
tit latitat z ca cognita iudex decernit
ei libtatem / z illiz reū puabit om
ni puatibus z remanebit illi lhib
ut · ff · de fideico · li · l · cū nō · §° · subuenti
z · l · si eiz inqui · z · §° · i · z · §° · sicquis fuiz
z · l · nez infantes · c · de fidei · li · l · sis
mus nisi · cū filibus ibi nō · z hoc cū
nō imponet sui decretiz / q̄ pmū lz
uiij pfecte dacinus in otumacia · ro · cū
qn agit reali / aut ille qui queritur
est otumax absuto / aut post pstitam
cautionem debite psequenda / aut post h
tez q pmo cau imponet pmū decre
tiz differendo omnis pbanch de imo
malıuz et imponendo cautionem p q dif
ferat · ro · in petit ut hac · l · dr · ad q p
bit cum pignoribus recipit / z inlata uidet
ibi dz intelligi q nō · spec · in dco · ti · et
eodem mo pueniret ad sui decretum
q dcm est · ff · in suitutibus realibus
eadem roe · ro · cū siquidez citatus p
annuz fuit otumax iudex pnuncabit sub
iciendo otumacez suitutis ul ponendo ac
torem in pfecta libtate sui intencoz age
tis ut · c · de ass · toll · l · i · §° · plt z hoc cū
z nō erit opus sco decreto / tto cū qui
post hr · qt · est otumax / tūc actor lz du
plicez maz / ul q intentet remediū de c ·
l · i · de ass · toll · uel exeqat litem sui for
maz · l · diuī · §° · i · ff · de li · ca · viiii cū
remediuz non tollit p alud ut · l · quoz
de ac · z ob · z ista est utilis istius me
utilis z cotidianie ¶ Viij° quero

quid si ago pro aliquo int. in corpora
li ut q teneat de aliquo dando uel fa
ciendo uel te ponat in aliqua obligatione
de hoc dicetur ff. si. i. l. si finita. § int.
ubi agitur contra aliquem ut teneat de dap
no infecto et sic dicemus de aliis casibus
¶ ix° quero quid si agitur pro probatione
alicuius obligationis personalis / Ro. aliquo
existente contrario iudex de ea cognoscat et
ea cognita et ex. q no. ex. de offi. iudicis
c. fi. hoc optime probant omnes l. ille
quas B. allegat qui quis petit libertatem
actione personali ff. in l. eu no. § subiecti
de fideicom. li. et l. neque infantes eu sibi
¶ decimo quero qd si aliquis petat
se admitti in termino uel rectoria alicuius
ciuitatis et est officium ciuile uel sex
mensium quod fiet quia si dicta tempora expe
ctentur tunc labetur / Ro. aut ciuitas
liberaret prestando interesse / nec compellitur
eum perse admittere quod est cum ille hominis
ex electione et promissione sua prehendat om
nibus / quia in fine ff. eu pati administrare
officium / sic inobligatione commendationali pro
eum no pot compelli per se ut plenissime
dixi in l. stipulationes no diuiduntur in illa
q. an quis possit per se compelli ad
factum et tunc fiet commissio in bonis uniuersi
tatis / sic si agerentur contra priuatum ad pa
ciam ut l. si eius si factum ven. fin. quia q
dicat quod ibi agitur personali quantum l.
fi. quod testis vinum. si uero ciuitas te
netur pati ex quadam obligatione legali / tunc
dico quod iudex potest dare tempora in uita
re et infra modicum temporis interpone
decretum quod habeat vim diffinitiue
sine / et res est tunc pecunia ar. optimum
ff. de glan. le. l. i. et q no. B. de mdi.
l. si et si restituat. § si dies fuerit
de re. in. l. ij. et de app. re. l. fi. sic de
intelligi q no. specu. de primo et scdo de
creto. § incedam. v. quid si eleo. diceb
tu / istud procedit no est quia potest tem
pus remitti et esse plus aliis sex
mensibus ar. de nor. ob. l. et ideo hec
sitatur. Ro. illud in his que consistunt
no permit ut causa sine fiat damnum in
isto solo hoc anno sine sui sequitur ea
dem est damnum. secus in his que con
sistunt pent ut l. si usufr. inchoatum
de usufr. le. sic est hoc officium / nam aliud
est regimen unius anni. aliud alterius
fateor tamen q si annis plurimis admitte
esse tamen pot agi ut da. l. si usufr.
¶ xi° quero / quid si aliquis potest et di
cat se ablatum alicuius instrum no po
no manum in messem alienam dicunt no.
ex. de eo qui mit. in pos. ca. vii. B. ca.
pro hiis. et tu ca. h. vi. et de dolo et contu
c. plt. p bar. et inspec. de contu. § sequitur
de illud antem ¶ xii° quero ago contra
aliquem ut possidentibus quatinus pueniret
ad primum et sum decretum / Ro. quia in hoc
interdicto uenit interesse cum bonis iam
sue ut l. si dno. § plt. ff. ut in pos. et tunc

procedet sicut cum ago personalibus aliis
actionibus ad quantitatem / quia initiali int
dicto uenit restitutio possessionis naturalis quam ad
uersarius habet ut no. ff. de acquir. pos. l. clam
possidere § qui ad nundinas et l. naturalis
§ nichil cum et tunc fiet missio in illam
possessionem quam habet aduersarius sic si a
gerent interdicto recuperande possessionis eadem
ratione cum in hoc interdicto uenit solum
q iste agens sit potior in possessione
et q ab illo no turbet / et tunc primum de
cretum erit tussserendo omnibus probationibus
de uno in alium ut hic dicitur et no. in glo.
et p. azo. in sum. ut in pos. infi. et per eum ut in
pos. le. l. cum finem et no. inspec. de po
et scdo. dec. § restat v. si pone ago. sede
dico de scdo. decreto q interponetur iudicis
quandam est B. in confessoria et negatoria

¶ Creditori cum pignor
ep. § i. e. l. qui iam so. ut
ff. ¶ Oppo. B. si ser. uen.
l. ii. § i. so. ut in glo. et
si tu nolles. l. istam intelligere cet quis
q. quam dixi. B. e. l. ij. in cessionariis
possit actionem cessam contra cedente inte
rere. B. nolles restringere dic contra alium
non contra dnm. ¶ Bartholus doctor.

¶ Cum procurator pot
legem cum. § et sine. § ut glo.
dicit tu fac. § q clamis
in testi. et prima glo. declarat
§ commis. scda glo. declarat istud pri.
et ideo illam recito / istud prin. habet tres lec.
principales. prima dicit de effectu innoua
tionis et remissionis. § q innouatio et re
missio ad dnm ubilitatem refert quia cum
scriptura de opere demoliendo contineat interesse
ut e. § i. e. l. supra § sine aut intelligi
de interesse ipsius dni. et hec. lec. fuit ec.
et azo. et ponitur infra. ff. et insti. et e nota
et clara. scda lec. est Rof. fui. q dicit q
licet procurator possit innouare non tamen pot re
mittere sine expressa dni uoluntate q e
falsum ff. q in aut clam l. plebere. §
no tamen pro. exeo q est procurator ad innoua
dum uel constitutus ad recipiendam sti
pulatam de opere demoliendo et ad remit
tendum et per quos remissionem no constituta
pot facere procurator generalis cum libera ut dic
§ no tamen si recipe haut satisdationem
exquo sequitur remissio pat eo quod
q est procurator ad innouandum ¶ Tertia
lec. est de personis que possunt facere
remissionem / que procurator imaginatur et di
cit q si pot no solum procurator sed dnus uel
eius no solum dnus sed procurator et licet glo. di
cat q hoc ultimum no est in tex. tamen uere
ex textu colligitur q hoc pendet ex primo
mandato ita dicit glo. hic sile. B. e.
l. et io / idem no. de procurator l. no congedi
§ fi. et iam cum innouare sit quedam p
nocatio admiditum ut no. in l. de pu
pillo. § si quis ipsi pretori in iudicio

deberet exprimi in remissionibus / 2 hic sa
tisfactio succedit in locum remissionis illius
que fieret audire ut l. de pupillo § si
is cui ideo sicut iudicium de prosequi ita
satisfactionem recipe / aliud q° i remissi
one nolitaria ut dixi / ex predictis patz
q non sequitur in illa via / naz per inda
bus adinvamendiz no pot remitte vl
solucionz recipe ut l. si quis in. ad inuaz spez
cu sibibus C. de pen. si istud no est
hic necessaria quia 2 ex hoc dico q hoc
pcur. ad petendaz restonem in inte. de
beat speciale hre mandatum ut l. illud
B. de minori ubi si restitucio petit ma
dent no est necesse / cuz hoc veniat ex
consequentia prim / facit C. de m l. quo
cionis 2 in° expressiz C. ubi 2 ap. que
l. si ibi mandaret 2 ibi glo 2 no ex.
de in inte. resti. c. sacitatia. Ite dico
q hoc pcur. non teneat prosequi a
ppellacionem ut l. i in tubis de pcur. vnj
est ad diffinitiva / secus ab interlocutoria
2 no p hunc ex. de pcur. c. no i miste.

Dominus / iste § declarat in
prima glo. hg l. pone cinz sim ultiaz
lec. azo. que est novissima et tex pla
ne procedit Quero quatr. 2 ming si
plane fuit dies apposita / quatuor
sit visiones 2 sic quatuor lec. pa
est vera nisi si no conveniunt hec q tex
dicit de operis novi nunciatione / no de
stipulatione decato. Item vico porta
hic ibi na. 2 q dico no possit cidap
tari. Ba est vera nisi q licz dies post
diem no habeat initiuz no committitur
stip° decato / q non interest stipulat
cu ctriz sit operis debere demoliti
tu ista no conveniunt hec q tex dicit q
pot nunciare / q stip° est finita. se
cus si penderet sim hanc lec. post
diem no est finita / ymo est confirmata
commissa si edificantibus non probant vl
supbant dz hre remissionez petiaz
2 sic dico nunciate committet stip° d in
tio. Certa lec. pot procede si q ita
est clarior / io enim possum Quero
cuit post primaz nunciacionem possit
quis nunciare. Iteruz / ho sic / nisi pon
deat stip° de operis novi nunciacione ut
hic et j. e. l. pretor § plt. 2 ibi dixi
Bz an per eam nunciacionem in° rece
dere a prima / dico q pro ope futuro
post secundaz nunciacionem in° recede a prima
a sibi nunciato fuit sit mandatuz
ut B. e. l. ii solu. § morte 2 ibi
no. sed per eam mandatuz tollit primu
ut l. siquis cuz pcur. § si de pcur.
q° 2° 2 hoc in. dicere glo. que e
hic sup ubo nunciant 2 hoc est nble
scire ut sciatis quia nunciacionez exequa
ris Huic predicto quero primo appella
ui a sna vna voce / postea in scriptis
quia appellacionem debeo prosequi / videlicet
primaz per quaz sna fuit ressa ut

l. i. in si. ad turp. sim veraz ex ut
ibi dixiz / sed in valeat cu no possit
rescindere q iaz est ressaiz ut l. naz
et si B. post desim. de in inb. te. et
ideo si sam tui appellacionem prosequat
vl appareat predicta non hnt loci si
ab interlocutoria appellaret / q si prima
sin vna voce no valeret / remaneret
sa valida que debeat prosequi ad q
facit q no j. de ap. l. i. in si. vel l. se.
Bz quid si dixi appello vna no
ce reservato beneficio appellandi in
scripti. postea appellavi in scriptis a dif
finitiva q prosequar in° q talibus reser
vacio nil valz / q inb ei repugnat
ut B. dixi q° 2° ut l. nemo pot. de
l. i. sic dicimus in eo qui dicit i libello
salvo iure adiunendi / usque ad finaz
ut ex de fideiuss. c. ut dilectus et ibi
no. possimus dice q ista ubi hnt
viz condicionis qui dicit appello vi
na voce si in script. no appellavero
et sic in hac appellacione permansero
ar. j. de ma. l. mortis. Sz hic appella
tio in script. secuta illaz tu prosequar
al primaz vl dicamus q no sunt due
appellaciones sz vna. primo sit sig
t. postea in script. redacta ut B. de te
sta. l. vnu 2 de sim. tab. l. i. § siquis
ex duabus / nec obstat q sunt due
in speciale divisis quibus q in prima
sit sa sub commemoracione se includit
eadem que se ut j. de solu. l. mode
stinus de hr. dz instit. l. asse 2 d con
di. insti. l. institucio talis / 2 sic poteo
prosequi utramque sic vel alteraz / 2 illa
ubi sic intelligant reservato 2° qui
dicat q hanc appellacionem possum
in scriptis redigere 2 hoc plus placz
Bz pone q iudex dedit viam
interlocutoriaz postea dedit eandez
execucionem cuiusdam / vl si ille qua
que fert vl appellat dennte caro
meo vl de iure in cantibus in° appe
llabit. Io istaz. intelligo qui e .q.
talis interlocutoria / que pot revo
cari Bz ea que dicitz in l. q iussit
dare iudi. / nam si no possit revo
cari / tuc sic due diffinitive no pnt
fieri sup eodez. ut l. i. C. qu prvoc.
no est ne. 2 tuc naz prima ne sa.
isto q° cum quo revocari pot dico
sic / aut constat q sa est lata ac
recedendi a prima / 2 naz sa ut B.
de testa. vom. l. si q / commota l. q iussit
sit dare iudi. aut dubitat / 2 tunc
aut sa est contra prime 2 tuc in° re
cessum a prima ut j. e. l. si operis
aut est diversa / et idem q in° recces
sum a prima ut l. pte de pto. stip. 2
ar. dee. l. siquia / aut contra de. 2 tuc
si quidez prima fuit talis q statim
tenuit secunz execucioz / ut si primat

aliquos articulos no admittēdos
uel dilacōem no esse dandaz et siluestr
pa in l. nā3 ar. de appel. le. l. apud
eufidiu et sic ab ea no est opus ap
pellari. Si uero no tralit sentē exe
cucōem ut si dat dilacō uel aliqd pre
cipit / tuc uā3 utraq3 q3 utraq3 ten
dit ad eundem effcm et exitum3
debet idem / ar. op. ff. de acquir. pos.
l. si quis / facit e. ti. l. iii. § explicuis
si obstat pdictis / q3 eadem res no
pot bis puniri. Sm opi. quā teneo
ut l. qui bis ff. de re iud. ob. ite q3 debi
tu3 non pot legari ut l. si creditori
de l. i. Bo. in sm̄a iudicis tu am pt
mittit sit in l. et sup. ar. de in offi.
te. l. postumus. § si quis exheres et
isto cum abutraq3 debet appellari. uni
ti canoniste dicunt q2 si quis optuz
sup pma appellacoe tuc uertatur
q2 q3 postea fm est pdcm intelligo
qu sepius no inciderat eadez lis
uā3 tuc quocies incideret tot essent
necne interlocutorie / exm sanl quis
pecijt dilacōem / iudex denegauit
ete no est opus ut iterum denegaret
nisi ille de nouo peteret / tuc cum
de nouo emergeret et de nouo puniri
poss. sicud dicimus q2 sup eodez fco
possunt pferri due sñie diffinitiue / qu
sunt diuse instancie / ut no. ff. de
exe. rei iud. l. si duobus Cōtinue
iu pro plibus inabus pdidit aliq
cau3 iudice / cui potest utraq3 pdite
ce uu cognita. Bartholus doctor

Quomodo / haut plene
examinari. B. le. uisi
dic ut ibi.

Si prius hitu / l. re
peci et hic dz sacri toti repe
tic inde. B. post. l. no
soluz.

Si opus Cōtra no qual
plibuit postea ptor / dic
ut in glo. quid si hoc
fecit fecit sine cn. Bo
si fecit pte absite no uaz / uel uaz
bz ptem qiuet ut dr in alijs inter
locutorijs. ff. de re iud. l. q2 iussit
et idem puto in demicia de fca
sine auctē ptoris uiui / uel tamq3
q2 iuiori auctē uiuit et totiz fit
auctē ptoris mortui seu cuius da

Si procuratior / nota q
tuz. l. et
glo. q2 muracio q quem
q3 uba sufficit / sine p
uerbiz plibeo / et dicit in
B. c. de pupillo. § nec esse
Cōtra no cu dno compotit hoc indaz
glo. q sic. tu dic glo / q3 hic ptor
plibuit soluz edificantez et sic q

hibicio fuit in psonam / que paut solu
in dictiuz q2 ui aut clam et hoc no
liiet hoc. l. Bz si poneret plibicōz
fcm in psonam uiij dicit gl. ut dixi
in dicto. § meminisse. Barthol.

Sciendum / dicit glo.
q2 hic fuit denegata
pstita cauc̄e et hoc d
xit timens ne si fieret
denegato cu cognita obstaret ex
cepcō rei iudicate / tu intellige istaz
l. prout iam dixi. B. c. l. de pupillo
§ si is. Bartholus doctor legum

Pretor dicit hoc intē
dem dicit hic q2 ex
pssiz est hoc in dco ne
quo est hic expssum
et glo dicit tacite / et no contra istā tex.
cu hac glo. q2 illud est expssiz
q2 contmetur mente. l. gaudentie
sunt in glo. sic et illud dr cui des
q2 colligitur ex coniecturis ut l. licet
de le. i. sic et illud dr expssiz q2 co
tinetur sub generalitate uboz no e.
q2 cu eo. l. fi. q2 facit / si tutor pro
misit utilia facere / i utilia pmit
tere / q2 sufficiat et sub istis ubis
contmetur defensio / est gl. expssiz
et sic sufficit ut l. fi. § omnes de
adm. tu. sic e 9 expssiz est edo
non autem ubis edā ut l. non s
et rei. § ubiq3 ff. de re iu. et dixi
B. c. l. in prin. Bz in debt. § omnez
requirat expssiz ubis / gl. non
sufficit ista generalitas / et sic dz si
stineri q2 doc. tenent ibi et de lega
tis. l. timaos in prin. Cōtra no. ex
hac glo. exeo q2 pena imponitur
iur denegari ne c. edificetur et sic
actus anullari dz / Bz hoc ido q2 ipa
pena est anullacō actus. ff. de
structo operis. uii doc. dicunt
qu lex plibet dcm̄ spali et pro
cedit ult penaz imponendo ac
tus remanet ualidus ut l. ult.
B. de rep. al' secus / ita no. ex
in. l. no dubiu B. fi. c. de leg.
et fuit dcm fo. nat. Bz istud non
iur uiij / q2 dcm̄ spali plibetur
alienari res ecclastica et pena impo
nitur et tn anullatur actus ut l. iu
bemus. c. de sa. san. ec. et ido dic
ad. l. ult. de dinor. contra. l. i. § c
fi. B. unde uir et uxor q2 ibi pe
imposita non est pena si remā
neret actus in ualidus. uā3 si
remaneret ualidus tuc no eēt
pena q2 no nubat q3 alti nupta
no pot alti nubē amplius dcm̄.
tu. Bz si diuorcium uā3 tuc non
posse nubere pena est et ideo

dicatis qui lex prodit uel pena impo
nendo. dic aut est etiam de mente l. et
hic firmus eto si lex disponit quod actus
non ualeat et pena imponat ut l. in
bonis. C. de sa. san. ec. et l. i. C. de sepul.
vio. aut est dubium et hic si respiciat a
nullacionem ipsius actus pena que ea
ponit actus anullat ut hic et l. si
uis non remunerandi. ff. rei tuipis
et l. in generali. ff. prima que gen. B.
de pac. et l. pen. C. de pac. aut apponit
pena extra sera puniri qui hoc fecit
soluat ex nomine pene ut non cudatur
adimis et firma et hic aut pena non
esset pena actu remanente inualido
et hic actus remanet ualidus ut l.
ult. B. de dinor. aut pena potest contra
ctum actus nullitate et hic aut nullitas
actus respicit preiudicium cuius cum pe
na hic imponitur et hic actus est nullus
ut l. i. de pactis qui pro non scrip. aut re
spicit alterius preiudicium et hic actus
non est nullus ut l. filius fa. ff. si p.
de fal. dere. in x l. nemo in. dolo fa
cere et ibi glo. no. ¶ Cerum quod nocet
eodem ut B. e. l. i. impri. ff. sed plures
modis hic dicit ut ibi dixi. Eme aut
locus nacionis. ¶ Oppo. ff. e. l. stip.
ff. operis glo. dicit quod de hic in istru
operis non bene dicat quia ff. operis loquitur
de ope demoliendo sed de hic in istru
operis fit quibus admiracionem faciendam
sufficiat quomodo non inchoatum ut B.
e. l. i. ff. pot et ibi dixi et no. ff. B. e.
l. de pupillo. ff. innacioni super uerbo
inchoet. ¶ Cum dicere aut non quod aliud
est remissionem fieri aliud loco remis
sionis hoc fuit. l. si maritus in ma
ff. i. ff. de adult. et l. i. ff. deri. sig.
¶ Sequitur patius. op. de l. ult. C. de edi.
p. et nobis sacre istud contrarium quia tunc
tunc totum ti. et ibi in glo. dicit quod de per tres
menses differre antiquum remittatur
nunciacio. ff. dicit ibi contra sed et dy.
cuinsit sany sed tunc tria et hic erit
aut ille qui nunciat dicit ecce sum
patius concedere de iure meo hodie con
stat hoc argumento et hic lz sit patius
satisdare de expectare per tres menses
ut C. de edi. p. l. fi. et C. ult. C. de ope.
no. nunc. si uero dicit nunciat statim
oblata satisdacione nil dicit hic statim
fit remissio et est intellectus edifi
cantis satisdare uel differre unde in
Cinus de fiza dicebat quod si esset prin
cipalis intencionem cum tres menses fieret res
sio unde dicit si respiceret publicam
utilitatem uel priuatam et in quo dixi
in l. de pupillo. ff. sequitur i. nob. B. e.
¶ Sed quid si ille cui fit nunciacio dicit
hodie constat hodie argumentis noster
offert satisdacionem. Ja. de are. in dicit
quod de expectare per tres menses tunc
dic quod si ille cui nunciat hoc dicat et
nunciaret tunc quod statim consequitur
remissionem si uero dicat sed patius

et uadit ad iudicem et hic de differri per
tres menses quia prius est dicendum non ad di
cere sic satisdacionem offerre sum pla
ut non. hic in prima glo. hoc. ff. quod plaz
pro l. si quis aquam et pro id quod non. C. de ede
dum adm. col. l. i. ff. de iudi. l. si de in in
fi. mag. cum similibus. ¶ Dicit hic quod
quis patius fuit satisdare quero an
sufficiat istud dicere uel sit opus
dicere fideiussores credo quod debeat di
cere fideiussores idoneos et de hoc
tex. in l. fi. nisi si heredi insti. ff. de sta
li. et l. qui decem. ff. idem fructus. ff. de
solu. cuius quod l. que dicit sit patius
solucionem non de ne cum denarios in manu
sed in uno loco sufficiat se per ficta patium
solucionem licet non cudat pecuniam ut l.
pro. B. de restitu. nen. et glo. in l. si re
sidui. C. de distra. pig. ¶ Item an ad
constituendum nunciatorem in mora suf
ficiat solum fieri predictam oblacionem
an debeo probare quod ipse commuit re
ope sed sufficit quod tacuit ut no. ff. e.
l. ff. hoc interdictum competit et io hoc pro
bare quod nunciat sufficiat nisi ipse probet
aliud. ¶ hoc interdictum restitutorium dat. op.
ff. e. l. ff. fi. sed ibi loquitur de hoc interdicto
quod est prohibitorium ne uis fiat ei hic
loquitur de restitutorio. ¶ Sed oppo. quod
istud est eodem penale quatenus con
tinet penam ff. non durat nisi anno ut
l. in onerariis. ff. de ac. et ob. sed hoc
eodem succedit loco stipulacionis de ope
demoliendo et io stipulacio est perpetua et sic
interdictum ita intelligit de. sed non est in
illud ut ipse idem dicit in addicione quod
stipulacio succedit loco interdicti ut l. non solu
ff. ex morte. B. e. non interdictum loco sti
pulacionis quod dicemus dico quod istud
quod dicit in l. in onerariis. est regula
fallit hic sic materie fortuna ut in
sti. de perpe. et temp. ac. ff. i. uel dic quod e
perpetuum in quibus contra demolicionem
que non est pena ut l. pro et fi. ff. e. sed
quo ad penam est anale. sed hoc in
contra mentem legis. l. uel dic quod pre ut
dictum succedit loco accionis confessorie
uel negatorie uel rei uen. que deberet
intentari ut no. ff. e. l. stip. ff. lz et
ideo sicut ille sunt perpetue ita de esse
perpetua ut B. si uti. ven. non. in pos
ius. l. i. ff. fi. et dictum iudici. l. inone
rariis. ¶ Item in oppo. B. e. l. non so
lum. ff. morte. dic ut ibi plene in deti
tur contra heredem. sed non intendam in quibus
contra defunctum et io quia non in heredem
in solidum est quia ex delicto. dicit hic di
tur perpetuo dicit glo. i. xxx. an. ista
in inualibiles exponitur quia per scriptum x
xx an. deriu. ff. sed non erit antiqui
tum ut no. in l. non solum. C. l. ult. B.
exequi. cau. ma. et insti. de temp. ac.
in prin. glo. bene intelligit quod xxx.

anis duret qd aut eet demu p. d.
caz. j. de ac. et ob. l. in omibz et hoc re
ferendo te ad initium demolitionis
q. xxx. anis durat et ultra xxx. anos
et hoc sentit hic glo. nisi et bn dicaz
j. e. l. ff. fi. Queritur an competit su
ccessoribus utrisqz et glo. hic dicit q
sic allat. l. apps ff. i. j. de in. ac. empi.
illa non facit q loquitur de pphibitione
sua post qms emit. hic glo. bn dicit
et dy. bene et omnes q intellexerunt utrisqz
suptra ut. l. i. de untili. sed ratio utrisqz sp
tu est que respicit dampnum q posset cotin
gere successori singulari dat ut l. iij.
ff. siquis pns. j. h. i. p. dy. et p eundez
in c. siquis i. iuis. ex. dere in. h. vj.
et j. h. i. l. flumium. ff. addicit ibi
pen. et ibi dicemus et hoc pro ope pti
to dapno hi futuro pro ope futuro ope
emptor dz minare cu inuacio sit ex
tincta ut l. non solu ff. morte nisi
dicatis q ibi res no erant integre ibi dari
Non multi putant oppo. h. e. l. i.
ff. i. so. ut in glo. que ponit quotiens
odis agit et incipit q vi aut clam
nisi adde item possit agi ut possede
tis et in inuaz et fieri demolitionem ppria
auctoritate quz ut h. e. l. de pupillo. ff. me
misse et ibi no. et hec omia sunt contra
inuacionem excepto quito mo. h. penultima
qui est in p°mo ff. vi dic q ille an
inuat pot agere pmo ut j. primo
item potere cautionem tamquam inuacio
potuit contempni ut l. de pupillo ff. si
quis emiss. item petere remissionem
eu cognita ut oblata satisdatione ut
j. e. l. siquis si is eui item pot dici
hodie constat hodie agimus et agere co
fessoria ut negatoria ut h. de dolo ut
in fine si in inuriose fuit fca inuacio
ut l. rem quidaz de dolo. Item in inii
caz ut puto Deinde vo hoc intellige
dic hic q ad dec. inbui et c. quero an
habeat locu propere q fit ex cautione
quidaz q no phic ter. hi dic contra ut
h. e. l. i. ff. fine cautez et q uba eda fut
generalia et no insiti. h. de rei uen. l. uno
ff. tignum. Item quero an hoc iure inc
dicto quis possit renunciare ut quo
q ratione publice utilitatis. s. pp dec.
inbui et c. ut in ff. si paciscar. hi dic
contra et q publica utilitas est favo
rabilis dico in l. i. h. so. ma. hoc
intellectuz competit. Oppo. et in q in
publico sufficiat cautio ut h. e. l. uno
salutz. ff. si eu in. et de pto. stip. l. i.
ff. stipulaconum. Item q contra cautione
sunt contrarior. So. una est ro q p°ma ps
loquatur in pruato sa in ope pu° publi
nec. sed ista lec. non est bona ut j.
dicaz. contrarie alij q totus iste ff. loqu
tur alieno noie nolebat satisdare ista
con no est uera. est tria so. q ille
qui edificat in publico repmittendo
non cogit adpbatione nemine contradicente

inuacio et no destruit q postea sit ij
eda in rure no hi pot agere interdicto
sepphibet sed si satisdederit tunc posset agere
suu inuar. hoc ulti° no ph glo. et si
satisdat non agit nisi phet deum suo
s. q pmittente principe fecit et hec ita
phat p id q j. dicam et ex ratione huius ff.
nisi patit ys quib aliis pphibet sed an
ipe idem examinabit. quo dicit q fie
bat in publico a pruato in. et ista o non
insa. ut dixi in dec. ff. si cui in. sed no
contrarie ad istuz. ff. et hoc ondent ondit
q recepte edificauit istud interdictuz
sen eda sq duo uim q est q habeat re
missionez oblata satisdacione. ite obla
ta satisdacione ut habeat interdictum ne
uis fiat ei. et ideo no sq locuz in remissi
one hi i ubis eda. h. ff. deinde de li
nulla fiat mencio sed contra q uideat
repetitiz in hoc fo capite a ipma
pte pmi eda facit mencione de cautione
ut l. de pupillo. ff. si is ubi fit men
cio de cautione q° hic in repetita ar.
l. ij. h. de origine. cu omnib. eius. sed
ro q hic cessat ro illius l. q pter
ut edificet in publico no pot pmitti
ut l. iij. ff. plane q vi aut clam et no
no fit remissio ex hoc edito sine fit psta
ta cautio sine satisdacio et de ista ma
q est posita in uno capite intelligi
repetitiz in alio dicemus in l. pter
ff. i. j. vi. bo. rap. Queritur a ille
an pmissio fca est possit iterum pro
hibere glo. dicit q sic sed exceptione re
pelli. g. in. tenie in l. in. grai. ff. si
pariscar. h. de pac. dic q hic recipit
pmissionez noie rei publice ut l. non
solum. ff. si eu in. h. e. io. ipe no ad
mittit. facit cu in. pmittente pprio
pmisit simplr no exprimit pre publi
cautionez recipit io ualet et ipe ide ad
mittit. Item quero an ipe no ad
mittat. an iudex ipo potit hunc edifi
cantez impedire. et q sic. q in hijs
in quib. usat publica utilitas pot iu
dex supplere defectu dixi. j. h. i. l. iij. ff.
hoc iudicium Ite quero dic hic uel
p te stat hec quomodo intelligatur
dic ut in glo. et no. q sufficit cautionem
offerat uel in tre dixi. h. ff. sig. pratis.
Et si satis datum. Queritur
quo non pstenerat satisdacio et dic ut
in glo. q no ubi quis tenetur satisdare sa
tisdacio finita his modis pot repeti
Queritur in hoc ff. qualiter repetet ro
ni ad cautionem petendaz nulla competat
acto. hic sq itez inuare et ille ut co
sequatur remissionez sq iter. cautione ut hic
et h. e. l. mz pen. ff. i. et consilio hoc cam
q ille qui inuat exprimat caz. s. q
satisdacio est finita tali n° ne alij p
tendens ignoranciaz sine pena co
tempnat ut h. depositi l. siquis inficiatus
q satis pcedit in alijs. secus ubi est

finita p dici appositi elapsu q no
pot ignorare ut l. ij. C. de emē emph.
Et aliquando stetit. Ja.
de are format vnaz. q. fuit ymb
tātus q. i. tres dies veniat coram
iudice et pima dies fuit assignata pro
pimo tmio. fa dies pſo. coa ptio 2
pemptorio debitor venit pima die 2
actor non 2 sic reus incusaut ptuāca
ymb actor venit in tcia die actor 2
reus non an reus sit i mora 2 in di
cere Ja. de are. q sit p. l. istā in fine
sibibus in ultima mora noceat s3 l3
istud dicat ar. cc ad hoc in credo q
non sit ptuax nisi citet iteʒ q si reus
venit in pimo tmio 2 no inuenit adu
sariu hic eda̅ dz emēdatu ut l. post
edaʒ. ff. de ede in. Item p. l. sum9 C. de
iudic. ubi ipē Ja. de are. teīz q ptuax
in pimo tmio no audit nisi refectis
expensis q actor no audiet nisi re
fecit expensas 2 faciat iteʒ reu
citari. Circa hoc uide ea q diciz i. de
ver. ob. l. qui incip. Bartholus.
hoc interdictum. cessat
op. ff.
e. l. ſ. hoc intrdictu. ſo. ut ibi ſt op.
C. de edi. p̄ua. l. fi. ſo. ibi loquit dec
ti intaudi qui pot fieri petiō ut
no. ff. ſ. hoc interdiāz lpt demūcia
tionis fiat ei ro q illud compet
p iudiciaz cuiusdaz facultate q non
pot psc̄ri. sic neqūs vadat pūaz
publicaz ut l. i. i. de via. publica p̄ont
doc. in l. in notissimi. ſ. illud. C. de
psc̄p. xxx. an. s3 ptra hoc q inuaco
pot fieri p officiu iudicis ut l. de pup
illo. ſ. meisse q tollit. xxx. aniis ut
no. in l. sicut de psc̄p. xxx. an 2. C. de
fal. l. querela ſo. ibi officiu iudicis q
competeret p aliquo pacto ut ex eo cad
aliq pacū. s3 in cau iuo istud offiu
iudicis extimore q est ne ille edificet
et ideo q iste timor sp instat cum p
fam edificiu ideo istud officiu semp
vasat faciat q no. C. de fi. l. ij. in glo.
ma. **Ecundo** incipio istud intdicū ce
ssat post aniu dicit bul. q post aniu
non admittit ad satisdandū istud
est falsu. imo p satisdaconu quib pe
tit remissionez in. qua adisaio per
iurauam 2 fum hoc capit ad id q per
venit ad adūsaiuz q petiō ut j. de
ac. 2 ob. l. in quēremis. alii ut glo.
dicit q hic loquit de intdco ne mis
fiat ei exceptio quib ht exceptioz que
est petia. Item intdicu adūt esse
ut no. ff. e. l. de pupillo. ſ. fi. ista a
nalis tm q ptiuz penaz expte que
ti q dat ad id q ad eu no puenit q
2 ut dix. l. in quēremis 2 hoc placz
Quero qn hoc intdictu vasatu
2 glo. dicat ex die satisdaconis no tn
cum pot nisi ex die inquietaconis sic
inquiet. ac. 2 sibibus hoc no plz q no
curit ex ptū ut ille ac. s3 curit ex die ce
to. s. inquietaue q ptu3 ad tempe
inquietaconis curi puto q ūm est
Stipulatio de opib.
Primo ponit qui ista stip.
interponat usq ibi sequit
autez. ibi ponit stiplois
effectus continuē pte usq ad. ſ. ht at.
ibi ponit tcio qui committit usq ad
ſ. opib. ibi qrto que quittatur
usq ad. ſ. fine. ibi aliquid quittat
usq ad. ſ. qbz. lecta pima ptcu
la. l. cōcita glo. ut iacet 2 si glo.
q que incipit remittendo 2 opere
demoli **Circa** istā glo. quero utz
expte stipulantis debeat ptineri
p sona hdis ut pmitti in meisq
hdibus et in. q no q inuaco ex
pte inuantis est impsonaz ut ff. e.
l. no solū. ſ. morte s3 illud remite
mu. vn stiplo tñsiret ad hdez ut ibi
expsse no. 2 io hdib dz hri menco
liz no poita nisi. illis ſ. aliquati
repugnet **Item** quero liz tacite
insit ptio si fuit iudicatu quate
uba comcipient expsse tex. est C.
de edi. pūa. l. fi. **Item** quero q
istud pni. loquit tn de eo qui inu
at eu sin in. ptinuandi quid si in
uat eu dapni infecti. Rō tūc no
ht locu stiplo de ope demoliendo
q p hoc inuanti no eēt ptultum
puta si edificiu cadēt in domu eius
no esset opus alia demolicone 2 io
tūc p remissione cauet de dapno
infecto ut dixi in l. de pupillo. ſ. fi
ls an et no. ff. e. l. pmi. in glo. sup
ubo stip. Item qd si inuaat in. pu
tuendi eu. Rō. tūc p stiplo no psequit
quis plenaz remissionez ut hmoi
ff. l. px. ſ. hoc intdcu compet 2 io
tex. hic loc. hi qn quis inuaat in
sin coninuandi eu liz 2 tūc qn p pro
quib inuaret stip. quitteret ut
sentit glo. j. ſ. ht aut Bartolus.
Si quis autem. lpedi
offerre debet ptra j. ſ.
1e. l. fi. glo. no solum dic
q hic curit opus fieri
ad extendendū ius inuantis quem
admo quilz hīno legataruis no
hebat ius remittendi tn plicateo
empasse ideo no est opus ei offerri
s3 satis est petenti incoraz no fiat
Exp. C. de edifi. p. l. fi. ſo. ut dixi
ff. e. l. ptor. ſ. siquis patus
Ueniet Ja. de are. pone q post in
uacon non opib edificantis ita q
istud q est factu ante satisdaconi
dz demoliri postea satisdedisse.

z post satisdationem edificasti z sic
non debet demoliri, querit an tibi dest
rui debet cum plus fecerim non possit demoli
ri sine illo z videtur quod non, quia heri ba
bat ad se non heritum ar. l. imperi. ff.
de sta. hom. z l. pugnantibus ff. de pe
nus, z pro hoc iste tex. z pro hoc ff. e. l.
de pupillo § si is cum pruntempo
mittit omissa .i. non fecit. [Contrarium] quod
magis consideratur quod nocet ff. ad sill.
l. siquis inspicit § fi. cum l. se. de aq.
plu. ar. l. attenius al. alius § fi.
cum l. se z pro hoc iste tex. ibi ante
enim quidquid edificaverit z ideo quod dicemus
dicat ja. de are. z al. sequendo eum quod
aut ille qui recepit satisdationem sae
vat edificatum z tunc non demolitur
ar. C. de pac. inter emp. z ven. l. gesso
ne de mino. do. impe. l. i. si vero igno
rabat, z tunc demolietur non enim videtur re
nunciasse iuri quod ignorat sibi competere
ut l. mu. ff. de in offi. te. et tibi tollet
ar. l. altius al. altius in fi. ff. de aqua
plu. ar. hoc est verum si est edificatum
tum quod habeat instar operis secus si non
habeat ut ff. e. § opus. Bartholus.

[Habet] dicit ista stipulatio [Contrarium]
de l. quod meo § si furioso ff. de acq.
pos. z de duo. reis. l. reos inspicit glo.
non solvit inde glo. que incipit
si tenetur in fi. dic hoc intelligit
explicita mente contrahentium, quod illud
temporis conditionibus non sunt admissum
in illis non ex partibus diceret intelligi
debet. [Tenuit] glo. quod actor agere vel
pronunciet i. iuste edificatum z dicit
quod confessoria vel negatoria vel rei ve.
z aliud iudicium erit per quod petent ex
pense ff. istud quod dicit glo. est verum sive
confessoria sive negatoria sive rei
agat i. illo iudicio veniunt inpense
ut l. loca. con. § in confess. ff. si ser.
ven. z l. non solum ff. de rei ven.
[Et] quare glo. salvat dic quod duo iudi
cia erunt necessaria, unum quod contra principa
lem agit, alium quod contra fideiussorem z
hoc tenet ja. de are. Item adverte quod
ut puto mihi non sufficit optinere i. con
fessoria vel negatoria vel rei ven. nisi
probem me fuisse in possessione rei vel
iuris tempore nunciationis quod tunc non pote
ram eum impedire edificare pendente
iudicio ut l. fi. ff. de aqua. co. et es.
et dixi. ff. in l. i. inpri. ff. stipulatio tore
dit in remissiones statim quod procede
ret in iudex ea cognita ut ff. § fi. z
l. de pupillo § si is cum. ff. si probasses
iudici quod ergo sim in possessione fundi
vel libertatibus permississe in edificare non
obstante nunciatione ut dicta l. fi. nec ista
stipulatio competit ad id quod apparuit iuste
edificatum si remissio fuisset data ea
cognita ut dico § si is cum vero dico
quod ille qui vincit in confessoria debet

optinere operis destrui, tunc hec stipulatio non
committetur nisi docuerit quod remissione causa
cognita non fuit consecutus. Sed quero
quia actore agere qui edificavit in quibus
ut committatur satisdatio dic ut glo. z pro
bat ff. nequid in lo. pu. fi. l. i. in pri. et
§ fi. et quod ibi no. [Contrarium] z formo nobis unam
q. qui sit dissensio C. nunquam an sufficiat
relatio nuncij referentis nichil esse z nichil
i. nemini in bonis, ad hoc ut possit de
veniri ad pignorum captionem iudice vel
pronunciante et videtur quod non ut l. i. ff. C.
de his que in frau. cre. ja. bu. de lima
vel cremonensis pl. sanctus cum glo. sua. C. ad
treb. Sed fa. ardo quod debet sequi pronunciatio ut
l. meti. C. de inoffic. ubi debet declarari z ff.
de acq. pos. l. certum z videtur casus hic ubi
non potest veniri ad fideiussorem nisi appareat
i. iuste edificatum quod pronunciari debet ad.
l. sancimus. Sed quod pronunciare debet ipsum esse
contumacem, sed non pronunciare actorem esse iusta
tum, sed hic debet pronunciare executionem esse
faciendam non pronunciare de necessitate
perveniendum ad bonorum possessionem z fa
cit glo. in l. sed z si possessor § pro demi
nui ubi non debet constare nisi pronunciet
fiat ff. de offi. dele. C. iudex. nisi ubi
non sufficit constare suspectum nisi pro
nunciet. Bartholus legum doctor.

[Opus autem] [novum] ex. ff.
e. l. i. § pot. z ff. e. l. pretor. § sive at
glo. dicit quod ibi debet habere instar operis non
est necesse quod hic loquitur in demolitorio
ibi in prohibitorio quod potest fieri si non habuit
instar operis ut ff. bu. dicit. ff. e. l. de pu
pillo § nunciationem super non inchoat
glo. sequitur ar. contrarium z non solvit z incipit
ut sic possit denunciari ubi cepisse illa
concordat si tex. iste ita intelligatur
ut no. ff. e. l. de pupillo § nunciationem
super non inchoat debet z ibi de ani. z
an. l. e. l. si non sunt § quid ergo z § si
cum sed ibi desinere qui est applicandus
hic de odio quod est restringendum ut l. cu
quidam. ff. de li. z posthu. z de acti. z ob.
l. arcarius de Bartholus doctor legum.

[Sine autem rebus] [Contrarium] quod
non possit per se compelli ad faciendum ut l.
non contendimus § sabinus ff. de pecu.
so. ut l. sed hec § pretor ff. de pecu. contrarium
videtur ratio: an sciptor possit per se
compelli ad scribendum z glo. dicit quod sic
iuxta iuncturam quod scriptores non destru
unt ista glo. qui scribunt z per istam glo. fa
cit. C. de pecu. l. sed hec § pretor z l. fi.
de agnus. § fi. ff. de l. in principio fac.
l. obes. C. de ac. z ob. quod teneri in qui
dibus est species fructibus ut l. i. § i.
de li. ho. exhiben. § quod non potest fieri per
pactum ut l. tuo. ff. de condi. z de iste
facit l. in stipulationibus § quam ff. de
v. ob. l. z. w. est quod in obligatione fa
ciendi succedit obligatio ad interesse ut l. ab
alio ff. de re. iudi. z l. stipulationes

no diuidunt ꝑ. ad fin. ff. de u. ob. in hac
residet dy. u. forte eſt electa in diſta
ꝑſone ut. l. int artifices. ff. de ſolu. z
cy. defuimat in. l. ı. c. qui bo. te. poſ. ſz
credo q no poſſ compelli ad ſtuꝫ qꝛ tm
eſt in obligatione extraneorum perem con-
dicio ut. l. iuſſu pu. ff. e. quaz/ dicas pl....
in. l. ſtipulaciones no diuidunt ad iſtaz. l. Et
dy. z bn q hic eſt inſtipulatoe in obligacione
legali ſtuꝫ ut in obligacione hois que
ſuccedit in loco obligatoriis legalis

Queritur e si plures

Bi pluribus minat omnes ſatiſdare
ſi plures minant de omnibus ut vnꝰ p
omnibus ſatiſdari z hic ſepto ſingulare
concepta aduerſz inter refert hoc dic
inſeq ad fi. ff. dc hic q caueat z c. di
cit glo. q ad ꝑſonaz alioꝝ refertur.
gtra in. l. ſi ita ſtip. ff. ꝯſequenter. ff. de v.
ob. ſo. glo. z dicit q ſunt contenti noie
ſuo z alioꝝ z inde glo. illa que in-
pit noie ſuo z alioꝝ. t. Bartholus.

Quum opus/ Nomine hoc
edictiz dat ꝯtra hr̄edem
ad penaz no ad impenſam
hoc dicit glo. ſignat queꝫ
et no ſoluit inde glo. que incipit
ut. c. exceſſit. de fur. l. heredes quoqꝫ.
ſꝫ ibi ſunt lis ꝯteſtata. nl' ſi no erat
ꝯteſtata quenit heres ex ſuo dolo dy.
Quid ſi aliquis edificauit ſpreta
minacione et hēat ius edificandi an
heres ſuccedat in pena z dy. dicit q
ſic q ad hr̄edem ꝑuenit opus ſuuꝫ co
tempto edicto ꝑdictiz z ſic quo ad pe-
naz tm̄. hēs ſiue hz ius edificandi de
factus ſiue non Iste quero ſi ſunt
ſca minacio plato qꝛ tenebi ſucceſ-
ſoribꝫ ete inſolidiz ad penaz z inpen-
ſam ut ex. e. l. ıı. nā ſemp eadem
ꝑſona. ſ. eam iur ꝯtinuit ſꝫ hic per
mortez defecit alia ꝑſona ꝯtinui-
ue licet fungat eadem. Bartholus.

Si is cui opus/ Iſtud
intelligū eſt iure ſcripturā
ideo tranſit in ſingularem
ſucceſſorem. h. d. i. ſta. l.
Cap. B. e. l. non ſoluz. ff. morte ſol
ue ut glo. Cap. d. l. vim facit. ff.
q̄ dm. ı. q vi aut claz tres ſunt ſo.
ut in glo. z de iſtis ſo. qꝛ quibꝫ tenꝫ
vna z qꝛ quibꝫ tenꝫ aliaz/ pma tenꝫ
glo. B. e. l. ı. ff. hoc autem. ſca ſolu
ta eſt ſup hys que no. B. e. l. de pup
illo. ff. minac. ubi requirit q edificans
ſit ſciens z tunc ſm illaz glo. eſſet
vera ſo. in quo ſunt ignorantibꝫ hic
no ſꝫ qꝛ illa glo. eſt falſa ut ibi dixi
ſequens ſo. eſt vera q hic teneat
ad penaz ibi ad inpenſaz nec patit
dapnū qꝛ hꝫ regreſſuz ꝯtra alium. ſim
ꝯ. hic. z dy. z omnes cont/ in aut in ſit

diſtinguendiz. aut opus ſunt ſuuꝫ
ab eo cui ſca ſunt minacio z tm̄. ſuc
cer quibꝫ ad penaz/ ſiue hoc interdicto
ſiue q in aut clam ut ı. q in a claz
l. competit in fi. aut edificauit ſucceſ-
ſor z hic aut ꝓhibito ſunt ſca mineꝫ ſm
formaz edi. poſita in. l. pretor inq̄t. B. e.
hic emptor ſi ſunt ſciens tm̄ i ſolidu
at. ad penaz ſm hoc edictū ut hic z da.
l. vim. facit. ff. tn dm. no interdicto
q vi aut claz ut ibi z no. B. e. l. ı. ff.
hoc autez z ſic eſt caſus in quo qui
aut clam no ꝯpetit cu iſto/ ſi vero
minacio ſunt ſca in ꝑſonaz tunc ille
cui ſca eſt minacio tm̄ q vi a claz
ut. B. e. l. ſi ꝑcm̄. ſi ipſe edificauit
ſꝫ eo cui mortuo nl' alienante ſuc
ceſſor ignorantibꝫ no tm̄. qꝛ minacio
eſt extincta ut dco. ff. tam dm. de
iſta diuiſitate minacionis in re nl' ip
ſonaz dixi in. l. de pupillo. ff. mort
ſe. B. e. z ꝓbat hac. l. formet vna
q. ꝓmiſiſti me no edificare in tali
fundo vendidiſti fundiz emptor edi
ficauit quibꝫ tm̄. glo. format in. l. ıı.
ff. opus. B. de ab. in inu. ca. fac. dic
q ꝓhibicio eſt in re z ideo ſequunt
rem quocūqꝫ vadit ſꝫ in cm̄ mo qꝛ
ſunt ꝓmiſſio ꝑſonalis no ſequunt
emptorez ut. l. fi. B. de ꝯtrahe. ep.
tm̄ venditor ex ſco emptoris ut. l.
ſtatuti. ff. adeat. ı. h. ı. z de hoc ibi
ſꝫ hic eſt in rem ideo in ſingularem tranſit
ſucceſſorem z c. Bartholus dot.

De dapno infecto Rica

Glosa/ ꝯtinuat vno mo/ dic.
ut in ea nl' dan eſt. B. de minacione
noui opis que fit qꝛ ca dapni in
fecti ut. B. tn. l. ı. ff. minantibꝫ ſdo
poſt illuz titulū ponit hic ti. de dap
no infecto

Cum res/ cap. ı. e.
l. pretor. ff. ſitum. vi
cini. ſo. q hic dicit
de incipit intellige
ab inde diſtantibus
ſm ja. de are. Eo
ꝯpo. q ſi pretor delegat tranſfert z ſic
apud euz no remanz ut. B. de offi eius
cui ma. eſt iur dic. l. ı. in fi. ꝯuicta. l.
ı. ff. de nonac. ſo. ibi tranſferri inqͥe po
nit ut ibi no. z ꝑdcā vera i indice or
dinario delegante z ſic facit ad q ca
ꝯd. ipſe remanz qui tranſtulit ꝑtatez
in pincipez remaſit iurdicco de quo. B.
de legi. l. no ambigit ꝑ glo. z dot. c. de
legi. l. fi. Quid in delegato ſubde
legante an apud euz aliqd remanz
ı. dicaz/ q B. de iur. dic. o. iud. l. inbe
re cauere ſo. dicaz ſtatim/ in. l. ıı. ff. ſi ...

de dapno ifecto Rica

ubi glo. tangit ¶ Queritur nunquid
in hac ca. offerat libellus. Et an re
quirat lit. cont. Item an sna. diffini
tiva dicatur. i. in. l. iiij. §. hoc autem.
¶ Item queritur an delegatus subdelegans
aliquid sibi retineat. dic. dicit quod non
nisi aliquid sibi expresse retinuit. et tam
sub delegatus attemptavit ut extra de of
fi. dele. quamvis et c. si delegatus. et h
vidi pucto et dem. no. quod si delegatus
subdelegat ad eum non appellat ut. i. quibus
et a quo appel. l. i. §. i. et hoc ideo quia apud
eum nil remansit iurisdictionis. Item a
sili. si ille cui facta est cessio. item
alii cedit quia apud eum nil remanet ut. i. ad
treb. l. i. §. de illo. et. l. exactissime. et ibi no.
et. C. de her. vend. l. emptori. et ita in dele
gato licet secus in ordinario ut hic i
tex. ratio est quia non pot. a se abdicare iuris
dictionem ut. l. legatus. ff. de of. pro.
¶ Quero unde hoc est quod ergo video quod omnes
rectores civitatum et castrorum hodie potesta
tem exercent ea que sunt mixti et mere
imperii. Bo. debetis scire quod nos habemus
triplicem universitatem. una est larga
que facit provinciam. et hec dem. cont. merum
et mixtum imperium ut. ff. de offi. pre. l.
illicitas. §. qui universas. et. eo. ti. l. iiij.
et de offi. rec. provin. l. i. et. ptoli. Secunda vni
versitas est minus larga que constituit
civitatem et habet dem. cont. coherentiam in
dictarum usque ad certam quantitatem
et in levioribus criminibus. sed merum et
mixtum imperium non habet magnum. C. de
defen. ci. l. i. et in aut. de defen. civi.
§. et iudicare. et §. audient. et §. ius
iurandum. nisi. §. fallit. i. quibusdam
civitatibus quibus hoc est concessum
dem. cont. ut civitati romane ut. l. i.
§. cum urbem. ff. de offi. pref. ur. et aliis
quibusdam civitatibus lombardie que
habent hoc ex illa constitutione frederici extrava
ga. de pace constantie de qua noluit fa
cere mentionem glo. in dic. §. iusiurandum. i. fi.
magne glo. alie vero civitates habent
merum et mixtum imperium ut ex privilegio
speciali vel ex consuetudine longa vel forte
utuntur eo de facto. Est tertia universitas mi
nima ut castrum villa et silva et ista siquidem
subsunt alicui civitati vel alteri castro
maiori nullam iurisdictionem habent sed omnibus
cui subsunt habet iurisdictionem in eis. ut. l. qui
ex vico. i. ad municip. et. C. de ira. h. l. iiij.
et. C. de epis. et cle. l. nulli. §. ceterum
in aut. qui mo. na. effi. sui. §. siquis
vero exequatur quam talia castra nulli ci
vitati subsunt sed subsunt soli presidi pro
vincie. hic magistratus eius municipii habent
eandem iurisdictionem quia defensores
civitatum et deb. habemus titulum. C. de
magistratibus muni. Fuit unus modus legendi
ubi azo ponit insu. Fuit alius modus intel
ligendi ille ti. de defensione civi. illa ergo
castra que utuntur mero et mixto imperio
aut hoc habent ex privilegio aut ex consuetudine
aut de facto hoc faciunt nunc ergo in proposito

inhac. l. et. i. l. iiij. et ubique magistratus muni
cipales appellantur defensores civitati
vel rectores castrorum que civitatibus
non subsunt proinde habent dem. con. sed in
illis civitatibus et castris que habent de
iure privilegio vel consuetudine merum et mix
tum imperium in illis idem dico quod in pretore
ut presides dic. hic et. i. l. iiij. imperii. et. §. i.

Dampnum. Cum. l. se
quenti exponit quid est
dampnum infectum sequentes ex
ponit quid est dampnum dampnum
¶ Ad primam oppo. quod magis
dicatur infectum illud quod non factum est sed hic
saltim subest spes. So. hic loquitur
quantum ad istam glo. ¶ Secundo oppo. hic dicit
quod dampnum de admittere. contra illud di
minutionem quod est usucapitur ut. ff. de pecu.
her. l. depositum. Sed pot. usucapi non
sed locum ipse titulus ut. l. dampnum. §.
i. i. o. dicit glo. Fateor quod melius di
xisset a deperdere ut dicit l. depositum
ubi dic. quod licet illa sit propria significatio
ibi ponitur tamen assumitur unum pro alio sic in
l. veteres. ff. de contra. emp. ¶ Queritur
quid de lucro quod timetur amitti. et dic
ut in glo. Bartholus doctor legum.

Dies cautionum. ¶ Nota
differentiam inter renovare
et prorogare ut. l. sed et si
mulierem. C. de procura. cum
similibus ¶ Queritur utrum magistratus ipse
possit renovare et prorogare. et glo. dic.
quod sic. i. e. l. §. duas impen. glo. mag.
py. q. ut non. i. e. l. pretor impen. glo.
super verbo statuere. l. a. de ac. i. de. dicit
quod non p. l. cum pretor. ff. de iurisdi. cum non
sit commissum. dicebat Fra. dicebat aut
sunt imposita semel iussu pretoris vel
presidis et ad magistratus non pertinet
sed solum cognitio localis aut imposita
est iussu magistratus et pertinet ad magistra
tum et hoc teneo ¶ Queritur de quantitate
ubi hic loquitur glo. dicit de quindecim
cum nullam habeat diem limitatam sed so
lum officium iudicis ut. l. pretor impen.
quo quot dies prorogatur vel renovat. Sed
quid statuit dies longior vel brevior
quam sit consuetum ut. l. si finita impen.
i. e. et no. insti. ff. de his qui no. infa.
l. que ipsi. §. pena quamvis sed merum ubi
est statutum certum tempus ut in fine
prin. et ipsa eius. et hic renovare et
prorogare prodit clare ¶ Queritur de q.
occurrentibus ipsis diebus contingit quod fi
nitus presidis non habeat arbitrium in publicis
maleficiis venit potestas novus et du
rante primo officio fuit electus pro
aliis sex mensibus in idem officium
prorogatum ut hic cum similibus. ergo sed ar
bitrium pro suis sex mensibus continuis
dies. si secunda electio fuit sed finito primo
tempore sine dubio est renovare si fuit

sci durante primo. Addite uba sequendo
illa sunt apta ad nouum officium ut quod dicit
choymus cum perfectus sex mensibus et hic
est nouum officium. Si vero dicit proximus
temporis primi officii, hic idem est officii
proximitas. Idem no. glo. in si li depat.
l. si unus. ff. pacis. v. Idem diceremus
in glo. sup. ubi minime fiant de fidei.
ti. l. iii. ff. questitum. Bartholus dicit

Si nihil dicem. Potest intelli
de die interponende et de die finiende
obligationis ut in glo. prima. ¶ Ex quo no.
quod licet quis faciat non tamen debito mo
do, non debet parere pretori et fiat ex de lege
iusti. spo. c. fi. ¶ Item ex dictis no.
quod pretor permittit ut possideat sic in se
creto non est necessarius executor.
dicatur in ff. ut. assumo quod signatum
in l. i. et infra. temporis ff. mag. et oppo.
de l. iubere cauit. C. de iudi. o. iudi.
glo. in l. i. et in l. iube cauit multum
se involuit. dicunt quidam hic est spale
et ista est uera ut ibi dicitur. Sed primo
de statuto p. l. cognitio. ff. ut bonorum
C. de offi. eius cui man. est iur. de
ubi cognitio pot delegari. glo. dat
aliam so. in l. iube cauit. quod ibi non pot
delegari quod est ex suo decreto. Sed istud
est falsum per l. ea que. ff. magistratibus
i. ad municip. ubi et primi decretum non
pot delegari nec competit iure ma
gistratus. dat aliam so. quod delegat habita
aliqua iurisdictione et filia in l. nec madante.
C. de tu. et cu. da. ab his. Tu debes
scire ut intelligas duo sunt remedia
unum an cautio dampni infecti sit mera
vel mixta imperii. et dic quod sit mixti imperii.
ut l. iubere ca. et glo. dat regulam
quod illud est mixti imperii quod iudicis officio
nobili expedit et requirit preeminentiam no
bilitatem. non cautio dampni infecti expe
dit nobili officio iudicis ut i. e. l. in
glo. ff. et c. ¶ Sed quero quotuplex
est mixtum imperium. et dic quod est triplex
quoddam est mixtum imperium magis et istud
est quod requirit plenam cause cognitionem
ut aequalem coherentiam et ista non dele
gantur regulariter ut hic. ff. si tamen et
si forte daret. fallit in l. ult. C. ubi
et apud quem tutore minorum et in l. nec
mandante. C. de tu. et cu. da. ab his
et insti. de acc. tu. ff. Sed hoc iure quoddam
est mixtum imperium medium quod habet sum
mariam cognitionem et missionem in possessione
tamen sine coherentia et istud non pot dele
gari nec competit magistratibus ut l. iu
be cauit. C. de iurisdi. o. iudi. et i. ad
municip. l. ea que. ff. magistratibus. fallit
in cautione dampni infecti propter celeritatem
ut hic et C. e. l. i. Est quoddam mixtum im
perium quod requirit summariam cognitionem tamen
sine missione et non aliud et istud pot
delegari ut l. cognitio. ff. ut bonorum
C. de offi. eius cui man. est iur. et ista
sufficiunt quibus ad prædicta quod pretor
in tuendo cautione mixtum merum et mixtum imperium
¶ dicit hic duabus rebus tamen concessa. et
primo tres ut quartum. primo quod pot iube
ut caueat et ut l. i. Item pot dicere præsta
re ut l. iiii. Item pot mitti in possessionem
ut hic et ff. si nihil dicem. Item pot con
promisse decernere in fine so. Fateor quod
istud quod dixit iur. consult. duabus sin
hoc. ff. Sed et si respicias toto et superiora
permisit quatuor et ista est uera ubi
missio mittitur in uindicandis et cognitio
super cautione in fine est iurisdictionis si
plus quod expedit iur. actionibus et ideo
pot delegari ut no. in dec. ff. ubi de
cetero ¶ Ego quero quot sunt remedia
in dampno infecto unum est iubere cauere
et istud pot expediri per magistratibus non
tamen vicinos pretori. ut l. i. et i. l. iiii. ff.
si tamen vicinum. Secundum est renunciatio vel
prorogatio diei et in hoc dic quod quod dicit
Ja. de are. aut sunt interposita missionem
magistratibus et adeunt pretorem prorogatio
et artatio diei ut hic infra. cum glo. sup.
a. et cu. l. cum dominus. C. de iudi. aut sunt
interposita cautio missio pretoris uel per
sidis et hic non debet expediri per magistra
tus ut hic secundum Ja. de are. Tertium
est mittere in possessione ex primo de
creto et hoc pot facere magistratibus ut e.
l. ff. si ut dicem. quartum est cognitio non
admittentium pignoribus captis et
multa indicta et istud magistratibus
non pot facere ut hic. quintum est cog
noscere super cautione in fine non ad
mittentium et istud pot facere magistratus
ut hic. Sextum est interpone secundum decre
tum et non pot quod requirit plenam
cause cognitionem ut in v. si diuiat. Sep
timum est post interpositionem secundi decreti
mittere in possessionem rei ipsa et non pot
ut hic in v. si forte. Octauum est post
missionem ex secundo decreto facere eum qui
erat in possessione expellere et hoc
magistratus non pot facere ut in v. sif
orte. Secundum vnam lec. Nonum est qui pot
missione ex primo decreto tamen debet se re
dere possessor. ut quia iudex multa inna
re ut creditus veniat et caueat et
hic magistratus non pot facere ut discedit
a possessione ut hic in v. si forte secundum
aliam nobilem et singularem lec. ¶ De
cimum est qui ille qui missus est
dicitur de possessione exire quod reus cognitione
venerit et satisdat uel aliter se bene defe
dit ut hic infra. secundum tertiam lec. et hoc
magistratibus non pot. Ista tenuit Ja.
de are. tamen non sic perfecte ¶ Quero utrum
istud quod permittit magistratui municipa
li possit delegare. et glo. distinguit. Sed
dic quod non pot delegare tamquam delega
tus. ut l. i. de offi. eius cui ma. est
iur. dic. si cognitio et illam potest

delegar' ut l. cognicio ff. ut honorum de offi. eius cui man. est iurisd. Sed an iste sit delegatus audite l. uir q possit subdelegare sicut delegatus a principe ut C. de iudic. l. a iudice Sed hec est l. pretoria secus si esset imperialis ¶ Contra qd si appellatur potest q in hac materia appellari possit q dubium est / ad q appellatur semper ad priorem / qui ipe delegauit dit ad proximum superiorem / qui ipe in delegante audite l. proximus l. imperii et in x. d nas / ubi pretorem ut presidem etc.

¶ Pretor ait / Non fiet missio contra absentem nisi prius inueniatur ad domum in qua habitabat ut prouincia / ut nullo habitante / libellus ipsius domibus applicetur h. d. ¶ No. q ille qui non habet certam habitacionem est uagabundus ¶ Item no. hac certe esse libellum conuencionis ¶ Item no in dubium illud q dixit de citacione ad domum / utrum absentis sufficiat dy. B. de li. agno. l. i. § i. dicit / indistincte q sit p. l. sane quia de excu. tu. ubi dicit textus alternatiue ad faciem uel ad domum / quod sufficit alterum ut l. si heredi plures de cond. insti. hic uero idem dy. dixit q ita domum sufficiat citacio ad domum si non potest haberi copia persone ut hic et deci. l. i. dolo. ag. et j. q. ui aut clam l. aut qui aliter § et si forte / et habet textus primo ex. de eo qui mit. in pos. ca. rei seruan. c. si quis textus Ro. uult q primo persone deinde de domum / et hoc textus glo. no. i. c. causam que / ex. de dolo et contu. ad l. sane de fit q illa alternatiua est ordinis q primo ad faciem sed ad domum si personaliter reperiri non potest ¶ Sed queritur an est uerum q non possit reperiri / hoc in q sufficiat non reperiri in iudicio / sed in corpore de exhiben. § si uero iudex q requirat q non reperitur in ciuitate et hoc uidetur tenere primo in deci. c. si. tu dicis quidem est prima citacio / quod uero in hac causa in qua fiunt in iudicio tunc sequendem est causa que celeritatem desiderat ut causa depere infecti ut B. l. i. uel alie que ponuntur j. de ap. rec. l. si hic sufficit q non reperiatur in iudicio ut possit citari ad domum ut hic i. d. abesse. In aliis uero causis requiritur q absit a ciuitate ut dec. § si non quidem in auc. de exhi. et deci. c. si. C. de anna. exe. l. ut preferantur. Sed in absentes fiunt in iudicio tunc semper sufficit abesse a iudicio ut sic ualeat citacio ad domum ut B. deinde l. et post edam impub. et ibi no. et C. quibus et quando iudex aue. qui semel et l. ab eo. C. h. et ibi no. insigne. l. et l. i. § item ci edicto quo sen. sine app. re. et ideo dico q textus indeo. § si uero in auc. de exhi. et intro. re. non ponit ordinem necessitatis sed magis curialitatis /

¶ Sed qualiter apparebit q iste non reperiatur. Ro. in causis ubi sufficit abesse a iudicio satis constat eo q iudex in audiencia ipsum citari faciat cum talis absencia possit subici oculis iudicis ex ea causa intelligitur seruata commissio citacionis circuis q non de excu. rei iudi. l. [illegible] ad exhiben. faciat B. Fini. reg. l. si in iure. Si uero requiritur absencia a ciuitate tunc credo q debet fieri inquisicio et discussio an possit ibi reperiri et si non reperiatur citetur ad domum ut dec. § si uero quidem in auc. de exhi. et intro. re. et B. de l. iij. l. cum quidam § si. cu. l. se. ad solitudines discussionis que fit de rebus sine dico consilij j. de [illegible] re. l. iij. circa q. sir commissionis ista talis iudex committit tali nuncio ut uadat et diligenter perquirat per ciuitatem et si eum reperiat percipiat q tali die ueniat q si eum non inuenit et ad domum sue habitacionis domum nuncius refert se sic fecisse et sufficit sed uidetur q requirat q iudex inquerat si abest ubi sit et tunc det dilacionem sem distanciam loci absentis ut dec § si uero quidem Ro. bene faceret iudex hoc faciendo tamen si non faciat processus propter hoc non redditur nullus quia decius § non ponit ordinem necessitatis ut dixi s. illa inquisicio / ubi sit fit solum ut sciat iudex quibus dilacionem det quia tamen dare est in eius arbitrio ut ibi no. sig. uult dare dilacionem arbitrio suo et hoc non caueri potest fateor tamen q si det dilacionem minus breuem tenetur pars que lesit et de iure tamen potest appellare ut ex. de dilac. c. i. et sic patet q processus non est nullus ¶ Item qui textus dicit q debet citari ad domum ubi degit cum sufficit citari ad stacionem ubi consueuit stare ad artem exercendam Ro. non sed debet citari ad domum ubi habitans moratur ut l. i. § i. de li. agno. licet sit ar. contra j. de inof. l. item apud labeonem § queritur sed ibi soluitur ¶ Sed quid si maiori parte anni habitant in una domo minori non habitabit ut faciunt ciues qui [illegible] mensibus in estate habitant in ciuitate cum sufficiat ibi citari ubi maiore parte anni consueuit habitare et uidetur q sic ut j. dam. infect. l. maiore q textus so cii. ex. de elec. c. cum in cle. Sed puto q ibi debet citari ubi degit tempore citacionis ut hic dicit sed quibus ad intimaciones ex qua loquitur c. cum dico Jo. benedict q textus ibi dicit ubi morari contagerunt etc. Et sic in proposito hic dicit degit et sic imperfecta [illegible] quod non est quo quid si in diuersis domibus equaliter habitat q inspiciatur tempus citacionis sed quibus ad illam maius dicit ut dec. c. nouit. ¶ Quid si non habet habitacionem propriam ubi citabitur textus hic dicit q ad proprium

dic aut est qd de aliqua seu palia
rei mobili & tunc dz fieri citatio ad
ipsum locum legendo ibi citatus vel
ibi assistendo ut hic innuit tex. &
glo. si vero esset contentio de pecunia
vel alio debito vel delicto tunc dz citari
in illo loco vel hospitio ubi plus consue
verit ut l. ij. & ibi no. C. ubi de cri.
agi oz hoc ultimum no p hunc . de eloc.
c. ex pte. in glo. sup vba illud autem
penitus hoc autem no posse facere
intrinsecus ex maiore contumacia fre eo
no quod C. supplex est ad idem glo. in
contumacia vel si hominem cum tenendo
repierit citet ad locum ubi commisari &
hospitari consueverit. Sz quid dz in
cius referre pro se fecisse sine foras
contumacibus. s. se disquisivisse & non
se citasse ad domum sive habitationis q
vba intelligunt de pmo ut l. si itaque
cum & cum le. secus si dixit simpliciter
se citasse ad domum qua tunc citati
to no tenet. Sz quid si iudex qsitus
sit citet psonaliter vel ad domum. R.
sufficit intelligi eum ad domum si pson
liter no invenerit ut C. dixi. R. ad. l.
sine oz ff. oz intelligi ad domum sive
habitationis. idem si committeret simpli
citer citet et debent ista vba intelligi
civiliter & sm iuris formam ut C. de sen
l. si stipulatio & deh. & postu. l. ita
illius. ff. quidam recte & q ibi no. & de
l. ij. l. si legatum sm nonc in silibus
tu isto tam relatio unum deberet scri
mus lata ita q in ea etiam pdicta
includerent at no sufficeret licz enim
in verbis iudicis psumitur contineri verbo
est apta comprehendere tn no sunt in vbis
nunc. sicut dicimus in teste. C. de
sui. l. i. & den. ob. l. sciendum ubi de
hoc. Q uero quid si statutum dicat
q citet quis psonaliter vel ad domum
ete tunc intelligeretur simpliciter q alteru
fieri sufficiat nulla specia distinctione
psona repiatur vel non ut sit inter
cum aliquid addat et alr vel operaretur
et eius q no. decre. nen. l. no solum
de l. e. iij. ff. si vero fuerit dol. v. l. si qui
Q uero an debeat fieri distinctio
an repiatur an non & vr q sic sicut
de ipso principali ut l. i. ff. i. deh. ag.
put ibi loquitur de ptre & deo. c. cum
de dolo & contu. & ex. de elec. c. cum in
ecclesiam in causis hic ubi pmo ad do
mum q pcurator & si q vi aut claz l.
aut qui ca. ff. & si forte ubi pns de
munere aut q pcurator dic aut co
stat vel notorium est q dns dimisit
pcurator vel alium administratorem bonorum
& tunc ille pns dz requiri q ad domum
citari ut l. i. deh. ag. & sic intelligo
decr. c. cum & hic aut hoc no erat
notorium & tunc secus ut hic in silibus
Q d. inducit. l. istam ad q. testium
examinatur ad eternam rei memoriam
ut in aut. S. & si quis. C. de test. &
dens sui. prop. l. ult. & l. iij. l. neglia
si debiteris ad l. aquil. an sufficit
domum fieri citato & d. dicit q non
attat intererit de testi. ff. pt. ibi ad
esse voluit vel abesse & psua psona
Si vero loquitur de examinatione q fit
post litem contestatam & sufficit q imputatur
sibi dz in aliquo fuit in medio si vero
no est & hec verba ponit q debet
adibitis in aut. S. & si quis. c. de testi.
Jo. an. distinguit istam quam & eam
ponit de reg. iur. l. vi. in mercia
libus sius & in pmo membro qn enim
lis contestata est tex. contra dam d. iij. C. qui
ex. ut lit. no contestata & bn. dicit Jo. an. qs
fit examinatio testium ad eternam rei me
moriam in eum in quo no est pcatur
mortis vel absentie diuturne testium
ut qui examinant excepte rei ad exte
pcam tunc dicit vim d. in aut. de te
sti. ff. pt. cum fit examinatio ad et
nam rei memoriam p morte vel p abse
ntiam diuturnam & tunc sufficit fieri domi
ut C. qui ex. ut lit. no contestata & si non
dicit tex. credit ad occultis ipsi si ex
pectaret q veniret in noticiam plus
mtiorum testes morerentur q esset ab
sentia quz examinant an lit. contestata ad
ordinem autem ut puta aliquis exceptionibus
pbande & tunc pnt examinari testes
absente pte ar. in aut. qui semel. C.
quo & qn iudex & deo. c. cum & l. per
auditum. ff. sin autem reus. C. deinde
& idem dico in actore replicante &
volente in replicatione pbare si vero
actor vult pducere testes sup causa pri
ncipali tunc requirit q reus pns sit vel
latitet ut de. c. qm. R. ponitis ex.
ut lite no contestata si vero examinantur
post litem contestatam & tunc tene q tenetur d. ista
vba sunt sua in effectu licet sermo
verborum videatur & vr q no bene di
cat qui dicit q actor volens pducere
sup ea principali q tunc requiratur
contumacia non dicit vim p. l. in neces.
subvenientes ff. de fideius. l. quidam. l.
neque in fautes. c. t. ubi contra absentem
latitantem vel no latitantem & absentes
excusata causa procedit & in cognita
decretum habitationis interponitur ergo q
dicat in cognita appet q testes exa
minant & contra no latitantem ide pro
bat in mia via. sm decretum interponit
in cognita ut C. pre. ff. & dz constare
de debito ut l. si. C. de bo. aut. ipos.
Sz constat q sm decretum in hac via
pot interponi contra no latitantem in c.
l. si finita. ff. si forte ff. satis ex his
q testes examinant contra no latitan
tem qd dicimus intus est ista qdam
sunt excepiz absenti patent pnn pnud.
cum ut pnn decretum & in isto no re

quia latitatio et sufficiat citatio ad domum
ut hic et in similibus. Et ita dico in proposito
si testes ad eternam rei memoriam exa
minantur ad effectum aliquem causae principa
lis, ut excludendam vel iudicandam
actionem ad excipiendum, tunc non requiritur
latitatio eadem ratione, facit ff. ad exhib. l.
thesaurus. Idem in similibus. Verumtamen
sunt in quibus petitur plenum preiudicium
ut supra eodem decretum, et tunc requiritur lati
tatio regulariter ut l. Fulcinius in principio ff.
quibus ex causis in possessionem eatur. § quod si latitare et § si adversus
fallit tamen quae celeritatem desiderant ut
supra e. l. si finita § si forte, et in
liberali ut in decretali l. neque infantes de li
beris. Idem dico in proposito testes si exa
minantur ad eternam rei memoriam ad aliquem
finem plenum preiudicium tunc requiritur latita
tio ita loquitur textus in authentica de testibus § porro
et C. qui frequenter § porro et ideo tunc non
sufficeret citatio ad domum. Ita intellexit
dominus Cy. nisi aliquid interveniret propter quod
perimeretur latitatio de his quae no. in
l. Fulcinius § quod si adversus, vel non ad
vertitur hic an fuit citatus vel non personaliter
sed hic an latitet, vel non, et ideo quia
ille qui servit fuit in iudicio postea ab
sentis se propter latitare ut no. in
decretali § quod si adversus et per Cy. in C. pro
possessore doce in l. vi. eadem C. Et ideo tunc
potest procedi ad testium examinationem licet
non citetur personaliter, et hoc non sit contra
ut decretali authentica qui semel quod et quo
modo de do. et contra C. Item et illa est ra
tio quia post litem contestatam non requiritur quod citetur
personaliter ad domum ut dicit Cy. Sed licet
testes possint examinari in casibus ex
ceptis ubi non requiritur latitatio ut
hic et tunc sufficeret citatio ad domum sine
latitatione et ideo qui timet de morte te
stium vel absentia diutina quae illa ce
leritatem desiderant ne pereat copia pro
bationis non requiritur latitatio ut decretali C. quo
modo. Est in hoc non contra. Idem in liberali
et similibus. Idem dico in casibus in quibus
non potest provenire ad diffinitivam lite
non contestata quia tunc requiritur quod pars citetur
personaliter vel quod latitet si est causa
tractetur de plano preiudicio, nisi sit de cau
sis exceptuatis praedictis, et sic intelligo
quod notatur per Ino. in C. fi. de eo qui mitti
tur in possessionem causa rei servandae quod tene mente.

Ultimus dicit hic in glossa. Ille vagabundus
est qui non habet domicilium, nos habemus
glossam in l. eiusdem § relegatus ff. ad mu
nicipalem ubi dicit quod ille qui non habet ullum
domicilium est vagabundus. Lonun[?]
est dicta in textu domicilium et habitationem. Secundum
illam glossam requiritur quod civitas sua esset ca
pta, vel esset destructa, quia aliter haberet
domicilium. Secundum credo glossam bene dicere quod vaga
bundus est qui per mundum vagat et ita
videtur sentire Inno. in decretali C. fi. de eo qui
mittitur in possessionem causa rei servandae in ultima glossa et hoc
sentit glossa in l. hereditas ubi de
iudiciis et de istis vagabundis tangit

glossa in l. i. C. ubi de cri. agi oportet et spec
ulator de expe. iudi. adi. § siquid et § se.

Ultimo nota ex § quod, quod eadem
non habet locum ubi ultra annum non fuit adap
tum, nam quod dicitur de anno non habet locum
ubi non est in causa, ubi non est in domi
cilio, et hoc dicebam parte de facto dicebat
statutum huius civitatis quod de quolibet
contractu de quo fieret instrumentum solveretur
pro gabella sex denarios pro libra, quod istud sta
tutum non habet locum in contractibus qui sunt
super re inestimabili vel non continet aliquid
inde extimabile per libram ut hic et C.
de advo. div. iu. l. ita autem in principio.

Iterum quid quod contra

magistratus qui fideiussores non fecit dari
actio in factum quae vim continet interesse hac
dicit. Contrario C. l. fi. C. de ordi. cog.
et l. ex maleficiis § si iudex de actio. et
obl. et insti. de obl. quae ex quasi male
ficio ubi non tenetur ad interesse sed quantum
equum iudici videbitur. Possem dicere quod hic
in iudice qui peccavit in non faciendo pro
dolum propter sportulas, ibi in iudice qui deliquit
in faciendo iudicando contra ius, vel
hic est speciale ut in multis aliis inqui
sitionibus ut not. de inquisitionibus Bartholus.

Hoc autem iudicium

perpetuum § situatus est in l. iiii. ff. de dam.
infec. et quia habet utilem viam et cottidia
nam et male dictam plures vicarii in car
su lectionis eam aliquam attingere
iste § continuatur in precedenti et continuatio
duo dicta usque ad § si tamen vicinum. Ca
vetur damni infecti debet postulari iudice
sedente pro tribunali pone ante per te.

Nota quod iudex damnum punit si suum officium
non exercuit si ab eo fuit postulatum.

Secundo nota quod cautio damni infecti debet
postulari iudice sedente pro tribunali.
Et per id primum dicendum et nota quod non requiritur
postulatio. C. de cent[?] et quinto sup.
in margine glossa non solvit Cy. dicit
quod ibi loquitur in eo qui erat obligatus
iniure precedentis stipulationis contra
diem vii. diebus interpellat per hominem, hic secus.

Secundo primus ad mediam contra et nota quod
iudex debeat exercere officium sine petitione
alicuius privati ut ff. de offi. pre. l. congruit
in principio et in authentica ut nulli iudicum § et § si
quis non coll. vi. et C. de epis. et cle. l. si quis
in hoc, sed illud quod iudicis officium consistat
in his in quibus versatur principaliter publica
utilitas, hic quod versatur privata utilitas.

Tertio oppo. quia et in his in quibus
versatur privata utilitas debet suum officium
exercere aliquis privatus et parte non petente
C. de app. l. eos contra fi. et l. iudicibus
sed dicit doctor quod ibi officium iudicis re
spiciebat utilitatem publicam et reverentiam
altioris iudicis ad quem erat appellatum,
hic vero privatas utilitates tamen respicie
bat.

Quarto oppo. quia et in his

in quibus versatur publica utilitas cum iudex et suum officium exercere, alias puit ut dare curatorem dementi litiganti contra se ut C. de admi. tu. l. sancimus §. 1. dare aduocatos pupillis et miserabilibus personis non potentibus ut ff. de offi. proconsul. l. 4. §. aduocatos. sed ibi iudicis officium respicit miserabiles personas et actiuum, ut dare defensores et administratores, ut nec secundum. Credo quod iste opinio quod non tenetur dare tutorem nisi in tipe llatus et tunc est actibus primis et persona miserabilis ut ff. de magis. conuen. l. 1. § in negotiantibus, que glo. hic allegat per gar. so. hoc quod ff. dica lex loruz, quia iudex non pot prendere probabilem ignorantiam ut quia tales persone sunt in iudicio contra se. sed §. magistratibus loquitur quod iudex pot prendere probabilem ignorantiam, quia pupillis non fiat in iudicio contra eo.

Ut igitur ista materia liqueat cum queritur utrum iudex teneatur supplere suum officium non petitum sic distinguo, aut tale officium respiciat primo publicam utilitatem et tunc ut l. congruit et in auctentica nulli iudici §. 1. et §. qui vero, aut respiciat utilitatem privatam et hoc aut respiciat venientem aliquibus iudicis et tunc ut l. eos in fi. et §. iudicibus de app. aut respiciat solum partis utilitatem et hoc aut respiciat miserabiles personas et actiuum aut non. primo casu aut iudex non pot prendere probabilem ignorantiam et tunc ut C. de admi. tu. l. sancimus §. 1. et l. nec quicquam §. aduocatos ff. de offi. consul. de lo. aut pot prendere probabilem ignorantiam et non tenetur ut l. 1. §. magistratibus de magis. conuen. secundo casu qui non respicit personas miserabiles vel actiuum, hic non tenetur suum officium supplere nemine petente ut hic §. Ulterius oppo. quod facit preterea, hic dicitur quod debet postulari iudice sedente pro tribunali, contra, cum cautio dampni infecti expeditur summarie et celeritatem desiderant ut ff. l. 1. et 2. et l. qui bona §. dampni. sed in talibus summariis non requiritur quod iudex sedeat pro tribunali ut ff. quis ordo in bo. pos. ser. l. 2. §. dies. so. quedam cause summarie sunt que examinantur in forma iudicii parte citata et spectatur sequi certa sententia tunc debet peti iudice sedente pro tribunali ut hic, ibi in illis summariis que in forma iudicii non aguntur ut ibi non. Ulterius contra istud quod quia in interrogatoriis que agitantur in forma iudicii non requiritur quod sedeat pro tribunali ut ff. de int. act. l. voluit §. 1. so. illa materia de interrogatoriis actionibus non est sine scrupulo quod hic examinare non intendo, dic ut ibi et plenius per Cy. C. de confess. l. 1. in 4. quod vel possessor fingere certa contra quod in cautione dampni infecti quantum ad limitacionem

dici requirit cause cognitio ut l. preterea in pri. in C. sed hoc non multum placet quia et illam cognitionem reputo summariam sufficere ut l. qui bona §. 1. Venio ad q. ff. pro qua iudicium utrum iudex tenetur supplere suum officium sine petitione, ego quero ut illud quod facit iudex ex officio suo parte non petente valeat vel non. et primo de offi. iudicis nobili et in quod valeant, ut patet in omnibus casibus in quibus procedit per inquisitionem ut no. in l. in §. si publico de adul. item in datione tutoris ut ff. de tu. et cu. da ab his l. illud et l. se. ergo videtur quod non valeat ut hoc §. et quod dicit de in inte. resti. que requirit libelli porrectionem ut de. de offi. iud. c. iudicis officium et ff. de minor. l. papi. cum et l. in cau. §. cum cognita. so. aut tale officium respiciat publicam utilitatem et valet ut in omnibus casibus quibus procedi pot per inquisitionem, aut non respiciat utilitatem publicam et hoc aut dirigitur contra certam personam, ita quod in ipsa ferri sequi certa sententia, et hoc non valet sine petit. ut hoc §. et in resti. in inte. ut de C. iudic. cum sibilibus, aut non dirigitur contra certam personam ut speratur sequi diffinitiva sententia et hoc aut istud officium consistit in dando administratorem miserabilibus personis, aut in acquirere alia. primo casu aut queris de furioso et prodigo et valet dato et sine petit. ut in. exequ. tu. in pro. ca. l. fulcinius §. adeo et no. C. de tu. l. hoc autem in prima glo. in tex. C. de admi. tu. l. sancimus §. 1. sed non quis de pupillo vel adulto et differt tutor a curatore, nam curator datur litis et ad negotia, quod dicit ut ff. de tuto. l. quibus §. si pupillus et de tu. et cu. da ab his l. illud et l. se. et insti. de tu. §. item in utili et C. qui pe. tu. l. 1. et quod ibi no. per doc., si vero respicit aliud quodam et hic videtur quod iudex possit supplere tale officium nemine petente ut ff. de bo. pos. l. fi. mus. in pri. Credo hic quod non habent officium nisi securita ratio hic tue partis eadem utilitatem impont ar. de bo. pos. l. 3. §. minito et §. acquirere. Scdo quero quid de officio iudicis mercenario, quod desinit actionem de quo dicitur in l. in pri. C. deposit. et ad vide quod istud officium consistit circa duo. primo circa id quod primo in persona quis indicit ut facere procuratores, dare dilationes et similia, et de hoc hic contra; secundo circa id quod cadit in persona partis principaliter ut opponere exceptionem, producere testes, instari et similia, et de hoc statim dicam, de primo videtur quod tale officium possit exerceri ita quod valeat sine petitione partis, ut recipere libelli inalecto ceptum ut ff. de offi. ass. l. 1. et 2. cum

nemo puta. l. ij. nisi. Item exigere
satisdationem aliquem ut. l. ij. ff. qui s. c.
de vino tri. Item dare dilationem ne lites
fiant immortales ut C. de iudi. l. proper
andum. §. i. ibi hoc enim magis iudicia
a litibus peractis est [...] et aut iubemus
e h. et ut nulla ter. tep. c. q. o. t. l. si
in fi. Item punire de non petitis an[te]
gentibus post litem contestatam ut l. ediles
§. Item sciendum de edi. edic. ergo ita quod
non valeat sine partis petitione ut ff. de
de sol. l. iam hi. §. post et C. de iudi.
l. properandum. §. et siquidem ibi actores
continua in [...] et [...] Glo. dis
tinguit/ aut tale officium exercet contra
partem contumacem/ et non valet nisi parte pe
tente ut dicto §. et siquidem/ et l. ad per
emptorium/ aut exercet partibus presentibus et
tunc aut pertinet ad litis ordinationem aut
ad litis decisionem. Primo casu/ aut res
picit iuris publici observantiam ut in libel
lis dilationibus iuramento calumpnie et
similibus/ et valet et parte non petente ut
l. i. ff. de offi. asses. et C. ut nemo pu.
l. ij. et de iudi. l. properandum. §. i. C.
aut iubemus et ut nulla. c. tunc in q[uo]t.
l. si. aut respicit partis utilitatem
ut quod plures dentur vices producendi
et non valet parte petente ut ff. iudi. sol.
l. iam hi. §. post. Secundo casu quod pertinet
ad litis decisionem tunc in hiis que emergunt
ante litem contestatam non valet si non petatur
sunt hiis que emergunt post litem contestatam non
requiritur petitio ut l. ediles. §. Item
sciendum de edi. edic. nec obstat quod
dicitur ff. de [...] l. de pupillo. §. qui opus
ubi iuratio calumpnie non defertur nisi parte
exigente quia ibi quibus dixi loquitur
in iuramento cau. universali/ super toto
[...] quod respicit publicam utilitatem
et observantiam publicam iuris ut dicto §.
ff. et eciam (?) [...] ff. §. qui opus loquitur
in iuramento particulari quod magis respi
cit partis utilitatem et non requiritur parte pe
tente/ ut ibi patet. Tercio quero in quod
officium iudicis potest parte non petente
exercere ea que principaliter in persona partis
inducuntur ut opponere exceptiones pro
ducere testes et aliquas probationes et nunquid
sic/ et potest exceptionem contra inhabiles per
sonas ex suo officio proponere ut ff. de po
stulando. l. quos prohibet/ de precu. l.
filius. §. notum/ et quod ibi no. Item
potest ex suo officio partes interrogare ut
ff. de interro. act. l. ubicunque ab [...] no.
C. de iura. ca. l. ij. §. quod observari cum
fi. glo. magis pie. Item potest testes
obscure dicentes ex suo officio repe
tere. ut in aut. de testi. §. illud tamen
et ibi no. et extra de testi. c. cum clamor
et de fide instrumentorum c. cum Johannes. Item potest
inducere testes et instrumenta ut C. quod et
quod iudex. aut. qui semel ibi di[citur]
quod absente actore iudex procedit pot[est]

quisita veritate quia veritas non potest aliter
queri nisi iuramento partis et ipsum iudicem
videant. §. et [...] / pro hoc tex. et glo. C.
de app. l. ampliorem. §. i. et ibi no. et
contra in quod non valeat probatio illud quia
le iudex non potest supplere defectum ff. de
offi. presi. l. illicitas. §. veritas et [...]
desinit advo. pre. l. i. et ibi no. [...]
l. [...] et ibi no. et ff. de fer. l. ij. et ibi
no. so. distinguo aut iudex vult
officium tale exercere in hiis que pertinent
ad tuendam publicam utilitatem/ ut
sunt decorum et potest ut dicta l. quos pro
hibet et l. filius. §. notum/ de precu.
aut circa alia respicientia privati
commodum et tunc aut vult inducere
probationem interrogando partes vel repete
do testes aliquos in iudicium inductos
et potest ut l. utique (?) de iure. cau. et quod no.
in aut. de testi. §. illud tamen/ in similibus
ff. allatis/ aut vult ex suo officio te
stes et instrumenta nunquam in iudicium inducta
inducere et tunc aut iudex vult inducere
quod parte absente in eam quo contra eam non
potest procedi ad diffinitivam sententiam et potest
ut in causa principali ut C. quo et quod
iudex aut. qui semel ibi per conquisita
veritate causa et in causa appellationis ut dicta
l. ampliorem. §. i. et quod ibi no. et sic
patet quod [...] que ibi dicit quod est speciale
in causa appellationis/ non est absque questione
[...]/ ut patet expedivit aut vult inducere
pro parte et tunc regulariter non potest pro dicta
ratione que dicunt non posse suppleri de
facto/ fallit in duobus casibus primo pro
inquirendam veritatem inter [...] in iudicium
deducta/ ut in aut. de tabel. in prin. et
ibi no. Secundo fallit pro inquirendam
conditionem testium inductorum/ ubi ex suo
officio mittit personas ut dicitur ut habetur
glo. ff. de testi. l. ij. in glo. super
verbo [...] et ff. de magistr. que
l. i. §. curatores et ibi no. et in aut.
de testi. §. i. in glo. que incipit in
certis locis et [...] alibi.
Quarto quero quid in criminalibus
nunquid iudex potest inducere probationes
pro partibus procedendo sine attestationibus
[...] ut satis diffinitivam sententiam quod quis
videre potestis/ distinguo tres casus
/ aut procedit accusatore et accusato presente
aut accusatore tamen presente/ aut accusatore
absente reo tamen presente. primo casu dico quod
iudex potest novas probationes inducere
ut ff. de penis. l. si non defenduntur
in fine/ ubi primo accusato permittitur
quod se defendat. Secundo/ parte [...] indicant
ex suo officio de crimine [...]
tur/ et sic potest iudex testes inducere
ut queratur utrum homo sit nocens
vel innocens/ cum testes dicunt pro utroque
parte ut in aut. ff. iudex. pro hoc ff. de

qo. l. i. in fi. iuxta post confessionem
tei iudex alios examinant ut cono·
officiet ꝙ principes ibi laudat pro
hoc. C. de aboli. l. ij. ꝛ ex. de coll. ex.
ꝛ ij. ꝯ hoc glo. bene facit. ff. de glo.
obitu. in. l. iij. C. si iudicium ꝛ paha
iura ꝛ iones portas iudicii. ꝙ diffini
tam ¶ Ego enim qui reus est abius
/tunc aut loquens in debitis in qui
bus imponit pena usque ad decem
tam/ ꝛ tunc ꝙ. q. arbitrum pot procedi
ad diffinitiuam sententiam sed iudicium o
pi. j. de penis. l. abitum/ de quo p
ty. C. de accu. l. abietem in ultra. q.
ꝛ tunc pot p abiite ꝓbones iudicare
quia hoc pot in criminibus ut ff. ꝑ
uximo dixi/ q. in multo fortius in cri
minalibus/ ubi maius periculum est ¶ Ca
so cum qui accusator est abiuis reus p
sonis/ tunc dicimus cum iudex no pot of
ficium accusatoris sibi assumere ꝑ reo
postulante de iuris nomine aboleri
ut j. de accu. l. libellorum. §. fi. in silibz
fit dixe ut hunc casum/ ꝛ qui accusator
est prius est illa/ ꝙ qui accusator e prius
sequitur diffinitiua sententia que facerit
plenum preiudicium ut infamiorum/ rei pu
blice iudici plus permittitur ꝑ qui accu
tor abest/ non sequitur diffinitiua/ ꝑ
solum abolitio que preiudicium preiudicium
facit cum alius admittitur ad accusandum
et ideo iudici minus permittitur ꝛ hoc
in dicta disputatione dixi si eam diligen
ter intueatis ꝛ ista tangunt per cy.
licet minus perfecte. Et ut que desinit a
duo. pti. l. i. ꝛ p spec. de diffinitione
ꝛ allo. §. fi. v. et bi. ꝛ v. se ¶ Va q
rit dy. utrum iudex possit condempnare
victum victori in expensis/ si no pe
tit/ ꝛ quidam dicunt quod no ar. huius lre
dy. tamen dicit ꝙ iudex hoc possit/ ꝑ hoc
cuiusque post lit. ꝯt. q. ꝛ c. ut. l. eo
lex. §. ita sciendum de edi. edic. si hi
iudex no facit/ no pot imputare
ut hoc. §. dicit ipse credo ꝙ ludicant
ut pz expedita theorica. nam hoc
ptinet ad decisiones ꝛ loquitur de iuris
tibus post lit. ꝯt. q. iudex pot ut
ff. dixi/ item tale officium respicit pri
uatam utilitatem nec respicit personas
inhabiles ꝛ actu p prii. q. iudex
no tn. si no petat ut dixi. ff. eam sua
ꝛ sic glo. que est. C. qui prouo. no
est ne. l. fi. que dicit simpliciter iudice
qui obmisit condempnationem expensarum
teneri de intelligi si fuit petitum ꝛ
iste. q. respiciunt priuatam partem ¶ Ter
tio dicta sanspcton quid ipse dicit ꝙ dz
pot caucio iudice sedente pro tribunali
queritur utrum debeat offerri libellus
ꝛ dicit ꝙ no q. voluntatem desiderant
ut ff. e. l. i. Contrarium dicit ff. primo
§. quoniam ibi tractus est libellum
ꝛ ex. pro hoc facit illud ꝙ dicit causa
cognita fieri. j. e. l. prator inquisitio. ꝛ l.

qui bona. §. fi. ꝛ. l. se. Spec. tamen ꝙ
sufficiat qualiscumque qualis petitio/ ꝛ sine scriptis
ꝛ sic no sit necessarius libellus ut ipse
notat in spec. de libelli conceptione. §. nunc
uidendum. v. xxxij. quilibet de ar. tamen
ꝙ sit necessarius libellus ut ff. de offi.
ꝯsu. ꝛ le. l. nec quisquam. §. ubi decre
tum/ ubi iudex plenissime uti in offi
cio iudicis requiratur libellus ego
credo ꝙ requiritur libellus/ nam cum
ista petit officio iudicis nobilis ut no.
j. e. l. inquisitio/ ꝛ in. tex. j. dicti ob.
l. scriptorum/ alias ꝛ glo. ibi dicit qui
buscumque officium iudicis implorant in for
ma iudicii ꝙ necessarius est libellus ut
no. ff. quibus ex. in bo. po. ff. l. ij. §. ei
os/ facit ꝙ no. de iniu. acc. sup. rica.
hoc tn no est sine dubio ut uidebitur
j. pre. q. ¶ Septimo quero utrum procura
tor in hac causa lite contestata requiratur/ dicit
dot. ꝙ in omni causa in qua fuit cita
sequi sententiam ꝙ necessaria est lit. ꝯt. lz
ipsa cum debeat agitari summarie uel
eum no sit res in iudicium deducta/ nec
ualeret processus ut C. de lit. ꝯt. l. i.
ꝛ aut. offeratur/ hoc tamen spec. in spec.
de offi. iudi. §. postea v. ꝑ quid
utrumque/ ꝛ hoc credo verum p. l. tertium.
§. idem scribit si quis lit. ꝯt. ipse ꝛ ex.
ubi tenet ꝙ in actione ad exhibendum
requiritur contestatio/ ꝛ tn constat eam
requirere summariam cognitionem/ ut ad
exhi. l. iij. §. sciendum/ ꝑ si dampni
iudicio pendente contigerit hoc rem
edici. j. e. l. si finita. §. eleganter
vezoti nolo vim tenere ꝙ glo. j.
e. l. qui bona. §. qui alieno/ in glo.
primo obstat ꝛ tn in. dicte ꝙ ista cau
tio non petitur in forma iudicii/ q
glo. si uera est in. quod nec libellus sit
necessarius/ nec lit. ꝯt. requirat p illa al
legatum. ff. pre. ꝙ lz hec no obstante
credo eum quod. ff. dicta sint uera ce
nam in tractatu nam quibus sit ꝛ cum dampni
in infecti ut sup. ff. e. l. i. §. summa
ꝛ l. de pupillo. §. sextus/ ꝛ tn tamen
ꝯtenciose requiritur libellus ꝛ ꝯtestatio
litis ut no. in dicta l. de pupillo. §.
qui opus ꝯt. ꝛ ex. cum ideo fiat illa p
secutio ut sciatur utrum debeat caueri
uel no/ primo ꝙ cum cognitio requiritur
ꝯt. ꝛ ex. ut. l. prator inquisitio. ꝛ l. qui bona
§. qui dampni ꝛ. §. fi. j. in hoc. §. ꝙ
debeat peti iudice sedente pro tribuna
li/ hoc est in forma iudicii/ aliud no
sederet iudex pro tribunali ut l. ij. §.
dies. ff. quibus ex. bo. po. ff. ꝛ illa
glo. que est in. §. si alieno pot ali
intelligi/ iudicium ꝙ ibi no prestatur
in forma iudicii. i. no loquitur ibi
de uera cau. iudiciali/ ꝙ est desiderabi
libus iudicii. ꝑ loquitur de quodam

uocaui te spali / q p̄stat̄ ī ista ca/ui
deb q̄ro. cum pdca esse opiniones z uo
si requires pressi fūn siue libello
uel contestacōe nō putarz cū uilli
ipo iure / nec suspensa ius ↄstitutu/ tn
demu fit dubiuz ut j. de re iud. l. a
plat / ſ p appellacōm rescindat / sūr
appellacōnis ↄriaz opiniones tenet
ſ de hoc an possit appellari z dubita
tū q dic ut in spec. de offi. iudicis
ſ. iudex offic. v. ſ an in eisdem /

Bitum vicinum / c ff. q
licet potuit alius adire / inchoauit
iste hic ut l. 2. C. si tu. uel cu. iud.
fo. hic nō est quid impuler ingratitu
q ipe nō potuit / q licet / sit ius / hic
iō posita hic infi. remanz ↄtra. uo
dic q hic ingratus nō ledit in plus
ī aliquo / ubi ſcm̄ tutores ledit ius
pupilli / licet possit restitui . sicuti
dic ī iudice / qui male iudicauit
et sic ledit ius ptis / nā tñ / licet
possit appellare pt ut diciz j. de minor.
cons. l. fi. vii si pcto aliquid coraz
iudice z ipe deneget nō tñ inde
si potui ab alio eque commode postu
lare q nō / c oriuerit glo. q h
intelligat vicinum . g. dicat q pro
xime iudica . ſ Ja. de are dicit
q dz accipi locus vicinus ad arbi
triū iudicis . l. ar. l. si quis aliena
dem. . z l. 1. de min. doli . ↄsidera
ta qualitate psone / loci z rerū ut
l. 1. z. y. B. si quis cauconi . h. viij
ↄtra. ſ in can. hem. de elec̄ti. ext.
de pben. c. pu. li. vi. ubi dr locus
vicinus p duas dietas / z pdca ue
ra de vicinitate ciuitatum / castror
z terraz / ſ de vicinitate psonarū
quale dz intelligi dic plez. j. h. t. ſ
si causis in pn. pendeat inter cū sup
ueniente maiore iudice inior
debeat silere ut iudicis superui
ente ī ciuitate aliqua ducatus
z uel q sic p istaz . l. ſ ↄtra inī
con. an. de defen. ci. ff. nulla / coll.
iij z glo. hem. C. de epi. sac. lac.
l. michil . li. xij . ad istaz . g. nō videt
uel dic q quedaz sz iurisdictionis
delegataz ↄralis ī aliquo tanti
z hic superueniente maiore inter
cessat omnis iurisdictio ut hic / et ex.
de offi. dele. c. uolentes / qui for
te / hic sunt / si uero sz iurisdictioz
ordinariaz dic q quedaz est in sig
na z sicha . minor . fort maior z
nō ut eo pnte ut l. fi. de offi. p
consulis . z ex. de puil. c. antiq. v.
diuitias ſ cū ea que ptinent ad
extra us iurisdictionis nō dz cessare /

ut prestat legibus Bartholus .
Hec autem . clau. offi. j.
de act. z ob. l. monetarius . dy sol
uit q ideo / quia succedit in locum cau
onis sipl. omisso hoc nō est ius
simplr. z ideo est spale hic . ff. ist.
q lex concessit / sic heres j. ad. l.
li. repe. l. y. Bartholus legum doc.

Pretoris / offico . ff.
de l. tra . f. fi. j. de
acqui. pos. fo. ibi lo
quit in primo decreto
hic in fo. / ultimus ff.
de l. ij. insi. et l. si finita z l. si no
xale . B. si ex noxe . ca. aga. fo. hic sunt
missio ↄtra nō duz z ideo ptebit se
cus si ↄtra dum / q ipe efficit dns
ex ſo decreto / ultimus offo. j. e. l.
hoc amplius . f. fi. z l. si finita z
l. si noxali . B. de nox. / adūte tua
sunt uba / q̄z fit missio ex ſo decreto
ↄtra duz / z tunc missus de ſo decreto
efficit dns ut l. ij . si ex nox . ca. aga.
aut fiet missio nō ↄtra duz z tunc
aut uelz ius sz iure / z tunc patz causa
usucapiendi ut hic z l. ↄsialit . B. de
nox. aut sz ius iure / z tunc aut est
ius iure separabile a psona / z tunc aq
uit sentins ei qui est missus / aut
nō est transmissibile z tunc ↄdic̄t ut . j.
si noxali . B. de noxa . ſm dy . z bn qui sta
est missio iā illius iuris / sentus si esset
sca missio tunc ↄtra duz q tunc pat
cā usucapiendi eadez rone Bartolus

Si plures sunt dm̄ . Co
ta unum expliz non cauente / fit missio
in pone si plures petunt mitti oms
ex primo decreto equaliter admittentur
li. d. / c offo. de l. si finita . ff. ru
antez j. e. fo. ibi ex ſo decreto . hic
de missione ex primo / ultimus offo.
j. e. l. ff. si ante solue ut ibi / ultius
offo. j. e. l. pretor . ff. inciz / et ideo ac
to ex stipulatu uel in fau / dat uteq in
quibus est ↄmissa ſ missio ī ponez
fit utiliz / ſz pone q equalit
sint missi cū equalit agent . l. d.
q sit fo. z py. ↄtra ſ pro rata et be
ne . vi infi. glo. adde her uero q
in tm agent extra tōe ut . l. pretor . ſm
ei j. e. ſ extra tōe agit pro rata dep
in ut j. e. l. ex dapni . ff. quod z j. pro
g. z c. dy ſ ↄtra pdca in j. de solut.
l. in hys . ff. si uero z de epis h. l. ut
uel inim. ff. fi . ubi uel q dz acq eq
lit licet glo. allat pro contra . ſ ad. l. in
hys . ff. si uero dic q ibi summa debi
ti principalis erat equalis io eqliter
in utraq causa intellr soluta / nec
attendit ↄmoditatis usurar q modicū
interest in cuius solicat q equalis
est debitz ut ibi nō . l. ut uel inim. ff.
fi. dic q filij hnt unum libtor eqlit
ut filij nō ut heredes z ideo pro rata

hereditate non inspicient Bartholus

Evenit ut non in quidem / ista est bona l. et expediaz mag lpus l. ii. l. px. ff. si. cui. l. so. si dampnum contingit ante petitam cautionem dominus non tenetur. si vero quia cavent pro derelicto habet. h. d. et ista. l. dz intelligi qn dampnum accidit pro solum / secus si culpa dni ut dicaz in. l. flumini ff. e. e. Bartholus legum doctor

Pretor ait / dampni istud edictum fit hic contra non admittentem et contra cavem / et di hic quod pretor comminare gt ut l. ii. ff. si ante. & de inna. cu. due so. dant. una est quod hic est speciale alia quod ista pcllaz corrigit et istaz tenz glo. hic / in. l. qui bona ff. qui alieno. e. e. dicit quod non corrige est speciale / vel dic quod hic supplebitur ver ibi vetat pretor innare ¶ Oppo. de. l. indecuniis. & de. l. hi. in. so. hic est intimaz de credulitate de hijs prolene diciaz / videtur ff. qui alieno ¶ Oppo. de. l. si finita. ff. siaz. so. ibi loquitur de missione ex so decreto / hic ex primo. ¶ Vario adquesiz / di hic sub exc. ec. pone quod pretor pdixit pronuntiationi dubitatur de ordinarie ma. an debeat satisdare de rato et cy. formaz in. l. i. C. de pena. insinu. q. ti. nos hem hic practicam quod satisdat sub hac exceptione quod fideiussor teneat si apparuerit revocationem mandati vel non fuit glo. in. l. in fine. & de adim. tu. et dicitur. e. l. in quos. ff. alieno et qui ibi dicimus teneat / ¶ Iste fuit ad q. quedam fuit vulneratus dubitatur de morte pretor vult intervenire ad defensionem an possit et cre sub hac exceptione possit admitti nisi apparuerit vulnus non esse mortale ut hic et. l. qui mas. e. e. sum. ia. de ac. et istud est verum qui ex eadem pressu pot sequi adepnato vel ad quid esset nunc admittere sub hac exceptione non video an ex eodem processu possit sequi condempnatio dicaz. e. l. dampni. ff. solum ¶ Sz oppo. et in indistincte pronuntiatorem repellendum in dubio ut. c. de i. in. l. si. quicta. l. fi. i. de muner. et no. i. ff. ad auen. so. illud verum ubi e dubium an sequatur pena pecuniaria / an personalis nulla sua invitatione cause vel qualitates secus si ex causa invitatione hoc contingit quod hic admittitur sub exceptione ut hic exceptu apz ro pz intuenti ¶ Hoc eodem pressunt / habeas hic de se. decem tex. hoc eodem ptinet ad futura dampna non ad pterita et hoc az quod non ex alemo pro dampno pterito actio in factum interdicto de tollendis vindanbz fiant / hoc dicit usque ad ff. de hijs ¶ Igitur pro pluribus et usque ad ff. in quibus di quare sunt sum illud edictum / so quare sic sunt sum sa ibi in eum. de sa. de ac. tangit hic unaz q. pone quod cum phylosophus malt dimittere emphiteosim et non solvere pensionem an possit de pena p dy. i. l. i. l. i. l. b. in quo / et ibi dicitur.

Unde queritur / B. ait quod hic prosequitur iiii. consultus tantum qui dominus mea dampnum dedit an cautam petitam et di in duabus prima qui dominus domus ruinose petit ut sibi liceat rudera tollere. sa qui nichil petit pro abeo petit ut rudera tollit. sa in. & quid si dominus et ista subdividit in duas / in prima non sunt negligens nec impeditus impedimento necessario pro probabili quod poterant delinquere pro non sine incommodo ut. l. nec non pu. B. eaque ut ua. et hoc voluit dicere gravius in. l. quod hic forte so loquitur qui sunt impeditus impedimento necessario et probabili. sa incipit in. l. hoc amplius / et hoc probat in. & denique et hoc sum verum loquitur quia tenz sa. de ac. licet glo. aliter intelligat ut ex sequentibus apparebit ¶ Certa tamen quidem di hic quod agitur hic de dampno iaz sc contra. B. prox. dicit quod agitur hic actione in factum vel interdicto de rudenbz tollendis / non illo pro F. alio dicit et male licet so. hoc interdictum non possit in arbore ¶ Oppo. di hic nisi quod tum rudera tollere vel cedes pro derelicto habere / contra B. e. l. evenit / ubi liberatur solum prendo rudera pro derelicto / so. l. evenit loquitur qui dominus domus destructe fuit in negligentia hic vero non fuit negligens Bz cont. quod si non fuit negligens dz sibi caveri de dampno pterito et futuro / ut l. hoc amplius / glo. dicit quod corrigit vel addit / indigete dici iste glo. nescivit quid dicere quod in. l. pretor nisi e dampnum vel et hic vel hoc amplius est dampnum vel et non est insitum quod se corrigit statim loquitur iste in adiutus ambus ut dicei in divisione / Ecassume tres duo uba ut hic ad ipsius. l. aut dampnum dat ante cautionem petitam / aut post cautam petitam an eam prestitam. primo aut distinguere aut ille qui passus est dampnum negligens fuit / et nullam cautam contra dominus domus ruinose si vult rudera tamen pro derelicto habere ut l. evenit. & e. pro si petere et ipse rudera / tunc competit de dampno pterito et futuro caveri ut hic / aut non fuit dominus negligens et tunc aut dominus domus ruinose petit ipse ut rudera tollat et tunc non admittet ad tollendum nisi de pterito dampno et futuro caveat ut hoc ff. aut potest abeo / et tunc aut iste dominus non fuit impeditus impedimento necessario et probabili / et tunc dominus domus ruinose

cogit vicinum tollere vel pro derelicto
h're ut hic. Ex quo si dns. edificii fuit
impeditus iusto impedimento et ita no
et hic cogetur dns. domus ruinose vi
cinum tollere et de dampno futuro pro
bito cavere vel edes pro derelicto h're ut
supra l. hoc amplius. aut post con
tes. petitam et cau eam pstitit et hic dicit
ut in glo. et dicam j. e. l. si finita §.
eleganter. Bartholus legum doctor

De his autem Ex portata in fundum
alienum ex ruina fluminis non pot quis tollere
nisi de dampno futuro caveat sup qui
esdam nec. consil. et sup quosdam et de
precio quorum cognitio est neccessaria h. d. unde
glo. que incipit. Ex eo quod dicit est de dampno
et c. ponit de dictione aut que ponitur
adicitative cum quod dicit. quam non precedit
aliquid cui adiiceret et hic ponitur incep
tive ut l. i. §. hoc aut. ex e. quam precedit
aliquid cui pot adiicere et hic aut illud
quod precedit erat ita generale quod poterat
comprehendere illud quod ponit dictionem
aut addit et hic ponitur restrictive seu
exceptive ut C. de tusfac. l. tutsgere
et quod ibi non in glo. ii. aut non precedit
nem et hic aut quod sequitur post dictionem
aut habet diversam rationem et ponitur adiecta
tive ad sup et adiunc ut hic et no. in pri
glo. que incipit de infecto aut habet
eandem rationem et ponitur correctiue ut
hic in x. idem neratius sup lex. quam
tenemus et hoc de dictione autem sicte hab
in l. ii. ff. neque eius cum quo in nis. no.
et l. sed et si l. impu. ff. de pet. her.

Exp. de v. Idem neratius sup lex. qua
tenemus ad omnes alios nec consil. h
sunt apti glo. prima tenem apud istos
et neratius loquitur in casu suo et
alii loquuntur in casu eorum et in §. idem
neratius est ro quia est quod impu
tet duo naues et hoc tenet glo. quam
longe sup dictione aut et dy. et ja. de a
re. tenent quod neratius corrigitur et
non est ro quod fuerant in culpa dns. sed
vi fluminis et sic neratius loquitur
in eo casu quo dns. non potuit prude
et corrigit alios. nam cum nec acto
nec reo possit culpa imputari sit
impari cum quod melior est conditio co
nentis ut l. si fun. §. sequitur. j. de ri
ob. sup dy. Quero quod est ratio huius
quod hinc dat. dicunt quidam de dampno
infecto quod est fluminis quod non est ratio
cum illa glo. que incipit de dampno
est falsa. dic quod quod ratio nec nis
fiat ei ut dicit in sequenti glo. et pz in tex.

Quero quid si dns. rei exportate
vel dicit. dic si lacus erat incio sui
ita quod re integra pot nisi peti cum
co ut j. e. l. fluminum §. idem fluminis
et §. apud ut dicit distinguere ut ff.
prox. §. al. etiam est quod alibi dico
vel posse peti ut ff. prox. §. ibi

re integra et c. iste §. indicat ad quod
vos vicini intrant in fundum tuum
an possis retinere donec vicinus cave
at dampni et ur quod sic ut hic et l. in his
de incen. rui. nau. contra est l. quibus
ad l. acquil. ista ratio nichil valet
quia l. quibus dicat quod non includit sed ut
sum sed donec sibi caveatur tenebis
tu est quod non possum includere nec ob
stat hec l. quod hic non hec alia actio
contra dominum rei vel contra dominum tue ideo
pretensum michi consuluit ibi hec a
batur actione. f. actione de pastu pecor
vel l. acquil. ut l. qui fundum ff. de
presc. v. hoc non in. sufficient ratio
nam ff. pr. hec actione et possum in
consulere pretensum ut l. prior. §.
si. quare dic quod ibi servus ideo quia
nimis est periculum in retinendo malum
quam in aliis rebus quod facilius pere
unt ut ibi patet et c.

Quesitum est si solum
sup ficiarius tyr. satisdare dns. vero
non reputatur h. d. iste. §. et nota
ligantur istis. §. intelligamus §. in l.
qui bona et c. Bartholus legum doctor

Sive autem corpus
Certiusque licet nis mihi sufficiat quod pro
mittat de dampno infecto nuda cautione
h. d. et oppo. ad §. quibus de §. fine
ff. solvit in §. i. et dicit distinguere
et c. et contra domum fuit sed ista ni habet
sunt, sed duo primo quod dicat quod sup
ficiarius habet personalem similitudinem quod
est verum cum h'at utile dominium ut l. i. et ii.
si ag. vec. pe. et l. i. §. i. sup desupfic.
vel sua res sibi non sunt. item dicat via
le in creditore p. l. creditori. ff. de op.
no. nun. ubi pot innuere solve quod. sed
quod dicit in hac §. quibus quod quis quis
convenit noie suo et hic loquitur. §. sive
autem corpus quis quis convenit no.
alieno. f. dni. cuius procuratur dicit supficia
rius ut hic et dicit ff. b. i. l. in. nisi et
hic loquitur §. quibus sup dy. summa
istius materie pona j. e. l. dampni infecti
sup ptinet. Quero quis vult
mittere in possessionem cum mittat in possessionem
pro quantitatem supficie in edes totas et
dic quod sic ex primo decreto ex secundo non nisi
pro quantitate et idem in similibus h'ui
bus in his sup glo. quod tene menti
ad id quod dicam j. l. prox. et tene menti
glo. et quod eam et incipit ex primo de
creto unde glo. in §. sive que incipit
primo satisdat nisi ubi ponit racio
quam ponit dy. in l. de pupillo §. in
portam. ff. b. i. et dicit in l. i. i. fi. et l.
qui viam et facit glo. in l. sed an me.
ff. de pig. Bartholus doctor legum

Celsus quoque iste §. est
difficilis et dividit in duas primo
quaerit debeat caveri de re cuius usufructus

est altius. Bar. quat. puideat contra
usufructuarium contrahentem, ff. a ibi q si
impos. Item ff. a dividit in duas, primo
quo in missus contra fructuarium impetrat
hoc decretum. Secundo quo propter contumaciam fructu-
arii transit ad dominum, et fiunt sibi omnia et
quaerit quatenus dominus contra fructuarium fue-
runt ff. a ibi idem autem. Item adde ad
tex. ibi prohibebit, subaudi: ex secundo de-
creto contra eum imposito, tu sequamur ad
l. sequentem et ibi declaravimus vim.

Quaeritur autem

Primo ponit quid debeat
fieri proprietario vel fructu-
ario non cavendo. Secundo
ubi fuerint proprietario co-
venit contra usufructuarium. Tertio quod
usufructuario contra proprietarium. ff. a ibi sed e
contra ibi et si fructuarius. ¶ Cap. i. c.
l. qui bona. ff. i. sy. B. prox. sup. glo.
¶ Ultimus oppo. de l. hatterius. B. de
usufr. Ubi dicit glo. hic quod erat mo-
dica impensa tu. dic quod licet refectio sen
omnis refectionis pertinet ad fructu-
arium ut hic et j. e. l. ut fruct. et l.
dapni. ff. ei cum et dicam j. de public.
l. cotem. ff. qui maxime. Secundum quemque
sa. distinguere ut dat l. hatterius. ¶ Item
oppo. de l. quibus m. d. ff. in si ad fi. l.
hoc amplius. Secundo in ff. celsus fuit fru-
ctuarius prius requisitus et sibi com-
missa custodia et noluit satisdare propter
quod dominus est coactus satisdare. Ideo
tunc primat. adhuc in fine. ff. m. d. ff. ubi
fuit interpellatus ipse proprietarius ipse
fructuarius, non ideo primat. potesta-
te stante utendi, nisi sit in mora cave-
di proprietario de conferendo sibi parta
in usufr. ¶ Ultimus oppo. m. l. quibus
m. d. ff. in si et d. ff. si fructuarius.
Sed aliud in fructuario, aliud in proprieta-
rio, quia fructuarius est possessor in re sua
et tota custodia sibi est commissa, ut
l. i. in si. et ff. cave. B. usufr. quemadmodum.
cave. et non usufructuarius quemadmodum
faciat quod debuit non cogitur nisi prius ali-
quid praestet, ut hic et j. e. l. si proprietarius
sicut diximus in fideicommissore. Sed dominus
si ipse satisdedit facit id quod debebat
fructuarius, ideo statim cogit contra
eum ut sibi caveat de conferendo, sic
diximus in posterum in l. si quibus in ma. c.
dene. ff. et quod ibi non. et istud voluit
ibi sentire sa. decre. ¶ Cap. de l. re-
peti in si. B. qui in usu. amit. so-
pr. domus erat destructa, non to-
ta, sed non credo quod aliquid faciat ad formam
sive sit destructa tota sive pr. ut
j. e. l. si proprietarius, ibi solum retinebit
et c. Istud enim repetit adhuc cavere
in forma vel utili mandati ut dicet
j. e. l. dapni. ff. ei cum non confessoria

et ideo nil ad formam si usufr. sit extat.
¶ Et ut liqueat ista materia adverte
ad duo verba, aut interpellatur pro cave-
re dominus et fructuarius et tunc quibus
pro suo iure habeat cavendo contra non
caventem fit missio pro iure suo non
caventis ut l. si finita. ff. si de vecti-
galibus. j. e. et l. qui bona. ff. i. aut in-
terpellat usufructuarius tamen non proprie-
tarius et tunc aut est contumax et tunc pri-
mum decretum imponet mittendo in pos-
sessionem totius edicti ut B. ff. quemadmodum
et hac l. quibus in primo. Si vero post primum
decretum non cavet et tunc actor petet ut
contra fructuarium veniat ad secundum decretum
et prevalebit tamen ubi fuit ut ff. celsus in-
secundo iure domini salvo manente ut j. e.
l. si finita. ff. si de vectigalibus, aut
propter contumaciam fructuarii devenit ad dominum
et tunc dominus caveris prevalebit usufructu-
arius iure utendi fruendi ut ff. celsus
in fi. aut fructuarius fuit obediens
et tunc repetit adhuc deinde cum prestabit
primum sibi contingentem ut l. quibus in
fi. et l. si proprietarius. Si vero fuit solus
interpellatus dominus si fuit contumax per primo
decreto fiet missio ex primo decreto
solum respectu iuris domini effectualiter, quia
usufructuarius est possessor. Domini dominus
vero non est possessor usufructuarius ut
j. e. l. cotem et l. si finita. ff. si de vec-
tigalibus, idem in secundo decreto. Si vero pe-
titor propter negligentiam domini venit contra fructu-
arium tunc credo quod fructuarius nil possit
petere nisi ei aliquid praestiterit ut
hic in fi. et l. si proprietarius, vel quia adeo
primo loco hoc omnis pertinebat. Licet
secus contra si propter negligentiam fructuarii
devenitur ad dominum ut B. dixi et predicta
sunt demente sa. de are. Item ubicumque
dixi propter contumaciam fructuarii sit missio-
nem totalem edicti intellego si fuit inter-
pellatus suo nomine et procuratorio nomine
domini ut l. i. in fi. B. h. i. Secus si tantum
usufructuarius tamen, quia tunc sibi tamen preiu-
dicaret, sed si interpellat ut dominus tamen
tamen non est in l. pretor. in pri. B. e. — dixi
¶ Nunc prosequemur istam materiam et primo
quaero quae erit forma interponendi
secundum decretum contra fructuarium, tex. vide-
tur hic quod prohibeatur uti frui. ergo di-
cam in ff. si de vectigalibus. ¶ Sed quaero
si fructuarius non vult reficere quid
dominus contra eum faciat. Respondeo dominus potest
eum prohibere uti frui sua auctoritate donec
restaurat ut hic. Item potest officio iu-
dicis eum compellere ad refectionem ut l. ha-
tterius. B. de usufr. et l. item si fundi
tem pri. ¶ Tertio quaero cum contra dominum
devenit propter fructuarii contumaciam dominus
potest usufructuarium privare iure utendi
quatenus hoc fiet. Respondeo ista cautio quae prestatur
adhuc lex vult si de vecti. contra fructu-
arium et ideo dico quod fructuarius cum
dominus interpellat debet requiri, sic debet requiri
in secundo decreto ut dicam in l. si finita

ff. int. § si fructuarius no requiret tunc posse dns impedire / § si fructuarius cauendo recipet vsufr. ta quod ſo decreto interposito ¶ Quarto quero in ff. § nisi / ubi dns dene gat vsufructuario vsufructu essent alit et irreuocabilit / vsufructus pe ticio / qualit fiet tradicio cu nulla mo ra vsufructuarij precessit cu dns ante gta eum et fuerit interpositum primum decretum / de cuius ſcij denegabit essent alit et irreuocabilit vsufructus peta tur ut colli hic et ff. e. l. si supplentius et dicam ff. prox. q. ¶ Cxmo quero de hic uisi. quod ad fructuarium transfe rens dns / qualit fiet ſo interposito ſo decreto / et postea ſo ut ff. e. l. supplenti vus et glo. hic expresse dicit / forma cuius istius primi et si decreti dicit in dco. ff. si denectigalibus ¶ Vltimo exhac l. collige ta / primo quod hoc pendente precessu gta vnu / no possit ante gt alium ut. l. quod ff. si creditor. C. de pe cunt. et dicam ff. de duo. re. l. i. / tu hoc est intelligendum eo defendente se ſcij si est contra ut hic / et forte hoc uoluit dicere aut hoc ibi. C. de duo re. q alio alicut pot ag gta alium intelligo alinte auditu ut hic / vel acnitatem dici. C. e. l. m. ff. ptor. / idem dico de l. ubi acceptum. C. de iudi. quod sumit pt ante gta re i uno iudicio / tu sunt gtrare quod ita possint incipe tamen alio iudicio quod ex illo iudicio ut est ro tunge uo pot in aliqd opponi ut hic / et qua respu gtiarius illud edam he C. ptu dicto ut C. de iudi. l. et post edam / et esset iniquu gtrariaz suaz sibi prodesse ut l. euidenti. C. de exce rei iudi. adeo dico hoc / quod si uellet opparere contra primo iudice et refice expensas et satisdare defendendo no dicit eadem et sic no possit in uno ac tore praciare in aliaz expo iudicatu sem ceperit ut C. de adu. l. litiga toris impu. et idez dico si incep aliz contra vno iudice / qui neglexit uisa re institutam / possit adire superiorem et impetrare alium ut in aut. ut differ iudi. ptoritz et ex. de rescr. ſpo. s. ex conquestione / et quod ibi no. ¶ pmo in prima glo. ¶ Tu vero consistent dubitau an sufficiat procur. ita prima vice et pe ut dicere quod non / ut no. ff. C. de prin. l. eum qui res et licet ipe no cellet aliquid / tu pot probari quod prin. cipalit i subsidiu ut l. i. ff. ptorib. C. et ex. de do. et gtu. c. eaz § h. ut gt l. istaz / ubi prima vice citatur fructu arius suo et peremptorio noie / § statim dicam ¶ Tercio consistent dubitau an ex gtrario prin. posse puenire ad primum decretum gta dicit et quidam quod sit ut l. eum qui. C. de pain. et ibi pty. et de digni. l. quod h. xij. et ex. ut lit. no gt. c. i. alij gta / § tercialis

est inutilibus cauius quod ex gtrariaz cau. pot puenire ad primum decretu no ad ſcij decretu gtra dictu ut hic / et quod no. C. premio. ff. / naz fructuarius est pain. dni ut l. i. in ſi. C. tre. et hic peremptorio noie dni quenit ut dixi et hoc for te uoluit dicere pe. quod primo citandus est dns. s. quod al no pot puenire ad ſcij decretu gta eu / nil ad id quod faciat ple nu preiudiciu / ad quod facit quod no. de do. et gtu. c. cum / nec obstat quod dr quod insuf ficien citat pain. quod illud est iniquu iniuriorz actory ut sufficiat prim. citatu et sic in eius lesionez no dz retorqueri pot gtra procuratore incipere. quo ad primum decretu ut hic § / etiam sufficit ad gtrariaz tutoris ſo sic quo ad ſcij decretu / no quo ad ſcij ut l. impone al impu. ff. i. ex qui ca. impos. ea fa ut dca. l. eum qui res. C. de pain. fallit iuxta depni infra ut ff. e. l. si fructu. ff. si forte / Item in ca. hbitabus ut in. l. neq infantes. de fideiussor. h. Cd in gtrariaz tutoris ſo iuratoe fruosi / idem quod inutitore ut l. fili ff. adeo. ff. ex qui ca. impos. ea et dca. l. neq infantes procuratore adulti sufficit et quo ad ſcij decretiz ut l. si minor. C. de bo. auc. iudi. pos. ¶ Cxmo in gtrariaz gestoris / glo. iur dicare quod sufficit in dca. l. eum qui res / § no est vna ut l. cu primum ff. C. h. i. et l. vel maioribus. C. de pain. et quod dr in dca. l. cu in tertio decreta ede que fit post gtrariaz dni est requirit animo ut l. hoc aut ff. qui exeu. impos. ca. vel ibi glo. ma le loquitur / Item facit an fructuariz possit quenire primum ex rei dicam ff. i. ut apud auditorez / § Bartho.

Quid de creditore

Creditor tamen satisdare sibi qui recte cauei postulat. h. d. ¶ Cxmo quid de bonefidei posse non debit. l. qui bona. ff. et supplendiam / hic glo. gtraquit tangit Bartholus.

Hys qui pignori

¶ Cxpo. ff. e. l. si fructu. § Item quali. h. sit dne opi. vna azo. alia hic que est na / aut in loquens cu pre scripcionem completaz / et sic est vera opi. azo. / aut post prescripcionem completam et tunc est na opi. hic. Bartholus.

Qui bona fide

pos sor bonefidei caueat no satisdat. hoc dicit Geme h. d. ut C. e. l. amplius. ff. quesitum

¶ Cum inter

ei prius statutis rei tendit ad aliud ususfructus peu nire pot. h. d. et de isto cu utrum debeant ususfructu quod euenire pt dicam

in l. int stipulantes. ff. sacraz. s. de ii
ob. ¶ Dicit hic q conveniri dube
di inicio etc. ¶ Ceterum ad quid que
rit tres solutiones sunt in glo. prima
est bona, alie male, et tertia primam
alia est q dicat convenire. i. contra eum
exceptio et tene menti istam expositionem
et allat. l. tale pactum. ff. de pac. inde
facit ff. eod. l. apud celsum. ff. ad
usus s. de doli exc. et ista non est bona
q non convenit hic, tertia lec. non est bo
na, q culpa in non faciendo non facit
locum l. aquilie ut l. si servus. ff. de neg
ge. de usufr. et hic fuit in culpa in non
faciendo ¶ Ultima glo. signat arg. contra
et non solvit et inde glo. que incipit
inchoando subaudi sum dy. ff. ibi nullus
non deprehendit culpa, q non potuit pro
videre ideo denegatur actio, hic secus
ideo conceditur ut not. in dicta glo. inchoando
ff. contra hanc so. est lex idem in ff.
i. 2. s. ad l. aquil. ff. ibi presstitit cul
pa assumendo officium ad quod sciebat vel
scire debuit se inutilem. Bartholus doc.

Quam damni infecti.

ubi damnum timetur de re adversarii pe
titur cautio damni infecti. secus si de
re ad personam. hoc dicit ¶ Oppo. et vi
q cognitio requiritur ut s. e. l. ff. si fi
ni. l. se. so. due sunt, una est cavea
neat et istud inspicit ubi edi non
licet cognicionem nisi pretori remittetur
cuius officium est in quem dicere caveatur
et hic licet locum ff. fi. ni. l. se. ¶ Oppo.
de l. deminatum. C. de pis qui ad
eccliam confu. hic sunt quatuor casus
et sunt ibi quintus decem in l. illa
tus. ff. ne potentiores. C. de offi. presi.
quando timetur damnum de re adversarii et hic
interponitur cautio ut in toto isto ti. quando
de persona ad personam et hic idem ut l.
deminatum. C. de pis qui ad ec. confu.
quando timetur damnum de re ad personam
et hic non prestatur ut hic ff. officio iudicis
pot cogi ut reficiat ut l. nemo.
s. e. et l. prses. de offi. presi. quando tunc
de persona ad rem et hic interponitur ut
l. si fideiussor. inf. C. qui satis. co.
et l. imperatores. s. de cap. et de eccl.
unde. an. l. ulti. eod. pr. l. lib. xii. de
illa cautione de persona ad personam non
inspec. de pig. ff. sequitur ... qd sit
meo, tamen aliquid s. prox. ff. siquis
iusta et s. qua. re. actio non da. l. i.
ff. quemadmodum. Bartholus legum doc.

De illo quintum.

hoc anim
lic est extraordinarium, non cessat ubi
licet locum ordinarium. hoc dicit ¶ Oppo.
C. proximo. ff. so. conventus pot ut
in contrario, ad non ut hic ¶ Ultimus
oppo. s. e. l. damni. ff. cuius so. pro
aliis suis edibus pot, prohibes
in quibus licitum non pot ¶ Oppo.
de. ff. siquis opus. s. e. so. ut ibi
dicemus ¶ Ultimo quero ut in glo.
et distingue ut expedias colligitur
et facit ad questionem de ea que imposit
mea in opus ut non possit repetere do
tem quod in opus, dic ut dixi in l.
si constante impii. Bartholus.

Siquis iusta.

Istud ff. licet
sum ca
sum quo ei qui sine culpa damni
tunc hec cautio non prestatur. hoc d.
¶ Non. ff. pone periculum alicuius posse
a timeo ne me offendat volo ut
mi caveat, an possum, et vi. q non
quia mea culpa timeo periculum. ff. fi.
ut cogitatum q possit peti cautio quia
hic loquitur de periculo rei adversarii, secus
de persona ad personam ubi est maius
periculum et vi. casus in l. puta. ff. per
de pis qui ad ec. confu. in corpore de
man. pu. ff. neque autem et ff. secundum
in ¶ Oppo. et vi. q licite possum
permittere ut edificetur iuxta meam ut.
l. in. gen. ff. si paciscar. C. de pac.
et si permitto quod edificetur et sic non po
ssum opus novum nunciare non per hoc
videor permittere, ut viciosum edi
ficium faciat arg. C. de fruct. in. pa.
l. si domus et s. prox. ff. siquis opus
ubi hic fiebat edificium contra utili
tatem publicam ut l. menia. C. de
edifi. priva. et sic non pot licite permit
ti ut dic. ff. si paciscar al. oppo. ceterum
¶ Venio ad glo. et quero utrum
possit petere ut destruatur opus fac
tum ut l. sabinus. distingue an con
sensi expresse et non ago ad demolitionem
neque admittor ut l. sabinus, aut con
sensi tacite et ago ad demolitionem
non admittere, ut ff. eod. dic. l. sa
binus, aut non consensi aliquo modo
et tunc ad demolitionem et intentio agens
l. sabinus inf. ff. preterea fuit verum, quando
quis consentit edificanti contra privatam
utilitatem et ita intelligitur s. ti. i. l. la
beo. ff. si hoc erat contra publicam uti
litatem ut in casu meo, tunc ipse idem pe
tet et demolitionem per se quod publicam
interesse ut not. in dic. ff. si paciscar et
q dixi. C. ti. i. l. pretor. ff. hoc intendam
competit. Bartholus legum doctor.

Et suppositum.

Nota
q dicit hodie constitutum, nam lex ista
loquitur ut C. de ... l. arrianus
ibi ff. in ordi. observancia etc. et sic
quecumque ista l. legitur de illo hoc mate
ria dicatur s. de min. et ho. l. ut quidem
bus. ff. ff. et si l. C. ff. ei qui bona
¶ Oppo. C. e. l. qui de creditore i fi.
so. ista est opinio martelli, ibi repro
bata, alii dicunt q hic de rigore, ibi
de equitate. alia est aut bone fidei
possessor petit cautionem ad non, aut ab

contineo et c. et probat per l. plt. C. de publicia. Ja. de are. intelligit respondendo istam glo. quia publiciana intentat per eadem domo, licet parlia. C. ete primo per eadem re agit. hoc est pro dapno quod in ea timet paliare non dn. ¶ Ad hoc oppo. quia celeritates id est editum de fideiu. non potest referri quod dn. ar. l. ij. §. illud. C. ne exhi. Sed credo si sit alterum indiget quod dn. et tunc subeunt. hoc si est dubius vel non satisdabit ar. l. qui in ius. ff. e. et l. ptor in prin. C. e. quod intelligite si emptor missus fuit in possessionem ut no. in dn. l. qui de creditore. Bartholus.

¶ Siquis opus

hoc remedium non tollitur per aliud remedium extraordinarium vel ordinarium quod competat ad diversa. h. d. ¶ Oppo. C. e. §. de illo so. hic sunt duo extraordinaria, quorum non tollitur per aliud ut l. quod adhuc §. illi injunctis. C. ad l. aquil. § licet esset ambo ordinaria tamen competunt ad diversa et hoc voluit dicere hic per alia verba utrumque so. verum est ¶ Oppo. de. §. de illo, quod non generet illud cum ordinario, sed hic in tex. ponitur de confessoria, que est ordinaria. §. et c. So. aut per ordinarium est in satis consultum et tunc non concurrunt, aut non potest omni satis consultum, et tunc concurrit et ista so. ponitur hic in tex. ut hic noluit si bene adicitur ¶ Sed oppo. nonne confessoria competit admisisse ut l. loci corpus §. in confessoria. C. si ser. ven. et intelligi quod in eo est clam admittere, §. et c. so. confessoria datur admittere intuitum si fuit hic non admittere extrinsecum et ideo agitur isto remedio hoc dicit Ja. de are. et ol. distinguit plene ut l. in principali. C. tit. j. Bartholus doc.

¶ Siquis cui sibi

et contraque facta est missio in possessionem, tamquam contra non cavente hoc remedio ipsarum editum non prestatur. h. d. ¶ Oppo. de. l. dampni §. vicinas so. aliam nonne potest postulare cautionem, sed nonne illarum que est facta missio non habebis glo. quod dicit expresso et si decreto est missus et facta per iste tex. Sed contra eam facit l. postquam. §. imperator inf. §. C. ut. le. no. ca. ubi dicit in cavere ille qui est missus in possessionem contra me illam editum non et istud contra omnia in l. j. C. ut in fi. C. ubi pos. et inducit illam primam parte ad opionem et hanc ad aliam et non solvit. dic istud remedio dampni infecti est quod dicitur cautum extraordinarium ideo non habet locum ubi aliud ordinarium haberet locum ut sunt alias actiones sed sine culpa est sit et tunc hic loquitur ut C. e. §. de illo et l. postquam non est remedium extraordinarium sed sit extra scripto principis vel succedit in locum actionis ex testo. illud officium iudicis de quo indicatum est prout de are ordinaria, ut indistincte in l. in principali. §. j. C. de op. no. nu. vel dic quod ibi ille contra quem facta est missio, non petit sibi caveri sed adversarius non mittitur in possessionem nisi caveat vel ibi sola cautio non sufficiat ad tollendum possessionis, sed requirit quod actor caveat antequam mittatur hic secus et hoc facit si petitis cavere contra de non offendendo et ego peto abs te ut in caveas non cavebo tibi ut licet quod est verum nisi ex una parte esset iustius ter ex alia nam tunc ei non esset cavendum ut C. si cui plus quam per l. falci. l. hoc autem in principio. Bartholus.

¶ Siquis supplicatus

et cum petit sibi concedi iterum inquirere de calumnia, licet primo iuraverit in alia instantia, que apparet finita. h. d. potius dicta ad testes qui dixerunt se non recordari et tunc non, sine continuatio in alia instantia, sine in continenti, antequam recederet ab examinatore ¶ Oppo. de l. nam postea. §. j. C. de iur. iur. so. ut glo. dy. dicit quod nulla differentia est, sine iudicatur de veritate sine de calumnia nam in utroque si causa est mutata debet iterum iurare et arg. l. quod. §. fi. C. de noxa. et hoc non debet intelligi. l. nam postea secundum allata, unde glo. dicit quod debet iterum iurare, in continenti calumnie eo ipso quod prima instantia est finita presumitur mutata causa, sed in continenti interrogatus non dicitur mutata causa ni probet et ideo non iurat ut l. si are. inf. j. de exe. rei iudi. et l. qui iurasse. §. j. et ibi glo. C. de iur. iur. ¶ Oppo. in aute. istud. C. de iura. calum. glo. dicit quod corrigitur glo. non dicit bene quoniam admisse §. quia ibi loquitur in continenti quod prestatur universaliter et de futuro, hic de iuramento prestito de preterito, vel alias ideo hic iterum iuratur quia instantia est finita, sed si eadem esset instantia, tunc iterum non esset iurandum, nisi aliquid appareret inde quod muraturam animi faceret presumere, quia hic tamen de preterito iuratur et magis adprobatur quam ad ordinem iudicii ut dicimus j. proximo §. per hoc patet cum in causa appellationis debuerant iurare de calumnia et glo. dicit quod sic idem in no. de iud. ca. l. ij. C. in prin. in glo. super verbo iurasse, et bene et est casus hodie de iura. ca. c. ij. li. vj. et predicta faciunt, an sit causa continuata sic iterum iurandum de calumpnia de quo C. de iura. ca. l. ij. in prin. et de eodem l. edita actio et dic ut ibi per glo. et doc. ¶ Ultimo glo. signat contra et non solvit et intelligit sic ut §. j. fi. ibi. §. in prin. dicit bene presumitur in futurum ut ibi tamen potest mutari ut hic non iuratur maxime in tale iuramento

modicum ledat p[ar]tem mandantem. Bern.

¶ In alieno / qui alieno no[m]i[n]e
petit / tenetur de iure de calu[m]p[nia] iur[are] n[on]
s[ed] cuius no[m]i[n]e petit iurare no[n] d[icitur]. h[ic] d[icitur].
¶ Oppo[situm] de l. ij. §. sine aut[em] affirmat. C.
de iuram[ento] ca[lumnie] / dicunt quidam hic intelligi de
curatore no[n] est vera ut glo[ssa] dicit
alij dicunt hic in procuratore i[n] rem suam
no[n] est vera eadem r[ati]one / alij q[uod] h[ic]
s[ecundu]m dedant / hoc reprobat B. de procur.
l. non solum imperat. alij q[uod] sp[eci]ale est hic
q[ui]a no[n] i[n] forma iudicij p[re]stat[ur] et hoc te[net]
glo. / addite si glo. hic voluit dicere
q[uod] istud iuramentu[m] no[n] p[re]stat[ur] i[n] iudicio
s[ed] ex[tra] p[otes]t in[telligi] ut[ilis] intelligere ut in d[ic]to §. sin
autem affirmat / q[uod] ibi maledicitur q[ui]a in
hoc ca[su] dat[ur] libellus ut B. e. l. iiij. §.
quocumque et lis contestat[ur] ut §. hoc aut[em]
iudicium et ibi dixi et probat[ur] in l. de pu-
pillo. §. qui optimus. B. t. r. et ibi no[n] ver
puto Jo. et py. tenuite contra / sic intelligere
iste s[ed] p[otes]t sane intelligi q[uod] l. c[ontr]aria lo-
quit[ur] de iuramento ca[lumnie] q[uod] est de ordine
et forma iudicij / hic vero de iura[mento] ca[lumnie]
q[uod] p[re]stat[ur] ad p[ro]bat[ionem] iur[is] / petentis / ut B. e.
l. qui deperi[it] no[n] ut sit forma vel solep-
nitatis iudicij / s[ed] p[ro]b[ationis]. et ita voluit intelli-
gere Jo. et py. et est ipsa veritas / no[n] tamen
credo q[uod] hic sit sp[eci]ale s[ed] idem ubicu[m]q[ue]
tale iuramentum ad p[ro]bationem p[re]stat[ur] ut B.
ad exh. l. thesaurus / et i[n] iuramento ca-
lumpnie q[uod] p[re]stat[ur] p[ro] p[ro]batione / qui[n] interponit
p[er] ipsum decretum / ut no[tatur] in aut[hentica] de exh.
§. si no[n] quidem et dicemus j. in l. sibi
vita. §. ut. Alij dicunt q[uod] hic corrupte
q[uod] no[n] p[ate]t ¶ Et oppo[situm] de l. marcellus
ss. ut in glo. ¶ Certe oppo[situm] de l. iude-
cimus B. de iudic. uno. ss. ut in glo.
¶ Quarto et quinto oppo[situm] ut in ult[im]a
glo. et dic ut in ea habes ¶ Huic cera
in enim mat[eri]am pro p[ro]p[ri]e in hac glo. habemus me-
moriam de quatuor iuramentis / primum est
iuramentum calumpnie q[uod] est de sollempni-
tate et forma iudicij / Secundum est iuramentum
calumpnie ad probationem / et ita loquit[ur] hic
Tertium iuramentum veritatis ut l. i[n] mar-
cellus / quartum iuramentum affectionis
ut l. videamus de quo j. glo. dicemus
¶ Primo quero an iuramentum calumpnie
q[uod] est solempnitatis possit p[re]stari per
procuratorem / de hoc p[ro] ex. c. de iura. ca-
l. ij. §. hoc aut[em] hodie hemus certum q[uod]
p[otes]t fieri p[er] procuratorem h[ab]entem sp[eci]ale manda-
tum ut. ex. de iura. calu[m]p. c. fi. li. vj. s[ed]
an de iure i[n] causa sua / ut i[n] causa
domini / tex. no[n] exprimit veritas est q[uod] in
causa domini ideo requirit[ur] sp[eci]ale mandatum
ut dominum obliget ut dicto. c. fi. Jte et
i[n] causa sua ut c. ij. e. ti. li. vj. h[ic] tamen
multum p[ro] hoc de iuramento ca[lumnie] c. co[n]stitutam
dicens / et ibi Jo. an. i[n] novella sup[er] ulti[ma]
glo. ¶ Et quid si iurat procuratorio
no[m]i[n]e se non calu[m]p[ni]e non petere puto
sufficere ut obliget[ur] d[omin]us et procurator si

calumpniose fecerant ut l. i. §. si procuratoris. B.
si quis ius di. non ob. et l. iij. §. si p[ro]
curator. B. q[uod] quis[que] iur[is] / nos hoc ee
impossibile / q[ui]a procurator contrahit vita i[n]
p[er]sona sua p[ro] ut q[uod] ex. et pe. sunt mo[men]ti
addicendum contra eum in d[ic]to. §. hoc
autem / q[ui]a in his que adeo sunt p[er]so-
nalia q[uod] ex p[er]sona procuratoris non p[otes]t tra[n]si-
re in dominum / procurator rep[re]sentat p[er]sona[m] do-
mini sic iuramentum ut B. ad trebelli. l.
quia. §. i. et ideo / si aliquis desponsat
uxorem procuratorio no[m]i[n]e meo no[n] e[st] di-
cendum / q[uod] illa no[n] est uxor procuratoris
et procuratorem cedat[ur] michi s[ed] mea
dicto uxor: efficit[ur] ut B. despon. l. si
fuerit. ex. de procur. c. fi. li. vj. si te di-
cimus in possessione iniqua procurator p[re]stat
iudicium iniustum l. adeo domino acquirit
dico sicut in p[ro]pri[is] ut l. q[uo]d meo. §.
i. j. de acquirenda pos. ita dico hic / q[uod]
p[ro]inde est ac si ter[mino] ipsius iuramentum
i[n] causa domini. Jtem tertio procurator i[n] causa ip[s]i[us]
cui si delinquitur in delicto obligatum
mandantis et mandatarius ut dixi
et vulgare est / ideo aut[em] sp[eci]ale man-
datum exigit[ur] q[ui]a al[ias] procurator delinquendo
no[n] obligat dominum / tu hoc no[n] veniat
i[n] generali mandato ut B. de p[ro]cu. iude.
l. si procurator cum fidibus ¶ Et an suf-
ficit q[uod] h[ab]eat simpliciter sp[eci]ale mandatum
ad iurandum de calumpnia no[n] puto / in
si dicat[ur] in tali causa ut l. si quis
in bona. §. iustum. B. de acquirenda
h[ereditate]. nec sufficeret dicere in omnibus quas
h[ab]iturus est / q[ui]a si ibi est sp[eci]ale / tamen
in g[e]n[er]ali est in his. ra[tio] / Fundo credo q[uod] ibi
maior expressio requirit[ur] et q[uod] ibi man-
det q[uod] iuret i[n] causa domini ut ibi p[ate]t / s[ed]
in alijs sufficit q[uod] h[ab]eat sp[eci]ale man-
datum ad iurandum in tali ca[usa] / q[ui]a l[ice]t[?]
in tali / licet no[n] fiet tanta expressio
et hoc voluit tex. in dic. c. fi. de iurament[o]
calumpnie. li. vj. s[ed] tu iusserat si tu
ista observata no[n] fuerint p[ro]cessus non
viciaret[ur] q[ui]a si obmissio no[n] viciat
ut B. t. r. l. de pupillo. §. qui optimus
et ibi dixi / multo magis in apta p[re]statio
iuramenti ut l. i. §. i. C. de re. iu. ac.
Et tu observantia equa no[n] est rece-
dendum l[ice]t q[uod] sufficit si l[ice]t sp[eci]ale man-
dati ad iurandum de ca. l[ice]t ca[usa] no[n] ex-
p[ri]mat[ur] q[uod] tu exprimi in c. no[n] solum de
procurator in cle. ¶ Et quid si communis p[er]sona
agit no[m]i[n]e alterius ja. de are. dicat de
di. curatorem bonis ut refert cy. in
dicto. §. hoc enim / Ego dico hoc l[ice]t res
que pertinent communitatis p[er]sonas a
que essent fere dilubio dico ut q[uod] verum
est q[uod] omnes administrator b[on]us ut tu-
tor et curator p[otes]t iurare de calump-
nia ut d[ic]to. §. q[uod] observari. Jtem sindicus
monasterij ut l. orphanotrofos. C. de
epi. et cle. et c. in pertractandis. B. r. c.
p[er]t. et fi. ex. de iura. calu[m]p. Jtem

curator bonis dat⁹ ut no. ff. l. ij. in
pri. de cura. calup. Idem in pre ut. ſ.
i. c. de bo. ma. Eadem rone dicitur
tu psona cui hoc cur' puittit q ipe
iuret de calupnia in cāuz ipi⁹/ no dnii
cu dnz in litez no obliget ¶ Quid
de pcure gnali. si dns valde distat
ita q no pot hri/ dicunt quidaz dari
daz curatorez bonis ut in spec. de
iura. ca. §. restat. v. quid si fiet ſ
cte sit tutor testamēs excludit datu
ita ubi est pcur. datus credo/ no
est locus curatori dando credere z
io tuc mittendu eu admittendz de ca
lupnia sine spali mandato/ cotra si
cut dicim⁹ q qu no est qui cedat ac
tiones competunt utiles ipo iure ut
C. de ac. z ob. l. i. et no. j. e. l. dapni
infecti. §. fi. Ita in pposito/ tuc requit'
tale mandatu/ qu dns pot haberi
Idem credo i iuramto veritatis z asser
tionis/ ut cu principalis no pot hri
procurator loco curatoris dati bonis
pea que dari sunt z sic sequitur ante
lligas ¶ Sz quero de iurato calupnie
q est pbonis z certu est q a pcura
tore pot pstari ut hic z l. ptor. in
pri. b. e./ sz an requirit spale ma
datu/ Jo. an. q sit/ z ita intelligit
hic. §. in dco. c. fi. demu. an. li. vi
papa clemens qui fuit valde bon⁹
iurista pnuntiauit dicens q sufficit
gnale mandatu ut refert spec. de
iura. calup. §. restat. v. quid si et li.
ūi nelle glo. ma. hic posita/ du dicit
simplr. pcur. z c. Et alia glo. pma
que dicit ut sufficienti/ cstat q sz
gnale madatu sup re illa ut l. i. i
fi. b. t. i. z. b. e. l. hoc amplius. §.
quibz/ z istud puto verius/ no q ta
le iuramtu semp pstat in hijs que
sunt madiu pnudicu ut hic z dca l.
thesauru ad exhi. z ex hoc q no req
rit spale madatu appet q no debz
iurare in aiaz dni/ sz in sua/ q non
est verū q aiaz dni obliget/ et qz
illud no possz fieri sine spali mato
ut dixi ¶ Sz que erit forma istius
iuramti. Ro glo. in nelle hic q sit
iuramentu de credulitate z expssius
b. e. l. ptor in pri. et hoc ideo/ q de
vitate no possz sic iurare de facili/
z io dico q forma erit talis Ego pro
cur. iuro q credo eu cui⁹ noie peto
calupnie cā no postulatum fore sz
diceb tu/ q hoc referetur ad credul
tatez pcur. z sic est idez i tutore/ cui⁹
[illegible] dixit glo. so. Circa ro tutor iu
rat se calupniase non pete. nullo
[illegible] ad psonaz pupilli pcur. re
fert ad dni credulitatez ¶ Sz quid
si simplr iuraret pcuratorio noie
se aio calupnie no petere/ cte i cau
isto puto q no sufficeret. q certa forma
hic est tradita a ptore/ a qua recede
no licet ut l. i. §. si is qui nauez. b./

de exerc. z admittap. l. gst. z demu
fi. l. cta forma/ in alijs vero casib⁹
puto sufficere/ quia tandem importat
ex eo enim q ipe iurat se pcuratorio
noie aio calupnie no petere appet
q ipe credit dnz calupnie cā no peti
turu/ q tuc si secus redit ipe calup
niaret ¶ Certo quero de iuramto
veritatis/ an possit pstari a pcuratore/ e
dic q si ego ago cum meo z meo no.
z tuc sup fco alieno no cogor iurare
de vitate/ ita loquit' l. marcellus. b.
rez amot. z hoc no facit ad pposituz. qz
ego ago mo alieno noie/ z tuc an po
ssiz iurare de vitate de fco eius cui⁹
noie cu ago/ dubitat/ dic/ si pcur. et
adusarius hoc volunt siquidez est iura
mtuz q pstat' adhibilitatez albus pot
fieri nec requit' spale mandatu cu hoc
i defensione possz fieri ut l. iuz postea
§. iuris iurandi. b. de iur. iur. dixit vn
it tale iuramtuz pstare ad dni pnudi
ciu z tuc stre pot/ si sz spale madatu
vl vniusorz bonorz cu libera vl re
sinaz ut l. ius iurandi ex cōuentione
in fi. b. de iur. iur. sz illa l. loquit' inde
ferente no i iurante/ tu idem puto i
iurante/ qz q deferet vi confitei sub
cdicone si adusarius iurauit/ ut l. qui
iurasse in fi. b. de iur. iur. §. z c. pe
[illegible] video q confessio dno pnudicat
nisi pbet [illegible] ut l. cetz. §. sz cu
ipos. j. de confes. §. z c. hoc puto verū
no si dz iurare i aiaz dni q pcur. q
dns pot venire cōtra/ nec requit' spa
le mandatu/ tale eni iuramtuz liga
bit z dno vero pnudicabit/ tanq simpl'
confessio sine iurato ¶ Si no ponendo
q aduersarius no vult stare dco pro
cur. sz vult q dns iurdeat/ tuc dns
cogit' iurare z respōdere pse ut l. quoc.
§. ptor. b. de iur. z c. de iur. iur. l. ije
nalit. §. fi. z q no. b. de iur. iur. l. ad
psonas in glo. i. fateor tu hoc cu
q si dns cstituerat pcuratorez adiu
du dicte vitatem in aiaz ipius dnu z
tuc mittere pcuratorez instructu/ qui
dicet illud q precipit actio/ q sufficit
z dz talis pcur. seu nuncius admitti
q tuc ipe dns vi iurare z dicere pcu
ratoris pro cognitu ut l. qui cont. iusi.
cu. l. se. b. de cstit. pec. z est expssuz
ex. de testi. c. pnt. li. vi. z ibi for
talis iuramti pcipit/ pcura puto vera
i ciuilibus/ i crimnalibus. secus ubi ex
aspa/ voce colore z extpidacione dz
se informare ut j. de q. l. de minia
cue. §. tormta. Idem dicerez in testibus
qui debet cora iudice cōparere nec
possent iurare z deponere pcuram ta
li no constitutuz eadez rone. b. de te
sti. l. iij. §. diuus/ qui autez quibus
iurat de vitate/ no intellige de vitate
que sensu pcipit' sz de vehementi oppi
ne q sciire dicim⁹ q vehement opiam/

ut . j . ti . i . l . i . § . idem labeo hoc ita
sit in teste ut ibi dicitur facit quod non pro
primo . et ja . an . ex . dem . ea . c . fi . in
antiquia / ubi de hijs aliquid tan
git et idem credo / si procuratorem mutat sup
contra quod intrantibus non obligat dominum
nisi ad hoc habuit speciale mandatum
uel nisi intrauit se ratam habiturum quod pro
procuratorem fieret quod tunc ex tali inna
nito obligatur prout ponitur . facit ad hoc
lxiij . di . c . tibi dno / et quibus non . sed
si ponieres quod adiscarnus erat contributus
visione primus et eius intrauito / pro
curatorem . vollet dic . B . ex q . ca . ma . l . ij .
§ . recte defendi ¶ Circa hoc quero
demanato in litem an possit prestari per
procuratorem . dic quod procurator non compelli
prestare ut dictum l . in deamni de iudiciis .
ius . sed si ultro pro se vellet posse . in c . eius
dem . l . in deamnis non quod ligaret dominum
nisi haberet speciale mandatum ad sic iu
randum / ut . B . dicit tunc sufficiat per
procuratorem prestari per ea que dicta sunt

¶ hinc stipulationum debitis

diebus ¶ In hac stipulatione de diebus in
certi causa requisita . h . d . cu . l . seruitur .
ibi excia . i . origine dampni quod timetur
an certa operis soli uel quo ja . dicere
et ex qualitate restitui edificij quod timetur
dampnum . item ut l . in causae ibi longin
quitas . i . distantia / soli magnitudo
ut si ita magnum sit operis quod possit
ledere domum distantem et pro aliquod sen
tentia . ja . de are / pro declaratione tex . po
quero / dicit hoc sicut si dicitur ex
ta et c . et glo . facit unam exce . et non bo
nam / quod loquitur in ea que insinuatur
circa planiciem / hoc circa eum intelligit quod
exca ut expositum intere . sed ja . de are .
quod declarans latius / quod dicit exca dicitur
i . origine et c . nam si dampnum timetur
in eo opere . in modicum temporis / pot
sare an operis sit stabile uel non .
ite si certa soli . item quod dicit / quod ex
qualitate et c . edificij quod timetur quod
n . si est mgltius qui petit cautionem
primus quas ibi habet imponentur cautio
usque ad diem conditionis / si est dubius
imponetur in diem longiorem / sed hoc te
neo ja . de are . sed in hac . l . in tne / non
plane expositio dicta ja . quod illa erat / mans
causa an scripto esset imponenda / nam
non / non aut usque ad quem diem imponatur
tenere quod expositionem glo . et dic longinq
tas et antiquitas soli pone vinculo
ut in quo sit ubi statuto tre nouit por
tate . illud dicit soli nouum et vinum edifica
re sustineo insititur non posse quod non est so
lum firmum / sed si steteret pro aliqua in firme
sed et cessaret timor . item dicit . co . i . ope
quod hoc soli firmum facilius . vult antiquum
quam nouum . ite magnitudo operis quod f
orte pot esse tamen operis quod soli non pot
sustinere et insititur ato uiet et pot esse
operis primum quod insititur uiet sed non ita no
to / sed qualiter adhibebit iudex istam cau
tionem / hoc per inspectionem oculorum ut
B . e . l . iiij . tappo . uel per aliquas ut . l .
comparationem . c . de fide instru . et . l . i .
§ . ii . B . de ven . inspic . et in auct . de no
alie . § . quod aut / et ex sete si aliqua
pars noluit aliquid probare / sed an qui
iudex vadit uel mittit assessorem
uel aliquos de statione eius / presentibus
ut sunt tali die tali hora ut talima
gno uel fiunt sectum in illo loco hoc quod
sic tex . est i . l . iij . c . fini . regun / fa
cit . l . qualiter . § . plt . c . de in . iur . quod
pro parte prima possit iudex uel assume
ssor . ab . informari / gl . et c . quod fiant hoc
sola et etiam instrum fieri qui iudex est
in loco / alias posse processus pericula
ri . item non infinitatem contineat dy .
noluit expedire h . et ey . in . l . i . c . de sen
que peo quod iur est / nec expedit pre
cipue expediatur hoc et opp . de . l . idea
ius . § . infirmandum . B . de in lit . iur .
hoc ibi continetur infinitas quod audire
haberetur ¶ Ultimus oppo . de . l . si ita sti
pulatus fuero a seyo . j . de fideius . gl .
non soluit . dicit dy . quod ibi uba disposi
tionum fuerint acta ad infinitatem
hic non ¶ Opp . de . l . prime . j . de doli .
exce . sed ibi agitur de are . tollenda et
exceptione indicenda sed et confirmanda
et ut ibi ligat sibi dy . quod aut loquitur
de obligatione indicenda et tunc conte
tur ut hic / aut de obligatione confirmanda
et tunc aut uba et mens concurrant sunt
apta ad infinitatem indicendam et to
llatur ut . l . si ita stipulatus fuero a
seyo . j . de fideius . / aut non sunt apta
et tunc continetur ut . l . i . § . si aut leuio
ca . et . l . fi . c . de sac . sanc . et . l . fideius .
§ . si quis B . x . B . de . l . iij . / aut loquitur
de obligatione tollenda et tunc infinitas
tolleratur ut . j . de doli exce . l . prime in fi .
ro pdae distinctionis est / quod fauorabi
lius est cum obligationis tollende quam indicen
de . ut . j . de arc et ob . l . arriani quod
uba dy . non in . nera quod dicit h . quod cum
agitur de obligatione indicenda continetur
istud est contra . l . si finita in pri . et ibi
itiij et c . et glo . dicit quod quod operis et c .
item ibi si uero sine adiectione et c . et ibi
quocumque sibi melius cum tractatur de obligatione
confirmanda et c . ibi si uba sunt apta
et c . istud est contra . l . cum non debere
calupni . B . de fin . in . p . cy . nichil dicit
nisi dy . quod valet unum absolutum ¶ Ut ip
ligat ista ma cum quesitum utrum infinitas
tollatur uel non / aut loquitur in exce . et
tunc infinitas tollatur regulariter ut . l .
prime in fi . de doli . excepti . et c . de ex
cep . l . licet et fallit in exceptione non
numerate dotis et non numerate pecunie l .
fi . cum auct . ibi posita . c . de do . cau . et no /

mi et l. in contractibus C. de non num. pec.
si in obligatione et tunc aut loquitur de infinita
te temporis aut quantitatis aut incerta
personarum si loquitur de infinitate temporis
ut in ista materia tunc aut loquitur de obligatione
inducenda et tunc aut inducitur ex
necessitate et tunc infinitas evitatur ut ff.
§. et hac l. si finita in fine ¶ Aut
inducitur ex voluntate et tunc tollatur
infinitas ut hac l. si finita ibi sequitur
ex quo necesse et in omnibus l. loquentibus
de obligatione conditionali ut l. cedere
diem de verborum significatione quia semper durat donec
constet sit completum extare vel deficere
ut l. ita stipulatus ff. de verborum obligationibus durat
dictis speciebus stipulationis committitur
quia semper potest committi si vero loquimur
de obligatione confirmanda et tunc aut eius
est pars pro persona satisfactione et tunc infi
nitas evitatur ut l. si mora ff. solu. ma.
aut reus inculpate durat et tunc aut actor
negligit vel sine et infinitas evitatur
ut l. si C. de sa. san. ec. et de prescriptione
xxx an. l. sicut et l. omnes aut actor non
negligit et tunc tollatur ut l. cum non
debet colligi ff. de fin. in. quia nam po
test actor infra xxx dies semper perpetuare
et duraret in infinitum ut apparet ma
nifeste si vero aut loquitur de infinita
te quantitatis aut loquitur de infinitate
rei que non habet numerum et tunc evitatur
ut l. i. C. de sen. que pro eo quod int.
est et l. videamus §. i. ff. de minoribus
aut loquitur de infinitate negotii que
est in incertitudinis et tunc aut obligatio contrahitur
per voluntatem obligati et tunc evita
tur ut l. funus ff. de procuratoribus arbi. et
l. ex depenso ff. e. aut contrahitur ex
voluntate obligantis et tunc tolleretur ut l.
continuus §. illud ff. de verborum obligationibus fallit in
donatione ubi distinguitur inter privatum
et principem ut l. sancimus C. de donat.
et in aut. de non alie. §. si vero quod privatus
non potest donare in immensum princeps sic
aut loquitur de infinitate numeri quod est qui
multiplicatur persona et si est persona certa
et isto casu admittitur aut verba contrahen
tium disponentium sunt expresse acta ad
infinitatem aut expresse contra infinitatem
aut dubitatur primo casu tollatur infini
tas ut l. si ita stipulatus sic a Seio ff. de fi
deiussoribus et l. in annalibus C. de leg.
et ff. de cond. l. si duo inst. aut verba ex
presse repugnant infinitati et evitatur
ut l. si sit scripto fideiussor ff. de verborum obligationibus aut
verba sunt dubia et tunc aut multiplica
tio obligationis contingit ex eius secundum
partem eius qui obligatur aut ex eius cui
obligatio quaeritur aut natura aut casu fortuito
primo casu et tunc infinitas tol
latur ut l. ubi ff. de eodem et hac l. si fi
nita in principio aut obligatus leditur ex hac
multiplicatione et tunc aut ex eo eius cui
obligatio acquiritur adest obligatio tamen quantum
tur reddere et infinitas tollatur ut l. si
cui in annos ff. quibus modis ususfructus amittitur

nam tamen ibi reddere ususfructibus qui ad
eum redit si non multiplicat ad obligationem
redit et tunc infinitas evitatur ut
l. fideiussor §. sequitur xx ff. de l. iii.
et l. i. §. si cum ff. ut le. no. ca. et
de usufructu l. boues §. hoc sermone
si non multiplicatio nisi contingit natura ter
ea tollatur ut l. patris et ampliori ff. de
ann. le. si vero contingit multiplicatio
casu vel fortuna et tunc idem quod tolla
tur ut l. filie et l. filie et l. in singulos
ff. de ann. le. et l. si cui in annos ff. qui
mo. usus. amittitur ¶ Ultimo ut quarit de
infinitate personarum et tunc infinitas
evitatur ut l. stipulatio ff. de verborum obligationibus et l. licet
stipulantem in principio e. ti. et ex. de rescrip.
ca. h. ep. Bartholus legum doctor

Si finita

Si finita die finita
ibi stipulatio
inter ponetur et si dies obvenitur ex
tra sua perpetuo committetur si per errore
consuetudo inspicitur h. d. ¶ Ex hoc habetur
quod petet se liberari et quod cum se fuisse
petit se liberari cum si erit liberatus debet
satisdare ut l. dolo ff. de exc. et l. dolo
ff. de reg. iur. si est liberatus ibi satisfa
cit et debet ut hic in principio secundum intelligere de
edificio quod non timetur amplius ruina
¶ Ultimus expo. dol. i. ff. de rip. ven.
sed ut in ¶ Ultimus expo. de l. de
die ff. qui satisda. co. sed ut in isto et
bene item expo. de l. item stipulatus
ff. de verborum obligationibus istud quod sum est valde dif
ficile sed ut plene dixi de hoc quod sum
et precedenti in dicta l. si ita stipulatus
ea prima ¶ Ultimo expo. et nota quod expeditio
noe non potest committi cum in pluribus stipu
lationibus pretor se non habet intromittere
ut l. in conventionalibus ff. de verborum obligationibus unde
sed glo. sed hic pretor non statuit diem
sed iudici reservavit et sic ipse statuisse
videtur ut no. ff. de pen. l. sancimus et sic il
la sed non est bona sed dic quod non potest addi
vel minui dies absque conscientia et vo
te pretoris sed habet in eminente pretoris
ut l. i. §. unde quaeritur ff. h. ti. Barthol.

Deinde ait pretor

¶ Deinde ait pretor de eo
quod sit
in flumine publico vel eius ripa satisda
tur infra decem annos si in ipsa vel
in alio publico loco opere indicatis arbi
tio statuendo nisi opus fiat ad pu
blicam utilitatem tunc non satisdatur sed in
dex pro indepositate confirmanda adit
h. d. usque ad §. ex hoc edicto videtur
ibi quod ait pretor et ibi de eo et quod unde
dicto decem tunc remotum recte cum non de
opere sed de damno futuro expedire satis
datur alibi quod in l. i. §. viv. videamus
ff. de qui. cu. anna l. ubi in eadem
in dictione de quo videre ex quo eum pro
viam debet denquo ff. de man. vin. vi
ca. l. i. §. de mercedio dicit ut ibi fa
ciat et dixi in l. pretor §. i. de bo. aut. in
di. pos. et sic aut quaeritur ¶ No. quod ubi
generale anima comprehendit ut hic et

l. hec ord. ff. qui b. iure. assedivit de
testa. mili. l. in fraudem. ¶ Oppo. m.
q. d. agi in f. neq. in loco publi
co / et io isto no. carpet ut. l. qui bona. ff.
de illo. C. e. so. hic licite edificabat
auctoritate publica / glo. replicat et dat
aliam so. q. illud ad vim competit et
istud ad aliud. licet so. ista sit bona
hic prima et bona est intelligendo q. edi
ficabat auctoritate publica ad utilitatem
privatam q. hic ind. stricte satisdat
¶ Pro declaratione istius. ff. et sic nec et
ib. siquid in eo / sup. notam lec. cum q.
q. debeat satisdare de ope q. sit in
publico / dic aut fit in loco publico
qui tamen no. est in usu publico. et hic
idem quod i privato. ut j. e. l. ff. si de
vectigalibus. et j. ne quid in lo. publ.
l. ij. ff. i. et C. de ghar. empt. l. ij a
lsus aut est i usu publico et tunc aut
neo ibi edificat et no est satisdandu
ut hic et l. flumi / aut aliquis edi
ficat et tunc aut nemine permittente
et d. satisdare de meo opus q. no
sol / aut permittente aliquo q. aut
tem / et tunc aut edificat ad publicam
utilitatem / et no d. satisdare s. pru
ntate q. rmada pter. adit ut. l. flu
im inpu. j. e. et hic m. si publ. tunc
aut edificat ad privatam utilitate et
tunc d. satisdari / q. concessio sibi fa
scrip. intell. sine preiudicio alterius ut hic
in d. siquid in eo et l. ij. ff. initio et ff.
siquid aprinque. j. ne quid in loco pu
blico ubicumque dicit debere satisdari
intelligere si fiat in flumine ul' eius ripa
j. anos su alys arbitrio iudic. / sta
tuet temporibus si vero de eo q. fit in
privato dic ut j. e. l. dampni infecti ff. pe
rtinet ¶ Qui q. ripa no sit locus
publicus / sed in glo. ¶ Quid dic hic
si locus publicus reficiat et ee. quoi
telligit publice glo. dat tres divisio
nes sup. istam ultimam iii. q. p sols po
sit permittere q. m. i. q. vi aut clam
l. iij. ff. plane / dic aut p sols concedit
edificari ad utilitatem publicam et pt
ut hic / aut ad privatam utilitatem et
non pot ut ibi. Bartholus et ee.
¶ Ex hoc edicto / si e. ramo
sa ps stat.
sit missio in totas edes / sed si
ps artificialis nisi coniunctione co
tignationis ul' alia ps inaosa aliam
ad se trahit. h. dicit / ad eandem curiam
domus hic ptes sibi alias ut sol. et su
perficies ut l. superficiario et l. solum
C. de rei ven. et l. cum qui edes de
usu q. est ps artificialis ut ista
est curia et ibi q. coquina et dici
in duas primo ponit de pte subali
usque ibi ¶ si in pte. so. de pte arti
ficiali ¶ dicit hic q. no pot possi

deri superficies sine solo. q. in l. si duo
ff. Item videamus j. uti possi / Ideo
superficies non possit possideri sine
solo naturaliter et civiliter ut hic / s. nat.
pot ut in glo. et l. obligationum fe. ff. pla
j. de acq. et ob. ut ult. di. hic no pot
possideri q. cadit vel est i actu aede
di ¶ dic hic no expedit q. a primo ex
pedit possideri naturaliter ut l. i. ff. de acq.
j. de m. et in ar. so. no pot ut superfi
cies possideri / nisi aliquid det domino
ut C. de rei. non l. superficiario et l.
so. s. hic dic quon expedit q. timet
ne cadat ¶ Ulterius op. de. l. si ar. ep.
tor. ff. si ar. j. e. so. q. ruinam mi
natur et tunc semper fit missio nem
ptis que minat ruinam q. no est
pbabilitas ut aliam ad se trahat q. po
tes dicere / aut timet dampni ex
cur. et dic ut l. si arz emptor ff. si
cur. aut de edificio et tunc aut pt sta
lis aut artificialis ut hic ¶ Iste ff.
indicat ad q. dus ptes inferius q
misit delictum / quatenus destructum
cum totum destruit. ista. l. fuit di
cta. j. tr. i. l. hattens unde ¶ Ulterius
indicat prima pone q. imperator co
cessit principium castro et sic ipse se nullam
an videat concessionem ville et in q.
fit / cum villa sit i via ut l. pdisb. ff. ij.
C. de l. iij. et l. sepe ff. termine. C. de
fini. instruc. et l. si qui. e. de bona
um. h. x. ubi di. ee contra / s. ista. l. meo
videre non facit / nam l. siquis loquitur
in beneficio qo ponitur loquitur i preiudicio
et beneficium est qui no est contra ius ex
tento ampliat ad intentionem ut l.
fi. C. de q. ff. pi. ubi fit illa. ff. que
illam. l. fi qui fit intelligit / s. preiudicium
est contra ius ee et restringit ut l. fi
qui. e. de in offi. tes. ¶ Quid ff. di
cemus qui principium concedit castro / hoc
est loco i comitatu / sed no pot ut. l. si
civitas de sen. ex. l. vj. et l. ij. j. de n.
fi. et ibi plene dicam / s. qui castrum appo
nit no pro loco s. pro personis ut loco
constat possit et hic hominibus ut l. comita
tibus C. de l. i. ite q. de qno civitate
et tunc de hominibus et omnibus qui sunt
subditi ut l. qui ex ruco. j. ad municip.
¶ Si plures / sive simul sive
separatim plures
ex primo decreto mittantur omnes fit
pares i m. s. si unus in se decre
to preverit dum loco habet h. d. ¶ Nota
q. in primiore parte mulieris est prior
s. omnes sunt pares / Item no. q. ordo
non inspicitur ¶ Circa primum ad id q. dic
po. in primo potior i iure / ego sum no
na opinione ult. glo. et doc. et dic
ut pleno dico in l. cum unus. j. de bo.
aut. iudi. pos. ¶ Circa sup. dic ut di
cam j. de solu. l. nec cum ¶ Ille. iste
ff. subtilis est cottidianus et s. meam
subtilem male explicitam / io addat

ad me · 2 bn̄ · dicat / missus ex pmo de
creto nō pscbit antequam intponat scd̄
h · d · ¶ ad · l · ita oppo · di · hic q̄ post
q̄ dns constituit̄ / pscbit / contra · dns
nō pscbit ut · l · sequit̄ · ff · lana · j ·
denunc · sol · hic ptor constituit eu
dnz ex pmo decreto / quantu in eo fuit
scdm mentez eius · ff · ī unitate nō fuit
dns ideo pscbit / contra · pmo īmita
te est dns ut · l · 1 · ff · de fun · do · et
· l · 1 · ins · ff · si ex nox · ca · agra · ind ist
nō in · l · ptoris inpn · ff · e · dico q̄ co
stitutus · dns mete et effcu qui ille
contra quē mittit̄ est dns ut in ptib
sceius qui nō est dns ut hic / q̄ hic
pat̄ cū usucapiendi ¶ Venio ad glo ·
magnaz / et q̄ hēt̄ mencō inter de
pmo et scdo decreto · ideo glo · suma
ut hic et melius quaz magna
pte ut / et glo · suatz hennus videre
quid est pmū decretuz / et est pmg
missus seu pma missio in possione
scdm decretuz / est scds missus seu sca
missio in possionez 2 licet al' dicat̄
pmuz respcu scdi nō ita hic / q̄
quis intponit pmū / 2 nō scdm / ut glo ·
dicat · ista glo · innuit q̄ idez sit missio
q̄ missio q̄ est scdm nā hic est aliud
suma / aliud execucō sūie ut · l · 1 · c ·
de exe · rei · iudi · 2 · j · de re · iudi · l · si
cū nulla / et quis est alius qui p
nūciat alius qui exequit̄ ut · l · a
dino · ff · 1 · j · de re · iudi · l · pcrendi
ff · sin aut reno · c · de iudic · ista
aliud pmū decretuz aliud pma
missio · naz pmū decretuz est pro
missus demittendo / pma missio
est execucō illius missus / scdm de
cretuz est scds missus zo et hoc scdm
dy · hic et inspet · intitulati de pmo
et scdo decreto · Ray · nō · hic legendo
hic · ff · disputavit / an istud sit
verum uz · q̄ non / q̄ illa nō est bō diffi
co que cū suo diffinito nō cō
tit̄ ut · l · 1 · ff · 1 · ff · de eden · et · l ·
onis diffinicō · de re · iur · 2 q̄ ibi
nō · q̄ non continet̄ cū suo diffinito
plat̄ p · l · si pns · ff · ti · 1 · ubi nō est
aliquis missus demittendo · p · po
ne q̄ p suiaz diffinitivaz iudex iu
bet actorē q̄ suentez possessio ut mitta
t̄ in possiōz / an erit pmū decretū
etc non / quia ī nā ma pmū decre
tū intponit̄ p contumaciā / p̄ · dicit
ipi q̄ scdm decretuz est scds missus
demittendo p · l · aquo fundi · j · e · ubi
in confessoria et negatoria actit̄ intpo
nit̄ scdm decretuz · ut ibi dicaz · p̄ · hi
dicas in scdm decretuz est scds missus
demittendo contra q̄ cū quis est
missus ex pmo decreto / nō dz mitti
ex scdo ut · j · dicaz · ff · ista diffinicō sal
na reuerencia dy · 2 sequacium nō ut

nā / bn̄ · do diffinicōz pmū decretū et
pma missio est qñ actori aliquid appli
licat̄ scdm pndiciaz pti quente p co
tumaciaz ¶ Scdm decretuz est missio
missionis ia sce ex qua aliquid app
licat̄ actori / scdm pndiciaz pti quente
p contumaciaz / quare dico pma / et dico
ad dnaz sci decreti · que dico · missio
et dico ad dnaz missus demittendo
ut demittendo qui nō conz missione
ptez dico pma missio cōialit ut co
tinuat q̄ h pmū decretuz 2 illud
q̄ est in · l · si pns / quare dixi actori
aliquid applicat̄ / ad dnaz illcte q̄ nō
applicat̄ pti ut · l · si · c · de no · ut · et
l · 1 · ff · si quis ius di · nō obtep · / quare
dixi scdm cundicōe / ad dnaz aliis missi
onibus sce a · l · ut · l · contumaē · j · de re ·
iu · et · l · scius · c · de iudic · quare dixi
p contumaciaz / ad dnaz eoz que fiunt
lata diffinitiva ¶ Scdm decretū ē missi
onis 2 c · ad dnaz pmi decreti · q̄ de
clara ut · ff · et istud est qd̄ scolastici
subtile tū / q̄ hic pnent̄ ad pmū decretū
glo · dicit q̄ quis p emptorie citatur
2 vide glo · ubi ad pmū pnenit 2c ·
¶ hic sunt dicenda multa bona / et ista
ma pmi 2 sci decti est cottidiana / et
nō est bene declarata / dicit glo · cita
t̄ pemptorie / hoc dz scdi · ad ptes peti
cōis ut · l · ad pemptoriz · ff · de iudi · et
io sic cautius / q̄ videas acta diligent̄
q̄ ibi sit ad pt̄ peticōis / al' nō valz / dixi
in · l · ius · ff · hoc autz · ff · e · io / q̄ hoc
est de ordine ut pmo quis petat 2c ·
ut dai · l · ad pemptoriū ¶ Ego quero
utrum in citacōe dz apponi vbū pempto
riū / et si hoc obmittit̄ an viciet pro
cessus · bn̄ · dico tibi / quia sunt tres cita
cōes / hic nō est necē q̄ dicat̄ pempto
rie / cū hēant vim pemptorie ut · l · tres
c · quo et qn iudex · quia sit una pro
omnibus 2 hic est necē ut ponat per
emptorie ut · l · consentaneiz · c · quo
et qn in · et · l · ad pemptoriz · ff · de iudic ·
ibi est unius cuius spalis scdm vna · lec ·
in · l · cessante · c · quo et qn iudi · et io
quia missus iudic̄ iubent / ps ēprim nō
pnuncōi / 2 hic nō dz dici pemptorie ut ·
l · illa cessante · scdm diu sas lec · pdca oia
ponat̄ / credo tū q̄ si ī citacōe dicat̄
al' t'mino elapso pcedet̄ contra te ad cogni
cōis et pnunciacōis iusticia mediante
q̄ istud hz vim pemptorie ut · l · ad per
emptoriz · ff · de iudic · scius · si dicaret
al' elapso t'mino pcedet̄ contra te ut
ius postulat ul' mediante iusticia q̄
tuc ius vult ut itez pcedet̄ citando
pnunciando · ff · ff · px · ex eo q̄ dixi pro
cedet̄ ad cognicōis et pnunciacōz app̄
q̄ illa citacō sunt peptoria / idē puto
si dicat te citamus hac vna citacōe
pomibz / q̄ hic constat q̄ pemptorie
citavit ¶ Quero an est necē q̄
pncipalis citet̄ dic ut · l · hoc aplius
ff · si · cū · l · sc · ff · e · ¶ Itez quid an est

nccē q libellus pcedit qn quis citat et
videt q nisi pcedat pimū declīn non
pōt interponi et pemptoriā eadē non
constituit eū ptiuatē ut. l. priti. §. cū
antē. C. de his qui ad ec. conf. proter
est maie. debitis. §. ad excludendas.
coll. ix. vii sunt aut spiale. C. de epi. 2
cle. ubi expsse dr q quis nō ʒ citari ni
si oblato libello 2 sic si ali. citat appʒ q
nō est ptuax. coll. optic in auc. de exhi
ben. et intr. re. §. si vero quidā. coll. v.
2 ibi pcedit libellus impedenti. §.

¶ Vo coll. ex ibo sit missio pmesunaʒ
debiti declati dicit glo i. petiti. hoc sen
tit glo. m. amonua ut lit. nō gt. c. qui
frequit misi. dicit glo. declati. s. in lib
llo suo credo igit q ʒ pcede libellus
2 hoc demū in quibusdaʒ tn locis qui⁹
obsunt consuetudo ¶ Quero si iste
citatus semel dicit nolo venire vtru
requirunt plures citaties. glo i. l. si.
de in inte. re. tenʒ q non et bene

¶ Quero dixi q regulant in citatione ʒ
misi. et pemptorie an hoc sit vm post
lit. gt. sive ante. nā etiā post lit. gt. pōt
pueniri ad pimū decrētū ut. l. quemadm.
§. sive aūt reus. C. de iudi. et ibi g. et
post lit. gt. m. q nō ʒ quemadmodo oīs
dilatio sit pemptoria ut. B. de feri. l. si. et
hoc m. i mte. fuer. de citatione. §. viso.
B. dicit cōtraz. Sʒ ego dico bn̄ q dila
tiones pbatorie ille sunt pemptorie 2
si nō dicant et nō ʒ q nōmis sebat
2 pemptorie sʒ in dilationibʒ expectā
toriis post lit. gt. ʒ q infat et pem
torie ut. B. de iudic. l. ad peptorie 2
C. quo et qn iudex. l. consentanea
q est vm qntū ad hoc ut poss pue
niri ad diffinitiuā. nō ad pimū decrētū
ut dec. l. expsse probant. Sʒ qntū ad
alia semp intelligit pemptoria ut si ci
tat aliquis ad videndū iurare testes
ut. C. de testi. l. si qn. nō q veniat ad
audiendū aliq interlocutoriā. nā tūc
intellr. pemptoria quo ad id ut poss
fieri eadē rone ¶ procedo ulterius
i glo. dicit glo. nō venit vel mittit
ʒ intelligi q. g. dicit actore copare
re. s. in quolibʒ tmo. 2 incusante
ptumaciā absetis. at si nō venit actor
nō imputat reo ut. l. ij. misi. si quis
i ius. uo. non fe. et. l. arbit. sʒ lite
B. de arbi. et. l. quemadmodū. §. sʒ et si
quidē. C. de iudi. et ptēa dicit idē
q copareant et adinsuicē ptumaciā in cu
sant 2 c. Quedā tn glo. de hoc du
bitant 2 ita m. sentire in. l. ij. misi.
B. si quis i ius. uo. nō ie. alia g. sen
tit melius in. l. si. §. i. B. de eo per
quē fac. eit. ubi actore nō veniente
ʒ absente reus sʒ ille glo. loquitur
quo ad alia nō quo ad constituendū
reū in ptumacia. reus ip. expectant.
impedientē adversarii ptumacia nō q sit
semper de iudicio sisti. ¶ Sʒ quid si ac

tor copareant et in ptumaciā in cusant
nō tñ appʒ q licentiatus recessit m. nō
sufficit. non enī sufficit copareare nisi
toto die tmini expectet ut. l. et post
eadē. B. de iudic. et coll. i. de re iu. l.
ptumaciā 2 hoc tenʒ pino de acu. c. cū sup
inaʒ 2 ideo ʒ apponi in acta 2 licentia
tus recessit ¶ Sʒ quid si erat potestas
habens in eadē curia plures causas pl
rē citationū copareant 2 dicit pinto
me in omnibus tmis quos hic heo et
licenciatus recessit an hoc sufficiat
m. q nō quia est obscura putatio
t. 2 c. ut. l. aut qui aliter. §. i. ptumaciā
pito p. l. accipientes. B. de anc. tu.
¶ Sʒ quero pone q reus copareat
p pcuratorē non bene constitutū non
rone sue psone ut q nō hz spalē ma
datū aut ʒ hic ut alia ca nō valʒ
2 c. pinde est ac si nō venisset ut. l. ij.
§. defendi. j. exqui. cu. impos. ea
¶ Sʒ quid si impma citatione copareat p
aūr nō bene constitutus 2 donet tractat
de legittimacione psone tmini aliaʒ
citationū transierit q forte oēs cita
tiones fuerint simul fce demū pnia
at illiʒ nō esse pcuratorē tmini an
potūt iudex procedere ptumaciā trāg
pta ptumacē cū nō appeat expssiʒ
in actis q actor se ptumauit i tmo
ptumaciā reū. Vo si quidē ille pcur. fuit
citatio post citationē constitutus intellexo
cū licet nō bene nō est amplius ex
pectandus q m. dicere se nolle
copareē pse ut. B. e. l. i. §. officiū
Si vero erat ante constitutus idem
si appʒ reū eū misisse at consilio
q actor non obstante q litigetur
copareat et eius ptumaciā incusat
at reus nō esse ptumacē ¶ Pone
q venit reus et iudex pnūciauit
lit. gt. 2 pcepit ei q contestaretur
ille nō vult quid fiet et dic q pro
cedet ad pimū decrētū ac si esset ab
sens ut. C. quo et qn iudex auct. q
sat. ibi est glo. et m. tex. j. de fideiu.
li. l. non tñ. §. sive insta. et. l. non
m. defendere. j. de re iu. fiat. j. l.
sive oʒ. §. sufficiat. B. de exc. tu.
¶ Sʒ dices tn nō ne ptumā putēʒ inter
ponit pimū decrētū q lʒ vm sunt
l. ss qui. B. de nox. et. l. queres. §.
eptor. et. l. si finis. §. dus et se. e.
ti. et. j. e. l. intpuos. §. si dus. et. l.
nō alienū. B. de iusta. actio. nō in vereē
cogit. que est in auc. qui semper ĝ
tenʒ in. l. C. debit. gt. lis nō alle. nō
obstant dec. l. q in istis acc. q sunt
q̄si novales factus pueniūt ad pimū
decrētū quia in actionibʒ psonalibʒ
q etiā ptumā non latitantes ut. j. e.

l. ff. si forte / in aliis fecus ut l. filiusfamilias ff. qui ex cau. in pos. ea. et ideo in istis lex viii. si in aliis lex verum tamen contra contumaciam et pro hoc c. ii. extra de confes. li. vi. ubi post litem contestatam si missus audire videre recusat habet heret? pro confesso / ante litem contestatam si nollet videre agere seu non habet pro confesso.

¶ Preterea ultimus dicit glo. non venit neque misit est ne necesse ut iudex pronunciet eum contumacem, et postea interponat primum decretum / specul. vero tenet quod sit citandus de primo et secundo decreto nescio quis probet et credo quod non dicat verum / quia sufficit quod reperiat in actis contumacia ut l. fauius. C. ad treb. super verbo contumacia. glo. non. et pro hoc ut. ex mente l. ut. l. pupilla. ff. in aut. C. de his qui ad ec. confu. et l. properandum. C. de iudic. et in aut. de exhi. ff. si vero quidam. Quero utrum ista contumacia debeat liquere iudici et dico sic aliter enim decretum non valet ut l. hoc autem. ff. i. f. ex quibus cau. in pos. ea. et ideo reprobant processum vini / sed cum reperitur relatorum esse fides primum qui citaverunt post pronunciationem iudicis / dicas de hoc B. de consti. et de no. l. ultimum / et ideo de practica est quod in ipsa pronunciatione ponatur visis citationibus et relationibus / et contumacia dicta rei / et toto processu etc.

¶ Prex predicta quero quid si iudex rebilit notario et non iudici / an sufficiat puto quod sic si postea sit iudici notum / sic et ista patet ipsi notario predicta ut. C. de app. l. eos. ff. super his ibi ad sententia et ibi glo. facit de tem. app. aut. itaque si app. et sic per quod non est necesse quod relatio iusta fiat iudice sedente pro tribunali / sicut contra ho. et l. et si interpellat. ff. i. B. de cribi. et l. diem in pri. e. ti. de iudic. et glo. si mittet impone.

¶ Quero primo utrum debeat dari libellus in ista prima missione ex primo decreto. Specul. vero de primo et secundo decreto et ut. de eo qui mit in pos. ca. rei. servan. videtur quod sic / quod det libellus non sine sed. l. in mundo / quere nolit / nec quod probet / primo credo quod libellus non debet dari / quia missio in possessionem ex primo decreto fit ex officio iudicis interposito parte non citata.

¶ Amplius vero quod non debeat dari libellus / facit ad hoc quod non. in l. ii. ff. de cens. B. quibus ex cau. in bo. pos. sed et l. si fini. B. de bo. po. et hoc innuit experientia allata. ff. si vero in con. de exhi. et l. pupil. ff. in autem et l. consentaneum C. quo et qui iudex / quod non debet requiris libellus sed mittit in possessionem.

¶ Secundo quero qualiter fiat prima missio cum in habitu sua auctoritate an debet mitti per iudicem / et dic quod per executorem ut l. his ff. at-

ff. missus B. ut in pos. le. sed si iudex diceret licentiam parti quod intraret sua auctoritate bene valeret / et posset facere ut l. dec. C. so. ma. et C. iud. lice. sine iudi. aucto. signa. impo. et c. i. in libro et in glo. / et sine hoc cum in manus iure sua quod potest ut in de furt. l. cum qui. ff. si contra et hoc latius ia. decre. in. l. ii. ff. si mandat. B. h. r. et tenementum / tamen caveat pars quod non intret sine executore vel sine auctoritate iudicis / quia perdit ius suum ut l. miles. ff. qui iudici i. de re iudi. pone quod ipse reus possidet vel in commodato habebat vel alter tenebat et possidebat qualiter fiat et hic primum decretum non interponunt mittendo tamen sed dicit permitto te possidere et quod non liberis ut l. si pignorantur. ff. i. i. e. et ibi continens quod retineat et mittitur in possessione. Sequitur in glo. habet alter alium alter habere / tamen in tam capiti inferri nichil est in mutatione quod fit missio in ipsa hereditate et sicut alibi sepe in omnibus causis et actionibus realibus ubi non petita fiebat / et ita hoc ut l. plures. ff. cum et B. pre. ff. ex hoc edicto et l. i. B. e. et l. fauius. filiusfamilias ff. si pe. indicamus. i. ex quibus cau. in pos. ca. sed est in mutatione impersonali actione vel hoc primo censura debita dictata ut in aut. ei qui. C. de aucto. tu. et in cau. vel similiter ut. ff. si vero in con. de exhi.

¶ Sequitur in glo. fit missio ut tedio afficiatur et et propter aliud ut videbitis i. quo utrum missus possit removeri de possessione ei quod dicit ut i. e. l. ff. si quis aucto. et iudex quod dicitur i. de bo. aucto. iudi. pos. l. i. venditi ff. i.

¶ Quero utrum possibile est contumacem per peremptorie cum debet citari iterum ad audiendum interpositionem primi decreti et dicitur non / quod in peremptorio debet dici compareas intimatione et peremptorie alioquin procedetur contra te non obstante tua absentia ut l. ad peremptorium. B. de iudi. et extra de offi. dele. c. consuluit. puto quod eo ipso quod dicit peremptorie hoc importet ut habetur ex l. consentaneum. C. quo et qui iudex.

¶ Quero utrum primum decretum debeat interponi ipsa die peremptorii vel alia die expectandum est extra de offi. dele. c. consuluit ubi in ultima die peremptorie potest interponi vel de equitate potest in aliam diem expectari. pro hoc facit. B. de iudi. l. et post edictum / ubi post peremptorium iterum expectatur sed contra vero causa i. quod in aut. clau. l. fi. s. ut ibi dicitur.

¶ Quero etiam ad fi. decretum pronunciat glo. quo casu hic dicit ad fi. decretum debet iterum citari ut in aut. iubemus. C. de iudic. illa modi cum fiat sed hoc glo. bene dicit probatur. B. e. l. iiii. ff. si forte vero interponitur cum eius cognitione ut ibi sed cum cognitionem tollit pertinere parte vel citata ut l. in causa. ff. in B. de mino. quod debet citari et phoc. l. iiii. infi. i. de acquir. pos.

¶ Preterea dicit glo. si non venit etc. quo utrum debeat premunizari ut vicium faciunt hoc

dicaz in l. hoc aut et l. ij. ff. ex qui-
bus cau. in pos. ea. ite gl. dicit hic q. de
mittam domum gl. iij. male dicit quia
s. decretum de mittendo contra latitantem
ut l. fulcinius. §. i. et §. quid si lati-
tare. ff. ex qui. cau. in pos. eu. sed si una
dumtaxat domum non latitat ipsum facit. ff.
ff. e. l. si fortenus contra absentem rei pu-
blice causa puenitur ad huiusmodi decretum di-
co q. qui quibus conuenitur actione psonali
qua est in sua psona residente tunc re-
quiritur latitatio. ita loquitur l. fulcinius.
sed qui non actione residente in sua psona
sed in re. rei sue ut in casu dampni infecti
et noxali. tunc non requiritur latitatio ut
ff. sed si forte. ff. e. et si ex nox. cau. a
ga. l. ij. ita debet intelligi. ff. de procur. et
de. l. imperator. et sic tenet ia. de are. et
ro. in l. ignorantie. C. de re sti. mi.

Ergo ad propositum cautio ista ad domini
cautio dampni infecti et noxali pot fieri
ut puenitur ad huiusmodi decretum cum lati-
tatio non requiritur in aliis psonalibus
actionibus ubi latitatio requiritur non suf-
ficiat ad domum nisi semel fuisset in
dicto oi. si sol' fuisset psonaliter cita-
tus vel alio ei notificatum ita q. psona
sit cum latitare. ista no. in l. fulcinius
§. quid sit latitare et p. dy. in c. pro
possessore. ex. de re. iur. li. vj. et per
Jnno. in c. post. ex. de eo qui mittitur in
pos. ca. rei. ser. sed an omnibus scientibus et
contepnentibus dicitur latitare dicatis ut dixi
§. quid sit latitare in con. tamen etiam
contra latitantem non intponitur huiusmodi decre-
tum sed datur cura. bonis ut ff. de cur.
fur. l. curatori ¶ Preterea ulterius
videtis q. ad hoc ut puenitur ad huiusmodi
decretum requiritur latitatio. quero utrum
debeat latitare quibus tempore primi et
sic decreti an sufficiat tempore sed licet
tempore primi non latitauit tamen habes glo. q.
in utroque tempore no. in l. aut pretor. §. si
in glo. prima sup. verbo latitat ff. ex qui.
cau. in pos. ea et ibi in tex. non credo q.
dicat verum quia est contra tex. l. ignorantie
C. de re. mili. et ff. ex qui. cau. in pos.
ea. l. cupit et ibi no. ad l. fulcinius
§. i. ro. ut ibi dicaz ¶ Quero quia
contra uniuersitatem an possit procedi
ad huiusmodi decretum tamen est in l. i. nisi ff.
q. cuiusque uniuer. no. et nobilis tex. est
¶ Quid de furioso dic ut in l. fulcinius
§. adeo. ff. ex qui. ca. in pos. ea. ¶ Sed
de pupillo et minore dic ut in l. an
plius et l. si minor. ff. de bo. auc. iudi.
pos. ¶ Sed quid fiet si ille contra quem
fiet missio non latitat. ro. dabitur curator
bonis contra quem agitur via ordinaria
ut l. ab hostibus in pri. ff. ex quibus
ca. ma. et l. in pos. §. i. et fi. ff. ex
qui. ca. in pos. ea. vel si sit ignote absen-
tiam dabitur curator qui bona distra-
hendo et satisfaciet ut l. i. et ij.

ff. de cur. bo. da. et l. fulcinius. §. adeo et
l. si dum. et ibi no. ¶ Preterea ulterius
dicit glo. et si veniat restituat expen-
sas et dampna ad iusticiam et recipiat pos-
sessionem. ff. quibus temporibus admittit ad e
mendam nam sunt opi. in glo. doctorum
q. ff. annum tamen et in psonalibus admittitur
ad recuperandum possessione in realibus non
est dubium q. est verum istam opi. ro. no.
gl. in. c. qui fecerit. ex. ut lit. non contest.
tamen si. et in c. contingit. ex. de do. et con.
et istam opi. videtur tenere ia. de are. in l.
eum qui. ff. de procu. ar. et dicit q. de
hoc in tex. in l. si quis emptor. §. fi. et
si quis. C. de pres. xxx. an. ubi dicit
ad similitudinem et c. post annum non audi-
tur nisi probet indebitum et c. ut ire
ab post annum non admittitur nisi de
pietate glo. tenet in in auct. de ex
hi. §. si non et quidem omnes tenentur
contra q. perpetuum audiatur antequam inter
ponat huiusmodi decretum ut l. consentanea
in C. quo et qui. ind. et l. precandum
ff. sin autem C. de iudi. et l. ij. in fi. ubi
in re aut. ubi dicit ff. xxx annos si pre
deret istud de xxx annis huiusmodi opi. gl.
q. non offendi prescribit spacio xxx annorum
ut l. cum notissimi sed huiusmodi opi. illorum
qui dicunt q. non non prescribit q. per
tuo posset recuperare. dicit glo. re
cupet et tamen ista glo. dicit et tex. in
dicere in l. si pupillus nisi ff. de procu.
ar. et in auct. ei qui et in cor. vn fiunt
nome ista glo. est contra ff. e. l. §. si quis
dampni. et §. si ubi non recuperat in ca
neat non si tamen ex parte defendere non
admittetur nisi caueat sic non suffi-
cit expensas restituere et sic in debite
debet id q. petis toti debitori soluere
non solum sufficit expensas restituere
tex. est. ff. fa. her. l. si. consequenter. §. fi.
de pig. l. si fundus. §. i. et ff. phil.
ij. in pri. et l. eum qui. ff. de procu. ar.
et ibi est tex. in auct. ei qui et tex. in cor.
vn. male dicit ia. de are. istud tenuit
in auct. ei qui et pessime soluit et dicit
de soluere debitum verum est post annum
nisi probaret indebitum ut non dixi. sed
illa non tamen et de ea non curo. de alia
so. aut est facta contra dolosum latitantem
et non recuperat nisi integre satisfaciat
ut l. eum qui aut contra non latitantem
et tunc refectis expensis recuperat ut in
auct. ei qui. sed ista est contra auct. ei
qui et in cor. vn fiunt ubi expresse loquitur
in missione facta contra latitantem et sic
est falsa et ergo dico in l. si precumeri si.
ut in pos. le. tex. soluit hanc contrarietatem
et dicit aut missio est facta quia non defe
sus et tunc te veniente ad defendendum
recuperas possessionem refectis expensis
si vero missio est facta quia non soluisset
tunc est q. tamen soluas al' non recuperabis
item si facta est missio quia non causa

non recuperabis/ nisi caveas ut s. e. l.
§. si is qui dampni et §. se. et ph. ar. de
tin. acc. in. 2 casib. deu. sig. r. excepte
et sup hac distinctioz debent intelligi
dicta mea ad. l. cum qui/ que m. ponere
illaz distinctioz/ aut laborabat/ aut no
dic ut ibi dicaz. Sed pone q venit et
no restituit expensas/ et vult impe
dire sup decretiz et dice q no dz interpo
nere m. solvere expensas nec defende
dicat spec. q dz dari libellus in quo co
tineat q dz interponi sup decretiz 2 co
testari lis/ et hoc est intitulo de p.
et so. decreto. §. 1. v. porro credo q
illud no sit veru. et ro. intitulatio sic
dicat/ q si iste venit interrogabit iusti
restituere expensas et defendere audie
t. si no procederet postea ad sup decre
tiz sine novo libello/ et hoc credo
veru p. titulu i aut. ei qui/ ubi no dz
audiri nisi refectis expensis/ g. sup
spec. audiret no refect. ut l. ni. proinde
C. de bo. aut. iu. pos. et coll. in c. 1 ge.
de eo qui mit. in pos. ca. rei. s. superaz
lec. primo. nuz sup decretiz no e novu
et separabis processus a primo s totu est
unu et primu decretiz est viab. preve
niendi ad sup ut l. cu unius j. de bo.
aut. iu. po. dicit glo. ultimus 2 si no
venit interponet sup decretiz ¶ Ergo
an adhibeat aliq. cause cognitio. s. i. l.
fulcinius dicit et bene q sic/ q presse
vint ea que procedere debent 2 q de
debito constet sumatiz ut ibi dicaz
et ideo. decreto pot appellari/ q. re
parat plenu iudicium ut dica. j.
e. l. §. s si forte ¶ Cum vero in vesti
an denovo debeo introduci i possi
onez/ glo. que est insti. de offi. iudi.
§. si. et eaz allat dy. in. dice q sit
determinat pvi q sup iudi. 2 pte
quipat ut. l. si obaz. C. de emct. et
si mea. iudi. bo. ca. sit. l. 1. s indeo
q p s no sz iure indiciz impossibiz
eiz qui est qui vult differre dunz
ut. l. qua cave. §. ni. j. de acquir.
re. do. et insti. de re. divi. §. ut
ad glo. insti. de offi. iudi. ro q iste
est veru q cum no erat in possessione
et credo dy. veru dice tu hos casi in
b. e. l. comus insti. quicta. l. si spectanti
j. e. l. ptor. §. cum cum/ ubi nisi possi
dere no tmittit. s pone q unus est
missus in possessionez i una re ex primo
decreto an sup decretu patit interpo
i alia re. et in casus in. l. comus j. de
bo. aut. iupos. la. bu. diffinitiva sit
tuz q. quia no contro. j. quibus ex c. dz
interponi sup decretiz et dicit q arbitr
iudic. glo. est in. l. cum proinde C. de bo.
aut. iudi. pos. et inde glo. ibi s sin
q tempus et. l. usq ibi quo m. et
hoc teniz dy. et aly primo. in. c. dilec
cum fi. ex. de n. sig. ab. defen. exco.

in. dicit q melius est interponi post
annu/ ut coll. in. c. qui frequent. ut
lit. no cont. sz puto remedio iudicis
arbitrio ut. l. i vendita. §. de tempore
j. de bo. aut. iupo. ¶ Sz quo in.
patit interponi quidaz dicut in. acco
nis et quidaz officio iudicis et bn
ut. l. 1. de in. a iudi. quia. s. allat
et admisse. b. e. l. ptor. et glo. dicit
veru/ s dubito multuz an istud sit
officiu iudicis nobile/ an mercenariz
glo. in. dicit q iudicis officiu nobile
2 q2 dicit loco deficientibus actionibus
dat. dicit glo. pe. idez teniz et corre
ferat in. l. cum proinde. C. de bo. aut.
iupos. Ergo licet aliq dubitaviz in hoc
tn me teneo cuz glo. p. l. iube cave
et. l. cu que. §. ingratis j. ad. inim
t. ubi patet q est mixtu inquisitio et
sic expedit officio iudicis nobili ut
no in. l. nec quaesitu. §. ubi decretiz
et dixi. b. e. l. in. §. duas ¶ Quint
2 glo. in quibus actionibus interponat
sup decretiz. s dz primo interrogare glo.
in quibus actionibus primu interponat
glo. dicit de regulaz in omnibus ac
tionibus petitoribus et persecutoribus
pot interponi primu decretiz nisi ubi
naz rei petite repugnat/ hoc modo di
cas in omnibus actionibus. s. personalibz
j. qui exti. iupos. ca. l. 1. C. de pto.
pig. l. n. insti. petitionibus dica ut
comprehendat actiony rez/ et in rem
ut. l. fulcinius. §. ite videamus et
§. se. et se. quare dico persecutoribus
ut amplificaz officiu iudicis ut pleni
ti. ut in pos. le. ff. et. C. dico ii ubi
na rei repugnaz/ hoc dico/ q admi
heditatez/ peto restitui in integru
quatr. pot fieri missio. ro ut libenis
in e alti debito quid pot fieri missio
i primo decreto no video/ et hic i istis
ad hibet plena cause cognitio abinte
pte pfert diffinitiva et si illa velles
no male dicetis

s pot plenu iudicium. hic e casus
in aut. si omnib. C. si ut se abst. absti.
et q ibi no dat. et de ass. tol. l. 1. §.
fi. et melius in. l. si vero. §. subvien
tiz et l. neq in finitis. j. de fideiu.
li. et probat in actio fini. regu. poto
ut intime et te ponant tini/ none
nis/ quid fiet credo q pte abinte pot
iudex facere interponi tinios et hic
est casus. C. fini. reg. l. in. si glo. no
violaret illaz legez ¶ Cum vero i qui
bus casibus interponit sup decretiz
et vera est glo. in. l. cavie iube. q in
cautione dampni infecti tm/ s male di
cit p. l. ediiz. de pot. le. quidaz cauti
qui ut. j. hac. e. glo. pz ibi aly dicit
2 dicit q fiebat tm iudicibus casibus
s in ac noxali/ et dampni infecti istud

non approbat et bene quia in omnibus
actionibus personalibus potest interponi secundum de
cretum ut l. precarium ff. si cautio
et demum z. c. debo. autem impo. licet
proponas et l. Julianus ff. i. ex qui.
ca. impo. ca. hi illi antiqui fuerunt
moti forte quia in illis duobus casibus
solum interponitur secundum decretum ad admi
niculum rem petitori non attento plus
ut minus natura. In aliis vero secundum decre
tum interponitur deveniendo vel dando
in solutum proventus debiti teneatur
glo. que dicit quod in omnibus actionibus
dominus personalibus potest interponi secundum de
cretum. fallit in causa legatorum et in pone
nomine ventris et inde glo. ibi fallit
ut in pos. le. 2. c. dicitur in l. ii. cum
quis allegat glo. dicit quod alter fit mi
ssio ex primo decreto sed an debeat inter
poni in omnibus casibus secundum decretum
in quibus per primum non est plene con
sultum per l. ii. cum ut in pos. le. quia si
peto cautionem nomine legatorum missio
in possessionem sed vim cautionis non j.
e. l. ff. siquis et l. si debitoris ff. de
pupillo. B. ad cautionem ff. non it ad secundum
quia sed istud quod vult sed qui petentur
legata actione ex testamento esset idem quod in aliis
creditoribus idem dico ubicumque est per
primum plene consultum ut in casibus
quos B. dixi. pone certum in actione
ad exhibendum per primum est consultum
non prevenitur ad secundum. Sed pone predicta quo
quid si fuit interpositum primum decretum
quia non cavebat et debitum eo primum
vel purificatum in eo tempore illius primi
decreti posset prevenire ad secundum quidam
dicunt quod sic per glo. dicte l. ii. cum et ita
sentit dy. et ego idem. est arg. j. de
pign. ac. l. si creditore. Item dicit glo.
fallit in possessione que datur nomine ventris
glo. dicit bene in se et non bene quia ma
nifeste loquitur de missione in possessionem
contra contumacem ibi non fit. Predo
ultimus quesitum glo. utrum in actione ex
empto interponatur secundum decretum et re
ntra glo. ut iacet. declaro istam glo.
quandoque actione exempto agitur ut mitti
esse tunc diceret bene glo. quia agitur
ad rem ipsam tradendam et tunc quandoque
missio facta non in rem venditam sed in
aliam et tunc fit redemptio contrahere
ut l. 1. B. de act. emp. et tunc glo. non
habet dubium quia fit missio in rem
venditam et tunc aut est res que consistit
in specie tunc venditor tenetur facere
emptorem dominum rei sicut emptor vendi
torem dominum de pretio ut l. ult. ff. ex empto
B. de act. emp. et per id quod dicit inf.
in l. si domus ff. de evict. B. de l. i.
et de l. iii. l. qui contubernam ff. si liberis
ubi res certa re in specie tunc facere dominum

et ita habet quia non extra cautionis et non
dicamus sed extra rem de qua fit dubium et tunc
interponitur secundum decretum quia per primum non
est sibi consultum. Certum est venditorem
in specie et tunc in re ipsa interponitur secundum de
cretum quia si est dominus venditor tunc facere
dominum emptorem ut l. ex empto in prin.
cum l. ex empto in prin. de act. empt.
si non est dominus parat cautionem per se defendi
ut dicta l. ex empto et l. clausula et sic
est necesse quod interponatur secundum decretum cum
per primum non sit consultum ut in isto ff.
inf. Sed nunquid quis est effectus primi de
creti. licet glo. dixit primo de effectu se
cunde glo. dicit quod effectus primi decreti in
nihil aliud facit nisi detentatorem qui
est missus et inde glo. ibi effectus primi
decreti et c. Circa finem glo. dicitur
quia est effectus expressus quod ubi non so
nat et tunc iste fit multis modis
primo non iubendo ut teneat ut l.
si prius B. tit. quia iubendo aliquem
mitti in possessionem ut probatur h. quia
plus dicitur in decreto. s. quod fructus lu
cretur ut l. Julianus in fi. quia sed vim
secundum primum decretum attamen tibi plures
l. B. attamen l. quod ff. pro. B. de
ox. cum filiis et l. inter quos ff.
si domus j. e. sed certum quia effectum
qui iubet tenere possessionem ipse sed ut
l. si pretextus j. e. quia in his lite
loco pignoris ut in hoc capitulo ut
no. e. de pign. l. i. Secundum sunt
alii effectus consequentur ita si primum
decretum interponitur primo non dicunt
l. si prius si secundo mittendo adversa
rium in possessionem et tunc sed effectum quod
constituitur pretorium pignus ut l. i. c.
de pre. pign. hoc tamen est verum in missione
secunda ut l. non est mirum B. de pign.
act. Sed circa hoc dubitatur quid in
actione reali si res est mea constituitur
pignus pretorium quod est in obligata
contra l. neque pignus de re. iur. ff.
que res est mea non simpliciter sed teneo
cavebitur et tunc illo res quo potest tene
re est michi obligata ut l. ex se
cunda ff. latinus B. de exe. rei iudi.
et quod e. si antiquior debit. l. i. et
c. de his qui in primo ac. l. i. vim cu
tibus possessionem posset tenere. j. primum
cum restituitur expensis erit obliga
ta sibi pro expensis. Item dubium est quia
agitur officio iudicis cum nichil sit ob
ligatum qualiter constituitur pignus
pretorium et dicit quod est factum in obli
gatione cum it ad indicem ut j. e. l. de
grauis ff. sequitur et ff. se. 2. ff. si mas
mente p. certum et quod debet officium iu
dicis potest accedere fideiussor ut j.
de solut. l. cum quis ff. siquis pro
2. j. de fideius. l. i. eadem ratione pignus

¶ Quero utrum missus ex primo
decreto habeat possessionem. glo. dicit quod
non, sed solam detentationem, quod est verum
in personali, in reali dic ut l. siquis
emptionis. §. fi. sicut et dicam infra de
acquirenda pos. l. iiij. §. fi. ¶ Quero
utrum missus ex primo decreto faciat
fructus suos, et glo. tangit et inde
ibi nec lucrantur fructus etc. fallit in
duobus casibus. Ja. de are. addit ter-
tium ut l. sed et si ius. §. cum ante. ff. de
au. bo. edic. sed casus quos ponit glo.
in tertio et nove nuntio et Ja. de
are. dicit quod non est proprie primum decre-
tum quod interponitur propter contumaciam ut hic
sunt, quid dicemus, tu habes glo. in
aut. de exhiben. §. si vero. Vel sunt
aut. ei qui, quod de consuetudine lucra-
tur, sed illa consuetudo non est bona quia
contra ius directum in fraudem usurarum
dic gl. quod in sortem computat ut l. ius
cum. §. cum pot. ut in pos. le. ¶ Que-
ro quid in realibus utrum lucretur fructus
glo. dicit et inde ea in realibus
actionibus etc. usque ad fi. dicit ne barcista
dicit quod in realibus quam iudex expellit et
tunc non est dubium quod lucretur ut l. fil-
iusfamilias infra. aut non expellit, et post
annum lucratur quia est verus possessor,
ante non lucratur ut l. siquis emptionis
§. pe. C. de pres. xxx. an. ¶ Quero
utrum primum decretum habeat effectum ut
ex eo petitor perveniat ad secundum. Re. ubi
per primum non est plene consultum lex
enim ut possit pervenire ad secundum, et
inde glo. ibi sed nunquam in realibus
usque ibi et ibi aperte probatur etc. cum ista
sit vera quod dicit glo. et dicit Cy. si per
primum erat in satis consultum ideo non
bene dicit, quia ego rei vendi. et peto
prinicipaliter me dari ut l. pe. §. si is
depositi. et l. ex diviso. ff. de rei vendi-
catione licet glo. habeat possessionem, tamen ad de-
clarandum me dominum et sic decreto non
audiatur de proprietate, non sufficit mis-
sio ex primo decreto, tamen crusia am. vi-
dendo quod interponatur secundum quidque omnes
dicunt teneo me cum Cy. quia ante res
desinit extare extare ¶ Dolo malo
et hoc ad qualitatem ut in aliis perso-
nalibus, aut res extat et fit missio
ex primo decreto et postea ex secundo de-
creto statuetur certum tempus infra quod ap-
pareat, postea non audiatur et erit sed
ut l. eaque fundus. infra c. statim di-
cam ¶ Quid in proprietate dicam ut l.
iij. in fi. infra de acquir. pos. ubi glo.
et Cy. tangit ¶ Quero quis est effectus
secundi decreti, et inde glo. ibi est autem
effectus secundi decreti. tamen quidam est effe-
ctus quod verbum sonat et quidam
est consequentius omnes, quod verbum
sonat ut statuatur tempus infra quod audi-
atur de proprietate et tunc non audietur ulterius
ut l. si ea. C. qui accu. non pos. et
l. tua. infra de accu. et per Cy. in c. in
dubiis de re iu. li. vj. et per l. diffa-
mari de inge. et ma. quam secundum decretum
sonat possideat et tunc erit dominus
ut praescribit secundum quod dicit glo. et decre-
to suos faciet fructus, verum tamen
adverte quam verbum sonat istud iubeo
quod vendatur ut l. filiusfamilias. §. i. et l.
cum proponas. C. de bo. auc. iu. pos. et
tunc erit clarius effectus consequentibus
quia habent emptorem obligatum cui eius
sunt vendita bona ut l. si ob causam
C. de evict. quam addatur de tabula
dicendi in solutum tunc efficit dominus et
rediens audietur infra biennium no-
lens solvere debitum ut de min. do.
impe. l. ij. et infra e. l. §. postea aut
per Ja. de are et glo. quam verbum sonat
denegotiatur alias petere dominium et est
idem quod missus est possidere ut
l. cum unus. ff. C. quam alio modo inter-
ponitur ut dicam infra e. l. §. si debet
legatarius non sunt alia dicenda et
predicta in hac materia dixi pro quod putavi
fore utilia et necessaria, eadem dico primis
et secundi decreti in mobilibus corporalibus
dicerem in l. siquis. ff. C. item in actione fa-
cit et Cy. dicit infra qui ex causa in
pos. ea. l. apud ut. multa alia verba
cum predictis potes videre in speculo et in
aliis summis practice. Bartholus.

¶ Si ante hoc tempus Si

ex pluribus eodem tempore secundum decretum inter-
ponitur quibus prouincia creditorum adit
ut si pro uno primo ille dominium locale
tur sed ex primo decreto omnes mittuntur
in totum si plures fuerint per concursum
hoc dicit ar. §. se. expone tamen ibi
equaliter id est similiter ut denotet equalita-
tem possessorum non portionum Ja. de are
et ol. ¶ Op. et videtur quod plures debeant
esse in possessione in solidum ut infra e. l. §. si
autem, et §. si plures, sol. ibi loquitur
in primo decreto, hic in secundo ¶ Op. quia
hic dicit contigerit etc. de l. plures
hoc edicto. ff. e. sol. dicit glo. de singu-
lari futuro ¶ Item oppo. de l. ultima
C. de bo. auc. iu. pos. istud bene po-
test interponi pro preterito hoc non ideo et al.
interponitur pro futuro ut l. in pos.
infra qui ex ca. in pos. ea. et ubicunque
petitur cautio et prolongatur conditio-
nalis ut ut l. no. ca. ¶ Op. quia duo
non possunt in solidum possidere ut l.
si duo. infra de pre. so. ut in glo. et hic
di. quod fuerint plures per concursum in soli-
dum non possident ¶ Quero dicitur
hic equaliter qualiter debet intelligi equaliter
et quidam sunt qui credunt quod ex sa

decreto equali mittunt .i. ptibus
equalibz / non est verum / dic ut glo. tz
z ltes quatuor existe .ff. quia plures
mittunt simul ex pº decreto et tunc
pro rata dapni quilibet plures mittunt
separatim / z tunc sº missus est durat
ut pº sº / quia simul plures mittunt
ex primo decreto z tunc equalit mideat
missi quia separatim sunt missi ut .ff.
s si plures .s. e. et sic expone equali
.i. prorata / fm glo. vel equalit .i. eque
fm ia. de are. ut dixi z phat fusne
baz testes / quidaz deposuerunt filium
institutum i maiori pte / filiaz i mino
ri / alij dixerunt eos equalit institutos
reducebaz ad concordiaz equaliter
j. e. tpre / hz diuisis porcoibz ut hic
licet de ppa significatione aliud sit ut
l. mtdiuz de hr. insti. sunt detesti. cau
ci. z qp dictaz m. l. in filiaz .ff. i. so ma.

Sz siquis eorum / ex

de l. iiij. ff. si. s. coi. diui. glo. so vna
uno / qp ibi directaz negat hic utile
dat vel pot dici qp hic qui sunt mipoi
tiz fm decretiz quo cum ip fuptiz
teni / quia fm decretiz sit inpoitum /
no dat directiz / s utile ibi no loquit
qui fm decretiz no erant inpoitiz

Siquis dicit i pone

Pmissionez ex primo decreto illeg
qp sca est missio / no compellit depp
ossione discedere so. hec loquitur
regulatiter et no bene / ut glo. dicit
tm extra pot iudex etiaz ex primo de
creto dicare primi possorez ut s. e.
l. iiij. ff. si forte dicat insi. sup vnaz
let. et puto satis unz esse sufficietez
si dubitat ne ptes veniant ad ar
ma. ut l. equissimu de usufr. pdez
hic qui mittit in posnez rei i mobit
quid si mittit in possionez rei mo
bilis / et dicunt quidaz qp fiet seqs
tracio ut s. qui satis co. l. si fideius
insi. vel fm dy. dic aut ille qui po
ssionez mittit / no est psona suspe
cta z tunc no deponit / s dat editori
ut l. is. cui ff. qui legatorz ↄ mce
tis s. ut in pos. le / aut e psona sus
pecta / z tunc deponet apud alium ut
l. si fideiuss. insra. e. s. qui satis cog.

Non autem statim

Queritur quid uelit dicere tex. ibi qp
aut z ca z glo. dicit qp ista altnata
resolunt in copulatiuaz ut glo. s
hoc no pot esse verum / qr tradit int
duo incompassibilia quo pnt sunt
esse / qr longi silencium et aliquadiu
qp significat modicuz / sit ḡra sic
magnum et paruum / quatr ergo expon
nimus et ol. dicebat quia sit missio

ḡtra abitez / z tunc expectat p lon
giz tempus z sic loquit prima l.
quiqz sit missio ḡtra putez / z tunc
paruum tempus spectat ut in sa pte
Queritur quantum tempus erit qp de
bet spectari z quidaz dicunt / qp p x.
annos / quia dicit p longuz tempus
quidaz arbitrio iudicis / z istud tenet
glo. ar. l. i. de iur. deli. z no intelli
gunt ḡtra putez i iudicio s putez ḡtu
mace / qr contra putez i iudicio si no
tenet in continenti mittet in possne
ex pº decreto ut l. qui alienu. s. de
iut. ac. et l. is qui. s. de nox. et j.
e. l. iniquas .i. so / hec ergo aut e abus
p longuz spacium z tunc p magnum tpe
spectat ut hic primo so / aut est abus
a iudicio ut i ciuitate / z tunc in continenti
sit missio ut l. is qui. s. de nox.
Quid si iudex spacium no obs'uabit
so nichilo'. ualz processus ut j. e. pxio
ff. s potit rescindi p appellacoez pp bre
uitatez dilacionis ut ex. de dilac. c.i.
vel petet restio si psona esset in con
petet ut j. e. pxi. ff. vel hebit regressuz
ḡtra iudicez ex quasi maleficio.

Sz si forte

Extra dapni
sa z contra non latitantez procedet
ad fm decretiz / saluo sibi iur resa.
in inte. / vel alr missio in possionez
ex sº decreto sm ḡtra abitez rei pu
blice ca vel minorez ualz / s remedio
restoinis in integruz reuitat h. d.
ex. fm decretiz inpoitiz ḡtra no
latitantez est inutiz ipo iur ut l. sul
cinus ff. i. ex qui. ca. in pos. ca. z l.
impatores j. de pin. ar. et l. ignio
rme. c. de resa. in. glo. no tangit
so. nam est ista / quia agit ḡtra oblig
atiz obligacione psonali z tunc requi
r latitacio / z sic loquit ḡra / quia no
agit ex sua obligoe vel suo sco s pro
sco ipius rei / in qua dz fieri missio /
z tunc no requit latitacio ut hic et
hoc posuit ex. m. l. ignorante et do
min9 ia. de are. hoc tenz / hac tenen
ti heris uiuz glo. qp iudex no dz festi
nare z hoc est verum in sº decreto et
fallit in primo z hoc innuit glo. q ma
pit ex sº decreto. Item no. dicit glo.
qp quedaz prohibentur fieri que facta te
nent / hoc est verum / qui lex vel no pro
uidit ut l. no dubiu de legi. et c. q
cont. in s ex. de re. iu. li. vi. Item
no. qp iudex ignorantez punat pone
ut j. de acqui. pos. l. qui vinum ff.
ite cu ptor. Cunit an eo ipo qp
sunt ḡtumax uideat inter lesus. so i
hac ca et noxali no / qr pot ee qp
eius intecet nam / no defendi qp de
fendi / ut l. siquis putans insi. ari
dum. vii de hoc dz constare iudici rest
tucionis. in alijs no cunss si ex sº de

cto est sen vendicio vel dacio in solutu
debi dotem de qua dampno ut ff. de
mino. l. si ex causa iuncti. et no. j. de bo. aut.
iu. pos. l. si minor. Item adiisus pre
decretum possit restitui ut l. minor. si q
contrax. ff. de mino. et ibi no. et hic
eo ipso quod contrax est lesus quia non audi
tur nisi refectis expensis et causa prestita
satisdacione et diligentibus prestita. hoc non
fecisset. Queritur an sicut decretum
sit diffinitiva sententia dy. dicit quod non probat
sed quia datur in arbitrio vel requiritur co
testacio litis quod secus est in sententia ut l.
illud de temp. app. Item potest fieri
contra minorem in defensum ut hic. secus
in sententia ut l. cum et minores. C. si adis
rem iudi. et j. de re. iudi. l. contra pupi
llum. et quod ibi no. sed an a secundo decreto
possit appellari ut quod non. quia est sententia inter
locutoria. dy. dicit contra quia absolvitur ius
pretoris. set potest appellari ut l. irritabile
ff. de mino. et l. an senatus al. ante
sententiam j. de app. recip. melius facit l.
ait pretor. §. permittitur de mino. et dicit
plene in dicta l. ante sententiam al. an senatus
dixit quod a primo decreto non potest appella
ri. quia ius pretoris non absolvitur sed dy. quod
est verum dicitur interlocutoria. secus dicitur causa
ius. quia ab omni gravamine appellatur.

Ubi autem quibus

Quero
quare est ratio quod in primo decreto non dici
tur dominus misso sit. Ratio quia in primo decre
to qui mittitur in possessionem non possidet
sed est in possessione. ideo dominus non dicitur
quia vere possidet. sed ex secundo decreto non
possit esse quod sunt duo domini in solidum
ideo dominus dicitur. ext. ff. e. §. sed si plures
sed ut in glo. Contra glo. quid in aliis
creditoribus. dic quod pena ut glo. dicit.

Et quia sunt iura

Quero
quia iura competunt duo fundi ut servi
tutes. et de his loquitur hic secundum primam
glo. quedam sunt iura que competunt aliis
ut usufructuario emphiteote et similibus
et sic intelligit hic secundum secundam glo. quod est bona.

Item competunt

ext. ff. de
nox. l. si noxale sed utrique denegatur
persecutio pignoris. sed non eodem modo. et
ratio est quia dicit glo. in l. si noxale
pignus nudo consensu constituitur.
sed ususfructus non. quia requirit tradi
cionem ut l. traditionibus. et tamen missus po
ssidere ex secundo decreto est dominus ff. e.
§. vlt. et §. se. ratio secundum est quia ususfructus
non est separabilis a persona. nec ad a
lium potest transire nisi firmatur ut §. sim
tur instit. de usufruc. quemadmodum secundum usu
fructus transit non ususfructus sed pignus
nus est separabile a persona. Queritur
quid si contra creditorem est missio facta
ex secundo decreto et amittit creditor po
ssessionem. an possit agere contra debito

rem et dy. quod sic ut l. i. C. si adversus cre.
pignorum. ubi quia qui pignus pignori da
tur. decreto illo non posse solui ut l.
nomen. C. que res pig. ob. pos. et l.
i. ff. si pig. da. sit. sed puto dy. bene
dicere in ista materia quia secundum decretum dat
ius iure non secundum prodest actionem persona
lem. distinctam arie illa et si tu dicas
quid prodest sibi missio in possessionem. dico quod
possidet pro ut ille qui possidet non ex
abeo potest creditor emere per ypote
cariam. j. de. l. i. loquitur qui pignus
dat pignori creditori que respicit ius de
bitorem. hic vero respicit ipsam rem
pignoratam. non personam cuius credito
ris contra quem fit missio. sed secundum erit forma
si decretum contra creditorem. quia iudex de
negabit sibi pignoris persecutionem. non
secundum differt in actionem. ratio quia istud est
ius accessorium ad actionem personalem. sed ei
actio personalis nec vere nec quo ad
comodum debeat in. hic actionem tribue
secundum ex. dicam plenius j. primo. §. e

Si de vectigalibus

Con
tinuatio omnis qui fundum sub nomine
indicat duo. quo ad secundum decretum sed
primus dominus continuatio requiritur h. d.
Dividitur in duas partes. primo quoniam inter
pellatur quam sub fundum vectigalem tam
secundo quam interpellat dominus sed ibi sed si
in vectigali. Circa primum et ibi quod iste tex.
sibi contradicat et istius contrarium hoc re
glo. dat expositionem sed. duabus. tu
teneas unam et prima est quod ipsa
parte fuit interpellatus possessor in sua
dominus et ista est vera et cum textus.
pa sed. est quod res vectigalis est si
sa ut in preall. §. ideoque non potest possi
deri ex secundo decreto. secus si alterius
municipii ut in fi. sed istud non placet
quia fiscus utitur iure minoris ut l. rem.
C. ex qui. ca. ma. sed contra minorem mit
tuntur secundum decretum ex hac causa ff.
e. §. sed si forte secundo ratio non placet
quia non et contra possessorem interponetur
secundum decretum statim. ideo tamen non placet
quia non secundum rationem. dic hic quod si muni
ceps non interponit. caveri per longum
tempus prescribit contra l. fi. C. de sa. sanc
ec. sa. de ere. et dominus ol. exponunt per
longum temporis acquirunt i. per secundum decre
tum interposita post longum tempus. i. post
moram longo tempore contractam ut ff. sumptuo
autem et sic cessant omnia contraria et si
intelligis quod prescribat non obstat contrarium.
et glo. dicit quod in castro vel villa hic
loquitur et hoc sed. est bona. ista tene
mente. sed minor sed. est et plenior que ibi
loquitur iure que est vere civitatis
hic non erat vere. quia hic fuisse civita
tem dominum in contrarium per secundum decretum
sed esse putabat. ideo hic parum insignis.

sic in pupillo cuius res nõ pot usucapi
et si uendat rem alienam pat eam usucapi
ut l. ij. § si a pupillo ff. pro emptore
¶ Op. de. l. si sponsus. § si de uecti
galibus. de publi. gl'a dicit q̃ est
speciale in dampno infecto / sic et illud ut
seruus rem alienam p̃scribat ut l. gñali
bus de nouali q̃ nõ. ¶ Sz an hoc pro
cedat de iure canonico / uidetur q̃ sic. de offi.
or. c. pastoralis. § ceterum iudicibus
faciat hic / et in nouali est seruus ff. pro
emp. l. qui fundum. § qui bona
alibi dicit q̃ nõ pot p̃scribi a conductore
ab alia sic ista possessio in se cõe neam p̃.
l. male agitur. C. de p̃scr. xxx. an. tu
dic q̃ res nõ erat ciuitatis ut in p̃ncipio
fundus uectigalis nõ pot p̃scribi
et hec so. est bona / et istam teneo me
ti. / sz maior so. et planior est ubi si he
tur titulus ab alio quam ipam ciuitatem
nõ pot p̃scribi ut l. si sponsus. § si de
uectigalibus. sz si hetur titulus a ciui
tate pot p̃scribi quam alium ita loquitur
hic ex. dic. § si a pupillo ¶ Cõtingit
an idem sit in feudatariis uel in libella
riis et precariis. gl'o dicit q̃ sic / et
doc. sic p̃suerunt uos laicos c̃tis
p̃uo de feudatario / feudatarius q̃sit
delictum p̃ q̃ bona sua publicantur / an
ius feudi publicabitur. hic uidetur tex. q̃
sic. q̃ in tali spec. de feu. § qñ. u.
xi. q̃cq̃d ipe dicat est ingnaru / q̃ feu
dum reuertitur ad dñm uel ad agnatos
et sic uasallus p̃uatur / in fisco nõ
q̃ritur ut x. coll. si uasallus feu p̃.
car. et si de feu. fu. q̃tra. c. si uasallus
culpam / z de eo qui inter. fu. dñi fun.
c. i. facit de p̃hi. feu. alie. l. imperialem
§ illud quoque ¶ Sz q̃tra p̃dc̃a uidetur
gl'o. in l. sicquis intantum. C. uni ui
z idem ibi q̃. z sa. de cro. ko. sabe
or q̃ suo iure priuatur / nõ tñ acquiritur
offenso sz ad dñm reuertitur p̃ uiam pre
dcã. p̃ hoc facit q̃ si uasallus
efficitur clericus uel religionem ingre
ditur p̃dit feudum / nec transit in ecclam
casus est. x. coll. si de feu. fu. q̃tro
u. c. si clericus et de bon. feu. c. i. si
li. quidam distinguunt in aut. ingre
ssi ubi gl'o. tangit et rõ huius q̃
cũ feudatarius debeat s̃uitute p̃so
nalem in x. coll. in q̃. c. feu. c̃tuit
c. i. et que fuit p̃ma cã. feu. c̃tuit.
c. i. et p̃ hoc h̃eat utile dñium istud
utile dñium nõ pot a sua cã separari
sic q̃o nõ transit illa oblo fidelitatis
que est mẽ p̃sonalis ut x. coll. de
for. fidel. c. i. et de noua forma fide
for. c. i. z ita etiam nõ transit feudũ
¶ Itam q̃ sunt alie ope uiuis hois
alie alterius ut l. nemo est qui ne
sciat de duo. reis / nec hic faciat ad

uitã. an aliquis possit sine p̃subsi
tutum cũ uasallis c̃feudo cadat ut
dcõs. l. ¶ Cõmd q̃o erat impositũ di
co idem q̃ ex p̃o decreto nõ transibit ius
feudi i istum qui petit cautionem dampni
infecti q̃ cũ istud ius sit unitũ cũ
obligatione p̃sonali qua tenetur feudata
rius que obligatio nõ transit nec hic
transire q̃o nec ius feudi erit q̃o for
ma sit decreti hec tamen q̃ hic dene
gatur ius feudi et impetratorem transfe
ratur possessio quam ipe feudatarius he
bat sic. B. dixi de creditore. B. prox.
§ nec obstat. B. de fin. de. l. i. q̃
ibi loquitur in maiori qui plenum ius
h̃z et h̃z ius alienandi c̃tra uerũ
hic secus nec ob. iste. § quia hic
loquitur in eo qui h̃z fundum uectiga
lem a ciuitate et obligatione p̃sonalis q̃
iste hẽs fundum uectigalem tenetur ti
sit adiphile successores etiam i rem
ut. C. si. tot. uel re. l. i. et § de pub
lic. l. imp. z uito / et transit ius rea
le ¶ Sz queritur quid significat q̃tra
feudatarium actione p̃sonali utitur ex
p̃o decreto uel in mandato iudicati possit
accipi feudum / dico q̃ sic / ut transeat
commoditas in aliam / ipe enim tene
bit obligationis ad seruicium ut § de re.
iur. l. commodis. C. de exec. rei iudi.
l. stipendia et ideo aliud in cã dampni
infecti / q̃ cũ p̃ in decretum interpona
tur c̃tinuo rei magis q̃ obligatione
p̃sone nõ esset equum ut unus
faceret sumptus / et alius haberet co
modum / sz cũ agitur p̃ obligatione p̃sonali
cessat ista iniquitas. nam si ego
sum et creditor meus h̃z como
dum saltis ego uideor habere / cũ p̃ hoc
ego liberor / et eodem mõ ego dico
q̃ si ageret q̃tra dñm in subsidium
posset fieri missio ex p̃o decreto i eo
modum q̃ p̃cipitur ex uasallo z q̃tra
p̃dm in commodum agentis q̃ p̃cipitur
alicto sz hoc nõ possit cadi casus est
B. de acquir. hẽr. l. pro herede. § si sig
ti et q̃ ibi nõ in gl'o. magna et
p̃ hoc facit q̃ res prohibita alienari
pot in hanc causam uenam alienari ut
l. poto. § p̃dcm de le. i. ipe enim hẽs
hic uidetur q̃ hic sui creditores
¶ Sz queritur quid de fundo emphitecari
publicatis bonis transeat in fiscum
spec. uidetur tenere idem q̃ in feudis ut
dcõ. § qui de feu. u. xl. iuri. tu dic
aut est emphiteosis ecclie et tunc pot
a fisco repetere in dubitanter omnibus
cõtra. est de alie. z emphi. § i. coll. ix.
si est emphiteota p̃uata siquidem
c̃statis emphiteosis quo forte ex con

nentiae transiret in extraneum heredem sed
transiret in fiscum qui habet ius heredis ut l. iii.
C. ad l. iul. de vi. cum similibus. si vero
ad extraneum heredem non transiret in fiscum
ut ff. de bo. dap. l. ii. et ibi glo. no
bilis de hoc/ sed dominus repetet tamquam re
indebite alienata/ non obstat hec l.
ut dixi/ quia hic obligatio personalis
sequitur poss. secus in alio emphite
otica hanc dictam ponit ex. C. de iure
emphi. l. fi. licet glo. ordinaria est de
fini. pa. l. i. li. x. ¶ Sed quid in casu dep
in inferiti/ dico idem ut supra dixi in feu
do/ quod istud ius domini utilis est quoddam
ius cum obligatione personali ad pensionem
et sic unum non potest transire sine alio
¶ Quid si pro debita emphiteotica di
co idem quod dixi in feudatarie/ eadem
ratione possum dicere qui bona publicantur
ex delicto cum pro obligatione emphite
otica idem dico esse sicut qui pro debito
capitur. ideo in hiis casibus in quibus
bona publicantur fiscus non capit ut no
creditor/ sed ut heres/ ideo si bona sint
solvendo/ non capit ut ff. de iure fi.
l. i. §. an bona et l. non puto sed si po
nimus rerum condempnationem in certa quantitate
te per crimine/ et in executione bona capi
unt dicam idem quod in alio privato cre
ditore quod transit emphiteotis in fiscum du
rante tamen contractu durante apud ip
sum ut ff. de pig. l. i. vectigali/ et
C. de l. peto. §. predium ff. de l. ii. nec
obstat predictis ff. de iure fisci l. sancimus
§. cornelio/ quia ibi ius fideicommissi a
fisco petebat/ non erat prius liqui
dum sed liquidum est hic et prius ius
dati ¶ Certo quero quid de fundo
livellario/ de isto glo. tangit hic et C.
de sa. san. et aut. ingressi/ azo in
summa C. locati in ii. columpna dicit
quod iste contractus est qui vasallus locat
in xx. annis. ex. tangit C. de iure
emphi. l. i. et insuper dicit licet tex.
dicit quod illud quod datur a vasallo perpetuo
o submodica pensione dicitur livellus
ut x. coll. quib. mo. pa. feu. ami.
c. i. et de phi. feu. ami. per loc. c. i. in fi.
et ideo non dicitur proprie emphiteosis quod concedens
non est dominus tamen hodie hiis vocabulis
abutimur et pro eodem communi usu loquendi
accipiuntur sic contractus emphiteoticus. ideo dico
idem in eo ut ff. dixi. sed si nove ponebis
contractum livellarium. hoc est emphiteoti
cum acceptum apud vasallum/ pro
est emphiteoticus tunc in casibus in quibus
dixi ff. ad dominum rediit/ non redit ad
eum qui dedit sed ad primum dominum ut
no. insti. C. de iure emphy. l. fi. sed
est casus/ hodie de hoc de prohi. feu.
per fre. l. imperialem. §. illud quoque

distinguit quia in omnibus hiis casibus per
ronem illius tex. ¶ Certo quero quid de
de fundis patrimonialibus de hiis glo. tan
git hic et in aut. ingressi et C. de
l. i. C. de iure emphi. licet hic non
est contractus patrimonii/ de quo loquitur
l. de patrimo/ quod illud revocat ad vo
luntatem concedentis/ sed est quedam con
tractus concessionis de quibus in quin
quennio/ vel in maius tempus et iste
nomine contractus est de consuetudine
magis qui de iure ut C. de patrimoniis
c. i. et ibi per Iuvenalem tamen in omnibus et per
omnia est eiusdem nature/ cuius est em
phiteosis. et ideo quod ff. dixi hic dico sa
cit quod non impetr. in dicto. l. xl.
¶ Quinto quero que erunt petitiones istius
materie secundum formam imponendi
primum decretum et secundum in istis iuribus
incorporalibus et ordine quoniam ipsa
iura incorporalia petuntur. hic dixi. ff.
tit. i. l. si prius. quia petitur aliud pro
quod deveniunt ad missionem in possessionem
in dictis iuribus incorporalibus dico quod
quedam sunt iura in quibus nulla
est possessio/ ut quia ius in nominibus de
bitorum/ et hic primum decretum est
ut l. i. C. de pre. pig. et ibi glo.
imponit formam et ff. de re iudi.
l. a divo. §. sed et si pecunia/ et ibi
ponitur alia forma. secundum decretum
erit vel cogendo debitorem ut re
dat ut C. quando fis. vel priva. vel co
gendo debitorem ut solvat vel il
lud nomen vendendo ut ff. de re
iudi. l. a divo. §. sit quoque. secundum
quid dicemus/ quia illi qui habent ali
quas possessiones ut fructuarius emphiteota
et siles qui possident naturaliter et tunc
primum decretum est quod mittitur in possessionem
illam quam ille habet ut hoc. §. et ff.
e. l. hoc amplius. §. fi. et l. quoniam
secundum decretum imponetur dummodo
quod eadem sunt iura que in alium pertinent
sine impedimento transferunt ius
fundi vectigalis et tunc iudex decer
nit ut actor eodem iure sit quo
reus contra ista petitio ponitur
hic in tex. nobilis/ quod intelligo
nisi ad petitionem domini imponeretur
tunc enim quia quibus non potest poni
eodem iure/ quod non potest esse superfi
ciarius vel vectigalis sine proprius fun
di erit/ quod iudex denegabit ei
superficiei vel vectigal petitionem
ut dicam statim in fructuario
¶ Sunt quedam iura que non sunt se
parabilia sine re ut usufructus ut

ut insti. de usufr. §. finit. tunc si quidem fuit decretum inponatur ad petitionem eius qui non potest esse fructuarius sui fundi tunc ex ipso decreto iudex denegabit usumfructum petitori et intelligitur ipso iure sic ipso iure tollitur dominium ut l. hoc iure §. celsus et l. quamvis ff. e. et quod no. ff. e. l. plerumque impius quia non ponitur ad petitionem tertii et tunc ex ipso decreto iudex denegabit sibi usumfructum petitori non ipso iure. Sed ope exceptionis ut ff. de noxa. l. si noxale et differt in petitorem illam commoditatem utendi que erat apud fructuarium sui forma. l. usufructus. so. ma. et an. tempus §. et l. pro herede. §. siquid tamen. de acquir. her. et ff. de adult. l. si postulaverit. §. iubet. Ceterum dicitur sunt que non sunt separabilia ratione dominii ut feudum ex emphiteosis et tunc sive sui decretum inponatur per manum ipsius rei sive per obligationem persone habet formam exceptionis in precedentibus quoniam semper tamen cum imponet ad petitionem domini satis erit quod denegetur rei talis iure petito ut ff. l. quamvis.

¶ Sexto quero an condempnato filio et bonis eius publicatis publicetur proprietas que habet in peculio adventitio remanente patre salva proprietate. Et non quia filio interdicta est omnis alienatio sine patris consensu ut C. de bo. que li. l. cum non solum. §. filius quod delinquendo non alienabit sed apud patrem manebit sicut quando filius hereditatem repudiat ut ff. l. cum non solum et sic supra diximus in fructuario et emphiteota qui non possunt alienare. Item sicut in muliere que non potest alienare sicut eius delicto dos publicatur nisi in casibus quibusdam ut l. quas legibus in. de bonis dap. Item sicut nec in dampnato patre publicatur peculium ut l. iii. §. sed utrum insi. ff. de minor. licet contra hoc faciat l. i. §. omni. de qui acc. de peculi. est causa. Tamen vide quod licet filius teneat tamen a filio recuperabit retinendo de peculio ut in sequenti §. i. patet. Item per tex. in l. iii. C. de bo. dap. ubi non publicatur castrense quod multo magis publicatur illud. Tamen ad istud quidam respondent quod illud obtinet quia filio mortuo pater occupabat iure peculii profectitii sed hodie cum filius habebat heredem ut ff. de com. do. l. cuius et ibi no. ff. so. ma. l. pot. dotem et ibi plene examinavi. Tamen pro delictum filii pater non perdit dotem ut C. de di. uor. aut. que si filii et no. e. ti. l. consensu et pand. so. ma. l. ii. §. sed si impius. et hoc non vult tex. in ff. l. iii. ubi dicit nec castrense etc. sic dicit nec implicat quod dicat nec aliud et idem sentit glo. in. de bo. dap. l. i. in prin. ubi dicit et castrense et idem Azo in summa de bo. dap. et preter illud et in infinitum nec adventitium publicari dicit et hoc esse verum clarius liquebit videndo ad omnia que in contrarium possunt obiici primo enim quod debeat publicari inde quod ipius habet ut hic et l. si postulaverit. §. inde de adult. Sed ibi loquitur in eo qui potest alienare. Secundo obstat quod hec est quedam alienatio legalis ut l. ii. ff. de eccl. Azo so. ibi tres ponunt admonitiones cum illa qualitate ut ibi patet et hoc plene examinavi in l. si constante in prin. ff. so. ma. et per quid ibi no. appellet Rufino adde quod no. ff. de pac. l. item quia et C. de legi. hi. l. fi. vel vide ut statim dicam.

¶ Tertio obstat quia iudex prohibet alienare et tamen pro eius delictum bona publicabuntur ut C. de aut. pt. l. clerici et quod no. C. vii in l. si quis intantibus. ubi tetigit hoc ja. de are. et py. et male dixerunt sed ibi erat prohibita alienatio favore minoris. Unde pro delictum perdit suum propter hunc non est prohibita alienatio favore alterius. s. patris ut ff. l. cum non solum. §. filius ubi in neminem perdidit debiti. s. filii tristem exitum se ciunt. s. patris ita dicit ibi glo. sic hic favore domini vasallus et emphiteota prohibentur alienare.

¶ Item ob. ff. de fun. do. l. ii. sed ibi fiebat alienatio pro ipsius rei metum et mariti eo cum hic prohibetur alienandi.

¶ Item ob. quod filio condempnato dat in patrem actio de peculio et in eum fit executio ut l. iii. §. idem scribit ff. de peculi. et l. filio. ii. et ibi no. ff. so. ma. Vide illud verum quia filius condempnatur iudicati quantitate et sic est debitor hic non bona publicantur in qua publicatione non venit peculium et sic ad id non est debitor et hec bona vel melius et si filius condempnatur in certa quantitate pecunie si fuit in iudicio et sic quod convenit pater tantum de peculio ut de eo §. idem scribit. hoc est verum in peculio quod pater concessit filio separatim a rationibus patris et sic equum est patrem ex facto filii obligari ut ff. de peculi. l. i. secus in peculio adventitio cuius ipse pater habet administrationem quia tunc in eo filius non potest preiudicare patri ita tenet glo. in l. pr. quin castrense in glo. ma. in. de castre. pecu. Unde si pater ipsius peculii administrationem permisisset filio administrationem dicere patrem teneri de peculio quia est eadem ratio que in profectitio et hoc forte voluit sentire glo. ff. de nox. l. et si condempnatus ubi dicit quod fit executio in castrensi vel quasi vel forte adventitio consentiente patre intelligo patrem consentire si pater ipsi filio eius administrationem concessit ut dicam quod potest ut C. de bo. que li. l. cum oportet. §. sin autem et hoc probat tex. coniunctis C. qui bo. ce. pos. l. cum et filii ubi quod patre nolente possidet licet glo. ibi aliter indicat tamen velle intelligere et male.

¶ Sed quid si filius fuisset condempnatus ut contrarie an fiet executio in peculio eo modo quo dixi. Sed cum filius nunquam fuit in iudicio et sic cum eo non potest dici quod contraxit et tunc contra patrem non fiet missio vel executio in peculium ut in auth. in quibus ff. dicit. pro no. insti. de nox. insti. ff. nam filius fuit in iudicio et hic contra et sic cum eo fuit quasi contractum in iudicio postea absens fuit condempnatus tunc fiet executio in peculio

ut ff. ea. l. et si condempnatus de nox. et C. de pena. l. iii. ff. idem scribit hec nota quod ex delicto ex contractu non indistincte datur in patrem actio de peculio profecticio vel adventicio quod fit apud filium esse promisit de peculio. probatur ff. ea. l. plt. qui bo. te. pos. ¶ Sed dices quia ex contractu filii non pervenit ad patrem vel filium decreti in peculio adventicio quod est apud patrem actio ex causa dampni infecti sit hic dicit nichil.

Elegantiter. Si post petita cautionem ante decretum interpositum per subterfugia non cavendis interim dampna contingunt cessat missio ex hoc edicto sed contra non cavetur competit officium iudicis ut de dampno preterito et futuro caveatur vel ad hoc tenetur per iudicem premium et c. h. d. sum verum intellectum. ¶ Et per hoc no. quod missio locum habeat ut l. pretor ff. si cui l. se. C. e. so. ibi sunt impedimentis misera hic non. et si dicas quod hic erant in iudicio quod sunt negligentes in veniendo ad iudicium. so. hoc est falsum quia tunc dubito dominos se non tenetur ad aliquid ut C. e. l. eveniunt. sed hic dicit contra. ubi pretor. tunc etc. unde alii ut hic dicunt missio cessat meo consilio etc. qui dicunt bene posset hic locum missio ex hoc edicto. sed melius est petere dampnum restitutum ad quod cogitur per se et si opponis quod liberatur huiusmodi edictis predicto ut l. ea. par. insi. Re quod hic sunt iusta causa impediendi et sunt in iudicio ubi non sunt in dicio ista opinio in quibusdam. In unum quod missio ex hoc edicto possit habere locum non probatur quia hoc edictum pertinet ad dampna futura ut l. pretor. ff. hoc edictum. ii. si dampnum contingat pendente iudicio iudicium extinguitur. ar. l. plt. de super. ti. et ideo cessat missio ex hoc edicto de iure te ut hic in principio non de consilio. alii dicunt quod missio cessabit quia res interest hoc non probatur quia ista erat evidencia fratris probavit quod iure consultus non fecisset legem. alii dicunt et ista potius insi. glo. quod ideo cessat quia potest agi ac si cautio fuisset interposita et ista est nova qui dicunt missio cessat ex hoc edicto sed posse agi ac si cautio fuisset interposita. et in isto iudicio bene posse fieri ex illo edicto qui ex causa impo. ea. non existo. ¶ Sed cum quia etc. ex hoc edicto non de facienda missio ut s. ff. si iam inchoat. so. ibi dampnum contingit post decretum interpositum hic etc.

¶ Quero que sit ista actio quidam dicunt actio in factum vel incidentem ut tollat iudicium non probatur quia illud incidentem datur alternative ut tollat vel edictis predicto habeat ut l. pretor. ff. si cui l. se. C. e. alii dicunt quod actio ex stipulatione presumpta sicut alibi ut in glo. ia. de ac. dicit quod lex. hoc voluit dicere sed dicit si pretor vult pervenire super hoc edictum speciale per quod decurrat hinc actionem competere cum alia lex deficiat ut l. si navis. ff. de iure. so. ma. et hic ... quod permittat cuilibet huius ordinatam in dicionem quod sabbatis placitis quo sunt C. ad tre. l. si sub condicione ubi in fine pictum ut ibi dicitur quia lo. glo. contra tenet et ego eam teneo per ea que dicam. l. proxi. q.

¶ Quero inquid preses cogit cavere et si nolit cedere edilibus. glo. quod sic. sed in contrarium l. pretor ff. hoc edictum. C. e. quia reus invitus non potest plus nos obligari etc. ut ff. predat. glo. et ff. intelligo quod hic contingit dilatio per subterfugia nolentis cavere sicut enim ille qui deliquid non admittendo missum tenetur ac si promisisset ut s. e. l. ff. si. sic iste qui deliquit sic per subterfugia et ideo ex sua suo teneat non liberatur cedendo edilibus ut s. de. i. l. ib. cum quo subterfugia et multo interponendo exceptiones cavillosas et alias dilationes querendo seu si expresse dicerent nolo cavere vel patet fieri prius sine condicione ut C. de peri. l. sed hec ff. si. et no. s. e. l. dampni. ff. si minus ante tempus quam dampnum contingeret illam moram committam subterfugiendo posset purgare aut dampnum contingit cum cautionem petitam et di. C. e. l. pretor. ff. si. et l. se. aut post cautionem petitam cum decretum interpositum et tunc aut sunt petita coram iudicium et pervenit ac si non fuisset petita ut s. e. l. cum postulassem in principio aut in iudicio et tunc aut dilatio contingit per subterfugia non cavendis et tenetur ac si cavisset ut hic nisi moram purgaret ante dampnum datum ut s. l. proxi. aut contingit dilatio per negligenciam non petentis et impunitur. C. ar. s. e. l. ff. plt. aut contingit dilatio alio casu et tunc distingue ut dicta l. pretor insi. cum l. se. quia eadem ratio sive dampnum contingit post decretum interpositum dictum s. ff. plt. ¶ Quero tenendo opinionem hic dictam aut si putat etc. cuius est electio. quidam dicunt quod perveniat autem pet. a libello et erit electio iudicis ut in iis. quod in initium nobile quod ille qui lites ante potest petere de hoc cavere sed hoc est mistum fieri aut pro iudicare premium sed actum ea petere per officium iudicis quod mirabile est quia si hoc est verum non posse peti vim ... s. preter cogi ad missum. ar. l. ubi autem ff. quam illud aut illud de ... ob. quod ubi p. id. quod non. C. so. ma. l. ii. ff. i. 2. s. de novat. l. si pupillus. ff. i. 2. in multis aliis locis. ¶ Et ideo predeclaratione vere videamus de qualibet parte huius distinctione. scilicet cum quibus possit petere sed cavere seu mistum fieri et cum quibus posset petere iudicare promissum sed debere vel se non tenere et pro exemplis in reo et siquidem reus est tutus ope exceptionis ex ultima voluntate potest petere liberatum sed fieri et mistum ut l. non solum. ff. i. 2. l. quod in si. de h. le. potest petere ut promittet se non teneri seu ut actori silencium imponatur ut l. amplius ff. ... et ibi no. C. h. et sit quod petendo ... potest vel licet nunc petere alternative si non licet exceptionem aliquam extorsio. tunc si quidem exceptio habuit originem hinc ... obligationis ut quia obligatio fuit extorta

meds vel p errorem / ita q equitatis no
dictat actionem apud actorem ee / hic pot
reus petere act liberationis et liberationis
instrum ut ff. q met. ca. l. si cum exceptione
§. sed et si quis / et de condi. sine ca. l. iii. cum
similibus / si no exceptio habet originem ex
post facto. hic quia ex nullis dispositione colli-
gitur actio dari / et potest hic agi ut l. i. C. commu
ni. et ibi no. j. de pign. dic. cum in una lege
dicat act. competere. sic in aut. hoc ita cum si.
et ibi no. i illis casibus / ubi cessat lex aut
id cedo sed exceptionem / ut regula iur. minime
§. cum damnus / idem in dispositione hominis.
si promisi te liberare vel cavere de no pe
tendo. ut l. de di. nupti. de condi. ob. ca. et
no. C. de usur. l. sive apud acta / et hic qu
ex dispositione datur actio / ad hoc / si vero dare
tur ad aliud / hic secus / quia ad liberationem
no possem agere directo / sed debeo agere ad
id q i actione venit ut l. i. §. p origin. dep
no. ind. tu. si no disponeret super exceptione
tm / hic si vellem petere q m caveat de
no petendo / ut fiat instrum liberationis
ipso iure no possem. ut dixi. l. dedi i pri.
et no. inde l. sive cum acta / et de eo p q
fit. e. l. i. §. si reus to / q plus petit
q m deberet / nam cum no sit in obligatione
ad no petendum / nisi nata / ut no. in §.
pactis ne peteret. si peto q caveat pe
to q obligatio civilis. vel hic si sic libera
tus ope exceptionis / petere liberationem ipso
iure. et sic plus peto / sed si petere m si
instrum quo contineat ipsum pactum q m eat
sum vel ipsa exceptio / qua pius hebam et
ad probationem tm / no ut aliquid addat et
hic hoc posset petere iudicis officio. ut
l. plebs apocas. C. de fide instru. et de h.
ca. l. sic datum et no de testi. c. sufficienti
p ben. sed si ponemus non liberatum ipso iure
et petit de hoc b fieri instrum ut possit
probare. hic possum peccasse. l. et. C. de al.
sum. patri. l. placuit in aut. de retl.
§. i. coll. ix. q tenetur sive in spec. de sti
edo §. post q v. quid si solum tunc at
possit implorare officium iudicis ut p
nunc ipsum exceptionem hic vel liberatum
esse. dico q sic ut j. de fide. l. si con
dat et ibi no. pdem. na nisi habeat actionem
ordinariam p q statim possit agere ut
dix. l. i. §. p genus de qro iud. hi pre
dicta primordiis actionis / sed ope exceptionis
quibus quis consequitur b fieri instrum ad
liberationem ut j. de novat. l. si pupillus
§. i. ut de actore et si quis idem pot statim
b debitum petere b caveat ut de usufr.
ea. re. que usu. con. l. h senatus. §.
i. de condi. ob. ca. l. similiter / de im. do.
l. licet / sed si actio competens ad debitum cot
ex ordinaria ut esset hic ex ficta sti
pulatione / hic possum petere b caveri. ut h / si
no statim no pot agere hic quia ad pe
tendam cautionem competit actio ut l. ii. de
emancip. et l. exemplo. §. i de act. emp.
vel offic. iudic. ordinarium deficientis actioni
i isto tamen no est dubium ut l. hac et l.
emp. si fin. ven. et q no. in l. i. §. i hac
intentio. de in. actio. p.ua. quia ex eo pe
to istam cautionem ordinarii iudicis officio

et hic competit prestare cum equitas. aut
cum habet de morte testium vel absentia diu
turna / et cogere p b cavere. at secus / de ista
cum cognitione. intello. ff. de iud. l. i. cuiz
competit ibi intelli. de vida cautione. sum. et
ibi portam. ca. l. in. l. acquis. ff. ad l.
acquil. et ff. de auct. l. iii. §. due. et hoc
est in indicto stricti iuris. ut ff. q. ex. ca.
in pos. ea. l. impone. et l. si petiuit
§. pto si quis. de condi. ob. ca. ro hoc
est / q qui de morte vel absentia testium
no habet ius actionem ordinariam / p ipsum b eq
consulitur. io hoc officium ex ordinariam b no
datur cum cess equitas. sed si agit q sol
daret / hic intelligitur alia ratio cognitione de
qua loquitur. l. si creditoris. j. de pignorib.
et ubicumque aut actio differt in causa
mortis. dico posse peti cautionem seruitutem.
fieri p. dubium ut possit haberi probationem ut
l. iii. §. i. et ibi no. ff. so. ma. fiat ad
pdicta. ff. de l. iii. l. peto. §. fi. et q ibi no.
p glo. et ergo clarius similiter ¶ sed an
quis possit petere pronunciari b ab ope
tere h ut q sit / dic aut quis h actionem
et clarius est actionem sibi competere / et hic pot
petere b pronunciari ut dixi act. et in est
idem q petere condemnari. ut ff. de sen.
ausu. tex. qui h. l. quinque / et ex sima tali fiet
executio ad id q deberet ut ff. de iudic.
l. si pretor. in prin. si no aliquis e i clarius
incertitudine aliqua cuius declaratio pendet
arbitrio boni viri. hoc est iudicis / hic pot
implorare officium iudicis ut declaret
b actionem competere. ut l. thays. §. so
rore. j. de fideiu. h. et de sta. h. l. labeo
sic intelligo de ghon. cap. l. h vendit
et de in. do. l. cum post. §. gener. et de l.
i. l. si sic. in prin. et de l. in. l. fideiu. §.
apud cum similibus. sed si incertitudo dependet
ex facto adversarii dic ut l. i. §. q aut j.
quo. le. et l. si indebitum. j. rem. ra. ha.
hic ad propositum / dico q alternativa por
ta hic in tex. loquitur in diversis casibus
primo qui subterfugia pluris sint equide
ea / ita q plus est certa / hic dz petere q b
caveat / secundo qui significatio pluris est du
bia / ita q pendet ex declaratione iudicis
ut l. in. bonus. iudi. sol. hic petit iudi
ce / q declarat p b actionem competere / et hoc e q
dicat hic tex. putat et cetera. q arbitrium boni
viri significant ut l. fideiu. j. de fideiu. h.
et h. no cuius sive ponatur alternative sive
copulative / q idem sensus est / sicut dicimus
i intentio. q vi. aut clam / ht enim locum
sive fiat vi / sive fiat clam. sive utrumque
ut l. cum quidem. C. de v. sign. talibus enim
copula / que inducit ut diversas causas
respiciunt diversorum factorum / no requirit coniunctim
utrumque ut l. i. ff. de his q no. infa. et
dicam. j. de v. sig. l. sepe / et isto casu erit
duo iudicia. unum / quo pronunciabit actionem
competere. aliud p q actio exercebatur / non
enim pot fieri executio cum actio numquam fuit
i iudicium deducta. sed si supponi tamen sic
sed quando quis agit ut caveat / et quis

no mult cauco ad q codepnabr ff. o.
si dolo/ ad tolliz q potit intesse ut l.
ij. ff. de emer. et ibi no. z. ff. de acc.
emp. l. excepto. §. z ibi tex. z glo. ff
qm si dolo tuc differtur executio ita
dz intelligi q ibi no. z q no. in l. loca
§. cdepnato. i. de iudi. exhi. Bartholo.

Eiusque damni infecti

no. q missio impones hoc loco cautio
nis. sile i. l. de bonis. §. si pupillo. ff.
ad trebel. z l. p9 q. §. impr. ut l. no.
ca. Opp. cautio ccmittit i soliduz
ff missio solu pdest i ipa re. so. no est
p oia idem. Oppo. j. e. l. §. siquis
metu. so. istud. corrigit caue osult
ibi sequitur. Opp. et ui. q pium iur
osulti. bii dicunt ut missus teneat
refice sicut fructuarius ut. ff. e. l. hac
amplius. iufi. z l. hactenus. deu sust.
glo. allat pcs z no soluit/ dic q ibi
pcessit ocius cau9 ira teuc refic hic
no. Ite oppo. q z hic in ochi pus
nus ptoriz/ et sic idez q i ceteris
so. no est idem ut l. ptor. §. hijs ubus
z. §. j. p. de bo. aut. iupos. Sim hs q9
no. bii. q hs pignus quecuq ff ta
dibi/ teneat refice ut hic z l. si sinus
impis. ff. de pig. act. ff ille qui hs pig
nus ptoriz. si obmissio caderet in
doluz. ul latam culpaz teneat. ut dco
§. hijs ubis. z so. fallit i missioe ex
ca dapni infecti. Ro q2 duus no pot
ff. imputare. si ipe no fulsit ut ff. e.
l. qui bona. §. siquis. q hac voluit
dice hs tex. Ultio que z solue ut i
glo. Bartholus doctor legum.

Item in decernimus Op. q
teneat de dapno adic petite cautio
nis ut ff. §. eleganter. so. hic sit de
fco ctingit q dapnu an i missione
no ctingit sm ja. de are. al' cautio
refert ad id hic excepto veniat dap
nu sm distinctioz poitaz in dco. §.
eleganter/ et hoc sentit hic glo.
Ro oppo. q sufficiat offerre cautioz
destruendo iuri/ no de dapno infecto ut
dic ei qui veniat. d. ut ff. §. ult.
Certo oppo. q expense debeat solui
/no pcis caui. ut j. §. si vero venerit.
Ro pinde z C. de iudi. l. sciui9/ solo hic
erat actor ctentus cautioe/ ff si erat
dubiu/ de expensis cautio sufficeret
ut j. de sta. h. l. stahi. lib. Quit
g. an hec cautio posset offerri alio
loco. z dicit q non ut l. de die. §. pla
ne. dicaz j. de pint. ac. l. pupillus
§. i. Bartholus. No. q cuilibet
Illud quit pro osult. et sic
cardant testes
ex. de testi. c. cu tu. z et dicemus
Ite no. q si ex ca quis no pot venire
in possessionez pinde est ac si venisset
/ac est constitutuz pignus ptoriz./

q no. / sicut ff9 q vicinus referunt
se no potuisse i mitte ex aliq ca
Ultio no hic. §. adeo que dicu. i §.
siquis metu. Oppo. C. de in
Postea dicit do. ipe. l. ult. glo.
z ja. de are. inde
t hic teneat q hoc sit vm in ca dapni
infecti q no audiat post sm dectiz
z an istud sit vm ul no. dicit in §.
ult. Oppo. q cet liceu sinus si sol
nat. so. ut §. no formaz si decautio q
daz. sa. glo. inducit istaz l. q pot
ptebi ueri offerendi dic. ut dco §. z
p cy z p ciuilium l. si rem. §. omnis
de pign. act. z nos idem z tenemus.

Si vero venerint Opp.
j. e.
§. ai tu so. hic no fuit negligentia
Opp. de l. ij. §. si. de hi. nom. et de
reg. §. l. siquis maso. standi max.
Opp. ff. §. Ite videamus so. ut ibi.
Quo quid si dapnu cotingit
an interpositaz prium decautu dic laq
quij glo. ut dicaz j. proxi. §. Quo que
cautioe infraz z no negg. §. dic ut glo.
Quo quid si dedit pecuniaz ei q
no refert sine dolo glo. dicit forte
no repetet. bn dic q si dedit ei cui
misit. crede deberet/ repete posset
ut l. cu qui. §. si. cu l. se. d. quo.
et ibi no. z o. ti. l. argentum.

Si quis metu Quo vere
dic de po
ssessione decedatur/ ul' aio retinendi
ptoris bnficiu no pdit secus si aio
desendi ptoriz qui negligit ponez
intrare p dapno secuto pdit ptoris
bnficiu/ secus si no neglexit h. d.
Oppo. ff. §. siquis dapni. so. hic
cassius corrigit labeone. Quo
quid in dubio/ Ro aio retinendi. ut
glo. nec ob. l. sinij. §. si iactu ut ibi
no. Ite queritur dic hic q pdit bn
ficiu ptoris/ an pdat solu primuz
decretuz/ ul' z cautiones/ et pcedentes
z glo. dicit q pdit oia/ et denovo
dz petere/ q no ibi/ et puto vm. q
illa cautioa fuit sunt punita/ §. ite
ui no dz pumiri ut l. senatus de ac
cu. z sufficit ptez remisisse. ut ff.
de usu. l. mora impu. z siquis cau. l.
ij. Ite queritur an iure detentionis
retineat aio hic vi. tex. q sic. dic
ut dicaz j. de acqui. pos. l. ij. Ite
queritur an i psonalibus qui negligit
intrare ponez pdat bnficiu ptoris
vi. q no ut l. ptor. §. in eu. i. debo.
aut iupos. et io hic pdit bnficiu
ptoris q2 dapnu iaz est datu et
sic cu ca sinita. secus p dapno fu
turo ut ff. §. illud quit. Ultio pro
declaratione materie/ dic aut dapnu co
tingit an cautionis petitaz z dicut
l. p tor infi. z l. hoc amplius ff. e.
aut ctingit p9 cautionis petitionem/

an decretu interpositum et dicitur in ff. elegerunt aut post decretum interpositum et hic aut post decretum amictendo aut post decretum dimittendo possessionem aut causa fuit delata per subterfugia non venient et possessio distinguere ut in ff. elegerunt secundo casu aut non venit in possessionem aut venit si non venit et hic aut non neglexit perinde est ac si venisset ut hic et infra aut neglexit et hic perdit beneficium preterius pro damno quod interim contingit secundum eos quod contingit postea quia hic ad hunc posset intrare per eos ut hic et infra et ff. id quod et ff. si satis venerit si non venit in possessionem siquidem perseveravit non est dubium si non recessit si aut aliud defendi aut non retinendi aut dubitat ut hoc ff. ¶ Contrario dicitur quod hec detentio retinet actionem quam etiam perdatur secundum morte oblivione et aliis modis quibus perditur possessio ut dicit ff. de acquirenda possessione l. i. secundum hic premissum preterius et preterius beneficium retinentur ut C. de pretorio pignore l. si. solum hic hic perditur beneficium preteriis quia sponte derelinquitur ut hic ¶ Contra non an invenis mittendi possessione post decretum interpositum dicitur pretorio vel quod finiatur anno sit beneficium preteriis mortuum ut l. i. C. de la ... desinit edicto dicitur quod durat usque ad biennium ut l. C. de bo. aut iudicio possessionis.

¶ Si quis ex hoc edicto

¶ Op. de l. si servilis ff. si pro creditore de ... et infra e. l. damni ff. si ... glo. non solvit dy. dicit quod illis non extenditur actio nec obligatio et ibi est extensio etiam rem que prohibentur hic etiam quibus ¶ Item oppo. de hoc ff. ad l. aquiliam ibi dicitur quod ita demum extendatur si cum damnum offertur. Solutio illud quod ibi dicitur ante damnum est in principio subaudi pretorio et hic bene sequitur si hic secundo vel dicit in principio ad quibus et hic ibi si hic subaudi maxime prima pars quia hic est pretorio in principio l. i. infra. neminis fiat ei ¶ Oppo. ad hoc quod in delictis admittitur procurator ut infra de furt. l. qui cum mite ... hic non est propter procuratorem secundum ma ... vel hic delictum non erant usque quaque perfectum ¶ Contra non hic dicitur extenditur quod est hoc de ... glo. i. cum condempnatus sine officiis ... vel examinato quia istorum est verum dicit si quidem tenet de morte testium ut abiciat hic statim fiet processus et examinatio et condempnatio et differt executio ac differtur et examinatio ut l. in l. acquirit si delictum ergo hac fortassis quia qui quamvis conveniuntur ex dolo statim fit executio ut l. ...

ff. condempnatur de tit. ... solutio si non erat obligatio contracta secundum contrahenda ex dispositione l. cum quia mutuo accepit ex dispositione hominis ad de arbi. l. celsus. Vel dico quod si quis non admitteret missum sine cautione debiti condicionalis contra eum statim fieret condempnatio et executio ut l. post. qui ex causa possessionis ea.

Si quis missus edicto ¶ Op. l. venis. ff. ei l. i. infra et solutio ut glo. oppo. quod non datur intendendum quia ex delicto solutio glo. ¶ Contra an datur in successorem singularem et successorem singularium glo. quod sic dicit dicitur infra e. l. fluminum ff. adiunt.

¶ Iudex ... oppo. quod damnum infectum non pot estimari quod tex. innuit solutio ut in l. ¶ Oppo. quod non pot alienari lite pendente ut l. fi. de litigiosis solutio non erat litigiosa res quia non erat quo de dominio ¶ Op. quod vitio magis quod contingit post iudicium l. ediles ff. item sciendum. fatetur ... de ac. et ob. quod illud est verum quia illud quod post litem contestatam accidit non venit in alia actione alioquin secus ut l. non pot de iudiciis et in l. i. l. hactenus infra. secundum hic venit in alia actione quia ... stipulatio committitur quotiens damnum datur ut in ... l. si prius infra et contra secundum teneo glo. quia predicta sunt ... l. non solum de rei ven. non ob. l. non pot que loquitur in eo quod contingit postea et est penitus separatum ab eo quod venit in primo iudicio ibi loquitur l. hactenus de eque postea secundum eo dicendo non quod erat omnino separatum a primo et ... puto verum in hac stipulatione pretoria inquantum officium iudicis interim pot sit in actione in rem et in arbitrariis ut dicitur l. non solum secundum si esset stipulatio conventionalis hic non veniret in eadem instantia secundum alia interpellatione quibus est ut non in l. i. C. de iudic. ... op. jo. secundum alii contra in glo. ibi ubi dicitur op. examinantur in glo. super verbo de ductis et predicta procedunt per hic accipitur ex stipulatione damni infecti secundum si agitur potentia ut statim dicam hic quia est actio in rem et arbitraria ut l. in actione de ... sine dubio veniret in eodem iudicio ut in dicta l. non solum ¶ Contra non primo in actione hic agebatur glo. hic infra dicitur potentia ut ex stipulatione et bene et sic sunt due lec. ¶ Contra contra quem agebatur si possessionis in hypotecaria quia e ... pot conveniri primo et ille in quod sua est alienato si possessionis.

instit. idem fuit glo. quia stipulator et eius successor et mc. quod non est vis suc
cessione ut dicitur i. l. pre. §. emptor
et in dig. §. adicit. Sed quid si an
tequam haberetur primum decretum post oblatam
vel decretum deceniendo fuit aliena
ta, an excadem instantia interponet
primum decretum contra emptorem. Et non
sed contra venditorem tamquam dolo desi
erit possidere ut l. quotiens §. preto
de nox. contra ipsum opus esset novo
iudicio ut l. i. §. nuncio. Et si ultra ve
no. fallit in legatorum servande ulte
voluntatis ubi contra emptorem fit mis
sio. ut C. ut in pos. le. l. cum legata
rorum et e. e. l. certa forma. Sed nunquid
quid si alienavit post primum decre
tum, an eius inferiore potest pervenire ad
secundum contra emptorem et glo. in illo. quia
agitur ypotecaria ut supra et l. ij. de pro
priis. dico si missus alia detentione
culpa vel negligentia cecidit licet vere a
iure opotest ut l. ij. de pro. pri. si
non possessori incumbit tunc per ingressum
emptoris eam non perdit ut l. missio
post pomp. et l. cum et non dec. l. dicit
quod emptori non est tradita. Bartho.

Postumum. Etiam eius
qui licet inve
nerit ius agendi ex
stip. de damno infecto
que stip. non transit
ad eum causam de quo non est infitendo
trahitur. h. d. po. Sed nunquid an bone
fidei possessor possit postulare dicitur in
§. si ei. Sed nunquid an ille qui licet ac
tiones personales possit hoc. vete. glo. hic
tangit dicens in §. emptor.

Sed quod Illud quod quis
potest sine culpa
vel iure prohibere in hac actione non ve
nit. h. d. Facit ad id quod non et dicitur
l. e. l. dampni. §. cum pretorum. Bartho.

Si cum usufructus ordinarie accidit excludit concordia
nisi si esset plenius. h. d. in l. inter
fructuarium. §. e. et est illa l. glo. hic
§. et lege cum ipso. Sed cum de l. inter
fructuarium. ad. §. cum eius. hic est
una glo. parvula que vult tollere
contrarium et recepit s. totalium et et secundum illum
modum dicit. tollit contrarietatem istarum
lecturarum. quia secundum unam lec. dicitur caveri
duo, secundum aliam non. Sed queritur quod
de iure soli domus causa fructuario et
fructuarius domino de iure operibus et col.
dat unam rationem aliam quia de super
ficie domus non cavet, quia fructuarius
licet reficere, sed solum non potest re
fici tunc destructis domibus destructo solo et sic
extinguitur usufructus. ut l. repeti. §.
rei mutationem. C. qui. mo. usufr.
amit. et non dicitur domus de solo cavetur et ista

est ratio, non video aliam rationem sive
rationem, quia aut usufructuarius potest
reficere non deponendo edificium et
hic petit ad eum refectio, aut oportet ut
deponat et hic petit C. caveri vel ab eo
de iure operis vel solo et l. inter fructu
arium respexit secundum accidentiam quia
ubicumque esse de iure assignavit et ex
pressit locum. Sed ultimus quoque de l. inter
fructuarium, tu dicas quod usufructu
arius cavet de iure operis, sed quod non
ne idem venit in cautione de utendo
fruendo dicit quod ista cautio damni in
secundum providet plenius quia in ea venit et
pars levissima ut j. §. cum qui s.
que non venit in illa de utendo fru
endo ideo interponitur. Sed ultimus oportet ut
tu videas sex membra quorum domus et
fructuarius petunt caveri ab eo vel
ab eo et potest ut supra in prin. et l. qui bona
§. et superficiarium. C. e. aut petit
unus ab alio, et hic aut fructua
rius a domino et sunt tres casus, aut pe
tit C. caveri de dampno quod timet de do
mibus in quibus licet usufructum et de
vitio ipsarum edium, aut de dampno quod timet
de alia domo vicina ipsarum domum
fructuariam, aut de dampno quod timet ab
ipsa domo fructuaria in proprias edes
suas in primo casu dicitur, aut refectio potest
fieri sine depositione edificii et pertinet
ad fructuarium, hic cautionem potest pete
re ut in prin. §. cum eius et l. inter fructu
arium in fine. aut non potest fieri sine deposi
tione edificii, et hic petet cavendum
ut l. inter fructuarium in prin. j. e. quorum
timet dampnum de domo vicina in
domo in qua licet usufructum et hic potest
petere caveri tum alia actione consultum
C. esse non possit ut j. pre. §. sed in
quibus nec obstat si dicitur quod hic con
fessoriam. quia illa non datur hic propa
lit ut no. j. e. l. trebatius et quod dicitur
C. h. i. l. i. §. i. quoque tunc dampnum de
domo fructuario in domum propriam et hic
distingue ut primo casu distinxi e.
l. e. l. in hac et l. si edibus et per easdem
rationes. Sed venio ad secundum casum quo
proprietarius petit cautionem a fructuario
et hic aut dampnum timet de ipsa
domo fructuaria in se ipsa et hic aut
timetur de vitio ipsius edificii et hic
non petit cautionem dampni infecti a fruc
tuario, sive ad fructuarium pertineat
refectio cum alia actione est sibi consultum
sive ad eum non pertineat refectio cum
ipse proprietario potest cavendum non petet in
ab eo ut in l. ap. antiquos. C. de
furt. quoque timet dampnum de opere
et hic aut potest C. fructuario esse le
vius imputari, et hic non petet cau
tionem, sed exiget cautione de utendo fru
endo. aut non potest imputari et tunc
petit caveri ut l. inter fructuarium

z ar. l. e. ff. ei qui Sed cum qui tenet
dampni de domo vicina in domum
fructuarii z hic aut pt imputari et
pa lenibus fructuario z hic no pot
peti cautio quia venit in cautione
dentendo aut no pot imputari culpa
z hic petit a fructuario cautio ut ar.
l. e. ff. ei Certo cum qui timet
dampnum de domo fructuaria in domum
proprietarii dicit z hic dicit ut s. dixi pertal
dez rones in primo membro Oppo
quia ad fructuarium no pertineat re
fectio nisi sit modica ut s. de usufr.
l. hactenus. So. quidam referunt ad
modicam sed no est verum ymo spem
refectionibus ptinz ad fructuarium ut
lpe z. l. ut fructuarium z. s. l. hec aut
plenius ff. si. sine sit impensa modi
ca ul magna modicam aut no repe
tet ut l. hactenus. s. de usufr. nisi
hoc eet ubi ipe deberet deponere edi
ficium et hic dic ut s. Quid quia
actio repetit z h glo. dicit qui impen
sas magnas actione neg. ff. Sed ē hoc
ut l. cum. C. de usufr. z dot. no exeunt
hic sed in ut qui no sit vim et lz locum
actio neg. ff. qui nulla necitate cogit
factis si necitate ut l. ciatores. C.
de neg. ff. fac. l. pter. ff. in lib. i. de
bo. aut. iudi. Quero qui repetit
z dic de hijs duabz. q. ut plene dixi
i. de pub. l. certe. ff. qui maior. bta
finiz. Bartholus legum doctor.

Sed inquilino. Nō q inq
linus no
lz ius reficiendi et hic sibi no cave
tur. ut s. prox. ff. z hoc est verum no
tenetur reficere ex natura contractus sed actio
neg. ff. pot Sed oppo. de l. q boa
ff. de illo. s. e. So. de domo conducta
i ipam domum conductam no cavetur
sed de domo conducta ad alias domos
si timet dampnum cavet Et qui
nisi ibi eius. s. rei. culpa no lo
nius dicit Op. de pri. huius ff. ad
fi. So. quidam qui corrigit pri. no
est verum qui intrinda est legum cor
rectio. alij dicunt qui disputative hoc
dicit alij dicit et istud plus conti
nent determinative qui in plz Op.
de l. qui bona. ff. de illo. s. e. ubi
ista roe inquilino cavet dicit
ja. de are. si superficiarius timz dampnum
de domo superficiaria in ipam domum
z no cavet qui si in causa domum con
duxit imputet s. aut incidit via
in superficiei z pot reficere aut via
in soli z hic pot ingravare z sic pot
lo pri hic nec finis determinat nec
corrigit pri. sed si timet de domo su
perficiarij et hic lz locum hic qui finis
determinat principium sed indistincte di
co qui finis determinat pri. z ff. de illo.

ut l. qui bona loquitur i inquilino
an proprietarium pot esse consultum
hic est talis inquilinus an no pot
de consultu proprietarium Ita si cadit
superficies intus soli pdit ius suum ut
l. ut quos. ff. dampni i quilinus no re
petit pensionem ut ro illius l. no
vendant s. locum hic i superficiario
sed contra qui si dicit no est in culpa ista
cautio non committit ut l. flumum ff.
hec stip. l. e. ff. ista cautio no committit
plus qui actio ex loc. z conduct. Ro ymo
quia venit culpa levissima saltem
ut dico ff. h stip. ar. ff. se.

Si is qui edes habebat.

stipulo de dampno infecto simpliciter inter
posita no refertur ad aliam domum
ul aliam domus ptem post stipulatio
nem sed ad alias res postea i domum
inducitas bn porrigit. h. d. i iste pl
cli. ff. z oppo. de pri. ad fi. quidam
dicunt qui corrigit no est verum qui cor
rinda est legum correctio dicunt alij
aut erat species qui habebat illam domum
z hic habet stip. ad illam z d. ut ff. z
ista so. no est vera qui pre in qua
habeo ius psonale ad psequendam rem
no lz locum qui cautio passat peti ut
i. proximo. ff. So. vera est qui pri. loquitur
i immobilibus finis i mobilibus vel
qui res mobilis vel eadem cum illa
cuius l. cum tabula. de pign. pot esse
qui tirsit in corpus illam edium i que
bus imposita est stipulatio ut ff. dicat
ro qui res mobiles pertinent z ele
vat no sic i in mobilibus. ar. l. si
tignum. i. h. i. z. l. qui si nolit ff. qui
assidua. s. de edi. edit. Oppo.
ff. de le. tercio. ff. grains. So. ibi fu
erunt verba testatoris limitata hic
verba contrahentium simpliciter plata Op.
s. l. prox. inf. de hac no dico hic
quantum stip. venditor transeant ad
emptorem dicam. i. prox. ff. Iudi
cat ad. q. promisit t fieri istius ar
bor cum ano arbor illa fuit in
cisa ul evecta z postea renata ul
alr. quidam rusticus promisit facere
una domum cuidam nobili venatori
in estate et ibi dare de aqua frigi
da est fracta domus et refecta an
teneatur z vide istam ptem qui est
nova domus et nova arbor. ut l.
qui arca. ff. reb. i. de solut. z. i. de
v. ob. l. inter. ff. sacra sed qui hoc in
expresse. s. de sin. in p. l. similiter
ff. si sublatam quid dicemus dicendum
est tex. solvens eam aut e ius
reale constitutum et fuit fum et

cusione pdy via / q ille nobilis ibi
hebat et remanet inte infecta post
ea. aut est ius psonale / et tunc non
remaneat in edificio renovato ¶ Querit
gl. ultra simplr. fruct. percip. trahat
ad futuras an. et gl. tenet hic quod
et firmat eam in l. qui. ff. de pro
cur. et tenet quod non int. datus ad fu
turos. s3 pone q est simplr datus
an int. datus ad futuros et spec.
tangit infra. de penit. §. i. v. item
oppo. et §. ratione aut forme v. s3 q
si penitentiam et in. v. q si penitentia
tum tenet / q ad futuros trahatur
p. l. ultimam. C. que res pi. ob. po.
et l. fructus. ff. de sm in. p. / hoc di
cit q optime. s3 credo contra. q non
trahat ad futuros non connexos vel
dependentes ut ff. de iure l. quibus
in fi. in l. se. et ibi tangit dy. ad.
l. allatas p spe. Bo. l. ult. C. que
res pign. ob. po. loquitur in principio
re / ubi nullum dampnum ptas usat
s3 plenius est tractum / ut ff. quanta
tatem solvendo liberat s3 hic e p
iudicium saltem ex parte penitentis non ob.
l. fruct. deff. in. p. q ibi potuit ab
initio sic providere / q me cuiuslibet fructus
¶ Ulterius facit gl. q si vendidisti
m arborem / que est excisa an arbor
pullulavit an ille pullulationes
sint mee. et inde gl. et dicit ut l. ob
ligatione fore. §. plz. i. de acr. et ob.
et l. gl. disputat ¶ Item facit ad
q fecisti domum in meo promisisti
recipe an quas hominibus fecisti ab
am / an debeas recipe an x. et inde
gl. infi. et adde / sic et C. de omni agro
des. l. fi. et C. de alu. et pali. l. iii.
et ff hanc l. solue q non tenent
hz sit ar. gl. ff. de vul. et pu. l. et si
contra. et ibi dicit dy. et non solvit / hic
vide ibi est eadem ro. augmenti et
diminutionis / q totum venit a for
tuna / s3 hic non est eadem ro / q non
venit a fortuna. s3 sumptibus et labo
re et pro hoc facit q non pdy in. c.
qui sentit onus ex. de reg. iur.
li. vi. ja. de arc. inclinat pdq. cum
consimiliter infallibiliter primum exemp
tus / et onus cupit. an trahatur ad fu
turos appellas dic ut no. p cy.
in l. plz. C. de sa. sanc. ec. et l. prima
C. ti. ¶ Quero quid si sint datum
alicui privilegium / ut non debeat solue
decimas sine decimas an trahatur
ad futura predia et dic ut est casus
ex. de privil. c. q cm. Bartholus.

¶ Emptor pdy. / si ante hoc / hic e via
aditio que ponit casum / et sunt con
nexa / qui non intellexit tex. dividit
tex. sic / quamquam stipulatio de dampno
infecto emptor hm et loquitur in principio
usque ibi. s3 si venditori / quamquam stipula
venditor hm usque ad finem ¶ Item prima
pars subdividitur in tres / prima quia ve
ditori non pot imputari negligentia usque
ibi. s3 quid fiet. ibi sa / quia venditor
non pot imputari culpa / usque ibi
s3 incipit ibi tertia / quia venditori pot
imputari culpa et non istex. dicit in
gl. in prima pte. in tex. ibi revolu
tur aut. i. cepit emptor. potius
tpe ea roe que sequitur. et ibi hoc
dicit / stipulatio emptoris simplr. interpo
sita porrigitur ad dampnum hm / post tra
ditionem contingens / non ad id q an
contingerit / ii. ff. de venditorem non dare
r regressus / s3 stipulatio venditori ad
omne tpe porrigitur q si utraque stipulatio
e stipulatio venditoris tpe tradi
tionis fuit stipulatio emptoris abunde
mantea hz effectum. h. d. ¶ opp. del.
in emptor impii. i. C. Bo. illa loq
t. q contra venditorem emptor non pt
hre regressum / vn gaudeat ¶ Item
oppo. anulli ordinariam concurrit
in ex ordinario. q contra diversos
competit ut l. cum. C. si tu. vel cu
rator intervenerit. s3 casu excepto / et ami
co dampni infecti competit contra diversos
gl. et c. sol. illud est vim quod procedit
ab actu necio sicut si voluntario
ut hic et l. in mandato. v. de non.
¶ Ez contra hoc oppo. q ex hoc
diuus non pot pete istam cautionem
q pot hre regressum contra fructu
arium qui tm cautionem suscepit ut l.
i. infi. ff. usufr. q admon. cavea
tur ut dicam. i. C. l. si filius. ubi hoc
et sibi exanat ¶ Oppo. deff. ad
pri. dic q sumus loquitur quia utique
sunt stipulatus pri. qui viuus hm
non ponit infi. §. ¶ Opp. j. de nno
duo reis pto totum. h. so. gl. q ibi
tollatur. s. dy. solvit cito / quia ibi
credentes hoc voluerunt / sed hic
si hoc vellent ut j. c. l. dapni. §.
cum pretium ¶ Quero et revoco
in dubium anz. v. s3 quid sit / ubi
emptor posset stipulari de dampno
an traditionem fco / et divise sunt opi. in
gl. vna est azo. alia est opio
ipi. et ista est na. s. opi. ipi. l. s3 qui
dam distinguunt a emptori est aliqua
modo tradita / a non primo sufficit
q sua interest ut ff. e. l. impubes hoc
tangit hic sicuti q. an ille ly qui
ius actionem possit pete cautionem
et dic aut est ff consultum quod alias
et non petiit / aut non est sibi consul
tum et tunc petit cavere ut hic sup.

qui . lxv. ¶ Queritur utrum stip. simpl. concepta possit porrigi . ad tempus an traditionis / qui venditor non fuit in culpa 2 ff. hic videtur tenere quod non / 2 inde eam que incipit / non refert ibi . inst. illud aut / 2 idem tenet glo. magistrorum tenet . ff. p nulla / que est sup. verbo fuit 2 istud idem tenet glo . in . l . cum emptor . impu . que est in ter. et est ista que dicit ut glo. p. l . cum emptor impu. cum sua . ff . pet hoc tenet dy . Quero utrum transeat ad emptorem stip. puenditorem sine sui cessione / vel sit necessaria cessio / 2 dic quod sit ut in . ff . 2 dicam in . ff . videlicet

¶ Quid que est ratio quod stip. vendi toris porrigatur ad omne tempus / sti pulo . emptoris non / but mea obligationis est ut non retrocedat / ad auctores sed vadat ad successores ut l . si a te ff . si . p . de ex . rei . in . ¶ Ultimo po sses dicere distinguere ut glo . et su pple ut expedictis apparet . Bartolus .

¶ Gabinu simil nil est / Cu

sinus lex notiam quam ad pri . 1 ppi ciuus pri . h . d . ¶ Oppo . quod posset agi . tamen post diem . ut . l . in illa . ff . de v . ob . so . hic dies erat adiec ta ad limitande obligationis . ideo agitur . infra diem / in contrario . in differen de solutionis . ideo non agitur ante diem ut . e . ti . l . cum . qui liberis . ff . quotiens 2 . l . qui hoc anno / iste . ff . allat . ad infinitatis . q . doc . hic formatur unam . quod statuto fuit partitio de vul nere de quo vulnere vulneratus est mortuus / an possit de agi tari / 2 non videtur . quod homicidium non pot remitti ut . l . divus ad sill . but de bes ponere quod statuto caveatur quod q. cumque occidet decapitetur / sed si habuit pacem puniatur minus . 2 videtur quod sa sit pax de occiso / ut hic in ordine l . allat . singla . in contrario in . l . qui vulnerato 2 . l . qui occidit . ff . ad . l . aquil . Concludo de simili dicit quod tutius est quod fiat pax de vulnere 2 de omni eo quod ex vulnere posset sequi . spor . ponit in spec . de ac cu . ff . 1 . p . sed pone a . sa . de me . dicit aut fuit sua remissio accionis de vulnere / 2 tunc non videtur porrecta ad aliam actionem / que posset sequi sed si fecit cessionem super iniuria et tunc omne videtur remissum ar . l . si duo promi . ff . vit . 2 . l . si . ff . de min . but omnibus hic dicit 2 aquiras iuba / ergo . a . est clarum de mente condi tori 2 statuimus cito ut . l . 1 . ff . si convenit . ff . de poi aut non constat 2 tunc aut remisit iniuriam pac tam / 2 non videtur alia actio remissa de homicidio ut . l . si duo promi . ff . vit . aut remisit iniuriam et tunc aut vulnus erat mortale 2 omnia videntur remissa / ut hic in fidibus . aut non erat prima facie mortale et mors non videtur remissa ut . l . si vulneratio ad . l . aqui . quod de ea non videtur cogitatum ut . l . qui cum tutoribus de transac . intelligo tamen quod vulnus mortale erat at si ex alia causa mors sequatur non tenetur ut . l . qui occidit infra . ad . l . aquil . / sicut hoc quero videtur quod quis possit facere pacem de morte sui ipsius et est verum si statutum simpliciter loqui tur ut dicit . l . divus . ad sill . ¶ Sed quid si dicit si habuit pacem absque 2 c . videtur quod idem quod qui lex a defuncto lex ab herede ut . ff . de pla . l . pactum 2 videtur expressum de exc . tu . l . ach lote . ff . dat remissionem contra credo in hoc similiter heredis sit in dubium non pot remittere testator . ut . e . ut i pos . le . l . ptt 2 quod ibi non quod ex hoc quis i intraret ad delinquendum cum vulneratus spectans mortem de precio de facili pacem faceret / item plus quod hominis in iure personis non competit iure hereditario . ar . i . de sepul . vio . l . quibus 2 . ff . de acquir . her . l . pl . here . ff . si . ¶ Quid quid si de uno mense est vulneratus 2 alio mensem mortuus / quod tempore poi debet inspici 2 dic quod tempus vulneris ar . l . ita vulneratus 2 . l . aut lex . ad . l . aquil . ¶ Quid si est vulneratus 2 est clarum / quod ex illo vulnere moriturus an ante mortem posset actum de homicidio / 2 videtur quod sic ut hic et fir mat . idem tenet in . l . ita vulneratus legendo padue . sed dicit ipse quod sa . debel . intrinsecus rendit contra credo quod dominus . cor . d . fy . dicebat quia mors non requiritur sufficit enim si prohibit animo occidendi ut . l . is qui cum telo . ad . l . corne . sic . sed si ponebis quod statuto caveatur 2 quod quicumque occiderit puniatur 2 c . videlicet dicit ja . bel . in contrario non sit nata actio / quod conditio evenit ut . l . cedere diem de . v . sig . 2 sic antequam sit mortuus / agi non pot / cum multa possunt accidere ut . l . natu . ff . illud . p . de acquir . re . do . 2 statu tum requirit expresse mortem / sicut quod dicit in . l . in illa . 2 . l . hic inde . de . v . ob . ¶ Sed pone quod clarum est

ipm moi de isto iudice an possit
de homicidio pcedi · q enim et m
q sit ut · l · si pupillus · ff · i · p de
nouat · s gnam credo · quia qui
dicto est cum omni cititudine · s · an
z qui z tunc an conditionem pot ap
ut dy · dicit in dicta · l · si pupillus
reprobando · ff · ibi ponitur et · ff · di
cit in · l · in omibz · p de reg iur · hic
ff · no facit · quia hic capiat sunt
esse in agit · hec · n · stipo no est
concepta sub hac conditione si paries
cadet · quia tunc an no poss ag s ca
capit sub conditione si dapnum conti
git dapnum aut iam contingit cum
paries incisatus est ff · z c · Cre
ergo si agitur de iudice sequi po
ss condepnacio de homicidio ex ipo
pcessu · ky · mat · dispuntant istis
tumis · z dicit aut fuit dan de inl
ne mortali z pot sequi condepnacio
de homicidio · aut hoc no fuit dan
tunc de homicidio · aut no pot sequi
ex eodem pcessu condepnacio ut · l ·
si in iudicato z · l · qui occidit · ad · l · ac
quil · z · l · omnes hi ditubs · ff · ubi ·
dere · in · est ne ita ista distinctio
dic q deum cum est vim · quia no req
rit mors · s sufficit animus occiden
di ut dixi · Idem ff · si quocumque mo
accusaco ut inquisitio continet illum
pcussisse animo occidendi si loquitur
sum statuta que requirunt mor
tem tunc licet inquisitio sit sm deuenire
mortali no poss sequi co
depnacio de occiso · quia illa accusaco
no fuit formata si ponebat formatam
quia dixisset accusator quare peto eum
condepnari de morte · cum clm sit eum
mortuum ut iudex dixisset in inquisi
q z de morte intendebat inquirere
tunc poss sequi condepnaco morte
secuta · quia ius superueniens actori
ex cum de pscripto confirmat sm ius · ut
l · si rei · ff · si · s · de pign · ac · z · l · in
cuidato · s · man · ¶ Ultimus doc · dis
putant hic · an poss condepnari de ho
micidio antequam moriatur licet sit clm mor
z p pdendum pz q deum cum sit · sm sta
tuta no · qz no erant nata acco
¶ Ol · inducit istum · ff · testes manent
infra tium · post tium testes depo
suerunt an ualeat et · nota q sic ut
hic et hoc tenz spec · s iste ff · ne fa
cit · quia hic sumus lz necessaria quam
ad istud pm · s deposicio testium no lz
necessariam consequentiam ad inuicem · dic
q sunt tria tpa unum est tpus inna
menti testium aliud e tpus deposicio
nis testium · et aliud est tpus pu
blicacionis · de pmus duobz dic ·

ut in spe · de testi · ff · quatr · v · s · quid
aut est datus tius ad pducendum
testes et sufficit q inret · i · tium
aut fuit datus tius ad pbandum
z tunc dz facere hoc inret z deponet
infra tium · quia pbabilis inrabiliter no
pbat decimo inducitur de publicacione
tunc pot fieri post tium · quia pnudicetur
ut inse ex · de dila · ff · i · v · s quid
si infra dies ia · bu · disputant istum
q · z determinant q si est datus tius
ad pbandum sufficit q · i · tium inret
licet post tium deposicio fiat · z no sa
tis est q examinacio fit pnudicium z no
spectat ad ptem ut no in · l · si qui
c · de testi · z dicit ia · q dilacio data
no dz porrigi ad aliam rem · sem p
sonis q p qua data est ut · ar · l ·
si unus · ff · z an · ora · s · de pactis
z · l · hc amplius · ff · celsus · z · l · s si
uita · ff · si deuenerit ab hiis · s · e · cet
co qui iudex dat tium ad pbandum
dat de eo q te incubit ut facias
inrare testes et uenire · s examinaco
dat iudicium · no post tium iudex
pot facere hoc no plz · quia licet spectet
ad iudicium spectet tn ad solicitudi
nem ptibs sic petere ut dcm · l · si qui z
q dicimus in appellacione ut · l · eos
infi · de app · z no psunt stare possi
cialem in · s · ptestet ut · l · i · c · de fur
cep · z ar · z · l · placuit · de col · fun ·
pa · un consulo q statim psto iura
mento ptestes petet eos examinari quia
p · tium dz petere z q spectet ad ptem
fiat · c · qui contra flam ex · de pb · z
l · gesta · c · de re · iudi · z arg · ut qui
sol · c · de pban · faciat q nota archi
d · z abb · modern de ext · capia · h · up
¶ Si maritus edes · oppo ·
de · l · qui bona · ff · si quis · so · ut glo ·
oppo · c · de pac · l · cum ppones · dicit
ff · satis diceris inceptum facere cum per
mittis me impedimentum imponere ut · l · s
hec · ff · si · s · de pign · Bartholus ·
¶ Non solum autem · op ·
s · e · l · qui bona · ff · de illo z · s · e ·
l · ff · cum omnis · so · in ea pte qua pe
tit actio · Istud eciam est subsidi
arium z in ea pte qua agit noce
subsidiarium · ut dic q illa alia actio
na de quibz hic dicitur sunt ex ordina
ria · s · ex edicto ptoris z sic cessat in
isto ¶ Idem puto q si alius esset
missus ex po decreto ex alia causa q
ista et post esset expulsus · no habet
hanc accionem infactum · quia exhibit cessat off
ficium iudicis exequit ut · l · a diuo · ff ·
si post aditam dere · iudi · s hic no quia
i edco fuit expulsum · s in edco remis
si · ex hoc expulsum no fuit ~~expulse~~
¶ Bartholus doctor legum

¶ Si pater meus. opp. de l. stipu
lata. §. alteri. j. de v. ob. so. alii
no possu stipulari s in noie alterius
sit ¶ opp. de l. poss. §. si possessor
acquiri pos. 2. l. 1. C. p quas psona
l. si ita stipulatus. §. chrysogonus
j. de v. ob. cuius tenore sint due leges in
ij. vino nio q illud in cognita s
definiat prudentia 2 hic. Re ad qui
q fallit in stipulationibus ptoriis et illis
que fiunt i iudicijs alia q detinet
in cognita sequitur ibi in eeca stipu
latione 2 vide glo. i. ubi in subsi
diu 2 sequitur illaz ptez glo. q qui
q quib dz in cedere qonz 2 no pot
cogi. dat micht ubl i subsidiu 2
ultat g. l. que bene fit. 2 fac bn. l.
p. C. de act. 2 ob. 2. l. ultim. C. siqs
alii ul sibi. Bartolus legum doctor

Inter fructuarium

haur. l. declarat ut s. e.
l. dapni. §. ei cuius.

Si filius filiusf.

filius fa. est inquilinus
s 2 pr conueniat p periculo
rei peculiaris p periculo
edin sols filio si actuz est ut adeu
solu periculuz spectet h. d. primo loco
qui petit cautio p dapno q timetur
in rebus peculiaribz. fa i ultsequi
petit p dapno q het medes co dut
tus ¶ oppo. q ad filiu tm dapnu
peculiarium rez spectet cu filius he
at loco pristi. ut l. ij. s. ad macedo.
so. hic erat peculiuz aduenticiu
ul profecticiu. ut in glo. s contra
q illud intee q filius psequit in
profecticijs. p. §. s ulto illud idem
psequitur pr in castrensi ut l. si filius
C. de bo. damp. so. filius retinet pro
fecticiu 2 bonis publicatis exeq...
s pr retinet castrense solumz bonis
publicatis ex delicto 2 hic cautionez spec
tare no debemus ut j. de v. ob. l.
iul. stipulante. §. sacram ul dic q
filius lz haut spem in detentacone
et custodia s' apre commissa ideo
petit s caucii ut j. e. l. emptorem
pr. s pr nullu ius et nullaz custodi
am degerit lz in castrensi ¶ Quo
dicit h q utrisq mittit in ponem
ex primo decreto quid fiet ex sco
in aduenticio proprietatis est q prota
dapni ut l. si finita. §. si ante s.
e. in profecticiis no siquid adiudica
uit filio ma dum statim quer
pri q est ex ex eu profectitia. vn ut
lz oct consiliu/ puto sit expedi
q pr mbeat possidere une dum 2
q filius ideo ius heat in his. q

in rebus profecticijs peculij ut sic eo
anno quo ademptum peculiu eadem
ptineat edes arg. p ut le. no. in. l. i.
infi. 2. l. se. 2. l. ij. eiu. §. si tm. e. ti.
¶ Veniio ad fam ptez. op. q utriq
mittatur q utrisq intest tm filius
teneat ex qcti pr de peculio ut d.
l. s. de pecul. so. hic filius pepigit
q ipse solus teneat de peculio non
pr. ul pr fecit pacm ut teneat ipse
no filius. s plus ptz q filius ipse
pigent q filius ipse qduxit
¶ Oppo. q saltim p periculo rerum pecu
liarium pot pr petere cautionez. so.
dicit do. q in domum no fuerit illa
te s no plag q potuerunt inferri ut
s. l. dapni. §. si is qui in aliis 2 ar.
s. de pecul. l. qtuz. inqui. vn dic q
hic de hoc no quirit s solumz an possit
petere cautionez de periculo edium ¶ Ea
mo lege timore dee ser quereret. s. q
hoc fo an utriq possit petere cautionez
s. pr. 2 filius 2 q dicat solus euchi
dit dum tm ut in glo. hec istud
no est uerum q lz inquilinus possit
petere cautionez no p hoc dns excludit
ut l. qui bona. §. qui dapni. s. ce
tiij. s. e. nec obstat si dic dum hic
regressum contra inquilinum ex conductione
ut hic dr inter. § no petit cautionez
ut. s. e. l. dapni. §. emptor q ille
meo qui no lz ius i re. q hic lz
q alui het regressum an petit cau
tionem ut lz ... potest 2 fructuario
ptemedio et superficiario ut l. inter.
quos. §. dapni. j. e. quinta. l. i. i. fi.
s. usufr. quadmodu ar. j. inquilinus
et fructuarius et siles si petit cau
tionem noie totaliz edium hoc faciunt
procuratorio noie dni. ut l. i. infi. s.
ti. i. ut in manif. hec pot dns emnis
noie fit quero an inquilinus posset
petere cautionem noie edium. g. hic in ulte
casu dicitz in l. inquilinus. j. e.

Si pretorius

primo
ponit unu dictuz breue
bre. s. q pretorio sicut
iste qtra fructuariuz.
et ei et aduite q pretorio indistincte
cauebit. sine promisit si psteterit fruc
tuario tm si psteterit ut pz. hic inter.
2 dicit plene. s. e. l. cum pupillus. so. ibi s si
ponit pretoriz quando dno fuerat
facta ubidensis quando fructuario qt
dum ¶ opp. de l. cum pupillus. s. e. sold
at glo. hic ex primo decreto ibi ex sco
decreto ¶ No. iij. formaz quando
in possessionem primu decretuz imo qr at
tor detinet naz dicat index re quum
detineas ex tuli in prota ex quando
to ul qducto proutto t retine ex

indirio

primo decreto pro

p(ri)mo decreto pretali (et) sit (con)stitutu(m)
p(re)gn(a)nt(i)b(us) p(rae)sentis, nec erit op(er)is noui
nu(n)ciatione q(uod) tenet merito. ¶ Contra q(uod)
de minorib(us) est (con)cordi(um) in l. si olen
infi. (et) l. servo. glo. no(n) soluit. dicat
dy. et idem facit de co(n)tra(ctis) ex. l. creb(ris)
bona de edi. edic. l. s(e)c(un)d(um) si p(ri)mi. s(ed)
dic (quod) aut agit(ur) de mi(n)ore (con)t(ra)t(ione) (et) restitu(ta)
ter de minorib(us) tractatur. ut l. ut l.
s(ed) illud de q(ui)n. cu(m) em(p)t(or) l. (et) c. l.
(con)p(ar)ib(us) ut impos. l. e. sallit in l. ite(m)
iub(et). s(e)c(un)d(um). possu(n)t (con)tro. (et) l. ord. de in
pen. (et) dic. l. item si p(ri)mi in filiib(us)
(et) l. o(mn)ib(us) r(em) spaciat(ur)/ agg(ere) si de
mi(n)or(e) spatio (con)tra in(i)b(us) co(n)tra/ h(oc) p(re)medium
lesione no(n) recedit. cu(m) (con)t(ra) ut dat
l. servo. s(e)c(un)d(um). res bo. (et) eadem pot esse
ro in actio(n)e de dolo/ quia ibi q(ui)da(m)
sp(eci)eb(us) restit(ution)is (con)sistit(ur) ut s. de dolo. l.
l. (et) no(n). s. c. l. l. de pupillo. s(e)c(un)d(um). si is
dy. intelligit q(uod) in(i)b(us). ex. om(n)e re(m)e
diu(m) q(uod) restitucio(n)em indulget q(uod) satis
plenu(m)/ C(on)tra an p(re)t(er)mi(ss)is possit h(ab)ere
p(ro)ced(en)to. s(e)c(un)d(um). q(uod) si (et) l. in(i)mit h(ab)et lex.
ibi q(uod) (con)t(ra)ctu(m) et in eis (et) c. s(ed) ar. s(e)c(un)d(um)
(con)f(ir)m(at). l. cu(m) duob(us). s(e)c(un)d(um). idem. s(ed) ut s(e)c(un)d(um).
no(n) soluit dic q(uod) ibi loquit(ur) in ob
ligat(i)o(n)e ex q(uo) nascitur ut l. p(rae)tor. s(e)c(un)d(um). hoc
edictu(m). s. e. s(ed) h(oc) no(n) in vi(sum)/ q(ui)a
usufr(uctuarius) agit (con)tra d(omi)n(u)m. actio(n)e p(ro)so
nali i(n)f(ra)m/ vel mandati vel neg(otiorum)
g(estorum). s(e)c(un)d(um) s(e)c(un)d(um). ut l. dap(ni). s(e)c(un)d(um). ii. (et) ibid
(con)t(ra). s. e. vn dic q(uod) s(e)c(un)d(um). vi(sum) dicat/ q(ui)a
no(n) expediebat amici (et) sic no(n) v(ir)
sibi mandati/ s(ed) si expediebat am(icum)
h(ab)ere no(n) posse d(omin)ib(us) liberari h(ab)ide p(ro)ced(en)
to. ar. s. co(n)t. dam. l. si quib(us) p(ro)hib(et)
infi. (et) dic. l. cu(m) duob(us). s(e)c(un)d(um). idem videt

¶ **Precariis**/ contra. dol. q(ui)
rias. s(e)c(un)d(um). i. s(e)c(un)d(um). c. dy. dicat q(uod) v(nus)
dicat se d(omi)n(u)m/ (et) aliis p(re)tendit ali
us/ dic ut l. h(oc) amplius. s(e)c(un)d(um).
s(e)c(un)d(um). et si. q(ui)c(um)q(ue) plures p(re)tendu(n)t
in d(omi)n(u)m/ (et) q(ui)lib(et) in solidu(m) (et) h(ab)et
locu(m) iste. s(e)c(un)d(um). aut p(re)tendit p(ro) d(omi)n(u)m
q(ui)lib(et) p(ro) p(ar)te (et) h(oc) locu(m). p. l. p(ro)pe. (et) l.

In stip(ulationibus)/ cont(ra). pl(ur)es
et in(terim) q(uod) no(n) fiat missio
in h(oc) p(ro) p(ar)te h(ab)et ut l. p(rae)
tor(is). s(e)c(un)d(um). i. s. c. so. h(oc)
erat vnus d(omin)ib(us) ibi pl(ur)es (et) p(ro) p(ar)te
sua cavendo liberat(ur) h(oc) no(n) tenet(ur)
p(ro) p(ar)te so(cii). s(ed) no(n) est (con)tra textu(m)
(con)tradic(tio) in l. in(terim). s. si ex noxa. ca.
agit et incipit si cu(m) vno (et) ibi d(icitu)r
q(uod) ve(rum) p(ri)mi vnus ex d(omin)ib(us) no(n) pot
defe(n)de(re) p(ro) p(ar)te/ q(ui)no s(e)c(un)d(um). pot vnus ex
d(omin)ib(us) p(ro) p(ar)te defe(n)de(re) (et) p(ro) p(ar)te no(n)/
cu(m) ista cu(m) sit q(uod) noxalis/ ergo solu(m)

alio a(n)no. p. h. p(er). l. s(e)c(un)d(um). iter. s(e)c(un)d(um). offi(cium)
(et) istud (con)tra(ri)u(m) est fortissimu(m).

Hu(ius)modi/ h(abe)t l. s(e)c(un)d(um)
s. e. l. si fi(n)ita. s(e)c(un)d(um). dem
ait p(rae)tor (et) h(oc) dicat de eo
op(er)e q(uod) fit in publico ad
p(ri)vatam utilitatem q(uod) satis da(tur) de nouo
op(er)is h(ab)et. s(ed) de eo q(uod) fit ad utilita
tem publicam no(n) satis dat(ur). s(ed) expectes
iudex p(ro)ude(n)tiu(m) (et) ad(ver)te h(oc). d. dum
dic(it)(ur) inter(di)c(ti)s p(rae)t(er)eo. p(ri)mo loquit(ur) de eo
q(uod) edificat(ur) in publ(ic)o ad utilitatem
p(ri)vatam. s(e)c(un)do loquit(ur) de eo q(uod) edificat(ur)
in publ(ic)o ad utilitatem publicam. c(on)t(ra)
ro h(ab)ent(ur) p(ri)mi d(omi)n(i). s(e)c(un)d(u)m ibi quid
s(e)c(un)d(um). tu(n)c ibi s(ed) q(uod) dam(num) e(st) d(icitu)r h(oc) si in
publ(ic)o loco fiat. h(oc) vinc(u)nt(ur) edifi
ca(n)te in publ(ic)o (con)t(ra) im(m)o no(n) h(oc). (con)t(ra) q(ui)
q(ui)b(us) edificat in loco publ(ic)o d(icitu)r edifi
ciu(m) destrui. p(er) h(oc). nequid in loco publ(ic)o
(et) nequid in flu(mine) publ(ico). dicat s(e)c(un)d(um). due sunt
lec(turae). p(ri)mo publice. i. auct(orita)te p(ri)ncipis
vel senatus/ vide glo. que incipit
s. publ(ic)e (et) c. ibi (et) q(uod) dicit/ est ne(cessari)a
ista lec(tura). dicat dy. q(uod) p(ri)mo. (con)t(ra) si edifica
ret(ur) publ(ic)a auct(orita)te no(n) debeat satis da(ri)
ut s. e. l. si fi(n)ita. s(e)c(un)d(um). si publice (et) h(oc)
in d(icto). quod s(e)c(un)d(um). s(e)c(un)d(um). q(uod) dat(ur) in glo. alia
se(cunda). ut dicat(ur) publ(ic)a. i. ad publicam uti
litatem. vide in eadem s(e)c(un)d(um). ibi vel p(ro)dit
(et) c. (et) h(ab)et se(cunda). tene(n)t dy. h(oc) lec(tura) no(n) est
ne(cessari)a/ s(ed) posse esse vera/ q(uod) q(ui)b(us) edifi
cat ad publicam utilitatem no(n) lep(r)the
s(ed) q(uod) fit licite t(ame)n cautio no(n) i(m)po
nit(ur) ut l. si fi(n)ita. s(e)c(un)d(um). si publice. s. e.
q(ua)re se(cunda). p(ri)ma est vera q(uod) h(oc) fiebat
auct(orita)te publ(ic)a ad p(ri)vatam t(ame)n utilitate
ut hoc vult dicere tex. adeo igit(ur)
(con)t(ra)/ ro (con)t(ra) p(er)missio sua a p(ri)ncipe in
telligit(ur) sine vicinorum i(n)iuria ut l.
ii. s(e)c(un)d(um). si quis a p(ri)ncipe. i. nequid in lo
co publ(ic)o (et) l. si fi(n)ita. s(e)c(un)d(um). si quid in eo.
s. e. (et) in rem(issio)nib(us) d(icitu)r de d(omi)no in(sti)tu
tione. ¶ S(ed) (con)tra. sic est vi(sum) q(uod) fiat
auct(orita)te publ(ic)a ad utilitatem p(ri)vatam/ s(e)c(un)d(um).
debet t(ame)n demo(liri) solu(m) (et) demo(liri) op(er)ib(us)
(con)t(ra) locus efficit(ur) p(ri)vatus/ (et) i(n) op(er)ib(us)
s(ed) h(oc) d(icitu)r (con)tra(ri)u(m)/ dicat glo. p(ri)mo no(n)
q(uod)ia q(uod) edificat(ur) in loco publ(ic)o auct(orita)
te p(ri)ncipis solu(m) remanet publicu(m)
at (et) edificiu(m)/ h(oc) edificantis h(oc) uti(lita)t(em)
nisi aliter sit datu(m) in concedendo vide
in glo. ibi (et) h(oc) edificatu(m) (et) c. (et) in(terim)
h(ab)et alia/ s(ed) no(n) voluit h(oc) dic(er)e. q(uod) si lo
cus e(ss)et p(ri)vatus/ debe(re)t demo(liri) loca
(et) op(er)ib(us) cu(m). s(ed) (con)t(ra) remanet publicu(m)
q(uod) cu(m) h(oc) de op(er)e/ cu(m)is est h(oc)
¶ Item contra. de. l. q(uod) in littore. s(e)c(un)d(um). de ac
q(ui)r(enda). re. do. so. ibi i(n) littore maris
q(uod) est co(mmun)e/ h(oc) in flu(min)e/ q(uod) e(st) publicu(m).

nas videt / clausas in tybeii · quid enim sit clusē fre in tyberi vel alio flumine sit necium · pot ne duas molendinorum aque rei veni pclusis / hic est textus cum glo · quod non / ergo in · l · quo minus · ff · de flu · determino contrarium / et dico quod sit proprie eius qui edificavit sicuti insula nata i flumine est eorum qui possident predia prope ripam / ita clusa proprie est eorum qui possidet prope eam / hic est casus non in · l · ptt · insi · quod dicat quum · re · do · sed adheret · l · i quibus hic dicitur de eo quod est fixum i flumine publico dicit vero / glo · qui sit edificium quod tegitur aqua si non edificium sit supra aquam / ita quod fiat insulam tunc est illius qui edificavit ut · l · ptt · insi · de acquir · re · do · et pono in · l · quo minus · de flu / in aliis autem locis publicis / si edificas publicum an civitate / non fit tuum id quod edificas nisi expresse dicat · ut hac glo ·

Ergo quero utrum possis in ripa fluminis mei in mittere trabes clusis tue eo invito · hic dicitur casus quod sic ibi tue et littorum · glo · dicit · s · fluminis · et postea tex · dicit in hiis autem etc · ergo determino in dicta · l · quo minus contrarium / et est ratio / quia proprietas riparum est eius cuius est predium sed usus est publicus / sed ille qui sit usus non pot edificare in invito domino ut · l · nisi nemini r · ff · de usufr · non ob · h · l · quod publice licet cuilibet edificare / verum est pro opus ancte / at non pot edificari

Preterea et oppo · quod hic tex · sibi contradicit / dicitur hic neminem licet etc · et sic invenit aliquo sinente / quia due negationes faciunt una affirmationem ut · l · duobus de p · sign · dicit glo · una negatio supfluit / et tunc dicat

Item videtur quod tex sibi contradicat dicat enim privati fiat et · s · dixit publico quam dicit quod · s · ad ea · iste · ponitur suppletiue · quia · s · de eo quod fit in publico · hic de eo quod fit in privato sed non videtur tunc dictum hec / quia imo debet poni illatiue dicto ingtur contre glo · ponit illatiue licet non / supple ... poni qui non edificat ancte nichil secus si vidias ancte sed licet videre cedat opus fieri credit sine iniuria tua in iniuriant · l · si fruita · ff · si quid in · s · c · quod pone illatiue et dic privatum hoc est ad privatam utilitate publica tamen ancte et in mpu · dicit publice · i · ad publicam utilitatem item dicitur hic in · s · quid enim si fit i publico iudex adit / quero ad quid adit · glo · dicit ut id fieri prohibeat · ut tolli iubeat · vide glo · que incipit ut id fieri

Sed quid est adituro simpliciter queclibet dicens tale opus fit meo damno quare peto ut provideat / summa autem huius prohibitionis · ff · e · l · si fruita · ff · de iudice aut de eo

Aditur. Et in hac glosa prius consultus plene exposuit

uba edicti · unde est inde de forma stipulationis · io primo ponit que pro se debent stip · complecti · ff · prer · ff · dicit de quo nunc de ami et ubi ponemus formam huius stip · et in ista stip · comprehendit successores universales et iuvenem exitraque parte hoc dicit in tex · ibi et ubi continet ut ex his succedentibus teneat ergo promittes et ex damno · dato successori competat · s · actio domini sine cessione

Forma predclarare · l · quod glo · quid ille cum vendidi domum edificavit an ex illa stip · teneat / quidem quod sic ar · huius · l · et · s · ti · i · l · ff · quod actio ambulet ut · l · si ad hic · s · de usufr · ff · determinat contrarium et allegat · s · de fructibus expor · l · tertius et · l · damni · ff · ex tra · s · e · et vides quod ff · intelligit quod transit ad successores singulares ut ex his cuius teneat venditor

Ergo cum ista actio transeat sine cessione / et non ut indistinctis glo · s · e · l · damni · ff · emptor · et · l · quod sepe · ff · finibus · s · de contrahen · emp · hoc premisso quod non transit sine cessione ad successores singulares · l · allegate in glo · prohibet quod et illa iura que allegat contra / sunt

Oppo · de · l · et · s · de iure im · so · hic demo arcendi ibi excipit

Item opp · de · l · os · s · usufr · quemadmodum ca · so · ibi demum arcendi sequitur in iure et duas dicit ponit hic quod transit inde arcendi vel excipiendi et dicit ponit in · t · siquis · i · inde · ex · de reg · iur · li · vi · et in · l · si tertius · ff · siquis prius · i · ti · i · et i dicam parte

Vicinum antez edium

stipulatione damni infecti simpliciter interposita non porrigitur ad damnum quod inde non contingit ut cum aditus quod non potuit providere / secus si potuit providere · item non porrigit ad damnum culpa tua commissum / quod venit i ac tione · l · acquil · h · d · uso · ff · item inde cum et · l · usque ad · ff · hec stip · proponendo · casum posuimus circa summam

Ultio oppo · in aut · de testi · et ea que pa · ff · vim et · l · si finibus · ff · si fornicantibus · s · ad · l · acquil · so · autem est commissa extra vicio naturali et non potest ut i contractibus a non est commissa culpa · et hic

ptit ut diximus in ca. fortuitus si
culpa eius possit teneri. ut ff. e. l.
idem Iulianus § i. sicut ēto. ff. mandati
b. quando | Certum. glo. quod siquis
fecit opus in loco cavernoso et dicit
glo. forte longo tempore cavato ut i. preterea
ff. no. 2. ff. finium / ista glo. Bu. dicit
et doc. eam tenent / et nos ea tenentes
quod non timetur de mora nali soli quod sine
edificio erat cavernosum sine q. ymmo non
erat cavernosum sine edificio vel si erat
cavernosum sine non dabat tamen dampnum
non timetur sive ja. de are. | Certum
dy. quid si stip. dampni infecti fuit inter-
posita fuerit pravo loco nali cavo
mittitur ete sit ut l. i. in princ. B. ut in
po. l. e. 2. ff. e. l. dampni. ff. in pretoriis
2. l. § 2 siquis. ff. fi. B. siquis caveri
| Certum an hic b. loquatur quod cau-
to interponitur pro loco privato vel publico
dic pro privato / quod hic dicitur de meo so-
li / item quod dicat sive sat / quod alia
opinio posita in glo. non est vera | Co-
ru que erat forma huius stip. Bo.
hic tenens pro se suisque heredibus et succes-
soribus eius vel ad quos ea res pertinet
promisit ei stipulanti pro se et suis heredibus
dibus / et successoribus eius vel ad quos ea
res pertineret ut probatur B. preterea ff.
quod si infra tot annos ut l. qui bo.
ff. fi. licet hoc posset obmitti ut
l. si finita. in prin. meo tamen edium
loca opus vel dampnum contingeret ut hoc
ff. in tales edes vel res ibi existentes
ut B. l. dampni. ff. si his qui vicinas
tantum pecuniam dabit cum ea res
erit. ut ff. e. l. in hac stipulatione / et hoc
si timetur dampnum ex edibus / si non
ex agro / tunc dicat meo arborum loca
vel dampnum contingeret et cetera ut ff. e.
l. ff. item apud vindicantem / certa non
imitatur / posse et quibus modis exprime.
siquid ex illo edificio ruet et cadet
et cetera ut ff. e. l. dampni infecti quidam in
prin. sed hoc non est de necessitate quod ad
[illegible] refertur ut ibi patet. visa igitur
forma stip. est necesse quod ea exponan-
tur / et cum personas fuit expositum B.
in ff. aderit / eadem quibus in l. q boa
infi. ci. l. se / eadem quod ponitur in stip.
eam vicinam exponitur hic et plenius sta-
tim dicam | Hec stipulatio: utrum
oppo. de l. hoc amplius. ff. necessa-
rius et ff. de his quod tamen se. fuerit
pretextum non premeditum casibus
quo quo contrariam vicinam nale de
quo B. preterea dixi / ne casu fortuito ho
id quod in loco contingit et frequenter
fit. et vitaretur illud dicitur nale ut
ff. ti. i. l. i. ff. item / sacendi et ff. se

et in B. preterea dixit vicinam nalesilo
cus est cavernosus vel paludosus / quod se-
pe sive non cresit et decresit casus non for-
tuitus est id quod sepe accidit et vitari non
non recipit ut quod fundus casinate pe-
at ut hic | Certum de qua in vitiadi
hic. Bo. culpa levi vel levissima in fa-
ciendo vel obmittendo / ita quod in l. ac
quilia non veniat ut ff. ff. pre. dictum et cetera

| Vermis c. ff. idem fru.

| Oppo. de l. ita vulneratus. in prin. B.
ad l. aquil. so. glo. clare dicit Bar. in l.
aquil. interest pro comparatum quod alter
deprivatur in hoie in bello et hoie fer-
ri. sed hic est alia dicti Bartolus doc.

| Nam quod / B. exponit quid
quid est dictum
meum solum. nunc quid est dictum vicinum
opus hoc est aquo deinde ee sum opus
ut stip. committitur et non bene hic. ff.

| P. si fuerit / oppo. iste ff.
destruit totum istam materiam quod B. 2. i. dicit
quod pro culpam committitur. hic dicit ex cul-
pa non committitur bene ex culpa hominis co-
missa in non faciendo et negligendo
et tunc committitur si ista stip. ut B. preterea
ff. 2. ff. sed in culpa commissa in faciendo
et tunc non venit in actione dampni in-
fecti sed in actione l. aquil. / culpa non in ne-
gligendo non venit in actione l. aquil.
ut B. de usufru. l. sicut. ff. de neg.

| Oppo. dicit hic quod si culpa fornarii ex-
venit quod non preiudicatur fornarius q. l.
ti. i. l. i. ff. de neg. plures / so. dantur
in glo. una est aut fecit in suo ut B
presit et non tenetur aut ut alter noceat
et teneatur et teneatur alia so. est aut
fecit in suo in mittendo in alienum / et
tenetur ut l. sicut. ff. ariso / aut in ali-
enum non immittit et non tamen / si bono
animo faciat / sive non ut hic / quod non placet
quia est contra. ff. de neg. et licet ille sit
aliis terminis / tamen in his non differt
ut no. ff. e. l. ff. fi. nec est verum quod sit
speciale / quod fodiens inter pretium mentem et cetera.
ut hic dixerunt quidam ut glo. refert
hic / quia idem in aliis casibus ut no.
i. ff. fi. alii dicunt bene teneri de dolo vel
magistro. sed hoc stip. non committitur ut hic
et hoc non placet / quia actio de dolo non sit
ex ordinaria non excluderet istam ut
l. qui bona. ff. si quis opus B. dicit
igitur quod non tamen hac stipulatione nec actione
de dolo / quod tenetur actione l. aquil. ea
quod fornarius sine culpa immisit ignem
in alienum | Oppo. de l. si fumus [illegible]
in. ff. si fuerit. B. ad l. aquil. dicit
glo. hic fuit culpa fornarii non fer-
ri. ibi culpa ferri et fornarii et cetera
est quod quod vicinum non est ferri sed for-
narii [illegible] / tunc dampnum precipue datur a fur-

furiarum et actio directa l. aquilie ex ter
tio capite datur et ideo est ordinaria et
istam sic excluderet quod ex tertio capite
et directa actio est ut l. si servus servum
§. tertio aut capite. sed qui culpa rei et
furiarum hic cadunt in actionem utilem l. a
quilie subsidiariam et illa non excludit
istam et sic loquitur l. si servus [¶] Quid
glo. que sunt que faciunt istam cursum
cessare et inde §. que incipit sed in a
quil. et in dicit culpa intelligo non
rei non admixta ut individus C. pro
[¶] Et ut hoc liqueat ista materia cum quibus
quod dampni stipulatio simpliciter interposita
committatur sic distingue, aut dampnum
contingit vitio rei aut culpa persone aut
alio facto persone habito et non culpabili
si vitio rei et tunc aut est vitium naturale
et non venit in hac stipulatione ut j. §. in
ali. aut est vitium accidentale et tunc
aut adversus illud vitium non potuit pro
videri et non venit in hac stipulatione
ut §. hec stipulatio et §. se. aut potuit
provideri et venit in hac stipulatione ut
in §. servus et §. se. et j. §. sed apud
mancipium et §. sed hoc est verum nisi alia
culpa commissa non providendo veniret
per grandia pro alique actionem ordinariam
actionem ordinariam cum hoc equalitur
prudentem ut C. e. l. dampni §. et cum
et §. se. aut dampnum contingit culpa
hominis in faciendo et tunc aut ista culpa
est vitio rei admixta et committitur hec
stipulatio ut l. si servus servum §. si furiarum
C. ad l. aquil. et non hic neglo. dicit
culpa non est vitio rei admixta et tunc
aut venit puniendi per actionem directam
l. aquil. et sic stipulatio non committitur dicta
ut hic in §. pr. aut non venit in actione
l. aquil. et tunc sic stipulatio committitur ut
l. si fistule de servitut. ur. pr. hic di
glo. male loquitur et l. si quis §. fi. C.
si servus ven. Certo cum qui committitur
facto hominis habito non culpabili et tunc
non committitur nisi in duobus casibus qui
sequuntur et expresse caveret pro illo dampno
ut volebat aliquis nocere ut j. e. §. pe.
Ro. et ibi non si non amitteret lucrum
videlicet in l. prohibus nobis bpmlstt
C. e. l. dampni §. si ei qui in eadem
ubi dicit quod plus venit in hac stipulatione
quam in actione ex locato dico quod in loca
to et conducto venit culpa lata et
levi et in ista venit levissima. Barto.

Item apud minimum

Et §. idem ait hic tenet ad de
clarationem istius ubi meo loco [¶] Opp.
de l. fenomblibus j. derogat ut
et l. fi. decimdi. ult. dicit quod peti
tor et possessor non nisi cum quod vitio
possessor est in culpa. actor non
et culpa potius precedunt petitori
qui non est in culpa ar. l. item si ob
stetrix et l. si putator C. ad l. aquil.
secus si essent impari cum contra
C. qui satis. ar. l. de die impr. et l. i
et stipulantem §. stichum j. de v. ob.
et l. si quis interdicto C. de modis
so. in hiis que pertinent ad decisionem
sententiis vero in hiis que pertinent
ad ordinationem sententie actori alia
bis dictam in l. inter stipulantem §. sa
chum j. de v. ob. et ibi plene

Item videamus

[ex opp.]
quod fiat promissor in suo p. quod stip
ulator amittit lucrum quod percipit
ex pactio hec stipulatio non committitur nisi
ex certa sua de hoc caveat ut nec fru
ctibus debebat. ff. d. usufr. ad l. si plures
dicitur hic in §. si tamen quod de eo quod quibus fa
cit in suo et contra l. i. §. denique
j. de tri. i. so. illa intelligitur si ipsam quod
aut fecit actio novandi et tenetur aut ad
suam utilitatem et non tenetur sed ista lex
non precedit quod tunc non differret a prece
dente. quod dy. et ja. de are. et glo. intel
ligit quod sic fecit aut [¶] Opp. de l.
i. §. denique j. de tri. i. so. hic fodiebat
in suo et sic commodi ibi ea novandi in
animo. in dubio actio non novandi presumitur
ut l. nihil C. pro so. quod non [¶] Opp. de
l. domini so. ut neglo. [¶] Opp. de l. ha
bitantis so. ut §. [¶] Opp. C. si servus ve.
l. scienti §. aristo et l. si quis §. fi. glo.
que est hic dicit in illis in alieno
immittebam hic non in alieno sed
non immittebam sed solum in meo edifica
bam et inde istam glo. que incipit
nisi actio novandi ibi. item tertio opp.
d. dy. intelligit quod qui in alienum imit
tit tenetur sed dic quod qui in actione l. a
quil. directa veniret non committeretur
sic stipulatio secus si in actione utili ut i. l.
aquil. veniret quod tunc hec stipulatio committitur
Item opp. de l. procul ad l. ha
bitantis dicit quidam quod habitantibus
competit doc. dicit q. l. habitantibus loquitur
qui lumina auferebant in finibus sed de
bite. sed l. procul qui non debebant
in finibus [¶] Item opp. quod prohi
bet lumen quod debet in finibus prohi
bitis sed conditionem que est ordinaria
et ideo ista cessat. dic. §. ad aliud arg.
conditio generaliter ad finitem prestandam. sed ista
plo datur ad interesse ut plures dicunt hec
so. non est bona quod et conditio datur
ad interesse ut l. loco corporibus §. i con
fessoria. si ser. ven. et C. tri. i. l. i. fi.
dy. dicit in hac actione minus quam in
probatione quam in confessoria ita dicit dy.
C. tri. i. l. i. §. i. ut dicit ja. de are. hic
confessoria debet admitti tamen non principali
dat sed per consequentiam probat in l. i. in
pr. C. si ususfr. pe. et de hac questio
ne habetis in glo. C. tri. i. l. i. §. i. et

z· l· in pn̄cali· ff· r· e· t· z· b· e· l· q· bona· ff· si quis opis· ex̄po· ad· l· p· alt· i· nequid· in lo· pu· l· ij· ff· unde ubi qui quis amittit lucz stip̄o p̄ cōmittit· so· i· ponebat hucz expu̇ blico hic expu̇ncto ¶ Et io ut ma̅ ista liquat distinque ut hic distīg̃ unt do· z optīe vide glo· que inci pit· i· sentiat ibi que pco q· l· r· in fi· dic ut ibi p· x· z· p· defunt· l· si quis uxor· ff· pt· Bartholus doc·

Si plures· si ptes stipulantur debent sim plr̄ stipulari· sz si ptes promittunt debent pro pte promittere· h· d· in summa ¶ Ex̄po· et ui· q· adiecto pt· intelli gat de tota portōe stipulantibus ut· l· ux· in pri· b· de· l· ij· z· l· libto· ff· Filiu· b· de an· le· huius cōīj hore ut puto sut hic plures expositōes z sunt due glo· quas ūō z una ī· pit puta ptem mei dapni unde ecīz in pu· z fi· i· sm aut dixissez et est dictū utruz dicaz ptez mei dapni q intelli· de dimidia dapni mei sz si di xissez ptē meaz dapni z hic ref· ad totū dapnū meū hoc pbat in· l· qria· alia glo· incipit dicta adiectō ¶ Et io ut liqueat ista mā bn· distingue· qu pt addatur in stiplone dapni insti utrū stiplo cōmittitur ad totuz intēe stipulatr̄ an ad ptez distingue sic· aut adie ctō ptis refertur ad ptez dapni et cōmittetur pro dimidia· aut ad dap nū simplr̄· z cōmittitur in totuz ut hic sz in ex̄o posito in pri· glo· que inci pit puta z insti· l· sm aut dixissez aut adiecto pt· refertur ad domū z tūc aut ad domū simplr̄ z ptinz totaz ptez stipulantis ut· l· uxor in pri· b· de· l· ij· z· l· libto· ff· Filiu de an· le· aut ad ptem domus z tūc aut ad ptez pro diuiso z ptinet dimidiaz dimidie ut glo· hac i· ex̄o· i· ut dic ptem dapni aut ad p tez pro diuiso· z idem tūz ū· domus ḡ refeperi ūm ut hac glo· circa pri· z in glo· sc· sup ubo faciet q· in cipit dcā adiectio· p hoc facit qu̇ nd̄ in· l· si tu expte· b· de acquirend̄ hr̄· ¶ Exēnceo lego tibi ptem meaz ptis dimidie illius fundi qd debes tu hre· ja· de are· format hac· q· in· l· ux· in pri· de· l· ij· z dicat q in ultis uolutatibz fiet largior in tptacō z sic hebis totaz ptez istius testōis z attat decz· l· uxor in pri· z· l· libto· ff· Filiu· b· de an· le· secus in cōtractibus ut hic z q· nō· i· l· sibi

expte insti· de acqui· hr̄· sz cōtra in· l· illis attat· p ja· no est spāle· i ultis uoluntatibz· q· i adiecto ptis refert ad totuz simplr̄ z io totuz ptez cōplec dit· z ita est hic insti· sz ipe dicit uiij ut est cōtis in· l· huius· ff· filiaz b· de· l· ij· Bartholus legūz doctor·

In hac stiplōe· hec stipulatio cōtinz interesse et z expensas factas in fulciendo et huius re ssans p emigrationū inquilinoz iusto uel uemente metu· h· d· in· l· se· ¶ Ex̄po· dc hic q· qu ego fulsi edez pietem sz locuz stipulo cōt· p· e· l· e dilnis sd· tene saz so· portionz glo· z de hoc indebite an· in· l· intiquos· ua i· titulo uiaz de cā· prete ¶ Cau cat glo· qn ego fulsi· an repetaz expensas in continenti uel exper tabo ruinaz dicat glo· q· debeo ex pectare ruinaz unde glo· que inci pit dapno postea secuto sz ētēde si dapnū nō eet secutuz· ut hic in fi· do· quidaz aduocati nolebant pbare dapnū ex eo q· domus nō poterat locari p destructōz de ea factaz z ponebat sic dico destructaz domū z dapnuz dicūt domus esse passuz q· domus cōsueuit tanto locari· ergo dicūt arti culuz istuz nō cōcludē· q· hz cōsueuit tanto locari· tū si nō esset destructa posset esse q· nō posset tanto locari nunc quanto cōsueuerat z io est dicen duz q· domus est destructa z p illud nunc domus nō pot tanto locari quanto cōsueuit cū tanto locari cōsueuerat z sic cz dicā in articulo q· p ruinaz domus ipa nō pot tanto locari ut hic in· l· sz z si conducte· ibi p ruine dū z c· tene menti·

Dampni· q· apte q· fit infra· sz mutuis debz dno cauer̄ no satis· dari· h· d· nō· tex· i· q· dan· z c· ex quo habes q· ita non restringitur· p exepla sz clarior fit· facit de ui z ui· ar· l· i· ff· quod ui aut clam z· l· sane cz cum finez b· de exe· tu· ergo primū hic ine di cu· unaz ūaz ¶ Ex̄po· primo de se qua ad se ptinū ut· q· labeo male dixit quidaz fatentur cōtra· azo· uult cau cau· unde glo· que incipit z male ibi sz z c· z glo· que incipit· i· de quo ibi uel distinguens· sz azo· no bn· dic q· hic loquitur de dno qui petit cau caz ab edificante sz dns cz cauere de meo soli ut· l· uel fructuariuz ff· cō· ui nore p pria cz cauēi alti b· nō ca uetur ut· l· apud antiquos· c· de furt· sz esset ua qui cōmuneo nō dno cz caue

Item oppo. q hnis ius mere debe
at sat dare ut. ff. e. l. hoc am. insi.
et l. fe. dicat glo. dic ut ibi. et dic qui
in alieno publico edificant dem fient.
l. si finith. §. si alieno. si no edificat
in alieno priuato et hic sequidem edifi
cat ab eo qui nullum ius hz in re et
indistincte dz sat dare ut. l. ptor. i
pn. ff. e. si no hz ius i re et hic sequi
dem interponit ut dicit et ipm et hic
est hic iudicis pmissio ut hic et l. int
fructuariu. si no petit absentis
aut petit respice ius edificauit suo
et dz cauere ut. l. qui bo. §. i. ff. e. aut
respice tocius et hic dz sat dare ut. l.
hoc amplius. §. qt et §. fi. ff. e. pute
tu aut ipm respice tocius cauere qui
suo et procuratorio noie dni queuit ut
ibi. Si si suo noie tm hic pro suo in
queuit ut dat. l. hoc amplius. §. qi
tm. dixi. Bartholus doctor legum.

Si edibus, qui hz ius
reficiendi no hz ius repe
tendi hanc cautoz. Itez
ista cautio no constituitur
ad id q p alias accoz ordinarias peti
pot. l. ii. d. dic hic q secuius in intoso
no reficiat. q in l. sabinus. ff. co. di. so.
ibi loquit qi ad alium usum uult edi
ficare qm est destructa res tenet ut
no. in l. si edes. ff. coi. diui. et p dy.
hic et in e. iure coi eo de re usu. infe.
Item oppo. dic hic q qui refice
pot no hz facultatem petendi cautoz
et quz pot refice et sic numq cautio
pote. So hic loquit de eo qui pot
refice i toto solo. Si querens ne
no pot refice i toto dno. ut l. ulti. e.
de ne. §. Ite oppo. de l. int fr
uctuariu. ff. e. ubi quis refice pot
et tn petit cautoz de toto solo. So ille
qui ibi erat tale q no potuit
restitu fine depositoe domus dixi
in l. dapni. §. et tm. ff. e. Item
oppo. de l. int quos. §. i. e. So. ut ibi di
cam. Item oppo. i. e. l. dapni. §. cu
paietem. So. ibi dicaz hac ma de re
Inquilino, cuz
l. utcz. oppo q inquilino
caueat de dapno i fcto ut
ff. e. l. dapni. §. si igitur
So. distingue ut in pma glo. ma.
et simil distinctio est. ff. e. l. qui boa
§. de illo. Itez oppo. q inquilinus
numq possit pete cautioe, et pot imme
ut. l. in hac stipulatione. So. inquilinus hz
remedium hz contra dnm no contra alium
et sic q diuersos § ... ut. l. e. e. situ
ul cui. infine. Item oppo. de l. dap
ni. §. emptor. ff. e. ubi competit duo
auxilia contra diuersos et tn unum aliud
excludit. Si ibi loquit in eo q no hz ius
iure. hic sic aut cum pluribus rebus
Item oppo. q dns no possit rehe
re sua auctore ut l. siquis intantum
C. un. vi. So. hoc facit lege pmitten
te. Qo qa actore petit cautio
dapni infecti ut patroe i fin. ut hic
dn dicit act. Si glo. dic indicis officio
pro hoc facit q supra in l. qui bona
§. qui dapni. ff. e. in p. totiz. Item
pbat exibis eda. ff. e. l. ptor dicit
cui iubeo et est cauis expssius in l. vi.
de v. ob. et i. de ptor. stip. l. i. et insti.
de diui. stip. Qo ex glo. nos solus
q glo. monet quoz. cu dns domus
coniucte possideat res in qlibet cautio
cas includat ut no in l. solutum
§. solutuz. ff. de pign. act. ex. contra
in l. eu. inf. C. locatz in q. q. hic
tex. facit q no possideat cu qui i ci
dat. dicam in l. i. §. de migra. Vl
timis p hunc tex. ja. de are. dicit nos
solus q creditor tenet pign. act. ad
re restituendaz si est sibi tradita res
ut insti. qui mo. re. cont. ob. insi.
Sz pone q obligam tibi rem meaz
et no tradidi si res pign. oblig
ta peruenit ad te an tenere pign. act.
et dic q sic pro hoc tex. q tene mechi
Item quid ja. dicam an p pig
nore pario competit pign. act. ete sit
Si no tenent leuis culpa Si dolus et
culpa lata et allat. l. is cui. §. qui
pot. ff. ut in pos. le. Si hinc casu
ff. e. l. si finita. §. siquis de dapni.
et i. debo. aut in pos. l. ptor. §. hiis
ultis. et §. est p. Bartholus doct.

In edibus parietes
Si paries ydoneus de
struat ul no ydoneus
Si inconse restituatur
nec stipulo committet adiuicem tota
fo. h. d. cu duabz. l. se. et glo. ma.
ponit casuz i istis tribus. l. et insi. pro
ut uni contrarium tra fuit pmo ponit
tit duo membra distinctionis so de
dat unum dubiuz circa pdicta in l. Sed ita
ydoneuz. tuo reassunt illa duo me
bra et ipa pordinez postea declarat
in l. nam si. Oppo. et ui. q p pprie
te cui no debeat cautio interpoi nec
interposita comittit ut ff. e. l. si edi
bus. glo. una solut q hz paries
sit caus. tn sensit dapnu i ppa do
mo. et io cautio interpoit ut hic i fi.
ma. glo. alias. So. ponit glo. i. l.
nam si. et quare iste so. no sit boe
dicaz in l. int quos dic ut ibi
Ultimo no ex hac. l. Si ita formaz
articulandi. i. si ius pbare aliq edi
ficium ee ydoneuz ut no. Itez no q
parietem no ydoneuz unius ex socijs
alio i toto pot demolire Si qo sunt
referende ut possit socii coge ut se
conferat ad expensas et h. in l. nam

ſi nō tex· q ſi deſtruit ydoneam reſte
at ſua ſumptu· ꝯ· nō ydoneū ſuppleb
oīm / et nō caūs· ·l· p̄x· ꝯ· fi· 2 ·l·
reficiendo· 2 ·ff· ꝓ ſoc· ·l· cū duobus
ꝯ· idem l̄r· 2 · c· de edi p̄uata ·l· fi int

Quē emptor / ꝑ omnib
de dāpno contingente
ante tradicōm̄ emptori
nō tenet· niſi cū adhi
cuſtodia ꝓmiſit hoc dicit ¶ Cōtrario 2
nō q emptori nō dz teneri ut ·l· dāp
ni / ꝯ· emptor· ff· e· ſo· qui nō h̄z re
greſſum ꝯt̄ venditorem· ſ; teneat
ut h̄ic / et ſecus ¶ Queria quid ſi
dāpnū eſt datum an tradicōm / dicit
glo· hic / que bñ loquit· 2 dixi ſupra
in ·l· dāpni· ꝯ· emptor Bartolus 2c·

¶ Sed alieno nōie / In p̄dio
ruſtico fit miſſio in partem tm̄ i p̄dio
urbano quiqꝫ in totum cuiqꝫ in partem
cū cognita Bartholus legum doctor

¶ Deducto / vetitus hoc· ꝯ·
ponit caſum in
hoc· ꝯ· ſu· glo· p̄mas agit actio
ꝑſona / ut cū dimi· ſ; ſu· ſequitem
glo· agit· accōe in fenū / ſu· p̄mam poi
om / ſu· aliam loquit̄ in acōe ex ſti
p· dāpni inſcti ¶ Ultio nō q ſi p̄ actō
intēdo q / domus eſt deſtructa debeo
ꝓbare quātum domus valebat tp̄e di
ſtructionis / 2 quātum valent area 2
tenementa que remanſerit tm̄ appe
bit intereſſe ut hic p; / in quo vidi er
rare magnū advocatum qui ſolum
ꝓbavit valorem domus 2 deſtruccōm
ſuam· Item nō q debeo ꝓbare quātum
iz nō quāti conſtitit ut ·j· e· ·l· ex dāp
ni in ꝑincipio· Bartolus legum doctor

Inter quos / legem
iſtam ·l· 2 · ꝯ· quoc̄ ·j· e·
·l· ex dāpni et ꝯ· cum
parietem ·l· dāpni ·j· e· et
iſta in ſūma p̄ma dicit bñ· Si in parietē com
munis edificent ut utrqꝫ 2 alter h̄z p
poſiciora edificia / cum eō ab i nito
exigit· h· d· p̄mo ponit vnā regulam
generalem / ſo vnam limitacōem / tercio ali
am / quarto ponit vnam diviſione· ſa
ibi ſ; hic cum cauto / tercia ibi ut ad
poſiciori· quarta i· aliqui ſi equales

¶ ·l· ex dāpni· ꝯ· quoc̄ cōmunis pa
ries· ſi cōis paries ſine alicuius cuo
inferat dāpnū / ſtip· non cōmittit
ſ; ſi culpa unius cōmittet ſecus ſi cul
pa cū utriuſqꝫ· h· d· 2 hic loquit̄ qn̄
partes cōmittunt ¶ ·l· dāpni· ꝯ· cum
parietem / utroqꝫ edificante in parie
te cō / ſtip· nō dz interponi· ſ; interpoſita
ex cā ſua ſimplr ad dimidium cō
mittet· ut ad totum ſi hic eſt dāpnū ma
nō noceat q alter ſocius ſocio ex ſti

ꝑtione ꝓſtitit· h· d· ¶ Sup· hoc p̄mi ·l·
inter quos oppō· de ·l· ſi edibus· ff· e· t̄r
glo· q nō interponit̄ / ſolutum in duobus
cōibus· 2 vide eam que incipit ·l· hi·
inter quos ¶ Item inſiſto de dāni ·l· ſi
edibus / q hic i iſtis duobz cōibz nō
cōmittit̄ qm̄ h̄z locum cū dimi· huius ꝯtrari
tione dicit hic tenet̄ dāpnū inde·
ſtipul· non in cōibus· 2 iſta eſt vicio·
glo· ff· in ·l· in cōib pariet / in glo· et
allegat ·l· arbor· ꝯ· ſi ꝑ remu· ff· cō
dimi· 2 ·l· cum p̄t· ff· uſufr· que adhuc
cū· 2 glo· hic allegat 2 vide que inci
pit ſolo 2c· inp̄ri· ſ; iſtud nō q̄· ·l· ſi
edibus / ubi nō dz interponi vel interpoſi
ta cōmittit̄ ſi tenet̄ dāpnū i p̄priis
edibus / ꝑ ea ſufficit q actione vel
cōib paciat̄ quib dāpnū / h̄z nō inte
cū ut ·l· in· ff· cō· dimi· tenſit glo· ad
aliam ſo· 2 eſt glo· in ·l· nam ſi nō ſit
ydoneus 2 dicit q illa corrigit̄ per
iſtam· h̄ ſ ſolo corrigit̄ hic in glo· q
incipit videmus / ſ; nō p; q emenda
da eſt contrario legum· ut aliud eſt
cū deſtruit̄ vel edificat̄ / aliud cū
vicium facit / dicit glo· in dā· ·l· na
ſi cōe ubiqꝫ h̄z locum acō cū dimi 2
ſic ꝯtrarium remanet / vide glo· alii ſo
lunt / et dicit quidam q actō cū di
mi· nō h̄z locum / q paries eſt idiui
duus ponit in glo· que incipit ſo
no· i· et eſt cō / ſ; hoc nō eſt bñ dcm̄
q iſta glo· i tenet q nō dat̄ niſi
ad diviſionem· pino ad aliud ut ·l· ſi
edes· ff· cū dimi· alia ſo· eſt glo· i
item ut cōib 2 iſta nō eſt vera· q ex
ſocietate nō eſſe cōib 2 eſt tex· ff·
ꝓ ſo· ·l· cū duobz· ꝯ· ut inclā· alii di
cit alii ut in glo· ibi vel nō eſt adi
ſcā: 2c· 2 veſtibulum dr̄ locus an do
mū p̄mus / 2 nō venit in cō dimi· q
domus dividit̄ ſi illud veſtibulum
dividit̄ 2 eadem rōne in pariete / qui nō
pōt dividi niſi tota domus divideb̄
iſtud melius eſt dictū q h̄z nō venit
in cō divid / quo ad diviſionem venit tm̄
quo ad alia ut ·l· ſi edes· ff· cō divi·
quid dicemus· Ja· de are· dubitavit
multum 2 dicit ipe q in ·l· inter quos / ca
uetur interponit̄ devotilitate / nō de neceſſita
te· 2 intelligo necā· i· utilis / ſed illud
eſt truffa· q dicit tex· necia 2 ideo
in dubio ſtarimus ut ·l· i· ꝯ· ſi is q na
vem· ff· de exēa· ut alii dicit ipe caucō
que cōcurrit ne dāpnū fiat / 2 ſi fiat
ſarciat̄ / illa ipedit cauciō dāpni
infecti / ita loquit̄ ·l· ſi edibz / ſ; illa
ꝑ qm̄ ſuccurrit̄ ſi dāpnū dat̄ / nō
autē ipedit ne dāpnū det̄ 2 tm̄ nō
impedit caucōem dāpni inſcti ut ꝓba
p· ·l· ſi p̄mus p̄mi· ꝯ· ſi furum· ff· ad
·l· aquil· 2 ·l· ſi fiſtule· ff· de ſuū in·

p. s. ista est truffa / quia ibi loquitur
in actione ex ordinaria / que hanc non
excludit ut dixi in l. flumi. ff.
pri. dat ipse aliam solam domus mea
est supra hanc parietem comunem / et de re. supra
intelliguntur causa dampni infecti principaliter
alibi facio de pariete / tamen quia paries comunis
sit principaliter de pariete non possit sed istud
nichil est dicere quod dam. l. si edibus
quod diceremus / sed adulte predo videre
primo an paries sit comunis pro indiuiso uel
pro diuiso / dico quod quando paries est comunis
pro indiuiso ex societate expressa ut l. in
duobus. ff. item mela. s. pro so. quando est
comunis pro indiuiso ex societate incidenti
et tacita / ubi ipsa tu imponis tignum
in pariete et ultra dimidiam meam
et ego etiam impono et ubique uniuscuique
sibi expedit et ego utor / ex hoc contrahitur
quedam societas tacita ut l. in comunis s.
e. con. l. utrum. s. pro so. et l. iii. e. ti. in
bi iur. et tacite contrahitur societas et hoc
sentit glo. s. com. diui. l. si edes tua
fi. quando paries est comunis pro diuiso ut
in muro ut usque tu et me et inde parte
et me est in missilis nullius pro forma
parietem ultra dimidiam que est pro
parte sua / et tunc ille paries est comunis pro
diuiso ar. l. arbor infecti. s. com. di.
in. et l. binas. et ii. s. de ser. ur. p.
et l. preciosione. s. de acquirenda rerum do.
et l. partes. s. pro so. et de isto pariete loquitur
l. parietem. s. de ser. ur. p. et isto ca
su talis paries non venit in com. di. ut
dicta l. arbor infecti. sed ea que nullum
refectione subueniunt pro officio iudicis ut
in e. l. in reficiendo / que ideo posita sunt
in hoc. ti. non pactionum ordinariam ut
dicta l. parietem de ser. ur. p. que dicit
parietem esse eorum natura eorumque / sicut ar
bor uel lapis qui in confinio nascitur
ut dicta l. et sicut legitur quod inter
amicos domini porrigitur. tunc ad propo
situm / si nos ponemus hic in pariete
com. pro diuiso / tunc haberet locum. hoc l.
quia com. diui. non haberet locum / sed si po
nemus pro indiuiso eorum parietem / tunc
quia in actione pro socio et com. diui. venit
culpa leuis / et in re com. diui. in ma
donis extrahat culpa leuis / quia in re com.
faciunt sicut in suis ut l. hic de eb. ff.
non hui. fa. locum / in societate expressa debet
esse ita diligens circa quam gerit so
cietatem ut s. pro socio l. socius socio
et inst. pro so. infi. sed in causa dampni
infecti venit plus quam leuis culpa
ut s. e. l. dampni. ff. et que infi. non
quia pactionum com. diui. ut pro socio non est
bene consultum / ideo hic locum habet / sed si in com.
diui. uel pro socio veniret illa culpa
tunc ista cautio non competeret et sunt
ponenda / sicut dixi in fructuario et

dicto in e. l. dampni. ff. ea eius. s. e. et
istud meum dictum puto verissimum et
notandum ¶ procedo ulterius dicit hic
fi. quibus casibus quia et cetera. expositio. de. ff. an
preterea. s. e. l. ex dampni. so. glo. hic
dicit / fateor quod non competit pro am
bitum dampni infecti / sed per com. diui. sic
et inde. glo. que incipit / sola ibi
hic exponunt / sed glo. reprehendit hanc
e. glo. incipit. quia hoc dampnum in suis
rebus / non in mortibus / sed istam rationem
non teneo / quia sufficit quod per edes tuas
hereat dampnum / et tunc venit in com.
diui. ut l. iii. s. com. diui. tibi illo so.
non placet / quia cum sit impedimentum in mutuam
actionem non competit fieri compensatione
culpe ad culpam ipso iure dicit ff. quod
tunc consequitur quilibet ab eo consequi po
sset utrumque inferiora sequitur. que tunc
impedimentum non debet ut sequitur in eadem
glo. et hoc quod tenuit dy. et non quia non
debet impedimentum est compensatio que fit in
ter. ut s. dixi / quibus cum remitto
tibi non petendo causam aterius / hic
in non petendo cautionem ¶ expositio de l.
fabius. s. com. diui. et i. in re com. ex
dere in l. iiii. uno si pot probare e
dificare quod in re com. melior est con.
si prohibeor edificare / in impedimentum
ut l. qui bona. ff. siquis in istam. s.
e. so. tu debes facere quod possim prohibere
socium / si iuste edificat. secus si in
iuste edificat ut hic et nota in l. ueb
at pretulim / sed erit dubium ne faciat
expensas frustatorias et hoc noluit dicere
glo. que incipit quod patet. impedimentum. sed
dicere ille. ff. siquis in ista hic locum qui
edificat in loco in quo priuatum non pot
permittere ut ibi dixi. sed ista glo. ideo hic
dicit quod si ab initio esset expensis meis
sitis / socius esset in culpa et sic veni
ret in com. diui. ut pro socio. sed sine causa
in expensis / sed dubitabat interponitur
ista cautio ut dixi et hoc plus placet
¶ expositio. quia cum uterque edificat cum
et non debet impedimentum ut l. dampni. ff.
in preterea. uerum sit hic partes so. una
est / quod in isto toto primo unus tunc edifi
cabat in duo. istam so. ponit hic glo.
que incipit retentus et glo. que in ca
pit quod patet. impedimentum. non restat so
quod illud quod sequitur. ut alter prouisionem
inde addererit et cetera super uario po
sitis. so. noles sustinere hanc. so.
dicat / quod ut exponatur per et vide glo.
que incipit retento / ibi alii. ut so.
sed ista so. so. est destruendo tex. quod in
dubio firmius ubi s. l. p. qui alter
solus edificat ut dicto. ff. quod et.
l. nam si non sit ydoneus / non est nunc
quod alter habeat prouisionem edificia

ut ibi p. iste ß. alioqui 2 c. non
posset ad capitula ad precedentia / qd
dicamus / dicit sc. glo. q utraque uel due
uel edificabat / hec inde in eadem
glo. ibi uel dic q hoc cum 2 meo q
dicit q ueniunt / no est uera / q nulla
edificante no tenet. ut l. ex dap
ni. §. quod. uideat hoc tene 2
in eo q dicit utraque edificabat bn
dicit / 2 alter habebat precariam edifi
cia in l. dapni. §. cum pretez / utraque
edificabat / no tn alter habebat pre
cioria edificia / 2 ista est vera 2 con
tra glo. hic 2 incipit q patet ibi
uel melius / istam so. tet glo. in §.
cum pretez 2 l. quidam yberis. ß.
de fur. in p. ¶ Contra hic distinguis
mus in / aut habebat precaria 2 tunc contra
p e. l. ex dapni. §. quod 2 istam ob
iectionem glo. format hic 2 in §. quod /
2 ibi resoluit omnibus predictis so. ista
est vera. q in l. in quibus / statuit
utrumque dz in spem / in §. quod. si
tali utrumque stipulo in posita quittat
2 ista est vera so. ß. dices tn / si no
dz quittari aliquid in posuerit q l. hec
stipulatio. §. dinus ut le. no. ca.
ß. qui utraque edificant potest esse q
unus in poneret onera si uerum
quibus aliis / 2 io unius culpa dabit
dapnum / vn numquam potest quittari /
ß si utraque equales separaret no com
mittet ut ibi / vn obiectio si alter habet
precioria edificia / q manus prior
habet tn / istam cautionem extorqueret
ß qui edificia sunt equalia / equale
est periculum / io muicem ß no tenet
credo q si ille qui habet precarie
dificia petit sibi cauii alter hu
iusmodi petenti ipse debebit ca
uere / 2 sic consequetur hoc beneficio
alterius ut l. si. c. de fur. 2 l. ex
pen. 2 l. petende. de tep. i inte
resti. ¶ Ultimus oppo. ad §. quod /
tu dicis in si culpa unius dat. 2 c.
contra. ß. e. l. fluminum §. p. ß. culpa
habet tn / no in mixta meo rei sunt
cessare hanc cautionem ut §. p. aut
est admixta meo rei 2 loc hic
oppo. del. in hac so. concordat
cum ista hic / expeditis omnibus istis
glo. 2 inde istam glo. que incipit
§. quod cum eum impari cum sunt 2 c.
¶ Ueniam adicit cum pretez / 2 dic
in eo q stipulo no dz in spem inter
posita quittari contra. ut in po. ste.
l. i. et l. 2 siquis. ß. siquis. con.
so. in quibus per errorem hic extra
sua sunt in posita / ita dicit glo.

glo. que est sup ibo prestabitur de quo
plene p dy. q. de donac. l. pronuntiat
contra. ß. l. nam si. 2 l. in hac so.
hic qui utraque 2 simpliciter in posita est
stipulo. p diminutia intellige. secundus
qui unius solius ut in contrario / 2 p glo.
in §. cum pretez / post distinctionem non
plenam ut hic. dicit. aut quenlibet
stipulo de ueritate in sponat / a utraque
in posita quittatur / primo cum aut
edificat unus tn / 2 tunc aut illa
te. et tunc aut in pretez cum prudenti
2 no dz in spem / in putet enim ß
secundus qui no prohibet. ut l. qui bona
§. siquis in ista. ß. e. quinta. l. sa
binus. ß. com. di. 2 in. c. nunc cum
ex de rerum in f. l. vi. si aut conß
p dimissa. tunc licet paciatur edificari
adhuc potest petere cautionem / q p actio
eius no impedit ut dicit in §. si in
sua jure no sunt ß pactionem ordi
nariam / ß p officium iudicis ut dicit
/ 2 sic cum hac actio concurrit si no
iuste edificat / 2 tunc dz in spem ut
l. uel quod. in ß. 2 l. incedentes cul.
se. ß. e. aut utraque edificant 2 tunc
aut precioria edificia habet unus / et sic
manus dapnum sentiens est / 2 tunc
dz in spem aut no precaria 2 non
in sponitur ut l. inter quos uicia.
de uolunte potest in spem ut l. dap
ni. §. cum pretez / aut ueniunt / 2 tunc
q utraque habet paritatem reficiendi / no
in sponitur cautio ut l. ex dapni §.
quod. l. ß impar 2 l. edilis. solum
qui quiritur an in posita quittatur
/ 2 tunc aut est in posita de ueri
tate / tunc aut dapnum contingit
culpa parietis tn / 2 stipulo. non
committitur ut l. ex dapni §. quod
impar. ß. e. l. nam si no / si no culpa
unius sociorum 2 tunc aut fuit culpa
no admixta meo rei / 2 tunc non
quittatur ut l. fluminum §. p. ß.
e. aut fuit meo rei admixta
/ 2 tunc aut fuit culpa quemcumque
manifesta cum dum. 2 no quittatur
ut l. hiis. §. no tn. ß. fu. hic
quinta. l. si edibus. ß. e. si no 2
cum dimidia. no ueniunt 2 tunc quit
tatur ut §. quod impar. ß 2 hec no
posset intelligi. licet si no fuit
si no culpa utriusque / 2 tunc aut cul
pa utriusque / aut equalis / 2 no quittatur
ut l. quod in ß / aut culpa unius
fuit maior culpa alterius / 2 tunc con
mittitur ut ar. §. quod in ß.

l. item si obstetrix. ff. ad l. aquil.
ubicumque autem dixi scriptorem committi, dic
ad totale instrumentum, ut l. nam si non sunt
et l. in hac scriptura, si non tenetur ut
ponit ex nobilitate, et videtur aut exacta
scientia, aut per errorem, aut dubitationem, primo
tamen dic, aut simpliciter, et videtur committere
ad medium instrumentum, aut fuit expressum
in totum, et videtur in totum committi, ut
l. dampni. §. cum pretorem, aut per errorem, et
videtur non committi, ut l. et siquis in
fi. ff. siquis cautionibus et dicitur per eius l.
si prius. §. i. de donat. aut dubitationem
et in dubio presumitur per errorem, ut l.
cum de in debito. de probationibus, et ibi po
nit glo. et l. si post divisionem. C. de
inofficioso et facit ...... contra quod dicit, ut dicit
i. de confess. l. pt, et vide istam glo.
in §. cum pretorem. et incipit ut de alia
quo sitis glo. habes in l. quidam
proberunt. ff. defunct. nec .... Fu
ducitur ad quod vendidit rem meam
et promisi te defendere contra omnes per
sonas, et reficere tibi expensas. quesita
me de emtione tu actor obtinuisti
in fine, sed in medio perdidisti in ali
quo pretio et ante hujus expensas,
an possis agere pro ea illorum pecuniam
quam michi dedisti repetere ex conven
tione ut nobis fuit, et ja. de are. dic quod
non, ar. hujus. §. cum pretorem ubi ff. e.
l. dampni. §. i. item facit, duo coheredes
diviserunt hereditatem et promiserunt
quod si cum eorum liberis moveretur vel aliquis
contraheret, alter conferret alteri, nunc unius
quam non solvit legata infra annum
quarum accepit, vel ab alio conducti
tione ex autem hic amplius apparentibus
ff. de advenientibus dixi quod data dato
nentio debet intelligi, si aliquid conti
netur extra hereditatem, secus si aliqua
prius hereditatis vel .... ar. hujus
l. expressio. ff. e. l. dampni. §. i. Ce
nero dicit hic quod ille qui edificat
in pariete communi si permittit nemo, non
tenetur permittere in prejudicium, quam
conculcavit unio, cum alius non edi
ficet, sed inceret novum opus, nec
fiet remissio nisi ob caveat ut
l. supra. §. quibus. ff. h. l. Barthol.

Ex dominus. (possessor
dicitur tenere et tenere vel possessionem
petente differre. h. d. Cappo.
de l. si procuratoribus. §. fi. ff. e. bre
viorum enim qui petit tibi enim ante
eligat dominum vel possessorem, hic quoque
loquitur qui elegit possessorem.

Cappo. dicit hic si non caveat differat
possessionem. contra quod si non caveat ex primo
decreto mittitur in possessionem causa custodie
ut l. si finita. §. hec autem et l. pretor
hic dicat quod differat possessionem, sed illud
quod tu dicis quod mittitur in possessionem
ex primo decreto. est verum quod contra alium
tenetur procedit, secus si est prius, quia tunc
ex sua contumacia procedit statim ex secundo
decreto, vel verius aut primum quod verum
sit quod dixi in §. vel ut hic et l. non a
lienum. ff. de injur. act. et l. ab quo. ff.
de nov. ultimus dicit quod possessionem differat
contra si rei habet caveat de domino non potest
alienari ut l. fi. C. debitum et ante res
litigiosa. sed res litigiosa non impedi
tur alienari alienatione necessaria ut l. pater
§. predicti de l. i. et l. i. in fi. de fund.
et l. i. C. de fun. do. Tenero an iste
sit possessor malefidei, an non. et glo. di
cit sive sit possessor malefidei vel non
et probat. ff. de petitione hereditatis l. plane, pone
quod differt possessionem in alium quo modo
cum receptionem cum quo fuerit et hominibus
in l. a quo fundus. ff. de rei vendicatione. quod
cum eo cum quo est receptum, et non restitui
et possessionem nisi ut caveat si con
tingit dominum vincere. Ultimus quo
ante dominus obtinentis simpliciter admonebit
possessionem, certe non nisi caveat de dampno
non infecto et resarciat dampne sup. l.
prialis. ff. de nov. pone quod petens
cautionem eligit dominum non possessor, dominus
non vult ante quam fiet missio, et dic
ex primo et secundo decreto, in illo tamen quod pre
ter ut l. si finita. §. si qua sit vera
et §. si de vectigalibus et l. non solum
ff. de nov. pone quod est impositum sup
decretum, quod contra per errorem, an transibit
instantia ad istum in quo est translatum
dominium ex secundo decreto et ja. de are. dicit
quod sic ut C. de jure ca. ante. principali
ter, quod instantia judicium transit in l.
in judic. ff. fa. hec. Ultimus iste dominus
tenuit et succumbit an a possessore repe
tit. et dic quod sic ut l. fi. §. sin autem
de petitione hereditatis. et ista sunt verba ja. de
are. ut primum. Bartholus doctor.

Cumque. ista scriptura presta
pluribus et ad plures instrumentum committitur. h.
d. no. Nota hic nisi quod qui suspectas
in tabulis destruit suspicionis ad pe
sionem non tenetur. facit l. i. C. de inofficioso
emphiteosis, et inducat glo. hic §. ad
quod pro sacerdotibus ultra notamus, qui
sunt ex communi ut censum non teneantur
solvere cum prebendas non susapiant
per istam glo. facit ex. de concess. preben.
c. quia diversitatem. Sed contra hanc
glo. facit, quia sacerdotes ista sua clerica

pdixit facis et c. ut no in l. i. C. de
iab. h. facit reglam ner/ dampni q
quis/ quid dicemus ponamus i certu
nito/ tn. ne solue collatis/ tn. quo
sit nec existimatus tenet solue te
sim/ quare dic si quidem bannitus
retinet possionem tenet solue collatas/
q est capax obligonis passiue ut
l. tutelas cum si. C. de cap. dei. si no
no retinet possionem et tunc aut non
papit fructus/ sed possis deuenerunt
infiscu/ et tunc non tn. solue/ q sis
cus h res quis nocie tn. soluere
sic nec emphiteota tn. solue pensionem
post q res puenit ad dnm. ut l.
ij. C. de iure emphi. aut no papit
sua culpa no q ponis puenerunt
infiscum et tunc sibi imputet/ q sua
culpa no papit arg. eor que dixi.
cu sacerdotes et fratr l. ineas gl. clxe
C. loca. Bartholus legum doctor

¶ Atheno. ¶ eppo. et in. q pro
cur. no debeat caue de rato ut C.
de sat. d. l. i. sed ibi constabat de
mandato/ hic aut dubiu/ dic hic
q exceptio pcur. aut scriptori insea
da quid in qua scriptoe loquitur
gl. dat duas lec. pma q scripta
coe dampni infecti pmitto de dampno
infecto saluo si no ee pcur. ut dubi
tatione no haret alia inscriptoe re in
tes hui infioitia aperiente pmitto
dnum rem. ra. ha. saluo si apparebit
me pcurem/ dubs eg. formabat hanc
q. in l. i. C. de pcur. qui pcur. cane
bit de rato ¶ vtru possis dicere nolo
me teneri si apparebit me verum pcu
ratorem/ hic est casus q sic/ ul. Bnon
tenent contrariu et credo ipos dicere ueru
q scripti de rato pot conmitti de vitio p
curez ut l. rem. ra. ha. l. ij. et l. scip
tum. et l. si sine. gl. in auter. et h. ut
dico q h sa. lec. no est nova. contra hanc
opi. in. ti. textus expssus in l. in
legio. C. de admi. tu. ubi sub hac
exceptoe cauet. sed dico p illam l.
contrarium/ q cautio de qua loquit. l.
in lego. no est cautio rem rata hri
ut ibi dic in tex. et gl. et pdg. et ibi lo
inco qui est administrator necessarius/ no plus
sibi subueniet. arg. j. e. l. cu postula
ssem infi. et ex hoc tene/ q ipi admi
nistrator necessarius cauet/ debet ex
ceptio ista inseri ut ibi/ nec pcedit
cautio de rato ut ibi/ secus si esset
voluntarius et sic hic tene. pnam lec.
reprobata sa. ¶ Cavenit dor. pcur.
semel i iudicio cauit de rato et post
iterum opponit q no est pcur. an debeat
iterum cavere/ dic dor q no et dicunt
ee casum hic ibi si ei no cauebitur.

et c. et hic tex. allegat C. de pcur. l. lis
inchoata. q. possemus intelligere hunc
tex. alio modo/ et credo forte q hic in
tollentis esset necessaria ¶ Ista exceptio
tn. no ee pcur. dz opponi i limine
q an oia dz qui de psona ut l. an
oia. C. de pbat. et l. sequenti
de testa. et l. conficiunt de iure codi
cill. et l. si lib. de petio hered. et l. ulti.
de except. et hoc inr. verum/ qn aliquis
est defendat. sed qui agit contra contra
eum iste exceptiones no veniunt op
ponende pncipaliter ut hic inde. p si
ei/ sed legitimat pcur. psona qui a
git de nullitate inpcessu ¶ Item
possis intelligi aliter dubito de manda
to pcur. et admissus est cu caue
de rato/ et dubs pot hic tantu cauere
ultz/ et io consulo q i ex actu que fuer
at pcuror dicas/ litigio sub hac exc
eptoe saluo si verum apparebit no pcu
ratorem/ q tunc nolo hoc ratum.
¶ Sz pone q pcur. contra te contra actorem
agit/ potit ne iudex dicere pcur.
q litiget sub hac exceptoe si appa
ruerit no ee pcuratorem q iudiciu no valz
dic no casus est hic in v. q si ei/

In refirendo / di
cit hic q pfert qui
fecit pciorem mariz co
nem. contra imo quilibet
admittitur cuius interest ut l. ij. si si
ptes j. de sepul. vio. dicit dy. hic ve
tat de apis refectoe q est quid in
diuiduum/ et io si vnus dnum vult
reficere alter non alius pfert ille qui
facit opus maius pdonem q no pot
contrariare. sed ibi loquitur in tali re
in qua contius ut cuiusque pot admitti

Si fratribus ¶ dic hic pro
patribus stipularet si ego
stipulor p patribus gl. quia
habet ptes ptribus ut l. i. pbs
C. e. intelligere p pbibus s. integris
quod an ve scriptum q pte dumtaxat
dicat gl. q no/ sed p pte q habati
edilis inde gl. que incipit/ sed te

Voliuquium / Si dampni
contingit cum eu non
potuit pvidere. h scripto
no comittet/ pter illa si
platiis debent intelligi seu nuz con
tius/ sup quo inposuit q tene me
ri/ p hac facit q hic in l. stipulatus
C. de usu. q no. in l. mt stipulatez
impu. j. de v. ob. facit. C. loca. l. fu
no et p hoc dicat ja. de are. si pmitto
defendere rem q t. iudex indico pro
mitto de iure no de facto defendere. q

ad hoc no tenebar demu' ꝯctus / ꝓ hoc
h' tex. 2 glo. l. vi pulsa9. ff. de actio. ꝯ.
2. l. ij. C. de inn. d ap. tu. 2 l. pe. i pn
de do. ple.

Quin postulassem.
In ꝓpellacō ex iudicio nō
constituit i mōa eū qui
solū ꝑ iudicis officium pot
conueni. h' d. l. singularis est / 2 non
est alibi hoc ita expsse ad euidencia
sciens ꝙ h' cūctis ꝓstat iudicis officio
ut nō. ff. e. l. inquilinū / 2 ibi dixi not'
ꝙ dixi in eum sit hoc pot ꝓbari p. l. nō
inseꝙ. C. ad tre. / Nam nos scis / ꝙ h'as
compet' adire iudicis officio ut. l. no e
coniugendi 2. l. si lex. C. ad treb. 2 C. de
fidei. l. si ea scriptura / nō si peto a te
ut adeas hereditatem / nō possit in ī.
potas i iudicio ut ibi d'. / Faciat l. tutores
§. h'redes. ff. de admi. tu. / Faciat ꝙ nō.
ff. de eden. l. ubi in glo. ma. **C**ontra
quod quid in alio debitore exegerit an
in ꝓpellacō ex iudicio constituatur in
i mora / leges dicunt in ꝓpellatis imp'
ut l. mora. ff. de usu. ꝯ nō declarant
i iudicio ut ex / nos h'ntis vnam glo. p.
de ꝯ. ob. 2 nō. in l. vnū si certe.
Abeo qui est missus / Abeo qui est

Dampni. / missus ex se de
creto creditor
non pot rem adiuere / nisi expensas
reficiat / 2 de dapno infecto caueat
sciens si adueniat ab emptore. h' d.
l. nō 2 male tenenda / i hoc §. unde
glo. que incipit. i. qui dum / qui dicat
ꝙ ꝑspicue quis qui dum 2 idem nō.
ff. e. l. si finita. §. h' an. ꝙ tenendum
de quo dic ut dicam. p. h'. i. l. i. §. fi.
tex. i' patis sit 2 ea caueat ut in
inicit concordancie ponite in glo. ou
ꝯ.' h' consequitur totum ꝑ quo missus /
fuit / que emptor nō ꝯsequit' ꝑ quo
eū ꝑ quo missus sit / 2 sup hoc pro
cedit lex glo. ia. declare. ꝙ ante cre
ditor cauere debeat ut ꝓbat p tex.
in l. et spialit. ff. de nox. / ubi ille qui
vult cauere / dz cauere an ꝙ caueat nō.
tex. ibi nō rē 2 ē. 2 ibi nō eque in
uenit h'c / ꝙ qui creditor reuocat re
ab emptore / nō restituit expensas
contra in l. paulus. §. plt. ff. de
pig. dicit glo. h'c in malafidei /
ibi in bonefidei / hoc est fm. quia
2 malefidei expensas recuperat ut
l. plane. ff. de petit h'. 2 nō. ff. e. l.
ut quos. §. i. Alij dnt h'c nō cauit
sed melior ibi sit. / Item dant alie
due so. 2 omes sit tam se. ultio glo.
ponit una solu. ꝙ h'c nō restituit
emptori s. preciū / sed expensas sic ut
in l. ꝯa. unde glo. que incipit ꝙ
tenetur. h'nc so. respondit dy. nam

textus h' loquitur de expens. s' apptto
expensarum nō ꝯtinetur p'ciū ut l. qbz
diebus. §. i. ff. de condi. 2 de. ꝯ.
2 ē. tu dic ꝙ h'c quitur de p'cio / non
de expensis et textum apostilla ut
apostillas sup la de ane. Alij loquitur
haue l. alio mō. ꝙ h'c nō d'r ꝙ ep
tori nō restituant' expense / i mo ꝯtra
ꝙ emptori restituunt' expense / sic misso
ꝯ alia rō sit inter eos / unde glo. que
incipit ꝙ tenetur ibi ut dic 2 ee.
s' quo intelligeremus h'c tex. sup hac
lec. ꝯ apostilla sic tex. ibi cū ut.
h'c tex. h'c usque suspensiue lege
qui dicit: imo tenendum est emptori
2 ē. 2 sic est dissilitudo inter / nō
i inter retencionis expensarum / 2 sic
tene menti h'c casum /

Aquo fundus. / hec
l. e. multum singularis
in hac mā / et bñ decla
rat hanc mām / mā ut
ut dixi in l. si prius. ff. tu. i. de hoc
nō sit misi tres l. iudeꝯ. l. ista. 2.
l. si prius. ff. tu. i. 2. l. ꝯ anno. ff. si
fun. ven. cū agit' conforma / si p
constituenda qui pone fructus derum
aliꝙ. si ꝯtra ꝯtinaciam expresso decreto
sit missio in loco fruente / ex so
decreto preteritum ꝯtrum temporis infra ꝙ
agit. h'. d. a quo. subaudi. expo ab
mō. i. anno pro. loci fruentis usque
ad ꝯ. sed ut id fiat ponit' forma p'
in decreti. h' ꝯ. sed ut id fiat. pont'
forma s. decreti / 2 ē ista mitteꝙ nō.
l. dicunt ꝙ mittit' in pōnes loci
fruentis expresso decreto / contra y'mo
exp'. decreto dz iudex ꝑcipe illi cauere
de nō edificando / unde glo. que inci
pit s. si nō h'eret edificanti 2 dicit i.
l. si prius **I**tem appo. 2 nō ꝙ dez
audiri. i. anno de pōno ut l. siqs
emptis. §. fi. 2 siquis. de ptqi. ex.
an. s' h' nō audit' nisi de ꝑpetate
s. ꝙ doceat de iure suo / glo. dicit
h'c fuit sua missio p9 lit' ꝯt' ut
qui idem. i. l. ij. C. ubi in rem act.
2 C. quo et qn iudex. l. consentanei
um / 2 ꝙ sit lis ꝯtestata h'c / sz ꝙ
dicit potest s' pete dicit quis p9
lit' ꝯt' ut. p' rem. ra. h'a. l. nō a
plus. hec so. est nā mise / s' nō e
necessaria ad hanc. l. unde glo. que inci
pit audire 2 ē. alij dicunt ꝙ ita
statuit' temporis audire infra ꝙ au
diatur / unde in eadem glo. i'. s' iudex
2 ē. s' male dicunt / qz nō reperit' l. com
bi quare teneat' sup dy. 2 omes
fatetur ꝙ audit infra annū ad re

capiendam possitionem, ut in l. contra pro aiunt non potest imponi servitus doctrinam tale, quod non de potestate, et id est servitus de actum in realibus, quod est valde intrincatum, et est causa hic in titulum nobilibus, ubi est ut id fiat de clarum per se. e. l. si servitus. ff. in.

Ad conclavibus. Continet glo. utrum quis posset cogi ut domum reficiat et plene distinguere in de glo. que incipit qui sunt cocli.

Edomum. hic ff. legit duobus modis, et glosa non facit ali nd nisi ponere casum.

Quod conclave. hoc l. est difficilis, sed minus nobilis et cottidiana, sed ad evidenciam scias quod conclave est locus discoopertus inter duas domos, in quo dam solario supra terram, ita accipit hic item post dictum conclave cum via vel firmata clave ita ponitur in l. 1. ff. de in spirare et c. de ven. inspi. ita non pro glo. in l. forma et c. de fin. in. p. et ita pot intelligi et hic item scias quod porticus est quidam locus coopertus desuper, discoopertus autem hic non accipit hic et l. certi. ff. hoc senatus c. de l. 1. post et intelligi porticus ista menia seu pfella in vulgari et hic non assumitur et hic in quadam glo. Tercio scias quod tenaculum est quedam domuncula que est in sumitate domus, ut l. si duo. ff. ite labeo. per. uti possi. hic premisso dum de l. istam intres ptes, in principio quit de conclavi. in fine de porticu. in medio de tenaculo, sed in c. sed et labeo, tercia ibi non tamen est consequens et vero hic dicit conclave et porticus cedit illius edibus ex quibus habent aditus in eam pariebibus non contineatur tenaculum non cedit illi domui cum super impositum est. h. d. in summa inde glo. que incipit quidam habebat et cetera que glo. id quod dixi ponit ad evidenciam, item inde glo. super verbo impositum esse, que glo. dicit de porticu.

Oppo. quod ista l. non sit communis pro parte in hoc. ti. dicit glo. quod facit ad suum ptem rubrice, que dicit de pro tecto inde glo. que incipit s. conclavis, ibi sed quid et cetera vel aliter dominus edium tenet eam de damno infecto, id est sed hec l. ut sciamus quis est dominus huius conclavis, et huius porticus, inde glo. que incipit quidam, ibi sed queratur ad quid et cetera quod ille est dominus porticus et conclavis qui est dominus edium quibus cedit. et sit non quod ego sim dominus eius quod protegit solum meum sine coopertum in meo solo non requiescat immo est h. Contra hoc heius expressum in l. que admodum inspi. c. ad l. ar quit. ubi est eius meus edibus requiescat non eius cuius solum protegit. Ro ad hoc quod illud quod protegit solum meum sit meum duo requiruntur, quod solum meum protegat et quod in alieno requiescat medibus alienis in re similiter non est proprie meum. si non requiescat in alieno immo similiter in de bite, contra tamen non est meum cuius evid. quod ad modum inspi. c. ad. l. accipit. quod tene menti, quod utilia et cottidie oc currencia.

Dicitur hic quod illud conclave est illarum edium, ex quibus habent aditus, licet requiescant in aliis.

Contra domus vendita ad utilitatem vendita libera nisi servitus imponatur idem in domo quo tamen ut l. si quis duas. c. com. de. et l. si mee edes c. de ser. ur. p. si i ... vendidit et retinuit liberam, quod ille meus prote requiescat potest dici sed fateor contrarium in contractibus ut vinearum et hoc intelligo sine vendicione, et imponitur servitus oneris ferendi vel aditus ha. ut patet hic in v. sed et labeo. in ul timis non notabilibus in dubio intelligitur domus et imponi servitus ista, ut est casus nobilis in l. 14. c. de servi. lo.

Item oppo. et videtur quod conclave quod est in medio edium sit prius dominus utriusque edium. ar. in l. de acquirendo re do. l. insula et l. inter eos, dicitur quod id apparet hic quod si usus in una do mus fiat pro parte, arg. l. quod in re. ff. fi. c. de le. l. et l. pedes. ff. labeo c. de le. in. et l. seye. ff. tyrannide de fun. instru.

Vide glo. que inci pit ex hoc apparet, ex qua so. non quod si pro vendita domo una alia retineo, quod claustrum quod erat com. illarum edium dividi et medietas a latere meo est tua, et alia medietas a la tere meo est mea, quod tene menti.

Item oppo. ad fi. dicitur hic quod tenaculum cedit edibus, quibus est super impositum. Contra l. uti possi. l. si duo. ff. labeo, glo. que est hic vel dicit, sed tex. videtur velle quod ibi loquitur quod ad tenaculum aliunde potest habere aditum. hic quod non potuerit aliunde ut hic, ibi neque aditus et cetera et hoc intellige quod esset vendita domus pro appositio quod tenaculum remaneat penes venditorem, sed ultima

volunte no est nece q exprimat si testor
utebat tenacius ad finem aliaz e
dum. ut. l. si an edes. de le. iij. et ut
no errores i hac ma/ quod dixi de
tectam et porticu/ intellige de om
edificio q requiescat i alieno/ et
ptegit solu alienu/ s tn hec prpz
aditu i meo ¶ hoc. l. indicat ad q
istaz domus ex una pte est de p
rochia sci martini ab alia est de p
rochia sancte marie/ ergo hita i hac
domo/ cuius prochianus sit/ doc.
dicut q dicat de illa prochia/ ex
qua aditu hec p hanc. l. et l. si an
edes. s. de le. iij. et l. pdis. s. f. hui
ncab. e. ti. Bar. doctor legum

S imius/ domus no pot
demoliri cau negocia
di s cau edificandi ad opus
publicum. h. d. ¶ opp. de hoc pma
r venditor in simplo/ et emptor i
alio simplo. gtra. l. senatus. s. de
contr. emp./ ubi emptor tenet
in duplo. g. solut plib modis s
teno pimaz so. ul ultimaz/ q idem
qui dicunt z sit vere.

Rca de aq pluuiali arcenda

¶ De aq pluuia arcenda Rca

¶ Dictu est. s. de dapno infecto
q timet vicio edium. h de dapno
quod timet ex aqua plu. ul alr d
ictu est. s. de officio iudicis/ p quod
subueniet edificiis dapnu facta p
aquaz ordinariaz/ io ponit hic titu
lus de aqua plu. arce. et glo. in
brica ponit quoddaz sumariu
tocius mate. Bartholus doctor

S em/ de. h dapnu
dabit gtra uno si
tollit etiaz ura
tz loca ista aqua ut
j. e. l. ij. s. ite varus
glo. Fidet hic reg
ulare/ fallit ibi vide glo. que i ca
pit quaz etiaz pluuia amisso. z. s.
ti. i. l. pculus/ ma ob. s. ite varus
glo. Fidet/ h regulare/ fallit ibi q
ibi no erat amissio ure pmo dapni
bartholus doctor legum.

¶ H aut/ cu timet dapnu aq
plu. ope manufco/ ista aca locu h
beat si naht nocerat. h. d. i suma

¶ de eo ope/ pmo ponitur
duo dca. s. dnj quintus et treba
qd i aliquo concordat et i aliquo
discordat usq ad s. s si fossat z sic
heb q isti duo in consulti gcordat
in hoc ut sit nece q opus sit fcm
arat/ sed discordant/ q quintus

mucius dicit q sufficiat si fiat cau
agri/ s trebacius dicit pmo req
rit q fiat cau fructu. i s. s si fo
ssa/ reprehendit usq. s. trebacius
z quintus mucius/ in eo q require
bant opus esse fcm aratro usq ad
s. et sequens. ibi reprehendit mucius
tm/ in eo q dixit cau colendi cu fcm i
hac acce no venire usq ad s. sed
apud/ ibi reprehendit usq i eo q re
querebant opus esse fcm aratro
usq ad s. labeo/ ibi corrigitur
trebacius qui requirebat opus
esse fcm cau fructuu tn usq ad
s. itez sabinus/ ibi reprehendun
tur i eo q requirebant opus
aratro fieri. usq s. idez ait/ ex
omnibus istis ulis hec i suma/
hoc opus quod fit cau agri colen
di/ siue fiat aratro siue alio mo si
ager alr coli no potat i hac acce
no venit/ intelligit ne tn de fructu
an de frumento gnalr. h videt q
accipit large et stricte in. l. hac
vide glo. sup illo frumenti est/ tn
i hac glo. accipit large/ itez vide
glo. que incipit i arcenda q stricte
accipit breuit appto frumenti fin
ncaz et ppaz significationez e large
ut no. i pcedenti glo. ut. l. fruge
j. de v. sig. tamen dicit ia. de are.
ergo intelligo frumentu illud qd ex
cedit sui nobilitate omes alias
fruges/ ppt quam usq loquendi ia
ng. ia. de are. i. l. fruge j. de v. sig.

¶ Sed quid dices de blado glo.
est. j. de v. obli. l. tritica. que
dicit bladuz est omne id quod tra
tur/ no hebs aliaz/

¶ denique/ quilz pot facere
i suo quidquid vult/ dumz no faciat
no animo nocendi alti. h. d. iste p
nobilis ¶ glo. ponit in litteris
cor. s quid in dubio an vide
at facere cau nocendi vide glo.
no. s. de r. v. l. fluminum. s. fi. bar.

¶ In summa/ no. tex. no. i.
umbre. ait z s. Bartholus doc.

¶ Sciendum/ si aqua no
ceat edificiis urbanis hec ac
tio locuz no h. s recurrit ad aliaz
toriaz gnalez/ si nocerat rusticis
hec actio locu habet aque ar
cende no inspectu. h. d. ¶ opp.
q no sit dna/ nocerat urbano
ul rustico ut s. ti. i. l. eoz s. fi.
so. ibi loquit in arcere dapni

infra. ubi h' no(n) tenat(ur) / sed secus in
hac actione ultimo vide glo. que
incipit edificiis i(n) rustica p(rae)dio
l. ij. / sed dic ut ibi no. bar. doc. /

Erunt autem / et o(m)n(ino)
aufferet(ur) licitam non co(m)petit hec
actio secus si inferat dampnum
contra debitam servitute(m) / ut l(ege) licet naz
§. d. no. tex. ibi hac est actio
item no. tex. ibi semp(er) q(ue) habeat
ec(etera) et c(etera). Opp(onitur). di(cit) h' q(uod) qui aufe(rt)
int(er) licitam. hec actio no(n) h(ab)et locum
contra. j. l. p(ri)m(a). §. item varus / dic
glo. no(n) pot(est) agi directa / ut hic
sed utili. sicut ibi. no(n) est ve(rum) / q(uia) i(bi)
inferebat(ur) dampnu(m) et c(etera) / no(n) solu(m) lucru(m)
auferebat(ur) / et io no(n) obstat / dic hic
si opus vicinus tollat / queritur de quo
opere hic dic(itur) / vide glo. que incipit
/ cuius non extat et c(etera). hec glo. posset
dicit / nam si memoria no(n) extaret / qui
tollat istud opus tenet(ur). ut j. §. p(ro)x(imo)
et l. ij. §. item varus q(uod) c(etera). / et io intel
lige opus cuius extat memoria et
illud / non ponitur i(n) glo. p(er) errore(m)
sunt ponitur / hic §. facit ad q(uod) de
molendino. Superior vicinus facit
molendinu(m) / et cubit aquam q(ue) ve
niebat p(er) fundum meum / an p(er) hac
teneat(ur) mich(i) vi(detur) q(uod) no(n) / q(uia) aufferet
lucru(m) exp(ec)tatu(m) modo i(n)uo / secus si
existime publico p(er) corpus. q(uia) tunc te
net(ur) ut dixi. §. ti. i. l. p(ro)culus / p(ro)bat
per l. ij. §. mito. j. ne quid i(n) lo.
pub. dec. no. i. l. si manifeste. C. de
ser. dicit plane i. l. quominus j. de
flu. ubi glo. tangit et no. glo. i.
l. siquis ex argentariis. §. si vicini
C. de eden. Bartholus doctor /

Deniq(ue) Si in cursu aque p(er)i(n)o
de infra gnendo / hoc locu(m) no(n) / nisi
vetustatis. item q(ui)a de servitutem
pot(est) cogi ut patiat(ur) / no(n) ut quid
faciat. §. d. cu(m) pri. l. se et i(n) vol
de no. §. i(n) medi tenedis / no. tex.
ibi sit eni(m) o(mn)ibus purgandis et c(etera)
no. tex. i. d. si tunc et c(etera) / ex quo h(ab)e
bes q(uod) antiquitatis h(ab)et vim i(n)
d. no. q(uod) est bonus tex. no. q(uod) con
dicit h(ab)et vim constitute. l. ut i. d. si
cui / et l. i. sua. Item no. q(uod) p(re)scriptione
q(ua)rit(ur) servitus. Item no. ex. l. i.
sum(m)a. q(uod) qui no(n) a loco / facit ut aqua
de loco superiori vadat ad inferiore
est servitus / di(cit) h' q(uod) vetustas vim
servitutis / h(ab)et et p(re)scriptione no(n) q(uae)rit(ur)
servitus ut C. de ser. l. servitutes
/ hic d(icitu)r q(uod) cum / quare dicunt q(uod)dam /

q(uod) illam dum exponit. i. t(em)p(o)re cuius no(n)
extat memoria. hec. §. no(n) est n(ecess)a / q(uia)
dicendum / vi(detur) sufficit xx. x. annis. ut
j. qui et a qui. l. cu(m) fidius. §. aristo.
dicit glo. servit(us) que h(ab)et causa(m) discon
tinuam no(n) pot(est) q(uae)ri t(em)p(o)re longo. ut
in l. servitut(es) / sed illa que h(ab)et causa(m)
continuam sic ut hic / dicens tu. quo
servitus de qua hic loquit(ur) h(ab)et ca(usam)
continua(m). dic q(uod) ad eius usum semp(er)
ho(m)i(n)is no(n) requirit(ur) / sed q(uod) semp(er) ho(m)i(n)is
requirit(ur) ut i(n) eundo. Tunc illa servitus
h(ab)et ca(usam) discontinuam ut. l. foramen.
C. de ser. vi(detur) p(ro) illud q(uod) dixit glo
qu(od) t(em)p(o)re p(re)scribit servitus / est ve(rum) si
aliquis est usus ut(ur) servitute. ut l.
i. §. i. de ite. actuq(ue) priva. et i(n) no.
h(ab)et quo acq(ui)ret ur servitus / ut ibi
videbimus / item q(uod) sit usus sciente
adversario. ut l. ij. C. de ser. et aqua.

P(ro)babis aut(em) p(re)scriptionib(us) / no(n) re
q(ui)rit(ur) adversari scia ut l. fi. C. de
p(re)scrip. lon. tem. et c(etera). io licet glo. no(n)
dicunt / q(uia) p(re)scriptio sine possessione no(n)
procedit. ut l. sine possessione. j. de
usuc. sed q(uia) possessio servitutis no(n) po
ssit t(em)p(o)re invito sciente / q(uia) q(uae)ri pos
sio servitutis / no(n) est nisi du(m) pa
na. ut l. p(ri)t. C. de servit. et io est
nece(sse) q(uod) doc(tor) sciat / sed possessio cu(m) fi
dei possit t(em)p(o)re te ignorante / et
io forte dicemus q(uod) i(n) ytalia / nulla
civitas est que p(re)scripsit incip(er)e vel
in(ter)esse imp(er)iu(m) q(uia) i(n) incorporalib(us)
requirit(ur) q(uod) possessio sciente adversario
sed imp(er)a. nam est longu(m) t(em)p(u)s quo no(n)
sunt / q(uia) et c(etera). Restat dubium
q(uod) vacante imp(er)io / succedit eccl(esi)a / an
sufficiant scia p(a)p(e) / cogitabitis
et h' tene menti. prima. in c. que
bat al. c. quedam de elec. dicit
q(uod) no(n) possint esse i(n) q(uasi) possessione ali
cuius electionis / nisi sciente et pa
ciente adversario / sed in marchia
vel in ducatu / sufficit ne scia duc(is)
vel marchionis ad p(re)scribendum mem(bra)
vel in(ter)esse imp(er)iu(m). cogitabitis / nam
q(uod) i. l. j. C. de eman. li. ubi te
bat u(ltima) m(em)bra mea vel in(ter)esse imp(er)i(um)
michi d(e) l(ege) dicat / nec enim q(ue)m ill.
in. l. imp(er)iu(m) de pr(e)s. d. p(ro)di.

Item opp(onitur) et vi(detur) q(uod) servitus q(ue) h(ab)et
causa(m) discontinuam p(re)scribat longo
t(em)p(o)re. ut l. cu(m) de i(n) re(m) v(er)so. C. de
usu. dic glo. ve(rum) est / q(uod) ex solo
t(em)p(o)re i(n)itat(ur) / requirit(ur) cu(m) continua
ad hoc ut quis longo t(em)p(o)re p(re)scribat
sed si no(n) i(n)itat(ur) ex solo t(em)p(o)re / sed

ex titulo tunc probando de longo tpre
pbat acquisivisse servitutem. ut ibi licz
hēat discontinuaz. vide glo. que
incipit in tantu / ibi si nō nō extpre
vide tex. i. ff. sane / ibi nolud i porta
2°. Et sic si allego servitutez inter
poītaz / 2 pbo usuz longi tpris / p suum
titulis / 2 sufficit ad pbandum
servitutez / licet hēat eaz discontinuaz
modum doc. omnes i pugnant hanc
glo. Primo. Cy. ut ipse no. i. l. si
ctis annis. C. de pac. / dic ei. l. ni de
i re ipsa loquit i faciente ut i solue
te omni anno / s3 nā non loquit i pa
tiente et nō est eadez rō p simmedi
gtra patientez que est gtra facie
tem. hoc tenebat Ja. bu. in. l. ser
vitutes. de servit. / et Ray. h' me audi
ente. Ergo dico q oīa gtra pati
entez psunt titulum / ex usu longi
tpris. ut. l. i alienum. ff. i. s. de acqui
hered. et. l. si filius de pet. hered. et
l. si post. inpub. de inne. do. fur. l. ni
quidaz. ff. i. j. de usu. site vos videt
i. l. quibusdam s. de petitu. ubi ex
patia videor gstitute suo peculiuz
contra hoc tn dn / videt fortiter
l. nullo. C. de rei ven. / 2. l. celsus
j. de usuc. Bo. tu hēt glo. nō bilez
que solut hanc gtrarietatez. ubi tract
tatur de amissione dn. q pat magni
prindicum tunc exacti tpris / nō pbat
titulus ut. l. gtrarius / s3 ubi tractat de
amissione servitutis. i' tractat de mo
dico preiudicio. tunc pbat titulus ex
cursu tpris ut hic / et. l. s. altius
/ hoc ponit glo. in. l. pn. C. de co. di. q
glo. tene menti / allegani i. q. q dis
putani de nitre / que tribuit oīa bona
sua / ultra dica alio anno i. l. si ctis a
nis. s. de pac. Alio anno mom v
ini dubiu vn precedit illud q i ser
vitutibus distinguitur / aut hent eaz co
tinuaz / vel nō / quid ad pcedz / nulla
ei acto fit het eam gtinuaz / s3 q no
retinet dr hēre eaz gtinuaz. Et
io an dividat ista q possessio talez
et nālez / ut sic nō retineat si di
cas q nō / q° semp dicet nova q
possessio / si dicas q sic / que q° nōn
gtit longo usu. de hoc dicaz. j. de
acqui. pos. l. i. Item dr hic q qs
i servitute nō cogit resitue s3 pati.
gtra de serv. ur. pdi. l. eaz debere / bo.
dicit glo. spale i servitute oneris fe
rendi / et bn de hoc dicaz. j. si servi.
ff. Ultimus phant. l. possz de
terminare duo dubia p glo. gtinuam.
/ primo utruz p pscripcionem queratur dn
tez dnm / vel utile / glo. tenz q
utile. ut no. i aut. ubi. C. de bo. ma.
2 de usuc. l. usucapio / ultimum dicit
q directuz / s3 est hic tex. p glo.
gt ultimam. ibi utilem actionem tri
q hoc dubium. i. l. usucapio. p alle
sd. opīo glo. est vā. q est verum tm
qui hēt fundum emphi. quod do
minus hēt. videt q nullum / q dans
in emphiteosim nō habz nisi utile
vel iste emphiteota hebit utile et
dans in emphiteosim nullum / q dat
i emphiteosim nō pot plane dnm
auferre nisi p pscriptionem / q° si dedit i
emphiteosim / apud eu remanet
ut. l. ult. C. de iur. emphi. s3 utruz
dnm distinguatur i utile et directuz
tracto in. l. siquis i. ff. dicaz. j. de
acqui. pos. et ibi dicaz. et ibi de
hoc vi. tex. Et nota an p pscriptionem
dnm quitur sit utile. et l. ni posth
lusiōz. ff. i. s. h. v. dicit q dnm
sit hinstus in. l. si finita. ff. si ante
s. h. i. vitas est q pscriptione cōpleta
acquirit utile dnm. ut hic. s3 an
pscriptionem cōpletaz ea pendente di
tpre q dnm vn ille qui pscribit / et
hēt publicianaz dicat tpre q dnm
ut not. glo. instit. de acti. ff. ahe. et
s. de publicia. l. i. et sic aliud ē dn
m directum aliud utile aliud q
dnm. Barthalus doctor legum

Apud labeonem / qui
impedit me in servitute in debita
vel pscripta tenet hoc actio / secus
si opus fiat publ.a auctē vel sen
tencia nō existente. h. d. usq ad
ff. item varus. et iste nō. C. ff. / ff.
ibi dicat ptez dic. magio. na idez
si totu purgare nollet. ut s. con
dicti. l. si aedes. et pro se. l. ni dicatz
ff. item mela. et ff. si vero / ols aut
cogit superior gtra inferiorem / et hoc
i. ff. apud labeonez. a' vicinus gtra
vicinum peri. / et loquit in ff. p
aut inferior contra superiorz / et loqr
ff. apud atticum. Et op. dr. hic in
ff. apud labeonez / q cogit alt
natiue vel purgare. vel pati. gt
s. l. pē. infi. ubi indistincte cogit
pati dicat glo. hoc alternatiue ultra
ps est ūū / vel h. gsuetz d pscri
ptione tunc nō extat mencia / s3 pla
sd. destruit tex. et sic eādz dna
cōm / quare dicas quaddaz ē opus
qd' dz fieri iure servitutis q nō pbat
qmodm facienti / 2 tunc ille q. dz
servitutez / nō dz facere ut. s. l. pe. r
fi. quaddaz ē opus quod affert
qmodum facienti ut in q̄ purgando
fossam / ubi est recollectio purgame
norum et tunc dz cogi alternatiue ut
tex. hic dicit / quod tene menti

vems ad §. apud attivi/ qui vb
contdicio omnibz/ naz. ff. l. pr. insi
dicat q agit pase ut paciat In
§. apud labeonez/ agit altnatiue
hic agit fase/ ut faciat glo. po
nit plures solucs/ ß tene q hic
sunt actiz in constituenda servitu
te/ q princpaliter spectaret ad diz
Queritur vtrm ille qui dz servitutez
debeat facere/ vel sufficiat pati
alterutre existis. l. sic aut e actiz
q ipe faciat/ et tenet fare ut
hic in. §. apud attivi aut non
est actiz/ et tuc aut dub cosue
vit reficere atque tunc non extat
mecoria et cogit ut in. §. apud
labeonez et hic. aut de ista pte
re non constat/ et tuc aut est
servitus oneris ferendi/ et cogit
refice ut l. eiz debere. ff. de servit
ur. pdi. aut est alia servitus/ et
tuc aut cosuevit dno ex refec
re posse aliqd comodiz sequi/ et
tuc dz agi altnatiue ut vel fa
ciat. vel paciat. ut hoc. §. apud
labeonez. si vero nullu comodu
posse sequi/ pase agit ut pacia
at. ut ff. l. pe. i fi. et ff. de servit
l. quociens. §. servitutiz. Bart.

Item natius
Querit nu
patitur apud nale. vel qui impresti
tit strati rectiua/ hac aqua utili
conuenit. h. d. usqz ad §. ite labeo
ait. ibi. examinavit/ quia postea
repleuisti. vel alit est repleta
Op. et vi. q actio ista no he
at locuz nisi in ope manu facto
ut ff. l. 1. §. i summa. et §. sic sed.
ibi negat directaz/ hic concedit
utilez. in v. quinqz. ibi. deficiat.
s. actio directa et hoc io/ q direc
ta actio datur p ope manufco. ut ff.
e. l. 1. §. hec actio et §. quociens
hic aut erat canale fcm/ et io
no ht locu directa/ ß utilis et ideo
di. inse. §. old. Item opp. ista
actio cessat plurio amissa ut de
§. sic sa. di. pati dampnu/ qz in
primaz nam loce restitue no pati
r et eodem mo vide ad. l. peri
lus. ff. h. pr. Ite op. q labeo q
dicit sibi ipi/ naz in v. labeo. dic
labeo/ q pot agi. ut vicinus reple
at. ß in v. labeo poite in sequiti
§. ubi reprehendit manifestiz/ di. q
iniz. sa. in primo v. di. de ope fco
man/ sed de ope facto natura.

Item labeo
Certu nult
placere inconaz extare/ no dz plane
diem et consulez/ et sufficit testio
niuz de auditu. h. d. §. vale no.
et menti tenendus Op. di. hic
q testes no dz deponere de die. et co
sule. §. in. l. libellorz. ff. de accusa
dicit glo. aliud in libellis accusato
riis/ ut ibi aliud hic Item op.
contra ut propono prima. §. vide sequens
glo. dicit aliud in instris/ aliud
in testibz. vide glo. supra ibi inconaz
Sz op. de. l. in exeundis. C. de
fide instr./ glo. no soluit. bidic/ in
effectu probacionis tantuz valent tes
tes/ quantu instra ut. l. gria/ ß i mo
do probandi differunt. ut hic Conf
hoc op. et vi. q in instris no debe
at apponi dies/ et consul. ut. l. plt.
§. idem que sit. ff. de pig. Glo. di
cit spale i obligacione pignori/ vide
glo. que incipit. idem in obligacione
quia tene menti pro ratio. et sic tenz
q in instris obligacionis realis/ non
requirit q apponat dies. et consul.
doctores tn vident dicere aliter/ q
in. l. plt. §. idem quesitu/ requirit
in privata scriptura/ ubi no requirit
dies/ et consul. ß in publica sic. ut i aut.
ut ppo. no. impe. hec sunt ulta contr
ra. l. 1. §. edicanes. ff. de eden. Ultimo
hoc op. et videtur q testes debeant de
ponere de tempore. ut. l. 1. alinj. §. in
ff. de testi. dicit glo. testes no debent
interrogari de tpre/ nisi qn cont suspi
cio/ quod tene menti. sile no. in. l. te
stiuz. C. de testi. quod dic plene ut
dic p cy. qui recitat ubi sa. de ace
pta hic Ultimo vero ad glo. su
p ibo. audivisse i v. dicit hic testio
de auditu/ nz contra in. l. testiuz
C. de testi. ubi dz ee testio de visu
dicunt quidz. hic spale. alio. reprehendit
q et alibi admittatur testio de audi
tu/ ut puta si contra erat in medio
vnde est spale hic q valet testio
de auditu alieno. ß de auditu suo
semp valz testio sive in contractu
sive in testo/ q tene menti. ß vide
meo quod glo. dicit de cortina/ et
pariete/ est valde qd nouu/ et puss
procede in contractibz/ ß in testamentis q
propter i firmitatez mutat voce/ quo
no pot cognosci quis sit testator/ vnde
contra hanc glo. determinavit sancte
actum/ et cy. ponit in. l. si no spa
li. C. de testi. ubi testes vident. tuc
enim valz/ al no/ istaz glo. no. et tene

ueniat ¶ Circa hoc tamen nota q(uod) ua
leat testimonium de auditu sc. de certo dic
quedam uerba que fuerunt originali
ter. in c. cum causam de testi. et recitat
Cy. in l. testium C. de testi. et Spec. in ti.
de teste § i. vnde l. que dicit q(uod) testes
debeant reddere testimonium de uisu inte
lligitur qualiter de quolibet sensu corporis
¶ dicitur hic q(uod) quis dz testificari de
eo quod scit. Contra immo sufficit testi
ficari de eo quod credit ut l. i. § i.
C. de ueteri iure enu. in ver. de fi. et
fal. § si uero ad finem. so. regulariter
requiritur testimonium de scientia fallit in multis
in quibus sufficit de credulitate ut
in hijs que non possunt sciri demonstra
te/ ut si uolo probare titium filium mar
tini/ nam necesse probari non potest/ sed ex
credulitate potest s. p(er) presumptiones ut l.
filium ff. de hijs qui sunt sui uel
alie. iur. et l. liberis C. de condi.
et de plurimis in adulterio ubi non pt pro
bari licet uideatur unum cum muliere
ex hijs extra de presumpt. ¶ Sed uero
qualiter pot probari parentela antiqua
dicit glo. per auditum sed hodie pro
batur q(uod) est ex c. licet ex quadam
extra de testi. ¶ Sed uero si uolo
probare incoruptum? extitisse debeo ne
probare q(uod) testes dicunt in/ q(uod) audiunt
a Sempronio et Sempronius ab alio et sic
per infinitum. tex. vi. q(uod) sic in l. sin
bitur. C. de probat. dic. primo q(uod) sed
hic sequitur q(uod) memoriam extitisse sed
possit probari sed memoriam non extitisse non
q(uod) ergo non audiui ab aliquo nec
uidi aliquem qui audiuit tempore suo
ut tempore nostro in c. quoniam ex. de p(re)script.
¶ Habes hic quomodo extitisse memoriam
probatur Sed quero qualiter probatur memo
riam non extitisse cum sit negativa. Ri
de. probabis q(uod) opinio est memoriam
non extitisse. tantus est in l. si arbiter
C. de probat. idem dico in fama nam
si dicebas q(uod) martinus non occidit sem
pronium/ non pot probari sed debes probare
q(uod) fama est q(uod) martinus non occi
dit ut dicta l. si arbiter/ et potes inde
primo. circa ista in c. ueniens ex. de
ver. sig. et spec. ti. de probat.

¶ Item labeo/ exp. glo. C. e.
l. i. § ueniens. satis ut ibi no.

Apud trebatium/ e
iudicatum habet in hac re mitte
alium remittere ut patz
in. in glosella/ sed paz
titus procedunt tunc pe
rso(n)e omnes/ sed aliam procedit contra po
situm glo. ceterum presequitur. ut in glo.
ius ad § finalem. bartholus.

¶ Nec fructuarius.
¶ Supra C. t. i. l. qui bona § et sup
ficiarium se. uerba legis que hac ac
tione iudicaverit/ hoc requirunt ut dno
det. Sed plenius uerba in edicto de dam
no infecto loquuntur de omni eo qui
uerebit calumpnie causa et. ut l. pretor
in prin. C. t. i. pignori et. et actionem
competentem dno pot esse fructuarius
ut l. i. in fi. et l. se. C. t. i. so. pt
pretorio nomine ut ibi no. glo. ut h
cum similibus. q(uod) bene nota. vi. cum in ea
sunt constitutionis princ. ut ibi dixi.
et hoc si uult agere tamen pro damno
suo/ quia dominus sed si uellet pro suo hic po
sset agere utiliter ut i. e. l. si fructu
arius. item pot agere confessoria.
ut C. e. l. i. § sacerdotium et C. si usufr.
pet. l. i. in prin. et eandem distinctionem
adhuc/ si uult agere confessoria/ uel ne
gatoria seruitute/ q(uod) pot pretorio
nomine dni/ non suo. ut dicta l. i. C.
t. i. et l. i. C. si usufr. pet. ¶ Op.
dicitur hic/ q(uod) usufructuarius non
pot conueniri. contra i. e. l. si finem
tuarius § si. so. dicit glo. uerum
est utiliter/ tamen dicitur si conuenitur pro eo
quod ipse fecit/ et sic suo nomine co
nuenitur utiliter. sed pro eo quod fecit
dominus/ pot conueniri pretorio nomine
dni ut C. t. i. l. hoc amplius C.
§ si. et l. se. et ibi dixi/ suo nomine
non ut hic. ¶ Sed uero qualiter pro
babitur conuentum esse dnm/ cum semper
negabit. Rideo presumo eum dnm/
qui possidet/ nisi probet se alieno
re possidere nequius cogatur dnm
querere. ut C. t. i. l. inter quos
fecit. C. depositi hic. l. fi. idem in ac
tore cum eum hic uenerat dnm? ma
dent ut no. i. l. prima § ult. p
sumitur dominus qui possidet. ut famil.
hercis. l. i. et quod no. de condi. in
sti. l. quidam in suo. et ibi dixi et si
sui. uen. l. sicuti § si quemadmodum
et predicta sunt menti tenenda propter
practicam.

Quicumque/ Sufficiat ad
hanc actionem que eo die
loci tempore quo edificauit
q. d. ¶ No. q(uod) inspicimus
principium et id est q(uod) uerba l. que dabat
hanc actiones requirunt hoc ¶ Ite
no. q(uod) iussus iudicis excusat
¶ Aduertimus glo. opponit et non

solvit / vide glo. ibi et l. et que no
diximus ff. qd' di. ff illud contingit
ff generalem obligationem precedentem
vide aliam glo. que incipit quia
no dolo facit et c. ibi c. de app. l. quia
dic ut i. de re. iu. l. no ut ff. qui
iussu per glo. et per dy. in c. quod que
mandato extra de re. iu. li. vi.

Iul. licet res vendat pen
te iudicio actio sive iudicium aque
plu. arcende intentatum / no extin
guit h. d. Et sp. dicit hic de dap
no plito cont. i. c. l. si tamen ff.
officium. so. ut in glo. Iste sp.
i. c. l. emptor. so. ut in glo.
Queritur an fundus sit litigiosus
et glo. dicit quod no. no quia actio e
personalis / ff quia no de dominio contendi
tur. sed de ope facto in fundo. ut
in aut. litigiosa c. de litigio. Venio
tamen hic dico quod actio ipsa hic plit
cont est facta litigiosa / et no posset
transferri / ff ipse fundus sit. adverte
ergo per ex glo. ista colligitur si est
qo de dominio / res est litigiosa. ff
formam aut. litigiosa. si est qo de
re actione personali / tunc idem quia
res est litigiosa plit cont ut l.
i. c. de litigiosis. ubi no no est qo
dominio. sed de opere facto in re vel
aliquo iure reali / tunc res no est
litigiosa / ff actio ut dixi superius in
dicta l. i. de litigiosis l. i. Queritur lata
sententia de ope destruendo / an fiet
executio contra illum qui no possidet
et textus videtur dicere quod sic. ibi ac
si nulla alienatio facta esset / tu
contrarium credo quia ista est actio perso
nalis. ut i. c. l. si tamen ff. aqua
ergo et contra singulares successores
no fiet executio ut l. i. ff. similiter
b. si mih. ven. no in fine argumentum
revocatoria ut insti. de act. ff. item
si quis in fraudem. et no per simile
ex de alie. iu. mu. ca. fac. et iste tex
dicit de no condempnandi no de no
exequendi. Queritur actio contra posso
rem / dolo desiit possidere an no dap
nari debeat ex eadem instantia ff
et dubium est / quia et possidentis tunc di
recto. dolo desinentis possidere tunc uti
li. ut l. si aut et l. cum petitoria
ff. i. b. de rei. ven. et l. parem i.
de re. iur. et sic cum altera actio no
sit posse dapnari ex eadem instan
tia. ff dy. dicit quod contra eos utilem
facit ista lex ff ml. facit quia actio
aque plu. arc. ff dicat direc

lex alienatur. secus in casu proposito quia
actio alterius et istam. q. in mam fac.
uti. de rei ven. et ff ibi monet ubi
de iniusto. que fit aut. lit. glo. ex. ta
git eam in vi. q. c. de ali. in iu.
ca. fac. et alij doc. dicunt insti. de act.
ff. i. et Ja. bu. dicit in sua lect. super
de act. quod cum quis desiit possidere
dolo no variatur actio que remanet directa
ff mutatur quedam qualitas quia po
ssidentis tunc directa directo ff si dolo
desiit possidere tunc directa utilis
ergo ex eadem instantia pot sequi co
dempnatio ut l. infideliter. ff. si deb
ta. b. de nova. ff que sup. finam de
rei ven. dicit glo. quod sit directa directo
et directa utilis / tu non placet quia rei ven
lex duo pu. formalia unum ex parte a
gentis quod sit dominus aliud ex parte conventi
ut possideat. modo si alterum deficiat
no pot dari directa contra desinentem
dolo possidere / dat ergo dat ergo utilis
et lex. tex. pe. et ex. c. de rei. ven.
sup. fina. et ut. eius de pet. her. l.
nec ullam ff. si quis et l. electio. ff.
i. b. de nova. remanet dubium / an po
ssit ex eadem instantia condempnari
et si vis dicere / utilis utilis sequitur
condempnatio quod pot ut l. ai hereditatis
b. ad treb. et l. i. ff. i. c. h. nam iura
de con. sunt utiles et tu ex eadem
instantia sequitur condempnatio ut ibi
pz / facit l. ij. ff. subiacere. b. de bo.
po. fu. ta. facit et insti. de nova. ff.
omnes / convicta l. si hui. b. depos. qui
no. infra eadem ratione / si agitur contra
eum quo possidet / ff dolo. desiit po
ssidere / postea pendente iudicio in
cepit possidere condempnatio sequitur ut l.
quibus impu. de pet. here. si vis dicere
quod ex eadem instantia condempnatio se
quatur virtute directe actionis a bo ex
parte possessoris fieri. licet directa modo
non competat ut l. si post acceptum
b. de rei. ven. ubi si no sit meo de
sino esse dominus ex eadem instantia
sequitur condempnatio / multo magis si
aliquid remaneo dominus / expedit no
bis distinguere / aut alteratur quali
tas actionis / aut ipsa actio / si ipsa ac
tio / tunc aut alteratur de directa in utilem
vel econtra aut de aliqua in nullam / et hoc
so cum aut contingit hoc facto convicti
et nil pot imputari actori / et hoc no
preiudicat ut l. si post acceptum / al
secus insti. de pre. et temp. act. in
fi. et b. de inoff. l. si filius.

Idem ml. / dubium quod no fecit

nec nere eius nisi sum est, tunc hac
actione ad penam, et tenetur qui fecit ad
interesse interdicto quod vi aut clam. ff. de
ar. l. se.

Si vicinus. C. opposito in aut.
de fid. § . i. et in aut. pri.
te. C. de fid. Et hoc usque pri
cipium tenebat. Ibi vicinus pri
cipium, alias accessorie. C. oppo. de. l.
ii. § si quis in suo. i. ne quid in lo.
pub. fi. ut in glo. quia ista l. de
intelli[gitur] secundum distinctionem illius. Item
oppo. hic dicitur vicinus qui habet fundum
prope quod proprie de domibus dicitur vicina, ut
ff. fin. re. l. si loci. § . si. so. sed hic
non dicitur in vita vicini, ut ibi, sed dicitur
fundorum sit ut hic. Item hic accipitur
domus pro fundorum, ut de eo qui pro
fundis noscet et subest. Sed si domus
personarum quis ut quod filius sit natus
in domo vicinus sentientibus intelligo
de vicinis habitatoribus, ut C. de emp. l.
si vicinus, non dicentibus predia pro
pria. Quero usque ad quem locum di
catur vicinus, seu vicinia. Resp. usque ad
locum a quo potest exaudiri vox hominis
acclamantis, ut l. i. § . eodem aut te
cto et § . i. qui incipit potuisse. Sed
ja. de are. et alios modnos quod inte
llo nisi exerci usu loquendi appellatur
vicinia accipi. ar. ff. de re. sic. l. ut
alienus de ser. l. i. § . i. et de fun.
instruc. l. cum de lanionis. § . ac si ma
Sed cum voces alie sint alte alie basse
de quibus intellige. Resp. de mediis ar. ff. de
hered. instit. l. si unus. § . puto. Item
cum longius audiantur voces tempore qui
eto, quam ventoso, vel econtra, secundum quod
quibus iudicatur. Resp. secundum ratione et com
muniter tempore. ar. ff. de ser. l. i. § . in
pa. Item cum longius exaudiatur
de loco alto quam de loco depresso et cla
uso, quomodo hoc intelligitur. Resp. quod
quod sit denunciare vicinorum respici
ent actus, ut dicit statutum quod teneatur
autem vicinus si non ceperint malefacto
rem. Tunc ponetur homo acclamans in lo
co maleficii quesiti, ut dicit l. i. § .
eodem aut quando sit denunciatio vi
cinarum respiciens personae, ut puta dicit
constitutio ceteri an quis sit usurarius
probetur per vicinos. Tunc dicerem homines
acclamantes ponendos in hostio domus
illius. ar. ff. de re. sic. l. nulla passus.
Item quid an habitatores pro me
in domo conducta, dicantur vicini mei
Resp. aut habitamus de more fundorum vel
edium, et non dicuntur vicini ut ff. ti.
i. l. qui bona. § . dampni infecti vicinus
ubi ponitur copula inter vicinos et in
quilinos, secundum ff. e. l. apud. § . an
et l. § . primo in principio quicquid pri. hypo. l. si
non habitamus domum seu qualitate per
sonarum, tunc non nimis inter domum propter
ut conductum. ar. ff. de minor. l. . ven
ditia. § . domum cum filiis. Item
pone quod aliquis habet domum meam
contiguam, ex parte posteriori introitus
autem eius ab introitu meo distat
per longum spacium, quia sit iter per di
ssas strata, an ille dicatur vicinus.
Resp. in hac et in similibus vicinus ha
betur, si ubique vicinum mihi aut mea parte
ut dicit l. sed et si loci. § . si. C. fin.
reg. et hoc et ff. ti. i. l. dampni. § . si
is qui vicinus, sed in alia vita ubi
domus et quantum adheret persone testa
tur, tunc talem non assumunt, ut vi
cinum, non enim sufficit sola propinqui
tas domus, sed requiritur possibilitas
conveniendi. Nec enim est dicendum quod
iste qui vixit domum meam detinet
captivus, dicatur meus vicinus, ut
ff. ad sill. l. si quis in ingenuo. § . sub
veniret. et nota. ff. deposit. l. i. § . si le
stratis, in fin. Videmus qui
dicantur vicini, quero qui dicantur
proximiores vicini et pono quod que
me impulit ad hunc tractatum, Sta
tuto civitatis Tuderti cavetur quod
habeatur ille pro eo qui probatur habitasse
per x. annos in civitate, per quatuor
vicinos proximiores, et hic nunc quod il
le qui est in magis propinquus de
proximis et propinquior vicinus, a
lius dicatur sequens vicinus, alius ter
tius et sic de singulis, ut hac l.
imprin. quod est verum, ut ff. in
l. ubi de iure regali tractatur. Sed contra
porta ar. dicentem quid enim si qui pre
me habitant quidam in fine vel fine
sub, vel ipsis ad testimonium dicentes tercio
dicatur vicinus proximus, quod sit alius
per loci distantiam non dicitur vicinus
proximus. Ita hic per etatem vel mor
bum, ut ff. ad sill. l. si quis in ingenuo
§ . sed eius ubi me ante, dico quod
illum proximiorem vicinum qui est
proximior habilis ad testificandum
et idem dicerem in statuto quo cave
tur quod vicini teneantur emendare dampnum
si non ceperint malefactorem inte
lligo de vicinis habilibus ad capiendum
predictum. Item et ante civita
tes et castra dicuntur vicina inter
se dicit ut l. in . § . . . vicinis

Si quis plus

¶ Si quis pub. hec actio est
personalis scripta in rem et ideo pro damno
futuro ad singulares successores transit
h. d. ¶ Contra est actio personalis
que non transit in singulares successores
ut l. iii. in fi. C. usufr. quemadm. ca.
et l. quedam. ff. de ac. ob. de eden.
et l. eum inipit. i. defunct. glo. dicit
fallit hic sicut in quibusdam casibus
aliis et inde glo. que allegat l. si et
si quis. ff. de pac. sed non transit ibi eadem
actio ipso iure sed ingenie sic ut indistincte in
l. si inius cont. meum. ff. si i. de serv.
et ibi dixi l. fluminum ff. ad dicat
non facit quia ibi non transit nisi cedat
ut l. ii. ff. in loco i. quo. le. ista fa
cit sic sunt personalia in re scripta sunt
scripta in rem ut nisi. de metu c.
ff. pl. item ibi ff. de in eamus at
tio non transit in successorem sed est con
solidatio in unum ut ibi et l. ii. ff. no
bilitatem et l. iii. C. so. ma. item dic
l. ii. ff. si. et l. se. et l. in hoc in di
cto illa due loquuntur in actionibus
mere realibus et de istis non est du
bium ut l. non sol. ff. si. non transit que
est scripta in rem in re transit in singula
res successorem ut l. si. et l. pl. C.
de. u. et sic non reperies mere perso
nalem sine cessione transire aliquo
casu sed quod quis transit que est perso
nalis scripta scripta in rem ut l. cap
tor. et l. post vend. i. c. sed certe
non transit eadem actio ipso iure sed ipso
iure ingenie ut statim dicam ¶ Cer
to que est dicta inter actiones reales
et actionem scriptam in rem et isto i.
pr. ff. rit et dicit bene et inde eam
que incipit quam qui ea tur et C.
et tene menti quia nobis loquitur
que actio in re presupponit eum ad que
res pervenit obligatum in persona
rei puncone et ex hoc sequitur quod
actione scripta in rem alia est actio
qua tenetur actor et alia qua tene
tur successor non enim tenetur quia successor sed
quia possidet ut l. de co. ff. si. C. de
exlib. et sic. C. prio non est dubium
quod ambulet eadem actio ipso iure sed
actio ingenie contra singularem succes
sorem idem contra non enim quibus p
actum quia successor sed que dubius est eff
tus et illud est notabile sive in libello
que non hoc nunc facie mentionem de per
sona auctoris secus si ab eo
cadem in me transiret ut C. de p
nu. l. qui stipendia et quod nos de tu
ac. l. ii. ¶ Quero quid si post mo
rtem acceptam sit alienata

glo. hic dicit secus ut i. e. l. post ven
ditionem et idem ibi no. sed non est verum
quia ibi loquitur post venditionem non secus
traditionem quia dicit dominus distribuit quo
eius actio pervenit ut l. si servus inquire
decondi. fur. secus si sine facto eius
ut actores omnes actorem definet esse
dominus ut l. si nec legatarius ff. si. et
l. et ideo decondi. fur. ¶ Venio ad
illa de. et possem dicere dicit ut ipse
ponit i. c. si quis in ius ex de regu
lis iur. li. vi. et quidem hic et in. ff. ad
dicit dicit ibi dicit bene intendo aliqua
ultra dicere quero cum actio personalis
competens venditori transeat a deptore
rei et dicit de. quod actio incipit
competere ante contractum et ante traditionem
vel post contractum et ante traditionem vel
post contractum et post traditionem primo
casu certe ista est actio que competit
pro damno prestito et competit vendi
tori nec eam cedere tenetur ut l. i.
ff. si fundum i. de aqua co. et esti
et l. quemque i. de ac. et ob. et ar
bor. fur. ce. l. si. et l. si fundum p. dem
ini. C. in pro fructo damno et hic a
est actio mere personalis nec expli
cacione et non transit sine cessione
ut l. dampni. ff. si. et ff. emptor
qui C. de dap. infec. et l. omnes ff.
si. usufr. quod ad eum ea. si est scripta
iure hic transit ut hic et illud dez
de. est verissimum quia aliquis corporis
venditi sed ipsi non corporis ven
dit ut puta nomen et hic transit sine
cessione ius competens ante contractum
illius nominis cessione ut quod fide
iussores et pignora ut l. captor
de hi. ven. et C. de ac. et ob. l. si
insolutum et l. si creditore fuit
quod dixi i. l. si heres a debitore i.
de fideiuss. ¶ Secundo casu qui competit post
contractum et ante traditionem et hic non
transit sed tenetur cedere probat in l. si
is qui imputem ff. qui pociores i.
quod vi. aut clam et l. eum qui et in
i. defunct. et l. quod si que. ff. qui res
C. de ghen. emp. suppleo aliud quod
in omnibus casibus in quibus nomen pre
cedentis transit sine cessione ita
hic per eadem iura ¶ Tercio casu qui
post contractum et post traditionem tunc
dicit ipse iste casus indubitabilis
est ut l. si is qui imputem ff. qui
pociores sed dicunt iste est magis dubi
tabilis quam aliquis ut dicam plene
in l. cum unus i. de usufr. et c. ma

ul'triz subtilis ¶ Ego quero utrum
ius agendi transeat contra singularem
successorem et dy. ff. si. r. l. finium. §. ad
init. et de re. c. siquis in ius dixit eadem
uba/ q si est personalis inde non transit
ut. l. i. §. hec ad re et l. cum qui. C.
de act. et ob. et no. uideo §. adicit.
si est personalis scripta in rem tunc
transit ut. l. emptor et l. post vend.
j. e. ¶ Quero circa hoc utrum offi
iudicis non prosequuntur obligationem ut. l.
qui pecuniam credendam. ff. de act. emp. et
sic in. q transeat contra rei venditor par
consultus nichil aliud/ q nos habemus
officium iudicis personale ut. l. quedam
§. si is. ff. de eden/ habemus officium
iudicis in rem scriptum. ut. l. si me. §. si
tradiorem. ff. de iniur/ et illud transit et
quare potius agnoscere an sit offi
iudicis personale an in rem scriptum dic
q equitas eadem que dat contra princi
palem subest ut transeat ad singularem
successorem hic est personale ab scriptu
ra rem/ ut prima predicta probat et io
no est dubium q uinto dampni infecti
pot peti ab emptore/ sicut a vendito
re/ q eadem est equitas ut. l. qui
bona. in prin. ff. tr. i. ¶ Queritur utrum
ius excipiendi transit ad singularem
successorem/ dicit ipse q sit distinguen
te ut. l. si mi. §. idem ul. j. de
exc. rei iudi. et l. denique. §. si. ff.
proc. et l. in hoc iudicio. §. si mi
abintes. ff. com. di. contr. decis. l.
etiam. ff. de min. ul. mihi tamen uide
dy. q sit unum dampnum sive quia exceptio
est scripta in re/ secus si personalis
in re ut. l. q personale. ff. so. ma.
ff. dy. dicat unum p. l. si tibi. §. pact.
ff. de pact. ¶ Et dicetis tu/ hic
fictum personale non transit ad heredes
quod transit ad singularem successorem
ego q beneficium personale et exceptio
personalis perit perempta persona
io no transit ad heredes ff ad singula
rem successorem transit superuenientem per
sona. q commoditas transit superueni
ente persona. q commoditas transit/
limita quo damnum dy. q transit exceptio
personalis si persona superuenit al' secus
ut dixi. §. prim. item hoc unum in ex
ceptione caret io q uendidit tunc
emptori no competeret ut. ff. de pet.
he. l. quibus. §. si a mina. ero q e
quitatis que parant exceptionem contra
uenditorem cessat in emptore/ et p
dicta i textu in exceptione que oritur
alia equitate/ quam per exceptionem hic
enim an exceptio fiat ab uno alteri
transit dic ut. l. quod. j. si fa. fin.
ff. de. ubi plene dixi ¶ Queritur an ius
excipiendi transeat contra singularem
successorem/ dic latius q dy. aut p
transitum in singularem successorem siue
quibus exceptionibus premit. et excep
tio non transit contra singularem succe
ssorem. ut. l. si. in prin. C. de min. ab. et
j. de fidei. h. l. cum is. et q ibi dixi
aut no premit. et hic aut erat iure
exceptio io q actio prius erat dissoluta
ff dy. aut est exceptio rei cohibens
et transit contra eum ut. l. exceptio. j. de
exc. et de rei. ven. l. fi. infi. de pign.
l. si superatus infi. de re iud. l. i in ult. §.
prohibitus cum similibus/ aut erat alicuius p
sone. et tunc aut succedit quibus
titulo lucratiuo/ aut oneroso ut. l.
apud celsum. §. de auctoritate. et §. se
j. de doli. exc. ego tamen qui erat ex
ceptio. q actio et sic non perso/ hic
no transit contra singularem successorem
ut. C. loca. l. emptorem/ cum si/ io
enim locator no pot expellere colonum
q tunc actione ex conducto/ ista exceptio
no dat contra emptorem sicut nec ipsa
actio daret ut ibi no. per. ipsum textum
contra/ ff si esset talis actio que daret
tur in singularem successorem/ eadem
ratione exceptio Bar. doctor legum
¶ Aque. declarat ut dixi. ff. pre. §.
¶ Officium/ lege usque ad fi.
opus. ff. h. ij. l. pe. so. ut in gla.
exh. §. no quater formet libellus
in hac actione et quidam dicunt mo
dum narrandi dz quibus dicitur fundum
inquo timet dampnum ad se pertine
re dominij/ uel quasi et illum fundum ubi
est opus factum ex quo timet perue
re ad rem dico in. ut. ff. e. l. aque.
§. aque et j. e. l. q principibus. §. fi.
actione/ item dz dicere q timet dampnum
dari fundo/ no ff actum ut j. e. l. pro
vendit. ff si dicat ff. puto procede
re ea que dixi in. l. si plures. ff. h. ij.
et fiat ad pedem l. pit. j. e. primo
uo concludendi q cum qui fecit o
pus/ petitum cum condempnari ut opus
restituat et dampnum si quod post
litem contestatam contingeret/ q enim qui no
fecit petitum ut condempnet ut pa
tiatur opus tolli suis expensis
si petentis ¶ Et an hoc tamen teneb
tur de dampno q post litem contestatam contingit
lex no exprimit/ ff puto q sit q
sine culpa dampnificans q ne tenetur
in litigio ut. l. si finita. §. de dampno
ter et q ibi no. ff. h. i. secus puto
si iustam causam litigandi haberet/ fa
cit q no. ff. de rei ven. l. item si u.

veratur. ff. si cer. l. se. Item quia
agit alternatiue ut faciat vel pa
tiatur ut. ff. e. l. ij. § i. Item potero
si uolo exprimere in libello modum
restituendi operis ut quod destruat vel
fossam repleat et similia ut. j. e. l. ma
¶ Vidi libellum super sima quem formabi
tur operis destructionem apparet expedict
¶ Cum glosa dicit si liquet de quantitate dampni condempnet in certa quantitate si non
liquet sine culpa actoris forte de quo
contingit post conclusiones cause ante sentenciam
tunc condempnet iudex ad emendacionem
dampni restituenda ff' taxacione ar. l. ita
to. et quod ibi no. ff. de fideiussoribus est expe.
si enim hoc non fieret post sententiam non posset
peti quod venit officio iudicis mercenario
ut. ff. e. l. ff. i. ff'. i. contrario autem
fiet ut no. i. e. l. merito in prin.

[I]s cum quo.

¶ Con
uenitur ex suo facto non li
beratur cedendo rei secus
si ex alieno facto conueniatur
h. d. No. diligenter verbis que po
nuntur in textu. Con[uen]it. sumentem cedendo
feudo vel quod vasallus posset de
trectare seruicium cedendo feudo et
est ar. quod no. ff. de l. ij. l. impi. §.
si certum et. C. de fideiussoribus pri. l. quemcumque
pignus. ff. de usufr. l. cum usufr. et. l.
si forte. § labeo. si servum ven. det
minatum fuit quod non posset perdere vina
et vi. contra cestum. x. coll. de vasal.
qui contra const. lo. c. i. sed dominus. c. lo
qui qui feudum fuit concessum simpli
secus si causa certa finem ut pte. no. x.
coll. de cap. qui cur. ven. c. si ista
sunt verba dy. hic idem in tene ja. de
are. ff. h. i. l. ptor. § hoc edictum cum
dicit lacuus. aut aliquis conueniatur
ex suo contractu et non liberatur cedendo
rei. ut. l. quemcumque defini. patrio. et
C. de act. et ob. l. sic. aut ex suo de
licto et idem ut hic aut conueniatur
actione reali et liberatur cedendo rei
ut. l. et si forte. § et si servus ven
aut officio iudicis et idem ut l. ptor
§ hoc edic. ff. h. i. quod est eadem
ro in necessitate perpetuo subponatur obligatio
aut aliqua actione personali exhibita
contractibus ut quod contractus personalis ubi
hoc expresse non prouisit sed venit ex
cessione rei premensus erat arbitrio
certum aut incertum ut ff. dominus est pdy.
dicto et quod ubi omnis arbitrio esset ce
tum si cedendo rei plus faceret satis
est ut hic facit ff. de lib. l. illud.
impu. Ex hoc dico quod in collacionibus
personis prebendis et sic incertum ar
bitrio quod omnis ex ordinaria cedendo
fundo quibus non tenentur ad collacionem sicut
esset in censibus seu tributis certis

et ordinarijs ¶ Sed usque ad quod tempus
liberatur quis cedendo rei. tex. in hoc
ille ante litem contestatam dicit etiam post sentenciam
donec conueniatur iudicati ut. l. item
veniunt. § cum prediximus de peti. here. et
l. miles. § x. de re. iudi. Tu hoc an
cum agitur pro dampno futuro vel de iniquo
dicit quod actor esset passurus propter subter
fugia rei tenetur reus emendare
nec cedendo rei liberatur ut. l. si fila
§ elegantur. ff. h. i. Bartholus.

[I]n concedendo.

¶ ista
l. cum duabus scriptis
usque ad § filium dicit
in seruitute individua
restituenda requiritur consensus omnium qui
sunt vel in re vel in seruitute vel qui
sperarunt ex ea dependi. h. d. l. in
§ de aqua coti. et est. § so. et ubi quod
hic tex. dicit quod in his aliis mu[nitis]
secus si potest concedere sine minimae
aliis et bonis fuit. h. q. de dicto
contra. quod fratribus predictis fuit con
concessa quedam aqua producenda
feria vel quadragesima fratres mortui
ill nunc idem impetrauerunt postea
et fuit indicatum quod cum aqua vnius su
fficiat vel sufficere posset sua concessio
valeat idem dico in quolibet iure et
seruitute per quod non impediatur usibus ceteris
iuris quod quis habet in fundo ut ff. de
usufr. le. se. que est nobilis ad
ista Bartholus legum doctor.

¶ op. de.

[I]n diem adiecto.

Ibi exquirenda est ut
in omnem euentum prodiret
exemplo. de l. iij. § sed in
certellis. ff. de in diem adiec. et l. si
quis hac. ff. de rei. ven. so. ut in glo.
¶ exemplo. de. l. iij. § quod aut. j. quere
le. unde glo. que incipit non suffi
cere et c. sed noluit eo tempore quo uelle
non poterat dy. ite l. C. de pac. l.
si. § ptt. i. agebat de dispensacione
bonorum sua post mortem sed ante mor
tem hic quoque peniten ut l. si in
tibi. § integrum. de l. i. et l. dum.
§. hic. demum. co. dy. item i. si iudex
sed ibi erant inferiores in more facto
concessa et io hactenus est ei vendi ad
rem ut ibi pz dy. ¶ Vos indebitis
mirabile hic quod dicit requiri ille ad
que remissa est res quod causa contra
quendam qui habet substitutum an
substitutus sit citandus et certe
est requiri ut hic infra l. cum hebea
sunt cum in. l. i. § ptt. ff. de vari.
inspi. et illa est nobilis. ad hoc
ad istam lectionem quod in actu qui uoluntate

celebrat ut venditio sine consensu eius
ad quod res debet devenire non valet nec
notabilis secus in iudiciali. arg. ut
l. filiusfamilias § divi. ultimo responso. ff. de
leg. 1. et l. pupil. § omnibus. et ibi. et
facit. l. peto. § predium de leg. 2. tota
die contingit vendo tibi rem pro
apposito quod eam tenearis vendere
precedenti vel ei obligatus renti postea
revendidisti an ad me differt illa
res sine onere obligationis an cum onere
et hic l. facit quod non retineat cum onere
quod debuit requiri consensus venditoris

Et per declaratione huius l. et contrariorum
debet distingui aut res redit
contra venditorem vel alium auctorem
de voluntate et tunc redit cum onere
iuris futuri vel pignoris constituti
ab emptore ut hic et ff. l. marcel
lus de in diem adiect. aut redit
de voluntate ut pro debitoris seu emp
toris ad hoc directo ordinato et ius con
stitutum non resolvitur ut l. 3. in fi.
quib. mo. pig. vel hypo. sol. et de edi.
edic. l. bone. § pignus et quod no.
per glo. inde. § idem marcellus.
aut pro debitoris seu emptoris non
directe ad hoc ordinato et tunc sol
vitur cum onere ius per debitorem seu empto
rem constitutum ut l. l. vectigali
de pign. in eum licet non solvat non ta
men voluntas directo quod ad auctorem
redeat et per hoc argumentum idem esset pro
l. commissorie quod hic per dictam l. l. sed quid
si ideo quod venditor dicat se decep
tum ultra dimidiam iusti precii et sic
rem recuperet hic hoc fuit de voluntate
emptoris ad hoc ordinata quod noluit
reddere non precium supplere quod erat sine
arbitrio ut l. 2. de res. vend. et lex
non differt ipso iure sine eius facto
et traditione sic in dicta l. lex vecti
gali et in predicta l. commissorie ex hac
argumentum de scisio omnium quod quis contrarius
potest occurrere pone quod emptor concesse
sit servitutem et res remanet penes
eum an valeat et isti videtur quod non valet
cum concessio non tenuit. sed contra est
impedimentum illius cum res remanet
concessum ut l. profundus. ff. de servi. rus.
pre.

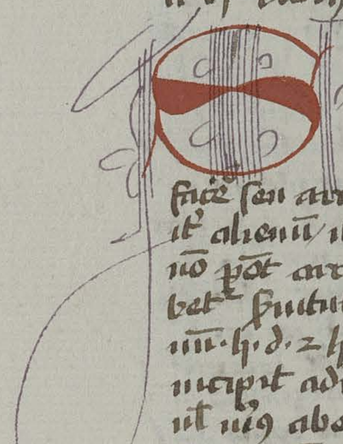
Et vero civitas nobili concesserit
ius colligendi pedagia
utrum possit vendere sine consensu
concedentis et videtur quod non ut hic infra l.
non dico ultra Bartholus doc.

[S]ervitutem plures sit
non quod omnes tangit ab
omnibus debet approbari. arg.
in de re. iur. l. aliud.

§ rest. et l. quod maior. in admini.
ff. ut non per dy. vel. C. quod omnes ex de
re. iur. li. vi. de transac. C. non necessi
sset per glo. et per primo et ergo dicam
in de admini. l. quod maior contra dicat
hic quod sufficit voluntatem sequi quod
imo videtur quod debeat precedere ut ff.
de acquir. here. l. si quis in bona.
§ missum et insti. de aut. tu. § tutor
ff. quis requirit iussus et debet precede
ut dicto § iussum fiat mandatum
ut l. si non ne remunerandi. § si
post venditam ff. man. quicquid requiritur
auctoritas et illa debet adhiberi in ipso ac
tu incontinenti cum vel post ut dicto
§ tutor. in similibus quicquid requiritur
consensus sine voluntas et tunc potest precede
vel sequi ut hic et C. ad maced. l.
fi. et in de solu. l. ratum quicquid requi
ritur licentia et tunc debet precedere
ut ex de re. iu. C. licet. C. de sa. sanc.
e. l. 1. de epi. et cle. aut licentia
quicquid requiritur consilium et debet precedere
ut ff. de admi. tu. l. tutor et curator
et in prin. et quod ibi dixi. facit quod no. ex.
de re. ecc. non alie. C. 1. li. vi.

Et
ipso de l. quod alicui de re. iur.
ff. ut no. C. de servi. rus. pre. l. profundus
et per do. ex de re. iur. C. non firmatur
li. vi. Bartholus legum doctor.

[S]i opera iter vel
ad id quod sponte legitur
in mediis primo non licet
domino proprietatis potestatem
facere seu arcum cum ducendi aquam super
iter alienum illo invito si
non potest arcum facere ille cui de
betur servitus aquae ductus super iter alie
num. hic dicit et hanc casum ponit glo. que
incipit a domino proprietatis et cetera et addit ibi
vel nec ab eo. hic non est alia lectura
sed est casus secundum veram lectura ibi cui
debetur servitus itineris. dic primo servi
tutis aquae ductus.

Et alia lectura
est non licet domino proprietatis facere arcum
cum eundi super iter alienum constitutum
cum ducendi aquam hoc est ff. aque du
ctum alienum. sed nec is cui vel actus
debetur potest hoc facere et hanc lecturam ponit
in glo. que incipit hec est illa. dicit
alii exponunt et cetera. tertia lectura est facta de
arcu et ponit sic ille qui habet ius
ducendi aquam non potest facere arcum
cum ducendi super iter alienum nec
is qui servitutem habet itineris vel actus
potest facere arcum ff. alienum aquae duc
tum et sic subaudit ad textum in iure fa
ciat. si arcum super aquae ductum
alienum et sic ponit contrarium contra
ad primum sa. de arcu.

Et venio

ad v· s pontem dcm est sup· q non
lz facere actum de lapidibus· ff· it ut
aque ductu aliemi· s an lz facere
pontem de lignis dicit q sic · et potest
io q sic no impeditur purgatio
rivi· q de facili pot tolli no sic a
cus lapides et adiuta hic v· nota
fere n ad penum s no lz facere pon
tem de ligno in ducendi aq· ff· it·
aliemi q aq cadet inib· et it ino
modacet ut· l· pe· j· e· ex hoc pz q
pons pprie dr de lignis s arcus la
pidens non pprie dr· pons ut hic
pz s usus coits loqndi alr se hz on
est standum · Venio ad v· at si
spectus · et dic ad evidentiam
quid est spectus · et pone casum i glo.
Oppo· j· de rivis· l· spectus· so· ala
accipit hic q ibi · Oppo· q nec
et cuilibet facere liceat ut pideri
ns· l· i· §· si· so· ut glo· et plenius
magistro Bartholus doctor legum
Cessinus / hac actio pot unus
explibus agere cu uno ut cu singulis
separatim / ut singuli cu singulis et
eqiuso et unus solidu aliorum actio pim
et lz solvenda gtra ceteros sufcrat
h· d· et in· v· no inelz ibi qui opus
fecit subaudi / s etiam cu eo qui
no fecit ad patiaz / et sic si actum
fuit ad patiaz / nichilous agere gtra
eu qui fecit ad dapnum q vi aut
clam· et hoc sequit ibi ut· in· en
quoqz subaudi ineti intelco q vi
aut clam· Oppo· hic dr· q si unus
egerit ceterorum actio pimit q· ff· e·
l· si tauis· §· ij· et· j· e· l· §· officium
ubi actio data ad ptem gtra unus a
liorum no pimit pp quus qiu solvere fa
est glo· ma· hic posita / que solvit
subtilit· et bm id cavit q dr· dapnum
nomine videtur off· in cenario probatur
ff· e· l· i· in pu· v· agz q li actio
originalr· datur q cepus aditur de
dapno no fit mentio· et hic qdo
unus agit ut conveniat alij· no
quiescunt / s ponens casum hic l· q
egerunt singuli cu singulis eo
dem tpre et lis gtestata est· unus
actionis pueiit ad finaz / an ceterorum
actio pimat et credo q no ut· l· uti
q et i· no· ff· de rei· ven · Ultimus
oppo· q petatur actio nem· ff· l· si
coeres edes· so· ut i glo· quo quid
est eqiuso et qd quid ex parte eorum
qui gesserunt seu egerunt / an hac
actio repetent expensas · et dic ut
glo· · Contrario ubi plures put
agere / an onus gtra unum eodem
libello et tenco q sic / q iste actores
descendunt ex eadem fco ut· l· si ac
cusatoribus· C· de accusator· et· l· ij· C· si
reus vel actor mor· fu· et dixi plene
in· l· ij· j· de duo· re· et q eodem libe
llo possent pbari· j· e· l· §· officium
v· q si is fundus / et idem tenz C·
in· l· eo· q· C· sic pe· faciat q not
aza· in summa de ordi· iudi· Bartho·
Et prius severum / Ille solus
qui non fecit opus convenit ad pa
tiaz bm / no ad impensaz· h· d· glo·
sit ar· ctra et no solvit et incipit · at· qi dicat
q iudicant· ibi pruisa psenate· et ad
de s ibi no dr· q id teneat q acc
h et sic no est gtra· Item ibi· l· an
cillarum· §· si· dic· ut ibi ptem i· ff· de
noxe· l· si plures· s ibi plures obli
gantur equalit· ex sco suo ccis / et ad
individuum / quo ad solidum ut dicatur
i· precio· §· ste insi· j· so· ala / imo
no conveniunt pp tea q actio habatur
s repellitur actione postulanda q
h actio ordinaria Bartholus doc·
Officium / unus explibus dnis
si agat sic conveniat hac actione p
pte bm sua gdepnatur· sive cu gdep
nato fiat· h· d· Nota q ista actio eq
patur actioni dapni infecti · Oppo· su
glo· ff· e· l· §· cessinus / q in solidum
fiat resto opis· so· resto opis ibi
fit in solidum ex tractatu no si ad eam
pveniit fit pro parte ut hic · Sz oppo·
de eo q dicat in ex gsulens / de· l· si
plures coits· ff· de noxe· et· l· si cu uno·
ff· si exercitor· cu· arg· glo· no solvit
nec doc· dic magna dna e inter
istam actionem et actiones noxales ut· l·
miles· §· x· ff· de re· iudi· imo si cet
individuum in noxali quo ad solidum / ita
q solide pbis quis liberaret posset
unus ptem extractibus dapni sol
vere aliis ptem suam· et sic deveniret
ad inconveniens ut· l· in executione
§· pro parte j· de v· ob· s hic e dividu
u· q no deveniet ad illud inconveniens
q si ad qualitatem agit qualz adit
esse tm· si ad finem qualz tm· i solidum
Sz quid / que est ro dne ut no
coles actionem et actionem dapni infec
dicat equiparant i· l· ptor· §· hoc e
dem· ff· de dapni· infec· Sz quare
pro parte pot agi et conveniri in actione
dapni infecti / et in noxali· no / tex ut
g· no solvit hic / ut alibi· dic gl·
q in noxali illud pcedit inv actionis
s· dapnum / et id pot solvi pro parte ne
deveniat ad inconveniens ut· ff·

dici. ꝫ in actione dapni uel ē i obligōe
ꝫ officio iudicis petat͛ actio. ꝛ nō si ptez
domus sꝫ ꝛ ptez extractus / nō minus
qꝛ actiones uel erat in obligōe ¶ Ve
nio ad ū. qꝛ si is fundus / ibi uel sin
gulos. et p istum textum dico qꝛ oms
simul eodem libello agere pnt. ut ꝺ
xi. b. px. ff. ꝛ plo. qꝛ qn dictio uel
ponit͛ inter plures / ponit͛ alternatiue
ꝫ qn unū tm̄ apponit͛ tunc ponitur
implicatiue. sicut ꝛ uel saltē ut. l.
pnde. ff. si finis. ꝛ de test. ꝫ. ubi
dicit glo. uel p ꝛ / ꝛ nō est plus glo.
site ut psaltē ut. l. si stipulatus. ff.
adplbert. ꝛ. de fideius. site ꝛ. l. hō
ff. x. ꝛ. de v. ob. ꝛ. c. de ven. re. ꝫ
sanz. prima. co. l. i. h. x. ꝛ sic tunc uel
implicat qꝛ apponit͛ unū tm̄ / qꝛ nō
solum singli ꝫ ꝛ oms agere possunt

¶ **Trebatius** | Non cogitur
quis passe ad demoliendum / qꝛ ꝫ
ex causa dō. ut. l. si in exc. ff. quibus
b. qꝛ in e. ca. ꝛ nō. l. viaz. ff. e.

E **mptor** / ubi hec actio
est in rem sepata nō datur
contra singulares successores
nō statutum hoc dicat
¶ ꝛ nō ff. inquio noret ut interest
mea. ꝛ dic ut glo. d. Cont. ꝛ vere
qꝛ simulatus emptor pot conueniri
qꝛ nō pot allare turpitudinem
suaz ut. l. bisacr. ꝛ. l. si creditoribus
c. de ꝫ. pi. da. ma. so. fateor. contra
qꝛ ipse actor poss agere contra ipm
uenditorem at si sin nō esset uen
dicio tn̄ ꝛ ipm emptorem poss co
uenire si statutus fuit. ꝛ sic nō qꝛ
tota die fuit iste statute uenditores
intello statutus qꝛ nullus aliis co
tibus in ciuitate agebat͛ at si i ciuita
te fiebat donacio uel bisactio ꝛ si
gebat͛ contractus / ualeret pnt appella
t͛ ut nō in. l. nuda de contrahen. emp.
fiat. c. sic pe. l. si ex pro ꝛ. l. si
prouincia / ꝛ sic nō haret locū ista.
l. ꝫ intello institutum / que loquit͛
de exceptionibus statutis / ꝫ hꝫ dum
nō tulerat͛ primo. bo. sic / si hꝫ acce
t͛ / qꝛ ad translatō poms nō requi
rit͛ ca ut. l. i. ff. si mis. de acquirens
pos. dicunz. ꝫ e. b. l. qꝛ meo impu
ubi glo. de hꝫ tangit. at i dubio
psumo editionem statutum / sicut contra
fiat. c. sequitur alt. ut. b. l. acquo
nab / ꝫ in. qꝛ ꝛ si nā fuit nechā
teneat͛ uenditor. vn qꝛ. de. l.
quod quis impu. b. e. ubi sufficiat qꝛ tpre
opis sin sit dns. so. si reb opibus sin
ꝫ si in alienum tulisset tunc loquit͛
tpe ꝛ. l. quod quis. ff. ut. b. e. qꝛ ꝫ /

qua fit hꝫ gl / ¶ Bartholus.

H **isiternis** **ent** / pro
dapno ptito. ꝛ. anni pt
conueni qꝛ in aut clam pꝫ
anni actione infinem ex e
dicto de alienatione mutandi iudicij
ca fca. h. d. ff. magna format
unū contra annus contra tiore. l. in
hꝫ tres lec. ¶ Oppo. hic i unit qꝛ
actio de dolo gerit͛ ca intidat qꝛ ui
aut clam. contra. l. ij. ff. ꝛ si alia. b.
de dolo / Item dicit͛ qꝛ dat͛ pꝫ annū / ꝫ
actio de dolo finit͛ anno. ut. l. ult.
c. de dolo huius contra tiore sunt hic
tres lec. ꝛ prima lec. est qꝛ hic lo
quat͛ in dolo. adhibito infaciendo
labi annum intidam / ¶ Secunda lec. est qꝛ
hic loquat͛ in dolo adhibito i faci
endo ope Tercia qꝛ in dolo adhibi
to circa alienacionem iudicij mutandi
ca sanz sin primam ad contra uideo qꝛ
hic lex in dolo adhibito i faciendo
labi annum ꝛ sic circa diuersa competit
de dolo ꝛ intidam. ꝛ si dicit͛ nō datur
de dolo pꝫ annū. verum est. ꝫ annus
nō tulisset / qꝛ incipit annus a die
doli commissi. in faciendo labi annum
ꝛ sic posse esse infra annū. intidā / ꝛ
sic post annū duraret / ꝛ sic r. ad
primum et sm. hꝫ glo. dicat ad pꝫ
¶ ꝫ oppo. qꝛ sm hoc daretur
resto ut. b. ex qui. ca. ma. l. aut p
tor. ff. fi. ꝛ sic nō de dolo ut. l. ij.
ff. idem pap. b. de dolo ob. hoc g.
ista respondit. hic. ꝛ. sustz statim
dicunz / forte hic fuit negligens
inagendo. ꝛ c. qꝛ sic intello poe
qꝛ dolus fuit commissus circa finem
anni intidā qꝛ labat͛ mensis. cetero
sto dꝫ peti. ꝛ mensez ut. l. nō ꝫ
b. exceptio ca. ma. ꝛ ple nō in. ff. ꝫ
qꝛ simplr unū iste fuit negligens
i. mensem ꝛ sic cessat resto inito
datur de dolo / hꝫ uult dicere glo. ꝫ nō
in. bn̄ dam. qꝛ b. dꝫ imputari i dam
l. i. ff. ꝫ ꝛ si alia. de dolo / ꝫ id vm
de actione que oit͛ tpre doli commissi.
ut ibi nō / ꝛ sic pt sustineri ista lec.
Item glo. ꝛ. ibi uel dic qꝛ de dolo /
reprobat istam lec. postea sustinet
prim modum. s. qꝛ dat͛ de dolo i
integrum resto pꝫ dolum commissum
ut annus labat͛ / ꝛ utraqꝫ ē bn̄ dam
suis cnbz / sa lec. est qꝛ hic loquit͛
de dolo adhibito inedificando ꝛ
ista ponit͛ ibi alij dicunt / usqꝫ ibi
ut dic. d. enim qꝛ hic uel potuit
reo imputari / quare infra annū
nō egerit actor / ꝫ ibi in. l. aut

ptor. ff. fi. sic/ et sm hoc illa vel fa
cit ad propositum. loquitur g° hic solum
qn dolus fuit ad hibitus medifi
cando/ et si dicas quo g° dat post
annum. dic q accepcionibus fuit addi
tum/ et hodie duret biennio ut. l. fi.
C. de dolo. et hoc vult dicere glo. cum
istam lec. ¶ Sed contra quia sm hoc ac
tio de dolo gerit originem cum interdicto
q vi aut clam. g° ter. ut dicitur ff. et si
alia. Sed interdictum est criminale ut. l. i.
ff. e. ti. ii. g° potest concurrere cum actione de
dolo. ut. C. de dolo. l. ii. et i non est fit
sustinetur i sola lec. que est q hic
loquitur de dolo in actione infactum exh.
de alien. iud. mu. ca. fac. pro dolo co
missum i alienando/ nec obstat q
illa dat infra annum ut glo. dicit et
ista lec. probat. j. e. l. prius ne dicam
insi. et istam tene/ sed prima lec. non
inhor est et glo. sed cum i dicit ff. et si alia.

¶ De eo ope./ Nota q de eo q
fit post lit. cont/ novo iudicio opus
est/ des. dic plene ut. l. non pot. C.
de iudi. dixi in. l. si quis in ius vocatus
ff. fi. C. ti. i. ¶ Deinde nota q opus
q fit post lit. cont. tollitur/ quod id
q fit ante contestationem tolli sine eo non
pot. hec faciunt ad q. que antiquitus
mota fuit. quod unus ex sociis qui
habent domum communem committat delictum
propter q debet destrui domus/ et sic partes socii
orum/ delicta committentis/ an tota
debeat destrui. Dy. ponit istam q. C. de
damp. infec. l. fi. ff. ex hoc
et quidam ponunt hic et quidam in.
l. non amplius. C. de l. i. Cy. ponit
in. l. si is cum quo. C. cum. dum. Ego
arguam pro et contra et solvam. et primo q
debeat destrui. videtur casus hic/ fac.
l. plancius et. l. lucia manifestarum
C. ad. l. falc. et. l. si petentium. ii. C.
de pen. le. et. l. i. ff. sed si mortuus. i.
quorum le. ubi cum dicitur ex quibus licet partes
hec tali divisione earum pereat res
prejudicium faciat. l. si com. C. que ad mo
s. amit. plus. l. cum qui. ff. pro parte. C.
de his qui ut indig. et. l. ii. qui et
qui. quia pars de. l. non amplius. ff. fi.
C. de l. i. q determinationes diversarum
sunt divise/ tunc dic quod quid sit fa
ciendum quantum ante sententiam/ quid post
sententiam ante executionem/ primo tunc quid
ante sententiam/ pone q pars vadit et con
dit se habere partem inferiorem/ et petit
q iudex non permittat domum de
struendam/ et tunc iudex si vult
pot commutare penam destructionis
in aliam penam/ et ista dicta q est
in quomodo alicuius partis ut. l. quid ergo.
ff. pena gravior. et. l. si possidentem
C. et. ff. de his qui non infra et est
determinatio Cy. ibi posita/ et in hoc casu
non. si tunc iudex noluit permutare non
propter hoc tenebitur pars ad aliquid ut di
cam. j. Secundo casum quando queritur post sententiam
et ante executionem. q sunt permutati
domum destruendam et tunc partes socio
q si socius voluerit partem alicuius po
stea destruat ut. l. si postulaverit
j. de adult. et. l. non amplius. ff. fi.
de. l. i. et. l. ii. C. qui et qui quia pars
debe/ sed si socius non vult/ quia domus
est destructa totaliter/ et tunc potest so
cius contra socium agere quia suo facto est
dampnificatus ut. l. si is cum quo
C. cum. dic. et. l. plus inspiro. C. so. ma.
et. l. si in eo. ff. cum pe. C. loca/ si non
vult agere contra iudicem qui fecit
destrui. hic est attendendum aut domus
prius publicatur et publicata destru
itur/ et tunc no. q iudex non teneatur
quia ratione partis potest super toto disponere
ut C. de re ve. nen. si. e. p. co. l. i. li.
x. sed illud procedit si ponitur fisco
utile. Sed non vult ut statim dicam
tunc g° actione infactum ex. l. aquilia ut
C. ad. l. aquil. l. quadriennium ff. in gra
tiis et. lex que iubet domum destrui
debet intelligi sine alicuius i iniuria ut.
l. ii. ff. viito. et. ff. si quis caputque
j. ne quid in lo. pub. et. l. impr in
pri. j. de fideius. li. pro hoc optime. C.
de bonis damp. l. i. de pen. l. in
pri. et. l. pregnantis/ dicit g° iudex facere
destrui partem inferiorem quantum pot
ita q alia pars superior salva rema
neat/ et idem contingeret si esset do
mus q esset una contigua ante ante
cessorum. l. si fructuaria. ff. ex hoc edito
C. ti. i. convincta. l. si cum quadam fu
erint. non ob. h. l. primo quia fiunt ac.
et dy. hic dicit/ q licet i civitate totum
destrui dz/ sed dicit in villis/ non destr
uitur sed meum proposito una pars debeat
destrui. alia non/ alie. l. non ob. quia
i quarum sed particulam. s. predictam/ sed
cum ad divisionem venitur non fit diviso
p q res earum pereat ut dicta. l. ii. qui
et qui. quia pars debet et dicta l. non am
plius de l. i. Bartholus doctor.

Post venditionem/ casum
contingentis post
lit. cont. certam fundo
venditio venit in hec

iudicio/ sic hoc iudicium q̄ eni qui dñs
est promit̄ h. d. No q dixi i summa
rio ¶ Oppo. ad primum dcm de. l. sic
enim. ff. siquis pro. b. e. so. hic p9
ceptum iudicium vendidit/ et sic remanȝ
dñs ubi transtulit dominiū/ et hec in prima
pte huius. l. ȝ in fa oȝ dici q vendidit
et tradidit ¶ Et ad hanc fariso
ppo. b. e. l. qq. in pri. so. ibi desijt
esse dñs/ et alius dñs no est effectus
hic sic ¶ Oppo. de l. qq. ff. int. b.
e. so. i alienauit pendente iudicio
hic antequam iudicium esset ceptum ¶ Et
ppo. b. e. l. emptor. so. intelle hac
sm illaȝ. q non sit ymaginaria ve
dito/ distinctionem collige expedictis pte
prim ¶ Ultio no q in hac actione cs
oȝ dicere q nocet fundo/ no b/ sic
i. e. l. pt/ dixi. b. e. l. si tenus. ff.
officium ¶ Item hic insi. e tex.
pterea let. porta in. l. hatten/ b. e.

Si primus noctarue

Per usum fructus uni9
alia non retinet. h. d.
¶ Oppo. et in. q sit una
fructus/ ȝ diuse gressiones ut. b. de
usu. et ha. l. p fin. ff. usu legato
so. ibi una fructus gtinebat in se
aliaȝ quo ad gmoditatem/ hic secus
¶ Oppo. de l. si. b. co. pdi. so. ibi
ptes gressiones tendebant ad unum
hic ad diuisa ¶ Unt intro glo. et
op. de. l. una est via. de fin. xxx p.
et q adq fm amit. l. q. et. l. stilli
cidij. in fi. so. hic erant plures fru
ctus/ ibi una/ ut dicit glo ¶ Ultio
dy. d indicat mar. ad. q. debes in
et anno. x. prima caponu/ solusti p
xxx. annos/ quero tu/ quis an lapsu
actioni sit pscriptuȝ et dy. distinguunt
aut erant ptes obligacoes/ et no re
tinet totum ius ut hic/ aut erat v
na obligo tunc si ille qui quis prima
recepit faciebat b debe. x. et tunc
p receptionem ptis totam obligaciom re
tinet/ si ignorabat in quo retinȝ
actionem et in v. amittit. ut. l. ib. qui
b. qui. mo. usu. amit. et bn/ ȝ glo.
est in. l. cu notissimi. ff. in hijs.
e. de pscr. xxx. an. ja. bn. distin
tenuit saltem. q. quidaȝ tu. dare et
anno. x. sol. rams antiquorum
soluit p. x. annos. x. sol. monete
nove que est minoris valoris/ quo
ad prime obligaom sit pscripit totum
uel impletum uel in n. Et plures so
loc ipse distinguunt sic/ quisque vnū
debet/ et soluit aliud v. diuisorum
et tunc no retinet in aliis ius ut
hic et. l. si omnes. b. q adq s. amit.
quisque. vnū debet et soluit aliud
respon eius quod debet ut v sima
v. solid. et tunc obligoȝ retinet
ut. l. cu notissimi. ff. in hijs. de
pscr. xxx. an. ibi in q. quantur x.
sol. nove monete sunt quo ad q
modij. ps. x. sol. qui debebantur
antiquis/ ibi io distinguere ut. b.
¶ Oȝ quod si unus qui debebat x.
anna/ decessit relictis duobz he
redibus/ et unus bij soluit/ alter ces
sauit constituto tpre ut ergo so cre
ditor decessit relictis duobz hedibz
et uni bij est solutum/ certe hijs
ambz unum pscribit seu q̄ unum
pscribit/ sic si ab initio essent due
obligoes ut. l. naȝ satis. ff. i. ibi.
q adq. fm. amit. bar. doc. se.

Placuerat al. Pte plant

coniunctis fcs in dubio oȝ intelli
gi consuetudine h. d. et tene menti istam
l. et tota die fuit in ista/ et debent
poni oia que ex consuetudine ven
ut. dixi in. l. exea pte. j. de pb. ob
pbat. C. lecta. l. exceptis. de cau.
et censi. l. dnis pdiorum. b. tn. i. l.
si finita in pri. de edi. edic. l. q
si nolit. ff. q assidua. et. l. siquis
ven. j. de custo. re. Ratio est io q
plapide no possum dici dicit. ut
ij. et inde que signat ar. gra et
no soluit ibi cetos insi. ȝ ibi erat
expsse consuetudo pplita p. l. ¶ De
hic q debent fuari ea q sunt in
consuetudine quid an sit usi sim
pli. et glo. in intelligit/ hec et vi
si nullum dampnum ibi sit/ et inde
ibi glo. sup vbo/ ea ret. glo. so. ȝ
ȝ intelligit q nullum dat ult ino
ch gsuetu. secus/ si sm comm moȝ
gsuetu ut. l. q si nolit. ff. q assi
dua de edi. edic suat. j. de custo.
re. l. siquis ven. et b. in. l. si fi
nita. in pn. Bartholus doctor

Uia publica

/ locus pu
blicus medius interiens no impe
dit fructuum hausttus aque. h. d.

Bacro loco

/ locus sacer
medius impedit fructuum9 gstitui

Sed si fundus

/ fundus
medius exuco no impedit fru
ctum gstitui. illo exuco pmitte
te ut. h. d. ex omnibz pdas hec
notare/ aut int fundum dnantem
et fuientem est locus puatus/ et
tunc aut eius qui hz pdium dnan
tem et no impedit fructus constitui
ut in. b. hic/ aut est alterius puati

z impedit constitutio seruitutis nisi consentiat ut h. §. aut est pub. locus medius/ z tunc aut adicitur seruitus no requirit aliqua costo /z no impedit tunc seruitus ut h. §. via pub. nisi sit flumen q hi sit no possit/ aut requirit aliqua gsto ut facere aque ducti/ z tunc impedit nisi principe permittere ut hic. z. j. l. pen. nisi. aut est i medio locus nullius ut sac. z tunc impedit ut h. §. sac. loco.

Labeo ait/ oppo. de l. sabinus. ff. si serui. vē. co. divi. so. illa. l. distinguunt. in. omnis quip consensio expresse/ z tunc nitotur in preiudicio ut est in quo so viso/ quip tacito et ideo z sit tacite consensio et tunc no possit agere ut destruat/ sz agro admittit esse ut hic in. l. labeo z. ff. tri. l. qui bona z. l. qui missus/ quia ergo no consensio nec tacitent expresse vel ignoro ut facius er ro/ z tunc in nullo ei preiudicat. ut hic z in. l. sz si hic/ et ista pbat p. l. sabinus. ff. co. divi. z i an hq. l. ubi dixi agi ad intelligisse/ no intelligas hac actione/ ni illud veniat officio iudicis ut no. ff. e. l. sup. it. §. i. sz actione ins.../ ut. ff. de fini. re. p. l. si sibile/ ul to ex. g. nō illud q dicat/ sati dicat paciam z cō. q plene exa... in. ff. so. ma. l. que dote. ite in. l. sz si hic. equipat certe sen... z mers cetz meo q dicat impina intelle. s. ins ad illud oppo. de l. nisi. de suppel. le. glo. nō solvit dic q ibi loquit de errore con qui facit nisi hic de errore su... gitari Itez op. de. l. no fate. de confes. sz dic ut ibi nota

Si usufructuarius/ hec actio no dat fructuario nec usufructu aliis dicta ff. ubi hī s. hoc dicit.

Ciuinus/ sed quando aliquis opus faciat ex quo aq possit nocere vicino/ si alter fundus doli non posset hac actione no tenet h. d. Nota p formacone libelli dixi ff. e. l. si tamen §. officium/ Item no q compellitur posse d. ut i. s./

Celerius/ tene secz lec. z hoc est vim in lacu privato secus i publico ut. l. lacus. j. de acquir. re. do. et h. iudi. de fco in vallibus vane ne que tm exercuissent z alie iui... pdiu occupauerit. dixi illus esse valles cuius erant z pdinz illius cuius erant valles z c./

Item. j. at sz omnis. Nota bonum arg/ si no careret ine p quis it ad fundum/ no caret fun do. facit ad multa/ pprie etiam est q civitas que sz principes et hab. cus appellonis/ pot facere sta tutum ul liceat appellari. ut ff. de origine iuris. l. ij. §. ex eo. si no sz solum cus principes sz in prima z sua appello devolvit ad superiorem no pot facere statutum/ ne liceat appellari qz disponeret cōtra id. q no est in sua dictionis sue/ q no pot ut. l. fi. C. de iur. o. iu. z ibi no. ex. de ma. z obe. c. ij. z ibi no. z est tex. de in sine ff. nemo aute ff. sz pone q civitas sz tm princi palem/ et prima cum appellonis secundo. et appellonis devolvit ad superiorem/ ut sunt civitates in marchie anchonitane. tunc idem qz no pot statuere ne appellaret qz a ppellacio est via p q peruenit ad sua... q. z c. ut hic facit de iti. act. qz p. l. veteres Bartholus doctor tenes.

Vbi eos/ consuetudo dat iurisdictionem contenciosam/ et tunc expone cuiusz. s. indicabz z sic est arg. q consuetudo dat iurisdictionem con tenciosam et contra de dni. of. l. vi res. sed dy de hac quo disputo hic C. de omni. h. l. j. z. ca. decur i. l. imperii de iur. dict. o. iu.

De publicanis z vectig. Rca

de publicanis z vectig. Rca

Dictum est. ff. de dapno infecto p q puidet ad dapna futura. viss qz fiunt dapna et extorsiones p publicanos io hic ponit de publicanis cetera dic ut in glo.

Pretor/ Ibi sententia publicacio mandate ul ratiz hite/ ibi sublatorum/ sine mandato. ibi iudicium dabo/ subaudi i duplu sciat. ff. et hoc colligitur ex dictione itez. ff. porta. sed ja. bel. pbat in ipsam l. Nō q dicto ite e re petitiva/ het in. l. in repetendis de. l. iij. et dic ut ibi. qui dicto itez refert a. l. ja. bel. disputavit et

posuit in auc ut c de app. arg. in
pri. et dic finali/ aut est eadem
ro et utilitas/ et intelligitur repetitio
at dicto ite indicat continuacionem
ta dic quia per dictionem ite addiabun-
pcedentibus nona oro inse pfecta omnino
pfectione/ et tunc no indicat repetitionem
sed continuacionem ut ff. de mi. inf. l. ite
ap labeonem in pri. et ad treb. l. fi.
et ad municip. l. fi. §. item rescripse
runt. cu. §. se. et de adm. tu. ad
mi. ph. l. fi. quia per dictionem ite addi
tur oro no pfecta/ sed que est defectiva
expte appoiti/ vel expte ubi/ et tunc
illud inquo oro deficit supplet ex
precedentibus/ et in hoc i ducitur repe
tico ut hic/ na dicat iudicium dabo
no dicat inquo ut ad quod. et sic de
ficit expte apposti/ vn intelligitur in
duplum/ et supplet expredentibus
sic. j. ad. l. iul. de vi. pub. l. iij. §. i.
et ad. l. corne. sic. l. eos. §. alio. ad.
l. corne. de fal. l. i. §. i. cu. iuris fili
bus Bartholus legum doctor.

Hic titulus/ s. post illa edita
hic incipit expone oppo. quod publica
nus dicatur. j. publice pecunus ut
in evangelio. so. ij. mois ut dr i glo.

Quid quid init dice tex. sine
vectigalis pendeat ut tributa co
sequatur glo. dat duas so. prima bo
et na et nobit. sine glo. quus colligat
pfisco sine pse an fisco aliquid pstet
priuato de idem est sa expoico est
quod ponatur ut p idem. sed hoc no valet
quia illud sine potius primo requirat
aliud sive ut aliam distinctionem ut.
l. quod si fruus. §. i. de usu. uso/ quod hic
no esset. Quid que est diva it
vectigal. et tributum dic ut in glo.
et bn et hoc si assiut vectigal. ut
species/ secus si ut genus ut j. e.
l. iniqua. et ibi dicam/ et no hic au:
excor usu loqndi/ dicam. j. e. l. quod.
§. qui maxie/ et idem est annua
pstatio et publica pensitatio/ et cen
sus et tributum sm glo. quod verum e qui
debetur fisco/ sed si debetur priuato. certe
ut civitati/ tunc est dicta quod illo qd
annuam pensionem ut est conductor
ut emphiteota/ et si no soluit cadit
anno suo ut ex. de reli. do. c. constitutus
r. tex. et glo. no/ et est contrarius ecclesia
lis. qui quis concedit omne ius quod
h3 in re. h3 s' debeat pstare certa pesio
sed qui s' aliquid in se reservat/ tunc est
emphiteosis/ quod est no. ut no. in dicto. c.
constitutus pbe. et j. uno. et sic in
telligo dictam ut tributum et salarium.

et alia que ponuntur. s. de iusti. l. h
attenius. Quid an vectigalia
pedagia et silia sint iure reala
lia vel psonalia. dic sunt psoalia
ta no imponuntur psone pro rebus io
veterum et clia/ non tenent ad ea
ut. c. de vectig. l. fi. et ex. de cesi
c. quoque. h. vi. et io personali soluet in
illo psalma soluet dict salme ut
s. loca. l. cu in ptes. §. pli. Sed
quid si pmula in. dz solui fm. l.
vectigal. nec psalma/ nisi portet
sup anali/ quib' glo. soluet pedagin
pinto dicit salme quod ista principali-
ter nadit eius aiat pp salma
no salma pp aial. arg. s. defuu. in.
p. l. qui sella. in pri. In. s. dic
aliquis. p inissa expoicoe lre for
mat unam op. et soluit ut ps i lra
que est clara usque ad. §. vn quit.

Unde quentur. Expedita
lre expoicoe et q'no/ nunc format
q. auxilium ex ordinarium coadiu
uandi eu introductum no tollitur
p ordinarium. Oppo. de. l. i pro
curato. s. de op. no. nunc. j. s. quod
ibi q'd ius coe est auxilium ex ordi
narium hic sm ius coe/ et pot intel
ligi qui auxilium ex ordinario ne
nit ad coadiuuandum ordinarium/ et
sic disponit eo casu quo pordina
rium est dispositum/ io dic fm ius
coe/ et tunc no tollitur ut hic/ secus
qui venit ad supplendum vel corrige
dum et sic disponit eo casu quo
eum coi est dispositum q'd ius coe
ut. l. ius aut. §. i. de iusti. et iure.
et tunc no concurrit eu ordinario ut
ibi. Quid si aliquis egit isto
edco an possit age alio inco quod
plus est glo. dicit quod sic/ allat glo.
ptas. l. et signat gra ad sua de
timacoem/ et no soluit. et dy. ponus
soloe ponit illa iniita/ io pdeb'
latoe illorum dy. et glo. oppo. q'd id
quod detinuat glo. de. l. si cu excep
coe. §. eu qui. s. quod me. ca. so. fm
dy. ibi illa actio no erant penalis
origionali/ io mutabiz tolli. prior p
secucoem/ ut insti. si quadru. pa. fe
di. §. fi. et j. no. et. j. de act. et ob.
l. qui fruum. insti. hic erant pea
lis originali. ut. l. que ea inelis
j. defur. et vi. bo. rap. l. pli.
Item oppo. ad idem. s. nau. cau. sta.
l. idem aut. §. fi. so. dicit dy. non
est similis/ nisi videlicet ut ibi no quod
hic utraque actio est de iure coi i alia
est q'd ius coe/ sed ctre/ et hic est gnra
ius coe put ponitur ex delicto alique
publicanum tenerj sed vo quod qo ptatur

qui ex delicto q̄o publicani ang̃o/ ꝛ fit
est bona fo. precedens fin dy. ¶ Et
glo. ad p̄dcam detimacoꝫ. op. de. l.
pta. j. de ac. ꝛ ob. hui9 timore dy re
cedit ad estimacōe glo. ꝛ dicē iiiͦ. q̄
si p̄mo actū fuit hͨ iudicio nō potuit
postea agi furti ut vi. bo. rap. p̄
p̄dcam. l. plura/ ꝛ ad hui9 declaracōm
ponit c̄tas regulas nobiles/ quas
examinem9/ p̄ma r̄ta est/ qn̄ ē vnū
fcm ꝛ vnus titulus cāus ꝛ plures
agendi forme/ ꝛ tūc vna elcā to
llit alia ut. l. ide ait iufi. ē. man
can. stu. ꝛ. j. de act. ꝛ ob. l. plt. idez
in ḡtibz ut. l. q̄ ut ffidem. ff. cōise
ē. de tbu. Ego iudem9 in p̄hibz acci
bus/ que excedem cū ꝯcurrunt hut
hīz sunt obligacōes diuise. vna elca
alia tollit ut. l. si reus. j. de fideiu9
et hͨ si gtra cud/ secus si gtra di
uersos/ naz non tollit elecc. ut ē. de
adm. tu. l. tutor qui repertor. ff. ex
duobus/ fin dy. ista regula est iust
sima/ casus est in. l. j. ff. in tutela
ꝛ. ff. se. ē. de tutz ꝛ. in. dis. viī cū
hic in. l. ma sit vnū fcm vnus titulus
cāus. s. furtuz/ ut in alonca/ ꝛ hīz
sunt diuise agendi forme/ ꝛ vna elcā
alia tollit tu. l. idem ait iufi. q̄m
dy. attat in l fact q̄ ibi fuit diuisi ti
tuli obligacōis. s. de receptator/ ꝛ fur
ti/ tamē ex illa. l. colligit alia regula
ut pꝫ ex solōe. ē. porta/ sꝫ gt p̄dcaz
regulaz poitz p dy. fuit. l. j. j. ar.
furte. ē dy. dit q̄ ibi est idez ti
cāus inquirē/ nō descendendo ad
spēs/ si tū adultaf fin dy. ꝛ tū naz
l. aquilia/ p̄uit dapnū datū ꝛ ḡnē
sꝫ ista acc̄oe p̄uit illa spēs dapni
dati si furtiū arboꝝ fuit cesa/ eodē
mō rō insta. si qua pau. fe. dy. ff. fi.
ꝫ contra q̄ eodez mō rapina est
ḡnus. sꝫ rapina publicani ē spēs
rō quedaz sunt delicta nota q̄bꝫ
cum nomen imponit ut furtū/ ra
pina/ ꝛ silia/ ꝛ iustif. desincli co͞
noscat vtrꝫ delictuz differunt ab alio
spē/ q̄ ita demū differt si cadit
in aliud. nomen delicti. sꝫ si ē idem
nomē adiecto qualitatis alicu9 nō
fut esse diuisaz spēm/ ut furtum
manif. a. nō manif./ furtuz publi
cani uel alti9/ sicut hō albꝫ ꝛ nig̃
nō differunt spē ut. j. e. l. si. ff. qn̄
quedaz sunt delicta īnota ut dap
nū datuz. q̄. l. aquil. p̄uit/ illud ē
nomen ḡnale/ ꝛ tot hz spēs q̄t sut
mōi dandi dapnū. ar. ē. de p̄sc̄p̄ nibus
l. nalis/ ꝛ io in p̄dcam arbo. furte
p̄uiant/ tū illa spēs nichil differt
ab acc̄oe. l. aquil. sic spēs a ḡnē
et sic in hac. ff. p̄uit loquit de dap.

dato/ dico q̄ si esset actz. l. aquil.
posset agi hac acc̄oe in eo q̄ excedit
glo. tū formando. q. restringit ad
nōiata cāua ut furtuz ut rapina
¶ Scda regula est/ qn̄ est vnū fcm
plēs tituli cāus/ ꝛ diuise agendi for
me/ tūc pot sa agi in eo q̄ excedit
ut. l. j. j. vi. bo. rap. ꝛ de act. ꝛ ob. l.
cū ex vno. ꝛ phͨ agit intelliḡs. l.
in glo. attate fin dy. ¶ Sꝫ gt hoc
oppo. de. l. j. ff. in tutela. de tu. ꝛ ra.
dis. ubi nō tollit vna p aliaꝫ ꝛ ali
quo. so. dy. dͨ vim q̄ diuisi tituli
cāus se hūt ut ḡnus et spēs/
ut furtuz q̄ est ḡnus ad rapina
ꝛ dapnū datuz ad acc̄om arbo. fur.
ce. ut dixi/ sꝫ si isti tituli hūt se ut
excedencia et excessa. secus furti/
teneris acc̄oe de rōnibz distrahēdis
q̄ tutor/ ꝛ teneris furti ꝛ isto cāu
tenet quaꝫ acc̄oe in solidū/ ꝛ vna
elcā alia nō tollit ut. l. j. ff. in tute
la. ꝛ ff. se de tu. ꝛ ra. dis. ꝛ ista fue
runt uba pe. recitata p c. in. l. q
cūqꝫ. C. de se. fug. in vi. ḡra/ p̄bat
j. de adult. l. si adulteriū cū incestu.
¶ Tercia regula est/ qn̄ sut fca p̄la
et plures agendi forme ꝛ plures
tituli cāus ꝛ tūc nō est dubiū q̄
vna elca/ alia nō tollit ut. l. nūq̄
plura p̄ma. delic. ꝛ ibi dicet p̄dca
ūa ī acc̄oibz cumulibz/ ꝛ nō ad vn
dictaz/ sꝫ q̄n cumalit ꝛ ad vindic
taz/ dic ut dat. l. nūq̄ plura depnat
debetf. et ibi dixi ¶ Verno ad se.
glo. ex hac. l. colligit q̄ delicta de
quibus nō fuit suaz ḡdicōm incho
ncz oppo. de. l. decto. ē. de inspect.
tu. glo. nō soluit/ dic q̄ illud est
p̄p̄dacz consequacz/ nō ducto/ ac
sima sit ex ca remota nō pr. ut ibi
p dy. ꝛ in. c. q̄ ab. ḡmz ex de reg.
iur. li. vi. ¶ Item ex hac. l. colli.
q̄ spālis in a ḡnalem nō tollit/ oppo.
de. l. maritus de pcu. ꝛ. de. l. fi. de
pac. ep̄e. so. illud ḡnale pot inte
lligi. p̄mo cū spālis p̄uisio/ l. tollat
ḡnaleꝫ p̄uisionez. l. ꝛ ēte nō/ sic lo
quit hic q̄ p̄te dixi. ē. de op. no.
nūc. l. j. ff. j. so cū p spāleꝫ p̄uisi
onē hois recedit a ḡnali p̄uisiōe
l. ꝛ sic loquit. l. ḡre ꝛ isto cāu dic
dy. aut p̄uisio. l. est inducta tāti
cū spāli ꝯuīs cāe ꝛ tūc p spālem
p̄uisionez recedit a ḡnali p̄uisiōe
ut in ḡuis/ ar. l. eius mil. ff. y.
de reg. iur. ꝛ in cor. dend ah. ff.
quia nō iusite/ sꝫ q̄n p̄uisio. l. est
fcm. l. ꝛ ius cāe/ ꝛ tūc nō in receshz
ut p̄te nō p c. in. l. y. C. demū q̄
hīnt vi. q. ꝛ. in. l. ꝛ hz. ff. cū quib9

ī de pact9 ¶ Sicut ad q. emi ate
libru et dedi anuis/ ergo nolo tali
interesse meu an p pmissione aurea
uel recessionem a pmissione. l. dy. dicit
q no. quia h. l. est pmissio ut l. i. C.
de act. emp. & l. tradit. C. de act. &
ob hoc dicit dy. & ja. de are. & glo.
monet insti. de empt. & non. ff. l.
insti. C. de fide instru. l. aucte tibus
i fi. & ibi cy. & ista uerba uia q totum
interesse possum petere ut l. si quis
a sorte. B. pscr. & l. pcha. C. de act.
emp.

¶ **Familie nomen.** Nomen
familie porrigit ad seruos et liberos
qui in eodem ministerio hnt. h. d.

¶ Queritur an scolaris de delicto famili
sui et dns de delicto familiaris teneat
dy. dicit q no. recepti ut l. quod cuiusque
& ff. i. iß. de nox. fallit minister ff. B
nautis est ista q qui quib pmisit fa
miliaz ad officium B qui suffic & tunc
tenetur ut hic & l. ij. j. fin. ad cinam
& insti. de ob. que ex qu. delic. ff. fin.
& B. nam cum sint pcioz B si delin
quit ex id ad q pmisit/ no tenetur ut
hic/ & eodem modo dico teneri rectores
ciuitatis de delicto familie qd secundum dicunt
ut ad l. ult. repe l. i. & l. post de
positum. C. de uniu. B. B. libat exhibe
do eum ¶ Queritur dy. an p statutum
possit fieri ut dns famili teneatur etiam
ex suo quare no/ q l. ij° & statutum
ut l. omnis ppli. B. de iusti. & iure ste
p penam ut l. si quis cares. ff. fi. & l.
gregem. ff. & ipi alii j. de fideiu. ij°.
p statutum ar. l. no possibile. B. de
pac. & q non in l. nec exceptio & l.
neque pignus. j. de iure iur. al dere
iur. & q no. C. de decur. dec. sup
fi. l. li. x. uides ij° q qui agit
contra officiales de delicto familie
debet pbare ipm esse de familia & eum
ad tale officium ppositum ¶ Sz cotra
pbatur aliquis esse aliquis familiaz/ ex
eo ipso q est associatus cum aliis
familis & sunt ut alii famuli/ licet
de hoc nulla interueniat scriptura cum
est no de ppo sac. scri. tri. l. fi. j. pu.
¶ Sz quaitr pbabo ipm esse p
positum ad hoc officium. dic eo ipso
q officium exercet dno sciente uel qb
cum pponere ut l. i. ff. ingratitudine B.
de exerc. Bartholus legum doc.

¶ **Ex nouissime.** B. famulo
delinquentis capitulum no exhi
beatur siue uxore de dicto tunc. h. d.
quid quod si sint liberi homines ex
hibiti/ & dic q suo nomine tenetur & dns
liberantur. h. d. ja. de are. & bu. eadem
rone ¶ cotrario. j. e. l. B & hij. ff. fi.
se. glo. q no/ q uxor no tenetur pro
delicto officialis mortui ¶ Quid
quid est pprium huius edicti. dic glo.
q dns tenetur de suo & de delicto
familie/ at secus/ B h° no plz ut
dixi B. primo. ff. quare dic sfpa
le est in hoc q exhibendo eum li
beratur/ secus esset in eo qui gerit of
ficium priuatum/ & quem iure exhi. nautf
cau. & c° ille exhibendo non libat.
h° mult dicit iste tex. B h° pytal
cum hoc exprimitur in instituib/ quere
liberantur uel rectores & cum ut mi
neatur pse/ officialibus/ et familia
sua/ quo cum distinguere an dicit sit
simplir q teneatur pse/ officialibz
& familia sua/ & tunc cum exhibendo
libat ut hic/ q ista uba inducto sun
naturam officiis ar. de usf. l. si stip. & de
l. i. l. si legati fuit & de dap. infec.
l. quedam/ & locat. l. si uero si no pro
misit soluere omnem condempnacionem
fiendam de eo & omnibz officialibz
& familia/ tunc si libellus dirigatur
contra ipm principalem rectorem/ esset idem
q hic. B si dirigatur contra offiales uel
familiam/ tunc eis condempnatis pretium
soluere nec exhibendo libat est enim
ex hac pmissione fideiussor indi
catum solui io & c°. secus si eet si
plex fideiussor de iudicio sisti. q
tunc sistendo libat ut C. de fideius.
l. seruus & l. si bursatorem. hoc tn
cum officiali mortuo no tunc/ q
i officiales no possit sua fieri/
uel & in ipm principalem rectorem ut

Quum si exhibiti dem est
issent ¶ Ex aut
no q hic cumpit dns
ille/ qui hz maioritatem
siue pemmenciam/ no cenue dm
& h° iudicat ja. de are. ad q. de eo
qui relinquit uxorem dominam/ &
usufructuariam in domo/ ad idem
sup. re. aureo l. ij. & j. de v. sig. l.
se pinuctaco. ff. pr. ibi in domo do
minam & c°. & C. ne colonus ut ten.
l. i. li. xi. & de h° plene dico de l. ij.
l. fina. in testo. ff. fi. Barthol9

¶ **Cum autem.** Ex hoc ff. ordinem
in hac accione procedendi. q debeo
primo in petere exhiberi delinquentem
nominatim/ ut scilicet an hic possit agi.
uel possum petere exhiberi omnes ad
recognoscendum/ & hoc petet actor
B fieri infra certum tempus q exprimat
in sua peticione/ quo elapso agetur
hac actione iudex enim nullum preceptum
facit de exhibendo ut j. e.

.l. hoc edicto / et ibi dicet. ¶ Contra de ff. in hac so. aliud in actione illa ut ibi patet ¶ Contra .i. vi. bo. rap. l. ii. ff. hec act. glo. dicit ii. so. primus est vera / aliud in ista actione, quia in illa ratio huius est quod ex libris edicti tantum ut h actio ita decim det / sed in ista exhibeat. primo igitur debeo petere exhiberi. sed libra huius edicti hec non requirit et idem dico in actione ex illo ti. sicut. adicitur. quod sufficit dicere fructus sunt ex parte aliquorum exierunt. licet non exprimant per quem ut ibi dicta et no. b. in tex. canon. fra. sup. dictam / et si queratis quare fiat hic expresse ut patet constet, an exhibeatur quod in aliis actionibus / sed non est ratio nisi quia sic scriptum est ¶ Ultimo sciendum ad quod testes interrogantur de aliqua re vel persona petit testibus ut per ait persona vel res exhibeat ut testes possint cognoscere quod debeat exhiberi et in eisdem indumentis et qualitatibus et hoc no. p. b. ex. de testi. c. cum causam / item si peto nomen in ob. de familia tunc recordabor de nomine ut b. ad exhi. l. ii. ff. si quis qui est nobilis. ff. ad hoc Bartholus

¶ **Si plures** / idem puto si plures liberi ar. b. l. i. ff. similiter ex hoc ff. no. quod licet quot sunt persone delinquentium tot sunt maleficia. licet hic est unum quo ad ipsos principaliter delinquentes. ut .i. de incen. l. si plures / secus quo ad alios ut hic quia tunc habet pro uno ut hic / sed et .i. si fa. fur. fe. di. ptoti / et ex hoc pot. q. determinare quod dy. di. sententia. dicit statutum quod si villa non ceperit malefactores puniatur in centum, contingit quod x. homines occiderunt unum / villa non cepit / an teneatur pena centum pro quolibet et puto quod una centum sit tantum pena ut hic / idem determinavit dy. per talem rationem / quia indefinita equipollent universali ut .l. si pluribus de l. ii. et l. si plures de l. iii. ro. p. inde est ac si statutum diceret / si non ceperit malefactores / item dicit quod duobus pot. pro omnibus tunc ad integra re tunc quia in universali sequitur de est tota oratio falsa iudicatur ut l. si is qui. ff. ut rep. b. de re. dubi. et c.

Si publicanus / hec actio datur quod hic idem pu blicum / et tamen quis ad eum pervenit hic dicit ¶ Contra gl. de una q. quidem qui publicanus tenetur / et si ex causa iniuriosa hic debet / gl. bene dicit et idem subiungit ut non teneatur hic publicanus quod quis ad eum pervenit.

¶ **De rebus** / de rebus quas vendit sive et suorum usus gratia portat / non debet solvi vectigal. hic dicitur ¶ Contra ut sunt alii casus in quibus vectigal solvi non debeat et gl. omnes enumerat / et inde glo. que incipit / at in capite ista l. indicatur in gratiam militibus officialibus accedatur / et videtur quod sic / alle. istam pl. remitto ad no. in. l. si quia per calumpniam. c. de epi. et cle. quod dic per totum. de cen. in. l. si per ... m. c. post cessionem ex. de prebend. producit in ar. ad quod qui transferunt res licite vel illicite / an licite publicentur et videtur quod non nisi illicite dicatur. s. e. l. cotem. ff. dub.

¶ **In vectigalibus** / consuetudo fiat in vectigalibus ¶ Contra an nobis hic casum preventu dinem acquirat ius recipiendi vectigal. et videtur quod non / quia exactio est contra ius / quia et ex ut i. gene. ut vectigal. in. ff. i. in glo. et videtur quod sit ut hic et i. e. l. licitas. ff. earum dy. sic determinat p. c. si sup. ff. prea. ex. de v. sig. et l. impre. ff. idem dicit i. de pollicitat. et sunt. l. ii. c. nova vecti. sed dicit ipse ille tex. fuit g. / et videtur quod duo requiruntur .s. vetusta consuetudo / et concessio principis et uno altero deficiente non acquiritur ius. ut l. i. de v. ob. et l. si quis de ptes. b. de condi. insti. hoc videtur tenere glo. s. quod utrumque requiratur de v. ob. l. i. ¶ ... / sed ista glo. dicit male per dictam c. si sup. ex. de v. sig. et hoc tenetur cy. inde l. ii. c. nova vectigalia reges possunt concedere ut dicto c. si sup. ff. prea. non civitates. ut i. e. l. vectigalia. et i. dicitur videtur ergo quod vectigalium exactio prescribitur tempore cuius non extat memoria et hoc intellige quando quis prescribere intendit vectigalis perceptionem que nulli competit sed si cuidam nobili competeret ex privilegio vel consuetudine et ego vellem prescribere illud prescribere in modico tempore adhibita distinctione ut in ma teriam possidere titulo et bona fide. ut non / sic in prescribendo usufructum dicatur l. sed et in prescriptione istorum ...

cipalem requirant sna eius qui p pscribit·
ut·l·ij·C· de fiuit· 2 dixi in·l·i·insti·
B·ti·i·cuius sna requireretur in pscribendo
vectigal· vo si pscribitur contra priuatum
qui illud ius habebat requiritur sna
illius priuati· al requiritur sna illius
iudicis cuius territorio pedagium seu
vectigal· exigitur· ille enim est adiu-
tinaz ptz· 2 hoc cuius est ut·C·
noua vecti·l·ij· 2 io puto q ciuitates
2 castra tuscie que exegerunt vec-
tigal· longissimo tempore· cu hec non per-
venit aduertias principis nec iudicis
competentis· hoc est presidis· cum prescriptio
fuit iniusta a parte imperatoris fide-
deria cum non pscripserunt· q non fu-
erunt in quasi pene que constituuntur
per pacem adusam 2 q adusam sna
non inuenit hic sic non pscribit nam
erre ¶ Sz quo quo iure possimus
pete in competere ius exigendi vec-
tigal· vo qui confessoria sit iustificare
tenens seruitutes· ut·l· uti frui·si usus
fructus pe· 2·l·ij· si fru·ven· 2 codex non
qui vult exigentes plebe potest ne-
gatoria hoc tenet Inno· in si·ti· ex·
de sepul· c· cu sicut cu sine mag·
glo· posse 2 quibus plebe exigentes
in dico· ut primam puta· ne et agere
liceat ut non inspec· de cu po· et pcul·
s· q vide· v· quid de colligentibus
¶ Sz quos agetur vo negatoria
ut in dicto age contra exigentes· s co-
fessoria debebit apponi qui eius cuius
principaliter ius est·s·cont· ciuitatem
cuius territorio est locus ubi exigi-
tur contra presidem illius provincie posset
2 peti vectigal· petitione hereditatis appo-
sita contra aliquem qui vectigal· exi-
git ut 2 confessoria contra eundem ut
2 publicis· si petonis ptendit tit·
et penes· ut·l· qui vendendum· ff·
si· de pet·he· 2·l· si ergo·in prin· de pu-
blic· ¶ Sz quid si probatur que exegi-
sse vectigal· de quibusdam rebus tempore
debito· an ex hoc potero exigere de
omnibus· vo non· s de illis tantum· ut·j·
de iu· actio· p·l·i· ff· si quis hoc int
dico 2 q ibi no· 2 ex· de psc· c· au-
ditis· insti· 2 q ibi no· p Inno· 2 plenius
j·e·l· licitatio· s· eaz et ibi dixi·

Hoc edicto· Si pub-
licanus soluit an similiter
liberantur a pena· hic d·
glo· quod hic de vna
q· et opposita de·l· si insulam de verborum ob·
glo· dicit speciale hic ut dicens hic trac-
tatur de lucro captando vel non
¶ Secundo utrum ista actio sit arbitraria

2 glo· dicit q non· q due sententie
sunt in arbitrariis unde glo· q
incipit de equitate· vel si frumentis
dum tractatur· 2 hoc est speciale· glo· hec
tangit in·l·i· ff· q quedam·B·e·
glo· alibi tenet q sit arbitraria
ut insti· de act· ss· preterea vero dy·
ibi tenet contra illam glo· 2 tenet istam
q in actionibus arbitrariis nobis he-
mus iiij· regulas· quare dicuntur
arbitrarie per officium iudicis quere-
bis in arbitrando inter ratione loci·
ut de eo q cer· lo· ff· 2 C· quando
dicuntur arbitrarie in taxando quanti-
tatem 2 indefendendo inuiantium vel litem
ut·l· i acc· de iuiuf iur· quando dicuntur
arbitrarie in interrogando ut i ac-
tione noxali· quando arbitraria dicitur ad im-
ponendam penam ut·l· si cu exceptio
ff· in hac·B· q me· ca· 2 maxime
de dolo· ut·l· arbitro·B· de dolo· vel
eum augetur pena· q iudicis pacto
non est parendum· s hic iudex in-
iunctio pcepit s publicano non
exhibente ad petitionem actoris datur
hic actio in duplum ut hic patz 2·l·
si cum exhibuissent· ff· an autem ubi
dicit actorem dicere debere non autem
de iudice aliquid dicit ad probabi-
litas facit q non p glo· iudico· ff·
si 2 p ed· ubi que· qui e·lo· dy p
in·l·i· ¶ Quint dy· restitutione
an liberet a pena furti· 2 vi bo·
rap· 2 dicit q sic ut hic 2·B·e·l·
i·v· q quidam sugerunt in·B·e·l·
ff· vi quint· ibi p hoc edictum non
sit melior eius conditio· ff· 2 C· ut
l· qui ea mente de furtis 2 vi bo·
rap·l· pet· ¶ Sexto quint dy· quid
si fuit absolutus hoc edicto· an alia
actione posset conueniri 2 dicit dy· a
fuit absolutus tamquam debitum non
ferim 2 sic sup factio 2 liberatur ab alia
pena ut·l· si duo· ff· ut·B· demi-
niu· 2·l· duobus· ff· colonus·e·ti· a
fuit absolutus q non probavit actor
2 hic vi q alia posset conueniri
ut·l· ex morte·C· ad·l· aquil·
2·l·i·C· qui· am· accus· nu·p· 2 no
in dico· ff· colonus· sed dy· s credo
q indistincte obstet exceptio rei
iu· q·l· que sunt allate p dy· lo-
quuntur qui ex eodem facto oriuntur di-
uersi tituli obligationis· s hic ex eo-
dem facto vna tantum oritur obligatio 2 unus
titulus tamen ut dixi·B·e·l·i· ff·
vi quint· ubi 2 dy· hic tenuit· s que
sunt plures forme agendi· et ex eo-
dem facto 2 eadem obligatione si liberatur
ab vna liberantur 2 ab alia quamquam
non sit absolutus ut·l· sit diuisibili
de excep· rei iu· Bartholus doctor

Querentibus. Nota q qn statutu3 dicit q soluat dupli q vnu est simplu3 rei psecutoriu3 z aliud penale et si loquat in materijs mere penalibz duplat q erat sim pladu3 ut l. si in exceptione. ff. i. et ff. quadruplat q me. ca. z se p illud simplu3 indubio m est in duplo ut hic z in semit desco at adeet dicebat quida3 in q hoc io est q lex ultra procedit z ce procedit declarando quati dicit inte llige indubio in edco no sit expssu3 z sic cuius est quoius procede.

S i multi publicani. Si plures officiales ex eodem delicto tenentur in solidu3. z ex causa fit p pte nisi alt esset no solue do. h. d. ista l. est singularis z ten da menti ibi cuius reos expone alt q glo. z dic reos i. eos qui coie no pot nelam ptextu aliquo offitij z q subiut fraudis pticip es i. eos quoz coie pot nelai ptextu offitij naz officiu dic nela tu coie ut l. tres tutores. ff. de admi. tu. z l. no z. q de sacrileg. ff. l. sacrilegij. ff. i. fa. de are z ol.

Oppo. ff. ad l. acquil. l. ite3 me la. ff. si plures z l. si id q ff. de in. o. inde glo. dicit spale hic ff su adiectione qua dedi no est spale q est idem ubicuq agit q aliquos tuq qua officiales delinquentes in officio p l. in fi. q de mu. fis. z l. tres tutores. ff. de admi. tu. z l. sacrileg. capi te post pri. q de sac. z hic q tene menti. Quid dic hic quibz que nit p pte an teneat in solidu3 an p pte dic ut in glo. Quid quod nolit dice tex. insi. reos c iuis z glo. facit sua3 expoicio3 tu expone ut dixi in textu.

Oppo. de l. in insi. q de iure fis. so. ut in glo. z tene prima3 solu3 que est ua intelligendo q ibi no agat exh edco. ar. ff. e. l. i. ff. vn quibus. Bartolus le. doctor.

I mpstores, omnes conducti vectigal in nebit possori h. d.

Oppo. ff. e. l. i. ff. i. z q ibi no so. expone vectig i. tributa z sic impe ponit ut dic glo. ut dic q vectig e no men generale ad oinem q fisco p aliqua re psta ut q. ne quid in lo. pu. l. ii. ff. si quis nemo. Item oppo. q ypoteca no possit esse sine pricipali ut q. de fideius. l. fideiusso obligari impii so. ut i glo. q subaudi psona. ff. tu z sic psona tu. z haec ua et dic q hic est casus spalis ff no credo vinq auc. de nua. ff. z no pmittat por ta. C. sine co. ut re. auc. ff procedit et pbat. e. h. l. ij. ibi obnoxius teneat z c. vn tene precedente.

Oppo. de l. cu inhanu. ff. sile res. de l. i. z l. cpta. ff. si pay so. ut in glo. Item oppo. C. de fide instru. z inf. ust. fis. l. fi. et de illa l. glo. facit distinctio3 inde eam ibi l. post ide ret qui aliquis de solue vectigal z res liberant.

Oppo. de l. si exea. ff. in quiussu3. ff. de minor sit duo so. vna hic in pupillo ibi adulto alia q i. xxx. dies cuiq penare mittit ipo iur post xxx dies ope restitutionis z ista est ua. Q to minor xxv annis no solutu possit soluere q xxx dies z ipo iur ff remittatur pena ut post p restitu i intem z tex. z glo e in l. si tutor. C. de admi. tu. Bar.

H eredes vectigalis. hz duas lec. vno mo in heredem publicanij qui aliquid exegit in debite z alia in heredem eius qui debuit solue vectigal z p fraude reliquid. v. ff si vnus duobz mo dis legit in glo. Nota q hz quis no assignet rem ff fiunta3 no incidit in quissu3 sit q. e. l. fi. ff. ff ingra tus su tam lec. Nota q hz vnus ex diuis portet rem coutra dere tum no soluto vectigali q solu eius portio pstat. Inducat ad q si vnus hic fuit emphiteota tu decessit relict ptibz filiis unus soluit canone3 alijs no an tota res cadit ad cane3 ut pz z in q pz ut. ff. ti. i. l. si tanis. ff. officio z l. de pupillo. ff. si plurium. ff. de op. no. nu. pignu3 facit l. ij. ff. expss. q de ff. ab l. in fundus de condi. inde z glo. formatur istu q m l. co. diui. iudiciu. ff. co. diui. z in tene q tota res publicatur maxie si ille qui recepit ptestatus fuit ius suu saluu ee ff illa pro testatio in pem legalibz no est ncia ut l. si pfui. ff. de condi. fu. sic dicebat ibi Ia. bu. idez dy. p

hoc fiant C. de distrac. pig. l. unius
et de pig. act. l. si conventionibus. ff. si unus
ubi hoc tenet guil. dedu. addit quod
particulariter solutio facta ab uno licet unus ven-
ditoris plures ubi pura erant duo fra-
tres quibus dum solverunt duobus denariis
alius cessavit videbitur pro uno anno
soluta pensio integra. ff. quatuor
den. et sic res non cadit in commissum
quam solo cedat mala contrahentem ut l.
l. an. l. se. p. de soluto ad hanc l. neque
Rit. sed dic quod hic ad possessorem vecti-
galis non tenet ut hic sed ut possessor
ut C. l. per. in pro quinta. l. de co.
ff. si. C. ad exhibendum. et non quibus de
parte tamen quod non loquitur in obligatione
hereditaria et non si ponerent quod duo
acciperent rem in emphiteosim et pro
mitterent vectigal simpliciter quibus
tamen parte ut l. reos. ff. cum tabulis.
l. de du. re. et non uno cessante eius
portio renitet ad dominum ut hic.

S Rationis/ Expo. de
re. inst. l. quod calorem so-
lis per senectam et so-
lepnit promisit ibi se-
cus quod duo promiserunt ad pedagi-
um emendum unius post alium/ non
unius non est solvendo/ ult. elige
primum an possit/ et sic ut plurimum
offerentem est liberatus prius/ ut l. sa
brinus. C. de medicis adiec. Quid
que est forma subhastationis/ Dicunt
publice fiat notum verum preconis
ut edicto/ quicumque velit emere talem
rem/ veniat infra octo dies coram
talibus ad promittendum et plus offe-
renti dabitur ut in auth. hoc ius po-
rrectum et non C. de fide instru. et ius
ast. fisc. l. 1. h. x. Quid quibus
temporibus dum proni inhicitatione fuo in
rebus fisci/ et amicorum motus hodie se
xx. dies/ ut dat. l. malis puto
arbitrio venditoris/ sic aut olim in
omnibus cum tunc non repriebatur limitatio
Quero aliquis vadit et promittit
et nominus solvit/ an ex hoc sit va-
ta obligatio inter ementem et vendentem
et que/ et videtur quod nulla/ cum inter
banimentum et promissionem intervenit
intervallum ut supra et C. ut l. l. ff. l. de ver.
ob. sed puto contrarium/ nam cum ergo fuas
fieri promissum ut aparui edictum/ ergo
videor contrahere cum incerta persona hoc est
cum illo qui plus promittet quo pro-
mittente contractus est perfectus/ sicut
dico/ nolo vende et tu dicas volo
emere ut non in l. 1. ementis de
hen. emp. et hoc probatur in simili/ sicut
qui pecuniam privatur in supplito ita videor

donare ei qui occupavit ut supra de
acquirendo re. do. l. quia rei. ff. si. et
sicut ille qui publice incipit te-
nere hospicium obligatur hospitan-
tem qui postea per plures dies ve-
nit ut l. 1. ff. fur. adv. nau. ut ne
fiet. ex intervallo quid quod sit infra
illud tempus ut requiritur presentia persone
sed sufficit quod quis vadat ad promit-
tendum ad illum locum seu illam perso-
nam que continet in proemio quod est
nobile in his gestis quod cum incertis
personis contrahunt ut dat. l. sed si quis
vel his penitens antequam aliquis promit-
tat sic publice incertum fiat ita pu-
blice revocet ut l. sed et si pupillus
ff. pro herede de inst. sed si quis vel his
ex promissione quod alius fiat non
obligari non adveniat in ponne il-
la iiba et plus offerenti debetur tunc an
ut magis explorare valorem rei
quam vende nisi se non offerant venditur
Quero an elapsis omnibus die-
bus banimenti in quo aliquis
se obtulit possit fieri super banime-
tum ut alius offerens admitta-
tur videtur non nisi sit minor ut per-
sona que restitue hoc impetret ut
C. de inof. l. sed si sine ff. quibus
Quod illicite/ Exin ex-
torsit illicite concutitur et criminaliter
punitur hoc d. Nota qui agitur ad pe-
nas applicandas fisco/ agit crimina-
liter ut supra de sepul. vio. l. ij. non hac.
l. ad id quod non C. de pac. l. inif. ge.
ff. si paciscatur et ad sill. l. 1. primus
Oppono quod capite punitur ut
C. de fi. exac. l. 1. li. x. so. ubi se-
prius hoc fiat ut ibi non. Quo
an furtum sit iniuria. Ja. de are.
dicat quod sic phant. l. Quero
pone quod duo fecerunt pacem adin-
vicem et promisit unus alii alter
non offendere et unus fecit fur-
tum alii/ an videatur rumpere pacem
et videtur quod sic quia furtum est iniuria
ut hic. sed certe licet furtum sit iniuria
tamen non afficiat personam ut videatur
facta offensa in personam ut supra de fur-
tis l. itaque fullo. et ibi non in fi. glo.
Et non est advertendum/ aut fuit
promissum/ non offendere in re vel
persona/ et tunc commissa est pena/ quia
faciendo furtum fit iniuria et
offensa/ aut promisit non offendere
in personam et tunc secus/ aut pro
missum est simpliciter non offendere
et tunc pena committitur/ quia offensa
simpliciter est cum aliquid in fit ex
quo fieri venit pena impone-
da ut l. testo de man testa.

tenus cum quo quid est offensa. Et offensa est quidquid aliquem ad iracundiam
provocat. ista diffinitio probatur in castro
frede. Senariensi de pace constituenda
circa principium et in illo quod primo in ista
quod possit inferri pena alterius iudice
ut hic ut dicitur l. testo phor. l. si ma
ritus et l. filia in orbitate C. de in
offi. testa. et q. b. i. l. donat. ff. si pres
et ex de re. sign. c. excepte et c. fe.
Tertio que dicitur offensa in personam
tex. in l. i. ff. si vi ba. C. de his qui
decet requiretur ut quod corpus prin
cipaliter tangatur vel si laudantur vestes
non dicitur offensa in personam sed primo ex
de sen. exco. c. imp. dicit quod sive tan
gat personam sive res coherentes per
sone est offensa in personam sed glo.
i. de furt. l. itaque fullo. dicit quod mole
ntia est offensa in personam in glo. sua
per verbo de impubitate. insti. dicit dicit
i. de delic. infe. et ss. qui dicit molentia
committitur in personam sed constat quod mo
lentia sine tangatur persona vel res
coherentes persone sive non ut l. q. et
l. extat quod me. ca. et q. ad. l. iul. de
vi. pu. l. creditores. Quid
ergo dicemus. Et quedam est offensa
que nullo modo fit in personam ut ea
que fiunt circa res clam ut furtum
dampnum et similia de quibus per additum
non fit iniuria in personam ut sit
eum clam nolente ignorante quedam
est offensa que fit in persona lar
ge loquendo et hec est quandoque principaliter
intendo facere aliquid circa res sed non
circa personam ut molentia ut no.
in glo. dicte l. itaque fullo et probatur
dicitur l. q. et l. extat quod me. ca. et in
ista significatione accipitur quandoque
actor principaliter persequitur interesse suum
non penam rei ut l. i. ff. qui vi. anime
de vi. et vi. ar. no. in dicta l. itaque
fullo quandoque offensa dicitur fit in persona
stricte ut qui tangit personam vel res
coherentes persone ut no. per priorem
dicto c. imp. et est tex. i. de iniur.
l. sed quomodo circa prin. facit. C. de teste.
l. ad testium. ff. si et B. de rei uen.
l. que religiosis et q. de sepul. no.
l. ii. prout dicit de statua affixa
ut non affixa vel dicitur in monimen
to ut ibi et no. in l. in meris. ff. qui
statuam et in ista significatione accipi
tur quandoque agit contra aliquem ad penam
ob suo delicto et rationabili odio in
fligendam ut no. in dicto c. imp. et
probatur dicto l. nec ob. l. i. ff. si ulla
de his qui decent quod in restitutum

quod sit notitia persone quod ita demum fit
si corpus tangatur quandoque offensa in per
sonam potest assumi strictius ut qui fit in
ipso corpore vel circa ea que inseparabi
lia sunt a corpore ut circa pilos et capi
llos ut C. de cap. no. iniur. l. i. ff. si
aut ubi in hac significatione accipitur
forsan in solo. Et quod ubi tractat de actio
ne rationabili et illud edictum lex loquitur
sine iure sine in iniuria cum quibus fiet
et ideo latius accipitur circa uba in in
terdicto quod in aut clam ut no. in dicto ff.
si aut fuerat ad quod dicit statutum
florentie quod si nobilis offendit popula
rem in personam teneatur ipse et omnes alii
de domo puniantur dico ergo quod quoties
ad ipsum offendentem dicitur offendere
in personam si aliquid accipiunt de
manibus ut vestes sudent sed quoniam
tum ad illos de domo cum sit odio
rationabile ut teneantur ex delicto
alterius cum eos tenere ita demum
si corpus tetigerit facit maxime ut ca.
de appel. cum. gl. ca. b. i. de in inf.
l. ff. i. Item faciunt predicta ad
quod dicit statutum tenus itali quod
nemo extrahat de carcere nisi ore
dem tenuerit pacem ab offenso cum
condempnatus de furto debeat
habere pacem a domino rei. dico quod sic
quia offensus est licet non in personam
et statutum non requirit offensam
in personam sed simpliciter offensam.

Etiam tenim. no. quod ex
consuetudine tollitur ius exigendi
vectigal. Et no. quod publicani
non possunt remittere. Contra. i. e. l. si.
ff. siquis professus. Solutio prodest omnibus
remissio quo ad hoc ut non incidat
in penam. Et contra. et no. quod pre
iudicat et quo ad exactionem vectigalis
ut C. de censi. l. a. ciuibus glo. no. sol
ut. Solutio. hic non fuit cessatum tanto
tempore quod interrumpat prescriptio ut ibi de
eo quod debet et est hic meo quod de
bet ex l. ut illud a dio usurpat.
Contra quod vectigal prescriptio non potest
prescribi ut l. compet. C. de presc. xxx.
an. dicit quidam quod hic loquitur
de prescriptione publica ibi de privata
quod non credo quod in sua dicant ut dic
quod ibi de tributo quod solvitur in recogni
tionem universalis domini ideo non potest prescri
bi quocumque tempore debet esse cessa
tum ut quod a tempore cuius non extat me
moria ut hic dicit dicit imp. et quod
xxi. q. i. e. l. si publicani insti tu
dic. aut ex facto pertinebat ad

pratis exputis ut consuetudine et
sufficit esse cessatum x. annis ut j.
de mich. l. i. aut pertinebat ad fiscum
ut rem publicam et tunc xl. annis
ut l. omnes de prescr. xxx. an.

Exierunt siquidem privatis tanto tempore
cessaverunt ut omnes alii solvunt (et)
quia exactio pertinebat ad rem publicam
et non prescripsit ut C. de demi. l. de cura
omnes de hiis qui accipi. non. re. tit. l.
i. aut pertinebat ad privatum et tunc
in eo quod non est exactum l. hanc i
telligo qui publicanus exegelat
ad utilitatem publicam cum non pot
prescribere. sed in iure exigendi i
futurum ibi non prescribit est enim
ius exigendi ab omnibus non divisum
contra singulos ar. ff. tit. l. si pro
mptu. et quod ibi no. sed si aliquis est ex
actum aliquo non dicit ut no. in l. no
iii. §. spatiis de re. iur. Bar.

Res exactum. Nota
bene §. quod emptores vectigalium
non possunt exigere de rebus que mit
tuntur in exercitum. Sed quid
si impactum est datum quod possit exigere
non ob aliquo privilegio ut aliqua
excusatione competenti etc.

Fiscus autem. Emidam
emerunt gabellam salis a com(mun)i de
inde comune emebat sal. ementes
gabellam nolebant quod comune solveret
gabellam sed comune se defendebat per
istam l. quod comune a se ipso exigere non
poterat ut l. heres. §. quod si fructus
ff. de fideicom. lib. vendentes non trans
fert nisi ius quod habet ut l. tradit
ff. de acquir. re. do. sed a se ipso exi
gere ius non habebat ergo etc. sed dy.
sed contra hoc iii. ff. de comm. l. i. §. si
cum ubi civitatis tunc adiectiginalia
so. verum est alius civitatibus non
sibi ipsi et iste §. loquitur in fisco san
ne publica romanorum ut ibi no.

Mercatores dy. videbat mar
ad. quod ecclesia romana habet salinas
in terra Romandiole modo quidam
emerunt salinas ab ecclesia et porta
bant Bon. in civitate Faven. pete
batur pedagium illi dicebant nos
emimus ab ecclesia que non debet solvere
sed prescriptum l. sunt destinatum contra
eos non ob. l. in publica §. i. C. de
(con)hen. emp. et l. minutem §. plerumque
quod ff. de re. iur. quod non habent
ad emptores si rei coherent sed
si persone quod tunc ad emptore non
transierunt secundum dy. sed ergo puto a

distinguendum. nam aut est vecti
gal ordinarium et verum dicit dy. aut
est vectigal extraordinarium quod non
imponitur l. ut senatus consulto
ut constitutione principis ista enim sunt
extraordinaria ut C. de na. ini. l.
i. li. x. et ff. de vaca. mu. l. i. hono
ribus §. qui munera et alibi si i
munitas transit ad emptorem ut C.
de privil. do. aug. li. xi. Bartho.

Vectigalia. per istam
l. dico quod siquis sta
tuat gabellam non tene
deo neque mundo. quia
ille gabelle sine permissu principis
sunt extorsiones. et hoc credo i
forensibus secus in civibus qui pos
sunt de ipsis communione imponere
et licitam etiam facere ut l. i. in fi.
ff. quod cuiusque univer. no. et quod i no.

Non solvit. Queritur a
quo exigunt ista vectigalia con
ducta §. dic quod pot intelligi quod ille
publicanus alii locavit et ille sed
conductor pensionem non solvit ut
quod ille publicanus qui primo con
duxit non solvit sic duobus mo
dis legitur. Et non enim si non
solvit statim posset repelli quod
navigat tu dic aut loquimur in pri
ma conductore aut in eo qui lex
ius nunc primo enim addite nisi tu
intelligere l. quod. §. iii. locatores
C. loca. simplex conductor qui no
lex ius nunc statim pot expelli
ar. l. eadem. C. loca. fallit si est
conventum ut non expellatur nisi
expectatur biennium ut l. quod. §.
inter locatorem. C. loc. sed enim
quod queritur de eo qui lex ius nunc
tunc in emphiteota privati tenem
ur in emphiteota omne biennium
expectetur ut l. ii. C. de iure emph
ho. et auth. qui rem. C. de sac.
sanc. ecc. Sed quod quod in perpetuo
cum conductor vectigalis ius nunc
glo. in l. i. ff. de loc. pub. verum ille
quod semper habeat utile dominium conductor
vectigalia et distinctio media te
poris ut in media lex loca i emph
yteota privati. sed illa in glo. l. i. in fi.
ff. si ager vec. pe. alia glo. a
liud dicit in l. ii. §. quod aut ff. de
superfic. quod conductor lex utile dominium
si are publica conduxit si agnato
et ad longum tempus non lex uti
le hoc in examino hic sed videas

l. ß. attals. ¶ Queritur quid si conductor-
bus rem obligatam in genere locatoris
sed non sufficit hic tale pro inve-
ctis illatis nisi super personali. sunt sup
ypotheca. ut ß. qui m. pi. ut y-
pe sol. l. item liberat impii. d. § hic
inveniri de alio iure reali. sunt
dicit. ¶ Queritur an possit expellere
et usus consequi, dicit ut non. p. g.
C. de iure emphy. l. ij.

Q otem ¶ Agitur ¶ Nota
ar. q prin. seu sindicus
universitatis non potest rem ab
uno emphiteota recipere
et alii dare nisi ad hoc habeat spia-
le mandatum nisi esset persona tu-
multuosa et iniuriosa aliis ut l.
si. de offic. procon. ¶ Item nota q sine
speciale mandatum non potest ab uno
potere auferre et alii dare si pri-
mo por tu vult offerre quantum sibi
dat. C. loca. pe. cum l. pte. si. i. si.
q est no. Bartholus legum doctor.

¶ Dominus. pro illatis invectis
bona tenerentur non aliis publi-
cantur. h. d. ¶ Queritur aliquis porta-
bat invectis licitas et illicitas an omnia
publicentur. hic in tex. q sic, iniuriis
est ingenui ut ß. e. l. si publicanus
§ i. ibi ut siquid illicite res que di-
tat non alia non obstat hic § q
hic res plus publicat totius non in
consequentiam rei sed inconsequentiam deli-
cti, q capite punitur et omnia bona
publicantur ut l. i. C. que res expo-
ni po. et ita intelligit glossa in l. p
fidis ß. si certum pe. et ex. C. de nau. fe-
l. cum proponas. et ibi latius. dicit ut ibi
¶ Sed pone statuta caveret q si ali-
quis repertus fuit aliquid portare
contra de nece. perdat illud et animal sup
quo portatur et reperitur portare quedam
licite quedam illicite. Rn hic reccurren-
dum ad distinctionem huius § an dominus ani-
malis fuit sciens vel ignorans. ut hic
et ideo qui talia animalia ducit pot dominus
animalis comparere et impedire nem
dictionem si eo ignorante talia porta-
bantur sed in quibusdam civitatibus con-
suetudo est q indistincte fit animaliu
data sed hic dominus habet regressum contra
ducentem et mittentem ar. de pig.
act. l. si. in fi. et q ibi no.

¶ Eam rem. Cum venditur
res mea que fuit ut eam si dicat
mea et venditur me invito, admit-
tor ad emendum ut l. sit mandat
§ si hi quorum. ß. man. et no p. ey.
C. si finis extero. l. i. p. ma. op.

Q otem ferro cum
marmoris. iste §

¶ ... darius est inse oppo. primo de int.
ff. l. ij. § cum quaquam. so. dicit que
dam q hic § corrigit. p. illi. ut
hic de rigore ibi de equitate quod
est et q corrigat non determinare.
glo. ß. e. l. licitatio. § i. et ß. p. soci.
l. actus. § no unique q non pte. q
debemus vitare correctionem legum
ut l. praecipimus in fi. C. de app. cum
similibus illi dicit q hic 10. q ma-
iores fiscus fuerunt conscii et ista
una et appbat p glo. e. loc. l. si cum
heremes, propia fiat ß. loca. l. sed
si inseß. § ius maior et q i no
¶ Secundo oppo. ß. e. l. licitatio. § i. so. eo
dem ¶ Tertio oppo. de l. si cum
heremes. C. loc. so. ut in glo. ¶ Quar-
to oppo. et non q vectigal non possit
conduci vel locari, sic vel sunt ut l.
locare. ß. loca. so. potes hic intelligere
q predia vectigalia aut locata et
cessat quaestio ut dicit q et ipsa vectiga-
lia, hoc est pedagia et similia locatur
ut ß. e. licitatio. et l. vectigalia. i
fi. et j. l. pe. § si cum l. se. et l. ce-
sar. ß. loca. l. cum ples. § ple. non
ob. l. locare quia sunt de predialis
que solum predi quomodo respiciat
locum non potest ibi secus si est aliquid
ius personale ut q comodum persone
respiciat ut hic et ß. de usufru. l.
arboribus. § usufruc. ¶ Queritur primo
q si maiores fiscus impetrat conduc-
tor ut hic, an si minores seu
si sterilitatem fiat sibi remedio
remissio sicut in conductore simpli-
ci, videtur dico q sic ut ß. loca. l. si y
no. § i. et i. decem. l. forma. §
i. ¶ Secundo quid pedagii vel vectigalis conductor
circa quod i emptore qui emit peda-
gium seu vectigal. ad quinque etiam
an debeat sibi fieri remissio pro sico
contingat q si incerta expedagia
vel possit propter et non q sic qui idem
sit dicere emo ut conduco ut h. §
cum dicit coredemptore cum accipiat
pro conductore sic p. e. l. cesar. C. loca.
l. hi. qui videtur no misso, satis q differen
tam nobis istam q. et determinatio q q
vix solvimus pre. sit animalium sit
locatio l si est emptio indicabitur
sicut de locatore, vel dicatur vel illa
disputatione sed que est unum pro sol
solvendum tunc q in illa disputatione non
dixi dico hic ut perficiam nobis maxime
¶ Queritur § tuo loco pono q emi
pedagium in v. annos ut x. pro ille
contingit uno anno q si guerra
vel est propterea an mihi debeat si ex
computatione pre. ut si est solutum
an possit repeti ad emendationem

istius. q. est intelligendum de intellectu l.
nec emptio. de contrahen. emp. ubi dicitur si
emo fructus futuros, fructibus
non natis non est emptio et sic non debe-
tur pretium, sed qui emunt captus animalium
vel piscium, videntur emere aleam seu spem
quod multum hic dicitur. quare non ita in
primo casu cum emo fructus, videtur
emi spes sicut in secundo. Respondeo videtur dicendum
unde sit hoc quod respiciamus verba contrac-
tus. si quidem emitur aliquod corpus fu-
turum, illo corpore non nato, non nata
emptio ut si dico emo fructus futu-
ros, idem si dicerem emo pisces qui
capientur vel aves et similia, quia pisci-
bus vel avibus non captis non erit emptio
ut ibidem dicitur, quando vero emitur
ipse actus capiendi seu percipiendi
ut cum emo captivitatem piscium et hic
videtur emi alea seu spes ut dicta l. nec
emptio. Idem dico si emo perceptionem
fructuum, tunc enim emo ipsum actum
et sic spem seu aleam percipiendi
l. p[?] hoc modo specialiter de iure dotium l.
si ususfructus mulieri et de pe. et quod vi aut
clam l. vectio. secundum Fi. cum sua glo.

Hec premissio predeclarante omnium que
dicenda sunt ad questionem propositam venio
et dico quod est intelligendum quod sit ve-
ditum per hec verba, vendo pedagium et cetera
quod sit venditum ipsum corpus eorum
que percipiuntur quia pedagium seu vec-
tigal est quod percipitur et cetera ut l. i. ff.
de v. s. et i nota et c. e. super [?] sed
istud posset esse verum si civitas ipsa
perciperet et postquam esset perceptum daret
publicano. Sed cum ipse publicanus
percipit, hoc dici non potest ut nota i. l.
si quis ita de usufructu et dicam infra
cum tractabo de venditione fructuum percipiendorum
fructus antequam sint percepti non possunt
dici venditi ut dicta l. nec emptio
postquam vero percepti sunt ipsa perceptione
sunt effecti ipsius publicani et sic quod
suum est non potest emere ut C. de contrahe.
emp. l. suae rei, quare possit dici quod
ipsum ius percipiendi pedagium sit ven-
ditum, nam hoc nomen vectigal et
pedagium accipitur pro ipso iure perci-
piendi ut C. l. [?] nova
vectigalia in rubro et nigro et quod
dubio ipsum ius percipiendi venditum fu-
it de iure dotium l. dotis fructus secundum Fi.
in l. se. Sed hoc non probo verum quia for-
te si civitas vellet [?] vendere
non posset quia lex vult sibi solam
locationem permittere ut l. ff. e. c.
Fi. Sive dicas istud ius esse persona-
le non posset in alium transferri Fi.

ususfructus ut inst. de usufructu. secundum Fi.
et de iure dotium l. ususfructus. Sive dicas
esse ius reale coherens territorio
ut videtur dicere dicta l. Fi. C. eodem
tamen non possit vendi sine auctoritate principis
qui eis concessit ar. C. [?] l. in
dictum [?] Sed hoc relinquo sub
dubio tamen hoc certum est quod tale ius ad
tertium transferri non potest ut C. de s[?]
[?] l. in. intelligit glossa hic alio
non genero[?] si potest ut l. quotiens idem
fundo de re iud. et quod in dubio
ipsum ius non intellectum venditum si alio
potest intelligi probatur per l. primam cum sua
glo. C. de do. pro. Eundem glossa di-
cimus dico ipsam perceptionem seu co-
modidatem percipiendi pedagium
esse venditum ar. dicta l. si ususfructus
de iure dotium et de pe. et quod vi aut cl.
vectio. secundum Fi. cum sua glo. et l. arbo-
ribus secundum usufructum de usufructu et expressius
secundum Fi. i. l. acquirit. ibi intelligit
glo. ma. et ibidem expressius per la-
deare et in hoc videtur iste emptor fecisse
partem suam facit quod non C. e.
l. secundum i. in glo. ma. ususfructus autem
istius pedagii non videtur constitutus
quia talia iura ususfructus eo non habent ut
l. i. de usufructu le. ut si dicas ususfru-
ctum sicut in nomine debitoris ut l. in
de usufructu e. re que usu consumuntur cum
hoc non potest esse proprie ut e. t. l. ii. id
ut sterius [?] nuda significatione dicimus
ipsam perceptionem esse venditam hoc
et apparet quod tunc est vera illa ratio
que illa causa requirit quia in istis
contractibus requirit non impugnatur
et sic ususfructus non potest inde vendi.

Nunc ad questionem propositam in quibus
casibus fieri debeant excomputatio pro
dico quod non quia qui perceptio seu per-
cipiendi commoditas emitur videtur emi
ipsa alea seu futuris eventibus
ut dicta l. nec emptio et de act. emp.
l. si iactum. Ad unum tamen nolo te solli-
citare advertere quia predicta vera qui guer-
ra non est propter aliquam culpam ipsius
civitatis ut puta propter guerram que
est in Apulia equi non veniunt ad
nundinas provinciales propter quod ex tali pe-
dagio nil percipitur. Sed si civitas ipsa
infert guerram alii ut alia ci-
vitas infert guerram. Sed propter nimi-
am avaritiam non vero iuste ut iniuste hic
civitas teneretur publicano ad
interesse et possit peti ut fiet excom-
putatio pretii si non esset solutum
ut l. si merces. secundum culpe. C. loca.
et so. ma. l. Fi. in c. ob. C. de act.

empt. l. si qua

emp. l. si. quod illa violentia non fuit
facta intimatione venditoris. Et secus
ut dixi. l. § si adimitterent. ista illa
vendo pedagium et fructibus et redditus
et proventibus qui recipientur ex ipso
pedagio. si perceptio esset fienda ab
ipso publicano emptore. Idem esset
ut extitit que. s. dicerent percipi po
terit. ¶ Quarto quid cum fructus si
di multis annis vno percipi/ an si v
no contingit sterilitas debeat fieri
remissio precii/ hoc est sollicite ad
attendendum. Nam aliquis quis emit fruc
tus et hoc constat et omne dispen
sum temporis exigentis est ususfructu
arius nisi in culpa domini accidet ut l. ne
cesse. ff. si. de peri. et commo. rei. ven. et
de usufr. l. qui ususfr. ff. si. et l. quod
tamen. eadem ratione que est cum vendit
dominium cum post dominium sit/ aliquis emit
perceptionem fructuum/ et tunc videtur emere
incertum seu aleam/ et non periculum spectat ad
emptorem ut dixi. l. nec emptio et l.
ususfr. denique dicta. l. necesse. ff. si.
si tunc acciderit nisi facto venditoris hoc
contingeret. ar. l. si iure. de act. emp.
et quod supra dictum est de usufr. venditione.
¶ Et contra hoc videtur. per tex. l. in edi
bus. ff. si non fundum/ ubi quis
donavit perceptionem/ videtur donare post
fructus qui percipientur/ Dico quod ille
ff. sumpsit lex ibi portat ad opposi
situm nil facit/ Sed supra primam lex ob
stat prout videtur de perceptione fructuum
futurorum/ Sed debet sic intelligi/
quod fructus percepti veniunt in compu
tatione. s. supra quod perceptio consueti est ut
ipsum quod consuetum est percipi exigetur
hoc probatur expresse. C. de usufr. l. si ea
lege. aliter illa terra non produceret sta
dias in tamen. si aliquis emit percep
tionem fructuum/ et aliquis diceret se de
ceptum ultra dimidiam iusti precii/ non
estimaretur fructus qui percipit sed es
timaretur spectato tempore ad id quod consuetum
est percipi. ut dicta. l. si ea lege. spe
ctato tempore ad id/ quod communiter solent va
lere tales fructus/ non ad id quod
forte tamen talis estimatio tenuit ut
C. de usufruct. l. olei. tempus cum
venditionis contracte in hoc debet
inspici. ut. l. iii. ff. de iure. fisci. per dominium
fisci. et C. de rescind. vend. l. si voluntate.
ff. si. aliquis quis emit fructus fu
turos plurium annorum/ et hic est ad dicte
dictum/ aut enim quis emit certam quantita
tem fructuum. ut centum corbes ex
tali fundo/ tunc si minus nascatur ceterum
fit remissio precii. ut expectatur quod iterum
nascatur. ut. l. si debitor. ff. iuste de
contrahen. emp. et quod ibi non. et de

de obli. l. inter stipulantem. ff. sacram
et quod ibi plene dixi. et per gl. C.
de donat. l. siquis argentum. aliquis
quis emit fructus alicuius fundi
per tempus simpliciter quantitate non adiecta
et tunc siquidem ipsi fructus sunt per
cipiendi ab ipso emptore. ad eum
spectat cultura/ et cura. et tunc ius usu
fructus videtur emptum. ut. l. cum ita de
usufruct. le. et l. siquis ita. de usufr.
et inglo. usufr. quadam. ar. l. idem
quod/ et ibi non nec curo/ sive dicatur
percipient/ ut percipi poterunt ut sta
tua. Nam licet hoc verba que percipient
et quod videantur supra quam significationes
referri ad ipsum corporis fructuum ut.
l. Item si fundi. in prin. ff. de usufr. tamen
mentis contrahentium videtur esse quod ipsum
ius ususfructus videatur emptum
ut dixi. l. cum ita. de usufr. le. prohac
facit ad trebel. l. cum. ff. i. ubi te
stator iubet restitui quod ex hereditate
te pervenit/ intelligit de ipso iure he
reditatis licet supra significatio aliter sone
at/ Si vero fructus sunt percipiendi
ab ipso venditore et tradendi ipsi em
ptori. tunc ius ususfructus non videtur ven
ditum. ut. l. fundi trebatiani. de usufr.
le. et de ann. le. l. generis et non in
dixi. l. siquis ita. de usufr. et l. idem
quod usufr. quadam. ar. tamen tunc ulterius
conceptio est inspicienda. Nam aliquis
dicit vendo fructus nascituros/ ut
fructus qui in tali nascentur predio/ et
fructibus uno anno non natis pro illo
anno non videtur perfecta emptio de contrahen.
emp./ et debet fieri remissio precii pro
rata illius anni. sic cum addit minus
mensuram/ fit remissio pro rata mensure
deficientis/ ita cum fit venditio
ad numerum annorum fit remissio pro rata
anni deficientis. ut dixi. l. si debi
tor. ff. iuste de contrahen. emp.
Aliquis in contractu dicit/ siqui fruc
tus nascentur sunt tibi venditi/ vel
vendo tibi fructus. si quos percipi
contingeret/ et similia verba. tunc ipsum
incertum. s. aleam. seu spes videtur empta
ut. ff. de hered. vel act. vend. l. quod si
in venditione. et. l. se. hoc comprobatur
ratione istius pronominis/ siqui/ quod est non
communis incertitudinis. ut dixi
l. § quis. ut qui. simpliciter est rela
tivum substantie ut non. C. de servi quod pro
eo. l. i. in glo. super verbo. pro servitute.
et insti. de inuti. stip. ff. alteri.
unde fructibus non natis/ non est sta
tim quod subsistat emptio. Aliquis in ver
ba contractus sit dubia/ nec ex eis
apparet utrum fructus sint percipie

di ab ipso emptore vel a venditore et tradendi emptori ut ff. simpl. dicat vendo fructus/ tunc si pars ut quota fructuum venditur/ ab ipso venditore est facienda perceptio ut l. si de fructu. ff. fi. B. de usufr. Si vero omnis fructus sit venditus/ tunc ab ipso emptore/ et sic videtur venditus usufructus ut dicta l. arg. ita de usufr. leg. et l. siquis ita de usufr. et quod ibi no. ubicumque autem dixi fructibus non perceptis/ non pfita emptorum/ fructus intelligo non percipi in hac venditione sic in locatione/ ut supervenit sterilitas ut l. i. ff. ex sequenti. et quod no. ibi et hi contractus eisdem iuris regulis fulciuntur ut l. ij. B. loca. ¶ Item quero si emo fructus vineis an eius est periculum. Videtur siquidem emo fructus pendentes/ periculum est meum/ nisi aliud convenit ut l. ff. tutelas. i. ff. de contrahen. emp. et. p. de act. emp. l. qui pendentem. Si vero emo fructus/ futuros unde adinventisit cultura/ et cura. tunc ex causa pstractione/ non pot colligi illa pfinpto quia dixi B. in quo illa diffinita dico quod sto ubi B. ubi dico emo sit quo. et videtur sum vestus emptoris/ ubi dico loco sit locatio ut probat. ob. l. qui fecerit/ ubi est emptio quidem videatur emptum probat ex superdictis.

¶ Vltimo quero ipsa perceptio est emptori non autem est emptus fructus vel usufructus. utrum ille emptor possideat ... in omnibus oneribus in quibus usufr. est tunc aliquo modo talis homines quodidit erant tutius officio videtur. ut probat. p. ti. i. l. aquilis. et ibi no. in glo. magna. z in glo. ulti. quod est no. ¶ Vltimo quero aliquis emit fructus unius molendini vel alterius edificii/ quod est destructum/ eget refectione et magna impensa. ... quod fructus interim non percipit/ eum pricalo perit/ et etc. si esset locatio sine dubio refectio ad dominum pertinet et deberet fieri mercedis remissio ut B. loca. l. ex conducto. in pri. et l. in inpluribus in pri. et ti. Sed si ponamus quod sit venditio ita quod videatur venditus usufructus/ ut apparet ex hiis que B. dicta sunt tunc dico quod est considerandum ad quem pertinet refectio dico quod in refectione sunt duo s. cura et sollicitudo reficiendi/ et ista simpliciter pertinet ad usufructuarium et omnem rei curam videtur suscepisse ut l. i. ff. usufr. quadmo. ca. et sic talis cura ad eum pertinet/ cuius est ut l. inter

fructuarium usufr. B. de damp. infec. non obstat l. hactenus B. de usufr. ubi dicit usufructuarium non cogi reficere quod verum est si nolit curare usufructu. ut l. cum usufructus de usufr. Sed in quantum ibi inreferenda est impensa/ et ista siquidem est magna sine dubio pertinet ad proprietarium ut dicta l. hactenus B. de usufr. quod pro quod si usufructuarius fecit a proprietario repetit ut C. de usufr. l. arg. et l. si emus. ff. unde quibus B. de usufr. et ibi no. et B. ti. ij. l. depu. in ff. ei ome. et ibi no. per glo.

¶ Ideo est videndum utrum usufructuarius petat istam pecuniam pro impensa antequam ipse impendat/ an non prius debet expendere postea repetere ut probatur. B. ti. ij. l. quibus in l. ibi quod postulat et. et c. ti. l. si proprietarius etc. pri. quod ideo dico nam ad hanc curam et sollicitudinem usufructuarius videtur suscipit per amme ut l. i. usufr. et l. se. et ibi no. B. de op. no. nu. Sed pro non ad opus faciendum pot agere ut sibi pecunia detur cum opus fiunt ut B. man. l. si vero non remunerandi. ff. fi. et l. si mandato meo impen. c. ti. quod. ne. ob. l. quibus et l. si proprietarius quod in isto generali mandato quod usufructuarius videtur habere veniunt multa. venit enim operibus resto quod mandatum est eius nature ut B. dixi iterum venit ut satisdet de dampno infecto sed tale mandatum de fideiubendo et satisdandi est eius nature ut non ante quis agat quam solvat ut condempnet regulariter ut l. haec usufr. B. man. et l. si pro. C. man. io in l. quibus et l. si proprietarius non pot agere nisi solvat subaudi ut intelligat alia cum ex hiis que ponuntur in dicta l. haec usufructus B. man. et l. si pro. C. man. et in sibi ex hiis apparet quare debet intelligi dicta l. hactenus que dicit dominum non cogi reficere s. quo ad onus personale sed quo ad expensas sic alproprietate pertinebit. ut dicta l. quibus et l. si proprietarius. ¶ Hiis premissis venio ad quod quesitum et dico quod iste emptor fructuum sit usufructuarius ut supra ad eum pertinet omne periculum ut dictum est/ fateor tamen quod si dominus cessaret ibi pecuniam dare ad refectionem/ quod tunc tenetur ei admittere. ut B. man. l. si procur. ff. man. ut actione ex empto ut l. fundi parte de eviction. quod pecuniam intelligo vera/ quod molendina durant. Sed in aliqua parte destructa ita quod usufructus integer maneat ut l. si cum insule de usufr. Si vero

poneret quod molendina propter habundan
tiam aquarum totaliter essent destructa, tunc
de refectione non esset tractandum, quia usu
fructus esset extinctus, nec restaura
retur licet res reponeretur ut l. repeti ff.
de usufructu et l. quod tamen ff. quibus modis usus
quibus modis usufructus amittitur et dicta l. si cui
insule de usufructu et l. qui usumfructum ipsius
§ e. ti. nisi poneret dicta edificia
locatione in alterius utilitatem vel rei acce
dere ut l. quod ff. si de usufructu et di
cta l. ti. quibus modis usufructus amittitur

Vlterius et ultimo quid: pone quod usufructua
rius fecit dictas expensas, et nunc
vult repetere actio, quia actione repe
tet et glo. vult velle quod actione neg.
ge. ut dicta l. cum. C. de usufructu et l. dey
in ff. et omnibus de damp. infec. Sed
puto quod actione mandati, cum ad hoc
videatur constitutus procurator ut dicitur
est ff. cum hoc faciat ex necessitate ut dicitur
est, non potest venire in actione neg. ge.
ut l. heres ff. si unus famul. hereditatis
cum eius negocium magis quam alterius gessisset
ut l. pter. ff. communi debo. cum in
di. pos. et ideo de cum actione mandati
vel actione infactum ut dicto ff. communi
Sed si expensas fecit voluntarie utiles
tamen ad quas non tenebatur, tunc bene
puto quod repeteret actione neg. ge. ut
l. si cum ff. idem communi et quod ubi non
R. de usufructu. Bar. doc. legum

Commissa: Res
que incidit in commissum
vendicantur ab herede quia
ut aquirit possessor h.
d. ¶ Nota quod eo ipso quod obmittitur
professio et non solvitur vectigal inci
dit ipso iure in commissum si dubio per
dit dominium, et hoc est unus de casi
bus, dicam ut l. proprietor ff. de rei vendicatione
ff. ubi dy. tradit doctrinam sed cum
ipso iure perdatur dominium non transit
possessio ut hic dicit glo. Idem non. C.
de sacro sanc. ecc. l. si et C. de sedict. l.
cum duobus ff. idem, quod tene menti
ad multas l. et statuta quae dicunt
rem ipso iure per dy. ut hec non por
rigatur ad rei possessionem ¶ Querit
glo. quibus modis incidit in commissum
et glo. exemplificat uno modo p. l.
cotem ff. dominus. ff. C. de tributo non
soluto ¶ Ex. C. e. h. pro toto ubi
non publicatur tota res, sed illa octa
va que debet solvi, et dic quandoque quis
non profitetur et non solvit, tunc tota pu
blicabitur ut hic et l. ult. ff. h. t. et C.
quandoque quis profitetur, et non solvit, et
tunc non tota res publicatur, sed illa oc

tava pars et inde glo. que incipit
pone casum etc. et id quod in fine
ponitur est verum sed dy. addit quod ant
quis obmittit sciens et verum dicat
glo. aut ignorant, et tunc aut de
ceptus a publicano et subvenitur
ut j. e. l. si ff. dum quamquam fiet
sed si non a publicano decipiatur sed erro
re ductus et tunc non publicatur ut dicta
l. si dum. secundum aliam litteram ¶ Alio
modo legit in glo. secundum quod hoc dicat
prius redimendi rem quae incidit in co
missum transit ad heredem h. d. pone
intuitus res cadit in commissum datur
domino potestas redimendi illam rem ut
l. si imperium. modo querit an illa potestas
redimendi transeat ad heredem, videtur quod
sic et vide glo. super verbo emant in
tellectus iste non videtur conveniens licet
licet sit verius in se et hoc propter fines
ubi dicitur per actus quibus possessore
¶ Querendo usque ad quod tempus fiscus potest
venditione rem incidentem in commissum
et dic quod infra v. annos ut l. j. e.
c. h. et tene menti propter id quod fit
tota die, in statutis assignant bona
inter custos, ut hereditarius publica
tur quod infra v. annos potest fiscus ven
dicare non post. Bartholus etc.

Cesar: Insinuat tempus
inquo quis possedit
non tempus quo quis per
vim repulsus recedit
h. d. ut dicit quod statuta recipiunt in
terpretationem restrictivam, neque inde dubite
quod statuta recipiunt interpretationem
restrictivam ut hic et l. ij. C. de noxa.
et plane dixi in l. omnes populi ¶ Nota
quod omnes portus insule sunt insula
non quedam stabant in portu insule
civitatis pysane et depredabant, querit
an possint puniri a civitate subiecta cum in
sula, dice sic quia portus insule sunt
ut hic ¶ Item nota quod dicta que appo
nuntur in collectibus factis ab eo qui habet
potestatem condendi leges, habent vim le
gis ad ligandum alios, ut hic per
in glo. que exponit legem i. pacti
et est tex. C. de donat. inter vi. et
ux. l. plt. et sic pacti quod facit
publicanus, ut alius conveniens cum
civitate, habet vim statuti quo ad omnes.

Interdum vectigalium
pensiones reddendis
debitis finibus recenendi d.
h. d. ¶ Nota quod aliud
pacto solvit ¶ Ex. de l. ij. ff. r. B.
si cer. pe. so. hic fallit ¶ Querendo
qualiter incidit in commissum et dic

ut glo. Quero quis e bonus
vir. et dic iudex ut l. si cum. ff. de
ptor. p. dei iur. et l. si societatem
ff. arbitror. et l. continuus ff. cu
ita p. do. v. ob. Cont dy. sep
cui est dapnatus cui executor di
fferet ut reddat eidem et est hic
argumentum q sit et l. i. c. de ex. p
sci. et ibi. cy. z dy. ponit in l. ser
uus iur. ff. de le. i. alii hic p dy. i
l. ffio legato ff. fines e. ti.

Idem antonius ff.

penaz infeudaz fines dz reddi duo
iusta extimatione recepta h. d. no q
cunis ep. committe uxorem pt cith
gunz dicit tex. q illud quamus hoi
cidio ut l. codicillis ff. mat. ff. de l.
iii. Ja. de are. indicat ad quem re
missio indebitis debet fieri utrum anc
ut mihi iudi. ff. siquis compesat
porta. c. de adult. aut. si vero cuius
et l. si cui. p. de accus. et sic iudex
debeat cognoscere de ea quare restitu
ar. huius ff. Ja. de are. et pe. dicit
contra ut l. operandum ff. si ante
reus. c. de iudic. et in auc. quam
puncia. c. ubi de ci. agi oz. et l.
si cui in fine de actio. et q est mere
executor ideo no cognoscit de causa
ut l. si ut proponis c. de execut. rei
iudi. ad istam l. no videt q hic
i pnato in cau predito redditum
iudicii qui maior est isto iudice licet
sit par et hoc per unam allata
ff. q pt petere ut s. remittatur.

ff.

Idem dnus senencis.

Ad publicationem fun no sequitur
publicatio rei penalis h. d. facit
q ad publicationem fundi no sequ
publicatio instr. Item publicata
domo ex forma statuti q in ea
aliquid phibitum excobat no se
publicatio instri domus q puto verum
si enim legato fundo q est fund
rabile no cedit instrum ut den fid.
l. ff. et siquis ff. prectoris et de fide
instru. l. ii ergo instrum imperiis
ut l. inspitarie depens. fallit statu
exceptis in l. ulta. ut l. cum anal
lis c. de impe. Ja. de are. indicat
ad quem quidam deliquid hic z per
formaz statuti debent bona pu
blicari an bona alibi posita pub
licent et hic est arl. q no fiat
l. legatorum ff. i. de iudic. et rele.
et l. cum unus insti. p. debo. auc. iudi.
possi. quod. dec. ponit ista quoz
in l. si tutel. ff. de capti. d. inn. mi.

de mat. istam quem designant
ergo penaz eam in l. auctores ptos
mult. q. c. de sum. tri. zc.

Quod quis mala

pnd. Pro nomis maiopus
dz solui nectigal. no pro veranus
h. d. iste ff. ponit quis e nomas
et si de hoc fieret statutum q ut
bus nouicius solueret gabellaz
hic dicit nouicius qui no anno
stetit ut hic et glo. dicit in l.
sine hereditaria de nego. ff. Quid
vinus intrauit ordine minorz
et stetit p vi. menses deinde ex
ivit et postea rentrauit et stetit
p sex menses an dicatur nomas
et ista l. facit q nouitius sit no
veteranus ibi sit aut veteranus qui
anno continuo zc. s in proposito no
fuit annus continuus ergo no e veteranus
s dicit nouicius. spe. ponit in spe.
desti. uno ff. i. v. xxxix. et quod.
in l. nec no. ff. siquis sepius ff.
exequi. cau. ma. quidam potauit
h. tz p annz s non stetit i ordie
an dicatur veteranus et ete no q
dz stare in ordine ut hic q dicit
continue in urbe et ista l. facit in
ar. q qui p ptes semel solvit nec
tigal no teneatur sepius soluere
ut hic cum glo. fina. que incipit p
quibus vide forme. q. statutum
est hic q de omnibus redditibus
soluatur gabella. contingit q quis
locauit fundum p centum florenis
colonus perpit frumentum et deos
soluit gabellam an ergo dns te
neatur solue de florenis et e no
q soluta est p fructibus unus co
templor hos florenos et gabellaz
bellaz ymon prio locaui hoc poit
simile. ex de ci. t. f. i. ste facit q si
pmisisti rem vendere et de pro
missione soluta est gabella ng
debeat solui de venditione et c.

Rerum qui infuga.

fun fugitium non incidit i cofiscum
h. d. ista civitas et alia habet co
fines determinatos ult quos i ne
nis dicet portare e dench q
formaz statuti no si nullus ut
sonauius ult finem i venit
nisi probet dum duxisse no incidit
in comissum ut publicat q potuit
esse q nullus ut sonauius fugit
ex ff. q formas precissum dicit
q dns duxit ar. l. prius d. z cetera

Licet quis se ignorant
ISS ē oppo. dem̄ et fac ignis. l.
error infine/ sol. gla. multis modis
tu tene hic q licet sunt supina
ignorancia/ ad illud q dicit gla. q
illud sunt nisi naturale dic quis naturale
ac divinum ut. l. ij. j. de furtis.
et insti. de ob. que ex q delic. §.
ij. et ibi dentre divino loquitur
hic q dicit xpistus in ewangelio
interogatus filiis fabricatoris dati ce
sari/ date que sunt dei deo et que
cesaris cesari/ sed non credo istos
in consil. hinc se resistam adeo vari
q tunc non erat/ tene ergo q supina
sunt ignorancia/ oppo. aliis modis
ut in gla. ergo alto istam l. in l.
cuctos populos/ q sunt contra per
omnes civitates ytalie statuta de
armis non portandis/ et de sinim
to non extrahendo/ an forensis excuse
tur cum non q supina ignorancia
est ar. huius. §. 2c.

Omni/ Nota. q publicanus
non debet dicere tiseonum solue q est
notandum Bartholus le. doctor

Species/ nō q apposicione
lapidis non continet marganteri
ste non continet lapides preciosi p
bat in l. et si non sunt §. preciosi
de au. et ar. le.

Si propter necessitatem/ nō
statutum est hic q equus non mo
neat per plateam quod si equus
currerit violenter/ de non tet
ut hoc. §. nisi processit culpa facit
b. e. l. cesar. Bartholus doctor

Omnisquoque/ licet de
re non solui debeat gabella tamen debet
assignari ad mandit in consilium
sed modo furtivum. ff. d. et q non debet
solui/ probat ex tex. ibi nisi sun ca
ut. l. l. censoria de ver. signi. iste
§. est non/ sed gla. apponit de inpe
rio. ff. est b. e. s. infra. ex dictis
intelligitur positione/ iste. §. facit sco
laris non debet solvere de libris gabel
lam vadit sine appodissa/ an incur
dit in commissum et iste. §. facit q sit
q debet poena pecunia facit b. e. l.
§. quod. sc. quedam sunt de quibus
liquet publicano q non debet solvi
ut q iam soluit/ et tunc non debet
peti appodissa. ut ibi/ quis publi
cano non liquet q quis dicat
ea usus sunt tunc debet peti appodissa

ut hic/ unde cum ei non liqueat/ an
sit scolaris petat appodissam/ sacco
si cert res exequia non deberet solui
ex forma statuti/ item facit i arg.
statutum est q sindicus comitatus
debet denunciare maleficium/ non q
dam intersecat ex bannitum qui pote
rat impune occidi. an debeat de
nunciare interficientem/ et ista quo sunt
disputata bon. et hic in. casus q
debeat denunciare licet factum non sit
punibile/ sicud debet consteri licet non de
beat solui gabella/ pro. probat q
non ptinet ad sindicum an ille debe
at puniri/ an non/ cum non sit mea
executor ut l. si ut proponis. c. de
exequ. rei iudi. et ita fuit determinatum
sed non fuit allata ista l. contra
videtur casus. ad sill. l. siquis i ignorantia
§. si maritus que crimen non fuit al
legatum/ sc. denunciatus de quo loquitur
quo iure/ sit ad cognitionem/ cum tamen
arg. habeat fieri audiere nimirum debet
denunciari sine maleficium sit puni
bile sive non/ ar. b. de no. op. nunc.
l. de pupilla. §. meisse b. tenens
sed in. §. si maritus illa defensio de
beat fieri ad execucionem malefici i
pediendam/ et ideo puto si statuto
dicitur q vicini teneantur capere
malefactores/ q siquis occidit ex
bannitum vicini/ si non capiunt non
teneantur nam captura sit ad im
pediendum ne fiat maleficium
nisi eo fiat ad execucionem penenon
ad cognitionem/ q 2 alibi ut non
captus eius possit cognosci ar. de
eo. §. si maritus.

Omni quoque/ legitur
pluribus modis prima lec. in nobilis
io tene eam menti. 2c.

Si quis professus fuit
remissio publicani excusat q
apena. ij. d. in q publicanus po
ssit vectigal remittere cont. j.
de ob. l. qui rome. §. calimatus
ubi ponitur ad solvendam recipiendam
non potest prorogare termini/ sc. potest
tell ignore de publicano concedente
actori et sic pro se exigebat et
fisco dabat etiam contitutum et non
obstat contrarium/ sed si ibi intelligitur
publicano qui cepit vectigal p
cot. ut l. i. §. i. b. e. solue q hic p
ositus erat ad universalem execucionem
ibi habebat mandatum speciale ad v
nam solucionem tamen recipiendam. ar. ad
hoc. §. ingratus. b. de exe. t. et.

·l· mandato generali· ff· de procur.

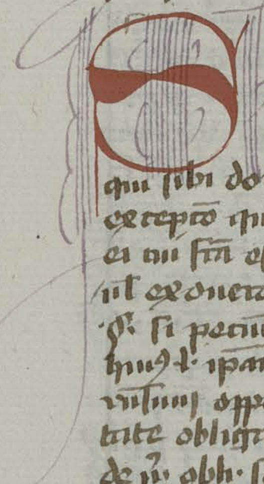
De donacionibus R[ubri]ca

de donac[ionibus] R[ubri]ca

Donaciones/ ista
est subtilis· l· et eciam
subtilis h· qr sapit
de na[tur]a tituli de pro ob
et h· d· donacio proprie
que fit exhibitate et
irrevocabilit[er] ff· que fit sub condicione
vel pure resolvenda sub condicione dona
cio impropria appellatur· h· d· et primo pro
cedendo ponit de donacione pura· 2o
de donacione condicionali/ 3o de do
nacione pura resolvenda sub condicione
q[ui]bus expeditis docet solvere unam
contrarietatem/ 4a ibi dat aliquis vit
tit· 5a ibi ista cum ipse/ q[ui]nta ibi in
dicimus/ Oppo· de l· ultima· C· de
revo· do· ubi simplex donacio revo
cat[ur]· so· illud est verum ex dispositione
l· oppo· de l· sicud in fine· ff· si cer·
pe· so· ibi fuit de equitate vel me
lius ibi fuit dacio ob causam impropria do
nacio hic propria/ oppo· q[uod] alibi appella
tur· j· ti· i· l· mortis causa in princ· glo·
dicit verum est/ quia ista donacio pro
pria· r· animi voluntas/ et non r[e]s·
o[mn]ia ista non a ponit simul pure
libere et absolute et mr vnuos cc
oppo· de l· si fumus fum· ff· si obl·
naz· ff· ad· l· acquil· et l· cum per
errorem· j· de re· ux· dicit q[uod] fallit
ibi et inde glo· ibi c[ontra]ria qui no
lxit 2o et magistri dicit glo· ista q[uod]
i· ff· si olivaz/ non fuit donacio proprie
/fateor/ fuit q[uod] no· in· l· donacio· de
re· ux· ff· ingenuitatis attat· l· cum per
errorem/ ubi di· q[uod] sciens solvens
indebitum donat ut ibi di· hic dicit
glo· q[uod] est impropria donacio/ ibi dicit
glo· q[uod] est irrevocabilis dacio indebiti
in· l· si cum aur· de solu· et ob· h·
dicit [illegible]· de cave si solvens indebitum
/an exigeat insinuacione/ q[uod] donacio
et pristinis glo· doc· dicit q[uod] non
q[uia] ex causa putativa differt· dumz
non ex causa donacionis/ et ideo non est
proprie donacio/ attat dns Ray· l· si te
ste· ff· 17· de fideiuss· ubi dicit sic
indebitum solutum non posse repete
re cum ad antidoru teneret· igit[ur] de
illa· l· non curo ergo sic dico/ quia so
lvit indebitum cum uxore/ utroque
sciente/ et tunc cum est donacio requi
rit insinuacionem· ut· l· si donacio
C· de condicion· emp· et l· nullas de
condicion· emp· l· ymaginaria· j· de
re· ux· ubi insperat cum mutua ab
utroque intellecta/ et· C· de ux· dot·
l· fi· in princ· p[ro] loco usquali/ sed q[uo]d si
est ex putativa exceptione requireret
licet dans sciat cum non subsee
non pot dici donacio cum accipiens
non consenciat q[uod] ex vt· l· absit
p· e· fiat max· l· liberi homo· ff·
de condicion· emp· Concedo quod si so
lvo indebitum civili· ff· naturaliter
debitum/ cum tunc est donacio/ sed non
vt· l· hec vicissim· p· e· et no· ff· de pe
cu· hic· l· si lege ff· consultum· et l· si
quid post· d· usufr· et j· de re ux·
l· donacionem et l· cum per errorem/ ff· quod
si est indebitum natur· et civiliter
habuit ne locum predicta distinccio
glo· in· l· donacio· j· de re· ux· dicit
q[uod] indebiti donacio/ exceptio quod sic
indebitum utroque iure/ ff· ibi excep
cionem et certe tex· dicit j· de dona
cionibus· l· si quis delegauit q[uod]
est solus donantis veniens ad summam
partem oppo· de l· si donacio· C· e· ti·
ut glo· Venio ad q[ua]rtam parti
culam que est multum subtilis/ et
dicit q[uod] donacio pura sub condicione
resolvenda/ non est propria donacio/ et
ista glo· hic est multum notabilis
et singularis/ et in magna glo·
intro· quod a qua accione repetat
/et glo· dicit q[uod] erit accio pro loco
lib· s· condicio ob causam et p[re]scriptis ver
bis/ et ex stipulatu/ si intercessit
/et non ex vendicacio/ et inde glo·
que incipit et· j· ti· 2a dicit glo·
q[uod] erit condicio ob causam et bene
probat in· l· alia· p· glo· Sed oppo·
de l· fi· ff· de condi· ob causam/ ubi
in nominatis contractibus non habet locum
condicio/ ob causam et donacio econtra
nominatis vt· l· si quis argentum
C· de dona et glo· solent dicere
/fallit in ceteris donacionibus ig· l· fi·
de condi· ob causam et l· pura· ff· de
contrahen· emp· et si inter multas
substinere glo· potest/ q[uia] fine
habilitatem ex causis est vt alibi
non est vera/ et simplex donacio
ob causam dacio et inde doc· in· l· j·
C· de condi· ob causam· possumus dicere
tercio modo q[uod] condicio ob causam habet locum
in contractibus nominatis quia illa cum fuit si
nalis/ que deficit et peram contra
factus fuit vt· l· cum ita et ibi doc·
C· de pact· inter emp· Sequitur
in glo· et accio ex stipulatu dicit
non est dubium/ Sequitur in glo· q[uo]d

dat pscriptis verbis / duo dubia
insurgunt primo ad quid debi-
ta actio pscriptis verbis et pt dari ad id
quod conuenit ut impleatur ut l. fi.
ditatem ff. c. et l. naturalis §. i. et
§. se. ff. de pscrip. verb. Item pot dari
ad rem repetendam / si dare re
dденda est / et conuenit quod sp
ad implendum quod conuenit pscriptis
verbis / datur et ista est dicta inter
pscriptis verbis actionem et condictionem
ob causam ut l. si tibi qui in fi. ff. co
modati / et quod condictio nascatur ex
eo quod agitur / sed quando pot hic lo
cum condictio ob causam et pscriptis
verbis ut l. quociens ff. de pscriptis
verbis dicit quod pot concurrere pscriptis
verbis cum condictione ob causam que
suppsit originem ex alio fonte
ut dicitur in l. in bone fidei c. de
pac. l. i. contrario unde oritur exce-
ptio ut l. in bone fidei sed glo.
videtur velle in l. iiii. circa fi.
quam primo ff. de pac. quod pactum non
pariat actionem nisi per eo quod quo
imponitur vel vestitur contractum
contractibus et sic erit hic sed dic quod
glo. ille loquitur quando vestitur
pactum cohaerentia contractibus / verum est
ut veterem informit sed pariat ve
ram dicit in glo. quod non datur rei ve
dicatio glo. oppo. de l. i. c. de do
nat. quod sibi non glo. dicit primo
re alimentorum spiale et bursas quo
currunt ibi rei vendicatio et co
dictio contra l. ff. usufr. quod admo
dum ca. hoc quod non currit ibi rei
vendicatio dicta / sed melius / quod est
spiale beneficium non tollit condictionem
que est generale ut l. in bello §. fi.
ff. de cap. ¶ Oppo. de l. con
ssione c. de pac. in tempore glo. in ma
solvit / quod aliud in pena adiecta
in dictionem et aliud in pacto l. conssione
aliud in primo pacto sed dic fieri dicta
que verba opponuntur nisi verba dicta
ut res sit in empta et c. ut glo. et
inde ibi item non 2o c. et ibi arg.
et bene nomen istam glo. et dy.
signat istam rationem hic quare di
co res sit in empta / hic totius co
tractus resolvitur / et id non est hic
hic in aliis adnascentibus ut l. in
§. j. de acqui. re. do. et ar. l. vin
m. §. fi. cum dico. ff. de fideius. in
l. conssione c. de pac. ubi comp.
dicit quod illa verba sunt in empta
apponit fictionem retro / sicut illa ratio /

tunc ut ptineat et iste roetes pe. ul.
dy. non sunt vere quod ista verba non pariunt
istam effectum nisi impetrare l. conssione
et adiectionibus in dictionem ut l. pe. c.
de edi. acti. est quod forte frequen
illorum pactorum / id lex fuit de eis spia
lem curam / ponendo titulos spiales
quando quid si pendente conditione tibi ta
dicti animo differendi dominium / an inde
atur tacite appareat quod deficiente conditione
res in empta sit / an non quod reddatur
et illud verum ut ff. de iur. do. l. dotis fruc.
§. fi. cum le. se. ultimis non quod allanti
bi glo. in l. pactibus / quia ptineat
et reditur / non sunt verba directa / inde
glo. istam in fi. que signat ar. contra
et dic ut ibi non venio ad ultima
partem et l. ista ponit dictam 2o
¶ Op. de l. cum veterum c. de donat. cum
imp. so. ibi intimant consultum ulterius
non istam l. quod dicat possessionem et impe quod
si tunc de donat. disponitur. Bartholus

I cum filius. Filius
pot voluntate patris dona
re et pater delegando filium
suum debitorem vel creditorem
qui sibi donare velit donare pt et
exceptio que obstat delegato obstat
ei cui suum est delegatio extra victima
ut exoneretur pater victima. h. d. usque ad
§. si pecuniam ¶ Pro declaratione
huius l. ipsam legem in ptes / ad pri
cipium oppo. quod filius sine patris volun
tate obligatur pmittendo ut l. fi. §. i.
de ver. obl. so. fateor quod obligatur / non
tamen inmittit periculum nisi pater consentiat
et ad hoc hic requiritur patris consensus
contra dicitur hic tenetur ac si fideius
sorem dedisset / quando de quo fideiussore
loquatur / tres so. sunt in glo. primo
ut pater iubens teneatur / sicud tenetur
creditoris fideiubens / et sibi parti
co. j. de ver. ob. l. si filius §. pater / so
pater tenetur ac si dedisset fideiussore
patris iussu ut tercio ac si dedisset
fideiussorem ipsum patrem et tunc pre
dit ista parificatio sic sicud pater iu
bendo consentit filio sic et fideiube
do consentit ut l. exc. c. de cuiat.
et l. si constitutum §. fi. ff. qui cer. pet.
pr. ter. contra / sed contra / quod aliud est iube
aliud fideiubere ut l. i. §. quid quod ff.
quod iussu. so. ut in glo. contrario quod est co
quod si fideiubet non tenetur quod iussu. sed in
mandat iubet ut vero hic / hic quod iussu
et inde de vera iussus est et mandati
ut hic pcedat ut l. si remunerandi §.
si post traditam ff. man. et l. si quis
michi bona §. iussus ff. de acqui. her.
modo si verum hoc retrotrahitur ut l.
fi. c. ad mac. sed in fideiubendo non est
sic quod fideiussionis ratio non est ut p

cedat ut in l. cu. de fideiuss. / no glo.
retractabit. – Bartholus. –

Si vero pater dona. Lege
cu isto . § . ff. q si filius familias . ff. e.
l. edilis q hunc contrahit et hic innuit
/ q si filius no erat debitor / dona
tio no valet contra hoc oppo. de . l.
edibus . ff. q si filius . ff. e. glo. dat
tres so. una / q hic pmissione ubi
traditione fiebat donatio / alij dicunt
q ibi filius ipse donabat volens
donare pse / ideo valz / hic volebat
donare pater q no pot p filium no de
bitorem / io q pr si vult donare
mediante psona filij no debitoris
oz q filius donet pri / et pater illi po
sset donare s donatio inter patrem
et filium no pot esse ut . l . ij . de i offi.
dona. et . l . donat. C. de donat. inter
virum et ux. ff. 2c. s ista no e bona
lec. et reprehendit p . l . et si p patre
impu. et . ff . i . de inrem verubi fi
lius no debitor pmittendo alteri
pot dare patri / p hoc patet q pre
cedens so. no est vera / q de ei pro
missione et traditione p. in . ff. q si fi
lius expresse di. q pr ipse donat p fi
lium

Tercia so. est q filius est
debitor ipse pr. donat ut hic / s qn
no est debitor tn valet / no tn ut
pr ut donare / s ipse filius / s non
plus q ipse filius dabat noie pris
et pater donare videt. in . ff. q si filius
primo rnso et io dicas q etiaz si filius
no esset debitor valet donatio ut da
l . si p patre . ff . i . nec obstat q hic
innuit. q hic sunt contrario sensu q sm
no dz / q resultat primus intellectus
/ nec obstant ille dictiones adversative
/ tn no / q adversant ad sensum no adiunt
/ et io ut heas istam mat. primo filius
ipse donat pse an ipse vult donare an
valeat / dic aut eius donatio incipit
a traditione / aut a pmissione / primo ca
su / aut donat rem castrensis ut qn
castrensis peculij et valet ut p e . l .
filius fa. aut rem adventiciam pecu
lij et valz patre pmittente ut . l . si
nati . ff . fili deb. que h. et no . p . e .
l . filius infine / aut re profectitiam
peculij vel rem patris et tunc valz
ut p e . l . edilibus . ff . q si filius ij . se
cundo intelligendo / ubi in filio / et due
donationes videnti / una qn pater donat
filio / alia qn filius donat eidem
/ nc obstat q pr no pot filio donare
q verum est si dz apud eum remanere
/ secus si statim ad alium dz transferre
ut C. de donat. ante nup. l . si co
stante et . ff. de inr. de . l . pfectitia

ff. plt. de donat. inter vi. et ux. l . si
uxor marito suo ja. de are. facit ad
hoc . l . cogi . ff . hoc . qui soluit . 3z gtra
hoc in . l . si deliquid . infine de i offi.
donat. fit ja. de are. q ibi uxor
marito donavit / s ibi videtur q . l . illaz
dic. glo. q ibi uxor videt donare tn
quia hoc in bonis eius no pot indu
ci quela in offitiose donationis / al
ab initio eo ino ad mulierem pveniret
ut statim recederet / s habet respectus
ad prio. marito si donatio q ipse fe
cit est inofficiosa / s etiaz hoc no
placet p dictam . l . pfectitia . ff . plt
et p . l . cuz in . C . h . ubi est expressus
q alter coniugum no pot suo noie do
nare altero coniuge pmittente / dic
glo. q donatio inter virum et ux. est
phibita a . l . et io ex ea . no oritur
obligatio civilis vel naturalis ut . l . si
no sortem impu. de con. inde q p3
q ei no accedit fideiussor ut . l .
imp . ff . si uxor . de dona. inter vi. et
ux. q sit phibita dicat tex . in . l . in
c . h . io si ure qui donat uxore
pmittente vir donare ipse sibi qre
f. obligatio naturalis ad antidora q
tenet donatarius q esse no dz / cum
sibi nil posset qui nec civilis nec
naturalis / sed hoc q dixi in . ff . q si fi
lius ij . io locum in filio donante pa
tris voluntate rem patris / et sic
sunt due donat. io / q filio no tea
net ii dicta obligatio naturalis / que
no est phibita inter patrem et filium
/ ut filio quam abstinebo ut . l . si qn
/ et sic filius videtur donare / cum
nil civile remaneat apud eum
s posses tn dice / immo inter rema
nendi pt devenerat donat. so . illo
pot gtingere delicto donatarij q
no debemus attende ut . l . inter stipu
lantem . ff . sacram / si no posset re
novari ex pria conventione / tunc secus
esset ut dicam . j . circa donat. can.
mor. si vero donatio filij incipit
a pmissione / tunc valeret ut filius
ipse obliget ut . l . fi . ff . i . de ver.
ob. tn no preiudicaret pri i peculio
nisi gsensisset ut hic / Bo quia quid
si filius dat ut pmittat p patre
volente donare / an valeat dic a
incipit a traditione / aut pmissione
/ primo casu aut tradit rem castrensis
vel qsi castrensis peculij / et valet et
sunt due donat. si filius donare
volebat ut hic . v . cu vo gntia . l .
filius fa . p . e . aut rem adventi
ciam peculij . et valet eadem rone /
et erunt due donationes aut rem

prius vel perfectum perueniat et valet
et vna tamen est donatio et ipse pater do
nare videtur ut ff. e. l. in edilis § quia si
filius i. reso. Si vero incipit a pro
missione, aut tunc filius erat de
bitor patris aut non, primo casu qui
prius est debitor tunc pater videtur do
nare ut hoc l. ij. reso. aut non est
debitor et secundum glo. non valet secundum la
de. cre. sic ut l. et io. et l. si pro
pre in principio de inrem verso i. § fi
lius ro. quia filius ipso actu obligat
patrem naturaliter cui donare vult et sic
videtur delegare debitorem. Tercio quid
ergo in dubio si filius soluit pro patre
ei cui pater donare volebat vel alias
tenebatur an videatur filius facere
animo donandi vel animo rehabendi.
Ro. aut filius incipit a tradicione
et in dubio presumitur animus donandi
ut C. de donat. al. de neg. ge. l. si
filius et ibi nota. aut incipit a pro
missione postea soluit et tunc videtur
facere ueritate precedentis obligationis
animo rehabendi nisi aliud appareat ut
l. heres § si filius ff. fa. her. et
dicta l. si pro patre in principio. Circa
solet formari quod si filius promittere
patre donare causa mortis queritur utrum
pater filio inuito posset reuocare
et videtur quod sic ut l. in edilis § si fi
lius ubi dicit quod pater videtur donare
et requiritur eius est velle. Sed contra
§ quod si filius ij. ro. ubi dicitur
quod ipse filius donat quod patet et re
citatur dominus hoc per l. nec sub C.
de donat. causa mortis et dicit quod filius
donauit causa mortis rem suam filii et
ipse filius videtur donare nec pater potest re
uocare quia rem suam donat ut ar.
l. fi. § filii famil. ff. de bo. quod h. aut
non prius et tunc potest reuocare quia
ipse pater videtur donare ut ff. qui et a quibus
l. siquis hac l. § si filius ubi p
batur hec distinctio ar. dicti § quod si
filius. Sed ista videtur contra dicta
superius quod ipse filius donare videtur
quia patre consentiente donat res
patris et ideo reuocatio prius est
uana credo dominus do. viij. et secundum ten
eam quia si pater donat filio tunc si est
recessiua a filio irreuocabilis. Sed si
est remissa ad filium aliquo pacto vel
expresso non valet illa donatio quia pater
non donare filio quia contra hoc accipere
filio ex hac donatione dominium cum
quod esse non potest ut ff. dixi et ideo
ipse pater videtur donare et ipse potest
reuocare ut ar. l. pure § pen. et
l. apud celsum § apud iul. ff. de do
li. exce. remedium quod est quod pater
promittat expresse non reuocare sine
voluntate filii non ipsi filio, sed ei cui

donatur vel notario publico stipulanti
et recipienti nomine eius cui donatur et
hec vera si est donatio causa mortis et
filius in potestate. Sed si est filius ema
ncipatus dicam ut h. in i. l. hic prout in textu.

Si per eandem. Donatio simplex
conditionalis valet conditione existen
te post mortem donatoris. h. d. quod
habet intellectum furente quidam sine in
mente et si hoc furente facit dubi
um quod per furorem reuocatur mandatum
ut l. siquis alienum ff. de acqui. her.
Oppo. de l. sub conditione ff. de solut. so.
ut ibi. Oppo. de l. eius qui § quatenus
ff. si cer. pe. so. ut dicam in § precio.
Oppo. de l. si ego § si rem ff. de iure
do. so. quia dicit et donatio est simplex
et tunc sufficit conditionem extare post
mortem donatoris ut hic, quia non est
donatio simplex sed donatio obiectum
et tunc loquitur l. si ego § si rem ff. de
iure do. cum enim tunc sit contractus
inchoatus sicut penitencia reuoca
tur ita morte soluitur furore dotis ut
ibi. Sed quid est simplex hic quod est condi
tionalis quod non simplex ut l. i. § ij.
ff. e. Sed dico quod conditio hic non respi
cit quomodolibet donatoris sed ius re
spicit conditio ut ff. e. l. i. § i. Item

Sed siquis mihi. Manda
tum de soluendo extra donationis
morte mandantis finitur. h. d. iste
§ est subtilis et sic mandatum de
mando finitur morte contra ff. pre
§ so. i. manauit donatarius pecu
niam mandauit unde causa mandatum
distinguere ut ff. pre. causa mandatum ma
dauit dicit ut hoc §. Oppo. de l.
hoc iure § siquis dederit ff. e. so.
ut glo. et hic oppo. de l. si sponsus
in principio et l. si uterum § idem mar
cellus aut sed idem ff. de donat. inter
vir. et vx. so. aut ille esset adhibi
tus a donatario et pro inde est ac si
esset mandata sibi secus si ab ipso do
natore et mandatore fuit adhibitus
ut hic. Oppo. de l. si ego cum vinum
lec. ff. si cer. pe. et l. si pupilli §
i. ff. de neg. ge. Ro. aut instum habuit
donatarius ante mortem donato
ris et pro inde est ac si esset manda
tum secus si ante morte non habuit ta
tum ut hic. Tunc vero ad instar cum ma
datum morte finiatur. Oppo. de l. § si
quis mancipiis ff. de institut. so.
mandatum vniuersale morte non fini
tur ut ibi secus in particulari ut hic.
Oppo. de l. eius § quatenus ff. si
cer. pe. so. a morte mandantis et
conditio mandatum est mutata
et tunc extinguitur mandatum.

valet
donatio

vniuersale ut l. eius qui ff. quibus no.
al' secus Oppo. de l. illam. C. de
donac. glo. dicit plene dixi in l. si
quidem/ sed ista est solucio mandati
morte extinguitur. nisi sit mandatum
in re sua ut l. illam. Op. de l. si
quidem. C. de act. et obli. ubi man
datum in rem suam extinguitur mor
te mandantis/ hic intelligo l. illam
quod finitur morte mandantis qui non
sit heredem/ quod tunc non est ille cuius
nomine agere posset tunc agitur utilis ex
persona sua. secus si heredem supra
ultimus oppo. de l. fundi. circa finem
ff. de acquir. poss. glo. hic soluit no
te ea mente dicit glo. refert aut
quis mandat aliquid ad quod tenebatur
de necessitate/ et tunc extinguitur morte
ut hic in glo. idem no. in l. eius qui
in prouincia. ff. si cer. pe. et inde istam
glo. que incipit hec ecia. cum ibi lex
non videtur finiri 2a. Ex glo. oppo. ad
istam so. de l. si defunctus. ff. de procur.
ubi mandatum adiudicia morte fit
re integra Ol. dicit quod mandatum
ad id quod post mortem fieri possit non finitur
morte/ secus si possit non cogitur
quod sufficit procuratorem patet/ ut ad
necessarius mittitur in possessionem 2a sit 2a
ut l. sat. de mu. vo. 2a sit morte
finitur Oppo. de l. si non non ren
nandi. ff. si. B. man. et p. t. i. l.
mortis causa. ff. tercia. ubi man
datum finitur morte. glo. soluit quod
mandatum quod confertur post morte
morte non finitur ut hic. secus si debet
fieri ante mortem Oppo. ad hoc
de l. cum pr. ff. cum meno. B. de l. ij.
glo. allat illam l. et ibi dicit melius
quidam est mandatum expediendi
post mortem et dicit ut dixi/ quia
est mandatum quod debet expedi in uita
sed effectus confertur post mortem
ut donacio cum mort/ et tunc disting
uitur/ aut secus finitur aut ignorantis
ut l. cum pr. ff. cum meno/ distinguere
ergo potuis ate ipso/ id quod tangit
in l. mandatum. C. man. sed michi
dicit perfecte/ expeditus habens nunquam
perfectum/ et expeditus aliquid intel
ligitur l. ultima. ff. de solu.

Tercio X./ defectus cause final'
parat donatori condiccionem ob causam se
cus in defectu cause impulsiue. hic de he
nus declarare que sit causa final' et que
impulsiua. 2o an deficiente causa de
ficiat effectus/ nec dy. nec alij
bene declarent/ Oppo. de l. siquis
prodeperaciem. C. e. glo. dicit ibi speci
le/ tamen dicit quibuscunque datur ob causam fi

notabilem ut piam in dubio causa fi
nalis presumitur ut in ubus ut redimatis
captiuos. ut dicit l. siquis prodep
cie/ et l. si eo. impu. ff. demi. de mo
que est ro quod si datur ob causam fina
bilem tunc videtur velle quod fiat ista
tuitum cause/ quia forte at non dedisset
sed quis quod in dubio/ et glo. dicit
quod non presumitur final. et dicit dy. in
tencio glo. cum aliqua adiectiue et
ponitur donum sine/ et illam adiectiue
ponit in c. decet ex. de re iu. li.
vj. cy. tractat in l. generalis. C. de e
pi. et cle. guil. de cu. in l. si pecu
niam. ff. de condi. ob causam speci
ali. de diffinit. et alij. ff. post hec
sed quicquid seruatur necessario intelligere
et non obseruant est quod equiuocacio
est tamen aut secus quod est conditio mo
dus et causa in expositis et omnia ista
assumuntur ut causa in ista materia/ aut
causa apparent per modum conditionis
et non est dubium quod condicio est causa
final' et ea cessante cessat dispo
sicio ut l. cedere diem de v. sig. et l.
qui heredi in fine. de condi. et demon.
fallit in aliquibus notatur in l. i. C. de
insti. et substi. per glo. et cy. et dy.
in c. impetum ex. de re iu. li. vj. et
l. intestato. ff. de condi. 2a de mo. quia
causa finitur per id 2a in toto ff. de condi.
ob causam/ modus assumitur per ca et in
omnibus contractibus in uocat do ut fa
cias 2a ubi assumitur modus per cau
sa et videamus an modus sit causa
finalis ut impulsiua. et dic quod
modus iste ut causa respiciat utili
tatem alterius quam eius cum datur ut
do tibi centum ut emas fundum
meo/ tunc presumitur finat ut l. ticiano
pu. ff. de condi. et demon. et l. q
ubus diebus in fine e. ti. et l. si ti
bi pecunie de l. iij. quia respiciat eo
modum eius cum dat. et tunc aut
ad futurum actus causa requiritur de ne
cessitate et tunc causa finalis presumi
tur ut l. sed si mor. ff. si. cui. l. se
ff. de donat. inter vi. 2a vx. quibus
de necessitate non requiritur. causa 2a tunc
quod ille modus respiciat causam fauo
rabilem et piam/ et presumitur finat
ut l. si ergo impu. ff. demi. do. et
l. siquis prodeperacie. C. e. et hoc
in pana fra. frater qui donat/ aut
non est causa fauorabilis et pia. et
tunc impulsiua presumitur. ut l. tricechi
ij. ff. de condi. 2a demonst. dixi
causam finalem presumi. an cessante
illa causa cesset effectus/ et petere
petit/ et dic in ultimus notabilius
si illa causa per modum nisi adiecta ce
ssat per rationem fortuitum/ non potest

repeti. ut. l. si fundum per fideicommiss.
ff. r. b. de l. i. non ob. l. tuo. C. d. si
cum ante impr. de qd. 2 de. 2 ibi dicit
in contractibus vero si ista causa cessat
repetitio datur ut hic et in toto
titulo de condi. ob causam. ¶ Causa
sunt. cum que de preterito ut l. damus
ff. de condi. inde. et l. si ita legatum
non inst. ff. de condi. inde et de hac
quedam est causa l. et preterit. finalis
ut l. cum tale ff. eum de condi. et
demon. nisi aliud expressum in re
peritur ut l. iii ff. sororem ff. de positi
ita di. contr. sed verius est quod glo.
in dicto. ff. eum, non dicit de causa sed
dicit de ratione l. quod si hec ratio, hic lo
cum observantia l. et de futuro c.
ut l. cum inter. so. ma. causa que est
de preterito, pone enim quod non fuit verum
quod illa talis forma inquietauit per
torem uel quod in persona quis ponere ac
cideret illud quod dicitur in auct. de non ch.
2o ins. impu. certe non incantur
dispositio, quia illa est impulsiua que
instituit et isto modo assumitur dumque
ista causa cessante cesset effectus et
dic quod non ut ff. secundum. si neque a
nobis causa propone, sed si quis ut
cessante causa l. cessat effectus 2 sed
a est actus perfectus 2 cessante
causa non cessat effectus ut l. si
vir libri, a est actus confirmandus
et tunc si sunt reliqua, et non cessat
effectus ut l. ii. ff. r. r. amo. et
l. ex duobus domini et pupil. et l.
sed si viuis ff. de inst. i. de quod aut
nulle reliqua supersunt et tunc ces
sante causa cessat effectus ut l. si vir
li. et l. generalis de epi. et cle. quod
est causa nobis 2 tunc aut apponuntur
in ultimis voluntatibus sive in contractibus
et dic plene ut supra de condi. et
demon. l. demonstratio ff. i. in prin.
et in vi. que et per totum, esset longa
lectio ideo hic omitto. Bartholus.

Eciam preterit po

sitam ¶ Oppo. de
l. siquis argentum
ff. pre. C. cum ubi per
ptem debet fieri sed per promissionem
personam fieri non potest scripto ut l.
ii. de v. ob. ff. 2c. sed dic quod fit hic
traditione, secus si in promissione
sicut ista tempora, secus hodie quia
inde pro ut l. siquis argentum
C. e. dicto. i. e. l. abinde.

Affectionibus ¶ Oppo.

de l. i. et ii. ff. de qd.
ob causam, glo. dicit quod
si fit per traditionem non

pot reuocari sed secus si per promissionem
ut hic in glo. et l. iii. ff. sed quod in alt.
a. de condi. ob. tur. cau. sed ista glo.
reprehendit per dot. C. de condi. ob tur.
cau. l. ii. quod meretrix turpiter facit quod
est meretrix sed non turpiter accipit nec
per traditionem nec per promissionem et hoc
plus placet ex qualitate l. preuius
scilicet ex qualitate que est in milite
et in more ut hic glo. dicit, nec ob. i. de
act. et ob. l. si. nisi quod ibi meretrix re
misit alias, et sic turpiter, quod in a lor
quod aliquis promisit meretrici, Oppo.
de l. ii. C. de dona. inter vi. 2 ux. so.
speciale in milite. Ry. mat. dixit quod si
cum miles non pot donare meretrici
ita nec miles celestis militie, quod in
telligere qualiter inquirat clerici, adduc
cebat l. miles impu. cum glo. i. de re.
indi. ex. alijs modis ut glo. Quid
cum quis posset legare istis meretricibus
meretricibus, dic ut l. miles ita ff.
miles. de testa. mili. Bartholus.

Qui scienter ¶ Oppo

de le. si cum in ff. de do
lo. so. ibi cum quod fit la
pis exemptus, datur
de dolo hic post quod est exemptus
datur in rem Oppo. quod datur ex eo co
tractu. so. hodie semper datur ex eo co
secus 2 ista tempora quod ex pacto inde
non nascebatur actio, quod quidem qualiter co
noscerem exceptionem a quodam ratione et inde
glo. declarantes, et incipit. s. pd
ut, dixi in l. dotem. ff. qui maiores
ff. tr. i. quam venit dato premio in quam
venit operis fiendum tunc est emptio
quam venit premio operis fiendum pacto
dando, et tunc est locatio et hoc vult
glo. hic posita. Bartholus 2c.

Alius filius ¶ Fil'

qui habet liberam peculij
administrationem non pot
donare nisi ex iusta causa
uel patris permissione, uel ex qualitate
persone aliud probatur. Ite cum mortis
donare non pot sine expressa patris
concessione, nisi in castrensi uel
quasi castrensi h. d. usque ad fi. ¶ Op.
ad mac. l. i. ff. si. glo. non soluit dic
2o quod in odio feneratoris, Item dic hic
quod non pot causa mortis 2c. ¶ Oppo.
de l. alienatio. ff. donat. i. denar.
signi. dicit glo. aliud si proferat a l.
aliud si ab homine, et sic appello do
nationibus prolata a l. in fi. donatio
causa mortis, quod est non per statuta
sed Ja. de are. reprehendit et bene, quia
ibi debent intelligi 2o quam sit
feneratorem, ut l. non alienum. ff. de l. iii.

al' secus

et . l . i . § . fi . ib . qui nanc . ff . de exact .
§ donacio ca mort/ no est pp'e dona
co ut ff . e . l . gl' 2a . ad . l . alienat' . Ro
q ibi ponit' genus alienacionis ide do
nacio ca mortis comphendit' ¶ Ero
quid si est concessum filio apre/ q
faciat testamentu/ dic ut in glo . et
io quid in adventiciis dic ut in glo .
et dixi . l . ii . ca pri . et glo . ista . l .
est no ad multa pmo concedit' po
testas arbitriu liberu/ an posset mi
albus ledere her . l . inpuis est mar . l
q no/ q est vir 2 plene examinatur
de ver . signi . in c . sepe in clem . d . no
sit tam in glo . sup ubo defensiones
ubi bn allegat ego dico q est casus
expssus . ff . de testa . mili . l . cu filius
comcta . l . i . c . h . Quid si est dau q
ptas possit fac'e ad sui voluntatem
nu q possit i ique age ut l . cu quida
de . l . ii . contra est ve q ea tacite
ius in exclusus ut l . creditor . § . lu
cius manda . et est expssu in dicta
l . cu filius quicta . l . i . c . h . ¶ Ero
quid si est dau q ptas nullaz iur
solempnitatem teneat' obsuare qd
ista uba importent/ Ro tollit' ois
solempnitas iur ciuilis/ ea vo que
sunt de iur nali ul gencium remanet
unde cu de iure nali ul divino/ ul
re duoz ul triu stet oime ubu suffi
ciet de maleficio constare p duos te
stes ut pbat' de testa . mili . l . i . et
l . divus et . l . licius . c . h . hoc appz
etia i restitucione natalium/ inqua nil
aliud fit nisi q no obstet solep
nitas introducta/ anime § reducat
ad pstinu ius nale ut . i . de na
tali resti . l . ii . et qui . no . na . effi .
legi . § . liceat/ § an tu no po
sit auferri defensio/ et no/ cu
defensio sit de iure gencium ut l . vi
de iusti . et iur . no . in . l . pax . ff . de
pac . in glo . ma . expssa de re iudi .
c . pastoralis . § . ceteru/ Item an hui
vigore potuit testes examinare p
te absente/ dico q no/ q hoc esset
auferre aliquam defensionis spe
q h' no lis iure gencium cu dicat
decretu nullo iure lite pte abs
te . iii . q . ix . c . omnia/ 2 m' absens
Item an posset tu recipe testes
sine iuramento/ ul diebz feriatis
in honorez dei/ puto q sic q hec
solepnitat' fuerunt inducte iur
re ciuili . gl' 2a . ut dau est . p iu
ramentu testis pot remitti pro
pan ut no . ff . de fe . l . i . cu pui .
gl' 2 . l . p . solepnitas feriarum
inductas in honorez dei pot

tolli p . l . ut . l . privatis . c . de feri
ar . gloa in dicto . c . sepe . de v . sig .
in clemen . § ibi alia uba sunt
¶ Item an ptextu istoz uboz potest
admitte' in testes psonis iure phi
bitas . Ro quedaz sunt testes de qui
bus ipa nalis ro suspicionis hz ne
ctus dicunt ut i metu capitali et
qui conspiracionem fec' contra me/ et iste
no admittet ut ex de symo . c . per
tuas/ q bn pbat ut eum phibitus
ipo iur gencium/ Quidaz sunt qui
alia rone phibent' qr fuit statu
defectuz/ et hic admitte/ aut status
eius est nullus et de iure gen
ut sui et dapnatus metallu qui
pdiunt ea que iur gen . sunt/ et no
admittent' q pdiunt ea que sunt
iur civil tn ut tohu ut deportati
i insulam/ ul inptem ut infans
ut l . consuetudim . i . de uar . et ex or
dina . cogni . et isti possunt admit
ti ut pbat' de testa . mili . l . neqz
ei . § . i . et ii . qincta . l . eiusdem
h est casus/ pdicta vera nisi uba
statuti aliud dicerent . Quid eniz
si diceret no obstante solempnita
te iuris/ tamen de maleficio co
stet l'ie/ et hoc q dicit constet l'ie
in pbacione requirit' ordo iur/ licz in
alio processu secus ¶ Ero est notab
her . l . ad . q . q' hui de facto/ quidaz
institor pluriu i hac ciuitate a
quadaz societate de florencia ci ple
no mandato imputabat societati
quasdaz expensas factas i hono
rem mercatoz/ qui secu' contrahebant
de pot si iusta ca fecit ut hic
tu contr . certo fuit/ tn videtur hic
q in donacione requirit' mandatu
sive concessio specialis/ et tamen
sufficit si dicit contr' . donare
etiaz si no exprimat quid et cui
q est no . vi . q . l . siquis in bona
§ . ulti . ff . de acqui . her . et q
id q no . p ep . c . etiaz p precariu
insti . agi . po . l . i . ubi dicit/ q no
sufficit dic/ fiuo te precariu ad pe
tendu restorum inquo opus fuit
§ debeo eum exprime dic gl' quz
requirit' spale mandatu favore
mandant' et . l . no psunt eu ci
generali mandato hr voluisse
concedere/ et tu sufficit cum q re
quirit' spale mandatu exprim
in genere ut hic fuit q no . ff . de
proc' . l . proc' . c . q ca . eo . l . fi . ex
pssu de offi . vica . c . ii . 2 . iii . li .
vi . et de proc' . c . qui ad agendu
li . vi . et de proc' . c . no pot . i de
men . fallit in adicione her' dita'
qr magnu pradu q ibi ultim .

ut ff. iussu ubi requir. p̄ticula
ris expressio per modum qui ibi de
ite fallit in ca. matrimonii simi
liter magnum preiudicium ut l. quatre
de edi. imp. ad regulam que unde
dicere quod in ca. restitutionis sufficit dicere
ad petendum restitutionem quod compensas fuit
item in filiis in l. non solum ff. si. 2. l.
pomp. in prin. de pecu. ad quod facit
quod dicitur fieri novationem quod fit istis verbis
generalibus ut l. novatio in prin. de no.
et postea non tamen sufficit fieri verbis
generalibus sed omnibus ut ibi patet quia
requiritur speciale mandatum primo in sumo
rem adversarium qui dubitat ne pos
tea dominus reversus dicat se de hoc
non intellexisse et sic adversarius da
mpnificetur et hic requiritur quod expri
matur singulariter non sufficit generali
tate ut C. ad treb. l. cum ita ff. i.
et de elec. c. pen. li. vi. et de pro
cura. c. non pot. videmus enim ubi re
quiritur ita expressum mandatum ne dominus
postea dicat se non sensisse et con
tra penas potius de elec. c. i. li. vi.
ergo videtur hic quod in donatione causa mor
tis requiritur quod hic exprimatur facit
ad id quod dicetur p. ti. i. l. tamen ubi ff. i.
[C]erto videtur quod non est necesse quod
hec promissio fiat in primo actu do
nationis sed ante sit causa premium
vel expletum ut C. de acqui. her. l. si
quis mihi bona ff. iussu sic fa
cit quod consensus quem prestat pater filio
agenti in iudicio ut posset certam
consensum prestare ubicumque et quocumque
et quomodocumque modo per hoc facit quod
tu ne ff. de decu. l. honores ff. si.

[I]n edibus quam do
nat sponsam videtur dona
re in edes. hoc dicit

[E]x reb; donatis. iste
est non. ff. et in glo. magna legum
duobus modis et idem per dubitatione
tenendum non summo [O]ppo. de l. in
deamus ff. si ex ca. C. de usufr. so.
ex tempore more in contractibus bone fidei
fructus debentur. sed donatio est stricti
iuris non post litem contestatam ut l. cum fundo
in prin. C. si certum pe. plene in l. si fi
lius ff. si. p. de v. ob. [O]ppo de
l. nesennius ff. i. de re. iudi. so. ut
in glo. [Q]uero an donatio contractus
sit nominatus. glo. dicit quod olim e
rat contractus innominatus hodie nominatus
cum solo consensu contrahatur ut no. in l. si.
C. de condi. ob. ca. et l. in quam
ff. i. de pactis et C. de condi. ob
causam l. ii. et l. penul. C. de contra.

emp. sa. ba. in dicta l. ii. C. de condi.
ob. ca. dicit quod olim erant contractus
innominati et etiam hodie via licet con
tingeret quod contractus qui celebrantur
consensu essent nominati non tamen hoc erat
ea ratione quod consensu contrahebant. io. et
alii doc. dicunt quod olim et hodie
erat contractus nominatus quod donatio est
elegantius nomine ut dicit in l. ii. C.
de condi. ob. ca. per eo. quod placet quod ille
contractus qui non stant in nomine generis dicuntur
nominati ut no. C. de rerum permu. si.
fina. sed hic est huiusmodi ergo et cetera. pre.
in contractibus innominatis locus est peni
tentie ut l. si pecunia de condi. ob ca.
sed non in donatione ut p. e. l. aristo. ergo
non est contractus innominatus. pre. si donatio
fiat per stipulationem constat quod est contractus
nominatus ut l. ii. in fi. C. de pac. aut
fit traditione et sic re et idem cum hec
ac elegantius nomine et stricti iuris est
hic effectum ergo et cetera. ut dicit in glo. mandato
et depo. ro. C. de pactis l. iure gentium
ff. i. et si. in glo. [Q]uero an dona
tio sit contractus bone fidei hodie hoc
quod sit ut hic patet in glo. quod non probat
ut l. cum qui p. e. et ibi dicam et eti
amne contractus talis mutatio non requi
ritur. pre. non sequitur contractus est nominatus
ergo bone fidei quod patet ex eo quod dixi
de stipulatione que constat esse stricti iuris
ut l. consensu de act. et ob. et insti. de
obli. que ex consen. in fine. pre. non sequitur
consensus contractus est bone fidei ut patet
in contractu emphiteotico C. de iure em
phi. l. i. et tamen non nominatur in ff. acti
ille vel iste contractus donationis et sic
est stricti iuris et in donatione causa mortis
dicam p. e. l. cum quis. Bartholus et cetera.

[Q]uod filius. donans
hic pr. et lege totum in patre et
filio. si filius donat nomine patris ipse
pater videtur donare hic de prima pr.
et hoc sine incipiat a promissione
sine a traditione et sine res sit patris
sine filii ut plene dixi C. l. ii. cum
pri. item si filius donat rem patris
nomine ipsius filii tertio ipse filius do
nare videtur illi tertio et pater filio et
si opponitur quod inter patrem et filium non
cadit donatio dic hoc plene dixi C.
l. ii. cum pri. ut intelle hic ratio ex his
in duobus casibus et hic non habet
dubium in donatione causa mortis dic ut C.
e. l. ii. Bartholus doctor legum.

[D]onari non pot. [O]ppo.
de solu. l. si debitor. so. ut in glo.
dominum oppo. et videtur quod tutoribus per do
nato non hic locum. so. ut in glo.

Absenti / res do-
nata non
queritur absenti per se ipsum sed
per servum si tradens
hoc agit h. d. ¶ Quid
si ego mandavi non existenti dico donatio
fundi/ ille hoc audito dicat/ mihi
placet an erit perfecta donatio dic
quod non/ quia non interuenit manus vel
epistola. ut no. ff. de acq. et obl. l. absenti.
et. s. de contrah. emp. l. i. in fine/ fa
cit quod no. c. de sacro sanc. ecc. l. illud
de peculio. le. l. peculium. §. pte ste
fundus. l. facit ad id quod dicam. i. et.
qui intellige donatarum prelatis in aliis
ad quorum prelationem elegerint quedam in
prelatum queritur an prelati possint
eam renunciare/ antequam acceptet ut si il
li sit quesitum ius adeo quod non possit
fieri renunciacio/ dicit Jo. de bel. dispu
tauit quoddam istorum intentionem istius et
quod non possit renunciari/ facit c. cum inter
et c. publicato. ex. de elec. quod ex eo
la electione quesitum sit ius ut nota in
l. procuratorem. c. de iure. om. iudi. facit
de condi. et de iure. l. publius in prin.
et quod ibi notatur/ sed primum quod posset re
nunciare/ videtur. isti. l. et l. si absenti.
in prin. de acqui. poss. facit quod dicam
de mandato/ quia re integra voluntate
mandantis. ut l. si pecuniam in prin. de
condi. ob cau. et s. man. §. mandat.
Jo. bel. soluit/ antequam acceptet hoc
modo/ quedam est electio/ que perfecte
ad eligentes non spectat ut canoni
ci dum eligunt episcopum/ et confirmacio
spectat ad superiorem et tunc canonici non
possunt renunciare ut c. cum inter et c.
publicato ex. de elec. quedam electio tota
spectat ad eligentes/ ut aliis ad
quos spectat tota electio prelatis et preter
prelatum renunciare/ ar. eius quod dixi de
mandato. et s. e. l. ii. §. si quis do
natarius/ sed istud videtur contra c. si ab
senti ex. de preben. li. vi. Et ideo dicas
ut decanum istius pastorum et aliorum
ex electione acquiritur ius/ et ideo va
riare videntur nam quedam videntur
velle quod per solam electionem acqui
ritur ius electo/ habet non administratio
ut in auth. de defen. ciui. §. sed interim
et l. publius et quod ibi no. de condi.
et de mon. et l. procuratorem. c. de iuri.
om. iudi. et ibi glo. Et quedam vero
videntur requirere publicacionem et ac
ceptacionem ut l. fi. c. de decur. li. x.
et per hoc facit l. ult. c. de consul. li. xii.
et ibi nota/ quedam sunt leges
que videntur requirere publicacionem et
acceptacionem/ et quod incipiat gerere quod
videtur regulariter. ut no. in sta. qui
non ius po. pa. sol. §. filius. c. de
epi. et cle. auth. sed episcopalis/ et modo
vero sunt contra que de elegenti. §. ubi
tex. et ibi glo. et mo. de administra
tione. §. ult. coll. vii. et pro declaratione
horum et predictorum quod dicitur quod quedam est
electio que spectat ad munus quod de
necessitate cogitur subire/ et tunc ex ele
ctione acquiritur ius absenti et ignoran
ti ut l. illud. et l. se. s. de mi. et tu
to. ab his/ sed istud ius non prodicant
sibi si non administrant/ nisi a tempore sci
encie. ut l. et si scivisses. c. de ad
mi. tu. et l. quidam decedens. s.
de admi. tu. vel a tempore quo cepit
esse notum prius et videtur tenere et
innuit glo. in l. et si tutor. c. de
pe. tu. et de isto loquitur glo. que est
in l. procuratorem. nam officium defensoris
subit per decurionem sicut tutor. ut in
§. interim in auth. de defen. ciui.
et isto casu cum absenti sit ius quesitum
licet non administrat/ donec sibi tra
ditur. ut l. ulti. c. arbi. tute. non posset
renunciari et alius eligi. c. inquilin
ex. ept. l. prohib./ et idem dico
de electione ad aliqua officia in civi
tatibus/ quoddam est officium quod defertur
alicui voluntarie/ isto casu/ aut ille
qui eligit. eligit ex necessitate/ et tunc
electio non pot variare ut c. cum inter
et c. publicato. ex. de elec. c. si tibi
ex. de preben. li. vi. et c. grm. de re
scrip./ est enim functus officio suo
semel eligendo ut l. si iudex. j. de
re iudi. sed electo nullum ius acqui
ritur nisi acceptatione facta/ ut dicit
c. probat. et sic loquuntur omnia iura
predicta que requirunt acceptacionem
ut c. de consul. l. fi. li. xii. cum simi.
alle. et illa iura que requirunt quod
incipiat gerere quo ad aliquem effectum
s. quo ad percepcionem salarii/ ut dicit
c. de administratoribus/ vel quo ad hoc
ut liberetur a condicione civitatis ut al'
l. allatus si vero elegit non de neces
sitate/ et tunc antequam acceptet/ pot
renunciare ut hic et l. ii. §. sed et si
quis donatarius. et l. si absenti.
j. de acqui. poss. non. qui prelatum
elegerunt/ aut sunt illi qui tenentur
necessario eligere ut potest in aliis officia
libus/ et tunc non possunt renunciare
ut dicit cum sit tibi/ sed quando est ut ad
inciam vel consimilium generale posset
renunciare/ idem si eum ipsum elegisset
cum hoc facit ex voluntate.

Quum de donacione queritur

in extimacione donacionis

fructus non computantur. h. d.
Quum ex donatione.
donator tenetur in quantum
facere potest de dicto ere
alieno nisi ex eo debe
at. hoc dicit Bartholus 2°.
Qui mutui donatum.
Ista est bona. l. rei do
nate nobis dominium querit
per nos et per procuratorem
nostrum si tradens hoc agat licet
recipiens machinetur. h. d. pro
declaratione glo. dividas eam in du
as partes, quia primo loquitur in procura
tore qui non est verus, 2a in procu
ratore 2a ibi, Item contra ff. de acqui
re. do. Item scias quia glo. istam
materiam tractat in l. si ergo de neg.
ge. et in l. 1. §. per liberos ff. de acqui.
poss. et hic dicimus, ut ibi non labo
remus, C. tractat in l. 1. de acqui. poss.
¶ Oppo. ff. de furt. l. si falsus
§. 1. so. ut in glo. Item oppo. de l.
cum quis. §. 1. ff. de solut. so. ut
in glo. et bene et de hoc ultra per
procuratorem ignorantem acquirunt dominium
glo. variat non dico hic ex eadem
ff. de solut. l. cum quis. §. ¶ Op.
de l. si ergo. §. de neg. ge. glo.
solvit ibi in procuratorem eius qui quo
recepit, sed ista non est bona, quia
ibi dicit debitorem in nullo posse libe
rari, quia non erat procurator debent
quod posset renovare ut l. quod si
quis donaturus. §. 1. et alij di
cunt ibi in procuratorem generalem, hic in specia
li, 2 tamen non tenent hic et infra
de probat. c. accedens, sed ibi reprae
henditur. Solve ergo quod ibi in pro
curatore sine mandato, hic cum
mandato et quod dicit ibi procurator i.
procurius ¶ Concludo igitur
quod per gestorem non acquiritur
dominium nisi ratihabitione secuta ut
l. cum servus. §. 1. ff. de acqui. poss.
et dicimus in l. si ergo ¶ Sed nunc
quid de quarta persona an acqui
ritur dominium sine ratihabitione, 2a te
nes quod intervenient ratihabitio ut l.
dicemus. §. 1. B. deposit. et ibi tex.
et glo. l. si fideiussor in fi. B.
de neg. ge. facit quod non. ff. et l. do
nationes. §. spec. et primo. h. d.
expresse in deo. c. accedens de
prob. Sed nunc, an ratihabitionem
secutum eius sit dominium, et glo.
non. in dicta l. si ergo et videtur te
re quod utrumque sit nullus, per eadem tex.
ff. de solut. l. cum quis. §. si debi

torem, sed credo quod sit tradentis, quia ab eo
non recedit nisi alteri acquiratur ut l.
nec utile ex quo eam. ma. et l. si quis
in §. dicta ff. de acqui. poss. et est casus
expressus in l. cum quis. §. debitore
ff. de solut. in §. aliquam, et ibi glo.
hec et hoc tenens communiter doctores et ol.
2 omnes moderni ¶ Nunc venio ad
2am partem glo. que loquitur de vero
procuratore et videtur quod non acquirat domi
nium ut l. res ex mandato ff. de ac
qui. re. do. quidam ut mar. dicunt
ibi in generali, hic in speciali procuratore, istam
autem opinionem reprehendit jo. per l. si duas de
admi. tu. 2 quod tamen vult generale quo
ad omnia, aptum speciale quo ad speciem
petens istam opinionem mar. ut refert
ey. in l. 1. C. de acquirenda poss. in
2a ut tria op. et dicit ipse in acqui
rendo dominium et possessionem valet
magis et non procurator ut l. quod meo. §.
procurator ff. de acqui. poss. et sic tamen
intentus directo querit domino et sic
probet videtur nostrum, non sibi prius
querit et post domino ut dicto §. procurator
nec generalis procurator non potest acquirere ut
intentus ut l. multum. C. si quis
alteri vel sibi sed procurator specialis, quia in
bi debent intelligi ut valeant
hoc eo. ut tenere primo in dicto c.
accedens sed quidam ibi dicit, ista est
textus per generalem procurationem acquiritur
nobis possessio et dominium ut l. pos
sessorem ff. de usuc. et in glo. et tex.
et dicit dominum po. non esse verum, fateor
bene quod videtur nostrum probat ut p.
dicam ¶ Quid dicemus et glo. dis
tinguit tria membra. que hic et
ubique ponit et tenet menti et clara
sunt et recta glo. ut iam et inde
cam. que incipit uno non statim
ibi tamen dicit ge. 2o. et glo. que dicit
quod acquirit qui utique gessit dicit verum
sed quod aliter tamen potest intelligi duobus
modis primo qui gessit i. animo tamen
tradentis probatur per l. istam et silebit
licet tex. in l. pterum in fine facit
in contrarium ut ibi glo. Ultimo potest
intelligi qui tradens hoc non gere
bat in animo, sed accipiens tamen et
tunc glo. hic et dicto. §. per liberum
tenens quod statim querat, sed doc. in l.
1. C. de acqui. pos. reprehendunt quia quod
nunquam est sine facto meo 2a ut l. id
quod nostrum ff. de re. iur. meo non prodest si
volo Item probatur in l. nec utile ff.
qui eam. ma. sed nolo quod transiret
ad eum nisi fieret traditio sibi, et opinio
glo. potest esse vera in possessione, secus
in dominio, et hic reperies quod dominium quod
ultra an primo eum non acquirit,

et p quo accipit. nisi tradat. ar
allo. l. i. insti. §. e. ubi est expresse
cauis q quit. p sum/ nisi tradens
hoc agat p hoc. l. inominibus. ff. de act.
et ob. et p hoc. l. fi. c. si quis alii
vel sibi/ et p hoc videtur optime
tex. l. si tibi dederim. ff. e. q semper
inspicitur animus mei tradent qui no
nent hoc agit/ glo. dicit bn/ s3 quo
quid in dubio si tradicio fiat e simp.
ucr az quid in aio gesserit/ glo.
et scripta no tangunt/ dic/ aut con
tractus est celebratus adno tradicio
vero fit curatore/ et tunc in du
bio videtur agi. ut dno querat. ut. §.
e. l. qui servum. & plane si iudicia
vius/ qz contractus fuit celebratus cu
peruratore/ et pcura tradit. tunc a
pcur. no exprimit se facere pcuro no
mie domini puto eciat mandato in
eo rem. ate/ te hoc ignorante/ et tunc
in dubio venit id agere q in quat
ipi pcura/ et hic est casus in dicta
l. res exmandato q loquit. incom
dubio. ff. de usu. l. pignori. §. fi. qz
in contractu et introductione possessio
nis exprimit q fiat pcuro noie
domini/ et tunc utiqz id agi ut dno
querat. ut. ff. de acqui. re. do. l. si p
cur. meus emit/ a contractus fuit ce
lebratus pcuro noie dni tradicio
fuit fca simplr. tunc si in astruentibus p
contractum intelligo repetitum pcuro
noie ut. ff. de v. ob. l. tria. §. idem
vidit et q dixit. in. l. si ita stipu
latus. §. grisogonus de v. ob. aut
ex intervallo/ et tunc no intelligitur
hoc agi/ et dno no quitur s3 ei cui e
traditum ut. c. si quis alii vel sibi
l. nullum insti. ubi hoc est expressum
s3 qn fit tradicio pcur/ quaht exp
mit vba. ro pot dic trado dno tuo
pte/ vel sic trado tibi recipienti noie
dni tui vel p dno tuo/ et ista melius
or. ut dco cu. accedens extra. de p
ben. intex. et p lunoc. in utroqz cum
pcur. psset indiz iniuriz/ q dicen
to quitur dno/ no aut pcuro pcur/
et p eu dno ut dicta. l. q meo. §.
q si pcur/ ite quo q si nullus tra
dit hec. l. defert puta heredes pcur.
intrant possessionem utrum inspiciatur
voluntas. l. defuncti vel animus pcur
ro animus pcuris. ff. de acqui. poss.
l. i. §. hoc quoqz desinis. et ibi no.

Tercio quid si ex alia ca fiat tra
dicio q ex ca donacionis et dic ut glo.
z allat. l. i. §. p liberum. ff. de acqui.
poss.

Tercio que est in diversitatis
int dominium et obligacionem. q per
pcuratorem no quitur. obligacio s3 dominium
et possessio sic/ dico q est tex. in l.
ea que civiliter. ff. de acqui. re. do.
ex hoc infero ad istam q. tractam
de dno quido p pcurem expeto ad
rect. iudicem et l. quilibet rectis
fert. dominium/ an p liberum p sonaz
nob acquirant. et dic no. ut l. i.
c. p quas p sonas nob acqui. et
ibi doc. dicit q illa acquisicio fit
p actum civilem ut dicta. l. ea. que
civiliter. et l. que dicit quem per
pcuratorem intelligitur. p actum naturalem
ut dicta. l. ea que civilit. hec glo.
alias sentiat. Bartholus.

Qui aliena fidejuss. Expense ultime fre
ex ca donacionis non
repetuntur. hoc dic semper

Post contractum. Ista est valde nobilis
l. et lex in aliam contradiciam
et legitur duobus modis
vno mo 2 glo. alio mo 2
odo/ quem dy. refert/ hanc non
tenet. nisi cu distinccione/ et fm
glo. h. d. reus pot donare post
crime contractum et ante sniaz condepna
toriam post no. h. d. ibi capitale
crime p q bona debent publicari
ff. de re. ista exposicio est contra
adulterium lec. s3 2 odo. isti. l.
h. d. donacio fca an sniaz reo c
inis valz nisi sequat snia condep
natoria hoc dicit. differt hec. l. a
pma/ q 2 pmaz indistincte valz
an sniaz/ fm aliaz est impeditum
q aut sequitur snia absolutoria z
valz aut condepnatoria et non
valz nisi donauit dy. no curat
que snia sequatur. utrum condepnato
ria vel absolutoria/ dicit eniz q se
cuta snia/ valet/ nisi donauit fci
spirare pene/ q tunc no valz ut
ff. dicam

Oppo. q post contractum
no possit donare ut. l. post insti.
et. l. fi. ad. l. iu. l. maie. et l. do
nac. §. pfec. so. ibi inaniz excep
tuat

Oppo. de l. qui pene. ff.
de maniss. huius contrarii timore/ qui
dam legunt. l. istam alr ut dixi
et sic concordat illa cu ista/ et re
cedet. alec. glo. s3 glo. in. l. qui
pene dicit q ibi est casus specialis
/s3 que istam lec. sit vior/ dy. po
nit vnam distinccionem longam ar
guendo pet cont. et venio solus
ad istam decisione/ et dic ipe
/aut constat istam donacionem

no esse factam in fraudem et tunc
valet donatio ut hic aut constat ee
factam suspicione criminis in fraudem et
non valet ut ff. e. ti. l. si aliquis aut
dubitatur utrum ante quis donat post
acquisitionem facti de eo. et tunc videtur in fraude
facta aut ante accusationem et tunc
an erat deprehensus in crimine et in
in fraudem aut in crimine non fuit de
prehensus et tunc non presumitur in fraude
ut probatur ff. de his quibus ut indig. in
pri. l. si. post pri. circa verba dy. di
cit ipse bn. et si aditur verba sua
ad est facta in fraudem suspicione
criminis et non valet si ipse non videt
at quod reatu reus criminis non amit
tit administrationem bonorum ut l. an
fertur ff. in reatu. ff. de iure fisc. licet
quod accusatus sit tn administrator
remanet sic donationes valent et
bn dicit glo. sed non valet in effectu
quod si ad tunc in fraudem facta revoca
tur non tamen ipso iure est nulla ut
ff. e. ti. l. si aliquis et l. si in fraudem
dem impune ff. de iure fisc. et sic glo.
melius intellexit quam aliquis,
licet 2. in l. res. C. de donat. int.
vi. et ux. ubi lacunis dicit et h' re
gulariter fallit in aliis ut ff. dicam
in quibus ipso iure non valet sed inten
do istam materiam clarius et plenius
declarare quod cottidiana ideo adver
di ut paulus dicit in l. legatum
ff. de libe. le. et ut plene habeatis
theorica inspicite quod quoddam est tempus
ante fine commissum quoddam post de
lictum commissum ante accusationem pro
sitam, tertium est tempus post accusationem
et ante litem cont. et ante sententiam
quartum post sententiam in primo quod ante
delictum commissum et tunc de regu
la si vendit ante delictum commissum
et iam proposuerat facere delictum
et sic pro delicto committendo alie
navit et tunc eodem modo revoca
tur prout post delictum quod satis est
in fraudem fisci facta et suspicione
pene ut dicta l. si aliquis et l.
in fraudem et pro hoc optime l. sed et
si quis maritus infra. ff. qui et a
qui presumo aut hoc esse factum metu
pene delicti committendi pro ut si
suspectus aliquos modos exquisitis
ponit dy. in l. omnibus ff. ... de
his que in fraude cre. et prima est
presumptio si donavit omnia bona ut
l. omnibus ff. ... de his quae in frau.
cre. et ibi dy. ut ibi dicitur in donatione
ita in venditione ut glo. no. in l. qui
testa. ff. de proba. ad hoc quod dixi de
venditione facit dicta l. fraudem.

in pri. ff. de iure fisc. sed dicebat bn. in
deo quod in fraudem creditorum quibus iam
hec defecit presumitur sed quod factum metu
pene delicti non commissi hoc non
declarant dicte l. immo videtur tex.
in ... quod in fraudem futuri credi
toris etiam fisci non potest fieri ut C.
de iure fisc. l. ii. x. dico quod tu debes
probare quod tempore donationis fuerat
... ut criminale capitalis vel alia
propter quod iustis devenitur est ad delic
tum probo per aut. sed iam C. de donat.
ante nup. § de remis. c. fi. l. vi.
et ibi glo. et istud probatur per l. sed et
si maritus infra. q. et a qui. ff. ...
amo. l. si antiquis in pri. et per l. quam fa
tum attabo ¶ Secundus casus est
qui donat coniuncte persone ut C. ol.
datum et l. pe. circa pri. de lo. h. et illa
l. est valde notabilis quod dy. n. allegat
et ibi dicte etiam quod ... quod ea praecedat
propter quod presumitur fraus at sola pro
in utili non sufficeret ut l. si quis
post hanc ... si quis C. de lo. dap.
¶ Quid de venditione et dico idem
licet ad revocandam venditionem re
quiratur quod emptor sit particeps frau
dis ut l. aut pretor ff. si quis pro
ceps de his que in fraud cre. viis
est sed propter coniunctionem personarum presumitur
contra emptorem quod dy. firmat
l. octaviani ff. unde cogna. et l. si
tutela. C. de in inte. restitu. ¶ Cer
to presumitur si post donationem vel vendi
tionem ipse repertus possidens ut l. si quis
ff. sine vacuum ff. q. mo. pi. vel ypo.
sol. et l. si quis ... qui. de acq. her.
e. l. si quis infra. C. de ... fuerit
quod non per eum C. de repu. hered. sed isto
casu adiute mar. videtur velle l. quod
sit alienatio simulata et ymagina
na quam quod sit vera et facta in fraudem
quod dicit est inter venditionem veram et
factam in fraudem et venditionem
simulatam et ymaginariam quod simulata
nulla est ut l. emptor ff. de aqua
plu. arc. et l. nuda ff. de ... em
ptione et l. ymaginaria ff. de re. iur.
et l. qui sub ymagine C. de distract.
pi. et tunc non requirunt actiones
revocatorie quod de bonis non exierunt
sed tamen que in fraudem quod tunc sunt
necessarie actiones revocatorie sed quid
si venditor constituit se emptorem nomine
possidere precariotores, ego non puto
sufficere quod ubi est presumptio et suspi
tio fraudis requiritur traditio corpora
lis ut l. i. C. de suffragiis et hoc
solum inspicio quod venditor videatur

in fructibus et non probatur fictitia, ut
secus. C. de agr. et censi. l. libbus
et. ff. de act. emp. l. iul. §. possessor
Sed quito tempore est verum quod venditor pa
tiatur emptorem possidere, ut probatur
ista ficto. Respondent quidam dum
ut l. paula de probat. vel dic quod tem
pus ut l. ultima de apo. pub. ut vivus
arbitrio iudicis ex qualitate personarum
existimatur loci et aliis probationibus et
visibilibus. quid ergo si statim emptorem
oportuit abire vel mortuus est et
remansit heres minor ignorantis et
sitia, tunc non presumitur tale factum, vel
quid si ipse fuit plenus homo intelligens
et cautus in suis rebus ar. de hoc de
re iudi. l. qui vina. §. fi. predicta vera
nisi venditor sibi retinuerit usumfructum
ut l. quisquis. C. e. Sed an venditor
ipse possit hoc dicere quod quam emptorem
Et si vult dicere hoc esse factum in fraudem
non potest ut C. de reno. do. l. consilio
de ser. pig. da. in a. l. si creditoribus et
C. de his que in fraudem cre. l. filio, aut
vult dicere venditionem esse fictitiam
non in fraudem alterius probari ut fieri
sed ut se defenderet aliquo vel alia
honesta causa, et hoc potest dicere ut C.
si quis alteri vel sibi l. quamvis, et l. cum
proponas. Certius est tamen, quod
ita est clarum ut ar. l. ulti. de contr.
emp. et l. non existimo. ff. de admin.
tu. et hoc in donatione et venditione
credo quod oportet quod probetur quod fuit emptor
particeps ut l. aut pretor. §. si quis
particeps ut. de his que in fraudem
credito. Et hic intellige quod precedat cum per
quem invisitur propter committit maleficium con
mitte ut ff. dixi. Quinto pervenien-
ti de principio sequatur delictum ut l.
nemo cum nesci. de pen. ar. quod post
in l. si quis post hoc C. de bonis dap.
In venditione oportet emptorem fuisse
participem, et ex hoc quod in coniunctim se
natum est ut s. in principio, presumitur
animum precessisse, ad quod optime facit
in aute. in quonis. C. qui datu. po.
et in cor. vide sunt, posset tamen ex
maleficio commissum talem quod manife
ste animum non precessisse, ut si occi
dit hominem ex inopinata rixa. Rectius
et ultimus tamen est si fit sub conditione
one illa s. dono si contingent bona
mea publicari ut l. ultima et ibi no.
. de sup. f. et l. si mea ar. reue pri.
ff. de pen. et predicta vera in contractibus
inter vivos, si vero fiat donatio cau
sa mortis tunc secuta sententia condempna
toria indistincte revocatur ut l. omnis
qui. ff. de testa. et l. si res. C. de
donac. inter vi. et ux. no. i. h. v. l. si
quis aliquis, si vero sequitur iam

donationis inter vivos, et donationis
ram cum mortis ut donatio facta
coniugi. ut ista donatio secuta con
dempnatione revocatur, et ut quod non re
vocatur ut l. res que. C. de dona. in-
ter vi. et ux. coniungitur in l. cum hic sta
tus. §. si maritus. ff. de dona. inter
vi. et ux. Istud dubium tangit Ia.
de are. et solvit ipse sic aut erat
morte confirmata, et tunc secuta sententia
revocatur. si sententia sequitur post mor
tem in casibus in quibus potest sequi. Sed
si non est morte confirmata tunc non
revocatur ut l. res. C. de donat. in-
ter vi. et ux. Sed de isto dicto Ia. de are
miror quid est dicere quod postquam
est confirmata fructibus revocatur
quam antequam mors sequatur. et est inpe
denti dicere contra quod l. res. C. de
dona. inter vi. et ux. loquitur 2. l. cum
hic status. §. si maritus quod regu
lariter non revocatur, fallit in his
casibus in quibus potest dampnari post
mortem propter in maiestatem crimen
et sequatur sententia post mortem, et hoc
salva meliori deliberatione predicta
vera de ~~donatione~~ revocatione facienda
ipso ~~iure~~ iure Sed in casibus in quibus
revocatio non fit ipso iure si subest
aliqua suspicio precedentis delicti propter
coniecturam personarum quod vero de fa
cili presumitur fraudem, et esset locus
revocatoria ut dixi. ff. 2. casu, Tertium
tamen est post delictum commissum an
accusationem et tunc quedam sunt delic
ta propter que statim ipso iure sunt
publicata bona ut l. commissa. ff. h.
t. et quod notat dy. in l. i. pretes. pre
mis. sit. et C. de inoff. inp. aut.
intestatus, et mem. in sint. et t.
cum 2. ex delicto. et tunc non valet do
natio vel alienatio, quod non habet dominium
cum statim amisit, quedam sunt de
licta in quibus licet dominium non perdat
statim cum interdicitur ipso iure ad
ministratio ut l. quibus. ff. qui et a quo.
et l. ex iudiciorum. ff. de acqu. et tunc
non potest alienare, fallit in aliqua
casu necessaria ut l. reos. ff. de solu. et
l. alienationes. ff. fa. her. et l. pre
to. §. ordi. ff. de l. iii. intellige pro
suis alimentis de advocatis et sup
tibus ad eius processibus, quedam
sunt delicta talia in quibus non inter
dicatur administratio ut est regulariter
ut l. tufferat. §. inventa. ff. de
iure fisci et tunc si alienatio est ir
revocabilis ut manumissio, et tunc
interdicatur ut l. qui pene. ff. de ma
numiss. Sed si est revocabilis non

intelliga(tur)/ ut hic/ s(ed) si in fraudem
appare(a)t facta/ revocat(ur) ut l. si aliq(ui)s
j. t(itulo) ij. et l. in fraudem in prin(cipio) j.
de iure fis(ci) sive ex causa lucrativa sive
ex onerosa sit facta donatio ut
ibi expresse innuit tex(tus)/ in fraude(m)
p(ro)ximo ex omnibus causis prae-
dentibus. Item si in dubio erit de
p(ro)ximis ut l. si(cut) in prin(cipio) de re(ivindi)ca(tione) etc.
et C. de ex(ecutione) rei iu(dicatae) in t(em)p(or)e post
accusationem/ et hic in illis in quibus
ante accusationem alienari non p(otes)t illis
non pot(est) alienari post ut dixi l. s(ed)
quia ante accusationem p(er)mittit(ur) alie-
natio nec(essari)a/ hic d(icitu)r distinguendo aut
c(om)paret ut sibi p(er)mittit(ur) et tunc
p(er)mittit(ur) ut l. vero j. de solut(ionibus)
si est alius non ut l. si(cut) in fine de
requi(rendis) re(is). ¶ Tertium est t(em)p(u)s post
lit(em) c(ontestatam) et h(abe)mus glo(ssam) l. vendicantes
j. de acti(onibus) q(uod) non pot(est) fieri ali-
enatio in dubio post lit(em) c(ontestatam) et
hoc n(ota) co(n)firmari ratione/ q(ui)a e(st) effec-
ta litigiosa post c(ontestatam) lit(em) q(ui)d (enim) de
a(lienatione) in l. non solum in fi(ne) a(l). l. sed et de
resti(tutione) in inte(grum) dicat q(uo)d no(n) efficiatur
litigiosa q(ui)a n(on) agit(ur) p(r)incipal(ite)r a(ctione)
de vindicatio/ non debent/ fa(cit) l.
q(uo)d q(ui)s(que) §. in(tra) a(u)t glo(ssa) C. de acq(ui)re(nda) pl(en)i-
a(u)t. a(u)t q(uod) no(n) efficiant(ur) litigiosa bo-
na et ante s(ente)n(tia)m no(n) h(abe)t ius fiscus
hic om(n)ib(us) c(on)tractib(us) celebratis post
lit(em) cont(estatam) p(er)inde ac si ante t(em)p(u)s.
¶ Quartum et ult(imu)m t(em)p(u)s est post s(ente)n(tia)m
et hic aut s(ente)n(ti)a non suspenditur
appellatione/ et valet s(ed) revocat(ur) in-
ut l. aq(ui)d(?) §. j. C. de admini(stratione)
tu(torum) et hoc officio iudic(is)/ ad quem
spectat retractare innovata appe-
llatione pendente ¶ Circa p(re)dicta
moneo dubium/ non ne h(ab)e(m)us nos
in l. q(uo)d fiscus hodie a die c(on)tractus
contracti h(abe)t o(mn)ia bona obligata
ut l. aufferet(ur) §. fiscus j. de iur(e) fis(ci)
in glo(ssa) l. respiciendum in prin(cipio) C. de pac(tis)
si h(abe)t bona obligata ut C. de pe-
riculo p(ro)fer(ens) l. j. et dy(nus) in l. q(uo)d plac(uit)
j. de iure fis(ci) tene(n)s c(on)tra ista glo(ssa)
et no(n) us(que) quaq(ue) bene/ ut ibi in(-)
dubit(atum) verius est q(uod) ante s(ente)n(tia)m in
illis non h(abe)t fiscus ut l. vendicantes
j. de acti(onibus) et hoc tenet cy(nus) in l.
si quis post C. de bonis damp(natorum).
¶ Quid in causis in quibus dicta
donatio non h(ab)et valere an dicto
insolidum valeat/ et ja(cobus) de are(na)
tangit et b(ene) in l. si aliquis j.

t(itulo) j. debes scire q(uod) l(icet) bona transeant
in fiscum/ transeant cum o(ne)re ut l. si debi-
tori j. de fideiussoribus si ergo creditoribus solut(um)
fuerit q(uod) fiscus debuit facere/ sic (e)n(im) l(ice)t
ut l. si p(ro)prium in fine C. ad treb(ellianum) et
l. ita tamen §. act(ionum) e(tiam) h(oc) t(itulo) hoc e(nim)
nisi rem multo maioris valoris p(ro) p(ro)
debito dederit q(uia) us(que) ad debitum ta-
(men) et q(uo)d est ultra revocat(ur) ut l. j. §.
si in fraudem C. de his que fiunt
pa(tris) et q(uo)d c(on)modi c(on)tute pon(us) p(r)im(i)
fraudis ut l. p(ro)ditus sa(cra) ma(iestas). ¶ S(ed)
adverte q(uo)d o(portet) q(uo)d de debito constet et si
p(ro)bat p(er) confessionem fatet(ur) debitum sero
ut l. ij. §. ultim(o) /de his quae in frau(dem)
pa(tronum) ¶ Quid si in fraudem fiscus ali-
quid no(n) c(on)tinuit/ dic ut l. in fraudem
de iure fis(ci) ¶ Quid an officiales po(r)tionibus
sup(er) executione/ possint facere istas reno-
vationes v(idetu)r q(uo)d no(n) spectat ad offi-
cium executoris nisi p(ro)ut factae re(n)o-
vatione p(er) s(ente)n(tia)m ut insti(tutionum) de act(ionibus) §. item
si quis in fraudem et C. si ut(ilitas) ven(ditionis) no(n)
l. j. §. j. fa(cit) l. in fraudem/ et l. si
de(?)fensionem §. aristo etc. S(ed) q(uo)d an
ante s(ente)n(tia)m iudex possit facere des(crip)tionem
et sequestrationem om(n)ium bonorum ne dissi-
pent(ur) v(idetu)r q(uo)d no(n) ut l. facultas C. de
iure fis(ci) so(lutio) quedam est descriptio ut sa-
lt(em) quot sint res et ista pot(est) fieri
ar(gumentum) C. de ven(ditione) impo(sita) aut l. j. §. p(ro)t(er)
¶ Quedam est descriptio seu inscriptio q(ua)
significat rem esse p(r)incipis vel fisci.
et ista no(n) pot(est) fieri an(te) s(ente)n(tia)m ut dicit
l. facultas de iure fisci/ eodem mo(do)
no(n) posset fieri sequestratio ut ibi
posset t(ame)n esse ita vehementis suspi-
c(i)o q(uo)d res deberet apud eum dimit-
ti datis fideiussoribus ut l. si(cut) C. de
ordi. cog(nitionum) et sequestrant(ur) ut ibi/ fa-
cit qui sat(isdare) co(gantur) l. si fideiussor in fine
et C. q(uo)rum app(ellationes) no(n) recip(iuntur) l. ab ex-
ecut(oribus) cum similibus ¶ Quid quod hodie
n(on) fisco no(n) applicant(ur) bona/ s(ed) cla-
p(er)sonis ut aut(hentica) bona C. de bo(nis) damp(natorum)
dic ea que dicta sunt h(ab)eant locum
in illis p(er)sonis q(ue) in fisco et credo
q(uo)d no(n) ut l. no(n) ius C. si apparent q(uo)d
fuit mea. Bartholus doctor le(gum).

Ex hac septima(?) ve-
ba enunciativa in ultimis
voluntatibus dispositionem
inducunt. hoc d(icit) ibi s(upr)a
j. l(ex) h(abe)re contingeret/ et videt(ur) q(uod)
post mortem loquit(ur) et p(ro) declara-
tione glo(ssa) dividendo eam p(r)imo ponit
vicem quom(odo) ad declarationem l(egis) s(ecundo) po(n)it
s(ecundum) c(on)tra(riu)m. t(er)tio tractat qu(ando) v(er)ba enuncia-
tiva p(ro)ferunt(ur) incidenter p(er) aliud
p(r)incipaliter c(on)ferentibus/ et in(ter)fuit qui pro-
ferunt(ur) p(ri)ncipaliter causa us(que) ibi ite(m)
c(on)tra de condi(tionibus) et demo(nstrationibus) c(um) ibi(dem) b(ene) t(ot)o

tractat qui verba enunciativa proferun
tur inadvertenter per aliud pro modo demonst
rationis usque ibi Item contra de l. ii. l. ti
na 2 c. Quarto tractat qui verba enunci
ativa proferuntur principaliter per se usque
ad finem glo. Fecisti ad primum
et quod cum ista verba inducunt dispositi
onem inter vivos vel fideicommissum vel legatum
et in glo. sunt tres opiniones mediam tene
et eam tenet dy. et ja. de are. et oes
s. quod faciant fideicommissum vel legatum et
quod donationem causa mortis non inducant quia
donatio causa mortis requirit presentiam plus
ut l. inter morti. i. c. Item sapit naturam
contractus inter vivos ut l. tu ii. i. b.
n. 2. l. n. ff. de distinc. pign. Sed hoc
non probatur quod inveniunt plures primam
et sic prima opinio non est vera Item
tertia opinio non est vera quia ut patet
tex. dicit ex hac scriptura non ergo ex
alia cum post. si dicitur quod est donatio
inter vivos non videtur quia in rebus
dictum non transit sine traditione ut l.
sicuti argentum ff. pro. c. e. nisi
in eam ut c. de sacro sanc. ec. l.
ulti. Sed tex. hic dicit dictum ex hac
scriptura pertinere hic non possunt ha
dicium intervenisse ergo 2 c. p. abuti
non potest donari ut ff. c. l. abuti
Sed hic libri erant abutes tene ergo
mediam Venio ad 2am partem
glo. ibi Sed contra et ex glo. primo
opi. c. de testa. mili. l. ex his verbis
ubi verba enunciativa non inducunt
dispositionem nisi favore militis vel li
bertatis scilicet verba enunciativa inadvertenter
emissa per aliud non inducunt dispo
sitionem ut in contrariis hic per se fuerunt
emissa ergo habes quod verba enunciativa
quibus inadvertenter per aliud emittantur
quibus per se principaliter fiunt per aliud et
tunc debes scire quod quibus emittuntur
per aliud vel pro modo conditionis vel
pro modo modi vel pro modo cause vel pro
modo demonstrationis et non potest
alio contingere Sed qui pro modo
modi non dico hic quia sunt verba di
spositiva ut l. ultima c. de his que
sub modo Sed solum tangunt qui pro mo
do conditionis vel cause vel demonstratio
nis emittuntur et de his tractat
ista glo. exemplo de l. cesto. 2 ff. de
her. insti. sc. glo. ibi de rigore hic
de equitate et sic illa contingit
pristinum quia hoc important ista
verba ut l. cotem ff. h. ff. ti. i. vidi
mus glo. Sed legum contrario evitanda
si tamen sc. fundatur ex isto tex. qui
dicit benigna interpretatione 2 c. Sed non
dicit benignius quasi aliud sit dampnare

Sed quod regula intestantibus ad habet
ut l. in testamentis de re. iur. et in
quadam l. ut l. benign. ff. de lege. alia
so. est quod ibi in hereditate hic in legato
Sed ista non est bona quia videmus
quod in hereditate verba enunciativa in
ducunt dispositionem in exheredatione ut
l. qui nolebat de lib. insti. ulti ma
n. in ista ut ar. l. in quadam ff. de
li. et postu. so. ergo hic verba enunci
ativa proferuntur per se Sed ibi inci
denter per aliud pro modo conditionis
que dispositionem non inducunt ut ar.
l. sicuti sub conditione ff. siquis omis
ca. te. Exemplo. ded. tina. inpu. del.
n. so. ibi testator fuit usus verbis hi
tur tempus quibus conditionem fecerunt et
ista est bona et sic in vi conditionis
ponuntur non inducunt eam potest esse
bona s. quod ibi non sunt expressa species
vel quantitas et ideo etiam si pro modo
dispositionis proferrentur non valeret
ut l. a. post. ff. gen. deum. de.
Sed contra predicta videtur de suffi.
l. paulo. supra. et l. demum ff. mi
dig. depeculi. le. et l. pt. de catt. de
so. quod conditionaliter profert non inducat
dispositionem Sed in aliquo antecedenti
vel consequenti bene inducat dispositi
onem ex presumpta voluntate testatoris de
functi ut in contrariis quia illud antece
dens vel consequens potuit voluntate testa
toris induci nam in l. paulo non po
tuit impleri conditio nisi ponatur dictum
legatum et ideo dispositionem inducit
ut in aliis oz ex his ergo que verba
enunciativa proferuntur inadvertenter
per aliud pro modo conditionis distingu
ant non sunt expressa etiam quantitas
vel species aut sunt expressa et hoc
2o causa aut quibus non inducunt dis
positionem in eo quod deveniunt in conditionem
a malo antecedenti vel quanti primo
casu non inducat Secundo causa aut illud
antecedens vel quanti potuit per testatorem
induci et inducat dispositionem si
erat antecedens necessarium ut dicta l.
Fallunt predicta qui verba conditiona
lia proferuntur pro ablativa absoluta
quod dicit ut l. fideicommissum ff. a. eet
del. n. et l. in cone ff. at. et si ad
l. falc. Venio ad fi. s. qui verba
enunciativa proferuntur pro modo cause
et ex hac glo. tu dicas quod verbe e
nunciativa per aliud emissa non
dispositionem contra l. qui nolebat ff.
de her. insti. so. predicta habet lo
cum qui conditionaliter proferuntur Sed
verba enunciativa prolata pro modo

remittebant per

emittebant. pro aliud in modum cum
non hem. l. que dicit quod uba e
minatiua plata pro modum cum induit
dispositionem pro modum exceptionibus ut l.
emptor. ff. si. c. de rei ven. et cum
tex in l. si. ff. si c. p. de doli. excep.
sed alii uident tenere glo. quod induunt
dispositionem quo ad actionem ut l. si so
ror. ff. heredis. c. sol. ma. quod tenet pri
de suc. ablat. c. fi. et hoc placet
quia non uenit aliquid quod ptestorem
potuit disponi nisi emisset ut r. di
cet. cum pferunt pro se ¶ Vero
ad tertium pro modum demonstrationis exp.
de l. cum tale. ff. si. c. de condi. & de
mo glo. tua dicit ibi uba emina
tiua emittunt pro aliud demostran
do et ista est bona et non dispositionem
non induunt et est cum in l. ex his
c. de testa. mili. fallit fauore mili.
et libertatis ut ibi di. Item fallit si
sunt unatum ut in aut. quod ophuet
c. de pbac. Item adde quod glo. po
nendo causam in dicta. l. cum tale. ff.
si. dicit excentur que tibi legaui
da illi x. non sit causa diminuendi
hoc non placet quia hic induceret
dispositionem quia legatur x. non pt ua
lere sin antecedenti posito pro modum de
monstrationis arg. dicte l. penultim
de usufr. et l. denique. ff. intestatum de
pecu. le. sed in dicta. l. cum tale. ff. si.
dixit quod excentur que tibi legaui
heres x. dato quod heres non pt aliunde
soluere quia ex dictis constat non indu
cit dispositionem ¶ Veniam ad qibus
qui uba pferunt pro se et o
ppo. quod immo hic dispositionem non in
ducunt ut l. tua. ff. si cum testo. ff.
gratis. c. de le. ii. so. uba eminata
dispositionem inducunt i cum uia
borum platorum patiant sed secus sil
la uba non patiuntur ut in quarto ¶ Vl
terius oppo. de l. uba. c. de testa.
so. ibi fuerunt emissa pro se impu
diem tot. hic uero in preiudicium heredis
¶ Oppo. de l. heredis. ff. filia ad
treb. so. ibi uba emminatiua in
disfinite fuerunt plata non ult in
distinctionem dispositionem non inducunt
sed oppo. de l. ii. c. de sol. et adu.
so. ibi uere uba fuerunt emissa
Item oppo. de l. quidam impu. c. de
usufr. le. so. ibi ad honoratum fue
runt uba directa et sic uidentur
uba adulatoria hic ad grauatum et istam
so. dat glo. in l. peto impu. de l. ii.
hoc tamen fallit fauore libertatis ut l.
paulus insti. p. de fideicom. li. oppo. quod
ista uba eminatiua inducunt dis
positionem ut l. tonees insti. c. de p

bac. so. uba eminatiua quoque pfe
runt. et hic precedunt ea que dicitur in
l. istam. quod non exprimunt sed intelli
guntur pro dictorum tractatum i ponitur
que dispositionem non induunt ut l. tonees
insti. c. op. ff. hic crimen seruorum heredem
onere pbandi cum sed contra c. arbi
tri. s. i. et l. cum pater. ff. patri filio
de l. ii. so. uba eminatiua dicta ea
que p defunctum non sunt disponibilia
dispositionem non inducunt pro illa uba
non apponebant dicta personam certam
et non legatum non ualet impsonam
incertam ut l. cum exceptis i. de ma. te.
¶ Oppo. immo uidetur quod ista uba
dispositionem induuntur ut in aut. quod
ophuet c. de pbac. et incor. solu
dentur causat. psta. so. i. induit su
munt quod pmittitur opat primo quod
uba eminatiua induunt pbationem
actibus celebrati siue inter siue in
tasse se dicunt ut l. cum quis. ff. codi
cillis de le. iii. et dicta aut. quod ophuit
et incor. uis sunt at licet fideicom
induit tamen non pbationem actibus
celebrati. Secundo opat ut non in
sit uerum pferunt. uba pro se pro seal
inuadunt Item non refert ad que uba
dirigantur ut dicta aut. quod ophuit non
tercio opat quod uba eminatia sub
audita exuigore uba tractatum quod
at non induccuntur dispositionem pro ma
mentum induunt ut dicta aut. quod op
tinet ¶ Quarto opat quod non possit
pbari cum duo contrarium ut glo. in
l. tonees c. de pba. cum illud uolu
uit quod in contrarium contrariam non
his consentitur ut l. ult. qui sat co. et
et l. si. c. de no. nu. pe. sed dicitur quod non
hoc est quod inuando uel uelle quod ua
leat omni modo quo pot ut l. cum pr.
ff. si filius de le. ii. Colligitur quod uba
eminatiua emissa pro se pri. ad grauatum
natum dum faciunt eorum que p defun
ctum sunt disponibilia dispositionem indu
cunt contrarium uerborum significatio patia
t. h. d. hec l. fallit dixi fauore li
bertatis et si inmanitur interesset ut ex
sufficit arg. ¶ Oppo. de l. uinda. pre.
dy. et sa. de cane. so. quod ibi quibus no
lebat petere iure donationis inter
uiuos quod non pot cum pria psone
non interesset hic iure legati ubi
non refert cum quo quibus loquatur
ut l. miles impu. et l. cum pri. ff. do
nationibus de l. ii. oppo. de inst. sigb
in aliquo. c. de eden. glo. hic in l.
si donatio. c. e. tangit istam op. et
soluit ut ibi per glo. hec. e. non sol
uit hic causa l. nostram ¶ Queritur
i ista sententia qua quis confitetur
quot testes sunt necessarii et dicitur tot

quot sufficiant ad codicillos ut l. ult. C. de donat. cau. mor. et l. si tibi ff. de codicillis sed adde si testator non vult sollempnitatem testamenti sed vult in fidem heredis ponere et si de hoc constet tunc indicunt dispositionem et firmamentum ut C. de fideicom. l. ult. sup. vinaz. lec. quia doc. tenent insti. de fideicom. heredi. § fi. Queritur quid si imponit dicat papa abbati sancti petri immediate nobis subiecto an hec verba inducunt dispositionem ut sint sub papa et exempti ab episcopo et dic ut C. c. si papa ex de privil. li. vi. Queritur quid si ingressus iste est difficilis passus sed salua meliori deliberatione debes dicere aut verba enunciativa ingredientibus proferuntur ad liberationem et tunc dispositionem faciunt ut l. tale pactum in prin. ff. de pac. et hoc est verum indicta prius per se sed ob aliud incedunt non inducunt dispositionem ut l. iubemus C. de h. ec. Si vero ad obligationem emittuntur tunc sub distingue aut emittuntur prius per se et inducunt probationem non dispositionem ut l. publia ff. deposi. si per aliud et tunc ingressu aliquo. ..unt partes celebrato et tunc inducunt presumptionem seu probationem donec probetur contrarium ut l. optimam C. de contrahen. et commit. stip. et l. quidam ff. de probat. si simpliciter emissa absolute tunc probationem non inducunt ut l. cepta in prin. ff. de pactis et l. non mdis et l. non epistolis C. de probat. ad vim adiutibus quod si illa verba proferuntur super aliquo iure in quo sit datio quasi possessionis illius inris constituunt illud cui que verba diriguntur possessorem illius inris ut l. non indis et l. non epistolis C. de probat. et l. ulti. ff. de probat. Si autem dicere inducere dispositionem dicas sed inspicites vel ut absolutes premium vel epistolas. ¶ Queritur quid in dicas an verba enunciativa inducunt dispositionem. Respon. sufficie ff. fa. hered. est utilior l. quod alia ad hoc verba enunciativa in iudicio an libelli contest. non inducunt probationem quod potest peniteri ante litem contest. post contestationem inducunt probationem licet possit probari contrarium.

Si inter stipulatum per acceptilationem potest fieri donatio. h. d. dicit istud nomen acceptilationis cum facta egeat insinuatione dicas per l. modestinus videtur quod licet verba acceptilationis dicant confite..r me habere acceptum quod tibi quod in

quod existit illius non probat pecuniam in veritate a debitore receptam fuisse l. licet in prin. ff. de in rem ve. et hoc ideo quod illa verba videntur magis apposita ad sollempnizandam acceptilationem ut l. et verum § i. de accep. quod ut veritas sit pecuniam acceptam. pr. si in veritate pecunia esset soluta non esset necessaria acceptilatio cum solutione esset sublata actio. verba quoque illa intelligantur super acceptilationem verum ut l. si stipulo. ff. de cond. in fur. ad predicta et ti. i. l. mor. cau. capt. § i. 2. § fi. 2. ff. de cond. i. ob cau. l. sequitur acceptilatio. d. non mentiuntur acceptilatio ad l. postquam videtur quod potest prius ad l. si actio ff. de nu. inst. sunt imitationem super iure non super facto.

Risto dicit: conditio in donatio qualis conventum donationem non potest ex penitencia revocari q. d. ubi cum donatione ...an obligatio et donatio excedentem ...re ..unt ubi obligationem non cepit. non obligatur donatarius donatori ubi donatio est. i. ..mpt..z datio illa donationem contum ubi ante quinquennium ...ea. acc. i. ad finem ex penitencia quod donatio aliqua esse videtur ubi obligationem de reddendo ex penitencia. oppo. et viii. quod ex penitencia possit revocari ut l. in § i. ff. de cond. ob causam. so. ibi non fuit simpliciter donatio sed ob causam dicit de inde oppo. quod aut fuit in mora manumittendi et ex constitutione ..ttib aut non fuit in mora et non potest conveniri et sic ut glo. et tenentur communis doctoribus vel dic quod hic de acceptilatione que ...t. non tamen de ea que ...t. excessatione ut l. si pecuniam ff. de condi. ob cau. videtur quod hic quod contra donationem contractum aliud pactum caedit in contractum innominatum et est locus penitencie quia quod in aliis contractibus pone pro fundo tuo do tibi centum et equum est ne emptio vel permutatio ut hic tn. dic. si prius emit licet aliquis species dot. totum erit emptio ut l. te nere § i. de act. emp. si prius permutat. totum erit permutatio ut C. de re. perm. C. ad. q. si in dubio inspiciamus quod plus valet ut si verba plures que dicit precio quod pecunia sit permutatio ut de C. ad q. at cet emptio cau. l. quidq. § fi. ff. de

acqui. re. do. nec est locus pene
in aliquo. ut ff. de fun. expen. l. q
silicz nec ob. l. iij. c. ti. et quibus no.
naz locus est pene ut ibi dr. qnta
ad hoc ut consto no hz locum non
qui emptor possit manutene simult
z venditor no pot renocare ut dix.
l. qbz et no. et si man. ita fu. ali.
ne. ma. l. i. nec ob. hec l. qz ibi
fuit fauore eccie a liberalitate
q est no. et predicta fuerunt ad quoz
q̄ uidi, ppa concessit abbati ppo
ss vendere de bonis mostij certa
cu. abbas vendit fundu pretez
et pquadz pecia alie terre oppo-
nebat q no valz, qz licz solicz
puit deuendendo, ss hic fuit cepco
et permutaco mixtum nec az i qntu
go no valz ut ff. de in diem adiec.
l. cu duos. ss vitalis est q intotuz
est vendico ut ff. patet.

Habeo ent sequnt.

donator no tenet de
euictoe, ss de dolo sinit
cessisset. h. d. Eccpo.
q debuit sumptus retine, si no
fecit sibi imputet, dut quidaz hic
erant male fidei, hoc inexpl est di
ce. dic q no potuit retine, qz no
possidebat, uel erant expense qs
ex retentoe no pot retine ut l.
in fundo. ff. de rei. ven. et solut
alit dy. q iste fuit i dolo. ille q
no retinet in culpa et sic dolus
prenderat ut l. item si obstetrix
infi. ad l. acquil. Queo an de e
nicoe teneat. dic ut in glo. et no.
et signa. eam, alibi. est glo. q
glo. melius dicit in. l. ij. c. de e
uic. et sic pistoze declaracoe p'mo
uideamus qn donaco incepit a pro
missione, tunc tenet donator de
euicoe sm omes, sine fuit pmissio
p stip. sine pco nudo ho. ut hic
et no. c. e. l. iij. ss adite, qz altra
git quia in uendicoe, na ibi argu
qn res euicta est tota uel pars
et sic est nulla acco, qz tpre euic
cois oritur ut c. de euict. l. iij.
et nota. e. h. l. empti. acco p'ma
cu obligaco qua tenebat ad
tradendu fuit sublata. solucoe
ut ff. de qhen. emp. l. si cu fund
ss. i. et ibi no. et c. si adu. ue aut
sacramenta, et ibi no. i glo. super
ibo custodiant. ss in donacone
est eadem acco que p'mo, qz si
pmisit donare pmisit dare dono
ut i. h. i. l. senatus. ss. i. uu si no

fecit rem accipient, pstae, no fuit
liberatus et sic agit acco p'ma.
q no dedit, ita sentiunt glo. c.
demu. do. l. i. z tex. expssius de l.
iij. l. qui concubina. ss. si heres, fa
nt dex. ob. l. uit. ss. i. ut de solut.
l. qui. x. ss. i. et hoz effectus est
magnus, p'mo in formacoe libe
lli, 2o in pscripcoe, qz in p'mo currit
tpre adie euictonis no ante, qz no
erat nata. ut dix. l. empti, hec uo
adie celebrati ctus, puto tamen
q hic possit potere restom exclau
sula qualificante in istam ignorantiaz
si no agit p'ma acco, qz putabat
eam sublatam solucoe sibi facta
ar. l. i. in fine at. l. ij. ff. qui acco
de depe. est annua, tmo qz illa no
pot agi. nisi re euicta, hic uero
no hec necesse ex spectare qn ui
cat ut i. de solut. l. si hoiem. et
l. cu quis. ss. qui hoiem e. h. ss di
cas tu. adquid go qn emat de
iuctat auctori et hic ca, ut dix
l. qui gcubinaz. ss. si heres ree sma
lata qtra donatariu faciat fidez
qtra donatorem, q res fuit aliena
sine alia pbacoe, ss si no denuncia
ret re euicta. si donatarius uellz
pbare rem fuisse alienaz et sic
p'maz obligacom durare audiret
z illa excepco doli de qua loquit
dicit. ss. si heres tollet. hac repli
cacoe, qz res ne erant actoris, et
sic debebaz restitue sibi, q pbo.
si em ex sola euicoe pbaret uite
com meam tunc repelleret. et sicut
intelligo. c. de sen. l. liba, qnt loquit
de donacoe insolidum, pnendicoe
no obmissa denunciacoe pdet acco
de euicoe, secundo uideamus qd
si donaco incepit a tradicoe tunc si
esset pmissa euicto p stip. no est
dubiu, idem si pco nudo vl glo. in
l. ij. in p'ma. q. c. de euic. pro. qtra
ut refert cy. uideal. l. ij. in p'ma.
q. c. de euic. qz ex pco nudo no ori
tur acco nisi cu lrta relacoe pa, ad
contractuz resultat qctibus inomtz
q hic no est, qz tradico fit pacto
pcedente, et pam appomt peodem
secus si pam apponit ptradente
ut p. c. l. hedit. et c. e. l. cu res cu
situbus ss teo glo. no em curo p
quo pam appona ut l. ij. c. de in
emptis. p. acco no ouit ex illo co
tractu i nominato, qui resultat lrta
relacoe pacti ad ctuz, ss ex ppo pco
ut dicit tex. in l. bone fidei c. de pac.

Hoc ime. donaco im
publice su cu fieri no pot

h. d. oppo. de l. iiij. ad l. iul. amb.
glo. dicit hic dedit palam et bona fi
de. sed oppo. in auc. ut iudi. sine quo
suffra. § i. sol. ob lucrum honorem et
administratione nec palam nec clam pot
dari, sed pro habendo honore sine admi
nistratione, bene pot fieri palam dando pe
cuniam, sed non clam, ut no. azo. in d. l. i.
ff. ad l. iul. ambi. et in l. barbarius
oppo. C. e. l. ij. ubi sine ea fit donatio
sol. speciale est hic ut toll. C. de cadu.
tol. § fi. in fi. et sic facit ad id quod
no. de dolo. exc. l. ij. § circa.

Labeo ait, quod ob eam datur non
est donatio. h. d. Nota quod licite possum
recipere pecuniam ut sim fideiussor pro te
ut C. man. l. si remunerandi. § fi. sed
quero si non est donatio quid est. glo.
dicit primo quod fuerunt contractus innominati
sed persona non erant complecta ex re tale
officium et nullo modo valerent, sed contra hoc
uno videtur facere locationem ut C. man.
l. i. in fi. et in fi. man. § fi. sol. illud
verum si ubi promittis in hoc facere, ego
pro hoc tibi promitto pecuniam, cum illis
contractus non sit ut ultro citroque nascatur
obligatio sed hic tu nil promittis.
sed conditionaliter dicens si tibi officium
tentum dabis, sed contra hoc quod non
est contractus innominatus per se, ut nota
C. de nu. inu. l. siquis in debitore
sol. illud verum, quando exemplando conditi
onibus promittenti vel quod at per se fit
contractus innominatus ut hic et no.
de pactis l. si iniuriam. Bartholus.

Non pot, oppo. de l. finis
necessitate. ff. de v. obli. et l. et ff. de
acqui. re. do. sol. primo non pot, fauo
sic, et dic plene per dy. ex doc. iuri.
C. iuuito. li. vi. Barthotus doctor.

Si quis debet, mandatum
morte finitur. sed per ignorantiam eius
effectus durat quo ad liberationem, et etiam
ad actionem hoc d. oppo. C. e. l. ij. § si
quis donationibus, sol. hic fuit tran-
latum dominium in ipsum mandatarium,
ibi non oppo. et videtur quod istud man-
datum morte finitur, qui in ipso contra-
ctu innominatum venit de soluendo alias non
pot renocari ut l. aliud. ff. de solut.
sed hic in contractu ipso venit cum mutuum
dedit pecuniam soluendam seyo, quare et
sic in eadem obligatione venit man-
datum de soluendo, sol. hic constat
quod tale mandatum de soluendo seyo fu-
it appositum fauore creditoris, sed ibi no
fuit appositum fauore debitoris.

Si quis sine, C. a. natura
debiti non est donatio. h. d. circa
hoc dic ut dixi C. et l. i. et no. ff.
de re iu. l. donari. Bartholus.

Si pro missio, que at. C. h.

supra que ob causam datio non est do-
natio hoc dicit. Bartolus doctor.

Si in [illegible] computationibus. Si pro
missio facta pecuniarum
non preiudicat patrono in por-
tione sibi debita, sed credi-
toribus preiudicat in falcidia. h. d. oppo.
de l. sed et siquis cau. sol. ibi
scienter et hic pecuniam oppo.
de l. patronum in pri. C. siquis in
frau. pa. sol. dy. ibi ab agendo
exclusit, hic alii non obligatur,
non sibi consensit alienationi. oppo.
et uidetur quod in pri. contradicit. § de illo
sol. dico aliud in portione debita
patrono aliud in falc. et tunc in
istud, et vide glo. que incipit
patronus creauit. oppo. de l. q
creauit fratri. glo. que est hic
videtur solue. quod hic precedebat a-
liud debitum. s. debitum bonorum
subsidium debitum patrono, et ideo
id quod promisit patrono non erat in-
debitum, sed non video quid relevat
sit indebitum per aliud debitum
quod precedit ut exalia. cum, unde glo.
ponit aliam sol. quod hic patronus
promisit liberto viuente, et hoc in-
sequitur glo. sed ista non est bona,
quia idem esset in falcidia quod de de-
bito bonorum subsidio ut l. quod debo
nis. § i. C. ad l. falc. que est
vera sol. et dicit dy. per solutione contra-
et la. de are. idem precedentibus
et precedentem l. distinguunt, quia
aut causa imponitur super eo quod aliquo
iure peti poterat, quamquam super eo quod
peti non poterat, primo casu aut
erat causa ordinaria, et valet
in tantum in quantum peti poterat. ut l. qui
creauit. C. fami. her. si aut extra-
ordinaria, et non valet ut l. inc
dilis et l. dapni. § emptor de
damp. infecto, si vero imponi-
tur super eo quod nullo iure poterat peti
et tunc si a sciente valet, sine sit
ordinaria sine extraordinaria ut
l. sed et siquis. § fi. C. siquis
cau. et l. fi. C. ad l. falc. et
l. dapni. § in pariete. C. de
damp. infec. aut ab ignorante
et tunc si errauit in facto causa
facta non committitur cum effectu ut
l. i. C. ut in pos. le. et l. siquis
postquam. ff. de fideius. et dicta l. sed
et siquis. § fi. aut errauit
in iure, et tunc aut est indebitum
omni iure, vel saltem iure naturali in-
debitum et tunc causa non commit-
titur, ut hac l. in pri. et erat natura-
liter debitum, et indebitum ciuili-
ter tunc imposita valet ut hac l.

ff. fi. et. l. ult. C. ad. l. falc. q
est verum quo ad ipsum permitten
tem. secus quo ad fideicommissarium
si in iure errauit ut. l. i. C. ut in
poss. le. et quod quo ad eos erat
omnino indebitum ut ibi glo. dicit
et in dicta. l. qui errat. similiter
sile dicit ja. de are. erroneo ani
errant retinetur istud fideicommissum et di
cit glo. quod aliud est generaliter et inde
glo. que incipit. s. promisit. et
non dicit sine causa quod cum testato
rius alius debebat. dicit hodie
ut no. in. l. iiij. C. de condi. et
demon. circa quod indebita na
turale et glo. dicit idem quod indebi
ta promisso et bene dicit quod maxime
est debita filio quod promisso ut. l. si
quis legatum. ff. j. de fal. cont.
glo. alias cum illud quod rescatur
per falc. sit naturaliter debitum glo.
in. l. cum quis. de iur. et fac. ign.
et. l. i. C. de condi. inde. et. l. cum
per errorem. j. de re iud. quod debet
naturaliter ultimorum. contra per. l. i. ff. si quis
mort. j. quorum le. et. l. linea
ff. i. C. ad. l. falc. item quia. l. non
permittit dispone nisi usque ad
dodrantem ut. l. i. ff. ite eo ca
pite. C. ad. l. falc. sed quod lex re
sistit obligacioni non obstat naturalis
ut. l. naturaliter. C. de condi. inde
et ex contingit in. l. cum quis. C.
de iur. et fac. igno. sed semper
reprobarum et tenui quod est debitum
naturaliter tex. est in. l. i. C. ad. l. falc.
ubi est casus quod si nullo modo de
beretur esset donacio ut. l. donari. j.
ti. i. sed quod naturaliter debetur non est dona
cio ut. C. l. proxima. ff. pte pe. cum
videtur hic quod falcidia non facit
indebitum ipso iure ut hic in ff. et
C. sic intelligit sed debita filio vel
promisso fiunt ipso iure indebita
legatum etiam naturaliter.

Et michi doctores

potest quis donare pa
ciendo se delegare
item heres debitor
delegatus non habet excepcionem do
nacionis in modicum nisi rescisso
ria sit quesita. h. d. quid quod
vult dicere accio rescissoria. et glo.
dicit quod aliqua accio ipso iure da
retur. s. ut dat officium iudicis et in
de glo. que incipit veterem act.
2a. que est utilis ut rescissoria.
ut veteris et prima ut restitucionis
et doc. dicunt quod prima datur per. l. sa
ne. C. et ubi dicitur quod est prior sep
tima 2a. 2o. probatur ex quinque dictorum
l. si est verum quod donacio ista debet
rescindi per restitucionem in integrum

tunc ante rescissoriam impetratam
non daretur excepcio ut. l. excepcio in
fi. j. de excep. sed nos habemus quod da
tur debitori ut. l. pure. ff. si dona
in. de doli. excep. quod probatur per. l. si
fideicommissum. ff. j. C. quia ca. l. exce
pcio. j. de except. et per istam argumentum ex
cepcionem istam magis esse facti
quam intencionis de nouo in simuladi
ctam. j. c. l. modest. Bartholus

Cum qui donacionis

donacio est contractus stric
ti iuris ideo non veniunt
usure ex mora. h. d. nota
hoc in. l. in edibus. ff. i. C. quod
donacio est contractus bone fidei
contra quosdam et male per istam
. l. ¶ Eccepcio. de. l. seya. j. ti. i. so.
ibi donacio causa mortis habet instar
bone fidei sicud legatum in dicta.
l. seya. et. l. in minorum. C. in quibus
causis in integrum restitucio non est necessaria hic loquitur
in donacione inter viuos etc.

Modestinus fidei

usure possunt ex causa do
nacionis remitti sine
insinuacione. h. d. ¶ Circa
id quid de usuris preteritis et glo.
dicit idem et inde glo. que incipit
idem forte ¶ circa premissam
michi aliquis facio quietacionem ani
mo donandi an indiget insinu
acione et quidam dicunt quod non
ut hac. l. glo. videtur tenere contrarium
in. l. si quis obligauerit. de re iud. et
tenet ad istam. l. quod hic in usuris que
debent annuatim et ideo potest dici quod
sunt summe tot sunt donaciones ut
l. sancimus. C. e. et ideo si simul et semel
alium remitterem mille florenos
nos si quod erat debitum ex diversis
causis non egeret insinuacione si ex
eadem sic ut ex predictis patet et est
casus. C. e. l. in edibus. j. premisso
nam illa. l. non sunt facta per aliud
nisi per insinuacionem ut ibi dicit
glo. circa quod est insinuacio dicitur
facere donacionem in scriptis coram iudi
ce ut. l. donacio. ff. et. l. in dona
cione et. l. sancimus et expresse azo in
summa huius ti. item quid an iudex
debeat aliquid causa cognicionem adhibere
dicendum non ista enim solempnitas est
adhibita per duo primo ne fiat clam
et homines fraudentur ut. l. data.
C. e. et quia in magnis quantitatibus
maior obseruancia exigitur ut. l.
si. et aut. ibi posita. C. si quis pe.
et hoc est prima aput quemque in
dicem etiam cum nec subest do
nator. nec res donata potest in
sinuari quod hoc ex mera voluntate.

volũtate consistit ut C. e. l. data i f.
et l. in hac. e. ti. ubi hoc est expssum
ex hoc az q̃ dectũz iudic̃io nõ requirit
s. suffiat enim sola psentia ut C. de cõ
sta. l. omnẽ hac q̃nt. dicit gl̃a/ et
male. C. de sacro. sanc. ec. l. illud
Et quid in donatiõe que fit ob cau̾ di
cam̾ p̾ C. l. acquilius/ an possit fi
insinuatio ~~est~~ ex post facto s. post
donationem factam ex iudicium/ dico q̃
sic. ut l. fi. ff. plt. C. de donac. inte
vir. Et quid in donatiõe que fit tacite
ut soluendo ĩ debitũz sicut dixi. C.
e. l. i. Et quid in donatiõe que fit taci
te soluendo dotem̾ p̾ muliere dic.
C. de iur. do. l. fi. Et nõ an donatio
que incipit a tradictiõe egeat insi
nuatiõe/ respondeo sic ut expsse p̾z
in tex. ut l. secũ. ff. i. C. e. nec ob
stat. l. prima. ff. si donau. p̾ de doli
excep. q̃ i id repellit. exceptiõne
/ q̃ nõ restituebat expensas/ Et quo
an illis. l. que in dicũt insinua
tionem posse renũciari/ R. nõ/ q̃ illis
l. que inducũt etiã solepnitatem
in actibus hoim̾ nõ pot renũciari ut
C. de l. i. nec pot. et qua l. p̾h̾ibz
s. q̃ fiat sine insinuatiõe. ff. ista l.
renũciari nõ pot ut C. ne fideius. do.
de l. i. et ibi nõ. in glo. p̾. q̃ insinu
atio fiat nõ est in fauorẽ donatis
s̾ alioz. s. ne fraudes fiant ut C.
e. l. data/ ff. renũciari nõ pot ut
maiẽ. ut sine p̾h̾p. ma. de ec. s̾ q̃
nõ. Et nõ quid si fuit data ĩ insolito
q̃ tot donationes intelligant̃ quot
sũt insolita tantũ l. quot sũt res
/ et tñ oĩs quantitate extẽdũt summaz
/ istaz. q̃ tangit spec. de donatiõne
ff. i. ƀ. quid si aliquid/ ergo ĩ dist̃c
te dico/ q̃ talis cautela nil relevat
q̃ hoc videt̃ in fi eadem l. ut C.
de aꝗ̃. et con. si. l. ꝗ̃ admodum ubi
ponit̃ similis fraus/ plus dico q̃ ea
si plures res nõiarent̃ in donatiõe
ita q̃ v̾ essent plures donationes
ẽ sic l. scire debemus et l. q̃ dic. p̾ de
v̾. ob. tñ ꝗ̃tũz ad hoc una esset
donatio/ eo q̃ uno tpe est facta/ et ui
ea facienda psẽtatio ut expsse patz
C. e. l. secũd. ff. si quis arũt in tex. et
glo. p̾. hic est eadem rõ q̃ sicut
de insinuatio que ponit̃ in dicta
l. data. oportet enim insinuationẽ
mag̃ inspicẽ actũz psẽtatiõnis/ q̃
actũz ꝗ̃ventiõnis ut sicut ibi actũz
sit una nõ plures ut p̾. ti. i. l. scat̃
ff. fi. ꝗ̃d/ si sit renũciatum illis l.
que insinuationem requirũt et sit
iuramẽto firmatũz dicam̾ p̾ de fidiu
ff. l. si quis pro eo. Bartholus.

quid

Fideiussori. Exceptio
donationis immodicae cõ
petit fideiussori ĩ mito
reo. h. d. istam. l. allo li
bi. C. e. l. ut inutili. oppo. de l. in.
ff. si is. C. q̃ quasi int̃. so. i ista ex
ceptio est inrẽ. scripta illa p̾sonat
causa q̃ si fideiussor cũ nouandi
intẽtessit/ glo. dicit forte secus
et male/ q̃ si fuit in modica in
p̾n̾cipali/ fuit ĩ modica in fideius
sore et sic expsoria sua. hic excep
tionem/ item p̾bat̃. cõtrario. sen. C. e.
ut inutili donatio/ v̾ loquit̃ in de
bitore/ q̃ dicit secus si delegatus
nõ fuisset debitor. p̾. in. l. secũ
C. e. dic. q̃ pro fu. hic et sic si
p̾n̾cipalis nõ tenet̃ nec fideiussor.

Si tibi dederim. Et
in suo noĩe maneant
q̃ alieno debet̃ nõ sic
accipient̃ pecuniã de
risione et furti tenet̃ secus de
equitate. h. d. et assume ꝗ̃rum q̃
est in sua glo. et oppo. de l. p̾mũ
p̾ de acqui. re. do. so. ut glo. ibi me
lius ibi fuit data eo animo ut sta
tim eius efficeret̃. cui dat̃. hic nõ
/ vel q̃ eo an ratihabitiõe actio furti
tollat̃. et hic ꝗ̃rit pot ꝗ̃. et ue
ra ꝗ̃o. est q̃ ratihabitiõe secuta to
llit̃. actio. ut l. si vendito. ff. si t.
p̾ de furt. Bartholus. doctor le.

Nudam. Ex rõne
sine p̾bis consensu con
fecta. donatio nõ p̾fi
cit̃. h. d. s̾m lec. p̾ma
oppo. de l. si quis ex argentariis
ff. eum. C. de eden. et C. de eden.
l. i. dy. soluit/ q̃ fuit hic nõ ꝗ̃ scriptura
p̾te absente/ in ꝗ̃ruis p̾te mandante
ut l. si quis ex argentariis. ff. p̾li
ue. C. de eden. et hoc sentit glo.
i. hĩus. l. h̾ est vera in sa. s̾ nõ ad
p̾positũz/ q̃ hic ꝗ̃rimus an ista scriptura
inducat donationem nõ/ si inducat
p̾bationem/ et id q̃ absente p̾te nõ in
ducat̃. donatio ad ꝗ̃rarĩ tamen q̃
p̾bationem inducat/ q̃ hoc scripsi in li
bro p̾ruim̾ s̾ donationem/ nõ q̃ requirit
p̾bis p̾ntiaz ut. l. iut. p̾. ti. i. oppo.
de l. nestẽnius. C. de neg. ff. scribi
scriptura nõ obligat aliũ/ s̾ decla
rat animum expendenti. et obligatio
nascit̃ ex ꝗ̃ contractu. ut l. ex male
ficiis. ff. si quis alius. de act. et
obli. ut potest solui. scriptura aute
s̾m ablatiuus quid in his. q̃ ex uo
luntate mea solius dependent p̾ba
tionem inducit voluntat. mee ut dic̃
l. nestẽnius. ite in ratihabitiõe ut. l. pop.
C. de neg. ff. idem ĩ addictiõne/

s̄ proditas/ que ex mea voluntate tua
procedit/ secus si requirit̄ voluntas
partis. C oppo. dol. publia. in fine
ff. depo. dy. soluit/ quod ibi scriptura
fuit posita in epistola/ et ad partem alia
emissa. et sic mediante ingenio
alterius consensit/ hic non in libro rationum
qui penes me remansit/ vel in utero
bet/ hic quidem non inducit donationem
/et glo. legit aliter. l. i. secundum si nuda
rationis abusione tamen donatio non probatur
ut hic dicit contra fuit procedentem est
nuda per defensum partis confessus. et inde
glo. que incipit quod non 2o. C oppo.
de. l. siquis ex. ff. rationem de eden.
ff. dicit glo. illa aut cum causa hic non
sine causa/ et ista lec. est vera. nec obstat
stat quod consuevit dici/ quod scriptura facta
sine causa asciente habet in se modum
donationis ut. l. cum pater. ff. de op.
li. et non in. l. ij. ff. circa. de doli. excep.
quia illud verum in stipulatione que de se est
apta ad inducendum obligationem. hic
in scriptura que continet nudam confes
sionem que de se obligationem non indu
cit ut. l. publia. ff. fi. ff. deposi. et
hoc 2o primam lec. item non inducit
probationem que est sine causa ut. l. cum
de in debito. ff. fi. ff. de probac. et hoc
2m secundam lec. facit quod non. per. C. de
non nu. pecu. l. generaliter in. ij. q.
et in id aut/ vel sit instrumentum sine causa
dic ut dicto. ff. circa eiusdem secundum quod
si in libro rationum scripsi me debere tibi
centum ex causa donationis/ et sic non
fuit nuda abusione tamen est bini
da. apposita partis/ certum est quod non
inducit donationem ut hic 2a primam
lec. sed an inducat probationem/ videtur
quod sic ut. l. publia in fine. ff. depo
siti/ sed forte ad illam posset videri
dicit dy. quod ibi fuit epistola non fuit
missa parti. similiter esset in dona
tione ut. C. e. l. si aliquid perceptam
/econtra. quod non probet facit. ff. de
pecul. l. peculium. ff. si non nota
et. l. non statim/ et de pecul. le.
l. si peculium. ff. plt. et de confess. l.
certum. ff. siquis absentem ex adiuste.
quod sufficiat. C. de non nu. pe. l. gene
ralis. et. l. in contractibus/ et mandati de
tuen. et famil. ff. studium. et quod non.
C. de probac. l. instrumenta. et. ff. de eden.
l. quedam. ff. nummularios/ et ista
l. intelligatur qui non alegabitur
procedens donatio/ sed solum privata
scriptura. ita dicit dy. quod puto verum pro
ea que non in dicto. ff. nummularios
/et quod tenet glo. de que fi. debi. l. in
ambulatis. li. x. et. l. fi. C. de arbi
tri. et non obstat. ff. si vero nota/ in
scitibus/ quia in contractibus traditio re
quiritur ut ibi dicitur/ quod non continetur in li
bro rationum/ non ob. ff. siquis absentem/

quod ibi fuit simplex confessio/ licet esset
redacta in scriptis per alium/ puta per notarium
tamen/ hic non fuit scriptura que secundum lege
et ideo nunc non prevenit ad te. ita lo.
sicut epistola quam tibi mitto ut dicta. l.
publia in fine/ et ideo puto quod si in libro
rationum quas fecit scribi per alium haec non
probatur. quod se si facit absente parte sicut in
confessione quam quis facit in iudicio
/et eam facit scribi per notarium ut dicto
ff. si quis absentem quod est notandum. C.
A d pleniorem doctrinam de ista privata
scriptura aliquid perstringamus/ sciendum est
igitur quod triplex est privata scriptura. quedam 3 Scriptura
est apodixa sive apoca. que datur
a parte parti/ quedam est ratio quam quis sibi con
ficit/ quedam est epistola/ quam quis
mittit alteri de primo/ aut quis eam
continetur summam esse scripturam/ et probat ut. · Apodixa
ff. de probac. l. cum de indebito. ff. fi. et
C. de fide instru. l. fi./ quod intelligitur si
ea continetur aliquid pro se sufficiens
/et. secus ut dicta. l. non in dubio et. l. in
epistolis/ aut quis negat esse suam scripturam
/et tunc aut habet subscriptionem utriusque partis
et testium/ et tunc si testes approbant scri
pturam/ facit plenam fidem sine comparatione
ut. C. qui po. in pig. ha. l. scripturas
/si vero non habet subscriptionem utriusque par
tis/ tunc aut illa scriptura approbatur per testes
in subscriptos/ vel per alios qui fuerunt
presentes cum scriptura. fuit facta/ et per
comparationem literarum/ et tunc facit ple
nam fidem/ dummodo tamen sint tot testes
quod sufficiant ad contractum ut. C. de fide
instru. auc. et si contractus/ et quod in nota
et quod habetur. C. si cer. pe. l. fi. et auc.
ibi posita/ si vero approbatur dicta scri
ptura per testes tamen/ vel comparationem tamen/ tunc
non facit plenam fidem/ sed semiplenam
ut dicta auc. et si contractus/ et in auc.
de fide instru. ff. i. et quod ibi non. et
C. de admi. tu. l. in bone fidei. ff. de admi.
tu. l. admonendi/ et in qualibus casibus
non. Tertia 2a scilicet ratio rationum seu libri · 2 Ratio
quem quis sibi conficit/ siquidem confecto
fessatum quod sit liber rationum omnibus an
ni/ et omnibus manu scriptis/ siquidem
ibi continetur aliquid pro se facit fidem
in ipsis que dependent ex eius mera
voluntate ut. l. nesennius de neg. ge.
non in aliis. que ex mera voluntate
non dependent ut. C. de probac. l. exemplo.
et. l. rationes/ si vero continetur aliquid contra se
facit probationem contra se ut. C. de proba.
l. rationes in fi. et. ff. de eden. l. quedam
ff. nummularios/ et ibi nota. C. arbi
tri. l. fi. et. ff. dicta/ si vero ibi continetur
aliquid/ quod non est pro se nec contra se sed pro
alio et contra alium/ siquidem liber est con
fectus ex necessitate officii de publico
in necti/ tunc facit fidem. ut dicta. ff.

munulaios · C̄ de fide instru · l · illa
te / fiant · ff · de adm̄ tu · l · licet · §· tu
tele / si vero nō est confectus ante
publici officium · tūc nō faciunt fidē plenā
notarii in dcō · §· munulaios / vnd̄ tu
q̄ campsores et mercatores qui sunt
hodie / licet nō hēant officium expressū
tū viuūt marte sua · et succedūt in locū
eorū qui olim cōfecebant publica ante
te / puto eorū libros standū quo ad
semiplenā pbacōnem / si dicti mercato
res sunt homines fidi et pbati · pr ea que
nōnt̄ in dcō · §· munulaios / et sic in
telligo glo · in · l · admonendi · et · l ·
in bone fidei / in eo q̄ dicit q̄ priuata
scriptura facit semiplenā pbacōnem
intelligo de priuata scriptura tali et q̄
postea glo · indicat · l · fiebat de q̄pta
cōe que facit semiplenā intelligit
de scriptura priuati eius cui que pducit
ut · ff · et finsta dcē glo · ponēt ut
duos casus separatos / et approbat hoc cō
suetudo / cui in hijs instā est inhēndū
2m̄ prīmo · ut ex̄ · de fide instru · c · j · et
ibi pr̄ez / Si vero dubitet an liber
sit scriptus eius manu cuius dr̄ / puto
q̄ pbet p̄ compacōnem / et tūc faciet
fidem ac si esset confessatū pp̄ter
illius manū scriptū ut · C̄ · de fide instru ·
l · cōpacōnem / nā illa · l · solū i muta
est in apoc · nō in alijs scripturis / ro q̄
facilius possūt contrafieri vam apocam /
q̄ unū librum totum p̄ · illo qui facit
sibi fieri apocam imputet sibi / si nō
facit fieri solēpniter / que rō cessat in li
bro toto / quem quis sua voluntate
3 · Epla · cōponit / Tenor tertii / si dicta epistolam
que mittitur absentibus / dic q̄ aliqui q̄
r̄ · de effectu eorum que in instris cōtine
tur · et tūc dic · ut dicit ex · C̄ · de pbac ·
l · nō initus et · l · nō epistolis / aliquando
an pbent / et tūc a epla confessatur
et pbat ut · l · publica in fine depor
cū sitibus / aut nō confessatur et tūc
si hēat sigillum autentic̄ pbat ut
l · sicut pcubuit · et ibi pdoc · C̄ · de epi ·
et cle · dici · de publicē · l · si publica
nus · §· j · / aut nō hēt sigillum au
tenticum / et tūc cōz approbari p compacōnem
sit de libris totum · ff · dici · et hoc qui
epla mittitur absenti / q̄ est illa rō
q̄ in libro toto / q̄ nō est quod in ipa
tur pt̄a · Si vero pui pnti daret scriptu
ram in modum eple ut cottidie fit / tūc
esset idem q̄ i apocam ·

Ex quibus regulis

Hoc dicit abbas an facul
tas in hitandi extra re
nunciacōnibus confertur
nō debz renocare / et sibi expresso
iudicis officio subuenitur · p̄ter · ibi ·
hitare · p̄ hoc facultas hitandi nō
nis hitacōnis videtur concedi · pr · de

are · et quitt · tamen sentit Opp̄o · q̄
ista donacō possit reuocari ut j · C̄ ·
l · licet / q̄ statim / videbis / solnit glo ·
et male q̄ hoc est renunciacō / alij
dicunt q̄ ab extineo z · C̄ · sed ista nō est
bona · q̄ ab extineo nō potuit peti
nunia / alij dicunt q̄ hic erat ob
causam donacō / ibi simpl̄r donacō / et
sic nō dare · ob causam · erat obliga
tus / et ideo nō pot penitere / Sed ista so
nō multum placet q̄ in · l · ista · iste
regulus nō erat obligatus ad hoc
sed ad bn̄ faciendū · dic ergo q̄ ibi pre
cessit concessio / hic renunciacō / et
q̄ ibi in · l · licet sit permissum pbat
ex eo q̄ ibi fuit sola concessio sine
determinacōe usus et ideo est permissum
ut · l · j · §· j · de pcar̄ · et · l · in quo dicto
§· sicut · ff · quo · 2o pbat q̄ dicat
te facere ex voluntate mea · sicut
est permissum / q̄ consensu voluntatis du
rat tū durat permissum · ut · l · q̄ · tu
ff · loca / Opp̄o · de · l · j · C̄ · de ḡ remissi ·
z · iudices nō possunt donacōnem
recipere / So · hic nō fuit donacō sed
renunciacō quedam / videbis ergo q̄ ei qui
est exemptum nō pot concedi hitan
do / et de hoc pbato · in · l · obseruare ·
ff · de offi · proconsu · et sic hitacōnem
hic nō pot cōducere ut · l · ulti · ff · de
offi · rec · pui · sed si nō lz hitacōnem
pot concedi ut · l · j · C̄ · de quis · iudic̄
iudi̅ · causa · renunciacōnis pt̄ fieri
ut hic · Quo quod concedatur pr ista
verba permitto tibi hitare Ja · de rome
dicit q̄ nis hitacōnis nō / sed facul
tas hitandi nū concessa / et hoc sen
tit glo · magna · et istud examina
bis · qui diximus de pedagio q̄ sibi
vi · concedere et nū concedere faculta
tem pcipiendi pedagium in dubio
Tercio an egeat insinuacōe ista
donacō et ēte dicit glo · si esset
mera tūc indigeret sed ista nō indi
get / et inde glo · que incipit ob
precedentem z · C̄ · et in renunciacōe
insinuacō nō exigitur · Sed glo · q̄ inci
pit sine fuit pmissa · tenent q̄ ista
renunciacō lz fieri de necessitate / Se
cundo si est simpl̄r renunciacō q̄ in
sinuacōe nō egeat / q̄ dura e int̄
donacōnem et renunciacōnem ut · l · sicut
nō renunciandi · ff · man · et hec re
nunciacō sapit naturam donacōnis
hēs ergo dicere q̄ a ista renunciacō
fit ex causa depsito / et nō eget insinu
acōe ut hic / si ex causa defuturo et idez
ut · l · si · C̄ · de donac̄ ante nup ·
z · auc̄ · ibi posita · et · l · si · nupt · C̄ ·
de iur̄ · doh / secus si esset simplex
donacō ut · C̄ · e · l · si quis argentum
Tercio quo remedio hitur expresso
succurrimus et quidam dicunt ut sto

vii vi. et alii officio iudicis / et vide
istam glo. que incipit hoc autem
nale etc. Et tu intelligas l. mini
quod sit translatus ususfructus mentem qui lex
nalem / competet iudicem vii vi. ut
l. iii. § i. vii vi. Sed si non esset transla
tus / tunc non haberet officium alterius actionem
quod iudicem detentationem habet / et hoc
officium iudicis ut l. et io. § fi. ff. de
constit. et l. iio tunc impuberi ff. de peculio
hered. et l. fi. § sed cum imperator C.
de fin. tut. et ff. de acquir. poss. l. rebus
quas nobis et ibi glo. tangit. Sed hec
glo. loquitur in rebus in mobilibus
et alibi de istis satis est magis dixi.

Hereditatem / pater
ad aliquem pervenisse hec
donationis tacite vel
expresse cogitur actione
prescriptis verbis. hoc dicit ista lex et
subtilis et alii dubitatum. Sed firmam
tibi dictam. ¶ oppo. de l. aedes § si
heredes ff. de leg. ii. que infra. etc.
so. ibi donavit omnia bona / hic here
ditatem predictam oppo. de l. ubi bona
ff. de iure dot. glo. solvit et bene /
quod ibi qui vendidit bona seu do
navit. Sed ipsa hereditas donatur quia
generalia continentur et hanc dictam
fecit tex. in l. si quis sui. § fi.
in l. sequenti ff. de le. ii. dic hic quod co
gitur actione prescriptis verbis / contra
C. de hered. vel. l. ii. et l. ii. C. de
pact. glo. dat ibi plures so. et
in prima bene dicit et in aliis non
et dic quod non potest creditoribus compelli.
ut in glo. hic cum sit / et ista est
vera et alie so. sunt truffe / et quod
etiam l. cum rebus C. e. Quero an
pacto potest compelli aperte vel tacite
et glo. ponit aperte et finaliter glo.
hic dicit verbum notabile / quod qui quis
agit ad hoc ut sibi fiat pacto potest
compelli / secus si ut alii fiat et vide
istam glo. que incipit hoc est generaliter
ibi videas tunc et illam contra replica
in l. stipulationes non dividuntur
§ celsus ff. de v. obl. et p. l. in
stipulationibus § opas / ubi quis
agit ut sibi fiat / et non pacto agit
est alia opinio aut agitur expresse
aut non etc. et non est bona quia
in quibus permittit factum non potest com
pelli alia solutio est quod aut cum
tacite ut sat fiat creditoribus et com
pellitur / secus si est actus in vide
at creditoribus / quod tunc non pacto
ut l. ii. C. de hered. vel act. vend. et
non potest esse ex dictis glo. quod qui dicit
videas creditoribus / illud est factum /
Sed si non factio / illud est iure. Sed istud

iudicio non placet p. l. ita stipulatus.
§ possum ff. de v. obl. in dato exempli
causa in pessimum alterius ad illud pro
nise quis non compellitur est generaliter so. quod
compellitur timore prescriptis verbis non
pacto ut l. stip. § fin. C. de op. no.
nu. Ja. de are. solvit quia factum cum
obligatio ex dispositione l. tunc quis
pacto compellitur ut l. stip. ista § fin
aut Sed quia ex dispositione hominis non
compellitur ad factum ut l. stipulationes
non dividuntur. pone quod creditoribus
agit contra istum donatarium intrinsecum
pro hoc habet pater / et dicit quod sit ut
l. ii. C. de pact. Bartholus doctor

Quidam in matrimonio /
quisitionem factam in iudicio
iudicat confessio. hoc dicit et
interrogatus / cum aliquid de
beat absolute tutoribus qui solvere aut
pati / vel fiat interrogatus si volebat
sibi nil deberi. Ja. de are. item in actio
nes competentes eam ad maximam
suam. Ja. de are. ibi transactionis / et nil
datur Ja. de are. dicit hic quod quis non potest
infirmare suam confessionem quod ff. de
confes. l. non fatetur. so. in eronea hic
non / et plene dixi p. dy. in C. in iure
ignorantia. ex. de re iud. l. vi.
¶ Quero an ista donatio egeat insinu
atione et Ja. de are. dicit videtur quod non / quia
vim habet insinuationis ista confessio
facta in iudicio / predicta vera nisi hoc
fiat animo fraudandi creditores / quia
tunc revocaretur ut l. i. § si quis in
liberis et infirmos C. si quis in fraudem
pa. et l. si sponsus § si uxor C.
de dona. int. vir. et ux. ¶ Quero
utrum potentia negative dicat videri
glo. tangit in l. ii. § Sed quod C. de inoff.
te. et dicit dy. quod sit p. istam l. Sed ...
apostillas Ja. de are. ista l. mihi pl.
fiat / Sed dom. dy. est verius ut ex. de conf.
c. i. l. vi. Bartholus doctor legum

¶ Donationem quidem / Cum
donat bonis viventis / eius hereditate
est indignus. hoc dicit. oppo. de l. si quis
sui. ff. de act. emp. so. ut glo. oppo.
de l. nec nobis de captivis. so. glo. ex glo.
oppo. de l. septem ff. de his qui ut
indig. so. ibi post mortem et tota
bona dehquid / hic in vita et tota
pretiam dehquid que non potest p. p.
offendi. ut l. vulgaris ff. de fur. his
oppo. de l. qui superstit. C. de acquir.
hered. so. ut in glo. Bartholus etc.

Donationes ¶ donatio
facta in genere uxorem non reno
vatur secuto matrimonio
Sed si de matrimonio dubitet.

hic persone conditio inspiciat h. d.

Spes ex dotem Iste est
no. ff. si res donat ad usum indeat
donati perpetuis no revocat nisi ex
magna offensa h. d. no modo do
nacionis ut usus indeat tamen
confessatis. ia. de arr. Contra de l.
si fideiussor. ff. fi. de neg. ge. et
l. die sponsaliorum. ff. i. de peculio.
so. hic prima persone equat Contra
et in quod possit revocari ut l. l. pe.
hoc hic no fuit concessus usus perpetua
. quia si usus hic primo pot fieri
revocacio p. l. proxima secundus no pre
mio quod hic non revocat ut l. ac
quibus. C. et sic concludit quod usus
appellatione perpetuis plena intellig
et inde glo. istam que incipit proprie
uba. etc. et qui inspiciatis uba. quia
si dono rem ad usum vel fundi ad
abitum hic in perpetuis donata. sunt
in contractibus sine in ultimis
voluntatibus ut hic est cunctis. quia
procedit dicto. proximo probat p. l. spes. C.
de arr. et arr. le. et l. fi. i. de usufr.
ea re que usu. con. et l. cum hi. ff.
si vero C. de usufr. et l. in C. de
ali. et a. le. et l. tricia. ff. qui in nita
C. de l. ii. si vero tibi dico dono
tibi usum vel usumfructum vel abitum
ex fundo vel usumfructum fundi hic in
deat datus usufructus ut in toto ti.
de usufr. le. ex contra hoc facit l. qui
nullus. C. de usufr. quod dicentis testar
dixit ubi si permisit hredi meos alii
quis tolleret usumfructum eorum et fruitum
vineas. lec. ibi portam no dicat perpetue
tatis sit relicta. secundus aliam sic sed dicit
uba usufructus possint perpetuitate
accipi ut hec glo. et ideo uba an
tecedentia perpetuitatem denotavit quia
ista uba possint istum intellectum pa
ti. at qui ista uba paterent istum
intellectum diminucionem indicarent
sed arr. indicarent illa uba si pa
terent istum intellectum ut ar. l. nam
quod liquide. C. de peculio. le. et illud
firmare ultime voluntatis secundus ingeni
bus ut l. et puis in mandato. ff. iii.
de accept. indicat in arr. ad quod
nota in l. si ultra. C. de donationibus
et glo. no obstat istam l. dy. istam
l. obstat et l. tricia ff. qui in nita
de le. iii. ubi dicit quod est nota glo.
obstat l. que no fuit pro sed mag
invenit ut l. qui duo. C. de fi. in
pie et glo. in dicta l. cum hi. ff. si
vero. C. de usufr. obstat predicto nec
solvit sed dicit quod ex sequenti et pre
denti septimum aut si voluerit dona
re. excusat glo. que offensa sic
et dicit glo. que incipit at offensam

ubi cuius revocat in. que visit
ad secunda vota i. ff. mat. portus. C.
de revo. de dona. quod mater etc.

Pater qui filie dubitaci
tibus de bu. ut referunt septimo sa
de arr. quod autem filius in dubio
debetur hic libros propinquos dubitatis hoc
tus dicat quod faciat se emancipari
quia indeat donare ut hic et. C. e.
l. si emancipatis et quod no. in l. fi
lie. ff. fi. et hoc est verum si esset
deventum ad tradicionem ut l. haec
C. si quis alti vel sibi. et l. i. C.
de castren. peculio. Bartholus.

Eiusmodi Contra de l. pu
blica. solvunt quidam ubi specialem
filio no est verum ut l. secundus ita quod
ff. si quis insulam i. de ver. ob.
et dic ut dicam in sequenti contra
Contra de l. pri. C. ad exhiben.
so. vel si libros dat ut glo. dicit breviter

Quod id quod Exeat
donacionibus obstat pri
legium neque compellit
nisi in primis fuerit pot
et post constitucionem et post revoca
dicatam h. d. Contra de l. iii. ff.
sed si filius in fine. ff. C. de peculio.
so. i. mutacionem tituli actionibus innit
et l. ut magis secundus hic ut dicit
in l. tutor. i. de fideiuss. Contra
de l. nostram i. de re in. et l. pri.
i. de nova. so. hic mutatur obli
gacionem eidem debet vel inducit
sed contra de l. divorcio. C. de neg.
ge. posset hic intelligi cum actione in
locum alterius succedens saprinam
eius. dixi alio anno in l. cum qui.
ff. qui invit. C. si quis caut.
Contra de l. prompter. C. sen. re
sci. non pos. so. ista excepcio no
venit ad rescindendam sinam ut
l. fideiussor in fine i. de fideiuss.
et l. ex diviso. ff. fi. C. so. ma.

Ea l. Contra de l. qui sic i.
de v. obl. so. ut glo. et no equiparatur
est hic quia cum in restitutis habet
obligacionem de reddendo secundus
si simplex. Bartholus doctor.

Cautus et fundus Contra
ex glo. quod sed stipulacionem secundus ista quia
fiebat donacio ut l. si quis argen
tum. ff. pri. C. e. so. hic tradendo
donabat. Contra de l. si discretis
cum te. fi. pos. so. ut in glo.

Si tamen primus Excep
cio in personalis que obstat de
legatis no obstat ei cui e fun

delegato hoc dicat. Contra quia
exceptio que obest deleganti et
ei cui facta est delegatio exem hi
itinia ut l. apud celsum ff. si quis
aut. q. de doli excep. so. l. i ex
ceptio cohiedibus/ hic impersonali sed
istud est intelligendum/ secundum glo.
in l. nestius q. de re iur. et l. si p
or. C. so. ma. et quod dixi in l. data
p denomi. Bartholus legum/

Si pater/ pater pa
ciendo stipulari filius
perficit. donatio l. p d.
Contra cum in dubio presuma
tur ex ea donationibus/ et ad dicta
quia pater stipulatur nomine filii/ et
sic ipse pater non stipulari quod filius
habebit in peculio profecticio ut l.
ulti. C. de pecul. l. quoque pater non
stipulatur ipse sed facit filium stip
ulari et hoc dicit. ja. de are. quod
ex iure filiorum/ et ex potestate re
in stipulatione deducte perficitur dona
tio ut l. quintus ff. et ipse prop.
de fun. instruct. et l. si filio del.
in l. et l. benum/ de donat. inter
vi. et ux. idem dicit old./ et que
est ratio quod si stipul. nomine filii non
videor donare quia hic non intervenit
traditio nec aliquid quod loco traditionis
habetur ut l. pap. C. de donat. inter
vi. et uxo. Bartholus doctor

Et in quibus aliquem/ Ista
ff. adiunge in l. acquisitus quod quando
fit ex eo remunerationibus donatio
non eget insinuatione/ item no. in
advocate ibi meretis/ Bartho

Adeum quem/ manda
tum in rem suam ex
ea donationibus morte
finitur/ hec ratio h.
d. opi. de l. illa C. et ubi cessione
actionibus donat. non extinguitur. hic
videt gam. glo. in dicere/ quod
hoc in cessione et solutione vera/ quia
ibi quidem continet simplex ma
datum/ et so. ex eo/ et fin. ista
litera si non interveniebat traditio
sola cessione non perficiebatur
secus si essent cesse actiones/ quia
in incorporalibus cessio habet vim tra
ditionis et inde istam glo. que incipit
si in ordibus et. et l. usque ibi vel si di
cervos et captivus ibi jure et ea no.
z. l. usque ibi hodie aut et ista
solutio aut tenet/ vel dic aliter
dic glo. quod non finitur morte/ et
quod dicitur hic quod dicit denegare/ secus
de equitate ut in quarta/ sed hodie

mittendo captam videor facere pro de
donando ex quo possim quenquam et
no. istam dictam intrude et amande
que aedendo differo in alios/ quandoque
do non/ sed dicta mit mandare et re
de est in glo. in l. ij. C. de acq. et
obl. id non omnia illa que ponit
dedit cessit distribuit et mandavit
ultio no. qualiter fit traditio in nobis
z in hos tenere mentis quod quia mis
mittere in possessionem nominis et hic
qualiter fit missio hoc glo. in l. ij. C.
si in causa indi. at. de pignore pignore
sed quando aliquis nolo differre mis to
tale/ hic cessio habetur pro traditione ut
hic in glo. et l. ulti. C. qui. filius
vel pena ja. de are. sentit quod hic
dono tibi omnia bona immobilia/
an videor donare nova et dic
ut dictam in l. memorem q. de ex. sig.

Et in quibus licitis/ pro igno
rantiam non revocatur donatio/ secus
si fit cum sua in l. ij. d. ibi donantes
i. ex ea donationibus obligamur vel
promisit/ contra quod pro obligationem revo
catur pignus ut l. cum hic status
ff. maritus C. de donat. inter vi.
et ux. solvit glo. quod ibi modo
sa donatione hic in sinon valuit/ hoc
replicatur per gui. vel dic quod ibi
ea que non valuit ab initio
finaliter revocatur/ hic est valida
capi. sile intesto inquo postumus
est preteritus unde glo. que incipit
magne et. si glo. dictam quod si p
terat/ iam natus et moriat patre
vivente/ non reguale scat silet
in l. si hereditatis ff. si quis filius
de testa in z contra tenet glo. in l.
si intra et. C. de re. catholicus et
per illa glo. est l. postumus ff. de
C. de in inis rup. te. sed ista glo.
est vera/ et probatur inst. de her. h.
imp. cum distinctione ca/ quia debes
dicere/ aut sint instituti vementes
ab intestato/ et testium reguales
ut in l. i. C. de re. cath. et l. po
stumus ff. ea. C. de iniusto z in
intes. et hic restat aut sunt
primum instituti et non valet ut
hic glo. ca. at mea fiat ut l. si
exdivoblis ff. i. q. de bo. po. plene
in l. ij. C. de post. her. instituti/

Causa/ subviene heredibus in
stanti quoniam pro abstin quod actio
perficit donationem sicut traditio
h. d. contra de l. inda. C. e. so.
dic non est inda. quia hic vim/

traditionis / Et oppo. de. ff. alii m
ff. de i uti. stip. qr lice dr qr recipie
do nostra debitoris fit donacio qd fa
tetur i mutuo et recipiendo nostra
no fit tradicio / dic qr nostra accipit
ad plures debitores / vel ibi dic qr acqui
tur ex gratia cause / labeo. in ad. ff. alii
rendit p. l. ii. C. p quas psonas
no acquit / ibi sicut p mutacionem pas
sum / ita ex stipulacione interposita sing
illa mutacione / et istud in gl. l. si ita sti
pulatus. ff. in se gene. p. de v. obl. et
ibi vide qr ex quepcionis scriptionis q
pmus facit no valz / qr no abuti
fuit stipulatus cuius noie mutavit
et qr stipulator illi tm ex mutacione
quo / hic sibi acquit ut. l. ii. C. p quas
psonas nob acqui. Bartholus doctor

de donatoe ca mort rubrica

¶ De donatoe causa mortis

Mortis causa.

Oppo. de. l. si quis cu
B. de qdi. et demon
bi idem in legato / et
sic donaco ca mortis
no differt a legato
et gl. Et qr ista differunt / qr quis
a tradicione incipit ista donaco vel qn
se obligat / et sic tz gl. qr obligat
donacoe ca mort / idem tz gl. in l.
legatum est quedam donaco. ff. de l.
ii. et insti. e. ff. i. sequenti vr p. el.
no videtur psona / item in geni p. l. i.
C. e. ubi acco ex testo petit / et sic
no est obligatus in ea q gesti eade
unde / nascitur illa acco ex testo ut. l.
apud iulianum ff. fi. C. ex qui. ca. in
pos. ea. et. l. ex maleficiis ff. si quis
here. p. de acc. et obl. dic dy. qr quis
donator p uba obligatoria se obli
gat / qr dc pmitto tibi donare / et
tunc est obligatus / licet possit reuo
care ut. p. e. l. qui mort et. l. no vr
et ita tn hic gl. et sic tunc aut no
p uba obligatoria ut qr dixit dono
et tunc no obligat / et heres adicoe
secuta tenetur utili ex testo ut. l. i.
C. e. et ista no sunt vera / et nescio
si fuit error intelligentie. qr dona
co capit naturam qtus ut. l. cu. ff. C.
e. l. ii. de do. pte. et donaco ca mort
requirit pntiam pt ut. l. int mort.
p. e. et in isto tpa no fiebat dona
co nisi stipulacione vel tradicoe ut p.
e. l. mort ca donaco fit / et. l. sena
tus ff. fi. p. hodie fit pco nudo mor
tis ca donaco ut. l. si quis. ar. ff. pte
C. e. sic gl. intelligit in. l. ca pr.
ff. memo. C. de le. ii. no si fiat
donaco sine alia stipulacoe / sine

hodie pco nudo fieret donaco de
natura obligat donatario / et no
irreuocabiliter / et qr tradicoe fit
no obligat donator donatario pmo
mang eqrio. ut. l. panlus. ff. mar
cellus. p. e. nec obstat qr dr qr pe
tit utili ex testo / qr tunc no cpe
donaco ut. p. dicam / et sic qn acco
petatur ca mort donaco / et plene
gl. dr. C. e. l. i. et dy. tangit hic
et dic qr si donaco est fca scriptoe
tunc impe cn gdicoe ex scriptoe que
gtum lpidam hic effcm irreuocabi
lem / ut. l. mort ca donaco sit et.
l. senatus. p. e. si est fca sine scripe
ut ex codicillis / et tunc utili acco
ex testo ut. l. ultia. C. de codicill
et qr no. in. l. ii. C. de le. ii. i. C. e.
si no intestamento tunc petit acco
ex testo ut. l. fideius de. l. iii. et iste
dem dy. no bn dictum est simplr
qr si allumeret donacoz ca mort
impe vel large qr legatum est do
nus dy. viii dicet / si esset viii qr
talis donaco esset fca abuti / et
pcerz qui pot testa / hic no valz
int donacois ca mort qr requi
ut pntiam psone ut dicet / et valet
int fideius secus si fieret a filio
famil. ut. l. ii. de le. i. et p in pdem
modum loquit. l. i. C. e. et si summus
stricte donacoi ca mort / et hic
si intenonit scripto / petit cn gdicoe
ex scriptoe ut. l. mort ca et. l. se
natus insti. p. e. aut pco nudo / et hic
petit gdicoe ex. l. si quis argentum
ff. pte / qncta gl. in. l. ca pr. C.
memo. C. de. l. iii. et ista tangit
p doc. in. l. i. C. e. Bartholus.

Iulianus libro

Quo ca reuocet ista
donaco que fit sola co
gitacoe mort et plaz
dic qr no reuocat et. inde gl. q
incipit hoc fin plac. et dy. intelli
git viii / si no fuit fca metu mo
rtis qr tunc est donaco int viuos
ut. l. seya. p. e. et. l. seya insti de
dot. ple. si fieret metu mortis
reuocaret ut. l. no omnis. C. si cer
pe. et. l. mort ca donaco. p. e. nisi
sit appositum pctm de no reuocando
ut. p. e. l. ubi / et nero quid de fa do
nacoe pp qr est distabiliz dimus dic
qr si reconualesat / pot reuocare
ut. l. i. ff. ste cu ipe. C. tri. et p. e.
l. no in psta et intrio gnit dona
cois vi in pendere qr de. l. rat
fi. C. cu pdi. dic ut gl. et qn hoc
qr. de. l. qr pnte qui. d. le. te.

et l. cu illud in fine e. ti. de cond.
et de l. 9dito que extris secus ubi re
dit dicis a tempore mortis tu pe
det pp tractatu 9ditionis solvit glo. dt
vin in legatis primis secus in 9dicio
nalibz / sum dy. pdca nera / si donatio
est fca in ultima voluntate / s si p
stipulationem / tuc posset pede in hoc
cm hic uti 9tibus ut l. senatus
inst. p. e. Bartholus doctor legum.

Mort causa donatio:
Ex hac l. cum sceph. no.
q hec omnia instanus p
cubiz deviruntur z per
hoc dico q omis iste cae sint sic
que actor petit examinare testes
an ht. 9t qui de morte timetur
ut l. in l. acquit. si deletiz. ad l.
acquit. et hoc b primo. ex. ut ht
no 9t. e qui frequent in glo. sup. v.
sen ex / Scdo ad quid est utilia ista
cm in donatione / et e dic pp revocatioe
q2 si liore pericli dono tuc pericu
tessante est revocata donatio / q2
ad hoc videt se astringe ut l. aliq
ne. ss si de adi. le. z tene menti
istam glo. z inde glo. q incipit spale.

Si quis mort cau
sa ista est bona l. et caz
declam in l. p9 contrac
tuz B. ti. i. et hoc dt do
natio cm mortis revocat 9dicina
tae secuta. secus si inter vivos / q2
no revocat nisi i fraudem fuit
facta. hoc dicit Bar. doc. legum.

Qui pncio: & q orta
sione mortis alti9 capit
cm mortis capio vocat
pat. h. d. Scdo in
quo dit mortis cm capio a mortis
cm donatione / dic q mortis cm capio
est genus mortis cm donatio est
spes ut p. e. l. mor. cm capitur
ite mortis cm donatio a defuncto
mortis cm capio ab alio q a defunc
to pot pvidere / Item mortis cm ca
pio 9tra voluntatem pot ee / mortis
cm donatio ex voluntate ut hic i pn.
Scdo utrum de mortis cm capione
detrahat falcidia / q. dic aut pce
dit de voluntate defuncti et tuc de
trahit. aut sine voluntate defuncti
et tuc no ht locum falcidia / Ite primo
cm / qn ex voluntate defuncti / et
tuc si dat alii heres detrahit falci
diam secus si sibi dat z totum lf
tangit hic in ista q. si bn advertes
et tangit j. e. l. si inter / s dy. sup
let qui dat ab he. de q tuc detrahit

falcidia / hoc nex est dt dy. si tedit
ante mortem / secus si p9 mortem ut
i. i. ss. Item si ita. B. ad l. falc. q2
tuc no detrahit et sic dt dy. hic et pe
ut refert cy. c. ad l. falc. l. qui mo
rt. ja. de are. q detrahit falc. heres
si dat / hoc est vim / nisi pstet heres
ad continendam pstationem alti9 legati
ut dea. ss. Item si ita q sit ver9 dem
ut dy. ut ja. de are. dic q dem ja. q2
falcidia resecat ipso iur. ut l. i. ss. S
si mortis. i. quorum le. et l. lucia et
l. plancius. B. ad l. falc. mo si ipo
iur. detrahit / no 9mittit mem / q2 no
pot esse petitio ut l. si pupillus
j. de v. obli. et. c. ubi nulla ex. de
renun. li. vi. p. mem no fuit pde
falcidiam ut l. cum pat. ss. i. B. ad l.
falc. dic g9 sum ja. de are. et ol. aut
mortis cm capio pcedit 9tra defuncti
voluntatem aut sm voluntatem
et hoc cum aut alius dat heredi et
non detrahit falc. ut l. accepta
ad l. falc. aut alii dat heres / et
tuc aut dat ad continendam alti9
legati pstationem aut no ut expedat
patz / Scdo cm fi. l. quo / utrum
spectet mors filii z patris ad con
firmationem ut mors alti9 tm / et glo.
tenz q mors filii sufficit et inde
glo. que incipit quo etiam tm ibi
ut hic sufficit / dno g9 tangit ista
glo. primo ex ei9 morte 9firmetur
et glosa tnz tenz q morte solius
filii / ut alti9 cui9 cm dat. idez dt in
l. ii. fr. s. c. e. et io est / q2 videt
hoc actum / ut si decedit filius ut alig
cui9 mortis cm donat / no revocetur
ut l. si alienaz. ss. marcellus. j. e.
inlo glo. dic ut statim dicemus
inst. / Exponamus quis potit revocare
expma / aut ego sol9 / ut filius sen
sit. et glo. dt. q donator sol9 non
pot revocare ut dea. l. ii. fr. / dd
rite q istud est subtile / q qui quis
donat mortis cm alti9 sequides tuc
ille cui9 cm donat est 9venens / ut
filius emancipatus z tuc vim dt
glo. q videor donare et i. tibi
et sic no possiz revocare ut. c. e.
l. ii. fr. q intellige ut statz dicaz
s si ego dono cm mortis filii i ptate
tuc no in ipe donare / q2 ego donatio
sibi no possiz ut l. donationes. c. de
dona. inter vir. et ux. et l. i. p. c. de i off.
testa. et quis pot revocare / dic ut
dixi. B. c. l. cum pn. licz illa fuit a
lia qo ab ista. nam hic loquit q
pr donat noie filii / i ipe filius pre
permittente / s sic ibi distinguitur aut
filius donat rez pris / et ipe pr
pot revocare / aut rem ipius filii
et filius donare videt et sic h. q aut

donat rem pris pr nore filij et tr
pot renocare / aut re ipsius filij et
tunc veru dt glo. et predictum quod ergo
videar donare tibi fratri vel filio
emancipato cum dono alti mort in
me peruenit si in . tunc erunt patris / ut ff.
ti. i. l. donationes. § fratres / vel alumna
dasti vel intuitu hunsti ut ff. ti. i. l. ij.
§. i. l. ij. § i. al' uideor donare te
intuitu non hunte / et ergo possum reuo
care. C. si cer. pe. l. si aliunde. Sed quo
ista donatio quam ego confero uite que
donatio est an causa mort an inter
viuos / Ro possum dicere quod est donatio
inter viuos non simplex sed resoluenda
sub conditione si illa donatio causa mortis
quam tu uideris conferre in tantum fruitiuo
certa ut p. e. l. mort causa capiuntur in
pri. vel si ius eam dicit esse causa mortis
dic quod est causa mort sumus datum quem
donum que dr in dar l. mort. et probatur
arg. l. si alienam. § i. q. e. sed precedens
opinio plus placet / quia donatio causa
mortis est / qua quis uult magis se
habere quam eum an donatarium. ut ff. e. l.
i. sed hic vult magis habere eum an donatarium
quam se / si eum fratrem contingent quod dicitur.
Item si filius donat pro primitie
te tunc morte confirmat ista donatio
glo non quid hic / nec dixi in l. ij.
ff. ti. i. et glo. in l. nec frater. C. e. ti.
tunc et dic quod morte quibus filij et
bn / et istud tenet ibi cy. et bn fa
at. l. si alienam. § marcellus
l. e. ad l. attam et glo. hic. Vide
quod in contrario loquitur de absolutiua va
lida hic de valida ar. l. pte. ff. ti. i.
et ibi nota. Bartholus doctor

Omnibus mort cau. / cy. de l. mennius. C. de
condic. et demon. sed ut
glo. et tene ultimam saluam.
Si cau mort causa. / donatario causa mort pot
substitui h. d. duo tam
quiritur hic quatenus pot sub
stitui donatario causa mort. et glo.
dt per stipulationem / vel aliter ut dixi e.
e. l. i. et ibi vel bene dt dubius dy. hic
dt quod aut quis vult donatario sub
stituere directo / et non pot nisi per sti
pulationem ut hic et l. ut heredibus
de l. ij. aut vult per fideicommissum
et tunc aliter pot quam per stipulationem quia de
gnando vel fidei committendo. ut l.
cum pri. § cor. de l. ij. et l. Seya et
de dote ple. et C. e. l. i. sed ista uba
non habent saporem quia in relictis / qua
talibus non est dira / an sint relindi
recta vel obliqua ut l. omnia uba / cum
dole. sed si voluisset dy intelligere
ut i. diximus / bene diceret / dic ergo aut
quis vult substituere donatario

causa mort et tunc non pot fieri nisi
per stipulationem ut hic et l. ut heredibus
de l. ij. sed si vult ut sit legatarius
et fideicommissarius / tunc pot sine sti
pulatione ut l. aboc. C. de fideic. et
l. cum pri. § cor. de l. ij. et l. Seya
de dot. ple. Item non subiecta conditione
pot substitui donatario causa mort
si pot substitui sub conditione illa
si noluit et glo. dt quod non / sed subia
tia sit et ro est / quia uidetur agnoscere
statim / secus in legato et simile
glo. est in l. cum pri. § cum. ff. de
le. ij. et istam glo. non credo veram
ut l. ab eo. § si. p. de v. ob.

Mortis cau filij. Sed
causa mort sum ipsius
non possit ut ff. de donat.
inter vi. et ux. l. quod mortis
sine causa impri que est contra.
Si mort sine causa. / al' simile. Item quatenus
possit excludi institutus
uideo quod intus non pot
adire. ut l. cum quidam. § qd dicitur
de acqui. her. et sic intus posset
mori ad quod. l. i. ubi. ff. si ubi ve.
no. Item quid si primo ac si primoriatur
eam fuerit per absentiam dicit
glo. / quid / an hic detrahatur falc.
dici. ff. C. l. qui pao et C. Barto.
Si alienam. / Nota
istud pri. cum concordan
tijs / facit ff. so. ma. l.
si alienam. Bartholus
Marcellus. / In mortis
causa donationibus insinuatur quod inter
ptes de renocatione agitur h. d. ibi
uos non reddat vel nullo alio modo
renocetur nisi per conualescentiam ia
decare. ibi si noluit quod intelligitur
arg. si simpliciter donat ut p. e. l. qui
mort / ia. decare / dt hic nepte ro
quod non pot renocari alio modo nisi il
lo donatario prius decedente / quid
an per penitentiam / glo. dt quod sic sed ia. de
are. dic quod hoc est verum si donatio
est facta testo vel codicillis / vel postea
confirmetur / quia tunc ipsorum sapit naturam
ut l. sub conditione et l. si nemo. §
pte. de le. ii. non in l. certam. ff. de
mort. testa. sed que est facta ex
testis per traditionem / et tunc istud pacum
est frangendum / quia tunc tal' donatio
habet patiam nam ut l. post legatum § si.
ff. de his qui ut indig / et l. certam
et ibi notatur de mort. testa. sic
cum pot fieri per pacum / ne aliquo modo
renocetur. ita ne aliquo modo ut j.
pre. sed id quod ia. de are. dt si confirme

testū / nō pōt / q₂ consideratio dona
toris passit tollere poñ sunt cū do
natione ex mente. Bartholus doc.

S i mort' causa fiat
rit glo. vt₂ iste expen
se qpensent cū fructi
bus / glo. et bn̄ dt q sic, q̄n do
natio cū morte repetit, cū repetit₂
fundus cū fructib₂ / est tex. in l.
cū quis. ff. de condi. ob cā₂ et i
glo. 2 inde cām 2 tenementū.

M arcellus / cui ꝑmit
tit' testari ꝑmittitur
mort' cā donare. h. d.
vl' dic / ꝑulin₂ qessin₂ cū actu₂
testandi porrigit' ad actū donādi.

P aulus / donata et lega
ta equiparant' fallit vt dt glo.
et insti. illi₉ glo. inite fine glo.
ultīe. l. se. que debuit hic scribi
et ubi fuit scripta cavere scriptor /

E t si debitori / nō va
let donatio cū mortis
ultra vires hereditatis
h. d. Secūdo an fiant reqrūtatur
ex utraq₃ pte dic ut no. ff. de p
bač. l. patronū. Bartholus do.

M ortis cā capiūt
pōt quis donare mort'
cū fuerit alti₉ hoc dicat /

D onatum / Ex donatione
cā mort' in tm̄ quis capit q̄ntū
quis debito libat' vl' exactio per
cipitur hoc dicit. Bartholus.

C ertā cyrographū / aqua
datū q post mortem nō fuit
morte. h. d. expo. j. de solut. l.
fi. y. Bo. dicit quidā hic dona
uit / ubi mandauit / dic q hoc
mandatū q hic fuit collatū
post mortem nō reuocat ut l.
si nō nō renumerandi. ff. fi. man
do. dixi ple in l. y. ff. si donatur
ff. h. l. Bartholus doctor legū.

Q ui hominem negc.
res tm̄ vale₂ q̄ntū vendi pōt
homi sciente eius qdicam / et re
cipienti inse pcāliu₂ rei. h. d. q
bn̄ nō. nc. sufficit monitio tm̄
potius se vendi, q dic plenit
l. pau vr₂ ass. ff. ad. l. falcid.

S i filio fil. res mort'
contra pcēm valem
dat' cām de peculio
qtra arrogatorem vbl' vedi
tiōe / et cū res nō pōt restitui
pciū qdice'. h. d. tenementū
istā. l. q₂ dat singularē₂ doc /

tiaz expo. ad ꝑmū dām / ꝑmo videt'
q pr possit quenui utili in rem ut
j. e. l. si mort'. ff. so. utraq₃ pōt que
ri / fiat. l. ex facto et l. deposui. ff.
de peculio, venio ad ultimū dictū
q est q nō rem ff pcīū qdicat / ff
nō ne istud est qtra id q dicit tex.
q qui in obligatione est re dari ꝑpares
petit' / et nō pciū ut l. si fiun i fi. j.
de v. ob. glo. vr dice q qdicet pcīū
cū qdicet rem / et ipa res nō pōt
dari 2 sic q ht necē dare / pcīū ipsi
ut qdicere / ff ipa res petit' / et inde
glo. que incipit i nō vr / ff illud e
qtra tex. hic ubi dr / q pcīū qdice'
nō res / dy dt q erit in obligatione
rem restitui nō re dari / sic ut l. in
summa. ff. si fium. ff. de condi. inde
et l. inre fortuna impu. ff. de qdi.
fur. ff id nō plac₂ mi / q₂ hic e in
obligatione re reddi 2 sic dimi₂ est
pares rem debentē₂ / et sic inde
ff. si fium. ff₂ in l. re fortuna / hic
est in obligatione rem restitui / sol
ue q. ut apparebit ex hiis q. j. dicā₂
exp. j. e. l. is cui so. ut in glo.

E xpo. j. e. l. illud. ff. ut. so. intelle
hant fun illaz / q₂ hic nō re. s. tm̄
pōt petere / ff eaz pcīū / ff₂ dicebā
tu. quo pōt peti pcīū / cū non suc
cedat obligatio ad pcīū ut l. si fium
in fi. j. de v. obl. et cogitum dice
q qui est in obligatione re dari ex co
tractu nouato / hic nō succedit ob
ligatio ad interesse / secus in ēcōtu in
nouata ut l. cū parib₉. C. de re.
per. et l. j. C. de serui. que pro eo q
int. et pdy. in l. stipulationes nō
diuidunt 2 l. nāhs. ff. j. ff. de psq
ver. et hic est qtius i nouatus
s. ob cām ut l. ptt de condi. ob cā₂
ff illud nō plac₂ / q₂ l. nāhs / nō
loquit' qui petit id q sim nō fuit
et isto cām vr q ista res dz peti
re pempta ut l. j. q me cām 2 l.
ptt. ff. de condi. ob cām / postea co
gitaui dicē / q qui dr in obligatione
rem dari et ipa petit' licz pcepta
lo' qui exprimit qventione venit se
cus qui tacite ex l. venit ut hic
q₂ qditio ob cām / nō venit exqne
tōe paru₂ ut l. si is qui. ff. e. / ff ist'
nō plac₂ / q₂ hoc q redditur qui q₂ ex
pte agit' hic ut l. si alienam
ff. marcelli₉. ff. e. et l. senaty. ff.
mortis. j. e. et l. nō omis. ff. si cer.
pe. dic ꝑ. q ista oblig.ᵒ de qua
hic loquit' est mixta q₂ sapit nāz
dandi et restituendi. q₂ dimi₂ uti
le est meiz ut l. qui mort'. j. e.
et l. se. y. est in electione mea / qd
velim petere rem vl' pcīū₂ ut l. illud

ff. int. p. e. idem dico in l. i. C. q
me. cau. q hec sit psonal' gtinz
restom q hec utilem i rem int.
l. metuz. ff. nolenti aut/ C. q me.
cau. et idem in acce ex testo/ le
gat' inutile res hec rei vendica
tom et accom ex testamento et ideo
si res perit hic in libello possim
pete extimacom et etiam rem ut.
l. si res. C. de le. i. et. l. alz res. ff.
utrumque et ff. si. e. te. et. l. mortuo
ff. i. C. de l. ii. q pbaut q p lanz
sit in obligoe et petitoe q tenz
glo. in. l. fundus. ad. l. falc. et
tex. de. l. iii. ff. si res/ q nec res
pot peti et sic sit clero legatum
p' just. de leg. ff. no solum et ff.
si res/ et q ibi not' q ipa res pot
peti et de hoc dixi in. l. stipula
tiones no dividunt' zc.

Si qui no amplius.

Secundum cum condicionibus i
plende minuit' minu
to legato. h. d. Cz necesse
quare iste recipe no potuerunt to
q bastardus et ista est pma lec
vel legit' zc. no in glo. et no bn
q zii dy. est contra antiz. l. plan
tius. C. de insti. C. de condi. et de
mon/ et plene ibi et in. l. fra. ff.
tutius. C. ad treb. C. no quod fa
cit ista lec. adh. dit ad zam pte
rubree demort' cu capcoe de q li lor

In mort' causa.

Expo. de. l. i. C. de re.
catho. et. l. cetha. ff. i.
C. de l. i. so. ista. l. dz
intelligi/ qu relictu defit ex
psona donatom/ q tum loquit'
qu in psona legavit/ vel ea legat
te vel mixta gsideracoe defiat
q tunc debz i spna q cesat tpus do
nacionis et ista sunt ibi in glo. et
bn essent examinanda ista sunt
vba glo. et dicit de regula catho
niana no est hic = expo. insti.
de hered. q. z dif. ff. i exue/ so.
aliud in hereditate et aliud i le
gato et fideicommisso et mort' ca
donacoe ut hic/ quedam tpre do
nacionis/ no pot donare/ tpre mo
rt/ sic quero q tpus inspicit'
et glo. in fine dicit q hic mort
s dam glo. in fine est q glo. ea
dem i. vel p' legavit/ et ideo deb
intelligi si appet eu psistere
in eadem volutate q appz p ali
q indiciu ut. l. i. ff. s si filius
del' in. z ii dy. in donacoe cau

mort' requirat puraz psone
quo et qui est apud hostes pt
donare ut di' in prima glo. s
sum stipulantem sibi ut. l.
ff. s in eius capto
de stip' an donacio
cu mortis ad confirmacoz requirat
adicom sicut certa relictu ex te
sto vel ab intestato ut. l. ii. p. de
fideicom. h. et ibi dicam/ respodeo
vi' q sic. C. de adi. tolle. l. i.
ff. hoc aut omnia/ cu fi. l. ubi
di' q oia illa dca locum hnt in
donacoe cu mort/ s in illa. l.
est dem de adicoe heredit' ff. zc.
q videt' tene glo. i. e. l. si. h
q tum facit qui sine causa. ad.
l. pme. l. i. zc. Bartholus doc.

Si filio fil. mort' ca.

Ista est no. l. pndoa
coe fca filio fa. insp
at cuius contemplacoe sit fca
donacio hoc dicit ibi q tunc sit
l. an donacio renovata sit
Expo. C. de insin. l. si. glo. d'.
ibi instructu. hic in ppetuate
imo i in casu dubio/ hic i casu
certo z sic ex glo. in. l. hoc casu
relinquit' aliquid filio quod
dicemus/ in du' cuius contemplacoe
erit relictuz vel si appet expsse
vel ex coniectura/ ete suius ut. l.
s si plures. ff. in arrogato. de
vulg. et pu. et q no. in. l. cu
oz impu. C. de bo. que li. Iudicus
dicit dy. aut est expssa psona
pris et filii/ et psumit' contep
lacoe pris ut. l. filio. C. de gdi.
z de. z. l. cu aliquis. C. de inne
doh. aut est expssa psona fili
tm z tunc contemplacoe filii ut.
l. ulti. C. de insin. ista vba no
placent in p. l. i. insi. C. de insin.
ubi fca fuit mencio patris et hic
gtemplacoe filii relictuz vi'/ p.
m' ad denunciacom advertunt pat.
ut. l. lapsis ubi s. insi. C. de he.
insti. ibi errat' vel. obse meipatr
denud. dy. in quodaz suo consilio
dixit q tum/ q in du' gtemplacoe
filii ut. l. ulti. C. de insin. eod
dicemus et de istam doctrinaz/ alii
i instituit' legato vel donacoe
fit mencio pris et patre pntat'
et confert' in tpe extunc prie
potat/ et tunc in dubio gtepla
coe pris ut. l. filio/ C. de gdi.
et demum/ quz fit mencio pa
tris et prie ptat/ et dispo co
fert' in tpe extunc sui iur/ et tunc

contemplatione filii ut l. ult. in prin.
ff. ad treb. et l. iiii. C. de instr. et
subst. quamquam sit inventio filii et pa
tris tunc et tunc quamquam illud quod relin
quitur filio non potest quia sub patria potes
tate, et tunc contemplatione patris vi
detur relictum probatur ex contrario l. cum aliquis
C. de his qui deh. et facit in ar. l. i.
§. si cont. fruns et l. pre si fruns
in l. fe. i. de stip. fuo. sed numquid
quem ipsi filius tunc indulno conten
platione filii et persona patris de
munitus cum videtur adiecta ut l.
i. infi. C. de usufr. et l. his verbis
insti. ff. de hered. insti. facit l. ma
ius. de solu. et ista sunt vera ipso facto
tate contrario quid in usufr. si filio
relinquitur cuius contemplatione videtur
relictum, et illud quod filio pater quam
filio quaeritur sed in fine an filio po
ssit quia est impediens quod morte
te filio in vita patris quaeritur in l.
filio, quod facit omnis quaeritur pater
et sic filius nullum quod habet
sed si superviveret patri filius, tunc po
sset quia sibi et sic si filius decedit
in vita patris contemplatione patris
videtur relictum, si pater prius decedit
et tunc contemplatione filii videtur in
relictum, quod sibi potest quia et sic
ex futuro eventu dependet, quod
demum dico et hic est casus dic. l. ulti.
de usufr. Bartholus doctor le-

Quod debitori

eam est liberatus ac
ceptilatione non potest in
praescriptione qua utetur
si liberatus non esset. h. d. tene mente
ar. contra i. de capti. l. in bello §.
siquis servum. Bartholus.

Titium ius quem hec
est nobilis et subtilis
l. multum, et potest du
os casus, quid quod de eo
qui non facit testamentum quod non potest dic
testari, an possit donare causa mortis
et si pro defectu solemnitatis non potest testari
ut quod non habet tot testes, et tunc potest
ut l. conficiuntur. §. codicillos, aut
ex defectu personae et tunc non potest ut
l. dum. §. pater. ff. de mor. cau. fallit
in filiofamilias ut i. prin. et hic l. dum
§. pater non loquitur in donatione causa
mortis. tamen puto verum dicere ar.
l. si aliquis. ff. C. et facit i. e. l.
senatus in prin. Bartholus.

Filius familias qui non potest

Filius potest donare patre volente
h. d. et iste est bonus §. et cotti
dianus et mente tenendus, et unde
ans pluribus rationibus consuluit quod si fi
lius non potest testari, potest tamen mo
rtis donare, et glo. dicit quod ultima

non potest alieno arbitrio pendere ut
l. illa institutio. ff. de her. insti. et l.
captatorias, sed hec ratio non videtur su
fficiens, quod donatio causa mortis est
ultima voluntas ut l. fi. C. de codi
cill. Quid dicemus, dominus Cy. dicit
hic et optime quod donatio causa mortis
sapit naturam contractus et naturam ultime
voluntatis, sed sapit plus de natura contractus
ut l. ii. circa prin. ff. de dot. pro. et i
non. et ratio est quod donatio possit perfici
et quod fiat traditione vel stipulatione
ut l. ult. mort. i. e. et ideo potest pen
dere ex alieno arbitrio ut l. siquis
arbitratu. i. de ver. obli. et l. fi.
C. de contrahen. emp. et glo. in l.
seruum. C. qui te fi. po. assignat
istam rationem quam hic, et etiam aliam quia est
quod testamentum est publici iuris ut l. iii.
ff. de testa. et sic filius fa. non potest
testari sed ista ratio glo. videtur contra ipsam glo.
quod si est publici iuris testamentum
tunc patria potestas non tenet ut l. nam
quod ff. ad treb. Jo. bu. sustinebat
quod filius fa. non est integra persona
ut l. fi. §. necessitatem. C. de bo. quod li.
etiam patria potestas in his quae iuris
publici sunt non est sufficiens ad
interpretandam personam filii sed ipsa lo
cet, dominus Cy. conabat sustinere glo.
in his quae publici iuris sunt et duplici
persona reputant non tenet patria
potestas ut l. nam quod. ff. ad treb. sed in
his quae publici iuris sunt ubi una
persona reputatur tunc patria potestas ca
ret. Quaero an ista donatio causa mor
tis sit codicillus, et vi. quod sit ut
l. fi. C. e. In contrarium videtur l. dum. §.
pater. ff. de mor. codicillorum, quod si non
potest testari, nec codicillari, et glo. dicit
quod non est codicillus sed quedam ul
tima voluntas, et 2.ª glo. istam vi. quod
non est codicillus sed ultima voluntas
et ratio per hoc adinte qualiter fiat donatio
et tunc quia filius causa mortis dicitur donare
prius perficitur et recipientis, ut illi per
sone vel alteri pro ea, ut puta notario
et tunc est donatio causa mortis, alias non
non esset donatio causa mortis, et hoc
in filio donante absenti, sed in homine
sui iuris alio iure valeret quod tunc pe
teretur ut fideicommissum, quod quecumque ver
ba sufficiant ut l. fideicommissa
in prin. de l. iii. et in eis non refert
cui quis loquatur ut l. cum pr.
§. donationibus de l. iii. Quaero an hoc
filius possit codicillari, et glo. ar
guit pro et contra, et determinat quod non
potest, quod licet quo ad solemnitatem
sit imitatio tamen non est imitatio
quo ad personam, et bene dicit glo.
Ja. de are. dicit quod ut refert Cynus

in· l· sciui· C· qui te· fa· pos· et· l· fi·
C· de codicill· Sed glo· ma3 omib doc·
tenent p· l· ij· B· dol· ij· Quid qua
accõe patet dic ut B· e· l· i· ubi ple
ne dixi Quid cui9 etatis debz esse
et dic illaz que cz si velz testari
ut l· i· ff· i· de hi· et cu· distar· quid
cu requirat expssa et spalis per
missio patris et dic q fit ut l· fi
lusfa· ff· pro dõne· B· ti· i· et dic
ut ibi Quid utz possit filius do
nare pri suo in sua ptate ɔstituta
dic ut in glo· in· l· i· B· de auc· tu
Quid ista licentia qua pr ɔcedit
filio qui debebat intervenire autũ
nacõm ul p9 et dub ey· formaᵗ
istam qõnj in· l· sciui· C· qui te· fa·
po· et nõ solvit Sed dic sub dubio
relinquo et dic aug donec pat
intervenire patr ɔsũs ut l· filig
fa· ff· patri nõ et ibi est cu9 filiu
adulit nõ obstat· l· obligari· ff· tu
tor· B· de auctor· qz aliud est i ac
tu qui pot intervenire et aliud in
acte que dz intervenire in ipa ob
ligatõe not glo· in· C· eadiz de re· cõ
nõ alie· li· vi· dixi in· l· sin aut· B·
de aqua plu· ar· Quid quod si filig
donat sine pris ɔsn pr postea
ɔsensit quid iur· et glo· transiti·
l· qui mort· B· e· et nõ sufficeret
si appareat filiũ in prua voluntate p
sistere ut ibi dixi Bartholus· doc·

Si tm qui i inicio
ad ɔfirmacõm supdo
nacõnis sufficiat dona
torez nõ supervivere dõa
tario h· d· Oppo· de· l· qui duos· ff·
si maritus et· l· q de pact· B· dere·
du· glo· dr spale hic at secus in
mgro Sed tu dic quãz lex ul pam ɔ
hencõn requirit q alt alteri super
vivat et tunc nõ pficitur ille act9
si nõ supervivit vẽ ul pr supeme
quãz requit ut nõ supervivat et i
mpleᵗ pu molendo et ita loquit
hic ple cz in· l· qui duos· ff· si mari
tus cu· l· se ia· decave· ponit vitã
distinccõnj de hoc nõ est in a mahe·

Ubi titl donatur·
Convencõ ɔtra sbaz ɔtc
tus fiat ɔvencõni in
aliũ ɔtctuz tnsire si vboz
significacõ patit h· d· facit· B· e· l·
si alienaz iuri· et· l· senatus· ff· in
ort· i· e· op· de· l· cu pario· p· de
p carris Ro illud pcm apponit
ɔtra subaz ɔtctus nõ pot tnsire in
aliũ ɔtctus qz vboz significacio
hoc nõ patit ut tnseat i forma3
alteri9 ɔtctus hic sit qz vboz signifi
cacõ patit declaro quid volo

dicẽ ɔcedo pario ut nõ liceat
revocare istud est ɔtra subaz pre
carij qz quãz volo possiz revo
care ut pot tnsire in donacõm qz
nomen donacõnis est penitus se
paratz a nõine pcarij tm est dur
situs nõie appellacõ Sed ista vba
dono cu mort q intelligantur
de donacõe simplici vboz signifi
cõ nõ repugnat naz pat intelli
gi· q cu mort hoc est pt cum
mort moveor ad donandum
int vivos adeo q nõ possit re
vocari et sic illa vba cu mort
sut magis significancia cõe ɔtctus
q significent nõie ɔtctus hoc
vult dicẽ tex· si tunc inspiciatur
facit de· l· iij· l· libraz· ff· q bi
cessig et q ibi notã Si nõ in illi
nomen ɔtctus exprimet Sed sim
pl narraret feci hoc mo con
cedo tibi fundiz hoc pacto q
nõ liceat revocare tunc qz nõ e
exprssiz nomen pcarij ul alteri9
intelligit de eo q ex vbo colligi
pot facit q dixi in pri9 l· de ac
qui poss· l· si quis cu· Oppo· de l·
pacta· B· de ɔhen· emp· et l· pa
cisci depact· Ro hic loquit de pac
tis ɔtra subaz ɔtctus ɔtra loquun
tur qui sut ɔtra nalia ul accide
talia ɔtctus ut l· pacta· B· de ɔ
hen· emp· z l· pacisci· B· de pact·
Oppo· q qui apponit ɔtra sbaz
ɔtctus nullo mõ valz ut l· pfui
ff· i· B· de usu z ha· Sed dic q i nõ
est ɔ subaz ɔtctus ut dispcm Sed
ɔ nõ rei indispoe deducte et ti
dz distingui ut ibi dr tex· aut hc
fuit abinicio et nõ valz a cquast
fuo et tetatur illa adhcõ ut ibi
patet Oppo· de l· ij· ff· i· B· si usu
fruc· pe· Sol· ibi apponit abinicio
pcm ɔtra accidentalia rei i cõ
vencõe deducte et ex his omibz
colligere distinccõm aut pactu3
apponit ɔtra subaz ɔtctus aut
ɔtra nalia ul accidentalia ɔtc
tus aut ɔ naz rei i ɔvencõnz
deducte aut ɔtra accidentalia
rei deducte i ɔvencõe ut exp
dict9 patz et p hoc detiminatur
q· que est in glo· in· l· ij· C· de
iur· emphi ubi quit an valeat
pcm ut nõ liceat expellẽ emphi
teotaz et ibi p cy· Bartholus·

Admiculo· Cum
contra voluntate de
functi petit exequcõe
doti repellit· h· d· in des

ff° in pacto liberatio nulla traditio re
quiritur sed statim perficitur donatio sic
C. e. t. l. mediis. in. Ro. et quod dixi. C.
e. t. l. fi. sic sua absolutoria statim
tenet sententiam executionem faciat ut ff. de re iud. l. possessio
let. i. §. si debitor. Bartholus doc.

Si mortis causa sed. Si
dominium non est translatum
donator repetit rei ve
dicatione directa et utili vel
conditione. h. d. cum l. se. et istam tex te
neat menti singulariter. ¶ Oppo. quod non
pot transferri dominium sine traditione vel
traditionibus de pac. So. hoc est speciale
quod superat naturam contractus et ultime voluntatis
Oppo. quod non posset transferri per heren
ba ut l. ii. et. iii. C. de pac. inter emp.
So. e. mo ut in glo. quod tene menti.
opp. de l. si usufructus quadmod. cum nam
heres utilem in rem ff. non possum hic ro
dicam. So. quod et dicit r. domini vedeat
respondi possessionis no. et dicit alia so.
est quod actio sine cum generat in rei ve
dicatione sed istud non probatur lege alia
so. ponitur in glo. in fi. quod conditur quod
dicta est res sed tertia est ut habe
quod generat utilis cum conditione ut l. i. C. de
donat. que sub modo et in prefatione sed eum di
cum non generatur et istam ponit etiam.
quod teneatis. ¶ Quaeritur quod in dubio
an transferat dominium et glo. dicit quod sic
ut l. dotis. C. de iure dot. 2 et

Mortis causa capitur.
ubi speciale no. l. non cadit
mortis causa capio in capitis
h. d. usque ad §. si mortis
causa misso non illam ver. sed et dos contra
quod oppo. et vi. quod sit donatio causa mortis
ut l. seya de dote ple. so. illud verum
quod mulier dedit et alium adhibuit
ad stipulandum in casum mortis sed hic
ipse idem qui dedit stipulatus est ut
l. nominibus ff. quod tu dereliquisti et
ideo hic non pot dici donatio et pro dan
facient. primo probant quod qui pr. recepit
in emphiteosim pro se suis et filiis quod
cum sibi inde cavit adiecta post mor
tem patris quod actio rei videatur ca
pe causa mortis patris et sic est mortis
causa capio et sic hic locum in successio
ut dixi in l. si mulier et hanc in de
ver. obl. Bartholus legum doctor.

¶ Si mortis causa miseris. G.
donatio causa mortis tenet quamvis accipit
quantitatem exigit ut in glo. liberatur. h. d.

Non videtur perfecta ¶ op.
C. e. l. iii. et l. mortis so.
perfecta est sed non irrevoca
bilis ut hic. oppo. de l.
qui sic in de solut. so. ibi debebat
reddere instrumenti hic autem dubium.

Qui alienandi rem.
¶ Oppo. de l. alienationis
ff. de ver. signi. glo. tua so
luit et bene dicit ut mea.

Servilius census.
Et pot causa mortis donari
cum pot legari. h. d.

¶ Si quis societatem. vi
de rationem quod glo. assignat aliam rationem
assignat dy. quod societas finitur mor
te ut l. actione ff. morte. C. pro socio ff.
in id tempus quod finitur incipere non pot
ut l. usufructum si moriar. C. de usu
fr. leg. licet hic non valeat ut societas
valet ut donatio causa mortis ut non in
dem l. v. ff. fi. C. pro soc.

Si duobus ¶ Oppo. de
l. si sponsus sponse ff. ib
de donat. inter vir. et uxo.
so. hic quod utrius capere ibi quod nullus
et hoc plene dicit ut dixi in de duobus re.
l. ex duobus in xxi. q. Bar. doctor.

¶ Si quis mortis. stip.
mortis causa annua est una legata
annua sunt plura. h. d. et hic indisti.
in l. stichum ff. stipulatio in de ver. ob. que
stipulatio una legata plura et op. et
videtur quod plures sunt stipulationes ut l.
pluribus ipsi in de ver. obli. glo. so. ibi
plures res sunt expresse ut l. scire
debemus in prin. in de v. ob. ¶ Oppo. de
l. pluribus ff. i. in de v. obli. glo. dat
plures so. una est quod est una quo
ad unam exceptionem plures hic sunt
alii ut so. una quo ad conditionem stipu
latoris ut si semel insinuat causa qua
tenus in rei virtute plures sunt dic et me
lius quod quotiens expromit tot sunt
stipulationes quot sunt tempora ut quod dixi
annua bima trima die. 2 e. secus quod
est simplex stipulatio annua. oppo. in de
fideiuss. l. si a colono glo. dicit in pro
misit fideiussor id quod colonus de
bebat in quinquennium et glo. hic dicit
et est una stipulatio annua prout dixi
in l. si a colono ¶ Oppo. de stip. servo.
l. finis cum meum ff. fi. so. ut ibi
et ibi plene distinxi. op. de l. si annuis
ff. fi. C. de donat. so. plures quantitatem
ad insinuandum sed quantum ut capere possit
non est nisi una. Bartholus doctor.

Quod conditionis. ed.
conditionis implende causa
datur computatur in portionem
quam quis de bonis defuncti
capere pot sed in falcidiam non computatur
si tempore mortis in bonis defuncti non erant
h. d. et facit primam lec. dando dare pot
ita ad usufructum 2. ii. aliam dando dare po.

correctiue. Cum que est vera lex et glo. dicit quod prima lex est vera et si esset vera 2a oportet tunc dare unam firmandam legem ut ff. de le. l. contra et l. non du bium. C. de lega. et ex. de re iu. c. ulti. li. vi. et vide istam primam glo. que incipit dicit enim. insti. glo. dicit hec lex non est vera quia prohibet sicut fa nis legem ut l. non. 2 glo. p. quod ista prima potius sit vera probat ex tex. quia in prima parte loquitur de l. q ibi po nit etiam modicam personae ad capiendum 2a pars loquitur de l. q. eam ponit mo dum legauit 2 sic de l. falc. ut ex hac in dat et colligitur. ¶ dicitur hic quod dat cum condicionibus implende computatur filio natu q. l. si ius qui. ff. de uul. et pu. solutum quod hic cauentur capere potest r. sic ff. idem non est verum quia licet naturalis vel spurius qui non potest capere capere ab alio potest ut l. r. C. de nati. 2 in aute. qui mo. na. effi. sui. § si ii glo. vel tima vel aliter dicitur glo. et non quod id quod dat cum condicionibus implende imputatur secus si capit iure substitucionis ut ibi. ff. istud dictum est ambiguum et bene aduertendum potest neque suo termino 2 iure ista glo. quod sic similiter tamen dico quod capit cum donacionibus implende ut hic ut ex substitucione cum pot dico quod est substitucio pupillaris et ex illa potest capere de bonis pupilli non ideo quod sunt de bonis defuncti ut l. si is qui. ff. de uul. et pu. concedam est substitucio uulgaris et ex ista non potest succedere in aliquo quia tunc succederet defuncto ut insti. de pu. sub. tam pro et hoc tamen glo. in con. qui mo. na. effi. sui. § si in glo. maior, quidam est fideicommissaria et ex illa non potest capere ultra licitum modum ut in eorum qui mo. na. effi. sui. § discretis quia id quod datur ex fideicommissaria a defuncto capitur ut l. cohered. § cum filio de uulg. et pupilla. eo. de l. ita fidei in fi. l. de mo. fisci. so. 1 q l. ex intelligi quod est in pruibitis quod non confiscatur ut ibi non tamen quod relictum valeat ut ipse capere posset ut hic et ex hoc az. so. q. quod dy. ponit 1 quod si aliquis instituit exe unem sub condicione si filio suo mille dedit utrum valeat relictum ut posset capere et ille tex. facit quod sic 2 l. me nis. ff. de con. 2 demon. sed uerius est quod non capit nec valet ut hic ex presse in tex. et glo. et l. ita fidei non obstat ut dixi in l. nemo quia non capit cum effectu quod fiscus ab eo accipiat ¶ Sed dicens in videtis cum tibi ipsi quod diversa p. l. ita fidei quia non accipit fiscus, Invideo hoc verum est si sponsus illud non vult nec illud vult sibi dare sed si vult et accipit tunc fiscus auferat ab eo, ad formam contrariam opp. de l. in quarta ad l. fal. so. aliud intrecto aliud in fale ut hic in prima glo. oppo. p. e. l. quod sta tim liber insti. so. ut ibi.

Illud generaliter

quoniam cum donacio legatis assimilatur. h. d. an in dona cione cum mortis sit locus iuri accipi endi accrescendi ad istas l. que faciunt comparacionem cum legatis sed nunquam est in l. 1 insti. de ca. col. eque aut sunt dicto ut legatum et mortis cum dona cionem dicunt ut insti. e. § 1 C. e. l. fi.

¶ Quid autem si quis

Redempta re donata facto dona tarii potest condi. vel utilis in rem peti. h. d. non quod potest agi. ad rem ad conter minacionem. et non quod qui capit nam contra dandi 2 restituendi potest eli gere aut agat ad rem vel ad estimacionem, sed qui dandi nam capet in rem ipsam condicat ut l. plt. ff. de condi. ob. cau. dixi. ff. e. l. si filio ex quo possit agere contra acceptorem, pretio quod sic ut l. fi. § fi. et § plt. cum de le. quarta. l. si mortis et quod ibi nota. ff. e. Bartholus legum doctor.

Inter mortis causa

ista l. habet duas lec. sim. una dicit id quod l. mortis causa capitur. ff. e. et hoc dicit mortis causa donacio est que prius pro datur causa mortis, sed mortis causa capio est que in speciale nomen non cadit. h. d. ¶ Contra. ff. e. l. mo. rtis cum donata et l. senatus ubi in fi. so. ut in glo. quia siue dat siue promittat sufficit oppo. C. e. l. 1 so. dicit glo. quocunque modo quid dimittat ut ac cipiens habeat dicitur mortis causa donacio et dixi tibi in l. 1. ff. e. quod potest dicta mor tis causa donacio ipse accipiat ut censeat in legatum, sed si ipse accipis tunc capit nam contrariis quod pro pretium prius dei vel sic dimittitur ut acqui ratur ex aliquo contractu gesto cum dona tario vel aliquo alio qui sibi potest que rere ut p. e. l. seya. at si nullum negocium fieret inter partes vel aliam personam interpositam ex qua daretur utilitas vel pro cessionem tunc esset legatum. Quid si est alia dicta glo. dicit quod sic, quia per donacionem cum mortis est posita causa sed non per mortis causa capcionem sed de hoc non est verum simpliciter ut ff. e. l. mortis causa capitur. § et dos, ponit glo. aliam dictam in prima glo. p. l. nemo de condi. et de. sed ibi solutum illud

non est vru ut

no est veru ut dixi in l. que condicionis
ff. e. z l. cum ubz. ff. e. no. iste est
dna posita in glo. p. l. accepit de
decondi. et de qi dicat no detrahit
falcidia de mort causa capione q dic
ut dixi in l. cum pao. ff. e. iste est a
lia dna posita in fi. glo. s. q no re
vocat p pnam ut l. ij. de invi. do. q
intelligo veru si transit i donatoz int
vivos ut l. cum maritus. ff. si depac.
dot. ut possit revocari ut l. sepa de
do. pre. et l. cum quis. ff. inplinuz
dot. so. z m dr. q pte dic ut dixi in
l. que dot. so. ma. Bartholus

In mort ca int

Cep
del. ff. z si interim. ff. i. ff.
de donat. int vi. et ux.
glo. dr q tu debs intelli
gere q hic fuit donata ca mort
hoc acto q no posset revocari s i
donacio int vivos et dic ut da. l.
ff et si interim et q dr q trahit
retro verum est quo ad fructus no quo
ad dnium ut l. donaciones. C. de donac.
int vi. et ux. z l. fe. qo. dek. ij. et
l. q. C. de in offi. do. et in quibz
casi no dicaz in l. subgdice. i. de sa.

Quod statu liber

dati a statu libero debi
tus defuncti ca implede
condicionis computat i fal
cidiaz z venit in hereditat peticoe
et trebellianica restitue ff int trebel
lianica computat utrumqz eet dati h.
d. dr. q dati a statu. libo. ca condi
cionis implende veru ex hereditate compu
tat i falcidiaz et sic i nuit q sint
plures heredes oppo. q non
computat nisi p pte sua quia in he
reditate sunt ut l. id aut et l. q aut
ff. ad l. falc. et glo. tua fatetur
contrariu alibi glo. dicat contrariu et glo.
l. id aut ff. ad l. falc. facit dnaz
inter det pecunia et hic totum
computat ar. l. orz pr. in pri. ff. de l.
ij. et l. deducta. ff. minimus ff. ad
treb. si corpus et hic dr veru ista
glo. ff alia glo. est in l. in qrta
ff. ad l. falc. z illa dr ultime q aut
heres iubet deduce z hic disting
uit int pecuniaz et corpus he
reditariu cuit accepit a statu libero
et hic computat p pte sua ut sicud
ista glo. dic. ut dixi pte in dca l.
in qrta tangit in dca l. filiu que
hitez C oppo. de l. i. ff. item si ita
ff. ad l. falc. glo. solvit et bene
q quasi queritur an debeat deduci
de mort ca capione cum heres

dat alii et dic ut ibi. hic no an co
putet in falc. q aliis dat hereditate fit
ad heredes i quod dr hic venit i pe
ticoe hereditat oppo. de l. nec illaz
ff. si quis de peticoe hereditat. so. et in
trebellianice hanc z m illaz C Venio ad id
q dr q venit in trebellianicaz C op.
de l. qui heredi. ff. cum hereditas i pmo
dicto. ff. de condi. z demon. so. hic
ineo qui adivit contacte ibi secus
ut l. ita tij. ff. qui suspectiz. ff. ad
treb. ista so. q glo. dat in ce gtra
dicz. l. qui heredi. ff. cum hereditas z iu
deo bis hic loquitur qui accepit a statu
libero et sic de bonis defuncti secus
si ab extraneo ut i C Venio ad contra
diu ibi ex peculio aut oppo. ff. e. l.
q condicionis. ff. fi. ubi dr quod q
no erat i bonis tpre defuncti no
computat in falcidia glo. huius contra
timore apostillat tex. pmo q suo
i nutu dni ab extraneo fuit datum
et post mortez statu lib. dedit et
istud pot p tusim licz cum violencia
iste dr q si extraneus dat p pecuniaz
sui de peculio ee videat z ca
phoc. l. statu. ff. ff si is. ff. defunct.
so. ista no valz q contra casuz de
l. q condicionis i fi. q hec respi
cit an sit i bonis defuncti vel no
et sic nichil ad tribuz si erat fu
pus an no esset vera conclusio
so. q sequitur q ja. de are. tenet
et mea sentit est so. q imputat
q erat in bonis tpre mort defun
ti et dr q mutat casuz ex peculio
aut z d z illud teneat.

Sex ca bonis

Mort ca donato ex
tinguitur si donatarius
p decedat et vivo do
natore no pot peti nec p eo ca
ne postulari p9 mortem dona
toris pot peti ff extra falcidia de
trahit h. d. usqz ad. ff. cum pr. et
ista est lex difficilis inter et di
vidit in vij ptes pmo ponit
verum thema. 2a pma qo et eius
determinacio z m glo. z scd alios no
determinat qrto ponit tcia qo qm
hic no determinat quinto qrta qo
et eius determinacio sexto ponit
solucio duaz qonuz s. se et tcie
quas insolutis dimisit septimo
formatur z solvit qnta qo. 2a ps
ibi qo si singulis 3a ibi hoc fidei
4a ibi ff inquid. 5a ibi utz ipo
sexta ibi sequitur q. septima ibi

uiti. demum oppo. ad pri. C. de do
nat. l. quisquis. sed tractio non fuit
hic de veritate, sed sit contingit de
facto. ad 2m dictum oppo. quod heres
nullo modo possit accipere, quia heres subsi
pulatus est liber, et sic non heredibus
sed heredes exponere i. libere. Fuerat
ad treb. l. ex facto. § si. ¶ oppo.
quod male dicat exceptio, quia non est
nata actio ut l. iij. insti. C. e. et
l. senatus insti. sed dic exceptio fu
it interuentus exceptiva que facta est
actio non pot cadere actio. quia renunciatu
exceptio non, quia non dicitur cessit dies,
ad tertiam partem oppo. de l. i. omnibus
C. de inofficioso. ad tertiam parte. oppo.
de l. i. omnibus. sed id est verum in contrac
tibus inter viuos, secus in ultimis
voluntatibus in quibus licet permitte
tur conditio extrinseca non pot tenere medi
etas op. dic. hic bone fidei 2. q.
l. cum quibus. C. t. i. sed ibi in donatione
inter viuos, hic in donatione causa mortis
que est instar legatorum, et sic bone
fidei ut l. i. in 2. C. in quibus cau.
in inte. resti. non est necessaria. ad 2am
parte oppo. quod sit inter viuos ut j.
proximo. § sed ibi non fuit mentio mor
tis habita, nec apponitur pactum de restitu
endo hic sic est cum conditio sexta parte
hic dic quod prior donatio est resoluta
que fuit illa prior dicit glo. sed quero
si inter exponat sponte carenti in s
hos, an precedens donatio videatur
renunciata, glo. quod sic p. § sed et sequens
priore dy. reprehendit istam glo. quia 2a non
eo venit ad confirmandum, non ad primam
infirmandam et sic non tollitur ar. l. non omnis
C. si cer. pe. sed si poneretur aliam don
ationem nouam non ad confirmandam primam
glo. tua possit dicere verum ultimo no. quod
hic pot. dubitari an sit obligatum
vel dictum, et tangitur in l. i. C. de do
nat. et quod sit dictum videtur probari in
l. lic. C. de pact. dicto in l. continuo
§ item non. dicit de re bonus sinus cessit r.
quod sit dictum in compatibilibus cadere
dixi C. t. i. l. part. impu. incompatibilibus
vel idem est dicere, credo quod dic ut si pri. pu.

¶ Cum pater: Ansferimus non
possunt cum mortis donatione nisi de red
dendo conueniat, nisi fiat mentio mortis
h. d. et est non casus in tex. ibi absolute
donaret sit aliqua repetendi l. et
nulla facta mortis mentione oppo. C. l. pe.
sed ibi habita fuit l. repetendi. oppo.
de l. seya. C. de do. ple. sed ibi habita
fuit mortis mentio et sic utrumque
sit mentio facta mortis, probatur mortis
causa, at. in dubio inter viuos, ne ob.

quidquid dicat glo. in l. que dote.
C. sol. ma. Bartholus doctor legum

Fulcimus: addonationem cum causa mortis ut vi et
ix. sufficit mortis cogi
tatio hoc dicit Bartho.

Si sino mort: si pro do
natione cum mortis comptam
ad executionem insinuationis
tempore mortis h. d. sinibus
hoc duplicem habuit unam negatiuam
aliam affirmatiuam, sed prima glo po
nit primo casum, unio modo quod satis pot
sustineri, 2o modo ponit glo. casum quod
non quia 2m hoc ad hoc ut valeat
dicens donationis requiritur capitula ta
bularum et additio hereditatis sic intelle
git dixi. C. e. l. mortis op. de. § sed
cum igitur sed. aliud hodie ut in glo.
sed etiam 2m ista tempore valebat
alterius mortis ut l. post diem tem
pi ch. le. ne viii dic quod in ij § sed cum
sit mentio de iure antiquissimo
ante tempus ff. ve. vel dic quod post vacat
ff. ve. fuit l. papia que prolata est
solutionum arrogaretur ut ibi pro. a
bi habuit tamen affirmatiuam et tunc stat
opposite 2m ista tempore et hodierna
¶ oppo. de B. ob. sig. l. si filius
dote inter. l. que legata sed. ad. in
gentibus inter inter viuos, et sed ad quod
in glo. posita in l. si nepote. C. de
condi. insti. non est bona quia etiam
in donatione cum mortis valet capta filii
vel fuit, et tamen non quaeritur dno vel pri
ut hic non quod hic alterius mortis fuit
effectum ut l. in mortis. C. e. nec tamen
traditur ut notatur. C. e. l. si mortis
C. e. re cum inter § 2e. dixi in dicta l. al' sig.
si filius de B. obl. Bartholus

¶ De manumissionibus de manumissionib
Rca.

Placuit: Nota
tex. insti. sed secus
in beneficio restitutionis
in integrum ubi de mo
mento ad momentum
fit computatio ut C.
de minor. l. ij. § sed minorem Bar. doc.

In bonis fisci: Nota
de dote sinus in l. sinus
aut. C. de le. iij. et glo.
bona est in l. ij. impu.
C. de conf. uni. quod sinus non semper
denotat dominium et qui non pot sim
pliciter sinus impie et ista est bo. lec.

¶ Ei albi ignoto: Iste § hec
cames inthez

singulare(m), et p(er) istu(m) tex(tum) dicit q(uid)da(m)
q(uod) in (con)t(ra)c(t)u emptionis et vendicionis
d(icitu)r alt(er) dicit q(uod) ab i(n)t(er)o (secundum) dicos qui
constituit se suo no(m)i(n)e possidere
et hoc fuit actu(m) ab i(n)itio ut hic
ibi cu(m) ab i(n)itio (et)c. (sed) hoc no(n) e(st) ve(rum)
q(uia) hoc in dicto et (con)t(ra)c(tu) s(ecundu)m (co)m(mun)is i(n) dic(ti)s
al(iu)d h(ab)et (et) hoc p(otes)t intellegi:-

Unde queri(tur) / Q(u)e(ro) n(on) me a istu(m) tex(tum) contra fraudes que fiunt toti die dico tibi volo q(uod) emas domu(m) p(ro) me / tu dixisti, da pecuniam / ego no(n) dedi tibi cito in emisti p(ro) te et tuo no(m)i(n)e q(uod) hic lex p(re)sumit de pecunia mea emptu(m) esse p(er) istu(m) t(ex)tu(m) ap(er)te int(er) te et me fuit actu(m) ut hic p(ro) hoc facit (con)t(ra). de m(utuo). fi(liu)s. l. edo. ff. ca(r)ta(s)/

Sed dicitur / Iste est ab i(n)it(i)o bonis ff. et no(n) (con)t(r)a et si q(ui)s vado ad monastiu(m) ut religiosus ut emat p(ro) me emit postea monasteriu(m) no(n) p(otes)t denegare q(uod) in re vendat (sed) potius p(otes)t (con)pelli ut reuendat h(abe)t tex(tus) allat Ja. de are. ad hoc. Bar. legu(m) doctor.

Si quis dixit / Ibi vt(rum) no(n) maiore(m) / No(ta) istu(m) tex(tum) p(ro) q(uod) p(otes)t dictu(m) (quod) no(n) p(otes)t pena apte i(m)posita excedere legalem ut C. de pac(t)a po. l. i. z. ij. al. de pa. po. l. iij. (et) C. de ci(vi)tat(e) p(ri)ncipio. Bar. legu(m) doctor.

Seruus per(dit) / Tex(tus) ibi retinuisset si s(e)p(ar)at(us) h(ab)uit an(imu)m redendi ut C. de l. ij. ou. pr. ff. filia Ja. de are. Bar. legu(m) doctor.

Qui pene fu(er)int effi cientur (et) c. (sed) alienatio est reuocabilis reus ci(vi)bus capitalis no(n) p(otes)t reuocare. h(oc) d(icit).

Seruus h(ab)et / No(ta) q(uod) p(ro)bitate testatori (con)tra h(ab)et et indic(ato) e(x)ppani Ja. de are. (et)c.

Vlt(im)a(m)ni(bus) debitor: Illud q(uod) no(n) est i(n) bonis debitori simpl(icite)r no(n) t(ame)n sit i(n) oblig(ati)o(n)e creditoribus simpliciter hoc dicit Bar. doc.

Qui minor / Ibi n(on) ita ro die est (con)t(ra). l. e cita / s(ecundu)m eius in eo q(uod) in fo(r)ho ius consistit Bar.: c

Appellat(i)o / sufficit ad euitan da(m) pena(m) si deserta sit se(n)s(us) h(oc) d(icit).:-

Seruus / facit ad q(uestionem) an p(ro)hibito famuli debitis porrigit(ur) ad res q(uod) famulando famuli p(otes)t deq(ui) m. ff. et gl. l. dote. ne. ac(ti) z gl(os)a. no(n) maic. siue aut. C. ad vell. et ibi dixi q(uo)mo(do).:-

Seluius / No(ta) ma(nus). tex(tus). fa cit q(uod) ad q(uestionem) si emancipatus et dicit v(er)ba generalis emit sub condicione et erit modus / facit ad id q(uod) dixi. C. e. l. cu(m) q(ui)nt(us). ff. m(ult)ipl. Bartolus doctor.

Lege iul(i)a / No(ta) istu(m) tex(tum). quo illa cu(m) in dic(itur) ut l. possessore Barthol.

De manumissis vindicta R(ubric)a

de manumiss(is) vindicta Rica.

De manumiss(is) vindicta et quid sit dicere de manumiss(is) vindicta / Azo ponit C. de manumiss(is). et dic(it) q(uod) olim p(re)tor manumittendo h(ab)ebat virga(m) i(n) manu q(ua) tangebat s(er)vu(m) et dicebat ei ap(er)te libe(r) de in(de) q(ui)a q(ui)ritu(m) / vel alit(er) fuit manumissus quod s(er)vus q(ui) ve(n)dicauit i(n) turba(m) p(o)p(u)li romani de quo fit mentio. C. de (con)s(ul). m(ult)i. l. ij. o(mn)ib(us) qui manumittent(ur) au(n)d(it)e dicunt exemplo illi(u)s manum(is)ti vindicta:-

Si minor / An qui no(n) p(otes)t p(er) se p(otes)t alij assiste(re) dixi aliud in. l. si. C. de pac. i(n). tex(tus). est in. l. si fi dus. ff. i. C. de p(rae)s(criptione).

Si pater / volunta(te) non fuit morte lib(er)tatis finaliter / p(re)ter reuocatio no(n) d(icitu)r p(re)sumere im(m)u tationem mandati si ex reuocatione no(n) ledit(ur) in de gl(os)a. que incipit no(n) ergo (et)c. ut. l. ij. m(ult)i. z. e(st). (sed) ibi n(on) sat(is)f(acit) d(icitu)r p(ri)mu(m) / si ignorauit reuocatio no(n) e(nim) reuocatio no(n) d(icitu)r deb(er)e ut l. si ma(n)dasse. C. man(dati). h(ic) p(ro) manumissi(one) ma(n)datu(m) d(icitu)r p(ri)mu(m) no(n) i(nstitu)at d(icitu)r Ja. de are. de hoc p(ar)te p(re)(sumitur). C. man(dati). l. mandatu(m).

Si collectaneus: p(er) istu(m) tex(tum) d(icit) Ja. de are. et al. ut refert cy. i. l. exigendi. C. de p(ro)cur(atore). q(uod) minor xxv. an(n)is p(otes)t esse p(ro) c(urato)r / (con)tra i(s)ta gl(os)a. l. si minor. C. de p(ro)cur. et p(ro)allata. l. exigendi / h(oc) intelligit(ur) de p(ro)cur(atore) ad iudicia / no(n) ad negotia / q(ui)a est sufficiens.

cu manumittendi / qz 2 serui possunt esse procuratores ad negocia ut l. servi de procur. / nõ quo. esset inspectu cum manumittendi / qz multi faciunt cum procuratorem ad negocia ad. l. si minor 2 l. exigendi dicit quod locus in defensore / secus in reo / sed quidquid dicat Jhesus hodie autem quod minor non potest esse ut ex de procur. c. qui generaliter li. vi. ad l. istam vide quod locus ad negocia et est sufficiens cum quilibet tenuis contempt pius cum libertus qui cum seruus et potest esse inspectu cum manumissionis / quia liberantur dz negocium gerere et maxime si fidelis cum benificium libertatis accepit cum se se iniunxerunt obsequium prohibus dixerunt ut l. i. i. ff. c. de offi. procons.

Eciam expedito non istud tex.

Cum absens. Teno mentis istam tex. quod doc. assignant ubicunque minor potest esse in iudicio / sine tutore et quandoque potest sine tutore gerere ad ea potest procuratorem constituere sine tutoris auctoritate ar. supra l. et. B. qui petat. tu. l. diuinus ff. si. nõ. ex. de testa. spo. c. ex parte.

Apud consulem. Ista est nõ l. ergo alle gata l. istam quod ille qui habet iurisdictionem voluntariam ab alio qualitatem quod concipere non potest ea exercere / et ideo tabellio seruus acquirere non potest ex regimine concedere instrumentum nec tabellio seruus appello ex illis prohibitis potest instrumentum concedere sile ut l. ij de offi. 2 le.

Si rogatus inuitus. Istud sic cum glo. nota ad unam quod quidam fecit testamentum et reliquit filium suum heredem et dicit volo quod si filius meus accepit uxorem sibi indignam / priuetur hereditate / denique at in tantam ille accepit unam aut illam cum amittit hereditatem. et certe vere quod non per istam glo. quia indigna est quam prohibere ducere. Sed ista non prohibet duci propter quod fuit quod indigna dicitur consyderata qualitate sua et suorum natalium ut l. iij. ff. si emancipatus filius. B. de bo. po. c. ta. b. et c. de epi. audi. l. cum de me et ja. de are. tangit hic.

Pater expinud. dicitur qui patri fuerit ipse fuerit vere ut l. i ff. decrevisse de vi. et in cum glo. et quod perficitur / sed dico i l. si quis pro emptore quod illud est verum in his que fieri sunt / quia hic fieri non fieri sed in his quin sunt ipse ipse ferunt h.

De manumiss. aut seruis et

Seruus ciuitatis sed esse quod an capitibus equiparantur pupillo / an soleat restitui minor ex mi. l. res. C. ex quibus ca. ma. c. c. de iure rei pub. l. rem publicam ab. l. xi. sed an equiparatur pupillo in hoc quod equiparatur ciuitatis priuato ut hic quinciam l. pupillus. B. b. i. adiunc. l. michi interest. et l. iij. ff. michi. B. de manum. / glo. tua vere dicere quod equiparatur pupillo in aliud respectibus in glo. l. i. quod auunculus vivus.

De manumiss. testamento.

Si quis ita / a testa i. a testamentaria libertate et sic multi videbuntur legatarii ut c. de legatis l. seruus ja. de are.

Si fructuarium. qui testator legat rem suam transit dominium recta via in legatarium / sed quod heredes non transit ita via ut l. i. c. com. de le. et ibi per doc. licet B. alter dicat et male / sed ubi testator legat rem suam quo ad proprietatem heredis quo ad usum fructum an transeat recta via dominium in legatarium certe sic ut hic.

Si ita scripturas sit. Ista est postea l. 2 nõ. et si heres intelligens tu dicere hic est tamen contra quadam quod quia sermo est in l. ij. i. de duo. reis / ii de. glo. actiue et passiue et est alia glo. c. de procur. l. i. et fuit fornicaturis arbitrius quod tali coniungunt talem violet et dixi quod potest intelligi actiue et passiue ideo articulus non concludebat hic vero contra quod diligunt potest sumi actiue et passiue / 2 sed inueterate dispo nentis sed intelligitur sed non est contra quod verum est quod suam mentem et interiorem presentis / i indicatis dz interpretari sed in articulo si sic probauit testis interpretatione contra presentes licet ipse presentes in testamento Bartholus legum doctor

Si quis libertatem. Datur non possit dari directa non remissio fit interpretatio et sic datur utilis / non directa ut de. ff. quod allegata in glo. Bar. doctor legum excellentissimus.

De manumiss. que seruis ad vitandas non pertinet quo[...] rica.

De manumiss. testamento rica.

S**i fuit exceptio h°.** Iste §. licz sit in exordia
rijs/ tu glo. in l. ples C.
de condi. ins. fecit magnum festuz
C Nō q̄ ꝯdicō q̄ ꝯsistit in dando
et faciendo si sat dat demū i fi ma
no. Item nō q̄ ipa voluit tamqz
dut reddi q̄ tz ia. de are. in l. i. §.
offico. de tu. et ra. dis. q̄ tutor de
reddere pupillo libros tam istez
erit dicendū nobilit̄ q̄ dicō o⁹ po
sita itꝫ psonalis ꝯtingit p̄ncī non
accessorie Item nō q̄ licita argu
tā est de ūbis legꝫ ad ūba testa
ris C oppo q̄ dicō o⁹ ꝯtingit ac
cessorie ut l. i. §. et ij. ff. de penu
le. solunt glo. tria illud ꝯrm nul
tū nobilit̄ insti. de le. §. si auollas
q̄ dicō o⁹ int̄ psonalis ꝯtingit p̄n̄
ut hic/ ꝫ int̄ res ꝯtingit accesso
rie ut l. i et ij. de penu. le. p̄pu
l. i. C. de ꝯ. sig. Bartholus ꝯ̄c.

S**i uero septimū fuit**
Bi simone dicte ta ūba
trahunt ad ꝑpriaz significacōez
talis simon̄ ad dispoim sibi ꝯuētaz
nō trahit̄. h. d. ia. de are. poit h
ūia distinctiom̄ q̄ ponit ꝯ in l.
ex his. C. qui dy. le. te. hēs videre
ūia q. testator reliquit filiū sum
h̄redem/ et sibi substituit extraneū
et suaz uxorem reliquit dñam
et fructuariaz om̄ bonoꝝ suorū
nō filius nō extitit heres mulier
uult usūfructum om̄ bonoꝝ substi
tutus dr̄ tu nō debes hēre nisi alimenta
s̄m consuetudinem positam in l. si
po. inp. imi. et non obstat q̄ sit
extraneus/ et q̄ filio fuit i positū q̄
nature dicō ꝯdicē dicat extraneus/ q̄
nū debeat hēre usūfructum om̄ bo
noꝝ p̄ istaz l. ꝯincta illa ꝯsuetudie
q̄ qui reliquit̄ dña et usūfructua
ria demū s̄cdo dr̄ hēre dimz et usū
fructum hēz ex ꝯsuetudie s̄m ūe filioꝝ
in s̄cte ut deat hēre alimentaria s̄mo
re filij remoto remanet. l. ut ar.
hic insi. ꝯincta dicā ꝯsuetudine:

L**ibertatis que** C nō q̄
aliq̄ nō pōt conferri in
t̄pus quo fieri nō pōt.
C **post annos**/ p̄tatis lacunā
nō est contenta Bartholus ꝯ̄c.
C **hec autem septimā**/ nō
istaz ciuiz de quo fiat mai⁹ testū aliby.
C **hec septima testi**/ hec ū
ba/ ita/ ut faciunt modū/ et pōt
quis compelli ad modum implendū h. d.

Q**ui duos** C **hec codicillo**/
Bi t̄pus apponit̄ sub e legati
in dubio temporis incipit a
morte testatoris. h. d. hic dicā tibi unū
q̄ lebus menti dc̄ q̄ viuens moritur
et sat̄ q̄ sit ꝙ an sero sit de nocte
ul̄ nō/ et hoc ano/ qui redij demū e
quitam tempestiue ꝛ cogitaui hoc
p̄ istaz l. q̄ dies incipit nocte ue
niente/ et sic t̄pus illud quo nox ef
ficit̄ est dies/ et nō nox. Ita i mane
qn̄ nō dū venit dies antq̄ veniat
dū incipit venire est nox ꝛ nō de
es q̄ nō dū venit/ et hoc dico p̄ istaz
l. q̄ h̄ viuens moritur/ et nō est mortuus
et sic viuens licz incipiat mori/ dicta
q. dixi ano in l. q. C. de cursu. te tus
ubi pulsant̄ campane vide ibi.

S**eruus legatus**/
in comisso ūr̄ qui nō appet
de commisso hoc dicit.

Q**uaerens imo** C dicitur p̄mo
ponit̄ correctiue h. d. alle
gat istud ad dictū test̄ qui
interrogat̄ de quo mense fuit et dic
de mense Ianuarij imo de mense Febru
arij stat̄ ultio dicā tanq̄ corrigenti.

Q**ui filium impuberem**/
q̄ inetur tutor/ natū i int
ipm̄ et eū cū sit est fuit
collusum hoc dicit Bartholus ꝯ̄c.

U**xorem**/ Iste ē bonus
casus vide glo. q. incipit
dabunt tu. ex. et hēs hic
glo. q̄ ait/ extra. hī loaz i plicēde
prima/ et siles glo. dedi in ait extra
hic dicō istaz glo. ee falsam/ q̄ h̄ p
cūr̄ ignorauit ꝛ nō uoluit eū p̄uare
om̄ibꝫ bonis ꝛ pbo p. l. fiend. C. de
testa. mili. p̄. ponto q̄ nō erit lex h̄
est casus l. si inp̄ C. de teno. dom.
in postumo p̄ito/ et nō est necesse q̄
ꝯstituti id q̄ dicā Bartholus ꝯ̄c.

Q**uum ex pluribus**/ in dubio
do reꝝ ꝛ pom̄ psonaꝝ vi
ciat legatum. h. d. sm̄ dy.
alibi uide glo. que incipit et i de
re dub. ibi q̄ est spāle/ imo i certi
tudo reꝝ h̄reꝝ et psonaꝝ et nō dy.
in. C. i [illegible] ex. de con. ins. h. ij.

S**ciendum est nomine**.
Exenda sin h̄redis confirmat
libertates hoc dicit.

S**tichus sinus**/ Iste est
nō casus p alienatoribus q.
fiunt ut nō alienent res.

q si alienet restituit adueniente
dici in l. alienti. ff. r. b. de donat.

Si ita fuit libertas.
Ista est notabilis lex q mul
te vicali allam t ima deb
bo9 obligacionib. No tex i celeritas
pina tute 2c. allat. cu emphiteota
possit pensionem solue impu9 cum dica
de hoc pte. j. de str. h. l. statu liberis
ff. spectris. Bartholus doctor 2c.

Nemo decedens. No.
istam l. pro q facimt tota
die testatores instituun h
ui menz sub condicione si decesserit sin
liberis 2c. q no est condicionalis institut.
j. de donat. l. ij. ibi dicam.

Qm ius consistens in danda
non pot impleri p psonam
tutator adulta. h. d. et fa
ciaz magnum festum de ista
l. i. de solut. l. fimus no q fus tutor
noceat pupillo ut hic 2 l. lacus ff. tu
tela de admist. tut. Bartholus 2.

Qui hebetis. Error in silla
ba no nocz hoc dicit.

Si quis fuo. Ista l. atta
tur q si quis est substitu
dicto imgant pupillariter
et p fideicommissum quo nuc possit
pete et ete in electione sua est ut hic
et l. recusare. ff. heres. b. ad treb.

Si quis locuplex. Alle
gatur istam l. q arguentib
a contrario sensu est exquisita sig
ficacione. l. captissime 2 t allegatur in
l. omnib. ppti gratz est p l. apud anti
quos. C. de fur. lib.

Tacia tacenis. Si liber ne
esto ibi esse no punt, et sic
fuit potencia denegatiua
p istam l. vr destrui pacta dy. r. c.
pecun no remittit de actione n, et h
po2 derogat9 negatiua hic dy. dt. q
no precedit, f i uno f i construcu no,
f so. est q hic precedit negatiua po
tencie no negatiua actus q negat
potenciaz 2 io ponit pote3 dco n

de fideicomiss libertat. r. (margin)

De fideicommiss libertatibus

Si quis intesto.
Ista est bona. l. z. Nota.
ponit vna q. i libel
lis fuis contra istam l.
ad confirmacionem eorum
que intestamento relinquunt requirit
adicio ab intestato h. d. dic Nota. fort
q. inta. de actione ex testo 2 d. q i co
dicillis confirmacio no requirit adicio

ab intestato, ipe dice vr contra istam
l. et ja. dem. bn dt. h q requirit
adicio ab intestato ad confirmanda
relicta in codicill. Bartholus 2c.

Ergo. Si is qui.
No q instituat q emenne
pot denne cu no insti
at q emenne pot denne spali.

Si sub condicione. Facultas
implendi condicionem ad heredez bifert.

Creditoribus. Et cum offi
indictis ja. de are. indicit isti tex.
q iudex pot cognosce vniuersitatem faciat
sindicum. Bartholus legum doctor.

Eidem constitucio. Iste
tex. facit q bona vacancia no sint
heredibus ut dicit in l. fideicommissor in
fi. j. de fideicomiss. Bartholus.

Quidam intesto. No.
tex. ad doctrinam q datur
in l. fi. C. de reali non
ali, quo pterm pot impedi aliena
co dictam j. de acquir. pos l. i.

Imperator. No q tres
res que est prohibita ali
enari no pot deuenire
nisi satz pter publicacionem ut l. si
libertinum. C. de bonis libt. et l. sta
cy insti. j. de iure fisc. 2 q dicit in l.
si finita. ff. si deuectigalibus. C. de
damp. infec. Bartholus doctor.

Lucius ticius. Iste e
no et singularis cum ali
quis instituit heres 2
fideicommissarius, 2 tunc no est fideicom
missarius n sit heres. ar. cui9 l. i.
modestinus 2c. Itez no. ar. p tabel
lionibus qui dicunt talis qui ab sic no
cat l qui 2 pusillus vocat 2c. Item
no q statis q illius vult, significat
voluntatem alterius liberam. Itez sign
arbitrariis fuit, importat arbitrium
boni viri et nud de vbo placi, et ca
est h q libtas no pot qtti i volu
tatem libaim heredis ut j. e. l. fideicom
missaria, f in arbitrium boni viri sit
2 sic videt q illius videbit heredis
j. e. l. fideicommissaria, et ideo si fi
deicommiss sic solutus fuere ponunt
sibi videbit noluit et placebit.

Senole. vide sbo vsu fuit.

Si legatarius fundi.

Si duobus heredibz.
No q si duobz est data etao

et alr latitat nolens cirge/ solus
qui remanz pot cirge fiat .l.i. ff.
si plures .C. de exect. et fiat extra
de elec. c. cu olim/ v. q exsmis/ iste
v. est no./ et facit ad q officiales
sunt missi i sacculo/ et est indiciz
cohept a fortuna et venio ad ultios
de quibz est cum eos exire/ q alij
no sunt/ exeunt officium anq cohpe
tur an valeat/ et vi q no p statu
tuz/ s dic q statutiz lo qui est i cer
tiz q no pot devenire magis ad v
nu q ad aliu. h. d. Ja. de are.

Item ib quin/ no istud contra
iudices qui unus vincat in una par
te/ alius in alia et iudex dt. compromit
tuz victori in expensis/ no dicat bn
q illa verba no relevant ubi declaret
q uterqz sit victor. Bartholus doc.

Fideicommissarius liber
unum peculiu/ hic
est nobilis casus et est
contra unaz aliaz. l. de qua possat
dubitare de h. q qui aliquid man
dat plibz et prim soli pot expe
dire/ illud tn vi esse madatu Ja.
de are contra. ex de rescript. c. cu te
et sic videtur. l. ista cui contrariz. l. si t. ho
ff. pst. C. de lo. i. v no debet insi
pl... pte reb q erat solius
unius heredis/ bn hic fuit error tes
tatoris/ secus si no erraret/ et istaz
solucionem dabaz du legebaz hic et cum
hec illa concordancia no michi facit

Quum no cappz ingt.
Queritur glo. an idem in
inmobilibz/ et dt q sic et
Ja. de are dt q et hic pp duo spa
lia nascit qui s. post mortem
et pp pubertatem. Ez oppo. duo spa
lia no pnt cau idem gerere ut l. i.
C. de dot. prom. so. duo spalia hu
ca originem ex eodem fonte erra
idem no pnt gerere/ secus si ex diversis.

Neque infantes
Tene mente tex. i. sed
hic si hnt q i quin etc/ in
h. que incipit s. tutores etc/ ad
quoz q distinctionem/ bonorie in exacta
tez ubi erat statutiz q principal a
tutus dz pride al hec pfesso/ tutor
ul pari. etatis no comparuit anhe
at pconfesso/ et hic tex. facit q no
s tex. facit q in. l. no solu impu
ste facit ad q statuto caveat q pri
cipal nere contrat no appellat pari
est nere contrat. an principalis pot
appellare/ et te sic ut h. proxime tangit/

in. C. i. ex ut lit/ no contra et tua ma
dixi nobis in. l. i. ff. si pari. S. sieqs
ius di. no ob. no attam istaz. l. q
no fui recordatus Bartholus etc.

Quid ergo/ lege istu. ff.
contrariando ad precedenciam/ et hes
tuz/ q satis q citatus dz venire et
allare pmlmz suu si citatus sub
no suo iudice no venit an pt fieri
missio h vi casus q sit. Bartholus.

Si prime dicta/ no ista
l. et maxie in fine contra
iudex ht facere ut tu reddat
et no restituat. i. de singulis ... stabie

In testo/ hic est casus contra
ultramontanos qui tenent
contra glo. q dt q ex testo
impfecto relicta debentur nali. ex
sequitur pe. contra glo. Ez contra eos
est h casus et in. l. i. C. de fideicom
miss. dixi ano in. l. aliquis. C. de
in. et fuit ur. et istaz. l. attam i
una. q. Quid dixes h demar
chia incepit facere testm/ et iam
erat scriptz q in tali loco fieret ...
et leggaret pca tn. no ille ampl
sui testamentz decessit tutores si
tn voluerint facere ad imple volun
tate defuncti an possint et p. l. istaz
sic q testm ipsorum pbat defuncti vo
luntatem et l. si. C. de re ... site
q instram cancellatuz pbat q fuit
et pbo. l. quod tabularios l. filla
et savanator .i. de fini. Barthol.

Pactus rudit pa
rabus/ ex hijs no. l. et
qui legebaz l. quibaliter
de libe legat. faciebam magnum fe
stuz de ista lege/ verba adulatoria
timore tibitut inducunt dispositionem
h. d. et sic duo sunt spalia unu est
quod reddit tibi/ et illud est illud
q plus est contriz/ ste verba adulatoria
ad honorantiz reducta inducunt dispositionem.

Lucius ticius lucius
ticius stichum
facit ad q q si quis fa
ciat constitutionem q siquis sic fe
cit sit excomunicatus/ uno quis faciat
contra constitucionem/ an sit excomunicatus
et ista l. facit q no.

Ticius ancilla ma
ius ticius/ tene menti
istu casuz q attam tibi ad
maiorem difficultatibz qui excusat/ et

dixi in l. continuus. §. illud. de v. ob.

[T]utoribus / No. quod relinquitur a tutore pupillo et videtur relictum /

[U]xore / No. istum tex. qui de si tibi placet Bar. doctor legum.

[M]ancipiis heredis intestato / no. istum casum qui de. iudicati non scr.

[H]eredibus Stichus / dicit quod posi tum deducto ere alieno intestati/ sed hoc est verum quantum ad creditores/ non quantum ad ipsum directum/ et facit ad quod. Cum dicitur fuit rogatus heres restituere hereditatem/ et testator debebat eidem heredi non restitueret deo dicitur ... pactis tibi restituere sed id quod tibi debebat excipitur non tenetur resti tuere prestationem hereditatis/ sed hoc non est verum/ quia illa consideratio dicitur heres quo ad creditores/ non quo ad ipsum creditorem ut hic.

[I]nter cetera / de. isto. §. fecit tibi magnum festum quod eidem vo cem concepit non additur promissio

[S]plendoforius / iste tex. facit an vivente testatore mor tua filia expiret vulgaris tacita vel expressa/ et hoc in l. quod si filius j. de capti. et l. lex cornelia de vul. et pu. et plene per ...ri in l. p. alius. Bartholus legum doctor

[F]idei commissaria li bertas et cetera / ista l. valet totum istum titulum

[N]on tamen ipse / no. quod verbum succedo porrigitur ad omnem successorem quemcumque non fiat et sic est verbum commune ut dixi in l. pactis.

[L]iberis heredis / No. intelligitur repositum vi cariet hoc dicit.

De statu liber. Rca. De statu liberis Rubrica.

[Q]ui statu liberi videbitur hic quod adi tum fecit dicitur a statu li bero v. sed si stabunt hic videbitur/ nomi ... quod qui non dicitur sta. lib. an aditum substituti est statu liber ex aditione instituti. Cum quo est statu lib. cum a substituto sit relic ta/ quod aditio substituti est exspecta da aut quod non confirmatur relicta a substituto vel ipse adeat cognita bis Bartholus legum doctor.

[S]tatu liberos / ista l. hic non ... non in fine sedebit morari ... quod si quis aliquis dicitur cum condicione implende et ille ... dicitur implere condicionem tenetur heres de bonis implere non potest debitum compensatio fieri/ quia non est debitum quod dandum est cum condicione implende/ et compensatio est debiti ad debitum contrariam/ sed est remedium quod debet interpellare vel quod si det quod dabit sibi quod dicitur cum condicione implende/ si non dat habetur condicio pro impleta ut hic Bartholus doc.

[S]i quibus heredum / glo. in l. [s]ecundum §. sin autem dubius C. de inm deli. dicit quod infra xxx dies a morte te statoris dicitur fieri inventarium glo. sed audit ibi a morte testatoris et adi ta hereditate quod illa glo. sic debet dici pro consultus ad verba testatoris sic subaudit/ non videtur quod doc. attendit illud Bartholus doctor legum

[S]i quibus sic acceperit / No. istum. §. de verbo/ potest quod requirit actum/ sed glo. habet quod sufficiat in po tentia/ licet non in actu ut l. i. de m... te. so. ut dixi in l. sepe de offi. presid. et anno/ in l. i. C. quod et qui ... quod iudex potest condempnare absen tes/ quod potest intelligi relatum sic scriptu bus ut l. quod si finis. ff. de condi. ob ca. et dicam in l. nepos procu lo ff. de v. sig. et prius est quod sin in ter ... statuti ... quod qui ... non potest solvere nulle pecuniae ... ille vult dare fideiussores an sufficiat/ si non ... sed vel quod per verbum potest non dicam non dicam alibi et forte per verbum potest non sufficiet nisi ... Bartholus doc.

[S]tichus Arminia / no. istum. §. an sit opus nova citatione cum opus est citatione ad processum an requiratur ut citetur ad audien dum sententiam/ vel citatur ad respondendum libello et est contrarie/ an potuisset procedi sine nova citatione/ citentur ... cito te ut venias responsurus libello et procedet contra te tua absentia non obstante/ et hoc dixi in ... l. consentaneum v. ... tex. C. quo et qui ind. et per ... in ... sinem libelli ... de dolo et contu. et per ... ma. deposi. §. ... et ... de ... hic Bartholus doctor

[Q]ui si eidem / No. istum. §. Ba.

[Q]uod si finis / iste. §. indu ... hic in ...

ad· q· emphiteoticariz / an dnus co
gat p plures annos pensionez accipe
si ille vult soluere / et iste ff fiat
q sic / sile vidistis· C· de iure te· l· si
ita stat / et p ro· quinidet dicte
gtra in· l· si certis annis· C· de pac·
2 de iure emphi· l· fi· br vr tex· C·
de fu· pa· l· placuit h° xi° q pro
teris annis cogit accipe ut ipsi
allegant Bartholus doctor·

Quum heres [Sitichius]
istum tex· no adid q d°
de anno q intelligitur
de ccclxv· diebus / et fiat ad· q·
si unus gmisit delictum i virgilia
natitalis et in actione est ponti
de anno pieti et porrecta post na
tiuitatez et sit testes deponunt / no
vr sufficere q est pbatu delictu
de alio anno q fuit gmissum· C
d° q annus pot intelligi duobus
modis· s· artificialis a natiuita
te usq ad aliaz natiuitate· et
pot intelligi nalit ut h et· l· ita
indiciatus· C· ad· l· acquil et io
satis est pbatum et h° ponit ja·
bn· inlet· insti· de acti· in pri· C
no placet in illa vba lz pulcra
q annus dz poni i actione ut· l·
actionis C· de acti· z· l· libellorum
i· de acti· hodie no ponit q re
fert ad annu positum puenitz
negtio / et io de eo intelligit
qui impu· quitu est·

Si petentium fenor
ibus heres in· l· ij· de insti·
et substit / q qui quis
no implet gditionem ex
ordinaria prius consequit legatu
/ dicebam / ibi q licz tex· dicat
ex ordinatio prius / q licet no sit
impleta lex sit pimpleta tn
actione extenso petit ut hic i hoc
eni extenso 2 q allat· l· pit de co
di· 2 de· Bartholus doctor

Statu liber [Em]
tus [invitus] / iste
est nobilis casus·

Em· et aquibus Rna· — [Em]ptum z a quibus

Tanquam [Firbi]dem
glo· formant ...
et no soluit / et in
opit i fundo sol
uendo i· l· quibus
2 C· so· i patrimo
...ut de ...

i rebus i mobilibus h socius / et
q quis pstat sine puenitz sue
dixi ano i auct· h ca testor· C· ad
l· falc· Bartholus doctor legum

Si pre[mittimus] / no q
...tus no pot in mbine
ii ansire / du legi ff ne
tus dixi impma loc· du quibin
utitur oia sunt principis· Bar·

De iure aureorum anulorum — de iure aureorum anulorum Rna

Omnibus comodius
no· istaz· l· ad illud
an cortes qui pnit ex
scripto principis legitti
mare / an possint spu
rii legittimare no warant hoc
quorum mr est·

De liberali causa Rca — de liberali ca Rna·

Habens [Si] quis
ex fructute / iste
est
bonus casus est mi
bz allatalis / q d° sup
incidenti dz gminari / dic ut· C·
de ordi· iudi / item no q possessori
tosa no releuat quo ...
ut C· de ... l· sine possidentibus·

Si paeniter / allegaba
istum l· insti· ad qoz / dice
bat quidaz deportatus
extrariis het p deportati i initia
toe statibus et no quo ad alia lo
ca 2 st ... sunt p ptenuo / gtra
l· in fine· Bartholus legum doc·

Ordinata / ista e pul
cra lex et sit pulcros
casus nobiles 2 cl·

Quum heres [intestatus]
causa / h est bonus
ff· et bonus casus ibi inde
no de vbo indei fiat i ... si testis
dicat / vr in q x annis possedit

Quibus ad libertate pcla· — Quibus ad libertatez pclamare no licet Rna

Homines rustin
patria sunt aliqd
in esse gsistentis reo
statu· de qui· de pe°
re pdutt i ee / ad hoc
allegaban Bartholus doctor

Non contra libertatez
prescripto / No lp dno

nis lib. contestationis effectus dicit
perempta instantia, et glo. que est in
l. ii. C. de fruct. et lit. expen. quod
hic est contra sicut una lex alia glo. est
quod solutus sit tenetur in l. comprehendimus
§. si et siquidem et istam lex tenetur
h. ad hoc. Ego non quod ille qui conti
tinuant liti, postea repellitur ut l. prius
§. C. de pact. Sed an continuando in
stantie videatur continuare liti, ista glo.
videtur dicere quod sic, cum reprehendit eum in
dicta l. postquam.

Incipit lib. xli. de acquirendo dominio rerum.

De acquirendo dominio.

Quarundam rerum op. quod dominium contrahit ac quirit dominium, sed dominium est dominium rerum cum, sed modus ac quirendi dominium dominium contrahit et inde glo. que modos ponit et incipit romane per excellentiam etc., et adde unum si primam ut videbitur in l. pomponius in § qui iussu c. de acquir. poss.

Omnia igitur. l. quoque usque ad § illud in l. naturaliter.
Oppo. quod homo in nullius bonis est, et tamen non concedit occupanti dicit ut glo. et in § fere pisti dore dum. Oppo. sed ad cer. l. thesauro et l. de glan. legen. l. i. vo lo ingredi in campum tuum ad aucupandum, et te prohibente ingredior cum in aucupanti acquirat et glo. remittit ad l. divus C. de fur. cap. di. quoniam non in § fere dere dum. sed glo. in l. divus est vera et illam sic dico pone fuit aliquis captivus in certa privitate relaxandus libertati propter dimittit eum ne pax et postea capit eum cum videatur satisfacere etenim non quod debet esse data libertas talis sibi quod difficilis sit eius perceptio ut in prin l. naturaliter addo tibi l. qui naves § salutem i de re. sic. cum ista sua.

Naturaliter illud. opp. in l. abbate de venatoribus l. preter. fo. ad dominium illo aliud de isto, sed de consuetudine approbatur opinio tenebatur, et tenementi istam glo. quod attam intitulatu de molendinis. Ego incepi facere molendinum, alius perficit an me quaerit cum possim eum prohibere et sicut vero inter consulti, non quod ubi cepimus perfecte edificare non est mirum ut hic in perfecte ceperamus, sed glo. dicit quod consuetudo observat in contrarium, sed de

mus hic teneo et videas ad istam l. et dic ut dicetur in mea de molendinis.

Capimus quoque. l. usque ad § gallinarum ista lex cum sequenti attamen quod que avibus sunt innata naturaliter quod parvos non mutant naturam ut avibus quam. sed de postulan. l. i. § bestias et ibi glo. tangit, sed dicit quod quedam insunt ex proprietate nature, et illa sunt immutabilia ut i. C. semel inhabilis, ex de re. iur. li. vi. alia que insunt ex necessitate nature et tunc aut quia cum imbecillis sit ipsa discretio naturalis, et tunc non est imbecillis ut hic, aut quia ex consuetis seu exercitio dispositis potuerint tamen, et potest ut hic in fi. et dicto § bestias, potest enim esse unus scolaris ingeniosus, et tamen sua bonitate naturam suam et ad aptitudinem ad studium quod ipse per curam insinuavimus, dic sicut civitas malus, huiusmodi insinuamus ut dicto § bestias. Ultimo statuto cavetur ne scolares solvant gabellam, unus est scolaris recedit et stat per tempus et non redit, de iure nihil prestaret continetur et dicitur scolarem cum velit bursam et etenim non est, quod deposuit animum esse scolarem ut est argumentum hic.

Item que ex hostibus. l. usque ad § preterea et l. adeo ex glo. co. i. e. l. si ager et l. si captivus. § i. l. de capti. sed ista loquitur in rebus mobilibus et immobilibus. Ultimus co. C. de donat. l. preter § in. utilius est istam quod illud mobile quod capitur non efficitur meum, sed dicitur mea pono et assignavi duo belli et est expresse. xxiii. q. v. si dicat aliquis, sicut unum que quidam de quadam castro fecerunt guerram cum duo duce marschalcus in continent, et sunt confecti, non in ista pace volebat sibi restitui de quindecim dicit repetere et dico quod non, quod dominium generali erat effectum suum quod cepit et sic dominium contrahit non tenetur de fructibus, cum licitum fuit bellum inter ceteram et suos subditos etc.

Adeo quod cum quibus exercitio. in glo. que incipit ita sunt etc. in § non solum etc. sed ibi vere societatis mandati videtur esse una persona unum sua sua videtur sibi nocere, non aliena, pro eo. glo. in § si duo etc. sed generale in adm. liberi hominis se vendet. ut ibi not. et l. inquisitionem.

de iure et fac. inior. c. glo. i. l. si
2a. eodo uio videt ut no. in ff.
si duo cu glo. i. mediaz duo 2a.
ipsa apprbat insti. e. ff. cu quis
ex aliena 2 facit i an. b. de usu
fr. l. si et sequid. ff. sacerdotalis fa.
Ja. de are. Bartholus legum doc.

P**ro regione**. In
una ciuitate est statu
tum q quis pot ptende
tignum usq ad mediaz
ptez uie uo duo uici fuerint co
cordes facere ponte simul 2 vnus
alsq ptenderet usq ad mediu
an pot fieri et vr q no sz redimi
ad uiu ff. l. qui aut prediis possidebo

Q**ui uero hec** scriptura ce
dit carte tabula no ce
dit picture quo ad dni
um dnium (sic) sociis quo ad utile h.
d. ipso ff. est subtilis. C. ex. de li
vem. ff. si id q. b. de rei ven. glo.
dat ptes su. ce tantz quasq excepte
i. 2 insti. e. ff. hec. C. sz appo. q di
hic q ille qui no possidet ptue
dicare. C. Contra. in. l. dolo fac
aliud obstat q cui cpetit actio
et exceptio 2 mar. dicebat q hic
fallit io regula glo. d. q no est
vm et dic ut in glo. C. ex io ut q
cedat dno q vult offerre pre
cium picture glo. no formant hic
insti. e. ff. hec et determinat q no
sz q est ro dire int tabulaz et pictu
ram vidi hic q vnus potebat vini
bibere et pbauit q fecit sibi. non
pbauit suas fore cartas et si sa
ficet sibi et glo. d. vm q scrip
tura erat ipsa carta cera. sz tabu
la ut pictura cera 2 io hoc qui
scriptura sit cara carta cedit scripte
sed tabula picture et inde glo.
istaz que incipit dicitz vedicio
2a. idem tenz glo. b. de rei ven.
l. in rem. ff. si id q. ptinz insti.
e. ff. hec 2 io glo. est uia 2 pbo p
tinz hic que dicit q ha cedit carte
ut hic et si hoc est vm q est ro int
cartaz 2 picturaz et dicebat dns
ray. q tabula pot reduci ad pma
formaz ioc cedit specificanti que
est ratio dic q ia q ponit tex. q
no occupat totu carta et io cedit
hic hi minor. p. ita hoc cut. C. p
cedo ultius pone q cum scripsit i car
ta cadit a possessione an pot expe
sas repete 2 glo. dicit q sit ac
tio in factu et inde glo. que incipit
si aut malaz i. b. si a possessione 2a.

idem tenz glo. in. l. adeo. ff. sub. b.
e. gnu. g glo. p. e. l. glo. i serto ca
minez. Quid dicemus dicut no. p
ex. in. l. sequit sequens. c. de rei ven.
pone q qua eandem ocit duo
tpis dicamus et pictor quis pfert
2 d. q huius dicamus vide glo. q in
cipit uide si aaz facti 2a. C. sz q
hic in. tex. b. de pecu. l. in causa de
pro. c. de uonat. l. in. dicaz. p. dela
co pub. sue. l. i. vide glo. q incipit
voluntate i. l. sumptibus que sit ro
i. pat in glo. tradidit i sephtibus
dic ut ibi 2 melius de ex rei ven.
et tradi. l. i. 2 tenementi adplenaz

I**tem si quis inter**
C. exemplo. de. l. falsis. ff. sinac
tus. p. de furt. glo. solut
inde q. que incipit sit i. ff. tutor
sz hic est edificium de ca persone ab
euictu ibi no

Q**uin in suo**. ibi edifi
cium cedit solo priuati hic solu
cedit edificio priuati ff.
insti. et. ff. locus sz ibi attingit pp
donacionem presumptaz que colligit ex
mala fide possidentis ut ibi nota

I**nter eos** ff. com. l. ff. qui
dam baro vendidit castru
an uideat vendere iurisdictionem
annexis vr q no ut hic i. qui. l. fideic
so. dic aut iurisdicio cpetit persone
2 tunc no transit q mera psonalia 2a.
ut l. i. ff. si her. b. ad heb. et. l. ut
pomu. b. de fuiz. et. l. pr. b. de finie.
l. si loco transit ut l. tradicio indirecte
loco vr coheret ut l. i. ff. cu valoz
et l. pupillus. ff. tutorez. b. de v.
sig. et. l. quecuq de fuiz. l. imi. 2 x.
coll. c. i. de capi. qui cu ven. Bar.

N**unq inde** ex. glo.
de toto ti. de condi. inde
so. no tuffr. sin cu no ul
putatiua idem dico in stipulacione
ut l. ij. ff. cu de doli. ex. et tene
menti istaz glo. q diuise sunt glo.
et ibi dicaz vide glo. que incipit
inuenit i no occupauit d. uno est
vacua occupacio. j. b. i. l. i. ff. uanus
infi. ns obstat hic tex. q inerte pse
est p apprehensioz ut l. si barsatorum
c. de fideius. Ja. de are. et no p ym in
l. his. C. de acquire. poss. Bartholus

Q**uum in corporibus** hic
esset tradenda in ca. l. eius
qui i pruncz. b. si cer.
pe. et. l. i. de offi. prin. cesar. qu
error habeat impedire trslacionem
dnij 2 co dubitz ano i taz q que

talis error qui hic impedire conson
sum eius qui vult differre diuin
et non differt / servus si non impediit

Nocturnus furari / i. predico
ad quod volo facere molendinum
in flumine publico an possum
tignum in mittere in ripam vie publice
et est determino quod non possum / in quanto
eo quod hoc prope viam fundum ar. hui9
l. et plus glo. inst. e. § riparum.

Quesitum est / queritur que
possessio requiratur ad acqui
sicionem fructuum et glo. te
net quod utraque requiratur dicit l.
in § ex contrario . ff. de acquir. pos. et dub
ium tangit in l. etiam . C. de rei ven.
quod contra istam glo. in fine / que incipit
constitutos vel preceptos vel item vide ad hoc
fallere l. vz hic.

Statuliber in civitate
glo. allegat l. quod ex l. fun
damento que non dat accionem
mediatam actio et exceptio et eam allegat
glo. in aut. sacramenta puberum C. si ad
versus vendi. et C. de le. l. cum donationis.

Servus / incorporales
de ma. hui9 l. tempore l.
si . ff. de acquir. poss.

Qui fructuarius / si
pater dat filio simpliciter dicitur
videtur dare ut habeat in pe
culio ar. hui9 l. et tamen vide l.
si . ff. de pecu. le. dixi animo in l. si
donat. C. de coll. ar.

Leni in bonis / quod
de l. i. ff. de usufruc. l. fo.
dicit glo. quod dicuntur esse
in bonis quedam ex bonis / quedam nec
in bonis nec ex bonis / hec dicit glo.
quod tene menti. Bartholus etc.

In laqueum / quia la
queo meo tradidit non
est meum nisi manualiter
acquirit. h. d. Iudicetur mar. ad q.
statuto caveatur quod exbanitus pro
ne offendi / nisi occidi dum fuit captus
a familia / quedam sunt in minus nisi
ferit cum capi potuit et dy. ponit hic
ia. de ar. disputant et determinant
quod non p. l. ii. inst. ff. ad l. cor. de sic.
ubi hostes debent occidi / sed postquam capti
dent fieri ut l. libertus in fine ff.
de sta. ho. sed contra istam determinationem
dicit dy. facit ista l. et l. nullam / § si
lud / cum sed quod non potest in puniri occidi
et dicit ipse fateor quod tenetur non l. car
nei de sicariis / sed alia constitutione ut
l. carcer et l. si in fi. ff. de custo. re.

et puniatur licet in carcere occidens et p.
dy. facit quod in carcere est positus et captus
ut l. nemo . ff. de v. sig. et l. sancimus
ff. ex quibus ca. ma. nisi puniatur ex ipso
ut omnibus obe. inde. pium § arri
pient / facit quod non potest iniuria l. si. C.
de maleficiis et mathe. dicit ista dicit
in epistola l. non facit quod non fuit cap
tus / ita quod fiducia de eo habetur / qui
est quasi in carceribus et in legatis
hostium / hic sed fiduciam ne occidatur
non tenetur ut l. legatus ff. de leg. et l.
sacro sanc. ff. de regulis iur.

Insula est / non tex. hui9
l. insti. quod appellatur insu
la quia sunt fluctus pro m
sibus undarum / talis filius quod
that etc. ut fratribus sicut ut l. di
vortio . ff. de nego. ge.

Quedam sunt / ergo
nec vim dubium l. dicit
quod monumentum pro loco
nisi ut l. monumenti C. de
legi / quod est dicere hic quod non transit
nisi cum universitate / et iste est singu
laris / h. ia. bu. dicebat quod erat dic
tum hic quod in succesorem universalem
in rebus sacris transit ius directum in sin
gularem transit ius utile.

Si ius quod / nunquam si quis
recepit suo nomine et fortuna
videatur suscipere eius for
tuitis de periculo suo l. quod in adi
tionem ff. locati et non credo quod for
tuna est in bona parte infortunia
est in mala parte / et quod in bona parte
vide casus hic sed d. qui sunt in l. dig
na vox C. de leg. videtur dicere quod
quod potest accipi in mala parte sed ipse
in bona parte sunt hic et l. ii. p. civitas
C. man. sed vide quod in dubio sors
et fortuna sit in suspensa et sic
potest adiuvari et ad bonum decli
nare et sic vide casus fortuitos sub
cape ut l. si vendicam C. de peri.

Ex si servus / cum causa
pro officialibus determinavi unam
quod pristinam § cum predicta aliam sol.
statutum erat pro quod quicumque d
tinerit exbanitum in persona / habeat
quinquaginta actus / modo quidam
pro tali de contado duxit quendam
qui fuit fortuitus unam bendam
primam / sed postea fuerunt plura fur
ta repertam eo ille nolebat quinquaginta
quinta libras / ergo dicebam tu
non debes habere / quia tu non presentasti
tantumque exbanitum / sed fur / ideo non debes

hre ut hic 2 · l · ij · ff · de cond · et de-
fuit q chei in · l · cu finib · j · de x · ob ·
Quo quib · ista e bona
l · et no · q si res accepta
sit 2 m te nolente ex ca
donacionib mea effiat ut · l · consu
alib · C · de donac ·
Si epistam · sequa
allegam istam · l · i molen
dinis q off · ea no fuit
Paulus si insula · v · s ·
id quod impubles · ergo hec ista p · r
nobili ut bo · q nescio ita bn abbi
et qu est causa q respicit fronte
altius aqs est illius cuius est ager
quo ad ppetatem quo ad vsu e pub · ca

de acquir · poss · ut · anntecda f · ca ·

De acquirenda possessione

Dictu est · ff · de acquir · re · do de
inf ... seqbat modo de usucap ·
vij q usucapio no pcedit sine po
ssoe ut · j · e · l · sine pone · io dr
quiedo possioe pmittit que ut glo ·

Possessio · Appellata
est possio a pedu por
cioe dca est · et ab ea
olim incepit dominz
et hoc pncipit i hijs
que i nullius bonis sut · h · d · dm
dr · in tres ptes pmo port allu
siones possionib · sco effem pome
qui fuit olim · tio effem pome q
est hodie sa ibi domiz qz · tio i
cuisdem rei · more ibi qa pona
io ab actu corli deneat q nalit
2 ca ja · de me · nota q possio dr a
pedu positoe · no q dominz acquit
anat possione istas no · q in hijs
q i nullius bonis sut 2 dominz ho
a possione incipit dd · l · min z oppo ·
diffinito dz qualis cu sno diffinito
ut · l · i · ff · de dolo et · l · omnis diffio
et q ibi no · j · de re · iuf 2 h dr pe
dis porro · gro ubi quis pariter
dom acquirunt ponez ff · l · trazi pu ·
j · e · so · no est diffinicio sz diuacio
vl allusio vobuli · Ego oppo · ex
eadem glo · in fi · et si dr qa pedu
porco · ge res mobiles no posside
t q no calcant pedibz · sz · l · dicat
q q possident ut · l · rez que nob ·
et · l · si rem mobilem · j · e · et glo ·
dt q no pprie possident et inde glo ·
que incipit att · assedibz e item
no · ex eo 2 sit ista glo · ut q ppa
significacio recipiat a nobilitate
vriaco · ph · l · terminu · j · de p · sig ·
et · l · ij · ff · appellata · ff · si cer · pe ·
dis dy · reprehendit istam glo · i p

tina pprie possident et in oib alis
et nalis possio distingunt ff · l · i ·
ff · pfinu et · l · iij · ff · varius et ff ·
nouia filius et · l · que ram nob et
l · si rem mobilem · j · e · cu similibz p ·
q mobilia pprie possident appet
q res mobiles usucapiunt ut · l · i ·
C · de usuc · transfor · 2 sin pone no
pcedit usucapio ut · l · sin pone q
ti · j · 2 sic possident · hiz no ita pp e
sicud i mobiles sm dy · ti dic eodez
mo pprie q dnt utrobi · ut · l · i · de
utrobi · p · ista · l · dt in hijs q ca
mai 2 c · et sic expsse de mobilibz
p · intex · statim sequit q nalit
tn 2 c · q est qnale ad omez actiz
tenenda · p · j · ff · i · dt i man posint
et sufficit ge quoquo acta cor
porco teneat adid q dic glo · in
allusione vocabuli attede vin est
ubi no est diffinito · sz v est diffi ·
hic diffinito magr · q allusio atte
dit · ut in testo q sm allusionem
est testo mentis · pisti · de testa
impra · et testm diffinit ut · l · i · ff ·
de testa · cu diffini con stenit · q 2a
allusione codicillus esse testm q l ·
si idem · C · de codicill · et de ista allu
sione notabili · et de ppria significacoe
quatr · assimiat dicaz · j · in · l · ut ij
datum · ff · si de num · 2 ho · Dicit
q possio est nalis q illud dr nale
q coe est oibus aialibz ut · l · i · in
fi · ff · de iust · et iur · et sic aialia
possident q · j · pxe · v · cecantes sm
no possident dt glo · intellige na
lis · j · de iur gen · et sic cu ubum
nale refert ad ream vl ad hoiez
sic intelligitur ius nale · i · gentiu
ut · ff · de iust · et iur · l · oms ppli
ibi q nalis ro · 2 c · 2 · l · cu amplius
in fi · j · de re · iur · et h ubiz nale
refert ad hoies ge de iur gentiu
intelligitur · Oppo · ad id q dr de
hijs q in mari capiunt ut · l · q roe
ff · si · ff · ti · i · so · no efficiunt mea
pria si dominz hebat ab alio secus
si i nullius bonis sut · Ite oppo ·
q id qd bello capit restituitur
pactum q me · ca · so · dt h bello
scito ut · j · de cap · et postli re ·
l · hostes · 2 · ff · ti · i · l · nalez in fi ·
hijs gnis exstirpatis venio ad glo ·
inas · et p q quid e possio et
de hoc tractat pmu glo · sco quo
quotiplex est possio et tractat de
h glo · q incipit et bn ut pz · 3o
quo modo intraducta e possio
et de hoc tractat 2a glo · i sn pri

Sexto queritur qualiter acquiratur
possessio et tractat in glo. in p. quia
pit servus si alius / quinto quomodo ami-
ttatur possessio / et dicit ut glo. quia
pit p. corporaliter etc. Veniamus ad primum
et glosatores nostri posuerunt has
diffinitiones et dominus ponit aliam / prima
diffinitio est quod possessio est quedam
ius detinendi rem et ista diffinitio
non videtur bona / quia dicit quod est ius / cum quis
in mo sit ut p. que ff. l. eam rem etc.
et ff. si ius l. quibus factis etc. et l. de
iure et l. sciendum ff. qui ex ca-
usa et l. in bello ff. de cap. et post. re. et post li. re. Ideo dicit Jo. rem / male
dicit / quia rei apprehensio corporalis est ut
l. rei ff. de poss. sig. et insti. de re. cor.
et incor. et l. 1. ff. si ser. pe. et in-
corporalia non possidentur ut l. fundus
ff. ti. 1. item dicit Jo. detinendi non bene
dicit / ut p. e. l. fundus. Sed azo dis-
cipulus eius dixit quod possessio est
ius quedam quo quis rem corporalem
nec ut insepultine sibi habeat / sed ista
non est bona / quia probat ineo quod di-
xit ius item dixit habeat / quod continet
et qui non possidet ut l. scripto ista
ff. hered. ff. de poss. ob. et ideo accursius dat
aliam / et dicit quod possessio est corpora-
lis rei detentio corporis et animi et
iuris animulo concurrente / et ex
positione omnium verborum istius distinc-
tionis in de in glo. et nos videamus
an ista sit bona et dy. d. Jo. di-
ffinit possessionem prout in esse producta est
et azo prout in esse producitur tamen cum
est cum possessio est in ipso actu pro-
cedendi non est ius / sed factum et requirit
corporis et animus / sed quia melius est
diffinire prout in esse producta est
sicut videmus in obligatione que est iuris
vinculum etc. et sic diffinit prout
est in esse producta / ideo teneamus
diffinitionem Jo. et non dixit plus / sed
quod ad hoc conveniunt obiectiones
ille contra Jo. ideo nos videamus an pos-
sessio sit ius / et Ja. de are. dicit
quod est ius ut l. peregre in prin. ff. e.
item Ja. de ra. dicit ponit quod nulla l.
dicit quod est ius / quia ex facto ius ori-
tur et gestus sunt facti ut l. gestio ff.
ff. de neg. ges. fuit et ex isto gestu resul-
tat obligatio que est ius / ita
ex apprehensione que est factum resul-
tat possessio que est ius / et hoc dicit et
alle. ultra ipsum l. in eo c. e. et
de hoc est tex. in l. 1. in ideo in ini.
ff. de h. in. et p. e. l. si possessio
et sic teneo quod possessio sit ius

qualis ergo diffinitionis et Ja. de ra.
dicit quod possessio est ius quesitum ex
actu vel apprehensione corporis et animo
et iuris animiculo concurrente / et sic
diffinit prout est in esse producta Ja.
de are dat similem quod cum apprehendit
et dicit quod possessio est ius insiste-
ndi rei proveniens ex vera vel iusta
putativa apprehensione cum affectu po-
ssidendi rei non prohibite possidendi
vacantis vel a possessore tradite animo
possessionis transferende / ita diffinit
Ja. de are. et ol. post eum / et tradit
ad idem cum Ja. de ra. licet quod reci-
tat cum aliquibus corrupte in
l. licet c. e. Ad expositionem istius
diffinitionis sequeretur expositio
totius ti. sed non est meum intentio
nis / et verba sunt clara per se sed vi-
deamus an sit bona diffinitio
et dicamus aptius qui dixit homo
est animal rationale etc. / et non dixit
vir venit illud non quod / sed quid
est possessio ut videtur pervenit quod
Jo. et Ja. predicti in diffinitione po-
nunt sic et legistis diffiniendo
obligationem vel actionem vel hereditate
vel testamentum non ponunt vel pervenit
sed quod est in sua / qualiter dif-
finiemus et possessio potest diffiniri
in genere et in specie / hic diffinimus
in genere et dicit quod possessio est ius insis-
tendi rei non prohibite possidendi / quod
dico est ius ad differentiam detentionis
asinine / que est facti ut p. videbitur
item dico ius ad differentiam corporis ipsius
rei / quod appellatur quandoque possessio ut
l. in rebus ff. de poss. sig. et l. 1. ff. de
probat. item insistendi / dico ad differen-
tiam quod est ius disponendi vel
non detinendi ut l. 1. reum ff. de rei
ven. et l. si quis in ff. divi. ff. c.
et ibi dicitur item insistendi ad differen-
tiam usufructus ut l. 1. ff. de usufru. rei non
prohibite possidendi hoc dico ad differen-
tiam ipsius rei que non potest possideri ut
rei sacre vel religiose ut l. inter
stipulantem ff. sacram et p. e. l.
quod universitas / quomodo quotuplex est
possessio istud est pulcrum et pri-
mo videtur quod una / quia dicitur possessio appella-
ta est etc. et sic non dicit ii de ca
quod naturalis insistit / alia est sit ab
azo p. l. licet c. e. quia animo et
corpore acquiritur et illa naturaliter
retinetur animo et sic una et
eadem est illa que animo et corpore

tenet. Jo. dicit contrarium quia sunt due et al
terat duabus l. et unam eorum, allegat
quod l. dicit quod animo retinetur et corpore
acquiritur et sic due ut l. iij. § ex contrario
j. e. Item facit l. meo. C. e. et vide
glo. istam que incipit et bene ut puta
2° et l. usque ibi quod quo dixi, et capias
ibi si autem me 2° et sic Jo. unam
eorum comprobat, duo non possunt in solidum
possidere ut l. iij. § ex contrario j. e.
nam si vado ad nundinas possideo
et qui intrat possidet, et si exit
naturaliter retinet, sicut in fructuario
et sic due sunt quia duo eandem rem
possidere non possunt ut § ex contrario, quod
utique possideant patet l. clam possidere
j. e. et vide glo. ibi si autem me ab
sente 2° et l. usque usque ad fi. glo.
et tene menti ibi si retinetur animo
sicut in usufru. et Jo. respondet ad l. et
C. e. quod exeuntes de fundo retinent
civilem tantum, et non naturalem, et vide glo.
in quo modo dicit 2° et sic Azo dicit quod est
una scilicet naturalis tantum, et illa naturalis
dum est in persona est naturalis proprie, dum
est ex fundis illa eadem potest dici
civilis, ad probandum glo. habetur in ff. novo
assentit glo. Jo. C. e. l., habetur vero a
ssentire Azo. quid dicemus, dominus Di
putaverunt istam questionem et disputationem suam
posuit ex. de re. in. C. sine possessi
one h. vj. et incipit pet contra, et
ibi poteris videre multa contra in
fi. determinat pro se et allegat pro eo l.
iij. § nerva filius et l. i. § si vir
pro herede facit l. i. C. de iure delib.
et vi. ar. et l. nemo C. eod. vbi
dominus Jacobus ibi, et nescio quid
ista verba importent, et l. iij. § pro
herede appellat ibi naturalem scilicet dete
ntionem, et eodem modo in § nerva
filius detentionem sic appellat
naturalem, et sic ille in facit, ex
quibus dominus Jacobus se magis fundat, et glo.
in dicto quod civilis que retinetur animo
naturalis que corpore hoc glo. improba
tur glo. mea dicit, sed idem non in platea
quia et naturalis retinetur animo, ut in
hac glo. quod non legi et alia glo.
mea et l. iij. § i. j. de vi et vi ar.

Adde tamen quod admodum in vi. quod anti
qui et moderni doctores multi
dominaverunt circa inventionem in hac
materia, dicendum est tamen quod ad questionem
quotuplex sit possessio potest dari
quod decisio sua continua, quod resul
tat ex modo acquirendi ut possessio
ex emptore vel donato est sed etiam
ex se loquendo ista accidentia non

faciunt diversas species, sicut si dicam
hominum quidam sunt albi quidam nigri
sed differentia in substantia illa facit diversas species
nam hoc quod est rationale facit nos diff
erre a brutis, et hoc quod est mortale
facit nos differre ab angelis propter
hoc glo. expressa ut instit. de iure
perso. in fi. et ff. de publiciana l. si ego §
quod. vnde si queris quod sunt species pos
sessionis, dicendum est quod sunt tot sunt
diverse subalterne, hoc autem apparebit ex
effectu qui sequitur ex qualibet et ideo
dico quod possessionis species sunt tres, una
est civilis alia est naturalis que habet
usufructuarius et similes ut l. na
turaliter in princ. j. e. et ff. tit. i. l. acquiritur
in fi. alia est corporalis, quam habet inst
ituens dominio abente de qua etiam j. e. scilicet
quod § fi. inter istas est magna
differentia in specie primo quia quedam
est possessio civilis, secundo possessio na
turalis est ius insistendi rei non pro
hibite possidenti aptum producere civiles
effectus vel in eum dominium, declaro ista
verba per ordinem dixi quod civilis pos
sessio est ius insistendi rei non prohi
bite possideri, dominium est sed istud aptum
producere civiles effectus vel in eum
dominium hoc dico quia ipsa producit ci
viles effectus vel usucapionis et
prescriptionis ut j. e. l. § pro emptore qui
in fuga et pomp. l. qui fundum in
pri. Item actionem acquisitionis fruc
tuum ut dicam in l. iij. § ex contrario
j. e. et per dominum in C. sunt pene multi
et quod notat glo. in l. i. C. de fundis
fiscalibus naturalis tantum usucapionem non pro
ducit ut l. acquiritur ff. tit. i. sed idem
non videtur bene dictum, male fidei possessor
possidet naturaliter et civiliter ut l. clam
in fi. j. e. et illa civilis non inducit
usucapionem tamen 2° sed ego dixi in dif
finitione aptum producere civiles effectus
non dixi quod producat quia si deficit
mala fides illa eadem produceret
civiles effectus ut videbitur in l.
non solum § i. j. de usufr. Ergo o

pro. de dominio ut l. sequitur § la
na j. de usuc. fateor quod usucapio
potest quia debet sed possessio de se est
apta producere civiles effectus quod potest
esse quod pro natura domini, et remanet
possessio ut l. cum duabus § idem
sit ff. pro soc. et l. fi. C. de sacro.
sanc. ecc. et illa eadem potest pro
ducere usucapionem Corporalis ut l. iij
de creditore qui civiliter et naturaliter

possidet / et tn̄ nō acquirit dominium ut
ff. e. l. ꝯ. pṡim̄ tōrsit 2. l. cū nobilis
im. ff. 1. C. de pscrip. xxx. an. so. 1 nō
acquirit ꝟ illi cui possidet / Item opponi
est pscriptōe nō quirit ūn̄ dominium ꝟuh
le sup° male dixi l'n ueri dn̄ / Bonum
usucapionem pcedit sine dubio pupre
scriptoē dr̄ qꝫ id inble dominium durare ue
nit ad ꝯdicendum duuo dicto / ꝟ sup°
ꝗ qꝫ dominium recognoscat / sed possio
est nālis et est ius īsistendi rei nō
phibite possideri aptum cuilibet pdu
cere effectus l'n aliam actionem adiuno se
pati 2 l'n nālium accessionum / et quid
nolo dico usufructuarius possessor nā
lis ut ff. e. l. nālis lz ne effectum alez
/ cta ss. qꝫ pscribo ius usufructus ut l.
fi. in fi. C. de pscrip. lon. temp. x. vel xx.
an. / Item feudatarius ius feudi ut l.
tempit 2 qꝫ ibi nō. C. de pscrip. xxx. an.
nō aūt uin̄ dominium pscribit / immo uin̄
dominium fatent et recognoscunt / idē 2 l'n
nālium accessionum / qꝫ faciunt fructus
suos usufructuarii / et nālis accessio
est effectus dominium ut in aut. / insi. C. de
bo. ma. nō in. l. indebiti ... ꝟ dca
dr̄ inde / n dr̄ ꝯdico indebiti nālis est
qꝫ in ea veniunt nāles accessiones
/ ita ꝟ possio nālis dr̄ ꝓ nāles acce
ssiones / dy. sup° qui dixit qꝫ ciuilis
sola est apta ad usucapionem nō nālis
nō bn̄ dixit ꝓ nāles ista / ut dicam
ss. ex ꝯtrario / ꝟ cum vadam ad terras po
nēs quo ... nō facio plures species po
m / una que ... feudatario / alia
emphitheotecario / et nō esset pōt dicere
qꝫ una esset sepata ab alia inso / ꝟ nō
dicit ... qꝫ pt. ut minus nō faciunt dominium
[illegible] ut l. inst. C. de fin. instru.
et sic qꝫ istarum nālium tendit ad acqui
rendum ciuiles accessiones / 2 acqui
sicionem fructuum et aliis ... 1. dominium
licz una plus et alia minus / ¶ Circa
que est possio corporalis / et volo qꝫ sa
cias qꝫ ista corporalis pōt dici nālis ꝓ
actum nālem ut l'n. et l. si id qꝫ. ss. fi.
ꝟ ipsam evidencior / loquitur ea ap
ello corporalem / dic sup° corporalis possio
est ius insistendi rei nō phibite pos
sideri retencionis 2 recuperacionis pdu
cens effectum 2 de cta / quidam unt ad
individuas intrant fundum sum possideo
nālit / ipe ciuilit et ego qui habeo nā
lem nec usucapio nec pscribo ut ... dy.
f. c. sine possione et dictum in ss. ex ꝯtrario
...ptez nō facio fructus meos / qꝫ nullus
possidens sit nālit ul' corporalit hoc
modo sciendo facit fructus suos / ut di
ctum in ss. ex ꝯtrario / 2 sic ista nec pōt causam
usucapiendi nec acquisicionem fructuum
¶ Circa modo sup° ista po. in ... 2 dic
qꝫ ius detinendi qꝫ vincerem ꝯ ꝯtinent
...do ubi possidet ut l. 1. ubi poss. l. m.
in fi. et si expellet hec medium vn

vi. et l. 1. ss. si via me et ss. deinde
2 l. colonus. ff. de vi. et vi. ar. et l. cta
possidere. ss. qui ad nundinas. ff. e. et
illo est bonus tex. ad hoc / quid quid
de qꝫ possione iuris realium incorpora
lium / ubi dividat 1 ciuilez et nālez
et vr̄ qꝫ nō dividat qꝫ possio alis
est ius ut dixi ista qꝫ possio nō est
ius / ꝟ ꝯsistit in fcō ut l. seruitutes
ff. de ser. in ... pdi. sup° nō diuide
1 ciuilez 2 nālem / si possio cīlis
retinetur aīo ut l. licz. C. e. 2. l. si id
qꝫ. ss. e. ꝟ ista qꝫ possio nō retinetur
aīo / qꝫ tn̄ semp dicit hre aīm ꝯ
tinuandi ꝯ l. seruitutes ... ff. de ser
uit. ... / puganz vr̄ qꝫ illa possio
que pōt usucapionem / illa ē ciuilis
ut ff. dixi ꝟ qꝫ possio pōt usuca
pionem ut l. 1. C. de serut. et l. ult. in fi.
ff. de aqua plu. ar. et tex. monet
ib. de confessoria 2 negatoria / et dm̄
sum ... est dictum / dicitur sa. in ss. cum
inst. de act. ... sua ... tenere
qꝫ qꝫ possio sit nālis tm̄ / 2 illa lec.
sua reqrit multū ... / vn̄ nescio in
qd oīo ... ꝟ nō curo / credo sicut ego
dixi nobis in aliis ita est 1 qꝫ pone
qꝫ illa qꝫ possio q pōt effectum usucap.
illa est ciuil' illa q pōt effectum reten
cionis est nālis seu corporalis / et pbo
id qꝫ illa q pariat effectum retencionis ē
nālis / qꝫ nullus animus requirit ut l. si
fundum / qꝫ ad ... sum ... et l. 1.
ss. sunt ꝯstitutum ff. de aq. co. et est 2 ro
ipsius est / qꝫ ille seruitutes debentur
fundo ul' retinetur fundo id aq. pscena
dens sufficit / ꝟ qꝫ possio q qꝫ pat
effectum usucapionis ul' pscripcionis est
ciuilis ut l. 1. et ij. C. de serut. 2 aq.
pbatur in l. 1. ss. cursto. ff. de aq. co. et
est. de ... ꝯ qꝫ ille qui pscribit
... se uti iure serut. / ut l. 1. et l. ij.
C. de serut. 2 aq. 2 l. 1. ss. cursto. ff. de
aq. co. 2 est. et fundus ipse dr̄ pscri
bere ut l. qui aliena in fi. ff. de neg.
ge. / et ideo qꝫ fundus pscribit in hiis cāz
ꝯtinuacio nō pcedit usucap. fundo ut.
l. foramen. ff. de serut. et aq. / qꝫ possio
nō esset ꝯtinua / nec retinetur aīo /
qꝫ fundus nō hz aīm / ideo nō pscribit
in tantū tpe cuius nō extat memoria
... qd iuris de detentacione / an sit iuris
ul' facti / 2 vr̄ qꝫ iuris ut l. si finita. ss.
siquis ... ff. de dap. infec. 1 ꝯtra
vr̄ qꝫ sit mere facti / nā ea q sunt iuris
nō cadunt in finū ut l. id qꝫ. ff. de re.
iur. ꝟ ista detentacio cadit i fcō ut
l. stipulacio ista. ss. id quoqꝫ ff. de v.
ob. et sic est facti nō ob. l. si finita
ss. siquis ... qꝫ ibi loquitur de iure
acquisito / 2 ideo ista detentacio nō diui
dit in ciuilez 2 nālez / 2 sic iu. qꝫ si ge
co defendo / nō hec detentacionem qꝫ ea
q sunt iu. sequitur eū quoqꝫ ua
dit ut l. fi. in fi. C. de pscrip. lon. temp.

no ea que sunt sed tamen contra hanc dicit p. statutum in ultima q. Secundo principaliter quero quomodo acquiratur possessio tex. hic ut nolle animo generum et hoc tenet glo. ij. h. in prin. et ii. glo. in prin. Sed si hoc est verum ut quod quinque mee diffinitiones sunt facte quod per tunc lege essent sicut diffinitionem seu distinctionem ponitur. Ideo pro simplici supra ut nota dicta animo generum ut hic in textu et glo. Sed possessio est distincta per species fuit introducta animo civili ut et naturalis primo dico quod est civilis ut no. j. e. l. quod fuit in glo. super verbo et hic consili dominus naturalis omnibus sibi et lege sibi nascebantur et non erant distinctiones. Postea animo civili fuit distincta in plures ut in auth. qui mo. na. effi. legi. §. habeat ij. et insti. de iure personarum. Item quero utrum quod possessio in corporalium fuit introducta de iure gentium vel est ut insti. de iusti. et ha. §. si consideratio quod ibi procedit de servitute sed distinctio huius quod possessionis credo quod sit de iure civili. Sed an detentio fuerit de iure gentium contra vel sicut illa quod habet colonus cum contractu locationis sic de iure gentium illa vero quod habet missus in possessionem credo quod sit de iure civili. Quarto principaliter quero quomodo acquiratur possessio et glo. q. est hic ponit tres opiniones. prima est aut loquitur in rebus mobilibus aut de non mobilibus et hoc secundum distinguit aut erant res ab alio possesse aut non et tamen dicit ut glo. ista opinio ponit veritatem sed non debuit separare res mobiles ab immobilibus quod eadem non debent distingui quod ab alio possidentur aut non sed opinio incipit ibi alij dicunt et est quod per solum aspectum acquiratur ph. j. e. l. §. si iussi sum et l. quod meo. §. si vendit. Sed contra j. e. l. iij. §. neratius dicit glo. quod ibi non poterunt videri hec sic. Contra hanc solutionem l. clavibus ff. de contrahen. emp. ubi ut quod sufficiat aspectus loci ubi res est hic non videntur res sed glo. quod in §. neratius sciebat thesaurum esse in fundo non tamen ubi hoc est in quo loco determinato. Ceterum ista sunt vera in re possessa per alium non in re vacanti quod tex. hic dicit apprehendit alij videtur ad l. clavibus quod ibi de possessione secundum hic de dono sed hoc nihil est dicere quod ex possessione sequitur dominium ut hic de. Tertia opinio est ibi vel ibi de alio genere et ista probatum est verum quod quedam possessionem per apprehensionem ut in omnibus rebus preterquam in thesauro et non dicit apprehendit aliud est genus conditionis pronunciationum ut in thesauro non in eo dicit tex. invenit insti. ut de re. divi. §. thesauros ff. de. l. unica §. thesaurus et ibi glo. plenius ponit istam

opinionem insti. de re. divi. §. item lapilli sed hec opinio reprobatur quod inventione est per apprehensionem ut l. si barbarius ff. de fideius. quod est non per statutum quod dicunt si quis fuit inventus et de hoc in. ff. e. l. hec. vel hic prima opinio ponitur in glo. contra veritatem ut distinguitur aut loquitur in rebus vacantibus et requiritur apprehensio ut hic in sibilibus aut in rebus ab alio possessis et tunc aut non contrahunt animo tradendi et idem quod apprehensio requiritur ut j. e. l. quod meo. §. si aut animo tradendi contrahunt et tunc potest quis per se ipsum et per alios modos fictos qui ponuntur j. e. l. iij. in prin. sed in traditione clavium et quod fiat in repositi ut dicta l. clavibus et j. e. l. §. pupillus item quod de firmitate sententia ubi res est ut ff. de iure. Quero per quas personas acquiratur possessio dicit ut j. proxi. §. et sequentibus. Quero an possum in me transferre vitam re tradere dicit de eo qui detinet tamen non potest quis sibi mutare causam possessionis ut l. iij. §. id j. e. et l. nemo sibi. §. j. de usu. et l. nec. C. e. sed pone in tutore qui non detinet nec possidet an ipse tutor tutorio nomine potest sibi tradere et in quod sit ut l. si stipulatus. §. i. ff. de quitum. hereditate. com. vide quod dicit j. de sti. pt. suo. l. ij. Qualiter acquiratur quasi possessio in corporalium non dico hic dicit ut per doc. in l. ij. et ij. C. de serv. et aq. dicimus j. de ra. actiones. p. l. j. Quero qualiter acquiratur detentio et dic quod qui est detentator in possessione ut l. non est mirum ff. de pig. act. Sed quod si ex eventu hic me constituat in meo fundo ut detentorem et ducat me ipse ad locum itaque sum in possessione an sufficiat ponit in possessione ut j. e. l. §. si iussum et si sufficit ad constitutionem pignoris pretor vel utile scire ista glo. dicit quod qui contrahunt sub actione pretoria tradendi sufficiat sed in pretorio pignore non intervenit consensus nec sed ficte quod iudex fingitur per ut l. si obligatum. C. de evict. et l. j. C. si in causam iudicati et ideo quod non intervenit animus tradentis necesse sed ficte eligitur quedam media via quod si poteris intres et si non sufficiat ut ostendat ut l. si finita §. illud aut. ff. de damp. infec. et l. quibus ex debo. aut iudi. pos. et te meum. Quero pone quod tutor vel curator vel procurator non habet speciale mandatum nolunt tradere per istos modos fictos an possunt videtur quod non quod dicunt voluntatis necesse non contrahit sed facte ut ff. pro. dicit per hoc j. e. l. quibus §. j. et ij. de acq. l. et primus in mandato §. tutor et ita in. ar. eorum quod dicit fit demidere. Quinto principaliter quero qualiter possessio amittatur et glo. ma. post prin. ponit iiij. opiniones prima antiquiorum quod statim actum desistit insistere vel tenere non possidet

et perdit/ sed id non est verum quia exitus non est cum perdende ponimus ut l. si id quod ff. i. §. e. et l. clam ff. si. et solo animo retinetur ut C. e. l. licet/ sed alia fuit opinio azo et placentinus quod dicit ut in glo. sed ista presupponit unam tamen esse possessionem Item quod duo possunt eandem rem in solidum possidere eodem genere possidendi licet diversis qualitatibus/ quod est falsum ut s. e. dixi. et dictam in l. iii. ff. ex contrario Tertia fuit opinio al. quod statim quod exit de fundo amittit naturalem ponentem/ post exitum habet civilem si remittit habet naturalem/ unde glo. ibi al. dixit quod statim cum exit etc. et reprobatur in eo quod dixit quod possessio civilis et naturalis non possunt esse simul potuisset verum dicere assumendo civilem et naturalem proprie ut dixi/ sicut quidem non potest esse duobus et fructuarius ut l. naturaliter. ff. si usufr. pe. sed sumendo improprie civilem et naturalem et large pariter/ tunc bene possunt simul esse Item dixit male per aliud/ quia exitus non est cum perdende ut s. e. l. iii. ff. amittenda Item introitus non est cum apprehendende ex. si heres naturalem solam illam retineo ut l. iii. ff. unde vi. de vi. et vi. ar. et indebite statim. ii. e. glo. quia per exitum non perdit/ persequitur quod quibus numquam pertineberet/ quia civilis et naturalis non esset coniuncta/ unde quarto loco sunt posita illarum opinio et nam que sine aliqua reprehensione procedit/ persequendo quattuor casibus ita perfectissime quod adiecerunt non esse/ et unde glo. i. tu distinguere/ usque ibi si ante/ et io. de tu. dicit quod est dicendum quod si est in conspectu retinet si absens non/ et cum redit in conspectum recipiunt quod est absurdum ut l. plt. C. de commer. non amittet sine animo ut l. iii. ff. amittenda/ sed contra est per l. cla. ff. qui admittamus/ et id quod dicit quod non perdit sine animo verum est qui animo potest retineri. secus si non potest retinere animo/ et sic io. dicit verum/ et contra summam io. vidistis quod naturalis perdit sine animo de communi ut dixi Item unde glo. i. si ante per alium/ et l. usque infra. et alia per glo. meo quod dicit quod animus non operatur retentorem duarum possessionum ut l. quod labeo. B. de compensat. quia res iudicata dat unum actum non potest apparere cum ... / sed meo quod io. negat naturalem quod habet fructuarius/ non habet aliquid civilitatis non potest tamen bene dici quod operatur civiles effectus ut s. dixi/ et dictam in. ff. ex contrario Generaliter glo. quod de naturali quod appellatur corporalem/ an illa retineatur animo/ tu habes glo. insti. de int. dic. ff. retinende/ quod verum volo/ quod ista possessio naturalis perdit cum exeo fundo glo. C. ut pos. in glo. ma. sup. dixi cla/ non firmat sed inclinat quod animo retineatur/ et istud firmat glo. hic.

hic quod retinetur animo ut in glo. quia possunt et bene in illam naturalem et c./ vi. tex istam glo. quod sicut in fructuario retinetur ista et in isto/ qui possidet corporaliter/ et probo quia si non habent corpore intellectu ut possideatur ut ut s. in glo. quia legit/ et sic habet stare in fundo et index. habet ire ad eum et glo. tangit i. l. i. C. e. istam absolutam/ ff. colonis exeuntibus de fundo debet animo ut l. si colonus. i. e. qui colonus nullum ius habet/ multo magis ipse qui habet naturalem possessionem quod coloni appellatio// Queritur an detentio animo teneatur et videtur quod non/ quia est ... et io animo non retinetur ut l. si. C. de prescr. lon. temp. et si hoc esset verum si intro in possessionem ... in re quod ... in quo/ ... bone fidei retinens bonum/ dico quod detentio nichil est aliud nisi custodia/ ut l. legatorum exigendi ca. in pos. ca. dicas ergo quod absens retinet illam detentionem que custodia illius rei per absentem retinetur ut si habes domum et tu absens tenes clausum hostium et sic tenes custodiam ut l. iii. ff. quemadmodum ut in pos. le. et ff. si. ubi dicitur quod dicit possunt res mobiles in aliquo loco ut sub custodia sit/ et sic retinetur animo tamen si desit custodie non retinet hic ... l. si finita. ff. ... B. de dampno infect. et l. pretor ff. nem. de bo. aut nich. bob. Bur doc legum

Adipiscimur autem/

Adipiscimur per nos ... maiores et sane mentis secus in furioso et in infante sine tutoris auctoritate h. d. ibi pupillus. s. infans ubi infantia proximus ... cazre/ i. acquisitionem ponimus quibus fuit plerumque in ... esse/ i. ex aliqua ... pendente sic illa que nobis ... bus ... et furiosis fit per eos sapientibus et recipa acquirit ut s. e. l. ff. Item acquirimus et l. ... ia. de ace. rol. nota quod possessio non potest quis sine affectu possidendi ut l. quadam. s. e. et l. licet C. e./ Item nota quod pupillus potest acquirere possessionem Et ideo. s. e. l. si sibi qui. so. ibi retinet/ hic non potest incipere possidere Et ideo. s. e. l. iii. ff. amittenda/ quia qui perdit animum perdit et possessionem sed furiosus perdit animum immo non habet animum possidendi/ et sic vides tres actibus possidere Item non nolo possidere/

ite qui non habeo animum possidendi, vel non
possidendi. ¶ Opp. j. ti. j. l. fundi. § .
j. ubi per possessionem et glo. facit
illud quarum r. l. si is qui sc. ut ibi
¶ opp. ti. pre. ubi habitus quod possessio est
inquia quibus consistit corpus et glo.
dicit tu debes scire quod est naturalis et ciuilis
possessio et detentacio et deista lo. h.
¶ oppo. et m. quod possessio sit iuris ut
indistincte no. ti. pre. et j. e. l. possessio-
num. sc. modus acquirendi per nos ipsos
possessionem est facti, si pro alio est iuris
ipsa possessio quesita est m. ut l. posse-
ssionum j. e. et quod dicit. eam re dic. s. eam
acquisicionem ¶ oppo. tamen quod alio
si esset iuris q. pisca. decimo, tu § .j.
vel pot stipulari, sc. fateor quod acquirendo
pupillus habet licentiam personam
in his que sunt iuris, sed hic instat
quare glo. dixit ea re non iuris 2c. 2 glo.
diuobus modis vidz, pro primam ra-
cionem ista verba posita intex. non
conueniunt precedentibus, nam glo. sc. e.
quod hic sequatur pupillus a furioso, pt
opponi quod eodem modo eis acquiritur
possessio ut j. § . ite acquirimus, ad hoc
videtur tex. eam rem etc. 2c. ut di
xi in apostillando tex. et ad hoc fe
dit glo. ite no. quod cuius est facti vii
opp. de l. si doctrinam. c. e. dica j. e.
l. infitiando. § . infans et l. bone
fidei. ti. tu. ¶ Ultimo glo. facit
verum quod queritur utrum furiosus sibi
acquirat possessionem cum auctoritate curatoris,
et vi. quod non ut hic 2 per l. in negocijs
j. de re. iur. in contrarium ut quod infans pt
per hoc facit. l. ciuibus. § . infans, et
vide glo. que incipit vel curatoris
et ista glo. non determinat clare unde
glo. q. determinat 2 incipit ideo i fu-
rioso 2 videtur quod pot. in dezterum i infa
te, qui caret intellectu ut j. e. l. § .
ceterum, sed inceptiz ista glo. lo. de fu-
rioso male loquitur quia de furioso non re
perit per l. in negocijs. j. de re. iur.
ite pro infantis qui omnino intellectu caret
non pot cum auctoritate tutoris sed tutor
et curator eis possunt acquirere ut l. j. ti.
de lo. pos. infan. et fur. dola. 2
sic aliud est furiosum ingredi po
ssessionem cum auctoritate curatoris et aliud
est ipsum curatorem intrare, et facit
ad hoc j. e. l. ciuibus. § . infans, quod
ibi intelligitur de infante qui licet
aliquid intellectum non perfectum 2 hoc in
telligere habet, sed si omnino intellectu ca
ret est idem ut in furioso, sed si est
prope intellectus, pupillus per se pt
hoc facit insti. de inutilibus stip. § .
furiosus ut se. 3. et ex dictis istis

potes colligere distinctionem arte ipso
sit, aut in furioso, aut in pupillo pro
ximo, aut qui cum possit quid per se
solum, aut cum auctoritate curatoris, aut cura
tor ipse per se, sed tamen aut habet plenum
intellectum aut non plenum, aut omnino nul
lum, sed isto casu est idem quod in furioso.
¶ In viri uxori, coniunctim
contractu transfertur possessio. h. d. primo
dum usque ibi quia 2 hoc est verum sed
ibi quia vidz tacite obiectioni q. sic for
matur ratione donationis inter coniuges inter
virum et uxorem impedit 2 confirmatur
videtur illud est verum in his q. sunt iuris
sed acquisicio possessionis non pot ius
impedire que facti est, vnde ius non pot
facere ut id quod facti est non sit factum, et hoc
usque ibi et quod attinet ibi vero alteri
obiectioni, sed pot dici hanc legem factum non
pot facere infectum sed veritatem tamen pt
facere pro fictionem fingendo non esse ve
ritatem, ad hoc respondetur quod non fingitur,
quia talis fictio non habet effectum, legere hanc
facti acquisicio possessionis q. a fco. j.
a tradicione et apprehensione vel alit ca
et istam. § . insti. in nota quod fictio de
fictionibus impressa fictione inductia
alio, quod hic est recurrendum ad fictionem
quod fictio illa haberet effectum iuris secus
si non haberet ut hic insti. ¶ oppo. de
l. eam qui. ti. de donac. inter vir. et ux.
glo. dicit sc. ibi et residet quod in veritate
possidet ut hic sed in effectu non, ut ibi
quod pot aduocari et inde glo. que
incipit imo non possidet, quam alia
glo. dat aliam sc. et incipit glo.
iudicam cum forte 2c. et quod mult
dicere ista glo. donacio inter vir. et ux.
non est prohibita dare aliena ut l. si
inter ux. j. pro dona. et sic glo. soluit
quod hic donauit rem alienam quod non
est prohibitum vel sua, sed ista sc. ligat va
let ipse, tamen est donacio 2 ideo tene aliam
¶ oppo. ti. e. l. in pri. et l. possessio-
sc. acquisicio facti est, possessio acquisita
est iuris ¶ oppo. de fictione posthu.
2 l. cornel. j. de capti. et postli. per
totum, ubi in fictio fingitur glo. dicit quod fal
lit, ibi, et unde istam glo. q. incipit
non potest, et in nota fictionem dico totam
contrariam, quod in his q. sunt facti regulari
ter fingitur ius quod est, quia fingitur quod
qui est vivus pro mortuo habetur et qui
est in ventre pro iam nato, ideo po
sunt in summa. c. incipit. multa exem
pla in quibus fingitur factum secundum exem
pla dico in. l. is qui reportorie j. ti.
j. ad istam. l. respondeo quod factum veritatem
non pot sed fictionem non mult, quantum

hrat effectum ¶ Opp. quod ex inutili
contractu non transferatur possessio ut l. nube
mus usufr. C. de sacro sanc. ec. sed ibi
potest possessio in prioritate sicud dicas
contrarie ista est pollicitatio possessio ut
p. de v. sig. l. inutiles/ vel aliter ex in
utili contractu non transferatur possessio/ cum
persona est talis que non potest perdere
possessionem ut pupillus/ et etiam
ut l. pupillus. ff. ti. i. sed cum persona
est talis/ que non potest desinere possidere
/tunc ex inutili contractu transfertur possessio
¶ Sed opp. de l. quod in eo imperii que
ubi sit dominium non potest quis sine causa
ut l. usucap. ff. ti. i. ita et possessione
sed illa glo. reprobatur ut ibi dicemus
¶ Quero an ex inutili contractu trans
feratur dominium/ glo. tangit in l. contracti
bus. C. de fide instrum. et l. in tantum
C. si quis alteri vel sibi/ et l. non du
bium. C. de legibus ubi dicit aut contractus
est inutilis/ quia penitus corruit/ et
non impedit dominii translacionem ut l.
dotis fructibus ff. ti. ut l. se dedemus
do. p. de solutionibus l. sub condicione
/aut est inutilis ex alia causa/ et
aut pat. l. aut q. l. primo animo
impedit dominii translacionem ut dicta l.
in tantum et l. contractus differt enim
ex dicta causa putativa/ aut est q. l.
et dominium non transfertur ut l. non du
bium. C. de l. et ibi no. et hoc unum
non ulterius procedat ut l. elegantem in prin.
de dolo. Bartholus legum doctor/

¶ Item acquirimus

per servum et filium ex causa peculiari
acquiritur nobis ignorantibus possessio
et usucapiendi conditio/ item per servum
et liberorum et bona fide possessium
possessionem acquirimus/ item per servum
alienum et usufructuarium si in causis
sacerius existat. h. d. usque ad. §.
pupillo sed legere per partes ¶ Opp.
p. a. l. pom. sed per filium unum qui est
ut hic sacris per putativum ut ibi
¶ Sed opp. l. 3. §. ubi per pu
tativum servum quaeritur/ sed aliud in pu
tative suo ut l. inscio. p. de usuca
lind in filio putativo ¶ Opp. p. de
v. ob. l. stipulatio ista. §. hi qui quoque/ sed.
ibi ipsius non potest possidere sed nobis §.
¶ Quero quid extra non peculia
ri/ an acquiratur et glo. concurrit per
et contra/ et illud teneatur quod extra
peculiari acquiritur nobis possessio/ et
usucapiendi conditio ut l. acquiritur
§. non solum. ff. ti. i. extra non pecu
liari acquiritur nobis possessio solum//

quod est iusta servus si in iusta ut
l. qui servus. p. e. et vide istam glo.
que incipit si non peculiariter et c. v.
sed et ponitur/ Opp. ff. ti. i. l. si servus
/sed intellige illam servi istam/ Opp.
deb. ca. l. si ai. §. li/ sed ut glo.
et dicam statim p. e. §. per servum qui
in fuga ¶ Opp. dicit h. liber homo
mala fide possessus et c. q. cum liber
homo non potest possidere mala fide ut
p. e. l. cum heredes. §. item quod/ sed unum
est putamus eum liberum/ servus si
putabat eum esse servum alienum ut h.
glo. et l. quotiens in prin. ff. ti. i.
¶ Casus quod de causis ex venditione et aquam
/et glo. dicit quod idem conditionem adponimus
sed non dicit dominium acquirit vel sibi
si liber est ut l. si liber homo in fine ff. ti.
i. et servum hoc est casus in quo ac
quirit dominium sine possessione/ similiter l.
si fundum. ff. de fundo. do. et unde
istam glo. que incipit ordinali
casus/ et aliam que incipit si acq
uirendi possessionem quod generat in eo acq
uirendi non dicit glo. tamen dicit quod sit
non tamen servus/ sed tamen non est. §. ut
l. si ergo. ff. de nego. ge./ et l. cum
servus. §. i. p. e. et unde glo. que in
cipit ordinali ibi ubi hoc generat
et parte dicit in l. qui in donatione
C. de donat. quo pro tempore servum qui
p. e. l. iii. §. ex contrario/ sed intellige
vel unum vel alterum non sint utrique in so
lidum ¶ Opp. de l. si commodatum p. depositi
ser. sed in solidum pluribus potest ob
ligari contractus sed non dominium quaerere
vel possessionem/ v. per eum in quo usufructus
¶ Opp. immo videtur quod usufructuarius
possideat ut p. e. l. naturaliter in prin.
sed non possidet civiliter ut hic/ sed
naturaliter item non quod dicitur hic pater non
possidet filium sed bene dicimus quod pater
est in possessione patris potestatis et fi
lius in possessione filiationis/ non tamen
possidet filium/ sed est inde possessio
ne illius in re sic dicimus in libro
ff. de probat. l. cum et non. c. h. l. quod
et quod non. dotem vendere. l. i. §. i. et idem
de aliis personis in quibus ius hoc
ius ut ibi dicitur/ sic in uno et uxore
virum non possidet alium/ sed quilibet
est in possessione illius iure et
fructuario hinc unde debitore per
hoc quaesita sunt in dicta c. q. deb.
ex hi. l. i. §. fi. cum l. se. faciat ex.
de vesti. si. C. ex conquestione et
C. tract. ¶ Ex ceteris/ quo usque sit
unum hoc/ si pupillus nullum habeat
intellectum/ et glo. dicit quod sic et

si dicat possidendo

h' dicat psequendo errorem suu q po
nit .ff. e. l. § adipiscimur . ff. glo. no
bis dt . q' ille qui caret intellectu sic
furiosus uel . . . quare no pot ut l. i
negot. et § infans lo. in eo qui
h3 intellectu aliqualem . hat mo 3
intelligi h' al' male diceres . . . . re
ulas uni' i negociis . ff. p. de re. mi.

Quero an p furm furiosu3 acqui
ratur 2 glo. dicat q sic si illud nesciat
tradens . q' 2 p pecatore3 i mtu3
qit . q° 2 c. ut l. iiij. § illud de fi
deiu. h. et l. qui pot i intus dere.
mi. ff. istud no placet . quid em
si aliquis poneret re in lapide
no cap . . . . quib dicat
p lapide3 dno qui . iste uides q si
pono in manu dormientis hz ita
cuius manus sit . . . .
sibi no quit ut ff. e. l. i. §. Eade
re si do furioso et si dic h' i mto
fno q° eo ignorante concedo qu
furius est habilis . vn li3 nesciat me
trade ut dno quat 2 dno quit . ff qu
intellectu caret . . . est ac si nulli
tradet . Ex. glo. dy. refert q quida
cecidit de equo . cui' . . . equus
currebat an debeat habe brauiu
et vr q sic ut l. i. § fuit quida
l. de aq. co. et est. ot. l. qui fun.
ff. . . . . . . mqua de . . .
it dy. p . . . . q no . q' no hat
intellectu eq' . 2 sic no pot que . et
una . . . loquitur i rote . . .
qita . ff iste . § modico fuit q in
q. p . . . tractat de implendo co
dicionib . no de acquisitione fienda
p equu 2 io ca quaru' de implendo
odicionib p eq' . potuit fieri q' de facto
sufficiat . ut l. iij. ff. de condi. et de
mo . et io hemus in simili iba stati
ti . q' si d. q illo cuius equus p
us uenit heat brauiu . hic si equus
prius uenit dz hre . ff si statutum
diceret quicumq venit cu equo p'
us ad brauiu 2 hic i plendis con
dicionib requirit psonas . 2 hic no hat
li3 equus uenit . Iste pridie in l.
si is qui pompe . . ti. i. q factu tu
statua est quadruplex . vna e de p
sona ad p sonam ut l. dt. qui pam
fuit . . . . . facere . . . . quero
que habilitas requiritur i faciente an
illa que requirit in eo qui faciete
ur . et dico q est cuius h' q illa
psona qua fac . . q sit capax solu
facti . li3 no sit capax iur . et h' furius
hit aiu qui est fa 2 io habilis est
psona . li3 no pot posside . . . ultro
indu . . . . . . facio peticio i habile3
ad constituendu3 habile . an ualeat .

et dic ut p dec. in l. q quib. e. de p
cur. 2 p Jo. an. . . . . in c. . . . . . .
de pcur . in clem . et tenet in tex. istu
dico sic in acquirenda possione furius
et pcur . pbent . . . . ut p.
e. l. q meo . § pcur . vn si ego fecero
aliquem . . . ad constituendum aliu
pcur i . . . no requirit habilitas
ut hic . ff si facio eu pcur ad sub
stituendu aliu loco sui et sic ipse
no pbet . . . . ff officiu3
iudicantis i p sonas sui alis . . . .
tur . . . distinctio q ponit glo i
dec. e. c. . . . . . . ad quod optime
facit q no. p glo. c. de fide . . . l. . . .

pupillus . Quero de quo
pupillo lo. dic ut glo. q si tutores
aucte nolent occupauit dic ut glo.

p furm qui in fugal . furm
fugitiuu possidemus usucapimus
2 per eu3 acquirimus . h. d. oppo. s. e.
l. iij. § si furius so . intelligendu
2 c. 2 sic i . . . . p illa3 . Vl
ti' oppo. de l. si re mobile3 . et l. re
q uob. s. e. so. illud in rebz ana ca
rentib . et aliud i furus ut h' 2 e
. . ne sit . . . . nos
possione . Opp. c. de furus fugi
l. i. q dicat q furius fuerat furtu3
sui . et sic p . . possio ut j. e. l. re
q uob . so. ibi qu sit furtu ab alio
Extra glo. oppo . et sicut q dub
statim desinat posside . et furius
sit in possione libertat . ut l. libib.
in fine . ff. de . . . et l. igitur §.
pot e. ti. so. ibi loquitur qui bona
fide incipit esse in possione lib
tat . . . .
. . . . . . § pot . hic i fugitiuo qui
fide mala fugit . et sic . . . . .
decimu . . . . dicat . . . . de furus
. . . . hoc in l.
si cui . § li3 . de . . . ff i intellig
ab q furius exiens i possione fu
it . p clamabat libertate vn pe
dente iudicio . dnus pdit naturale3 pos
sione . no ciuile3 . na nulla iusta
ca . . . . debaret
so. in possione3 libertat . . . . .
furius . . . . liberi loco hri . ut
. . . . distinguo . . . aut
furius incipit se gere p libero
bona fide . . . .
iusta ca . ut no . et statim dnus
pdit possione3 ut . . l. liber'
. . . et . . § . aut . . libera
lo . . . et hic dnus pdit naturale
2 retinet ciuile3 ut . . . §. li3
aut incipit se gere p libero

mala fide, et h(oc) aut d(icitu)r statim habuit a(n)i(mu)m p(er)dendi possessione(m) et statim p(er)dit sicud in aliis reb(us) aut h(abe)nt a(n)i(mu)m retinendi, ut dubitat(ur) et tunc ista demu(m) p(er)dit si d(icitu)r et c(etera) ut h(ic) et d(ic)to §. si s(er)uus, si no(n) s(er)uus q(ue)rit p(ro) libero, s(ed) i(n) p(ro)uincia q(ue)rit uel g(e)n(er)a(lite)r d(icitu)r h(oc) p(ro)mulle a(n)i(m)us d(icitu)r no(n) p(er)d(it) possessione(m), ubi incipiat ab alio possideri ut h(ic) qu(ia) glo. quid si cepit ab alio possideri, ut c(on)tendat s(ed) l(i)b(er)e(?) dicit in glo. ad. §. l(icet) uident(ur) expedictis p(ro)p(ter).

Generaliter cu(m) p(ri)n(cipio) q(ue)rat(ur) possessio p(er) filiu(m) fugitiuu(m), ut in d(ic)to p(ri)n(cipio) de fugitiuu(m). Et sic no(n) cu(m) illi q(ue)ru(n)t r(ati)o(n)e possessionis, s(ed) r(ati)o(n)e pat(ri)s p(otes)tatis ut in d(ic)ta obediencie ut no(n). C. in p(ri)n(cipio) et i. e. l. p(ro)p(ter) d(icitu)r c(ontr)a. attat istu(m) t(ex)t(um) in(te)ll(igu)nt subtili(ter) q(uod) ad usucapione(m) sufficiat sola ciuilis possessio ut h(ic) et p(ro) p(ar)te d(icitu)r in C. s(upr)a possessione de re in(tegra) h. u(erbo). et ne putas h(ic) i(n) s(er)uo t(antu)m ide(m) i(n) filio ut i. p(ro) e(m)pt(ore) l. qui fundu(m) in p(ri)n(cipio) p(ar)te d(icitu)r i. §. exigua.

P(er) s(er)uu(m) p(er) s(er)uu(m) a nob(is) p(ro) pignori tradit(u)m no(n) acquirit(ur) nob(is) possessio. h(oc) d(icit) no(n) q(uod) creditor possid(et) s(er)uu(m), et no(n) plene in l. cu(m) nobilissimi C. de p(ro) s(er)uo. xxx. ar. quid de diu(is)o d(icitu)r ut i glo.

Veteres putauerunt p(er) s(er)uu(m) h(er)editariu(m) uel nob(is) h(er)editati acquirit(ur) s(ed) p(er) emptu(m) et donatu(m) alie r(e)b(us) empte et donate acquire(n)t(ur) h(oc) d(icit) iste. §. est ualde subtilis et istu(m) glo. ma(gistri) m(u)n(us) clarus, q(uod) h(ic) hab(e)s in l. heres p(er) s(er)uu(m) C. de acq(uirenda) h(er)e(ditate).

Ex p(er) s(er)uu(m) q(uod) nob(is) no(n) possidem(us) no(n) acquirit(ur) ut C. p(er) c(ontr)a §. s(ed) s(er)uu(m) e(m)ptu(m) a(n)teq(ue) tradat(ur) no(n) possidem(us) ut l. si ex stip(ulatione) i. e. et l. cu(m) qui in p(ri)n(cipio) i. de f(urtis), et l. qui a(n)teq(ue) C. de rei. uen. et glo. fatet(ur) c(ontr)a.

Generaliter quid in legat(is) an cu(m) applicari possessione(m) nob(is) acquirit(ur) p(er) eos, et glo. in(fra) d(icitu)r q(uod) sic, et uide glo. q(ue) incipit ut no(n) possesso uno p(ro) e(m)pt(ore) et c(etera) s(ed) l(ice)t acquirant(ur) d(omi)niu(m) no(n) t(ame)n possessio ut l. cu(m) h(er)edes i. e. et l. cu(m) duobus. §. id(e)o r(esp)ondit C. p(ro) s(er)uo. et sic ide(m) q(uod) in s(er)uo empto.

Generaliter que est no(n) d(i)u(er)sitatis et t(ri)b(us) r(ati)o(n)ib(us) uident(ur) p(ro)ba(n)ti h(ic) in glo. et in u(er)itate duo sunt, p(ri)ma est d(i)u(er)sas diffinitio s(er)ui h(oc). et illa diffinitio est ista q(ue) p(ro)(p)t(er) in t(er)tia r(ati)o(n)e l(ib)er dic(itu)r. C. q(uod) an aditu(m) h(er)editate no(n) q(ue)rit, post aditu(m) h(er)editate(m) no(n) est h(er)editarius, s(ed) s(er)uus incepto et legato, no(n) ab. §. it(em) acquirim(us) q(uod) ibi i(m)p(er)fecte ponit(ur) ut in glo. alii dicunt q(uod) facit no(n) exceptionu(m) q(uod) c(ontr)a ut glo. dicit.

Generaliter glo. ponit q(uod) heres h(abe)t usufructu(m) i(n) s(er)uo testatoris, an p(er) illu(m) s(er)uu(m) p(otes)t acquiri h(er)editas, glo. dicit q(uod) no(n), nisi s(er)uus instituat(ur), et h(oc) p(er) istu(m) s(er)uu(m) p(otes)t q(ue)ri, s(ed) dy(nus) dicit, q(uod) i(n) s(er)uo p(ro)p(ri)o h(oc) procederet, s(ed) in s(er)uo in quo h(abe)s usufructu(m) h(er)ede instituto c(on)templatione mei no(n) p(ro)cedit, q(uia) no(n) possu(m) in b(oni)s a(n)teq(ue) fiat d(omi)nus ut l. adiar(?) §. fi. de acq(uirenda) h(er)e(ditate). s(ed) d(icitu)r q(uod) in isto assint effectu(m) adicte s(er)uitu(ti) ut l. i(n)t(er) §. sicq(ui)s h(er)editariu(m) de c(on)di(ctione) in(debiti). fi(nis) dy(ni). et b(ar)t(olus) Bartholus legu(m) doc(tor).

Hec que defin(iui)m(us) c(ontr)a C. de dona. l. qui in donatu(m) s(er)uo h(ic) c(on)tinuo t(ra)dit(ur), i(d est) ab alio t(ra)debat(ur) et inde glo. q(ue) incipit si t(ra)ditio i(d est) ut h(ic) c(on)tinuo, et tene m(ecu)m istu(m) s(er)uu(m).

P(er) p(ro)curatorem nobis acquirit(ur) possessio, si hoc agat, al(ias) secus h(oc) d(icit). c(ontr)a de l. qui in donatu(m) s(er)uo, ut ibi dixi q(uod) no(n) d(icitu)r h(ic) q(uod) h(oc) ibi r(e)uocatu(m).

Si mis(er)im(us) c(on)tinuis et a s(er)uo acquirit(ur) possessio rei ab alio tradite. h(oc) d(icit). et de hoc §. plene uidebit(ur) in l. iii. in p(ri)n(cipio). Bartholus.

Municipes uniu(er)sitas p(otes)t p(er) se et p(er) aliu(m) possid(er)e et possessione(m) acquirere. h(oc) d(icit). p(ri)mo ponit duo d(ic)ta, 2° unam diffinitio(n)e(m) cu(m) uni d(ic)ta, t(er)tio determinatione(m) d(ic)te disputationis 2a ibi s(ed) ner(atius) g(ene)ra(lite)r i. l. s(ed) h(ic) in(tellige).

No(tandum) q(uod) res q(ue) sunt in usu publico no(n) possident(ur), et istud no(n) h(abe)t c(ontr)a.

C(ontr)a c(ontr)a de l. ho(m)i(ne)m et q(uod) in e(odem) in l. in e(odem) §. c(on)tra d(ic)tu(m) tenendu(m) s(er)uo uniu(er)sitas no(n) c(on)sentit ut h(ic) §. de furtis, s(ed) b(e)n(e) p(otes)t c(on)sentire.

C(ontr)a i. ti. i. l. labeo. s(er)uo ut glo.

C(ontr)a de l. s(ed) hoc in(fra) ad p(ri)n(cipium) h(uius). §. s(er)uo p(ri)n(cipio) h(uius) §. corrigit(ur). et h(oc) u(er)u(m), alii dicunt q(uod) uniu(er)sitas possidet p(ro)p(ri)e ut i p(ri)n(cipio) §. s(ed) i(m)p(ro)p(ri)e ut l. s(ed) hoc in(fra) glo. no(n) in(fra) h(ic) tenet ut l. t(ertiu)m §. in(fra) p(otes)t C. ad exhibendu(m), s(ed) c(ontr)a hoc d(ic)tu(m) p(otes)t l(ice)re bonu(m) intellectu(m) ut i. uidebit(ur). alii ut B(artholus) dicunt p(ro)p(ri)a(m) uniu(er)sitate(m) seu municipes no(n) possidere ut h(ic) §. in p(ri)n(cipio) s(ed) illos quib(us) est administratio c(om)missa possidere ut ar. de g(esti)s et de l. municipibus et h(ic) in l. s(ed) h(oc) in(fra), et p(er) hac op(inione) facit, q(uia) uniu(er)sitas est p(er)sona reputata, sicud h(er)editas ut l. mortuo i. de fideiu(ssoribus) et sic no(n) p(otes)t possidere ut l. i. §. sc(ilicet) s(er)uo la. sicq(ui)s te h. e(odem) tit(ulo) s(er)uo fi. s(ed) r(ati)o ur(ben)s(?) est q(uod) uniu(er)sitas possid(et) h(oc) est (quod) municipes ad e(um) h(abe)nt, no(n) obstat q(uod) est p(er)sona reputata.

tatu qz viu est q reputat psona
viuentis io pot posside sicud usu
fructuz hre ut dixi in l. usufructus
p. de stip. ff. & hereditas reputat p
sonam mortui ut dco ff. labeo et
dicit l. mortuo et istud forte vo
luerit dicere qui dicunt q universitas
possidz ipse q no est ipse psona
sz reputata sz si esset vera opi.
g. sequeret q quilz officialibus nouis
deberet denouo acquire possione
q esset abfuiz et q mortuo offi.
vacaret possio ut p. e. l. cu heres
circa quid si moriunt omes de col
legio an possio vacat pcollegio
seculari dic q sic ut no. B. q cu
q vni l. sicud sz i collegio eccle
iu q no q ipa eccia possideat c.
de sa. sanc. et inbonis et expressius
de epi. et cle. l. raptores. ff. si ut
dyaconissa q et plena i ff. pone
zc. sz absurdu esset dice q inuia
pes possideant ut no. dca l. sic
idco dc. p'mo q res ecce possidz
xpiis ul vniuersalis eccia hoc est
congregacio fidelium ut ex decretis ffo
h. c. in sup eliae z in hoc stant q
fuit q no. in spec. de pch. et poss
ff. i. d. sz pone vacante ite no q
ad pbandu vniuersitatez possidere
satis est pbare hoc fieri p sindicu
ul alios p quos vniuersitas regit
ut h' p3. Bartholus legum doctor

Possideri aut possunt

Possideri aut possunt corporalia ppe
possident z aio z cor
pe possio quit et p ingressum
pt acquir possio totius h. d. p°.
ponit que res pnt possideri so re
quirunt z° quali acquirat pos
sio z° ibi adipiscimur tcia. ibi q at
diximus no q possio acquirit aio.
et aio ite no q p intratu pt ac
quir totiz. ¶ Contra q incorporalia
possideant ut B. de servitut l. quo.
et l. si heres. ff. libertus et l. fundi
ff. aristo so. no possident ppe sz
qsi sit ut nisra ¶ Venio ad sam
ptem oppo. de l. i. ff. si insulam z
i. c. l. q meo. ff. q si venditor glo.
dicit fallit ibi et in alijs casibus
quos inde in glo. et est sra so. q
in omnibz pdictis casibz intueunt
actus corpalis ul qsi q vult dice
dic q in oibus pdictis casibus
intueunt actus corporalis pali
q extensibz corporis qui sunt. v.
ut l. qd meo. ff. si venditore p. e.

in glo. ¶ Queo circa istaz pticulaz
de viua. q. intrauit possionez vni
fundi credens in re tradita eo
an acquirat possionez glo. dicit
q no qz no hed animu ocuendi sz q.
tuiz retinendi et si hoc est quid
sequet quidaz ponit q toto isto
ano usq ad kl. februarij possedi
istu fundu testes pbant deinde
illz ultis anpbant possionem
dic no q intro in istis ultis tpibz
no aio acquirendi sz cu ptinuandi
possionez i meo qntaz q no pbaui
et ista est singulare glo. inter
et no si esset vera tu teneo qtra
q illud q quis facit ad qstrandu
opat ad inducendu ut l. ij. c. coia
utriusq. iudi. z. l. postumus ff. si de
i ius. te. et dcbo. pa. ff. ij. tab. l.
qui liberis ff. qui testa z° rne q
tex. requirit q ps no heat aiuz ac
quirendi denouo ut iudex h' infi.
ibi dic dicit mente z corpore ut to
tum fundu velit possidere no dic
acquirere et inde ij. l. i. ff. adipiscimur
l q affectu tenendi zc. no dicit
acquirendi sz iste qui putabat se po
possidere z nc ht affectuz tenendi
et possidendi g° zc. ite iudico in
canz l. q vulgo i. pompeius z si cop
ciuz est q ra sutine no qtinu
nas possio p sum lmo si fumus tra
dit michi qd sum ppuat ea vestra ac
dens me possidere ea p ius p sum
tu exhic qua racio i anio possi
dere et sic apps q aius retinendi
opat ad acquisicionem ut l. qui alig
mu et l. fundus l. q vulgo i. pro
empt. de h' p eadem in l. se. ff. de
illo. de usuc z. ff. itam labeo in e. l.
¶ Dicit hic q intrant in possionez
pt zc. ¶ Oppo. i. c. l. q meo ff. si
so. glo. vna no et male p. ff. ex
gtio alia so. est q p ingressum pt
acquir possio totius l impedimentu
expte rei sit q tunc non ¶ Que
ro quid in rebz ptabus an p ingressum
vnius fundi videat adipisci pones
aliorz et glo. dc. q no ista glo.
no. q l. restitutuz in pm. B. ad treb.
z dic ut ibi glo. z cy. in eadem l. c.
i. ex. de re. iu. l. vij. q qu sunt
plures res ingressus vnius no fa
at acquirere possionez in alijs no
ob. l. restitutaz q fuit ibi acquisitus
hereditarius no tn possione n applica
det ¶ Queo aliquis emit castro
ni in territorio intrauit possionem
castri an est neccesse q inquolz fun
do castri intret z ista glo. facit q

sic dicit Ja. de bel. differunt istam q.
h' et qn emit una res et p pte mlt
loquit tex. qn plures et emut una
loquit glo. s qn emit una res plês
sibi se contiuentes / et ista ē q. mea et
mi tenere q sufficit intrare possioz
castri ut l. quamuis ff. .ij. b. de l. q. 2
l. pdia et l. patronus. C. de l. iij. et l.
tria testo. ff. .i. b. de l. iij. et allat
decr. primo. de testi. spo. c. in litis / in
mi q ista. q. pot intelligi duobus
modis / primo qn ego uendo castrum
hoc est locum in quo est edificatum
cum illis edificijs z querit an sufficit
pro possessione unius ptis an uideat
accipere possessionem totius et dico sic
/ q2 castrum est unum totum et illa di
sio fit cū quodam ptitionibus ut
dicta l. quamuis / z ita lo2 dicta determinat
quia querit an ex hoc uideatur adipi
sci possessionem in coheretis / z tunc dico
si uendit ab eo qui est in possessione
in dictis ascendo unum actum mei
illo nolente qui ante possidebat
totius possione acquiro ut l. sal
uiadi. ff. si. b. q ad .iij. sin autem ali
si ille nō traderet / s aliqui uellz occu
pare / dic ut nō. p innoc. de testi.
spo. c. in litis / et c. cepto et de ca
pel. mo. c. dilectus etā q unde qd
cum decis. ac. q p. l. i. in pn. et ff.
si quis hoc interdc **C**ulto dic
glo / facit ad quod q baptizatus
q pte sit baptizatus in toto q re
linquo canonistis / z decretalistis &c.

Incertam ptem / incerta
ps rone loci et quote / nō pot po
ssidei. h. d. ꝛ rei dic rōe loci z quote
Contra p. c. l. locus certus ubi est
prō incerta rōe loci z rone quote
illa nō pot possideri / h' est causa
h' s si est incerta rōe loci / et rone
quote est certa / tunc pot possideri / et
de hoc hēs glo. pmaz nō in l. emptor
p. de periculo z p hoc dixi / quandoque
emit contra tabulas ete in pdio
tuo / i illa pte q eliget ille emptor
et sit res uendita eo ꝫ eligerat
ptem dixi q hic uenditor constituit
se noie illius possidere mihi facit / q
nō potuit / cū erat incerta rōe loci
et quote / glo. facit unum sophisma
q q uendicat possidē. ps incerta ue
dicit ergo ps incerta possidē / sed h' est
fallacia s'm accidens / q h incerta
uenditur et possidetur / nō tamen po
ssidetur ē certa ut in illo pbo q comedi
sti carnes crudas q quodquod emisti
comedisti carnes crudas emisti ergo &c.

Nec ratione pcius. &c.

sam possio nō querit p appreheñ
h. d. **C**ontra. q qui ignorat po
ssidet ut p. c. l. si res cum sō non
possidet. i. nō incipit possidere
s bñ retinz / etc. spc dr q the
saurus est alienus q imo nullius
ut l. nunquam ff. thesaurus. b. t. i.
sō. spc dē alie. l. nō sim / contra
de l. iij. in pn. b. c. sō. fateor q
pbabiz aspiciat quis nō nec possidē
nec apprehendere **C**ontra. de l. tra
ntb. b. de contrahen. emp. sō. ibi
affectus tradentis conferebat / secus
in thesauro ubi nulla est affectio

Ex pluribus causis / pot
duas regulas / quas ut hēt p
fec. z subiciunt glo. primo sic possio
pot hēri ex pluribus causis nō coniunctis
s diuisis se mutuo compatientibus
z diuinz nō nō pot hēri ex pluribus
causis i diuisiz tpis acquisitionis
conciuentibz utraque cū remanente
h. d. tex. et glo. usque ad ff. ex q
ue in textu ibi usucapit / i. usu
capio inchoauit ibi et pceptore
et p suo subaudi quasi glo. ma
gna opponit ad omes regulas
z primo ad sam et sō ad pimaz et
capio sinez ut opponas ad pima
itaz z contra. b. de glen. emp. l. cū
res sito exptē i possio. i. diuinz
sicut i. l. intelliz. p. de b. sig. s illā
est distinctio illius tex. s ista ē na
sō. ex duabz causis utilibz bñ possiz
possidere / secus si una util alia
inutilis ut ibi / sz q. sō. istaz contra.
b. c. l. i. ff. si mi. i i utilitas nō
impedit possionis titulatam / sō.
fateor q differt possio ex i utili
conctu / nō tamen est iustus ti. ut uide
bit in l. si fur q. de usuc. et de ta
li ti. spc lo2 z facit l. pfide et l.
nec illaz. b. de pete. hē. **C**ontra.
l. p emptore. l. ij. in fi. sō. glo. ut
ibi glo. i nō bñ declaratz dy sō
licet q ibi fuit due cause cōe / nō
bñ se admittentes compatientes
sicut p. c. l. si quis cū. et ibi inde
bit / et nō. i. l. clam possidē. ff. q
ad inducas p. c. et ista est uera
sō. / sed ad istud contra. z assio glo.
simp ubo possideo / q si hoc ē uerum
ergo unus due cōe pnt i uice conc
q potuerunt se compati / q si ceu
na usucapione sic dixit ex alia
nō possiū possidē et usucapere / s
fateor cōm / q an usucapiones
cōplocez possiz ex duabz causis

possideo secus si post usucapionem ut
l. se. ff. lana de usuc. ut ut subtilius
loquitur non sunt due usucapiones sed
una ex duabus causis et glo. ponit
ex.us et illud ff. loco diversis temporibus
concurrentibus duabus causis et plat.
pro l. ij. in fi. pro emptore et unde istam
glo. que incipit ut s. de peti. her.
que apostilla ut statim dicam ¶ Con-
tinuacio dicendorum contra tex. ipse dicit usu-
cepit et sic innuit post usucapionem
completam quod possideo ex duabus causis
et sic id quod dicitur non ut procedere et glo.
prima super verbo usucepit voluit re-
levare contrarium et incipit sibi ut et
pro sibi et c. et ut dicere quod verbum usuca-
pit sit sibi intelligendo ex di-
versis causis diversis temporibus concurrentibus
ut fo ex.o tex. sed si sit idem tempus concurrit
ut incipit ff. tunc usucepit pot esse
pluribus sed ut omnia cessent dicit glo.
usucepit i. usucapionem inchoavit
et tunc inventa ista verba hic in glo. que
apponuntur in sentito et in ultimis vo-
lu[illegible] illa que ponuntur in fine
et principio de quo dicam in l. ut quidam
… ff. et fi. l. denum. et ho. et unde
glo. que incipit de peti. her. i. definiu
usucapere dic ut l. ij. ff. fi. pro emptore
… ut subtilius non intendit con-
trarium quod dixerat s. quod desunt usuca-
pe sed quod in q. dixit quod utraque e una
et eadem et ibi due forme hoc sunt
prin ex.us ¶ Tercio de qua possessione
loquitur tex. Re. de civili possessione loquitur
quod ex eo apparet quod facit mentionem
de usucapione que ex sola civili proce-
dit ut s. e. l. i. ff. possum quin fu-
…, et dicam pro … ff. … quod
donati et dic idem quod in civili
quod ex pluribus causis pot haberi nulla
repugnantia est ¶ … non video quomodo
pot ex una causa possidere et alia re-
tinere … tex. … in l. sequens …
c. et ibi dicam ¶ Venio ad finem re-
gulam et ad glo. que est clara et
dicit in fa regula quod dominium non pot
haberi ex pluribus causis quod quia primo pot
haberi ex pluribus causis ut s. sed expos-
itione sed dominium ut l. i. in prin. s.
c. et l. sine possessione pro de usuc.
glo. hic incipit solvit et male quod in
consultus respicit traditionem sed illa
non est causa … glo. reprobat p. i q.
ta op. ¶ Oppo. Ro. dominium …
ex usucapione ut pro … l. usuc. sed
ad usucapionem requiruntur multa …
bona fides titulus et c. et sic ad dominium

multa requiruntur glo. solvit quod omnes
iste fuerunt una causa sed ista … non fac.
quia dicunt quod dominium non pot haberi ex
pluribus causis i. titulis oppositio nona
dicit ad titulos ¶ Tercio oppo. i. de
ex. … l. si unius al. si … ff.
eadem … dicit omnes … videntur …
… vi deducta in iudicium ff. sunt
plures cause … dic glo. quod … una
causa tamen non ex pluribus dicitur haberi dominium …
de exponi … s. una ¶ Q-
uarto oppo. et vi. quod ex pluribus causis
possumus habere dominium ut … de solut. l.
in … et l. si debitori ff. mar-
cellus s. de le. i. et l. cum quis ff.
de peculio … de solut. glo. dicit dic
ut in primo … ut cum … proximas
s. traditionem usucapias et ibi tex.
exponit ut glo. dicit sed glo. dicit quod ista
… non est … quia non … sed
de remota … quia tunc idem esse in
possessione quod in dominio … tex. qui
hic facit mentionem de causis … in-
telligi de causis que fuerunt tituli
ut patet ex tex. dic ergo … et …
quod dominium non pot haberi ex pluribus causis
diversis temporibus concurrentibus sed simul concurren-
tibus pot … ex pluribus causis effi-
cacia et ita est verum ¶ Quinto oppo.
et … quod in diversis temporibus concurrunt ut l.
fundus s. ad l. falc. … una causa ubi
extinguitur et alia non et sic una
causa remanet ¶ Sexto oppo. ad istam
quod si res mihi legata sub condicione
… legavit sub eadem condicione existente
condicione … fiet mea ex duabus causis
glo. dicit quod non fiet nisi ex una causa
et unde glo. que incipit non. dicitur
i. vi. et non attat. l. dy. dic quod ista
glo. … male dic. quia due cause concur-
rentes in eodem tempore … ut … ut
s. dicam est sed hic in eodem tempore con-
currunt ff. et c. sed glo. consideravit
effectum … quia nullum effectum habuit al-
legatum l. meum … s. de le. … ij.
sed glo. … dicit et … hic glo. …
dy. in l. … in … s. de le. iij.
ad … due cause … concurrentes et c. verum est ut … sed in
… glo. … legatum fuit inutile
ut dicit l. meum ¶ Oppo. quia debebas
mihi fundum sub condicione tradidisti
mihi eum ut meum efficiatur dominium condi-
cione existente deinde legasti sub condicione
eadem tunc existente condicione fiet mea
ex utraque causa glo. dicit quod fiet ex una
mea ut l. fundo s. ad l. fal. ill.

non videtur/ quia cum sint due cause con-
currentes in eodem tempore non quod dominium potest habere
ex duabus causis ut C. de c. est/ non potest dici
ei licet quod una eorum erat inutilis/ quia species
debitum potest legari et valet/ licet enim
quemadmodum quia transfertur dominium sine tradi-
tione ut l. iii. § si rem. de l. iii. Ideo glossa
dicit inutile/ quia legatarii non valent/ quia
nullum habent quemadmodum quod apparet quia ex-
prima cum res erat tradita vel ipso iure
existente conditione dominium habet et sic nil quat-
legatarius/ sed si non est tradita res hic
valet/ et habet dominium ex causa legati.
¶ Consulit glossa. quid si esset diversa con-
ditio debiti et conditio legati/ et hic dicit
glossa quod si extitisset conditio legati
et postea conditio debiti conditio legati
extinguitur/ et erit inutile ex causa debi-
ti ¶ Et ad illud. opponitur de l. ubi imperi-
C. ad l. Falc. et institu. de leg. § quod
si inductum/ et glossa solvit/ et dicit quod
non viciatur legatum rei legate/ quia
non petatur/ sed ex causa debiti petitur ut l.
debitor. de l. ii. sed tamen contra hoc dicit ista glossa.
possit vero dici si res erat tradita et
ita quod existente conditione legati est effica-
legatarium/ et postea existit conditio debi-
ti/ sed si res non erat tradita/ et ante
traditionem extitit conditio legati/ et post
ea conditio debiti/ et postea fuit traditione
esset dominus extinguitur tamen quia concurrunt
in eodem tempore acquisitionis iste due
cause/ ita loquitur dictus § quod si in dicta
l. ubi. Primo dico. sed contra hoc dico dico
intelligi quando erant legata res de
bita in genere/ vel res alterius/ ita quod non tamen
sit dominium vero in via intelligatur sine
traditione/ aliter dicit vero glossa ¶ Et quod predicta
opponitur non videtur quod l. Fundo allata in glossa
nil faciat ad propositum/ non ibi legatarium
quam postea extitit conditio legati/ et
tollitur omnis effectus dominii quod ideo est quia
conditione pendente lex tollit omnem
alienationem factam vetat ut l. Fi. § sin
aut sub conditione. C. com. de le. sed existente
conditione alterius debiti non revocatur
alienatio ante factam et sic non quod dominium
exprimatur non tollatur/ solum id quod glossa dicit
est vero/ quia creditor possidet/ vel
ipse met mutat sibi causam possessionis
et desinit possidere ex causa legati/ et incipit
possidere ex causa debiti/ sed si creditor
possiderat non potest possessionem dicere
ex causa legati et desiisse/ Forte quia non
dicit/ postea superveniente conditione debi-
ti potest ex causa debiti petere/ et de prima
nullus habetur respectus ut l. ex testo.
¶ de v. ob. [illegible] ponerem prima solutionem

esse firmam occasione huius debiti/ quia
hic cum debita tollerentur ut l. sub conditione
¶ de solut. Et ideo circa istam materiam quando
legatur species debita distinguere oportet
de quantitate debita que legatur dicit ut
per glossam. in l. nemo. C. de l. ii. In specie de
bita in legata/ dicit aut quod mihi debetur pu-
re legatur mihi pure/ aut quod mihi debetur
pure legatur sub conditione/ aut quod
mihi debetur sub conditione legatur pure aut
quod mihi debetur sub conditione legatur
sub conditione/ primo casu .s. si species que
mihi debetur pure legatur pure/ valet/
propter quemadmodum quod est in legato in acquisi-
tione dominii quod fit ipso iure ut l. iii. § plane
C. de l. iii. Secundo casu/ quando id quod mihi debetur
pure/ legatur sub conditione/ et hic non
valet quia non habet quemadmodum ut l. si credito-
ri. de l. i. et l. hic debitor in princ. et
l. nemo in princ. de l. ii. si conditio exis-
terit vivente testatore/ quia hic valet
in legato pure ut dicta l. iii. § plane
C. de l. iii ¶ Tertio casu quando id quod mihi
debetur sub conditione legatur pure/ valet
legatum/ et existente conditione debiti
desinit habere ex causa legati/ et habeo ex
causa debiti ut l. Fundo ad l. Falc.
et quod non habet in quantitate [illegible] quod intelligere
ut [illegible] dictum ¶ Quarto casu quando id quod
mihi debetur sub conditione/ legatur sub condi-
tione mihi/ et hic aut sub eadem/ aut sub
diversis/ si sub eadem/ aut erant in debita
primo contestato et solum exprimatur ut
fiat inutile ut l. si mihi Sempronius C. de l.
i. et habetur in vi. [illegible] si non erant in debita
prius [illegible] aut erant in debita
aut non/ primo casu solum exprimatur
debiti efficitur in ea/ ut habetur in [illegible]
ar. C. de l. i. l. si mihi Sempronius/ si non non
erant in tradita hic valet legatum
quia habet emolumentum conventionis dominii
ut dicta l. iii. § plane de l. iii ¶ Si non
legatur sub diversis conditionibus/ et
hic aut primo extitit conditio debiti
et habetur perinde ac si debitum pure legetur
sub conditione/ aut primo extitit conditio
legati et habetur perinde ac si debitum sub
conditione legetur pure/ ar. l. si arcus in
prin. ff. de fideicom. primo casu dico quod
exprimatur .s. legatum talis creditor
vero fuit consecutus/ aut non/ primo
casu/ aut ea habere desiit et existente
conditione debiti eam petere ut l. continuo
¶ de v. ob. aut eam habet/ et hic potest si
vult desinere possidere ex causa legati
/et tenere ex causa debiti/ et potest agere

de amotione/ si esset tempus in quo ille
gratis debet amoveri ar. l. spurius
ff. qui satis. c. de l. i. Secundo tamen
exprima cum ea non sunt concedibus
tunc aut loquuntur in speciebus quarum dominium
transit a morte testatoris/ aut in speciebus
quarum dominium non transit sine tradi
tione/ primo casu traditione secuta
potest possidere exactum debitum/ et ex hoc
intrat cum legatis/ Secundo casu qui utrumque
cum in idem tempus acquisitionis concurret
existens posset sibi acquiri ut l. si de
bitor. ff. marcellus. c. de l. i. z. l.
pluribus legatis in principio c. ad l. fal.
Quaero quod in qui diverso exemplo competit
publiciana Secundo hic habet locum in usu
capit ut l. cum qui in principio c. de pu
blic. Sed usucapio procedit ex pluribus
causis/ ergo idem in publiciana et eodem
modo ut habes/ quidquid potest dici quod
sit una quod sit cum acquisitionibus
alterius in/ pro se/ quia sit una acqui
sita pro se primus/ ea una quod omnibus causis
acquisitionibus possunt esse plura ut
usus/ publi. proprietati ut l. creditor
ff. si is qui. c. qui po. in pi. ha. Sed
illa quae sunt acquisita pro se/ non possunt
amplius multiplicari ut dicta
usufr. et similia etc./

Ex contrario/ vo. e. mihi
z br h. d. eadem possessio in solidum non
potest esse in solidum apud plures/ Sed
plures possessiones eiusdem rei sunt/ vel
modo diversas possunt esse in solidum/
apud plures. h. d. dividitur in partes vi.
primo ponit dictum/ secundo in dictum/ tertio dictum
sabini quod in adiisset praecedentibus
sed non adiisset Quarto ponit dictum tre
batii/ quinto labeo reprehendit tre
batium et etiam suum dictum/ vi. ponit quod praece
dentibus/ nota pauli in/ consilia secunda ibi
quoniam. tertia ibi sabinus/ quarta ibi ut tre
batius quinta ibi contra labeo. quarta
ibi non est magis/ in textu. ibi videntur
teneri/ ergo nec plures potest fieri quam
unitatem ut l. ad opus. c. de adopt./
ja. de are non primo quod eadem possessio
apud duos in solidum esse non potest
Secundo non quod plures possessiones sunt
vel modo diversas possunt esse apud p
lures/ tertio non quod diversitas quantitas
non facit esse eamdem possessionem apud plures
item non ar. pauli. quod id quod non potest
fieri naturaliter non potest fieri civiliter
ut nota in l. qui ad certum. c. locati.
z. l. ad opus de ad opt./ et dictum
in de solut./ l. subgerere Primo

ad glo. et primo ad duas. q. p. quas
declarabitur ista materia Quaero quod possessio
sio quae causat usucapionem dy. in c.
sine possessione/ ex dote. in/ l. vi. dicit
quod civilis tantum/ allat pro ea l. i. ff. pro emptore
qui in fi. c. e. z. l. fin. et filii. pro de
fin./ z. l. in accessione j. de divi. z
temp. praescr. naturalis sola non sufficit ut
l. acquiritur in fi. c. h. t. i. item quod dicit dy.
sentit glo. hic etiam fi. glo. ma. l. iste
fin. eos qui dicunt duos esse etc.
expressius dicit glo. in l. si ut certo ff.
si de nobilibus vestibus etiam per glo.
ma. c. commoda/ z hoc est quod dicit glo.
quod ille qui ingressus est fundum
non incipit possidere donec primus
desinit possidere animo ut l. i. in fi.
glo. ma. c. de fin. fi. idem non in l.
male agitur. c. de praescr. xxx. an. Sed
ipsi non videntur bene dicere et videtur quod naturalis
sola sufficiat ad usucapionem/ usufruc
tuarius potest usufructum praescribere ut l.
fi. in fi. c. de praescr. lon. temp. qui non
habet nisi naturalem tantum ut j. e. l. naliter
in principio Secundo tu diceres/ tua memoriae
fiat quod glo. l. fi. in fi. dicit quod fructus
usufructus non quod acquiratur et glo.
in l. iusto. ff. non mutat. j. h. t. i. dat.
ultimo dampnat illas glo. et di
cunt in l. fi. c. de praescr. lon. temp.
quod usufr./ praescribitur z z dicit in l. cum
torem j. c. de usufr. et in l. cum quod ce
dit probo ro praescribi seu usucapi et
publicianam competere sunt contraria
ut l. cum qui. c. de publi. Sed in usufr.
ibi competit publiciana ut l. si ego
in principio c. de public. ergo potest praescribi
/et adverte illum textum possunt loqui tam
de servitute reali vel personali in textu
de servitutibus in publiciam contrarium
Secundo quod dy. et glo. fortius op.
emphiteota/ feudatarius superfi
ciarius/ isti possident naturaliter tantum/
ut j. dicam/ Sed video quod emphiteota
praescribit ius emphiteoticum idem
in similibus ut c. de praescr. xxx. an.
l. competit/ de t. eius in l. si fundum
ff. si de vectigalibus c. de dap.
in fet. de hoc est textus recte intellige
do in l. cum sponsus. ff. si de vectiga
libus c. de public. contra l. omnium
qui in principio c. h. in glo. sua conclusio
quod naturalis sufficit ad usucapionem et
praescr. Secundo possumus sustinere dy.
scilicet quod naturalis non sufficit ad usucapionem
dum nec. s. durans ut l. acquiritur
in fi. c. h. t. i. Sed ad usucap. alterius
in/ i. dum naturalis bene sufficit ut dixi/

Sz dices tn in rebus imobilibus
nō sufficit ciuil ad dnium dicitur ut
l. usufr. ff. ti. 2. l. r. insti. ß. de acquis. phi
ar: et aut. mat. C. de bo. ma. / Sz video
ciuil possio pdest adusucap. dnij / q
adusat dnio adeo q dnium extenuat
2 puniat / ut no. ß. px. in glo. sup n
bo possideo ut ß. de fun. in p. l. si edes
i ultia glo. Sz nalis pp acquirit dni
uz u tale nō adusat dnio / q. nepo
seo dnium dnium gfiteor eciaz te dnz
/ liz dicaz me usufructuariuz ul q
lptores ul siles tam audiui sa. bri
dicantez q nalis et ciuilis requit
adusucapionē ut l. nec. C. e. lz tun
it. l. nalis. ß. ti. 1. ubi nal retentio
pscripcionē intrrupit / go sine ea nō pse
bit / nō ob. l. 1. ff. pbnm qui i fu. q
ßm fugitiu retineo ciuilez 2 nalez
ut l. pomp. in pn. 2. l. re que nobis
l. e. ff. si bnm / Sz pnt in dus sa. pri
to dy. melius dice ut dixi / 2 q na
lis nō requit pbo p. l. si id q. ff. si
p. e. ibi q nihil 2o ubi pn. est ip
scripcio / et est expssum in l. an fundu
in pn. ff. pemp. ff. i fugitiuo utraq
nō retineat / q est gtra. l. si eu. ff.
lz ß. de l. m. ubi d q nob acquit
liz nō possideant eu intelligendum
est q eu nō possideo nalit qsi ul
ciuilit ul nalit tn nō acquit ut l.
in ff. pen et ff. pbnm. ß. e nō ob.
l. nec. C. e. q luz. i dicat. q utiq
acquirat nō obstat q de de nali
intrrupcione / q intellio q pea int
rupcionē pdit ciuilis possio al si so
la nalis pdet / secus est / q pfone
uiz usucape ut j. de vi. et vi. ar:
l. in ff. eu in pn. sup glo. i potiuz et
p. l. qui poss de vi. et vi. ar. et p
doc. i. l. siquis ase. C. ad. l. iul. de
vi. gcludo go q sola ciuilis suffi
cit ad usucap. dnij / sola vo nalis
sufficit ad usucap. in. j. dnium / C
ro ponto q sit tplex possio ut dixi
ß. e. l. in pn. ¶ Quid de corpali po
ssione ut pnti intrant qs possioz
ciuis qui int ad uindicas / ut l. si.
si id q inst. p. e. glo. appellat eam
corpalem an sufficiat ad usuc. cte
nō / q si sufficiat acquiret dnium
/ et sic qui lz ciuilez et qui lz cor
palem usucapet / 2 sic reperirentur
duo dni i solidum / et hoc est q uult
dice in. l. 1. insti. magna glo. C. de
bn. fi. ¶ Quid que possio e illa /
q est ca acquisicois fructuu / et glo.
lz d q possio ciuilis. ut l. qui
s. ff. in alieno. p. de usufr. et inde
i glo. Itez quis efficitur dns 2 lcz
glo. q ciuil sufficit de tex. in l.
si fun. in pn. de usufr. / tn hec glo.
alibi q mi. velle utraq requirunt
l. qsitiz. ß. ti. 1. et l. si in emptore
ß. de px. et qino rei nō. ubi glo. ir
uelle q u possideat ciuilit 2 nalit
/ nō facit fructus suos. Iste glo.
ultime nō sunt nec / Sz mi. uille q na
lis sola sufficiat ut l. uit. ff. poss
ß. de acq. emp. ro. 1a qui possidz
pario 2 nalit tm / facit fructus
suos / nō tn rone pomis Sz ea rone
q uoluntate dni pcepit ut i alo
no ut l. fruus. ff. locati. p. de fun.
¶ Quid ul usufructuarius non
est dubiu q facit fructus suos.
ut p toti ti. de usufr. et l. si ususf
ructuarius. ß. qui. mo. usufr. amit
et tn gstat q nalit tm possidz et
sic vr q illa sola nalis sufficit
dico q usufructuarius nō facit
fructus suos rone nalis pomis Sz
rone iur 2 pcepcois q lz / Sz mo
qui ciuilit possidz si ab alio pci
piunt fructus ei acquiruntur. ut l. qui
sc ff. qui i alieno. ß. de usufr. / quo
esset usufructuarius ut dca. l. si fun
ite gtra lz mi. tex. insti. de re. diui
ff. siquis a nō dno bo i penultima
2 ii 2 eciam fruuz rones assignat / i
mo q ciuilit 2 nalit possidet / co
nictaz l. qui sic. ff. qui i alieno.
ß. de usufr. nō go q ciuilis sola ad
fructus sufficiat 2 de h pdocc. l. cu
C. de rei ven. et istaz glo. allegat
¶ Quid circa ad q. dici tibi q
duo nō pnt nalit possidere ut ciui
lit. q. q ubi cessat ro. l. 2 lex. ut l.
adigere. ff. qpus. ß. de iure patro. Sz
ro huius rescinat nalez possionem
Sz i ciuili cessat / q possit lpcam
pnt tn. go ciuilis ee pot ap duos
i solidum hui gtr. tenore sut gr.
vie / uia est / rio q duo naliter
nō pnt possidere ut lz Sz ciuiliter
sit in quibusdaz casibz. s. i creditore
et debitore / et muliere et uiro q
lptecta et duo / Fundatario 2 duo
q pz in glo. q vide / Sz glo. gredit
re. q duo nō pnt nalit possidere
in alio / q dicat ciuilit posse / glo.
d q Ro. dr male i exemplis. q
si duo pnt ciuilit possidere / tunc
fuu ciuil possio est ca usuca
piendi / et rem usucapent et sic
duo essent dni eiusdez rei ap p
lures / q ee nō pot et ex. ui
de creditore nō est bonu / q cre
ditor possidet ciuil nō / et debitor
nullo ut l. 1. ff. p bnm tortiter
ß. e. et glo. examinant istaz.

pnctuz in l. cu notissimi. C. de pscp.
xxx an. et i l. sciendu. ff. qui sat. co.
firm. ex.m fuit in muliere/ s; io. dt
q istud dam est fin/ q mh. nullo mo
possidet/ mait9 sic ut j. e. l. pos. ff.
in dotem i glo. 2 dy. ut j. dicaz et l.
sciendu. ff. qui fidiuz. ff. qui sat. co. t
cu ex.m q est fuit in feudatario/ et
emphiteota/ s; no bn dt q sequet
q quilz facerent fructus suos/ q ee
no dz/ et q naliter emphiteota z feu
datari9 possideant glo. tz hic. Ite glo.
lacius dt in l. si ut certo. ff. si duobz
uehiculiz z glo. in poss. l. i in glo.
ma. et p hoc facit. l. iniale capit
cu sua glo. C. de pscpt. xxx an. z
p hoc l. sciendu. ff. i. ff. qui sat.
co. g glo. allat in l. ij. C. ubi i rez
act9 bi i supficiario pbat p tex. in
l. obligationu fe. ff. ptz. j. de acc. et
ob. et l. si duo. ff. labeo. j. in pos.
et l. ij. ff. pmitt. j. de supfic./ ad ioz
tex. qui dicat q io lo de nali dicat
io. vm est s; illa nalis pbat de
ciuili/ q no pot plus al cqnalis
pot/ z vide glo. ibi in contrariate l.
intellatat/ alij dixerunt pcs et dicut
q duo no pnt in solidu possidere
vm est nalit s; ciuilit i distincte
pnt/ i quolz cau/ q pbo/ q cessat
io. l./ sed q ciuilis et nalis acqu
itur p apphensionez/ s; ille qui nadt
ad nundinas possidet ciuilit z in
tis nalit et ciuilit. ut l. cta. ff. qui
ad nundinas. j. e. s; io. repphendit
istud dam/ q ille qui intrat po
ssidet naliter/ et ciuilit/ n sit ali
qd q repugnet ut l. cu heredes. ff.
i. j. e. et ibi do rei/ s; io. dt hic
io/ q possio no vacat/ io no pot
possideri q pbat/ q ipedimtz
rei et ne pacia fuit ut l. iij. ff.
i. ff. e. et. l. cu vnj9. j. debo. aut.
iudi. po. Ite repphendo io. p l. duo.
j. de pcar. Est tria opi. mar. q
co9 quis nalit possit insolidu po
ssidere/ et nalis i pet p aspectuz
ut l. i. ff. si inssinu. ff. e. et l. quod
meo nsi. j. e. et sic duo aspician
tes possident/ n illud hn z i9 i quo
extant/ ista no est bona/ q e gtra
tex. q ficto no pot plus q veritas
s; mar. fate q ne no pot/ ff. net
ficte pot fieri/ io dt tex. in decima
Ite sequunt alie i queniencie q plus
efficerent dni i solidu/ z i solidu
facerent fructus suos de quibus
dam est. ff. q est ijo vera lex z dic
q lex. io. est vera z verissima/ qm

tene mens/ et inde glo. i dic ijo
fin io. 2 e usq i s; gtra ❡ expo.
de l. si duo. j. in possid. io. ibi vn9
ciuilit al nalit ❡ Bruni9 expedi
ti de glo. pcedent mo q dixi. ff.
q triplex erat possio ut dixi. ff. e. l.
i. in pri. ❡ Generaliter duo ciuilit
possint i solidu possidere/ et no
pmissa tex. ff. illas inquenientias
q sequit circa usucapionez et fruc
tuu acqsicionj/ et facio tibi vnu
dni de l. aliena. ff. si plibus. ff. de
pig. act. vbi dt q omi creditorz pa
est gdicio z quare creditores no po
ssideant ut ciuilit i solid pnt i so
lidu hnt obligatu/ na pter absur
ditatem usucapiendi no ipedunt
q debitores usucapiunt/ Et pter
fructus quos creditor facit suos/ lz
opensent indebituz ut l. i. de pig. 2
act. Item q credit or hit ptatem
vendendi/ z sic si oms venderent
dnis/ quilz tustiz ciulez/ et sic usu
capiendi gditionj/ vnde devenientem
ad illud i queniens quod plures
efficiarent dni insolidu ❡ Ctro
an duo pnt insolidu possidere
nalit/ et glo. hic q no s; g l. si
inss. j. in possi/ ubi usuarius hat
intentionj ut possidet et usufructu 3
ari9/ et sic quilz nalit possidet glo.
dicit q no in solidu/ ut pt. in l. s;
usufructuarius q vsuarius ut glo.
in dicta l. ult et in l. i. C. ut possi
in ulti. glo./ s; addite/ ps incerta
rei loca et quote/ no pot possideri
ut ff. e. l. ff. incertaz et l. locus. j.
e. z l. egito. j. ti. i. s; vsufructua
rius et usuarius hnt incertam
ptez rei loca/ q est indivisum 4
et sic ad octu no pot demonstra
ri ut l. meuus. ff. duobz de l. ij.
z l. fruus coiis manu. l. de stip. s;
Ite rei quote incerta est ut l. usus ps
ff. de usu z ha. q i dict est quilibet
n sufficiat hoc et quibz etiis/ dt
ijo q nalis possio pot ee apud duos
insolidu ut l. si. j. in pos. et neqz
ius repugnat q usucapio usum
tu usufructuz/ et ergo facio usum 5
meu et tu usufructu/ et ergo facio
fructus meos ree usus tu re fruc
tus/ s; io hui9 tex. infi. in i gtrariz
s; video q iste ponces sut possio
nes differentes inio/ q nalis
in ea est i.m vsus/ tua respeu v
sufructus et sic nulla e repug
nancia/ q duo pnt i solidu nalit
possidere ❡ Generaliter an duo pnt

corpalit in solidu3 posside ut nec
qui uit ad incidnas duo intrauerit
in possessionem cuius z uir qz possid
erit in solidu et nulla vz repu
gnancia ut quo ad usucap et quo
ad usufructu3 s sm aco proem
hui9 tex. Item ista corib est spu
nae ut deficiente aio possidere
ista corib fit ad se ipam anile3
ut l. clam. ff. qui admittuntur et
i glo. et l. px. ff. siquis inicet
si ergo duo possiderent corib illa
eade3 anib applicaret ist duob3
et sic esset repugnancia illaru
i hiis qui sit abit possiderent
qz esse no d3 Generio quo possit
posside rem eandem duob tribz
modo et spe vz qz cuilibz et nalit
sm glo. s ostendit qz quis pot po
ssidere duob possidz cuilit vnde fe
nt emphiteotam qui nalit possi
det ut l. iste emphiteota ferat
unum fructuarium et unu usuariu
in eade3 re qz pot ut l. i. insti. de
supfic z sic hes quatuor possid
tes s psone qz omes isti incer unt
ad iuridicias et retinet nale eo3
aio ut l. i. in p. b. e. et vnus itrat
i possessione istz iste acquirit nale3
ciulem et sic qunqz sunt Secz v
nus qz volo facere duo usuariu
pnt i solidu in eadez re qsitu
ut l. nsq pb. de usufru. et hec quo
possidebunt pte non qz est in eta
i solidu no in qz possidet naliter
eade3 rm s. usq s dico qz quilibz i
solidu3 possidet z sunt plures pos
siones mo differentes qz quilz
possidz rm usus sm z quot sunt
psone tot sunt usus et sic no possi
dent rm consorcium Concludo ergo
qz cuilibz no pot esse i una qz unum
est diuinu3 Item nalis rm usufruc
sunt ples sic in eadez re ee pnt ples
usus Venio ad glo. emphiteota
fiat aliu emphiteotam cui prim9
possideat et glo. dt qz no utili in
glosa. et l. i. C. uti pos. z. de quo.
l. sint certo. ff. si duob3. Secz ista glo.
est contra id qz dixi si emphiteota dat
alij possidet fs ic dixisti qz etia3
prim9 verum est qui dat usufruc
tu3 uni et alij usu3 secus si daret
utile diuinu3 quod ipe h3 ut l. dixi
Generio utr9 qui possessio q hec iqlibz
pot hui admonis in solidu esse sic ut
l. i. ff. exhib. l. de p. ab. et l. vnica
statim insti. de usu in p. et illa qui po
possio est pacia z in solidu plur
cuiuz ut l. quod. de usufr. Secdo
utru detentaco pot esse apud plures
i solidu Re quedaz est detencio corpa
lis z assidua ut insiste iure z ista
no pot esse apud ples p liqt tex qz
qz acquirit detentaco p custodia rea
ut l. e. l. in ff. si et si. l. siquis an
z l. cu legatoz. l. p. exequi. ca. in pos
ca no ista detencio quibz est apta
pducere effectu diu qz exea pt per
ueniri ad fru detetiz z tunc no pot
esse ap ples in solidu3 ut l. si finita
ff. cu aut. de damp. infec. s pco
cur fru3 ples sibi fuerint ut dcs ff. ca
cunt quibz no est apta pduce effectu
diu ut possessio noie retinetur duo co
modatarij qui hnt custodia3 no i so
lidu3 ap duob pt esse ut l. si ut cto
ff. si duob3. de comodati z c.

In admittenda possessione

possessio retenta aio et corpe meo ut
aio tm no pdit secus in ea q aio
meo et alieno corpe retinet h. d.
usqz ad. ff. si finibus quie dr h quod po
ssio solo aio amittit q. l. ead. l. qz
adij. so. glo. h dt de cuiuslz denali
s ista no est vera qz et h denali aly
dicit qz ibi corpe acquirit duo sunt
necia corpe pdet vni s istud est
causa s vitas est i omittenda po
ssione solus anim9 sufficiat sic apparet
ab anno ut h z. l. siquis vi. ff. dif
ferencia. i. e. secus si incipias acor
pe qz et tunc corpus requirit idem
no i. l. fere le q. i. de re mi. contra.
C. e. l. licet glo. no figurat hic et ibi
bn tangit et dt qz qui aliquis no
vadit ad possessionez timens de pso
na vi et tunc ille timor no nocz qz
timet de psona et pene ut possioe
tm et sic lo hic contra ad hoc qz si hic
finibus. C. e. l. ultra dicam q e l p e
mre. ff. quibz contra. i. e. l. cum ff.
i. so. colonus me9 tradendo alteri
me priuat me pene s tradendo fide
ut constituendo se p alio posside Item
contendo me no priuat possionez
ut l. cum ff. i. p. e. et tenementi
et i glo. qz est vim ins colonus na
lit possideret ut l. iudex ff. si p. e. di
at ut ibi Bartholus loqu doctor

Si finibus que posside bam

Cuius fugitiu9 priuat me
possessione si dm i libertate mouet h. d.
contra. dol. lib. insti. de lib. ca. sor.
quibu ad omnes pbandu h quibu ad
alia s primo. in. C. i. ex. de fur. no or
di. dt qz ibi bona fide hic qui mala
fide Contra de lib. ca. l. si cui ff.

lig/ ſo. quiq; ſumus ſuſtinemus accu
pat abalio/ et omnem poſſeſſione pdunt
l. i. §. pſum. C. e. quiq; no accupat accu
pat abalio/ et tunc aut est moratus
diu in libertate/ et tunc amitto omnem po
ſſeſſionem ut h' aut no est diu moratus
et vult se in libertate proclamare et pro
natem/ et no cumulem ut l. ſi cui §. lig
C. de li. ca. Generatim quid vult dicere
n et dic p. c. ubi ca. sta. l. i. iſta
q. ſ; ut dicit lex q negligentia i recupa
tioe nalis ſuccedat me cum habent ut j. e. l.
ſi de eo. §. i. est inde quanto tempore i
ducit iſta negligentia/ et vi q. x. an. dic
ut glo. dicit ubi i' dy. iudicat eam
adquirere pone statutum est qui occi
derit exbannitum no teneatur ad penam
quidam bannitus petit se eximi de
bano dicens se mere bannitum mero tempore
occidit unquid occidens teneatur et idem
pt quia ſi alio no petit se eximi de
bano p viam iuſticie/ et ſic in ca. q
no teneatur q lig pat ſit ſuſcipere
iudicem libertatis/ cui ſumus est in pone
ſuntur/ et ſit exbannitus/ facit l. ſi cui
§. lig. C. de li. ca. ſingulis ſunt qua
poſſoe pendente incipit q' i nonatu
lig dy. diſtinguit/ aut petit ſe re
bannari pendente appellacionis/ et tunc
no pot occidi ut l' ut. no. app pen.
i n' aliam i iniuriam/ et est ro q app
extinguit ſuam bannum/ aut pctum
non et tunc pot occidi ut h'/ In
primo puncto ut dt. dy. et hoc idem
ipse dt. in l. qui alicui mibz. C. de
teſta. In 2o puncto dico contra omnibus
q dt dy. et q' en adnect. l. cu non in
pri. C. de fideig. li. ubi dicit q ille qui
debet libertas fideicommiſſaria ipſo ſiquidem
videtur eſſe in quaſi poſſeſſione libertatis
ita iſte qui q' rebannum ipſe videtur
tamen. C. de i mib. teſ. l. ſiquis exſpirato
to §. qſiquis/ ubi est effectus ſuſpe
ſionis/ ſine ſua ſit intitanda p appel
lacionem/ ut alio mo p. exbannitus pot
occidi de exbannito ipſe q' intelligi
q is est debitor ipſe quiq i mo pot
exigi ut l. debitor j. de v. ſig. et l.
fideiuſſ. §. fideiuſſ. j. de fideiuſſ.
ſ; iſte no pot exigi/ q hic exceptio
iquo no est ipſe exbannitus/ et h' ſi ſaet
ſiat/ ſi ignoraverit dicitur in l. pſtk. j.
de adult. Bartholus doctor legum

Bartolus ybnos

Ideo meo tu. ut aio meo et corpe alieno/ ut ec
aio et corpe alieno poſſum poſſidere
h. d. Bartholus legum doctor

Neratius filius

Emittis poſſeſſionem rei i mobilis i animo/ tamen diu aio poſſidet q' diu p facultatem apprehendi
naturalem eius custodia teneatur ut exco
ſuetudine redeundi. h. d. usq ad §. la
beo. Contrario. C. e. l. §. ſi ſumus et l. i.
§. pſum qui in ſu. ſo. ibi in homine
h' in aliis rebus/ mobilibus j. e. l. pomp.
niquid et. l. re q nobis et ſic no lpc
q ſunt due poſſeſſiones/ ſcdo no q
qui est alius/ lig retineat animo
no retinet naturalem q ex eo q dt natural
n et q dicat tex. aberrauit/ et inde glo.
que dt/ ſecus ſi no erraverit/ facit ad
hoc de epio dimiſſo in paſcuis/ an
ergo poſſideam/ glo. q ſic/ et glo. facit
in l. ſiquis intentam. C. uu vi. tene
bit mentem et q h' pdit poſſeſſio ſine
aio mobilis rei

Labeo

Contrario. C. ti. i. l. adeo
§. i ſolam ſo. ibi in vndacione q non
facit alienum no priuat poſſeſſione ſ; poſſe
ſſione ſit ut hic et id est multum
tenendum mentem/ q iſte interruptio
intervenit nalis/ et ſic ſi aliquis velit
dicere ſe poſſidiſſe tanto tempore et pre
ſcripſiſſe et in plures inundacioes eſſet
interrupta preſcriptio/ et ſic ex q ex hoc
pdit animus et nalis una ſi animus retine
t preſcripcio procederet ut dixi i §. ex q
no ca pri. Contrarium glo. an debet reſti
tuio contra iſtam interruptionem et an p
et q' et hoc q no dat et inde glo.
que incipit interruptio et pro hoc fa
cit l. ſi is. j. de fin. et hoc tenet
glo. in l. aut ptor. §. ſi cr. C. ex
qui. ca. ma. hoc arbitror ee verum
ſ; vide contra hoc facit id q no p dy.
in l. qui fundum §. qui bona j.
pomp. et ibi dicitur et tenetur.

Si rem apud te

Fuenit
no contrarium uno ſ; contrario q' duabus
priuat poſſeſſione et ſic quia h. d.

Illud quoque

No pot quis
cam poſſeſſionis ſibi mutare ta
ex tuiſeeris no attendente h. d.
~~Quot ſunt modi acquirendi~~

Generaliter

Quot ſunt modi ac
quirendi tot ſunt modi dire poſſeſſio
nis/ et omnis poſſeſſio/ aut e bona
fide/ aut no bona fide/ et iuſtus
exprimo dicto no poſſidet/ exſo ſic h.
d. No q poſſeſſio est in genere q diuidi
p ſpes ut dixi. C. e. l. i. in pri. ſic
dt. glo. q est aaw in genere q diuidi
in ſpes/ dixi in l. ſumus cois me
in §. ſi. de ſtip. ſ. ſo no. tex. ibi
aut no est bona fide/ q plus
importat q ſi diceret mala fi
de/ q continet ignorantes qui
no hnt bonam fidem/ ut malam facit

ff. e. l. i. et q ibi no. j. e. l. ptt ptibus
2. i. psc. l. ij. ¶ Oppo. q possessio non
dividat sic si dividit in civiles et naturales
ut ff. e. l. in pri. et §. neratius filius
et l. ij. §. i. j. pprede. Sol. ista e diviso
que fit p qualitates sic si dicerem ho
minu quidam sunt albi quidam nigri
que aut loquendo spes divid. ex diversis
sbalibz ut insti. de iure pso. in pn. et
ff. de publi. l. si §. quotiens ¶ Item
oppo. dr hic q missus non possidet. ff.
l. siquis emptor §. si et siquis j. de
pscript. xxx. an. glo. solvit q missus
i ponez realit possidet si revocabilit
si post annum irrevocabilit. Secus in psona
li q hic ut. j. anni ut post possidet
inde glo. que incipit i creditor dic
et al. incipit impetitore et ibi despecta
te vult dice de pone ¶ Quo aut statim
possideat si agat ypothec. et glo. hec
hic pnt hec in creditore q sic ista glo.
est non si pnt hec impetratore ut. fa
at. q glo. est in. l. siquis emptoribus
§. i. si et siquis. C. de pscrip. xxx. an.
dy. redunt ad concordiam aut agi
ypothec. q debitorem et lo. in glo. in
l. siquis emptoribus. §. si et siquis a
agi. q extraneum et tunc procedit ista gl.
q idem sit in ypothec. q in reali. p
bat. in. l. si cum venditor. ff. de contra
q invicem possessionem advocat dub
q. C. de bo. aut iudi. possi. in. l. cu
psonalis in xv. q. recitat agi. sa. de
are q. inelp plaz et dic q idem
est in rei ven. et ypothec. q tex.
dr simr. et si tu dicas in q tex. §.
si et siquis non ht locum q post annum
audiat de pietate q creditor sp
recognoscat eum dominum dr. sa. q. i.
anni audit de possessione post anni
non audit de possessione sed q p doce
at debitum non esse et sup eo disputav
et i. credo verum et pbo q non est sol
in simplici reali si et in confessoria
et negatoria ut dixi in. l. si puis
ff. de op. no. nun. et l. cum si fundo
ff. de damp. infec. et h tangi pber
... ut lite non ... C. qui frequenter
eta sine ¶ Quo au missus in
psonali ex primo decreto possideat na
lit. et glo. dic q non et dy pbat
q naliter possidenti dat interdictum uti
possidetis ut. l. siquis ita possidet
si iste non dat ut. l. si duo §. cedito
res ita poss. ... ¶ Sz adverte ad u
num q dt ... si creditor est mis
sus ex primo decreto i ypothec. non
audit debitor de possessione si creditor

est patris pbare de ypothec. i conti
nenti et pot. in spec. de contu. §. sc
v. si pone q venit.

Quidquid filius

p filii etiam ab alio possessum
nob possio quit h. d. cp.
ff. e. l. i. §. si et ponz quidam videt
q ibi ab ignorante possidebat se
cus si a sciente est inissus dic q
h i filio qui queant nolis toc
q heredis meruz non toc pomus q cum
non possidemus ut. l. i. §. si et pertz
et idem q hic dr. in filio dicitur
de monacho in aut. de monach. §. si
monachus et facit q dixi ff. e. l. i. §.
pfun qui i fuga

Si ex stip.

Generatio quit nob possessio ista sine
possessori voluntate h. d. cp.
j. de re iur. l. nec et. l. et §. siquis
fraenis. C. de petit. hered. glo. contra
solvit ibi pnt hic q nec pdo est
qui pdn mavit si possessionez voluntate
possidentis accepit ex glo. oppo. de
l. cum qui ignis. j. de furt. ubi quidam
dicunt q. §. dz intelligi pdo non so
luto, sz vitas est q si sub...ne tres
in debitu non teor tibi actione furti
quadrupli sz pdo sim et h dr. dicet
in. l. ut ex na. j. e. ¶ Oppo. j. ple
gia. l. si. so. ut glo. oppo. de. l. i. §.
si. ff. de excep. rei ven. so. i. glo.
oppo. ex. glo. de. l. ij. C. e. so. l. ac
cessit dni voluntas tacite secus si
nulla voluntas precessisset et si hec
si dns expresse ... sui ... ut l. si
di venditor i si. j. e. si non debitor
... dr. et tacz ... consentiret l.
ij. C. e. si ignorat videt ... dicere
ut hic et ... Bartholus legi. dor.

Illum possidere

infra ...
q. d. oppo. dr. h fortune q. j. den
... l. fidei §. furtis so. exponet
in tne i. dam oppo. de petit hered.
l. si et si. l. §. si et si sz illa non ...
at q nulla sit mutatio oppo. l. p
...o. l. si ancilla so. ut glo.

Cum ad inundabus

di... est et glo. intricate ...
qui necnon domu ...
possessionem civilem naturalem possessione
... et ingrediens ... naturaliter
possidz et si ... non adit
... et ipse ...
se posse repelli vi ... possidere

bat/ ita dr iste nō et ingrialis tex
diuidr i quqz ptes p̄mo thema 2
qo resultantib ex themate 2o solucō
q ēno illatō qdaz/ q̄rto quedaz nona
q. 2 enīb so. q̄nto alia quo et ei9 so.
2a ibi medei clam/ tenn ibi retinet
q̄o inf ibi vim si reuitantez/ q̄nta i
i. l. § 2 sic tex i reddit. i. redire semt
ponez subeundi q̄nt q̄ua ponez
et q̄ualez q̄nt ingressib cu posside
ret nalit/ 2 glo. hic dr/ p̄ma ph.la
nō ht q̄ua. § alie sic/ 2 ista lex het
tres lec. p̄ma fuit. ly/ imo quozdaz
antiquoz q̄ glo. attribuit Rog. §
nō fuit sua 2a fuit plac/ 2 azo/ 3a
fuit Jo. 2m q posui circa/ et e vera
lec. ℂ modo oppo. et assumo glo.
ma. p̄maz/ oppo. dr hic q aliquis
est ingressib ponez/ 2 absens retinz
et sic patz q duo possident i solidu
gra. l. iii. §. ex q̄rto. B. e. 2m opi. Jo.
Ro planum est q plures nō pnt po
ssidere eandem possionem imo/ § h
possident diuisis modis possidendi
vnus ciuilit/ et alius nalit/ et e va
so/ alii dicunt ut Ro. q duo i solidu
pnt ciuilit possidere/ nō ob. §. ex q̄rto
q dicit q nō pnt possidere naliter
i solidu ut ibi/ § tm hoc nō dicit
nisi i certis casibz ut i nō/ de quibus
nō est iste/ § fuerunt quedaz antiq
ut i nō/ § q̄ hanc opi. Rog. fecit int
tuz iste tex. qui dr neminez reliquit
/ q̄o si aliquez reliquisset et i gressus
nullaz q̄reret dr Rog/ fateor/ si ali
q reliquisset donu nō q̄reret nalez
i gressus 2 p q̄ns ciuilez 2 sic tex.
nō ob. dr glo. q̄tra ista sussio nō est
bona/ q posito q vnus esset i domo
et retinendo opi. Ro. alius poss. ing
di et sic possident/ 2 sic Ro. nō bn
dicet istud q glo. dr nō est bn daz
q licz alius posset ingredi/ p ingressz
nō q̄ret nalez/ q alius ht 2 p q̄ns
nc ciuilis ut. l. quod meo. §. si. j. e.
2 nō 2m Jo. B. e. l. iii. in p̄n. §. ex q̄
rto/ vn respensio Ro. fuit bona ita
exponit glo. alio mō substituendo
et adiuuando/ Ro ideo dr neminez reliqt
/ q si aliq̄ reliquisset ille reliquis po
tuisset repelli/ 2 sic p ingressz q̄ret
ciuilis 2 nalis ut. l. possessio §. q̄ris
j. e. 2 istud dam glo. est veru/ mise/ §
ista opi. Ro. q duo possideant aliu
i solidu/ nō est va lec. ut dixi. B. e.
l. iii. § ex q̄rto/ tn quo ad hunc tex nō
est va lec. Ro. aliquo mō/ q si poza
mus q ingrediens haberet ciuilem
et nalem nō sequit ignit absens/

retinz ciuilez possionez imo esset
potius dicendum q̄o alius nulla re
tinet q est q̄tra hunc tex. q in isto
possidz ciuilit 2 nalit/ ergo io 2 ab
sens possidz ciuilit 2 sic si alius re
uisus nō admittit vl suspicatur
se posse repelli acquiret iste i isto
alia ciuilis/ 2 sic haberet duas ciuiles
q est falsum/ io repbat dn. azo et plac.
qui dicunt q nō est nisi vna possio
tm/ quo tendent ad §. ex q̄rto/ duo
nō possunt in solidu possidere eade
qualitate § diuisa sic/ q vnus ht
nalez naliter/ alius nalez ciuilit/ et
ita tendent ad. §. ex q̄rto ita dr. glo.
q ista opi. azo sic verum q st vna
sinet possionib valata p q̄litates
vt casus hic/ i mag nō clam/ et hac
mag ponit q̄paratiue 2 nō facit p
eo/ Item eius opi. est falsa/ q q̄litatu
diuisitas nō facit q ad plures sit
possio i solidu ut. B. e. l. iii. §. ex q̄
nō. x. quid labeo 2 i dixi/ tene q̄o
opi. Jo. alius retinet ciuilez pnt
nalem clam aliachi nali q ea dot
tue appello anpalez/ venio ad fin
glo. et p̄o oppo. j. s. i. l. sequit
§. Item si occupauit/ ubi si dns re
uisus nō admittit nulla violencia
committit. so. i qui aliquis fuit in
gressus cuius possio vacabat h̄ nō
q ciuilis retinet aio 2 io cu nō
admittit patit hic vim. l. nō/
ℂ oppo/ q̄ue qualitates nō pnt ee
in eadez ponē ut. j. e. l. si quis an
et. l. si ancillaz. l. q suo. et. l. iii.
si. l. pomp. 2 pdy. i. §. ex q̄libz. B.
e. l. iii. § hic sunt due qualitates
diuse. j. vi et clam q̄o 2o 2m opi. Jo.
e clam q nalez possionez ht clam
§ ciuilez vi. et sic q̄ue qualitates
nō sunt circa eandez possionem § circa
diuisas possiones/ 2 dn Jo. dr q nō
ht duas ciuiles repbant opi. io.
et dn dicit q nō ht eandez ponez
clam et vi repbat opi. azo. 2 plac.
Alii ut io. dicunt q ht duas ales
vnaz p ingressz/ 2 illaz clam/ aliam
qui nō admisit dnm/ et illaz vi/ hanc
opi. repba/ q est absurdz q heat du
as ciuiles/ io q nō requirit nisi vna
ciuilis 2 dixi in §. ex q̄rto/ 3a est
opi. azo et plac. qui dicunt q ht vna
2 eandem possione clam et vi. et
sic q dicit Jo. qd vna 2 eadez possio
nō possit here diuisas qualitates
dicunt isti q hoc est falsum q imo pot
B. e. l. iii. §. ex q̄libz/ § Jo. Ret q. §.
ex q̄libus lo i diuis qualitatibz se
i nicez q̄pacientibz/ § clandestinitas

et violencia se invicem non compaciuntur ut l. si ancillam § i. prescriptio, sed contra hoc clam § fi. Et dicit azo et sic iste casus inuice se non compaciuntur unum est eadem tempore sed diversis temporibus sic, quia ab initio fuit clandestina, inde violenta et hoc probat azo per l. iii qui impuberem § hoc interdictum j. quod vi et clam, so. hac intentione videt ille § hoc interdictum indistincte fuit, quod locus iure contineri quia pot fieri et partem clam, partem vi, sed possessio que est rebus incorporalibus non pot fieri partim clam et partim vi, quod invenio inscriptum ut hac l. in prin. et sic ab initio fuit violenta vel clandestina sed violenta est vel clandestina, unde glo. ibi i° contra absurdum est et diminute in vel nisi ad. assume in partem, item peius est, quia azo solvit et alio modo, dico quod eadem possessio habet contrarias qualitates diversis respectibus, nam vacuam possessio naturaliter retenta est clandestina et ista eadem naturalis civiliter retenta est violenta vel econtra inde glo. l. vel nisi dicitur naturali. hec so. est vera, quia diversitas qualitatum non fecit ut eadem possessio possit esse apud plures, ut ut duo contraria possunt esse in eodem subiecto et diversi in isto. econtrario Quare teneat opi. jo. quod naturalis clandestina sed civilis est violenta, econtra. ex. glo. dicit hic quod ille qui vadit ad nundinas perdit naturalem et retinet civilem contra naturalis non perditur sine animo ut l. iii § i amittenda. B. e. glo. in l. quamdiu j. e. solvit et male, solvit quo naturalis non perditur sine animo, verum est in ea que animo pot retineri, secus in ea que non potest retineri quod perditur etiam abiuramento ita habetur B. e. l. iii. § labeo, item oppo. tu dicis quod ex diversitate temporum non diversificantur qualitates possessionis contra j. ti. i. l. non solum in prin. Re, primo dico iniusta possessione in processu temporis, non nam supervenienti causa pot fieri iniusta ut ibi sed quod iniusta efficiatur iniusta vel in iniusta iniustior non pot esse probatur B. e. l. in prin. et ideo dixi ¶ Secundo pone quod ingressus domum contentam non admittit, et sic dubitatur perdit civilem sed iste ingressus dicitur nolo civilem cum teneat interdicto unde vi glo. dicit non ut j. ti. i. l. non solum. § si dubitatur sed ista glo. reprehenditur per dy. et Jo. de are. et al. quod licet ingresso non acquiratur vi, potest post violentiam adhibitam aliter ut l. sequenti § si tu vi a me j. ti. i. non ob. § dubitatur, quod in illa fuit violencia ¶ Hoc non j. de vi et vi ar. l. iii. § siquis autem non j. e. l. quod fundus in prin. sed queritur an ingressu fu nehit sine nolit animus acquiratur

et ibi dicam, ¶ Quero an sufficiat ad recuperandam civilem preintellectum unde vi, et glo. dicit sic per l. i. § fi. ut j. de vi et vi ar. ¶ Quero an habeat iudicium aliquod pro recuperando naturalem, glo. dicit quod sic uti possidetis ut l. i. et ij. j. uti poss. sed oppo. ad illud quia non licet ab eo clam et reperi possessionem naturalem vacuam et sic non clam, sed dicat glo. quod intravit timens vel timere debens sibi fieri controversiam, sed oppo. in interdicto uti possidetis teneretur pro possidentem, sed iste non possidet contra quod non possideat, sed quod naturalem perdidit pro absentiam civilem perdidit cum non fuit admissus vel signatus fuit se posse repelli, glo. videt quod utraque amittit civilem hoc interdicto uti possidetis, item possessor amittit et recuperant per interdictum unde vi, item amittet ar. uti poss. l. si duo, istud est non ubi terram glo. quod etiam ille qui non possidet habet interdictum uti possidetis prout datur admittere quod non puto, quia in hoc interdicto requiritur quod possideat tempore litis contestate ut insti. de interdictis. § retinende, ¶ Secundo quibus ordo agendi erit, Re primo agam unde vi pro recuperanda civili, postea quod pretorum naturalis tuetur in civili agam uti possidetis, quod iudicium licet sit retinende proprie tamen isto casu est recuperande, quia non pot aliter a turbatione desistere nisi dimittat naturalem ¶ Quero an hoc casu possem agere re mediante contra te, quia naturaliter possides, et interdicto uti possidetis quia civiliter possideo, glo. dicit quod sic ut dicam in l. naturaliter § nichil commune j. e. ¶ Secundo pone quod ingressus est naturalem vacantem, sufficiant de alio quod et de me domino, an ille alij dabitur uti possidetis, glo. videt quod non, sed dy. dicit quod dabitur ei adipiscende spectabat ut l. cum quis aliter § siquis dum putat j. quod vi aut clam et licet glo. aliter te at et male ut l. i. § interdictum j. uti possi. et dy. et idem cy. in l. i. in iiij. q. C. uti possi. ¶ Quero suspicans posse repelli amitto possessionem, an habeam interdictum contra ingressum dicit ut l. i. § fin. autem j. de vi et vi ar. et ibi glo. Bartholus legum doctor.

Sed si nolit ¶ Quero suspicans posse repelli perdit civilem, an hoc quatenus ille ingresso clandestino ignorante glo. quod sic ff. jo. et si dicis quomodo sine animo ut l. iii. in prin. B. e. Fideo quod quando habet naturalem extitit in voluisse libere tenere verum ille animus hoc operatur, non autem iste illegalis quod hoc sit in actu, attendendum quod

possio no quit sine aio / No istaz
glo. exquo no / q animus ad hitus vno
tpe qiat effcm sim alio tpe / s3
qtra pdca oppo. sic / naz animus alienus
ad habitus tpe ingressio / no por
rigit effcm sim ad tpe qgressio ut
l. qui suppstite ff. de acqui her. bre
uit istaz porcom factaz p glo. d3
q tenemus esse veraz / ad qrium tn
deq / q ibi animus no qgressio tpe ad
habitus / no porrigit ad tpus qgressio
nis / vm est nisi debitaz intelligatur
l. quidaz i mu. nisi. ff. de donat. et
q notat in l. qui suppstit. ff. de acq.
her. / ex h. sequit q si primo ipeciam
uit aio quereudi tm q potuit ex
post fo nolit sibi vacantem aliez
qui no teneat / vn vr / incaplanus
tenet / an scire potuit illaz similez
posse sibi acquirere ut l. si duo. ff.
de acqui. her. / Queio vtm / iste ingressus
qui corporalit possidet / an trahat
ad se possiones q ht fructuarius
ul usuarius ul similes / Ro / si ingressus
est possiones supp fructuarius / z sic tra
hat ad se illaz naliem q ht usufruc
tuarius ar. l. iii. §. vn vi. de vi et vi
ar. Queio utz possio naliss q het
emphiteota ul fructuarius z sic etiam
hat ad se similez diu vacantez / et eno
q no hunt aniz illaz acquirendi / et
sine aio no pot acquiri ut l. iii. in pri.

Quemadmodum / expo.
de l. iii. §. i amittenda
ff. e. so. ibi dixi. sic oppo.
ff. e. clam. §. si. so. i lo de ea qua
no pot retinei animo ut i dixi / s3
so. q glo. hic ponit / nichil qcludit
qmalit p se quere ut in glo. et dicaz
i. e. l. qui mu / Bartholus doctor.

Siquis ante / due cne
sexquaz alti possidetur
/ alterum detinet / no qcurrit
i dictum / s3 ulta pnatz / nisi esset i va
lida / secus si extraqz possideatur
ul nenta h. d. Cpo. q duo cne
pnt concurrere ut l. iii. §. exptibus
glo. solut q due cne qre z se non
compacientes no pnt qcure ut hic se
cus si se qpaciunt ut i / oppo. z in
q qdnato vno mimo sm valeat ut
ff. de nu. do. l. usufr. glo. ponit duas
so. vna est q hic ex volutate ibi ex
necessitate alia so. est q ibi res erat di
gna tanto pcio / et sic inde expnia
glo. hes mam pfraz / q aut loqui
in re excuntate locata z valz vno
numo / aut volunte et hic aut res

est digna tanto pcio z vz / a phin
et no vz ut hic. pe. indicat so. de
istis vbis in l. usufr. ff. so. ma. op.
q locacio sit pcio minato ut l. i §. siqs
sim. ff. de posi. s3 vnus numus no
est nus / s3 precium / vnde glo. hmo
qm timore recessit adca so. s3 male
dicit q idem nus est depncio. num q
de ipo nuo ar. l. no eo minus. C. de his
di. insti. z i pay. op. z vr q ista lo
cacio valeat solaz ut qctibus z noia
tis / sicud qui aliud dat no qsistens
i pecunia numata / ut ff. de por. l. i. §.
siquis sim. z sic pcium sit rsolutz
so. Ro. fatet qmu / q hic di. loca
coni nullaz intellic / qa pcium est
scriptu / ut in glo. pz s3 glo. repphidit
q no est qctibus i noiatis / nisi sit
actus / s3 hec repphsio no in. pcede
q semp vr hoc agi si no cadit i
aliaz spem qctus ut ff. de psc. ver.
l. i. z l. natus i pri. et l. i. hulaz s3
dico glo. bn dice / q illud vm nisi
qhentes expmunt se nolle facere co
tractuz alium. s. locacois / tuc si no vz
q agio ut agio valeat ut vale pot
hoc est ut qctibus i noiatis ut l. i.
§. cu qui. ff. de consti. pecu. et de ob.
ob. l. i. §. siquis ita / et eodez mo
dz intelligi. l. siquis qduxit. ff. loca
q talis locacio h3 instar donacionis
q vm est si hoc az actu q aut appo
to. no possit esse vera az existo
tex. inquo dr q illa distincio quid
pcedat dz adhibes soli qui veccio
est sm iusto pcio z circa pdca inde
que dixi in l. ubi. ff. de dona. i. vir. z ux.
Queio quid si eodez instro qti
nez qduxit / et pcio rogauit ro
intelligit rogaue ne possideat ut §.
ti. i. l. no solaz. §. si. ubi est expssaz
sic no q hec dicio no / pot assumi
ut qnicio / z ut no. q dicit ut i glo.
scam no ex hac. l. q pcio appellacio
refert. no soli ad vendicoz / s3 circa
ad locacioz q plene dixi. ff. de publi
canis. l. quod. §. p maximos in q.
dispucta. Ultimo facit ad quoni
quidaz creditor hunt rem pignora
taz cuiusdaz debitoris z possorz agit
qtra debitorez / fecit se mitti i pos
siones ex pmo decreto / an p primum
decretuz videat amisisse posses / q pro
hibebat z allat pam istaz. l. q videt
recessisz / videbat ro. q hoc e vm
in dualz ctibus volutariis / secus i
necessariis / q no dz in nocere ut ar.
l. aliaz. ff. de donat. s3 cdo q de hoc

tempus animi in l. si procurator ff. de dap.
infect. sed suata forma i posita ista q.
nullus sit dubium, quia id primum decretum
est ut detineatur, ut ordo fiat, ut per-
ueniat ad secundum decretum ut ibi dixi. Bar.

Iuste possidet. ¶ Oppo.
C. viii vi. l. meminerint
et l. ultima C. si per uim uel alio
modo. so. iuste possidet si auctoritate pto-
re possidet rite faciendo, seruato ordi-
ne iuris, non tamen recte p. quod iniustam, et
et inde glo. que incipit in proposito de-
creto, sed contra uidetur quod iuste debeat fieri ut
l. cum uero ff. de subuectis ff. de fideicom.
et l. i. ff. hec uerba per nemini fiat ei
et l. maius putas ff. plt. ff. de re. cor.
et ad cur. l. iii. ff. publi. dicunt quidam
quod ista glo. dicit male, quia ad hoc
ut decretum ualeat oportet quod fiat iuste et iu-
re, contra loquitur iniuria, hic in decreto
h. d. quib. de co. in l. plt. ff. de insti.
et iure, dico quod qui non fit rite non est dictum
sed qui non iure et tunc quotiens deficit de-
cretum in iustitia ressieri petent, et tunc
oportet fieri recte ut l. cum uero ff. subue-
tum ff. de fideicom. h. quotiens deficit iusti-
cia ex parte quanti uel rei in qua facta est
missio et continet iustitia iuste ex par-
te agentis, et tunc decretum est ualidum
ut possidet et prescribit ut hic, quia ille
qui uere est creditor heredis mittitur in
possessionem rerum seruorum, non tamen
debitoris heredis, et tunc ualet licet restitu-
atur ille seruus primus ut l. adimo proff.
si sup. rebus p. de re iudi. sed in hoc
est aduertendum quod si quidem quod illorum
tamen non debitorem facta est missio
ex primo decreto et ipse uenit ad contradice-
dum, debeat contradicere recognoscere sua
re ut dixi ff. si sup. rebus, sed post il-
lud ius secundum decretum non audietur nisi
ordinarie dato libello, ut dixi l. adi-
no ff. si post aditum p. de re iudi. ide
dico in reali ua ueniens et contineris
in tantum audiatur ex summaria cognitione post
tamen plene oblato libello ar. l. si quis
empt. ff. sed et si quis, sed an hic
alius prouocetur possessione, dicam p. e.
l. persie ff. quibus, sed pone quod non est
interpositum primum decretum rite, ergo ti-
tulo possessionem quid iuris et dic quod
incidit intrantes in constitucionem l. me-
minerint C. viii vi. sed glo. aliter
sentiat et male, sed melius sentit
in l. si quis intantum ante finem
glo. mag. pone quod iudex concessit
licentiam alicui ut ingrediatur sua
auctoritate, an ualeat, et glo. ponit
hic cum ad hoc ut ista q. procedat

ex te intelligere, quod iudex dedit licte
quod eo casu quo potuit facere tenuit
sed primam fecit executores te quoniam
dy. uidetur dicere quod non possit fieri
ut l. non exsinguli. p. de re iur. et
et Ja. de are. dicit quod possit hoc pro-
demandari licet omnibus modis e pro exe-
cutorem ut l. si. ss. cum ff. missis
ff. ut in pos. le. et hoc probat per
iura C. de pigno. act. l. pignoris
et l. dot. C. so. ma. et C. nemini licet
sine iudicis auctoritate quatenus attat et ex in
bro et in iniqua quod quibus possit esse
immissus in re sua probatur in l. cum qui
ff. qui ceptum p. de fur. non obstat pa-
ro so. quia concedo quod non demandatur
ut tiseat iudicio ut l. si is cum
ff. missis ut in poss. le. sed execucio
parit est facta tamen pot demandari ut
l. executorem C. de execu. rei iudi.
attat dy. l. non est singuli, quo quia iu-
dex non pot per se ut per se uadat et
ingrediatur per uim si resistat aliquis
executoribus uel seruis si simpliciter committatur
Ja. de are non tangit hic, sed l. i. ff.
in iuram ff. de op. no. nunciat. contra
fuit tota die statuta in ciuitate
quod ingredientes et turbantes possessi-
ones alienas quod si quis intrat
decreto iudicis licet inualido, an excuset
a pena, et tunc dicam aduocatorum est
quod siue iuste siue iniuste, uidetur excu-
sari ut l. i. iusti. p. de ambi. et l.
ingit. ii. ff. de libe. ca. sed illa l. i. de
ambi. loquitur qui imponitur pena certis libus
illa l. ingit loquitur quod expressius do-
lus requiritur ut dicam in l. i. ad l.
cor. de si. et de ue. sig. l. magna
negligencia et quod ibi non, sed qui statutum
simpliciter loquitur puto eum puniendum
ex lata culpa ar. insti. in bo. rap.
ff. i. et si mensor fal. mo. dy. l. i.
ff. i. et l. i. ff. i. si quis testa. li. ee
iis. fit quod dicit ut ibi dicam:

Naturaliter ¶ Oppo. et insti.
per quas personas non acqui.
ff. sed tamen dicunt quidam quod
hic est uerbum, uidetur quod i interpretationem
denotet so. dicitur naturaliter possideo, et non
ciuiliter et tamen contra, uitio usufructu-
arius teneat aliquando ciuilem, et quidam
quod sic et glo. quod p. ff. ex quo, et non
in l. i. in princ. ff. e. in secunda glo. mag.
tamen non ad declaracionem huius dic quod in usu-
ario et in usufructuario sunt conside-
randa duo, res ipsa et ius usufructus, et
re ipsam non possidet nisi naturaliter, sed

ius usufructus mi. q cum lr et nalr
poss possidere/ glo. est mihi sin
gularis ut l. an ptor. ff. Item ex c.
exemplum. cu. ma. z q. tz in l. i. c. uti
possidetis/ z dicebat q no erat alia
glo. i mundo/ s glo. alia est in l.
si plures. ff. de acqu. p. de vi et
vi ar. z l. fi. j. uti poss. in glo. in
vbo. poss. in quibz dr q usufructu
qui possidet/ s istud no vr bn dari
q no possumus dicere q dominium po
ssideat ut j. e. pxio. ff. s nec usu
fructus ut j. e. l. pmiserit dicas
q in corporalibz qui possio nichil
est aliud q patia dni ut s. de
serui. l. quociens/ et ista qu possio e
i usufructu ut l. iij. ff. de re denu
ci. z ideo dicas q agendo qua diu
pot dici qui possidere usufructum a
lr et nalr ut deo. ff. item ei et
deo. ff. de acqu./ s q aliter no pot
dicere nisi de possione rei q ieiu
so. nalr possidet/ et ideo i rebz
sntntibz/ et idem vr sentire glo.
s. si ser. vend. l. sicuti. ff. ar. sor i
glosella pria que est sup vbo
vti/ q tene menti na alius no
pot me turbare i qn possione
ma/ nisi dns. Bartholus doc.

Nichil comune/ iste. ff. diuidi
mpties tres. pmo ponit dnm i que
so infert ad spem/ 3o incidz tracta
dicenti z. i z io/ tria ibi no em
breuis. h. d. post intentatu pe
titorium no phibet quis inten
tare possorium retinendo. h. d. ma
iusticimus pz ex diuisione nobilia pa
tet/ oppo. pmo ad pmas ptem
z vr q aliquid sit coe inter pprieta
tez z possionem/ naz utraqz e icor
pale/ q sic pbat ea q sunt incor.
sunt in corpalia ut s. de re. di
in l. insti. et insti. de re. cor. z i
cor. ff. fi. s dnium est incor/ ut l.
ex hoc iur. genciu. s. de iusti. et
iure/ Item possio est incor/ est enim
ius i sistendi rei z c/ ut s. e. l. i.
in pn/ et ibi no p q. c. e. l. licz
et est tex. j. e. l. pepere in pn. ergo
utraqz incorpale/ z sic hr aliqd coe
glo. soluit tribz modis/ pmo ut ex
ponamus hic nichil i. no coe naz
hz in hoc quemant i aliis dif
ferunt ut circa istud ius non
est dnium qd cadit i rebz corpa
libz z in corpalibz/ patz. s. si

ususfr. pe. l. si ususfr. dr cui quis
hre dnium pusufructum/ s ius possionis
no cadit i incorpalibz ut s. e. ti. l.
si seruus. ff. incorpales hz ista sit
vera iure/ tn illatio sequens non
bn se. si hoc no intelligatur io glo.
soluit 2o mo/ sicut in ea hec z bn
et 2ns hoc bn se. illatio/ 3a so. etiaz
pot ee bona/ s pcedens melior
sco oppo. glo. dicit est q dnium ce
pit a possione ut s. e. l. i. in pn. ex
possione enim hec dnium/ et sic po
ssio est antecedens dnium est 9sequens
unde sic arguo/ ad positos 9sequentes
sequitur positio antecedentis/ ut s. de
acqui. hre. l. illud. s. de pcur. l. ad
rem z l. ad legatu ergo ad positum
dnium/ se. positio possionis/ cuiqz sui
antecedentis/ et sic aliqd hr coe/ glo.
incultat istud 9trium ar pmo/ tn
so. que dant ad pmum no bn ad aqua
tr ad istud/ soluit ergo sic/ 1o q dnium
ceciset a possione fuit dnium pmo
no. hoc aut 2m ima ima pt queri
dnium sine possione ut in legatu
z hereditate ut in l. fi. c. de sacro
sanc. ec. et q no defendo. dr. l. si
sud/ vn no est vm hodie q possio
de necitate sit antecedens/ dnium sit co
sequens/ ul alr an pcedat in actu
acquisitionis/ s no in actu retetionis
na posito qd esset vm q no posset
qn dnium sine possione cu est tam
q pot retinere/ Tercio ad de oppo. glo.
q pprietatis no separatur a possione ut
l. ff liberum. c. e. glo. hic i insert
istud 9trium/ vn dr. q vm est q sunt
separata 9trium iure est ut hic s 9trio
tutate gaudent/ q nolebat utriusqz
concede/ no sepat vnu ab alio/ ita
lo. i/ ita sentit i glo. et q. e. ro
adidem oppo. ex glo. j. de x. sig. l.
intdiz pprietatem z c/ so. fateor q
alii iurbz possionis acquirit pprie
te et egna ut l. ora z hoc accidit p
nietem pferentis 2m in pplaz signi
ficationem/ s pprie loquendo aliud est possio
aliud pprietas/ ut aliquid hic coe ut
hic ar sitibus

Venio ad 2am ptem
z coit psegr 2ms et tcaz pticulaz

Oppo. hic dicit q petitorium et
possorium retinende concurrunt q. de re
ven. l. ordinarii/ de interdic. in eta
determinat. s. de iud. l. si de in lpius
tmione legit pticula ista i glo.
ma quinqz modis/ si bn insinuatur
pmo q ege rei ven. z sicut bn 2o
q intr cu agit possorio/ petitorio re
inuie expisse/ tao q saltim tacite

videatur contrariare / quero quod agens possessorio non dicitur possessionis post contestationem / quero quod actio petitorio et possessorio diuersis respectibus ut hic et ff. glo. ¶ Quodo exa
minemus istas leges . nam unum sunt nisi uerba
et contrarie continuant supra l. et sit de
una l. habet . ¶ Venio nunc ad principium
et solutionem questionis predicte hic l. intelligunt
quod primo de rei uendicatione et similibus
et sit petitorium est finitum / nunc uolo
agere possessorio / possum / nec obstat contraria
quia illa una pluribus continet petitorium
et possessorium / sed hic non continet / sed unum
post aliud intentatur / Baldo contra istam
lectionem instat / ista lectura supponit quod abso
lutoria lata in petitorio non preiudicat
in possessorio / contra immo uidetur quod actiones
tales absorbeant sibi causam possessionis
/ nam ea finita totaliter finiatur ut notatur in
de interdictis l. ij. § quedam / ita etiam
expresse tenetur dicto in c. qui ad agendum
infra de re iudicata lib. vj. solutio quibus ad proposi
tum / quia reus absoluitur quia actor non
probauit / hic procedit iste intellectus sine
dubio / nam per hoc reus non presumitur dominus
ut infra de rei uendicatione l. 2 si possessori tamen
quia reus absoluitur quia probauit se do
minum / et tunc locum habet contraria et dicitur quod
preiudicat in possessorio / quod autem dicitur sit intel
ligit ac ex uerbis suis dum dicat / ac loquitur
tamen in possessorio / et excludit per exceptionem
dominii / aut non contra / loquitur ergo eo casu quo
exceptio rei iudicate sapit exceptionem
dominii quod est / si est / si est absolutus reus
quia dominus / at non / utrum autem hoc sit uerum
patebit exemplo contrario / certo quod predicta
opponam contra hoc licebit domino turbare
possessorem suum / nec ipse potest probare se bene
per interdictum uti possidetis cum dominus stabit ex
ceptione de domino / quod notatur contra l. unum facit
in de ui et ui armata et ibi glossa quod hic ex
presse dicit scilicet quod exceptio dominii prodest si
opponatur contra agentem uti possidetis in
c. l. si de eo . § si . infra . solutio quod predicta
contraria / dominus Ray. dicebat dicto male lo
qui in possessorio retinende / nam ei non
obstat exceptio dominii et credo hoc esse
uerum / sed uero tu cum possessio procedit domi
nio scilicet quod interdicto uti possidetis utique queritur
de possessione pares probationes tunc
eum obtinere qui de suo domino docet / nam
ac possessio sua inspicitur / ita tenet Cy. contra
pos. l. 1. in principio . q. 2 sed hoc glossa quod
est infra de iudiciis l. si de ui . infra . glossa
magistri quod dicit quod exceptio dominii obstat
agenti possessorio / si de domino quis est
paratus docere incontinenti / debet intelligi
agente possessorio adipiscende possessionis
non retinende et quod sic intellexit illa
glossa patet ex eo quod dicit exceptionem dominii
opponi sine regulam dolo facit / quod petit
contra per quod patet quod loquitur de eo qui agit
ut possessionem acquirat / non de eo qui
agit ut iam acquisitam teneat / sic
etiam debet intelligi quod notatur Cy. C. de edic.
diui adri. tol. l. ij. ut supra / ista media
utique absolutoria lata in petitorio pa
riat exceptionem rei iudicate in possesso
rio sit clara / sic distinguite / aut
possessorium quod contra proponitur hic contrario
tum / aut non / primo casu sententia lata
in petitorio parit exceptionem rei
iudicate in possessorio ut in de interdictis
l. ij. § quedam et quod in non contra casu
aut post sententiam latam in petitorio pro
ponitur interdictum recuperande / aut in
terdictum retinende / aut interdictum adi
piscende / primo casu non obstat rei
iudicate cum ante omnia spoliatus debet
restitui ut l. si quis ad se fundum
C. ad l. iul. de ui et hoc notatur dicto in
dicto c. qui ad agendum / Baldo casu
quo proponitur interdictum retinende tunc aut
constat de iusta possessione eius qui illud
dominii intentat et sibi non obstat ex
ceptio dominii nec rei iudicate ut hic secundum
istam lectionem et notatur in l. si de eo infra in
c. aut non possessio constat / sed probationes
utriusque sunt pares / et tunc agentes
faciunt similiter / sententia super petitorio
lata ut infra dixi et notatur doctor C. unde pos.
l. 1. in principio q. Tertio casu quo intenta
tur interdictum adipiscende / tunc aut reus
fuit absolutus / quia actor non proba
uit / aut quia reus erat dominus / primo
casu non parit exceptionem rei iudicate
/ nam nihil hic tradit ar. huius l. 2. istam
lectionem ut infra dixi secundo casu / aut de sententia de
ret incontinenti et probatur de dominio et
obstat exceptio / aut non et tunc non ut
notatur in dicta l. si de ui . infra de iudiciis ¶ Pro
declaratione huius lectionis quero de una questione
quid est dicendum utique absolutoria lata
in possessorio / parit exceptionem rei iudi
cate in petitorio / et solutio non quod non ut
in de except. rei iudi. l. 2 in eadem
[illegible] per quod glossa exemplificat primo in
l. in . dicit aut possessorium habet causam dominii
et tunc absolutoria lata super eo pa
rit exceptionem in petitorio ut dicta l.
ij. § quedam in de interdictis / aut non
habet causam dominii et tunc secus ut dicta l.
et in eandem § si . Bonum expe
dita de prima lectione quod licet sit uera sententia
[illegible] ad hanc l. continet diuinationem
nulla cum hic fit mentio de sententia
absolutoria / ideo uideamus aliam
lectionem. Secunda lectio est quod primo egit pe
titorio nunc agit possessorio / sed petitorio

renunctio expresse d[icitu]r hic q[uod] possu[n]t ad h[ab]ent lex. Opp[onitu]r de l. ordinarii (et) l. iucti. C. vii. vi. s[olutio] q[ui] p[ro]hibet co[n]cursus petitorii et possessorii s[ed] hic n[on] concurrunt q[uia] petitorio renunciat. Sed o[pp]o[nitur] et v[idetu]r q[uod] n[on] possit renu[n]ciari pe titorio, i[mm]o i[n] eo co[m]pell[itu]r p[er]sistere ut C. q[ui]a, et q[ui] iudex. a[u]t[em] qui semel s[olutio] a[u]t vult desistere h[oc] est in ca[usa] n[on] p[ro]ce dere et n[on] pot[est] ut in q[uestio]ne, a[u]t vult liti i[n] toto renunciare (et) pot[est] ut C. de pact. l. postq[uam] liti ita loquit[ur] hic 2[us] i[n] ista lex. p[ro] declaratione hui[us] lex. p[ri]mo q[ue]ro utru[m] ex tali renunciatione q[ua]m reo dimitti q[uod] erat penes actorem renunciante ista q[ue]stio est iusta, ut sciam[us] utru[m] agentis postea possessorio possit obici exceptio d[omi]nii et v[idetu]r q[uod] sic, ut ff. e[odem] l. postq[uam], et q[uod] ibi no[tatur] i[n] p[ri]ma gl[os]a. q[ui]a in dubio v[idetu]r renunciare instancie tantu[m] q[uod] h[ab]et et sic n[on] renunciare d[omi]nio (et) p[ro] q[ui]bus q[ui]a ab reo, q[ua]m d[omi]nium credo p[ro]p[ter] l. q[uod] si p[ro]fundo C. de transact. Certu[m] est enim q[uod] p[ro] transact[i]o[n]e [illegible] q[ui]bus renunciat iudicio, et tamen hoc n[on] tollit i[n] re[m] d[omi]nii fundi pe nes eu[m] relicti ut no[tatur] C. de usufr. p[er] cap. l. pl[ures] p[ro] hoc i[n] de excep. rei iud. l. exceptio et q[uod] ibi no[tatur], n[on] ob[stat] gl[os]a l. p[ro]x[ima] q[ui]a debet[ur] sane q[uod] ius d[omi]nii p[er]d[it]e est. f[acit] d[omi]nium i[n] rei ven. q[uod] tamen admo[ne]o n[on] p[er]emptionem v[idetu]r renunciare instancie et non hoc est actionem rei vendicationem ut p[ro] hoc q[uon]iam capitale actoru[m] habeas except[ionem] petit[oris] ut de h[oc] ut ff. e[odem] l. postq[uam] et l. n[on] solum. ff. si libertatis uba. et q[uod] ibi no[tatur] de libe. le. Iure a[u]t[em] d[omi]nii n[on] videor re nunciare ut dicimus in l. p[ro]bat, tertio q[ue]ro, utru[m] cum tu[m] de petitorio ad po[ssess]orium, debeam condempnari i[n] expen s[is] istis. q[uod] tangit spec[ulum] in ti. de ex pensis. ff. metu. v[idetu]r. quod sufficienti se pe titorio (et) f[acit] e[ni]m videt[ur] sic dicendu[m] quod eo casu quo p[ro] petitorio renunciet expresse vel tacite, q[uod] est, q[ua]m ista indi cia se n[on] c[om]parent, t[un]c sit c[on]dempna dus i[n] expensis q[ua]m tenio v[o]c[a]v[er]it ad iudiciu[m] ar. ff. de iud. l. eu[m] q[ue]m temere si n[on] no[n] renunciavit s[ed] post petito riu[m] p[ro]ponit possessoriu[m] i[n] casib[us] i[n] quib[us] admittit[ur] c[on]cursus eor[um] ut i[n]fra plene bit t[un]c credo q[uod] possessoriu[m] p[ro]ponit n[on] c[on]dempnat[ur] in expensis, s[ed] exper tabit[ur] finis utriusq[ue] cause, et in eu[m] lite faciat pena[m] n[on] mit[ti]t[ur] (et) i[n] hoc ultimo membro c[on]sonat ex. C. de iud. dic. l. iucti i. 2[o] q[uod] q[uod] sat[is] est p[ro]bab[i]le hoc enim n[on] tenie. Io. an. ex de ca[usa] poss. (et) p[ro]p[rietat]e. c. sup. i[n] p[rincipio] gl[os]a. videt[ur] ista[m]

lex vise ex vera, q[ui]a tu[n]c aliquid c[on]trariu[m] dominacionib[us], q[ui]a si nulla sit mentio de renunciatione n[on] videamus aliam lex. Ter cia lex est q[uod] hic p[ro]ponendo possessoriu[m] retinende videat[ur] tacite renunciare pe titorio iam p[ro]posito, et ideo possu[n]t ag[er]e Opp[onitu]r de l. iucti (et) l. ordinarii, et si[mi]li bus. s[olutio] in illis p[ro]hibet[ur] c[on]cursus peti torii (et) possessorii, hic n[on] n[on] c[on]cursus s[ed] iam renunciatur petitorio, q[uo]d a[u]t[em] n[on] re nunciatur p[ro]bat gl[os]a. sic ei qui pos sidet n[on] dat[ur] rei ven. ut insti. de act. s[ed] ei n[on] q[ui] et i[n] uti. poss. l. i. ff. interdictu[m] a[u]t[em] s[ed] ille qui agit inter dicto retinende d[icit] se possidere ut de ff. interd. q[ue]ro p[ro] q[ui]b[us] n[on] dicere se vendi care non l[icet]e et rei renunciare ar. ff. de c[on]diss. l. post diem, videndum est q[ue]ro utru[m] hoc sit veru[m], ad q[uod] dicitur a[u]t reus c[on]fitet[ur] agentem uti possidet possidere, et ista lex. est vera cu[m] p[ro]ponit gl[os]a. tu[n]c enim q[ui]a constat n[on] h[ab]e illud q[uod] apte petito, q[ue]ro ei sequi absolutio ab instantia ut insti. de p[er]p[etuis] et temp. act. ff. fi. et i[n] de solu. l. quod si n[on] reus negat, t[un]c n[on] p[otes]t actor ab eo repelli exceptione, q[uod] videat[ur] renunciare, nam assertio actoris nega ta p[ro]p[ter] reu[m] n[on] p[ro]dest reo, n[ec] ex ea pot[est] inferri q[uod] intat i[m]pugnare ut in C. ex eo. de re iu[dicata] l. vi. p[ro] hoc v[idetu]r c[asus] ff. de p[ro]bat. l. iii. de indebito ubi ille qui negavit so[lutionem] admittit[ur] p[ro]bare p[er] q[uo]d que p[ro]cessu resultabat ex actis, p[otes]t adiuste hoc q[uod] solet dici q[uod] quis n[on] p[otes]t ante h[abe]re pori[tione] negata ut insi[de] deposit[i]. ff. viii. d[icitur]. s[ed] supra p[ro]missa, et isto casu ista lex. n[on] procedit s[ed] isto casu differt petitoriu[m] i[n] eventu possessorii, ut ille qui succubuit i[n] possessorio p[ro]curatoris p[ro]babilis fungat[ur] ut l. ordinarii (et) l. iucti

Genero p[ro] declaratione hui[us] lex. et gl[os]a. utru[m] ille qui agit petitorio vi deat[ur] renunciare possessorio q[uod] h[ab]et (et) per q[ui]b[us] possessorio iudicio tex. hic videt[ur] dicere q[uod] n[on] i[n] c[on]trariu[m] facit q[ui]a agendo petitorio dico adversariu[m] possidere, et p[ro] q[ui]b[us] n[on] me, p[ro]p[ter] ea que dicta sunt gl[os]a. videt[ur] tenere, a[u]t quis s[c]it se possidere et n[on] renunciare p[ro]p[ri]u[m], a[u]t quis ignorat (et) t[un]c n[on] v[idetu]r possessioni renunciare ut no[tatur] i[n] uti poss. l. si duo insti. q[uod] credo veru[m], n[am] cu[m] simplex ini nacio non c[on]ciat, faciat ignorantes p[er]dere possessionem ut ff. de ap. no. inst. l. de pupillo. ff. meminisse, et l. i. ff. in q[ui]b[us], ubi no[tatur] mag[is] p[ro]ponito petitorii ubi expresse dico adversariu[m] possidere (et) per q[ui]b[us] me n[on], p[er]dat nec in eo qui se s[c]it possidere p[ro]p[ri]e ip[su]m, si v[er]o possidet

p̄ fm̄ uł colonū/ tūc agendo rei
ven· nō pdit possionez/ q̄ solo aīo
nō pōt pdr̄ nisi alīus ingrediat
ut ī· e· l· peregre· §· quibz/ Itē pēta
non si agit respēu pōnis eiusdez
q̄ scit se hr̄e/ secus si respēu alti9
uł detentaciōīs ut ł ī ulti· lec· et
istī duobus casibz pōt pcedē opi· 2
lec· de qua glo· hic facit mencōn
potes g° expedictis/ distingu° aut
ignorat se possidē/ et tūc aut per
aliū 2 idem aut p se 2 tūc aut agit
r° possionis q̄ hīt 2 nō· remaneare
ut· ff· idem est aut respēu altius
possionis/ uł dubitat· tūc dic ut ī·
in ulcia lec· et sic d3 intelli glo· in
ff· de acq̄· §· eque in glo· q̄ inci
pit hec· ūba 2 cū· Scdo q̄ro/ quo pt
cōtingē q̄ quis ignoret se possidē
dr̄ glo· hoc accidit in duobz casibus
cū p filiū uł fm̄ possidebat h° est
pbabile/ q̄ est tollerabił ignoran
cia ut ī· p socī· l· fi· ſo dic glo· cū
credēt adūsariū possidē· qui nō po
ssidebat/ Istud dm̄ pōt eē vm̄ ī re
mobili/ qn̄ ego credo adūsariū pos
sidere/ et ego possidebaz q̄ ipa di
ligenti īquisicōe ato recompassem
ut· ff· e· l· iij· §· nouia et ī· e· l· pe
gre inpri· al· ex quo credo adūsariū
possidere ondit° me oblitū esse mee
possionis/ ex qua oblivione pdit°
possio ut ī· e· l· si id· q̄ inpri· 2 l· nō·
2 ī· de usuc· l· fructuz· §· fundo/ ſ3 pre
dens ex° est mag° cōplurz ī hac l·
q̄ loq° de re ī mobili q̄ patz/ q̄ facit
mencōn de inuasōe uł possidet ind°
g° istaz lec· ita declaratz/ et invene
riz 2 utilez valde/ tū q̄ in se cōtinz
aliqd dñma cōīb cū dicat hic ī fi·
q̄ ignorauit se possidē/ io videa9
aliaz lec·

¶ Ccūta lec· est q̄ hic ca
ūit uti possidet/ nomine possionis
qlite/ p° q̄ cepit re vendicare ¶ ep·
de· l· ordinarī et· l· uelti· ſo· l· nō p
ossunt cōcurre petitorīz et possoī
iz retinende/ roe cōtrietat/ q̄ agē
do possōio petitorīo dicebat adūsa
riū possidere/ agendo possōio di
cebat se possidere q̄ eodez tpē
nō pōt eē/ ſ3 hic cessat cōtrietis ista
roe dūsitat° tpīs/ 2 io admittūtur
cōcursus petitorīj 2 possoīj ¶ Scdo o
ppō· q̄ si reus q̄tra quē agebatur·
rei ven· desijt possidere/ 2 possio
puenit ad actorez/ reus est absolue
dus ut· ff· de rei ven· l· si in aūt· §· 1·
et ī· de solut· l· quod/ 2 insti· de ppe
2 tempo· act· §· fi· ſo· ego intelligo
q̄ ł ī lec· illaz hic· qū· sup peti

torio deuenit ad actorez et hic reus
sit absoluendus de re ipa si dicat
ind°· ut facit° s° ina ppt fructibus et
ptibus/ et sup· de euic· ut· l· uiags et
ibi nō· ff· de rei ven· et· l· si a bone
fidei cōa pu· et ī· rem ra· ha· l· si s
ruis 2 ī hoc concurt hoc cāu pe
titoriū et possoriū retinende/ ſ3 q̄
eā cōtinz aliquid dñmacōīs hic
in se nā sit io videamus aliaz lec·

¶ Ccūta lec· est/ q̄ ego petitorīo
nūc ago possōio dūis respectibus
ut clare exemplificat glo· fin istaz
lec· tōe procedit plane/ q̄ p petitorīz
nō nō· remanatz possōio· epo· de
l· ineti· et· l· ordinarī/ ſo· petitoriūz
2 possoriū retinende nō concurūt
qn̄ r° eiusdez possionis agit° q̄ tūc
actor est sibi ipi cōtrius/ ſ3 qn̄ dūis
respectibz pponit°/ cessat cōtietas
2 pcedit sinł/ hic est casus ī· l· ina

¶ Bz cōtra hoc oppō· p rei ven· quis
cōsequit° possionez que est apud
adūsariū ut· ff· de rei ven· l· offm
Itē p inuasōem ubi possidet/ q̄ ī uibor
in civili/ cōsequor valez/ que ē pes
adūsariū ut nō ī hac glo· 2· ff· e·
l· clam possidere· §· qui admittas
/2 sic p utraq̄ iudiciū idem cōsequor
2 p quis cogor alterū eligere/ nec
admittit° cōcursus ut ī· de re· inf·
l· nemo ex his· §· quod timore
hmōi cōtra· ol· dr̄ fateor q̄ nō impe
dit° cōcursus roe cōtrietatis/ ſ3 bn̄ ipedi
t° roe simplicitatis/ q̄ p utraq̄ indi
ciū cōsequeret cā· ff· de l· 1· l· si
di· §· fi· Istud est cōtra mentē glo·
inoz· p̄· ista· l· esset ipcita ī ubis
et nō rebus/ tenendo hic ītellcm
ad solucōez cōtra dico/ q̄ pendet ex opi
nioīs doc· aut eīm teneat illaz opi·
q̄ accōe ad eandez rem cōpetentis ex
dūsa cā possit cumulari/ quā tenz
glo· in· l· edicta et d3 in· c· nullus
ptibus ex· de re· iur· li· vj· et tunc
opi· al· est fla omo/ ad· l· nō· §· q̄
¶ Bo q̄ ī loquit° qn̄ cōpetit plures
accōnes adidez ex eadem cā/ ſ3 hic
ex dūsa ad· l· fratri· §· fi· dico q̄ si tenē
l· insignitas nil facit uł respondē
ut d3 dr̄ in· c· nullus ī cāsione de vi·
et vi· ar· Si nō tenes aliaz opi· q̄
accōnes competentes ad idez ex di
uis cāis/ nō pnt cumulari/ q̄ tenet
pe· 2 cy· ut nō· in· l· edici· tūc hō p
instificacōm/ q̄ nō est vm̄ q̄ rei ven·
2 inuasōm hoc cāu cōpetit ad idez ita
p rei vendicacōm cōsequor pncā·
ut pnunciet rez meaz esse ut· ff·

de pau. l. pomp. §. sed et linis et de rei
ven. l. exclusio. §. i. et rei restitucio no
venit nisi actionis sed officio iudicis ut
l. officium. ff. de rei ven. quod officium hoc
tantum iudex si vult potest non exhibere/ ac
iudeat nec aliud remedium proficisse
p. per sententiam latam super possessorio/ decla
ratur me esse possessorem civiliter et propter hoc
debere in restitutum naturalem/ istud autem in
pcedit/ quia propter hoc probatur meam usucapi
onem non esse interruptam quod sola civilis
possessio inducat ut no. dy. per l. c. sine
possessione ex. de re iu. ii. h. vi. istud
autem non declaratur in sententia lata in petitorio
et sic ista duo iudicia ad diversa spec
tant/ et sic non duplicatur. no. ob. ¶ Circa
pdeclaracione istius loci quid sigurus qui
sunt petitorium simpliciter et propria posseso
rium simpliciter/ an iudeantur concernere rem
eiusdem possessionis an diversis respec
tibus/ et nam quod eodem respectu nam possessio
simpliciter plata intelli. de civili et na
tu ut ff. de phi. de. §. quod vulgo in l. ij.
de vi. et vi. ar. l. i. §. deiicit quod videtur quod
diversis respectibus. s. primum iudicium racione
naturalis possessionis/ secundum racione civilis/ nam
possessio simpliciter plata a vulgaribus
intelli. de nali detentacione ut no. ff.
de. v. ob. l. stip. ista. §. hoc quoque
si igitur in primo iudicio intelli. de na
li/ ergo in 2o de civili possessione/ ut cum
tamen contrarietatem debemus hac distinc
tione admittere ut in prima constitucione
C. §. quibus quod no. in l. scripture. C. de
fide instru. item ergo videtur quod primum iudicium
racione civilis sit racione naturalis nam verbum
simpliciter platum debet intelligi in eo tantum
qui habet suum effectum ut ff. de solu. l. sub
conditionibus/ sed civilis ipso est illa que
habet civilem effectum/ nam pat usucapionem
et fructuum acquisitionem ut no. ff. e. l. iij.
§. ex contrario/ et per dy. in dec. c. sine po
ssessione/ si ergo primum iudicium sumitur racione
civilis secundum erit racione naturalis/ quid dicemus
dicendum esse inspiciendum concurrentibus
si excius potest apponere ut puta si agit
dus contra eum que dicat fructuarium
vel emphiteotam petitorio et posso
rio intelligam petitorium intentatum
esse racione naturalis que est penes ad
versarium possessorium racione civilis que est pe
nes actorem ar. ff. loca. l. si uno. de
mo. iur. sed et si possessori. §. item si in
numero. ff. de v. obl. l. stip. ista. §. hyi
quod si extra enecti non ac/ tunc decla
rare ambiguitatem vel actorem inspiciendam
dat arbitrio et omnis declaracioni sta
dus/ ut ff. de iudi. l. siquis intentione
et quod ibi notatur ff. de v. obl. l. ut sti

pulantem. §. sticum quod si actor esset
mortuus declaracio heredum non contingeret
ut no. dicto. §. sticum et de rei ven.
l. pomp. solent si fructibus. §. si.
¶ Hiis igitur lectis sic extant ad inqui
rendum. §. accedamus quid et veniro in
dubium utrum petitorium et possessorium
possint eodem tempore intentari in hoc
sunt tres opi. una est Jo. et azo. qui
dicunt nullum possessorium concurrere cum
petitorio ut ff. de iudi. l. si de vi. et C.
de iudic. l. nulli. de rei ven. l. ordi
narii. C. quorum bo. l. si. de edic. divi
adri. tol. l. ij. Alia fuit opi. mar. qui
dixit petitorium et possessorium retinende
non concurrere racione contrarietatis/ cetera posso
ria concurrere/ cum in eis non sit contrarietas
ut ff. de vi. et vi. ar. l. i. in fine i. fi. et
hanc opi. approbat decretalis ex. de causa
poss. et proprietatis. c. pastoralis et glo.
secundum eam in decr. l. si de vi. ad. l. 19.
alt. unde ut l. nota. Tercia fuit opi.
pe. qui dicit quod unusquisque potest causam in ca
pite suo/ quod petitorium non concurreret
cum possessorio bonorum/ quod omne possessorium
possit cum petitorio intentari/ hoc pro
bat legibus et racionibus primo quia tunc
competunt quibus unam actionem elige qui
agitur adidem ut l. nemo ex his. §.
quorum ff. de re iu. sed possessio et proprie
tas sunt diversa ut uti poss. l. si duo
usu. ergo etc. 2o quia tunc non admittitur
concursus duorum actionum/ que absolutoria
lata in una parit exceptionem
rei iudicate in alia ff. de excep. l. iudi.
et l. iudicis sed hoc non est hic ut l.
et an eadem res ff. de excep. rei iudi.
ergo etc. 3o per hoc inducat l. nulli. C.
de iudi. ad. l. nulli et ad. l. ordinarii
et l. exitus. So. quod nulla necessitas
impedit cum cessat omnis regula impe
diens/ ut ff. probatum est/ sed ordo hic
bene impedit/ quia si vult uti quomodo po
ssessionis est quod prius declaret quis sit
possessor ex quo apparebit persona pe
titoris et rei/ et istam opi. dicit cy. esse
veram/ sicud ewangelium/ ut reperire
fecit in l. ordinarii ubi istam opi.
latius ponit/ in aut iu. istam opi.
pe. esse falsam sicud iudas scharioth
oth. nam non solum ordo/ sed et regula
impediens cumulacionem seu concursum
duorum actionum/ erit reperire inter peti
torium et possessorium tres enim sunt regule
impedientes/ prima/ si sunt contrarie.
2a si electione tollitur tercia si absolu
toria in prima lata parit exceptionem rei
iudi. in 2a ut plene no. per dy. in
c. nullus plibus et per cy. in l. edita
prima contrarietas adest/ cum possessorio pe

titorium et possessorium retinende eadem
ratione ut s. dictum est pluries/ secundo potest
adesse s. quod electe tollant ut no. extra
c. de cons. l. si. quod potest esse/ ponit exemplum
si possessio rei vendite factus sine possidere
videor renunciare possessioni et sic per
quos possessio retinende/ si in contestatione
ea/ ut plene dictum est supra in tertia lec. et
sic electe tollit. Tertia regula potest hec
licet non absolutoria lata in petitorio
pariat exceptionem rei iudicate in possessorio
in multis casibus ut plene dictum est s. in prima
lec. Item potest addi alia quarta impediens
s. quando per petitionem se actionibus indebite
actor se asserens ipse quod petebat in prima
lite in primo iudicio renunciatur/ nec
admittitur concursus ut ar. insti. de excep.
et tempore act. insti. quod potest accidere in pos
sessorio et petitorio ambabus est hic in hac
l. secundum tertiam lec. Item potest esse quinta
alia impediens. s. ratio duplicitatis quod
potest utrique actioni idem consequitur ut dictum
est s. eadem quarta lec. hui. l. Item et sex
ta regula impediens s. ratio ordinis
quod primo fateri/ at quo quod non solum ordo in
dicium sed et iniquus veritas propter iniuria re
gulas impedit concursum petitorii et posse
ssorii dico quod c. cum inter. et inc. et glossam
tertii et illam decretalem pastoralis con
firmatam/ supra utilitate/ tamen quod istud non
est sic indistincte intelligendum/ istud
examinandum putamus per septem continua
tiones/ prima quam unus et idem proponit
petitorium et possessorium/ secunda quando unus
et idem sit et simul proponit utrumque/
quarta quam unus primo petitorium alius et
possessorium/ quinta quam unus proponit possessorium
alius et petitorium/ sexta quam simul
et eodem tempore unus proponit petitorium
alius et possessorium. septima quam utrique
proponit petitorium et possessorium/ et ad
verte quod intelligo de possessorio et peti
torio respectu eiusdem rei/ si enim respectu diver
sarum rerum/ tunc sine dubio admittitur
concursus/ quod cessarent omnes regule
impedientes et hoc demum verum/ hic
demum casus signis proponerent interdictum
recuperande possessionis asserens se spoli
atum/ non possessorem cognoscere nisi super alia
spoliatione ut extra de ordi. cog. c. si. Item
adverte quod non curo utrum petitorium et po
ssessorium proponatur in eodem libello vel di
versis/ sed solum de hoc quod utrumque eodem tempore
possit super utroque procedi et de hoc inde
amus in quarum combinatione. ¶ Prima combi
natio est quam unus et idem proponit pro
petitorium et possessorium/ utrum admittitur
concursus et primo videamus quam possessorium
est adipiscende possessionis et dicitur aut pe
titorium et possessorium que proponantur

sic se habent quod electe tollantur/ que est in casu
l. si. c. de cons. et in no. et tunc solum
super primo procederet/ et sic non potest pro
ut dictum l. si. aut sic se non habent et tunc
aut non est cumulatum in casu super petitorio
et admittitur concursus secundum glossam in dicta l.
si. demum tunc cessaret omnis regula im
pediens/ aut est conclusum et tunc non
potest possessorium proponere nisi extra alternatim
iudicium iudicetur ut dictum c. pastoral. hoc
autem puto verum de equitate canonica na
lites litibus inceptantur ut ibi dicitur tex.
secundum vero iuris civilis rigorem/ hoc non puto
verum nisi in casu ut statim dicam/ per
dictam iuris obstare/ quod absolutoria lata
in primo pariat exceptionem rei iudica
te in secundo possessorio adipiscende ut no. dy.
in c. quam adipiscendi/ quo non de admitti
concursus obstante regula/ sed istud non
est verum simpliciter/ sed ita demum si reus
absolutus quod probavit se dominum ut dixi in
prima lec. propterea exceptio rei iudicate ita
obstat sicud exceptio dominii ut dicit dy. in
c. quam adipiscendi/ sed exceptio dominii op
posita agenti possessorio ita demum obstat
si probatur in continenti ut no. in glo. ul.
s. demum. nam quod super petitorio non sperare
tur summa in continenti propter hoc non debet di
fferri possessorium quod est momentaneum
et pariens petitorii preiudicium/ ar.
s. ad exhiben. l. iii. § idem/ unde dico
quod si esset conclusum in causa petitorii et
speraretur fieri absolutoria in continenti
non quod reus probasset se dominum/ non admit
titur proponi possessorium/ obstante regula
quod statim sperantur absolutoria que statim
pariat exceptionem rei iudicate/ et de canonica
dicta decretalis procederet secundum iuris rigorem
at procedit de equitate canonica. Item
videtur obstare quod combinatio tertia ratio
duplicitatis/ quod pulsus quod iudicium videtur
admitti idem petitorium/ sed videtur ut
dixi s. eadem quarta lec. at ratio non obsta
ret ut evidenter patet/ Secundo videamus
quam proponitur possessorium recuperande possessio
nis/ et dicitur quod admittitur concursus secundum opinionem
glo. et verum ut dicitur l. naturaliter s. si
l. de vi et vi ar./ nam cessant omnes re
gule impedientes nisi sit conclusum in pe
titorio de iure canonico ut dicitur c. pastoral.
sed tunc videtur obstare ratio ordinis/ nam
in interdicto/ quod quibus debeat omnes probationes
subire in petitorio/ aut enim verum est quod res
contra quem agitur possessorio recuperande
possidet viciose/ quod spoliavit et tunc talis
possessio eum non relevat ab onere probandi
sed eum in eum onus probandi ut c. de proba
l. in bonis/ aut non est verum/ et tunc eum

relevat et onus probandi incumbit actori ut C. de rei vendicatione l. fi. et sic nota quare ordinandi iudicium debeat primo cognosci super possessorio. Secundo autem actor cumulavit petitorium et possessorium sponte vult utrumque probare et procedunt dicta iudicia sine dubio. Tertio autem dico te non debere probare in petitorio cum reus possidebat violenter et tunc sine dubio suspenso petitorio procedetur super possessorio ut ab eo onus probandi incumbit. Casus est in dicta l. fi. et ff. de h. ca. l. liberis. ff. fi. alie autem regule non obstant. Tertio videamus quando proponitur possessorium retinende possessionis et dicitur autem ista actio proponitur ratione iuris in corporalibus ut servitutis quia possum pot eo petere interdictum retinende ut l. sicuti ff. aristo. et ff. si servi. vendicetur et nota in l. uti possidetis l. i. post prin. et hec hic non est impedimento regula concretata ita proponendo interdictum dico me esse in quasi possessione servitutis. Item confessoria datur ei qui est in quasi possessione ut ff. si servi. vendicetur l. et si forte ff. servendum et ff. si ususfructus pe. l. uti frui. ff. fi. unde non est sibi contrarius. Hoc igitur casu siquidem actor sponte vult incipere iudicium onus probationis subire certum est quod dicta iudicia procedebant cum nulla regula sit impedimento. Sed si actor pro possessionem quam habere se asserit nollet onus probandi relevari argumentum ea que nota ff. si ser. vendicetur l. sicuti ff. Sed si quereretur tunc necesse habes dicere debere prius iudicium super possessorio cognosci ratione ordinis ut ex hoc appareat cuius debeat onus probandi subire ut infra uti possidetis l. i. ff. hoc autem. Sed si non iudicia proponuntur ratione rei corporalis tunc autem proponitur duobus respectibus puta contra rei vendicationem ratione naturalis possessionis que est apud te postea ago uti possidetis ratione civilis vel contra te quod est apud me vel econtra rei vendicationem ratione detentationis ago uti possidetis ratione civilis et naturalis possessionis quod est apud me. Tunc ista duo iudicia concurrunt cum nulla regula sit impedimento ut hic secundum v. lec. et nota in ff. qui admittantur et hoc l. et c. et omnes. Si non proponuntur eodem respectu tunc autem dico possessionem cuius primo intento possessorium in quantum postea proposui petitorium et ista iudicia concurrunt casus est hic secundum iiii lec. quod intellige ut in dixi. Cum autem ago ratione possessionis quam dico me habuisse tempore intentati petitorii et tunc autem possidebam per me ipsum et sciebam me possidere et non poteram propterea intentare possessorium retinende quia intentando in aliquem petitorium videor renunciare possessioni quam habebam et per consequens possessorio quod in petitorio competit ut nota infra uti possidetis l. si duo. quanquam et hac glossa et dicit. ff. eadem iii lec. et sic est impedimento regula quod electio tollitur. Cum autem possidebam per alium vel ignorabam me possidere ita quod proponendo petitorium non videor renunciare possessioni secundum ea que dicta sunt et tunc si non propono possessorium retinende asserens me possidere bene possem proponere sed non procedetur simul super utroque iudicio. Cum autem reus confitetur me possidere et tunc videor tacite renunciare petitorio iam proposito casus est hic secundum iii lec. procedetur igitur solum super possessorio et si dicas ad quid cum reus confiteatur me possidere et tunc dico ad hoc quod fiat condemnatio in interesse quod tenuit est mea me non esse turbatum ut l. si duo in fi. infra uti possidetis. Si non reus me negat possidere et tunc non videor renunciasse petitorio secundum ea que dicta sunt in iii lec. non tamen potest procedi super utroque obstante regula concretata sed suspenso petitorio procedetur solum super possessorio et ita potest intelligi l. inciti et l. ordinarii et l. si de vi secundum intellectum glosse. Cum dicitur istud ultimum videtur inmaledictum in l. ordinarii et l. incivilem pendit eo etiam petitorium et possessorium ratione ordinis non ratione concretationis et ideo dicit textus ordinarium iuris est etc. et in l. inciti dicit ex hoc ordine etc. Secundo regula concretationis facit ne possint simul intentari vel simul procedi. Secundo regula ordinis facit ut possessorium precedat et sequatur petitorium ut loquitur dicta l. Item volo unum te scire in hac combinatione et in omnibus aliis quod ubicunque possessorium quod proponitur habet causam dominii tunc non concurrit cum petitorio obstante illa regula quod absolutoria lata in una parit exceptionem rei iudicate in alia ut ff. de interdic. l. ii. ff. quidam nunc videatis per quod rationes declaratur ista subtilis et obscura materia. Secunda combinatio est quando unus et idem primo proponit possessorium secundo petitorium et sic econtra ad primam et dicit autem possessorium primo proponitur sunt adipiscende possessionis et procedunt nisi electio tollatur ut ff. predicto dictum est in lectura autem cum absolutoria lata in primo sive possessorio non pariat exceptionem rei iudicate in secundo sive petitorio ut ff. de except. rei iudi. l. et an eadem. ff. fi. si non sunt possessorium recuperande tunc idem quod ff. quia concurrunt si actor vellet relevari ab onere probandi ut l. nulli ius et ff. dictum est. Sed non sunt possessorium retinende tunc autem ista duo iudicia

sit r.^li in^c i corpal. et idem q. b.
aut r.^li rei corpal. et tunc aut agit
diuersis respectibus. et concurrunt aut eodem
et tunc aut petitorium 2° loco intentatur
ratione possessionis quod dicit se post intentatum
possessorium perdidisse aut dicit se eam
perdidisse ante intentatum possessorium
primo tamen aut dicit se perdidisse ante lit.
cont. super possessorio et non retentatur pos
sessorio aut post lit. cont. et tunc precedit in
utroque iudicium ratio quia possessionem retine
de datur ei qui lit. cont. tempore possidebat
ut insti. de interdic. §. sed hodie et in tito
bi. l. i. secundo tamen proponendo petitorium
ut possessorio retentare per ea que dicta
sunt circa tertiam lec. ❡ Tertia combinatio
est qui unus simul et semel proponit utrumque
et in hac dic aut proponit petitorium
et possessorium adipiscende uel recuperan
de et idem quod b. per omnia aut petitorium
et possessorium retinende et tunc aut ratione
uniuersitatis incorporalis et idem quod b. aut rei
corporalis et tunc aut diuersis respectibus
et precedit aut eodem respectu et tunc
per ista concurrit impedit concursus et
per istam ordinis precedit possessorium ut
dictum est. b. ❡ Quarta combinatio est
qui unus primo petitorium alius 2° po
ssessorium proponit et siquidem proponit
possessorium recuperande ut actio que competit ne.
bi 2° quia me iudicio uim ui uel alio po
ssessorio recuperande et siquid agitur ra
tione violentie quod dicitur per susce
ptum iudicium super petitorio tibi illa
tam et potest hoc fieri ut C. finium regun.
l. si constiterit et precedit utrumque iudi
cium aut proponit iudicium recuperande
ratione violentie illate ante petitorium
propositum et tunc aut proponit diuersis
respectibus ut vendico quod detines
uel contra possides in possessorium et tetulas
quod dicis te spoliatum esse ratione sala
nali tunc illa iudicia precedunt ar. l. p.
l. 2^m v. lec. aut proponit eodem respectu et
tunc aut ante lit. cont. aut post primo
tamen potest proponi et solum super possessorio
precedit suspenso petitorio ratio quia ca
spoliationis est priuilegiata ut de ea an
te cognoscatur quod de proprietate cum spoliatus
cum omnia sit restituendus ut C. ad l.
iul. de vi. l. siquis ad se fundum et si
per vim uel alio modo. l. i. et ff. de vi
et vi ar. l. i. in prin. et hoc intelligo.
uerum etiam si reus in initio petitorium fuit
confessus se possidere cum cum lit. cont.
liceat penitere ut ff. de rei ven. l. is
qui se obtulit. Secundo tamen qui proponit
post lit. cont. super petitorio uel in peti
torio uidit se possidere et non potuit
agere possessorio recuperande quod esset sibi
contrarius. §. 2° et C. de fide instr. l. i. aut non
uidit quod non fuit interrogatus et tunc
potuit proponere possessorium recuperande
nec per hoc supersedebitur in petitorio nam
illa exceptio quod prius cognoscatur de
causa spoliationis est dilatoria et sic non
potest opponi post lit. cont. ut C. de ex
cep. l. fi. de proba. l. excep. et quibus sit
effectus huius iudicij quia ille qui conuenitur
petitorio non possidet ut fuit inter
rogatus ut ff. glo. nobilem j. de ex
cep. rei iudi. l. si ante §. i. est mo
uidendum quid si 2° proponit interdictum
adipiscende possessionis et dic aut istam
dictam proponit diuersis respectibus et
non est dubium quod precederet aut eodem
re.^li et tunc aut reus illud proponit an
te lit. cont. super petitorio et potest et in pe
titorio non precedet ratio quod reus pro
ponendo tale interdictum negat se possi
dere §. 2° et ff. de rei ven. l. fi. aut
reus proponat post lit. cont. et tunc aut
reus cum uidit se possidere quod non ut
b. dictum est ❡ Restat qui proponit inter
dictum retinende et dic aut proponit diu
ersis respectibus et precedit utrumque iudicium
item si reus agat interdicto uti possidetis
quod actor eum turbat et inquietat non
tamen se possidere contendit actor constat enim
quod per hoc sit intentatum uti poss. ut l. si
duo. §. ite videamus j. uti. poss. et no.
per glo. C. uti. poss. l. i. non enim video quid
repugnet quin ista iudicia precedunt a
agit reus uti possidetis respectu eiusdem
possessionis propria conuenit quod actor se
asserit possidere et tunc aut actor asserit
se possidere ea possessione quam habebat an
te intentatum possessorium uel petitorium et tunc
suspenso petitorio solum super possessorio
precedetur quod actor est sibi contrarius item
ratione ordinis item quod si uerum est actorem
possidere non esse reuincatum petitorio
ut hic 2^m iij. lec. aut asserit se possi
dere ratione sibi postea quesita et tunc potuit
utrumque iudicium procedere ar. supra. l. 2^m
eas lec. ❡ Quinta combinatio est qui
unus primo proponit possessorium alius 2° pe
titorium et sic econuerso ad precedentem et dic
si possessorium primo propositum fuit posse
ssorium recuperande et tunc aut petitorium
2° proponit primo agendi et non potest
quod ille intentando possessorium tacite
fatetur se possidere et non conuenit pe
titorio ut ff. de rei ven. l. fi. item quod ca
spoliationis est priuilegiata ut ante
de ea cognoscatur ut ff. §. si proponit
uel alio modo. l. i. ad. l. iul. de vi. l. si
quis ad se fundum et locum l. siquis

conductus aut proponitur primo exceptio spoliationis. et tunc aut ille qui agit possessorio vult an de illa exceptione spoliationis cognosci. & non cognoscet de dominio eadem ratione aut assentit quod super illa exceptione dum cognoscetur & cognoscet simul de utroque ut extra de restitutione spoliatorum c. i. licet enim sint ita connexa ut C. de pact. l. si quis in conscribendo, sed si possessorium primo intentatum est possessorium adipiscende, tunc aut petitorium secundo intentatur diversis iudicibus & potest aut eodem, & non potest quia ille qui proponit tale interdictum negat se possidere quod secundo ut dicta l. fi. nisi forte conveniret ratione personis postea quando. Si non possessorium pro proposito sint possessorium retinende, tunc aut iste qui secundo proponit petitorium agit diversorum et procedunt iudicia aut eodem primo & tunc prius cognoscet de possessione, non enim sibi generant ratione connexitatis & ratione ordinis & sic eo potest intelligi l. incti, tamen hoc enim cum eo super possessorio fiat, aut non iste qui secundo proponit petitorium non renunciare possessioni si quod primo se tunc allegabat ut B. dictum est, non iudex illum qui possessorio agit pronunciabit in possessione possessore nisi possideret vi clam vel precario.

Sexta combinatio est quando simul et eodem tempore unus proponit petitorium alius possessorium, et isto enim quod tunc sit possessorium sed de eo primo cognoscatur ita glo. C. de interdic. l. incti, quod tunc unus primo si proponit interdictum recuperande & alius petitorium. nam hic est connexitas cum unus asserit alium possidere, alius negat vi impeditur connexitatis & ratione ordinis, quod tunc spoliationis an omnia de titulo, item si proponit interdictum adipiscende subest connexitas et ordinis, item in interdicto retinende potest agi quod adversarius se possidere contendit subest connexitas & ordo. pertinentia nisi diversis diversis respectibus agerent tunc enim iudicia generant ut esset aliqua alia impediens

Septima et ultima combinatio est quando utrique proponit petitorium & possessorium quod asserit se possessorem & dominum, tunc secundo omnibus ratione connexitatis et ratione ordinis iudiciorum de procedendo possessorium ut ff. uti pos. l. i. § hoc autem & B. de iudi. l. inter litigatores & C. ad l. iuliam & in glo. tangit hanc combinationem, tangit etiam in l. incti per glo. expressius per Ia. de arre. Ex predictis remanet declarata ista materia, & patet quod opinio pre. non est vera patet in glo. in glo. l. incti que tangit istas combinationes, non dicit ex toto per hoc.

Ego quod vero in casibus in quibus dicta iudicia dixi non concurrere, sit necesse quod opponatur exceptio an si opponatur iudicia sint nulla vel saltim reus veniat absolvendus, ad quod dico quod dicta iudicia non conveniunt quacumque ratione ordinis vel placitoris & isto casu si non opponatur iudicia procedunt et valent ut B. de iudi. al. de emi. l. si maior principio § i. et ibi no. & eo no. C. com. divi. l. ii. et C. tex. extra de ordi. cog. c. cum dilectus, de quibus isto casu opponi exceptionem, quoniam non concurrunt quod absolutoria lata in uno parit exceptionem rei iudicate in alio et isto casu etiam debet opponi exceptio alias procedunt iudicia ut l. fundi & l. fi. ff. de excep. expressius C. ti. l. qualiter secundo & sequentibus glo. quandoque impedit connexitas quod ratione tollunt. et tunc aut ista duo iudicia proponuntur simul aut successive unum post aliud primo enim debet opponi alias procedunt iudicium tamen una ratione debet esset contentus ar. l. quoniam le. l. i. § que autem si enim econtrario contraria admittitur connexitas, ultroneam quam exceptionibus compensi qui ex taciturnitate presumit per hoc. C. de anima. excep. l. fi. & quod in non sic videtur intelligi quod C. com. de le. l. fi. in principio in primo casu, ubi dicit que debet cogi ad eligendum partem in limine, non secundo enim quando successive, sic non est necesse quod opponatur exceptio nam cum prius iudicium sint proximum ad secundum ad ista sunt ipso iure prelusis ut C. de codicil. l. fi. non in secundo sive actione ex post possit tamen opponere exceptionem fructu seu intentionibus, sit tamen cautus reus ut acta primi iudicii in secundo producat, nam acta etiam inter easdem partes non probant in alio iudicio nisi quando exhibitum ut l. cum ante ff. fi. C. de arbi. per hoc dicta l. qualiter ff. de excep. secundo & sequentibus lectura aliud dicendus sequitur ut iudex de suo suppleat quod est factum, quandoque impedit connexitas ratione connexitatis & dicitur aut connexitas in uno & eodem iudicio aut in diversis iudiciis seu instantiis, primo casu potest iudex ex officio suo repellere libellum ut l. i. B. de offi. asse. item etiam per se potest opponere & repellet actorem ut l. i. C. de fruct. & si fructus exceptio l. i. vel si per se vel iudex nichil diceret sed processum est super dicto libello continente connexitatem, tunc aut in processu connexitas continent connexitatem & sequitur absolutio contra partem non opponentem, ipse enim se excludit ut l. i. § sed si alius quam ag. sit ar. C. de fide. instru. l. scripture & ff. de re. iu. l. ubi repugnantia, si vero processus non continet connexitatem sed in eo unum partem connexorum elegit tunc valet processus

2 sup eo erit indicandu ar dec. l. ij.
§. ex aut. p. c̃s le iudicando ut. s.
dixi i loqut i act̃ q̃uis ut no glo.
in l. i. C. de sent. ar dec. l. fi. C. de ex
excep. 2 imputet sibi reus qui no
opposuit 2° cum qui q̃retas az exci
tis iudicijs seu instancijs hic aut
ista iudicia ictentant duob̃ ẗpibus
aut simul et eodez t̃pe pimo cau
dit quiqz sunt q̃ria q electõe tollit
et tuc est iudicare i illaz q. diffici
lem an tollant ipo iur. ul ope
excep. de quo p ey. C. de sen. l. i. i. v.
q. si dicas tolli ope exceptionis est
nec̃e q opponat excepcio si necess
ma hic est idem q. s. dixi i lpis q
elece tollit ut pz in dicta l. i. C. de
sent. 2 pot poni ex.ⁱ in hac mã ex
cum q eligendo petitorui pcludit
via ad possessoriu retinende ut s.
dictu est quãs q̃ria sic se hnt q no
tollit elece simpliciter s intentado
2.ⁱ iudiciu renunciat pimo ex.ⁱ s.
de uno. l. si filius pimo viso et hac
l. 2.ⁱ tenez lex. hic i pimo iudicio cu
ṽr renunciatuz dz opponi excepcio
que extracta renunciacõe quicum
ut C. de pact. l. pp̃ hi. s. delibe.
le. l. no solum §. si libacionis iber
ibi nota si nero intenta simul et
eodez t̃pe hic est iudicare i illa q. an
q̃ris impediat natiuitatis accionis
an solu exercitu si impedit natiuitas
q tz pe. C. de sent. l. i. in iij q. no
est nec̃e q opponat excepcio ex no
conpetit accio infr̃, ti dz i iudicio
pbari sup ea que dca sunt si nec
no impedit natiuitas sz so.ⁱ exer
ciciuz q ut tene glo. in dca l. i. C. de
sent. hic dz opponi excepcio q accoz
elidet al imputet sibi qui eaz no
opponit. C. sen. re. no pos. l. pep
tuas de pbac. l. excep. huius est q̃
hoc cum excep. oppone ¶ Certo quo
inquid i possessorio requirat lit. qt.
ul no ut ḷ. aucto abuite cu lit. qt.
possit pueniri ad diffinitiuaz sniaz glo.
tz q requirit lit. qt. C. si p vim uel
alio mo. l. Forma at. l. fi. in ultia
glo. gnl. decu. diffiniunt hac utilu
late. s. de iure. iusti. l. omb̃ 2 tenz
q̃im psuas rees quas. q. subiciaz
in iu. gnit male dic̃e 2 q̃ tex. et glo.
quas ipe no allat dic q̃° sic aut
iudiciu possoriuz no dicunt qt. etiaz
psonaz 2 no requirit lit. qt. ut C.
de edit. dini. adri. tol. l. fi. aut di
gnit qt. etiaz psonaz 2 hic regula
est q requirit lit. qt. hc pbat i iudi
cio retinende possessionis p tex. in ff.
de iudic. §. hodie 2 q. de iti. adu.

q. p. l. i. §. ainmg et i no in pima
glo. Item i iudicio adipiscande ut
l. quoz le. l. fi. insi. et i no i ultia
glo. Itẽ i iudicio recuperande i ultia
glo. in dca l. fi. C. si p vim ul alio
mo et ibi no 2 hoc ar.ⁱ ṽr forte
alibi glo. q. de vi et vi. ar. l. si fide
Itẽ i iudiciis exhibitoriis no. q. de
tab. exhibe. l. lam. §. si tribule ni
glo. que est sup ibo datuz ista
reta fallit in possione que dat
ex iudicio car bomano i cum hcat
inferius q̃stituat por ut no. s. ad
carbo. l. iij. §. inferiz tu i. iudiciu
ceteat sumariz ut l. iij. §. cie e. ti.
iu pot esse duplex pima fauore pu
pille ut l. i. §. 2 q̃ualit. s. de ven.
in poss. mit. 2ª q dicte ponis eo
modo sine aliquo iudicio pdit ad
nomente publicate nisi caueat ut
s. ad carbo. l. debonis. §. si. Itẽ ill.
q dt gnl. q reo q̃tunare deneniunt
ad diffinitiuaz iuaz hic no qt. e pmo
q̃. l. iij. §. pti. q. de li. ho. exhi. s q
vidit q ibi ideo q no potat hu
possio huius rei petite q libe ho
s istud nil est q ibi potat hu
illud q p intibus petebat. s. q hic
ho exhibeat et dimittat nisi di
cere liberu hoiez ibi no apparere s
illud est dimittare itez ect q glo.
l. fi. C. si p vim ul alio mo Item
q̃tra id qd no. s. de op. noui. l. si
pius i ultia glo. q est adiec 2 q not
ego insi. ut pos. insi. et ey. cum
pos. l. i. insi. qui dicat q reo q̃tia
te tuffert in eiz omnis plenari no
aut puenit ad diffinitiuaz theus
q̃° glo. inaz admonet gnl. Ridco
pimo dc ipe q in possessionis i mo
mentanea 2 ut q̃° 2° ut C. de sen.
auc. nisi bonorum to tm est q sit
iul ut no C. si de mome pos. l. i.
insi. pime glo. 2° pbat possio pdit
neq̃lia ut q. de usuc. l. fi. tuz. §. i.
et ibi no et insti. de iudic. §. quid
aut multo fortius exeotuaaaq
pondorat culpe ut s. ad l. aquil.
l. Itẽ si obstetrix Ridco i. magis
q̃tingit exobliuione que iudicat
depositu aum quã oxienstha ut
ibi no que io hic cessat Certo
pbat snia lata sup possorio equat
sine lite sup 2° appellacõe q hac
no lis ẽno puocaie ibi no hcat
puocare a pma possoy s sna ap
ellacõis pot dari lit no qt ut l.
fi. §. illud. C. de temp. ap. q̃ 2°

Ro illud io qr lis gt fuit in ca
principali ad qu contestacionem oia redu
cit p appellacionem ut C. de pena
l. ibi. de min p. ibi est expositio spa
li aie ut ibi dt tex. et glo. q. 1gl
ius cae / et sic facit pro nobis. Quod pro
bat qr procedit ca no litiga persona
ut C. qui le. pso. l. in omnibus
Quo defendunt fit no vicant et sit
nisi lite gt. Ro q 1° ca. no concludit
no enim sequitur ista ca lit unu spa
le / q° aliud / imo magis concludit q
cum ne duo spalia hebant ut C. de
dot. pmiss. l. i. / quto pbat i petito
no quo gtiaciz fit missio i posse
oez / et transfert possio lic ad hoc pa
opalit agit Ro illa possio de
facili gredit qr de facili recuperat
i. anni ut l. si quis emp. ff. ptt. C.
de pscr. xxx. an. sed dant est i po
ne cautionem / et si dicit post annum pat
iudicium magnum / dico illud pr
minimaz gtiaciaz ut statim dicam
Sexto pbat qr in contiaca ptes
procedit ad dnij translacionem ut ff. de
damp. infec. l. si finita. ff. ult. et l.
si ptoris officium impn ulto mens
ad translacionem ponis / Ro i pr minimaz
gtiaciaz qr patet gtra se in petitori
primum et fini deductiz nam et Spec. idez
fateor qr ex 2° decreto transfert possio
Vij° pbat in possoio adipiscende
p eum i. l. C. de edic. divi. adri. tol.
l. fi. Ro illud possorium no tollat
gtra etiam psonaz qr sit licitus gdit
tor ut dam est / Vij° pbat in possio
no recuperande / qr si lic in gstetisare
annos et inca ant recuperare
ut l. iij. ff. ca. uque q. de vi. et vi. ar.
ulto magis ca. iudica / Ro illud per
mitt pti incontinenti ca. liquet se
esse expulsum / iudica hoc eciaz pmit
tet si ibi liquerent / s licere no pot
nisi utraque pte pnte ut l. fi. C. si p
vim ut alio mo g. et ix° ide pbat
qr hoc gtingit in ca restitucionis i
integrum ut ff. de mino. l. in cause. ff.
ca. contra Ro inde qr dt ex C. si ut
se ab herede absti. ant. si omnis i ulta
q. et no obstat. X° pbat i possoio
retinende na possoia retinendedu
plica sunt / et in eis quilibet est actor
et reus ut i. de iudic. l. ij. in qua
l. si duo. ff. i. i. uti possi. s actore
absente pot ferri diffinitiva ut C.
quo et qu iudex ant qui semel ff.
etc. Video lic utriq dicat actor et
reus tn ille fungitur ptibz actoris q ibi
ad hoc qui primo ad iudicium provoca
uit ut ff. de iudic. l. inter / hoc ciudo

p eum / lit. gt. lis duo exta. s. absb
actoris et nemo rei no statim cum actor
proponit libellum / offert / et sic lis cop
sita est qui gt. et ista re ius volunt
qr eo absente posse ferri diffinitiva
ita dt pe. i. l. edicta in ulta. q. ff.
illa ant. lit loca in duplicabz iudi
ciis / soluim in eo qui primo ad iudicium
provocaverit libellum dando isto sunt
rees sive i effecti litigant pe lacaibus
ubis utri gito quo lpis tacibz quibz
procedit possorium et petitorium / ubi
dca iudicia. sunt eadez suia tuman
da / an no de eo primo iudicet de quo
prius gstat / decretiste dicunt qr eadez
suia deberent terminari / sive ab eo ab
eadez pronunciat ut ex. de cau. poss.
et ppta. c. cum dilectus sive unum iu
dicium ab uno / aliud ab alio ut ex.
de ordi. cog. c. cum dilectus / pe. et ge.
i. l. iudic. C. de iudic. iij. q. i. q. si ergo
ubi gsideret uidet teneri qr super
eo iudicio prius pronunciet de quo prius
constat / quid g° dicemus / breviter
dico / aut utrumque iudicium ab una pte
intentat / et tunc de iure no pot
iudex separatum pronunciare / nulla cum
est io impediens no solum ubi sunt
duo iudicia. s etiaz si esset unum iu
dicium huius plura capita ca. est. ff. de
iudi. l. no ideo impn. facit. ff. de mino.
l. etiaz. ff. exem qr no p dot. C. si ad
u. rem. iudi. l. i. discarpat ff. i hoc
ius ciuile actum / et hoc sentit glo.
ex. de cau. poss. et ppe. c. ij. Si vero
no petitorium proponit ab uno / possio
rium ab alio / tunc d eadez suia tma
ri et de iure / no pr uaz gnexionis
et connexionis ut l. i. inst. l. quo
sen. sine app. resci. solet dici in
ant. et gtra no. ff. de iudi. l. qui
prior / et ita loquitur c. cum dilectus de
ordi. cog. pdca vera i ea tam qui
possoio requirit lit. gt. / si no non
requirit s summarie procedit / tunc forte
no hit locum ura connexionis
sum ea q no p ey. in ant. gnt i un
q. qd dic no examino / Eius ant
sit effectus utriusque iudicii et qliter
fiat executio / dic ut i no p ey. cta.
l. iudic. iij. ij. q. qui quidez ad hoc
sat / pfee lo. et fuerunt uba pe. qr
tez lo. an. i dcs. c. pastoralis
eta si. Cauto et ultio qro / qd
de iuedict. exhibitorijs utz de
beant procedere petitoria iudicia / glo.
ius / eam dt q sic i inedict / deh.
et exhiben. tabulis / et sic itelligunt
quidaz decretalez pastoral. ff. attalez.

ut ibi no. ante fi. ma. glo. cete mis
bu intelligunt mitdem deli. cexli. nam
qtinz mse am pleg no g. pcedit q
pceduit/ s m eo totz ms fuit pce
dit z possionib utl. y. ff. quedaz
j. de mitchi/ s bu pot dia qz e ppa
torum alig intedicti. s. deli. de quad
ut j. deli. exli. l. mj. ff. i. illud uo q
loquit de mitdar de tabul. exlj. vuj
dicit q dz pcede adeo q si sup pos
toro hs sit qt/ cumphuis no polit
aiz intedicto ut j. de tabu. exlj. l. fi.

Pomp. refert Eo
mobit pdit possio abs
z no pot adqsita pabs
ho mne exceptio h. dicit
Cum quis admiculo
Cu utit accessione sui auctoris
utit cu sua cu suisqz viciis. h. d. Q
daz sut vicia psonalia. s. mala fi
des/ quedaz sut vicia realia ut j.
dicet z de realibz z psonalibz pt
pt loqui/ hoc pmisso ad euidecia
verio ad cauz z legit duobz modis
pmo ut dicat adminiculiz tu vult
qua sui auctoris qungi z ista dicc
batur ut dicat adminiculu eo ipso q
ht titulu ab eo z hoc pcedit sine
dubio i vicio reali/ pot ecia ite
lligi i vicio psonali z tene cotrariu
pmus lec. p. e glo. ibi ul pon. et
ibi itez posse poni z fm lec. ibi
ul pone/ oz q ponat in eo q ht
cau lucratiuaz/ ut pbat dicto ff. si
quis aut s no qpunt hic que
dt venditoris/ z sic est ca onero
sa p. alia roe no est bona/ q il
la exceptio pot opponi q auctorez
z successorem eius agentez/ et no
possidentem/ item fm aliaz lecti
pte posset poni/ loquit in successore
vniusali. qtra istaz tex. qui expresse
loquit i singulari g. pma i vicio
psonali z a i vicio reali/ Contra
pmaz op. j. de diu. z temp. pscp.
l. aut vicium. so. hic nolebat uti ac
cessione sui auctoris/ ibi no. Oppo.
in aut. ut sicut lat. ff. vm. q pot
ta. c. de pscp. lon. temp. aut ma
lefidei. so. glo. illa aut loquitur
i rebus i mobilibz/ i rebz uo mo
bilibz no recipit i mutabi/ pte aut.
loquit duo ignorante/ eo scire
uel est i mutabilz ut ibi pz/ item
loquit in pmo emptore/ qui emit
a male fidei possore/ s eius i eo
qui emeret ab eo pmo emptore
bone fidei/ z sic illa aut. istaz mat
determinat no corrupit. Oppo.
q omnis pscpto currit tpre. xxx. an.

ut l. sicut/ et ista glo. l. q de pone
viciosa sit accessio ad aliaz no vi
ciosaz pscribe longissimi tpis. xxx.
ul. xl. an. ibi no. maxi. hs g. z c. zh
indebit j. e. l. ff. si. mi. s i pscribe
x. ul. xx. an. no fieret accessio ulli
us q omo noceat successori vicium auc
toris ut l. cu heres. b. de diu. z tep.
pscp. so. i i vniusali successore hic in
singulari. Oppo de l. mia. C. e.
et l. sequit g. q antez j. ti. i. et
ff. q aut iusta. de usuc. so. ibi de vi
cio reali/ hic de psonali z sic qcedit
cu. j. lec. Queo g. an hic loqt
de vicio reali ul psonali/ et utruqz
pot intelli/ io azo ponit ut utat
adminiculo auctoris sui. s. i vicio pso
nali. Queo an ista vicia vi claz
ul precario sint vicia realia ul pso
nalia/ et glo. que est hic pnt dt
de vi. dt. q sunt tres violencie/ va
est expulsiua ul ablatiua z ista
est realis compulsiua e psoalis
iusta. de usuc. ff. q aut z. l. seqt
ff. q aut. j. ti. i. z. C. q ne. ca. l. mj.
dic ut ibi Queo quid de qui no
lencia ut. l. qqrebat. C. vm. vi. et
dicaz q de clandestina Queo
quid de clandestina z retita glo.
s de possione clandestina z rea
ta glo. t hec m. l. quare. ff. i. p. ti.
i. et iusta de usuc. ff. qui aut ad
reb. q no est viciu reale fuit i.
q no. m. l. qqrebat. C. vm. vi. p hac
fuit illud hz videat fuite i q
vm z no fuat/ q no. j. ti. i. l. seqt
ff. itez si compaueris/ hoc idez tz
glo. que est m. l. mia. C. e. Queo
an possio pcaria sit viciosa vicio
reali/ z vide q sic p hunc tex. glo
dicit qtrariu indebit m. ff. si is qui
pcario. j. e. l. z dy. z cy. referunt
m. l. mia. C. e. q pcaria dicat iusta
donec anmus dni adest/ s postq
apit no hre dni volutatez/ qz reuo
cat sciens ut j. de pcario. l. fi. ff. i.
vm si ille qui possz dz nalr pcario
volens restituere pciat ne cauli
z tulpit ad se ut i. ff. qui admini
nab et tuc violencia illa esset re
al/ qz vere violencia est/ s si pcarius
heat anulez z malez hs pcario no
lens restituere no est viciu reale
s psonale/ qz tal possio est silis
poi creditoris. ut j. e. l. ff. si is qui
pcario s si creditor no vult resti
tuere z i iuste vendit no est viciu
reale in re i mobili sme mobili
posse qmitte furtu z tuc esset res
viciosa pp furtu/ at no ut. C. si de
ven. pi. l. i. et q i no. qro ntn

vicium litigiosi sit reale / et dic q
non · ut · l · i · C · de litigiosi sit reale
/ et dic q no ut · l · i · C · de pscrip · lon
tep · et · l · micia · C · e · ¶ Item eo
quod in re pupilli vel fisci vel i fu
do dotali / dicit q realia ut · l ·
bone fidei · ff · ti · i · q tisenti i sing
ularem succ. facit · p · ti · i · l · a
vii · et ca hoc dic ut · p · ti · i · l · se
ff · divi / Expedict collige distinctionem
extra / aut sunt vicia realia vel q
/ aut psonalia / si de psonalibus aut
obliq. vniusali / aut singli / si sin
gulari aut utitur adminiculo auctoris
aut non / si utitur aut quo ad psciptam
longi temporis aut quo ad psciptam
xxx · an · ut ex predictis patet ·

¶ **P · queritur si cuius homines**

Emptor utitur accessione vendi
toris / et venditor emptoris sua re
dibitione hoc dicit · cap · extra glo ·
de · l · si ante · ff · si · p · de excep · rei
iudicate so · ut i glo · no · Bar

¶ **Liber homo vel alienus**

Non utitur quibus accessione eius
a quo causam non habet h · d · ad eundem
or bi inueis primitte q lib vel
alienus servus non qrit possessionem
rem vel operam / nisi pone q liber
ho vel servus bona fide possessus
quesivit aliqd ex re vel operam
ex quo sibi vel dno quesivit pprie
tatem ponens vero q sunt poti / nisi
ille possessor illam rem restituit tamque
suam cu absisto pore lib vel dns non
habeat cum no pot uti accessione sui
toris h · d · ¶ Oppo · et vi q etiam
possessores no qrunt possessionem ex re
vel opam suam ut · l · i · ff · si p · ponis ·
e · so · quesivit / q animo possit
sicud eius ex meo ut · l · si me in va
cuam · p · C · ¶ Oppo · p · C · l · ff · si in
stit · so ut ibi · Bartholus doc ·

¶ **Quesitum** · Expone non
continuata non dat accessio · h · d ·
¶ Oppo · alia causa est emptoris q heredis
ut · l · cum miciu · p · de edi · et tomp ·
pscrip · contra · l · cum heres · C · ti · so · q
ad alia loquitur ibi ¶ Tercio si heres
fuit male fidei defunctus bone
an noceat / glo · hic q no / secus
in emptore ut hic i glo · 2 pbatur
p · C · l · heres imp. sed contra · ff · ti · i · l ·
quatuor · ff · i · § ibi loquitur quo ad ac
quisicionem fructuum / hic quo ad psciptam

¶ **Non autem** · lege i glo ·

ni · mortis / primo no applaudet lic
nisi dicas eos illa dicit incerta
que sunt actoris sui / 2 lec · non
procedit / q no diversificat ponens
s l qualitatem poris / tantum lec · qui
dam tenent / sed contra · l · quas allat
loquitur / q quibus desinit posside
pmortem hic nullatas cum 2 c ut
p · ti · i · l · captam / glo · d · q qui
desijt possidere i vita et io sic
i vita · q no daret accessio defu
to / sic nec heredi ut · p · ti · i · l · nihil
nisi diceres q desijt possidere
eo modo quo dr in · ff · si is qui pro
no / vel q dedit pignori 2 ¶ Sed
glo · quid in venditore / qui ponens
no pedit / cum ad alium no pvenit 2
pcepta sunt contra emptorem / an pdest
emptori / et glo · d · q sic 2 male et
contra · l · nihil · p · ti · i · dic ut dixi · B · p ·

¶ **In dote quoque** · Item
uxore rem dotalem possideat maritus
vel uxor / glo · d · q h est casus q
uir possideat no iuri probanti
uir possidet / q nisi sit corpore q
usucapit / et sibi datur accessio ut
hic et usucapio ex sola anni pcedit
ut · l · i · ff · p sum · C · dici pte i · ff ·
exquo / et ibi glo · sed 2 idem tenz
in · l · fundum · ff · si fundus · C · q
sit · eo · s uidetur i casus q uir est
dns 2 non uir / et videtur hoc modo
eo casu quo tradicio facta cum dno
opatur usucapiendi condicionem / eo casu
sicut adeo opatur dominium translacionem ut
l · clamans · C · de condicio · emp · et p ·
ff · si missio · s hic differt cum mulier
no dicat usucapiendi condicio q si
dicat / differt i unum dominium / Sed
glo · quid si malam fidem habebat
et dic ut glo · 2 ius ista ipsam q uir
pot usucape spacio longi temporis
cum no utitur adminiculo sui auctoris
ut dixi in · ff · cum quibus · C · e · habet
secus hodie ut ibi dixi q psciptam
completa tenetur uir restituere rem
mulieri et sic sibi pdesset ut · C ·
de dona cum mortis · l · si aliena
et · C · so · ma · l · si alienam 2 i extra
sub expsibus / s si res rediret ad
mulierem cum psciptam completam
2 durabit mala fides / no daret
ei accessio ad psciptam longi temporis
s ad psciptam longissimi temporis sic
ut p · C · l · ff · si · et i nota dixi i · ff ·
cum quibus · Bar · legum doctor ·

¶ **Si is qui pretio** ·

Eius qui anobis precario possidet
datur nobis accessio ressesso precario
h. d. Oppo. quod non sit accessio sed contra
possessio/ cum ille qui concedit precario retra
cinctus ut. j. de precario. l. 2. habere. ff. cum
so. hic fuit actum quod utique differtur.
Oppo. quod ex causa penae non sit
accessio/ quia est viciosa ut. B. e. l. ff. cum
quis. so. non est viciosa domini durat
voluntas/ sed ex ignorantia ut ibi dixi.
Oppo. et videtur quod hic cessat accessio
quod sit sui intrinseco et forma/ quod
ut in glo. que dat tres so. prima non
placet quod si cessaret non daretur acces
sio ut de ca. l. sic/ 2a so. est vera quod te
mentis/ quod ille qui precario possidet
cinctus et validiter equiparatur creditori
possidenti/ quod facit ad id quod dixi. B. e.
l. ff. cum quis/ Tertia so. dicatur ut om
nibus expositionibus 2 c/ sed dicet per hoc non
video quod ante oppositionem nisi diceres
quod ille emptor medio tempore complevit
usucapionem/ 2 tunc bene sequitur allatum
in glo. B. de condi. inde. l. indebiti
ff. et si potest et de do. an. mor.
l. sicut/ sed hoc non videtur bona/ quod
precario possidens non potest complere usucapi
onem ut lex nisi diceres quod computatur eam
ei a quo habet precario/ et sic est idem cum
precedenti/ vel dicit quod in emptore hoc est
speciale/ quod licet sibi sit tradita precario
habet primeva traditione ut. B. de act.
emp. l. ut. ff. possessionem et ideo tunc
prescribit/ et datur accessio/ tene 2am
2 quod hic dicit tex. quod non utitur accessione
2 c/ dicit. s. quo ad sui quomodo Causa
an durante precario 2 c/ dicit ut in glo.
Causa utrum ille qui concessit precario
omnem penam possit queri rei ve.
et dicit ut in glo. quod non/ 2 e casibus
j. ti. j. l. sed nonne/ Causa num
qui tamen contra possidet/ possit querere
rei ven. 2 glo. dicit quod sic/ tamen habet
in. l. cuiusque. ff. j. denique et ad exhi
ben. l. iij. ff. si. et glo. super rem. B.
de rei. ven. 2 glo. in. l. ij. C. ubi in rem
act. et ibi per glo. 2 tu. prima glo. habet
quod ille qui possidet contra vel nati
vel detinet/ potest querere rei ven.
Causa non cum sententia lata contra eum qui ci
bet possidet prejudicet ei qui natu
possidet/ glo. quod non ut de ab. l. probat
sed cum sententia et executio facta contra colo
num noceat domino/ ut eum pene preiudicet
dicit ut. l. pres. ff. quibus. j. c. Bar.

Ex facto quesitum: ex vi ca
sa pene non datur accessio h. d. Bar.

Si mihi inductus. iste
ff. est valde solepnis 2 subtilis

habet in tex. final. 2 breviter h. d. 2us
versus lec. auctoritas iudicantis
facit ut eius rei que non restituitur
ut mea differatur usucapiendi condicio.
h. d. oppo. et videtur quod si res in resti
tuatur non datur accessio ex persona
restituentis ut. B. e. l. ff. lib. ho. glo.
hic 2 in dat plures so. ex quibus
colligitur varietas littere/ prima
so. que ibi ponitur est quod hic actio
personalis est restituta sed/ in contra
ab 2 2us hoc non habet scriptum hic
per. l. non so.us ff. ubi. j. h. j. 2 ideo
est/ quod non datur accessio ei qui non
habet causam restituende ut pretoria istam
l. et sic cum egit personali hic habet
causam restituende, alia lec. et quod agit
personali vel actione in publiciana
de quibus j. dicetur vel dic quod si reali
egit 2 hoc operatur hec auctoritas iu
dicis restitutione iubentis et ista est vera
Et ad istam oppo. quod si egit reali
2 obtinuit/ ergo erat dominus ut. B. de
rei ven. l. in rem/ 2 sic non prescribit
fruges ergo queritur de accessione. so.
dic quod non erat dominus in veritate ipse
agentis/ licet obtinuit/ et cetera restitu
ens ut j. videbitur/ Item oppo. quod in q.
bus casibus dominus non differt dominium in illis
non dominus non differt usucapiendi condi
tionem ut. l. clausula. B. de contra. emp. sed
hic dominus non differt dominium ut. l. iij. ff.
sublatis. B. de condi. ob. tur. ergo non dominus
non differt usucapiendi conditionem/ re
dit glo. quod illa regula fallit in princi
pio et in alijs eadem non fallit hic
sed id non est verum quod illa ratio que est in
distantie dominij quare illud prohibetur
differri/ est ne pauperiores efficiantur
sed ut in viro et uxore. non. in de a. l.
si in villa ratio non habet locum in re aliena
vel vendita/ et ideo eadem ratio non est
in distantie conditionis usucapiendi
2 ideo ibi fallit sed hic in utroque eadem
ratio est/ dic ergo quod illud operatur auctoritas
rei indicante ut probatur in. l. iij. ff. idem
quod pot. B. de re. eorum 2. l. iij. inst. B. de
pen. 2 ista est vera. Et non obstat. l. iij.
ff. sublatis/ quod ibi differebatur sine
auctoritate iudicis/ dicit ne videtur ista glo. pe. de
terminavit contra istam glo. ut refert Cy.
in. l. j. C. contra. utrum. iudi. sed illa glo. dicit
ut quod dicat pe. est casus. B. de sta.
h. l. statu. lib. accedentes in fine et l. stati
liber. ff. j. 2 non glo. inst. de offi. iudi.
inst. et. l. sunt et alie inst. B. de publica
hoc est probatur per. l. si pecuniam. j. ti. j.
ubi est casus 2 ibi dicitur/ videamus
ergo quid operatur auctoritas iudicis/ Et primo
operatur quod licet res in restituatur

ut mea/ differt in re dum3/ ut s. pro
batu3 est/ licet secus esset at 2o opa
ut eadem re si restituens no e dub
differat usucapiendi gdicom ut hic
3o opat qr licet ille cui fca est resti
tutio/ no sit bone fidei/ tn eius possio
dr iniusta ut l. gnialt. s. de nova. dixi
s. de dap. i fec. l. si finita. ff. si debet
tigalibus/ qrto opa qr lz ille cui resti
tuit no heat tam acrestitutu/ s ab
alio tn pot pati ut accessio ex psona
restituent ut hic/ secus esse al ut s.
e. l. ff. si lib homo/ qnto opa qr heat
possio restituet fuit viciosa/ 2 sit ex
eadem no fieret accessio/ tn p medie
auctore fiet ut hic 2. s. px. ff. gtinua
do istos. ff. simil. et qr hic fit mentio
v. qr. ff. s ete iste quibus 2 tribus tamen
no plas qr 9 cum. i. pempti l. qui
fundus. ff. qui bona fide/ remanet
9o spalitas i pmis tbus. s. qr differ
res dum3 si est eis dub/ et usucapien
di gdicom/ si no eis dub 2 utitur acce
ssione tua/ si tn tu eis bone fidei et ce
esso 2 sit in hoc ff. est ¶ Queo qd
si agi publiciana et obtinui gtra te/ s
si eis dub differt i re dum3 2 si no differt
usucapiendi gdico/ et id 3 glo. dn dit
qr agit publiciana iste possio tua ac
cedit p9m mee/ lz ab eo no heo/ 3
hoc vult iste. ff. s qr dixi dum3 differt
/ quo est cui quis agit publiciana no
dicat se dum ut ff. alie iusta de cont
l. i. s. de publie/ 2 hic dr qr differt dum3
si agit publiciana 2 ei restituat s su
stineam9 glo. pdictam. l. statu libera
ff. quibus/ ubi agit petitoriu hrd/ 2 no
dr se dum ut l. 2 no tm. s. de petit hre
2 si restitutus ei/ et eis dub/ differs i
me dum3 ut dca. l. statu liber i fi. s3 ad
gtru facit qr qui agit publiciana no
dr se dum/ ut tn dr se no dum/ qr si
diceret se no dum no hret bona fide3
/ qr tunc no pscriberet/ 2 p quibus no heat
locum publiciana ut l. eiz qui. s. de pu
blic/ ¶ Queo argo tributoria/ an si eis
dub differs i me dum3 si no eis dub
usucapiendi gdicom 2 glo. inde dicit
hic qr sic/ s scias qr tributoria e gnialis
actio ut l. i. s. de tribut/ et pmo am
bo dr glo. qr si ego gnial ad dum3
si heres 2 pmo ponez tamq gtra ob
ligatu3/ secus si ea tributoria quendam
ponez advocant ut l. ii. s. de trib. qr tunc
no pindicaret sibi i petitorio ut l. ea
dem inf. i. de excep. rei iudi. no differt
usuc/ s possio restituet/ si eet bone
fidei 2 habilis ad usucapiendu acced
eret ei cui fca esset restitutio/ s ille
aliude habeat titulu et tam usucapie
di/ 2 hoc no intelligit hic/ qro quid
si ego rei vendi. 2 res fuit m restitu
ta/ et lz loca3 qr dixi ¶ Quid si agens

succubuit/ qr reus queritur9 obtinuit
an si agens erat dub/ dum3 differat
i conventum/ non dico hic tex. et glo.
est i. l. except. i. de excep. rei iudi. i fi. h.

¶ **Sed et legatario**/ lega
tario dat accessio ex psona defuncti
2 ex psona hrd h. d. et hoc i legato
gditionali pcedit sine dubio/ sz i puro
no ita gtra. qr legatarius ht cam a de
functo/ no ab hrde. i. de furt/ l. actio/ g
expone hrdibus no dz fieri accessio/ s qr
hrs est eadem psona cu defuncto id hoc
est secus in gtrio Bartholus doctor.

¶ **P. nec vicose**/ Quo utrum
ad pscriptionem longi tpis. fiat accessio de
psone viciosa ad alia3 2 glo. 3 qr sic/
et idem tenet s. e. l. cu quis ex pdictis
colligo distinctionem quilz dat accessio
sic/ aut qui vult accessionem nullo mo
possidz ut pse ut palam/ 2 tunc no het
accessionez ut s. px. ff. aut possidet
iniustu3 palam/ et tunc ht accessionez
sed si possideret pse ut. s. e. l. s. sed
qui pario/ et ibi no/ aut possidz pse
2 tunc aut eius possio e iniusta 2 nul
lam ht accessione ut hic nisi forte
ad pscp. xxx. an. ut dam est/ aut e
iusta/ et tunc aut vult uti accessioe
eius a quo cam no hnit/ 2 no pstimi
tu mediat auctore fuit fca restitutio ut.
ff. si lib et. ff. si iusti/ aut a quo cam
ht/ tunc aut pmo meo tpre fuit possa
palam 2 no pot ut ff. qrbz/ fallit in
hrde ut. ff. s3 2 legatario/ aut fuit
possio gtinua et tunc aut possio auc
tor erat viciosa aut no/ pmo cau
ad pscriptionem xxx. an. aut quo ad alia3
2o tm pcedit sine dubio ut pbatur
istam. l. pm ea que. s. dixi/ qrqr facta
e ad pscriptionem xxx. an intelligatis
demu tunc cu qr ex male fidei por
pscribit illo tpre/ secus demu tam tco
fm qr nullo mo pscribit male fidei por
ut ex de pscp. c. fi. 2 de re. iur. c. por.
li. vi. no dat accessio ex tali viciosa pone
/ item queo/ si possio est gtinuata
quid si pbat possio auctor viii. a
noru 2 mea duoru ut tam anorum
dr aliquid si sit gtinuata ut no dubi
dubio pstimit gtinuata ut dicit i. h.
i. l. celsus. Bartholus legum doctor.

¶ **S**i **filius fil. vel ser**
possimus uti accessione fic
ti auctoris h. d. qr pat dubi
pupillus sunt auctores ficti qr ipi
ne no vendunt Bartholus doctor le.

Rem que nobis red
subtilite pdimus ponez ius
is qui est i ura ptate sub

ripuit. h. d. lxx. compat rem ee sub
tractam furto et vi subreptam. Certo
vero licean pre mobili subtracta vi. ar
quod videlicet possessionem vel pre subtracta fur
to, et glo. d. quod non, punto glo. bndi
ctione quod alique videlicet precauenda re
mobili non teneretur et sic voluit intelli
gere glo. a. teneatur bii honorum vt hec bon.
et glo. in l. et io. ff. necnon in b. de
odi. fur. a. glo. que crederet actionem
in factum vel officium iudicis ut l. non tm. b.
de petit. hi. glo. in inferet ista reme
dia in l. manifestissimi. ff. b. in 2. a
c. de furt. quare dic, quod pro natura
pone rei mobilis ille qui hec in bis re
ut editor. et hic hic locum gdicio indebiti ut.
l. et ideo. ff. necnon in b. j. de condi fur.
quod ille nullum ius hic in re et hic aut
ille priuatus possidebat et hic gdicionem
ethechiam ut b. de ethec. l. ij. vel gdicionem
ex l. si colon. c. de agri. et censi. quod
gdicionem indebiti ut l. indebiti. ff. b. in
iunis de gdi. inde. quod ille qui credit
apone solum detentatorem hic ut gmo
datus et depositum, et ista hic actionem
in factum vel officium iudicis ut l. non tm.
b. depetit. hi. l. manifestissimi. ff.
b. in in fa. c. de furt. pro hoc facit quod
legitur in l. acquisitus in fi. b. de donat.
et ista sunt cotidiana, quia perdidisti
librum tuum et ergo heres probare dominium est
tibi difficile heres qualiter agebis quod me
et dixi tibi certe vero quod predicta sunt vera
quando possessio rei peruenit ad alium a ui
cio, sed possessio postea adue sine vicio
peruenit ut quia emi an heres ab aliquo pro
ffororum quod me, et glo. facit hic. q. in l.
l. incivile. c. de furtis. et vt. tenie
quod sic, p. l. si colon. c. de agr. et censi. sed
illa incipit facit, quia loquitur de pone
viciosa quid ergo si non est viciosa pro
in. c. sepe. ex. de resti. spo. et glo. ita
quod conditionem exem rei intersancte
hic ad recuperandum, in ius quod gtra glo.
et dam primo. hereditatem l. in l. sin aut.
ff. i. de publici. et volendo sustinere glo.
et. et primo. dico quod lo. qui hic ponem
et titulum ab auctore vicioso, et res
erat viciosa, et pro hoc facit in arg. aut.
malefidei. c. de pscrip. lon. tep. quia si
non pscribit, sic nec publiciana hic
et io. possessor prior pfertur, da istam pe
tentiam, possedi istum librum semel. arguo
gtra te rei. ven. et facias sic ponam
dico quod possedi tali tempore talem librum
et quod hic in incepi posside in nullius
bonis erat ille liber, et etiam quod appe
hesionem meam, et sic probando probo do
minium pro tempore quo est quod in nullius bonis
est occupanti gcedit dominium, gcessu
ut b. e. l. nupti. et idem potest dicere

de rebus immobilibus ut in l. qz, sed dicas tu
quo potest probari rem in nullius bonis esse
Tu quedam sunt in quibus certum qualita
te probatur, ut quia lapilli inuenti in litore
maris vel insula in mari nata fore et
sita ut b. e. l. nupti. et b. h. i. l. ij.
et l. adeo. ff. insula, quedam sunt
in quibus requirit rei nia ut erte domus
sunt saltum edificant, fundi qui sunt
in territoriis, ciuitatis qui fuerunt
antiquitus silua aralia mansueta que
saltem nata sunt ex animalibus alique
sterum spes quod fera hominis pdiicant in esse
saltem sunt specificanit, ut l. adeo. ff.
in quib. b. h. i. In his vero quod eo ipso
quod meum non est debeo cedere ee alienum
et sic non potest probari in nullius bonis ee
ut c. unde vi. l. fi. so. si res est hi
batur nec desaeah probat eo ipso quod res
vacabit hereuno, vel vacabit per appre
sionem, psunt hic ita predicta agnuo
duo ut c. de omni agro. def. l. qui
agros li. xi. quod non. bn. bi queris qui
es de prouisio, ubi oia predicta sunt fun
dabulia cons, sed ut in pedibus gmuni
calibus ut l. omnes. c. sine cen. uel
reli. si non predicta non sunt fundaria nt
est itariis pytahaz vel sunt alie res
mobiles de quibus. b. dixi, satis
puto sufficere quod officio iudicis sunt
bamunita, quod quicunque vult dice tales
rem fuisse suam antequam ab alio possi
deretur gpeat et nullo gparente in certis
finibus assignatis, satis puto gstituere
in nullius bonis fuisse ar. l. locare. c. de
omni agro deser. et c. de cens. pnis. l.
si eo tempore, si non posset probari quod ali
quis dominus fuisset pderelicto esset
expedictum ut pdelictis. l. i. ij. et fi. et
l. de hoc dicit Bar. legum doctor.

Quod uxor uiro
pro. l. pdona. l. i. ff. sinnr.
so. i. rem alienam possidet
opp. de. l. fruc. b. de usu. so. ut in glo.

Si quis vi. Interiere po
tes pone
nam p. l. quod si in cham. ff.
int. b. de petit. li. oppo.
de l. naht. j. ti. i. so. glo. et vide que
incipit quo adam et dagma etc.

Ordo int dominium et poss.
hic est casus qui tota die allabi
tur et bii et singulari est hoc dicat. Non potest
quis dominus predictus dominium ponere retenta
specialis inspone h. d. intex. ibi non vult
se vult ponere retinere et hoc gstat ibi
desiunt possidere et hic dominium non perdit
ut j. de so. l. quis sunt. oppo. j. pderelict.
l. i. et ij. so. una est quod ibi recessit

de possessione hic non. hec verba: ulterius querit
possessione dico et constitutus in animo quod nolo
esse dominus, an perdam possessionem; et isto. tex.
hic quod non, et non sed principale non cessat
solum et continuatur et dominus corp. per l.
illud ff. de acqui. pos. hic non obstat ista
l. quia hic constabat eum nolle tenere
possessionem; non obstant alia contraria, quia ibi
nullo modo poterat valere principale
hic sic. quid nunc, quod hic dicitur sit verum
in omni possessione, ut in illa quam retineo
animo meo et corpore alieno, et tunc
illam non possum perdere solo animo, ut
l. peregre ff. quibus modis, quod dicunt ibi
dictum j. l. pe. in prin. Secundo quod sit dominium
et potest appellari largissime pro omni
incorporali, ut hec dominium huius obliga
tionibus et usufructibus, et vide glo. in qua
incipit [illegible] et de hoc in tex. in l. si
ususfr. pet. ff. de usufr. usufr. alterius in pri
ma glo. et isto modo non accipio hic
proprie dominium cadit in rebus corporali
bus, et hoc modo lo. ti. de acqui. re.
do. et inst. primo ponit de rerum di.
postea ponit de servitu. ut de usufr.
et de usu et ha. ut videat quod aliud
sit dominium in rebus corporalibus quam in
corporalibus; quid ergo est dominium? Respondeo do
minium est ius de re corporali perfecte
disponendi nisi lege prohibeatur.
quid volo dicere ius, hoc dico ad differentiam
ipsius rei corporalis que est facti, et non de. ff.
de acqui. re. do. in rubrica quod aliud
sit dominium quam res, et hoc probatur per l. et
in eandem ff. ad treb. j. de excep.
rei iudi. et de re corporali dixi ad
differentiam incorporalium in quibus non ca
dit dominium proprie ut l. iij. et quod ibi no.
ff. de usufr. quare dico perfecte dispo
nendi per l. in re mandata C. man.
quod ad differentiam possessionis que est ius insiste
di rei ut dixi ff. e. l. j. quare dico
nisi lege prohibeatur, propter res pupilli et
propter ea que ponuntur in l. ij. ff. de his qui
sunt sui vel alieni iuris. Tertio quotuplex
est dominium; quidam doc. de antiqu
ioribus ut retulit ille doctor the
utonicus qui predicte hic reportavit dicit
quod unum solum est dominium, sed duo sunt
et probo per l. possessores C. de fun. pa.
li. xj. ubi dicitur quod emphiteota est dominus
ut l. j. et ij. C. de iure emphite. et
si sunt duo dominia diversa diversa sunt,
quia non idem dominium esse apud duos
ut l. si ut certo ff. si duobus vehiculum
ff. commod. et de hoc est tex. in § x. aut.
de incest. nup. dote alie. C. j. Item
probo per l. j. ff. de aqua plu. arc.

ubi per usucapionem acquiritur utilis fun
dus eadem ratione, sicut primum fun
dum habent directum et utilem eadem ratione do
minium directum et utile, idem videamus
in petitione hereditatis que est in rem l.
sed et si l. ff. pet. ff. de petitio. here.
sed videmus quod ius hereditarium dividitur
in directum et utile ut ff. quod in eo ff. ij.
l. si filius ubi dicitur necessarius heres est quod
continuum est contra utile et glo. in aut.
nisi C. de bo. ma. probatur j. de excep.
rei iudi. l. si mat. ff. eandem usu
fruct. l. ij. in fi. ff. si ager vect. pe. l. j.
in prin. j. de superfic. ff. l. j. l. quo
ff. [illegible] et ff. de dona. cau. mor. l. mort.
et C. de dona. que sub modo l. j. sed
ipsi videntur utilem in rem habere, non
utile dominium, si incipit est, quomodo utrum
utile dominium sit vincitur vel pta; videbitur
plura verum quod expressum et concedat vo. duo
ut illud utile quod queritur ex prescriptione
dictum j. l. t. i. l. usucapio, et non C.
de bo. ma. aut. nisi. aliud quod verum et
directum dominium recognoscat, ut illud
quod competit emphiteote et superficia
rio et similibus. At si ad ponetis sequitur
quod ille qui est dominus per prescriptionem consti
tuendo emphiteotam vel feudatarium
nullum ius sibi retinuit, quod esset absurdum;
sed hoc omne verum apparet ex diversitate po
nis quam posui ff. e. l. j. iij. ij. q. pri
ncipali. Secundo utrum ista duo utilia
procedant eodem modo quo directum, sed
illud utile quod queritur per prescriptionem idem
quod in hoc directo eadem ratione, alia diffi
cultas perdunt quia illa sapiunt naturam cu
iusdam obligationis realis ut dixi ff. de
aqua plu. ar. l. xvi in quo ¶ Secundo
aliquis non potest renunciare nisi in ma
nibus superioris ut ab eo abdicetur
immediate ut l. plt. ff. de offi. pro. an
possit ille qui possidet que lex renunciare
eam sine superiore, puto quod sic per hanc
l. quod videtur tenere primo ex de re
nunc. c. quod in dubiis.

QVOD MEO ¶ [illegible] quod
possidemus possumus alien
facere possessores constituendo
eius nomine possidere. l. j. d. quia sublatis
est tex. ut intelligatis ponentur
primo ponit dominium clarum, sed posse opponi
quia nemo possit sibi causam possessionis mu
tare, ad hoc videtur ibi, nec contra
item posse opponi quod possessio non potest
queri sine actu corporeo, ad hoc re
dit et est alium possidere nomine meo
quo dicat primo et meo sed quantum

possio (item) posset opponi ad primaz
rationem dr ibi quod desino possidere
q̄ ille qui alieno noīe possidet re
manz pōr / lz alieno noīe / qr primo
possidebat suo / nunc alieno et sit ea
dem qualitas sola mutat / ad hoc
videt ibi nc idez est possideo et qui
dicat nego ēē pōrez / sz q̄ hoc instat
ī uno possidet / sicut ille qui alieno
noīe stipulat et sibi quit acto lz
alieno nomine / q̄ eodē tenet / ad hoc
videz quod patur aliene pōnis psta
ministerium hoc est immediate dnō ac
quit / nō quod pōnē ipe possideat / et
eius possio querit dnō / hoc dicat
videt q̄o sublata tex. opp. b. t. i.
l. unique. so. intelligite quod hic se ostendit
tuit alieno noīe possidere extra
insta ut dt glo. idez ia. de are. quod
possio sine aīo nō quit. sic dicunz
ut l. unique unda. b. t. i. et p hoc tex.
et glo. hic / sz ipe male dt. dy. q̄ et
mobius p. l. i. ff. si vi. b. e. et l.
qui bona nisi. et l. si rez aliquis
et cū p totiz titibz istiz / istud q̄o
quod glo. dt nō est verum / qr sine aīo
pot acqui dd. ff. si in. videz ia. de
are. quod ibi pcessit ai lpis demum
grentum / lz aīus eius sit repro
bata quod nō placet / qr talis donau
est adeo reprobata quod neqz nalem
obligonem que deinde gentum e pdu
cat ut dixi. b. de ure et obli. l. q.
era pil. aly volente sustinē ia. de
are. respondet ad. ff. si in. et alias
opi. quod hic loquit in ficta pōne
ubi requirit aīs / secus in vera ut
ibi / sz nō est verum p. l. si rem aliq̄
p. e. et ibi dicaz et p q. in l. apptat
e. loca / ut sustinendo ia. de are. dt
quod qn ille qui gstituit se alieno
noīe possideo est dnō / tn nō facit
alim pōrez nisi pcedat aia lpis b.
et ita loquit / hic glo. pbat p tex.
in l. ei. aqua. p. ti. i. dicaz. p. e. l. si
rez aliq̄ ¶ Oppo. b. e. l. qadiu
so. hic sciente et volente. oppo. e.
dem et fac igno. l. ai sta / glo.
dt aliud ī dno ut ibi / aliud in
possioe ut hic / sz dic quod in l. ai sta
fuerint vba cōmuni q nc dnum
nc pōnez inducit / lz plurent
ut l. publia infi. depo / hic fuerit
vba dispoita / lz glo. ibi aliter
intelligat et male ¶ Oppo. p. e.
l. pegre. ff. quibz ubi solo aīo
nō pdo pōnez / nisi alius igfha
lpis gīrn timore dt ia. de are. q
noīe meo possideo si p me ipm
secus si p aliū ut l. pegre. ff. qbz

p. e. dt nō ipe verum / et si esset verum ista
l. habz modicum de effcu / qr contra
quibz possidet pahū. s. p aliū
ti hoc videz glo. valde singula
rem in l. i. ff. nō aut p. de vi. et
vi. ar. que vz dicē / quod aliud qn
dnū dicit do pōne et retinz p co
lonū quod nō pdit / secus si spota
nea voluntate tradat / nil attat
et p hoc argz ratio ad. ff. quibz
qr qn solo aīo nō pdit nisi alis
ingrediat verum est nō pdit volunta
te coacta. secus si spontanea vo
lūte tradat / alij quod vz facē gsti
tuendo se altius noīe possidere ut hic
lpis gīra examinemus et videz hs
principij pone quod possideo nāliter
et ciuiliter p me ipm hic gstituendo
me tuo noīe possidere te facio pō
rem sine dubio ut hic et pone quod
fundū aliq̄ tn possideo ciuiliter et hic
gstituendo me tuo noīe possidere
transfero inte ciuilez vl si gduco quod
idez est ut l. qdaz infr. b. de rei ven.
ibi expsse loquit in eo qui ecn ci
uile possidebat / qz qr nō erat istu
do ¶ Sz gtra hoc vz quod hic requi
rit actus ut hic in glo. sup vbo ini
ustio / ī aīo pdēdo nō requirit actus
sz solus aīus / dicatis quod ille actus
qui interuenit ab initio ī acquirenda
pōne initij / ille actus est suffici
ens tibi / ut videbis in negoz gesto
re qui gerit in aīo ppue / ergo nō
possideo ī ratiz habz et ratiū lpis
acquiro pōnez ex illo actu aiūo
n / et p hoc l. si tutis f. ff. et q e.
¶ Quemadmodz est possio / quia possidē
pahū vālit / vl aīo me et corpe
alieno et in hoc est dubiū et glo.
modz opi. qr qn quit ex volunte
volo in aliū transferre / et colonus
nesciret vl ignoraret / transfero pōnez
ut l. i. ff. nō aut p. de vi. et vi ar.
sz tu dicis quod ibi tradidit / hic nō
sz imo tradidit fictent l. quisqis
e. de dona / et quod nō. b. de pa. l. ab
emptore / sz dicēs tu. nō aīo / qr
nil attat illa glo. ff. nō aut / sz do
tibi l. p. e. l. qui uniusas. ff. fi. si
gstituo me tuo noīe possidere gsti
tuo me tuū colonū et sic colonus
meus qui est tenens pon et me po
ssidebit / lz ignoraret ille colonus
ut l. qui uniusas. ff. fi. nō obstat
l. pegre. ff. quibus / qr ibi qn dnus
decedit / nō gerit voluntas dnī
alius aīus qn dnus sponte remit
tat / sz aliud est in tutiz extingi.

ponez/ aliud est possionez i alium tra
sferri/ et hoc pbo · qr p site in nona
cae qr gstitutus in·r ipsi · mag/ dest
cit difft ar · qr p innat/ ita illam
qr heo ponem mag/ tiiffero gsti
tuendo me alti9 noie possidere
qr possiz extingue renunciando
Et quid si alicui concedo usufructum
fundi et gstituo me ei9 noie po
ssidere/ an uideor tradidisse ita qr
usufructus sit gstitutus et i° he
at ius in re ut · l · iij · ff · dare · B ·
de usufr/ uidet qr no/ qr nalis q
dz esse penes fructuariu in qtu
sint apud dnm ut dixi · B · e · l · i ·
in pn · in · v · q · pnh · B z qrm credo
qr ptalem gstitutioz introduat
illa nalis que ante no erat/ ut
statim dicetz i sit et pbat · B · de
donat · l · quisqs/ Bz quid si gcedo
tibi seruitutez itineris ul actus qr
ius gstituo me tuo noie posside
/an ex hoc uideat gstitutu/ ita
qr heat ius reale ut an soluz
psonale heat ut · B · qr adiz suy
annut · l · si ptez i pn · Bo ar i lpis
seruitutibz usu et pacna sit p possi
one ut · l · pst · B · de seruitut/ non
ant possio ipius rei seruient/ ido
ptalem gstitutioz/ no vr gstitui
ius/ qr h° no est usus/ nisi pbet
hunc gstituentez ptea misse p
fundiz ad locu dicantez noie
ipius tui qr possio ista in/ ponz
duo ess qta et idez dico si ille
qui est i qr pone iuedanus i col
lo/ eam gcedit alti et gstituit
se eius noie/ differt in albq po
nem inisto sua/ qr usus est p alio
ut lpt B si rustici qui nulla m·
dicavenatobant/ B alius excolebat
meos gcedut alti iuedaz ulo
co et submittunt se/ tui gsti
tuendo se ipsos illius noie pos
sidere/ no differt qr possioni
r·chauis/ ut ap eos nullus esset
eis usus et p hanc gstitutioz nsq
no inducit/ Bz inx pdca qm ali
quis nullo mo possidz/ B debz
ut colonus gstituit se alieno noie
possidere/ an ex hoc qrat alti ali
qua possio · Bo si quid i° fundus
a noie possidebat/ B erat vacans
/tuc gstituit omnis possionz i ·
e · l · qui vniuersas · ff · qr p colonu
et ibi no · corpus eni coloni et
animus alti9 sunt sufficientia ad
retinendum possionez B i pcedeti

bz qbus no inducebat usq ex
quo inducat qr/ possio/ si no/ rebs
aut ab alio possa p hoc nulla
possio qrit ut · l · qui vniuersas
ff · i · j · e · idez puto si ab alio pos
sidebat amisit tm/ tuc p illaz co
stitutioz statim acolonus indicatur
nalis/ si ab alio nalit tm/ p redi
ducit ciuil et sit semp inducet
illa possio q incipit vacare/ Et quid
si ille qui tm nalit possidz gsti
tuit se alti9 noie posside/ dicunt
in · l · inedaz inst · j · e · ❡ Item q est
dnica/ si dico gstituo me ate pia
o posside/ ut no adicitur procuro
dicetz in · l · inedaz in pn · Item no
tee · lpt qui dicit ille possidz et c
et sic ne possidz/ qr est gtra qrit
dicit in lpis/ q dico · j · h · i · l · sis
qui p emptore in pn · i ultia gone/
❡ ꝯ Furioso · / tandeis auttt
ponez licz eni tradit no qrat
hoc dt ille qrs amittit possioz
licz alius no qrat/ facit · l · i · ff ·
p pccu/ et · ff · si in · B · e · exepo ·
de eo qr heius in · l · ut uble · B · ex
qui cau · ina · et in · l · in · ix · ff ·
B et si pmissor · B · de dona · int
vir · et uxo · z · l · aliqus · ff · si debi
torem · j · de solut · sa · ibi in dno
lpt in pone/ et id est clare ❡ exp ·
de · l · si me i vacuaz · j · e · ibi al no
pdit possio/ nisi alti acquiratur
glo · dicit so · ut ibi/ et dt ibi qr er
rabit in corpe rei h' in psona/ Bz
quid ad sem an ita ibi heret cum p
dendi/ sicd lpt ke traditori/ ponis
i est tuncte illa gdicio/ si acquireb
non dissensit et no si dissenbit/ qr
errat in corpe non pdit possio ita
loquit · i · B lpt furiosus no dissentit
neqz gsentit/ illa aut gdicio si eo in
tradit acquirat no inest ut lpt
❡ exepo · de · l · in fundus · j · de vi ·
et vi · ar · dt glo · ibi psona cui t
debat erat lpis et vide istaz glo ·
que incipit/ secus in dno et c et so
lent glo · qr ibi psona no erat ha
bis ad acquirendu/ et te sine sit ha
bis siue no/ si nolo admitte ia
de aie solut et bn/ qr a° est po
nem trade ut lpt/ aliud ut bene
tradi ut i/ qr tuc non uideor pde
nisi acqirat ponez/ hos qrd qr dnz
non pdit nisi acquirat ut · l · nec
utile · e · B · ex qui · cau · ina · sup pone
dic aut tradit et tuc aut ille qui

recipit non continet/ vel uult acquire
et tunc pdo ut l. si me i vacuam
p. e. aut no trado s; iubeo te capere
et no pdo nisi capias ut l. cu furi
p. de vi et vi. Bartholus doctor/

Si venditorem/ contra
possio non pot capi sine corpe ut
l. possideri. s. e. so. hic intelliguntur
his corpore/ et inde istam glo que
incipit intitulatio/ et no. barth.

Si dum nactus/ intellige
no capit possio rei non vacantis
h. d. contra de l. iii. iij. Ro so. ut in
glo. cuius l. sequitur ps ut i glo.

Interdum/ pot quis
differre ponere/ q cum ar
bitz traditionis no habent
s; i ipo actu tradendi que
sunt. h. d. fm verum lec. contra
nemo dat q no hz ut s. ti.
. i. l. traditio. so no differunt
possio s; quedam qualitates po
ssidendi/ ita tenz hic pma glo.
q est nobile si est verum/ na ex hoc
se si uz q ego possideo ciuiliter
et naliter ate recipio pcario intentla
possio differt/ s; oms possio re
manz apud me substantia tu qualitate
q pcario ate z sit forte inde no est
differenti dominz/ s; istud no placet
imo possessor desinit ex pma ca po
ssidere z nouam possionem incipit
habere ut l. si. qs pcii. de pcario/ dico
ergo q ciuilem differt in eu aquo
rogauit pcario ipse no naliter tenz
z possidet ut. j. de pcario. l. et h
s. eum/ no obstat q dic/ nemo dat
q no hz/ q verum est q cum illa actu
no habuit nec in ipo actu s; in illo actu
quo illo pcario rogauit amo qui
t in omnibus possio naliter no differt
re merez pcario et hoc dt hic glo.
ma. cum si. ibi tu dic z c/ que lec.
pbatur parum l. qui iu abspide in
pn. j. pemp et dicta l. si. j. de pcario
cario/ contra ille qui no est hic
no pot usucapere possidere ut j. pbr
de. l. iii. soluit glo. iiij. mo. moris/ te
ptinus/ Secundo que dt aliquid dubius fiet
dicit in glo/ Certo queo dura sic
stituo me ate pcario possidere vel tuo
noie possidere. fm l. q meo. s. e.
qn dico pcario possideo naliter ego
constituens ut dicit s; qn qonco
nullo mo possideo/ idez si simpliciter
possideo constituo me tuo noie po
ssidere ut s. e. l. qui bona i pn.

z l. q meo nomi. et j. e. l. qui pro
uerso et l. re proprium/ Secundo quid
si i eodem instro eadem hora qstito
utrumque recipit. s. pcarium rogatio et
qductio vel simplex qstitutio Bo
nullam ponere retineat qui pcario
rogauit ut j. ti. i. l. no solum. ss. si.
fuit q dixi. s. eadem. l. sumus
ante/ Secundo si ille qui pcario ro
gabat possidebat ciuiliter tm vel
naliter tm/ dicam. j. e. l. si. Secundo si
i instro qtineat sic qstituens
se dicti emptoris vel creditoris
noie pcario possidere/ quid impor
tent ista verba pnt hre duplicem
intellectum/ pmo q ego qstituo me
emptoris noie possidere pcario qn ipse
emptor pcario habeat cum z illam
pcariam retineat p me ar. ad hoc
j. de pcario. l. cum. ss. i. z fm hoc ven
ditor haberet ciuilem/ emptor naliter
Bo pnt intelligi dicta verba qstituit
se dicti emptoris noie pcario possidere
qn dicat qstituit te possidere noie pcario
dicti emptoris hoc est ad utilitatem
emptoris vel dicti emptoris nomine
hoc est ad utilitatem dicti emptoris
sicut exponitur ff. c. de his qui
ut indig. l. pro illa. et s. de his
quibus ut indig. l. tutore et fm
hoc emptor vel creditor possidebit
ciuiliter/ venditor naliter z pcario/ et
iste vltimus sensus plus placet z videtur
esse de mente qtrahentium z iusta verba
qsueuerunt apponi in instris ex
quibus hoc pcedit/ s; verba magis
apta sunt q dicat qstituat se dictus
venditor vel debitor a dicto
emptore vel creditore pcario noie
possidere. Bartholus doctor/

Cum ex naufragio/ q
capitur ex naufragio no pot usu
capi/ q tacite videtur furtum. h. d. contra
de l. qua rone. ss. si. s. ti. i. so. ut
ibi/ q h fuerunt pcedente tali mo
q no haberet animum habendi pdelicto/ ista
l. facit in ar. ad. q. aliqua possio
est que pp qtinuatam no pot labo
rari/ vel fructus pcipi cum completa
ota teneat solue pensionem sa. dcam.
dt q no. ut l. si. instr. c. deum/ em
ptor. q qn est pcompta res no debet
solui/ qn certe fructus no pot pcipi
vel in aduenum vr esse pdita ut l. i.
instr. c. deum empti z ibi pcog.
facit l. cu vnus i si. c. debo. auc
tori. poss. facit. l. forma censual.

ff. i. q. de renu(n)ci/ Bar. le. dor.

Cum alienaz / Cholbz
mo(n)ib(us) lo(quitu)r ut in glo. s(ed) quid si co(n)
gravit actio(n)e (et) q(ue) dixit an(te) duo
dicat glo. q(uod) dum p(er) p(er)sonam p(er)inat (et)
s(ed) (contr)a hoc opp(onitur). f. e. l. q(ui)nib(us). ff.
i. ubi q(ui) alieno no(m)i(n)e s(ed) no(n) di
ffert p(er)sonez i(n) locatorez/ s(ed) i(n) (contr)a(rio)
loq(ui)t(ur) in eo qui nullo mo(do) pos
sidet/ et hic no(n) differt i(n) loca
torem/ s(ed) i(n) meo qui alieno no
mi(n)e s(ed) (et) n(atur)ale possid(et) ut ip(s)i s(ed)
p(ro)ca(ur)o (et) differt i(n) locatores ut hac
glo. q(ue) s(ed) dy. q(uod) tene mente/ s(ed)
q(uer)o aliq(ui)b(us) n(atur)ale possid(et)/ s(ed) (con)
stituit alt(er)i(us) no(m)i(n)e possidere/ tra(n)s
fert illaz n(atur)alez ar(gumento) hui(us). ff. i. de
dicto de eo q(ui) possidebat nomi(n)e
tuo/ s(ed) q(ui)d aliq(ui)b(us) possid(et) ali
cui (con)cessit i(n) emphiteosim (et) (con)
stituit se emphiteote no(m)i(n)e pos
sidere/ an ex h(oc) emphiteote q(ue)rat(ur)
aliq(ua) possessio/ dico q(uod) sic ut dixi
in simili. s. e. l. q(uod) in eo ca(us)a p(ro)p(ri)a/

S(ed) po(n)o q(uod) nulla n(atur)alis q(ue)rat(ur)
emphiteote/ tu (pre)supo(n)o q(uod) ius d(omi)nii
est sibi q(ue)situ(m)/ na(m) ego video q(uod) (pro)p(ter)
so(lum) (cor)poralem ingressu(m) q(ue)rit(ur)
s(ed) nulla q(ue)rat(ur) possessio ut l. si fi
d(e)i. s. de fundo in(stru)m(en)to mansi per
ista(m) civilez que erat ap(ud) istu(m) ca
dentem q(uod) voluit i(n) eu(m) transferre
denuo acq(ui)reret sibi n(atur)alez que
sibi (com)petitura est (pre)t(er) (con)sens(us) e(ius)

Cum heredes / Oppo.
e. ex q(ui)b(us) ca(usis) ma(iores). l. ci
viles. so(lutio). h(ic) i(n) ex(tra)neorib(us)
i(n) suo/ ut(rum) q(uod) d(icitu)r adita
s(ed) tradita est q(uia) cu(m) corpus et
anim(us) req(ui)rit(ur) no(n) pot(est) dici (con)ti
nuata n(isi) app(re)he(n)dat(ur) ad q(uo)d d(icitu)r
q(uod) ip(s)u(m) adq(ui)sit(i)o(n)e possessio
defuncti d(icitu)r esse (con)tinua/ s(ed) ex quo
ivit plurib(us) possidet sine nova
app(re)he(n)sione/ dic q(uod) sic/ q(uia) e(tia)m
no(n) desi(n)t possidere ut dixi. s. e.
l. (et) in fi. (et) l. s(ed) et q(uod) no(n) (pro) p(ri)mo.
ex(tra) de testib(us). c. cu(m) i(n) offic(io)

Cum h(ere)s / filio postu(m)u(m)
ca(us)a recup(er)andaz p(er)sonez no(n) fingit(ur)
h(ic) d(icitu)r / Oppo. j. ti. i. l. si (quis) qui pro
emp(tore). so(lutio). i(n) p(er)sona q(ue) retinetur
pali(us) a(n)i(m)o et corp(or)e/ ut (pro) filio vel
filio iure peculiari/ h(ic) i(n) (con)tra(rio)
q(uod) a(n)i(m)o suo retinet(ur). s(ed) q(uod) est ro
(et) de co(n)iu(n)ct(o) est q(uod) in h(ere)dib(us) q(uod) fa

sit fingi no(n) pot(est) ut videt(ur) dici
in l. secundu(m). s. ex q(ui)b(us) ca(usis) ma(iores).
s(ed) tu dic q(uod) fictio postlimini fuit
introducta ex equitate ut l. postli
minii. j. de capt. (et) postli. r(everso). s(ed) sic re
ve(n)tens recup(er)at p(er)sonez/ hic locu(m)
pletat(ur) cu(m) aliena iactura/ q(uia) no(n)
inte(n)dit q(uod) cessat eq(ui)tas/ et
est alia r(ati)o q(uia) h(ic) fictio req(ui)rit
duo ext(re)ma habilia ut l. navis
ff. q(uod) si vendente. s. de p(ro)p(ter). et q
mo. rei ven. (et) l. hinc sepitur s.
ad. l. aquil. (et) l. bonoru(m) p(ossessio). r(em)
ra. ha. no(n) si venditor statim sic
lib(er)/ ig(itur) retro possit fingi ee lib(er)
(et) ide(m) in om(n)i iur(e)/ q(uod) in reverso
acq(ui)rit(ur) absq(ue) a(n)i(m)o et corp(or)e retro
fingit(ur) fuisse meaz/ et id i(n) p(er)sona
q(ue) h(ab)et(ur) (pro) filio (et) filio p(ro)cedit fictio
q(uia) statim in reverso q(ue)rit(ur) absq(ue)
aliquo meo facto et sic istud ext(re)mu(m)
est h(ab)ile s(ed) meus in possessione q(ue) (pro)p(ter)
me retineo. q(uia) no(n) q(ue)rit(ur) absq(ue)
novo facto (et) sic statim cu(m) video
no(n) possideo/ (et) sic ext(re)mu(m) no(n) est
h(ab)ile (et) sic no(n) fingit(ur) retro me po
ssedisse (et) i(d) est q(uod) vult dicere
l. secund. s. ex q(ui)b(us) ca(usis) ma(iores) p(ar)te
dicta(m) tibi i(n) l. si is q(ui) pro empt.
j. de usuc(apione). Bartholus doctor

Item q(uo)d / lib(er) ho(mo) no(n)
pot(est) possi
deri a sciente. h. d. no(n).
tex. ubi nec(essari)o e(ti)am na
gerendi cu(m) hac. l. s. de ma. te
sta. l. fi(liu)s testo / Oppo. s. h.
t. l. lib(er) homo (et) l. acq(ui)rit(ur). q(ui)s.
p(er)te/ so(lutio). lib(er) ho(mo) no(n) pot(est) possideri
a sciente cu(m) liberu(m) s(ed) ab ignora(n)
te sic (et) dic p(ar)te ut. s. e. l. i. ff. si
p(er)en(sis)/ e(ti)a(m) no(n) ut p(er) ea(m) possideat
no(n) intelligat(ur) cu(m) possideant
parietes ut l. sicud munic(i)p(u)m
in fi. q(uod) cuiusq(ue) univ(ersitatis). s(ed) e(ti)a(m) i(n)
collegiu(m) vel fidelium universitas
ut dix(i) s. e. l. i. in fi. s(ed) cu(m) est
vi(su)s q(uod) (con)stat sit lib(er) ho(mo)/ video sic
q(uia) succedit ex testamento (et) ab i(n)
testato ut l. deo nob(is). c. de epi(scopis)
et cle(ricis). ig(itur) no(n) est fi(liu)s. c. con(tra)
dictio l. si no(n) fi(liu)s/ ig(itur) e(ti)a(m) cu(m)
no(n) possid(et) s(ed) lic(et) no(n) possideat
cu(m) ta(men) quasi est i(n) possessione
illius iur(is) (con)fessionis (et) mortha
tionis sicut in pre dicimus qui est
m(er)a p(er)sona pate(r) p(ro)p(ri)a/ ut h(ic) ius(titia)
s. e. l. i. ff. s(ed) (pro) eo(rum) et ibi q(uia) ca(usa)

est inqt pone illud ut quod no tpis et actus acquirit/ ecce acquirit sine noua apphensione p hoc facit ep̄he .j. de pau. l. si adoptiuo

Item quo qui ei usus quit ecce/ an ecōn tra inhiput ecce. Ro no moat quit ecce ignorantis s. acquirit patri ul dno ignorantib filiis ul seruis Bartholus doctor legum

Quod seruus / possessio quita p seruu quit dno si est iusta. al secus h. d. no. et no. tex. ibi qd ex uale fit eis/ hic tenet qd seruus no acquirit dno/ ul ex eo peculiari q. b. e. l. j. §. ite acquirimus so. dic peculiaris. i. qd qd iuste acquirit/ sed contra. tenet hic qd seruus possidet contra de l. stipulatio ista. §. hoc q. j. de v. obli. dic qd possidet .j. detē ite quero utru nalis possessio sit deinn nali ul ciuili i glo. dic qd de ciuili quit uā no b. e. l. ipsi. sed dic ut in glo. que incipit q. zc/ ibi sine aut uno .j. ti. j. l. se. §. si bi ne ui/ naz ille. §. dub de l. no so lum .j. ti. j. no facit ut ibi no/ ultio p hanc l. dico qd filius acquirit usucapiendo ex pecunia pris p secutia uito pre/ an cancabit cu filiis. Ro no quit patri qd filius ex ma lefici b. quit ut cancabit cu filiis dux alio ano hic z dux. e. de bo. que li. l. cu oportz ipsi. p. glo. tang.

Si id quod / oppo. de l. peregre. i pri. j. e. so. hic ignorantis i quo loco sit neqo fundo/ ul certo/ secus si sa mus in quo loco sit/ licet locu loci ignoremus/ ite oppo. de l. pompo. .j. e. et l. j. §. p seruu qui i fuga. so. qd hic dr/ fallit i hoie/ item quid quid i fundo/ ergo nescio me possi dere fundum/ an p do ponere fundi. dt glo. qd obliuio est cā pdende ponis/ idem nota in l. fundum §. fundi .j. ti. j. et c. e. l. licz et iusta. de usuc. §. qd aut z. c. vi vi l. cu queibat si bn inspicis istas glo. no sufficit ad pdendaz po nez sola obliuio/ sed requirit qd ob liuio sit iducta tpis at sequet qd dominans pdet ponez/ dicā ple nius .j. e. l. si de eo/ et de. §. fundi.

P colonos / p colonos et inquilinos sicud p seruos possidet ne pdimus licz moriant ul furio si efficiant h. d. Contra dr hic qd etiaz si moriat ponez retinemus/ imo ualez amittimus ut .j. e. l. si de eo. §. j. i glo. sunt opi. vna est opi. so. qd retinemus. s. dissimode/ qd retinemus ualez si efficiat furiosus/ ul alij locat p ualez pdimus si moriat. sed alez nullo mo pdimus hic dt ciuiz s. qd utrumqz retinemus etiā cu moriat p dicaz l. si de eo. §. j. Contra so. est uā ut pbat in dca l. si de eo. §. j. naz p hereditatez colo ni no pot retinei nalis ut l. j. §. stenola .j. si quis testo li ee iuss. z a. uito est in furioso .j. e. l. si is qui. Contra opp. qd dca sit ut seruu et colonu i rebus peculiarit possessis pot seruus possidere p aliu et corpus seru no colonu ut j. §. ite acquirimus b. e. l. j. so. quo ad acquirendaz possionez ul pdendaz no est dca/ sed quo ad alia sit

Quod autem / Qui possi det animi progressu alterius cau sa pdit nisi reuersus non admittet ul suspicet se posse repelli. h. d.

Locus / locus certus ratione locant quote pot possidea/ secus si esset v traqz ratione incertus. h. d. no. §. et ui distab. b. e. l. iij. §. j. et hebit .j. ti. ij. l. emptor/ ibi capi pot etiaz si ignorat quota sit ps/ ibi p indiuiso et sic est incerta ratione loci/ certa re quote ibi certa aut ps. dic ratione loci z quo te dic

Si is qui / Furiosus no pot desinere pos sidere h. d. no. tex. ibi qd furiosus. Contra oppo. qd furiosus pot pdere possio nez ut .j. e. l. qui uniuersas §. j. i glo. dicat non pot furiosus desinere possi dere solo animo sed alijs modis quibz ho mines desinunt possidere ut l. ij. §. sia furioso .j. p emp. et hoc pbat ex ratione posita infra l. que firmat dictu suu dz. ite furiosus pdit etiaz sicut ille qui obliuisciat ergo pdit possionez ut b. e. l. si id qd in pri. in glo. sunt opi. di dit qd ex sola obliuione sine tpis cursu non pdit possio ut si furiosus starct plurimum tpis qd no possede ret/ ul alius eius noie pderet po ssionez. Iste. l. est difficilis sicut

Si aliquam rem / aliqua l. que sit i mundo et ratio difficultatis est qd hic ponun tur quedam casus et no determinantur nisi unus/ et pncipa ps loquit quidus et post concludat eandem rez ancom possore/ sed qui dubitat non possessor ca conducat apossore/ sed ibi et si sciens ibi possideat et eiusdez dominiz heaz

ut innuit sequentia ¶ Ulterius infra l. quod
possum rem meam quia alius possidet
et respectu possessionis precariae conduci
re et emere ut hic infra et quia ista
l. non definiat des casibus in quantum
in quolibet membro de tribus primo utrum
perdatur possessio secundo utrum perdatur dominium tercio
an valeat contractus ¶ Venio
et assumo primum membrum cum dubitatur
possessor conducat ante possessorem et de
hoc videndum si ignorat quod quis esse
pot quod ignorantem me possidere cum igno
rantibus perdat possessionem per oblivionem
ut ff. e. l. si id quod sed intellige cum pos
sidebatur per servum vel filium extra peculi
um vel parentes hoc casu possidet igno
rantibus ibi ignorante et iste pot esse
quod per se ipsum possidebat quia tunc so
la oblivio sine consensu temporis non facit
perdere possessionem ut dixi ff. e. l. quamvis.
¶ Secundo an possessio perdatur isto casu per co
ducentem glo. dicit quod non ut infra e. l. si
me in vacuam bene dicit quod non est causa
perdende possessionis quia quis ignorat
se habere ¶ Item quero an perdatur dominium
dico non quod non potest perdi dominium ut dicto
§. dicta ¶ Item quero utrum isto casu va
leat locatio et conductio dico cum non
perdat dominium non valet conductio ut infra e.
l. ij. infra et de regulis iuris l. neque pignus
et l. non solet ff. loca. et l. si rem de
contrahen. emp. item ex eo quod dixi quod
non perdit possessio non valet conductio quia
possidere et ex conductio habere sunt
repugnancia ut ff. e. l. sequitur cum
¶ Secundum membrum est cum scio me possidere
et me dominum et eandem conduco quasi non
meam quero utrum ista causa perdatur dominium
et definiat glo. quod non sufficit animus
conducentis tantum ad perdendum dominium ut
l. sequitur in §. dicta ff. e. quod si quis ita
do tibi nunc rem meam tanquam non meam
sed tamquam tuam non differo in te dominium ut
dixi in l. dedi. infra §. subtilius ff. de con
di. ob cau. nullo enim perdo dominium tra
dendo ficte sed conducendo ¶ Secundo quero
utrum perdatur possessio dicit glo. quod sic ut
l. quod meo ff. e. et ita dicit ista glosa
videtur vera dicere quia illa causa que non
est habilis ad translationem domini non est ha
bilis ad translationem possessionis ut in dicto
ff. e. l. quod meo secundum hanc glo. ista non
est habilis ad transferendum dominium ergo
contra ut hoc §. de acq. respondit ad
hanc glo. quia non puto bene dicere
quod quedam sunt cause inhabiles ad trans
ferendum possessionem ut dixi in l. quod meo
secundum hanc glo. puto non verum quod perdatur
possessio alia ratione quod cum dominus non possessor
conducat rem suam a possessore ista est
causa querende possessionis ut l. cum aquam
infra de acq. si est causa querende possessionis
ut ibi multo magis erit causa possessionis
retinende quando dominus possessor conducat a non

possessore unde cum non perdat dominium quo
conducendo possessionem non perdit similiter
¶ Tercio quero an valeat contractibus lo
cationis et conductionibus dico ergo non
perdit dominium nec possessio contrahitur
quod non valet quia conducat rem suam
et a se possessam et sic non pot ut ff. e.
dixi ¶ Item sequitur aliud membrum
cum dominus et possessor conducat rem suam quam suam
dubitatur valere ubi quod quod cognoscam
an quibus conducat rem suam ut suam vel
quasi non suam dico conducat quasi non suam
si in instrumento continetur talis concessit et lo
cavit michi talem fundum tunc locavit
tamquam suum non tamquam meum et ego quasi
alienum conduxi si vero dicatur sic ego
dominus talis fundi nolens recognoscere
aliquid conduco ab eo tunc conducat tamquam
suum et ille locavit ut meum iste possit
probari extrinsecus licet in instrumento non con
tineatur quo conduxi et hoc casu cum
conduxi rem meam tamquam meam an
perdatur dominium vel possessio glo. dicit quod sic
vide glo. que incipit et erat et idem
tenet glo. magna hic posita contra
rium tenet infra de acq. l. cum aquam et ubi re
probatur in tex. et non in l. qui rem ff. loca.
quod ista glo. dicit verum et non illa pro
bat sic non est dubium quin perdit tunc per
solam conductionem differt in alium dominium
et possessio ut l. item quedam ff. de rei ven.
sed hic est casus habilis scilicet ficta donatio
si tradatio facerit indebitum ut l. cum per
errorem infra de reg. iur. cum ista fit do
natio per illam conductionem differt dominium dyno
et ja. et omnes tenent glo. contrariam
per l. cum aquam infra de acq. et contra glo. istam
dicunt quotiens verus titulus precedit et
vera traditio et tunc differt dominium ut
l. traditionibus C. de pac. quotiens intervenit
fictus titulus et vera traditio tunc idem
quod differtur dominium ut l. cum per errorem
infra de reg. iur. et l. i. ff. de condi. inde.
quotiens interveniunt verus titulus et ficta
traditio et tunc differt dominium ut l.
item quedam ff. de rei vend. et l. quisquis
quibus ff. de donat. quotiens interveniunt fictus
titulus et ficta traditio ut in casu nostro
cum conduco ab eo rem meam facientem tunc
non sufficit ad translationem dominii ita loquitur
l. cum aquam infra de acq. et l. qui rem ff. lo
ca. ita dicit dy. et cy. recitat in l. qui
rem C. loca. habui in hac civitate
hanc quod quidam nobilis habens suum
podere proprium recognovit illud podere in em
phiteosim a fratribus ministris pro talia vel
ta talis abbatis talis monasterii concessit
in emphiteosim tale podere tali no
bili demum ille nobilis vendidit illud
podere monasterio irrequisito non monasterium
nolebat vendicare ab emptore ergo dixi
quod nullum differt dominium in ecclesia per hoc
quod fuit titulus fictus et ficta traditio
ut l. cum aquam infra de acq. et l. qui rem ff. lo
ca. et ita omnes doctores consulentes in casu

ista / s3 oppositu eius / et no sunt vincla
responsium / vn dixi q fictis titulis
et ficta tradicio non cpant distinccioz
dnij ut dat dicit ne concurrant due
ficciones circa idem ut l. i. C. de do. pro
mis et l. in post. ff. de ppnca. B. de mi. do.
s3 i ecclia non requirit tradicio / s3 requi
r dniu sine tradicione ut l. si C. de sacro
sanc. ecc. q. non sunt due ficciones / ymo
ex solo titulo quirit dnium / breuit ego di
co q si ille dns recepisset i emphiteo
sim illas res tamq suas / tunc concedere
contrariu q in ecca fuisset dniu quia
no sunt due ficciones s3 i q. apparta
iste dns recepit i emphiteosim tamq
pris essent ecclie quo casu indistincte
dnium no pdit ut B. dixi i membro sup
posito q. i. C. ¶ Venio ad secundam ptem / ista
sapis legitur duobus modis ut psequ
ciam / vnam / qm dns et possessor conducat
a non possessore et tunc q dicat i tex. ita
et si i C. idem i ex. / tunc ratione ista
lex q rem meam a me possessam conduco
a no possessore contractus valet racione possessi
onis ¶ Quid quo pot valere racione
possessionis / m possessionem habeam glo in
quia videlicet licet ego possiderem / tu po
teris a me aduocare aliquo interdicto
vnde prudens est / at si no possiderem
alia ro est ego eo ipso q conduco ate
racione possessionis videor eam differre ite
et tu eam michi locare ¶ Alio modo
legitur q hic initur casum qm dns no
possessor conducat apossessore et dicit ita
q valet racione possessionis / scdm racionem ppietatis
ad hoc op. i. ti. l. ei a quo ff. Illa autem
intelligi sunt distinctionem huius l. ¶ Vltimus
ego quero quid i dubio si no apparet utrum
racione possessionis vel ppietatis conducatur / la.
de are. dicit sic / cum ego dico sic condu
co possessionem huius rei et videor conducere
racione possessionis ut l. si mulier ff. q
possessionem B. q me. ca. i. uti pos. l. si
duo inf. cum dico conductorem et
tunc i dubio psumit racione ppietatis ut dat
l. si duo inf. probat hic tex. ibi si fuerit
i C. / s3 quid est hoc dictum conduco racione
possessionis vel ppietatis / ita conductor in
q habet ppietatem vel possessionem ar. l. no
solum B. loca. et l. siquis a re a B. C. quid
est hoc dicere / cum conduco racione posses
sionis vel ppietatis / Adiute nos habemus tex.
qui hoc declarat in l. siquis domum
ff. i. B. loca. ubi dicit / cum quis locaverit
fructus ppietatis / cum racione vsusfructus qm ego loco
racione ppietatis / ego teneor tibi / ut tibi
liceat uti re ut l. ex conducto in prin.
B. loca. et io sine inquietacione racione ppietatis
sine possessionis / vel quacumque no teneor
tibi / s3 si ego loco tibi tamq fructuarius
et tu es impeditus a ppietario / tunc no
teneor prestare plus nisi q fuimus fructuarius
et racione vsusfructus no impedi
aris ut l. siquis domum ff. i. B. loca. no
ad ppositum qm conduco rem meam racione
ppietatis / no valet / q. fortius michi videor ¶ pn

emi ut l. fundo ad l. falc. et l. cum
res B. de act. emp. et io no valz / s3 qm
conduco racione possessionis a te / tu no teneris
michi prestare nisi q sis possessor / de ppie
tate non curat / s3 possessionem prestas et
io valet ista conduccio ad q. utiles
quid relevat dicere i nostro ego ve
do tibi talem rem iure emphiteosis tal
ecclie / tu vides q hic equiparat empcio
et locacio et stipulacio et pcarium /
vnde qm oppono illa verba / vendo iure
emph. i C. no teneor prestare / nisi q sim
emphiteota / nec teneor si quiescitur
racione dnij directi / s3 bn teneor si non
essem emphiteota ut l. siquis domum
ff. i. B. de loca. et l. qui tabulas B. de
contrahen. emp. et C. de eui. p. ist.
p. no de l. i ¶ Juxta hoc quero / nos
fuimus i prima pte quando dns et possessor
conducat a no possessore / quid si possessor
no dns conducat ab alio rem / hunc quoz
no habemus / hic debes dicere / cum ignorabat
se possidere / et tunc possessionem
non pdit ut hic et l. naturaliter ff. in ceptis
B. C. pro vna lex et pcarius no valet
contractus locacionis ut l. siquis a
na B. C. si vero sciebat se possidere
tunc valet contractus et possessio pditur
ut B. C. l. q meo nomine et l. qui bona
nomine et l. interdictum nomine ¶ Bo quo
glo quid si ego conduco reputans
esse rem meam / cum non sit mea Fit glo.
dicens magna vilitas potius q opinio
allat. B. de neg. gest. l. ibi si tu ego dico
q de hoc est casus duarum l. sil. quidem
i q vi aut clam l. aut qui aliter ff.
siquis dignitatem quieta l. si de eo
inf. i. C. ¶ Vltimo quero si res est
mea pp ptem ncam an possim illam reco
ducere et emere / de hoc est casus B. de
i diem adiec. l. q si dono inf. dicit
ibi ¶ Vltimus q. de hac materia tracta
ipse recitando distinccionem ja. de are
in l. ad pbacionem C. loca. B. in ista

Possessionem / pupillus
non pot aio desinere possidere
h. d. ¶ Oppo. de l. pupillus
B. ti. i. B. dicunt quidam hic loqui
de detentacione / ibi de naturali possessione
vel melius naturalem possessionem potest
dare sicut quilibet alius ¶ Vltimus
oppo. de l. ij. ff. si a pupillo. i. pro
emp. dic ut ibi Bartholus doctor

Qui vniuersitatem / cum pa
ssidet vnum totum integrale
no possidet singulares
ptes eius h. d. Illa l. et
eius materiam videbitis i. ti. i. l. rex
mixta et ibi videbitis magnas
utilitates ut ibi dicam /
¶ Possessionem / possessio p
ditur ab ignorante et i mito super ca

ente defectu ex parte rei vel persone. h.
d. in possessione ex sola decreto vacato huius
§. est, quia facti videlicet non dicat rep
sentare factum ptibus ut l. si ob causam. C.
de evict. et l. i. § si tamen videlicet. ff. ite
qui mari. tene menti huius dixi
s. e. l. iii. § labeo. Bartholus doc.

Dicit si ibi quem. circa hunc
§. aliquis est ingressus monaste-
rium desinit possidere ut hic, sed quia
vel monasterium possideat quicquid ipse
possidet sine nova apprehensione dominium
acquirit, et videtur quod non sine dicamus
monasterium heres loco filii sui, sine causa
probatur in l. in heredes inquit. et quod ibi notatur
s. e. et finaliter tenet quod monasterium
possideat sine nova apprehensione et
nichil boni allegat, sed textus est in l. si
ad optinendum in. de pactis. et dominus allegat
istum textum in aut. si qua mulier in
ultima q. C. de sacrosanctis ecclesiis et glo.
in aut. allegat l. i. aut. si qua
mulier que est curiosa nostra
ubi. || heres non acquirit possessionem

Per colonum. nisi eam apprehen-
dat vere vel ficte. h. d. iste finis vi-
detur contradicere princ. dicat cum in princ. §.
quod nisi nanciscatur possessionem non perdere
possessio colonum, sed in fine perdere possessio
colonum etiam si non nanciscatur, sed dicit
quod colonus solvebat mercedem heredi
vel conduxerat ab herede tenementum
in contrarium dicat quod colonus solvebat
mercedem ex qua solutione habes quod ex
solutione mercedis probatur possessio quod te
ne menti quia facit optime. C. de
agri. et censi. l. habitus. li. xi. et hoc
intelligo verum nisi alius possideat
quia tunc non probaret quod tu possideas
licet tibi solvat merces ut l. cum
§. i. ff. e. quod tene menti. Generaliter
an venditrix dum retinuit naturalem
possessionem per colonum glo. dicat quod non
l. sequitur testa. li. ea. ubi l. i. § sed
nota || per colonum commodatarium et

Sic ergo depositarium, et si aliquis
locet commodet vel deponet possessionem
retinemus. h. d. et est similiter omnibus
Certe. oppo. de l. non solum § quod
proprietarium. in. de ri. glo. so. tene illam
veritatem. so. ibi cum colonus vel commo-
datarius tradidit alteri alienando
hic vero tradidit non alienando sed co-
modando vel deponendo et sic non
tunt a se abdicare dominium. Item oppo.
quod hic non procedat contra l. cum
in princ. in. de pactis. glo. non solvit
sed dicat quod ibi loquitur de causa
nali que tantum continet principium concedit
hic de retinenda possessione
que etiam principium et ulteriore retinet.

Sequitur glo. ergo retineo possessionem
etiam si pupille ignorans sunt quero
quare retineat possessio an per primum
locum an per animum eius an per singulorum
intellectum. Ex per animum primi retinuit non
l. non solum. in. de ri. i. breviter istam glo. in
telligo que dicat quod per eum retinetur
dico i. per primum locantem tunc vel per
primum facto tantum, alias non bene diceretur hac
glo. || per colonum etiam absentem ad

Si colonus, retinemus pos-
sessionem naturalem. h. d. glo.
hic revocat in dubium utrum
medio tempore antequam colonus revertatur in sit
dominus naturaliter possideat. so. quod sit
et bene ponamus quod exivit de fundo
ad deserendum possessionem, an dominus
perdat aliqua glo. format eam et
disputavit satis late. C. contra denunc.
l. i. glo. hic dicat quod perdit naturalem vi-
debitur in. e. l. si de eo. § i. alii dicunt con-
trarium, quod nulla perdat ex hunc textum et
hic subaudiunt maxime per hoc oppi-
ficiat. C. de agri. et censi. l. pro colono.
li. xi. per hoc etiam facit l. pomp. s. h.
i. et l. quod si i mari circa prin. ad l. pro
colono. ex quod non perdit animus sed ital
sit ad. l. cum fundum. unde eodem modo
quod animus non perdit ideo perdidit usufr.

Quibuscumque. de ma. huius l.
huius § s. e. l. i. § i. ex ceteris
Sed conductor fictitia tra-
ditio coloni non privat dominum possessione
h. d. § iste non ut dixi. s. e. l. iii. §.
si fundus. Contra oppo. traditio dum privat dominum
possessione ut l. iii. § quod si hic fundus
sed fundus conducendo videtur tradere
alteri ut l. quedam s. de rei ven. et s. e. l.
quod meo in prin. et l. qui bona fide in
prin. et sic privans dominus possessione per-
dit. quidam dicunt quod hoc contingit
propter mercedis solutionem, quod non est verum
alii dicunt quod hic non sunt causa tradi-
di sed ibi dicit quod contraria loquitur quando pos-
sessio sunt tradita per colonum vere hic
quando ficte, tene menti. Item oppo. et
videtur quod mercedis receptio inducat posse-
ssionis acquisitionem ut no. s. e. l. qui
universitas. § per colonum, ergo dixi ibi
quod mercedis receptio inducat acquisitionem
possessionis nisi alius possideat, sed
hic alius possidet unde licet inquit
solvat pensio non propter hoc alius qui
possidebat privatur possessione. dicit quod
ponamus quod colonus vendidit et tra-
didit vere ita quod dominus possessionem privat
licet tamen pensionem semper domino solvit
ex eo quod alium iam constat possi-
dere non retinet dominus possessionem, probatur
in l. pomp. s. quod in nostris. circa q.
l. est valde no. ad istam tene menti Bar.

Infantibus. Oppo. de. l. si donator
c. e. et l. si quis emancipati. c. de do
na. ubi infans indistincte appre
hendit possessionem sine tutoris auctoritate. solu
so. sunt, sed dic sm dy. quedam sunt res
in quibus infans habet plenam animi
affectionem ut sunt ista iocularia
al' poculenta et tunc indistincte ac
quirit possessionem. quedam sunt in quibus
infans nullam habet affectionem ut in
fundo tunc sine tutoris auctoritate non potest
ut l. contraria. Cum datus est executor

Mandati non potest ingredi sua
auctoritate. Item mandatum eius qui
quis habet iure facere non finitur
morte h. d. no. l. est et legum
ipsam aliter quia ano et melius pa
ps indicatur ibi possessio. primo e ca
sus quod si alicui datus est executor
pro iudicem ut iubet possessione vacuo
dz intrare possessionem sua auctoritate sed dz
intrare executoris auctoritate ut hic 2 ha
bes contra in glo. pro derelicto. l. miles
ff. qui indicati. Venio ad secundam partem
et primo oppo. de l. si ergo in princ. c. de
me. do. dicit glo. so. alio modo loquitur
et bene quia ibi loquitur in contractibus
innominatis in quibus penitentie erat locus
hic non tenebat de necessitate facere etiam
non habet locum penitencia. Item oppo.
de. l. si pat. c. de manu. vindic. so.
ibi erat talibus actibus in quo penite
ntia admittebatur. Item oppo. de l. ij. ff.
§ 2 si. c. de donac. et c. si cer pe. l.
eius qui. ff. quas non. so. hic mandati
consistit etiam in id quod habebat de necessitate
facere, ideo non vacavit morte planissime
dixi in dicta. l. ij. ff. § et si quid
Quero ultimus quid si executor solo
modo definctus utrum hoc solum suffi
ciat ad extinguendum mandatum
videtur quod non quia cum hic loquatur
alternative alterius de eo sufficiat, unde
si vendens non prohibet potest quod sciat
executor mortuum mandatorem exe
cutor potest exequi in contrarium facit tex.
qui sequitur ibi sed si fecit ubi si alterum
deficiat executio impeditur. quid dicendum
teneo primam partem quod licet eum mortuum
sciat si tamen non prohibeat per heredes
potest exequi per tex. hunc. ff. et est tex.
in c. cum sup gra. extra. de offi. dele. li. vi.
Ad hunc tex. in fi. ibi sed si fecit cum sciret
dominum mortuum subaudio et heredes p
hibebant. Item ibi cum dicat facere nolle
dic alio non quia per prohibicionem heredis
et pro hoc dicebam hoc ano in q. defacto
iudex commisit cuidam ut mitteret ali
quem in possessione sed executor introduxit
illum in possessionem post finitum officium
ergo dixi quod potuit mittere licet sit
finitum officium iudicis vel iudex sit mor
tuus ut hic et dicto. ff. cum sup gra
bene menti. Bartholus doctor legum.

Sine in dubitatione. Er
ror nominis acquisitionem possessio
nis non impedit sed error
in corpore sit. Item dissensus
accipientis impedit perdicionem possessio
nis. h. d. h. l. no. tex. ad tex. s. tunc
te no. tex. ibi quemadmodum recessit
de possessione. Ad hanc l. opp. de l. quo
meo. ff. si a furioso. c. e. ubi si alteri
non acquirit, ergo tamen perdo, dicit gl. quedam
hic tradidit conditione expressa si alteri
quieratur dicit glo. quod non est verum per textum
istum quadamvis et sit in potestate dendi
ut habet glo. et ipsam allat in l. si is
qui pro emp. ff. pro emp. alii dicunt quod hic
tenuit in ano ibi non dubitacio est. ultimo
solvit glo. quod hic fuit error in re, ibi
in qualitate persone et hanc teneo sa et
omnes sed eadem est ratio in errore i
re que est in errore in persona, quia ad
est animus perdendi rem sed hic contra
do tibi rem trado tibi sub condicione
si tu non contradixeris vel non dissenseris
et hoc probat iste tex. et ideo quia hic e
dissensus expressus ideo non perdo nec
tu acquiris ut hic sed in. ff. si a furioso
furiosus non dissentit nec consentit
et ideo non est ista condicio ideo possessionem
perdo, licet ei non acquiratur, simile in lega
to quia ei acquiritur si consentit sed si di
ssentit non quiritur. Item si non consentit
nec dissentit ei quiritur. Bar. doctor.

Sed si non inichi. No. tex.
ibi et cum placeat ignorante 2 c.

Servus. ibi ua et simus alienus
hoc intellige ratihabitione secuta vel
mandato precedente ut in. e. l. cum sui
possessionem retinende dz primus tuma

Exitibus. ra ut pro hoc petito
in termet. h. d. No. quod
hic dicit primatet quod faciat
ad q. utrum quod fit dissensio sufficiat
relacio vel debet sup relacione primaria
cum hic tex. vult quod primatet dic ut
dixi in l. stipulo. ff. hec aut. c. de op.
nova nunc. Quero quid sit ista gloria
ista dicit glo. altero vel utroque age
re ut possid. ergo in repetitione. ff. ni
chil tote pono bene vij. modos quibus
potest fieri ista glossa 2 glo ponit
aliquos modos c. de inter. l. morte.

Qui pignoris. debitor p
sebit per creditore possidente
vel sibi precario concedentem
h. d. No. tex. ibi cum plus in re etc.
Quero in omnibus contractibus apponitur
ista clausula obligantur omnia et constituit
se nomine creditoris precario possidere
nisi in instrumentis debiti obligavi omnia bona
et constitui me possidere nomine credi

tori/ demum vendo unam possessionem
et constituo me possidere noie emptoris
differo ne dominium meum videtur quod non
net possessione cum possideam noie al
terius ut l. quibus § i. ff. e. quod non dominium
an hoc impediat translationem dominii dicit
i. l. cetsus. j. de usucap. Q̄ro an libe
rato pignore statim debitor incipi
at suo noie possidere absque alia no
va concessione dic ut j. de pign. act.
si debitor || non perdit quis possessionem

Q vi abiit. sed in abiit/ donec
ad eum re sublata pervenerit
h. d. no. ex hoc pri. quod beneficium
collatum absenti sibi non competit donec per
venerit ad eius noticiam/ dicit plenius
ff. e. de donat. l. absenti. dic ut
ibi dixi || possessio et dominium pot sub

S i quis possessionem/ conditio
differre, et defectus conditionis
impediat eius translationem
h. d. no. ibi cedere i. incipiente
differre/ Habes hic unam glo. mirabilem
no. ego vendo vel dono tibi aliquam
rem et nolo quod tu non possis alienare
et si tu alienaveris nolo quod dominium re
vertatur ad me quia possum hoc facere
nam pactum de non alienando non facit
translationem dominii ut l. si ita quis ff. ea.
j. de v. obli. glo. hic dicit quod aut
dico ego dono tibi ut tu non alienes
et tunc te alienante ego revocabo
per rei ven. sed si dico dono ne alienes
tunc si vendis alii non possum revoca
re/ sed ago contra te conditione ob causam
ut l. ea l. C. de condi. ob ca. ista glo.
reprehendit per dy. i quantum eius parte
primo i eo quod dicat si dono ut non alie
nes inducit dominii translatio quod est falsum
quia dictio/ ut inducat modum non condi
tionem ut l. demonstratio i fine. ff. de
condi. et de. et C. de his que sub
mo. l. i. et io non impedit dominii trans
latio ut l. si ita quis. ff. si ea. l. i. de
prob. Item quod glo. dicat de dictione/ ne
non bene dicat quia ut ne etiam non
est dictio ut l. cum pater. § cum hanc
ff. de l. ij. dicit vadam ultimus quod
an dictio/ ne/ inducat modum vel con
ditionem nos habemus tex. i. l. cum tale. §.
tenuis. ff. de condi. et de. ubi dicit
quod quandoque facit modum/ quandoque conditionem
aut enim preponitur dictioni/ ne/ apponitur
aliquid explicandum quandoque quis co
sequatur emolumentum/ et tunc conditionem
inducit/ aut aliquid explicandum
post emolumentum consecutum/ et tunc di
cit modum/ pro dubio aut cum inducat
modum vel conditionem videtur quod faciat
modum ut dicto. § tenuis/ et io dominus
bene reprehendit glo. istam/ quod interest
et ne/ est dictio quod semper inducit modum

cum apponitur circa id quod post emolu
mentum consecutum est explicandum
est ergo modus quod tu vendas vel dones
hoc modo dono tibi rem sub hac con
ditione si non alienabis tunc te aliena
te non differtur dominium i te/ et per quos
net alte i alium/ sed contra per hoc non est
prohibitum quia nolo quod interim dominium
sit emptoris/ unde dic vendo tibi ta
lem rem si non alienaveris et si alie
naveris nolo quod dominium revertatur ad me
hoc non valet/ quia istud pactum confertur
i tempus quo res non erit sua sed aliena
ut l. stichus § fi. ff. de ma. testa. quare
ad off. dicit sic dono vel vendo hoc pacto
ut non liceat alienare/ et si ad aliquem
actum alienationis perveneris/ tunc dominium
ad me revertatur et i eum casum ex nunc co
stituis te meo noie possidere/ hic est
no. et pulcer modus quia statim cum
incipis alienare/ ergo dominus efficior
cum constituis te meo noie possidere
si ego dixi si vendis si vendideris
precedunt predicta/ quia verbum alienaveris
denotat rem perfectam/ sed si dicas si alie
nabis vel alienaveris tunc etiam si non
dicatur ad quemcumque actum et sufficiat
et dominium revertitur i me statim/ cum in
cipis alienare ut l. quidam testa. ff.
de fideicom. li. Ite est aliud remedium
ut dicamus pro inutilis habere rem sed perfecte
mecum/ tunc si obligas mecum eam rem
tunc impeditur alienatio ut l. si creditor
ubi ff. de distra. pi. fi. sed una longam

S ed is qui tacito/ pro filio heredibus
ex alia cum habitum res hereditarie pro
quod h. d. glo. oppo. duobus modis/ et
solvit ut in ea/ non habet hic aliam etc.

I nteresse/ Res sequestrate
de pro volunta. perdit possessio
nisi cum custodie sequestratur
h. d. Q̄ro quid est sequestratio
glo. dicit ut l. sequestratur j. de v. o. sig.
et l. i. ff. deposi. Q̄ro i quibus
casibus sequestratio sit habenda quon
dam est sequestratio voluntaria que
fit de pro voluntate/ et ista semper
est licita ut l. si solutum j. de solut.
et l. i. ff. deposi. secundo est que fit
parte i iuita et ista non fit regulariter
fallit in casibus no. i l. i. C. de prohi.
seq. pe. et l. fideiuss. §. fi. ff. qui
sat. co. Q̄ro quid iudex faciat sequestra
re res et sunt res tempore peritare/ quod
debet fieri/ res debent vendi et pe
cunia i sequestro poni ut l. litibus
C. de agri. et censi. et ff. ut i pos. le.
l. is cum. §. qui pot et j. de requi.
re. l. fi. Item quero tu dicis quod per
ditur possessio rei sequestrate/ si hec
est certum quero quid in dubio/ dicit
glo. quod in dubio presumitur actum quod perdatur
possessio quam tenementum/ sa. de eius in

tellig(it) hanc l. q(uando) sequestrac(i)o est
facta de p(ar)tiu(m) voluntate, s(ed) si e(st) f(ac)ta
p(er) iudicem videt(ur) f(ac)ta in custodie
et io possio no(n) p(er)dit(ur) ar. l. iij. §. fi.
b. e. q(uo)d puto veru(m) nisi de voluntate
iudicis aliud appareat tex. h(oc) ieb(us)
i. c. i. ex. de sequest. pos. (et) fruc.
Ultimo quero utru(m) sequester si
p(er)dit re(m) sequestratam apud se(m)
in ea dampnu(m) datu(m) sit an habeat
aliqua(m) actio(n)em tex. habuisti l. post
q(uam). §. i(m)perator in fi. §. b. ut i(n) pos.
le. ibi q(uod) si excusatio(nes) (et)c. qui p(ot)i
est c(ontr)a fru(m). §. Bartholus doctor.
S(ed) de eo. | violencia su(m)ptu(m)
que(m) possione no(n) p(ri)vat
h. d. (C)ontra b. e. l. q(uo)d su(m)
(fin). ubi illud q(uod) s(e)m(per) qui(dem) violet
no(n) q(ui)t d(omin)o s(ed) illud est ve(rum) q(ui) ac
cipit p(er) vi(m) possione alt(eriu)s sec(undu)s
si d(omin)i sui. (Ex) hac l. habes q(uod) cre
ditor civilit(er) possidet et n(atur)alit(er) q(uam)
quia nulla possio p(er)dit(ur) hic en(im)
si debitor possideret p(er)deret ad hoc
facit q(uod) h(abe)tur b. e. l. i. §. p(er) (pro)p(r)iu(m) et i(n)
l. iij. §. ex contrario et l. qui p(ig)n(ori)
b. e. no(n) h(abe)t hic alia Bartholus
Si forte. | Si colonus recedit
no(n) a(n)i(m)o desere(n)de possio(n)is nulla
possio p(er)dit(ur) s(ed) si a(n)i(m)o defendi nl' no
n(atur)al(is) n(atur)alis p(er)dit(ur) et c(ivi)lis si
n(atur)ale(m) negligat adv(er)sa. h. d. diffi
cult(as). §. (et) q(uod) quatuor dicta p(er) ordi(n)e(m)
ibi discessisset i. desinendo cessisset
no(n) a(n)i(m)o deserendi possione s(ed) i(n) p(r)incipi
(o) pertinu(m) i(n) gl(osa) no(ta). v(erbo) q(uod) mortuo
2 dic(itur) s(ed) colono. (It)e(m) ibi an(imo) s(ed) tale(m)
ibi hic d(omi)nu(m) p(er)dit(ur) civilis, ubi po
ssione(m) s(ed) n(atur)ale(m) vacante(m) p(ro)pt(er) mor
te(m) colo(n)i s(ed) v(erbo) aliud dic(it) ibi dis
cessit s(ed) a(n)i(m)o defendi possione et hoc
indicat illud v(er)bu(m) sponte. (Pri)mo
no(n) q(uod) p(er) colonu(m) exeunte(m) de possione
utra(que) retinet(ur) s(ed) si a(n)i(m)o no(n) defendi
possione. (S)e(cundo) no(n). q(uod) colono mor
tuo p(er)dit(ur) n(atur)alis, idem colono dis
cedente a(n)i(m)o defendi. (It)e(m) no(n) q(uod) q(ui)
negligat adv(er)sa n(atur)ale(m) possio(ne)
p(er)dit et(iam) civile(m). (C)ontra q(ua)lit(er)
intelligat(ur) p(ri)mu(m) v(er)siculu(m) d(ic)o s(ecun)d(u)m
lec(tura)m p(ri)ma ut v(er)bu(m) discessisset inte
lligat(ur) i. mortuus esset, et q(uod) seq(uitu)r
app(ar)et utilitat(is) (et)c. sit inep(tu)m s(ed) a
lt(eriu)s est q(uod) intelligat(ur) i. de possione
cessisset et hic intelligat(ur) a(n)i(m)o no(n)
deserende possio(n)is, et hec vera
est si diceremus a(n)i(m)o defende pos
sio(n)is non p(er)deret. istud p(er) p. l.
si colonus b. e. et hic t(ex)tus v(er)o s(ed)
(It)e(m) dicit hic q(uod) colono mortuo
no(n) statim p(er)dit(ur) possio s(ed) cu(m) negli
g(it). (C)ontra que est illa possio que
p(er)dit(ur) n(atur)alis no(n), quia ia(m) est p(er)dita
unde dic(it) q(uod) p(er)dit(ur) civilis p(er) negligencia(m)
n(atur)alis. (S)e(cun)d(u)m quero q(ua)lis negligen(cia)
requirit(ur) ut p(er)dat(ur) civilis, dicit gl(osa)
ta(n)ta q(uod) oblivione(m) inducat d(omi)n(i)
tat(is) p(er) oblivione(m) solu(m) ista gl(osa) dic(it)
q(uod) p(er)dit(ur) civilis si hoc est ve(rum) s(ed) re
quirit(ur) cursus longi t(em)p(or)is ut no(n). b.
e. l. si id q(uod) i(n) p(r)i(ncipio) et p. t(itulo) i. l. si cu(m) (in)
§. si fundi et no(n). (C)ontra unde vi. l. a(li)q
tebat(ur) i(n) p(ri)ma gl(osa). contrariu(m) videt(ur)
q(uod) sufficiat sola neglig(enci)a sine oblivi
one ut hic p(ro) hoc l. q(uod) meo in fi. b.
e. ibi statim atq(ue) sci(vi)t. et p. e. l. q(uo)
nis p(ro)t. ibi dic(it) ab alio occupa
ta (et)c. quid dicemus, v(erbi) g(racia) ego sc(i)o
n(atur)ale(m) possione(m) mea(m) vacante(m)
occupata(m) ab alio si neglexero p(er) mo
dicu(m) t(em)p(us) p(er)do civile(m) q(uia) videor
suspicari me posse repelli arg. dic(te)
l. q(uod) meo in fi. et l. q(ui)b(us) (et)c. (pro)
hoc (et) de vi et vi ar. l. iij. §. eu(m)
ig(i)tur, et q(uod) no(n). in. l. si p(ro)ses. ceh.
si vero ignoro eam ab alio occupa
ta(m) vel sc(i)o vacante(m), hic adverte
q(uod) q(ui)b(us) neglig(it) n(atur)ale(m) tantu(m) ne
gli(gen)cia q(uod) res e(st) p(er)it(ur) ex hac neglig(enci)a
hic p(er)dit et(iam) civile(m) ex sola neglig(enci)a
ut hic, q(ua)q(ue) no(n) adhibet ta(n)ta(m) ne
glig(enci)a(m) q(uod) tota res p(er)eat s(ed) solu(m) non
vadit, et hic non p(er)dit civilis nisi
ex cursu longi t(em)p(or)is ex q(uo) oblivio
inducitur ut l. si id q(uod) i(n) p(r)i(ncipio) et q(uod)
ibi no(n). b. e. et l. si cu(m). §. si fundi
p. t(itulo) i. et q(uod) ex q(u)alitate neglig(enci)e p(ro)
sumat(ur) velle civile(m) p(er)de(re) ia(m) p(ro)bat(ur)
l. qua r(ati)one in fi. ci(tata) gl(osa). b.
t. i. et l. falsus et l. si cu(m). §. de
fu(n)do. (B)eat(us) v(ir) vos p(r)esenti h(abe)t(is)
hic dic(ta) p(re)dia tributaria ex forma sta
tut(i) s(ed) i(n) p(re)d(i)is tributar(ii)s ex q(ui)b(us) q(uod) q(ui)
negligit p(er) bienniu(m) p(er)dit n(atur)ale(m) et
civile(m) possione(m) et ex(empl)a d(omi)n(ii) ut
l. qui agros c. de om(n)i agro deser.
li. xj. q(uod) tenementa s(i)c co(n)tra ut
facit forte c. de usu (et) rus(tici)s ubi
dicit, sublata est d(ist)i(ncti)a tributarior(um)
p(re)dior(um) et no(n) tributarior(um). Venio
ad t(ex)tu(m) v(er)sicu(m), dicit hic aliud ex
t(ra)ordi(nariu)m quero q(ua)lit(er) intelligat(ur)
(quo)d p(r)i(n)c(ipium) h(abe)tis, aliud refert(ur) ad p(r)i(n)
cip(ium) h(abe)tis, id(e)o refert(ur) ad t(ex)t(um) s(ed) h(oc)
app(are)t de l. fi. c. e. ubi p(ro)xi(m)i colon(i)
non statim p(er)do n(atur)ale(m). s(ed) o(mn)ia l. p(er)
ista(m) intellig(it) q(uod) p(er) exitu(m) p(er)dit(ur)
n(atur)alis ut hic, no(n) civilis ut ibi
(It)e(m) opp(onitur). hic t(e)n(e)t q(uod) statim cu(m)
aliis est ingressus q(ui)b(us) p(er)dat(ur) a(nimus)
n(atur)ale(m) q(uod) ut l. clam in fi. b. e. et l.
si id q(uod). §. fi. b. e. et l. si(c) cu(m) (et)c. e.

so· hec Sm illaz intelligit hoc
mo/ ut pdat tunc qui dicit recursus
no est admissus/ ul sufficit se pa
sse repelli. Possessio nisi ante insta
Servitutum/ absque nova ca
expressionis non mutat· l· d· puter
tunc/ et hostis s· e· clam incipit
et p hoc gl ponit hic casus·
Si fim/ in qua re no cadit lo
cuus et p eam rogans i ea no cadit
clandestinitas· hoc dicit vel hic diffi
cilis· gl et subtilis. Opppo· de l·
itaque ff· i· p· destinatis/ ubi dicit fiat
furtiue vel sine/ Ro dicit quidam
vitius est q furtu tenet ut ibi/ no
tamen possidet clam/ et est vera so· alii
dicunt q hic fiat credentis sibi licere
et no incidit i constitutione si quis
in tantum/ no aut tenet furtu/ hec
so· no est vera/ qz constitutio/ si quis
in tantum requirit violentiam/ sed no
presupponit violentiam/ sed clandesti
nitatis/ bene g· bene primam. Item
oppo· et notat glo· nota· et oppo·
q vi aut clam· l· i· ff· et· l· i· q
i pretori ff· fi· e· t· ubi in re ipsa
pot fieri vi aut clam/ dicit glo·
aliud est aquis vi aut clam esse
factum/ aliud possidere vi aut claz
et est vera so· Contra oppo· p ea
in rogans et conditio consistit
i re ipsa vitio possessionis ut· l· si re
aliqua in fi· s· e· g· et h clandesti
nitatis vel possessionis consistit dicit
quidam hic qui addicit re sua ignora
rans esse sua ibi faciebat/ haec so·
reprehendit sa· de car· q sequitur
q melioris conditionis esset ille
qui delinquit quam ille qui no deli
quit· d· l· no solum· s· de nox· ergo
vera so· est q no dicitur possidere
clam respectu proprietatis sed vel possessio
nis sic ut· l· contraria/ vide glo·
que incipit ut· s· depo· et ea te
menda/ qz est no· Item oppo· q ista
l· procedit q statim sequatur q ex
cepit dum statim repelleret agen
te interdicto uti possidetis qz si ipse
possideo clam abs te/ tu vincis ci inter
dicto uti pos· ut· l· i· in prin· et sic
fi· i uti· pos· sed ergo oppona tibi/ qz
excepit dum non repellit quem agente
abs te/ et sic te repellam/ hoc aut est
falsum qz excepit dum no repellit que
agente uti· pos· ita dicit glo· et
nichil allegat vide glo· ibi· Item oppo·
si ergo/ et est vera ut dixi i· l· i· uti·
gl nichil sm primam lect· et e tex·
in· l· i· e· si p vim ul alio modo
sed sm intellectum glo· licz dicat

contrarium i· e· qui ad agendum
ex de rest in int· l· vi· constat tibi
limitatio/ ut in dicto· gl nichil ad
Ad contrarium/ Unde/ licet no sit cla
destinitas vel proprietatis/ tamen possideo
clam vel possessionis/ illud no videtur
bene dictum/ quia ille dicitur posside
clam/ qui sufficienter sibi ? facta
fieri de iure ul de facto ut s· e· l· cla·
in prin· Item possessio est illa q dicitur
clandestina no tamen ut· s· e· l·
pompo· gl cum quis/ et· l· vitia· ff·
i· e· e· l· quo g· hic dicit posside
clam vel proprietatis no possessionis
Praedictis ex istis tu debes scire/ doc
tores tenent q in ca interdicti uti possi· ad
mittunt positiones et articuli et
probationes de dominio/ ita tenet pe· de
cu· et q refert i· l· i· uti· c· uti·
pos· et est tex· et glo· i· e· c· licet causam
ex· de probat· ratio est ut si probaverit
equaliter de possessione/ tunc apparebit
melior possessio illius qui est dominus
et sic debebit vincere/ tu g· advoca
tus contra quem fiunt articuli si
sufficientes adversarium probare de proprie
tate sua cautus/ qz facias exceptionem
et articulos q ipse possidet clam
abs te vel possessionis/ si enim diceres
q possideret clam simpliciter/ nichil
probares/ quia sicuti simplex condit
io i dubio intelligitur vel proprietatis
ut· l· si re aliqua in fi· sit in dubio
ille qui possidet clam vel proprietatis
nisi dicas expresse q possidet claz
vel possessionis/ al' perderes et q sic
debent dici hostes tex· i· l· si rez
aliquam in fi· s· e· Bartholus·

Quiritur/ qui ingreditur
fundum iure amicitie vel
familiaritatis no dicitur posside
re. s· de fideiu· h· l· cum filiis et
tota die accurrit causis hostis l· ma
ter et filius stant simul/ et filius
vadit ad fundum matris/ postmo
du cum dividat dicit filius/ ergo po
ssedi tanto tempore talem fundum/ ergo
credo q in dubio vi· iure ca familiari
tatis et amicitie no ut possideat
et idem dico i fratre et sorore sic
habitantibus et huiusmodi personis i dictis
et si vadit solus ad possessionem
locandas et fructus solus recolli
git/ etc contra videtur fieri/ et ca fa
miliaritatis p hanc l· et· l· cum filiis· s· e·
et facit optime· j· l· prox· expressius·
s· qui in uso usu amit· l· si mulieri
q bene no si g· adiungere plures res ipa
dicitur possidere/ licet numquam vadat
et possidet p virum· Bartholus doc·

Quibus servitus/ tex· possi
dent q

i dubio psumit ar. l. mito. ff. pro soc. sup
ja. de acc. et ob. no. hic q dixi ff. e. l.
pe. et tepe mentes sensus ff. e. l. i. §
Pecuniam de hered. p prima et ple
ne i. l. q incip donationis ff. de donac.
Si quis fundum emi sci
etiam ptem dimissam vel i dimi
siam esse alienam vel pro aliquo
ceteris no prescribit. h. d. No. q idem
ponit iniquitatis. Ad primam ptem
opp. ff. l. ff. e. l. emptor. so. hic
sciebat alienam p pte ita et divisa
et determinata. Ad 2am ptem opp. i
eo q dicit p dimisso et ignoratur
locus ymo satis locus quia i qualibz
gleba habeo dimidiam, glo. solvit
plibus modis, sz teneo illam so. quere
i glo. que incipit vel etiam. Item opp.
dicit hic si scio rem esse obligatam
no prescribo, sz an contra creditorem pre
scribo, dicit glo. q no q ad eum malam
fidem habeo, idem no. i. l. si at. C. de pre.
scr. xxx. an. in glo. que incipit ma
la fide 2a. et est contra i. l. qui balne
um infra. ff. qui po. i pi. ha. tenentur.
Peregre p oblivione pro
loci i qua res mobilis custo
die ea reponitur possessio non
pdit nisi p alium occupetur. h. d. h. l.
No. tex. in possessionibus, ex quo ha
bes q possessio sz ius. No. q memoria
hominis est labilis ut hic et l. ii. § si
quid aut. C. de veti. iur. enu. et in
telligas q infirmitas memorie no
facit pdere possessionem, et intellige
no adhibita diligenti inquisitione, secus
si esset adhibita diligens inquisitio
et no recordaret, quia tunc pderet.
Item no. q possessio est iuris et hic
tex. doc. allegant ergo allegant p
linus. ff. e. l. i. et heredes § i. e. l. possessio
§ i. ff. ex eo peculiari que usu
Quesitum arripiendi conditio
et possessio duo ignorantia ex alia
pmo et usucapio tamen sciente hered.
glo. no dicat nisi id q dicit i. l. i. §
item acquirimus. ff. e. possidens sno
Quibus explicitis aio et cor
pore domini sciens possessionem amittit
secus i eo qui suo aio et corpore
alieno possidet. h. d. dicit hic q p po
ssessionem quam retineo p colonum, domini
colono expulso amitto. Opp. de
l. ff. C. e. ubi factum sui vel coloni
no preiudicat domino. so. in. sive tibi
no. quia colonus exist aio defende
possessionis, tunc dominus no privatur ant
in tal. l. si de eo. § i. ff. e. quia colonus
pdit, et tunc idem, quia dominus no pre
dicat ut ibi, quia colonus decretum
vel alii traditur vere, tunc dominus poss
ione privatur ita de intelligi hic

ubi dicatur q ut morantes pdimus ut
ff. e. l. iii. § q si li fundus. Certio que
est ro diversitatis inter possessionem quam retineo
p me et illam quam retineo p colonum,
glo. dicit ro est ista, q qui possideo cor
pe colonum et aio meo possideo tunc mea
animus sequitur n aliam quam retineo per
colonum, io colono expulso in tantum q pdit
ut hic et l. i. § no aut de vi. et vi
ar. et vide q ibi nota. Quero quid
si alius no ingreditur vere sz ficte q
dominus constituit se alterius nomine possidere
dic ut dixi. ff. e. l. q meo nomine
Quero si usufructuarius decedat an
dominus sua causa privatur. ro no glo. het
ff. usuf. quadmo. ca. l. i. infra et i. de
vi. et vi ar. l. iii. § unde vi, ratio q
usufructuarius non possidet naturaliter
pro domino sz p se ipso. Quero si colonus
fuit conventus et ipse vidit, no re
invocando dominum i iudicio, et fuit conde
mnatus, et facta executione innovat
dominus primo. q no, ex. ut lib. no contra
e. qui sententia eum ff. sz aut eum videtur
ff. ad exhi. l. celsus. § i. et ff. e. l. quamvis
§. item si ptor sz al. dicam Bartholus.
Si rem mobilem possessio
rei mobilis quam tacite furandi
gratia pdit ab ignorante, sedz
si rei custodia admittatur, secus i ana
li rationali statuitur. h. d. no. tex. ibi il
la ro 2a. Opp. de l. iii. § si rem
ff. e. vi. so. est q hic i aio constituit
et capit quartam. Item opp. hic videtur
q solo aio queratur sz intelligo q
no aio solo, sz interveniente contrectatione.
Item opp. quia mutat sibi causam
possessionis contra l. no solum § i. i. tr.
i. so. hic intrant ea exclusiva. i. tertia.
Predia hec l. legitur duobus
modis primo sm glo. alio
mo sm ja. de ar. utraque
lec. notabilis p instrum no
pbatur possessionis traditio, item instrum
visitatur ex actu vero no ficto. h. d.
Opp. q iste lec. contineat falsum q
dicat se tradidisse cum no tradidit, di
cit glo. intellige q primo ingressus
erat fundus, et postea scribit se tradi
disse et sic p istum actum fictum visitatur
illa uba se tradidisse. Opp. q
p instrum pbetur traditio possessionis ut
l. ii. C. e. so. si instrum fit i fundo vel
in conspectu fundi, p instrum pot p
bari traditio ut ibi, sz si no fiat i conspectu
p instrum no pbatur traditio, nisi aliis
actibus pbetur, hoc tenz dy. ja. de ar.
ol. et spe. i ti. de emp. et ven. § i.
ista. l. facit ad q. no ponitur i instro
dotali dicatur sic talis maritus fuit co
fessus se habuisse et recepisse eidem
que primis sit pm reddere dicat filia
actor est mea, q fuit confessus

se h̄uisse et recepisse et sic tradicio
processit ut hic/ et p quib' nō pot' salui
pu/ tamē vitat' est q̄ si est aliquib'
cofessi' h̄uisse q̄ pot' tūc tp̄ib' re
lebrari/ p̄sumit' factū ut p3 ex p̄cede
ti theorica dixi .j. de v. ob. l. si ita se
pulsatis .§. primo̅ ugs' .j. de v. ob.
l. qui hoc anno/ et .ɛ. so. ma. l. post
dotem/ nō ī p̄posito cū manib' tūc
instrī potuit' intueniri p̄sumi
tūc intellexisse ¶ Sed sunt ad aliud
dicit instrm̄/ sēmis dedit et vēdidit
tuas fundiz p̄ p̄cio certo/ q̄ tūc
ei dedit et intrauit/ testes q̄ inter
fuerunt ī instro dixerint q̄ nulla
pecunia intuenit/ cū instrm̄ possit
redargui de fals̄ ja. bu. distinguūt
hic .q. et determināt q̄ ista u̇ba vē
fiunt' exacti ficto sicut ex vero/
et io licet nō intueniūt actib' veris
s. intracō vera/ tñ intueniūt actib'
fictis .s. q̄ fuit confessus h̄uisse
et recepisse et ad hoc est casus hic
licet ipe nō allēt ¶ Sed nō legitur
sū ja. de arc. et sū eiz .h. d. p̄ istz
inquo cōtinet' aliq̄e tradidisse nō
pbat' tradicō/ ꝫ illa u̇ba īportant
licenciaz intrandi p̄ra anī̄cte .h. d.
et sū hoc epl̄a processit tradicionez
¶ Cep. nō pot' sibi q̄rī possio rōn
donatē istē nō intueniente volu̇te
dūi ut .l. si ex stipulatiōe .§. hec si
erit illa u̇ba se tradidisse/ q̄e im
portant ut ingrediat' sua auc̄te
ut hic sū ja. de arc. et sp̄e. in ti. de
emp. et ven. // Ista u̇ba expone ple

P

Ossio/ c. e. l .j. et .l. donāz
et .l. sacendi .ɛ. ex q̄ui. causa.
plene exrnō ibi alla ī rep̄e
tiōe .l. si is qui pōmp // Nō. q̄ p̄o

¶ Cum alienūz. // ssio ē p̄uis
et dicit glo. .i. cūm/ ꝫ certe cum
est facti ut .l. bone fidei .in si .ɛ. h .i.
hoc contra videt' in .l. p̄ herede.
ɛ. de acquir. hē. ubi dicit adicacō
tū facti quā cū est/ et sic innuit q̄
cum nō sit facti ꝫ ego videbaz nō
tamē facti .s. alijs q̄ cū/ vnde vult
dicē est possio mix' cūctis p̄s p̄cedi
stringuendo h̄uisse nō .ɛ. e. l. p̄xim
et dixi .ɛ. e. l .j. in p̄n. ¶ Cum nō cuius
qui est ī p̄tate alius possit posside̅
sed aut est suus/ et tūc cui possio
sit iur' nō q̄rit' sibi/ ꝫ dūo ut .l. j.
§ iste acquirim' .ɛ. e. et idē ī macho.
q̄ q̄uidq̄d ipse q̄rit acquirit nō ssio
ut ī aūt. ingressi .c. de sacro. sanc.
ecc. ꝫ ī filio dic ut ī glo. nō. dicat. z
¶ Et poss./ possio et dñiz que
rit' p p̄curatore/ acco p̄sonalis/

q̄rit' nisi cedat' .h. d. ¶ Cepp. .ɛ. de
arc. emp. l. iul. §. si p̄cu. et .l. p̄cu.
exerc. .ɛ. de p̄cur./ so. intelligas q̄
hic emit nō ex re dūi/ al' dūo sine
cessione q̄rit' ut ibi ita intelligit
p̄e et omib' ¶ Cū nō quid si p̄ cū
nō recepit qui cedat/ sed sine cessiōe
q̄rit' ut nō .i. l. dagmi infecti .§. fi.
et .l. .i. et .ij. .ɛ. de insti/ et .l .j. .c. de
arc. et ob. et .l .j. sanim. .c. ad tre.
¶ Pone p̄us est consuet.do et sta
tutū/ q̄ instrm̄ q̄uarentigiona
tū seu confessionatū ī quo q̄tīne
t' p̄cepti notarī papientib' p̄tibz
excomunicatiōe sibi astatuta cōcessa/ nō
q̄uidaz agebat ex illo instro/ opponē
bat' q̄ nō erat facta cessio/ et sic nō
poterat agi ex stipulatiōe facta p
p̄curatorē ī illo instro/ ego dixi q̄ p̄cep
tū notarī q̄parat' ut p̄inde sit ac si
esset instrm̄ facti ī iudicio p p̄curatorē
ū q̄rit' sine cessione ut .l. i. ciem
fi. .ɛ. de p̄cur./ ¶ Cū nō quid ī hijs
que coherent p̄sone/ ita q̄ nō pot'
cedi ut vsusfructus/ nā p̄cu. p̄curatorio
noīe meo stipulat' vsūfructum
ut accipit vxore p̄curatorio noīe meo
cū q̄rit' sine cessione/ ergo dico q̄
ī istis iurib' ī separabilib' a p̄sona
p̄cur./ est ut indub' iur'/ et acq̄
rit dūo directe/ hic est tex. nō. ī .l. q
ita .§. i. .ɛ. ad tre. et ibi dixi q̄ nō.
¶ Vlt.ius q̄rit' eq̄uiso/ si p̄cu. p̄o
mittat p̄curatorio noīe dūi vtrū dūs
obligetur/ sed sic ītelh/ q̄ dic ut .l.
si cū venditor in fi. .ɛ. de emt. et .l.
iul. §. si cū venditor .ɛ. de arc. ep.
et .l. mercz in p̄n. .ɛ. de insti. et tūc
p̄ dicta vide q̄ue dixi ī .l. stipulō ista .§.
siquis insulaz .j. de v. obli.

P

Ermissen./ lex ista ex
glo. nō pot intelligi sꝫ
inqūis sꝫ glo. licet difficile
et sūm p̄ma glo. ponit' quo q̄daz
egit possessorio/ cū sūa lata ī possō
nō p̄iudicet ī cōfessoria q̄ue q̄ usu
fructu p̄ponit/ et ius/ q̄sultis dicat
q̄ nō/ quia est separata a possiōis
ab vsufructu ut p̄batis ab ipa po
ssione/ et sic p̄ contō vno nō cōuenire
aliud/ q̄ pot' esse apud diuersos/ ut
patꝫ ex tex. et hec lec. pbat' .j. de
exc/ rei iudi. l. eandez .§. fi. et hec
lec. tangit' ī v̇bo cīus ¶ Sed nō le
git' sic/ q̄rit' an vsusfructus possit
esse sine possione/ et videt' q̄ sit
q̄ p̄ iure fieri rē q̄ ad iurē ¶ Item
q̄rit' cū emit possio dūi impedi
at' p vsusfructū ut eq.o vsusfructus

p ciuilez possioz / videt quod ibi
sup impediri et c. et ista colli. sup
vbo oportet ¶ Certo modo legit
ut querat si aliud sit vsufructum an
duo ciuilit possideat / et videt quod
vsufructus non est prius secundum cum possi
one ciuili / sicut nec proprietas / et non
possio ciuilis non impedit per vsu
fructum / nec vsufructus per possionem
dum et sm hoc tota ista. l. ponit vnum
casum / et ista lec. colligit exemplo. pria
posita sup vbo possionis / et facit
hec. l. ad ea que dixi i. l. naturaliter in prin.
s. e. ¶ Cum dr. aliquis cepit pe
titorio et possessorio simul / i cum in quo
pot et obtinuit in utroque appellatum
est in petitorio an fiat executio in
possessorio et dic. dicit quod sic quia nichil
habz cōe ut hic et. l. naturaliter ff. nichil
¶ Sz pone quod in petitorio succubuit
in possessorio obtinuit / quid an fiat exe
cutio in possessorio / et dic aut succubuit
quia non probauit / et fit executio in
possessorio aut succubuit quia reus pro
bauit se dominum / et tunc non fit executio
quia obstat regula dolo facit et c. et hoc
tangit cy. in. l. inter. C. de iudicijs. et
spe. in ti. de peti. et pos. et debes in
telligere in possessorijs quibus pot obici
exceptio dominij / non autem in aliis ut dixi
in ff. nichil / et non pro eundez dy. in c. q.
ad agendum. ex. de reg. iur. li. vi.
¶ Breues / duobus modis legit hu
in glo. primo / ut quod pretor aliquem mittit
tunc est plus quam quod priuatus uelit
tunc quia pretor in iustiz vicet et hec
lec. tangitur in prima et secunda glo. et in
pri. ultime / et sm hoc quod dicit facilius
inducendi est plhbere et c. expone
inducendi. i. est pro inductoris / est
idem. i. vnum secundum quod qrunt fm ia. de
are. / secundo legitur fm io. ut tota loquatur
in pretore ut patz in fi. ulti. glo. Cer
to legit fm ia. de are. duplex est
modus inducendi in possionem a pre
tore / primo cum dat alicui licentiam
ingrediendi sua auctoritate et plhbet
ei vim fieri quod est plus quam si fiat / se
cundo s. quod iubeat restituere dato exe
cutore ut. l. is cui ff. ut in possessionem
pos. le. tunc enim non pot ingredi sua
auctoritate ut l. fundi in prin. ff. de acq. rer. do. Cer
to fm ia. de are. quod duobus modis pre
tor pot mitti in possionem et iubere
possidere ex secundo decreto / primo cum
plhbet possidenti vim fieri et siquis
fecerit / tenetur ut. l. depositi. ff. plt.
ff. de damp. infec. alius est quod pretor
condepnat quem ad rei restitutionem
tunc sua restore si postea molestat non
tenetur ex sententia nec iudex ex vigore
illius iudicij se intromittat ut hic

fm ia. de are. quod primo vnum / quia sola
facti traditione liberatur ut no. ff. de
peni. l. pos. ff. sz et si is in fi. glo.
ma. et predicta tene menti Bartho.
Aduersus / vera lec. est
ut intelligatur ista. l. in inter
dicto uti possidetis / et glo.
ponit exemplum primo in interdicto uti.
pos. et vnum est exemplum secundo ponit exemplum
in interdicto vnde vi et c. sz illa lec. non
congruit hic / quia violenta possio
desit adversus eum que violenter possidet
ut. l. i. in arte. ff. de vi et vi. ar.

¶ De vsucapionibus

¶ Dictum est. s. de acquirenda possione
nunc quia vsucapio est modus acquirende
possionis ut. l. sine possione. ff. e. ideo
de vsucapionibus ponit vnum quia vsu
capio interrumpitur ideo ponit de vsucapa
tionibus quod idem est quod interruptio Bar.
Bono publico /.
Eruptio. et vi. quod prima lec.
non procedat / quia equi
tas scripta preferatur nou
e ut. l. i. C. de le. et
l. placuit. C. de iudi.
sz cum ista regula habeat equitatem
scriptam ut. l. naturaliter ff. de condi. inde
et. l. in re nam. ff. de reg. iur. so. de.
quod cum sunt ambo scripta in re tunc
vnum preferatur alteri / secundum quod vnum
est in genere / aliud in specie / ista sol. po
nit dy. in c. rapor. ex. de reg. iur. li. vi.
et cy. C. de leg. l. i. ¶ Ceptio. de. l.
cum in fundo. ff. quod si viti. ff. de iure
do. so. ut ibi ¶ Quod an per pium pro
sit remissa cum in prescriptione et videt
quod non quia cum sint inducte ob publi
cam utilitatem ut hic. ij. et c. ut. l. ius
publicum. ff. de pactis / sz dic quod vsu
capio et prescriptio x. annorum pro tollere
non dicitur / sz quia inducit mala
fidem / et sic facit cessare ea que
sunt de substantia prescriptionis / et hoc tenz
dy. ff. de le. i. l. nemo pot / quieda
est prescriptio. xxx. annorum et ista cont
adversus negligentes non fauore prescribentis
ut. l. si in fi. C. de edit. diui. adria.
tol. et non pro dy. in. c. rapor. ex. de reg.
iur. li. vi. io non pot remittari ut
ff. ad macedo. l. tam et si. et quibus non.
et quia bono publico et c. facit quod no.
C. de iudic. l. properandum. ff. sz et si
quidez / nec obstat quod pro reitibus
et inter requirit ij. multo magis que
dit in chacia ut. l. cum notissimi. ff. sz
et siquis. C. de prescrip. xxx. an. quia
tunc per penam cessat negligentia / quedam

de vsucapionibus et vsucapationibus rubrica

est pscriptio inducta pter favorem ipsius
et illi pot renunciari ut l. q si nolit
§. si quid ita. ff. de edi. edic. Et
ex predictis videtur q statutum quod dicat
q si creditor steterit p annos x. q
non petierit q non audiatur non possit
renunciari/ q adio negligentibus/

Usucapio est/ expo.
q usucapio explicite pro
cedit causa. i. ex titulo
et bona fide/ et sic dicitur
q est explicitus causa. con. l. iii.
§. explicitus. ff. ti. i. so. ut in glo.

Queritur utrum usucapio cadat in
re mobili vel in mobili/ glo. dicit
large sumendo cadit in qualibet
re/ stricte non cum pprie usucapio in re
mobili/ pscriptio in immobili alleg. glo.
l. ii. C. de pscrip. lon. temp. sed illa
non dicit sed est l. i. C. in quibus ca.
ces. lon. temp. pre. et sic adde
ad glo. Queritur an p pscriptionem
acquiratur dominium utile vel directum
habetis p glo. et doctores antiquos. inst.
C. de bona. et dic. q in usuca
pione quiritur directum in pscriptione
utile/ secundum glo. et dic ut no. p dy.
in c. p̄or de reg./ inst. li. vi. et ca
su vidistis in l. i. inst. ff. de aqua.
plu. ar. q p pscriptionem utile dominium
queritur Queritur si in statuto dicatur
q pscriptione quiratur dominium/ vel q
quis efficiatur dominus certe in dubio
intelligitur de directo ut l. i. in fi.
ff. si ager. uec. pe. et ad hoc ut
aliquid addat iuri com. et aliquid
operetur. Formo unum dubium sed hoc
est verum q p pscriptionem queritur dominium
non utile/ tunc qui dedit in emphiteo
sim non pot ostendere se habere aliquod dominium
nam non pot probare dominium utile/ quia em
phiteoticarius habet/ directum dominium non pot
probare nisi probaret de se et de auctoribus
suis usque ad illud tempus quo locus ille
fuit occupatus ab hostibus vel usque
ad illud tempus quo fuit statutum
q quidque valeat post tantum tempus sit
etc. ut l. i. in pri. ff. ti. i. et emphiteoti
carius probat q non pot opponere contra
eum dominus ut l. litibus. C. de agri. et ce
si. et l. si quis conductionis. C. loca. et
conducti. Sed contra communem dixi nobis q si
pono rem in nullius bonis fuisse/ tunc
tamen apphendo directe efficior dominus/ ut
dixi in l. rerum que nobis in fi. ff. ti. i. vel dic
q probet dominium et emphiteota habet
utile/ tamen sunt duo domini ut dixi. ff. ti.
l. si quis. §. dicta/ sed potest dixi/ satis
puto q si nullus alius appareat
dominus directo ille qui probat tantum

q sufficit ad pscriptionem pstituendus
Sequitur/ continuat sentiam
consultus et primo videndum
est quare inducta sit usuca
pio ut l. i. ff. e. so. quid sit u
sucapio ut ff. e. l. ii. Tercio que pscri
bi. ut lpt q se videbo ptes

Servus pherede/ expo.
ff. ti. i. l. possio. §. i. glo. dat
so. plures/ et dico q non pot
possidere/ nec pherede vel alio ti. Sed
quare dicit phede q nullo modo
est penes eum ut l. plz. ff. de acq. hered/
sed alij ti. cadit in simul/ ut pot dici de
nationibus etc. Sed quare non pherede cadit
in simul/ ut sic dicatur sumus heres sicut
donationes/ plene dico in l. cum aspho
ff. de l. i. et glo. plures sunt. C. de lib.
inst. l. cum pponas tangit pdoc. ibi
sed ergo plenius q glo. dicatur pherede/ dic
nec alio titulo Bartholus doctor

Fructus et partus/ adhibe ad
istam glo. que declarat captio omnem
passim hic. §. h. §. legit plibus
modis/ unus unio modo q herede defuncti
erant in rerum natura/ licet non in dominio de
functi et ad istam lec. q aut defuncti
functus erat malefidei et tunc ipse
nec heres usucapit ut l. cum heres ff.
de diuer. et temp. pscri. et consequatur
eos fructus/ si erant bonefidei/ et tunc
facit suos fructus ut l. qui scit §.
qui in alieno. ff. de usur. ii. non usu
capit so. mar. in l. i. C. de pscrip. lon.
temp. et in l. pomp. §. cum quis ff. e.
et est casus expressus contra mar. in §.
heres ff. e. l. pe. si usufructus sit fruc
tuum/ istud mediam sine dubio transit ad
heredem/ et alia opi. est odor qua
sibi loquitur q defunctus erat ma
lefidei/ sed illos fructus non percepit p
se/ sed p alium bone fidei et sic pbari pot
ab alio/ non absque de defuncti exhac lec
nota q malefidei possessor pcipiendo
fructus facit furtum/ secus si eos pre
pit p alium qui sit bonefidei q intelligo
q ipsi malefidei possessori non restituat
quia forte eos vendidit/ vel locavit fun
dum ad pecuniam/ vel cum contractaret/ com
mitteret furtum/ et pdicta puto vera
in se/ et tu q multum hanc l. restringit
/ideo est tua lec. q loquitur in eo q primus
erat malefidei et unus bonefidei erat
/et sic in istam glo. habes q ille q abrias
fuit malefidei/ unus est bonefidei p
ceptione/ non facit fructus suos/ sed usu
capione/ est ne vera ista lec. et certe
si insta cum supponit pot usucapere et
fructos suos facere ut l. non solum §. i.
in C. sed sinu supponit iusta cum/ tunc
in eum spectaret quo ad acquisitionem
fructuum ut dicta l. quid sit §. si de usu
sed contra sit ff. ti. ii. l. qui bona §. i.

ꝫ dicit ut ibi / ſtē quod ad uſucapionem
ut ·ſ· e· l· iuſto· ff· ꝫ et ſi poſſionibꝫ et·
l· ſi de eo· ff· ꝓ ſuo titu· ꝫ· ti· r· et C· de
uſucꝰ· tiſſeri· l· i· ſi hoc tam poſſꝫ hec
lex eſſe v'a quia papiendo no faciat
furtuꝫ et ſic paſſent uſucapi ab alio
ut ·ſ· e· l· ſi aliena· ff· ꝫ· eſt ſ· alia lex·
et dic ꝙ poſſor bonefidei facit fruc
tus induſtriales ſuos / naturales no ut ꝫ de
acquir· re· do· l· bonefidei et · l· fructꝰ
ꝫ· de uſucꝰ / ꝫ hic uſucapit fructibꝫ ita
les quos no facit ſuos / ut fetibꝫ et ꝑ
tibꝫ / ꝫ hic dicat in tex· ꝙ fetus pecorꝫ
ſunt i fructibus induſtrialibꝫ ut ·ff· ſi
quis ex aliena· iuſti· de re· dun· et i
ff· lana / et ſic i fetu pecorꝫ illa i ſeno
pot ꝓcedere / dic ſ· ꝙ fetus pecorꝫ ab
ꝯſuo uſucapiunt et heres facit ſuos
et bone fidei poſſor ul' dic et no· ꝙ
re meaꝫ no poſſiꝫ irrevocabiliter
uſucapere / ꝫ ſi no eſt mea irrevocabi
lit' / qꝛ tener· reſtitue tnc cont illa ac
tioꝫ ꝑ quia cogor reſtituere ꝑ ſcdo uꝫ
et hoc ꝓbo· ꝑ· l· i bello· ff· ſi quis ſum
ſ· de capti· et poſtli· re· ꝙ no· qꝛ omnꝫ
l· que dicunt ꝙ bonefidei poſſor te
net reſtitue fructus ꝯtentes i tells
qui uſi ꝑtermiꝫ poſſedeit / et hoc
videt tene ꝙ· in· l· civilis· C· de furtꝰ
alio no loqt ut in fructu et ꝑtu·
2 ꝙ· ut glo· Veniõ ad ſcꝫ lec pri
ncipalꝫ et no loqut i defuncto / ꝫ
i herede et vide glo· ibi ſim ante re
perit eſſe ꝑdicta· Bartholus doctor

Ѐruditam autem / exponit vba
l· actiue / no· ꝙ dns dicat ille cuius
ſubripit ꝑpe / no attento apud que
ſit res qui ſubripit Ѐxpo· i· pro
ſolut· l· ſi· ſo· ut dictam i· ff· ſi rem
Ѐxpo· i· de ꝑtarꝫ l· etc· ff· inl· ſo·
ibi i vi poſſeſſa / ſpei i furtiua reꝫ
dicat ſ· e· l· ff· ſi dns /

Labeo / ſufficitꝙ res furtiua re
vertat ad eum ꝑ quē dns poſſidebat ꝑ
quē reponat i loco ibi ſtabat dno
ignorante / al' dni noua ſcia et volu
tas requirit· h· d· iſte ſ· eſt difficil'
i tex· et omꝫ glo· ſunt ad declaratꝫ
littere / ſm vtruꝫ lec· dy· diuidit i· v·
ꝑtes iſtu· ff· primo loquit i re pecu
liari ſubrepta ab ꝯſuo / dno igno
rante / ſo i re peculiari ſubrepta do
mino ſciente / tercio i re aliena ſubre
ꝑta ab ꝯſuo / quarta i re aliena ſub
repta a ſuo quia no tenuit i pecu
lio / quita i re aliena ſubrepta a ſuo
et ea tenuit i peculio / ſa ibi quo
dns 3ª ibi nec eum / qita ibi idqꝫ
ſi ſuus quita ibi lcē ſi ea re 2 ꝙ·
Glo· q incipit furtu factu / ponit
duas lec· i ꝙ· quodomꝫ / tene ꝑma
ſte ponit duas lec· i· ꝙ· nec eum /

tene ſcam et diſtigue ut i alia glo·
Ѐxemo queſtio dice ꝙ qui ſcit fur
tu factu requirit eius ſcia / ſecus ſi ig
norauit / ꝫ qui ignorauit / ꝫ aiaꝫ
poſſidendi perꝫ apud que ꝑus erat
ꝫ qui ſciuit furtuꝫ factu / depoſuit au
imu / io requit noua voluntas / ſed
dicas hic aius i ſuo no requiritur
ſpaliter ex re peculiari / ꝫ dic ꝙ hoc
cui requit ſpalis volutas ut ·ſ· e· l·
ſi rem ſubreptam Ѐxmo quod ſi
ꝯſuus ſubripiat / et eodeꝫ loco repo
nat / ꝫ no ſufficiat / qꝛ no venit in
ꝑtatem ut i· ff· tnc aut / ꝫ i ſuo in
ꝙ dns ſuit ꝑuatus poſſione ut
ꝫ· ti· i· l· rem quoꝫ io ſufficiat ꝙ re
ponat i loco·· | ſufficiat rem rediſſe

Item labeo | ad eum ꝑ quē quis
poſſidebat· h· d· Ѐxpo· ꝫ· depo
l· i· ff· ſi rem· ſo· h' vendidit / ꝫ non
tradidit ꝙ no placꝫ / dicat / glo· et bn
qꝛ ſolo vbo no fuiſſet factu furtu
ut· l· ſi quis vxori· ff· neqꝫ vboꝫ ſ· de
furtꝫ / et· ꝫ· ti· i· l· iij· ff· ſiue / dic
ſ· ut ibi / qꝛ verꝫ eſt ꝙ ſufficit qntu
ad purgandu viciu rei ſcieus qntu
ad purgandu viciu ꝑſone / qꝛ inclp
lomꝫ tenet de eum / ſicut videtur
ad l· qui ea mente ſ· de furt / qꝛ tal
purgat rei viciuꝫ no tollit pena ꝑ
ſone et hoc ponit hic i ultia glo·
Ѐxpo· dicit hic / ſiue ſciente ſiue igno
rante / contra· ꝫ· ꝑe· ff· ſo· ſiꝫ al· hic
ignorauit re vendita et ſic furtu
factuꝫ / et io no curat vtru ſciuerit
ul' ignorauit redeptioꝫ / ꝫ ſi ſciuiſſꝫ
venditioꝫ factaꝫ tnc requireret ꝙ ſa
ret redeptioꝫ factaꝫ / et io tex· dicat
ea geſta ſunt i pli qui requirat
ꝙ vtriuqꝫ dno ignorante ſit geſta
ul' ſi ſciuit ꝑiꝫ eſt neceꝫ ꝙ ſciat alꝫ
et eodeꝫ mo ꝫ et ut ſ· de furt / l· ſi
ad duꝫ Ѐxpo· dns etia ignoras
poſſionꝫ amiſit ut· ꝫ· ti· i· l· iij·
ff· ꝙ ſi ſuus· et· l· ſi rem mobilꝫ
quo ſ· pot eſſe purgatu viciꝫ
furtiuitatꝫ / cu non redeunt ad du
ꝑtateꝫ glo· iſtud contrariu ſignat
que incipit ꝫ qualit 2 ꝙ· et no ſol
uit· dy· dicat qn dns ignorauit re
ſubreptaꝫ / etia eo ignorante redi
iſſe ſufficiat ar· ꝫ ꝑe· ff· na hic erat
in cuſtodia depoſitarꝫ / ſicut ꝫ i cu
ſtodia ſua / ſiꝫ dy· ꝫ hoc no videtur
ꝑcedere / quia ꝑſuu acquirit poſſio
2 ignorante dno / ꝙ no ſit ꝑ depo
ſitariuꝫ / ſi ſ· no venit in poſſione
ſ· no videt purgatu viciu ut i· ff·
tnc aut / io quidaꝫ antiqui dixerunt
ꝙ i no ꝑ depoſitariu ceſſat poſſio / ꝙ
terꝫ ſa· de acq· et tangit hic in pri·
ultime glo· et· ꝫ· ti· i· l· quibus ff·
i· ꝫ glo· hic et ibi terꝫ quum / ad·

ff. tunc autem videtur quod non requiritur
quod veniat in possessionem ut ibi patet
sed contra non requiritur quod veniat in possessionem
veram vel fictam ut ibi patet hic autem
nulla esse possessio tenendo ergo quod veniat
in possessionem facto quod etiam quae quibus
licet retinendi pro depositum operatur et
quaesitis ut dicam statim in ff. de illa li
cet glossa dicat contra C. ad l. iul. r
pti sed ibi reprobavi et hic est etiam
contra eam. Item nota ad quod emptor pre
tio vendidit re inrequisito domino
et postea redemit an evitat et
videtur quod non sed non facit quod verum est quod
purgat quo admittitur non quo
ad poenam persone unde vitatis est quod re
perdit ut dicta l. i ff. si cum et C. de
fideiussoribus l. quidam testo et l. rogo et
est etiam ex. collatio quid iuris sit si na
sum quod venit tamen ... Bartholomeus dicit.
Si pupilli sufficiat reddere
in potestatem legittimi administratoris
h. d. **Ad hoc** ut purgetur vicium fur-
Tunc autem ... requiritur quod res
redeat irrevocabiliter in dominii potestatem
vere vel interpretative intelligo quando re
cepit rei extimationem vel insistat ali
tandi ... hic sunt ff. confundit ...
Heres mai. qui dixit quod heres potest
incipere usucapere esse et ei non obstat
mala fides defuncti dixi C. e. l. ff.
fructus partus ancille furtive edi
De illa ... tus penes bonefidei pos
sessore non potest usucapi si fuit in eius
potestate fuit alias potest usucapi si ante
nativitatem sciat rei alienie non ...
h. d. usque ad ff. lana primo loquitur
qui fuit in mea potestate secundo qui alius est
fur sicut ibi sed et si **Contrario** ad principium de
secundo ... secundo dicit glossa quod in principio
debet intelligi quod ante conceptionem
sciunt re aliena sed male dicit cum
iste tex. ... dixi melius in summario
dic ut ibi et dicetur per glossam et probatur
in peremptoria l. finis **Ad finem** contrario quod
etiam si sciunt aliena non impediatur
usucapio ut in e. l. iusto. ff. sed et pos
sessore secundo intelligo quod hic sciunt alie
na et furtiva secus si simpliciter
aliena ut ibi **Sed tunc** contrario quia
tunc etiam post usucapionem inchoata
et non perfectam impedit usucapio ut
in ... l. si ancilla sed hic nisi ff. dica
tur contrarium, ergo ista lex non procedit
secundo hic ... si. expone sic quod sciat ...
... usucapere inchoavit et quod
sequitur cognovit aliena dic simpliciter
non furtiva et sic aliter cum loquitur
... possidentis ... vel similis quod eadem
cum loquatur dic quod ... sciunt furtiva
... denunciavit vel non potuit denun
ciare ut dicta l. si ancillam. **Vltimo**

per hic ff. reprobatur glossa quae ex l. in
... C. ad l. i. quod si recipio traditionem
a furo meo non recipio ut quasi denovo
... quaeratur possessio cum ipso fure
possidente ergo audebam me possidere
sed hic non fuit michi quaesita possessio
quia furtiva ut l. quod fructus C. de
i. et tamen hoc operatur etiam quae habent
retinendi ut adipiscantur et probatur
C. e. l. ff. item labeo.
Lana. nota quod merito est usuca
pi non potest legas texti disponendo
ibi si non apud bonefidei emptorem
concepta est assimilabitur sed statim emptoris
fit re et venter qui in fructu est ...
et est plana **Nota** quod in lana inspi
citur apud quem tondatur quod mo dicitur in
spica apud quem lana nascatur sicut
in partu C. ... ff. et i. de fur. l. qui vas
ff. si ancilla secundo partus non est pars rei
sed per se censetur ut i. de v. sig. l. partus
et continue ... quae continetur ut l. ...
C. de ... ho. et i. de fur. l. qui sacrum
sed lana non censetur per se nec dicatur esse
in re nisi antequam tondeatur ut i. de ...
quae infirmant ... l. si ff. ut fructibus
et etiam continue non continetur ut hic et
quod non C. de condi. fur. l. si fructus ff.
bone fidei la. de acq. sed hic videtur
pocius ... quod si lana est pars
rei sicut fructus pendentes ut C.
de rei ven. l. fructus, ergo et continuo ...
... continetur pro ut l. si alienam ...
sed illam l. intelligo in hiis quae partes
sunt alia quod quibus res per se durat
ut gemma in anulo ut i. e. l. rex
mixtura ... quid ergo et ideo dicitur
si dominus esset ... quod tignum postea
dissolutum non esset ei possessum ut i. e.
l. cum qui aedes quod autem hic dicitur
de agnus intelligo alibi quia de la
na ... quod ... ancille ut i. de
fur. l. qui vas ff. si ancillam Bar.
Si rem pignori ...
... de l. si ...
... ubi debet in creditoris potestatem
venit glossa quae est hic dicit quod hic
pignoravit dominus rem suam ibi alie
nam sed hoc est verum quod sua obligavit
quod aliena non potest obligare ut l. si ali
ena C. de pignoribus ... sed non bene
dicit quod ut l. si pignoravit alienam
vera solutio est quod potest usucapi res
... nec furtiva est illo ...
... vero ypothece non potest prescribi
nisi in potestatem creditoris veniat et hoc
tenet la. de acq. et ol. quod est verum hic
etiam ... l. ... quae requirunt
quod veniat in potestatem eius cum subrepta
est ut C. ff. tunc autem ...
creditorem cum sibi furtum fiat ... non
domino **Contrario** si erat res debitoris.

subtrahentis, quia ille qui emit ab illo
est effectus dominus et sic non usucapit
ut ff. e. ti. § lana huius tumore dicit glo.
dic hic alio tradente quia dominus vende
illa verba glo. respiciunt contrarium signa
tum in glo. sed contrarium de § lana ite
lligatur alio tradente non ex voluntate
debitoris nec emtoris etc. et sic quod dicit tex.
usucapi posse dic. i. usucapibile esse et
ista est vera alia so. est ad dam. § la
na quod hic erat administrato intelligit
sed hoc non est vera per l. si ab eo per e. et per
l. si alienationibus q. de usu. bo. signa alia
so. est quod pot usucapi contra ypothecam
hoc non est verum contra ypothecam alte
rius creditoris, cum subrepta est, quia
in eius potestate debet redire ut dicit glo.
quod prescribit contra utilem in rem que da
tur in eadem passo, hoc pot esse verum si al
ti quia ipsi vendenti res fuit abla
ta violencia compulsiva que non facit
rem viciosam ut no. ff. ti. i. l. pomp.

Ultimo nota. Similiter ad § cum quis
quia glo. remittunt et vide glo. que
incipit hic no. quod quamvis ibi in fi. glo.
quamvis bis locum actio furti et non sit fur
tum, nec est res furtiva ut e. de furtis
l. si quis sed non quamvis sit furtum et non esse
alia res furtiva nec habet locum actio furti
ut si filiusfamilias surripiat rem adventiciam
peculiarem ut no. per glo. e. de furtis sup. l. in
rem. op.

Sed quo quid si res subrep
ta est fructuaria an sufficiat reverti in
potestatem domini, et quo ad usucapionem rei
proprietatis sufficiat quo ad usucapionem
vero usufructus debet redire in potestate usu
fructuarii ar. eorum que dicta sunt supra § la
na et fi. et de fur. l. inter omnes § recte.

Certo quid si res est subrepta bo
nefidei emptori an debeat reverti in potestate
domini, vero sic nec sufficiat reverti in potestatem
dicti bonefidei emptoris hic est tex. in
l. cum sat. e. de usu. pomp. intelligendo
quod ibi debitor obligavit rem alienam
ut hic et ibi dicit glo. et azo in summa
illius ti. licet de veritate dicit intelligi quod
ipse habebat ti. et bonam fidem ita quod po
terat obligare ut ff. de pig. l. si ab eo
alias nullo modo potuisset obligare, et tu
ibi appare quod debet reverti in potestatem domini Bar.

Si suadente, continuetur in precedenti
summario quod dicit glo. hic dicit si sacius
etc. quid si credebat sua in maiori dicit glo.
non sit viciosa sed habeat locum gloss. si quis
in contrarium ista glo. non placet michi quia
videtur contra § precedentem ubi heredes
qui scit rem hereditariam compulit eum qui pro herede
possidebat dicitur res vi possessa, preterea dominus
pot vi possidere ut l. cum a te q. de vi. et vi
ar. et in pena § dico enim generaliter vi pos
sessionem esse quamvis contra prohibicionem possessoris
quis ingreditur ut in § quod vi aut clam l. in
§ quid sit vi, hoc causa patet vel. excludit
ff. quod me. cau. ubi ius videtur fieri etiam

si creditor non est in dolo, quod patet per glo.
dicit ibi, quod contrarium in contrario si quis iura
tum, et hoc expresse dicit tex. in libello in
de edic. divi mar. § quod illud casu non
requirit dolum et tamen ius facta dicitur
per hoc quod expulsus est q. vi. bo. rap. l. i.
§ hac autem in verum etc. unde vi.
l. si in nasci et ideo puto si quis occupa
verit possessione contra l. meminerint
decto iudicis non rite in posita ut dixi
ff. ti. i. l. iuste quia si hoc fuerit prohi
bente dicitur res vi possessa, per hoc etiam
de resti. spo. c. consequente loquitur enim
ibi in spoliato prius dicit, sed si intraverit
parte non prohibente tunc quod suspicabilis est
se posse repelli vel revertitur non est ad
instatu, similiter erit vi possessa ut l. clam
§ fi. eo. l. se. ff. ti. i. secus si esset pos
sessio vacua ut dicitur statim in § si cum
paribus, ideo in contrario l. ult. c. de acqui.
pos. si servus derelinquit vel perdit dominus
non perdit animum nisi decatur ut sit
probatur etc. tunc esset res vi possessa de
si colonus decat sed si tradidit spole
tur non video quod dicatur possit res vi p
ossessa, sed idem dicimus quod in possessione vaca
ta, sed per quod xxx. an. habet locum in ombus
dictis casibus ut no. per azo. in summa de
prescr. xxx. annorum in prin. Bar. le. doc.

Si dominus suadente, hic est bonum ar
guendum in verum ibi l. ad corrigendum viciu
violencie oportet ut revertatur in potestate domini
contra de l. cte. § ult. q. de pena, ubi oportet
ut revertatur in potestate eius cum sit viole
cia la. de cre. solvit et bene ut glo.
ibi, quod aut expellitur dominus et oportet quod rever
tatur in potestate domini, si alius est in potestate ex
pulsi, et sic aliud in furto quod oportet quod in
potestate domini revertatur ut ff. § quod autem nec
inspiciatur quis est cuius res fuit subrep
ta non pot esse, quia tamen civilibus legibus
sunt facte iste prohibiciones ut insti. e.
§ furtive ex illius l. sic debere colli
gebatur vel dicitur quod in furto res tantum a
fficiatur non dominus vero dicitur res subtrahi, sed in
violencia afficitur persona cum inferatur
non ab eo dicitur vi possessa et sic si in
eius potestate revertatur verificatur verba l. pre
dicta probatur ex his que no. in l. utraque
sulla q. de furt. sed videtur quod semper in pota
tem domini debeat reverti ut l. plet. q. vi bo.
rap. so. ibi fuit talis violencia in mora
fortiori quod res mobilis fuit sublata non
oportet quod in potestatem domini revertatur, sed si est
violencia ita quod non furtiva tunc sufficit
quod revertatur in potestatem expulsi ut l. cte.
§ ult. q. de pena.

Si nichil habeant. Si bene respicis
in tex. est quod via non possidet non de ea
quibus non decatur et sic non emitur de bo
na fide contra ff. de fur. in pri. l. hoc
autem et l. si edes. so. racio hic pro
ta in tex. non est generalis sed illa est verior

quedam est prescriptio que cum expossi
one possidentis et hic requiritur bona
fides in prescriptione longi temporis quedam est
prescriptio que cum exnergia alicuius sine
aliqua possessione possidentis ut in similitu
vie que perditur non utendo hic non
requiritur bona fides possidentis ut hic
sed in iuribus ad possidendum libertate requiritur
factum possidentis scilicet quod edificatum habeat
non ibi requiritur bona fides tamen fuit doc.
C. de serui. et aqua. l. ii. in i. q. et ff.
de arte. hic est glo. sed quadmodum servi.
amit. l. si. et per hoc consuevimus in ista
dubitatione nos heinus dentalem qui dicat
quod male fidei possessor ullo tempore non prescri
bit ut extra. eo. ti. si. et de re. iu. in vi. posses
sor. li. vi. in quid utrum leges sicut l. ne
notissimi. C. de prescrip. xxx. an. qui dicat
quod tollitur actio spatio xxx. annorum anilo
die fuit correcte et dico quod illa praescriptio
possessor male fidei non constringitur
in prescriptione in actionibus personalibus non re
quiritur possessio ideo non requirit bona fides
ut hic et ex parte mea non est possessio sed
prescriptio per tuam negligentiam vel per omnibus tempus
quod ego prescribam pono enim quod ignoro me
debere et tu cessas petere certe non
sit bone fidei vel male et tamen prescriptio
procedit et C. ult. loquitur in prescriptione rei
et sic cum expossessione probas et in possessore
male fidei loquitur in prescriptione que expo
ssessione procedit et sic debebis intelli
gere tenebitur mentum et predicta vera
puto saltem determinatione fecit mihi certe
et teologorum et idem puto in statutis
ciuitatis que dicunt si creditor non
petierit debitum infra certum tempus ca
dat a iure suo vel si dixit de celeritate no
audiatur in iudicio tamen puto tamen que
dicit cadat a iure suo tollit obligatio
ciuilis et effectus naturalis ut dicam. l. ne
ra. ha. l. fi. sed qui dicat non audiatur
nulla obligatio tollitur sed via agendi
precluditur et ideo tunc remanet via agen
di per via monitionis statim sive forma
C. nouit. extra. de iudi. et ibi hoc dicat
Inno. in obligatione naturali et sic ad iudicium
ecclesie spectaret ¶ Quero tunc expulso
de quasi possessione vie qualiter subueniatur
respondeo pro tale interdictum vi vi. ut l. si pu
blice. ff. de rectis in. de vi. et ar. et hoc
non ad illos qui aliqui expelluntur
de quasi possessione alicuius iurisdictionis
ut habeant interdictum utile vi vi. ¶ Sed
quero pone quod aliquis nobilis habuit iure
dictionem in castro meo per viginti decem et
non ea non utitur an eam perdat et expul
son ea utenti queratur ad quod dico si quidem
iurisdictio coherebat territorio hic quamquam
utatur interdictum retinet ut l. qui fundi
s. quadmodum servi. amit. aut merito ex
petebat persone in loco et tunc ille quamvis
utatur habet de rectus perdit ut hic et l.
si prius. ff. de rectis tamen habet interdictum

non queritur ei qui per vim vel sine ti. ea
usus est sed restituitur ad eam cum repetit de
more tam ut ad presidem vel prefectum ut l. ut
hatam. ff. qui universas. C. de offi. presi.
ille tamen qui decreat tenebitur decretto
admisisse tamquam re pempta cuius est
qui probat ista. i. de vi. et vi. ar. l. si de fundo.
¶ Item si occupauerint ¶ Iste hic
tamen sed dicat glo. hic possessio affirmatur
victo quam violentie non intelligas quod hoc
sit vicium reale ut non in dicta l. si. C. unde
vi. unde dicat quod possessio est quasi violenta
non rebus ut dicimus in possessione clandestina
ut S. t. i. l. pomp. ff. ex quibus sed quam
videtur non iusta e. ff. quod cum sed quod S. diver
versus est ut dicimus in crimine expilate
hereditatis ut j. e. l. si homo sed quis ff.
unde pte et plagiet ut in glo.

Naturaliter lex naturaliter indicit
in partes tres primo ponit qualiter
interrumpatur possessio secundo ponit effectum
interruptionis tertio removet quandam
duo dubia unum ex parte detinentis aliud
ex parte possidentis sed ibi quo cum tua
ibi nec eo ¶ Venio ad maiorem l. et
oppo. et videtur quod sine deiectione interrump
at prescriptio ut C. de prescrip. xxx. an. l. ut
notissimi. ff. intro. so. ibi loquitur de inter
ruptione ciuili hic de interruptione naturali
¶ Item oppo. quod naturaliter interrumpat prescriptio
in sine vi quocumque non quis possessione
amittat ut l. in aquo. j. e. sol. cancell.
quod hic dicitur quod quis perdit possessione per
vim gratia exempli idem si quocumque modo
quis possessione perdat ut in iuribus ¶ Item
contra hoc oppo. quod et si possessio perdatur
non interrumpitur prescriptio ut l. sibus qui pro
emptore. j. e. sol. specialem in capto ab ho
stibus qui licet desinat possidere tamen
usucapit in rebus peculiaribus fallit in
aliis casibus ut j. dicam ¶ Venio ad
secundam partem dicitur hic quod interrumpitur possessio
aduersus omnes primo ponimus quod ad
omnes utilitates spectat sed interruptio glo.
ponit duobus modis tene secundam exponeret
¶ Venio ad tertiam particulam et videtur
quod intersit ut l. quis sit dictus nec ne. ut.
l. siquis in tantum. C. unde vi. so. interest
quo ad illam constitutionem non quo ad interrup
tionem prescriptionis ita loquitur hic ¶ Item
oppo. ad fi. l. dicitur hic non interest presentio
an extra in chora et onerosam quo ubi
tamen prescriptio est specialis quia quidquid dictum
tamen lucrativam et onerosam ut j. pro
l. i. tempus timore glo. exponit ista verba
pluribus modis tene primam expositionem
¶ Ultimo glo. remittit hic ad non. l. in
notissimi. ff. sed et si quis. C. de prescrip.
xxx. an. ubi glo. tractat materiam interrup
tionis doc. ibi nec alibi dicunt aliquid
ultra glo. ¶ Et ideo pro declaratione huius
materie debemus aduertere quod quedam prescriptio

est favorabilis ut usucapio trium annorum que
currit cum titulo et bona fide et possessione
usucapientis quedam est prescriptio iuncta
ut prescriptio x. vel xx. annorum que cum
titulo et bona fide et possessione pre
sentibus et negligentia non petentibus quedam
est prescriptio odiosa que currit contra
negligentia non petentibus ut prescriptio xxx.
vel xl. annorum ut probatur in l. ultima in fine C.
de edic. divi adriani tollendo et no. per dy. extra
de reg. iur. c. i. Videamus primo quod
sit due prime prescriptiones interrumpantur
et quod interruptio quedam est naturalis quedam
est civilis ut not. glo. in dicta l. cum
notissimi. § et sequentibus videamus primo
de interruptione naturali pro cuius intelligentia
est sciendum quod quedam sunt que requiruntur
ad substantiam prescriptionis et usucapionis et
ista substantialia si pereant dicitur interruptio natura
lis ita loquitur iste textus quandoque aliquid
de substantialibus non extinguitur sed aliquis
actus celebratur qui de natura civili impe
dit prescriptionem et ea interrumpit hic dicitur
interruptio civilis ita dicitur in l. cum no
tissimi. § et sequentibus et apparebit ex seque
ntibus. Assumimus primum dico quod ad usu
capionem et prescriptionem requiritur titulus
verus vel putativus ut l. celsus in principio
Quero quero utrum supervenientibus defectibus
tituli interrumpat usucapionem naturaliter videtur
quod non ut infra e. l. si heredem pregnans videtur
quod sic in l. quidam ff. de acq. here. ubi heres non
potest prescribere rem legatam quia in re le
gata titulus pro herede extinguitur cum
dominium ipso iure discedat in legatarium et
quandoque titulus extinguitur taliter quod ipso
iure dominium in alium non transfertur hic usuca
pio non extinguitur licet enim revocatum
dominium propter defectum precedentis tituli
ita remanet usucapiendi conditio ita
loquitur l. si heredem in principio e. nam si dicerem ibi
usucapionem interrumpi non daretur alias
accessio possessionis ut l. pomp. ff. de acq. re.
et licet defectus tituli faciat contrariam
rem in personali actione ad rem restituen
dam per hoc usucapio non extinguitur
ut l. pomponius in principio e. quandoque superveniunt
defectus tituli taliter quod si esset dubius dominium
in alium transfertur isto tamen sequitur dubitaretur
an impediat prescriptionem contra eum in quem
ex defectu tituli transferri deberet vel trans
fertur dominium et dico quod prescriptio non currit
ita loquitur dicta l. quidam ff. de acq. here. ceterum
pro inde ac si ipse alienasset sed non queritur
an extinguatur prescriptio que currerit
contra alium dico quod non extinguitur quod patet
ex possessione restituta datur accessio ut
ff. de acq. re. l. pomp. § et legatario ubi
possessio heredis prodest legatario licet ante
debuit in legatarium transferri dominium ipso
iure si esset dubius. Secundo dico prescriptio
requirit bona fides ut l. i. C. de usucap.
transfor. et infra e. l. si is qui. § si quis

bona quero utrum supervenientibus defectibus
bone fidei interrumpat usucapionem
vel prescriptionem breviter de iure civili superveni
entibus mala fides simpliciter numquam inter
rumpit prescriptionem ut ff. e. l. sequitur. §
de illo et l. iusto. § et si possessio
in principio e. et l. clam pos. in prin. ff. de acq. re. sed
supervenientibus defectibus bone fidei et
cognitione rei furtive interrumpit usuca
pionem secundum distinctionem positam in l. prius
l. si ancillam de iure vero canonico
supervenientis mala fides usucapionem
vel prescriptionem interrumpit cum vero canoni
co est standum non quia tangit peccatum
ut extra e. c. fi. et de reg. iur. possessor. li.
vi. sed adiicite quod de iure canonico su
pervenientibus mala fides interrumpit
usucapionem ut dictis c. que verba
unius importantur quia dicit supervenientis
defectibus bone fidei ut ff. de acq. re. l. iii.
§ fi. et ibi no. super verbo bone fidei
et ex hoc dico sequitur recepit dubitare
utrum ad eum pertineat vel non et sic non
habet bonam fidem nec malam hic
iste dubius non usucapiet ut no. plenius
C. de acqui. pos. l. i. tamen talis defectus
supervenientis non extinguit usucapi
onem primo requiritur quod firmiter credat
se malefidei possessorem ita videtur
sentire primo in dicto c. fi. extra e. non
tamen sic determinat ita etiam hoc dicam
quod licet de invasione dubitet que faciat
malefidei possessorem ut l. siquidem
C. de rei ven. tamen de invasione facta
post usucapionem ceptam non facit quod
malefidei possessorem ut l. plt. et ibi
no. in principio ff. de acq. re. et no. per glo. de mano. et
obe. c. dilecti. Item ad verum adiicite
quod videtur dicere primo in dicto c. fi. extra
e. quod ad hoc ut supervenientis mala
fides interrumpat prescriptionem oportet ut super
veniat irrevocabilis si enim in medio
tempore putavi rem alienam postea melius
informatus putavi eam meam illa
mala fides que fuit illo medio tempore
usucapionem non impedit sed quia
mea voluit et sic minus ante erat contra
tamen eo quod mala fides irrevocabilis
supervenit sed cum queritur quid si superve
nit mala fides adversus unum tantum ad
versus creditorem vel adversus ubi sunt
tuam an interrumpat prescriptio adversus
omnes glo. tenet quod non nisi adversus
illum tamen adversus quem habeo malam
fidem ut ff. de acq. re. l. si fundus. § fi. et
ibi no. idem no. C. de prescr. xxx. an. l.
sicut in glo. mala fide 2c et videtur
omnis in l. qui bona ff. de acq. pos.
in prin. ha. tertio requiritur in prescriptione
bona fides titulus et possessio quia si su
perveniat possessionis defectus certe ille
possessionis defectus absque dubio im
pedit prescriptionem ut hic quod intelligo

si interuenit defectus possessionis ciuilis
vel naturalis eo casu quo naturalis est sufficiens
ad vsucapionem/ secus si superueniat
defectus possessionis corporalis ut l. qui
fundum in prin. ff. pro emptore et C. ti. i. l. si id quod
ff. si. et l. i. ff. pro herede quo ad fugam/ fallit
in capto ab hostibus/ et re peculiari
possessa pro herede ut l. si is qui pro e. fallit
in l. rem in mediam vel labeo pro e. eo ibi
quia modicum tempus ad vsucap. super
erat/ et quia quis rem illam sub vniuer
sitate possidebat/ item fallit ff. e. l. cap
tiui et l. iusto ff. eod. quia ius sin
gulare introductum est ut ibi dictum
est et no. pro e. l. fine. Circa hoc
quero quod si aliquis desiit possidere
vere/ tamen fingit se possidere/ ut qui
dolo desiit possidere/ ideo in explorationis
vsucapio interrumpitur ut pro donato
plt/ ideo quia fingit possidere in sui
odium/ non in sui fauorem/ secus si fingi-
tur possidere fauore sui ut supra dictum
est in capto ab hostibus/ et in rebus
peculiaribus/ et ista interruptio dicitur
interruptio naturalis que prodest vsucap.
currente aduersus omnes/ ita loquitur
hic. Sed quid que est ratio dicere quod inter
ruptio que fit ex defectu tituli/ vel ex
defectu bone fidei non est aduersus omnes
sed ista sit/ ratio titulus pot multiplicari
et variari personis/ et sic vnus titulus
non respicit vniuersos omnes sed possessio
vna et eadem est quantum ad omnes
respicit/ cum non sit nisi vna naturalis
possessio que parit vsucap. ut l. iii. ff.
de exceptionibus/ et ff. ex contractu. C. ti. i. l. secundum
in bona et mala fide que pot variari
respectu diuersorum ut l. filiusfamilias ff. quod si
aduersus. ff. ex qui cau. pro se. eo. et C.
ti. i. l. siquis fundus/ multo non pre
iudicet effectu sui aduersus omnes sed
possessio sit/ Item requiritur in prescriptione res
que prescribatur. Certum cum defectus
rei vsucapionem interrumpat/ ideo si inci
pit deficiat ciuiliter/ quia efficitur
res sacra vel religiosa vel similis
siue deficiat naturaliter quia extinguitur
sicut possessio naturalis interrumpit vsuca
pionem naturalem ut hic et C. dictum est et
l. qui vniuersitatem. C. ti. i. pro tota. l. et
l. pro dona. l. plt. si vero res non extin
guatur/ sed in aliud corpus transferatur/ tunc
quid iuris sit habes in l. rem in mediam
ff. labeo et pro tota. l. pro e. Item requiritur
in vsucapione/ persona prescribens/ quero
cum defectus superueniens in persona
prescribente interrumpat vsucap. hic ad
uerte/ quia si interuenit defectus cum hic
non tamen efficit incapacem dominii non
incapax illius rei/ et tunc vsucap. non ex

tinguitur ut supra e. l. iusto. ff. cum quis
quis superueniunt defectus tales qui
faciunt ipsum incapacem domini/ et hic ad
uerte/ quia ista incapacitas respiciat
dominium rei simpliciter ut in iudeo et in ma
nicheo conuersio/ tunc puto absque dubio
quod interrumpit prescriptionem ut l. iudeo nob.
tra fi. C. de epi. et cle. et C. ne in
de man. xpiana. l. ii. quis superueniunt
defectus in vera consideratione domini
et tituli ubi gratiam sunt quedam qui
sunt acquirere ex cs. ca. preter quod ex te
stamento/ ut dampnatus de famoso
libello ut l. si is cui. ff. de testa.
Item vxor pot acquirere dominium rerum
viri ex omni titulo preterquam ex donatione
isto casu si titulus superueniunt tempore
debito ut quia legatum fuit et di
es legati cessit tempore quo quis erat
capax/ licet ante completam vsuca
pionem efficiatur non capax/ ex te
stamento/ vel cui donatum est nulla
efficitur vxor eius cuius erat res an
completam vsucapionem/ dico quod vsu
capio perficiatur et non interrumpitur licet
ab eo prescribente possit adiudicari per
condictionem arg. l. si sponsus ff. si de
nat. C. de dona. inter vi. et vxo. que
l. hoc non facit/ quia in pluribus
in quibus non requiritur titulus ut l. si
quis dominus de fundo/ vsucapio pro
cedit/ sed si ab initio fuisset eius condicio
non procederet vsucapio pro legato vel
pro donato ut l. pro herede. l. vlti. et pro
donato l. ii. ff. si. et per hoc possumus
dicere in q. de facto statutis est hic
quod forensis non possit acquirere
aliquam rem immobilem contingit quod fo
rensis successit cum prescribenti alicui
tamen/ vtrum ex defectu persone prescribe
ntis interrumpat prescriptio/ et tamen fore
sis ille impedit hic acquirere ex
omni ca. et prescriptio extinguitur/ aut
ex certa cau. tamen ex aliis pot acqui
rere dominium et non impedit ut ex
dictis patet. Item requiritur in prescrip
tione et vsucapione persona contra
quam prescribatur/ quero vtrum defectus
superueniens circa personam contra quam
prescribitur vsucapionem extinguat
/ut puta currebat prescriptio contra
aliquem maiorem cui successit pupil
lus minor vel ecclesia/ et licet vsu
capio non posset inchoari inchoata
tamen non extinguitur ut hic et no. C.
si adu. vsuc. l. i. et l. fi. C. in quibus
cau. in integrum re. non est ne. fallit in p
scriptione xxx. annorum que contra pupil
los non currit/ sed dormit/ non tamen
extinguitur ut l. sicut C. de prescrip.
xxx. an. et pro tangam/ ...

usucapione receptam non extinguntur est quia persona contra quam prescribitur non requirit tempore ad subeam prescriptionis quod illa persona contra quam magis est contra prescriptionem quia per prescriptionem parum tamen dicitur requiri quia non potest manifestare vires suas prescriptio nisi sit contra quem prescribatur sicut homo non potest ostendere vires suas nisi esset alius cum quo propugnaret unde ille alius non est de substantia fortitudinis. ¶ Restat videre qualiter prescriptio interrumpatur civiliter. Circa quod est sciendum quod usucapio tantum non interrumpitur litis contestatione ut l. si post acceptum ff. de rei vendicatione. Prescriptio vero x. vel xx. annorum interrumpitur litis contestatione ut plenius dicitur in l. i. ... ut ibi, et ista interruptio non prodest nisi interrumpenti ut no. in dicta l. cum notissimi § et si quibus. ¶ Ceterum quid si ista litis contestatio non valet dicunt ... de adult. l. ... facit quod non in aliis offeratur C. de litis contest. Sunt etiam alii modi per quos fit interruptio civilis scilicet per debiti agnitionem et per ... solutionem et per dationem fideiussoris ut notatur in dicta l. cum notissimi § 2 si quibus. Qui modi non corrumpunt usucapionem vel prescriptionem longi temporis sed prescriptio longissimi temporis currit ex mera negligentia non petentis ut ibi patet. Et hec vera de iure civili, de iure vero canonico dictis modis posset interrumpi prescriptio quatenus per illos modos probaretur mala fides possidentis ut dicitur ... ¶ Ceterum an ista usucapio vel prescriptio aliquo casu dormiat. Est de prescriptione ... non ... nisi in prescriptione xxx. annorum ut dicta l. sicut. Tamen de iure canonico videtur quod talis prescriptio dormiat tempore hostilitatis et ... si ... quod ... in civitate non reddant ut extra de ... c. ex ... unde tamen ... ibi dicit quod illud est verum etiam de iure civili, nichil tamen allegat quod potest esse verum videtur probari C. de fun. li. m. l. si heres hodie etiam expressum in illa constitutione ... Frederici imperatoris de pace constantie ... possessiones et addite quod licet in aliis casibus quibus quis impediatur agere prescriptio currat contra eum sed restituitur ut in l. ... ma. ... titulum et maxime in l. § et si per ... tamen isto casu ipso iure non currit sed dormit. Questio non idem forte dicendum esset in eadem equitate quod tempore mortalitatis instantis anno domini m°. ccc. xlviii. quando tanta pestilencia quod ... non reddebat ... et moriebantur infiniti homines quod tempore illo usucapio dormiebat ... et fuit illa hostilitas ... fortior quam hostilitas hominum ... quod dormit prescriptio contra ecclesiam vacantem ut extra de ... c. ... et ... licet ecclesia ... tamen vacante dicit ut ibi et ideo possemus forte dicere quod vacante

imperio non currit imperium licet ecclesia in administratore succedat quod tempore vacationis de subsidio remedio et sic civitates non prescribunt imperium et ... imperium ... non currit prescriptio tempore sessionis ut in c. ... extra c. quod est ... principio sessionis quod contra ... non currat prescriptio ... que dixi ... prescriptionem in ... que ... impediant prescriptionem ... non ... ¶ Ceterum qualiter interrumpatur prescriptio in incorporalibus. Circa quod sciendum est quod quedam sunt iura incorporalia debita fundo et ... per possessione fundi dicuntur ut l. si edes § i. ff. de ser. urb. pre. ... interrumpitur quia ille contra quem prescribitur impedit eum servitute uti ut ff. l. ... Si ... in incorporalibus quod possessio nichil est aliud quam ... patientia ut l. quotiens ff. de servitut. statim quod quis desinit pati interrumpitur quia possessio servitutis. Idem dico in aliis incorporalibus non coherentibus predio ut in ... et ... statim cum fit unus actus ... quis prohibetur ... videtur interrupta quia possessio de hoc textus expressus ... extra de c. ... et ibi plenius per Innocentium in ... glosa. ¶ Ceterum qualiter interrumpatur prescriptio libertatis ... per quemcumque actum quo quis utatur servitute seu iure servitutis interrumpitur prescriptio libertatis ut l. ... ff. de ... ff. de usufr. et ff. ... ¶ Sequitur videre qualiter interrumpatur prescriptio xxx. vel xl. annorum. Circa quod sciendum est ut dixi ... licet quod illa currit ... negligentiam non petentis ... requirit veram possessionem prescribentis in prescriptione contra ... sed ... ut si aliquis est debitor ... licet debitum ... possideat prescribit contra te spacio xxx. annorum et ... negligentia non petentis currit statim cum cessat negligentia interrumpitur prescriptio quod fit per citationem ... ut l. cum notissimi § et si quibus C. de prescr. xxx. an. qui omnibus modis hec ... cessat negligentia ... quod quis vult uti illa prescriptione ad prescribendum contra dominum alterius seu contra ... requirit possessio prescribentis ... quod ... teneat ... possideat tunc si desinit possidere desinit tenere quia sine culpa possessionem ... interrumpitur prescriptio quia non est contra quod prescribebat sed si aliquis non ... obligatus vel ... prescriptio non interrumpitur ut dicta l. cum notissimi et l. si quis emptor et l. sicut et l. omnes C. de prescr. xxx. an. facit quod ... ff. l. ... sed ... ista prescriptio dormit tempore pupillaris etatis ut l. sicut C. de prescr. xxx. an. dormit ... casibus in quibus dixi prescriptionem longi temporis et usucapionem dormire per eadem iura. ¶ Ultimo circa l. istam quero qualiter interrumpatur pre

scripto que cavetur quod actiones criminales ut l. querela. C. de fal. vero per solam libelli oblationem ut ff. de adult. l. mariti. § qui quinquennium et l. quinquennium. C. ti. non ergo requiritur litis contestatio nec requiritur litis con. sed sola libelli porrectio ut dictum est. Bar. le. doctor.

Habeo 2 vendimus

Rem quam. ¶ oppo. ff. e. l. si fundo et § item acquiruntur l. i. ti. fundo. So. glo. quod non possumus per nomine rei et personae et sic ex defectu personae vel mixta rei et personae non possumus. Probatur sed ubi est defectus intelligentiae vel dicitur sine delicto quod dicit per dy. ff. C. quando non licet de res. mil. l. vi. ¶ item oppo. ti. de acquir. her. l. cum hered. So. ibi propter causam quia in appropriate exigit quod hic cessat. ¶ Certum quam impeditur perceptio ne personae glo. dicit qui legat non capiat in rebus extra est in re data persona quia l. instit. ut ti. li. ii. l. bone fidei nec tamen te conventio ut l. miles ager. ff. de re mili. alia dic ut in glo. Bar. le. doc.

Usucapionem. dicit ut in glo. et dicam in l. i. C. omnibus ff. de divi. et temp. pres.

Si in aliena hoc inire non sicut prescriptio custos prescribit mediam que ubi territorio cohaeret sed cuius si cohaeret personae facit quod dixi ti. C. l. sequitur. § si quis viam Bar. ¶ Bienolia pretiis conceptus et edi tus penes Franciscum hereditarium est usucapi bilis absentes. h. d. ¶ oppo. ff. de fur tis l. qui vas. § si ancillam. So. ut ibi et. C. de furt. l. ancillae ¶ oppo. de ff. ex hoc rescripto tene sed solutionem Bar.

Neque fructus ¶ oppo. et videtur quod fructus possideat extra peculi um ut l. iusto. ff. ti. ff. e. glo. fatetur quod non possidet nisi ex causa peculi sed illud est falsum quia ex nulla causa possidet fructus ut l. possessio. ff. i. ti. h. i. et l. i. § sed 2 per eum et l. liber. inst. ti. de acqui. re. do. ad que respondit quod non possidet sed tenet et sufficiat ad usuca pionem et incipit usucapere et inchoare. et glo. habes in l. qui fundo ff. de ac. 2 ob. ¶ Contra glo. pone quod patronum

Si habeo dixit aliquid tibi pedagio qui non erant prodigus an possit alienare et glo. dicit quod non sine auctoritate vel iudicante nobis habes alias contra glo. dixi in l. is cui bonis. ff. de ver. ob. non ista glo. Bar.

Pignori rem ¶ dicit hic quod nos non possidemus pignus contra de l. cum notissimi. § i. C. de pres. xxx. an. et l. i. § per hoc an pertinet ti. h. i. So. possidet creditor res non sibi obligatas sed debitori ut l. rem pignoris 2 l. qui pignori. ti. h. i. ¶ oppo. de l. cum notissimi. § sed cum illud et quod ibi non

ubi dicitur quod creditor prescribit ius offe rendi et glo. dicit quod non prescribit dominum sed actio pignoraticia et ius offerendi et vide istam glo. que incipit in. sicute 2 et ideo videtur tenere glo. in l. si res § omnibus ti. de pign. act. et l. cum notissimi § sed cum illud. C. de presc. xxx. an. dicit ne glo. ibi vitatam in de cre. et 2 re plicavit glo. ut non in dicto § sed cum illud et guil. de cu. replicavit in l. si rem § omnibus ti. de pign. act. et dicit quod quia ius offerendi est sequela actionis ea 2pe tentis et hic potest prescribi ius offerendi ut l. cum notissimi. § sed 2 sequentibus. C. de pre sc. xxx. an. quod offerre alteri creditori competit ypothecaria quia ideo quia est sequela exceptionis et non prescribitur aliquo tempore l. pactum. § i. ti. qui. mo. pig. vel ypo. sol. contracta l. pure. insti. ff. de doli except. et l. hac. C. de except. quia ius offe rendi est sequela actionis competitur in cum probo quia pignoraticia non competit nisi soluta et ius offerendi non prescribitur et sic glo. male dicit quia prescriptio est introducta ad extinguendum aliquod ius formatum ut in omnibus ti. presc. cum. ff. et C. non ius quod habet debitor non est ius offerendi sicut tempore per viam publicam quod non prescribitur illa facultas ut l. via ff. de vi. pub. et ista sunt obvia sed ergo probo tibi posito quod istud ius offerendi sit ius implende conditionis ut 2pe tat pignoraticia et conditio potesta tive adimplende illo tempore non prescribit ut l. fundo quoque. § fi. ti. de his inst. et ti. de condi. insti. l. fi. et indicavit ille l. quod conditio potestativa semper potest impleri in ultimo tempore vite si ergo prescriberet repugnat quod filius viveret et non implesset et sit potestativus quod idem esset quod in omnibus aliis conditionibus. facit ff. de v. ob. l. stipulatio.

¶ Rem quam furiosus ¶ oppo. furiosus non potest alienare ergo non potest usucapere ut l. ubi ff. e. quidem l. alienationis ver bo ff. de ver. sig. So. procedit usucapio in re alterius alienata a furioso secus si furiosus alienaret illud videbitis in l. ii. § sed ista furioso ff. pro empt. dicit ut ibi

¶ Si mandavero tibi iste § est pulcher causa qui hoc dicat quod satis se cause personali tamen possidere non est possessor male fidei h. d. et non bene Bartholus.

Si is qui pro emptore hoc l. posita est in volumine ff. novum sub. ti. de usuc. que l. difficilis est in textu difficilior in glo. et difficilior in mia 2 glo. Pro cuius l. repetitione dicere duo tenebimus ordine consuetum primo cum dividam l. usque ad § si fundus secundo ponam sumarium intellectum tertio causas in fundus per particulas ponam quarto op ponam quinto et ultimo magis intre. l. p. q. tractabo et eius expeditione ¶ Ad primum dico quod nostra l. primo dividitur primo in partes.

secundum quod infra est lectura negatiua, primo
ponit dictum de rebus que captiuus po-
ssidebat per se vel per alium suo nomine ex causa
peculiari, et hoc usque ibi quod si seruus
ibi secunda in qua ponit opinionem suam in rebus
que seruus capti post captiuitatem cepit
peculiari nomine possidere usque ibi mar-
cellus ibi ponit dictum marcelli contra-
rius iurisconsulti usque ibi contra ad nouam ibi ponitur
doctorum probatio reprehendentium marcellum usque
ad § si seruus predicta diuisio procedit se-
cundum lecturam eorum quia tenere intendo secundum quod infra
est lectura negatiua ¶ Ad secundum dico quod hoc
primo breuiter hoc intendit, usucapio ex rebus
quas per se vel per alium ex peculiari causa
suo nomine possidet superueniens capti-
uitas interrumpit, nec per fictionem postliminii
vel cornelie restituitur secus in rebus que
peculiari nomine per alium possidentur vel post
captiuitatem capti sunt possideri. hoc dicit
quod in tota materia ¶ Venio ad textum, et pre-
dic ad euidentiam quod fingit postli-
minium quod cornelia, ut l. retro et l. in
omnibus infra de capti. et infra dicetur quo dicto
casibus in terminis pone hoc modo quidam
possidebat quandam rem titulo pro empto per se
vel per colonum vel seruum ex causa peculiari
non causa, et sic vsucapiebat, hic homo ca-
ptus est ab hostibus, et in captiuitate
stetit, demum ibi decessit, heres defuncti
dicit vsucapionem dicto tempore processisse per
fictionem cornelie et continuatam esse quod
quod infra videtur textus ut glosa subaudit
quod usucapio non continuatur et hoc dicit pha-
se prima colligitur ex his verbis, ita in-
cepit vsucapio ex quibus sit facta contin-
uationis interruptio facit vsucapionem non
continuari ut s. e. l. naturalis § hic sunt
interruptio naturalis nam eo ipso quod quis capitur
desinit possidere ut s. de acq. vel amit. her. l. in heres
§. i. quod secunda pars non incipit ibi, et si ipsi usque
ibi sed unum quam rem sic formo, cum ea
non prosunt defuncto ad vsucapionem non prosit
eius heredi, sed defuncto si redisset dicti
temporis ante captiuitatem non prodesset
iure postliminii ergo nec eius heredi potest pro-
desse iure cornelie, dices tu fateor maio-
rem hanc probat ibi, sed unum etiam quod defun-
ctus in sua vita desijt possidere ut iam dictum
est, nec ius postliminii potest facere ut non desijt
possidere, ut in § fac., ex quo concluditur
quod defuncto si fuisset reuersus ius postliminii
non prodesset, ut videatur vsucepisse, habes
ergo maiorem premissam, Sequitur quod si seruus
hic est secunda pars, sed pone quod seruus capti-
ui emit ex causa peculiari, utrum procedat
vsucapio, ad hoc respondet iurisconsultus et dicit quod hec
in pendenti, quod intellige esse in pendenti
scilicet quo iure vel iure postliminii vel iure corne-
lie, nam certum est vsucapionem procedere aliquo
predictorum iurium aut ergo dominus rediit, et
intelligitur vsucapisse iure postliminii aut dominus
ibi decedit, et tunc dicit iurisconsultus se dubita-
re an ad heredes vsucapio per corneliam procedit
sub anno sed in § facte non dubitauit ibi
ergo tollitur hec dubitatio, pone ergo processisse
vsucapionem iure cornelie heredi prodesse, Se-
marcellus, iste textus legitur multis modis

tamen secundum diuisionem premissam lego sic, se-
cundam lecturam hic in glosa que incipit ut esse
ut bene aptius sequitur, dicas marcellum
contradicere sabino pro ut dicit iurisconsultus quod postliminium post
et cornelia locum habet in rebus que seruus cap-
tiuitatem gesserint in causa peculiari
marcellus dicit quod fictio cornelie potest
accipi plenius, ut sic porrigatur ad ea que
seruus gesserit post captiuitatem et non pe-
culiari nomine ¶ Sequitur quidam hic po-
nit verba iurisconsulti reprehendentium marcellum
qui dicerent idem in possessione quesita per
seruum ex causa peculiari vel non peculiari
et eum reprehendit per talem rationem, absurdum esset
ut si ipse reuerteretur haberet plus iuris in
possessionibus quibus per seruum non peculiariter
quam in rebus que ipse per se vel per seruum non
peculiariter possidebat tempore captiuitatis
subaudi si ergo reuersus non haberet plus
iuris iure postliminii ergo nec per corneliam ¶ Se-
cunda 2a hic vendit iurisconsultus actionem que passa
fecit per marcellum, ratio eius que mouet ma-
rcellum est talis, lex cornelie fingit
quem mortuum prima hora captiuitatis
et per consequens hereditatem cepisse ab
illo tempore sed hereditas representat vicem persone
sicut ergo si persona fuisset possedisset quia
per seruum non peculiariter, ita et hereditas di-
citur possidere et sic vsucapere, et sic fit
eo ad hoc porrigitur, ad hoc respondet iurisconsultus quod
verum est quod hereditas sustinet vicem persone
in quibusdam, quam dicit non in omnibus nec in
isto casu quo ad possessionem ut probat in
quibus testa. l. cum. s. sit l. i. § scaeuola
concludit ergo iurisconsultus in predicto casu in persona
heredum vsucapionem locum habere, et hoc per tenentes
lecturam negatiuam, alij tenent lecturam affirma-
tiuam secundum laurentium hic, et tunc iste textus marce-
llus legitur alio modo ut dicit in glosa. prece-
dencia vero non mutantur hic ergo sic hac
lectura pone sic casum, dixerat iurisconsultus ex
dictum in cornelia et postliminio, utrum seruus
possideat peculiari nomine vel non, marcellus
dicit fictionem legis plenius accipi, ut ad ea que
quis possidet per se vel per alium putat sicut
ex causa peculiari vel non, sed locum postliminium
et corneliam hoc probat duabus rationibus, prima
ibi quidam, et ista probat de fictione postliminii
hoc modo non est dubium sicut iurisconsultus quod in rebus
que seruus gerit peculiariter sunt locum
dicte fictiones sed absurdum est dicit ma-
rcellus quod quis habeat plus iuris in pe-
culiaribus quam in rebus que gessit per se ipsum
vel per seruum non peculiariter ergo idem erit
in aliis quod in peculiaribus, secunda ratio est ibi ita
in hereditatibus, et ibi probat de cornelia quod
hereditas fungitur vice persone ergo etc, et hanc
rationem declaraui ut dixi in alia causa post
ea concludit ergo marcellus vsucap-
ionem locum in persona successorum sed licet hec mens
opinio appareret tamen debemus stare opinio-
ni iurisconsulti reprobata opinione marcelli ut habetur
infra de capti. l. in bello. § si fe., et io. quod alia
lectura est cuior et alia opinio vicit opinionem
prosequiamur apponendo, et quod dictum est.

marcelli in hac ma[teria] pluribus aliis modis in telligitur hoc declarabo. ff. in contrariis legibus et eam infirmica ut ex predictis et infra dicen dis probabit.

Nobilia colligere pote

[V]enio ad oppositionem et oppositio hic dicatur quod in re postliminij non fingitur quis unquam captum [fui]sse quia ex parte postliminij quis cum revertatur et in pristinum statum reponitur ut ff. de captiv. l. postliminium. i. re. § si sic ergo in pristinam possessionem et sic videatur unquam cepisse sed istud contra solutum in textu. ff. ex quibus cau. ma. l. denique quod verum est quod reponitur in pristinum statum perinde ac si non fuisset captivus in hijs que iuris sunt sed adea que sunt facti non porrigitur fictio postliminij ut dicta l. de niq. et in § facti. hoc ergo loquitur de usuca pione que licet iuris ut ff. ex n. l. bone fidei. § i. tamen requiritur possessio que habet multum facti ut no. in dicta l. denique et infra dicetur et ideo fictio non procedit.

Et quia ista so[lutio] est multum ambigua ideo per ea de clarata in isto et oppositio solvo adea que fic tio fingit circa factum ita aliquem esse in ci vitate vel non est facti et tamen fictio postliminij fingit rediisse sed in civitate fuisse ut ff. de capti. l. retro idem in fictione cornelie nam aliquem decessisse vel vivum esse facti est et tamen fictio cornelie fingit quem decessisse prima hora captivitatis ut l. in omnibus ff. de ca pti. dicit andreas zaplo. quod iste fictiones postliminij et cornelie non fingunt factum immo potius fingunt eum statum alicuius non mutatum et sic fingit fuisse liberum eum qui reversus est et eum qui mortuus est fingit esse mortuum liberum status autem alicuius est iuris nam servitus et libertas est iuris gentium ut ff. de sta. ho. l. libertas. item quod quis sit sui iuris vel in patris potestate similiter est iuris civilis ut insti. de pa. po. § i. et ff. de hijs qui sunt sui vel alie. iu. l. i. et ij. et in istud dictum domini andree non placet mihi quod dicta l. retro et l. in omnibus expresse dicunt fingi super facto. scilicet esse in ci vitate vel non esse vivum vel mortuum bene tamen fateor quod istud factum fingitur propter iuris effectum. scilicet propter statum quem dicimus esse mutatum vel non quod iuris resultat ex potestate facti ut l. si explagiis § in clivo ff. ad l. aquil. preterea hoc ergo video alibi in possessione que fingitur tradita que est facti ut C. de dona. l. quotiens no. ff. de pig. act. l. solutum § solutum in glo. magna sic vides quod solutio fin gitur ut ff. ad velle. l. contractus § intercessum et ibi glo. et tamen soluo est facti ut ff. de con. fur. l. consilio iuris et no. ff. de so lutionibus super rubrica et in pluribus aliis casibus reperitur quod iuris fingit circa factum de quibus infra in quibusdam locis dicam fictio tamen super facto semper est propter iuris effectum ut in quibusdam eorum patet.

Ad solutionem igitur contrarij dicam quod fictio postliminij et cor nelie et omnes alie de quibus infra dicetur est introducta ex quadam naturali equitate ut l. postliminium circa princ. ff. de capti. ubi autem ergo cessat dicta naturalis equitas cessat fictio sed in cau. l. iure et l. denique cessat ista equitas nam quod fingitur istud ferum scilicet quem possedisse est aliquem locupletari cum alterius iactura quod est contra naturalem equitatem ut l. iure na. ff. de condi. inde. et l. iure naturali ff. de reg. iur. et ideo super isto facto non fingitur secus si e quitas adesset et hoc sensit videtur probari in tex. l. sciendum et in dicta l. de niq. et ibi hoc tangit ultima glo.

Ecce ideo contra istud opponitur. tu dicas quod ubi e quitas fingitur etiam super facto contra ergo habens possessionem vel in ea eo ipso omnes cum dubio sui captivus et sic amissa po ssessionem etiam per postliminium mihi non resti tuitur nisi de novo capiam ut l. cum heredes § i. ff. ti. i. et tamen non est hic aliqua iniquitas immo omnis equitas vult ut habeam quod meum est ut l. si me et titium. ff. si cer. pe. pro solutione huius contrarii oportet te scire quod ista fictio sicut et quelibet quod est unio tempore porrigitur et extendit ad aliud quia cuiuslibet fictionis bis ta tutum ut infra videbitis requirit duo extrema habilia quorum si quod deficiat fictio non proce dit quia requirat duo extrema exemplum in captivis sui eam liberum et hoc unum extremum in ea in statum sui liber et esse sui extremum que extrema cum sint habilia multo procedit et fingitur retro fuisse liberum secus si extrema non essent habilia ubi gratia donationes facte inter uxorem non valent sed morte secuta confirmantur et retro trahuntur sed quid etiam ideo quo ad dominium ut no. C. de dona. inter vir. et uxo. l. don ationes et de in offi. de. l. ij. § his omnibus no. ff. de l. ij. l. sequentes q. et ff. de solut. l. sub conditione et male ut in quibusdam eorum ideo probatur et est ratio quia licet istud extremum ultimum a quo indi trahetur retro sit sufficiens et habi le quia post solutionem matrimonij uxor potest habere dominium et habeat tamen istud extremum primum ad quod in extendere non est habile quia tempore contracti matrimo nij et illo tempore non posset habere dominium hanc rationem ponit glo. in dicta l. ij. de in offi. do. item pone aliud exemplum ut dicit glo. in l. gallus. § si cuius in mag na glo. ff. de li. et posthu. vides ergo quod in habilitas extremi ad quod in vitiat fictionem idem si est inhabile extremum a quo ~~etiam~~ exemplum ratihabitio retrotrahitur ratificationem ut C. ad macedo. l. fi. cum fili bus. pone ergo quod tempore quo habetur ratum ille actus cui ratificatur non potu isset geri trahet ne hic retro etc.

non/ro quia extremum aquo est inhabile ut
in rem in . ha . l . bonorum . ff . de apprehen . l . ha
bes aliud ex . ff . de pi . et quia . rem ven
l . uetito . ff . q si pendente / ubi si condicio
vendicionis existit recompensatio non trahitur
retro / quia deficit extremum aquo / facit
ad hoc . ff . de cond . ob . cau . quia . ff . si . et denu
naufr . l . quotiens ista uba licet non sit la
ta fuerunt primo ia . de arr . et pe . ut iuxta
ey . c . de son . pas . l . si . que ponit arga
pter . et dub . iuuenis dub . ffan . ino ad pro
tum / licet verum sit q captivus possedit ante
captiuitatem / tamen cum ipse redijt ab hosti
bus / non incipit se possidere / nisi denuo
reassumpserit ut dicta . l . cum heres . ff . r . sic ergo
quia tempore quo redijt non possidet istud ex
tremum aquo est inhabile / ut fingatur retro pos
sedisse / io ergo ad contrarium facti de . l . cum he
res . ff . r . illud contingit propter inhabilitatem
illius extremi aquo / magis quam propter defectum
equitatis / dicens in / licet ista uba videantur
multum mordere / ostendo q nil valet pro
postlim habet duo capita / primum est q statim
cum quis redijt hoc est fines nostros ingre
ditur statim recipit omnia sua iura / secundum ca
put est q restituitur in pristinum statum et omnia
proinde habeat ac si numquam captivus fuisset / et
sic fingitur illo medio tempore fuisse in civitate
in / ista duo capita ponit . l . postliminium ius
et . l . retro . e . ti . ste postlim ius diuiditur
in duas species que ponuntur in . l . cum duo . e . ti .
licet ergo per uba predicta appareat ro quare
illud secundum caput per q retro fingitur fuisse in
civitate / non habeat locum in possessione / capti
vi / tamen non apparet ratio quare primum caput
non habeat locum ut ipso revertente recipiat
statim possessionem cum equitas subsit sic
in dominio / et in alijs iuribus et si istud esset
iam extremum ultimum esset habile ut retro tra
heretur nec uba predicta locum haberent / ad hoc
dico q primum caput postlim et ambe species
dicti primi capitis non procedit nec denota
tur est q procedant secundum fictionem / ymo secundum
veritatem / nam cum quis redijt statim recu
perat habilitatem et hoc secundum veritatem / nam si di
ceres hoc esse secundum fictionem que fictio est
contra veritatem ut infra dicam / sequeretur q in veritate
esset servus / et secundum fictionem liber / q est falsum
in alijs iuribus est idem ut in dominio / pa
tria potestate et filiis / et hoc comprehendit ex eo
l . nam semper cum de hoc primo capite loquitur
hoc dicit per vocabula significantia verita
tem / dicit enim q statim ius suum recipit
ut dicta . l . postlim . ius . ff . ij . ff / et dicta . l .
cum duo / si enim hoc sentiret q esset secundum fic
tionem non diceret / recipit / sed recipere videtur
q significat fictionem ut dicta . l . ij . ff . de
recessu . ff . de vi . et vi arm . l . apponeret
istam dictionem quodammodo / et diceret quodam
modo recipit que dictio etiam significat fic
tionem ut . ff . b . i . l . si me in uenias . in glo . si
per verbo compromitteret decli . et possi . l . i . sinis
/ ut uteretur vocabulo quo utitur . ff . de rebus
l . illa . ff . fi . ut diceret proinde habet ac si ut . l .
ius ciuili . ff . de cond . et de . et j . de rerum /

iust . l . iure ciuili / ut vocabulo credidit
ut j . de capti . l . retro / ut aliud per q signi
ficaret fictionem / sed secundum caput quod illo medio tempore
dicitur fuisse in civitate procedit secundum fictionem
que comprehendit tamen ex verbis . l . retro ubi
utitur verbo credit / quia etiam ex hac l .
et ex dicta . l . denique q etiam patet / q cum
in veritate fuisset captivus / lex non potest facere
veritatem mutare / ut in . ff . facte / nisi per fic
tionem / potest enim fingere ut habeat proinde ac
si non esset captivus / cum capti . ad hoc . ff .
de usufru . ea . re . que usu . consu . l . ij . ¶ ergo
ad questionem cum primum caput non intendat
fingere aliquid / sed veritatem tantum introdu
cere / istud primum caput non potest pervenire
ad possessionem / nam cum requirat actum corpo
ris ut . ff . ti . ij . l . j . in pri . et . l . iij . in pri .
et . ff . in amittenda / et . l . quemadmodum secundum
veritatem possessio primus non potest restitui / cum
dicta . l . ij . ff . de usufructu . ea . re . que usu
consu . et no . ff . pro soc . l . cum duobus . quidem
fit / et . c . de sa . sanc . ecc . l . fi . in ampl
glo . secundum fictionem possessio non restituitur
q primum caput hoc non vult nec hoc inten
dit si ergo ex primo capite nec vere nec ficte
restituitur possessio / apparet q ultimum extremum
aquo est inhabile et sic secundum caput quod pro
cedit secundum fictionem ibi non potest habere locum ut
dictum est / et hoc est q vult dicere . l . denique
q fictio postlim non porrigitur ad ea que
sunt facti / nam cum regulariter per primum caput
postlim non recuperentur que sunt facti
sine noua apprehensione / ut dicta . l . cum heres
ff . r . ergo fictio non potest ea trahere retro / cum
requirat extremum inhabile / sed si requireret aliquod
factum q competeret reverso statim cum est
reversus ut est ipsum esse in civitate / et
quedam alia de quibus j . dicam / tunc bene
haberet locum fictio / quia requireret extrema
habilia / et sic . l . denique / fictio non habet locum
circa ea que sunt facti / tamen propter defectum
equitatis quia etiam propter inhabilitatem extre
mi / non habes intellectum . l . denique / cum quo
etiam numquam intellexisti / et hec eadem est
ratio quare hereditas non incipit usucapi
per / nam omnia que heredi per additionem acquirun
tur secundum veritatem cum videntur sibi quesita
a die mortis secundum fictionem ut . l . omnia fere
et . l . omnis hereditas . ff . de re . iur . et de
acqui . here . l . heres quia . ff . de stip . ser . l .
si extero . ff . fi . sed possessio non queritur sibi retro
nenta sine nova apprehensione ut . ff . ti .
i . l . cum heres in pri . et . l . i . ff . sceuola
j . si quis testa . li . esse ius . fi . et ibi meli
or tex . et ideo non fingitur fuisse sua a die
mortis sed eo tempore quo quis sibi querit
adita hereditate ipso iure / tunc fingetur
retro fuisse sua a die mortis ut j . dicam

¶ Expedito de postlimino veniamus ad
fictionem cornel . et quatuor dicemus q
q secundum predicta fictio cornel . non potest habere
locum / hec fictio fingit eum qui mortuus
est in captivitate decessisse tempore capti
onis ut . l . in omnibus . j . de capti . et . l . lege cor
nel . ff . de testa . li . et de iure . l . lex cornel .
sed hic non requirunt duo extrema habilia /

nam non verum est q

na nō vii est/ q̄ est mortuus/ s̄ tūc cū
captus fuit/ viuebat/ ergo deficit extremū
ad q̄/ et sic fiscus nō perdit/ vnde oppo.
C. de inoffi. do. l. ij. et q̄ ibi no. et l. gal
lus. §. si enim. ff. de li. et posth. et q̄ ff.
dixi. so. dicit an. q̄ unus habet duo extre
ma habilia/ nā tūc cū capitur efficit̄ seruus
et sic moritur ut l. si tutorem. ff. de cap. mi. et
nunc cū morit̄ vere morit̄/ et sic h̄et ex
trema habilia ¶ Et adiicit ne excessus
eū fingit̄ retro mortuus cū erat tūc
perfecte seruus/ q̄ tūc moriet̄ seruus/ et nō
valeret testamentum/ cū nō haberet heredem
q̄ esset contra iura predicta/ s̄ sicut quis
viuens morit̄ ciuiliter ut ff. de cura. fu.
l. qui duos. §. j. sic et quis cū capitur
liber est/ et lib' seruus efficit̄ et sic viuens
morit̄ ciuiliter/ et sic lex fingit eū mor
tuū illo tēpore quo capiebat̄/ et sic liber
erat/ et io dāt l. i omnibus dicit decessisse
videt̄/ cū captus est/ nō dicit fuit/ porro
enim preteritū q̄ est perfecti tēporis et nūquam
q̄ est presentis tēpris/ q̄ significat tēpus plusquam
nō perfectū/ q̄ ad hoc sapit de pñti licet
proprie loquendo esset si diceret cū capiebat̄
et sic intelligit̄ vba plurali imperfecti tēpris/ hoc
nō pot solui ut collige ex dictis d̄ñi
mei dñi Ray. sic/ fateor q̄ requirit̄
duo extrema habilia/ s̄ sufficit q̄ alterum
extremorum sit i potencia/ s̄ primū extremū
ad quod/ fuit habile i potencia/ quia tūc vere
quis poterat mori/ ergo perdit fiscus/ et
ista solō placet probat̄ in dicta l. gallus
§. si enim cū glo. sua/ sequens bn̄ in fine
at/ dicas tu/ istud dictū tollit quod dixi. ff.
dixi/ nā ille qui est captiuitate i vīculis
sui potencia est aptus ad possessionem
habendam/ q̄ liber homo/ ergo extremum sū
fficiens/ ergo fingit̄ possedisse retro/ ubi
est equitas/ s̄ ego dixi contra quarem
ale ro/ sim q̄ ff. dixi/ duo sūt extrema
extremū a quo aliquid extenditur
ut i isto/ extremū ad q̄/ et illud sufficit
esse habile i potencia/ licet nō i essencia
ut dicto §. si enim cū glo. hoc etiam patz
i fictione que est heredē adeunte nō fingit̄
retro adire mort/ fuisse dñs/ et istud
extremū ad q̄ erat habile solū i potē
cia/ hoc etiam patz i fictione que est l. po
stea et l. qui balneū. ff. qui po. i pi. ha.
s̄ i extremo a quo nō sufficit eē habile
i potencia n̄i sit habile i essencia/ hoc pro
bat̄ exemplis que ff. dixi circa possessione sīlē
videt̄/ i medietate que progat̄ de vna
ad aliam/ illa n. medietas que progat̄/ oportz
q̄ sit in essencia/ medietas a qua sit
progatio oportz q̄ sit in potencia ut ff.
de medi. l. i. cū toto textu et glo. ultima
eiusdem l. hoc etiam videt̄ naturalit̄ si vna
candelam velles extendere de vno loco
ad aliud/ oporteret candelam essencialiter
primo esse i loco a quo et loco ad que oportz
esse potencialit̄ aptum ad illa extensionem
comprehendam/ et hoc quantū ad primā partem
sufficiat/ quia de hoc dicet latius i
quibus ¶ Venio ad ij. q̄ si seruus et

oppo. primū/ et videt̄ q̄ in peculiaribz nō
h̄t locū fiscus ut videat̄ vsucepisse/ quia
cessat equitas propter quam introducta est
fictio/ et potest licet cū aliena iactura
ergo 2ª ut dicta l. sciendum. et l. denique
ff. ex qui. ca. ma. et q̄ cessante causa
l. cessat lex 2ª/ ff. qui medium est illud
q̄ impedit vsucapionem/ tūc est equum q̄
i restitutione veniat id q̄ quis vsucapturus
est/ ar. j. e. l. rex in metum. §. labeo/ q̄
nō glo. j. de vi. et vi ar. l. i. §. qui aut
vi deiectus/ et nō. pdy. j. ti. ij. l. qui fun
dum. §. qui bona sup glo. que incipit
secus si in continenti/ que glo. contradicere
videt̄ glo. illius §. qui aut vi/ que sic
concordent/ aut modicum temporis sup
erat et venit i restitutione q̄ erat vsucapturus
alias nō/ ita proposito i his rebz quas
sui peculiariter possidere ceperunt pa
rum deficit ad vsucapionem/ nā seruus quod
amodo possidet licet nō presentit j. de ac
et ob. l. qui a seruo in fi. 2 sua ul' factum
dñi nō recipit̄ ut ff. e. l. labeo in prīcipio et
j. ti. ij. l. ij. §. celsus/ io equum est/ q̄
veniat i postliminio/ s̄ q̄ dñs possidebat
per se ul' per aliū ex causa peculiarem ul' fi
de est ad vsucap. nā tūc res a nullo po
ssidet̄ ut q̄ possidet/ et sic sua dñi erat
ut dicto §. celsus/ que deficit
nā captus ab hostibus 2 nō redijt ut
j. de v. sig. l. abutum in fi. et q̄ ibi no.
¶ Secundo oppo. adiciendum et videt̄ q̄ i his rebz
fiscus nō perdat primo q̄ deficit habilitas
ultimi extremi a quo/ nā ut ff. dictum
est/ captiuus ciuibus nō recuperat
ul' acquirit ipso iure possessionem/ ergo non
perdit fiscus postliminium/ s̄ per interpretationem ca
i suo statum cū est reuersus ipso iure absque
aliquo suo possessionem i peculiaribz re
cuperat et acquirit/ ad cuius rei noticiam
debet scire/ vba que originalit̄ tradit̄
per glo. ini. C. de acqui. pos. l. i. et ff.
ti. i. l. possideri et ex qui. ca. ma.
l. denique/ quedam vba recito/ quia i quibus
dam nō bn̄ dicit/ nā quedam est possessio
q̄ habet multū iuris et multū facti/ quedam
multū facti et parum iuris/ quedam multum
iuris et parum facti/ ad primam multū iuris
et multū facti/ h̄z possessio que quaritur
nobis per personam et sui extra nō pecu
liari/ et in hoc glo. nō bn̄ dicit/ h̄z enim
multum sui q̄ eorum apprehensio corporalis re
quirit̄ ut ff. ti. i. l. quadiu cū similibz/ sed
h̄z multū iuris q̄ acquirit̄ nobis ignorantibus
ignorantibz ut C. de acqui. poss. l. i. et ff.
ti. i. l. i. §. sed acquirit̄ et ibi no. et l. si
iure et l. pergue. §. quia et ibi no. illo
aut dicuntur h̄re plus iuris q̄ facti
quia ibi ius nō operat̄ tm̄ q̄ effectus
possessionis qui est vsucapio/ in quantum
ignorantis/ nisi sciat ut dicta l. i. C. de
acqui. pos. et ad hanc possessionem secundo
extendit fiscus postliminium/ q̄ ipso iure cū quis
redit̄ nō quaerit̄ sibi possessio/ et vsuca
piendi condicio sine alio facto. s. scia/ et
io ultimū extremū est inhabile ergo 2ª
¶ Ad sim venio/ et dico/ q̄ est quedam

possessio que habet multum facti et parum iuris
ut in ea que per nosmetipsos quotidie
na illa multum facti habet / quia requirit appre
hensio corporalis / et parum iuris /
quia ius ibi nil aliud facit nisi quod as
sistit ubi non resistit / ut solet dici circa
diffinitionem possessionis. ff. de ti. i. l. i. in principio
et per doc. C. de acquirenda pos. l. licet / et
in hac similiter non habet locum fictio postliminii ea
dem ratione qua ff. dictum est / et in hoc glo.
bene dicunt ¶ Sed circa hanc glo. ponunt
unum dubium / dicunt enim quod licet eadem habet
multum iuris in retinendo quia solo animo
retinetur. hoc in principio repugnat eidem / dicit
ipse quod post hoc quod retinetur animo / non potest
dici quod habere plus iuris quam animus magis
consistit in facto quam in iure / allegat ipse
ff. de acqui. her. l. consilio. ff. fi. Item
si verum esset quod haberet multum iuris / quare post
liminii et consuetudinem fingerent circa eam dicit
ipse quod est falsum ut supra et dicta l. demum
concludit ergo quod in hac glo. non bene di
cunt / quid dicemus per glo. videtur animus
i. e. l. iusto. ff. et si possessionibus iuris.
et ibi non / nam ibi fingitur circa bonam
vel malam fidem que consistit in animo
et sic videtur quod sit iuris / pro quod animus non sit
facti / videtur animus. ff. de acquirenda her. l.
pro herede. ff. i. et ibi no. ibi non tamen facti
quod ait etiam. Credo an bene dicatur est tex. et
glo. ff. de ti. i. l. bone fidei. ff. in contrario / ibi
expresse dicitur quod ea que consistunt in animo
sunt facti / licet glo. 2 se ibi in notat
ad. ff. et si possessionibus iuris / quia specialis
est ibi in fine et animus peculio ut ibi
dicit glo. et ex specialitate / pot sumi ex
l. pomp. in principio ff. de re. vel aliter et me
lius dico quod illa bona fides que ibi indi
ditur / non est ex fictione postliminii / nam
fictio postliminii ad ea porrigitur que propter
captivitatem sunt amissa vel non acqui
sita / ut proinde habeatur ac si nunquam in cap
tivitate fuisset ut l. postliminium. ff. de
capti. sed ibi bona fides non fuit inter
rupta per captivitatem ergo etc. Secundo
dicta est an acquiratur domino sine pos
sessione et quia hic per captivitatem effi
citur servus amittit voluntatem et
per consequens fidem / ut iam dictum est / et
iste non est animus illius. ff. quicquid non ac
quirit domino ut possessor / sed res sua hic per
captivitatem interrumpitur quatenus possessio
sed que est facti / non cadit in postliminio
ut dictum est / sed bona fides consistit
in animo domini / licet sit servi per captivitatem
res / non mutatur cum domino remaneat
in civitate ut statim dicam in alio casu
ergo ibi non loquitur de aliqua fictione
sed hoc tamen ibi bene est specialis / quod in
currentibus possessionibus non inspicitur quod alter
de facto ut ibi no. et hac l. ff. plene / non
obstat. l. pro herede. ff. i. quod exponens non
tamen facti sed alterius / quod etiam que con
sistunt in animo sunt facti ¶ Ad tertium
venio / et dico quod quedam est possessio
que habet multum iuris et parum facti
ut ea qua habemus per filios et servos
nostros / ex causa peculiari / nam in ea plurimum

obstat dispositio iuris cum nobis possessio et
possessionis effectus. s. usucapio ut. ff.
e. labeo. et. ff. de ti. i. l. pomponius. ff. quibus
et per ti. i. l. i. obstat tamen factum ex
parte eorum / quod oportet quod adipiscatur ex
corpore et animo ut l. quaedam / et in hac
bene procedit fictio postliminii / nam equitas
non repugnat ut dixi in precedentibus
terminis / item sunt hic extrema quod sit
eiusdem / cum domino acquiratur per captivitatem
ipse perdit solum ius quod erat apud eum
sine aliquo suo facto. s. usucapionis
et possessionis / factum autem quod residebat
in persona servi vel filii per captivitatem
non mutatur cum ipsi remaneant in civi
tate / cum ergo domino redditur illud ius quod
ipse amisit recuperat ipso iure sine
aliquo facto / nam non requiritur quod ipse
possideat corporaliter / nec requiritur
eius scientia que similiter est facti ut dixi,
/ factum autem quod est apud servum ipso iure
recuperat / et sic requiritur istud extremum
habile / mixto ergo habet locum fictio / et ista
est ratio / quia vult ponere tex. per c. l. iusto.
ff. fi. dum dicit quod eius scientia in tanto
non est necessaria / et adverte ad id quod ff. dixi
quod id quod est facti quod consistit apud fi
lium vel apud servum non est mutatum
quod si illo modo tempore s. ipse captivi
tatis perdidissent / illud tantum facti
quod habebant / cederent ius fictionis post
liminii / quia si non recuperaret nullo
modo haberet locum fictio / vel si recupera
sent procederet fictio ad ea tempora que
post recuperationem cesserunt ut colligitur
ex hac l. et ex l. in bello. ff. facti ver
bo remanentibus hiisdem personis in po
sitione ¶ Tertio casu. et videtur quod in
eam hanc ff. fictio non procedat / nam extre
mum ad quod est inhabile / nam licet servus re
peret possidere domino existente in civitate
/ et illud tempus in ipsis possessionis est ex
tremum ad quod vis extendi ius pos
sessionis / et usucapionis / sed illud ex
tremum est inhabile per essentiam quia
tempore captivitatis domino non possidebat
nec usucapiebat / ratione est in habile
per potentiam / quia cum est captivus
non potest possidere nec usucapere ut
ff. de ti. i. l. cum heredes. ff. fi. Sed ad istud que
rem pot videri ex glo. que est supra e.
l. iusto. ff. fi. que est super verbo medio
cri / illa glo. in prima opinione quia fortiter
/ tenet quod domino existente in captivi
tate / servus ex causa peculiari incipiens
possidere interim non incipit usu
capere / que opinio si est vera tunc apparet
quod illud extremum est habile / et quod plus
est per illam opinionem. Tho. ff. non tenta
tur de effectu postliminii. cum vere per se ca
batur / sed bene tenditur domino postliminii
exprimus agente / servum quod domino reversus
recuperat sua etiam sine fictione ut
ff. dixi / sed illa opinio non placet / nam licet

i vitate no usucapit(ur) / s(ed) dno ren(dendo) sū
fictionē intelligit(ur) retro usucapta / hoc
probat tex. iste ad hanc / ubi nā si dnus
redemptus fuit / intelligit(ur) usucapt(us)
ze. nā verbū intelligi de(bet) fictiones
ficcionez / teneo ergo primaz opi. ponentez
i glo. dicte l. in isto. ff. si. et ea p(ro)se
quit(ur) ja. de are. et sm illaz opi. pce
dit ad qua sic rñ / q(uod) cū p fictioz postli
mi fingat(ur) medio tpe fuisse liber
i quali medii tpis dno cadere ext(er)
num tale saltim potentia / et ita hic
loquit(ur) / ut dic clau(sula) q(uod) extrema circa
ipsum principalem hoc est p(er)sona dnī
sunt talia / alia vero que veniunt
p quandaz quaz no requirunt tale
qualitatez extremi ad q(uod) sufficit i eo
esse tale sm fictionē ut. C. de capti.
l. i. et q(uod) no. b. ex qui. ca. ma. l. ab
hostibus. ff. no in(?) ¶ Quarto oppo.
et videt(ur) q(uod) ea que dicta sunt b. s.
proxime contrariū / destruant p(er) l. i. in
na ibi dictū est q(uod) qui ad possessione
et usucap. facti / et scia dnī no sunt
ne(cessa)ria / q(uod) tunc hēt locū fictio / s(ed) i his
que dnus possidebat ante captiuita
tem p colonū ut sm ex ca no pe
culiari / et ea usucapiebat / no req
rit(ur) factū ut scia dnī ut probabo / in
his ergo fictio pcedit / s(ed) i p(rim)a l. in
ergo dixi contrariū ponendo casū ergo
z c. q(uod) dicat factū dnī no requirit(ur)
sic credit(ur) si pa(rtem) possideo et usu
capio est inchoatū. ut dictū e / hoc
fuit quia ab initio sciui. et bonam
fidem habui / amodo procedet usuca
pio etiaz me ignorante / na ad con
tinuacionē usucap. sm magis non
est ne(cessa)rium / sicut ubi usucap. incho
ari bona fide non attendit(ur) q(uod) sup
uenit ut l. i. ff. si pars. dubio. C.
de usuf tutor. sic ergo si captiuus et
venditor cū nullū factū men(tio)... sit
fictio pcedit ¶ Addicitur dnm p(ro)stra
tem ja. de are. et dnus andre. seq
do cuz reprehendit glo. magz q(ue) dicat
ide ee i possis p se et p colonū ut
sui ex ca no peculiari / et p(er) l. in
i. solū intelligit de eo qui posside
bat p se / et sic sm eos ibi fuit ma
le positus casus / et hoc p dictaz rōnez
q(uod) hoc e adducunt. ff. fere / simplicit(er)
intelligendo / c(ontr)a istorum opi. appba
t i dicto. ff. facta. i p(ri)ma glo. q(ue) est
sup vbo p(er)sona / s(ed) hic et in glo. in
anglica dicti. ff. facta et in dicta l.
denique i sca glo. dicit / et sm quos
daz eius possū casū / quid ergo dicen(dum)
dico q(uod) ja. et glo. que cū eo concor
dat male dicunt / et contr(a) lex. huius
l. i. ad quadiū cui / intelligendo q(uod)
ibi sunt vba in(con)sulta ... quia lex
sequit(ur) / idem ja. et cy. et al. ibi
circa est textus q(uod) ide iur est i po
ssess. tpe captiuitatis p se ul p sui

ex cā non peculiari / et i neutro p
cedit fictio corneli. ut postli ¶ Ad
vero eorum z sic ad continuum rñ / fa
teor q(uod) ad continuationē no requirit(ur)
tamen no sequit(ur) ergo pcedit fictio / ut ex
tremū ultimū a quo est i tali ut. b.
dixi / extremū a quo dz esse tale es
sencialit(er) sed debet esse tale q(uod) ac
tus qui retro traheret posset in incho
ari ut dixi p. l. bonoz. i me ca. ha.
et pz p ex. ubicunque. b. dixi fictioz
istaz procedere / s(ed) hoc casu retentis
ab hostibus sine scia no posset incho
are usucapionez / ergo sine ea no ē
extremū sufficiens / s(ed) scia est facti
s(ed) exprimo capite postli no restitui
t(ur) ipso iure / ergo sm capit p q(uod) retro
fingit(ur) no habet ibi locū ¶ Addite
tu / na possessio p colonū ul procurato
rem ipsius ex causa peculiari conueniunt
i uno / quia ad acquisitionē possessio
nis i neutro requirit(ur) dnī scia / uel
sm / disconueniunt i alio q(uod) i pecu
lialibz no requirit(ur) dnī scia ut sm
quo ad usucapione / s(ed) i aliis requi
rit(ur) ut. b. probatū est / ita etiā cū sic
tem conueniunt et disconueniunt / maz
utroque casu dnus fingit(ur) retro posse
disse / cū dnī scia ut sm no requirit(ur)
et sic requirit(ur) extrema talia / et de
hoc no loquit(ur) hec lex. in usucap.
disconueniunt nā i peculialibz quibz
ad usucapionez pcedit fictio / i aliis
secus / p rōnem. b. dictaz sm ja. de are
et cy. q(uod) satis placet et diffuse
quo ad usucapionez loquit(ur) nā
nā ¶ Sexto ad hunc dō. op. dicit(ur)
hic q(uod) in possessionibz quibus p sui
ex cā peculiari pcedit fictio corne
lie / contra hoc sic arguo / no dz p(ro)ce
dere fictio quia vitabant l. filio
qui pri. in pri. b. de h. et po. car. C.
de his qui ve. eta. impe. l. ult. fac
quod i dicto. ff. si eius circa fi. in
argue glo. s(ed) si vere hereditas desic
ti iacuisset / et suus hereditarius
ex cā peculiari aliquid acquisiuis
set / no inchoauit usucapione in ca
dē adite hereditatis / sed i. c. l. fi. ergo
idem hic / cū fictio cornelie fingat
mortuū cū capiebat(ur) / et sic ab illo
tpe hereditas iacuisset / eandaz doc.
antiqui fatent(ur) contrariū et dicunt
q(uod) aut suus extitit heres captiuis
/ et tunc usucapio pcedit adhe capti
tatis / q(uod) ex tunc suus fuit heres
aut fuit heres extraneus / et tunc
fictio corneli. no operat(ur) nisi tpis ad
ite hereditatis / ... l. i. C. l. in isto
ff. si. et l. fi. et de istorum opi. facit
mentionez hic glo. i magna distinctione
quā etiā videt(ur) tenere i ff. fere i gl.
magna / istorum opi. no approbatur

hic p glo. et nota qz cont hunc tex.
et p tex. i. ff. facte et. j. e. l. iusto. ff. fi.
primo/ ubi hodie accipite possessionis
dicit inchoari/ et hoc dicit ja. de are.
et an. et omnes/ ad racionem predicta dubia
an de. Videt sic dico q si iure fuis
set mortuus usucapio no procederet
nisi adita hereditate ut dicta. l. ff. bi
exceptio est capitibus/ quia separat de re
missione io lex voluit q usucapio po
sset inchoari p fmu/ et p gnus fina
ri ut compleat eo viso vel mortuo
ut dicta. l. iusto. ff. fi. / certe dum no
exigens ista visione/ dic q si vere
hereditas fuisset adita incipet usuca
pio adie quo fuus extra peculiari
rem q possiderit/ nec insuccinuas
temporis adite hereditatis ut j. de cap
ti. l. plt/ no ob. l. fi. j. e. qz ibi loqt
i rebus no peculiaribz/ et tex tuz
exponere ut ibi dicit glo. et q hoc
sit verum patz exemplo precedentibz
/na cum nos possessionis et usucapio
nis querant heredi statim adita he
reditate ipso iure cum i peculiaribz enim
scia no requirat et trahit retro
adie mortis/ ut regula inv. dia
Frate. ar. si libus/ si i no peculiaribz
fateor q incipit usucap. adie adite
hereditatis subaudi et apprehense pos
sessionis ut dat. l. fi. ff. fi. p e. n. tan
ipt retro/ qz istud extremum e ibi
le ut patz expeditis/ et hoc si est
fmus/ si si non erat fmus/ hic fina
l. iusto. ff. fi. j. e. Venio ad terciam
pte. s. ad d. marcellus Ex quo po
sit/ hi dixisti q marcellus contradi
cit vel. tm i rebz emptis p fmu/ si
contra. primo videt q ei gdicit
tu i rebus emptis et possessis p se
q eciam i rebz possessis p fmu/ unde
videt obstare. l. in bello. ff. facte.
sed dum nos debetis scire q marce
llus fuit eiusmodi jur. i ista ma
/et hac. l. fuit oppositum tamen unum
dictuz vel. s. in hoc. b. q si fmus
j. de possessis post captivitatem
p fmu/ precedentia io no sit uba
vel. si gay. auctoris. l. et io i hac
l. ponit dictuz marcelli gdicens
vel. tm i eo q dixerat/ si i. ff. facte
ponit dictu vel. magis late/ et
io ibi contdicens marcelli magis
late ponit/ et fm hanc expoz
iste tex. procedit sine scrupulo qz
tm istud dictuz marcelli hic et
i. ff. facte absurde ponit. et
dissimode intelligitur/ io scias
q quidaz dicunt marcellum dixisse q
nullo cum nec in possessis p se nec
i possessis p aliu/ extra peculiari
vel no/ hic locum cornelia vel post
limi. et istoz opinio tangit i. ff. facte/

i glo. sup uba p seruum/ et ibi glo.
tenet/ sed istoz intellectus no placz
qz fm hoc iste ficciones no accipe
rent plenum/ imo retererent ex toto
si marcellus hoc dicat plenum accipi
qs sit no intelleret/ alii dicunt q marce
llus dicit q cum tum sine possede
at p se sive p aliu sine extra peculiari
sive no/ semper hit locum dicte ficciones
que opinio tangit i ea glo. i dicto ff.
facte/ et ponit hic i glo. ut i/ et facte
ori q ista fuit mens marcelli i ff. fac
te/ et eciam hic/ si hec vel. hanc affirma
tiuaz/ ut sic dicta fuit uba marcelli si
aut hec vel. haz negatiuaz et sic dicas
q a d. quadam usqz ad fine fuit ubavel.
tu qz uba vel. no adaptant cont uba
marcelli supra sit gnalit sic legeh tuz
na primo lege d. quadam usqz vel. et tuo
lege d. marcelli. qui contra dicat vel.
i omibz/ et hanc lec. ponit ja. de are
na. et hec videt fuisse demente glo.
si bn adutat cum vo ut ordinate haz
legas dicas/ q marcellus magis stricte
loquit hic q i. ff. facte ut d. dixi et hic
replicaciones vel. plane procedit/ et fm
omnes predictas opi. marcellus male di
xit/ et sequenda est sua vel. ut i. ff. fac
te/ alia fuit opi. hu. antiqui glo. qui
dicat marcell. i hac. l. bene dixisse/ et in
tellexit q d. marcell. no referat ad pre
dicta. d. de eo q fmus post captivita
tem emit extra peculiari/ si referetur
ad prin. l. est dictuz q i hiis que qs po
ssidebat p se ipsum vel p aliu extra non
peculiari/ no peculiari/ no het locum
postlimi. nec cornelia/ hunc dicto de cor
nelia contdicit marcellus et dic sic
cum. l. cornelie plenum accipi ut sic
i hiis que quis possidebat ante cap
tivitatem et usucapiat heat locum cor
nelia/ eciam i hoc bn dicit marcellus pri
ncipaliter fm dicta h. et hec lec. tan
git hic i glo. que incipit i hiis que
p se 2o. vel. glo. lz hoc no exprimat/
cuius opinio sit/ bn q ista opinio sit h.
exprimit glo. i. ff. facte i glo. magna
/io aut quemuniet. h. pot esse talis
postliminiz no est dubiu q no hz locum
preciones ia dictas/ si cornelia bene
debet hre locum tali rone/ cornelia fin
git quem esse mortuum primum hora
captivitatis/ et sic ab illo tpe iacuis
se hereditatem/ si si hereditas iure iacuisse
p eaz usucapio ia cepta gplevit. ut j.
e. l. ceptaz et. l. mox. ff. vacua et. l. iusto
ff. mediz/ ig et sic p ficcionem cornel. p
cedet usucapio retro/ si hec opinio h.
licet glo. eam videant tenere i. ff.
facte/ tamen reprobat ponit ja. de ra. di
dic. d. ray. et ol. et nota qz cont me
tez. l. me et contra dictuz. ff. fre ubi ex
presse i toto reprobat opinio marcelli/ ad
rem. h. que videt multum efficax/ sic
videt q uenu hereditas iacens gplet
usucap. et hoc reptuz est vel. spiali

ut p3 s. e. l. nisto. ff. vacuaz/ no ē g°
trahendū ad cōsequentias ut l. i hijs et
l. q gen. c. de lege. ff hereditas aquit no
est hereditas vere/ sed ficte ut j. de v. sig.
l. iij. ff. fi. g°. ad eam no d3 trahi nisi sicud
heat fieri p fictiones/ requiret vitium extre
mo3 i hijs/ g°. 2°. reprobata g°. hac apponere
tene loc. q3 c. posim que est satis p
lana ul tene lec. ja. de are. ¶ Vero
ad q̄stiōz p̄to. s. ad v. quemadmod. et q
hic videtur dici/ q tm̄ nm̄ qui h3 i hijs
que possidet p sua i no peculiaribus
quibz i hijs que possidet p se/ s3 cont
rario plus nec habet i ea que acqui
r p̄ sua/ quia acquirit ignoranti
ut c. t. a. l. i. ff. l. te3 acquirimus et l. q
sunt et l. perpe. ff. quibz sed fatear
q i possione hec plus nec/ s3 no v
sucapit de qua hic loquit/ et de hoc
dixi plene. c. nisi. t. n. contin./ sep
tenle ¶ Circa hanc mām plene dis
tinguit/ ut °/2 quid ficta possit vel
conicere. opet circa possione et vsuca
pione/ aut quis de possione tm̄/ et
tūc i possib p se nichil opat/ i posses
sis p aliū siue peculiari noīe siue no
opat ficta ut vero videat possedisse
no vsucepisse/ ut dictū est/ si vero q
nis q̄ritū ad vsucapione/ et tūc disting
aut loquimur de possib ante captiui
tatē/ aut de q̄b post/ p̄mo tūc aut
possidebant p se/ aut p aliū extra
no peculiari/ et no precedit fictio postlimi
ul cornel. ut hic i pri. aut posside
bat p filiū ul suū ex cā peculiari
et tūc procedit ut i. ff. facte et l. ult.
e. ti./ si vero quis de q̄b post/ et tūc
aut p suū aut p filiū/ p̄mo tūc/ aut
ex cā peculiari/ et precedit vtraq3 ficta
ut hic et ff. facte/ aut ex cā no pecu
liari et tūc dic ut hic i v. q adhuc tūc
cū no precedit vsucapio nisi adie adite
hereditatis/ et applicata possionibus ut j.
e. l. fi. nisi. si de filio/ et tūc aut q̄s
de postlimio/ q3 pr̄ redijt et ide q̄n
filius/ aut pat ibi morit/ et tūc filius
videt semp possedisse ut l. nisto. ff. fi.
li3 circa p̄dicta sint opi. ut c. vidi
nisi h3 gl. vtraq3 que hic bilogt
li3 alr loquat i. ff. fcē 2 male ¶ Sed
ad hanc p̄te ad v. nā hereditas/ oppo q
hereditas nd istructa sustineat vicē p̄sone
ut j. de fideius. l. mortuo et c. de pig.
l. cū hereditatis. et nisi. de stip. s. inqui
so. illud vm̄ i hijs i quibz requirit
opa ul sula psone ut c. t. p. l. heredi
tas i multis. et dic ut j. s3 possio q
mediante vsucapit requit sua p̄se
ut j. siquis te h. ex ins fi. l. i. ff. sce
nola g°. 2°. ¶ Expedita de oppo. veni
amus ad glosas/ et quia i hac l. tractat
de fictionibus/ que mā a qm̄s doctoribz
est neglecta/ hic fictiōz aggredi et
mām quibus placuit sunt i grammatica
p̄ntas attingere potuit ¶ Et nero

nota hic mām de fictionibus
in longo et extenso passu

g° p̄mo quid sit fictio hui9 diffinicionem ponit
cy. c. de pluri. l. sui possidet i fin. q. et dic
sic/ fictio est in re cōtra verū vitatis/ pro vitate
assumpta/ ista diffinitio no est bona p̄mo q
no cōuertit̄ cū suo diffinito g°. 2°. ut l. i.
c. de dolo/ hac sic pbo nos tractamus hic
de ea fictione que l3 effm̄ nisi ut p vita
te assumat ut p3 i fictione postlim. et cor
nel. et alijs de quibz dictū est et j. dicet
s3 hec diffinitio cōp̄hendit ea que non videt
hēre effm̄ g° 2°. omnis em̄ falsitas cōtra
vitat/ pro vitate assumpta/ ut p3 ad oculū
et pbat in aut. de instru. cau. et fi. c. p
toll. vi. ite quo appellabimus/ g° menda
cia et falsitates fictiones/ cū no/ sim q inte
dim9 hic tractare q heat nec effectū
iuris nisi ei resistit/ hoc lacissime la
queus oīe mendaciū pot dici fictio au.
ff. de contrahen. emp. l. hec vendicio
post pri. ite diffinitio est bona cū subaz
diffiniti ponit ut regula nec diff. dif
finitio/ et ibi no. s3 de substā diffiniti est
q id q fingit no sit i possibile/ s3 hic
i diffinitione no ponit g° 2°. dico g° sic
sequādo vba sua/ fictio est in re cōtra cuius
q est possibile cōtra vitatem pro vitate
cōtra sua assumpta examinemus vba i re
cōtra/ hoc dico ad differētiā psumpcionis/ q pre
sumit sup eo de quo dubiū est/ de quo
i dicta. l. sive possidet/ et c. q me ta
l. no est verisile/ et ex. de spon. c. iij qui
s3 fictio sup est sup eo q est certū/ ut pa3
i postlio et cornel. et l. i. impu. ff. acce
dit c. de rei ux. act. et hac signant dic
gl. i dicta l. no est vsile ante mediū
magne gl. cuius q est possibile. hoc dic
q sup eo q est impossibile no pot fingi
q p3 p ea que no i. l. gallus. ff. si cui
et no. c. p̄sor. l. iij. ut pa3 c. loca. l. q
adictiz. et de pact. l. cte impu. au. c. de
adop. s. l. adoptio/ pbat p̄mo/ arb em
s3 imitat naturā/ et id q est i possibile
sm naturā/ est i possibile sm arte ut c.
de adop. l. si pr. ff. si eū et l. se. et insti.
de adop. ff. minorē/ ita i p̄posito cōtra
vitatem hoc dico/ q si vera esset/ tunc
no esset fictio/ s3 vitas/ de qua vitate
loquit l. i. libertatis. ff. vitas. c. de offi.
pti. et c. si ut se ab hēr. abst. l. i. p̄nouite
2 c. h3 eū nec effm̄ pinde ac si esset
i vitate ut patet i qualz fictione cōtra
sua assumpta io dico cōtra ut excludat
mendacia et falsitates/ que no fiunt
cōtra/ s3 ab hoīe/ nec hūt nec effectum/
et ille no sunt fictiones p̄nt accipimus
i nā mā et c. dixi ¶ Sed cū hoc dubi
tat a quo nā fiat fictio/ Rō cōtra natū/
credo q no introducunt aliqua fictio
/ na cū fictio procedat et nascat ex equi
tate sen mente ut dicta. l. postlim et j. di
cam cū queramus que sit cā fictionis sub
vero nale est cōtra omnibus creaturis cōia
sensu carentibus/ q3 q sup illud iuis ex
quo no considerat ro ul equitas nisi

non pot in tradicia ficco / cum vero gen
cum ficco introducunt ut dcı. l. postlimi et
ibi no. Ite cum tmli ut i fide. l. cont
nck. et in. l. i. c. de rei vx. act / et alijs
de quibus. j. ƒiet in enco sit qd statuta
et consuetudines cum sint ius ciuile ut l.
omnes ppli. ff. ex no scripto, pnt introducere
fictiones / et tota die videmus qd fiunt / et
ista mera quas fingunt supp eo q est in ƒ
nalis ut aliquem viuere / aliquem ee natu
vel mortuum / ut j. patebit / tn hic ipm
ius ciuile ut geneum est qd fingit no
mis nale. Ite dubitat na videt q hō
possit introducere fictionem / na acceptila
to est ymaginaria et ficta solo ut insti.
quib. mo. toll. ob. ff. est aut / et tn accep
tilaciones introducunt hoies contentes so.
licet acceptilacio fiat ab hoibus tn aun
aliquo est inducta et dicat actus legitimus
ut i regula nulƒ act vn ius est qd ibi fi
git / solum / tn hoius ca est ficcio contrahentium
Sz si homo ex se vellet fingere non hoc
concedere no posset / ut ecce vult testator
ut dicat equus qd fingat ipm dixisse in
ulti no pot ut l. siquis i fundi voca
bulo. ƒ. de le. i. et i no q hoc est expressum
j. decisione pe. l. si forte si aut hoi hoc
pmissum inuenies cum / tunc ius fingit
no ho ut l. lege cum inuenie j. de. b. hij.
Co principalit quero quotuplex sit fic
tio vel qd sunt fictionis speties / est enim ficcio
inductiua / Ite ficco priuatiua / Ite ficco
translatiua siue extensiua / hoc sic decla
ro / sicut enim ficcio vitate ex opposito agit
pene i contractibus / quas contrahendo facit
emendo vendendo locando stipulando
et cetera quas ficcio destruunt p pacti vel p ac
ceptilacionem p ti. de resci. ven. et qb.
ob. cep. discedere et de acceptilacione / quas
id qd est fictio / transfert et i mutat i alia
forma / et i aliud esse / puta nouando
vel delegando ut i ti. de nouat / sic ena
i alijs actibus triplex mo agit / vel ali
quid de nouo inducit puta specifica
do / vel edificando ut ƒ. tn j. l. adeo. ff.
tu quib / et l. is qui ede. ff. quedam
ad. l. fal. vel qd factum est / destruitur
occidendo / comburendo et al destruendo ut
i ti. ad. l. aquil. et alijs / vel qd factum
est vno mo in aliam formam mutando
ut ƒ. ad exhi. l. vel. ff. ƒ et siquis. et j.
de x. sup. l. mulierem. ff. ita ficco quam
et vitatem i mitat / quas fingit ee
id qd no est / et illam appello fictionem in
ductiua / quas fingit id qd est no esse
et illa appello fictionem priuatiua / quas
id qd est vno mo fingit ee alio mo et
istam appello fictionem translatiua siue exte
siuam / et sic cum illarum inpono no
ab effectu / Baptizo qd eas fictiones et
ista ta noua ipono cum careant noie q
tu eam ex. et nas singulat est vi
dendum. Tercio principalit quero
quid sit ficco inductiua / et ficco

inductiua est in re certa no existenti
possibili p existe cum facta assumpcio
id qd dixi no existenti io dixi quia si res
existeret esset vitas no ficco / ideo dixi
ad duas fictiones priuatiue et translatiue
que requirit rem esse / ut videbit / alia
vba diffinicionis exponeńt ut ƒ. Circa
hanc quit ut fictio fingat sup hijs
que sunt meri facti / Ro sic / ubi equitas
ibiqz est ca fictionis ut dicam / hic si nacitu
fingit eum natum qui no est ut l. qui
i vtero et l. si. ƒ. de sta. ho. et tn hoc
est meri facti ut l. certissima in fi. c. h.
fingit viuere eum qui no est / ƒ est in
actionis ut ƒ. de exti. hi. l. bello. et j.
de vam. iiii. l. si. qd vmc constat esse
facti / fingit conditiones pstatiuas no im
pletas ee impletas ut a secunda capitis
bis / gere negocium / et siliant. l. in tali
ƒ. de condi. et de. et l. mem impu. de
re iur et tn constat has condiciones
esse facti ut l. qui hedi impu. et l. ne
mo de condi. et de. Sz contra istud opp.
de l. domus et de. ff. facte / ƒ ens inte
llige ut ƒ. dixi / et non obstante / Item
opp. ƒ. ti. i. l. i. ff. ƒ si vir / ad hoc tn
deo ius pot fingere sup ho / qui talis
ficco fingeret ius effectum tenerio pt
fingi / hic est casus. ff. si vir / si bene
inspicialt / na ficcio vitatem no pot fieri
qd condicio ptmt est facta / no sit facta / fictionem
fictionem / hoc fateri no releuaret / qd p
to qd vxori no acquirit / maritus cum te
net possesione ut ibi dicit textus / et sic
ius no heret suum effectum / qui est qd do
nans no efficiat pauperior / et iste or
do sit intellectus i simil. l. de quia licet
posset congruencius apponi ad id
qd dicam de fictione priuatiua / tn hic posui
quia est eadem ro. Ite opp. ad pdicta
et videt qd dicte fictiones fingantur in
possibile cum impossibile sit no natum ee na
tum / et mortuum esse viuum / et no factum
ee factum / ar. j. de re iu. l. vim / et l. sicta
quib. ƒ. de cimat. et de v. ob. l. si ho
mortuus qd et ƒ. glo. i. de solu. et l.
sub condi. cum certa si. puerglo. l. ƒ facit
qd fingit impossibile / ƒ hoc est fictum
ut dixi diffiniendo / dic qd qd ficco
fingit hoc qd est possibile ficcio nam extra
terminos de quibus loquimur i filii tn vnde
ex. i adopcione que est ficco inductiua
cum p eam inducat fictus filius / illam
imitat natura / debeo enim adoptare eum
qui sit eius etatis cuius etatis possibile
esset me habere quendam alium nalem filium
ficcio enim natura impossibile est qd ille qui
est filius alterius sit meus / tn e possibile
me habere filium filium / et io procedit adopcio
sic intellige de eo qui fingit viuere
na possibile esset i rem na qd hodie vi
uit et homo filius fuit et eiusdem etatis
hodie viuit / ƒ si esset impossibile ipm

vince vel aliud simile / quia ex pro est
mortuus fuissent ducenti anni / hic
per fictionem non posset fingi / sic intellige
dictum l. labeo ff. de suis si in bello / et quod ita
loquantur ille l. patet quia ibi pater mor
tui supervivebat / ergo filius ut primo
morere possit fingi natum / ideo in filiis et ad
ultra quod predicta procedit in hac fictione indu
ctiva que non requirit duo extrema / pro de
in fictione privativa / secus in fictione translatia seu
extensiva que duo extrema requirit
extremum a quo debet esse verum in essentia
extremum ad quod sufficit esse verum sine po
ssibilitatem de qua in hac fictione diximus
et s. declaratum est et sic patet quod glo. l. sub
conditione / que loquitur de fictione translatia
et dicit extremum ad quod impossibile esse.
male dicit immo est possibile eo modo quo
s. dixi ¶ Item quero circa predicta utrum ista
fictio fingat circa ea que sunt mere iuris
vel ex ista fictio regulariter non fingit circa
ea que sunt iuris / fallit ratione contrarietatis vel
repugnantie iuris / non invenies de ista
visione que est invidia / hoc supra probavi
hic quod esse sine iure vel in prima parte contra iuris
ut insti. de pa. po. § i. aliqui ex littera
filium / vel non est iuris / non enim antiqua iura
hoc introducebat ut in auct. quibus modis effi
legi. § hec at ergo coll. vi / item esse sui
vel liberum est iuris ut s. de statu ho. l. i. po
ne ergo lex expressa cum vult filium in potestate
facere sine iure / filium non legitimum vult
facere legitimum / et servum liberum / potest hoc
tum non sine fictionem / sed sine impar prima vi
tatem quod ne erat sine iure vel tantumodo vel li
ber sic loquitur in auct. constitutio que de dig.
prohibitum coll. vi. pro ista. c. de epi. et cle.
… l. sacro sancta / sic in auct. quibus mo.
na. effi. sui coll. vii. de filio qui efficitur
liber patet / qui per legem reputatur liber c.
si man. ita fu. ali. l. i. cum ibi nota. hoc
autem esse verum ostenditur per ea que per equi
tate et in subsidium sunt introducta ut
est fictio / ut dictum est et dicit / nec dum
recurritur cum alia remedia cessant ut s.
de mi. l. i. aue de pesq… l. quotiens
de … non … l. … in filiis
pro … in hiis que facta sunt / et non sunt
nisi sine veritatem non possunt facere quod sint
non ubi est equitas ad fictionem recurritur
sed in hiis que sunt iuris / nisi nichil potentia
ea que sine veritatem potest inducere non re
curritur ad fictionem / ita cessat equitas / quod hoc
in optime facit l. si vivus ff. de pactis …
… propter dicam … circa fictionem privativam
ad hoc etiam quod ea que possunt fieri sine veri
tatem non possunt fieri sine fictionem facit optime
s. de … insti. l. … et si forte du
bitas in … quia lex fingit supplerem
que est iuris / collige visione ex hiis que
dixi s. … q. dixi quod hic fallit ratione con
trarietatis / certe lex vult quod filius in castren
sibus vel possit / quod potest hoc sine iure / certe
lex facit quod habeat loco patrisfamilias et sic
sine fictionem ut i. de castren. pe. l. pater et

l. militis ff. si servus viventis et s. ad ma.
l. ii. et hoc 20 / cum quo ad alia sit in potestate
non potest facere quod vere sit sine iure / quo ad
illa propter repugnantiam / ut i. de re. iur. l.
repugnantia / et ne eadem persona re. cum
persona diviso iure censeatur ut l. cum qui eadem
i. c. de ex… potest poni c. de … a
… l. ii. licet illud limitet per auct. ibi
positam / item dixi fallit propter repugnantiam
iuris / hic casus patet s. de usufr. ea re que
usu. con. l. ii. et insti. de usufru. § constitu
itur usufructus cum est iuris / ut l. ii. ff.
i. s. de usufr. et s. de re. divi. l. i. insti.
et insti. de re. cor. et incor. § i. licet
glo. i. de u. ob. l. ii. in glo. que incipit
per viam / que stipulatur 20 dicat similes
esse fortuiti et male ut ibi dixi / quod examina
c. de usufru. l. cum in … cum pri. et licet
sit iuris in … dicte l. ii. nisi non potest con
stituere vim usufructus propter iuris repug
nantiam / constituunt ergo fictum ¶ Generaliter
dicendum est / quod quid ista fictio fingit
super hiis que sunt simpliciter iuris et facti / ex quo ad
hoc quia licet in hiis que sunt mere iuris
regulariter non fingat tamen in hiis que sunt
mixtum facti suadente equitate sine re
… fictio predicta cum illud tamen factum quod habet
animus ne non possit induci hoc probatur exemplo
ista certe stipulo est iuris ut in § ff. possi
bilis aliquid fieri / quia oportet quod precedat
interrogatio / et sequatur responsio ut i. de
ac. et ob. l. obligationum ff. nib. et de ver.
obl. l. i. et fictio ex equitate supplere in
ducit ut de … l. … et c. de re …
act. l. i. et s. de adoptio l. hiis ubi …
… item … est iuris tamen habet quasdam
sollempnitates in quibus requiritur factum
ut c. de sen. expr. rem. / et ex equi
tate l. fingit ut s. de fideiu. h. l. …
ff. si plures / nisi fingit venditionem
quod venditione facta dat actionem ad precium
ut l. alieno ff. si de fideiu. h. et vendicio
est facti ut l. contrahe ff. si. s. de con.
fru. / et etiam iuris ut l. ex hoc iure …
s. de insti. et iure et ibi glo. tangit
et dat plenius / item nisi fingit possessionem al' de don.
ut c. de dolo l. quisquis / et no. s.
de posses. acq. l. … ff. … et
cum possessio est iuris licet habeat aliquid
facti quia plus quam iuris ut dictum
est / et quod pater fingat circa possessione
et contractum habes glo. i. c. l. celsus
ante finem magne glo. plura alia ex
empla possent dari que in inveniente la
boriosum est potius quam subtile / pro ut
dicit glo. s. fo. ma. l. i. et predicta vera
quod illud tamen facti quod ad illum actum requiritur
non adest in veritate / sine aut sine adesset
potest admittunt iuris non recurrimus ad
fictionem / sed id habemus sine veritate / arte
que s. dicta sunt / nisi contrarietas
vel differentia repugnaret ut dictum
est / et pro ista multe q. possunt solui / pro
non unam quam exemplo promitto tamen
quod est opinio quorundam quod si statuta sim
pliciter loquuntur debent intelligi de hiis /

que sunt vera secundum veritatem, non de hiis que sunt vera secundum fictionem, et hec illa ratione quia statuta non recipiunt interpretationem extensivam, sed certe ad ficta et in primis esset extendere, ff. de re iudi. l. ... ff. de leg. i. l. ... de v. signi. et l. constitutionibus. C. ad municipalem et quod illud quod est verum secundum fictionem non continetur verbis legis nisi exprimatur, videtur tex. et glo. in l. ... hec verba ff. de noxal. ff. et ibi glo. que incipit immo videtur. Hoc tamen non credo simpliciter verum, immo non contrarium, sed ponitur quod sit verum promitto aliud, scilicet quod civitates possunt sibi facere statuta per que inducitur illi qui non sunt cives efficiantur cives, ut ff. de v. signi. l. edificia. et ibi notatur. Facit ff. de sta. ho. l. in urbe, et hoc etiam dico quod modus qui ponitur in l. cives. C. de inco.

Pone quod statuit civitas quod nullus possit effici civis nisi de voluntate maioris consilii ipse prius in consilio recipiatur ut alii cives, modo factum est postea ab ipsis statutum quod Florentinum ponere ibi tractantur pro civibus, nunquid quod statuta loquentia de civibus habent locum in Florentinis. Dicunt quidam quod non, quia cum non sint effecti cives non comprehendunt in verbis statuti, quia aliud est esse civem, aliud est haberi pro cive, quod hoc inducebat ff. de acq. pos. l. ad ... si maritus in ingratum. ff. ... sequens, et hoc videtur glo. ff. de v. signi. l. ... nullis tamen expeditis latius dicimus, nam licet constitutio civium necessaria sit, tamen aliquod factum licet, tamen dicitur ... ut dicta l. cives de incolis, quia etiam ex forma dicti statuti aut quod illud factum quod requiratur non intercessit, puta quia non fuerunt publice recepti, et tunc habes necesse dicere eos cives secundum fictionem, non secundum veritatem, aut illud factum quod requiritur intercessit, tunc in reformatione continetur quod habeant pro civibus talis qui erant prius in consilio, et tunc dicit quod habeantur pro civibus quo ad quedam tantum, et est civis secundum fictionem, arg. dicte l. ... ff. ad munic., aut dixit quod habeantur pro civibus quo ad omnia et tunc sunt cives secundum veritatem, arg. eorum que ff. dicta sunt, et si opponitur quod ista oratio habeat pro civibus denotat fictionem, ut l. ... ff. de condi. et de. et ff. dixi, respondeo quia denotant fictionem et improprietatem si apponantur in ... id quod potest esse verum secundum veritatem et improprietatem, magis dicuntur verba veritatis expressiva quam improprietatis, ut dicimus de verbo ... ff. solu. ma. l. fructus. C. de in. ... et si ... ff. ... facit ff. ... ac l. ...

Quarto principaliter quero quid sit fictio principaliter, respondeo est in re certa existenti possibili non existere pro non existente. Circa fictionem existenti dixi ad differentiam fictionis inductive que requirit non existere, ut vide dixi, item quod ponitur pro ... ponit exemplum ut l. x. C. de ver. obli. et l. ... et si ... post defunctum ff. de in. ... testa. item si ... non esset hoc esset veritas non fictio pro non existente. Secundo, istud dixi ad differentiam fictionis ... que fingit verum quod est alio modo esse quam sit de equitate, ut videbimus. Certa expone ut ff. in diffinitione equitatis.

Ideo quia lex ... hanc fictionem ut fingat ea que sunt vera facta, respondeo quod sit suadente equitate, fingit enim eum mortuum qui est in manibus hostium, licet vere vivat, ut C. de epi. et cle. l. deo nobis, et ... ne admittamus prescriptionem ad nocere, fingit dampnatum in metallum et deportatum esse mortuos, licet vere vivant, ut ff. de ... l. i. ff. placet ff. ... publicatione ... et in partem ... habeat ... non vivere ... habeat pro mortuo, ut C. de re. ... l. an pli., item eum qui est conceptus et natus ... fingit non natum neque conceptum, ut ff. de li. et posthu. l. ... ff. ... et ibi not. item de eo qui nascitur mortuus ut C. de v. signi. l. qui mortui ... de re. ... l. si quis posthumus et ibi no. et ff. ... de le. ... l. si ...

Secundo contra predicta instatur quia quod factum est nulla constitutione iuris potest fieri infectum, ut ff. facte, et in auth. de equa. do. ff. i. coll. vii. respondeo non potest fieri infectum ... sed potest fieri quod habeatur pro non facto, et sic facte et ita notat glo. C. de ... l. ... est.

Sed instatur quia secundum hoc fingit impossibile, nam impossibile est factum non esse factum, ut dicta l. ... est. respondeo accipe possibile eo modo quo ff. dixi et non obstat.

Tertio instatur quod in exemplis predictis non fingatur ex equitate, sed ex odio delicti, ut patet in deportato et dampnato in metallum. respondeo certe in delinquentibus est equitas eos sic puniri et ex equitate puniri, ut ... est C. de pena ... l. ... ff. ... et ibi not. de sepul. vio. l. ... secundo.

Restat videre quid de hiis que sunt vera ... sunt ... et facti, ut ... hec fictio circa ea fingit. respondeo regula est quod ... fallit ... contrarietatis et repugnantie ... ista ... de clausulo ponendo regulam ... i. l. ... pactum ... ad ... quanto ... debetis scire quod ... quisque tollit aliquid ... et tunc est tollere secundum veritatem ... quisque tollit aliquid ... et tunc est tollere non vere, sed secundum fictionem, nam vere lex ... sed hic non videtur, ut C. de ... l. non videtur ... in prima cauta, ... enim quod sic ... fictio ... equitate ut ff. dixi et dicam sic omnis exceptio ... equitate ut ff. de dol. exc. l. ... equitate, et ibi no. ... sic dico pactum liberatorium de non petendo

est mera facti / nec enim ibi requirit iuris
solempnitas nec hic requiritur ut inde
aliqua obligatio nascatur ut no. dicto
ff. pactis / nec enim si dicas non de
primo oritur obligatio / quia quis tenetur na-
turaliter non petere ut .l. dictis / quia quamvis primum
factum est mere facti per aliud pactum ius
non potuit facere quod tolleret suam veritatem
quia facta tolli non possunt ut .l. ff. fr. et .l. ant.
de aqua de. ff. .l. sed quia equum est tolli
/ tollit eo modo quo potest .s. per repelationem
et sic per fictionem sed simplices sunt iuris et habent
aliquid facti ut .s. dixi / ista pacta de
non petendo sunt facti et iuris mixta iuris
adminiculis requiritur ut obligatio inde na-
scatur que est iuris ut insti. de ob. in prin.
ideo per aliud pactum per aliam stipulationem tol-
litur / sed per fictionem / sed ipso iure / et sic veri-
tatem / hoc vult dicere lex .l. ff. de pac-
tis si tibi adiciatur quod dicit glo. et doc. ibi
dicunt ¶ Pistorum declaratione primo circa
s. xix. dixi circa fictionem inductivam quod in
hiis que sunt iuris et facti precedit fictio
sed hic dixi in hiis que sunt iuris tantum etiam
hiis que sunt iuris et facti que est ratio / ratio
quia ad aliquem actum duo copulative
requiruntur affirmative loquendo ad
eius veritatem requiritur utrumque / sed nega-
tive loquendo ad eius falsitatem sufficit
alterum abesse ut .l. si is qui ducenta
ff. de re. et ff. de v. o. et de reg. iu. dub. Ecce
ex. / tecum et secum currunt / ad veritate
istius requiritur quod uterque currat / ad fal-
sitatem sufficit alterum non currere / in
ad propositum in hiis que consistunt in facto
et iure ad eius veritatem et probationem requi-
ritur et factum et ius / id quod est iuris introducatur
sine fictione id quod est facti non potest intro-
duci nec / prohibitum sine eo fieri non potest / ideo
recurrimus ad fictionem / et hoc introducit
tamen sed ad eius actus remotionem
seu privationem sufficit alterum abesse re-
monetur ius quod cum potest fieri sine veri-
tate / et totus actus est remotus
/ non est necesse postea recurrere ad fictionem
per quam removeatur factum / ex hiis patet
quod loquor de eo actu qui consistit in fa-
cto et iure / adeo quod unum sine altero non po-
sset consistere / et ideo si opponis de pacto
de non petendo / quod obligat quod naturaliter
non petere / et sic habet aliquid iuris / ideo
de hoc non curo / quia et sine illo effectu
primo consistit et operatur suos speciales
effectus / loquor enim de pacto quod
est facti separato et segregato ab illo
iure obligationis ¶ Ideo contra predicta
instatur quod acceptilatio est iuris et tamen
acceptilatio non tollit acceptilationem
ipso iure ut dicto ff. pactis / et no.
ibi insti. per glo. magnam / ideo illud est
quia iuris repugnantia nam acceptila-
tio inducta est ut obligationem extinguat
/ non ut eam resuscitet / esset ergo contra-
rius si operaretur contrarium effectum ut .l. cum
talis ff. de falsa. c. de condi. et de. et de
f. .l. .l. legata ut ibi dicitur / eadem
est ratio in obligationibus dolo vel metu
factis / que non tollunt ipso iure sed per
exceptionem propter iuris repugnantiam cum contrac-
tibus in specta sua forma habeat omnia
essentialia puta interrogationem precede-
te responsione subsequente verba hinc adp-
mittendum et etiam contrahentes hic lex
esset contrarius si inde actio non oriretur
/ sed quia considerata qualitate extrin-
seca .s. dolo et metu hoc esset iniquum
ius per quedam fictionem subvenit ut hic
ac si inde actio non esset / et ideo parat
exceptio doli et metus / et siles / superve-
nit quod in dicta .l. non dubium viri
expo. et plenius pendere .c. ut actio
ab her. et contra her. l. .ii. ante fi. et dere
sim. ven. l. .ii. in pri. quod licet glo. aliter
in dicta .l. non dubium et dic. in .c. que co-
tra ius ex. de re. iur. li. vi. eadem est
responsio ad .l. an inutilis ff. de accep-
to fieri / et .l. si acceptolatio .i. de accep-
tila. ibi non tollit ipso iure alios contractus
qui sunt iuris et facti propter repugnantiam
iuris ipsum patitur / ut id quod non est verbis
contractum verbis tollatur nisi facta per diceretur
que fit per novationem ut insti. quibus mo.
tol. ob. in prin. ff. est autem / et ibi non ea-
dem ratio reperitur ubi utrumque actio per
exceptionem elidatur ¶ Iste textus istud in-
stat / nam etiam contractus ius fingit per-
manendo / sed non contractum factum per eo facto ut
dicta .l. non et de pactis .l. pacta que
contra s. ibi non est fictio / sed veritas / nam
in veritate contractus nullus est ut ibi patet
/ licet ius non possit facere quod illa verba
inter contrahentes non intercessissent
/ facit tamen quod illa verba vel illi actus
vere non sunt contractus et hoc quod iuris ad
minicula quod in eis requiritur deficit / ut ibi
patet / fateor quod azo. in summa c. in .ii. hic sic
me super ista incepit mecum ad. et videtur
dicere quod illud in dictis .l. precedit per
fictionem .l. quod non est verum / ut expedit
patet / et vide quod azo. ibi notat / nam forma
ex. ibi ponit in materia fictionis que hic
aptare poteris ubi expedire videbitur
Quinto principaliter queritur quid sit
fictio translativa / sive extensiva / ideo
quod est iure etiam uno non existente pro
existenti alio non possibili cum fictio
assumpto ista verba non egent expositione
propter eius expeditionem / et istam fictionem repperio
ut plurimum circa quatuor quia vel rem seu
actum transfert seu extendit sua fictione
de uno tempore ad aliud tempus / quandoque
de una persona ad aliam personam / quandoque
de una re ad aliam rem / quandoque de uno loco
ad alium locum / de quibus omnibus singu-
lariter est videndum / super quibus fingatur ista
cum hec species fictionis requirant duo
extrema habilia ut dictum est / super
quibus habemus videre ista extrema / Ideo
primo cum fingit de tempore ad tempus

dico q pot fingi supra hns que fuit me
n facti ẽ intelligas equitate suade
te / et p̃p iuris ciuilis auctoritatem ut offtam ut die
in ex. ut aliq retro mortuum ut in
fracte correct retro fuisse i ciuitate
postlim retro centsz qui hodie mort
ut ff. ad. l. aquil. l. huic scriptura. ff.
plẽ et l. aut lex / retro dampni datuz
q hodie patit ut ff. de damp. infecti
l. dampni. ff. sabini / plura alia exempla
possent inueniri / ite fingit cã eam q
sunt inca inf. ut retro i ptate fuisse
ut insti. qui mo. ius pa. po. so. ff. si
ab hostibus / ite retro i firme esse ut ff.
de his qui no. infa. l. furti. ff. i. et hoc
ideo / quia ius no pot facere sin
ulitatez ut fuit q no fuit / de i omibz
iuribz hereditariis / que competut hered adi
ta hereditate ut ff. ti. i. l. cu hedes impu.
et fingit competisse a die mortis ut ff.
de acquir. her. l. heres quez et de stip.
ff. l. si ex re. ff. fi. et p. de re iuris omnibus
hereditatis / et l. cui ferre / de i dominio rei pu
re legate q uẽ est legatariis a die adite
hereditatis fieri fingit retro fuisse a die
mortis ut l. a no. infi. p. defunct / et ibi
no. de le. i. l. si c homo. ff. cu finis / et
ibi no. facit q no. de condi. insti. l. sigs
ita hereditatis / ite fingit i his que sunt
iuris et fa. ut i gtractibus celebrantur sub
conditione ut ff. de p. et quo rer ven.
l. uctio. ff. q si pendente / al' est. l. et q
po. i pi. ha. l. potior. ff. i. et l. qui bal
neu / plura alia ex. potes colligere ex l.
qui res. ff. i. infi. ff. et q ibi no. p de
solutis / predicta sunt vera i conditione ca
li / secus i conditione ptatiua / q tunc
existente conditione no trahit retro / na
deficit equitas cui i sua ptate fuit cam
implere / hoc pbat dicta l. potior in q
et ff. i. ite hoc est vm i gtractibus condi
cionalibus / na adueniente conditione
legati no trahit retro ad tpus mortis
vel adite hereditatis / cuius est ff. de exe
rci inch. l. si mi. ff. eandez et ff. ad sill.
l. i. ff. fin. appellatioe / in gtractibz eni retro
trahit quo ad oia que hiuisset si gtractus
fuisset pure celebratus / et sic quo ad
comoda et i comoda ut dicta l. uctio. ff.
q si pendente quo ad diuz no retro no
trahit i gtractibus / quia si gtractus fuisset
celebratus pure hic ex solo contractu no
hiuisset diuz sine traditoe possessionis
corporalis fin. pe. i dicto. ff. eandez / si le
gatus hiuisset diuz statim a die mortis
vel adite hereditatis et tn adueniente co
ditoe non trahit retro quo ad diuz ut
dicto. ff. eandez / pbat ff. de vsufr. le. l.
sempronius actali / ite nec quo ad vsufruc
tuz trahit retro ut ff. ad treb. l. mulier /
ff. alia / plane no. i. l. fideiu. c. ti. patet
ergo q i legatis retro non trahit / imo dne
est ptter voluntate testatoris ut dicto. ff.
alia / plene no. i. l. fideiu. c. ti. ẽ hic

fallit fauore hered quo ad falcidiaz
ut l. i no. ff. i. ad. l. fal. nec / tm deo
contrahat. c. cum dele. l. fi. ff. fin. aut
sub conditoe / quia ibi vel retro fingit
cã legatiz si bu inspiciat / ẽ hui dõ
contra dicit q no. dy. c. de reg. iur.
c. i. i ultra. q. l. vy. ẽ dico q i qbz
ibi loquit de legato conditionali in ma
la loquit spe ma pdicta / et iura p
cu allegata ibi loquit i contractibus
vel institutionibus heredu nisi adueniete
conditoe retro trahit ne p pte tpus vide
at decedere intestatus / ite huic dicto
videt contradicere q no gl. de cadu.
tol. l. i. ff. cu igit / ubi dicit q legatiz
in die adueniente die retro trahit / sz
illa gl. loquit quo ad obligonez que
retro trahit p fictioz ẽ i hoc male dicat
/ quia nulla est fictio / cu i vitate sit con
tracta obligatio a die aditoes / cu etiam
sit debituz in ut ibi no. p gl. ẽ no velt
gl. dicere q quatuz ad diuz retro tra
hat / diceret contra caruz l. sempronius
a tali. ff. de vsufr. l' tenes ergo q i lega
to conditionali retro no trahit / ad hec
facit q no. p. de v. ob. l. si filius / et ex
dictis rebus redduntur multe rones ha
lit no reddite pfecte p gl. ecce l. si fi
lius in prin. ff. de v. ob. dicit / q quo ad
acquisitionem respiciat tpus in pricipio
stipulationis / illa l. gdicit l. quedaz cu
filio. ff. fi. c. ti. et p. de fideicom. l. si de
bitori deportato. ff. i. et ff. man. l. si
vo no remunerandi. ff. si filio / que
l. dicunt q quo ad acquisitionem inspi
ciat tpus existentis conditionis / gl. in
dicto. ff. si filio dicit q i. l. hic ẽ alla
ns inspiciat ideo tpus exitus gditionis
/ quia etiam nullo precedente gtu p se fi
lius acqret / ẽ ista ratio no est forte
bena / na tuc procedit cu acqret a ca pe
descendente gminatoe / ẽ i illis aut
descendit ex p̃mo gtu ut l. si stipula
tus. ff. i. et l. cu oi. de donat / etiam
videt debere qui pri qui hebat filiuz
in ptate tpe gtus / melior ergo est ro
q in l. si filius fuit gditio casus que ha
bit retro / et sic quit pri / in gtris fuit
conditio ptatiua / que no facit obligonez
retro trahi / et ro quit ipsi filio / ut p
ex predictis / etiam alia i gtrabz sub gditoe
casuali inspiciat tpus gtus / quo ad acq
sitionem ut dixi ẽ i legatis inspiciat tpus
exitus conditionis ut p. de reg. / inde
que legata. et ff. qui di. le. ce. l. si in
sufri. insti. ff. de condi. insti. l. si uxorem
cu filiibus que est ro dicit gl. i dicta
l. si vxe. q in gtractibus versat opa filii
secus i legatis hec ro no est gualis
pone q promissuz est filio ex cã donatio
nis vel promissuz est nomine suo
ita q nullaz eius officium interuenit / ac
quiret tn filio / si conditio existat eo
emancipato diuz esset dico et sic l.
dic ergo q ro est q i legatis no trahit
retro / secus i contractibz ut dictu est /

// al' ubi

de his qui dicebam q. de stip. ser. l. fi. et de
re iudi. l. que legata ubi de hoc p. gl.
Sed dicetis nos iste sunt beneficia here-
ditatis adicione retro trahuntur ad tempus in-
certis ut dictum est / et sic quo ad acqui-
sicionem inspicitur tempus adite hereditatis
ut C. de inr. deli. l. i. non est dubium / et insti.
de here. insti. § alienus / sed videos / in con-
traria quod retro trahitur non est sed verum / ut
regula iuris eiusdem fere et ibi no. et
dicta l. heres quidem de acquirenda
hereditate. p. no. que sunt introducta de
dicte fictionis in hereditate hic cessat ut
p. dicit et ex hiis cum assiderem in hac c-
ivitate dicebam et videbatur ad q. incip-
erentem / quidam propter maleficium fuit
condempnatus in centum / quod si dictum con-
dempnacionem non solverit i. x. dies postquam
venit in fortiam cuius quod compnitur sibi in
na / iste fuit captus et i. x. dies non sol-
vit condempnacionem accidit quod hic fuit statu-
tum hic / quod omnes exbanniti retro p. om-
ne in ere sine in pena possent rebanni-
ri soluta certa quantitate / iste existens in
carceribus solvit illam quantitatem et pete-
bat se rebanniri / dubium erat / quia inspecto
tempore condempnacionis et banni poterat reba-
nniri inspecto tempore cadentis condempnacionis
non poterat rebanniri / dubitat quidem /
et quia nos loquimur de fina / dubitat ut
equipararetur contractui et sic retro trahitur
vel legata ut retro non trahitur et lex
videtur equiparare utrumque ut C. de man.
l. finis hac l. dicebam si esset condicio
cabis equiparari contractui / et sic retro tra-
hi arg. l. i. ff. biduum q. qui app. sit / et q.
erat hoc cum benignior interpretacio sic
in propria cum esset condicio prestativa di-
cebam non debere retro trahi propter predicta
/ et sic ipsum non posse petere rebanniri
tamquam post tempus condempnatus pene ac-
ciderebat / quia istud tale beneficium quod
dannis abolicionis non videtur porrigi ad
eos qui sunt in carceribus tempore statu-
ti. arg. ff. de custo. re. l. ii. post pri. et
ff. ad turp. l. divinacione / ubi dicit hic
consimiliter dicta predicta hoc tamen ultimum
non exaro sed relinquo sub dubio quia non
est sub una via mea Sed restat videre
de via extremorum / et de hac est dictum
satis circa contraria / nam requirunt duo ex-
trema habilia / extremum ad quod debet esse
habile essencialiter extremum a quo debet
esse potencialiter et si quod deficit istorum sic
cum non procedit / exemplum pone ut dictum est
Pono aliud exemplum ut examines quedam
subtilia / esse secunda addicione res fu-
isse retro fuisse legatum ut dictum est
pono quod sunt cum adita hereditatem
legatarius est civis / ultimus hic secunda
adicione retro fingetur fuisse legatarium
/ ut sic ubi cedat accione et non / nam ultimum
extremum a quo deficit / secus si sunt
esset vinhiu... quia hic extremum
non deficeret cuius est i. l. hunc scriptum

in pri. C. ad l. acquil. et hoc est no. illius
let. quia ponit ex. medca. l. ult. i. q. c.
C. de sen. pass. videtis quod sum predicti ex
que sup. re peremta non cadit ista ficcio
Sed contra istud opp. C. de re. dub. l. que-
dam sunt insti. ubi sup pecunia constituta
retro fingitur et C. ad l. falc. l. in rone
§ i. ubi sup suo mortuo fingitur retro
So. istud non tangit dec. Ergo sic dico
aut ficcio ista fingit retro aliquid esse
et tunc requirit utrumque extreme ut dixi / aut
aliquid retro non esse / et tunc non requirit
utrumque extreme ita loquitur contraria / nam
in virtute res est legatarium adire adite
hereditatis ut dixi / aut quod legatarius as-
serunt legatum / et tunc non loquitur defic-
ere / aut repudiarunt et tunc fingitur
retro res non fuisse heredis / ita loquitur
l. quedam insti. sile. i. l. nome. ff. i. ad l.
fal. nam pendente condicione res legata
est non heredis / aut quod condicio deficit
/ et non exigens ficcione / quod condicio extabit
et tunc fingitur retro non fuisse heredis
/ vel aut tempus so. est ista / quia ad finge-
ndum non esse retro habile et equale est co-
nveniens extremum est non esse / secus
ad fingendum esse sicut vides in ficcione
cornel. que fingit retro non esse / nam fin-
git mortuum et habile extremum est non
esse q. mortuum esse / sed ista videtur quorum
l. plt. C. de suis et le. so. primus canibil
hus l. non obstat / quia filius prie capto
interim non est suus ut no. insti. quibus
mo. pa. po. sol. § si ab hostibus / et quod
tamen ex i. dicta l. fi. C. de sen. pas. i. fa.
op. si quod pater moritur apud hostes / nam
mortuo filio in civitate non fingitur
sup. sibi filius quia sine virtutem erat
sui iuris / Suis vero cuius obstat ficcio
nam prie mortuo filio mortuo fingitur
retro filius fuisse in potestate ficcione postliminii
non possum dicere quod istud contingit
propter bona / quia eadem re suo occiso patre
fingitur retro fuisse legatum propter confessio-
nem accionis / quod est contra dictum l. huic
scripture dicendum est quod sic / ficcio post-
liminii principaliter fingit reversum sic fuis-
se in civitate et liberum / illud non quod fingitur
fuisse filium in potestate est ex quadam co-
nsequencia / ut patet ex ipsis dictis ff. si
ab hostibus / et C. de capti. l. i. cum quod pri-
mo cunctis quoad finem principale / ficcio habet
sua extrema habilia / nam quod principale sit finis
datum et validatum non est mirum si extende-
dit ad filium licet mortuum propter bona /
arg. propter hoc C. de reivi. l. utique et ipsi
no. / facit q. iudi. sol. l. si finis / item
predicta sola videtur destruere prio. i. de capti.
l. quod filius ubi dicit glo. quod filio mor-
tuo non fingitur retro fuisse vel non fu-
isse sui iuris / illa glo. turbat ipsum
mem et ista via modo cum male loquitur
et contra nonam l. ut ex predictis patet / ad quod
i. dicta l. est bene affirmativa / et hic

dic q illa rō est coniunctiua ut in fi. glo. pauit / dixit est / bñ ibi negatiua / et hic dic q nō credit rō fuisse sunm / licet i vitate fuerit / et hec q̄ntu ad substitu cōm pupillarem / ut ibi secus quo ad alia ut dicta l. plt. in pñ. ff. de sub. et l. e. et rō nobilis patuit in dicta l. plt. i fi. glo.

¶ Et p̄dicta sunt nobilia admicta pro ad. q. glo. et dicta l. fi. c. de sen. pass. si filius capti. testat et decedat dum pat viuit / an valeat testm filii / et glo. dicit q sic / quia fingit rō fuisse i ptate pr̄e. repr̄hendit glo. q fictio fingit filio mortuo ut ibi p q. tn dic glo. bñ dicere q fictio sup filio p̄cedit exequadz consequencia ut. ff. dig.

¶ Sed ad aliud de facto in contingentib / testator legauit tici fundū sub condicione et adiecit ista vba q si talis condicio extiterit exnunc lego tico fundū talem / ille ticius pendente condicione mortuus est postea condicio extitit / heres tici petit legatum / si intesto nō essent illa vba exnunc zc / nō esset dubium / s; ppt illa vba videt q retro trahat et heat p inde ac si vixisset dieb' aȳne mortis / et sic legatarius viuo et p quib' debeat fieri bonis / hec ff. si cer. pe. l. lecta. ff. fi. et. j. de v. obl. l. hui' mod stip. interposita / dicebam q testator poss faće tale fictioz lege p̄mittente p dictas l. tn hc quia tpre mort desiit nō pot fieri sm vitatem / ut q inter legatarius sit mortuus / et sic ultimū extremum sit i hile / nec fictio p̄cedit ut ex p̄dictis pz / dicas tn istud est verum si rō ipa oss pompti secus si psona q hic bisit ad hēdes hic est casus expssus i dicta. l. hec cessario. ff. q si pendente lo. illud p̄cedit i contractibus i quibus spes bisit ad hedes s i legatis secus ut insti. de v. obl. ff. ex condicionali

¶ Venio ad sm qn fingit de vna psona ad alia psonā / et dico q sup hiis que sunt mere facti fingit ex nccitate / nā impossibile est q sm vim sit factum alteri / iuo q plus est factum vni hois diuso tpre nō est idem ut ff. de condi. inde. l. si nō sortem. ff. libtus / et i auc. de instru. cau. ff. i. et io q p alium facit ipe face videt in' in explatioe seu fictioe ut j. de vi et vi ar. l. i. ff. deiecisse / et ff. q dicit et. j. de duo. rel. nemo. et pdy. i. c. qui p alium ac. de reg. iur. li. vi. nō. etiam j. de hiis que in fraude. l. si pat i glo. sup vba fecisse / idē de hiis q consistunt i iure et facto put te refers ad sm s put te refers ad ius secus ut declabo / in illis vero que consistunt i mero iure vl i iure et facto / ut te refers ad ius vtrū fingat ista fictio / est dica ut in mori et p̄mum / nā ille qui facit p manu seu p ministrum / ipe p se facit / cū est. c. de vsu. iure emi. de. l. i. ff. cia et ff. de man. vin. l. pat in fi. lez eǯ ipe actus manumittendi put facti est qui fit a filio / nō possit esse factum p̄ris / tn ipa manumissio put est iuris i p̄ncipio

libtate p̄pie fit a p̄re / sic i eo qui vendit vl alit contrahit p̄curatorē ut l. qui aut ff. fi. ff. de cons. pe. et de contral. emp. l. i. in fi. nō. ple. c. si quis alt̄ vl sibi. l. multum et si opponis in de dic tn. l. si pat. j. de hiis que in fraude. ac. ubi loquit i vendicoe que sequit alicq̄ in' et tn ibi est fictio / io q ibi loquit put facti est q pat / eo q tale alienacōm puenit ut delictum / vl dic q ibi nō cat in mors / s; si de p̄prie loquat / hec est dica in' ea que consistunt et acquirunt pactum nalem ut dnīum / et possio et ea que p actū ciuilem / p̄mo casu est in p̄prie et in acq / semp cū p̄curator p̄stat mandatū ministerium / casus est. ff. h. t. l. qd meo. ff. p̄cur. / quod p̄e dicit c. de acqui. pos. l. i. fiat ad hoc ff. h. t. l. ea que ciuilit / et io dixi et dico / q si p̄cur. vl alius noīe meo in acquirit possionē / ego p eū et p̄pie et nō possideo / nō p sm fictioz / et io dicit dicta l. q in eo in pñ. ibi possidet / cui' nōie p̄ssidet / nō dicit possidere videt / et de hoc est tex. rotundus. j. de p̄cur. l. cū p̄s. nec ob. ff. de pat. l. ab empcoe et q ibi nō ubi dicit q quis constituit se noīe possidere / q hic nō est vera tradicō / ut fateor q vera tradicō que est mere facti ibi nō interuenit / nec alius p̄cedit / p̄cio sm vitatem et ibi loquit ibi / s; possio put est iuris in sistendi rem ut nō. i. l. i. ff. h. t. r. illa est apud me vē / sed loquens de hiis que p actū alem q̄runt et sunt / hic q i psona p̄cur. p̄us fundat cū vba i sua psona concipiat / et de ea i dnīum trāseat / vl possionē / vl vtilit ex equitate / oportet hic dica q dnīs facit videt ex fictioe seu interp̄tacoe ut ple nō. in dicta. l. ii. vl multi q bene p̄bat dicta l. si pat. j. de hiis que in fraud. ac. et ista sunt nobilia ad multa p̄mo ad. q. mulgare vtrū ille qui fieri fecit p alium / p̄iuat ex vbis statuti / sicuti si ipe fecisset de hoc p̄ter q p ey. c. de acu. l. nō ideo minus. q. tn vero dic hic / aut vba statuti sunt sc̄pta i rem / ut quia dicit p homicidio p̄ptrato vnlie / p tali facto quis sit p̄uatum et mandans etiā ex vbis tenet casus est. j. de adult. l. hec vba / et ff. de acq. he. l. si sun. ff. p̄tor / aut vba sunt sc̄pta i psonam / putā si quis occiderit vl fieri tale quid fecit / vl homicida z filia / hic ille qui fieri fecit / nō est ille qui facit p̄p̄ie / nec ille qui fieri fecit homicida est p̄p̄ie homicida ut ff. ad l. aquil. l. ita vul neratus in pñ. s; sm fictionē et interp̄tacōm dicit fecisse / ut ex p̄dictis patz et sic sm vba nō applicatur statutum p hc q vi aut clam. l. aut qui alt. ff. plt. ubi tex. p̄bat distinctioz hanc et sm la. dealire i dicta. l. si sun. ff. p̄tor ait / se

quebatur dominus meus in dicta l. hec verba et in l. non solum § i pri. ff. de oper. novi nunti. ubi de hoc/ et ad multas alias quod posset indicari que obmitto tamen brevitatis causa. Nunc videamus naturam extremorum/ et certe sunt duo extrema/ extremum a quo dicitur persona que fingit/ extremum ad quod extenditur seu transfertur dicitur persona que facere videtur/ dico primo quod in persona que fingit et sit in extremo a quo sufficit habilitas facti/ licet non sit habilitas iuris capacitatis/ et hoc probatur ff. ad tre. l. i. § sed et ceterum/ et hoc facit ad quod utrum inhabilis possit compromittere ad substituendum habilem personam/ de quo per Cy. C. de compromis. l. quibus et per glo. au. ex. de compromis. c. religiosis in clementinis ubi/ de extremo ad quod i. de persona que facere videtur dico quod requiritur habilitas iuris et facti/ oportet enim quod ipse per se possit facere illud quod alio faciente ipse facere videtur secundum regulam in l. labeo. ff. i. b. e. et de heredibus insti. l. neque per se/ hoc autem videtur iniquum regulariter/ fallit in casibus quod dicit ut non q. de fur. l. ... ut non ff. e. l. labeo quod sequitur ... quod alienum non habet ... ut ibi. ¶ Ex quo ... quod del ... ff. si. p. ad l. papie de pa... ubi ille qui fieri fecit puniatur ac si fecisset/ et sic videtur fecisse licet ipse facere non potuisset/ et sic est inhabile extremum ad quod nec impeditur fictio. sed si ubi bene ad ... extremum a quo/ est habile contra ... extremum ad quod est habile secundum possibilitatem ex ... de quibus ... in similibus sic et sic est habile extremum secundum iam dicta. ¶ Venio ad ... quod fingitur de re una ad aliam rem/ certe ex. si traduntur claves/ alie res que sunt in ... vel in ... fingitur tradite et hoc potest ad traditionem que facta est ... possessio ... in ... ... probatur in l. ... l. clavibus ff. de contrahen. emp. fiat. C. de ... et ... l. ... de pot. ... tradito ... C. de donat. l. i. ff. de pac. l. ... de l. ... l. ... ff. et ... ¶ De quarto et ultimo ... de loco ad locum ... l. quin ... de le ... et q. ibi ... et ... de ... sic posses ... et ... l. ... ff. ... et l. sepe ff. pamphile ... et i. de capti. l. nichil/ et ... ex predicta ... ex quibus ... intellexisti satis ... que fingit/ et patet habilitas extremorum. ¶ Sexto principaliter queritur que fuit causa introducende fictionis/ ... causa fictionis est equitas/ ... equum esset ut illud quod ... ac si alio ... esset/ et hoc non poterat fieri ... secundum veritatem introduxit ex equitate fictionem ut ... ad ... sit ... ac si

esset in veritate ut patet ex omnibus exemplis s. dictis/ de qua equitate expresse in lex dicta l. postliminium ... de capti. ... hoc probatur ab effectu/ video enim quod cessante equitate/ fictio cessat ut l. qui in utero. ff. de sta. ho. ubi si favor est ... fictio ut dicta l. qui in utero/ ... favore hoc sit introducta. ¶ Pono aliud exemplum ... necessitatem quorundam ... quod ... succedit alii/ ne talis succedens ex tali ... patiatur dampnum quod esset iniquum/ ex equitate lex statuit quod successio loco solutionis habeatur/ et hoc per fictionem ut ff. de ... l. si ... sic loquitur l. stichum § ... et § ... de solut./ pone ergo quod successio habet loco solutionis/ heres meus in ... dampnum ... talis fictio non habet locum/ ... cessante causa cessat equitas/ ex qua fuit introducta talis fictio/ hic est casus in ... ff. ... de fideiuss. ... si successio habet loco solutionis/ heres lucratur ... non habebit loco solutionis/ ... equitas ex qua fuit introducta fictio fuit ne heres dampnum pateretur/ non ut lucrum ... hic est casus ff. ... l. si socer ... et i. de fideiuss. l. heres a debitore § ... ubi enim lucratur ... pro ... habet bone fidei/ ... si successio habet loco solutionis heres non lucratur nec dampnum patitur/ sed eo inspecto/ quia cessat dicta ... quia heres dampnum non patitur non ... esse loco solutionis ut dicta l. stichum § ad ... eo inspecto/ quod equitas est ... secundum regulam nichil ... lex dicit quod ... est quod habet loco solutionis ut dicta l. stichum § adiectum et i. de fideiuss. l. si debitori/ quod utrumque ... sit/ ... sic etiam loquitur ff. de h. ... l. si quis ... distinguere ergo ... ista fictio ut successio habet locum solutionis/ quod ... aut heres effugit dampnum et procedit ut l. si ... et l. stichum § ... aut patitur dampnum/ et non procedit ut l. ... ff. ... aut habet lucrum/ et sic etiam non procedit ut l. si socer. et l. heres a debitore ff. ... aut nec dampnum nec lucrum/ et sic ... respectibus procedit et non procedit/ ex predictis patet quod causa fictionis est equitas/ et ubi cessat equitas/ cessat fictio. idem reperies si ... in omnibus aliis fictionibus de quibus s. dictum est. ¶ Septimo et ultimo principaliter queritur/ ... plures fictiones ... de possint concurrere ... de ... primordialiter fuit istud dubium ... ff. de pat. ... tenet quod non ... hic ... et ... heres ... quod ... possessio duo et ... non ... C. ... non acqui. l. i. ff. de donat. l. qui ... donatum ff. ... l. i. § ... C. de acquir. poss. l. per liberam ... ...

pone g° q ego vendebam p'mo tuo
fundum et constitui me possidere noie
illius ut retinui usufructum quia in
ultimo ex hoc in dominum transferat dominium vi
q fit p predicta dicit ipse q contrarium
est verum primo quia ista est ficta tra
ditio / g° non recepit aliam fictam / sed tamen
qui tradit realiter / nam ficte fictionem esse
non potest / sicut nec fructus fructuum
ff. de usufr. le. l. i. / preterea q duo specialia
non concurrunt ut C. de dot. pro. l. mi. l. ...
et q ibi no. et ff. de iure do. l. in post
ff. gener. / et q ibi no. / Certe nos hemus
q ex solo contractu transfert dominium ec
clesiarum et rerum publicarum / ut l. fi. C. de
sacro sanc. ec. Item ex sola pollicitatione
quis tenetur rei publice / pone g° q
quis p pollicitationem promittit rei pu
blice ut ecclesie / an transferat dominium
/ Certe non ut l. si quis rem. ff. de poll.
at et hoc ideo / ne due fictiones con
currant circa idem / Item p hac l. que op
time facit. ff. man. l. si vero non re
mu. ff. i. et ista sunt verba singularia
facit / q fictus ... et ficta traditio non
operatur translationem dominii / ut probatur p ...
C. loca. l. qui re et ibi p ... solet dici
p dy. g'rui ar. ff. ... l. si rem aliquam
/ in g'nu sit argumentum / q due fictiones co
currant / primo videtur contra ff. si cer.
pe. l. singularia ius. ff. acceptilatio
que est ficta solutio et postliminium p
sona eiusdem continuat / ut l. s... ff. de acceptilat. / ... p. l. cornelia
traducitur ficta hereditas / ut l. ... i ff.
i. de ... fin. et heres adeundo illa he
reditatem fingit retro fuisse heres
/ tum hic non sit de tribus exceptionibus / ut
l. omnia fere. j. de reg. iur. / ... ff. ego
mando tibi ut facias maleficium / tu
mandas alii et ille facit / ille fecit
/ ego fecit / tu q fecisse videris / et ea
dem fictione ego fecisse videor / ... j.
q ... aut clam. l. aut qui aliter. ff. si
mulier et ibi glo. que incipit ... l.
... p hoc. l. si ergo C. ... ad q facit. ff.
de dam. infec. l. fluminum. ff. ... / ibi
nisi ... p quo promissum est / preterea vi
detur contra. j. de capti. l. in due impre
sant insti. qui ... ... pa. po. sol.
ff. si ab hostibus / ... hoc videtur tenere
glo. j. de stip. ser. l. servus ... in eo
... in glo. que incipit ... insti.
glo. Item p hoc. j. de solut. l. subgdi
tione / ubi sit et semel fingitur obligatio
et p quas retro liberatus / Ceteri di
cemus ... q... ... non g'nul. male
dicere / nam licet traditio sit ficta posse
ssio / tamen est vera et ... ut l. ... ff.
j. de ... et dixi. ff. circa fictionem
translativam de psona ad psonam / non

est g° hic dicendum q hic concur
runt due fictiones / nec enim debemus
inspicere traditionem que ficta est sed po
ssessionem que est vera / nam licet tra
ditio inspiciatur / quia p traditionem acqui
ritur possessio ut ff. de fun. do. l. si fun
dum / et ibi no. tamen ubi acquisita est possessio
de traditione non curamus ut ff. ... l.
qua ... ff. ... / et insti. de re. di.
ff. ... / acquisita enim possessione
acquiritur dominium / q ab ea separari non
potest ut C. de acqui. pos. l. ... preterea
dicendum est g° in hac q. duo quibus
esse veram possessionem / et verum dominium
in ... vero non / q hic principali
ter queritur utrum due fictiones possint
concurrere dico g'nul. ... sed non in
distincte / distingue g° sic / aut sunt
plures fictiones quarum una venit
p g'nam ad aliam / et tunc plures possunt
concurrere ut insti. qui. mo. ius pa. po.
sol. ff. si ab hostibus et j. de solut.
l. sub conditione / sic potest loqui hic due
j. de cap. l. i. loquitur de iure postli.
exprimo ... q procedit sine ... tate
/ cum quibus de pluribus fictionibus p... p...
cipaliter / et tunc distingue aut procedunt
ex eodem fonte equitatis aut
ex diversis / primo tamen non concurrunt / ita
loquitur ... g'nul. na ... C. de do.
... q ... solemnitas et q...
cta promissio valeat / ista duo procede
bant ex eodem fonte equitatis f.
favore dotis q non potest esse / idem l.
in post ff. gener. et in dicta l. si quis
rem. ff. i. j. de pollicit. ff. ... l.
fi. C. de sacro sanct. ec. sic loquitur
glo. l. quinimmo C. loca. et verba dy.
et ... circa ea / nam ... p... ... in
ducebatur fictus ... et ficta tradi
tio possessionis / et sic ex eodem fonte
/ et ideo ille due fictiones non procedunt /
sed tamen procedunt plures fictiones
/ ita loquitur ... p ... g'nul. alla
ta / videlicet l. singularia de pecunia
... data / et hoc favore ... debitoris
ut sibi ... liberationis ... et videtur
... adte ... et hoc favore ...
creditoris ut ... te ... in ... tam
te obligatis / de ... alius tam
... si ... insinuatur / ... ... diffe
... tibi ... p filia / sicut una p...
ma / non potest parere plures ...
ut ff. de compensat. l. q labeo / sic
una equitas non potest parere plures
fictiones / Item sicut unus animus non potest
operari retentionem duarum possessionum ut
no. ff. ... l. i. in glo. ... que incipit
in corporalibus / ita una equitas non potest
operari duarum fictionum ... / Item hic
aliqui doctores dicunt / nos ... q ...

psceptis verbis competit ubi alia non com
petit ut l. quociens. C. de prescriptis verbis et C.
de patribus qui fil. emp. et vend. l. i. dicitur
quod actio prescriptis verbis non tenet cum aliqua
que ex eodem fonte procedat ut dicta
l. ii. ibi enim actio ex vendito oritur
ex contractu nominato, actio prescriptis verbis o-
ritur ex quodam contractu innominato qui res-
ultat tamen relatione preti ad factum suum iude-
care in pe. et hoc ponit per e. C. de pact.
l. i in bone fidei in tria . Constat inde
ad aliquas vices quid. que non fuit solu-
te per distinctionem, dicit ipse, fictio non recipit
fictionem, sicut nec fructus fructuum
et licet fructus non recipiat fructuum
tamen eadem res recipit plures fru-
ctus ut C. com. pred. l. quemadmodum .i.
de aqua ar. l. lucius, ita in proposito non
est fictio fictionis, sed super eadem re con-
currunt plures fictiones ad l. si vero
non remansit. ff. r. ro. sed primo medico ali-
quid ibi dicitur quod siquis donaturus
fideiussori solvit creditori, quod fideiusso-
ri una actione, et est ro. sum enim, quia
hec est una tamen fictio, quod fideiussori
videtur tamen donatum, et hec est primus casus.
Secundo si vero quis solvit pro filio vel suo qui
essent fideiussores volentes eis dona-
re pater vel dominus non agit mandati, quia
eis non est donatum, et est ro. sum enim
quia ibi concurrunt due fictiones, una quia
dando creditori videatur donatum suo, alia
quod qui donat suo videtur donare domino
et ideo non procedit, et preterea hoc subiciatur
ibi intex. quod si servus ipse non solvit quod
dominus habet actionem mandati, quia tunc
non esset nisi una fictio, ista ratio in se te-
lectus non placet, quia in illius tex.
non est preterea fictionem, nec ibi sunt alique
fictio, aut enim tu dicis quod ibi sunt fic-
tio inductiva, inducens donationem
ubi non est, et hoc est falsum, quia cum fictio
sit contra veritatem ibi apparet quod in vita
te nolebat donare ille qui solvit et
donavit, ergo non est fictio, aut dicas
quod ibi sunt fictio translativa, quia in vita
te sunt facta donatio uni persone et fi-
ngitur facta alteri, et tunc etiam falsum est
quia cum donatio sequatur quod non deple-
na ad personam transfertur sum veritatem
non sum fictionem ut C. dixi, quod per exeo
quod ibi ei proprio solvit directa manda-
ti tenetur sumus est ergo intellectus
illius. ff. contra una glo. ubi ponit que
incipit ipse met et et illa ponit du-
os intellectus, primus applaudit opinionem
Guil. quia C. reprobavi nec est ratio
varius, sunt ibi positus est verus scilicet
quod de plane si servus convenitur quod primo
dicta sunt de servo in filio non non conve-
nit, sive ergo servus ipse solvat vel aliquis
pro eo, dominus agit mandati, si vero aliquis
solvat pro filio, tunc pater non agit man-
dati suo nomine, sed tamen agit nomine filii pro ut

ibi nota in alia glo. prima, et est ro. quia
cum servus esset ibi obligatus ex causa pe-
culiari, et sic dominus erat obligatus
de peculio, nec donationis capax adeo
quod in eum residere potuit, transibit di-
recte in dominum, sed filiusfamilias cum esset
obligatus et eius obligatio gerebat
personam ipsius qui solvit pro eo, videtur
sibi donare, cum liberavit ab obligatione
nec ista donatio transit in patrem, quia
ipse non erat obligatus, agit ergo pater
nomine filii, non nomine suo, et ista est ro. il-
lius. ff. sum Ia. bu. me audiente, quam
puto veram, licet Azo in summa eiusdem
ti. intelligat illum. ff. simpliciter et non bene
erat ergo ibi unus casus ubi filiofamilias
suo nomine competit actio, quod ponit in l. filius
et l. in fin. ff. de ac. et ob. et de man.
l. si longius. Hanc l. repetiit primo
anno in quo in curia perusano studio le-
gere incepi, et eam multipliciter ultra
refinavi, et fuit prima lex quam meis au-
ditoribus in scriptis tradidi, et eam preterea tunc
composui nullo addito hic transcribi feci
ut omnes quod etiam tempore mee iuventutis
habeatur notitia, fuit enim hec nunc ex
xv. anno etatis mee composita, unde si stilo
quo nunc utor deviaret iuvenili mee
etati imputetur. Bartholus le. doctor
Siquis bona fide, hic est bonus
ff. additionis ad eum non inspiciatur ini-
tium sed possessionis . Ad l. nunc oppo.
duobus modis, primo de l. iusto. ff. et si
possessionibus q. e. so. ibi fallit . Secundo
naturalis prima possessio interrupta negatum
alia possessionem, contra non ut l. pomp. ff. q.
tu. C. tu. i. et quero et illud est singula
re et quidem nota, et glo. declarat hec sic
quod forte non alibi interruptio possessionis
interrumpit usucap. sed in effectu procedente
titulo interrumpat, et glo. dicat quod non
adeo quod si bona fide incepio possidere
postea persevero, et pro hoc allegat l. a. de are
i. e. l. eum qui edes. ff. sum aut de mali
ta, et ideo allegat al. ergo allego i. e. l.
iusto. ff. et si possessionis inti. de hoc tan-
git ibi in l. cum solus. q. e. et tenetur eam
menti, et ibi ffii. ff. et etiam ad publiciana
quod si interrumpit prescriptionem et reacquirit possessionem
ex eodem ti. precedenti et possessione non
petita publiciana agi potest ut hic vel usucapione
Bi ex testamento dicit hic quod
possum stipulari rem alienam sed an possum
emere rem alienam, et glo. dicit quod si scis
domina est, quod in emptione, si vero scit alienam
non valet intelligere istam glo. si contraxit
scienter in ipsa emptione, tunc non valet vendicio
secundus si non contraxit scienter, quia tunc valet
ut non. in l. si in emptione. ff. sed si emptor. C.
de contrahen. emp. Bartholus legum
doctor excellentissimus et cetera

Servum nomine. Omnino non possidet
nec detinet, licet habeat facul
tatem rei restituende non quia
tamen rei vero. vel omnibus pertinentia, parte debi
tori accedit possessio creditoris et eo quod h.
d. ibi dum dicit etc. glo. ponit duas
lec. et quelibet bona et notabilis. ¶ Sed
in primis non quod debitor licet possit liberare
pignus et restituere, tamen non pot
conveniri ad exhibendum, et sic est omnibus
omnibus quod non per glo. ff. de acqui. pos. l. prop
ter. si is qui pignori, item non quod debitor
possidet quo ad usucapi. ¶ Oppo. de l.
sciendum. ff. qui satisda. cog. creditor. ff. qui satisda.
solvit quod quo ad alia dominus possidet
quod verum est, et sic non quod licet hec sit
dicta tractatu, tamen auctor alterius
l. extendit. ut l. ob aes. C. de pigno. in
et. quod de re vero in fi. contractibus, sed si alia
lex non diceret, hic potest vero l. exten
deret in iam favorabili et pia ut l.
illud et ibi nota. C. de sacro. sanc. ec.
presertim in ia odiosa ut l. i. C. de pa.
qui fi. distra. dicam. quod de re iu. fi. l.
que potest unitatem, an is qui possidet
civiliter tantum posset conveniri ad exhibe
dum, dic sic ut ff. ad exhiben. l. iii. ff.
fi. et vidistis in dicto. ff. si is qui
pignori. Bartholus legum doctor.

Si per errorem. diviseris
iudicium facit ut ei eo quod nobis
tradit tamen non differunt
usucapiendi conditio h. d. ¶ Oppo. con.
est quod in divisione rei que michi ob
venit parte habeo iure meo, et ut mea
parte ut alienam ut C. famil. herc. l.
si familie et non quod de verbo. obli. l. qui
venire. ff. duos reos, sed in eo quod michi tra
ditur ut meum non differunt dominum ut l.
iii. ff. subtilius. ff. de condi. ob cau. ff.
nec usucapiendi conditio ut l. damus
ff. de contrahen. emp. ff. pe. fatetur quod
solum in parte quam habeo ut alienam
procedit predicto, et hoc est quod dicit textus
ex adiudicatione parte enim meam non habeo
ex adiudicatione sed iure meo, quod refert
ter. C. com. utriusque iudi. in l. i. etc. si di
visio fieret extra iudicium pe. dicit venit
non. ff. de condi. inde. l. cum putarem ulti.
glo. et quod o. l. cum solvis ubi de hoc di
cam, item si divisio fieret in iudicio
tamen antequam adiudicari veniret, pro tunc con
tra possidebant, hic enim ex adiudicatione
non incipit possidere nisi pro te sua ut
hic glo. etc. et sic possessor vincendi rei
venditione non acquirit sibi ut dicam quod de except.
rei iudi. l. exceptio, ita hic in parte quam
possidebat, sed si ante divisionem vel po
ssidebat et iudicio communi divid. in totalitate
tota res fuit sibi adiudicata, totam
prescribet potest auctem rei iudicate, quod
totam incipit possidere ex adiudicatione
ut hic et quod plene dixi in l. pomponius. ff.
si usus. ff. tit. i. Bartholus le. doc.

Quibusdam. Oppo. in fi. c. ff.
rebus fisci et sic prescribuntur cot
fiscum spatio. xx. annorum ut l.
in omnibus. quod de div. et temp. prescrip. Sed
quedam sunt bona fisci in patrimonio
fisci in corporata, et hic non prescribun
tur nisi spatio longissimi temporis ut l. omnes
C. de prescrip. xxx. an. aut non sic sunt
in priore iii. fisci incorporata, et hic aut
sunt nunciata fisco, et hic spatio ac iis
iiii. annorum prescribunt ut l. quatuor
quod de div. et temp. prescrip. aut non sunt
nunciata fisco, et hic aut habet titulum
et bonam fidem, et prescribunt spatio quo
res private ut ista l. quibusdam. aut po
ssidet sine titulo hic sit iam. xx. annorum
ut l. in omnibus. quod de div. et tep. prescrip.
et ibi glo. per eo. i. l. i. C. de quadra.
prescrip. plenius dicam in dicta l. in omnibus.

Si hominem. Sive res redit
ad venditorem ex pacto datur
sibi accessio omnis temporis quo fuit
apud emptorem h. d. ibi retradita re
dicto l. i. rescissa et resoluta dy. vel
dic ut iacet, quia tale pactum inducit
quandam venditionem retro factam ab emptore
suo auctori, licet oppositum dicat venditionem
et io. ibi ubi dicit qui etc. ex parte
quibus et est magis clara quam exposi
tio glo. ¶ Oppo. de l. qui fundum
ff. qui bona fide dic ut ibi. ¶ Queritur
utrum ex hoc pacto transferatur dominium
ipso iure, videtur quod sic, quia ultra directa
sunt ut non ff. de donat. l. i. sed. dic
contra. ut hic patet, ubi dicit reddi
tum sibi et C. de edi. act. l. pen. et id
quod non in dicta l. i. de donat. est speciale
in pro. l. quibus. et adicctiones in dicte ut
ibi dixi. ¶ Queritur quid si interim emp
tor pignoravit, an resolvatur pignus
dicens ff. de aqua plu. arc. l. in diem,
item non quod hic reddibitionis habent titulum
quod retro acta venditio et non admissa.

Si a quo. Conductori sive
non valet et per talem conducto
rem locator non retinet po
ssessionem, sed prohibitio idem in emptore h. d.
¶ Contra non ista l. licet locatori in eo qui
fuit sciens sine ignorantiis, et ap
sunt hic. et in l. si rem aliquam. ff. h.
t. et glo. determinat hic quod idem sit in sci
te et ignorante, quod est verum. l. si an
dixit simpliciter vel vel potest, secus si
vel possessionibus ut dicta l. sive alioque
et ibi plene dixi. ¶ Queritur hic dicitur
quod non retinet possessio, quia non valet condu
ctio, quid si ab alia causa conductio est in
valida, quia ob istam dicas quod hic retine
bitur possessio ut ff. h. t. l. quibus in prin.
ubi conductio non valet in persona propri
a et sic hic est causa specialis et nobi
lis. ¶ Contra non utrum iste locator perdat
possessionem naturalem vel civilem, quedam

quod valorem tantum perdit sed illud non est verum
quia si tantum valorem retineret sufficeret
ad prescriptionem ut l. qui fundum in prin. ff.
pro emp. et l. i. § pro sum. ff. ex. i. sed hic
tex. dicit quod non usucapit. Questio
est an possit temporare, dicto sic per l.
siquis conductionis C. locati. adde etiam ad in-
tellectum illius l. quia tu conductoris
non potes opponere exceptionem domini
quia me locaverim, hoc est verum si agitur
pro conditione ex l. siquis conductionis sed
si agitur actione ex locato bene potest op-
poni exceptio quod locatio non valuit quia
conductor est dominus et glo. hic inclinat
quam l. siquis conductionis declarat ista.

Quum quis edes / corpus
integrale possidetur non res
singule ex quibus constituitur
parte cum capit per se possideri potest ex an-
teriori titulo prescribi. h. d. dividit in du-
as partes principales secunda ibi, sunt autem
demolita, parte prima subdividit in quatuor.
primo ponitur dictum, secundo probat per rationem
naturalem, tertio probat per rationem civilem
quarto tollit unum dubium quod ex predicta
parte oriri. nota quod singula possideri
non possunt licet universitas posside-
atur. item nota quod eadem res non debet
diversimode censeri. item nota an inter-
rupta possessionis interrumpat effectum
precedentis tituli glo. hinc ff. e. l. si
is qui pro emptore § siquis bona fide
quod sic et hic habes quod effectus precedentis
tituli durat in nova possessionis acqui-
sitione et de hoc dicam in l. cum solus ff. e.
eo l. iiii. glo. facit duo ar. contra lex
ra dicit ut in glo. oppo. ff. de evic.
l. si emta. so. ut in glo. Contra glo.
licet quis non possideat singulas res
an dicimus singularum usucapionem habeat glo.
dicit quod sic et vide glo. que nichil allegat
ad hoc probatur ff. de pignoribus l. sed ego
§ si idem ait Bartholus le. doctor.

Cum lex inhibet / oppo. ff.
pro emp. l. bone fidei emptor ff.
prodest quo ad fructus ut ibi
non quo ad usucapionem ut hic. oppo.
de l. si fundus de fun. dot. so. hic pro-
hibet inchoari, non inchoatam perficere ut
ibi. oppo. de l. i. et per l. C. si quis
in. eme. rem mi. etc. so. illa l. lo-
quitur quando desiit esse minor, et prima
tunc est verum, alii dicunt quod aut prohibet
lex tacite, aut expresse alienationem
sed de hoc non curo quia purgato vi-
cio procedit et habet glo. tota die nulla
minus quod ubicumque prohibet al. alienatio
prohibetur usucapio quod expresse tenet azo
in summa C. de usucap. pro emp. idem
si contra voluntatem defuncti ut l.
ii. C. de usu. pro emp. et predicta tene
menti, quia cotidiana sunt propter statuta
et ultimas voluntates. Ideo puto si est
facta prohibitio in contractu taliter quod impe-
diretur dominium translatio. oppo. de l. cum
heres § de diver. et temp. prescr. et
ff. e. i. l. pomponius § cum quis servi vi-
tium persone purgari non potest sed vicium reale
sic, in persona heredis purgari potest ut
dic sola successione non purgatur sed alio
extrinseco adveniente cum vicium potest
purgari in persona heredis sicut ipsa
persona defuncti. oppo. quia si vicium
furti purgatur res redit in potestate domini
quando perdit possessionem glo. solvit redit
ficte quia extinguitur solvit Ja. de are-
na dicit quod si vere redit quia ex bona
fide ad heredem venit possessio expira-
ret titulo heres possessionem ut l. siquis
pro emptore § siquis bona ff. e. sed ist-
ud non puto verum, nisi eandem in possessio-
nem adhuc venerit et vigore pre-
dentis h. dicam plene in e. l. cum solus

Celsus / cum putat se heredem
tibi errore iusto non usucapit
Iohannis si iusto h. d. nota quod oportet
quod sit titulus ut procedat usucapio ut
C. de rei ven. l. nullo, pro emp. l. diuta
cum similibus nec sufficiat error iustus
ut hic secundus si esset iustus, ut dicam.
oppo. quia celsus male reprehendit
illos antiquos qui dicebant quod pro suo
usucapiebat, celsus autem dicit quod non
pro legato nec pro donato etc. usucap. et
sic de alio reprehendit quia illi dixerunt
glo. dicit dicendo quod de specialibus et de
suo celsus dixit et verum dicit glo. quia
titulus pro suo generalis est et continet
sub se omnes speciales titulos et utrumque
habet locum ubi omnes alii tituli de-
ficiunt ut i. pro suo l. ii. et illi quos cel-
sus reprehendit intellexerunt de titulo
pro suo quod concurrit cum aliis specialibus, quod
patet ex tex. cum dicit nec referre emerit
etc. donatum sit. oppo. i. pro legato
l. si. et in omnibus aliis ff. l. allegatis in glo.
quas ponit panthaleo so. mar. et azo
dicunt quod speciale in dictis l. in aliis autem
secus, sed azo ponit in summa C. pro emp.
et dicit quod in predictis casibus et expressis
casibus et ex causa iusti erroris sufficit ut
in dictis l. expressis et glo. hic se ad utrum-
que retulit de iusto errore nullam
mentionem facit, sed finaliter credo glo. bene
dicere, quia hic expresse notatur de qui-
busdam expressis p. cum in l. pro suo quod
est generalis sufficiat iustus error
ut patet ex l. allatis in glo., quare in qualibet
parte illius generis ut no. C. de fur.
et legi. l. i. in fi. alii dicunt quod titulo
pro suo possunt, alio titulo non possunt
sed illud glo. reprehendit et bene dicit, unde
glo. dat veram so. et illa est vera et
verissima quam tene menti, et illi
antiqui dicebant quocumque errore quis
exstat etc. et sic innuebat sine iusto
errore dicitur sine iniusto sed non bene
dicunt, quia cum est error iniustus

non sufficiat ad usucap. Sed qui est iustus
error sufficiat, nisi in emptore ubi requirit
iustissima causa ut l. iii. § pro suo et vide
glo. ¶ Sed quia glo. et doc. non declarant
ultra p declaratione queritur, quibus error
iustus et quibus iustissimus, et quibus iustus
et errore iustum arbitror ipso facto ut
la affice adversarium ductus ex ... putam
me emisse, putans in donatum, ut tam
possionem, et hic est error iustus ut l.
§ adulle. et error iuris est in iustus
ut l. iuris ignor. ff. e. et l. si furiosus ut
quibus est error iustus, et credo esse er
rore ipso facto, tum inductus persuasione
adversarii mei ut puta venisti ad me,
dixisti, nolo dare illum libri quod tibi pro
misi, ergo non vrendor accipio librum in suo
ipso errorum, hic iustus error ut l. iii.
pro suo et l. h. t. l. si existimans, et sa
cit quod adversario debeam credere ut l.
i. ms. b. qui act. deperiit est causa
et l. doli exceptio ms. cum sua glo. et quod
ibi dixi p. de donat. error iustissimus
appello ipso facto alieno, ut si simus mens
ut p̄rim mens ut tutor ut curator
ut gestor dixit se emisse pro me et sic
michi tradidit ut l. pomp. l. quod vul
go. et l. ulti. ff. pro suo, idem putare
si maiores mei prout avus cum sint
testimonium dixit nobis se emisse rem ea
de rine qua dixit pater ut sunt
iste apparet iustissimus error etiam ex
evidentia rei, quia erant pupillus
et appareret magnus, puta cum pube
rem ut l. pomp. l. ii. ff. si a pupillo
et ibi dicam, et ff. si a furioso et vide
quod ibi dicam et l. pignori. ff. i. b. e.
¶ Item ex publica fama que inducit vi
m̄e inducit iustissimus error, ut l.
cum quidam. ff. quod dicitur. b. de acqui.
her. et istud est utile, pone pater
tuus emit fundum et possedit x annis
e postea decessit et possedisti tu simul
filius alius x annis, vendidisti ut pos
sessione, non potes invenire instrum. ut
testes, per quos probet titulus, possessio
x annorum non sufficiat sine titulo, ite
tu p hede non potes allegare, quia sumus
ut l. michi. c. p herede, consulebunt al
legaret b. et probaret aliquem expedi
tum et secuta possessione x annorum suffi
at, sed in ipso defuncto, quia defuncto sua
quod non esset iusta causa, et si dicatur
qualiter probabis quod hoc scivit ut credi
derit abnuo cum incepisti possidere
sed quia ex tuo cum hoc pendet scu
tuo dicto ut non iusta. de cuius aliter
et cum de hoc esset publica fama, est
presumptio quod sciebas, alias esset ignorium
ca suprema ut l. regula. ff. Sed facti
dem. et fac. ig., dicebas quod error in fac
to ipso est error iustus ut l. §
2 si me pute iniuria. b. de condi. inde.
Ro quod est error iustus, sed qui dictat
de damno vitando debet minui. ¶ Ite
oppo. ex qua causa venditionis adhuc facta tra
sfert dominium concedens cum facta causa dona
transfert usucapiendi condicio ut l.
clamilz. b. de contrahen. emp. et l. pro
p. ff. § ib. b. tr. i. § in errore ipso trasfert
dominium ex iusto errore in facto ipso ut l. §
2 si me pute ff. 2e. Sed hic dicit contra
rium, sol. sim ja. de are. expeditio quia
sem procedit ex titulo iusto ut putatiuo
ex iusta causa, secundus si ex iusta ut hic, sed
ut dic vacuus, ubi loquitur quid error est
ex parte tradentis, hic de errore ex parte acci
pientis ut quod est cum translationis domini
habes ergo probare te habere titulum ut iustum
causam errorum, et usucepisse. ¶ Queritur
utrum debeam probare possessionem in tradi
tam esse glo. que est hic valde singula
ter et singulariter dicit, quod cum in qua
dominium non requirit sine traditione, tunc
traditio debet probari, sed ubi sine traditione
transfertur dominium, tunc opus probare apprehen
sione possessionis, et vide glo. ibi, et
erit hoc ultimum 2e. usque ibi sed cum 2e. et ista
glo. est notabilis et adverte ad eam ut in
telligamus, circa istam glo. declarandam
forma duas q. primo, et postea ali
quas. q. et videtur quod non requiratur tra
ditio ut l. non solum. ff. i. p. e. et l. qua
rone. ff. mihi. b. de acqui. re. do. nisi
de re. dum. ff. in ubi. so. oportet quod probet
traditionem, ut aliquid quod loco traditionis
habeat, ut quia sciebat tempore venditionis
rem esse apud emptorem, tenet glo. in l. hui
us de rei ven. dicens statim in l. cum solo
oppo. de l. non dubium. c. de l. quod requi
ritur traditio in legato sc. ut ibi, et intelligas
istam glo. in illam glo. ibi quod sufficiat
apprehensio sine vitio in re legata ut quia
possessio est vacua. ¶ Sed utrum sicuti
sufficiat iustus error in tit. sufficiat
in traditione, glo. hic per multa verba dicit
quod in venditione requirit iustissimus tr.
quod tempore contractus et traditionis requirit
bona fides, sed in quolibet alio titulo requi
ritur bona fides tempore venditionis, et sic
in traditione requirit iustissimus error
et vide glo. ibi sed cum 2e. usque ibi non
erit 2e. et ibi forte sic adde ut p. e. l.
iusto errore ff. filius ms. illum tex.
allegat dy. et gui. de suza. et cum
habes ergo ex prima glo. quod habes probare
titulum verum ut putatiuum iusto ut iniusto er
rore et probare habes traditionem ut aliquid
quod habet loco traditionis ut iustissimum erro
rem. ¶ Sed quid cum habeam probare tra
ditionem factam ab aliquo a quo habeam
titulum, ut sufficiat si ab alio dicatur l.
cum solus. de ista. q. ibi est tex. et glo.
procedo, et quero debeo cum probare tra
ditionem possessionis, sed an sit necesse quod sit
possessio vacua, ut sufficiat si non sit
vacua, istam q. format ro. in l. i. b. omnis
c. de probat. ja. bu. format in ff. alie

insti. de acq. et concordant omnes quod
licet quo ad dominium sufficiat traditio non
vacua ut l. si fundum. ff. de fun. do. tamen
in usucapione non sufficit ut l. naturaliter
ff. eo. et l. sine possessione, et hoc dicunt
quod posset te facere errare, et intelli
gunt quando possessio non est vacua, quod plena
quia ab alio possidetur naturaliter et civiliter
vel civiliter tantum, et ideo licet ille cui tradi
ta est possessio possidebat naturaliter tamen tem
pus non incipiat prescribi, donec alius desinat
possidere civiliter, vel quia annus dimidius
vel exceptio longi temporis vel minoris, sunt
ea que dixi i. l. si de eo. ff. i. ff. tamen et
hoc tenet glo. C. de fideius. singula l. infi.
et dy. i. C. sine possessione tamen si. sit ig.
cantibus advocantibus rei, si potest alius proba
re antea possedisse, sed pone quod aliquis
possidet naturaliter quod tradens possidet ci
viliter, vel tradens possidet civiliter et na
turaliter, alius est in possessione tamen rei, sicut de
non est vacua possessio ut l. iii. ff. de ac.
emp. et l. non. C. h. sufficiat ne ad usu
cap. traditio non vacua, eo modo ultimo
quo dixi, et etiam si contra ut ff. t. i. l. acqui
ri. insti. et l. pro emptore et l. iusto et
l. iii. inspice i. ff. pro herede, sed una l. est que
multum videtur turbare ista et hec, tex.
singularem, qui non est alibi ut credo
et videtur dicere quod incipit usucapio
computari missionem tamen rei sicut de et tradi
tio fit ab eo qui civiliter et naturaliter
possidet tex. i. l. ad mo pro. ff. si supe
rebus insti. ff. i. de re iudi. et ibi dicam

¶ Sed pone quod debitor obligavit omnia
bona sua, et constituit se creditoris
nomine possidere, postea unam rem vendi
dit et eam constituit se emptoris nomine
possidere, cum in emptorem transferat dominium
vel usucapiendi conditionem, videtur quod non
quod possessio erat plena, tamen dic, erat debi
tor constituit se a creditore possidere
precario, et tunc constituendo se precario po
ssidere ab emptore transfert in eum dominium pos
sessionem et creditorem possessione privat ut
l. quod meum. ff. si. et ibi dixi. ff. h. i. nec e
contra vicesa non tollit dominium et usucapi
endi conditionem, si vero constituit se eius
nomine possidere simpliciter vel a creditore
conduxerit, tunc ipse debitor non possidet
et ideo tunc rogando precario ab emptore
nullam possessionem transfert in eum ut l. quod
meus. ff. i. ff. e. tamen quod illa possessio que
est apud creditorem est ad commodum de
bitoris vel dominium et conditionis usucapiendi
ut ff. e. l. suo nomine et ff. t. ii. l. quamquam
ignorans et l. i. ff. pro suo, quam aliter dicebat
ia. bu. insti. de acq. ff. si iste, quod transibit
dominium vel usucapiendi conditio in emp
torem, sicut erat apud ipsum debitorem
quod illo vel debitor dicitur possidere pro se
habes ergo probare titulum et traditionem

¶ Sed iterum pone quod titulum probavit, sed
plus eum qui nunquam concedebat titulum,
possedisse rem eo tempore quo vendidit
postea probo me possidere illo presente et sa
ciente, non probo traditionem, et dico quod pre
sumitur traditio ut glo. i. l. quedam. ff. de rei
ven. et l. ii. C. de acqui. poss. sed possessio
esset apud alium, vel dubitatur apud quem
erat dicam ut C. l. iii solus, requiritur etiam
bona fides ut hic et C. de prescr. lon. tem.
l. ii. et pro totum, sed qualiter probabitur dicunt
omnes quod presumitur ut C. de manumiss. l. pen., et in
hoc stant omnes concordantes insti. de acq. ff. alie
in glo. magna

¶ Sed contra hoc videtur, quod
quod mutuum non est debeo facere ad alium pertine
re ut l. si C. unde vi, unde quidam dicunt
quod bona fides non presumitur sine titulo. Sed hoc
est contra casum l. si quis emptionis. ff. i. ff. de
prescr. xxx. an. et ibi glo. super verbo bonam
et dicit ergo quod bona fides presumitur si precedat
a. versus pro petitionibus, etiam errore
in iusto ut l. ingit. ff. pen. ff. de h. ar. et
dicam i. C. l. si fundum. ff. dico et quod bona fides
presumitur in quolibet possidente nisi alius
possessor antiquior appareat ille bene potest
facere illam allegationem, quod tamen non erat
et ut dicta l. si. quo ad alium non habere
et bona fide tenere videor, quibus enim tene
in non competat facit ex. de prescr. c. a. h. vi.
predicta i prescriptione rerum corporalium et in
corporalibus doc. tangit. C. de fideicommiss.
l. i. dicam i. de te. in. actu. quod prima l. ii. ff.
i.

¶ Sed qualiter probabitur mala fides po
ssessoris cum hoc (?) si ei fuit denunciatum
ut C. de rei ven. l. si fundum, ite si coram
aliquibus ipse dixit se committere e contra
na, quia illud presumitur in mente habuisse
ut l. labeo. ff. de supel. le. item quod de hoc
erat fama in vicinia et ipse erat vicinus
presumitur scire ut ex. de presump. c. quito, ex
hiis aliis indiciis hoc potest facti qualitas
dictaverit potest probari ut dicta l. pen.
C. de evic. Sufficiunt ne predicta, etiam te
nere quod oportet probare continuacionem possessionis
ut ff. e. l. usucap. et C. de prescr. lon. temp.
l. ii. Cum dicitur continuata possessio doc.
dicunt in spe. de proba. ff. i. v. si queritur
qualiter et dicit quod probet se omni anno
recollegisse fructus ut l. tertia. i. de
probat. iudicare l. his habitis. C. de agri. et
cens. li. xi. nec enim oportet stare quolibet
momento in fundo ut l. si quis ita le
gaverit i prima carta. ff. de condi. et de
mo. ff. so. ma. l. i. alio modo probent excepti
ventitates. sed traditionem et verum doce
mus et quod in fine possideo et sic videor
continue possedisse ar. l. pen. C. de apo.
pub. Sed secundum modernos doc. modernos, istud
non est necessarium quia qui semel possidet
cum de suo animo tractatur si se asserit po
ssidere semper presumitur possidere, nisi probetur
contrarium ut l. sine possessio. C. de probat.
ex. i. l. super longi. C. de prescr. lon. tem.
quod satis verum videtur

¶ Sed circa hunc modum pro
bacionis videndum est quid si in articulo
dicatur quod talis possedit a. x. annis citra
et idem testes testificantur, credo non est pro
bata possessio longi temporis quia potuit una
die possidere et verificata est illa posi
tio, sicut ostendit allegat tex. e. t. de

nota hic &c. citra

aqua coti. et cotr. l. i. §. ꝙ aut ꝟ si dicat
ꝙ possedit a x. annis et citra, tūc ista
copula, ꝛ multiꝫ cpatur et ꝯsensus
ꝙ incipit possessionis fuit ita fuit x. a
ni, et postea hīc usqꝫ possedit ut extr.
e. c. veniens, et de pbat. c. cꝫ causam, et
ibi est. ꝛ Jo. an. i nouella sup ꝟbo, at.
idem si diceret ꝙ possedit istis x. annis
pxīa ista ꝑcessio vitiat ꝛ si vna die
dicti tpris possedit ut dicto §. ꝙ aut
ut ꝙ articulus et ꝑ quē dictꝫ testis
bene ꝯcludit, dicit sic ꝙ talis possedit
a x. annis citra et ꝑ ipm tpus ut sic po
ssedit ꝑ tpus x. annoꝝ pxīe ptitoꝝ, hec
an dicto ꝑ ꝑfectionē tocius tpris sigi
ficat ut l. urbana. §. ꝑ mortuo ꝑ de
v. sig. Ite si diceret ꝙ talis possedit
iā sunt x. anni istud dictū non ꝯcludit
ꝙ nō possideat de nouo ꝟ ꝯtra eo modo
quo ꝟ. dixi, quia ipo allegante ꝑfunt
continuata possessio tmlib ut ꝟ dixi
Ite adhibeat reus qui induxit ꝑscriptionē
ad sui defensionē ꝙ formet articulū
ꝙ ipe possedit ꝑ x. annos pxīe elapsos
finitos, i tali mense ul' die ita ꝙ i dictū
dat tempus elapsū ante litē ꝯtestatā ul' an
litē motā, nā si aliter formaret articul'
et testis post litē ꝯtestatā diceret ꝙ talis
possedit ꝑ x. annos pxīe elapsos, intelli
geret ad ꝯre reddite testificationē, et sic intelli
deret tpus ꝙ post litē ꝯtestatā fluxerit
nec esset pbata ꝑscriptio, debebat tn ꝯsiꝫ
ꝙ si dicat ꝙ possedit ꝑ x. annos et ultra
ꝙ illud, et ultra importet illud tempus
indicii ar. ꝛ de ꝟ. sig. l. hec adiectio et in
hoc residet Jo. an. in dicto c. licet, ꝟ nō
ptꝫ, quia hec adiectio ultra ul' plus nō
sit inclusi testē nil operatur ut ꝟ dixi. ꝯ
inuan. l. at sin, diciꝫ i dicta l. hec
adiectio, vnde sit cautus aduocatus i for
mando articulū adhibeat ꝛ actor qui
allegat suā ꝑscriptionē ad fundandā suā
intentionē, ꝙ articulet se possedisse ꝑ
x. annos finitos tali tpre et inchoatos
tali tpre, ut sic se adhereat tpus referat,
al' si testis diceret vidi eū possidē
ꝑ tpus x. annoꝝ et nō constaret q' esset
illi x. anni potuit eni esse ꝙ testes lo
querentur de x. annis ante titulū, ul' vnus
testis de aliquibus x. annis, alius de
aliis et sic pbatio dubia nil valeret
ut ex. de pbat. c. inqisitionē et ꝛ de ꝟ. ob.
l. ut stipl. §. i. et ꝙ ibi dixi. Ite ani
mte ꝙ dicit, ꝑ x. annos ꝯtinuos ꝟ ꝑ
sunt esse ꝯtinuatos ut dixi. ꝟ vide ꝑ te.

Cum solus | ista e l. singu
laris, eius ꝙ ex ea diuisionis
incipit tradit tamqꝫ in eius vsu
capiendi conditionē nō habes h. d. ꝟ ꝯ
cozꝫ modi allegandi ut alibi et subti
libus, qui hꝫ tn. ab vno possessionē ab alio
nō vsucapit si titulus e falsus, saltē
ul' putatiuus ꝛ errāa iusto. h. d. Diui
dit i v. ꝑtes primo ponit dictū, 2o via
roꝫ, tertio vna alia roꝫ, 4to vna lim
tam, qnto extensionē ad aliud dictū
in prima pte casus clarus est, i sa ibi ꝙ

neqꝫ sit forma causa, heres putatiuꝰ
hꝫ tn. a defuncto, possessionē vero habꝫ
a vero hede qui prius incepit possidē
et sic nō procedit ꝑscriptio ꝙ nō ꝑ titulo
ibi nec alia forma sit causa possessio
ni dicere ꝙ nō vsucapit tn. ꝑ herede
quia quare nō vsucapit tn. ꝑ soluto,
et sic ab hede heret tn. et possessionē
ꝟ ꝙ ibi tradit res ut sua, nō ut ta
ni debita, et sic nullā aliā causā potes
here quā tn. ꝑ herede, quarta ꝛ qnta
ꝑticule sunt clare. ¶ Ultimo ꝙ. de
glo. q' est sup ꝟbo causam dicit hic ꝙ
nullā causā vsucapiendi hꝫ. ꝙ. ꝙ
hꝫ tn. ꝑ diuisione ut tn. ꝑ soluto ut ꝟ
ꝯ glo. huius ꝯtrariū tenere satis glo. ꝙ
hic nō hebat bona fidē, et est ista
bona ad prī. l. nō ad fi. et tria e so.
ꝙ fanū commisso, ꝙ nō tradidit re, sed
solutū, ꝟbis ut in glo. que nō e vera
ꝑ istū tex. ubi expresse dicit tradidit
et ꝯtinet dominiū, est fa so. ꝙ ꝑte
qꝫ habes iure tuo nō ꝑ ceteris, quia
tradidi ut tuaꝫ, ꝟ ꝑ tm qa hꝫ iure
meo vsucapis ꝑ diuisione ul' ꝑ solu
to, et istū puto verū, ꝟ dicens tn. ista
media so. est fla, sin vnū intellectū
qui ponit hic in glo. ꝑ mila que dicat
diuisa et si tradidi ꝑ ꝑte i diuisa tuo
tradidi tamqꝫ meū, ꝟ tn. iure tuo, ꝟꝫ
vides ꝙ ista so. procedit ꝙ tradidi ꝑteꝫ
ꝑ diuiso, sequens si ꝑ i diuiso, sin hoc
si taceo so. illud noluisset dicē ꝟ ꝑ cedet
¶ ꝟꝫ ex. glo. q' hoc oppo. et videt ꝙ to
ti licite ex diuisione possitꝫ ꝑscribere
ut l. si pecuniam. e. de ui. et fa. in ꝙ
so. ibi fuit facta diuisio auctē iudicis
que facit ꝙ traditio facta a nō dño
parit vsucapiendi ꝯditionē ut l. pom
peius. §. si iussu. ꝟ. de acqui. re. pos.
et ibi dixi, ꝟ hic hꝫ qa diuisio fit
a iudice, tūc cuiusqꝫ ꝑtis date tribuerit
dominiū si tradens est dñs et si nō dñs
tribuerit vsucapiendi ꝯditio ut l. si per
errorē, dicit ibi et l. pop. §. si iussu.
ꝟ. h. i. cū glo. sua et l. statulib. a
coteris. §. quibus. ꝟ. de sta. li. ꝙ cū ꝟ
diuisio fit sine iudice, et tūc si ꝑ ꝟ tri
buerit ꝑ diuiso, nō tribuerit dominiū, nec
vsucapiendi conditio, ut hic sin vnaꝫ
so. aut ꝑ diuiso fit traditio, et hec ꝑ te
que iure meo obueniunt alij tribuo do
minū, ul' vsucapiendi conditionē ut hac.
l. in glo. et l. in putatiue i ul'. glo.
ꝟ. familie. her. et hoc nō dꝫ intelligi.
l. i. in glo. ꝛ ꝙ ibi dicit doc qui sci
bunt. c. ꝯ a iudic. iud. et hoc intelligo
qui bona fide incepit, h' sin prima so. i.
glo. sup ꝟbo causam, et hec ꝯfirmant ꝑ
causā sunmam. ¶ Eo nō legit ꝙ ꝯ
quis hꝫ tn. ab vno possessione ab alio
nō procedit ꝑscriptio, si titulus e falsus sa
ciens ul' putatiuus errore iusto. h. d.
ut dixi, cont. ꝟ. e. l. si is qui pompte
§. si ꝑ ius bona. cū similibꝫ ubi possessio

que ē apud aliū

que est apud aliu effectu precedentis
tituli no impedit et sic si res veniatur
ad nos precedit usucapio. Ipsius timore
dicunt quidam antiqui q no primo ipso
posita amicius contulit non est bona. Sed ra
tio est vera quia nullam ratio. hec est fla
q ipse incipit. l. habet multam anni possiden
di. s. multum annorum et sic no pot ea sola
tione q possessiz fuit avero herede vel
alii dicunt prima verum verum. s. quia possessio
nem habeo ab uno titulum ab alio no ob.
ff. siquis bona quia speciale est in re pro
herede sed est nulla specialitas ro pot reddi.
unde dicit glo. dic q ro est optima. s. q
ab alio medio tempore est possessa ut. ff. ti. i.
l. pomp. ff. quibus. Sed ista ro no videtur
concludere nam tunc possidere ab alio hecmem
q no possim computare tempora defuncti cu
meo tempore sed si nolo inchoare denovo usu
capi possum et usucapio ex precedenti ti.
procedit ut. l. si is qui pro emptore ff. siquis
bona fide et ibi glo. et. l. cum qui edes ff.
si. ff. e. et. l. iusto. ff. sed et si possessionis
si. p. e. sed ipse tex. hoc voluit sed dic q illa
et hec est vera ad contraria fide q mutatio
rupto possessionis no interrupit effectum prece
dentis tituli veri ut. l. si is qui pro empto
re ff. siquis bona. in glo. et. l. cum qui
edes. ff. si. sed effectu precedentis ti. putatiui
interrupit ut hac. l. q est no. et singu
lare hic sed sufficit ne me tempore titulum ab
uno possessionem ab alio glo. quee ipso
videt tenere q sic sed si textum respicias
vult dicere contrarium dicere sed tu hec vincam
glo. alibi no. in. l. cum nemo. C. de acqui.
pos. et ibi late disputat dicit non videtur
q de hoc contineant quid diceremus et
advertas ad istam pro aliis subtilem et rio et
sunt tres casus quorum ipso tituli ab uno
possessionem ab eadem et hoc constat quia
ipso titulum ab uno possessionem ab alio quia
de hoc dubitat in primo casu et tunc procedit
usucapio ut dixi. ff. e. l. celsus et. l. iij.
et. l. cum qui. ff. pro le. ff. de publiciana. Sed cum
qui ipso titulum ab uno possessionem ab a
lio et hoc constat et tunc quia possessio
precedit titulum et tunc sine dubio usucapio
procedit sine supremat titulus veris
vel putatiuus ut. l. no solum ff. i. p. e. l.
ij. ff. si a pupillo et. ff. si a furioso so. p.
p emp. et ratio q nunc a causam possessio
nis et incipio ex ti. possidere ut. l. cum
nemo. C. de acquirenda poss. et hac glo.
q intelligo si ille a quo incepi ipso ti
tulum sciebat me possidere alias secus ut
no. in. l. Ipsius rei. ff. de rei ven. sit igitur ca
sibus advertatis in faciendo probatur qui
titulus precedit possessionem et tunc ante
prior habere ti. et possessionem ab eadem
probat in veritate haberem admissis sufficit
ut in glo. in. l. cum nemo. C. de acquiren. pos.
Si vero oppinor me ipso admissis et tamen
in ea. l. inde et tunc ante unus vendidit

alius possessionem tradidit ex alia cau
sa tunc no no sufficit ad usucapi. ut. l. cum
qui. ff. pl. ff. de publiciana ubi requiritur
q meo nomine sit tradita si vero tradidit
vel eiusdem tituli et tunc si titulus erat
putatiuus no sufficit ut hac. l. Si vero
titulus erat verus sufficit et procedit
prescriptio hoc probant omnes. l. que loquuntur
de possessione rei legate tradite ab herede
nam legatarius habet titulum ad effectum
licet possessio tradatur ab herede ut. l. pro
legato. pro toto et. ff. ti. i. l. pomp. ff.
sed et legatario dandam et quod pl. plus
aliu p alio solutum si eo nomine tradidit
ut. l. cum qui. ff. pl. ff. de publiciana ubi
dicit eodem nomine no dicit ab alio. Ter
tio casu qui dubitat ut puta ipso titu
lum et possessionem sed dubitatur utrum ab eo
de vel ab alio item an occasione eiusdem
ti. an alia tunc presumitur ipso possessione
occasione precedentis tituli si ille a quo
ipso ti. possidebat ut. l. quedam mulier
ff. de rei ven. et ibi no. et. l. ij. C. de acq.
poss. et dixi hoc in. l. celsus. Si vero ille
a quo ipso titulum tunc no possidebat
vel dubitatur an possideret vel no q
nil est probatum tunc dico q occasione eius
de ti. presumitur possidere nam eo ipso q
in titulum concedit vel contradicere q
acquirerem possessionem dicte rei acceptam
ut. l. si fures et ibi glo. ff. de rei ven.
fallit. p. de furt. l. cum qui et ibi dicam
¶ Sed an in tradente requiritur bona fi
des. Et est questio utrum requiratur q
tunc supra quia tradit no instituit p
cohaeres dic ut. l. i sima. ff. de con
di. inde. dicit quitur an requiratur bona
fides hoc est q credit rem que ex cau
sa tradatur sibi tradi esse tradentis
et hoc sine dubio requiritur vero contra
utrum in tradente habuit bona fidem vel non
q et tunc tradens si est dominus transfert
dominium et sic usucapiendi conditionem
si no est dominus et predicta sit vera qui
traditur ex causa tradentis. Sed qui est pe
nes me quid iuris sit et distinguimus
no dicimus dicta. l. pomp. l. i. et glo.
tangit. C. pomp. l. ex causa. Bartholo.

Rerum mixtura. Primo po
nit dictum. Secundo alaris gradi
tur ponendo diversione tri
membrem circa quam membra per se loquitur
per se. ¶ Cassio dicit hic q publicanum
gemmis ratio. quia cuiusvis unius arboris
alii arbori pot inseri insitando sc.
licet istud posset fieri tamen no usuca
pit sed efficitur eius cuius est arbor cui
insititur ut. l. si demum. ff. si arbor
ff. de acqui. re. do. sed si vivunt due
arbores cum fuisse tunc neuter per se po
ssidebatur vel usucapiebatur et sic hec
gemmis no facit q. ¶ Capp. ff. e. l. cum
qui edes et. l. natur. so. hic speciale ppt

modicum temporis q̄ sup erant q̄ est hic ti
tulare ¶ oppo. C. ad exhiben. l. gemma
et C. de acq. et ar. le. l. et si nō sint s̄
prenecanis sc. gla. et nō. hic gla. quia
apponitur vnum accessorium alteri et possi
detur principaliter tm̄ quia ut utrumque principa
le et utrumque possidetur ¶ oppo. C. de acq.
et ar. le. l. sicut hic. sol. ut gla. ut dicit
q̄ ibi constabat q̄ argentum erat propter
gemmam sed in annulo neutrum est principale aliud
in dubio ut hic utrumque cum est ex ornatu
manum nō autem ex ornatu gemma
¶ ultimo oppo. q̄ grex usucapitur q̄ po
ssidetur ut l. i. et ii. C. de rei ven. quod usu
capitur ut l. ii. C. e. sed totus grex non
usucapitur sed singula corpora sic q̄ est
verum quando singula corpora sunt diversa in q̄
litate q̄ unum capitur est meum aliud
alienum aliud furtivum capitur aliud nō
ut hic sed si totus esset cum conditionis
ut q̄ omnes greges nil est q̄ necesse
totum usucapere. Bartholus le. doctor.

Nunquam in usucapionibus.
¶ oppo. in pdona. l. si vir. sol. ut
ibi et oppo. l. ol. pot. sol. ut ibi.
¶ Et vi dicit dam. ¶ possit ex hoc pot
determinari q̄ quia theologi determinant
si aliquis habet peccatum mortale et ef
ficitur furiosus et moritur furiosus in
peccato mortali dicitur mori sicut hic q̄
habet malam fidem possidendi et efficitur
furiosus durat mala fides Bartho.
¶ Et defunctus ¶ cum gla. quod
et dicit ut gla. sed iste sol. loquitur qui
defuncto sunt tradita res et fuit tr.
¶ Sed pone q̄ traditio est facta h̄e
di putanti sibi donatum an procedat
usucapio et illud dubium procedit quia
apparet q̄ ad hoc ut usucapio procedat q̄
traditio respiciat eundem tr. fiat gla.
dicat q̄ usucapit titulo presumpto sed
titulo vero ut sic vitiis prevaleat
ut. p. h. q̄. l. ii. sol. si sub conditione di
q̄ apponis ubi est textus sed lo. al. di
xit ibi ¶ et nō quod si nō precessit in
defuncto et tradidi volens in tito
tulum emptionis et tu ex causa donatio
nis suscepisti an impeditur usucapio
dum est gla. q̄ sic et nichil allegat tu
habes tex. i. l. si ergo. C. si terra potatum.

Si fur rem furtivam.
¶ Et id quod ¶ oppo. de
l. iusto. sol. si filius q̄. e. so.
ubi iusto hic in iure errat ¶ oppo.
de l. sed 2 si. l. sol. sane. C. de pet. here.
so. si errat in iure est bone fidei
quo ad fructus sed quo ad usucap.
est male fidei et signa istam gla. in
dicto. sol. sane dicit q̄ restituit dy.
i. e. p. possessore in fo. quid pot dicit
ut ista gla. et nō dicemus contra ad
istum sol. dico q̄ hic error iuris facie

bat eum credere se nō esse bone fi
dei ut in gris et ibi iste error iuris fa
ciebat eum credere se esse bone fidei po
sito q̄ tenderet error ad bonam fidem
inducendam credo gla. et dy. bene
dicere et dico q̄ ille gla. nō discor
dant q̄ ibi tenetur restituere eo tm̄
quo est locupletior et bone fidei
redderet fructus q̄. e. l. pot. insti. sed iste
videtur contra. l. quadiu. C. de acq. et
consi. gla. intelligit ibi q̄ sciente
fuerit et moritur et sic hz mala fidem
¶ Iniustum ¶ et nō quod de rigore
dicunt quidam q̄ datur possessio agro s̄m
legis. q̄ gla. nō placet q̄ licet
hoc sit de equitate tamen omnes quoniam est
equius ut l. si ergo. sol. i. C. de nu. dot.
et nō. C. de insti. et nu. l. i. in princ. qualiter
aut iusta pars possit possideri dixi
C. h. i. l. iii. sol. i. et l. locus

Non solum ¶ quando bone fidei po
ssessor cum titulo usucapit partum
ancille fructus apud se conque
situm et editum h. d. ¶ Sed an titulus pro
emptore habeat locum hic tex. videtur
dicere q̄ sic dicunt dictum q. pro suo. l. i.
¶ Quod vulgo ¶ Nemo pot. causam sue
possessionis mutare nisi superveniat causa
tusectus iusta vel putativa h. d. Nō. qui
possessio procedit tr. licet sit tr. putativus
pot. hic tr. ab uno possessione ab alio s̄e
nō. q̄ tol. animus nullo nō possidet q̄ dic.
ut in gla. ¶ Nō sufficit quod decretum nisi
¶ Et dicit ¶ pdum sit in possessionem h. d. oppo.
C. q̄ nec tam l. mecum in princ. sol. distingue
ut ibi et i. devi. et vi ar. l. ii. sol. fuga
aut invitus ¶ iste nō q̄ alia. l. fuit pro
hibitum p̄stitui q̄ est in possessionem. s. l. iusti.
et l. plautiana alia lege fuit p̄hibitum
usucapi res furtivas. s. l. xii. tab.
et latina. ut hac. l. in princ. et C. e. l.
sequitur sol. q̄ aut et iusti. e. sol. q̄ aut
¶ Et mutuo ¶ traditio facta alio quousque
veniuntur ac personali p̄stat iusta causa usu
capiendi h. d. ¶ oppo. q̄ omnes quoniam usucap
tradit tamquam meum non differt usucapio
eius conditione ut. C. e. l. cum solus. so. hic
volebam potere tamquam mutui debitum ac
tione personali ubi tamquam meum et sic sine
iudice nō differt dummodo vel usucapione di
conditione ut ibi et hic gla. probat ¶ sed q̄
sum hoc hic tex. repetit bis idem sol. in princ.
loquitur in genere sed in hoc ista tene bene menti
¶ Cum pignori ¶ p creditore cum res
tradit debitor usura que interpellat si
p creditorem possessio in alium transferatur h. d.
¶ oppo. de l. qui universas. sol. i. C. ti. ii.
so. ut gla. ¶ oppo. C. de acqui. pos. l. si.
insti. so. aliud est tradere ut hic aliud
p dare ut in gris ¶ iste signat gla. tria
gira. vii. insti. dic. q̄ hic de possessione ibi
de alio iure q̄ nō sit de facili pdit ut. l.

siquis vi. ff. de vi. a. b. h. i. ¶ Quid si pignus creditor alii pignori tradidit realiter glo. dicit quod usucapio non interpellatur ut hic in prima glo. quod placet ad quod facit quod dixi ff. re. l. celsus. || cum ipse non consistit pignus.

¶ Et rem tradam / et si tali creditori tradit usucapio interrumpitur h. d. secundum hunc in sum. b. e. l. et acquo. dixi ut ibi :-

¶ Et rem pignori / et si rem creditor vel debitoris surripuit rem pignori traditam / usucapio non interpellatur sive sit tradita vere sive ficte h. d. ¶ Non. i. stat finem quem sibi annuat et pro rata rogat intelligitur ne possideat furtiva b. h. i. l. siquis ante et quod ibi dixi :-

Si homo tuus / crimen expilate hereditatis inusucapibilem rem non facit / secus in furto commisso adversus fructuarium vel heredem h. d. et ista est singularis. ¶ Non. quod crimen expilate hereditatis non facit rem inusucapibilem ¶ Item nota distinctionem hominis l. dicit hic quod ad hoc ut res sit furtiva / est necesse ut possit agi furti contra. l. siquis uxori in prin. de furt. et l. si in et filii in prin. e. ti. so. contra quod possit agi furti domino subtrahente / servus in dno ¶ Sed oppo. quia pone quod dominus subtrahat rem / et domino praestat ... et quia dominus subtraxit non est res furtiva. contra ut glo. intelligo domino surripiente et rem non restituente

¶ Venio ad q. et prima est / quero quis potest uti frui et dicunt quidam hereditate adita cruta est / dic quod hereditate adita et satisdatione praestita / ut. l. uxori. b. de usufr. le. et ratio est / quia habet custodiam ¶ Secundo quid si ante satisdationem percipiat fructus / an faciat eos suos hic videtur quod non / idem non. b. de usufructu le. l. si fru. in prin. et c. de fur. in prin. l. hac edictali. ff. illud / quod dixerunt quidam ut non. in l. uxori. b. de usufr. le. quod tenet ergo. c. de usufr. le. l. uxori / dic quod cautio non praestatur propter gratiam fructuarii / quia ab eo fuit petitum / et tunc non facit fructus suos quia non praestatur quia non petitur / sed ille cum debuit praestare dixit / non teneo / tunc fructuarius fructus facit suos / ratio est. c. de sec. imp. l. hac edictali. ff. sin autem neque ¶ Tercio utrum eo ipso quod fructuarius incipit possidere / heres incipiat possidere civiliter / per cum potest duobus modis intelligi / primo an per usufructum dominus retineat possessionem civilem / et certe non / quia usufructus possidet per se / et dominus retinet suam civilem suo animo / et per quia fructuarius de certo domini non perdit possessionem ut non. usufr. quemadmodum ca. l. in fi. et. l. de vi et vi ar. l. i. ff. vi vi ¶ Sed an proprietarius acquirat civilem fructuario querente naturalem et dico quod non nisi in can. c. de donat. l. quisquis et ita intelligitur hic glo. quod no. c. viii. in. l. i. in glo. super verbo vi.

Potest pluribus. ¶ Oppo. hic dicit quod licet defunctus sciverit alienam / ipse alienans non committit furtum ergo quia scientia defuncti nocet heredi adeo quod non potest usucapere ut l. cum heres. ff. de diver. et temp. prescr. so. heres ipse non potest usucapere / sed qui habet ab herede sic / quia vitium personale non transit ad singularem successorem ut l. pos. ff. de acquir. b. de acqui. pos. et l. vitia. c. de acqui. pos. ¶ Item oppo. quia possessio per primum deponentem retinetur ut l. quod vi ... ff. si. b. h. i. so. verum est quod retinetur nisi alienet ¶ Oppo. quia error iuris non parit usucap. ut l. nunquam in prin. b. e. so. non prodest errantibus / sed alii sic / quia ille error excusat quod non sit res furtiva et sic usucapibilis / et sic error iuris excusat a furto ¶ Item quoniam ad bonam fidem ut l. si fur. ff. i. b. e. vides hic quod in persona heredis purgatur mala fides defuncti / sed quid si collegium vel universitas occupavit aliquam rem mala fide / quod habet mala fides purgatur? Non mortuis omnibus his qui abinitio sciverunt / arg. huius l. et no. per Inno. extra de iure pa. c. cum pastoralis. Bartholus legum doctor.

Furtum ¶ Fundi quoque / continuatur cum l. super. / habes quod dicitur habere malam fidem / quia ille qui scit rem ad se non pertinere ut hic et l. cum quaerebatur. c. viii. vi. unde bonam fidem habet qui cogitatione domini possidet ut c. de furt. l. manifesti sunt. ff. eo. ti. ergo item medium ut ignorans qui non habet bonam fidem nec malam ut l. i. c. de acqui. poss. et l. in ff. b. b. de acqui. pos. Item si scio rem meam sed alteri obligatam / tunc quo ad creditorem sum male fidei ut l. si fundum. ff. fu. b. h. i. ¶ Habes an possessio clandestina dicatur viciosa quo ad quemcumque teneat et contra hunc stat glo. b. h. i. l. pomp. ff. ... et l. vitia. c. de acqui. pos. et hic est tex. quod licet sit clandestina / et vendat alii praescribit / sic non est vicium reale ¶ Glo. querit dicitur hic i. l. furtum. ff. fundi quod possessio vacat / quod longi temporis non venit / an ex certo temporis perdatur possessio glo. dicit quod ex oblivione ex certo temporis inducta perditur possessio / simile in l. si id in prin. b. h. i. ¶ Sed quanti longi temporis requiritur / et glo. dicit quod arbitrio iudicis ... dixi in l. si id quod in prin. et l. peregre in prin. b. h. i. quia ... requirunt ... oblivio et longum tempus ut probatur ex l. peregre in prin. dic ut dixi in l. si id et l. si de eo. ff. i. Bartholus

Si rem. ista l. est cuius q.
que sunt int' mod' glo. q per
petuitas specialem accipit' possio q
vos negabat, et distinguebat, s. de lit
de spiali no pot intelligi, cu nulla esset
causa dni scientis et constituentis pa
ratorum ad h'. et q' q intelligamus de
spiali petitione dica plene i. l. qui muchi
doman. C. de donat. Bartholus doc.

Quum vir. ista est subtilis l.
et male declarata i sua ma in
si q spersim i aliquibus locis ta
git, et hz tres particulas, primo ponit
unu dictu in re dotali vendita, s'o de
clinat via q. descendentem ex illo dco
tertio ponit aliud dictu i re furtiva
sa ibi quia defuncta ttia ibi ronem
est. et breviter hoc dicit, si venditor
succedit dno vicem realem purgat. h. d.
tu habes hic in glo. tria nobilia, s. si
apprehenda sunt ab simplic. intellecta no
essent vera, tu habes primo q sive sci
ens sive ignorans quis emat fundu
dotalem q no valet venditio, ite hes
q si dno succedat venditor q confirma
t' venditio, ite hes q paria sunt rem
esse furtivam et rem esse dotalem
oppo. C. de p'di. iu. l. si is. et . i. de fide
ius. l. ar. l. et q ibi no. dy. solvit sic
venditio no valet vin est i preiudiciu
mulieris, s. i preiudiciu viri venditio bn
valet ut no. in dicta . l. ar. l. p de fideius.
dictu dy. veru est. Sz oppo. q hic tex.
equipat rem dotalem et furtivam, iste
tex. dicit sive scienti sive ignoranti
s. rei furtive scienti facta venditio
no obligat venditorem ut l. si i emptione
§. ite si emptor. ff. de contrahen. emp.
et sic i eo q dicit scienti, videt dy. m
ale dicere, so. re q venditio rei furtive
no vals est, q ista venditio no pot p
sa sine furto qn scienti, s. i re dotali
i p'fectione venditionis quilibet sciet
vals venditio, q no committit furtu
cu venditio pficit, plus dico q in re
vi possessa scienti vendita no impe
dit venditio, q no committitur in bi i ve
ditione, hoc dicit azo. i summa de con
trahen. emp. v. quid i re vi possessa
oppo. q istud dictum dy. no sit vin
rei dotalis cu in dicit' esse prohibita
ut l. dotalem. ff. de testa. mi. et C. de
iure do. l. si pdiu, s. venditio int' scie
tes no vals rei cuius comertiu no e, ut
l. si i emptione §. libera homine. et l. li
beri hois. ff. de contrahen. emp. q' i'.
so. quitu ad mulierem prohibita est, ac si
esset prohibitum quitum s. r'a. alias no ut
dixi ut l. ar. l. p. de fideius. et glo. l.
dotalem no est simpliciter vera. oppo.
dixi q qn venditio est facta scienti
de re dotali vel vi possessa, vals, et ven
ditor obligat sive scienti sive igno
ranti, s. contra hoc est, quia no teh
de evictione venditor si est emptori
sciens re aliena ut l. si fundu. C. de
evict. et l. fur. C. comia utri. iudi. ig.
no preiudicat vendenti, s. so. i venditione
rei aliene utique obligatur ad faciendu
illud q i emptione et venditione fieri
debet et de evictione dz cavei ab initio
ut l. si alienam et l. si i emptione §. ite
si emptor. ff. de contrahen. emp. m. si
emptor est stultus, sciens re aliena
no petit caveri de evictione apr. vi
riumittere, ista sentit doc. i dicta l. si
fundum. C. de evict. vel possz dici contra
ad l. r'ium, q no est ipius uxoris, s. vin
res dotalis ut no. i. l. ii. C. comia de le.
oppo. dixi s'm dy. q ab ipso pn. va
let quo ad mi', s. istud est contra tex. hic
qui dicit q si succedit venditor con
firmat' venditio quo confirmat s'a va
let, dic lex debz intelligi s'm mam
i qua est situata ut l. imperator. ff.
de mdr. adiec. et q no. i. l. fi. ff. de do.
di. unde no ai hoc. l. sit posita i ma
de usucap. venditio rei dotalis no valet
q'ptu ad usucap. sive scienti sive igno
ranti s. succedendo uxori confirmatur
q'ptum ad usucaptionem, s. ab ipso initio
vals quo ad alias obligationes. Ve
nio ad secunda partem, ubi dicit q confirmat'
venditio cont. de l. i. in pri. ff. de pign.
ubi si aliquis obligat rem alienam
scienti dno succedens postea no co
firmat pignus. so. ibi qui obligat
re scienti, non tenet' quia pignorati
cia ut l. tutor. §. i. ff. de pign. act. u
de cum no intest pignus confirma
ri s. ille qui vendidit rem scienti
obligat', unde sua int' est confirma
venditionem ut l. si quis alienam. ff. de
act. emp. oppo. q ab initio non
valuit ut l. q ab initio. i. de reg. iur.
glo. dat plures so. illa est vera q no
confirmat lapsu tpis solo, s. alia ca sup
veniente sic, et hanc so. tangit hic
glo. et dy. tenet eam i. C. no firmat
ex decreto in fi. iii. oppo. i. de cap
ti. l. nec nos. so. in glo. oppo. ff.
et aqui. l. si sine. so. istud contrariu est
valde difficile, et repio in glo. di. ff.
de soluti et ono mo i. l. si sine q no
confirmat' ipso iure, s. ope exceptionis sic,
alia so. ponit' i. l. re alienam. ff. de
pign. act. q aliud i libertatibus, quia
difficilius dant', et ita difficilius re
vocant', alia so. est = hec est vera q
libertatis data sine no confirmat' ex eo
superveniente ista manumittentis quia
sua no intest, cu ad aliquid no teneba'
et ista est vera. so. que est fundamentu
et pbat. ff. de ac. emp. l. si re aliena.
Sz oppo. et videt q i libertate ex
iure superveniente auctori confirmatur
libertas ut l. p. §. fi. i. de castren.
pecu. so. ibi superveniunt ius auctori
ex ca que retro trahit ad tpus facte

concessionis ¶ Contra de l. si alienam. C.
de li. ca. sed et ista est vera sed illa l. lo
quitur in casu contrario ad istum / quia hic in
casu in quo auctor meus succedit domino
ibi in casu in quo auctori dominus succedit ad
hoc quod inferius sit dictum in ¶ Contra dicitur
hic quod ex iure supervenienti auctori non
validatur venditio / contra de l. si actio
ff. de rei vin. et l. si actio ff. de excep.
rei ven. et tra. l. apud celsum § si aliena
ff. de doli exc. glo. dicit quod confirmatur
venditio / quia competit publiciana
et usucapio conditio / quia desinit res esse
viciosa / non quod statim sit dominus emptor
et vide istam glo. que incipit ut con
firmetur 2 c. et bene dicit quod indistinctis
l. est contra ¶ Sed contra id contra de l.
rem alienam ff. de pig. act. sed ibi con
firmatur quantum ad ius utile / quo ad pu
blicianam / vel melius aliud in pignore
inferius quod sicut nudo consensu constituitur
sine traditione / ita ex supervenienti causa
confirmatur quia consensu contrahitur ut l.
1. ff. de pig. act. sed dominium difficilius
constituitur quod traditionem requirit ut l. tra
ditionibus. C. de pac. et ista solutio in sili
tenetur ut l. si nox. ff. de nova. Sed contra
quia qui est dominus differt dominium / et non
dominus usucapiendi conditionem cum ista sit
paria ut l. clamantibus ff. de contrahen.
emp. sed illa causa que est habilis ad usuca
tionem dominium / si est dominus / est habilis adquisitione
dam usucapionis conditionem si non est dominus.
ut hic / sed non ita desinit unum differt
ut aliud / quod dominium quod est apud aucto
rem meum quod est unum ut l. si ut certo § si
duobus vehentibus ff. quando illud dominium
est illud quod ante differt quod fieri non pot
sine nova traditione / sed publicianam non
est sic quia volo uti domino illius mea a
uctoris / sed volo uti iure meo. sed publici
ana et usucapio que ex titulo et tradi
tione mea competit michi in meo / ut non ff. de
usuf. inf. ¶ Item plus infra quod est sub
tale 2 no ¶ Contra ff. de re. exc. l. illicite
sed ibi loquitur in iure excipiendi quod hic
sit sine aliqua infra confessione / hic in infra
agendi ¶ Ut igitur liqueat ista via di
cit supervenient auctori meo ius ex ca
que retro trahitur et ius meum confirmatur
ut l. 1. in fi. de castren. pecul. aut ex ca
que retro non trahitur 2 hic aut queris
an confirmetur quo ad exceptionem et con
firmatur ut l. illicite ff. de re. eorum
aut quo ad actionem / et tunc aut auctoris
mei nomine interat quia non erat obliga
tus / et non confirmatur ut l. si fi. no. ff. q.
et aqui. et l. 1. impu. ff. de pig. / aut eius
interat quod erat obligatus et hic aut
ius meum erat tale quod nudo consensu
contrahitur et confirmatur ut l. rem alienam ff. de
pig. act. aut requirebat traditionem et
hic aut queris an confirmetur ut supra
hic aut queris an confirmetur ut supra (?)
auctoris mei differat adhuc / et non confirmatur
aut queris an ex iure possim incipere
uti iure meo et possum ut hic et l. sicut
tacite cum filius ff. de rei ven. ¶ Ex hiis

dictorum / quod si aliquis vendidit rem
alienam et venditor succedit domino quod
statim differat utile dominium in emptorem ut
l. si. C. de sacro. sanc. ec. ¶ Sed pone
statutum est in civitate favore creditorum
quod debitor exhibitus vel condempnatus
pro debito nullam contractum possit facere donec
solvat / contingit quod talis debitor gerit
postea solvit an contractus confirmetur dico
quod sic sive sua intersit sive non / quia hic
non supervenit ius / et sic cessat predicta
distinctio / sed obstaculum removetur ut l.
pignori qui et aqui. et C. ne hi. vel
in rich. gen. l. 1. fuit C. de ca. stol l. 1.
¶ Venio ad tertiam particulam que dicitur de
infra 2o contra quod rei furtive venditio
facta inter scientes non valeat / sed ne
detali sic ut ff. tetigi sed dico verum est ide
quo ad usucapionem. sed in hoc est differentia quod si
venditio rei furtive fit inter scientes
et vendens succedat domino non confirmatur
venditio quod venditor in melius est ob
ligatus ementi ergo non confirmatur ut ff.
dixi contra ad usuc. idem infra est ut dixi
¶ Contra ff. c. l. iusto. § et si possessionis
sed illud est verum in vitio personali / ubi
vitium inherens sequitur in vitio reali
ubi non inhereret contingit ut l. ubi lex.
ff. e. ¶ Contra videtur ut cuiusque succedat
uxori / qui vendidit fundum dotalem
ipse met possit vendicare glo. hic dicit
quod non / et vide eam que incipit maxime
2 c. ¶ Sed contra istam glo. videtur l. 1.
§ et in l. C. de rei uxo. act. sed ista glo.
male dicit / illa bene / et hanc tenet
cy. vel aliter hic loquitur de fundo in re
respectu si vivunt ibi / sed prima plus
placet ¶ Contra quid ergo hic loquitur qui
vendens succedit domino quid si dominus suc
cessit venditori videtur quod non confirmetur
ut l. rem alienam in fi. ff. de pig. act.
pignori vel in l. cum anime C. de rei ven.
et l. venditum C. de re. ali. non ali.
et l. 1. ff. de exc. rei ven. et tra ¶ Sed
ut solet distinguere / qui auctori meo suc
cedit dominus an confirmetur ius meum quo
ad ius agendi / et non confirmatur ut l.
rem alienam ff. de pig. act. aut quantum
ad ius excipiendi / et hic aut dominus qui
succedit auctori meo tenetur de evictione
tamquam heres / aut non / et si tenetur et
tunc aut in solidum fecit et indistincte
in totum compellatur stare ut l. cum a me de
rei ven. C. et l. venditum C. de re. ali.
alie. non alie. et l. 1. impu. ff. de exc.
rei ven. et tra. sed si fecit in certum
exceptione repellit usque ad quantitatem
que sibi remansit ut l. si mulier ff. fi.
compensatione in glo. mag. C. de iure deli.
si vero de evictione non poterat conveniri
tunc actorem exceptione repellit quia
tenuis ex illa hereditate lucratus est /
et non plus ut l. si alieno C. de li. ca.
et l. filium ff. de li. ca. et l. si cum dotem
§ si apud ff. sol. ma. ista l. loquitur
in quibus succedit domino / sed quid si non

succedit dño / sed qui dño nec vir succedit
mulieri que non est dña sed quasi / quia hec pu
blicianam / videtur dm intelligo istam l. in
primo casu, quod vir successit mulieri sive
sit dña sive quasi / quia precipit mari
tus res desisit esse dotalis ut l. dotale. ff.
de fun. do. sed in casu quo res est furtiva
requiritur quod succedat dñs ut precipit
furtum aliter non tenetur in potestatem dni non pur
gatur ut l. sequitur § quamvis et § si la
beo. ff. e. ¶ Sed quero quid si aliquis
vendidit rem nomine tercij dni tamquam ne
gotiorum gestor, tunc dño successit ante quam
tamen dns heret, an ius emptoris confirmetur
Et si talis gestor promisit dnm rem rata
habituram, tunc succedendo ei ipse videtur rati
habere ut l. fi. in prin. de rem. ha. ubi dicitur
quod stipulatio de rato non potest committi / quia
ipse non possit ratum non habere / ista ratihabitio
retro trahitur ut l. fi. ad mac. in de solut
l. cum tu § et ut l. fi. et l. pl. § fi.
in de castren. pe. et l. peculium. ff. si cer.
pe. et quod no. in l. si rem alienam. ff. de ac.
emp. Si vero non tenebatur ex promissione
vel alio modo rem ratam habere / tunc non con
firmatur per ea que dicta sunt. ff. in solutione
quam de. l. si ab eo § pr. hic non potest dici quod
confirmetur quo ad publicianam et u
sucap. quidam quia ab initio talis emens
a negotiorum gestore fuerit ~~talis~~ male
fidei ut in § pro emp. l. fi. sed quo ad predicta
requiritur bona fides ab initio quo ad hoc si
ab initio vendens obligatur tunc ius hypo
thecarum auctoris sufficit / licet ab initio
emptor non fuerit bone fidei ut hac
l. ¶ Sed quid si dns succedit negotiorum
gestori dic ut dixi. ff. in q. illa qua
dns succedit venditori pro eadem ra
¶ Sed quid si aliquis vendidit pro cu
ratorio nomine dni, qui postea successit
dño, dic siquidem ab initio fuit verus
procurator cum sufficienti mandato ab ipso
initio valuit nec egeret confirmatione
alias siquidem procurator promittit de rato
pro dño idem quod dixi in gestore / si vero
de rato non promisit tunc in illis casibus in
quibus tenetur procurator de evictione depre
rem confirmari, alias secus per ea que
dicta sunt ubi dixi confirmari / siquidem
ex causa que retro trahitur confirmatur
quo ad perfectum dnm, alias quo ad
publicianam et usucap. conditionem
ut ex predictis patet. Bartholus.

Heres. ¶ Patrem / duo
bus modis legitur, primo qui
filius emit suo nomine ipse
cautio / expo. quia tunc probatio scientia non nocet
ut l. ij. § celsus. in ti. ij. sed hoc conve
nit patre mandante / secundum glo. vel
patre presente secundum Ja. de are. ¶ Expo.
quod supervenientis scientia non nocet ut l.
ij. § celsus. sed hec de ea que hic re
tractus ¶ Expo. de l. nunquam
ff. de re iu. et fac. ius. sed hoc imperator
et filius, alias in contrario … est

qui nomine patris emit / et tunc expo. et vo
quod scientia filij non nocet ut l. ij. § celsus
in ti. ij. propter timorem quidam reprobant hanc
lec. tamen dic quod procedit / quia presumit
dummodo de metu emendo scientia filij
inspicitur et dic ut distinguit in l. ma
cipij. ff. de edi. edic. Bartholus de sa.

Iusto errore / pro filio presu
tatum nobis non competit sed tantum
pro suo putativum. h. d. quod dic
ut dixi. ff. in l. ij. § si pater.
¶ Et si possessionibus / iste est bonus
§ salvus singularis / quantum ad bona
fidem in tam possessionibus inspiciamus
quo ad ipsam rem / et ea que procedit
postea ex ea. h. d. in vi. idem in …
c. l. si is § si quis bona. ff. e. glo.
solvit quod hic specialis et hec clara tex.
quod interruptio presumit non aufert effectum
precedentis, h. ut dixi in l. cum solus ff.
e. ¶ Sed oppo. nam bona fides vel
malam fidem habere, sed contra l. bone
fidei. ff. de acqui. re. do. sed non post
his non cadit in lapsis que facti sunt hic
vero dicit contrarium, sed debes inspicere
duos casus, quia quandoque quis possidens
capitur ab hostibus, et tunc interrumpit
bona fides eius, non tractatur
de fructu, sed hic fuit captivus non
possidens, sed servus qui possidebat
non bona fides remansit, et sic non
interrumpitur, non in ea non cadit fructus
quod plene dic ut. ff. e. l. si is qui pro …
tore. c. quod si servus in sua oppo.
¶ Filius / error in facto non im
pedit usucapionem / ita cum traditioni
sufficit error iustus h. d. ¶ Expo.
de l. si fur. § i. ff. e. sed hic erravit
in … ibi in … istam tamen …
iustam sed. ¶ Ultio non … habeat
ut dixi in l. celsus. ff. e.
¶ Non mutat / usucapio tamen
non perimit ius fructuarij vel cre
ditoris. h. d. ¶ Expo. c. si adver
sus l. i. sed ut glo. ibi in prescriptione
longi temporis ut in glo. et dic idem
ibi ¶ Expo. de l. ij. ff. de usufr. le.
sed ibi in casu hic in usufructu / et
questio vide quod no. in l. loci …
tamus ff. de usufr. ¶ Queritur utrum
ius usufr. possit prescribi / hic tex. videtur
dicere quod non / nisi tanto tempore cuius
memoria non existit secundum glo. hic
potius / in glo. videtur tex. in l. fi.
c. de pres. lon. temp. glo. solvit
ibi quod libertas usufructus prescribat ut
ibi, usufr. non ut hic et ex. ibi et
in l. corruptionem. c. de usufr. tamen
contrarium … pe. et nihil allat
dixi nobis in l. iij. § si ex quo
ff. de acqui. po. quod potest prescribi et

allat. l. si ego impu. ff. de publi. ubi
est tex. qua sedat publiciana. secundo usu
capitur ut l. eum qui impu. ff. de publi. &
si enim non posset prescribi non daretur publici
ana hoc patet ex tex. insti. de act. §
alie. non ob. l. pe. § quod viii est quod non usu
capitur. f. tenuis, sed longo tempore sit, sicut
res immobiles, nam usufructus ut immobilia
computantur ut no. C. de usufr. l. corrup
tionem. non obstat si dicatur quod usufructus habet
causam discontinuam, quod requirit factum
hominis ut l. forme. ff. de ser. ru. pre. et sic
videtur quod non possit prescribi ut l. servitutes
ff. de servitu. quia illa distinctio an habeat
causam continuam vel non, non habet locum in
servitutibus realibus que non debeant fundo
fundus non habet animum per quem retineatur
possessio, ideo non potest dici continuatam nisi
si usus sit continuus ut dicta. ff. de acq.
pos. l. r. impu. sed hic loquitur in iuribus
personalibus, cum quibus possessio retinetur animo
ut l. iii. § vide vi. de vi et vi. ar. et
sic continuatur et prescribitur, idem dico in
possessione iurisdictionis, que competit persone
ut in iure exigendi vectigal. quod talis
possessio retinetur animo, et dicitur habere causam
continuam. facit quod no. per Ino. extra de
presc. c. de quarta. Barthol. le. dom.

Eum qui. furor non extinguit
usucapionem ceptam h. d.

Bi[?] apud. quod actio precepti
tutis ex causa peculiari cuius prescribitur
servis si ex causa domini, sed tunc pater de
functo filius per se ipso prescribet h. d.

Certe non utrum puterim inchoetur
usucapio servi vitiatur ut servi fictionis
due sunt opi. in glo. tene prima quod per
fecte dicta. ff. ... l. si is qui pro emptore
... quod si servus in iii. op. dic ut ibi.

Prescriptio. oppo. de l. si quis
quaque. i. de diuer. et temp.
pres. so. quod ibi erat in possessione
prescribendi, hic non, hat so. dat pe. et ca
sequitur d. Fay. **Certe** hinc molen
dinum in isto flumine habundantia aquarum
in totum destruxit molendinum, non re
fecit, alius venit ut supra vel infra
et vult facere molendinum tali modo quod
meo noceret, si vellem reedificare
an possim prohibere. ista q. fuit in mar
chia, advocati dicebant aut stetit
per x. annos, et non potest prohibere quod per
dit ius ducendi aquam, aut non stetit
per x. annos, et tunc potest prohibere ut
l. sicut. C. de ser. et aqua. sed principal
intelligunt de ista q. quod prescriptio longi
temporis quo adversus flumen quod est cursus de
iure gentium non procedit ut hic et istam q.
posui in tractatu l. quominus. ff. de flum.
et considerari causa, quod verum est aquam
duci fieri per tales locum ducte et tamen
impedire vicinum meum ducere aquam
proximus potest compellere duobus modis

nota materiam de molendinis

ex concessione principis. ut senatus ut
populi ut l. sin. aut precario. § si. ff. de aqua
plu. ar. quibus modis habeat competere in meo
ut l. sane si maris q. de i. rer. quod in isto fa
teor quod non utendo spatio longi temporis
caderet ab illa concessione ut l. i. C. de
nund. sed quo competit ex iure quod deinde re
cum competit, et ista facultas nullo modo
prescribitur ut hic et l. viam p. de vi. pub.
ad ser. per tales locum duce si duas per fidu
tum aquam, et tunc non utendo constituto
tempore servitutis perdo ut l. sicut. C. de
ser. et aqua. et ibi perdor, est quod dari
ius impediendi vicinum ut nolo quod vici
nus meus competit, quod noceret, et tunc
sumus in casu iure l. et ad perdendum ius o
ccupationis de iure gentium requiro tamen
verum est quod in talibus requiritur prima, quia
difficilis sit eorum prescriptio de finio esse
dicens ut l. ii. et l. nihil impu. ff. de acqu.
re. do. aliud est in rebus in civitat. ut l.
iure. §. cum in suo edificium, et est dum
tamen, an quibus perdat, et tene duo, quod in
currant. §. quod vacitat in presentis statuto, et
quod delinquat, et tunc desinit et dubitat
hic, ubi quod ita procedit et desino possidere
per annum, et ideo si aqua reassumpsit cursum
suum et ego per annum tacui, alius habere
potest comparare hoc et dico clarius in
dicta l. quominus Barthol. le. dom.

Post mortem. oppone quod statim
a die cepte possessionis ut l. pl. i. de ea
pro. d. ubi in peculiaribus, hic in dubio
et quod hic tex. dicit peculiaris nomine intelli
ge quod de novo ipse sibi colebat consti
tuere. sed secundum glo. quod placet multum. Bar.

Pro soluto rubrica.

pro soluto rubrica.

Pro soluto. vide per te.

Si emptionem. at si emptorum
non requiritur dicere
quia glo. ponit, dicit
plenius ut C. de acq. pos. l. i.

Si existimans. dic ut glo.
et dic ut per te in l. celsus, sed
non bone fidei possessor dicitur
qui credit dominum esse tradentem alias dicatur
C. de ser. et l. apud, sed idem tenuit Bar.

Siquidem. oppo. ff. h. ii. l. e.
sequitur glo. re. so. dic per te in tibi.

Pro emptore rubrica.

pro emptore rubrica.

Possessor qui licet. oppo. eius per tali
factionis dominus licet
apud aliquem non sit
fieret dominium sed tamen
causat usucapiendi
conditionem ut l. clausula
ff. de contrahenda empt.

l. si profundo. C. de bisari. sed hic dicit g
vii q usucap. p emptore. glo. so. q hic
no fuit datum extra bisaciatis. sed plit
extimacione. io. dicit contrarium q ca. pro
q diminuitur extra bisacionis oppont
usucapiendi condico ut no. C. e. l. plt.
sed ista glo. est vior. et sic tenet contra
omnes doc. aliud si extra bisacionis det
ut dicit l. si pfundo. sed quale ergo vero
tum vt. sit bisacio ul extimacio litis
po glo. est in l. omnis .vi. C. de rei vend.
omnibus plt. dicitur hic esset hic ut putat
p etw exactionem sine ut pato fundum debi
bi extesto. et hic qualitatis que dat e ma
is litis extimacio quam bisacio. et hic pro
retenta ly loco titulis p emptorem ut
hic. etiam si instituo dicit extra bisacio
nis. quia bisacio est nomen generale
ad omnes quesciones p quia ubi te discedit
ut dicta l. omnis rei. et io dicit generibus
i novatibus ut no. C. de bisac. l. sine capt.
acta. si enim esset speciale nomen hic esset
generibus novatis. ut no. C. de re. p mu. fi
liam. si vero esset res dubia. hic ponit
a que dat videt dari extra bisacionis
et pro re retenta no competeret titulis
ut dicta l. si pfundo. fateor tamen i hoc
tum q si ille qui accepit pecuniam di
ceret. concedo tibi oem ius q m competit
in tali re. de qua lis erat q hic tunc
titulum p emptore cum ptali re retenta
sicut qui ergo emo qd quid mis habes
ut dicitur. p. e. l. emptor. sed sine dicat
concedo. sed fundo ul quicquid omne ius
2o. hic sanius esse ut dicit l. si pfundo
Cepp. et forma arg.) admissione
aut ipse qui solvit litis extimaciones po
ssidebat. et mam ultimam debuit
aufferri ut l. qui restituere. C. de rei
ven. aut no possidebat. et hic solvendo
litis extimaciones no dicitur emisse ut l. eo
rei. et l. si reus. et l. qui petit. C. de rei
ven. et glo. dicit q possidebat. sed contra
voluit ita bis fieri l. qui restituere ul ali
dicit glo. q no possidebat. q culpa
desijt possidere. no dolo. et sic possessio
pot adiungi. sed illud no pot prodesse
quo ad usucapionem nisi pona bonis pos
sessionem adiunxisse ab eo qui possidebat
quia usucapio no procedit sine possessione
ut l. sine possessione. C. h. ij. Iste est
examinandum an qui culpa desijt po
ssidere pot adiungere a possessore. et glo.
hic simpliciter dicit q sic. dy. hic dicit
pot adiungere possessione sua et sic requi
sita additio. hic glo. i. l. si culpa dicit
q cessione no facta. dy. i. e. possessore
ex. de re. in ff. h. vi. i vij. q. q sine ce
ssione. hoc etiam si dolo desijt possidere
ul culpa. sed ipse dicit contra l. is qui dolo.
C. de rei ven. qui dicit q dolo. ideo
q dicit q qui culpa desijt possidere
no dicit vim simpliciter. sed est vim qui est
quentus rei ven. sed qui agit psonali
actione et dat litis extimacio. no hic solvens

utiles i rem. q no prium rem solvit. sed p
cum culpa ut qui res est commodata ul
deposita et hoc voluit videre glo. i. l. si
filio. al. si filio. C. de condi. sine ca.
et illud dicebat dns Ja. me audiente
q ibi voluit dicere licet no exprimat in
illum glo. unde i hoc passu qui quis
solvit litis extimacionem. hic aut de
sijt dolo possidere. et sine dubio no ha
t actio sine cessione ut l. is qui dolo
C. de rei ven. aut culpa desijt possidere
et hic aut convenit rei ven. et habet actionem
sine cessione ut l. si culpa de rei ven.
aut psonali actione. et hic secus. q non
habet actionem utilem ut l. si filio. C. de condi.
sine ca. et multa essent tangenda in
hoc passu qui solvit litis extimacionem. tamen
vim alia tanguntur i dicta l. litis Bar.

Pro emptore. In emptore
requiritur bona fides duobus
temporibus. io initialis error emptoris
usucapiendi no prestat h. d. Cerimit
glo. que est io q in emptore et vendi
tore requiritur bona fides in utroque tempore
prima est racio quia no valet emptio
rei aliene ut no. C. h. ij. l. sibi qui q.
h. sed illud est falsum ut ibi dixi. alij ut
Ja. de are. dicunt q inceterit tempore tra
dicionis nascat titulus. s. p soluto. sed
vendicio debuit habere effectum ante
q no pt. q no solum p soluto. sed etiam
ex titulo putativo prescribit ut dixi. C.
h. ij. l. celsus. alij dicunt q hoc est propter
frequentiam generum emptoris et ven
dicionis. sed ista no videtur pocius sunt
i genu qua p. quia actus i frequentes
tollerat error ut l. iusto. in pri. C. h.
ij. so. facilius tollerat error ne quid
perdat. no ut usucapiat et locupla
tet cum aliena iactura. alia io est di
cit glo. que ponit i l. celsus. C. h. ij.
sed illa l. celsus nichil dicit de hoc. sed
facit ad dam. Iste hic accipio emptorem
stricte. secus in dacione i solutum que
similis est emptori ut litis extimacio ar.
C. h. i. l. j. et l. iij. et l. litis i. e.

Bepublica. querit glo. an procedit
ista partificacio usucapio ge. possidero
dicit no. quia usucapio nunquam procedit sine
possessione ut l. captivum et l. rerum mi
tura. ff. labeo. C. h. ij. Bartholus.

Si sub conditione. Istec subtil
ce pendente condicione emptoris non
procedit usucapio. etiam si extitisse p
tet. secus si extitit. licet extitisse ig
noret. h. d. primo ponit unum dictum
2o removet duo dubia. circa illud est
no determinatio sed dubium removet i du
bium et etiam verum esse determinat. sed a
ibi ide est. tamen ibi est hic. oppo. i. p
dote. l. i. ubi pendente condicione quis
usucapit titulo pro suo. so. tunc in ore
ipsius contrarium sunt due glo. quere

sup eodem vbo / et vna dicit quod vsu
capio pro suo / alia dicit contra et vide istas
glo. sed prima glo. est vera / quia sequitur
dicit et dat intellectum in l. ii. C. pro dote / quod non
differt dominium nisi in condicionibus cum e-
tiam si voluit in testamento differrent
l. sub condicione ff. de solut. dicta in pro
dote l. i. ¶ Veniens ad fin(em) passim / di-
citur hoc idem si putat conditionem extitis-
se quod pro e. l. quod vulgo. sed ibi inveniunt
iustus error et iustissima hic non est
licet iustissima causa credendi / alias se-
cus. ¶ Ite dicitur hic quod qui ignorat
conditionem extitisse vsucapit / et sic inspi-
citur veritas / et non opinio / sed contra ff. e.
vide. est tamen solutio. quidam dicunt hic
per illud corrigi / alii quod non corrigitur
et ista est vera quia tenet glo. in hoc
ff. ¶ Oppo. quod inspiciatur opinio et
veritas ut l. multum. C. de condi. et de-
et dolo in l. i. in prin. sed in his que ex
solo animo non dependent inspicitur
opinio potius quam veritas / ut in aditione
hereditatis testamenti et similibus / ita no. C.
de acqui. here. l. heres institutus / et in
aliis inspicitur potius veritas ut hic
nam prescriptio non procedit solo animo / immo ex
possessione et titulo / et quandoque sine animo
ut in rebus peculiaribus ¶ Oppo. C. h. ti.
l. si fun. §. i. sed ibi errant in iure
hic in facto sed glo. distinguit hic / quia
quibus putat se non vsucapere / aut per erro-
rem iuris et vsucapio non procedit ut l. si
fun. §. i. aut per errorem facti / et tunc
aut ignorat se possidere / et detinere
et titulum habere / licet in veritate habeat / et
non procedit prescriptio ut C. h. t. l. ii. et ff.
de acqui. pos. l. i. aut scit se detinere
ignorat tamen se possidere et prescribere
et tunc aut non credit se prescribere sibi sed
alteri / et non procedit prescriptio / aut scit se
prescribere alteri / sibi ignorat / et procedit pre-
scriptio ut C. h. ii. l. iusto. §. similiter et
ibi no. in ultima glo. sed aut scit se pos-
sidere eo nomine / ignorat tamen se titulum
habere / et procedit prescriptio ut hic ¶ Oppo.
quod hoc tamen non prescribat / quia non est bone
fidei quia cogitatione domini non possidet
ut l. apud antiquos. C. de furt. / solutio.
puto quod in ista vsucapionibus licet quis
non putet se dominum / tamen est benefi-
dei si credidit dominum esse tradentem
ut no. dicit tex. C. e. l. in prin. et C. h. t.
l. ii. ibi sufficit enim etc. ¶ Veniens ad finem
vide ibi est tamen non nulla etc. et oppo.
hic dicitur quod ille qui accepit rem ab ep-
(?) quem putat verum dominum / est dubium etc. sed contra
est l. qui. C. de condi. fur. et l. falsus
in prin. ff. de furt. glo. solvit per elegantia(m)
verba / et dicit quod quandoque accepit indebitum
sciens / et tunc non habet prescriptionem veritatem
quandoque errat / et hic prescribit veritate et vide
glo. que incipit emptor / et non habet

etc. sed ista glo. non est necessaria pro ut dixi
tibi in l. furtis. ff. de furt. et l. qui / dicit
glo. quod illa l. loquitur qui error valebat
in persona eo non transit dominium et sic errat
in substantia persone / hic non ¶ Secundo primi
responsum dicit / sub condicione etc. quero
quid si deficiat condicio / an contingat
tamen prescriptionibus et vsucapionibus et
glo. dicit quod sic / et allegat l. pomp. ff.
si is qui. C. de acqui. poss. quero
dicitur hic quod captivus etc. sed in quo est
captivus dic ut glo. ubi dicit captivus in
apte ¶ Genero heres rem venditam
defuncto accipit tamquam non venditam
etc. sed secundum glo. non solvitur in tex. et glo.
tenet quod non vsucapit secundum una alia opinio
est in glo. quod vsucapiat / et ista est ve-
ra. ut inspiciatur veritas potius quam
opinio. et sic contingit precedentibus
sic. C. h. ii. l. iusto. §. filius / quia tangit
la. de are. et glo. C. h. ii. l. nunquam
§. fi. C. h. ii. aut est tradita hereditas ex
causa et ideo ut hic aut non fuit tradita
hereditas nec defuncto / sed heres repperit
eam in hereditate et idem si iuste putet
sibi traditam ut l. iusto. §. filius C. h.
ii. ¶ Ex his concluditur quod sufficit
si apparet te iure habuisse et possedisse
licet non appareat iure sumpsisse de titulo
in initio possessionis quod est no. Bartho.

¶ **Si in diem.** / ex venditione pura
resolvenda sub condicione / interim pre-
dit prescriptio titulo pro emptore h. d. cum
duobus §§. sequentibus ¶ Oppo. quod dic-
to. si facit condicionem. sed ut in glo.
¶ Oppo. de l. si legatum pure ff. de iu.
sed illa loquitur in ultimis voluntatibus
hic in contractibus ut no. C. de ii. dic.
adiec. l. ii. iuncta glo. Bartholus.

¶ **Cum Stichum** / Oppo. pro e. l.
quod vulgo. sed ut glo. Oppo. de pri.
§. ad se. ubi glo. dat plures solutiones
illud quod non est emptum nec ex re em-
pta rei empte accedit / quod est alter
separatim non potest prescribi titulo pro empto-
re ut in prin. §. / secus si aliquod pre-
dictorum interveniunt ut in sequentibus
ver. nam in vers. sed si fundus / rei empte acce-
dit / nam videtur talis venditus qualis
fuit designatus et traditus / cum
talis venditor fines demonstrare
teneatur ut l. tamen. C. de act. emp.
et quandoque adiacet fundo vendito fundi
appellatione continetur ut l. si certo
in prin. C. de l. i. et l. quod in rem ff. pluris
et tu. sum la. de ar. ¶ Oppo. de eo qui
emit Pamphilum et de eo qui emit ancil-
lam. sed ut glo. cum quod dicit ut dicam
l. pro suo l. ii. ¶ Oppo. p. e. l. emptor fundi
sed ut glo. ¶ Opp. C. fini. reg. l. fi.
sed act. finium regundorum personalis
non prescribitur nisi spatio xxx annorum.

i rei ven. secus Bartholus le. doc.
Eius bona / mala fides auctoris
nocet emptori vniuersitatis seu dominio bo
norum h. d. ¶ Oppo. C. li. vij. l. cum a te. so. di
in emptore rei particularis / hic in empto
re vniuersitatis ut dominorum bonorum in qua principio
est idem quod in hered. hoc sentit hic glo.
ius. facit C. de peti. here. l. necessitatem
ss. sequens ¶ Oppo. quod isti res vsuca
piant tamen accedentes rei vendite
ut C. pro em. quidam dicunt immo non ac
cedunt / dic hoc quod non accedit contempt
presumptam malam fidem emptoris / ut possit
dici accedere quia subsequente nomine con
tinetur ut C. p'ximo ss. dici ¶ Oppo.
i. e. l. quod vulgo so. hic non fuit in sibi
error ¶ Oppo. C. de peti. here. l. et si non
sit so. ibi in petitione hereditatis qua
venit non hereditaria / hic in vsucapione
in qua requiritur bona fides et titulus
que hic cessant ¶ Quid an iste res
vsucapiant per se / quidam quod sic quia
filium per ea que no. i. l. celsus C. de vsuca.
et per presumptam malam fidem ut C. dixi.
Tutor / emptore facta solempniter
per tutorem a pupillo differtur dominium
dominium / si est dubius / ad vsucapiendi
conditio hoc dicit ¶ Oppo. quod tutore
stantem sit dubius effectus / eo quod solemp
niter emunt ut. l. i. C. de re. com
so. hic pupillus non erat dubius /
¶ Oppo. res pupilli vsucapi non pot
ut. l. bone fidei. C. de acquirenda re. do.
so. hic non erant pupilli persone dicat
i. e. l. ss. si a pupillo ¶ Oppo. quod tu
tor non pot emere se auctorem ut.
l. i. C. de auc. tu. so. hic emunt aucto
ritate / ad non prestiterit ut in glo.
Precium / preciis emeris
a coemptore prestabit h. d. Bar.
Si fundus / in rebus pecuniarubus
statim fuit vsucapiendi dominium / secunda
statim fuit vsucapiendi dominium / secunda
dum / et illa secunda vsucapitur que fuerint
in initio possessionis non que postea
supervenit h. d. vsque ad. ss. si a pu
pillo. de quo dicit ut C. li. i. l. si hered.
ss. i. et de edil. edict. l. ut mancipi
Si a pupillo / difficilis est error
vsucapiendi prestat cum vsucapiendi
in re per emptore / secus si sit error
in iure ut error iuris h. d. ¶ Oppo.
de l. bone fidei. C. de acquirenda re. do.
glo. hic ponit duas so. prima quod res
non erant pupilli / secunda alteratus / ut hic
in re mobili / ibi in re in mobili / tene
ergo mentem istam glo. quod res pupilli
mobilis pot vsucapi et sic tamen C. e.
l. ss. tutor / idem videtur tenere in l. bo
ne fidei. C. de acquirenda re. do. et in e. l.

qui fundum. ss. si tutor. sed si hoc est
verum idem esset in rebus adulti que non
sunt alienari. C. de re. eorum / ergo nec
vsucapiuntur ut. l. ubi lex. C. de vsucap.
ergo illa l. bone fidei nullius est valoris
que nobis aliquid speciale / indicat
in pupillo / et ideo dicamus dico quod l. bo
ne fidei loquitur in re mobili, et quod sic
debeat intelligi non glo. clarius
et aprius in l. ij. C. de in. tu. et sic
illa l. importat aliquid quod tam ista
tamen poterant res mobiles sine de
creto alienari / sed in pupillo non pot
vsucapi in adulto sic / qualiter vnde
unus ad hanc l. dic quod vendidit re
alienam non suam qua sive est mo
bilis sive inmobilis res pupilli non
pot alienari ¶ Sed hic instatur
quia eadem ratione non valet venditio
rei adulti sicut pupilli ut. l. i. et per
totum ti. de re. eorum. so. debet intelligi
hic quod erant res alterius inmobilis
et non pot vsucapi / si erant adulti.
aliter. ss. non pot procedere ¶ Oppo. de
l. lex que tutores. C. de admi. tu.
so. ista l. potest intelligi tamen ista
prima procedit in omni re mobili / sed tamen
una C. oportet quod intelligatur in re
mobili que fruendo fruitur non pot
ut l. lex que tutores ¶ Oppo. ex
glo. quod iste pupillus non posside
bat et possessionem non potuit transfer
re ut. l. traditio. C. de acquirenda re. do.
aut possidebat et tunc possessionem
non potuit transferre ut glo. huius
contra tamen glo. dicit / fateor quod
hic non possidebat pupillus / sed emp
tor et sic pupillus possessionem
non transtulit / sed tamen pupillus dedit
ut. l. non solum. ss. i. C. de vsufructu ut dic
quod tradidit eam tutore / sed ista contra
dominum accedit / ut dic quod hoc verum quod
possessionem rei mobilis perdit et trans
fert pupillus quia fructibus ad
mittitur ut. l. re que nobis. C. de
acquirenda poss. ¶ Quid hoc ergo colli
gere ex isto. ss. difficili intelligo
istam materiam hoc modo / quod quibus est
a pupillo / aut sciebat eum esse pupillum
et tunc aut emunt non sollempniter
et non acquirunt dominium nec vsuca.
conditionem ut hoc. ss. sed vtilis / aut
emunt solempniter cum decreto / et tunc
si pupillus est dubius transfert dominium
si non est dubius transfert vsuca. con
ditionem ut C. e. l. ss. tutor et C. de
re. eorum prestatum si vero putant
ipsum esse adultum et tunc aut emunt
tamen ipsius pupilli et non perdit
vsucapi. ut. l. bone fidei. C. de acq.

re. ds. et. l. iii. C. de dut. bi. si in rebus e
rat mobilibus sive immobilibus/ aut res e
rat aliena/ et tunc aut res erat mobil
et perdit usucap. ut hic in prin. quod tol
ligo si erat talis que furando furari
non pot/ et sic demum non requirit aliud
q. p. dicitur in re mobili ut. l. lex q tuto
res. C. de adim. tu/ aut erat immobil
et tunc non perdit usucap. quia sciuit
aut scire debuit cum adultus talem rem
vendere non posse ut ar. huius. ff. so. ma
et. l. ubi lex cum glo. ff. de usucap. Oppo.
ff. e. l. ii. § l. hic fuit error inscitiamque
quia apparebat adultus maior/ sed
quibus debuit hoc probare. Ro. studui ass
tum eius qui dicit sic sciendi dissent
non. insti. de actio. ff. alie p glo. in pad
istam ptem aliquid probatur aquo aliq
contrarium psumat ut quia biber. q non
sunt sare ut non. ff. e. l. ff. biber/ vel
quaerta pso ut. l. certum. ff. vnde cog
na. sed si victum vel domesticus aut. ff. e.
de prob. cum. vel probabit q erat talis
statute q quilibet discretus homo ex
aspectu credidisset cum pupillum ut. l. min
nor. xxv. annis ex aspu. ff. de mino.
quo probato apparebit q non fuit insci
tiam error et ideo dicta in fine so. l. iur.
ff. ubi om que hic dicunt ptinet dicta
p. l. ii. C. de cur. fur. Bartholus.

Si eadem rem bona fides ante
tempus non pdest singulari successori ipsi
statum vel aliene/ secus in successore
universali. h. d. ar. ff. se. ‖ p. lit. cont.

Si rem alienam ‖ non interrupit
usucapionem
et ex duabus causis se non compatien
tibus res non pot possideri. h. d. Op
po. de l. more. C. de rei ven. so. quedam
est prescriptio mere favorabilis ut usuca
pio tempus/ et tunc non interrupit litis
cont. nisi in effectu ut hic et. l. post ac
ceptum. ff. de rei ven. quedam est prescriptio
mere odiosa/ et tunc interrupit per solam
citationem ut. l. cum notissimi in prin. quedam
est prescriptio mixta ut. x. vel. xx. an. et tunc
interrupit lit. cont. ut. l. more. C. de
rei ven. Secundo dicas de prescriptionibus que
inducunt ex statutis ut puta qui non pe
tierit debitum p. x. an. cadat a iure suo
Ro. ista prescriptio oritur mera negligentia non
petentis sine possessione vel titulo pre
scribentis et non per solam citationem interru
pitur. Sed hoc videtur contra. l. i. et ii. C.
quando li. prin. da. so. ubi in actionibus pretoriis
et penalibus que sunt annales
non requirit lit. cont. vel qui ideo si esset
prescriptio annalis indicta contestatio quod non
convenit dicendum ideo non pdictum/ est quia
in prescriptione mere odiosa cum ex ex so
la negligentia non petentis/ non cum mittit
executionem cessat negligentia et sic inter
rupitur prescriptio/ alia que est favore non
possidentis/ non interrupit contestatio litis q. p.

hoc non tollit titulus et possio pscribent
ex quo cum favor/ sed expectat in mixta in
illa prescriptione que est mixta aliquid inme
dia via. sunt lit. cont. interrupat/ idem
in ea que sunt non anualis/ ut ex pretoria
et annalis/ et sic sunt de monte sa drare.
et Ja. bu. in. l. sicut. C. de presc. xxx. an.
et. l. fi. ff. de eo p quod fur. erit/ q aut
prescriptiones quedam sunt favorabiles
quedam odiose/ quedam mixte/ probat
C. de edit. divi. adri. tol. l. fi. insti. et
p dy. in. c. possessor. de reg. iur. li. vi.
Oppo. q pluribus causis possum possidere
ut. l. iii. ff. ~~explibus~~ ex pluribus. ff. de
acquir. poss. glo. dicit fateor/ sed de
sunt usucapere et dic q aut sunt me
contrarientes et se compatientes ad invicem
aut non si se compatiuntur/ tunc ex pluribus
causis pot possideri/ alias secus ut dicta
ff. ex pluribus et. l. sequens aut et glo.
in. ff. qui admin. nam/ sed hec cum expra
dubium est cum illa expressa non est dubium/ se
non compatitur/ sicut enim quis non pot e
mere rem suam/ sic non pot q suum
est possidere titulo pemptore ab alio.

Litis estimatio se opponitur
rivat quid in quo est similis dicat
glo. sicut pompeum quibus ossi
ctum dubium si res tradit vel tu se fortum pu
blicana et usucapiendi condicio sua sol
vendo lit. estimationem ut in glo. ex inter
ligere/ si actor sit solvendo possideret ut
not. ff. de rei ven. l. huius rei/ sine autem in
volat/ tunc quia reus est in dolo fallendo
actorem posset actor cum cognovit
rem vendicare si esset paratus restituere
estimationem ut. l. si qui in fi. p. de furt./ sed
ut reus non possidebat/ tunc in dubio vi
detur concedi licentia ut re adipiscatur
quocumque possessione ut non. ff. de rei ven.
l. hoc si res quia adepta habet domini vel
publicianam ut dictum est pdicta vero
nisi initum possessionis rei esset in dolo
quia surripuit/ tunc non videtur concordi
tua adipiscendi nisi expresse esset dictum
et ideo in adeo proveniunt dubium possi vendi
care ut dicta. l. si qui in fi. p. de furt/ p
dicta vero si est lit. estimatio/ secus
si esset transactio ut. ff. e. l. i. dicit. Sed q
ro an ille qui recepit litis estimationem
teneatur de evictione glo. hic q sic quod in
tenetur p. qui exem. in pos. ea. l. fi. dy. in. c.
p possessor in fa. q tenet indistincte
q de evictione teneatur/ quia similis ep
tum ut. l. si pprer. res. ff. re. amo. et
ibi dubium Ja. bu. dicit/ q hic licet equi
petur venditioni sed in. l. huius rei equi
paratur transactioni/ quia non venit emendo
ut. l. si pro fundo. C. de transac. et ideo dicat
ipse/ tamen ille qui solvit lit. estimationem
possidebat actore sciente et videtur
vendidisse/ quia sua sponte dimittit
rem ut. l. si pprer. res et quod. ff. dicit/ aut

possidet actore ignorante, hic non tenetur de evictione quia ... ut dicta l. hec si res, nisi reus sint convenitur ab actore ut l. si donante C. de donat. ... vi. et ... ibi ... dicentes licet non penitus sit ... ut l. si culpa de ... vend. sed predicta non placent quia in dicta l. hec si res ponitur ... et large ut dixi C. e. l. i. et ibi nota, que si tenet de evictione, ergo non tenetur si possessor agerent et vinceret ut l. contra ff. i. C. de evict. Sed ergo video quod ille qui recipit litis extimationem non teneatur cedere actionem solventi, et sic potest petere ipsam rem ... dicimus supra liberam ut dicam i. de rei vendi. l. in deposito, ergo patet quod de evictione non tenetur simpliciter, evictione sit dico, aut res erat dubia utrum ad actorem pertinet, sed non recipit litis extimationem ut cedat si quid ... competeret in re ut dixi C. e. l. i. hic de evictione non tenetur quia venditio sit facta non tenet ut l. quod si in venditione C. de her. vend. si vero certum erat rem ad actorem pertinere, vel quia indicatum vel quia reus non poterat quoniam dominium referre, quia res erat ei deposita vel commodata, tunc fiat emptionem ut hic et l. si ut certo ff. ... C. quis ... similibus et tunc in eis ... in quibus ... solventi ... cessione quibus dixi C. e. l. i. ... in quibus tenetur cedere actiones quibus dicam i. l. in deposito i. de rei vindi. in illis tenetur de evictione ab ... per ... predictam. ¶ Certe quod autem tenetur de evictione ... glo. hic quod non ... possessione in ... distinguit aut possessor sint ... ab actore, aut non ut l. si donatae de donat. ... vi. et ... tamen dicit quod tenetur ... in illis ... in quibus de evictione tenetur absolutus ut C. de evict. l. si quis ... emptori ... de iudic. l. in bone fidei ... in dicta l. in deposito. ¶ Ultimo in glo. ... de l. ... ff. de fin. ... ibi ... penam hic litis extimationem.

Emptor fundi. ... l. hec ... casus ... glo. et hec ... summario. ¶ ... in glo. ... solvit. de l. si ita sit ... C. de ... sed hic non potest apparere quod sit ... dicat ... hic requirit bona fides que ... facta ... ab ... fundo ibi bona fides non requiritur, sed pone venditor sciens vendidit ignoranti, et dicit vendo quicquid iuris habeo an procedat usucapio videtur quod non per l. ... C. de acqui. pos. sed venditio tunc procedit per l. quod si ... de her. vend. ... est l. quod si in venditione, alii dicunt quod procedit usucapio per l. qui ... ff. ... fuit, quia ibi erat ... quod erat alienum, hic vero nichil, et ... facit ad l. ... non est bona, quia est

contra illum ... sed ... videtur dicendum quod si venditio sint facta hoc modo vendo quicquid iuris habeo, sic trado quicquid iuris habeo, et tunc non potest sic possideri, non ... non procedit ut l. ... C. de acqui. pos. sed si vendo quicquid iuris habeo in fundo, et trado fundum totum, et tunc procedit usucapio, quia ... totum ... C. e. l. ii. ff. ... si fundum et mala fides ... non nocet ut ... e. l. qui fundum ... ff. pro ... sciens

Si rem, furtivam factam ... in ... usucapiebatur ... non facit h. d. quod plene dicit ut l. sequenti ff. si ... C. ... Bartholus legum doctor.

Qui cum pro herede. ... ab alio ... possidet incipit possidere ex nova causa et desistit ex antiqua h. d. ... quod ille ... non ... dicit ut dixi C. de acqui. poss. l. ... et qui hic sequitur ... pro ... ¶ Ad usucapionem ...

Qui fundum. et ... h. d. ... dixi in ff. ... Bar.

¶ **Si fundum.** ... fundo nova emptione, nova prescriptione ... est h. d. ¶ ... C. e. l. ii. ff. ... si fund. ... ibi fuit ... acquisitio hic plures. ¶ ... quod ... fundi ... fundo videtur quod non possit possideri nec usucapi sicut ... in ... edibus ut l. cum ... et l. ... C. ... ff. ... hic ... est in ... mobile et cessat illud in ... quod ... in l. cum ... ff. de ... ¶ ... facta ei.

¶ **Servus meus,** qui scit vel scire debet ad se non pertinere, usucapionem non ... nisi ... restituens ... tunc enim donare videtur h. d. ¶ Circa prima ... quod ... ad se non pertinere, dicit glo. quod sint manumissus in ultima voluntate vel inter vivos et ... potest dicere se oblitum, ... dicit glo. ... que non debere ... oblivionem quod scit, et sic oblivio ... est iusta cum ignorantie, quod videtur ... longi temporis sit ... ut l. ... ff. fundi C. ... et l. ... qui ... C. ... et quod non ... in c. ... ex ... dicit quod licet longi temporis sit cum oblivionibus non tamen est iusta ... cum sibi qui non ... excusant ... de ... si ... ut hic ¶ Circa ... quod ... teneat dico quod sit ut in glo. ¶ ... in ... sit ... et dicit ut in glo. ¶ ... quod si non ... dit ... dicit ut in glo. ¶ Ultimo hic ... expressis quod qui solvit ...

mandatum est revocatum sciente/ vi-
deamus/ ide de condi. inde. l. si non
sorte. §. si filius. et no. C. de cond.
ob causam. l. si procur. fl./ contrarium no. p. de
solut. l. si dispensatore dicit ut ibi.

Et tutor/ furtum tutor facturum
i usucapibilem nec sufficit rem tutor
pupillarem vendi. h. d. ¶ Oppo. furtum domi-
no facit rem i usucapibilem ut C. e. l.
si rem/ sed tutor hoc loco domini. so. ut ff.
in textu ¶ Oppo. hic requirit ut vendat
ineptitatem pupilli/ contra/ immo sufficit
vendi ineptitatem tutoris ut C. ti. p. l.
sequitur. §. pupilli/ so. illud verum alio
subtrahente quia ipso tutore/ qui bene
omni ad hanc rem non videtur esse tutor
et idem dico i prelato illicite alienante
quibus ad illam rem non videtur esse prela-
tus/ et videtur contra vicarie et ideo tutor
suo tempore non incipit currere prescriptio
sed tempore successoris quod est no. ita tenet ber.
ex. de prescrip. c. ij. || eo tempore quo possessio.

Cum bona fide/ recipiat quis
dicitur esse bone fidei/ al. no. procedit bo-
no fidei prescriptio sine recipiet ex iudi-
cio sive per actionem personalem/ sive per
interdictum. h. d. ¶ Ex hoc fine quod
qui res restituit auctoritate iudicis
requiritur bona fides ¶ Contra. C. de
noxa. l. et generaliter. so. ut dici. C. de
acquir. poss. l. pompo. §. si ius sit et de
damno infec. l. si finita. §. si de vectigalibus
¶ Oppo. quod immo etiam restituenti
datur accessio/ ut dicto. §. si ius-
sit/ glo. fatetur si esset bone fidei/ sed
forte no sufficeret/ quia restituens non
fuit bone fidei et sic tunc eius possessio
sit viciosa non debet dari accessio ut dicto. §.
si ius sit ¶ Quero quid si deiectus recu-
perauit possessionem i redeuntem/ dicit ut l. recu-
perationem. p. de vi et vi ar. ¶ Vero vel
hoc quod no usucap. computat i interesse
glo. quod no/ quoniam no p. de vi. et vi ar. l.
i. §. qui vi deiectus/ dy. dicit contrarium
dicens tempus restabat/ et sic loquitur illa l.
aut no modicum et loquitur hic glo. ar. C.
ti. p. l. rem invitam. §. labeo. Bar. lo.

Cum sciens/ cum sciens emit
ab eo cui est interdicta administratio a iudi-
ce uel a lege/ no prescribit. h. d. Bartholus

Precium/ Malitia precium no nocet
emptori bone fidei/ scienti si precium sol-
vidat. h. d. ¶ Oppo. quod dominium sit trans-
latum in emptorem ut l. diligenter. in prin. C. man.
et ideo no procedit prescriptio. So. res vendita
no erat domini/ sed putabat/ uel dic quod non
erat domini sed procurator i vendendo excessit
fines mandati/ quia fuit mandatum
quod venderet certo precio/ et ideo emptor
sciebat contra domini/ hoc tamen intellige quod
procur. decepit emptorem faciendo sibi
dari ab aliquibus fideiussoribus quod habe-
bat plenum mandatum/ al. no esset

in statibus error/ quia debuit mandatum vi-
dere et inspicere ut l. qui cum alio. p.
de reg. iur. et de institutor. l. sed et si pu-
pillus. §. conditio/ uel dic quod habuit ma-
datum simplex tunc malitia se ven-
dendo non tulit dominium quia semper
i mandato videtur exceptus dolus
ut C. man. l. plerumque. §. fi. ita tenet hic
glo. quod tene menti/ quia per verum ex folio
§. qui ipse sciunt et cognoscit etiam ma-
le fidei/ ideo quia emit ab eo quem sciat
no habere mandatum correspondentibus istum al.
esset bone fidei ut p. e. l. fi. sequentem
§. vide prete. Bartholus legum doctor.

Si quis cum sciret/ Cum sci-
ens emit ab eo quem sciat consumptu-
rum precium bone fidei est nisi
sciat eum consumpturum i aliquem malum
usum. h. d. Sed verum intellectum ¶ Oppo.
ad fi. l. antequam alicui sit interdicta ad-
ministratio potest alienare ut l. iulia. §.
i. de cur. fur. et no. p. de verbo. ob. l.
is cui bonis. so. dicit glo. hic/ propter
istum causam erat sibi bonis interdictum
alii dicunt etiam si non esset inter-
dictum p. l. quod si minor. §. fi. C. de mi-
nor. et l. si non. §. si adolescens. C.
man. dicit glo. quod ille l. loquuntur
i minore/ et sic tenet prima so. quod hic
erat interdictum bonis/ sed pro hoc quod
excipiet istud/ nisi cum ideo est dubitatio
certe/ no video dicere quod quod in prin. loquitur
quando aliquis emit ab eo quem sciebat
precium consumpturum sed ignorabat i quo
voluit consumere ut. q. male expende-
do uel perdendo ex negligentia uel qualiter
fi. vero loquitur quando emit ab eo
quem sciebat consumpturum i aliquem
malum usum dictum/ ut quia per ptums da-
bat meretrici/ in omni contrahendo
delinquat no valet contractus et est
male fidei fuit. p. de fideiuss. l. si a reo
i fi. et quod dicit C. ti. p. l. cum vir ¶ Et ideo
distingue aut quis emit ab eo quem
sciuit consumpturum/ et tunc aut erat ei
ob hoc interdictum bonis/ et tunc no va-
let contractus nec tulit usucapiendi
conditio ut C. l. prima. §. qui scienter
et C. ti. p. l. si ab eo/ aut no erat inter-
dictum et tunc aut erat minor/ et no
valet quod agitur eodem modo ut l. quod si minor.
§. fi. C. de minor. et l. si vero. §. si ad-
olescens. C. man. aut erat maior/ et
tunc aut sciebat eum consumpturum sed ig-
norabat i quem usum et valet et est
bone fidei ut hic in prin. aut sciebat
eum aliquem certum malum usum debere con-
sumere/ et no valet ut hic in fi. et sic
videtur legisse in fi. hanc l. ja. de are.
fuit ad predicta. p. de v. ob. l. si is cui
bonis ¶ Quero quid de eo qui emit
ab aliquo existente in ludo/ de quo sci-
bat precium ludendo non cito solvit consump-
turum/ quia forte vinceret/ et ideo distingue
ne aut vendidit collusori et no valet
contractus nec tenet de emere/ quia simile

debuerunt ut l. ff. ff. ff. j. quarum re
ac. no da. et q nõ. hic et l. q ſi maior
ff. ff. b. de minor/ aut vendidit alii et
valet ar. b. de aleat. l. ff. ff. ff. Bartho.

Qui ob pacti/ dns pot uſu
cape partu ancille ſi ea fuerit
ab alio quã a ſuo ſubtracte
et pſum dno tradit. h. d. q q declarat
j. ſ. prima. Bartholus legum doctor.

Servus/ dns pot uſucapere
partu ancille/ a ſuo maximiſſe
ſubtracte/ et ſibi tradite h. d.

Contra. b. de uſucap. l. ſequit ff. de
illo ſe. pñ. illius. ff. arripit ut ibi
patet q no placet ut ibi dixi/ io diſ
tinguere no obſtat ut hic in glo. Bar:

Quod vulgo/ iuſtiſſima ca
erroris i titulo pempto ret
buit aliquam uſucapiendi h. d.

Nota q ſat eſt ſi tradens ſuo ul priu
nicos/ ide ſi fuit ul ei cui ſit heres ut
dixi i. l. celſus Contra. b. e. l. q. impu
ſo. hic eſt error in ſeſſionis/ alias iſta
l. q anim9 retinendi poſſeſſione indicat
acquiſitione poſſeſſionis/ na vere in ſ
ius tradidit quil9 dns/ ſi dns ante
quaz ſibi putaret Bartholus le doc.

Mißo/ Nota q licet poſſeſſio no
ſit vacua/ non impeditur
uſucapio q dic ut dixi i. l.
celſus. b. de uſucap. Bartholus.

Absentium/ minacio nauigantis
non interrupit pſcriptionem ſoli
h. d. q nõ. qñ. ſola cautio
i quibus ſupponitur bona fides
interrupit pſcriptionem ut ex. de pſcript. c.
ſi. et de re iud. ex pos. h. vi. et h q
no ſit mala fide p tales minas tez
pus. ex. de ma. et obe. c. dilc.

Contra. b. de pſcrip. xxx. an. l. ſicut et
l. ſi. nobiliſſimi. So. hic no fuit mina
alicuius p executionem ſcdm glo. ſ extende
ſi p executore fuiſſet fuiſſet iſta mina.
quia. l. que loquitur de alienatione per
quia ceſſat neglia dni/ hic de alia mi
natione p. hic loquit i pſcriptione longi
tpis ut dixi. b. e. l. q. iuſta Contra.
b. de rei ven. l. ſi finaliz. So. ut i glo.
bi diſtingue/ aut talis demanatio
fit an appreſſionem poſſeſſionis/ et fiunt
quae male fidei ut ibi/ aut poſt et
tunc aut ſcientia adeptus ſine iuſto ti
tulo extra lucratiua. et tunc facit ali
que male fidei ut l. ſi ſe venit. ff.
petitam. b. de pet. hered. aut eam adep
tus eſt iuſto titulo et bona fide/ et
no nocet ut hic. Bartholus doctor.

Intestate/ cum emit ab ali
quo tanquam negotiorum geſtore
ul quacumq perſona eſt male
fidei niſi credat eu hic mandatum
h. d. et nõ bn. Contra. dicit hic cre
didiſſet contra. b. e. l. q. impu. So. dic
ex iuſta cau/ quia facit ei dña apſona
cui debebat credere/ ut oſtendit ma

datum reuocatum ut ſ. plene. l. q. et
q dixi. b. e. l. qui fundum. ff. primi.
Contra. q abſens no deſiit poſſidere
So. ut i glo. Bartholus legum doctor

Pro herede et ſcia | p herede Rub.

Pro herede/ ex p. j.
p legata. l. eius. So.
ut i glo. Genera
qualit ſumat i hoc
titulo, titulus pro herede
et dicat glo. q ſunt
duo modi. qui quibus
heres ne/ et tunc loquit iſte ti. quis
putatiue et hoc mo ſumit. l. p herede
b. de po. he. ita dicit glo. Rub. ſi eo
q dicat glo. q putatiue pot ſumi du
obus modis/ uno mo q iuſto errore ſit
deceptus/ et tunc quo ad iſtu ti. ſuffiat
ut l. no ſolum. ff. i. b. tem. ſi i. l. p he
de. b. de peti. he. hec ſine iuſto errore
ſine i iuſto aſſumit/ quo quod ſi putat
eum viuum qui eſt mortuus dic ut
i glo. Secundo quis eſt ille qui uſucap.
p herede 2 mar. dicebat q heres ne
quia defunctus no pot uſucapere p
malam fidem ex ſua perſona pot/ ſ glo.
reprehendit eu i. l. i. C. e. et l. pomponius. ff.
eu quis. b. de acqui. poſ. et l. cum vic
ium. b. de diuer. et temp. pſcrip. et tunc
glo. enumerat omnes i quibus pro herede quis
pot uſucapere et dic ut i glo. Tertio
que perſone uſucapiunt pro herede/ et dic
q extranei no ſui/ et tunc dic ut i glo Quarto
quid pſcribat titulo pro herede an hered
itas tota/ ul res particulares et glo. dicat
q hereditas no/ q eſt ius ut l. inde
j. de r. ſig. et incorporales res non
pſcribuntur ut l. ſi finus. ff. i corporalis
b. de acqui. re. do. ſ ſingule res uſu
capiunt inmobz fructuſ/ ea pſcribitur
et vide iſtaz glo. que optime loquitur
et tene menti. Bartholus le. doctor

Qui legitimum Quod vu
lgo/ p hanc. l. dicunt quidam
colonum poſſidere/ ſ dicunt contra
l. non ſolum. ff. i. b. de uſuf. et hoc q di
cit naturalis/ intelligere detentatore/ ſte ibi ca
nis 2. c. p hoc dicat dy. duas poſſeſſiones
eē/ ſ dic ut dixi. b. de acqui. poſ. l. i. i
fa. q. p ſingulari. Bartholus le. doctor

Filium quoque/ primo quo de ratione
hui9. l. et io eſt colligenda ex iſto tex.
et ex coniunctione precedenti/ dictum eſt
b. q nemo pot mutare ſibi cam poſſeſſionis
ſ ut filium quoq et ſic exemplificat/ io
adde ad tex. ibi uno pre ſubaudi nec ſibi
pot mutare cam poſſeſſionis dicendo ſe
de nouo hēdem patris/ hoc eſt dum et per
forem/ quia ante erat ut l. i. iuſſus de
h. et poſtu. ſm ja. de are. Contra. j. p
ſuo. l. pl. So ut ibi videbit/ quo ibi fuit
ab herede confirmata Rub. contra j. ti. i.

l. i. infi. glo. que est hic ponit multa
vba ibi pso. et ibi i. l. i. ff. i. exemplo ii
ti. primo ¶ Venio ex glo. dicit in-
hic q estimabit valez possione pos
en fuisse / contra quia filius hij ista
tpra nec cumlit nec valit possidet ut
l. possio. ff. i. ff. de acqu. pos. solo q
amodo dicit possidere filius et qd amo
dicit filius duo ut l. i. fini. ff. de h. et
posti. no pie possidet ut l. possio. ff. i.
¶ Venio ad ff. in sequens est ut sic
lius 2 ii tenit. q existencia sui hedis
nichil opat / qui sibi datus est coheres
ut l. apud iul. ff. i. ff. ad treb. si g o in
datus est sibi coheres hec ut exemel
videt q possit p herede vsucape / hui
gij timore dicunt quidaz q ppter co
hed no pot vsucape / ppria sit / et vide
istaz glo. que incipit cohediz / s pro
sua sit 2o. 2. glo. dicit q nec ppria
vsucapit et idem i. l. nichil. C. e ¶ Sz
qualit tradem ad op. q existencia sui
hedis nil opat / in quib hent cohedez
sed tunc no opat existencia sui hedis
i hijs que ex testis venunt / sic ut C.
de in. dcli. l. si frat / et dicit. ff. de inl.
et pu. l. si de filius qui pu / ut dic q
existencia sui hedis nichil opat hic
si no adijt ut no i mistet / s si i miscet
opat nec pcedit vsucapio in aliena
iactura ut vsucapit p hede ut l. si is
qui. p. de fur. / ¶ Quid si fuit filius
emancipatus / quidaz dicunt ide et sic
facunt hic loqui et assignant racionez
ut i glo. que ia no est ut l. no solu
ff. i. ff. de vsucap. et l. in heres qua
glo. allat ut fact ¶ Bartholus le. doc.

Plenus / ibi p herede / id e p in
statuis iusto errorent. l. non
soluz. ff. i. ff. de vsuc. / al secus
fact q no. ff. de acqu. pos. l. iusticiz
ff. s. impu ¶ Bartholus doctor legum

Constat / glo. dicit q qui est
heres tamen si est i digni non
vsucap. p herede / s no credo q
tam glo. veru dicere / quia heres est
nec pot ei pnatius opponi q sit in
dignus ut l. is consequet. ff. i. ff. fa.
hr. et ibi no. i glo. pone ergo i eo quint
lo mio est capax / ut i dapnato i meta
lliz et hereticis de quibz dicit i. ff. legem
iusta. de leg. / ¶ Sz quid si iusto errore cre
dit se capacez / dic ut i. p le. l. nemo.

p donato Ra:

Pro donato / oppo.
de l. celsus. ff. de vsu. so.
no sufficit falsa opio
simula s vera sicut
l. ii. ff. p so. / ¶ oppo.
de l. mediolib. ff. de do
nac. so. ut i glo. Bartholus
¶ Si pater filio / iste est

difficilis. ff. oppo. q vsucapiat p donato
quia donacio facta a pre filio morte co
firmat ut l. ii. C. de i offi. do. et l. do
nac. C. de donac. int vi. et vx. hui
gij timore hic ff. hec dicat lec prin
pales / una q no donavit simpliat
s concessit i peculiu / tunc no sfirmat
morte ut C. fa. hr. l. tertia / et ista est
cla et vera / s quibz adistaz l. ginet
diminucionij / io sec lec. est q hic dona
uit ut bn vidio / no confirmat morte
et sic ut exuco / ad sfirm. so q no vsu
capit titulo p donato / et ex tunc a die do
nacois s ex nunc a die sfirmacois
ut l. si pr. C. de offi. do. ¶ Sz adisto.
oppo. q talis confirmacio retro tra
hit ut l. donac. C. de donac. int vi.
et vx. et glo. tradit / q quo ad fruct
retro trahit / no quo ad vsucapione
et diuiz / ut dic in de vsucap. textus
que est ~~diuisa~~ odiosa no retro trahit
nequis locuplet in aliena iactura ut.
l. domus. ff. ex qui. ca. ma. s glo. i. l.
subrondicione. p. de solut. dicit / q quo
ad diuiz trahit retro / s male dicit ut
ibi dixi / et et sic remanz sup hac so.
q vsucapit p donato a die cofirmacois
s hoc videbit contra intelez hui ff. et
io retenta hac eadez lec. ali. solunt
glo. q pr. in intenut voluntatez hoc offi
viij. p. l. si pat. p. e. s ginet diuiaz
ut dicit glo. q no sfirmabat sui ista
tpra / s hodie sit / et idem tenz i. l. si pr
p. e. s cy. tenet contrm i. l. ii. C. de i
offi. do. et pbat q donacio facta int
vi. et vx. sfirmat ut l. cu hic status
ff. de donac. int vi. et vx. ergo idem int
comapib i pre et i filio ¶ Pr. ergo p
bo donacio facta filio sfirmat co t
sui inst emancipacoe ut l. donac. ff.
pr. de donac. ergo eadez roe morte ut
l. mulier. i pri. ff. ad treb. C. de insti. et
subsa. l. iij. cu filibz ¶ Cenuabis ergo sol
nem / dic q licet sfirmet morte tn
no vsucapit p donato ut hic / io quia
no est pie donacio / s mag legatiz
ut l. in donacoem. C. ad. l. falci / vocet
pie legatiz p ca ut l. sequeos qo. ff.
de l. ij. et l. tcb. C. de donac. int vi.
et vxo. et io pscbit exeqi titulo pro
legato / no vere legatiz nec vera do
nac / hoc tenet glo. ff. ti. i. l. ij. ff. fi.
et istud tene ¶ Oppo. i. p suo. l. qult.
ff. plt. so. ibi i filio emancipato sui
viuaz lec. et viij i so / hic i ptate
¶ Oppo. ex glo. ista lec. p supponit q do
navit filio ut bene vidio / ergo valuit
donacio statim ut no. C. de i offi. te. aut.
vnde si parentib. so. illud vij sui lro
dicenda una / sui que filijs quitum
ex ca adventicia / s illud q lz filius
pt omis vicia et facta que ne possunt

het ex suis apibus / et sic est adventitiu
ut l. optat. ff. C. de bo. q. li. et sic loc
dicta aut. vide si parentibus / licet glo.
alit videat sentire et no bn. C. de coll.
do. l. donat. / secus si uita no precessit
tuc idem q olim / et io i ista ma distingo
aut precedit usucapio i re donata filio
a pre / et tuc aut donat filio emancipato
et p cedit usucapio ti. p donato q valz
donatio ut l. plt. ff. plt. l. p filio suo via
leo. aut donavit filio existenti i ptate
et tuc aut ut heret i peculio / et tuc
no precedit usucapio ti. p donato / hre
tamen i hoc. ff. si vero incip e enco / et tuc
aut donavit sibi ut bene nuito / et pre
cessit uita et valet donatio et usuca
pio p donato ut no. i aut. vide si parentes
C. de in offi. te. aut nulla uita precessit
et tuc aut pr emancipavit eu i vita
et precedit a pre emancipat p donato ut
l. donat. ff. pr de donat / aut eu no e
mancipavit / et tuc aut quibus an precedit
vivente pre / et no precedit ut hic aut pre
mortuo / et tuc aut pr mutavit volu
tatem / et no precedit nisi heres patris
confirmavit ut j. e. l. si pat aut pat
i eade voluntate pseveravit et tuc
usucapit a pre mortuo tibi p donato
nec ex cu ti. p do. ut ff. p legato ut no.
i l. ij. ff. fi. b. l. i. Contra quid si pre
dixit i nisto / dono tibi filio ut bene
nuito / q nulla precessit uita an va
leat / q sic asserunt quidam no inspiciatur
tex. est i l. si forte. j. de castren. pecu.
et glo. i l. si donat. C. de coll. do.

Si is qui / contestatio facta
quo ad unu no interrupit p
scriptionem quo ad aliu. h. d.

Si vir / si donatur error iuris
vel errore facti / no impedit
usucapio. h. d. hec l. Corpus glo.
admissione / aut ipse putavit donat.
no valere / et sic sunt male fidei / aut
putavit donat valere / et errant i
iure tamen nullo tamen usucapit / glo. solvit
optime ergo dico q putavit donaconem
valere et sic fuit error iuris i ignorantia / sed
erravit i facto q putavit re esse
donantis tamen esset aliena / ex hoc errore
facti i spe sequitur q no est error iuris
in spe / q vere valebat donacio facta
de re aliena et sic recte putabat / hoc eam
donacionem valere / et sic precedit usucapio
Unde glo. que incipit Cq. aut cc. Ex
contra hoc oppo. b. p empto l. ij. ff. si
a pupillo ho no ubi erat error iuris
i genere pre i facto et tamen no precedit usu
capio Respondit glo. mirabiliter / q hic er
ror iuris vincatur ab errore facti / ibi secus
et vincit hic q vere res erant concedi
tum donatio valuit i illa reputatiua
actio iuris error vincat i hac re / q no
est error i iure nec cum nec donacio va
leat / sed i ff. si a pupillo no est sic / q
sive sit res pupilli sive concedi vendi
tio no valet ut l. magis puto. b. de
re. eorum / unde error facti errore iuris no

fuit cessare vide glo. ibi vincitur
ro. ii. Vos videtis q sunt duo quorum
unum prodest aliud nocet / et inspicitur
q prodest contra. b. ad sill. l. si quibus
ff. si. cer. l. se. ubi inspicitur id quod nocet
dic sic quando id q prodest est tanta pote
ntie q obsistat / et vincat id q nocet
tunc inspicimus id q prodest ut hic et l.
no intelligitur. ff. si quis palam q. demin.
fit. sive id q nocet vincat id q prodest
vel dubitatur tunc subdistinguo / aut ex
factis unus pot separari ab alio / et se
patur ut l. relegatorum. ff. si. de int.
et rele. si vero no pot separari inspicitur
q nocet ut dicta l. i. insi. cer. l. se. b.
ad sill. et l. ij. ff. si a pupillo. b. p emp.
de temp. l. ma tangitur p dy n. c. pa
i ampl. q. cx. de re. iur. li. vi. et p q.
C. de usucap. p emp. l. venditor.

Si pater / videtur q confirmet
morte ner rati hic ab heredibus
aliquid operetur ut l. ij. C. de in
offi. do. dicit glo. q olim no confirmabat
q reperiam tibi. b. e. l. ij. ff. i. dicitur q
pr mutavit voluntatem quam presumo mu
tatam / ex eo q filiam exheredavit z hoc vult
dicere l. p donato / q i diebus no potuit ma
numittere / sed desinit usucapere dicam
eadem roe no potuit re i sacrum dedicari
sed pot obligari ratione sui qui dixi ut l.
si ab eo. b. de prius.

Pro derelicto Rubrica — pro derelicto Rubrica.

Vide glo. que dicit q here pro dere
licto hoc unum donationis / p quo vide
q dicam j. de stip. servo. l. q servus.

An pars / q idem est
de toto quo ad toti
idem iuris est de parte quo
ad partem / sed no est idem
iuris de parte quo ad to
tum sicut dicit te mentis.

Emptionibus / eam denegat
alienata et alii tradi mandavit
vi. pro derelicto here. h. d.

Pro dote Rubrica — pro dote Rubrica.

Titubus / si res dotis
in dotem muliebris
vel sponsalit matrimonio
contracto usucapitur
p dote / ante contra
vero usucapit p suo
nisi expresse sit actu
q no tuseat dominum
nisi matrimonio consumato / et hoc su
res dot extimata sive i extimata. h. d.
cer. l. se. no. tex. ibi et incipit zc. et in
si no tamen cuident zc. No. tex. insi.
ibi q nulla dos sit. No. q titulus p
dote comparatur titulo pro emptore / et sic
videtur titulis onerosis q videt ce
vii / ut l. ex promissione. j. de act. et ob.

hec bene intellige quod est omnino sibi vel
viro cui datur in dote autem respectu
vero mulieris quia pater vel extraneus
dotavit est titulus lucrativus vel viro est
oneroso sibi ut ff. divi et per onere matri-
monii accipit ut l. pro oneribus C. de iure
do. hanc distinctionem ponit textus in l. fi. ff.
si certum pe. et de his que in fraudem cre. ler.
ge. anno in l. nemo in fi. ff. so. ma. et
tangitur in l. ij. C. de que in fraudem cre.
Item nota expresso dicto quod non est dotata cum res
singulares vel omnia bona dentur in dotem
Contra hoc oppo. quod sit dicta quia
quod traditur universaliter transit dominium sine
traditione ut l. ij. ff. pro soc. glo. dicit quod
quidam dicunt quod hoc est verum de dominio
sed de usucapiendi conditione secus. Sed
io. dicit quod non audet dicere quod dominium
transeat in universalibus sine traditione
ut l. j. ff. pro soc. Tu tamen quod glo. non videtur
dicere quod ibi speciale in contractu societatis et sic nota
quod licet in contractu societatis transeat dominium sine
traditione tamen in venditione et donatione omnium
bonorum non transit dominium sine traditione
quod nota et tene menti. Tertio nota quod que
traditur res in dubio videtur fieri animo trans-
ferendi dominium ut ibi. Si non tamen cavetur
contra et l. dotis fructibus ff. so. et l. si ff.
demum de. Contra hoc oppo. de l. cum
pater ff. de pi. pro his ff. de l. quibus in du-
bio videtur tradi ad custodiam ita ibi dicit
textus in glo. Res in dubio presumitur tradi cum trans-
ferendi dominium si precedit contractus habilis
ad transferendum dominium secus si aliqua
cum in habilis ad transferendum dominium dicitur
plenius in de solut. l. si sub conditione in
glo. tangit. Item nota quod dos non potest esse
sine matrimonio ut hic et l. fi. C. de do.
nat. ante nup. Item dicit hic quod si quis
putat esse matrimonium et non sit cessat usu-
capio. C. l. iij. ff. pro so. hic contrario
in iusto secus si iusto Bartholus de dot.

Sextimatam dicitur hic quod
si ante nuptias res tradatur
non usucapitur. Contra ff. l. que
ubi cum nuptias usucapit titulo
pro suo. Sed sunt opiniones varie primo quidam dicunt
intelligo hanc l. fi. in illam quod tradidit
sub conditione ut dominium non transeat in
presentem nuptiarum secus si simpliciter
ut ff. l. pe. Contra hanc opinionem videtur
l. ij. ff. si sub conditione. ff. pomp. fuit
Rufinus ibi non usucapit ff. per emptorem sed
tantum pro suo vel ibi in conditione expressa hic
in tacita. prima est verior. alii ut azo dicunt
quod licet fuit simpliciter tradita tamen
non usucapit titulo aliquo et ratio quia
in contractibus emptionis et venditionis re-
quiritur bona fides duobus temporibus sed ante
existente conditione non est titulus vero
non potest habere bonam fidem et sic non usu-
capit. Et omnibus modis tenet opinionem Rufi.
quia non potest usucapere titulo pro dote
secus titulo pro suo est vero quod precedit
contractus habilis ad transferendum dominium ut
est contractus conditionalis qui est habilis ad

dominium transferendum hoc tenent per l. si
sub conditione in de solut. hoc tamen per
de. hic et C. e. patre l. i. Bartholus.

Pro herede. Res prescripta vel usu-
capta in iudicium divisionis non
venit ff. de. et sic nota quod per quidam
quam prescribitur dominium maioris temporis
xx. annis ut glo. dicit. Secundo nota quod si
accipientes sciebat res esse communes si vo-
lebant allare esse propriam rei non possent
capere suam rei aliene sed si vellent allare
divisionem et phare per prescriptionem quia
fundum tu possedisti pro solido. Tertio quia
tam longo tempore non divisio presumitur ut nota
C. com. divi. l. pe. et de si de fundus
esset pro diviso possessus quod satis placet
Ultimo ex hac l. nota quod si statutum
dicit quod divisio possit peti non obstante
cursu alicuius temporis quod intelligitur du-
rante communione secus si prescriptum est dominium
cum sibi allatum in glo. prima.

Pro suo Rubrica p suo Rica

Circa hanc Rubricam glo. dicit aliqua
que exaudio in l. i. Bartholus doctor.

Pro suo. pro suo pos-
sidet qui possidet
ex omnibus ex quibus
dominium ....nus dominium
quiritur. Item quocumque
titulo possidetur. Item
quibus dicit ff. de his cum
l. fi. Item oppo. quod.
Sed si res sit superfluus hic repetit
idem ut aliquid addat. Item oppo. ad l.
ij. sed dicitur quod nata ex rebus alieno
nomine possessis contra. Contra quia tamen
habeo suam rei aliene ut. 2. ut l. iusto
ff. et si possessionibus ff. de usucap. hic
huius timore glo. exponit ut habes
in ea et bene tamen plenius dicitur alieno
nomine i. aliena appellatione hoc est
alieno tamen speciali non titulo pro suo ge-
nerali sicut sed iam declaratum. Item oppo. quod partus
et fructus usucapiunt titulo speciali
que habet ancilla vel fundus ut l. fi.
ff. ut fructus in de pi. his que in fraudem
cre. et ff. de l. ij. l. si expa. fi. ba. et
l. non quocumque ff. vel. ff. de l. v. et de
act. emp. l. vel. ff. si fructibus. So.
si partus aut fructus tempore quo
erunt eodem tamen prescribuntur ut in quibus
si post titulo pro suo ut hic. Sed contra
hoc oppo. ff. de em. si pignorantur
ubi etiam hic partus conceptus non est
emptus. So. non est vere emptus
et non actio ex stipulatu denegatur
sed rei empte accedit ratione accep-
to lege locum ut l. venditor C. h. et
tamen pompo. usucapitur ut l. cum qui
edes ff. de usuf. Item oppo. quod partus
postea editus hoc tamen usucapiatur

ut l. non solum in prin. ff. de usur. et de public. l. si ergo. § ptus/ so. q ibi dicit ex eadem tamen intelligo remota quod empta fuit ante quam ptus post editum usucapiat pro suo/ non ante eadem tamen r. eodem §. ff ppt refert ad ptum/ tunc contemptum stat pro

Iste oppo. quod aio exemplo habet locum in contemptu ptu post contempto ut dicta l. venditor. ergo eadem ratione titulus pro emptore/ so. aio exemplo datur quia interest mea rem venditam alienam non fuisse/ interest autem ppt ptum/ sic interesse de ptu venit consequenter/ non quia ptus emptus/ nec tamen accedens rei empte/ sed quia res empta fuit aliena et in usucapione tamen pro emptore non possumus dicere/ quod non est emptus/ sed titulo pro suo occasione emptionis

Queritur qualiter intelligatur titulus pro suo/ quod quot modis accipitur titulus pro suo/ videat glo. in omnibus modis/ sed tamen modo non est ad usucapionem partus/ ut in glo. quod non. hic ergo quibus dubium vel 2 malefidei possessor qui possidet ut dominus contendo fructibus in sua utilitate/ possidet pro suo/ et sic sindicantibus facit possessionem quod talis possidet pro se et pro suo tempore tanto/ et testibus probat et assignet rationem quia vidit eum possidere ut dominum 2 fructibus recolligere et silia/ non est talibus probatis usucapionem partus/ sed est probatum quod non possidet pro alieno seu alterius nomine ut conductor vel sileo/ et l. sequitur vide pte. Bartholus doctor.

Si ancillam/ ista est bona l. et facit distinctionem quia in multis glo. habetur/ non tamen in textu alibi

Nota quod due qualitates contrarie non possunt esse in eadem subiecto/ ibi dominus dicit neque/ idest pro suo et clam possidere potest

Oppo. de l. iusto. ff. et si possessionis ff. de usuc. so. ibi supervenit scientia rei aliene i. furtive/ et sic in illo membro habet plenam distinctionem

Oppo. de l. clam possidere in prin. ff. de acquir. pos. et l. si de eo. ff. Quem e. ti. so. illud est verum nisi superveniat scientia rei aliene in vitio furtivitatis

Oppo. C. de usuc. transfor. l. i. so. respondetur in tamen possessionibus ubi nisi superveniat scientia rei aliene et furtive ut hic/ hec autem intellige si supervenerat scientia rei furtive/ et omnibus aliquo sit surrepta/ si enim ignoro dominum rei non interpellatur usucapio ut hic expresse dicitur in textu

Queritur quid si supervenerat scientia rei aliene/ et vi possesse/ loquor de re immobili/ an impediatur usucapio fundi credo quod non/ quia res immobilis non potest celari/ unde est quod imputatur domino cur possessionem non perquirit/ et ideo non recipiatur ut C. quando et quibus quarta pars debetur. l. v. cum ergo non sit eadem ratio/ que in re mobili/ ista l. non habet hic locum/ ergo remanet regula ut tamen spectetur/ et sic potest intelligi l. clam in prin. ff. de acquir. pos. et hic hoc quod dixi in vitio furtivitatis/ idem si superveniat scientia alterius vitii realis circa rem immobilem

Queritur dicitur hic si non possunt denunciare qualiter hoc constabit eos posse denunciare intelligo si erat eo domini tutoris/ ita quod de facili possit fieri non cum querere extra territorium absque dubio erit in aut. de fideius. § i. coll. i.

Si pater/ oppo. C. pro herede l. nichil et l. y. insti. ff. pro herede. so. fateor quod titulus pro herede non habet locum in rebus ff. pro suo sic ut hic/ et sic ubi unus non prodit titulus pro herede/ habet locum ff. pro suo glo. istud respondit/ quod esset in ponere legem verbis/ alii dicunt quod est speciale alii quod erant emancipati divinatio est/ alii dicunt ut glo. et bene quod titulus pro suo prodit tanquam ex divisione inter eos approbata/ postea ratihabitione secuta ut dicitur in textu

Oppo. ff. pro donat. l. i. sol. eodem modo. s. quod non habet locum pro donato ff. pro suo divisione postea approbata

Oppo. quod ex divisione non queratur hic ut l. cum plures ff. de usucap. so. fateor quod solum in parte que habetur ut aliena licet tamen pro suo ex divisione/ in alia parte erit quasi pro donato vel quasi pro legato ut dixi ff. pro donato l. i. § i. quod precedat alio instituto herede universali/ alter aliter ipso non posset habere quasi pro legato/ et dividendo videtur mutare ut C. fa. her. l. quoniam et ff. de his de iust. l. ex facto et de l. i. l. quod ergo l. a. y.

Cum ergo/ ista l. presupponit unum bona multi/ in ff. o unum/ ponit aliam quam plures in multis locis/ no. quod usucapio est introducta ut sit litium finis

Iste no. quod in facto alieno est tollerabilis ignorantia/ secus in facto proprio ut l. quod quis ff. ad vell.

Queritur utrum exceptio prescriptionis impediat litis contestationem/ textus videtur quod non in l. emptor ff. de pres. lon. tem. in contrarium videtur in l. i. insti. ff. ad trebell. et l. transacta ff. i. de x. sig. simul. in l. elegantem. § i. ff. de condi. inde dicit quod impedit litis contestationem et est ratio hic sum enim sit iudicandus/ ille exceptiones que introducte sunt ut sit litium finis impediunt litis contestationem ut est transactio ut l. fin. C. de transac. de re iudicata et iuramento/ sed prescriptio est introducta ut sit litium finis ut hic/ ergo impedit litis contestationem/ sed licet dictum sum sit bonum tamen dictum sit quod exceptio prescriptionis opponitur actori/ ubi igitur non potest agere quod actio tua est perempta tempore 2 tunc impedit litis contestationem ut l. omnes insti. ubi dicit et precipit quod tales non moveantur et l. sic insti. C. de pres. xxx. annorum/ ubi dicit nulli movendi 2 cetera/ que verba non possent magis expresse impedire litis contestationem quam opponitur exceptio prescriptionis vel sim. l. si quis emptionis C. de pres. xxx. an. tunc ex virtute illorum illius legis non ipse dicet contestationem/ sed ex ratione posita in hac

l. et ff. l. tu facta ſunt a. cum ſimilibus
impedit conteſtationem. quod intelligo tamen preſcriptio
ne actoris quia in preſcriptione rei ſi opponatur
ad preceſſum, ut ſi dico talem non eſſe audi
endum vel agere non poſſe, vel litem conteſtari
non eſſe, quia actio eſt perempta preſcrip
tione. Sed ſi opponitur admiſſionem cauſe
ut ſi dico te mihi non tenere vel me abſol
ui debere, quia preſcripsi vel actio eſt
perempta et hic opponit in vim peremp
toriis et tunc non impedit conteſtationem litis. ita poteſt
intelligi l. emptor. C. de preſcrip. lon. temp.
et l. elegante. ff. ſiquis pot. de condi
inde ex oppoſitione quod ipsius exceptionis impe
bit hoc, ſ. te predicta vera, ſi ille qui talem
exceptionem opponit eam paratus eſt in conti
nenti probare, alias ſi haberet altiorem in
dagine fieret conteſtatio reſeruata exceptione.
et hoc eſt textibus expreſſis et gloſſa. ff. de
mi. mi. l. ita poſtea in prin. ſic poteſt in
telligi dicta l. emptor, quidam tamen intelli
dictam l. ita poſtea aliter intelligere ſ. quod
interim non conteſtetur litis, quod nullo modo
poteſt fieri ut ex tex. et glo. euidenter
colligitur pro quo facit l. ille a quo. ff. ſi de
teſtamento ad treb. et l. iij. ff. ibidem. ff. ad
exhiben. et ideo dico quod ille qui dicit litis
conteſtationem non eſſe propter aliquas exceptiones quas
requirit probationem debet offerre ſe paratum
probare in continenti, alias licite iudex pronun
ciabit litis conteſtationem eo ipſo quod actor negauit
las exceptionem eſſe veram, ut dicta l. ita po
ſtea, predicta dico in exceptionibus que tan
retinent, ſecus ſi opponitur exceptio contra
perſonam iudicis actoris et ſimilium, quia iſtud an
qua eſt examinandum in initio ut l. ultima. C.
de except. et de teſta. l. ſiquando et complu
ne dicam j. ti. ij. l. quidam conſulebant
et intelligas in continenti ut dixi tex.
in l. ſuis a quo in prin. ff. ut in poſſ. le.
Poſtea non ex. hac. l. quod dictum eſt vel pro
curatoris mei vel eius cui ſucceſſi in iudi
cabunt iuſtam cauſam erronis quod eſt nota
ad ea que dixi tibi. ff. de uſufr. l. celſus

De re iudicata et effectu
ſententiarum et de interlocutionibus omnium iudicum Rubrica.

De Re Iudicata Rubrica

Res iudicata.
Oppo. quod ſententia non ſemper
ſit finem, immo in poteſt
fine contentionem ſo. dicit
glo. accipit finem
quia in ea eſt finis
tamen dicit quod tex. ſtatim ſe
et intelligo quod aliud
ſit res iudicans, aliud res iudicata
res iudicans eſt ipſa ſententia ſeu actibus ſe
tentiandi, et hoc imponit finem contentionis
ſed res iudicata eſt ea que finem contentionis
a ſententia accipit et hoc dicit iſte tex. et
ſic ſententia eſt res iudicans, res iudicata
eſt ea decretum et ideo habemus in C. titulum
de ſententiis et titulum de re iudicata que
niſi eſſent diuerſa non eſſent diuerſi tituli

ut C. de codicil. l. ſi idem et ibi non licet
tex. et glo. quicquid pretio ponat. Queſtio
an res iudicata dicatur j. x. dies j.
quos poteſt appellari, quidam quod non ut l.
eleganter. ff. ſi quis poſt. ff. de condi
inde glo. hic dicit contrarium probatur
per dictum ff. ſiquis poſt. ſi tutor reſpon.
ibi textum et probatur per tex. in l. litigato
ribus. C. de app. et glo. ibi tangit, cano
niſte dicunt contrarium, quod non dicatur res iudi
cata niſi poſt x. dies ut extra de ſent.
c. quod ad conſultationem et habes tex. in l.
vna que ubi illis verbis ſ. l. ſi fundi
ff. ſi vel. ff. de pignoribus. Quod dicimus
ergo credo quod inter nos et canoniſtas ſit
diſcordia in equiuocatione, ſi enim aſſumitur
res iudicata pro ipſa ſententia ſeu pro decla
ra, tunc dicit glo. iura vim quod ſtatim
eſt ſententia vel res iudicata, ſi vero aſſu
miretur rem iudicatam perfecte et irre
vocabiliter adeo quod non poſſit infirmari, tunc
vim dicerent canoniſte, et nos conceſſe
rimus. Si vero accipitur res iudicata
pro effectu executionis ſententie, tunc quidem
eſt effectus iuris niſi quo anno ſit exe
cutio ut in ſententia, et tunc quia ſtatim
infirmat in continenti dicitur res iudicata
ſicut dampnatus ad mortem in continenti
eſt ſeruus pene ut l. qui ultimo j. de
penis, et l. ſiquis exheredatum. ff. inu
tu. ff. de iniuſ. teſta. et l. furti in prin.
ff. de his qui non infa. Quidam eſt
effectus ſiue ubi requiritur temporis execu
tio, tunc quo ad id non dicitur res iudi
cata, quia interim non poteſt exequi
ut l. i. in prin. j. nihil no. app. pen. cum
glo. ſua. Quod glo. ſi iudex appel
lationis affirmat ſententiam ex qua datur
actio, et glo. remittit ad non. in l. fur
ti. ff. de his qui non infa. melius per
glo. et doc. in l. eos. C. de app. dicit
ut quicquid iudex confirmat ſententiam quam
pro non eſt preſentata appellationi, tunc
oritur actio ex prima, quicquid confirmat
cum ſententia quia requirit bene iudicatum
tunc oritur actio ex ſententia ut dictis l. quod
ba, quia ſicut quis non poteſt decedere
duobus teſtibus ita ſuper eadem cauſa non va
lent due ſententie ut l. i. C. qui pro ſuo non
eſt ne. ſed ſi preſentem teſtium confirmat prima
conſtat quod actio oritur ex confirmante, non
ex confirmato ut ff. ad treb. l. ſiquis
poſſidere juſta. qui ino. te. infir. ff.
ſed ſiquis poſſidere ſe de quo eſt infirma.
Queſtio que verba debent poni in ſententia
et dicas iſta ſ. condempno, vel abſoluo, vel
equipollentia ut l. quid tamen. ff. ſi ar
biter. ff. de arbi. et l. ſi pretor in prin.
ff. de iudic. et de edil. edic. l. quo
ad tenet l. j. ff. j. et j. e. l. in ſententia.
Queſtio quid ſi pronunciatur iudex appel
lationis, dic ut in glo. dixi plene in l.
cum apud ſempronium j. iudi. ſol. et in l. ſi
creditor. ff. cum de ſtatu. j. de ſolu. ſta
tim per glo. j. e. l. in ſententia in prin.
Quid dic quid in ſententia arbitri, et

dic quod idem si est emologata sententia forma
l. i. sententia tua ante et l. nec in arbitris. C. de
arbi. et dictum l. aut pretor in principio ff. e.
Quarto an sententia interlocutoria transeat in rem iudi
catam/ dicitur per e. l. quod iussit. Quarto quibus
mandabit sententiam executioni/ dicitur per e. l. quod
iussit et l. a divo in principio. Quinto an sen
tencia absolutoria ab observatione iudicii
dicatur diffinitiva/ dicitur ff. de accu. l. si
cui. Sexto qualiter debet hec sententia dif
finitiva ferri/ et ibi de exprimendo quan
titatem debiti/ ut l. fi. C. de sent. ex peri. reci.
et extra e. ti. c. fi. li. vi. Bartholus doctor.

Quum pretorianalis/ hec dicit
in summa/ iudex potest in sententia cu
cognita tempus executionis prorogare
vel minuere/ idem si in sententia nichil est
dictum iudex qui de executione cognoscit
facere potest. h. d. dividit in duas partes
primo loquitur quod iudex in sententia diffinitiva
vult tempus augere vel minuere/ secundo an
iudex qui de executione cognoscat idem possit
facere si in sententia nichil sit dictum/ ibi ubi
secundo ibi. supra verbo certetur dic in ipsa sententia
vel post eadem die et ibi secundo primo/ dic
quod hic loquitur quod in sententia nichil fuit dic
tum/ alio modo legit glo. hanc l. videlicet
quod tota l. loquitur in iudice exequente
et hic in prima parte ponit casum quod iudex
executor potest tempus augere et minuere
secundo in secunda parte ponit quod dictum est quod iudex
exequens potest augere et minuere/ sed pri
mo tamen hoc facit etc. sed circa intelligen
do primum glo vult intelligere/ videlicet
quod in omnibus casibus in quibus prorogat illud
coarctare possit/ hic. u. secundo primo/ secundum
istam lec. nichil adderet/ unde tene primam
secundum quam dedi summarium. Quarto de quo
iudice loquatur hec l. glo. dicat de ordi
nario/ quod est verum intelligendo quod tota lo
quatur in iudice exequente/ idem tamen inte
lligendo secundum primam lec. ut delegatus
in sua sententia non augeret/ nec coarctat/ ut
executio non pertineat ad eum quod ut imponeret
legem superiori suo et quia iudicat de
re in qua non est competens iudex. ut C.
si a non compet. iudi. per totum/ cuius est in sili
in c. exnitiose extra. de app. facit hoc quod si
coram iudice seculari opponitur excep.
cognoscenda in curia ecclesie non possit ille
iudex statuere terminum infra quem illa debeat
probasse. Contra hoc tamen videtur quod ar
biter potest ut l. si cui diebus ff. fi. in l. se. de
de arbi. et tamen simplex sententia non exequitur
sed. secundum iura antiqua non esset dubium
quia non habebat executionem sive equa
sive iniqua esset ei stare debebat in obli
gatione ut l. i. C. de arbi. et l. a divo pro
ff. i. primo e. hodie non quod ad executionem
non potest statuere diem imponendo legem supe
riori quo ad commissionem non pene potest
ut dicta l. si cui diebus. Item dicit hic quod
pretorianali cognoscat/ et glo. intelligit
in exequendo/ quero an requiratur cause cog
nitio/ glo. in l. intra utile. ff. de minor. dic
quod sic/ hoc apparet quod in executione potest oppo

nere exceptiones ut l. in ff. condempna
tum per e. et non. C. de in re. et hic in principio
l. i. in fine ff. de habere cause cognitio
est enim adhibenda cognitio quod primo
de mobili/ secundo de immobili etc. ut l. a divo
pio ff. in venditione et ff. si super rebus
per e. et dicitur per e. l. in his diebus. Item
pro declaratione totius materie/ quero utrum
iudex possit augere vel minuere dila
tiones/ glo. tangit in aut. qui semel
et cy. ibi recitat opinionem ulterius Ja. de are.
ponit unam distinctionem quam recitat
cy. in l. i. C. de dilat. Nos examinemus
et primo quando dilatio datur a l. sine ministerio in
dicis/ an iudex possit augere vel minuere.
Ja. de are. dicit quod non/ ut in x. diebus qui
dantur ad appellandum ut in aut. hodie. C. de
app. Item in anno qui datur ad prosequendum
appellationem/ ut in aut. ei qui. C. de temp.
app. Item in quatuor annis qui dantur ad re
stituendum in integrum/ ut l. pen. et fi. Item
in tempore ad confectionem inventarii ut l. ff. sin aut
dubium/ item in tempore ad accusandum ut l. i. ad
ulti. C. de adulter./ fallit quod datur a l. sin
supplendo defectum iudicis/ ut in tempore dato
iudicatis ut hic ut hic l. in ff. si quis
condempnatum/ Bar. contra tenet in c. cum sit ro
mana extra. de app. quod tempus datum ad appe
llandum non possit prorogari/ ergo tenet
quod indistincte potest in cognita causa iudex
in excep. peremptoriis ad quas est proponen
dum tempus statutum a l. sine ministerio iudicis
quod potest prorogari tempus hoc tenet dyn. in c.
in dilatione extra de exceptionibus li. vi. et l. in
dictis C. de iudiciis/ et textus est in c. proposo
ralis extra. de excep. Item in tempore quod datur
ad agendum cum cognita limitatur ut l. si
tia. ff. de accu. et l. si ca. C. qui accu
non pos. et l. diffamari C. de inge.
ma. et l. si vos C. de revocan. do. proposite
in tempore dato ad petendum et diffinien
dum in inte. restitutionem ut l. intra utile ff.
una lec. ff. de minor. et l. petendo. C.
de temp. in inte. re. Item in tempore dato ad
adeundam hereditatem ut l. si quis institu
tus. ff. de here. insti. et l. cum dicitur ff. de acqui
que here. et l. i. insti. cum l. se. ff. de mar
doli. et l. i. ff. de suc. edic. et l. fi. ff. plt.
C. de in re doli. Item hic/ quod tempus datum
iudicatis a l. et non supplet/ immo dat
l. sine que index det sive non ut per e. l.
in ff. si quis condempnatum/ et sic indis
tincte potest ut dixi. Item quid si datum
cum ministerio iudicis ex. in aut. qui semel
ibi ut non minus xxx diebus dat etc. Ja.
de are. dicit poterit iudex minuere
causa cognita ut hac l. et bene dicit.
Item quero que sunt cause secundum consue. de
ferri ut not. in aut. qui semel/ facit l.
in ff. insti. de testa. Item si medicus erat mo
dico tempore duraturum/ ut in aut. de officiali
quarte debebat fieri infra quinqua
ginta dies ut l. i. C. ut omnes tam iudices etc.

qua si dicat minor

nec si daretur maior dilatio ab statuto est
arg. ad hoc l. qui in ius vocati ff. de in ius voca-
ndo. hoc non expresse probatur in l. non minor ff. cetera
ff. de offi. dele. Item est casus iustus si in est
modica quantitas ut in aut. nisi breviores
C. de sent. Item propter qualitatem mentis si est
contentio de aliqua re, ut certe si est con
tentio inter te et me, quis nostrum debeat esse
rector futuris proximis duobus mensibus
quia tempus labitur non debet dari longa dilatio
imo certum arg. ad hoc l. i. § de glan.
leg. Item propter qualitatem rei ut si est in ci
vitate que facit consilium aut quod deli
beretur aliquid, casus est ff. de dilat.
l. expositum. Item propter qualitatem ut fuit
casus de equo qui intra dilationem magna
consumeret plus quam valeret, et ideo
potest dilatio arctari et tolli in toto ad hoc
in filii l. mediamne C. de ann. et tribu.
l. x. Item est aliud exemplum sic de alimentis
quia si sperarentur periret quis interim
fame. Item est aliud exemplum in pensionibus
ad audiendum sententiam statuitur terminus brevis
forma l. ad peremptorium cum l. se. ff.
de iudi. Sed quid si causa sit expe
dita, et iudex partibus praesentibus plures au
diunt allegationes, certe ad audiendum
sententiam potest statuere unam dilationem
et brevem et iusta contra, quia causa
sunt partibus praesentibus examinanda, sic
intelligo dictam l. non minor ff.
de iudic. Item ex qualitate prolongata
minor debet dari semi quam nunc ut l.
continuus ff. si quis i. de ver. ob. et l.
ad peremptorium et l. se. et l. nothing
ff. de iudi. Item est casus ut hic in lege a quo
qui facit quidquid potuit, secus si
contumaciam omnis qui posset, et non videt
ut hic. Item quero quid si iudex ar
tavit dilationem que datur a l. iniustio
iudicis et facit sui ipsius cognitione
Ja. de are. dicit quod lex supplet ut l.
in ff. si quis condemnatus i. o. ff.
certe imo lex ibi dat sine iniustio iudi
cis, non aut supplet, imo contra video
quia si datur brevius possit appellare
ut ff. de dilat. c. r. § si lex supplet
non appellaret, quia non continuaret.
Sed quis debet probare in causa appella
tionis vel appellationis causa quemadmodum
debuit coartari, vel appellantis quod
non potuit, vide Inno. l. c. ad petitio
ff. de accu. Item quid si dat lex dilat.
iniustio iudicis et dicit maiorem
non dari, an possit iudex minuere
Ja. de are. quod sic ut l. i. C. de dilat.
contra l. sine pro. et h. puto quod dicat
verum, et Inno. dicit, si datus sunt
minor terminus quod de facili dabitur alius
et plus dicit quod si dati sunt tres
menses, si velit ille postea probare,

de continentibus, principium hic dicitur lex de
distributiva hic dicitur re. ut in consulta ta
ex iusti ff. de dilat. ergo puto quod illa sit
contraria et dixit Ja. de are. et hoc gla. vi
detur dicere i. c. p. ff. de dilat. et sententia
de dilat. et inter doctores. Ex hoc con
cludo quod si prima dilatio ad probandum sit
elapsa, non debet dari alia, nisi ea coniuncta
sint secundum l. i. perinde quod iste dila
tiones que dantur ad arbitrium succedunt
in locum dilationis legalis que datur l. i.
C. de dilat. ad hoc l. ordo. C. de exe
rei iudi. et l. hodie § de penis. Item
quid si lex dat dilationem iniustio iudicis
simpliciter non dico quod det plus vel minus
sed potest multo magis quam qui dixit
non dari minus, ut hoc l. et in aut. offe
ratur et ibi non. Item quero an una dila
tione pendente alia possit dari, tu dices
quod non, quia iudicis officium debet conquiescere
l. sine pro. C. de dilat. Sed dico quod si detur
super aliquo articulo non contingente
prima dilationem nec sit preiudicialis ad
illam ut si data est dilatio ad probandum
per testes certe pendente illa dilatione da
bitur ad probandum per instrumenta, textus est i. l.
criminalis C. nullo C. de ac. [...] si esset
preiudicialis ad primam tunc secus ut dicit
l. sine pro. et ista sunt vera nisi prime
dilationis causa esset finita, ut si statuit
tibi x. dies ad veniendum, veniens in
prima, certe non debebit conquiescere offi
cium omnibus illis diebus, casus est no.
in l. si officia. ff. si ff. ad treb. § hoc
t. iii. ff. si certis annis. Ibi dico hic co
dem non dico sequerat an possit da
simul due dilationes, vel una ad dupli
cem actum, nam si possunt simul examina
ri illi actus, et tunc potest dari predictu
ff. nullo, si vero non potest simul examinari
et tunc potest isto modo dari videlicet de tibi
terminus x. dies ad probandum et exinde
de alios per x. ad probandum, arg. ad hoc
quod no. in l. qui de in officioso ff. de offi.
te et l. i. ff. ad exhiben. Bartholus.

Quod damnpnadie gla. dat
hic quatuor regulas duas
affirmativas, et duas ne
gativas, et fallit ut gla. dicit vide
gla. que firmat contrariam, et non solvit
nisi si illud contingit propter unitatem
conditionis persone etc.

Si se non obtulit, dilatio
iudicatis non datur penam qui
se liti non obtulit, nisi sit re
sistens idem in bitore et actore minus
pro h. d. cum ff. se Exemp. del. pena
qui penitere ff. de pen. fo. aliud
in parte adiudicata ut hic, aliud ad
negotia ut ibi, aliud ut Ja. de are. dicit
aut punisit penam nomine simpliciter ut
no. per C. quod cum eo l. ea qui quod non ne
examinis, sed isti que in his ff. dicunt
procedunt in ipsa sententia lata in principali
super quo litigatur. Sed quero quid super

odepnatoe expensaz i que fiet executio
et p'mo examen9 i tutore et filibz ad
ministratoribus/ et hoc tangit spe. de exe
cu. s. sent. §. sequit. v. s poue litt. et
ibi declarat et bn allat/ et videt q exe
cutio fiat i pupillu et fileb hiet recurs
t. a tutore ut l. qui soluedz. § 2 de leg. i.
contra q fit executio i ipm tutore ut ff.
de adm. tu. l. no ignorat/ dico q pot
fieri sna odepnatoa in tutore noie ppo
i expensis si temere ul' calupniose litti
gauit/ ut dicta l. no est ignotu. et
i ipm fiet executio/ ite pot fieri sna i
ipm tutorez tutorio noie/ et tuc fiet exe
cutio i pupillu. ut dicto § 2/ tn puto
q pupillus liberabit cedendo actoem
o ipm ut l. pe. ff. de adm. tu. et hoc
si fieret executio finito officio/ s eo du
rante exigeret licet recuparet a tu
tore ut dco. §. etiam. Item quo quid
i preiie an i eu fiet executio p expe
sis. spe. dicit q sic si ppt ipius preii
ontuaciam ul' negligetiam hoc contingat
ut dicto. §. sequit. v. quid si preii et
ita dicit q pnunciant dns ppia cadentes
qui sunt magis incusati/ ego sic dico
si preii fecit aliquid ptib spale man
datu no est dubiu q i diu fit exe
cutio ut l. i. §. si preii. ff. si quis ius
di. no obtep. si vero sunt mandatu
gnale/ tuc siquidez odepnatio expen
saz fit ppt aliqd maleficiu/ tuc ipe
preii venit condepnandus suo ppo noie
et i eu fit executio ut l. i. §. si preii.
ff. si quis iusdi. no ob. si vero odepna
t. p aliquid omissu/ q no fecit
q fieri debuit/ tuc siquidez illud i cu
bebat fieri ab ipo dno/ qui madauit
hoc fieri apparere/ tuc i ipm dnm fiet
executio/ q erat cuz est contumax.
ut l. si preii. §. tutores iudi. ff. man.
et ff. de arbi. l. no distinguem9. §. si
dni. cu sua glo. nã cu preii no oparet
ipe dns videt otumax et pena ommit
tit ut ibi no. si vero omisit aliquid
q i cubebat ipi preii/ no dno ut fuit
sibi iussu q aliquid faceret postq
est dns effect9 tuc i ipm preiiu fiet
executio ut dicta l. i. §. si preii. ff. si
quis iusdi. no ob. et ita intellige dic
ta dni. declarat et sic iusto. Bartholus.

Actor/ Queo quid i villa i non
sunt burgez coeqz tuc cogit i pone
collatam et solue ut l. i. §. si vero. ff.
q cuiusqz vniu. et no. ibi i glo. spe.
i ti. de cen. §. sequit. v. q si vniuersi
tas/ facta l. ij. . ff. de ali. et a. le.
et quidez sunt ibi p dce. Queo qlt
i ponet hoc collecta vel p soliduz et
libraz/ an p capita/ p'mo. . de cen.
exco. c. grave/ videt dicere q p soli
du et libraz hoc est scdm facultate
patrimonij/ inneqz aut videt q deu9

inspitce om/ quare facta est odep
natio/ pone q est condepnata vni
uersitas ex otu mutui contracto/ ul
siliibus si em mutuu fuit acceptu
pcia/ que respiciat om9 vniuersitatis
pncipaliz. pro om ut l. omib. C. de ope.
publ. tuc i ponet p soliduz et libra
ut ibi/ et intelligo si aliquid fuit
acceptu ul' emptu p expediendo
munere pcoiali/ ul' mixto/ si vo
p expediendo aliquo munere psona
li ut puta ex forma statuti quili
debet ire ad exercitu/ tuc qr denctu
est ad pportione q salut tn/ et no
vadant tuc i ponet collca p capita
/ sicut em p ea pcrna senserunt
releuamen p capita/ ita p capita so
luant ut insti. p soc. § illud. et de
re iud. l. fiij. nã si i vero debebant
subire illud omib p firmantes/ q
oms hitantes i una familia heba
t. p vno/ eode modo hebit i collca
i dubio ubi de hoc no liqueret collca
i ponit p soliduz et libraz pncipaliz ut ibi
recepto iusti. p de mu. et ho. s si vni
uersitas esset odepnata p maleficio
dicaz p. de incen. ruin. nau. l. nequid
Queo quid si ille de vniuersitate
noluit collam i pone. rdo iudex pot i
pone ipis p'mo nolentibus ut l. fi. C. de
mu. patri. li. x. Queo an p talu
debito quis possit capi/ rdo no/ s q
p pte sua/ no em est debitu cuiusqz
ppriu/ s vniuersitat. ut l. vniuersitatis
§. vniuersitat. ff. de re. dni. pbatu
i l. sicut. § i. ff. q cuiusqz vniu. et c.
ut nullus iudi. l. i. li. xj. si illi q'bz
i ponit oms exigende collectae pote
rint elapso certo tpre querimonia et cu
pi ut . de inmu. et ho. l. i. circa p'n
ibi x. 2. ipe no exigat ab aliis de
vniuersitate qui p soliduz et libraz sol
uent Queo quid si aliquis ex hijs q
bus est i posita collecta no reperit
q possit soluere. rdo alij de vniuersita
te soluent p soliduz et p libraz ut l.
i. C. de omi agr. des. li. xj. Item po
ne q sindicus vniuersitatis pmisit
obligando bona vniuersitatis et singula
rum psonarum/ et obligauit vniuersita
tem et singulas psonas. an igitur
hoc singule psone et eorum bona po
terunt oueniri/ rdo intelligo q sin
dicus hebat i mandatis ad sic pro
mittendu/ vnde aduerte a quo est fac
tus sindicus/ nã siquidez est factus
a talj onsilio ul' adunantia que possz
de hoc facere lege/ tuc tale pactum si
dicatus hebit p lege/ sicut alij onstitutio
qui fiunt ab eo qui habz ptate con
dendi lege ut l. relat. ff. de publicis
et no valeret talis pmissio sicut lege/

de hoc facta al' lectus et io est adi
tendum qualiter sunt vba apposita nam
si dicunt obligo vniuersitate et homines
singulares et psonas / tunc puto que
iura singulares / no tn in solidum sed
quilibet i virilem / ut l. reos insti. p. de duo
re. et io oportet q dicat et homines sin
gulares et quilibet in solidum / vel vba sin
dem i portantia / s excepto q dicat ob
ligo bona vniuersitatis et singularum
psonarum sit bona singularum i solidum
obligata ut l. aliena. ff. i. t. de pign.

Dat pretor / casus que sit... accep.
iste causa magne exequibz compet aliud
qua pecuniam recipe / dic ut glo. z bene
s sunt alii casus quos glo. no ponit
i l. seruus. ff. et si pferri. c. de iuri de
li. et maioris h' vero c. de solut.

Si ex conuentione / sina lz execu
tionem paratam / nisi sit nouata. h. d. casus
roges / dic ad hoc ut possit fieri execu
tio requiritur q debitum sit liquidum / et q
iudicis officium se extendat ad hoc / sic
i sina et confessione facta in iudicio
et iure iurando / s qn sina est nouata
tunc licet sit liquidum tn iudicis offi
se ad hoc no extendit / quia ex iudicium
ab ipsis ptibz est liquidatum / facit. c.
de exe. rei iudi. l. ij. et t. de innou.
l. in or. xxv. an. Exppo. de l. si. c. de
pac. que tn sibibus / sc. glo. no soluit
dic sc. ubi prouisio l. est de iure ciuili / hic
deinde cu / dicam vel z hec. ff. et si quis
j. de penis / Sz cu i dubio p sumat
nouatio / glo. dicit q no olim sic q e
vi qn fiebat stipulatio equalis que
contineret illud q p'mia z plus ut l.
qui vsus. j. de v. ob. s qn aliquid ad
dit ut de p'mia sit maior tunc iubebat
si dat fideiussor vel pignus cau ob
no p sumebat nouatio ut hic / et ide
dico de stipulatione penali / ut nouo non
precedentem ex cu onerosa ut plene di
co. j. de v. ob. l. ita stipulatus i vlti
pte contra. ff. siquis dicunt dixi. t.
e. l. ij. et no. glo. q si iudex expmit
tps legale ps dicitur hic alege / sa
cit pro q no. in l. celsus. t. de acci.
et dixi t. de l. ij. l. iij. Bartholus.

Solutiuse / no hic. ff. ut. liberi v
bis solutionis pie cpl'udat omem p'le
tatem al' libertatem ex forma statuti
dicam i l. solutis j. de solu. ff. Bartholo.

Condempnatum / videt ff. q sina
que est nulla no met execucionem
Casus vbi exceptio nullitatis impe
dit execucionem sine / et adiuite et videtur
tantus q sit ut hic et j. e. l. si tu nulla
et c. de exe. rei iudi. l. i. et t. de in dic.
l. si ptor. ff. marcellus / et l. iudicatum
c. si ex fal. instru. pi. cum videtur tantus
i l. fi. insti. c. de ordi. cog. Cum iudicat
istam. q. videtur ponere sina delict / tunc
ff. qn aut / ubi videtur distinguis / aut
liqueat vel no primo tractat de hoc ex de
offi. dele. c. cu i iure et ex. de app. c. cu
Bernardus dicit quoque expte contra qn opponunt
exceptionem nullitatis / vel est pbandum
ut q dicat / no fuit citatus / vel non
fuit pcur. qui egit et tunc exceptio n
ullitatis impedit execucionem ut hic et
l. hoc c. de pen. et l. ij. c. de sen. q.
sine cer. qt. et sic intelligit q not
primo i. c. cu i iure ex. de offi. dele. et
j. e. l. si tu nulla et l. i. c. de execu. rei
iudi. / cumque est aliquid pbandum i ca
nullitatis et tunc cum ista cognitio hab
altiore indaginem / et tunc no impedit
execucionem ut l. fi. insti. c. de ordi. cog.
et l. ij. ad. l. cor. de fal. si vero i continenti
posset pbare / tunc impedit execucionem
ut l. iudicatum c. si ex fal. instru. et de
iudi. l. si ptor. ff. marcellus / qui hoc
expresse pbat referendo ad p'mium eius
illius. l. ut glo. ibi dicit / et sic intelli
git dictum supra inter desen. ff. qn aut
et pba p racionem / quia i execucione sine
dz adhiberi cognitio sumaria ut l.
a diuo pio. ff. si sup. j. e. tz i cognitione
sumaria exceptiones que requirunt
altiore indaginem reffinntur s ille q
pnt i continenti expediri admittuntur
ut l. iiij. ff. idem. t. ad exhiben. et l.
ille aquo. ff. si detesto. t. ad treb. et
idem supponit textus i mte. adiuisus finam
/ ut dicta l. iudicatum / et do. ff. marce
llus. et. c. de fal. l. ij. et c. de pena in
pe. of. l. que supplicatio / et ex. de in
te resti. c. super ratam dicunt ibi **Vbi**
pcede / et quero qualiter intelligatur
i continenti / Ro tn sais q i execucione
dz adhiberi cognitio ut fiat primo
missio i bonis mobilibz sc'o i immo
bilibus tercio i nominibus / vnde si j. tanti
tpis possit expediri ista execucio
s. q ista execucio expediret sin nulla
exceptio opponatur dicitur fieri continenti
ut l. si is aquo mpu. t. ut i pos. le.
p hoc dixi i q. cauebat statuto q
contumaces condempnati non audiantur
appellantes / nuo quidam fuit exbanniti
et condempnati ut contumax volebat
appellare / quia no fuit legittime
citatus / dicebam q poterat appellare
q statutum qd' loquitur de contumace lo
quitur de eo qui vere est contumax / vnde
si dicat se no esse citatum et sic no ee
contumacem dz de hoc cognosci / facit. l. no
putauit. ff. no que. t. de bo. poss. c.
tab. et io ante oia dz constare ipm
esse contumacem ut repellat ab appella
do / facit. c. de dilac. adult. l. qui allegare
audiri et c. qui accu. no pos. l. ne
ignorat. **Ex** iudicat hanc l. ad q.
liati est ocidere exbannitum quod si
no est exbannitus vere / dicam j. de ad
ulte. l. i. plt. / no habetis hic aliam Bar:

Celsus / casus sumi nepote tradidit

non faciat perfecte accipientis post expira
sententia quaeritur. h. d. ¶ Oppo. de l. lace.
§. competarius. ff. de usufr. ubi dicit non
teneri competarium. glo. dat duo so. prima
hic constituit usufr. post dampnum datum
vel post ceptam litem/ et bona est insa
ff. in quibus innuit quod usufr. ante dampnum
datum constitutus non tenetur dubium/ non dicat
verum/ quia constitutus non tenetur dubium/ non
dicat verum/ quia contra tex. est. j. de solut.
l. si heredem. dat glo. aliam so. dicit enim quod
licet iste dominus teneatur iudicati/ ad hunc
potest repelli exceptione fructuarius/ et hec
vera/ alia so. est quod agit ad simplum/ non
ad duplum/ quid dicemus ille qui dat fundum
pignori dando fundum in quo est usufruct
bus albus non liberatur ut hic et l. qui
heredem. j. de solut. aut constitutus
est usufructus post dampnum datum/
et procedit prima so. si vero est constitutus
ante dampnum datum/ siquidem usufructua
rius permanet in potestate usufructuarius
a bono tamen est datus fundus pignori/ tunc
ille potest contra fructuarium opponere tamen
contra usufructuarium quod probare defun
delicto/ et siquidem non probaret tunc
posset agi contra dominum quia heredem perfecte
accipientis non facit ut hic fundum fundum
so. si vero probavit contra fructuarium
de delicto/ tunc potest agere contra primum
ad expensas quas fecit in litigando
contra fructuarium ut hic fundum tantum so.
si vero usufructuarius agendo non per
venit quia ille cui est traditus fundus
pignori vult agere ut perfecte sit fundus
fundus/ tunc potest agere iudicati quod dominus ut
l. si heredem. j. de solut. que l. quando cum
ista declarat hoc ¶ Verbo glo. oppo.
de l. si olei. §. et si. ff. de dolo. so.
ut ibi/ quia ibi fuit absolutus abin
stancia iudicii/ et quia hic agit de do
lo ut ibi/ hic vero fuit secuta sententia
condempnatoria Bartholus le. doctor.

Actor

Actor] erat glo. qui fuit
istis qui fuit ratione et quidam
dicunt de iudice delegato/ quod
non habet iurisdictionem/ sed glo. istud reprehen
dit/ quia solam iurisdictionem delegata
habet/ sa. de are. reprehendit per l. ij. §. fi. ff.
de offi. eius cui man. est iurisdictio ubi
dicitur quod delegati nullam iurisdictionem
habent proprie principum plus vero/ sed quia iudex
delegatus/ quod appellat quia pretium post
litis contestationem non potest revocari nisi extra
sed iudex delegatus quamque ad voluntatem
tate delegantis ut l. iudicium solvitur.
ff. de iudiciis/ sed prius nullam actorum habet
sed extra/ ergo nec iudex delegatus
sed credo sa. de are. non multum derogare
ad glo. vera/ quia glo. dicit/ sed iudicem
cum delegatum non est dicere aliud
nisi extra habeat/ et sic prius habet ex
tam/ sed timore eorum glo. subsit ad a
liam so. quod intelligatur de arbitro

compromissario/ qui non habet iurisdictionem cum
pena et sine pena ut l. cum antea. et
l. si. C. de arbitris/ et sic lex respiciat
ad mira nova/ glo. tenet quod sive sit
compromissarius cum pena vel sine pena
in eo quod dicit cum pena glo. concordat
in l. si duo. ff. de arbi. in contrarium videtur
glo. in l. admodo pro impu. j. e. et C. de
arbi. l. cum antea/ et nos possimus
sustinere glo. quod si est dictum rato ma
nente pacto ex sententia arbitri oritur ac
tio et exceptio sive sit cum pena sive si
pena/ sed in quibus diceret cum pena/ et
non diceret rato manente pacto/ secus
est ut l. ij. cum glo. quod tunc. ff. de arbi.

Si iudex

¶ Si iudex] parcia sunt in sententia certam
quantitatem exprimere vel eius vel a ad ac
quantitatem certam quantitatem continentia refer
re. h. d. ¶ No. quod parcia sunt tria ut
hic et l. aliter. ff. de re iudi. ¶ Oppo.
quod sententia lata sine certa quantitate non valet
ut l. ij. C. de sen. que sine certa quantitate. so.
dic quod in alia parte actorum appareat de quanti
tate/ et tunc valet alias secus/ et ista ratione
et ratio est/ quia si non appareat de certa quanti
tate/ tunc videretur iudex pronunciasse de eo
quod sibi non liqueret et sic sine causa cognitione
cuius sententia non valeret ut l. prolatam et
ibi no. C. de sen. alii dicunt quod hic in uni
versalibus iudiciis quod est verum/ et sentit no.
in eodem l. in prima glo. magna et potest
procedere si petebatur resto fideicommissi
universalis quod mihi placet/ unde dicta
glo. vero intelligit de particulari/ tunc
tenet procedatur so. verum esse ¶ Oppo.
de l. ubi autem. §. illud dubium. j. de ver.
ob. so. ibi refertur ad aliquid futurum hic
ad preteritum quod est certum ¶ Sed si vero iudex
dicat condempno te ad id quod debes/ non
referendo se ad acta et in aliqua parte actorum
continetur certa quantitas/ an sententia valet/ et
glo. que est in l. iij. C. de sen. que sine
certa quantitate. tenet quod non valet/ contrarium videtur
tenere glo. in l. quid tamen. §. si pompo. ff. de
arbi./ ego sustineo utramque glo. quia quando
sententia datur faciendo relationem ad certam quan
titatem actorum/ et tunc valet/ si in parte ac
torum continetur certa quantitas sive in actis
comprobatoriis sive assertoriis ut hic et
hoc modo loquitur l. iij. C. de sen. que sine
certa quantitate. et j. e. l. in sententia so. certo/ si vero
non refert se ad acta sed dicat condempno
te in eo quod debes/ et tunc si in actis proba
toriis continetur quantitas ut in dictis testium
et instrumentis publicis/ et tunc talis sententia
valet/ ita intelligatur glo. in l. quid tamen
§. si pompo. ff. de arbi. si vero non contine
tur in actis comprobatoriis sed in actis assertoriis
ut in libello vel in positionibus non probatis
vel confessis et non valet ut in glo. in l. iij.
C. de sen. que sine certa quantitate ¶ Erat
glo. quid si iudex condempnavit aliquem
ut restitueret possessionem adversario/

qualem habebat an lite contestata/ ita sicut
post primariam ita possidet/ ita possi
deat/ ita in interdicto recuperande pos
primariam ita possidet/ ita possideat/
et istud vult dicere glo. ibi sed quare
quia lege interrogationem usque ad finem
et bene dicit/ si in aliqua parte actor caperet
bat qualem possessionem habebat ante
et hic erat casus de resti. spo. c. fi. et
si non appareret in aliqua parte actor/ tunc
sententia esset nulla ut l. ij. et tercia de
seri. que sine certa quantitate et ista sufficiat
pro declaratione glo. ¶ Extra glo. insurgit
dubia/ primo tex. dicit quod iudex hic con
dempnavit quod restituat quod lex ex testamento
vel codicillis meum/ et postea dicit
quod videtur expressa quantitas contenta in testamento
contra istud non videtur vera quia potest esse
quod quantitas est in testamento comprehensa/ et
tamen ea non lex ille cui est relictum ut
l. imperator impu. de l. ij. et sic non
sequitur/ redde quod habes/ et redde quod
in testamento comprehensum est/ sic idem si dicat
quod hic erat relictum fideicommissum universale/ et
si universale petebatur et predictum/ quia
heres nos restituendi verbo id quod sibi relictum
est licet ipse non accepit ut l. facta in prin.
ad treb. et l. restituta/ est enim relicta
pars hereditatis/ et sic nos quod constat eius
hereditas/ sed hic repugnat littera que dicit
cum quantitatem nominavit/ ad quod dico per tex.
l. quisquis de l. iij. et io. b. dixit quod hec
lex placebat/ si vero intelligatur in legato
particulari ut glo. dicit/ tunc oportet
te ponere quod in aliqua parte actor contine
bat quod iste reus receperat vel fuerat
confessus se recepisse quidquid ei
in testamento vel codicillis relictum erat/ al
de casu huiusmodi ff. non procederet predictum
l. imperator impu. de l. ij. ¶ In hac
l. no. quod valet sententia/ si iudex dicat con
dempno te si est probatum/ facit i. e. l. in fi.
ista enim non est conditio extrinseca ut
no. C. de sen. l. cum iudex et est conditio
de presenti ut no. j. e. l. adiuo. ff. in vendi
tione cautela utuntur assessores/ qui non
habent plus de tiro. j. que debent pro
nunciare vel qui est tanta corruptio
quod ex actis nesciunt colligere/ utrum sit pro
batum vel non/ sed pone quod sententia sit lata
appareat pro parte probatum pro parte non/ certe tunc
totalis sententia non valeret/ quia non esset sup
toto iudicatum ut l. in hoc. fam. her. et
j. de do. exc. l. apud celsum. ff. ite qua
tur et no. C. si adv. vend. in. l. j. dicat
ergo quod condempno te in id quod est probatum et
quod non est probatum te absolvo ¶ Sed quid
si dicat condempno te si est probatum si non
est probatum te absolvo/ et appareat pro parte
probatum et pro parte non/ certe valet sententia/ quia
ista verba si est vel non est probatum intel
liguntur ceteris quatenus est vel non
est probatum ut l. stichum qui meus
erit de l. i. de hoc erit an sit probatum
vel non/ cognoscat iudex qui hec exeq
uitur/ et quod dicitur de actionibus univer
salibus de eden. l. i. in glo. ma. ¶ Sed
quid si sententia sit lata quod appareat proba
tum per unum testem/ ita quod locus est de
lato iuramento/ certe videtur tunc esse absolu
tum/ ita admirantibus dominis contra
in opinionem predictorum et sic appareat non
esse probatum/ et sic deficit illa conditio
si est probatum/ quia illa conditione intel
ligitur si probatum est s. legitime ut l. hac
conditione de condi. et de. ¶ Ultimo de hac
sententia incerta distingue/ aut loquimur
in iudicialibus universalibus et generalibus
et valet ut no. in dicta l. i. de eden. C.
in alternativis/ et hic distinguemus j.
de v. ob. l. ubi ff. qui illud/ aut in
simplicibus et hic aut petitur in certum
iudicem non certificando/ et valet ut
l. ij. de sen. que sine cer. quan. aut pe
titur certum et hic sententia incerta non valet
nisi certificetur ex actis ut dictum est. Bar.

Miles cuiles lex beneficium ut
non exigatur nisi in quantum facere
potest h. d. ¶ Queritur quid in
milite qui non gerit in castris/ sed
grandis prudentie vel in domo sua glo.
dicit quod non habet privilegium ¶ Queritur quid
est dicere in quantum facere potest et dic ut
glo. ¶ Queritur glo. quid in pretorio cassatus
an habeat hoc beneficium/ et glo. dicit quod sic
ut l. advocati. C. de advo. diversorum
iu. ¶ Queritur glo. quid in clerico celestis
militie/ et glo. determinat idem/ et tene
mentem istam glo. et signa quod milites
armate militie legalis et militie
celestis habent beneficium ne conveniantur
nisi in quantum facere possunt/ et hanc glo.
allegat d. Fy. mal. in quadam sententia. que
clericus donat ... sive sue con
cubine an valeat/ et dicit quod non per
hanc glo. quod ... l. ij. C. de donat. inter
vi. et ux. et l. miles ff. mulier de
testa. mili. dixi de donat. l. affectionis
et ex hoc sequitur quod si advocatus
donaret vel relinqueret concubine
non valeret relictum et donatio eadem
ratione/ quia non valet sicut nec in aliquo
milite. Bartholus legum doctor

¶ Decem nove/ Si unum est ob
ligatione aliud in solutione/ illud solum pe
titur quod est in obligatione/ in obligatione
vero alternativa utrumque peti debet ¶ Oppo.
et videtur quod in obligatione alternativa
unum tantum peti debeat ut l. ubi autem
ff. qui illud j. de v. ob. sed qui est elec
tio debitoris/ tunc utrumque petatur sed qui
est electio creditoris/ ad unum tantum agitur
ut in contrario ¶ Queritur quid si condempna
tio continet/ condempno te ad x. vel ad
nove dedicandum/ certe nove deditio intel
ligitur in solutione/ et est eo dire inter-

4 . 3

stipulatio est finita, quia non possum agere separatim ad x. vel ad novem de dictum pro se et ideo iudex intelligitur pronunciasse super quod deinde debebat si in stipulatione utrumque possum pro se stipulari, ideo utrumque stipulando potest in obligatione alternativa et hoc vult dicere iste tex. ¶ Sed contra hoc videtur ff. e. l. paulus. ubi verba sive non limitant super nam obligationis deducte in iudicium si super significationem verborum. Ad quod lex disponit circa iudicis sive aliis officium et tunc intelligitur sententia super legis dispositionem ut hic quando iudicis officium de offi. iudi. in prin. contra lex disponit circa ipsam obligationem concedendo pro se plures sive venditum vel ipse metus partes disponunt, et tunc verba intelligitur super pluralitatem sufficit finitatem ut dicta l. paulus et hoc tene menti. ¶ Ceterum usque ad quem tempus habeat istam facultatem offerendi super priorem et tex. dicit l. ste venit. § ide ite. ff. de pec. licet quod usque ad litem contestatam super actione iudicati et hoc est verum cum facultas est ex dispositione legis secus si ex dispositione hominis quod tunc perinitur illa facultas per litem contestatam factam super prin. ut ff. de solu. l. si stipulatus fuero x. in mense. glo. quedam hic posita dicit nisi ex delicto vocatur quod vult dicere, et declara per l. si ita. § fi. ff. de nova. ¶ Non licet iudicem sua

¶ **Cum iudicatis**, autem exequi sinat. h. d. videtur quod executio est facienda per executorem vel iudicem aliquis si per se ipsum exequitur incidit in dictum communicationem ut hic habes, item si aliquis pro se infamat est iniustus restituere, quia tunc pro iudicatum debet fieri executio ut l. qui restituere ff. de rei ve. ¶ Opp. quod quis possit per se si iudex permittat ut l. dos. c. so. ma. et quod plene dixi ff. de acqui. pos. l. iuste § fateor si hic licet iudex condempnavit reum non tamen permisit actori quod sua auctoritate exequeretur. ¶ Opp. quod possit auctoritate sua post sententiam ut c. vii. vi. l. siquis in tantam, ibi autem enectum iudicialis arbitrium, agnico sensu so. ut ibi exponitur in glo. et concordat ¶ Queritur qualiter facienda sit executio dicit glo. per executorem scilicet l. l. ibi autem § iustitis ff. ut in pos. le. quod inter litigantes nisi iudex permisit pla ut plene dixi in l. iuste de acqui. pos. ¶ Queritur quid in sententia absolutoria. Respondeo non est necessaria executio immo sententia trahit executionem, et absolutio parit exceptionem ut ff. de exc. rei iudi. p. loc. et ff. ut in pos. le. l. i. § si debitor, et not. per ber. extra de app. c. pastoralis, et per inno. de concess. preben. c. cum iniuriis, tamen medium glo. magne ¶ Sed quero quid si agitur pro usufructu

qualiter fiet executio. Respondeo si agitur pro usufructu constituendo idem quod ff. in aliis personalibus, ut fiat executio pro iudicatum requiritur enim traditio et constitutio ut ff. de usufr. l. iii. § dare et not. c. de usufruc. l. corruptionem si vero agitur pro usufructu iam constituto confessoria, siquidem actor non possidet idem quod requiritur quod sistitur possessio. nalis pro fructuarius, si vero usufructuarius agens possidet tunc non requiritur executio, quia ipsa manet sententia trahit secum executionem ut l. uti frui et l. haec et l. eam. ff. si ser. ven. si vero dominus ageret negatoria eadem est adhibenda distinctio, aut ipse possidebat aut fructuarius ut ibidem. ¶ Ceterum quero quid in aliis servitutibus realibus. Respondeo sic, si est actio confessoria et secuta est condempnatio, idem nam aut ad usum servitutis non est necesse aliquid opus fieri, puta, hec domum meam lavatam, tu habes domum tuam depressam si pronunciat me habere ius ne tu possis eam altius elevare statim trahit secum executionem et incipit possidere per servitutem ut l. et si forte § secundum ff. si ser. ven. si vero requiritur quod aliquid opus fiat tunc debet fieri executio pro iudicatum ut ff. de dap. in fec. l. aquae fundus et si ser. ven. l. haec, si in servitutibus rusticis ut ma. si pronunciet ius mihi esse eundi, idem puto quod non sit necessaria aliqua iudicis executio, non enim est necesse quod victus aliquid faciat si patiatur licet hoc non faciat ut l. quotiens et l. pe. ff. de servi. Certius est quod possit cogi faciat dominum ad cavendum super forma de l. haec si ser. ven. in negatoria vero dico idem si agens optinuit, ita aut ad usum libertatis non requiritur aliquid factum hominis et tunc dicitur secum trahere executionem, quia statim non utitur iure servitutis, si vero requiritur factum hominis ut si habebas tignum immissum in domum meam, et fuit iudicatum tibi ius non esse, ita hic, hic requiritur executio pro iudicatum sicut habetur arg. ff. de ser. ur. pre. l. hoc autem ius ¶ Certo quero quid in actionibus preiudicialibus ut cum petit aliquis se in libertatem et sic pronunciat, certe trahit secum executionem, quia eo ipso quod pronunciat liber sua fiat ius ut l. ingenuum de sta. ho. § ille qui sentiebat cum esset servus, non potest eum possidere ut l. si servus testo. ff. de stip. ser. Et si peto aliquem in meum servum et sic pronunciat idem quod trahit secum executionem quia potestate habet et ideo possum eum ducere et facere de eo ut de servo meo, idem si peto aliquem in meum filium et in potestate mea sic pronunciato extero patria potestatem sicut dominum ut l. i. § i. et iii. c. de pa.

po. Naz hec sna i actione mixta est hic
q sit in ptate patria vel dnica licet
ad se exequcoz ut l. si quis ex lita
to § irritum de i inst. te. et de peculio
l. quo ad statum/ et dixi s. e. t. i. e.
ciui vero istius mixta pot fieri ex
i iudiciis vel fim s in cam mix.
§ et in filiibus ad execucoz requirit
voluntas eius qtra que fit execu
cio/ ut q restituat possessione vel
q soluat vel sibi/ io vincens non
pot co(m)pelle/ s dz fieri p iudicem
ide si aliquis p(ro)nunciat ineius li
bertus/ s si p(ro)nunciaret alique
no esse in ptate vel ingenuum ee
sunt sine dubio habit sciam execu
cionis sicut sna absolutoria ut dixi
Sz pone q filius ipe petit se
p(ro)nunciari filium i ptate/ et obtinu
an requirat execucio/ Rndeo/ quo
ad ipm ius filiacionis s quo ad a
lia s. q pat p(re)stet ei alimenta reqr
que patrem p(re)stare oportz ut no
insti. de act. § p(re)iudiciales/ hic
requiritur execucio/ q hoc est facti/
et filius no hz ius cogendi de
facto patrem i volu(n)tz/ sicut pr pot
cogere filium/ q. fiet p iudicem
ut l. si quis aliberis in pri. de lib.
agn. Sz si ponens patrem vel dnm pri
cere aut alium detinente filium
vel frm/ hic q no sz ius exercendi
io cc i vito requiret execucio
iudicis ut l. i. in pri. et l. si q. de lib.
exhi. i de dico si p(ro)nunciatu estab
q ee uxore meam/ sive ab alio de
tineat ut l. i. § si de lib. exhi. si
no detineat/ quia consti(tu)cio est
tale ius q possit exerceri eam in
vitam ut l. in ptereos § i. ibi i qui
bus q(uo)niam q(uo)z C. de rap. vir. et
in hoc q simile est anteriorz sco.
de dictis doctorum in canoni ad q
fuit de re(scri)p(t)i. spo. c. ex co(n)iugione et
c. tras et de sponsa. c. i. Exemplo
qro quid si aliquis petit iurisdiccioz
suam i quodam loco et dat pro sna
an statim potit exerce sine alia
execucione/ Rso si quidem agit contra
illos homines i quos se dicit here
iurisdiccionem tunc statim potit exe
re sine aliqua execucione/ q istud
est tale ius q pot exerce in eos
i invitos/ sicut dictu est s. i p(otes)tate
dnica vel pria/ si vero ageretur
contra aliu qui esset i possessione
eiusdem iurisdiccionis/ tunc requirit
execucio ut hic et s. dixi Barth.
Iudicati/ adhuc q noceret acco
i form ut C. de iur. in l. accor glo.
i s(e)c(un)d(u)m ut C. de iur. mix. l. accor glo.
fatet contrarium/ a. de ere i dicta l.
actoi tenet contrarium/ et dicit q dno
acco iudicati/ no obstat. l. accor
q loquitur i ea que dat exe(cu)c(i)o(n)i mixte
no mea que nascit ex sna mixte con
sultare/ vii videtur q noceret acco
iudicati ut s. pre. § et s. l. pre. et
s. e. l. ex mixt. in pri. et l. y. et l. cel sic
et l. hec mixta s. de solut. et s. de pecuni.
l. si peccu/ hoc est verum in sna iudic
scrib i sna arbitri q orit acco ex
form ut l. ii antea C. de arbi. Sed vero
quid si acco principalis est spualis/ nu
sit acco iudicati spiritua/ glo. dicit
q sic/ Quero an si p(ri)ma accone
fuit rei ven. detur acco iudicati/ glo.
dicit q no/ allat glo. l. i. C. de iudi. s
ibi in tex. nil dicit/ s dicit i glo. in
aut. contra glo. est i. l. in et postea
§ si. et l. s. si possessor tunc fit s. de
iur. mix./ ubi tenz q examinato p(ro)
to super acc(i)one i rem dat acco i fin
et dicit p(ri)ma/ et forte monet illa
glo. p. l. ne in arbitris C. de arbi.
ste potuit moveri glo. istam q sna
data i reali no continet nisi q decla
rat me dnm ut l. licet s. de petit.
pete. he. et l. ex diuiso § i. s. de rei
ven. et l. pop. § s si s. de pu. et
sic eam declarat et no constituit
imo p(ri)ma durat et no dat nova
acco dec. mi tenent q det nova
dns Ray. hic et ep. i. l. i. C. de iudic.
et hoc tenent p dictam l. nam et po
stea § si. s. de iur. mix./ et io quia
sna facit ius ut l. i generum s. de
sta. ho./ s. nascit ex sna lata sup
accone reali acco et obligo ut dixi
s. l. ii. in fi. s. de pto. super illa glo. tz hoc
Intra dies/ intra quos
q dat iudicati/ pot quis
solve vel ali. se liberare/ h.
D/ dicit in tex. actio iudicati no pot
se/ quid et venioto in dubium/ an quia
gitur actione iudicati vel in factum/ debeat
dari libellus 2 lis contestari/ vel dz
summarie cognosci p simplice peticioz
et tex. videt velle q agat iudicati
et ubi agat denotat q ordinarie
agat ut s. licet § si pluraris s. de
proui. et l. i. s. de eden. hoc videtur
dicere tex. i. l. ille venit § si de re
s. de peti. he. et C. qui ex fac. bi.
l. i. glo. tn videt dicere contrarium ut no
det libellus ut l. qui de i officio s.
de i offi. te. et l. inior. pro causis
tm fideicommissum s. de inior/ videt
tex. cu glo. i. l. ein § si ex co(n)vencione
s. e. et C. de exe. rei iudi. l. cuius/ Sed
dicemus sp(eci)e i l. i. de exeui. sen. § qle
in prin dicit si agit iudicati vel ac
cone in factum ex sna q agit ordinarie
et det libellus et lis contestat ut l.
edita C. de eden. et l. i. s. de eden.
s si agit officio iudicis i implorando
execucioz no est necessarius libellus/ s
summarie procedit ut l. a divo § si sup
rebus. s. e. Sz tex. videt i contrarium i
l. ii. antea in fi. C. de arbi. ubi
videt dicere q execucio acc(i)o in factum
mandat/ credo q si agit accone

i fin ut iudicatu det libellus quia quam[que] actione quis agere velit exprimere ut l. i. C. de edendo. Sed si agit officio iudicis non debet offerri libellus p. l. ste venit. ff. de recte. C. de pet. her. ad l. in antea. Sed q[uod] ille tex. est qui hat ma[teri]am declarat et ex s[enten]tia arbitra dicat tex. actio i fin dicit et vult dicere q[uod] illa s[ente]ntia exequi actio i fin ut iudicati actio dicitur executio debet mandari p officium iudicis. Sed qui actionem non producit illa s[ente]ntia non meretur executionem p officium iudicis. Sed qui actionem non producit illa s[ente]ntia non meretur executionem p officium iudicis et sic qui meretur executionem per officium iudicis intentari i sine libello. ¶ Item no. q[uod] id tempus q[uod] dat iudicatis dicitur infra certum tempus in indulgenti ut l. si cui multa. C. de compensat. Bartholus doctor legum.

Si homo. No. q[uod] i[n] perpetua durat instantia propter fructus ut l. si fructus. ff. iudi. sol. et l. ulti. C. de rei vendi. Furioso. Ex quo de l. no eo minus. C. de pena[li]. s[ententia] non valet contra eum ut hic. Sed pro eo sic q[uod] no placet glo. p. l. dig. ff. de ra[ti]am. C. de arbi. dic. gl. in fi. glo. quia eo etiam no valet tu heat loco absentis et hoc innuit hic de dicto dicat s[ente]ntia sic q[uod] est curatus datus qui deniotat quibus conte ad l. no eo minus dic q[uod] aliud i minore qui hic intellavit et sic est capax huius qui gerebus qui celebrant i s[ente]ntia secus i furioso heat quidam dicunt aliter ut tangit p. de exec. rei iudi. l. si minus. ff. hoc in. ¶ Ex quo de l. prorandum ff. sin aut reus. C. de iudi. ubi s[ente]ntia lata contra reum absente valet. Ista glo. dicit aliud i contumacem qui habet p presente in dei puniat s[ente]ntia absentia repleat. Sed furiosus licet est absens. ¶ Quero an s[ente]ntia lata p absente no citato valeat et glo. dicit q[uod] no p istam l. et no. i l. contra ff. e. et l. ea quo. C. quo et quando iudex. ¶ Quaerit glo. an i contractibus requirat furiosus dic ut glo. et ita i illis i quibus no requirit consensus. Sed re contrahit. ¶ Quero ex glo. videtur hic q[uod] s[ente]ntia lata p reo absente non valet nisi sit contumax ut hic et l. de unoquoque. Sed quid si absente dominus litigavit p pa[r]tem postea dominus est in celulo secunde sine citat dominus tunc et no pa[r]tem an valeat s[ente]ntia et idem quero si post litem contestatam dominus citatur ut veniat ad videndum testes iurantur vel aliquid aliud. hanc q. disputavit dominus lambertinus de ramponibus doctor et advocatus egregius et dixit primo videtur q[uod] sufficiat

dominum citari q[uod] potest licet ad esse ut l. paulus. C. de procur. Item q[uod] sponte ut l. i. ff. i f[in]ia. qui appe. sit et C. de procur. l. qui stipendia. Item quia dominus est ille cui datur et i q[uo] datur actio iudicati ut l. si procur. C. de procur. et C. de procur. et C. e. l. iiij. Ergo quia post litem contestatam procur. est dominus litis et ipse procuratorem constituit ut l. quod. et l. nulla et l. procur. C. de procur. ff. ipse debet citari no dominus. Item i p[er]sona procuratoris est ferenda s[ente]ntia ut C. de sen. l. i. ff. ipse est citandus. Item dominus no potest post litem contestatam iudicium ad se transferre p[ar]te invito ff. ij. p[ro]pt[er] que ipse determinavit q[uod] s[ente]ntia vel testium receptio no valuerit no obstantibus contrarium q[uod] licet possit adesse tamen non instantiam i se suscipere i invito p[ar]te no obstat q[uod] est eius p[ro]pria causa q[uod]nia procur. est dominus instantiae de qua loquimur ita dicit ipse q[uod] procur. q[uod] non cogitur quis comparere i iudicium p[er]sonaliter nisi crimi ut l. fi. C. de procur. et si absque procuratore misit p[ro]curatorem eligit no litigare p[er] se ut C. de procur. l. i. ff. miss. et sic dominus no debuit citari et sic no fuit contumax p. si hoc esset sequeretur q[uod] frustra esset constitutus l. fi. ff. qui alieno. C. de his qui no. infa. quia dominus cogeret i iudicium pati s[ente]ntiam. ¶ Quero quid si sponte ad hoc dominus comparuerit an valeat comparere mandatur videtur dicere q[uod] no. C. de sen. l. i. io. et bul. consul. q[uod] puto verius nam licet procur. sit dominus instantiae dominus dominus est dominus utilis quo verius instantiae ubi potest sine cessione ut l. i. ne si fi. C. de procur. et sufficit p[ar]tem non contradicere ut l. que omnia in p[ri]n. C. tr. ¶ Sed quid si appet q[uod] s[ente]ntia fuit lata presente domino no tamen appet q[uod] fuit presens ad hoc. Sed siquidem fuerit ipse dominus ad hoc citatus presumitur ad hoc fuisse presens fuit simplex visio refert ad interrogata p hoc fiat q[uod] testes rogatus ad testificandum si est ibi presens presumitur presens ad hoc ut l. heredes. ff. i testib. de testi. Si vero no fuit citatus sed alias erat ibi presens licet si appet eum tunc p[ri]mo audire q[uod] ibi stet ipse ad audiendum s[ente]ntiam id est ut dicto. ff. i testamentis. Si no debuit monitione no apparet si quidem s[ente]ntia fuit lata p reo presumo eum ad hoc fuisse presente ut l. qui pati. ff. manda. si contra eum secus ut dicto ff. testib. et de procur. l. filius ff. i mihi.

Quotiens se. appellatione dati quis potest bis non congnoscere nisi i qui fuere post. h. d.

Si his. glo. hic intelligit q[uod] extimatio vitae crescit absque more usque ad s[ente]ntiam ide

dicat. C. de litig. l. in hac in distinguere
ibi posita, q no placet, q illud viri
interesse q venit officio iudicis, scribi
es q venit in obligationib. ut l. sind
cornel. ff. de donat. § ult. supra quanta
t. ad totale interesse, amplius no potest
quanti ut l. cu querebat. iud. sol.
et dicam in dicta l. in hac. Bartholus

In deposito et qui quentur
ex contractu licet dolo desie
rit possidere tenentur actiones
h. d. cum si. C. de rei ven. l. is qui dolo
glo. soluit q ibi i actione i rem, que est
stricti iuris, hic i personali, que est bone
fidei, s. ista so. no placet, quia licet
actio sit stricti iuris, tamen est arbitra
et i ea nullum potest officium iudicis sicut
i actione bone fidei ut l. ex. § i. ff. de furt.
et l. in actionibus. C. de litis cont. et instit.
de act. § preterea. alia solo ponitur i l. qua
q hic possessor habet causam ab actore ibi
secus et hanc tenet dy. et fundat se per
p. l. si donate. C. de donat. inter vi. et
uxo. s. illa loquitur in ea que quo ad
proprietatem va. sunt ut dicam. et ceteris omnibus
differentiis s. hic in depositario et commo
datario licet habeat causam ame no tn do
minium, immo plus deberent puniri furti
ut l. i. § i. de furt. et l. qui monneta
contra mea voluntate et plus i actione
depositi infamatur ut l. ii. et l. furti.
§ fi. C. de his qui no. i fa. Et quid
dicemus glo. i dicta l. is qui dolo, dicit
tunc so. quia tenent, q aliud i actione
i rem et aliud i actione depositi, et ro
est, quia ille qui convenitur rei ven. pe
tit restitutionem rei possessionis q habet
ipse ea possessionem delinquit, qui dolo
desijt possidere nichil punitur quo ad ex
possessione procedit, sed in deposito delinquit
i possessione depositi etiam qua delinquit
s. etiam contra depositi etiam que no delinquit
aut quia desijt possidere culpa et cedit
actio ut l. si culpa. C. de rei ven. aut
dolo, et tunc dic aut convenit actione ex
contractu aut actione i rem. Sed quid
si soluit litis extimationem ille qui possi
det, dy. i. e. pro possessore dicit q qui pos
sidet q huic etiam cedit s. dubium. a. bu.
reprehendit eu q no potest sibi cedi dominium
cu statim sit dubium cu soluit litis extima
tionem s. possidet ut l. hinc vei et l. se
C. de rei ven. no quia video quid aliud
sit q possit cedi, dicat la. predictus,
i videtur q possibile est q actor no
erat dominus s. aliud ius habebat vel si erat
dominus poterit cedere actiones personales
quas h. pro illa re licet no dominium ut l.
i conditione et l. si rem. C. de evict.
Ex istis dicitur i l. ii. C. pomp. pro quibus
no q cedi actio, sit quibus no fuit dominus

Si quis libello Cum pro
mittit satisdare tenetur ad intere
esse q est quanti vnius pro principa
lis no potest facere h. d. no. tex.

ibi neq enim nam timoris etc. et vide
glo. que incipit Eudit tanter etc.
est viri qui vani timoris est extima
to, nisi res debitoris ad hoc tendat
que sunt posite i loco periculoso ut
sunt res que vadunt per mare, quia
est instantis periculi ut l. ii. et iii.
C. de donat. cau. mor. et no. i l. ii. C.
so. ma. Et oppo. de l. duorum. C. de
neg. ge. et l. cum qui. ff. pomp. de
fur. so. illud tene prudenti dubi
ut culpe. Bartholus legum doctor

Et quibus in obligationibus succedit
post mortem succedit obligatio ad intere
h. d. Et no. tex. ibi sicut enim etc.
quo cu interesse sit i obligatione, glo. vel
dicas se i voluit, hic nichil dico ex glo.
ista et contra glo. i l. stipulationes
no dividuntur. ff. de ver. ob. q
dicit ut ibi plenissime dicam. Bartholus

Quod iussit iudex potest
sua interlocutoriam revocare
no diffinitivam. h. d. Et no.
q pretor sententiam interlocutoriam revocat
concordat l. i. in fi. et l. quod iussit. ff. de
re iu. sup. et l. diem. C. de arbi. et l.
pto. sup. et l. diem. C. de arbi. et l.
post sententiam. C. de sen. et ex. de app. c.
cu cessante. Et no. q no potest re
vocare sententiam diffinitivam ut l. ii. C.
sen. rescin. no pos. cu multis concorda
ntiis allatis in glo. videbitis i. e. l.
iudex. Et no. ex. l. iu. et de verbo
iussit pone ex. q primo iussit ad ee
libus, postea revoca ut l. diem. C. de
arbi. pone ex. de verbo noluit quidem
habuit glo. sup isto verbo noluit, q noluit
vocare p talem locum, s. quidam habent
sup verbo iussit et peius est ista glo.
sup verbo noluit, potest iudex pape s. sit
duo qui habent querimoniam sil. q unius
no sedeat ante dominum alterius ut l. i. i.
fi. C. de offi. pre. ur. s. licet ista sit
vera, tu bene pone ex. indistincte ad
q dicat iussit, qui pretor vel iudex inter
loquendo aliquid iubet, noluit comit
to q do aliquid noluit putat pronunciat
exceptiones no esse admittendas vel
dilationem no esse dandam et similia
Veniamus ad contraria et primo opp. C. de
dila. l. fine pro, glo. hic in fi. dicat so.
ut ibi et bn, q debet intelligi illa fig.
istam. q illud viri nisi iudex revocet
dilationem. Et opp. de l. quod semel. ff. de decr.
ab or. fa. so. ibi in decreto, quod transit
i formam contractus vel quasi ut ibi. aliud
in sententia ut hic fuerat quod not. dyn.
in c. quod semel. ex. de re. iur. li. vi.
de ma. illius. l. quod sel. dixi in l. omnes
populi. Et opp. ad hanc partem de l. si ut
proponis, et l. si pretor. C. quo et qn
iudex so. ut ibi per q ibi loquitur quod se
tentia diffinitiva est nulla ut dicam
i e. l. iudex. Et no. que etiam dicit(

vel sentam interlocutoriam et diffinitiuam
/ro quia i diffinitiua eo ipso q dedit
iudex sententiam finitur desijt iudex
esse, io no potuit reuocare / s interlocu
toria ad hoc remanet iudex i eadem
ca ut sequentia h. d. l. iudex. p. e.

Secundo sed vtrum quilibet iudex possit re
uocare sua interlocutoriam / et videtur quod no
q hic loquitur i p̃tore et sic i iudice
ordinario contrarium tenent glo. q eam dele
gatus pot ut hic no. et hoc puto
veru / q̃ [illegible] arbiter pot ut. l. diem. ff.
de arbi. §. multo magis / iudex

Tercio de qua sma interlocutoria dz intelligi
et nos reperimus tres opi. azo. dixit
q omnis sma interlocutoria que no
continet aliquid dari vel fieri pot
reuocari / pone exemplum in sma mone
tarie possessionis / que continet aliqd
dari vel fieri et no pot reuocari ut. l.
i. C. si de momen. pos. fuit app. et sic
hoc omnis interlocutoria p que decidit
incidens vel emergens pot reuocari
vide glo. ibi idem i quadam / alia est
opinio hug. que concordat cum azo. in
pri. q dicit si continet aliquid dari
vel fieri / s i eo q dicit i alijs sms
pot reuocari / dicit ipse / aut continet
decisionem questionis emergentis vel incidentis /
iste no pnt reuocari secus i alijs ut
q consistit probationibus vel talibus que pnt re
uocari / allegat hoc. l. q si diem. ff. si. ff.
de quantis. et. l. i. C. si ex fal. instru.
et. l. diem de arbi. vide glo. ibi alij
dicunt etc. Tercia est opinio glo. i. l.
i. C. sen. rescin. no pos. que dicit
i smis interlocutorijs secus / que in
distincte pnt reuocari p hoc facit
tex. i. l. i. infra. et. l. post q. de pro
cur. et. l. si quis. ff. de op. no.
nunc / canoniste tenent istam opi.
vltimam q sive contineat aliquid
dari vel fieri vel sit de causa emergente
vel incidente pot reuocari ut ext.
de app. c. cum cessante et de iure iud. c.
q ad consultationem et ibi p hinc et
dixi idem et allegat. l. i. infra. de pro
cur. et. l. si quis. ff. de op. no. nunc
que hoc probant al. tibi allegaui. l. ulti.
qui. et aquin. app. no licet / sed etiam
ego puto q debemus aliud dicere quam
antiqui vel moderni / et sit quedam
est interlocutoria qua lata iudicis
officium no finitur / s ad hanc dicitur
et ista indistincte pot reuocari
p hanc. l. et similes / quedam est interlo
cutoria qua lata iudicis officium
finitur ut si pronunciat se de predictis
vel se no esse iudicem competentem hec
no pot reuocari et hanc distinctionem
facit tex. i dicta. l. diem de arbi. s
bn inspiciat ubi tex. dicit illa sma
p quam iudex functus est officio suo

no pot reuocari / al si no est functus
hic sic / et hoc probat ro quia dixi in
pri. quia quando est interlocutoria q post
hanc etiam no pot reuocari ut. l. post
smam. C. e. p. hec est ro quare diffinitiua
no pot reuocari q finitur e iudicis
officium i illa ca. ut. l. iudex q. e. s
eadem ro est i illa interlocutoria q. etc.
no ob. q allatum p te idem. l. i. si de
mome. pos. q sma lata i mome
tanea possessione / est diffinitiua / no
interlocutoria. licet quidam hoc dixerint
q patet q lis contestata requirit iudicium
poss. ut insti. de interdic. §. retinende
ut exa[illegible]. i. l. naturaliter. ff. nichil com
de aquirenda pos. s interlocutoria posset
fieri lite no contestata / io ob. l. q in
diem. ff. si cum. ff. de compensa. et
l. i. si ex fal. instru. q ante diffinitiuam
pot reuocare / s post smam diffinitiuam
no pot reuocare i interlocutoriam q
functus est officio suo

Quarto usque
ad q tempus pot reuocare smam suam
interlocutoriam / ista. q. ut bn intelli
gatur pot intelligi pluribus modis
vno modo usque ad q dies / alio mo
cum usque ad smam diffinitiuam vel post
alio mo cum post smam interlocutori
am usque ad executionem p omnibus interlocu
torie / cum post ad primum usque ad quot
dies vel menses azo. dicit usque ad
iiij. menses / et vide glo. ibi et sic
cum usque ad iiij. menses etc. alij di
cunt usque ad x. dies ut i aut. hodie
C. de app. et pauit. que supplicatio
e. de epis. impe. off. dubit dy. dicit co
sidero duo / vno mo iuris petendi cum
dicit q reuocatur interlocutoria / ista fa
cultas petendi q reuocet durat
usque ad x. dies / et sic de certo p^o
no pot petere / quo ad iudicem no cur
temporis / cum etiam postea pot reuocare ut
c. cum cessante ex. de app. et c. i. ex.
de pen. et ibi bene.

Sed possemus
nos probare prius / et dico q e omnis
l. arbitro. ff. qui satis co. sic vnam
lex que est ibi q ex officio iudicis pe
tit q illam applicationem reuoc q e interlo
cutoria / et illa lex. applicat p. l. ple.
l. aquin. app. no licet dicit ibi q eade
no petit reuocari sed q appellat
/ sic apparet q p^o infra x. dies pot pe
tere sed q pot infra x. dies appella
re / sed quo ad iudicem inquantum habet
i rem iudicatam / si vero quo intelli
gatur sed mo / dico q usque ad smam
diffinitiuam pot istam interlocuto
riam reuocare / no pot ut. l. i. C. si
ex fal. instru. et. l. sin aut. ff. si. ff.
de neg. g. et. l. q iudic. ff. si cum.
ff. de compens. et. l. dic. ff. de arbit.
ro quia post diffinitiuam functus
est officio suo / tercio pot intelligi cum
post smam interlocutoriam quo ad exe

cuiusuis ipius ul' post/ et glo. i. l. i. in fi. ff. de pto. stip. dicit q no pot reuocare mandatum executori nisi ea con by ul' de parcium voluntate/ et pbat i. l. pe. de pto. stip.

¶ Sz nonne iudex qui interposuit primum decretum q sina interlocutoria est promissio in possessionem et reuocauit ut i auten qui. C. de bo. auc. iud pos. ite ptor mandat nunciacionem noui operis et nunciacionem reuocat ut l. si opus. ff. de op. no. nunc. sz ista no obstant hijs que dixi/ q i istis no reuocat sine cause cognicione.

¶ Queritur vtrum post appellacione interpositam ab interlocutoria a su quo pot ab interlocutoria appellari demum iudex possit suam interlocutoriam reuocare/ et de hoc sit/ vnus c. ideo C. cum cessante.

¶ Et dicit dy. an iudex possit compelli suam interlocutoriam reuocare dy. dicit q no arg. l. no qd C. de iudi. et l. i. C. quo et qn iudex. ita pot si vult/ sz no pot cogi demum ad hoc ab eo qui auoc pot appellari ut i. c. cum cessante de app. et. c. cum sit romana et no p iudicium appellacionibus reuocabit ut de app. c. h. vj.

¶ Sz an demum iud reuocabit/ dico si est talis interlocutoria que infert tale grauamen ad quod no pot esse consultum p appellacionem a diffinitiua/ et hic ab illa interlocutoria pot appellari et sic corrigetur p iudicium appellacionis eadem mo ut l. ab arbitro fin aliam lec. ff. qui sa. co. et l. i. C. quorum app. no rec. et l. ij. j. de app. et ibi dictum/ si vero est tale grauamen ad quod pot esse consultum p appellacionem a diffinitiua sina et hic ab illa interlocutoria no pot appellari/ nec cogi iudex q reuocet sz tenet ad illam i quibus eum ledit ubi. saniquis iudi. C. de iudi. et l. si qui C. de testi. et sic hoc q reuocet debz pcb audire/ al' videt iudicantis cic questione/ et no reuocaret p appellacionem a diffinitiua demum cum hoc cum distincione. c. no solum de app. h. vj. in cau. h. p superiorem cogi reuocare ut ex. de excep. c. si. h. vj. iudex secularis qui cogit sina interlocutoriam reuocare p iudicem ecclesiasticum sz circa demum nunc si iudex nil pnunciat/ sz neglegit i cam principali potest cogi p superiorem ut i auc. ut diffe. iudi. coll. ix.

¶ Queritur an iudex p ambus iudex possit reuocare dy. dicit ut l. i. i fi. ff. de pto. stip. sz dic ut dixi/ aut est mandatum executoris et no pot n p tibz nolentibz ul' in consulta/ ante execucionem pot ut dicit j. de arbitrib p ambus.

¶ Queritur an iudex possit p ambus eandem suam reuocare/ et quomodo possit/ et dy. dicit q hijs/ sicut hijs pot a diffinitiua appellari ut l. i. C. ne lite. ter. pro. et facit pdx. l. fideius. gl. si quis. ff. de l. iij. et l. ij. gl. si constante le. no. ca.

¶ Et iudex dicit q post istam lege qui dicit post q ubi est extensionum ut l. si quis ita. ff. de l. ij. et opi. dy. est contra/ qua teo post dicta nunc.

¶ Queritur no amplius an ambus possit reuocari/ et dy. distinguit/ aut requirit cause cognicionem ut illa ubi sit opponenda ex capto ut l. a precedente. C. de dilat. et no pot/ aut no requirit cause cognicionem ut si iudex precepit q veniret tali die/ et pot/ ut l. cum quidem j. de re iud. et l. sz et si interpellat et l. diem pferre. ff. de arbi. et l. nec quidquam. gl. ubi decretum. ff. de offi. pcon. et le intelligo aut q requirit cause cognicionem/ ul' p cum voluntas i reuocacione ubicumque requiritur i pbacione/ q qui sit/ appet qui pte ladit ut. C. de dilat. l. a precedente al' secus ut no. dat. l. sz et si interpellat. gl. i. de arbi.

¶ Queritur an palam possit reuocari sina/ q iudex dixit/ et dic ut l. diem pferre ipim. et l. sz et si interpellat. gl. i. ff. de arbi. aut i ea danda ul' reuocanda requirit cause cognicio et no pot dari ul' reuocari palam al' sic ut hic.

¶ Queritur quid i sina interlocutoria i qua no spectat diffinitiua ut in vbo q soluas/ pnuncio no esse p cedendum sup libello ul' meno de iudice competente/ et silia an possit reuocari/ cum nulla alia sperat diffinitiua sic dic/ aut iudex adit cause pncipia et ipe sic pnunciat hic talis pnunciacio sit officio iudicis mercenario/ ideo p tale pnunciacionem functus est officio suo nec amplius potest se intromittere arg. dicte l. diem. ff. de arbi. et est eadem ro que i diffinitiua q. 2 q. ut j. e. l. iudex/ videt cum de offi. dele. c. iudices in fi. h. vj. et ex. de offi. dele. c. significantibz si vero iudex adit i plenitudo officii iudicis nobili/ ut q dat tutore q interponat decretum sup alienacione rei minoris hic licet iudex interponat decretum no finitur officium iudicis nobile ad hoc si illo potest adiri/ et potest cognita reuocare ut l. quibus de re. e. corp. de pena. l. si quis cum paciscit. i. fi. et ibi no/ pi pdictis tn cunctis puto q requirant cause/ cognicio et pbacio ut ibi ps in aliis aut casibus ubi reuocatur officio iudicis mercenario puto sufficere/ si fiat/

pte pnte/ lz nulla ca renocande
subsit/ sicut cu ab ipo iudice posset
sit interlocutoria pferre et ptez gua
re/ ita iudex no pot sinu iusta ca renoca
re/ lz ps tenent admitti ut l. si qu
in. c. de testa. et hoc est qd hic dic
tex. qno incipio 2o ¶ Sz quis quid
si sup eodez appellet due sue interlo
cutorie gtrie/ nec apparet q iudex tale
sit fiaz cuo renocandi p[ri]az dicere
tu videt q prima renocavit/ qr sic
duo gstitnendo priorez videt reno
care p[ri]mu/ ste faciendo so testu vi
det renocare p[ri]mu cu si ind dicat
ut iuribz vulgaribz pz/ so prima no
videt renocata qr ipaz ee latuz
dz lignere iudici ut l. hac auth. ff.
s. qui ex ca. i pos. ea. et sicut ignis
no videt renunciare nec q ignorat
ut l. iur. de i offi. te. nec iudex vi
detur velle quod ignorat here
ut. c. de testa. iuib. l. sic ecia p hoc
videt tex. ex. e ti. c. in obiug. et l.
sine ps. c. de dilac. ubi pendente
dilacione iudex officium gquiescat sic
et i iudice ordinario qui intaph
tatez fiez psumus ignoranciam
i dubio/ ut dicto c. in obiug/ ubi fi d
sina videt subrepticia nisi faciat
mencionem de prima/ dic si quidez e tal
interlocutoria que no pot renocari
sine cause cognicione/ tuc no valz reno
cacio ai no fuit cognituz de ca/ si vo
posset renocari sine cae cognicione tc
dilacio/ tuc dando fiaz videt recesss
isse a prima ut l. dicez. ff. de arbi. et
hoc est verum/ facit q. ti. i. l. fideiq[uss]
et q ibi dicunt Bartholus le. doctor

Admoneo per primo dic per
quos mandat sna exequi
usq ad ss. i vendi ibi
qualiter sina mandat execucioni
¶ Oppo. i aut. de exhi. re. ss. si vero
glo. so. q hic no capit an loqtur
i iudice delegato/ an ordinario/ et
io de ordinario intelligit ibi/ sz ista
no est vera/ sz ecce ibi de delegato
exprimit/ alia so. q ibi delegato
a principe/ hic audite alio/ et an
delegatus a principe possit/ dic az
statim/ sz in gno dat alia so. q ibi
exequit pnunciando et ista pot ee
bona ut dicaz. ¶ Oppo. de l. re.
de arbi. so. quidaz dicunt arbitrorz
i. executorz/ sz idem bis repetetz
alii q intelligit de delegato de
prin voluntate vl de arbitro sine
pena assumpto vl cu pena/ si est
dictuz i. uto manere pto ut l. ii. ff.
de arbi. et dici i. l. ait pretor impn.
ff. e. ubi glo. videt gtra/ qr si tuc
est emologatu a ptibz/ pot ut l. in
antea. c. de arbi. i prin. glo. marg.
¶ Et primo quo/ hic loquit i iusta

tibz pxli romani quid i alis glo. d
cit idem q placz/ qr licet rescriptz
sit illis iussiz tn rescripto dicit qualit
ut illi exequat qui eos dederunt
¶ Sz quo an delegatus a principe
possit snaz execucioni mandare/ videt
q sic/ qr hz vim ordinarii ut l. aut
dicte. c. de iudic/ ste a tali ut aud
ricus ut i aut. qui semel. c. quo 2 qui
iudex/ ste i aut. debitores ff. omez p hoc
l. et si no gtro. si gtra ius ut vl in pub.
sz gtrm dicit glo. qr licet ista sint
spalia i principibus delegato/ q non
reperio i delegato execucionem esse per
missaz et est magis inquis/ ut l. ln
bere amenz. ff. de ne do. c. iudi.
et l. iii. ss. i. ff. de damp. infec. et
sic no videt sibi pmissa/ ad l. et
si no cognito/ et glo. et dem[on]stracio
noticia est semis ut in c. pastoralis
ex. de offi. et po. iudi. de le. sz quid
q dicat glo. videt tex. i. l. ulti. e
fi. c. de iudi. ubi delegatus a princi
pe pot exequi tanq ordinarius ut
i aut. de exhiben. ss. si vero supra
sa ponitur i pri glo. et ista opinio
est approbata p tex. ex. de offi. et po.
iudi. dele. c. significasti/ et io. illa
tex. q no solu pot pse/ sz eciam pot
cogere ordinarios ad exequendu
et eis precipe sub penis gminationibus
hoc eciam approbatur e. ti. c. quod sn
ppa ibi limitat q tale ius exequendi
no durat nisi usqz ad annuz et illo
tenentibus ¶ Venio ad solucionez qua
dat glo. ad l. et si no cognito/ et dicit
q qui mandat execucioni/ videt man
dare cognicione tn no eq[ui]us si mandat cogn[icione]
videt mandare execucionem ¶ Plenius
declaratio qro an illi cui est gmissa
execucio/ et cognicio videat gmissa glo.
dicit hic q sic/ et tex. est i. l. et si
no gtro/ sz g i. l. si ut proponis et l.
si executore. c. de exe. rei iudi. et si
hoc est verum vilis in casu cui gmit
tit execucio posset cognoscere de vi
tute pnu/ dic q[uod] plenissime/ qn ali
cui committitur execucio an videat
gmissa cognicio/ glo. dicat q sic ut l.
et si no cognito/ dicunt no declare
runt/ dic q[uod] quis mandat execucionem
nulla precedente cae cognicione ut ex
scribit imperator conquestus e nobis
talis q est tali possessione indebite
spoliatus quare si ita est gmittimus
tibi q eu i dicta possessione restitui
facias 2o tuc videt gmissuz ut cog
noscas de veritate precum ut l. et si no
cognito ¶ Sz quid si appellet ab
interlocutoria i qua fuit sua gdepna
to expensarum dic ut in spe. de execu
scn. ss. ii. v. quid g[ene]ralis et hoc est eudes
so. et quia ipit hanc tantum gdicioz
eciam si no exprimat si preces veritate

intat ut cu committit executio vi
commissiz pambulaz ipius . s . ? contra
ut . l . i . de iudic . om . iudi . et . l . ad
re et . l . ad legatum . ß . de p tiu/ qz
est plus cognitus de cu vide lex co
mittit alicui executoz i deffinitiue
dictionis ut hic/ ubi committit executoz
delegati uel arbitri/ tunc sine dubio
hz omez cognitionem que requirit i execu
tione ut hic inprin . et p totum . l . cumqz
committit executio i auxiliu iudic
tionis post latam sniam/ ut cum judex
committit alii ut sua sniam exequat
ut i . pe . § . Pone q pmittit
lex ut i multis ciuitatibz sunt qui
dam iudices quibz sola sniaz executio
est commissa pforma statutor/ et h
est aduertendum/ illa quedam e cognitio
cita reb i quibz dz fieri executio/ et hec
pot cognoscere ut j . e . l . § . i vendicare
et § . si sup rebus et § . se quedam
est cognitio sup exceptione que opponit
post sniam/ et hic est aduertendum q
quedam sunt except que respiciunt
iusticia pncipalis cause/ ut i hijs i quibz loc
tex . l . ij . c . de iur et fac . ignor . et de
istis no potest cognosce talis executor
iudex/ sz dz remitte ad priorez iudicem
ut . l . plt . j . h . t . quedam sunt except
que solu respiciunt executionem nec im
pugnat sniam/ ut exceptione quibus ex
igat uel qua fiere possit/ et siles
et de istis cognoscat executor ut
dicta . l . plt . j . h . t . et etia pmonabit
ut ibi patz/ que . l . est nobilis ad ista
ut ibi dicam/ quedam sunt except que
directe veniunt contra sniaz et eam impu
gnant ut exceptio nullitatis uel pscri
ptionis instrum/ et silia/ et tunc ben vi
dicere ex . de offi . dele . c . pastoralis
q talis executor pot de hijs cognos
cere/ vitalis est q talis iudex executor
pot de hijs except cognoscere/ non
ut pnunciet sniaz exequendam no ee
uel nullitatis/ sz si videat dictis except
fore veris sup sedeat ab executione
et cognitione et no pnunciet sup hijs
sz remittat ad iudicem pmu ordina
riu ut hic est tex . ß . de iudic . l . si p
tor in prin . et § . marcellus qui hoc
pbat expsse/ si recte intelligat/ nam i
fine redit ad priorem qui dz hoc facere
et hoc pbat ratio/ quia ob sequeret
q iudex inor uel par posset infirmare
sniaz maioris/ ut ps paris/ § . l . nam
si nigratus . ß . de arbi . et de hoc etia
videt tex . ex . e . c . decretero/ et ibi hoc
videt tene Inno . quamqz post latam
sniam et post litem cotestatam questionem sup
except committit judex iudicem execu
tionem fa/ ut i commissione que fit in
ro et iste vocat merus executor/ et
nullam ht cognitionem ut . l . executor . et . l .
si ut proponis . c . de execu rei iudi . cu
q omnis cognitio pcessit/ et io mera

executio videt commissa/ et hoc modo
cognoscat aunequ executionem/ no merum
Quero quid eg . cu illi cui mandat
cognitio videat mandari executio gl .
q no ut i ea habes/ Tu vero laconis
examina quamqz alicui committit cognitio
nulla facta mentione de diffinitione
tunc tenz gl . q no pot diffinire uel
sniare ut no . c . de pecun . l . qui pecun .
/ Jo no est querendum de executione
spe . tenz contrarium q diffinitio videatur
mandata/ ut inspe . de iudi . dele . § . se
h . quid sit off . et h . no . q simpliciter
nisi spalit delegans sibi reseruet
sniaz/ uel dicat se committere cognitionem
tm ut ibi patz sup eo et in videtur
q verba delegatoris debemus inspice
na si dicat tibi talem causam committimus
nec aliquid de cognitione uel executione
exprimit/ tunc videt tota ea commissa
quia ad eam/ sicut cu aliquis dicit
se heredem nec addit i qua pte intelligit
i totum ut . l . si fideiussor . § . j . ß . de
instituto . act/ et tunc verum dicit spe
sic pot intelligi . c . qui pfecta pnudic .
l . j . et de pedan . iudi . l . uij . q bene facit
et c . si contra ius uel uti . publi . l . j .
ubi videt casus contra gl . tu dz intel
ligi q ea fuit simplr commissa et
ita no . ibi i prima gl . quamqz ea co
mittit p hec verba i ea vertentium
tales tibi cognitionem committimus/ tunc
fateor q no videt commissa diffinitio
na committendo vnum aliud videtur
phibere ut . l . cu pretor . de iudi . sic loc
gl . dce . l . qui pecun . et pbat dcit
l . ij . c . de fal . Quero qn videtur
commissa diffinitio/ uel si ponat except
se dictum committimus tibi ut causas
audias et decidas/ an tunc videat
mandata executio/ et in delegato
pncipis no est dubiu q sit ut ß . de
re iud est/ Idem puto i subdelegato a
delegato pncipis ut c . qui pfecta
iudic . l . j . infi . sz i delegato ab alio
gl . hic dicit q no pot exequi/ sz
Inno . ex . de offi . ordi . c . cu ecclesiam
i vlti . q videt dicere q omnibus delega
tis i equiuocus pot exequi iudic .
quia hz . s . pnunciando de except do
uel excitando uel multam i dicendo
et silia sz mitte i possessione re ipsa
no posset ut . l . jurandum . § . si i ari
rens . c . de iudi . ubi dicit ee tantum
et spec . i ti . de exec . sen . § . nunc vi
dendum cum pn . uel firmat/ in videt
q alius delegatus qua a pncipe
uel eius delegato nullo mo pot sniaz
executioni mandare/ na statim lata
snia functus est officio suo ut . l . si
ut proponis . c . quo . et qn iudex snia
dicat eius officium i aliquo posse
itez sniare q est falsum/ pro hoc videt
gl . i . l . qui restitue infi . ß . de rei
ven . pdicta vera i executione sine

diffinitiue de interlocutoria sed .i. dicit
Item predicta vera nisi executio sententie
sit commissa an possit fieri subdele
gato. Item quero et reuoco in dubium
quid si cum sententia prima est appellatum et
per iudicem appellationis confirmata quis
mandabit executioni. Spec. ponit istam
q. in ti. de execu. sen. § nunc dicendum
v. sed pone quod iudex et in ipsis determinat
sed dy. dicit quod iudex appellationibus ut
in aut. si quis litigantium. C. de epi. cleri. et
eo. ti. l. eos. C. de app. et ff. eo. ti. l. ta
le pactum. § qui prouocauit dicit quod
quod iudex appellationis confirmat primam
sententiam, et tunc ipse debet exequi ut in aut.
si quis litigantium et l. precipimus .io. conseruis
C. de app. et l. cum specialis iuris. C. de
iudi. quandoque iudex appellationis non con
firmat sententiam primam sed executionem subiungit
dicens simpliciter confirmat et pronunciat
appellationem desertam, et tunc iudex prius
exequitur ut l. ulti. C. de tempore app.
quandoque pars sua sponte recedit ab app
ellatione exequitur ut l. tale § qui
prouocauit. ff. de pact. do. sa. bu. dicit
in ista materia ultimo non video quod sit ra
tio quia consensu recedit vel per elapsionem
temporis confirmat et ideo iudex primus
exequitur ut l. fi. C. de temp. app.
ad l. tale § qui prouocauit, ratio quia
primus iudex erat delegatus, et fuit
appellatum ad delegantem ad quem
executio et appellatio non importa
bat ut hic sed hoc diuinare est. Vin
cenco quod iudex primus hoc casu possit
exequi in omnibus sententia sit illa quia
dat executionem et ex qua certe causa
ponitur et quod iudex appellationis possit
exequi ut dixi § qui prouocauit
ideo quia in casu illius § liquet in
dicio appellationis ex forma que
in quod sententia mittetur executioni quia partes
se ad hoc obligauerunt sed quia per lapsum
temporis appellatio defecit hoc iudicio
non liquet quod forte excusatio aut exe
cutionem non mittet ut quod nulla vel ali
qua sed elidetur exceptione, vnde si ppo
nereinus quod partes sua sponte ab appella
tione recederet nec diceret se sub forma
iudicati, vix diceret sa. bu. idem si alio
modo appellatio est deserta, ut quia non sunt
petiti apostoli et similia, potest tamen iudex
appellationis si uult requirere
iudicem primum ut exequatur quia forte
primus iudex est magis potens
in militibus et familia ut C. de
epi. et cle. l. episcopale. Item quid si a
appellatur ab interlocutoria in qua fuit
facta condempnatio expensarum dicunt
non. in spec. de execu. sen. § nunc v. quod
quis. Item quero an executio possit de
mandari expresse ab alio quam a prin
cipe vel etiam delegato, ratio contrario
et per iurato de exequendo expedit
sententie ut s. e. l. § si super rebus
et sic potest legari ut l. cognitio. §

ut honorum .ff. de offi. eius cui man.
est iuris dicta sed missio de facto non potest
delegari ut l. iubere cauere et ple
de iure ff. de dam. infec. l. iiii. § dicat
Item quero quid de eo cui commissa est
vniuersitatis causa dicit ut in glo.
Item quero ex glo. quid de sententia interlocuto
ria, quia l. ista loquitur de diffinitiua
ista. q. hic dicit. q. in se primo vtrum
possit sententiam interlocutoriam mandari
executioni, secundo an per iudicem delegati
circa primum dicit quod sententia illa mandatur
executioni ex qua actio in factum oritur
ut l. cum antea. C. de arbi. et d. l. ff.
e. l. inter. Item non quid an exequitur
interlocutoria nascitur actio in factum, et spe
tenet quod sic in ti. de execu. sen. § breui.
v. sed cum ex sententia, sed ego consuevi alle
ge l. si postulaueris. § si liber cum
glo. ff. de adult. ubi ex interlocutoria
oritur actio in factum per hoc l. si quis in
ius vocatus non ierit. ff. et qui in ius. et l.
si quis exargentariis § hoc edicto
cum glo. sua. ff. de eden. et l. cum non
solum. § in omnibus. C. de bo. qui h. cum
glo. sua, probat firmat l. i. ff. si quis
ius dicenti non obtemperauerit. circa fi. et ibi
no. Item circa secundum utrum iudex delega
tus possit mandare executioni sen
tentiam interlocutoriam isto casu pri
mo videtur dicendum quod est quedam
executio que fit percipiendo executione
do seu multando, et ista potest fieri
est enim quedam executio pertinens
iurisdictioni et ista potest fieri
per delegatum ut l. iiii. § i. ff. de
dam. infec. Bartholus doc. legum
Ciuibus rome, potest unusquisque iu
dex alterius iurisdictionis iudicem requirere
ut eius sententiam exequatur h. d. Item app.
et videtur quod non executio sed commissione
mittatur ad locum, ut in aut. ut nulli
iu. in § et si quis contemptor porta
C. de adult. l. si quis aliquis sed ibi
loquitur in delictis, quero quid in priuatis
iudicibus et idem in glo. et bene
Item quero habeo te condempnatum in ci
uitate ista, vado florenciam ad iudicem
terre hic, an possit sententiam hic latam
executioni mandare et videtur quod sic
secundum glo. hic, sed istud est verum ad tantum
iudicis preferuntur sententiam et ideo est quia
sine litteris non potest ut C. de iudiciis
l. properandum. § sin autem reus et C.
ex qualitate de fo. compe. c. Romana
§ contrahentes li. vi. et in spec. de
execu. sen. § in. v. quid si iudex
et allegat potest contra ita bu. ponit in ali
qua alia questione quam ipse tangit
in illo libro et in formate. i. l. i. i.
x. q. C. de confess. Tu distingue quia
sententia lata per vnum iudicem potest exe
cutioni mandari per alium iudicem et a
dem ordinalis, quod successit alius iu
dex vel primus est remotus, et

tunc potest quia videtur idem iudex
ut l. proponebatur ff. de iudi. si vero
non successit ei, sed sunt duo iudices
eiusdem temporalis, tunc alius non
potest se intromittere sine voluntate
primi iudicis ut l. i. ff. de offi. pro
consu. aut preiudicare alterius tempora
lis petit, et tunc siquidem talis
iudex ad quem executio pertineat de
iure communi vel municipali, et potest exequi
ut hac l. in prin. aut est iudex alius
et tunc aut petit executionem ad literas
et preces primi iudicis sumarie et potest
aut sine literis et tunc non potest ut l.
i. ff. de offi. procon. et dicta l. prope
randum. § sin autem reus et dicto
§ romana. § consentes et hoc vult
dicere hic tex. cum dicit si hoc iussum
fuit. s. iudicium sumarium, et hoc e contra
cap. i. l. i. § x q. C. de confess. si vero
actore in foro vel iudicato vellet agere
potest quia actionem quam licet ubique potest ex
ercere ut l. fi. in fi. C. de prescrip. lon. tem.
ex hoc apparet utilitas eius quod dixi
ff. e. l. iudicati quod ex sententia oritur actio
in foro vel iudicato et in officio iudicis
Sed opponens istud officium iudicis
quo fit executio est nobile quod patet
quia interdum fuit lata sententia in
e. l. iudex quare ergo non ita iudicet
contra alio sicut contra in loco actoris
separatur ut ff. de iudic. l. in omne [?]
et ex. de offi. iudi. c. fi. R. istud
officium licet sit nobile tamen venit
in consequentiam prime condempnationis et ideo
ab eodem iudice expediri ut l.
nulli. C. de iudi. vel melius istud
officium competit ex equitate ut sit fi
nis litium ut l. finali de fructi. et
li. expen. que equitas cessat in alio
iudice qui non iudicavit et in hac
actione solum habet necesse probare sententiam iudi
catam esse ut l. nam postea § i. de
iur. iur. et de iudi. l. si pretor in prin.
Quid in una civitate sunt duo ma
gistratus habentes equalem iurisdictionem
ut pretor et capitaneus in hac civi
tate, an unus possit exequi sententiam
alterius, R. non propter que dicta sunt
ut dicta l. i. de offi. procon. quod est verum
in suis pecuniariis sed quando aliquis
esset contra exbannitus in personam
quilibet eum personaliter capere et ille posset
facere executionem nam in hostes et ex
bannitos aliarum civitatum anciditur
ergo multo magis in isto ut in predicto capitu
lo non dubito, et hoc facit favor pu
blice vindicte ar. qui. h. se sui vin
l. i. et ii. et l. literatio § quilla [?]
te. ff. de publicis potest tamen vicissim re
quirere auxilium alterius ut predictum
Quid pone quod rector scolarium
doctor vel alius iudex qui non habet
bernarius et in litibus fert sententiam
quibus eam mandabit executioni
R. ipse met denegando iurisdictionem
preiudicando ab universitate et similia
vel faciet eam exequi per potestatem
vel alium habentem potestatem ut C. de le
pr. audi. l. equale et ibi no. in glo.
et insuper de exem. sen. § nunc
dicendum. R. quid de sententia doctoris
et indistincte dico quod omnis iudex
potest implorare auxilium alterius
ut iudex secularis brachium spiritua
le et e contra ut dicta l. equale et ex.
de offi. ordi. c. i. et ibi per Inno.
Sed quero quid si iudex qui tulit
sententiam non vult scribere alteri ut al
terius auxilium implorent vel pone
quod iudex cui scribit vel cuius auxi
lium imploratur non vult exequi
vel auxilium prebere, R. potest per superio
rem vel compelli cogi et puniri de hoc
etiam in aut. ut differ. iudi. § i. te
nebitur etiam parti actione in factum adiut[?]
esse ut l. si iudex de var. et ex.
or. cogni. et quod ibi dicitur Quid
quod sicut in exequendo excedit ita potest
appellari utrum appellabit ad supe
riorem primi iudicis an ad superiorem iu
dicis exequentis seu auxilium dantis
R. si iudex alius exequitur ad literas
alterius ad superiorem ipsius exequentis
appellabitur nam ipse exequitur vigore
sui officii non ut delegatus ab alio
quia hoc non potest delegari ut dictum est
si vero ipse non exequitur sed exequenti
prestat auxilium, tunc siquidem prestat auxi
lium iuris ut puta exercendo vel iudi
cando vel iurisdictionem denegando tunc
ab ipso appellatur quia ipsius actus est
qui me ledit, si vero prestat auxilium
facti puta concedendo pro suo iudicio fa
miliam, milites et similia, tunc a primo
iudice appellatur quia ipse est qui ledit
iussio alterius Quid si arbiter tulit
sententiam in civitate ista an possit alibi
executioni mandari ex mero iudicis of
ficio R. sic, nec requiritur aut habetur nec al
terius iudicis requisitio sed quicumque iu
dex cui subest condempnatus potest dictam
executionem facere ut l. i. in auten. § r. C.
de arbi. et est ratio quia hoc dicit equitas
cum eum arbitri non possint exequi per se
nullam facit sibi iniuriam alius exe
quendo nec expectatur eius requisitio
secus in iudice ut dictum est et propter hoc
... in instrumentis in quibus continetur
preceptum guarentigie sive confessio
tusie [?] ut possit ubique executioni man
dari nullius expectata requisitione, nam
notarius contrahit a statutis in iudicio
percipiendo pro partibus ut obtinent con
tenta in instrumentis quod preceptum ex forma sta
tutorum predictorum mandat executioni sit
sententia diffinitiva exequendi non nullam
habet auctoritatem sicut dubitatur
In vendicione utilis pignorum

In executione primo debent capi mobi
lia, s(e)c(un)do immobilia, tercio nomina. l. ii. d. ¶ cap.
hic dicit q(uod) s(e)c(un)d(u)m s(ente)n(t)ia ista sub condicione
q. l. i. §. biduum. ff. qui app. sit glo. hic
dat plures so. vna est q(uod) hic no(n) sint
vba sine alia q(uod) hic i(n) interlocutoria
ubi i(n) indiffinitiva et tenementum
hunt so. quia vera et nobilis alia
so. est q(uod) hic in condicione de p(re)terito uel
pn(t)i et ista est cum bona quia tene
menti et licet p(re)dicte sint ve(r)e tamen
q(uod) hic i(n) p(ro)posito dic no(n) pot fieri sub
condicione nisi sit condicio que ipsi ne
gocium respiciat ut l. iudex cum glo. sua
C. de sentent. secus si ipsam personam
no(n) respiciat hoc no. doc. i. l. no(n) dubium
i. v. opp. C. de legi. p(er) q(uod) sit intelligit
istam glo. ¶ capp. hic dicit q(uod) primo
mobilium, s(e)c(un)do immobilium, tercio nominum
r(ati)o q. l. magis puto. §. quod si p(ro)tor
ff. de re. cor. ubi dicit in q(uo)sultibus
q(uod) p(ri)us venit(ur) ad no(min)a q(uam) ad vendicationem
p(re)diorum no(n) posses dicere q(uod) ibi e(st) spale
i(n) minore, quia esset contra l. tutelas
ff. q(uod) cum sp(eci)aliter vi(n)i. no(n) hic loquitur
i(n) executione s(ente)n(t)ie que statim d(ebe)t fieri
iter d(ebe)t aliqua via q(uia) retardaretur
ut j. e. l. §. s(ed) si emptor, s(ed) q. l. loq(ui)tur
qui sit vendicio ad peticionem ipsius pu
pilli et hic p(ri)us ad no(min)a q(uia) sufficien
cius interest et hoc ponit doc. i. aut.
hoc nisi p(er)ceptis. C. de s(ente)n(tia) s(e)n(ten)c(i)e
ecc. ¶ C(ir)ca no(n) in casibus iudex venit
ad te vi(n)i(?)us et dicit mitte istam s(ente)n(ti)am
execucioni, tu iudex visa s(ente)n(ti)a debes mit
tere ¶ Queritur aut(em) q(uod) iudex p(ro)p(ar)at
execucio(ne)s fieri, an debeat p(ar)tes citari, et
dicunt doc. m(od)i q(uod) debet citari p(ar)tes et sibi
termi(nus) competens assignari ad ostendendum
dic(endum) quare no(n) debeat execucio(n)i mandari
et p(ro)bant sic, hic dicit(ur) q(uod) iudex mit
loquit(ur) q(uia) p(ar)tes citat(ur) ut j. e. l. de vno
quoq(ue), q(uia) posset ledi ut l. nam ita
divus. ff. de adopt. et p(ro)bat p(er) l. i.
C. de inne. et fac(it) i(n)f(ra) no. ubi plures
except(ion)es p(ossu)nt oppo(n)i post s(ente)n(tia)m, no(n) d(ebe)t
p(ar)te citari et hoc tene(n)t th. C. quorum
app. no(n) reci. l. ab executore i(n) prima
q. et ros. ide(m) sup. l. meminerint
C. vnde vi ubi dicit q(uod) est casus, et q(uod) i(n)
quib(us) i(n)ciderat a(u)c(t)to(r) iudic(is) p(ro)p(ri)o
citatu(m) tenet(ur) pena illius l. s(ed) si exe
cutore(m) mitteret herent loci reme
dia que j. dicam, s(ed) contra(rium) tene(n)t summo.
ecce. de app. c. ex racione, ubi dicit q(uod) no(n)
d(ebe)t iterum citari, ego dico si quidem est
facta condempnacio in q(u)antitate uel q(ua)nc
ita q(uod) execucio requirit q(uod) capiat(ur)
alie res sp(eci)ali ordine m(od)i. §. tunc
d(ebe)t citari p(ar)tes ut hic, et p(er) ro(n)es p(re)dictas
si vero est facta condempnacio i(n) sp(eci)e, si
quidem illa sp(eci)es no(n) rep(er)it(ur) et sic
esset facienda execucio i(n) alia re s(i)c(u)t
esset id(em) q(uod) ff. s(ed) si execucio fieret
i(n) illa sp(eci)e, tunc puto q(uod) no(n) sit op(us) ut
q(uod) quis de novo citet(ur), s(ed) possit absq(ue)

auferri manu militari ut l. qui re
stitue(re) decem ven. et sic intelligo dan
primo q(uod) intelligo vni i(n) p(er)sonalibus post
quadrimestre temp(us) ut l. si. C. de usu.
rei iu. et l. i(n) fidei commissis i(n) prin. de usu.
p(ro) actione vero i(n) rem antequam fiat talis
execucio facti d(ebe)t p(ro)cedere condemp(nacio) p(er) q(uam) p(er)cipit
post s(ente)n(tia)m de restituenda re infra certum
tempus, et post illud fiat talis execucio
ut insti. de offi. iudi. §. i. et dicta l.
qui restituere ¶ S(ed) quero quid si fa
cta fuit execucio p(ar)te no(n) citata ubi ci
tari d(ebe)t uel al(iter) est errantum, s(e)c(un)do pot appe
llari cum excedat modum, s(ed) si no(n) appel
lant, tunc i(n) p(er)sonalibus no(n) restituit(ur)
p(re)cipue, et ante vendicionem reuoca
retur execucio iudic(is) adhibita s(o)llemp(ni)
ta(te) cognicione ut j. §. si sup(er) rebus post
vendicionem habet n(ecess)e vendicare ut
j. §. si post additi. et C. de p(re)scrip. xxx.
an. l. i. et si de ven. pi. age. l. ple. s(ed)
i(n) reali id(em) j. cum habet officium iudic(is)
exequentis i(n) quib(us) s(o)llempnitate deberet
dicere execucionem fieri no(n) debe(re), post a
m(od)i no(n) habet n(ecess)e agere ordinarie ut
l. si quis emptionis. §. s(ed) et si quis de
p(re)scrip. xxx. an. ¶ Circa no(n) hic dicit q(uod) i(n)
execucione p(ri)us debent capi mobilia
quid cum inter mobilia sit aliquid ca
dere glo. hic q(uod) sic, q(uia) primo d(ebe)t capi q(uod)
min(us) debitori noceret q(uod) bene no(n). sed
puto circa i(n) mobilia ne p(ro) modica q(uan)
titate vendant(ur) magne res cum mo
dica possit vendi ut no(n). C. de distrac.
pig. l. quia du(m), et si contra(rium) fieret pot
appellari cum excedat(ur) modus ut l. ab
executore quorum app. no(n) reci. ¶ Circa
quid si res no(n) sint capte s(ed) fuit cap
ta p(er)sona condempnati et coactus solue
re tex. habes no(bi)l(iter) i. l. fi. §. si. ff. q(uod)
me. ca. dic ut ibi ¶ Queritur qualiter
constabit q(uod) mobilia no(n) rep(er)iuntur
sit glo. q(uod) statuet(ur) certus termi(nus) p(ro) ost
tendendis mobilibus, al(iter) capient(ur) i(n)mobi
lia, q(uod) no(n) q(uia) est nouus modus de usib(us)
et bannis ut dic q(uod) credit(ur) iuratis seu
apparitoribus ut l. mag. puto. §. no(n) tam
dere. cor. et hoc obs(er)uat consuetudo
et ja. de are. ponit i(n) quodam suo trac
tatu de discussione q(uod) hic no(n) p(ro)sequor
et no(n) q(uod) hec p(ro)nunciacio de qua hic lo
tex. pot fieri i(n) ipso actu q(uod) apparitoribus
committit(ur) fiunt capiant(ur) p(ri)mo mobilia
s(e)c(un)d(u)m q(uod) et tunc apparitores referent
se sollempne discussione fecisse, et q(uod)
mobilia no(n) rep(er)iebant(ur) ro. con(tra) consilio q(uod)
i(n) commissione et relacione ponat(ur) in ap(er)
do animus dapnosib(us) p(er) ea que ff. dixi
sunt, s(ed) si hec obmittat(ur) no(n) puto q(uod) a(ctu)s
ipso in(ter) nullus, q(uia) hic talis ordo no(n)
ponit(ur) ut sit necessarius s(ed) q(uia) p(ar)tes gravat(ur)
reuocaret p(er) appellacionem ut ff. dixi
¶ Circa no(n) quid si post p(re)dicta p(ar)s sit parata
ostendere q(uod) mobilia rep(er)iant(ur) et tamen
capta sint i(n)mobilia, licet in casibus

hec retulisset/ Ro. pp. hoc no contrari
tur q factum est nisi creditor vel emptor
fuit i dolo ut C. si de ven. pign. agat. l.
i. et l. ult. ¶ Quid hic dicit inquis qui
to tpe d3 expectari glo. remittit ad no.
i. l. cu pponas/ dy. dicit/ aut venditio
fit ex interlocutoria/ et tunc tale tpus est
iudicis arbitrio ut l. si finita. §. si no aut
statim. de damp. infec. aut ex diffin
tiva/ et tunc expectat q tpus qdri
mestre sit elapsum ut i. e. l. debitoris
et no. in dicta l. cu pponas/ ergo dico
de duobus mensibus ut dicta l. debito
ribus q. i hoc mutat ut ibi dico.

¶ **Exequunt utilit.** Quid vtr. aliq
privilegiu faciat cessare hanc executio
ne/ glo. dicit q no privilegiu civitatis
ut l. civitates q cuiusq vini. no. sic
no. privilegiu fundi dotalis ut l. i. de fu.
do. s3 hoc est verum qu ferit suam cause
reali ut inqta/ ita q de dicto respiciat
ipsum fundum/ s3 i psonali no prederet
marito condepnato nisi i cu privilegium
ut C. de prin. si. l. i. item no prederet
uxore condepnatam nisi ex v. l. ut l.
v. i. de bo. damp. item no impedit pri
vilegiu minoris etatis ut l. i. C. de p. d. mi.
q est verum sive reali sive psonali sit
actio ut ibi et B. de re. cor. l. et si pre
tium. §. item quit et l. si pupillorum
§. i. ¶ Quid de rebus ecclesiasticis dicit
glo. idem q est verum ecclia vel capitulo
condepnato ut l. iubemus nullam C. de sa
cro sanc. ecc./ secus si suo noie con
depnaret rector ecclie ut p. l. grave
dis et ibi dicam/ Bartholus doc.

¶ **Si pignorum.** Si pignus dat cre
ditori i solutum simpliciter pfinit datum
pro toto debito. h. d. ¶ Oppo. de l. pl. C.
de iure do. impe. so. ibi i pignore co
nventionali/ hic i pretorio/ vel hic qui dat
i solutum/ ibi qui impetrat dominum a
principe/ s3 prima tenet glo. et sic ali
esset si dato insolutum fieret apte sim
pliciter aliud si crediture/ ergo tunc quo
sit dicendum/ aut datio i solutum fit
apte simpliciter et no valz i aliquo/ sic
nec emptio nisi. de emp. et ven. §. pp.
an quidem l. i. ff. B. pemptore/ aut fit
a principe et valet prout dicit in dic. l. si.
C. de iure do. impe. aut fit crediture et tunc
siquidem fuit crediture exequente diffi
nitivam/ et tunc in dubio videt fa pro
toto debito ut hic et i. dicam/ ro pot
esse/ q3 cu officium iudicis exequentis
sit totaliter fine imponere litibus/ si de
beret iterum fieri extimatio rei sim for
mam dicte l. ult. cu finis no esset ipo
tibus/ ratio est pluspetit inmer et deinde q
fiat p toto debito/ aut dat in solutum
ex interlocutoria/ et tunc indubio dicen
dum qu dat principes ut dicta l. si quia
est eadem ro/ et sic d3 intelligi hodie
ca3 ut ponit Jny. de accdit ¶ Oppo. C.
de exec. l. si ex maiore/ so. ibi p tam

debiti recipit ¶ Oppo. de consuetudie
nos videmus tota die qui fieri dare pig
nus p pte debiti/ et no pro toto debito
et sic consuetudo est cont. istam lege et
male ut ponit i glo. que incipit
al. et io glo. ali. intelligit et faciat
duas alias glo. et debes scire q prox
ex/ rei iudicate hes quadruplex re
mediu/ vnu est q possideat tanquam
creditor et habet loco pignoris ut C.
si i ca pignoris/ aliud est q vendat
illa bona/ et illud est bonum q si non
suffiat d3 dari supplementum aliud re
medium est ut tanqu ex cens dcatur ut l.
ii. C. si in ca iudi. aliud est remediu
q det i solutum ut hic et hoc no loc
hic/ et pot fieri duobus modis/ vno
mo q det crediture p debito ptelimi
tatu/ et tunc observat hec consuetudo
secus si simpliciter det iudex porto q cre
ceret creditor ut hic et p. p. i. l. cudo
C. de execu. rei iudi. et vide istam glo.
et signa et una incipit ab dicat. r. det
i solutum alia incipit crepitus quod pferunt.

¶ **Si super rebus.** Cum iudice
exequente exeat quid emptoris sup
rebus pignori captis formatum que
cognitio no fuit prejudiciu volenti pri
dicatore arguere/ et post pignus addi
tum creditori ad vsucapionem pfinet
h. d. primo dicit cuius est cognitio/ secundo
est effectus cognitionis si apparet esse de
bitoris/ tertio qualiter d3 adhiberi ista co
gnitio/ quarto quis est effectus si apparet
esse momenti cavillatam/ quinto quis
est effectus executionis io facte q
debitoris apparuit fa ibi et si tractabi
s3 secundum/ quarta ibi nec sua quinta
ibi nec cum ¶ Oppo. C. de iudi. l. iudi
ces. so. speciale hic ¶ Oppo. de ordi. cog.
l. ii. so. ibi io q3 fuit plena cognitio
hic summaria/ et consistit hic summaria
cognitio q no dabit libellus nec lis
contestabit/ positiones aut semiplene sunt
nent/ no p puniunt ac B. ad exer. l. ii.
§. si cu cognita/ dicam j. de pto. stip.
l. i. §. stipo et no. i spec. de offi. iudi.
§. postremo. R. vi. ¶ Oppo. i. §. si post
so. ut in glo. ¶ Oppo. ad v. nec cum
sim sam lec. obstat. l. inisso. B. prep.
pfec. l. ii. impin. ubi no interrupit vsu
capio pscribe/ hic dicit quidem cu glo. fina
ja. de are. tenet istam glo. et fecit ad
quidem/ q missio facta i possessione no int
rupit pscriptionem illam que currebat
ad utilitatem illius contra quem facta
est missio/ s3 pscriptionem aliqua/ que cur
rebat contra eu contra quem est facta
missio bn interrupit et hoc voluit se
tre glo. i. l. inisso. B. pemp. dn. dicit
ab lxide/ s3 no video unde istud possit
prederre cu hec sit verum q missus in
possessionem ex ca iudicati no possidet
ut hic tenet glo. ff. possidens no pdit
possessionem civilem nec naturalem/ quod ff.

interrupit ar. l. naturaliter loquitur qui alia
cumulis possessio interrupit et io retem
ta opinione glo. quod nusquis ex causa iudica
ti non possidet tenere primaz lec. tamquam
veram. i. quod possidet iniustus fructus per pre
ditare possessor pignus fuit sibi addi
tus io quod i summa argumente apparuit
esse comparati sed si nolumus sustinere
hanc primam lec. tamquam vera, dico quod res in
partibus pignori i causa iudicati victor pos
sidet, sicut creditor conventionalis, hoc
probatur i. l. possessor ff. imperator ut le. no.
ca. ff. qui aliquibus iudicat causa iudicati
ille est creditoribus prefertur ut C. qui po
i pi. ha. l. cum tam ff. appellationis quod eidem
quod i conventionali pignore, non ide quod in
pretorio, in quo uno creditore misso alii
videntur missi ut ff. de his que i fraudem
cre. qui cunt. ff. faciendum, et de bo. aut.
iu. pos. l. cum unus et hic est racio l.
si uni. C. qui po. i pi. ha. licet ibi glo.
male intellexerit, sicut supra, ff. hoc appellationis
expressum quod imperator posuit i. C. separatim
ti. de pretorio pignore et ti. si in causa iudi
cati, si enim idem esset in ut C. de credi
alibi l. si idem, hoc appellationis quod in ca. iu
dicati non capiuntur omnia bona, etiam
sum ista ipsa ut B. e. l. ff. in venditione
licet secus sit in pretorio pignore, Non
ob. l. duo. ff. creditores. i. in pos. quod ibi
intelligi i quolibet alio pignori i misso ex
causa iudicati hoc permisso tamen dico quod sit
causa pignoris capit res mobiles, sine
dubio interrupit possessio ut l. si rem mo
bilem de acqui. pos. tamen vero diceret
ista glo. intelligenda ut dicit Ja. de
are. de rao possessore, in qua adipiscendum de
bitorem possessio creditoris non interrupit
usucapionem ut l. i. ff. pro emptore contrahit
et l. qui pignoris. B. de acqui. pos. si vero
capit res mobiles, tunc interrupit possessio
tam possessor si non est admissus vel
significatus est se posse repellit ut l. cum
possidere. ff. si. et l. si id quod ff. si. de ac
qui. pos. ¶ Eppo. ex glo. et videtur quod
tertius possessor non potest impedire execu
tionem que fit contra victum sed dicit fieri executio
et possessori cavere de indempnitate ut l.
is a quo fundus petitur. B. de rei ven.
primo. i. C. veniens ex. de testi. pone ibi
hoc unam pulcherrimam distinctionem quando
fit executio i re petita, et tunc aut illa res
a nemine erat possessa, et tunc quando tertius
veniens impedit executionem ar. l. ult.
C. de edic. divi adri. tol. et i. C. veni
ens ex. de testi. si vero illa res non pa
rabat, sed ab alio erat possessa, tunc tertius
veniens non impedit executionem sed ca
vebit de indempnitate possessori ut l. is
a quo. B. de rei ven. si vero fit missio
i alia re quam sit petita, ut pro pecunia
i qua quis est debitor, et tunc dicit fieri
re cognosci, et sic missione quando hic
impedire ut supra ro pretor, quia
qui possessio vacat interest sua ne ab alio
occupetur cum facilius possessor sua consequi
possessionem vacuam, quia qui est capta
ut l. si. C. de edic. divi adri. tol. sed

qui est i possessione aliquis tunc alius
non interest, quia ita unum pot adversus
ut a possidente, sed possessori cavet de in
dempnitate, sed qui agit pro se iudicio ut i eun
ut. ff. quibus ordinis de unius sua i re
non petita i qua fit executio, impedit
executionem, ro. quia de unius illius re in
qua fuit cognitum, sed i precedentibus
casibus erat de una re cognitum ¶ Cerio
cum hic ff. possit intelligi, si fuit contro
versia de proprietate vel possessione, et glo. non
dicit sive de proprietate sive de possessione
et punit ille ff. refert quod loquatur de mo
nente quoz de proprietate ¶ Certio cum mit
tebat omnes probandi, ut illi qui missus
est i possessionem probandi cum esse debi
tori, vel contradicenti re esse suam et glo.
hic i. l. i. C. de prout. fil. ubi videtur
dicit quod ei qui movit controversiam incumbit
onus probandi, et hoc est verum, aut
istas res possidebat ille contra quem fac
ta est missio, et tunc incumbit onus pro
bandi illi contradictori, si vero possidebat
ab illo contradictore, et tunc incumbit onus pro
bandi illi misso i possessionem, et hoc
vult dicere glo. i. l. obiiciatur C. ne
uxor pro marito ubi dicit glo. res quas uxor pro
maritus possidebat, et hoc ibi proprie quod
et per speciem iuris dominio et possidente.
ff. restat v. quid si ipse ¶ Et pone quod unus
recipit possessionem naturalem ut in eius, alius
civilem ut contradictor, et ergo quidnam
ro si quidem unus possidet civiliter
alter naturaliter ut domus et fructuarius vel
domus et emphiteota et similes hec de
cessiones i. l. si fruita. ff. si de servitute
libus, et ibi plene dixi de duplici i fe.
si vero unus civiliter alius naturaliter
eo qui sunt admodum, et alius e
ingressus, tunc si ille qui possidet na
turaliter possidet viciose et mala fide
sunt pro possidente civiliter et talis pos
sessio illi non patrocinatur qui dolo pos
sidet ut l. liberis in fi. ar. si filius deli
cti. si vero quando possidet iuste precedit
i executione non prius dicitur possessionali
bus ar. de li. ca. quod si pro tertio fuerit pre dic
tum i ultra q. ¶ Certio fo. dicit hic
de sim possessoribus et dicit quod suffi
ciat est ne hoc unum quod sufficiat ad im
pediendum executionem, et glo. dicit
quod sic et multa allegat et credo istam
glo. dicere veritate ut C. si per unum vel alio
mo. l. plu. ¶ Modo formo talem unam quod
ponamus quod ille qui venit ad contradicendum
probat se possidere, actor probat dolo de
sisse possidere debitorem adversarium, an
hoc sufficiat quod repellat contradictore eius
dicit ex. dicit quod sic et contra tempo
tempore fit executio quod dolo desiit pos
sidere adversarius allegat l. cum fundi
C. ut in possessionem le. et B. ut in pos. le. l. si
legatarius et ex. hoc dicit i. l. i. C. de a
he. .m. in. ca. fac. i. viii. q. ergo dico
quod est contra totum ti. de his que i fraudem
cre. et de his que in fraudem patro. C.

et ff. et hoc exprimit tex. insti. de act.
§. ite si quis i fraudez, ubi dicit q
p'us dz actio revocatoria q possit fieri
executio i eam ad quem venit possessio de
bitore desinente possidere. ite hoc auz
i. l. i. §. i. si mulier ven. nore i pos. mit.
et eade possessio dolo malo 2°. ad l.
si legatorum et l. cum forma, ro q lo
quitur i omnibus legatorum, ultime volu
tatis, speciales omnes sunt et ista pa
ssz i. l. creditores. C. de pign. plene
examinant. Ex no pone q alius
possidet, debitor est dns, contra ipsum
sit missio, posset ne fieri q illud
ius dnij q est penes debitore po
ssit transferri i creditore et ius pos
sessionis remanente penes eum penes
que est, et marsill. disputavit istaz
q. et determinavit q sic p. l. si fundum
§. si de vectigalibus. ff. de dap. i fec.
et specie tangit in l. de primo et po
dere §. restat. ro. ff. quid si capiunt
ff. pacta intelligo si ille possidens
gfitet illi v'us dnij ee, ut scribit
p. e. l. §. pl. et sic ibi est casus, et
ibi dictum. Cu est aliquid q possit
Et et illud q possit capi sine
gtroversia, illud q est capiendum e contro
versia dimittit et pendens sumaria cognitio
cessat et illud q est sine gtroversia capie
te ite si monet q. demum pignora no re
tinuit executor, ff pignus vendit et
pari creditori satisfit residuum i cam
iudicati gvertit. h. d. Ex no quid si vi
ter sup re capta sumariaz cognitionem
procedere, movens controversias petit ea
dimitti aut sit alia sine cotroversia, ro si est
clarum aliam rem sine cotroversia ee tunc hoc
deberet fieri ut hic i verbo debe
aliquo tam faciente pro eo qui cotrovers
movet, ut sic eius interesse appareat ff
vero hoc an alia sit sine cotroversia sit du
bium tunc erit i arbitrio iudicis illaz dimit
tere vel sup illa sumarie cognoscere
ut sic faciat q ei fortius videatur
ut p. e. l. §. sit quarta ro. quid videmus
Et quid si dicat hec liber pignoratum
penes feneratorem vult, cogere eum
ad venditionem ut sibi de precio satisfiat
ille dicat nemini ostendaz nisi prius mi
satisfiat, an auditor, tangit hic est
tex. q no, nisi i cam iudicati, ff contra
creditorem cogi ut C. de pign. aut. hinc
ibi q ut fiat 2°. c. expressius i corpore unde
sumitur et l. quamvis. ff. de pign. act. Noc
ob. hec lex q ibi est q no cogitur
vendere ff cogit ostendere satisdatione
oblata, ut dicta. l. quamvis. Bartholus.
Et post additum. posterior
venditam vel i solutum data cessat su
maria cognitio iudicis exequentis. h.
d. No. post interpositum sum decretum
cessat sumaria cognitio de qua loquitur
§. si sup rebus. Ex ppo. de. §. si super
rebus. ff. e. l. so. ibi ante venditionem
vel datam i solutum hic post. Ex ppo e
de §. ff si emptor. p. e. l. so. ibi pcu
no erat solutum, hic sit, ro hic inhib
glo. ponere ff motivus ponit i textu
i. §. ff si emptor ibi videbimus. Ex ppo
i. de solutis. l. si alia, huius tenoris
aut quidaz q no cessat officium eorum
de iudicum et hoc hic in tex. no cessa
bunt ff hoc est contra pri. §. dic q. q
licet actio prima diceret sum distinctaz
que dicitur in dicta l. si aliaz, tn officium
iudicis exequentis cessat ro q fecit exe
cutor q voluit et re plenam dimisit
Ex ppo 2 vi. q no versat probatium
eius qui quarunt ut C. de evict. l. si
ob causam et ff. de evict. l. sepius. §. i.
so. dicit glo. q sat eius probatum quo
ad hoc ut teneat pcu solvere hoc
est falsum quia ubi venit emptor i li
mine gtractus ante pcij solutum no cogit
quis solvere ut l. si post perfectam C.
de evict. et l. ult. §. si. ff. de pe. et
gmo. rei ven. sum si de act. empt. hic
textus loquitur qi iam pcum erat solutum
ut ff. dixi unde dicit glo. alit op
tinuit est i hoc q executor vel victor
no tenetur de evictione, ff ille gdepna
tus sicut ut i quibus ut i ro. cte heat hanc
no necessabunt 2°. c. q dicat utique
cessabunt et ista tn bona et clara
aliq hic no cessabunt que hic plena
est i sententibus, et io de ea no curo
Ex ultimo illud q hic dicit q ces
sant ptes eorundem iudicum intellige
si alius erat iudex ad que ptinebat
executio alius iudex ordinarius
tunc cessabunt ptes iudicum i cogno
scendo sumarie ff potest iudex ordina
rie cognoscere et hic est sensus
huius §. ff Bartholus le. doctor.
Et si emptor. Et pendiciorum
exequetur res est vendita pco no
soluto officium iudicis i pco exigendo
unde res dz vendi prius permanet
res vendita remanet. h. d. divide pro
ponit dictum et roz, ro ostendit roz
esse veram, tertio approbat dictum sum
addendo aliam roem, quarto docet qd
sit faciendum re intergra vendita
no fca, quinto docet quid sit faciendum
re vendita no prius pecunia, fca ibi qd
enim fca ibi inchoabitur quta ibi
oportet enim, quinta ibi cte.
Pone casum i summa, primo dicit q ex
ecutores no debent se intromittere
roe q nimis longe res abirent
ro approbat q nimis longe res abiret
unt eum dicens q iudices gdepna
bunt emptorem et esset nimis longum
ut statim patebit i appostillando
hanc, aut dicens q executio fiet de fco
et hoc i quinto. Ex pone licitum ibi ad

nerfus cum simaz i hac instantia esse
longitudo p i executione que fieret p
isti emptorem deberent bona vendi/ et
itez forte emptor faceret queri siam
de p'ro/ et sic esset uoce q itez ꝯdep'na
ret et sic minus longe res abiret/ itez
ibi ex soluisse ꝯtendat dic hic esse ignum
exam fieri eo nõ ꝯuicto nec nõ ꝯdep
nato/ et sic ꝯcludit q minus longe res
abirent/ ideo ibi melius ꝯcedit dictum
esse vim hoc nõ q̄ certum sit q minus
longe res abiret nõ est melius q se
non intromittat dictus iudex/ sz victor
contra emptorem nullam habeat actionem
et sic sibi victori sit nulla iniuria. h. d.
Nõ. hic q ex venditione facta per executo
rem nullam habet victor actionem/ quanto
ibi oportet intelligi ꝯsilit q res vendat
pub. pecunia/ quanto ibi etc dicit q si res
nõ est vendita pub. pecunia/ ꝯ iudices
possunt se intromittere nõ faciendo executionem
de p'ro sz differendo rem/ et simplr
et recte legitur fm glo. et bn. Opp.
B. px. ff. so. ibi erat pecunia soluta hic nõ
erat pecunia soluta. Expo. ad finem
hui9 ff. quid enim si emptor dicat sol
uisse nonne est iniquum sibi rem aufferri
dicit glo. q hic hoc nõ dicebatur/ ut dic
q licet hic dicat se soluisse/ q sz hoc re
noui iudicium exequendi. ff. cum nõ soluisset
l. cum filius de acquir. her. q poterit facere
executionem sicut ante est sibi noui p'sumaz
et hoc tex. vult. Queritur an ille qui ven
dit rem alienam possit differre dimmz sub
fide de p'ro/ et hic videt q nõ ut hic/
et l. si pecunia. mi. i. de mi. ff. pignora
videtur l. quamquam. ff. si. B. de usufr. de ꝯ
firmat istum i. l. i. similiter. C. de rem ven.
et dicit Cy. i antiquo/ ꝯpat differentia de
nunc si i mandato nõ habet expresse q
nõ differret simil'. dec. i dicta l. quam
q. ff. si ei dicat q illud est verum in genere
ꝯtraly sz secus i pecunia spali q nõ potest
tpe fidem de p'ro ut hic/ de p'ro q. sent
postea additum ad dictam l. i similiter sz
illud nõ bn pbat specialiter hic dat potius
executori arbitrium tm limitatum. sz ut
ꝯstat i tm iudicanti que cum nõ impleat
sub ea fide de p'ro sz recipiendo sic p.
est io nõ pcedat i infinitum/ et ne retar
detur executio quo casus cessant in alio
pecunia spali et io i pecunia ꝯtrali le
ne cum eius ut dicta l. quamquam i spali pro
... ꝯsidero aut facio pecuniaz ut vendat
fundum proinde/ et sic limitato pro ꝯhic
iste pecunia de vende pub. pecunia nec pot
differre dimmz sub ea fide de p'ro q pro
vende rem nõ pub. pecunia sz soluenda
ad p'mis est rem vendere pro modo/
ut l. q si i dicam i ff. C. de i die adiecta
dicis sit fieri obligationis et ut l. de
eaden. sz si pecunia vendit minus q sz in ma
dato nõ valet ut l. diligenter. B. man. si
vero esset pecunia ad vendendum pro nõ
limitato/ aut erat adiectum aliquid
posset vendere et tunc si in illa sub
fide de p'ro nõ implet ut puta ut sa
tisfiat creditoribus/ tunc nõ pot sub fidem
de p'ro ut hic/ aut habebat mandatum sim
plex et indeterminatum de vendendo et tunc

regulariter pot vendere sub ea fide de p'ro
ut l. qui fundum. ff. pecunia. titulus. B. pro emp.
et l. i. ff. i. B. de exec. rei iud. et ita est
predicta vera nisi i pecunia fisci et minoris
vel ecclie/ ut j. de me. fil. l. si pecunia. ff.
qui nisi pub. pecunia vendere nõ possunt
et pot esse i istis ro q nõ possunt vende
nisi extra ut creditoribus satisfiat q
cum nõ implent sub fidem de p'ro ut
hic/ distingue q aut est pecunia fisci vel
minoris vel ecclie/ et nõ potest nisi pub.
pecunia aut i aliq pecunia quam minoris
et tunc aut est spalis/ et tunc si habet limi
tatum mandatum nõ pot excedere si non
habet limitatum/ tunc aut est limitatum
ratione cause aut nõ/ ut ex predictis patet
si vero est ꝯtralis pecunia/ et tunc pot fre
et habere fidem de p'ro ad hoc facit l.
qui venire. ff. de minor. in si. ꝯ. dec.
ob. Queritur quid de executoribus vel
tutoribus voluntariis quibus est data
potestas alienandi an possint differre de
nunc nõ pub. pecunia et dicendum/ aut
est executor ad pias causas et nõ pot
nisi pub. pecunia arg. dicta l. si pecunia de
mi. fisci et q ibi nõ. si vero executor
ad alia/ tunc q regulariter talis executio
est limitata ut possint vendere pro sa
tisfaciendis legatis et tunc sibi nõ pot
q talis cum sub ea fidem de p'ro nõ implet
io nõ differt dimmz ut h. ff. Queritur
quid si confitetur pecuniam se recepisse puto
q nõ sufficiat/ sz dicere sufficiat q i veritate
sumpsit et recepit/ aliud est enim confiteri
aliud est recipere ut C. de nõ nu. pecu.
l. si ex cautione et j. siquid i fraud. pa.
l. i. ff. q si in lite et ff. si minutia h.
ff. et facit j. de nouatione l. si debitorem
et B. si cer. pe. l. i. ff. si. et q ibi nõ.
predicta vera nisi appareat ꝯsensum i illam
tm i qua habet potestatem vendendi/ tunc
ex illo appetit illam ꝯfirmatam ex veritate
ut l. sz et si ut. ff. p inde. B. ad maced.
Quid si pestum dicit q pecuniam i veri
te receperunt quia ꝯfessus fuit se i veri
tate ꝯsuluisse/ nec appet i illam esse
versam/ an sufficiat puto q si mandatum
erat factum ob illam causam expresse sufficiat
idem si tamen sim i veritate fuerat ut
l. i. ff. nõ aut de exa. et l. si. C. h. i arg.
vero dic i anc. hoc ... proceditur ...
intabiliter ... dic ut l. ...
tab. B. si cer. pe. Ubi alie res nõ sunt
Sic quoque nouum capitulum ... que
ꝯsistentur que exigent ut vendant
ut inde videbit h. d. Expo. i. px.
ff. so. ut ibi dicam. Queritur quod nouo
dicit nomina debitorum et res corporales
dicit glo. q facilius adhibet ista cons
io i rebus corporalibus q i nomine q i nomine
oportet q detur libellus contra debi
torem et procedat contra eum/ sz i rebus cor
poralibus facilius est quia siue res sint
etc debitoris siue executoris siue nõ si possi
deant aliquo iure fit exec/ ut ff. si sup
rebus. Queritur quid fiet quando nõ est aliud
i bonis debitoris nisi nomina debitorum/ glo.
remittit ad nõ et hic. i. l. ij. C. quando fit ex.

qui fit· vel pena· ¶ Secundo queritur capit
nomen debitoris· et glo· dicit/ licet illud
nomen loco pignoris glo· que est in l· in·
C· de pig· pig· dat meliorem sententiam
quia licet· quod dicit nominato debitore et
ipso confitente dicet iudex verba que sunt
in hac glo· et hec vim tradicionis/ dicit
C· de donat· l· pla· in prin· et glo· ista non
est sup isto· § · sed sup· sequenti/ licet contra
in quia melius cadit hic quia ibi·

¶ Sed si pecunia/ Si creditor habet pecu
niam debitoris vel debitori destinatam
ipsa pecunia capitur non debitoris nomine
h· d· ¶ Oppo· C· pre· § · so· ibi non aut
parata pecunia/ licet sit· ¶ Secundo quod hic
pignori capiet/ videtur glo· ipm nomen
sed certe hoc est falsum ut patet hic in oppo·
et in C· l· quoniam/ dic ergo quod ipsa pecunia
et ista glo· debuit esse sup precedenti
§ · ¶ Item adite exo quod hic dicitur
eque capi solet/ quod habet quis in re de
bitoris depositam vel alio modo/ quod illa res
ita demum potest capi in causa iudicati/
si hoc confitetur ille qui eam tenet/ sicut
in debitore ut patet exo quod dicitur eque et
sic est carius· conclusione qua sentio· C· in §·
de sup rebus ¶ Plane hic cumulative

Sunt quidam in rebus/ nominatur
et exigunt in quibus possunt
facere et ere, et hoc non de
dicto fallit in donatario· h· d· usque ad·
l· non hic ¶ Oppo· C· p sol· l· viii· so· hic
subaudi dicitur dicat omnes bonorum suorum·
¶ Oppo· insti· de act· § · ite· si de dote
so· gen· ¶ Oppo· dicit hic quod occupantis
conditio est melior ut l· si non· C· depo
siti § · q· l· si plures· C· de l· ii· so· ut ibi
p dy· tractat quod aut tractatur de iure
querendo/ et tunc potior est qui venit
ad suum ut ibi plenius dicit ¶ Oppo· de
l· ex facto· C· de pecul· so· ibi de uno
privilegiato/ vel de privilegiatis/ privilegio·
¶ Oppo· ad istud de l· assiduis· § · ex
cept· C· qui po· in pi· ha· so· fallit ibi
vel verius/ dic ibi plures privilegiati
privilegio reali/ hic in pluribus privilegiatis
privilegio personali/ et non dy· in t· possessor
et de requir· inst· l· iii· et l· privilegia
ff· de his que infam· tra· ¶ Oppo· in
C· l· qui iudicati/ et glo· dicit quod debet
primo fieri condempnato deducto eo quod
primo debet ut plenius dicit in glo· et
sic debemus considerare duo tempora/ primo temporis
sue/ et tunc in primo non habet respectus
temporum in sequentibus habet precedentium/ secundo
temporis executionis in secunda non habet respectus
ad primum/ nam aut concurrunt utraque tempora
et quando admittitur pro rata/ aut dimissis
et primo venienti satisfiet sicut dy·
¶ Secundo quare dicit fere/ glo· videtur
duobus modis primo ut denotat alias
personas/ quia que hic enumerantur et istud
ponitur in medio glo· vel ut denotat quia
in persone hic enumerate quandoque non habent bene
ficium exem et hoc ponit in prin· et in·
glo· ¶ Secundo an hoc exceptio sit per

emptoria vel dilatoria/ et glo· hic distin
guit/ finaliter so· dixit esse dilatoriam/ sed glo·
dicit in· de excep· l· iii· dic ut ibi ¶ Secundo
qualiter accipiantur priores dic ut in glo·
¶ Secundo an hec exceptio possit opponi
in executione/ et si istam tex· bene respicis
videtur in omnibus ponere quod opponatur
primo quando/ sed in nullitate opponatur
post sententiam executionem et hoc in cuiuntglo·
hic posita sup verbo inter eos/ dum dicit quamquam
post sententiam/ qui dicunt non sit· sed credo quod sit
ut in· C· l· ingressus § · si· et l· exdiviso
§ · in in sibilibus/ et quod regulam quere
quod omnis exceptio que non impugnat sententiam
potest opponi post sententiam ut dicitur· l· et l·
fideiussores· § · sed et videtur in· de fideiuss·
et quod non precedat· C· dum· et facit iniquo
l· i· ¶ Secundo an in libello debeat poni an
condempnari in quantum potest facere/ dico quod non
primo libellus potest proponi simpliciter/ illud
autem beneficium veniet in exceptione proponendum
ante sententiam vel post ut· C· quod in eo· l· pla·
¶ Secundo pone quod primo agenti quis est
in solidum condempnatus/ secundo simpliciter in so
lidum quod non fuit opposita exceptio/ quod non
erit melior conditio occupantis sententiam
nam nec in executione ut dictum est/ sed vel
illud quod glo· hic dicit in executione com
prehendam est veni/ si tanto est hic in sua
vel sicut ipse possit primus creditor causam
renovatoria/ eo quod debitor in causis fecerit
dez exceptionem obmisit ut l· i· insti in
sibilibus· ff· de his que in fraudem cre· etiam ut
cesset deductus sibi· in prima ratione quod fen·

Nondum ¶ Oppo· de l· divortio
C· de neg· § · so· hec l· dicit inter
virum qui convenitur constante ma
trimonio/ secus si post ut ibi/ sed ista glo·
non bene dicit melius dicatur in dicta l· divor
tio quod ibi exemplificat viri convenitur et non
propter privilegium ut l· si rerum· C· ¶ Oppo· de
l· si rerum· so· ibi ex delicto suo/ hic ex contractu
conveniuntur. Bartholus le· doctor·

Sunt autem/ Socer uxoris
pro dote convenitur licet hoc beneficium
secus socer viri non licet si conveniatur
soluto matrimonio/ secus si eo constante
h· d· ¶ Secundo que est ratio inter istos socer
ros/ dic ut l· quod privil· so· matrimonio
¶ Secundo que est ratio constante matrimonio
vel eo soluto/ dic ut in glo· ¶ Oppo· C· de
iur· do· l· pla· ubi licet beneficium etiam soluto
matrimonio so· ista intelligitur sicut illam
et non in l· exdiviso in principio· so· matrimonio·

¶ Ex autem/ Exemplum in eo
quod est cum beneficium perdit beneficium· h· d· quod
si non negaret societatem/ sed debitum ne
garet punitur secus ut dictum est in· de fide
iuss· l· si dubitet. Bartholus le doctor/

Si pro reo/ exceptionum moratur
singulares opponentes duo opponit
pro reo et defensor h· d· ¶ Oppo·
in· C· pecunia· so· aliud in fideiussore ut
ibi sed que est ratio diversitatis/ dicit glo· quod pro reo
et defensor est recipiatur actio/ sed
hoc non placet/ quod defensor non tenetur

recipiat p. etiaz fideiussor recipiat/ et
tn sibi no dat benefitiu/ est qd io alia g
ponit. B. so ma. l. alia ingnu qz prin-
et defensor quenit noie dni/ et ex alia
obligaoe/ B fideiussor suo noie et ex ppa
obligacoe quenit/ ¶ Quid dicat lex mor
tuo marito/ est ne hoc verum qd heredes q
ueniat i solidu/ glo. dicit qd sic/ nisi sit
filij eiusdem matrimonij/ et sic pma glo.
no dat beneficiu filio/ qui no est ex eo
matrimonio contraz glo. habes i. l. 2. B. so ma.
et pro illa glo. facit i aut. siquidem
C. qui po. i pi. ha. ubi porrigit ad eoz
sobolez/ dat ui[…] beneficiu ista glo repta
in illa que est i. l. eca/ et hoc dicunt
p. l. assiduis. § exceptis C. qui po. i pi.
ha. et glo. filiz hunc habes i. e. l. sacrament
et insti. de act. § si de dote/ alia glo.
est i. l. viij. § i. pfacti i glo. sup vbo
utraruz ad aut. siquidem C. qui po.
i pi. ha. Bal. dn dicat/ si qua si soboles
sui sint filij vl nepotes ex eodem matri
monio descendentes/ secus si ex alio.

Et si fideiussor/ Excepcoe me
psonalis non opetit fideiussori
h. d. vides qd qd fideiussor c
depnat i solidu/ et i solidu repetit
¶ Contra hoc oppo. i. de fideius. l. mar
cellus/ Bal. ibi subtrait cu quare nodi
cetur aia neque qd vl madatu g dicz
hic nulla cu sub est/ ¶ Sz quod si est
remediu ut no condepnetur nisi i quantuz
facere pot fideiussor. Bal. sic/ si in pma
patib quenit fideiussor suscipiat
iudiciu i se/ et opponat excepcoem
ex psona sua ut. l. idemque. § generaliter
B. man. et l. pain. ad exhibendu. §
i. l. iudi. sol. ¶ Quid de quo fideiusso
re loquitur hic/ et etiaz de fideiussore
generali qui dat cauciones psonis/ pcuro
re curato/ qui no pot dare fideiussore
ut p. B. C. no fi. da. de. et ppt hoc fuit
facta pma glo. hic posita/ vl dic qd
etiaz i uno loquitur qui dat fideiussorez
de dote restituenda/ sicut expi. dy. ut p
lene dici i. l. si constante. § quod
so. ma. B illud repbatu/ vl dic q mar
itus dedit fideiussorez matrimonio
soluto ut dca. § quod. Bartholus.

Si convenit/ oppo. de arbi-
i. qualez. so. ibi i arbitro hic
i iudicio. h. vl plaz/ r[…] quia
post ipsu[…] int ptes quenit sina arbitri
vl appat/ in exca no oriat actio/ sicut
ista hic/ B sina iudicis appat qd ex ea
oriat actio/ hoc etia appet/ qz i gressu
iudex condepnat. sicut q. ti. i. l. eiu. ib.
et qz ibi no. hz glo. dicat cont. i m
iudice. C. de iudic. eiu. iudi. l. i. et
male/ hodie i arbitro cuius sina pot
emologari puto idem qd i iudice vel
alii dicat glo. dic hic quid i de quo
cu plura pote possuz/ quenit ut vnu
tm peteret/ B etiaz hic lex loquitur qui
sunt quendu quid sunt/ i dicatis que
mendo de vno videt quenire de alio

vl dic hic in lite contestata i arbitro ut
hic glo. dicit/ B hoc i arbitro no plaz
p roceiy quia dici i iudice plaz/ ¶ Sed
quod no. qd licet iudex debeat iudicare
de toto ut. l. i. hoc iudicio. Fa. hec et
C. si adu. rem. i. l. i. et q. de don. de gestis.
apud acta. § pre quib. tn hoc vix
nisi ex pacto quenire aliud predat
¶ Voluntas glo. soluit/ qz sunt confessi ut
condepnetur i quibus facere pot qui i solidu
tenebat/ qd plaz ¶ Quid ut glo. dic
ut ipsa dicat et bn/ et sic dz intelligi
glo. i. l. qualem/ que intelligit i eo
hic qui renunciaverunt pvilio ¶ Secundaz
iudex de voluntate ptiu conuicit quez
consilendaz iudex/ et dedit sinaz B
consiliu/ quieuente eo q̄tra que lata e
deinu hec sindicantibus querebat iudex
qd p imperitiaz male iudicavit/ etc pot
querere/ qz no tenebat stare consilio
ut. l. quidaz decedens. § pri. et l. ha
uz et memini i ppri. de aut. tu. et hz
ptes consenserunt ut q mittat no tn
consenserunt qd sina sic ferat si male co
sulunt/ unde consilio assessoribz qd i quitum
ne faciant pcum qd ptes exierunt conse
nsum ut sicut consiliu talis ferat sina tn
iudex no patit querenia p hanc. l. licet
puto qd sufficeret si statutu diceret
qd iudex teneat sequi consiliu/ B cu
tu ptes poterunt appellare/ B si ta
lis consenserunt quuittendo causa no in
pedit appellacoe ut j. de appella. l. ex
consensu/ sed si consenserunt ut ferret
sina sicut consiliu lati vl ferendu/ si co
siliu est aptatz/ qz pot esse qd consen
tiunt qd hic det sina et bene dat/ B
putavit aptitue i cu appellacois renu
ntiacoibus/ quas i sina facere
no poterunt/ ita licet appellent sinaz
tamqz sit lata/ no tn tamqz bn latam
ut no. B. de negt. ge. l. pomp. scribit
i glo. magna/ ita qz lex ante sinaz
requirit expssaz renunciacoem ut. B.
si. insti. de temp. app. post sinaz aut
sufficeret etia tacite acquiescere sine
p aliquem actu ut. l. ad solucoz. C. e.

Preses/ appellacio nota intent
posita no retardat execucoz
h. d. ¶ Oppo. C. quis no
est no. l. y. so. ut i glo. ¶ Oppo. j. de app.
rec. l. faciendz. so. hic eciat certu et
euidens no esse recte appellatu ibi aut
dubiu io retardat execucio/ donec de
hoc cognoscat psupione Bartolus.

Quo iudices/ oppo. j. e.
l. int pares. so. hic i delegatis
ibi i ordinariis/ hoc verum
et approbat intex. ex. e. c. si. vl dic q
hic quibus loquitur i ordinariis/ et non
apparebat quis esset actor/ et quis
reus/ io no pot hic locu l. int pares
B recurrendu ad supiorez/ tene istu
hanc lez qz notabilis et hic casus
no est alibi ¶ Quid qui inopiat cir
quib appellacoibus/ Vide glo. hic et dicto

c. fi. duas lex h vide pte. ¶ Sz quid
si iudicauit vnus iudex ordinarius
et alius delegatus sibi extra adiunc
tus p principez / et tulerunt diuisas se
tencias / re q recurri ad superiorem
sicut si essent duo delegati tamen
delegatus iudicat mediante delegat
ut l. i. ff. qd. de offi. eius cui man
est iurisdic. que mediate est potentior
iudicat esset iurisdictionis ordinarie ut
j. de duo. reis. l. si reus. et h. dicat
qui. re. do. l. quidqd. ff. cum ptes / si
q recurri ad superiorez habet ipse iuris
optionis ff. c. xx. ut l. quotiens de
re iu. ff. phoc sunt optime ex des
ff. de le. c. si duo ex tribus / et q ibi
no ut posset dici q preualet sna
ordinarij q delegatorum / h no pbz quid
q dixi et q dicaz j. e. l. si vnus. t. ij.
q. ¶ Cxtra quid si vnus et idem
dex iudicat gria eodem instrumento
ut erae iudex ex l. municipali tene
bat ferre sentenz hunc consilium sapientis
contingit cum quinti consilio di
cit quorum vnus condepnauit / alius
absoluit / et iudex pronunciauit hunc
q iudicibus consilijs continens contra
rietatis sna est nulla / q ipse ptinet
repugnanciaz ff. c. xx. ut l. sephore
C. de fide instru. et p. de re iu. l.
ubi repugnancia / male tamen fecit
iudex quia consultoribus discordantibus
ipse debebat eligere. ar. huius. l. et
l. i. vendicio ff. fi. j. de bo. auct. iu.
po. et q ibi dicit Bartholus.

Debitoribus condep

natis et confessis datur
tempus ad soluendum / et ex
ea procedit quo elapso
pignora capiuntur et post duos men
ses distrahuntur. h. d. primo poit
duo dicta / sed pbat p duo responsa
¶ Oppo. q post sentenciam no possit
addere nisi eodem die ut j. e. l.
paulus / sed dicit glo. q hoc fit
i ipsa sna ut precepto q solui confe
ssum / q dic ut dixi. h. e. l. ij.
¶ Oppo. q sentencia lex dicit de tempore
quadrimestri / ut hic dicit p factul
tatem l. xx et sic sentencia sunt facta l. ij. C.
de usu rei iudi. sed ut in glo. ¶ Oppo.
hic dicit duobus mensibus condictaz l. ij. sed
hic de tempore q est post lapsum pmi temporis
et pignora capta et ibi de primo tempore
et sic h lex no mutatur i. hoc ¶ Contra
vtrum hic loquatur i iudicato ut i confesso
¶ Contra cum hic loquatur i condepnato ut in
confesso glo. i. et glo. sup vbo ex tempore al
lant / ubi dic q loquitur de vtroque q confessio
h3 paratam execucionem lex est hic et l. post
rem. j. e. dicaz p. ti. i. l. i. ¶ Contra cum con
fitentis dampnet diffinitiue / dicit ipse
dicam p. ti. i. l. i. tamen adite q de consuetu
dine confitenti datur tempus x. dierum ut l. si
debitori de iudic. Bartholus legum doctor

Quum pratis ¶ Oppo. q in pno.

no e. i. ne l. ij. sed hic non e expst
sus error / alij dicunt q sue

runt hic plate contin. reges principis
q imperator sit iudicauit / iudex non ad
hibuit fidez et aliter iudicauit / et sic habes
q sna lata q. l. no valet / vnum est q
illa l. est i corpore iuris inclusa / secus
si est extrauagans q sna principis est
lex extrauagans et tene menti istam lex
et facit si sunt data statuta iudicij
pronunciat hunc illa est quedam reforma
cio ex nobilitate q quia est lata sna
no est ipso iure nulla co q no est i no
tione statutorum posita alia lex est q ele
git opinionem vnam de l. que multis
opi. h3 ex. l. l. dos apud fiscum de iure.
ut etiam i omni ex eo ¶ Sz quo cum po
ssit sindicari q male iudicauit q ele
git opi. quia multi doc. tenuerunt / licz
no sit bona dico q sic / h maius pune
tur ut no. i ff. de obli. que ex qua delic.
nascuntur. Bartholus legum doctor

Omnibus adiuuantibus / sna

lata p textum falsorum testium per
restitucionez i integrum reuo
catur / et deletur pnus h. d. ¶ Oppo.
q sna sit ipso iure nulla ut l. cum vo
ff. subucitur de fideicommis. h. sed. aliud in de
creto / aliud i sna hunc distinccionez quam
fecit i. l. iusto. h. de acqui. pos. ¶ Opp.
et videtur q sna lata p falsas allega
ciones sit ipso iure nulla ut l. si ptor
ff. marcellus. h. de iudic. sed illa l.
cum glo. declarat istam iam q aut
sna lata est p falsas testibus aut alle
gaciones falsas q pducis et restituitur
ut hic / aut contra ambitez / et tunc aut
dolo aduersarij p falsas allegaciones et
tunc est nulla ipso iure / aut sine ad
uersarij dolo / et est aliqua h restituitur
ut dicta l. si ptor ff. marcellus
¶ Oppo. q instrumento sit nulla ut l. i.
C. si ex fal. alli. sed spale est ibi fauore
iudicis ¶ Oppo. de l. i. et ij. C. si ex fal.
instru. et l. si. C. de fide instru. sed in
telligo hanc hunc illaz q hic ante sentenciaz
no fuit cognitum de falsitate / secus
si erat cognitum ¶ Oppo. q idest
si fuit cognitum ut j. de ex. l. qui
aniquit. sed. ut ibi ¶ Oppo. de quadam
glo. que est i. l. fi. i uto. ff. si ptor
h. ad xx. ubi h exemplaria est indica
ta pro petit restitui i integrum sed
ibi intelligo q pro hunc instra tamen
quare no appellauit q forte fuerit
aliqua allegaciones false tamen tamen
facte apte / alias si ex pris acti apparet
q iudex male iudicauerit / pro nolz
instrum cum error q erat i iure / et
sic no daretur sibi restitutio ex clausula ge
nerali que datur ex iusta causa ¶ Contra
hic dicit testibus corruptis / quod qd
si testes no fuerunt corrupti et vi
de p ti. si ex fal. instru. plat. ali. di
at si no fuit corrupti / et aliud dicat
i instrumentis aliud i testibus ut hic p glo.
h q plat dicat vnum / videtur hic pbari
ex tex. qui requirit duo copulatiue
ergo dico q i cum huius l. plat. dixit
vnum / quia hic vtrumque de pluri / quia

ad hoc se astrinxit qn dedit libellu
ut apparet ex p(rin)ci. l. § si i libello dixisset
simpliciter tantum p(re)dicta falso(rum) testiu(m) sine p(er)
falsas attestationes de corruptione aut
uel dixisset tunc sufficeret illud et
glo. viii diceret, ita hodie dot(?) i(n)m(od)o
est c(ontr)a de p(ro)bat. c. licet causam fauorabilem
de iniuriis. § habeat in p(ri)n(cipio) § addit(ur)q(ue) du(bium)
est an quibus i eadem oratione hoc pot(est) ut dicit
ta q(uod) testes falsi dixerunt corrupti et
tunc videtur quibus astringere ut ip(s)e c. luz
tam/ cs/ q(uia) istud adiectiuu(m) corrupta
qualificat totam orationem/ et sic si hoc no(n)
p(ro)bat no(n) est p(ro)batum q(uod) intendit et hoc
est de mente, inst. q(ui) sil. i fili. j. ti. m. l. q(uia)
nlamiq. § y. exponendo verba edicti
adilic(ii) quia tunc debeo p(ro)bare ip(s)os cor
ruptos/ ut ferant testimoniu(m)/ contine(n)
ter s(ed) si p(ro)bare eos simpliciter corruptos
ut testimonium ferrent/ ut d(icitur) l. ful. §. q(uod)
si adiis/ satis p(ro)bare suffi(cit)/ si p(ro)bat
q(uod) fuit corruptus ut diceret testimoniu(m)
i tali ca(usa)/ si illa ca(usa) est mea/ aut quibus
hoc dicit i diuersis orationibus/ vnde dico
testes falsos dixisse et dico eos fuisse co
rruptos/ et sic copulatiue, uel p(re)dic
tam/ ite ut si dicere eos falsum dixisse
ite dico eos fore corruptos/ tunc no(n) vi(detur)
se astringere § sufficit si p(ro)bat vnum/ tunc
enim videtur duas res cumulare, § in
niam. l. edita actio. C. de eden. et p. dy.
i. c. nullus p(ro)bus et sic p(ro)bat vnum
licet no(n) aliud/ sic i eo qui p(ro)ponit p(lu)
rimas excusationes no(n) § necesse p(ro)bare
omnes ut § de excu. tu. l. si re. §. sane
et l. ipse. litem. §. i. et facit q(uod) no(tatur) j. de
exc. re. iu. l. siquis ad exhibendum, de
si poneret i eadem oratione, du(m) tamen v
nu(m) no(n) qualificat alter(um) ut dico testes
fore falsos et corruptos tunc alterum suffic(it)
p(ro)bare ut j. de v. sig. l. sepe. §. cu(m) vero
dicimus/ facit ad p(re)dicta q(uod) not. bar. ex.
de testi. c. ii./ et ad no(tata) p(er) p(re)dicta
ponendu(m) conuenerunt apponere no(n) astri
ngens se ad omnia p(ro)banda/ § ad ea tu(m)
que sufficiunt ad victoriam cause sue/ q(uia)
ea(m) si ferret insi. libelli/ esset inutile p(ro)
p(re)dicta/ et p(re)dicta vera i actore quis se
astringit/ ide(m) i reo si actoris intencio
esset p(ro)bata/ § si no(n) esset p(ro)bata actoris
intencio/ tunc reo no(n) nocet se ad p(ro)bandu(m)
astringere ut § de p(ro)ba. l. cum/ et ibi
no(tatur) insi. glo. ❡ Queritur quid si p(ro)pono
testes pecunia corruptos/ de falsitate
uel dico nec p(ro)bo § sufficit ar. § de
testi. l. iii. ibi nec luci. z. et C. quis
no(n) no(n) est ne. l. venales/ na(m) eo ip(s)o q(uod)
p(ro)s accepit pecunia(m) ut testimonium dicit
fallitur dicatur q(uod) conuincitur falsum ea si vi(?)
dixit ut j. de fal. l. i. §. i. i glo. sup(er) verbo
aduocatus licet p(re)mo dixit gen(er)aliter i dicta
l. licet § male/ nisi diceret q(uod) loquitur
qui testes fuerunt corrupti no(n) pecunia
et de hoc i spe. de teste §. ii. § q(uod)
si testi ❡ Quid quid asseret iste testis
ep(istu)lis/ § pot accusari fra xx. annos
ut l. querelam. C. de fals./ ite age ciuilit(er)

ad interesse actione i factum p(er)petuo hoc est
xxx. annis ite pot petere restitutionem ut hic
et hoc infra quadriennium ut hic no(tatur).
ite pot excipe contra petentem execu
tionem sue uel agente iudicati ut C. si
ex fal. instru. l. iudicati et hoc p(er)petuo
ut l. pure i fi. j. de doli exc. et ex. de
excep. c. cu(m) venabilis ❡ § contra hoc
videtur q(uod) exceptio no(n) competit nisi impe
trata restitutione ut l. exceptio i fi. j. de except.
et sic solum usq(ue) ad quadriennium pot op
poni exceptio ipse q(uod) pe. fatet genus
et dicit q(uod) decretalis illa male dicit
ut refert cy. C. de fal. l. querela. ja. de
are. vero dicit aut aduersarius fuit
i dolo/ et tunc q(uia) tenet actione i factum usq(ue)
ad xxx. an(nos) saltem eatenus durat exceptio
§ e(st) illa ma(teria)/ durat exceptio que facit
quia falsi, puto g(ene)r(aliter)o q(uod) hoc exceptio sit p(er)pe
tua eo ante petitam restitutione(m) ut j. de
excep. l. qui agmine/ et dicto. c. cu(m) vene
rabilis/ et i hoc si nolo victoriam saltem ab
effectu sue excludere § si nolo restitu
ut absoluar no(n) obstantibus falsis p(ro)batio
nibus/ tunc ad hoc est necessaria restitutio
ut hic effectus est magnus/ q(uia) no(n) peti
ta restitutione posset actor iteru(m) agere et debi
tu(m) p(ro)bare/ forte p(er) veras p(ro)bationes/ secus
si essem absolutus petita restitutione
posset actor p(er) eas agere et debitum p(ro)
bare/ forte et q(uia) tunc no(n) posset q(uia) obsta
ret exceptio rei iudicate ❡ Vltimo no(tatur) q(uod)
hic erat duplex iudicium vnum criminale
ad vindictam aliud restitutionem ut hic.

S(ed) **victum** / opp(osi)a. C. ❡ innuit
de penis. l. cu(m) reus/ § pot in
telligi i condempnato criminaliter
ad pecuniam qui i executione detinetur
i carcerem ut C. qui bo. ce. pos. l. i. tunc
uel est contra/ uel i condempnato criminaliter
i pecunia uel i iudicato, hoc est iudica
do z cessant oia contra/ uel dic i condempna
to ad mortem ciuilem uel naturalem et fuit
dilata executio exe(cuti)o ut l. si vindicatum
C. de penis et j. de penis. l. p(ro)ximus
❡ Ite contra quia cu(m) p(er)didit oia que inue
nta sunt quo § habet actionem ut j. de pe
nis. l. quidam sed hic bonorum glo. se fir
mat/ q(uod) hic debeat intelligi q(uod) ex dampna
tione ciuitatem uel libertatem no(n) p(er)diderit ut
§/ Tu dic secure si p(er)dit ciuitatem ut de
portatus retinet ea que sunt iuris gen(tium)
et licet actio sit iuris ciuilis tamen descen
dit ex contractu qui est iuris gen(tium) et sibi
competit ut l. si tibi. §. si § cu(m) bo. § ma.
et hic/ si vero p(er)dit libertatem ut dampna
tus ad mortem uel i metallum/ et tunc retinet
ea que sunt iuris naturalis/ illius iuris naturalis
ut p(ro)bant ut hic § de cap. dimi. l. le
gati/ et de p(ro)pis que pr(i)mo scrip. l. ii./ vn(de)
cu(m) hic loquatur i eo alimenta gl. ❡ Ce
te de qua actione hic loquatur/ sed quero
ad quid debet dic ut i glosa. Bartholus.

I **mpatores**/ § in aut publicis
ex ea retractat sententia p(er) instru
de nouo reperta. h. d. ❡ Quero
que est ista ca(usa)/ dicunt quidam si tutelo
rei publice no(n) est soluendo q(uod) no(n) placet

glo· p· l· eciaz· C· si tu· vel eu· in fine· dic
ij° cau· q· i· tenui3 ut C· de sentan
adu· fil la· l· i· et ibi plane de hoc
Sz quis inter hoc fiet puto presbiteroz
i vite et sic hodie infra quadriennium
ut hic no· Quid vero sunt alij casus
i quibus retractet glo· q· sic i minor
et eccl'ie ut no· C· e· l· sub spe / ite i au
l· admonendi· ff· de iur· iur· ite i cu
riosi et pdigi quia equipant pupi
llis ut l· filium ff· adeo · i· h· in ste
i ca liberali ut ff· si ingen· ee d· l· i· q· si·

S Unum ex pluribus· ep
i cont· ut indi· no· ex pmo fa
cu· ius· ff· q· et i· c· l· duo
et ff· de arbi· l· sicuti et C· qui pro
no est ne· l· cu in quibus· sed ille· l· debet
intelligi nisi alter ex iudicibus iniret sibi
decia no liquere ut hic· Ep· quo pt
decat no liquere q· aut actor no pbauit
et liquet q· debet succumbere, aut pro
bauit, et tunc debz condemnari reus, sed
ut ff· de arbi· l· si de meis· et illa cu si
Ep· de· l· numer· ff· iudicandi
i· de iuri· et ho· sed ut hic glo· et bu
Ep· et videt q· unus posse expedi
re aliis no vocatis· ut l· i· ff· de offi· co
sulis sed huius gn· timore variat leci
l· no / vna est q· h· intelligat i ordi
nario ubi omnes debent iudicare sil· si ab
incipit cognoscere ut hic· ff· alia ratio
quilibet pot ut i gno / videt q· ubi
sunt iudices ordinarij posset quilibet
pse iudicare, q· sic intelligo / na sequi
dem uni duo ordinaria competit pluribus
ut uniuersis / ut capl'o / et tunc omnibus no
iuri debent adee et iudicare / sed i offic
poratibus uel decurionum / ut l· ij· ff· de
tu· z cu· da ab his ff· si competit pluribus
ut singulis / tunc vnusquisque hic i solidu
si est ordinaria / ff· si velles intellige
i iudice delegata / tunc est sed plana
q· tunc omnes debent interesse et iudica
re nisi iuraverit sibi no liquere ut hic
de quo p glo· de arbi· c· si· h· v· nec
obstant hic tex· qui loquitur decu libe
rali ut in glo· Ep· p· e· l· duo sed·
ut glo· Venio ad q· pmo quero
quid in delegatis ad vniuersitatem causis dat
glo· ide q· i ordinarijs / q· alius aliquis
pse pot incipe / licet secus si essent de
legati ad vna· uel ad causas certas / copulat
ex· plurium ex aliter / sed in vestitorz quos
vniuersitatis quodaz committit et i dubio
intelligit in solidum ut l· i· ff· si plures
de exer· / secus i priuate ut l· pluribus
de procur· Sed quero quid i sua mãnt
locutoria, dicit glo· q· i illa secus / quia
quilibet pot ea3 ferre ar· l· si· C· de aue·
pt· que bn fecit / na quilibet tutor pl· pot
gerere actu3 excepto no fuit tutela
secus i actu p· que finiat tutela / ita
in sententia diffinitiua / iudices officium
finit i illa ut p· e· l· iudex / secus
i interlocutoria / et io si essent tales interlo
cutoria p qua iudex officium finiret
ut dyn· ff· e· l· q· iussit / tunc ide esset

q· i diffinitiua / et sm pdictaz dist
cau dz intelligi glo· que est i· l· adim
ua· l· in quibus / et pdicta que dyn
q· vnus pot ferre interlocutoria / et
vni i ordinarijs uel delegatis ad vni
uersitatem cau / sed si essent delegati
simplr ad vna cau / tunc z no posset
vnus sine alio ferre ar· l· plibz· ff·
de procur / et est tex· ex· de offi· dele· c·
prudentiaz· Tercio quero qualiter
intelligit maior ps / glo· dicit ratio
uel dignitate / hoc puto veru quum
dicta contraret plurib3 ut vniuersis / ut
capl'o uel ordini decurionum / sed pono
ut l· ubi ff· de tu· z cu· da· ab his et
ibi no· / si vero pluribus ut singulis
tunc maior ps intelligit in no ut i·
e· l· ut pares ibi in no· r· ubi e ex
plurib3 / si enim haberet respectus ad digni
tates puis illud in fi· dixerunt quaz
sumor cae / sz ibi insiunt pmo ius
se sumor cause· Expedita de glo·
qrto quero ex glo· plures iudices
delegati no sunt i solidu3 ex cae sm
in ordinariis habent i solidu3 · puto q·
sic ex· statutu3 et alios in mu i di
uidno z ut i· de ex· ab· l· ij· ff· ex his
q· salus pla3 p tex· l· ut tutores ff·
de adm· tu· et pdicta procedunt sm
eos qui dicunt q· legati sunt iudic
es / sm alios qui dicunt q· nulla sunt
sz sola executio / hoc no procedunt ut
dyn· ff· e· l· ut pter· eu p· n· Quinto
quero / pone q· sunt plures heredes
vnius comitis uel alterius nobilis habe
ns iurisdictionem / qui i illa iurisdictione succe
dunt an quilibet solus possit iudicare
puto q· sic ut i· de ex· ab· l· ij· ff· ex
his et ff· ex quo quid / et q· ibi dicit
de pluribus iudicibus ordinarijs / sunt enim
plures ut singuli / no ut vniuersi / et
pdicta vera cu iudicant inter subditos
i his i quibus ad ipsos iudices
quodaz no spectat ut dicit i· p· pa·
q· Sexto quero / pone q· cu dele
gat duobus hec clausula adiecta q·
ipi duo uel alter eoz possint iudicare
quo intelligent vba clausule / dic
q· tunc alter solus possit qn· constat aliu
nolle uel no posse ut l· si fundus
sub conditione· ff· his verbis ff· de l· i·
et l· heredes mei· ff· si· ad treb / in
qua est virtutis ut ff· de arbi· l· pe
dius· ff· si· m· l· se· et est hodie ex
pliciz ex· de offi· dele· c· cu plures
li· vi· cu3 vnus mediante alio potest
se intromittere / unde vno i capiente
alius se intromittere potest ad qua
se quia ibi i legato i quo constat
quod / hic i mandato isto i quo se
ti omnes constat / et io dico q· si plures
sunt delegati cu dicta cla uel sin
ij i quibus i est tante clau q· si ex
cepto i ex cano illius iudiciorum
ad eos spectet aliq· quodam uel igno
dix vnus solus no potest nisi constet

alium nolle uel posse. unde plures habentes unus comitatus uel nobilis ad quos spectet cum gnadum iustitiam et penam, unus solus de maleficiis non potest iudicare nisi constet alium nolle uel non posse pro predicta materia dele. i. et adde. facit optime. ff. qui. et a quo. l. si quis hac. §. si quotiens. debeant quo ad hoc. sed an est necesse quod omnes loquantur. glo. videtur dicere quod sic. C. qui pro sua. non est necesse. l. in minoribus. alibi dicit contra quod sufficit alios esse presentes ut ff. de arbi. l. sicuti. primum verius est quod omnes debent loqui ut dicta l. in minoribus. et dicta l. sicuti. dicit dicat palam est. apporta quo ad quod expresse premittet et pro tribunali sedeant pro predicta materia sive unus concordet sive duo sicut ut. i. de duo. reis. l. iii. §. si tantum in uobis substiterit. quod unus posset dari iudex contra. l. si in pretor. de iudic. per hoc facit. ff. de auc. tu. l. iii. et quod ibi non com. intelligere ut dicta §. l. duo ¶ Sed quid debeant consentire. qualiter et adhiberi iste consensus glo. hic dicit sufficit quod dicant nos consentimus iudici tali iudicanti. sive dicant consentimus tali sive. quod est non. quod non est consentire persone facienti actum uel consentire actum tamen ad cautelam faciens utrumque pro in. s. consensit tali iudici iudicanti et cum sive ¶ Tertio quero utrum talis consensus possit adhiberi ante latam sententiam per intervallum temporis. ut quia commisit unus alteri animum suum modo glo. quod non. in dicta l. sicuti. quod puto verum in arbitris et iudicibus delegatis nisi a principe. hic enim sicut potest subdelegare ut C. de iudic. l. iudice ita potest suo collega animum suum motum committere. de puto in iudicibus ordinariis. sicut unus tutor potest alii tutelam gerendam committere ¶ Sed quid si plures essent in concordia quid premittere dicunt. i. e. l. duo ¶ Item quero an separatim possit ille qui non interest fuit ratum habere glo. quod non. C. de iure fisci. l. ii. et ff. de iudi. l. licet. de primo. de offi. dele. c. prudentiam et spe. in ti. de sent. §. sequitur quod. quid si sunt duo et iii. hic.

Inter pares numero non quod dicit numero. putans id quod dicitur. ff. e. l. si unum ¶ Oppo. de. l. duo in et §. ibi in iudicibus delegatis hic in ordinariis que est ratio quare in sententia iudices delegati expectetur consensus superioris in ordinariis non. sed quod hic sunt non in ordinariis sed delegati ab alio ¶ Item oppo. ff. de in offi. te. l. si pars. Sol. hic supplet per illam et sic habes quod cum iudices numero sunt pares et sunt ordinarii pronunciant sententiam pro libertate. ut hic. et pro testamento ut. l. si pars. et item preterea ar. l. in ambiguis de iur. de. et ex. de re. iudi. c. fi. ¶ Quid quid in duobus arbitris discordantibus. sed non recurritur ad superiorem. nec dicta questio expectabitur ut. l. item si unus. §. principalis. ff. de arbitris. et sic neutrius sententia valet ut ibi et dicto. c. si ex. e. ti. ¶ Sed quid cum tres iudices uel tres arbitri possunt omnino discordare. sed sic ut de facto vidi, unus condempnavit alius absolvit agentem in petitione alius absolvit ab instantia iudicii. et hoc in iudicibus ordinariis prevalebit sententia eius qui absolvit a toto. quod videtur quia ista magis favet reo videtur etiam quod nulla valeat quia loquitur hic inter pares numero credo quod prevaleat sententia eius qui absolvit ab instantia quia in hac omnes concordant quia cum condempnat absolvit ab instantia quia instantia finitur. item qui absolvit a toto idem proba. saltem duo illi in hoc concordant quo ad hoc ut in. ff. pro socio. l. ult. et primus concordant quod concordent in petitione non absolvit. et sic sententia medii non potest valere de puto in arbitris ut ff. de arbi. l. diem §. si plures. in pluribus vero delegatis recurritur ad superiorem ut ff. e. l. duo ¶ Sed que est dicta uel arbitros et iudices dicit ut non. de arbi. c. i. li. vi. pro so. an in ultima glo. Bartholus legum doctor.

¶ **Ex diversis sententiis**. C. op. de. l. duo ff. e. §. ibi in quibus discordant hic in aliqua concordant et de eius una habes in l. die. §. si plures. de arbi. dicit uel ibi et de quolibet in potestate habes tex. C. e. de arbi. c. i. li. vi. et ibi vide.

Duo ex tribus ¶ Item valet sententia plurium altero absente licet valeat eo presente et consentiente h. d. ¶ Quid quid uno mortuo et hic in iudicibus delegatis uno mortuo est superior qui dabit alium ut. l. placuit C. de peda. iudi. quid si excusat aliquo iusto impedimento. sed si quidem ad modicum tempus expectabitur alias superior alius iudex dabitur. tex. est non. pro dele. alias de va. iiii. l. si. §. si. Quid de arbitris uno mortuo finitur compromissum ut. l. pedes et l. non distinguemus. §. i. ff. de arbi. ¶ Quid si unus iudex delegatus uel arbiter absit et non vult venire. poterunt ne ferre sententiam illi qui sunt presentes et de mente uno altero absente nullo modo potest ferri sententia ut hic et l. item si unus in fine. l. ff. de arbi. de mente canonica vero correctum in arbitris ut debeant distinguere. aut minor pars est presens et potest absentem citare et si quidem ille contumax erit absente debent enim expectare alii possunt pronunciare. si vero sunt pares numero non valet sententia in iudicibus delegatis uel in unum uel ut ex. de arbi. c. fi. li. vi. et predicta distinctio fuit in terminis ac. ut ibi dicitur ¶ Sed quid quid si tempore examinationis omnes fuerunt presentes et cum in unum allegarent unus non potuit alios trahere in suam sententiam. an per eius absentiam sententia lata postea vitiabitur. primo videtur dicendum quod non. ex. de testa. c. raynaldus. quia cessat ratio l. item si unus in fi. ff. de arbi. plures faciunt. ff. de fideius. li. l. iii. §. i. contrarium credo quod non est illa sola ratio quia non potuit alios trahere.

sed illa que omnibus iudiciarie debent ut hic dicit et de arbi. l. si unus, adeo quod si unus compromitteret alteri quod eo non iudicaret non valeret ut dicta l. item si unus. insti. et ibi no. et hoc puto verissimum Bar.

Commodis privatorum

Prima pars capitis in eius iudicia habent subsidium h. d. Oppo. de l. stipendia. C. de exec. rei iudi. so. debes intelligere quod in omnibus extantibus pervenitur ad istam ultimam et hoc dicit glo. hic. Queritur quid impendenda an possit fieri executio in fructibus et dicit ff. e. l. a diuo pio. § executionem quod quando contra hic fructibus et redditibus execucione redigitur sed quando certis conveniuntur ex suo facto hic in defectu aliorum rerum que non potest capi devenitur ad fructus et redditus et hoc tenet specu. de execu. sen. § sequitur nisi. item quod hic dicitur ipsa pecunia capi intelligo si certa destinata sit alias capitur eius nomine ut dicitur s. e. l. a diuo. § si. Bartholus.

Consentientibus appellantibus exceptio minoris personalis non obstat et quia factum est de legato ex causa lucrativa vel onerosa habet obstaret delegatum h. d. ista l. est notabilis. Oppo. de l. si convenit. ff. de iure do. glo. que est hic solvit quod illud est verum in agendo constante matrimonio et tunc viro non potest opponi exceptio quod ad sui quendam agitur ut hic, secus si soluto matrimonio agitur quod dicit per d. l. soluti exceptio. l. de donat. Oppo. de l. si pr. dr. ff. so. ma. glo. hic et ibi solvit et bene autem dicit promitto quod debeo tunc et hic intelliguntur promissa que in effectu debentur, secus si dicit promitto ex causa tunc perdit exceptionem ut l. cum qui. § si mihi de usu. alle. l. nemo. § cum de le. i. no. istam so. ad multa, multa tamen potest demerere quomodo tamen cum contractibus quia sunt ultime voluntates et statuta.

Fundum donator conventus in vendicatione non habet beneficium nequeat nisi in quantum facere potest pro ut per fructibus h. d. Oppo. quod fructibus non veniat ff. de donat. l. i. eodem titulo sed hic conventus rei ven. ibi actione personali. Oppo. ff. e. l. inter eos. so. quod hic donavit et tradidit non conventus rei ven. non est supple. Queritur quid si istos fructus consumpsit hic tenetur. glo. quatuor opiniones ponit [illegible] ut intelligas glo. due opi. debent intelligi in male fidei possessore donatore ad quem translata est possessio male fidei. possessor alter. intelliguntur in bone fidei possessore donatore et translata est ad eum possessio bone fidei et quid eis consumptis et ibi dicit unum et aliud dicit azo. et vide glo. que incipit consumpsit in eis et usque ibi tertium et dicit quod quelibet opinio est vera. ista opinio hic est vera quod fructus sunt consumpti esse ipsius, secus si dolo adversarii sunt consumpti, quia tunc est vera opinio azo. facit dictum. v. non tu, et quod ibi no. in glo.

alie due opi. sunt in bone fidei possessore et sunt clare. tu dedisti in dote viro fundum, contingit quod solutum est matrimonium morte mulieris heredes mulieris repetunt fundum, vir opponit exceptionem ne conveniatur nisi in quantum facere potest an possit dicit quod format istam q. in l. si filio et prolo. ff. so. ma. et tenet quod idem sit in specie debita quod in quantitate, sed illud dictum doctoris luminarum illud est verum quando convenitur actione personali per specie illa, secus si actione in rem. hic cum convenitur ut quilibet possessor, et ita tenet gul. de cu. in l. quod nomine ff. de condi. inde. probat fortis l. eandem § licet ff. so. ma. ubi si dolo desiit possidere conveniatur in solidum sed possidere et dolo desiere possidere sunt paria ut l. parem i. de re iu. sed adverte ne erres, si vir convenitur rei ven. pro aliena quam dotali, tunc est verum ut hic, de si predotali semel reddita heredibus mulieris si postea eius possessio rediret ad virum ut hic, sed si apud virum semper mansit non puto heredes uxoris posse vendicare iure antiquo non redibat dominium ad mulierem soluto matrimonio sed transibat ad heredes viri, vel remanebat apud ipsum virum ut ff. de acqui. re do. l. quedam de fundo do. l. i. et C. de iure do. l. et si de bonis. no. ff. so. ma. l. si filio § i. in glo. super verbo iure, sed per l. i. de rei u. est immutatum solutum in personam mulieris quo ad omnia privilegia non transibat ad eius heredes et sic ipsi non possunt vendicare, per si ipsa mulier ageret dicit ageret tamquam uxor non ut quelibet extranea, et ideo hoc tamen dicendum verum. Bartholus legum doctor.

In solidum condempnatus

Oppo. de l. i. C. si ex fal. instru. et l. fi. C. de fide instru. et l. quod in dio. § si tenes ff. de compensat. so. dicit quod hic in primo iudicio non fuit disputatum de hac exceptione, et ratio est quia qui per exceptionem venit contra sententiam hic non potest opponi post sententiam, sed qui venit ad infringendum et impugnandam sententiam hic potest opponere sic habes potest opponere de insufficientia post sententiam quia non infringit sententiam, et hoc tenent doc. in l. sententiam § i capitulatione. C. de iure do. et hoc tenuit et disputavit magister Bartholus.

Paulus fit ista e l. singularis circa accessoria potest iudex supplere eodem die h. d. dicas tu video quod post menses tenetur iudex expensas que est glo. in l. terminato. C. de fruc. et li. expen. dicit quod condempnato fit statim tunc nova re [illegible] sed si iudex reservaret condempnationem non possit ut ibi dicit co. et adverte quod hac l. intelligo quod per tale adiectionem nil derogat ei quod iam est sententiatum, nam si vellet detrahere non posset ut patet in tertia.

Paulus fit eos qui Oppo. de l. eundem § i de excep. rei iudi. glo. fit dicit ut in l. i. C. si plures una sententia, sed verius est istam sententiam conveniri quilibet pro parte et ita loquitur.

lxx ſ; pma acce pot agi / cont quolz
i ſolidu / et ex hac l. colligit plures
ſunt rei debendi i ſolidu et aquolibz
i ſolidu peto ita q una ſolucio ſuffi
at / et ſic d; intelligi lxx formatu
eſſe libellu i ſolidu q ſi quolibz pro
pte eſſet conuentus / nullaz lz dubita
co / ſic loquit glo. et tex. i. l. ſi man
dato tuo. ff. paulus ff. b. man. et hac.
dixi. j. de duo. re. l. ij. ¶ Ex hoc habes
q vba ſiue no limitant ſiue ma ob
ligois precedent / ſ; ſiu vba ipius ſne
q condepnati ſimpliciter intelligunt
pn... lz obligacio et libellus p
cedat i ſolidu de hoc dic ut. b. c. l. ini
les. ff. decau ¶ Sz hoc quero quid
ſi ſunt condepnati i ſolidu ita q vnius
ſolo ſufficiat / an poterunt opponere
beneficiu diuiſionis / & ſic q ont i pa
ſina ſen poſt ſuma / ff. re. ut. l. poſt
rem deiudicac. et l. e. iij. ff. ſi cxplicacio
b. e. ¶ Sz an renunciatio facta i prin
pali obligacoe porrigat ad hanc dico
q no ut lxx ar ſolibz et io exceptio
diuiſionis poſſz opponi i execucione.

[E]x contractu / ſuis exempli
ſumaz ſiſit cont. eu qui loco
condepnati ſuccedit h. d. ul' alr
geſta cu minore hodie no retractant
licet i integrum reſtituat. h. d. ¶ oppo
ſubſtitucio euaneſcat poſt addita here
ditatez ut l. poſt aditaz. c. de impu. et
al. ſubſti. ſo. illud vero niſi qui ad
iuit reſtituat ut hic et l. et ſi ſine
ff. ſ; q pompo. de mino. ¶ oppo q ce
ſſet ius accreſcendi adita hereditate
ut l. i. in fi. de vſu. acc. ſo. illud vim
niſi ille qui adiuit reſtituat ut hic
nec heb aliu melius / et ad hoc fa
cit. l. ſi minor. b. de acqui. her. ¶ opp.
dicit hic q i integrum re. ſ; d. de ſuis
edic. l. fi. ſo. hic deferetur ſubſtituto
ul' coheredi / qui venit de iure ciuili ſe
cus ſi predicti no extarent / et eſſz ſo
lus cognatus qui veniret iure de
iure pretorio / et hoc tenz dy. et io cu
hodie cognati veniant de iure ci
hodie admittant ut heret loco illa
l. ſiu dy. et bene i hoc / ſ; i precede
no / ſed dic lacius aut ille qui p mi
norem reſtitutuz ſe abſtinuit ve
nit de iure ciuili / et tunc ſequens ad
mittit / ſiue veniat de iure ciuili /
ſiue de iure pretorio / ut hic et l. ſi ex mo
dica. ff. ſi filius de bo. li. et q conſtat
ro dicte l. ulti. et ſtatim dicaz / aut
ille venit de iure pretorio et tunc aut ſe
quens venit etia de iure pretorio / et no
admittit ſ; locus eſt fiſco ut dicta
l. fi. aut de iure ciuili et admittat
ut l. i. ff. ſi quis addita cōdicione i
ſolibus ¶ oppo. q hic ſubſtitutus
no pot venire de iure ciuili / cu primus
remaneat heres de iure ciuili ut l.
et ſi ſine. ff. ſ; q pap. b. de mino. ſut
l. hereditat. ff. ſi. de caſtren. pecu. et

l. q cont. ff. vnius de re. iur. / cuius
moderni ſeruant ... et io reprobant
glo. i. l. qui ſe patris. vnde liberi
dicentes q cu filius ſit heres de iure
ciuili velit nolit ſequens no pot
venire de iure ciuili et ſic ſit nec ve
nire de iure pretorio ut ibi refert. c. cy.
q tenebat ia. bu. et pe. et ſunt de
mil. et pu. l. ij. ff. ... ſ; ... pntz q
de dicta l. i. ff. ſi quis adita ad ter
min'. ad ... duo pnt eſſe heredes in
ſolidu eodez iur. vero eſt / eode iure
ſ; diuerſis reſpectibus ſicut duo ſunt
heredes de iure ciuili i ſolidu vnus
directo alius utilit' / ut heres inſtitut
et ille cui facta eſt reſtitucio p re. ita
i propoſito ſequens de iure ciuili eſt he
res utilit' ut dicto. ff. ſ; 2. q pap. et
hic idem glo. i. l. qui ſe patris ¶ oppo.
q ſna lata contra vnum no poſſit ha
bere execucio contra alteru / ut l. ſepe impu.
j. e. ſo. hic hic lato vnius an aut ...
ſingulariz ſucceſſore tranſeat ius exe
quendi dixi plane i repetic. e. l. ſi cre
ditores. c. de pign. ¶ Queſo quid ſi col
pa tutoris fuerunt condepnati & ſu
erint ... ut azo. et hu. et glo. hz
... azo. et hu. et dabit actio hijs
ad quos poſtea hereditas ptinet
ſicut daret i curatore bonoz ut l.
i integrum. b. de mino. ¶ Queſo an dicta
geſta p minore rata pmaneat / & ſo
ſi eo abſtento ſuccedit ſubſtitutus
ul' coheredibus / dico bona fide geſta ſut
rata ut hic / ſecus ſi mala ut l. quo
niam. c. de acqui. her. et l. pupillus
j. de ... ſi vero ſuccedit alius
ab inteſtato / tunc contractus et liberacio
data ex teſto ſunt rata ſi bona fide
facta fuerunt ut dicta l. i integrum
et l. ſi minor. de mino. et l. quod
de acqui. her. legata vero ſoluta re
uocant ut l. nec eſt nouu de con

[A]cta apud ſe ... unde

[A]cta no pnt deſtrui ſine co
...u peni / et iudicis h. d. ¶
oppo. q requirit ſcriptura conſuetudinis
ut l. i. ff. vnde quis de op. no. nunc.
ſo. hic io quia iudicis intereſt / niſi
appareat q ſcribi fecit tenet ut d.
de probat. c. qui contra ſtatuit ¶ Item ſi
apparet q pater reddidit inſtitia
tenet ut i auc. ut diffe. iudi. inquir.
et ff. i. et io omibus ... requirit /
¶ Queſo dicat hic ii ul' negocium re.
quid iur. tunc ſunt i glo. tres opi.
prima q ſinito negocio pot iudex ſine
... q no placz q pcu intereſt ut p.
... acta pbari al' no valz ſnia ut
i. placz / ſcd intereſt q i alio iudicio
faciant fidez ut c. de edic. l. ius apud
que ſa quo ſih no placz / q iudicis
intereſt ut acta appareant p que po
ſſit pbari hu ul' male iudicatu al'
teneret ... maleficio ut iuſti. de de
lic. que ex q maleſi. impu. ¶ Ter
cia opi. tenet ia. de rave. q p ſtabilis

et iudice volente lata sententia non possit
rescindi, quia a sententia lata consensu partium non
potest recedi ut l. si dulsa. C. de transac.
et sic non possunt acta destrui, quia deve
nitur ad aliud quam recederunt ab eorum
consensu. Sed dum credo quod acta de consensu
partium possent obliterari, et remanebit sententia
quia si sententia est lata partibus presentibus, et
non contradicentibus, et in ea continebitur litis
contestatio libello dato et probatione et litis
contestatio ut dicit Innocentius in c. cum in nostra extra
de offi. et po. iudi. dele. et hoc tenet
Speculator tit. de instru. edi. § restat. &
in sententia allegat preterea l. ult. C. de edictis
et sic ista opinio dicit vera, quod
dicentes dico quod talia opinio est bona
non post sententiam non potest iudex nec partes
committere acta indistincte, ut si per
hoc fieret amputatio vel minutio pe
nes iura partis, ut probatur in § § idem
si admonerent in fama, et sic fiunt iuris
quidam, ut l. ad ea de posit.
Item quero quid si partes expresse recedant
a sententia, glo. videtur dicere quod possint
quod est viii de ducendo in nova sit l.
iii. § si ex quenacumque. ff. e. al. secundum
ut dictum est, sed si ea finita esset
transactione, hic procederet sine dubio.
Quid si sententia reperitur cancellata, an p
bet re sic nisi cancellatio sit facta
ea solemnitate qua hic dicitur, et hoc
si constet sententiam latam fuisse, al. secundum
Item quero quid si est in cancella
ta quod valuit, an probet in famam, re
sic, quia cancellatio restringitur ad
tempus quo facta est cancellatio
ut l. § cancellaverat. ff. de his que
in testa. dele. Bartholus le. doctor.

De amphibido. expo. de
l. illicitas in fi. ff. de offi. pre. fo. ibi
ad paupertatem, ymo ibi in mulcta, hic
in pena, et quod hic dicit sine missione
apud, idem puto hodie in civitatibus que
non recognoscunt superiorem, nam po
pulus huius civitatis et consilium potest
minuere penam, idem puto in quolibet ad
quis burgam penam in potestas respicit, ut
comites et barones, qui habent regi
mine in aliquo loco sed penam in famam
vel aliam non pecuniariam non potest ut l.
i. § de quo de positi. Bartholus.

Contra indefensos. dubi
dy. ponit distinctionem hic, quia facit
glo. l. cum minores et ibi non. C. si ad
ii. rem. iudi. et dicit ut hic, et ibi ple
nius, dictam l. C. l. glossa et non quantum
ad sententiam latam pendere ut in glosa
nota hic contra quod inter non habentes contra
torem non obligatur iudicia, sed glo. di
cit, non reperitur i. l. cum minores. C. si
ad ii. rem. iudi. Bartholus doctor.

Actorum verba. expo.
i. C. l. iudex huius tenore hec
l. legitur duobus modis, prima
est notabilis adeo quod dixi. ff. e.
l. duo sed est vera in emendatione, que
non immutat sententiam, sed declarationem facit ma
gis certam et claram, in verbis obscuris, an po
ssit declarare vel non dic ut ff. de app.
l. ab executore et ex hac lec. non. quod etiam
illi actus qui celebrantur in scriptis etiam
postquam sunt scripta possunt emendari, quod est
notabile quia prima facie diceret contrarium
p. l. contractus. C. de fide instru. Item
puto quod notarius possit hoc facere
contra quod dicit ut l. si libertinus de re
rum. ul. dicit quod acta alia quam sententia po
ssunt emendari preserverante sententia in effectu
quod plus sententiam pertinet, facit quod appellatione
actorum continetur sententia, dicitur i. de pre
sc. l. i. secundum. § neque. Barthol.

De uno quoque. Istam l. dic
qui utitur in palacio sunt, et
expo. i. C. l. sepe, sed ut glo. et
non. tex. ibi aliter. cum iudicatum. expo.
de iudi. l. ad peremptorium et de iudi. l.
comperendinatione. § sed ante omnes. so. ibi f
ut lata contra contumacem, hic secundum
expo. ff. fa. her. l. in hoc iudicio. so. ut
easdem personas, hic ut divisas, vel
aliud iudicium diversus ut ibi non.
et facit ad quod quid plures accusantur
una accusatione vel inquisitione an possit
ferri sententia contra unum salvo processu contra
alios, et dico quod sic ubi est hic et l. non
idcirco. ff. de iudi. et l. i. et ii. C. de
confess. eiusdem li. et de hoc dixi. ff. e. l.
famosi. § sequente. § unde patet.

Decreta a pretoribus.
Dixit glo. quid in grecia et
alamania, et glo. dicit quod v
ba greca vel expone latinis verbis
i. verbis intelligibilibus, et sic eque
exponit old. et bene et dicit nobis
i. l. i. in fi. j. de v. obli. et sic videtur
quod iudex inter vulgares debeat loqui
vulgariter inter latinos latine et hoc pu
to servandum consuetudinem fori ut l.
iii. in fi. de testa. et C. quadmodum te. apu.

Ex hereditatem vel etiam. l. ii.
expo. de l. iii. in fi. ff. quod vi aut cla
so. ut glo. et tene prima so.

Si quis dolo. expo. de l.
etiam. § licet. ff. so. ma. so.
istam intellige secundum illius l. de
limitacionem, alii aliter intelligunt et
male in fi. glo. dic. so. hic facit ut a
liquid notavit ibi non, non habens hic alia.

Si quis creditorem. legitur
quatuor modis sed duas primas facit
textus glo. sed duas ultimas exponit
venditor i. emptor, prima lec. expla
na, sed est bona, ex qua non quod licet
creditor non sit admissus tamen sufficiat
primum decretum ut ex eo possit procedi
ad venditionem, facit i. de bo. aut. iudi.
po. l. cum unus. § sed si cum l. se. et ibi
dictum, alie sunt clare. expo. de pe
ti. her. l. etiam. § plus, ad istas ultimas
lec. so. ut in glo. quia hic petit idem
ibi aliud, ex hoc sequitur quod si debitum
fuisset in specie utrumque posset petere ab eo

qui nō esset litiūs regressū ad de
bitorē ¶ Opp. de l. lon͡tz. ff. tonde p
iiicō de tabl. exhi. l. ut i glo. et ibi
dictū et p do. i. c. bona fide. de re
iur. li. vi. ¶ Queso an solutio⁹ potit
recuperare a debitore dicit ut i glo.

[S]iue rē / In actiōibꝫ descende
tibus ex delicto / cessat hui⁹
tui ne quis ꝯueniat⁹ nisi i
quantū facere pōt hoc dicit Bar.

[C]ontumacia / conit. C. de iudic.
l. ꝑperandū. ff. sui anton
ibi ꝯtumax obtinet / lꝫ hui⁹ ti
more facta est glo. sup v̄ba dāpno
dic q° quis quis est ꝯtumax i nō ve
niendo ad audiendū snīaꝫ / hic sifit
contra contumacē litis dāpno afficiat⁹
q nō audiat⁹ appellans ut l. 2. post
q̄ ff. de iudic. et ita loquit⁹ lr̄a ¶ Sed
an ex contumacia tutor / ut patris / quis
pdat beneficiū appellationis dic ut di
cam p. i. eiu app. ff. l. i. in fi. et de qua
contumacia intelligit⁹ dic ut dictū i. de
appll. l. ex ꝯsēsu. ff. eccl. certū ꝯtingit
q quis est ꝯtumax et snīa pfert⁹ pro
hic affiat⁹ dāpno litis s. expensaꝝ
nō aut pdit cām ut i ꝯtra ꝯ hic an
contumacia tutor affiat pupillū
dāpno expensaꝝ puto q sic ꝯ tutor
tenet⁹ pupillo et restituet⁹ ut l. ꝑpe
randū. ff. h. ¶ Sed an ꝯtumacia pro
curatoris nocebit i expensis dño / puto q
sic arg. l. nō distinguemus. ff. si q̄s dn̄i
et q ibi nō. B. de arbi. et B. mand.
si pcur. ff. tutores ut h. et q sepli
l. cū filius. ff. i. de v. ob. quicq quis
est ꝯtumax i veniendo ad audiendū
alibi hic affiat⁹ dāpno q nō audiat⁹
i lite nisi refect / expensis ut C. de
iudi. l. sancim⁹ dic ut ibi quicq quis e
ꝯtumax i nō attendendo infra tpīs statu
tū / et hic affiat⁹ dampno ne audiat⁹
postea volens agere ut C. de iug. et
in a. l. diffamari et qui accu. nō pos.
l. si ca. p. de accu. l. tria et ibi dictū
aliis eciā modis dicat⁹ quis ꝯtumax
quos dic p ordinē ut i aliis glo.
certa eni nō qui impedit ne ad eū
pueniat citatio dictū. p. q si aut
stam l. i. in fi. Bartholus le. doctor

[C]ontumax est / quo i primis
citationibus nō venit / postea transit / an
debeat reficere expensas factas i p̄
mis citationibꝫ et tex videt⁹ dicere q nō
doc. tenent ꝯtrariū q expense pmea
citationis debent refici ut l. sancim⁹
C. de iudi. i. v. q et ex. de p̄sū. c. q.
et spec. ponit i ti. de expens. ad hāc
l. dic q illud quo ad primū et hic de
cretū / et quo ad diffinitiua snīaꝫ nō
dicit⁹ ꝯtumax nisi tribus edictis pre
cedentibus / ꝯ hic est ꝯtumax quo ad alia
et io punit⁹ dāpno expensaꝝ ¶ Sed
an i citatione debeat poni illud v̄bū
peremptorie dic plane ut dixi i. l. sifi
mta ff. ult. de damp. infec. ¶ Item
nō. lr̄a q idē est dicere citato te p'rima

citatione p omibꝫ q dicere peremptorie

[P]endeat contumacias / Quo
qualit⁹ pbet⁹ aduersa valitudo / et dic p
medicos ut l. semel. C. de re mili. li.
xii. et spec. l. i. ꝯ. i. B. de ven. i spe. et
dictū p. e. l. quiꝫ et p. l. pe. in fine.

[C]ontra pupillum / dictū
dicat q peremptoriū e nullū
¶ Oppo. q valeat ꝯtra absen
tē / licet restituat⁹ ut l. ff. B. de i inte
resti. Itē contra minorē ut l. si minor
de bo. auc. iu pos. hui⁹ timore glo. ma
vult dicere q peremptoriū ponit⁹ ad
duplicē finē / pmo ut pueniat⁹ ad dif
finitiuā / et hic i pupillo et minore
i defensis est nullū ipso iure ut lr̄a
et l. acta i ff. B. e. C. si adu. rē iud.
l. cū et minores i absente nullius est
momenti i effectu q restituit⁹ ut dicta
l. ult. / Sc̄do ꝑponitur peremptoriū pro
veniat⁹ ad primū ut sit de tacto / et
hic quo ad sui decretū est ipso iure
nullū i pupillo / quo ad ꝯ̄iunt valꝫ
ꝯ restituitur ut l. apud iul. ff. i. ꝯt
adultū valꝫ / ꝯ restituit⁹ idē i absente
cā rei publice / ut dicit glo. ꝯ puto
de mente l. ee q lr̄a loquit⁹ de per
emptorio q ꝑponit⁹ ad effectū diffinitiue
quia posita est i hoc ti. et sic illa
v̄ba nl momenti sit dn̄lsmodo ponū
tū / ut patꝫ ex p̄dictis / alibi ut plac.
dicit q etiā contra absentē est ipso
iure nullū / si iudex sciebat / et sic
illa v̄ba nl momenti ꝫ uniformi
ter accipiunt⁹ / et hoc puto / tex. est in
glo. p. e. l. quiꝫ / In minore nō. dy. po
sunt vina snīaꝫ distinctioē i. l. actas.
ff. B. e. aut tutor seu curator interfuit
ab i īcō / et i toto processu / aut neri
toto processu nec ab i īcō aut ab i īcō
nō i toto processu / aut i toto processus
nō ab i īcō / pmo cāu valꝫ ꝯ restituit
ut l. cū et minores sc̄do casu C. si adu.
rē iudi. sc̄dm nō valꝫ ut l. cū et mi
nores pmo casu et lr̄a et B. e. l. ac
ta in fi. tcio cāu valꝫ ꝯ restituit⁹
ut colligit⁹ C. quo et qn iudex l. si p
ses q est v̄iꝫ si tutor erat / secus si tu
tor esse desierat ut ibi patꝫ / quarto
cāu est ipso iure nulla q cū nō legiti
tima psona sit inchoatū iudiciū ut
l. moniementaneo. C. qui legi. pso. stan.
sunt v̄ba dy. q oīa sunt i glo. dicte
l. cū et minores / et ibi dicta i ea omni
¶ Quo quid i criminali dic idē ut l. cap
de anc. pst / et pdicta oīa satis pla
cent ꝑterq̄ iutarco cāu / qn tutor
interfuit ab i īcō nō i toto processu / na
dicti glo. i dicta l. cū et minores
/ et dictū dy. est ꝯtra glo. i dicta l.
si p ses / quo et qn iudex ubi nō est
dicta / an tutor esse desierit ergo incohabit
defendere / io dicit qn tutor interfuit
ab i īcō et ꝯtestatus est litē / si q̄ds
interuenit postea donec negociū est
liquidatū / nō aut voluit interesse sine
legittime citatus hic valꝫ snīa aut /

dca. l. cum et minores nō ar. C. de adul. l.
q̄ minus/ et ita loquitur dictum dy. si nō no
luit postea interesse i liquidatione negoci
fuit nō valet diffinitiua contra minorem
sed est veniendum ad remedium l. ut C. de
prin/ et ita loquitur glo. i. l. preses quo
et qui iudex/ si vero tutor interfuit ab i
nitio/ postea nō interfuit ipse nec finita
tutela/ sed interfuit minor cum alio curatore
tunc iudicium valet secundum glo. i dicta l. cum
et minores in fi. et si ipse minor citatus
noluisset venire cum per partem suis esset
contestata dicit ut dixi i. l. finali. ff. e.

Iudex postea/ ista l. potest intelligi i iudice delegato secundum hoc nō licet contrarium/ secus i iudice ordinario/ et facit oppo. de. l. paulus ff. e. sed cum accessoria pot eodem die ¶ oppo. de. l. illicitas in fi. ff. de offi. presi. sed ibi i mulcta/ hic i pena/ item colligitur ex isto tex. quod per sententiam iudex functus est officio suo. scilicet officio mercenario/ quod desinit actio vel actionem proposite/ unde super eo/ se nō pot amplius intromittere sed officium nobile eius ad hoc durat/ nō pot mandare execucioni et in integrum restitutione quod iudicis officio nobili expedimus ¶ item mittere nullitatem/ quod hoc expedit iudicis officio nobili/ et sic cessat contrarium de. l. divus de i inte resti. ¶ oppo. C. de sen. ex pe. re. l. fi. sed glo. ibi dicit quod ibi nō/ quod habuit tantum potestatem quod per officium nobile potuit suam sententiam corrigere ¶ oppo. C. de sen. l. i. et de arbitris l. si arbitro tibus sed ibi nō tenuit sententia/ et sic re manet iudex ¶ oppo. C. quo et quando iudex. l. si ut proponis sed glo. quod ibi delegato hic i ordinario/ quod intelligitur pro eo qui est nulla per errorem in se tibus si sit ne error factum cum potuit im dicendo/ ut l. error de iure. et facit supra. et nō per eundem dore in. c. ¶ oppo. quod ordinarius nō posset se intromittere ut l. arbitrum. C. de arbi. sed a. de are et quod dicunt quod est nulla turpitudine iudicantis/ devoluitur ad maiorem iudicem ut ibi secus si alio modo/ quod tunc ipse met ordinarius/ ja. bu. dicebat aliud/ quod aut volo ut sententia pronunciet nulla et tunc audire maiore possum peterent l. tacita pia. ff. de im. patro. et l. quedam mulier. ff. fa. her. sed si volo ut super eisdem actis pronunciet/ nō possum/ quod ipse iudex ordinarius dicitur facere/ sed in fi. dicta l. arbitrum dicit reformabis et et sic nō solum pronunciat nullum/ sed reformat pronunciando super eisdem actis/ vin inge predictas opi. similiter/ aut quis vult petere solum quod sententia pronunciet nulla et pot coram superiore quod qualiter fiat plene dicam i. quae sen. sine appel. re. l. pap. aut volo quod etiam super eisdem actis pronunciet/ et tunc aut intervenit turpitu do iudicantis/ vel nō ¶ ultio quomodo pone quod iudex condempnavit plurimum vel minus quam debet/ et i fine dicit/ quod si dicta condempnatio esset i plus vel minus quia

deberet ex forma statuti/ ex nunc re
ducant ad debitam quantitatem ut confec
ferunt omnes assessores cum dicta clau
aliquid relevet dic aut dicta verba
ponunt post verbum condempnamus/ et tunc
vel quod statim quod post illud eiusdem
nō possunt corrigere ut hic et ff. e.
l. actor/ si nō fuerint simul condicio
nalem/ sed resolvendam sub condicione
ut l. q. de i diem adiec. sed ista resolu
tio nō pot fieri per iudicem/ ut hic/ quod
per illa condicio est inepta quod ut C. de sen.
quae sine cer. quan. l. i. et l. ii. et per
hanc ultimam rationem hoc tenuit ja. de
bel. Si vero ista ii. verba preferunt condicio
nalem i ipsa sententia/ ut quod dicat/ quod constat
nobis delictum parte esse commissum vel
si ex tali delicto talia pena venit
i penam sub formam statuti i hunc eo
dempno alias in plus vel minus secundum forma
statuti/ dico quod hec sententia valet/ sicut
si nulla pena imponeret ut l. i. ff. ad
turp. sufficit delictum declarare esse
et i execucione declarabit pena/ hoc tamen
nō est faciendum/ nisi ex magna
causa hoc enim turpitudinem et ignoran
tiam assessoris demonstrat Bartholus

Post rem/ sententia iudicatam et confessio i iudicio habita execucionem parat. hoc dicit nō. de sententia est vulgare/ de commis sionis iudicis hic et ff. de re iu. l. sed et si passim. et plus de confessione ha bunt ff. e. l. debitoribus et C. de con fess. l. i. ibi vera et sane cogit. sed an hoc confessio possit revocari/ dicemus i. tit. l. nō fatetur Bartholus doc.

Quidam consulebat maior xviii. annis pot esse iudex delegatus/ et or dinarius/ minor xviii. minor xiiii. pot esse si ex consensu partium delegetur ut ex ea sententia imperator cum iudicem dederit h. d. ¶ nō. quod princeps eligit huiusmodi magistratus i urbe et hodie papa/ ut ex. de elec. c. fundamenta li. vi. item nō. quod princeps eligendo sciente i dignum videtur cum eo dispe sare ut hic de hoc per dictum ¶ oppo. ff. de ar. bi. l. iii. l. sed glo. vel dic me lius ut l. cum pretor de iudiciis ¶ oppo. ff. de decuri. l. si spurius. ff. i. sed ibi lo quitur i decurionatu/ qui nō habet sim plicem iurisdictionem/ sed habet etiam admi nistrationem bonorum civitatis/ quae nō cadit i iudicem/ cum omnibus rebus debeat pro alio administrari ut l. fi. C. de ad min. tu. al. delegatus hic loquitur i eo cui creditur simplex iurisdictio hoc verum/ vel dic quod illi nō eligitur a principe/ hoc etiam plus unde dic/ aut eligitur a principe ut hic aut ab aliis et tunc aut concedit simplicem iurisdictionem/ aut iurisdictionem cum administratione et ¶ Ratio in hoc exceptio iudicis etatis apponitur quibus de ea cognoscere dic lacuis/ quia apponit exceptio

q quibus non pot esse iudex i pedim
to uidetur q caret iudicio mentis ut fu
riosus pubes et silet. hic qui no pot
cognoscere q eadem est ratio impedi
endi i cognoscendo de hac exceptione
que de principali ut l. cum p[illegible] ff. si de
iudi. cognosceret g. superior. Immo etiam
si no opponat iudicium est nullum ut
colligitur hac l. supra. quando opponit
q non pot esse iudex p alium defectum
et hic defectus quando non est in psona
iudicis s extra causa ul condicionis
psone litigantis et hic ipse cum opponit
cognoscat et pronunciat ut l. siquis ex
aliena deiudic. et si quis i ius uo. no
re. l. ij. et ibi no. fallit si iudex ide de
beret aliqd quodam sentire ut l. si im
ad municip. et ibi no. Ite fallit de iure
canonico quicquid dicat no sum iudex
q est clericus ut i. e. si iudex laycus de
sen. exco. li. vj. quando exceptio tangit ipam
delegationem ut q dicit rescriptum im
petratum tacita veritate hic de hac ipse
iudex cognoscat ut l. pfq. c. si contra
ius uel utilitatem pub. et ex. de rescrip. c. sup
litteris et ibi per hostiensem et istis casibus ptr
q i clerico si exceptio obmitteret valet
processus ut l. fi. de excep. et no. pbar.
et hostiensis de rescrip. c. sciscitatus et no
si opponatur q rescriptum est falsum dicendo
a sup litteris p hostiensem. quando exceptio con
cernit psona iudicis et hic quando si
cpillat fama seu honore ipius iudicis
ut quia opponit q est i famis ul falsus
ideo no pot esse iudex hic Innocentius dicit
q ipse met cognoscat. no enim p[illegible]
net se i famie ul peni s se ee iudicem
ul no esse ut ipse not de offi. dele. c.
cum sup q no placet p. l. ab[illegible] c. de
arm. et dicit Innocentius c. l. iudex. Ego
video q si ad eum spectat cognitio pe
cuniaria q no pot ipse cognoscere
ut Inno. dicit. ij. ul[illegible] hic eum
tractat de fama ipius iudicis que
excedit omne quodammodo pecuniarium cog
noscat g. superior ul eliget arbitr ut
p. dictum s si hec exceptio no pponit
procedit et valet iudicium ut l. ij. c. de
sent. et no. i dicto c. sciscitatus et
i spec. de iudi. dele. §. fi. v. s nunquid
i famis ubicumque aut dixi superiorem
cognoscere dico q hic poterunt eo
arbitros eligere qui de hac cognoscant
ut c. de iudi. l. cum speciali et ex. de app.
c. cum speciali ad pdicta facit et cont
Inno. q dicit qn exceptio excoicationis
ius opponitur iudici ut no. i spe. de excep.
§. nunc videndum v. s si hec exceptio
quando opponitur exceptio que fama et
fama iudicis no contingit ut q est
minor xviij. an. et hic puto q ipse de
cognoscet et pronunciabit et i hoc
iudex est et iudicium tenet q est minor
xviij. an. arg. dicte l. siquis ex aliena
et l. pfq. In hoc tn est hic plus q
si talis exceptio obmittatur pot appo
ni in sinam et reddit iudicium retro nul
lum ut dicit exp[illegible] i hac l. supra. et
psonis pnam no facit cum iudice nisi
ipse delegatur consentirent ut hic dicit

post

tex. Quid qn dz opponi hec exceptio
quidam dicunt usque ad lit. cont. ut no.
de excep. l. fi. alij usque ad xx. dies ut
i aut. offerat tn dic ut dicit tex. i dicta
l. fi. q hec exceptio dz opponi ab initio
hoc est antequam coram iudice aliquid
pponat p q videatur approbare eum iudi
cem ul iudicium suscepisse ut ff. de iudi. l.
s et si suscepit supra. et ex. de re iudi.
c. ut nostrum et ibi hoc no. p ber. et
hostiensem. vnde si reus opponeret quibus ex
ceptiones contra psonam actoris uel
contra libellum q opponendo exceptionem
videtur q super ea pronunciet ut sit eius
iudex ut no. c. de ordi. co. l. ij. no videtur
iudicem approbare et pdicta intellige
i omnibus i quibus tacite pot obmitti
ut ff. dixi. Contra pdicta tamen vide
c. de iudi. l. no vi. Io qui petit sibi edi
actionem non petit audire s apte no
no videtur consentire i iudicem fateor
tn q si actor peteret q procedat sima
rie reus excepit ymo no dz sim libe
llo q sj requiritur iudicis examinatio
et pronunciatio hic videtur consentire i iu
dicem Ite contra pdicta videtur aut. offe
ratur que dicit q pot recusari post
datam cautionem de iudicio sisti s etc illa
cautio sp i se condicionem de stando iudi
cio si appareret me teneri Ite contra dicit dig
aut. q vi pmittere p xx. dies s illud
intellige nisi p aliquid fecit p q
videatur i iudicem consensisse ut ibi patet
s quid si simul et semel opponit plu
res exceptiones contra psonam actoris
q. libellum q iudicem Io ego intellig.
primo opposita exceptio contra iudicem
et rete sub condicione si appareret
eum esse iudicem cum ne septime non
attenta arg. ff. de tr. iusti. l. talem in
pn. et de iud. sub. l. ij. §. s si obiecerit
nos tn est q exceptio contra iudicem primo
opponatur et alie pponatur subordinatione
Vltio est videndum an cum princeps
concedit alicui uo capiat aliquid
an videatur cum eo dispensare compleme
dicere obmitto mit pter laborem de
hoc p hostiensem de fil. pbr. c. veniens
facit q no. p glo. et doc. c. sicut ex
ius ul uti pub. l. fi. Quid pone
q uni regi ul comiti qui suscipit
iurisdictionem ad heredes succedit pu
pillus ul cuivis quibus exercebit iu
risdictionem Io tutores eius usque ad pu
bertatem ad quos spectat vniusalis
administratio ut l. consilio de cura. fur.
p hoc q si est p[illegible] ipse curator
tex. est expressus de supp. ne pla. c. ij.
li. vj. contra l. Iulianus §. ff. adeo ist.
l. ij. post pubertatem no ea que
sunt simplicis iurisdictionis pse qui sit
datus sicut te princeps qui sic dedit
regimen ul comitatum ut sicut ad he
redes ut hic ea no que sunt administra
tionis no potuit dare ul facere sine auc
ar. l. fi. c. ij. de dam. et q. ff.
dixi i fo quo s quid si vna cum
tus vellet dare iurisdictionem vni pu

pillo vel infanti ut eam exerceat per curatores vel tutores. Sed fallit de hoc primo statutum ar. l. iii. § plane quia vi aut clam, fallit l. ut fundatum § si lege de iure et fa. ubi statutum restringit ad ... i dubio si com munitas non possit dispensare, illa lex non habet dubium, quia sine dubio ob tinet in civitatibus que non recog noscunt dominum in temporalibus, quia hic populus liber est et utitur omni iurisdictione imperiali ut no. in de cap. l. hostes.

Item nota quod predictis personis in dignita te positis datur tutor cum maiori digni tate ut C. de tut. illustr. pers. l. i.

Si enim nulla. Nota quod ille qui emit ab executore sine de bet habere sententiam et acta suffi cientia per que possit probare valere sententiam alias secus, ut hic dicitur in tex. et glo. Item facit hec l. quia ex ceptio nullitatis impedit executionem de quo dixi. C. e. l. iiii. § condempna tum. Item per hanc l. reprobatur libellus in quo concluditur sic: quia nunc peto con dempnari et compelli etc. quia hoc non potest executio que non potest fieri ante sententiam condempnatoriam; unde debet concludi sic: Item peto eum condempnari etc. et ad predicta compelli etc. Sed quid si posite ... ut si dicat peto compelli et condempnari ad predicta, condempnari, sed procedit et prius videtur posita condempnatio ar. ff. de fideiussoribus l. tale et deinde. et ... sub. l. ii. § sed si ita Bartholus.

In summa sufficiet si in sententia exprimatur con dempnatio vel equipollens, vel quod exprimatur cum quibus expresse vel per relationes ad acta. h. d. Oppo. de l. quod tamen § pomp. ff. de arbi. glo. dicit quod ibi non cavit etiam quibus in aliqua parte actorum, dic ut dixi in l. at plerique ius. ff. e. Oppo. de l. eos C. de app. Sed iudex appellationibus per tinentibus sub forma illius l. vel equipollentis ut hic et plene dixi ... iudic. sol. l. cum apud sempronium.

Cum sortis sententia in ... non valet h. d. dixi in l. at plerique § i. ff. e.

Siquis ex edicto sententia ... lata contra mortuum est ipso iure nulla h. d. Oppo. de l. cum qui in prin. de sidei... l. glo. in l. necessario ... de neg. ges. dicit quod valet pro defuncto sententia; dic quod non placet ut dixi in l. quia ... et ff. e. l. furiosum. dicit quod ibi speciale favore libertatis, certa dixi in l. ... ff. que sen. sine appel. re. Item an sit necesse quod primo pronunciet nulla di ... in e. l. cum querebat. Barthol.

Quesitum febricitans fe bre valida non ... tenetur expectare vel in peremptorio comparere h. d. fallit si quis

cautionibus l. ii. § sed si quis ubi differtur iudicium propter morbum. No. glo. quod alias tenetur expectare, et ideo debet quis licentiam recedere ut dixi de dampno infecto l. si fi nita § ult. Oppo. et videtur quod sententia valet sed restituatur ut in ab ... cum rei publice ut l. fi. ff. de interesse. Sed hic iudex sciebat ideo non valet. Si iudex ignora verit valet sed restituitur quod tenendum et sic est vera opinio. plac. post. ff. e. l. contra pupillum in prin. et idem dicendum in aliis casibus ubi quis comparere non tenetur ut dixi in l. contra pupillum § fi. ff. e. Item non valebit sententia si iudex sciat alias secus, vnde consultum est quod quis mittat ad iudicem et ei notificet; potest in petere quod tempus pro rogetur ut l. ii. § siquis. ff. si quis caution. ubi tex. dicit diffinitivam differendum.

Queritur quid si fert sententiam pro persona febri citanti an valet, et glo. tenet quod non et hoc dixi ... l. furiosum ff. e. et habetur in l. ea que. C. quo et qui iudex.

Queritur an talis febricitans habeat necesse mittere procuratorem et glo. dicit quod non allegat l. ii. ff. si quis caution. sed non dico hic. dicam in l. i. de dol. et temp. excep. et ibi latius glo. et Guil. dicam in l. i. § i. ff. siquis caution. et ex. C. de restit. mil. l. i.

Queritur quid si iudex tali excusatori non credidit et pronunciavit; sed si quidem ille excusator ob tulit se probaturum causam absentie, sustinebit sententia ut l. at plerique § eque ... ff. de his que infam. ... cum hic certet de dampno vitando et hoc impedimento postea non probato vincet in causa nullitatis. Iudex tamen illi excusatori debet dare terminum ut doceat de impedimento ut l. ult. curatore et l. post § ad cine ... de acquir. Consu lo tamen quod iudex pronunciet eum contumacem sub hac exceptione, nisi in causa absentie ab isto excusatore probetur ut l. qui ... ff. de damp. infect. facit quod dixi in l. si finita § ult. Sed si ille non obtulit se probaturum tunc valet sententia ut l. liberto § fi. de neg. ges. ubi dicitur quod potest appellari, et sic valet.

Sed qualiter probabit ipsum in infirmum fuisse? Sed constabit per medicos ut l. si sol. C. de remili. l. i. quos misit iudex mittere potest impetrare excu sator. ar. de ven. in poss. l. i. § i. et C. de fide instru. l. comparationes, et posset ipse qui fuit in infirmus decere proprio iuramento cum aliis indiciis quia facilis enim est extimata quia homines sunt ... ab infirmitate ar. l. minor xxv. an. ex causa ff. de minor. posset etiam probare per alios astantes sibi etiam familiares hoc cum ... de repu... confirm. et de ... l. de subm... ff. ... videremus Bartholus.

In iudicatum opp. de l. ult. ff. e. sed dic ut ibi.

Cum querebat oppo. et videtur quod eadem die possit iudicare, et qui vult, ut l.

l. C. de sent. ex peri. re. et l. iij. C. de sen. que sine cer. quan. dicit glo. quod non excessdem actis, sed de novo certum eo procedet et inde istam glo. contrarium dicit glo. in l. si ut proponis. C. quo et qui iudex/ et ibi per cy. sed tamen quantum ad propositum/ dic quod triplex est quedam vitium quod respicit acta et sententiam uni formiter et tunc non excessdem act./ ut in ultimo ex. glo. quod contra minorem est processum/ minimum uniformiter respicit acta et sententiam/ si vero est tale minimum quod respicit solum sententiam et tunc excessdem act. ut glo. in l. si ut proponis. C. quo et qui iudex/ quod forte die feriata fuit lata sententia/ vel non fuit condempnatus pertinaciter ut l. i. de sen./ vel non fuit concepta per verbis ut l. iij. C. de sen. que sine cer. quan. quam est vitium quod respicit sententiam et pre actor/ ut quod fuit citatus in tempore tunc/ vel aliter impeditus scient ut l. in summa ff. et l. quesitum/ tunc non potest iudicium excessdem act. ff. in nah..., quod per consumptionem sit nullum/ et iterum de altera parte die/ et sic loquitur hic secundum primum ex. glo. ¶ Quero si post dictum iudicatum an debeat examinari prima nullitatis prime sine et fuit tex. hic quod sic/ sed l. iij. C. de sen. que sine cer. quan. videtur dicere quod non oportet/ quod partes cognoscat de nullitate quod dicemus/ habito de facto istam q. et dicebam quod quam nullitatis apparet ex sententia ipsa nullo alio probato extrinsecus/ tunc non est necesse quod cognoscat vel pronunciet de nullitate/ ut si sententia non exprimit certam quantitatem/ vel non condempnat pro rata qui fuit partes duo absente ut l. i. C. de sent. et l. iiij. de sen. que sine certa quan. si vero de nullitate non liquet/ nisi aliquo probato extrinsecus ut si dicit contra quem fuit lata sententia tunc fuisse mortuum/ vel fuisse minorem in defensum/ tunc de hoc partes debet cognoscere ut hic/ quod forte fuit ratio quare eadem die non potest pronunciare per apertum quod iudex qui iudicat sit etiam de utilibus ut ff. e. l. pamp. et ff. ti. iij. l. hoc autem § i. sed cum de nullitate cognoscat/ non potest esse certus utrum sit iudex vel non/ quod faciunt ad hoc que diximus de herede qui non potest adire hereditatem/ nisi sit certus de muribus testator ut l. ff. § si de sua de acqui. her. ¶ Quero pone quod in sententia non apparet quod reus fuit partes vel citatus/ an debeat de nullitate cognosci/ Respondeo si est idem iudex in eadem presentia iudicat/ potest pronunciare/ quod ipse potest esse certus quod illum non fecerat citari et quod non fuit partes/ si vero esset alius iudex/ tunc non posset iudicare itero nisi partes cognoscat de hoc/ quod licet in sententia non contineat/ potest tamen aliter probari/ ut ad predicta de acqui. here. l. cum filius. ¶ Sed an sit necesse quod nulla pronunciatio. Respondeo si libellus super hoc porrigatur ut sententia nulla declaretur/ partes debent pronunciari ut C. de iudic. l. inconti et ff. de acqui. pos. l. cultus et per de ex. l. fundi et l. fundum/ et quod ibi dictum/ si vero partes quibus potest ut sine tur super tali causa/ cum talis sententia non valuerit ipso iure/ quod tunc hoc veniunt inci denter/ non est necesse pronunciare ut C. de ordi. iudi. l. i. Bartholus legum doctor

Sepe constitutum. Sententia lata contra unum non preiudicat alteri qui eum prohibere non poterat et ab eo causam non habebat/ secus si poterat prohibere et ab eo causam habebat et secus econtra h. d. ¶ Nota quod patientia non preiudicat ei qui prohibere non potest alias secus hoc est scilicet bidendum quia ponit glo. in l. ij. de pig. act. et l. fina. ff. de lega. iij. ergo plane dico in l. que dat. ff. si ma. ¶ Oppo. hic in prin. dicitur quod res inter alios acta aliis non preiudicat ut l. pamp. § si excu. ff. de inoffi. te. sed fallit in c. alijs casibus ubi non per glo. et cy. quod hic non dico/ tamen enim solum iuxta huius l. ¶ Oppo. dicit hic quod facta unius correis non preiudicat alteri contra ff. de emt. l. quidam scilicet ubi pre cum receperit/ et sic plus quam hic inve nerit ¶ Oppo. dicit hic/ si potest prohibere nocet alias contra/ sed ista ratio non videtur concludere/ nam debitor non potest prohibere creditorem qui agit ypothecariam/ quod possessionem contra ipsum debitorem agit ut l. cum ingenuus de probat. xxx. cum glo. fatetur contrarium/ dicentes quod in aliis concludit ratio ista preter quam in creditore/ que est ratio in creditore dicit quod eo ipso quod debitor sibi obligatur videtur promittere quod agat ypothecaria in quantum probari de domino debitoris/ ideo qui debitori sentencia preiudicat/ et istud tangitur in glo. super verbo de potestate et in glo. super verbo prohibere/ hoc autem declarabo in duobus statim/ in quibus ¶ Oppo. C. de pig. l. pro possessoris. scilicet sententia lata contra petentem et defendentem preiudicat alii secundi ut in eam huius l. secus si contra arbitrum contra veritatem/ tunc non preiudicat alii secundi ut dictum l. pro possess. secundum unam viam loc. et nota quod tene menti facit ff. de inoff. te. l. qui repudiaverit/ et l. pamp. § si meminisse ¶ Primo quid dicat hic/ quod sententia lata contra creditorem preiudicat debitori/ an hoc sit verum creditore agente vel defendente siquidem absolutus sit possessor/ quod obligatio non valuit/ vel alia causa que non respicit dominium/ non preiudicat creditori/ ite si succumbunt quod creditor non probavit de domino debitoris nam debitor potest postea agere rei vendicatione ad aliam finem fuit quibus in primo iudicio/ quia in isto non obstat exceptio rei iudicate ut ff. de emt. l. vendicantem cum l. se. faciunt quod no. de condic. inde. l. nil in glo. ma. et quod dixi de acqui. pos. l. nahil § nichil commune in prima lec. si vero succumbunt quod reus assumpsit in se onus probandi et probavit se dominum tunc preiudicat debitori sicuti in tali loco hic/ et hoc omnia probat hic tex. dum dicit de potestate pignoris/ et faciunt ad predicta ff. de probat. l. cum/ facit l. fi. ... me et te. infi. i. de except. rei iudi.

pdca vna si de dnio sunt plene conpulti
al' secus ut . C . e . l . admo §. si super
rebus / et qd no . i . l . ij . C . de ordi . cogn
et qd dicam i . l . § et si ante . ff . de cess
§ hic no puto sufficere debitore simpr
sine creditore litigare sup ypothe
ca / § de sene rem assumpsisse i se onus
phandi se dnm i creditore vero contendo
pdest ple / nu eo ipso qd debitor sibi tra
didit pignori / videt sibi pmisisse de
fensionem ar . l . i . insti . in l . se . 6 . v . sufi
qd acd ar . ‖ Sedo quo / quid si venditor
agit vel nititur / an pindicat emptori
vel vitam / gla . hic q no / qr isti no hnt
actionem qua possint agere / no obstat
hec l . quia hic loquitur i defendete
et tex . qui dicit exqri / intelligitur
de defendendo / ut gla . dicit / idem ff .
de tu . i . l . de die . §. quidam . C . qui sat
co . ‖ Addunt tamen quia si venditor
vel precar ageret et succumberet reg
ulariter succubit / qr no pbat se dnm
io no pindicat emptori / facit . l . si il
me . ff . de cess . rei iudi . et facit hec l .
i ver . na et si libertus / § primo . ex . e . h
quibus ubi hec istam tex . tenet contra / q
heat locum i agente et defendente / qr
hoc facit iste tex . i ver . veluti / ubi ponit
exemplum de actore et reo succumbente / item
i ver . § sientibus / ibi actio vel defensio
/ ite i ver . cum . aut ibi agere vel conveniri /
et ibi ppria actio vel defensione et cetera
et ibi qd ex psona agentis hnt et cetera
et sic hz locum i agente / Secundo quod dicit
/ dico quando venditor nomine agit vel de
fendit meo nomine / et tunc sma latius
cum michi no pindicat / sine sciente
sciens sine ignorantibus / nisi michi heam
ut l . i . C . qui re in . nomi . et l . § hoc
impr . depen / ita / quia illa psone a
gunt de iure qd meum est / no de eo
qd ab eo habeam / et sic ita ponitur hoc
hz locum / phibetur eam videt ex eo qr
utili . gerit negotium meum / qd apparet ex
eo qd inclusus est ut l . iij . ff . i hac sindi .
sol . et no . C . man . l . i . et sic no hz lo
cum ita prima . s . qr phibere potest et non
phibere vi . p . illa ita no concludit
de necessitate ut . C . dix i creditore / § ra
tione . s . qr de iure qd ex psona agentis et cetera
concludit de unitate / quando auctor meus
agit suo nomine no exprimendo qd vendi
dit / vel i dotem dedit / et tunc ad idem qr
i rei ven . formatur libellus de dnio
qd est tempore quo agit / et sic depitur ut
C . de rei vend . l . i rem et . p . h . i . l . cum
§ . § si fundum et ibi no . et io si quidem
pindicat contra actorem . s . fundum sum
no esse simplr / tunc emptor vel maritus
potest agere / nec sibi pindicat talis se
tentia / qr ipse no venit contra sententiam /
immo approbat eam . s . qd fundus no erat
actoris hic quo agebat / et ita loquitur
hic cum . glo . Si vero pindicat reum no
esse actoris adiecta causa / qr ille a quo
actor hnit causam prius alteri alienavit
/ vel qr reus pbavit esse suam / tunc pindi
caret emptori et mio sciente et ita lo
quitur hic tex . et cum . primo . vnde hoc
cum intelligo qd oporteat eum scire

qd de hoc agit i iudicio / s . an reus
sit dns / et salua ut . C . dix / in aucto
re no defendente sufficit simpliciter
emptorem scire qd sibi datus est libe
llus i rei ven . nam adversarius assrit se
dnm / Ite an ptextu huius sine fiet
executio contra possessorem / § sic / et hoc
innuit hec l . que est ponitur i hoc titu
lo ubi tractatur de executione sine
et hoc tenet primo . de concess . preben .
c . proposuit ‖ Tercio venio ad sentenciam
et si libertus et quero / pone qd no
intimem § scium libertum meum liti
gare an michi pindicet talis sma
lata . hic qd sit primo . de hoc tractat
ex . e . c . cum sup et qd Jo . no bn dicit
/ videtur nam ergo heo cum a liberto meo
/ et sic sma contra eum lata in no noceat
ut hac l . insti . tn dic qd glo . bene
dicit ar . cor quando . C . dicta sunt de
creditore / nam creditor meus hz ypo
thecam suam sicut meus ex contractu c
celebrato mecum no erat rebus ea
michi obligata § illud mis qd ht cre
ditor meus aut meus / qr si ergo no es
sem dns / no potuissem sibi obliga
re et concedendo sibi illud ius vide
or sibi concedere ut de ppetate liti
get ut dictum est / ita opposito lib
tate hz libertus facto meo et dan
do sibi causam pmitto sibi ut de meo
dnio et meo pronatus litiget et se
liberum defendit / unde eo agente et
conveniente dic ut dix . C . i creditore
‖ Certo quero quid i fructuario
agente / dic idem qd in creditore ea ra
tione / i fructuario vero conveniente no
videtur idem / nam creditor possidet civi
et natur / fructuarius vero naliter
tm / et io sma lata contra eum no dz pindi
care civiliter possidenti ut l . pomp .
ff . si is qui pro eo / et ibi no . insti .
glo . C . de acqui . poss . et videt tex .
i . l . si pater . de li . ca . na libellus contra
fructuarium ponitur ad hoc convenitur
ut possessionem heat / ab eo advocet / et io
petit pindicari se dnm et io no p
iudicat dno / idem i emphiteota .
et precario et similibus psonis sed
qui agit psonali actione / dixi i . ff .
si de vectigalibus i . l . si fundum de dap .
i fer ‖ Quinto quo / quid ergo si a
git contra dnm / an pindicet credi
tori sciente / Ro sic ut hic / supra vna
lec . et . ff . de cess . rei iudi . l . indicatum
§ . si . Ite si dns agit pindicat fruc
tuario sciente eadem ratione / qr creditori
/ § contra hoc videt tex . dicte l . si pater
de li . ca . sed ibi pater veniunt ad a
gendum dns et fructuarius / unde
agendo videtur fructuarius vellet
ptestari qd iudicium dni sibi no pindi
cat / secus si nil diceret ut hic ‖ Sexto
quo no . qd sufficit venire et ptestari
ut sibi no pindicet p deam l . si pater .
et l . si debitor . ff . i . qui . mo . pi . vel ypo .
sal . et l . sicut . ff . no videt . e . h ‖ Sex
to quo / quid i eo qui hz sententiam contra
tutum adiuvo / Ro si agit idem qd i credito
re dixi conveniri no pot / qr no possidet

nec hoc videt dictus sibi promisisse.
Septimo quero quid i colono queto
rei vendi. dixi i. l. proxime. § quibus
de acqui. pos. Octavo quero hic dicit
quod emptor pot pplbare venditorem
et viii. uxores / qui de fieri ista pplbao
sed ante lit. cont. / si ante sunt ut. de
pen. l. pplbbus et de l. i. l. si pplbbus
post lit. cont. / tñ nõ pot pplbare / quia
celebratus est qui contractus ex quo
quis obligat' instantie si vero sane
ut post lit. cont. tunc pot pplbe quibus
ad hoc ne suo iuri preiudicet ut l. sepi
tarii ii. de. dali. ca. sunt. ff. de cosde
cinsdem l. l. ii. et quod ibi no. et intelligo
pplbare expresse vel tacite dando libe
llū ipse ut dicta l. si patrono / et C. de mo
nonat. l. iii. primo tñ cum ubi nõ pot
pplbē / potest assistere liti ne colludant
ut C. de litig. aut. nunc si heres et de
i offi. te. l. si suspectus. et ad probandum de
impediendo argumentū contra i tutoribus pso
nalibus que de vno tuilent i alium fiant
ff. sol. ma. l. tutor et quod ibi dixi. Ille
no quero quid i confessione auctoris / an
ei preiudicet / dic prout i. l. primi filii §.
i. de le. i. et l. facta. §. i. ad tre. et ibi
dixi. Decimo quero quid i probatione
sed utrumque preiudicant sive preiudicant
probatio / ut si recipiunt testes ad eternam
rei memoriam / vel alio modo ut dicitur
i. de exc. rei iudi. l. si an. i fi. Un
decimo quero an possit appellari ut pre
dicit primo ex. C. circa sup / dicam i. l.
proxi. §. alio de app. Bartholus doc.

Negotiorum pendente appellatione
frustratoria tuerint usque l. p. d. Opp.
ff. de pos. l. iii. sol. hic fuerunt deducte
i condempnatione ut i glo. Opp. quod con
uenit aliquid confirmationis ut l. ii. C. de
us. rei iudi. sol. hic de usuris prima co
tractibus / ibi de recepturis que venit
denuo post confirmatorem. Opp. quod cc /
usque primo contractus nõ currunt ut l. fi.
C. de us. rei iudi. glo. dat tres sol. v
na est / quod illud est verum qui nõ appella
uit / et sic tacite i re iudicata / hic
sic / et hanc approbat ut ff. de us. l. tu
tor / et hec vera / alia quod hic frustra
torie appellat et hec vera est bona
Sed contra ea facit i. de app. l. ne
generi inpu. prout illud bona fide
detinuit ob. hic / appellantem. sed hic sit
frustratoria quod currunt i inte / tamen
est bone fidei ut l. sed si. l. §. sane
depositi. hic. Quero an sit verum illud
quod glo. dicit / quod eo ipso quod fuerunt
videatur frustratorie appellasse / et pe
dicit quod nõ / ut dicit i. l. i. C. de adno.
diu. iudi. et l. iii. C. de ... bri si
de frustratione nichil aliud appareat /
puto sic dicendum / ut doc. alibi di
cunt / quamquam iudex appellationis sumit
pfert ex eisdem actis que fuerunt in
prima / et hic est error nisi i appella
te / unde nullo frustratorie dicit appe
llasse ut l. libellorum. §. not. ff. de
hiis qui no. i fa. quamquam iudex appel
lationis ex novis probationibus iudicat
et tunc nõ dicit frustratorie appel
lasse / et hoc ponit sol. an. i. c. iii.
notaria ex. de re. iud. l. ui ...
quibus ad usuras que currebant
ex ma actionibus / sed quibus ad usus rei
vendite post quadrimestre tempus se
cus ut l. cas. de us. rei iudi.
Quero qua actione petantur / tex. dicit
utili actione / glo. ponit aliam dicendum quod
deducantur in condempnatione officio iudicis /
postquam sunt deducte utili l. i. officium
actis i re sen. i sen. / de hoc qualiter
currunt dic ut l. i. C. de iudi. qualiter
i condempnatione pro futuro tempore deducantur
dic ut l. i. C. de sen. que sine cer.
quan. pfe. Bartholus legum doctor

de cofess Rub.

Rubrica / de confessis /

Dictum est ff. de re iudicata / nunc
quia confessi habentur pro iudicatis ut i. c. l. i.
ideo ponitur titulus de confessis. Querit
glo. i quo differt iste titulus a titu
lo de interro. act. et dicit quod ille ante
lit. cont. / hic post / sed illud videtur contra
l. cum iur. i. C. et l. si debitoris de
iudi. ubi nulla facta contestatione hic
locum confessio / propter hoc dy. et alii doc.
dicunt quod loquitur i hiis que pertinent
ad decisionem / titulus de interro. act.
loquitur de hiis que ptinet ad lit. or
dinationem / et ista est verius / sed ea que
sunt ad lit. decisionem fiunt post lit.
cont. frequentius et post iuramentum
calumpnie ut l. ii. §. ii. quod obseruari de iura
ca. et ea que sunt ad lit. preparationem
ante lit. cont. hoc hoc v. dicit hoc
glo. hic et i. l. i. ff. de inter. act. et l.
nõ solum impu. de pe... et de hoc per
eod. C. e. l. i. i prima q. vel dic quod etiam
i sponte confitente procedit predicta
sed ut quis cogatur respondere pro iudice
i hiis que spectant ad decisionem
nõ pot fieri nisi post lit. cont. / quia
reus pot petere sibi offerri libellum

Confessus pro iudicato est. Opp.
quod nõ habetur pro iudicato
ut l. i. C. ne quis i sua
causa / ubi idem i sua causa nõ
pot iudicare glo. sol
vit quod hic at fessat
condempnatus / et sic in
ipse idem in ... ut
l. fi. de fideiu. quod tene mente ad statuta
que dicunt quod de quali sua condempnato
ria solvat gabella sine distinctione
personarum / idem in ... Opp. quod de
custo. re. l. si confessus / glo. i. l. i. C.
e. sol. q. l. contra loquitur i criminalibus
ubi expresse ponitur sequitur / hic i ciuilibus
Sed contra istud opp. quod l. ult. et l.
se. que incipit cum scriptum / si confessio
emanat post lit. cont. / vel post datum
libellum / et tunc sequitur condempnatio
ut l. ult. et l. cum scriptum i. C. sed sunt
lo dato libello / sed ad preces petitionem
confitetur et tunc nõ sequitur condempnatio
ut l. cum i fi. i. C. et ibi glo. et glo.
C. e. l. i. et l. i. C. de lit. cont. / hec

g° quod in criminalibus non habet locum confessio nisi sequatur sententia ut l. si confessus ff. de custo. re. aut in ciuilibus et tunc aut sequitur non est datus libellus et non debet sequi sententia ut l. certum ff. si cer. pe. et l. si debitori ff. de iudi. aut post datum libellum uel litis contestationem et tunc fertur sententia ut l. ult. et l. qui stichum ff. de uer. ob. ¶ Sed tu dicebas ubi quod est quod dicit in l. si debitori ff. de iudi. quod sit preceptum, dic quod illud preceptum non est sententia sed potius ad executionem tendit ex hoc sit quod cum confessio facta coram iudice mandet executioni et habeat paratam executionem et quod ge dicit C. vii. l. xx. di. ut l. post rem ff. de re iu. an confessus sit iudicatus diui ff. de pu. iudi. l. i in fine.

Non fatetur. Ista l. habet materiam longam multiplicem obmittam de contingentibus l. ista l. ita loquitur multum generaliter nec exprimit in iudicio uel extra Sed ut l. ista congruat precedentibus intelligimus ipsam l. de errore facti et iuris adhibito in iudicio de eo quod adhibetur extra iudicium tractat in l. in falsa et l. error C. de iur. et fac. igno. et l. nihil C. de non nu. pecu. et de illo non tangamus sed de errore adhibito in iudicio et ista l. posset intelligi de errore adhibito circa preparatoria, ite posset intelligi in confessione erronea circa decisoria litis et istud ult. magis placet per ea que dixi de confessis ¶ Veniamus ad primum, immo uidetur quod si expressa sententia confiteatur falsum non preiudicat sibi ut l. ii. qui se obtulit cum l. se. ff. de rei uen. Solu. ibi loquitur in confessione adhibita in his que pertinent ad litis ordinationem hic ad litis decisionem sed si uelles intelligere hic de his que pertinent ad litis ordinationem dic quod hic loquitur in errante non tamen negatur quin etiam sciens possit reuocare, dicas tamen immo negatur quia errantem tantum non reuocat ut hic g° multomagis sciens sed sciens potest reuocare ante litis contestationem ut ibi quando non post ut hic ¶ Sed contra hoc opponitur de l. de etate ff. qui iniusto de interroga. ubi est post litis contestationem potest reuocare. Solu. illud uerum quando iuste ignorauit alieni iuris, unde quod ista materia est explicata in confessione adhibita circa preparatoria distinguere, quia quandoque quis confitetur falsum scienter et tunc aut aduersario sciente et potest reuocare ut l. ii qui se obtulit, aut aduersario ignorante et tunc ante litis contestationem potest reuocare si nulla captio sit actoris seu aduersarii ut l. de etate ff. de inter. act. et intelligo captionem aduersarii circa hoc si esset petiturus a certa persona et ille scienter obtulit ut l. si [illegible] supra de rei uen. aut post litis contestationem et non est locus penitentie ut l. ii. qui se obtulit, quandoque

quis confitetur falsum per errorem et tunc in omnibus casibus in quibus non potest reuocare si expressa sententia esset confessus, multomagis si per errorem procedens l. In aliis uero casibus distingue aut non spontanea sciens error aut fuit per ignorantiam, aut fuit per latam culpam et non potest reuocare ut l. de etate ff. qui iniusto ius ff. de interro. act. et ideo si iuris errasset non posset reuocare quia est lata culpa ut dicit l. de etate ff. qui iniusto non est de his qui non in fa. l. libell. ff. notauit, si uero fuit culpa leuis tunc usque ad sententiam potest reuocare probando errorem ut hic et C. de iur. et fac. igno. l. error, aut fuit iustus cuius error ita quod in nullam culpam cadit et tunc usque ad sententiam potest reuocare probando errorem ut dicit l. error et hoc de iure com. Item potest reuocare post sententiam per in integrum restitutionem ex clausula generali ut l. de etate ff. ex quibus ca. ma. de in inte. resti. et per eam l. tu Fideicom. et ubi dicam secundo aut dixi quod non potest reuocare post sententiam nisi per restitutionem fallit in l. si cum ff. ad uell. Secundo fallit si est talis error qui reddat iudicium nullum ut l. si per errorem ff. de iuridic. omn. iudi. sicut dixi [illegible] ut l. licet C. de pact. et ar. C. si quis [illegible] iudi. per totum ¶ Expedito de primo ueniamus ad secundum ut ista l. intelligitur de errore adhibito in his que pertinent ad litis decisionem et uidetur quod contra facti uoceat ¶ Oppo. de l. error C. de iur. et fac. igno. Sol. hec intellige secundum illam quod usque ad sententiam reuocari potest post sententiam non ¶ Oppo. de l. error C. de iur. et fac. igno. Sol. hanc intellige secundum illam quod usque ad sententiam reuocari potest, post sententiam non ¶ Circa hoc posset moueri unum dubium quod mouet in l. post rem ff. de re iu. et uidetur quod non sit uera ista determinatio quod si post sententiam non potest reuocare errorem, g° nunquam post confessionem potest reuocare cum statim confessus habeatur pro iudicato et sic habet uim sententie, super quo dicimus honore quidam intelligunt l. istam et si uules quod loquitur in confessione que est decisiua per litis contestationem ut supra aliqua parte, non in illa que est decisiua totius litis ut si confitetur omnia petita et tunc uidetur quod talis confessio non potest reuocari quia operatur sententiam l. post rem ff. de re iu. et ult. potest dici quod hic loquitur in his que sunt decisiua totius et fuit datus libellus et sic debet sequi sententia ut per l. pre. scilicet si nulla sententia ut ff. l. pen. Quod dicamus dico

q̄ sine sit ꝯfessio de certa sua tenui⁹, sine p̄b⁹, poss; renocari ante sniam, ul' si nō spatur sna ante executionem nō ob. l. post rem. ff. h. ꝑ q̄ illud de ūnū q̄ confessus hēt p̄ iudicato i con fessione nō erronea, secus si est erro nea, que pot renocari, ut pbatur ex continuatoe l. precedent ad istam et de hoc est casus ꝑ. c. l. pl.

¶ Et an isto casu possit renocari post ꝑceptum suum a iudice desoluendo sum formam l. si debitori de iudic. et vi. q̄ nō, q̄ illud sit sna diffinitiua, s; tendit ad executionem ꝯfessionis, sile ꝑ. de doli excep. l. apud celsum. ꝑ labeo. et dig. ff. e. l. p̄xima, vnde pot pbare errore nisi forte aug̃ fieret dictum p̄ceptum esset datus tm⁹ ad ostendendum q̄re nō fieri debeat, et ꝯfessio nō deberet exequi, hic est idē q̄ i sniam. l. pl. ꝑ. e.

¶ Oppo. ꝑ. e. l. sins. glo. Et q̄ ibi loquit' i casu i quo cessat p̄sumptio nō et hoc tenuit. l. error.

¶ Formo via. q̄ que format i glo. q̄ uo ut istud sit verum sine erret i facto p̄prio sine i alieno, et glo. dicit sine i p̄prio sine i alieno nō est cuiusmodi. dōc. ultimo. dap iueuit istam glo. q̄ ille qui errat i iur. q̄ i p̄babilit' errat, nō excusat ut hac. l. s; error i facto p̄prio equiparatur errori iur. ut. l. regula. ff. de iur. et fac. ign. q̄ᵒ. rō. ꝑ. videt' casus i. l. de etate. ꝑ. qui iusto. ff. de interro. act. ubi si est error qui cadat i lata culpam, nō excusat, s; error iur. ē lata culpa ut. l. libri. ꝑ. notandū. ff. de his qui nō infa. et latet ꝑ. de vbo. sig. et illa est rō quare nō pot renocari error iur. ut hac. l. uisi. s; error i facto p̄prio est lata culpa ut. l. culpa et l. q̄ q̄. ff. adult. q̄ᵒ. rō. quid dicemus dico q̄ ista glo. dz limitari q̄ qn̄ quis errat i facto p̄prio tali errore qui non cadit i latam culpam s; cadit i leuē, et hic pot loqui ista glo. et pono exēl q̄ dictus p̄suasione adu'sarii nō cadit i latam culpam s. error ut. l. i. et l. ii. insti. ff. q̄ cas. de petit. ē aña. et ibi nō. et istud vi' velle glo. ff. de ven. insp. l. i. ꝑ. ce terum i glo. sup vbo illusit, facit q̄ dig. i. l. celsus de vsuc. et p̄suo. l. hoiez.

¶ Est alius casus ubi error i facto p̄prio nō cadit i lata culpam, ut puta si est implicat' negotiorum multorum. ut ꝑ. e. l. pl. idē si est negotium p̄prium de facto longinquo, q̄ memoria non retinet ut p̄ regr̄e i p̄n. ff. de ac qui. pos. et pdy. i. t. p̄sumit' insti g̃ⁿᵒ rancia. ex. de reg. iur. li. vi. et hec vā i ꝯfessione facta i iudicio, secus si ex tra, q̄ si de dapno vitando certat, p̄ sumit' ignorantia, et sibi sufficit ut. l. s; i. si me putem de condi. inde. ha bens simmare istam mām sit, certa ca que pertinent ad hec decisionem aut quis confitet' sciens et p̄uidens sine dubio ut. l. quidam i iur. c. de do nat. et ꝑ. l. p̄x. et l. qui sciens, aut co fitet' ignorans et tunc aut queritur vtrum p̄uideat intentio donet pbet' ꝯrium et sine dubio p̄uideat ut. l. in bonis. c. de le. rā.

¶ S; an possit ꝯrium pbari, et hic adu'te aut quis ꝯfitet' i ca que cessat p̄sumptionem, et non pot pbari ꝯrarium ut ꝑ. e. l. sins, aut confitet' i alia ca et tunc aut talis er ror cadit i lata culpa, aut i leue, aut i nullam, si cadit i latā, nō pot renoca ri ut. l. de etate. ꝑ. qui iusto, si vero cadit i leue culpam, et tunc an sniam pot renocari post nō ut. l. error. c. de iur. et fac. igno. dicit i nullam culpam cadit, z tunc ante sniam pot renocari de iur. com. errore pbato ut dicta l. error et hic post sniam pot renocari pretextu i integrum ex cla gñali, si qua ei iusta ca ñ ut. l. de etate. ꝑ. si exin. ff. de interro. act. et ꝑ. e. l. cū fideiꝯ.

¶ S; quero qualit' pbabit' error, s; sufficiat ne pbare rem alit' se hēre, ut error p̄sumat', glo. hic q̄ sic, melius glo. que est i. l. de etate. ꝑ. qui iusto. ff. de interro. act. videt' dicere q̄ sic, a lia glo. est i. l. cū de indebito circa p̄n. ff. de pbat. tex. hēs exp̄ssum. c. de iur. et fac. igno. l. si post diuisionem ubi dicit' q̄ sufficit pbare testium nō vale re qd dicit error p̄sumit', contrarium nōe videt' glo. ff. de l. ii. l. si cuius obligata et dy. i. t. p̄sumit' de reg. iur. li. vi. et glo. ꝑ. de nonat. l. si quis delegauit ubi distinguit' error i facto suo uel i facto alieno, dic aut nolo renocare ꝯ fessione alicuius ut mei p̄curatoris, et tunc sufficit pbare rē alit' se hēre, ut p̄sumat' error ut. l. cetum. ꝑ. s; an ipos. ꝑ. e. et ibi glo. aut nolo renocare errorem p̄prium et tunc aut fuit circa factum alienum et pbando rem alit' se hēre sat est q̄ i facto alieno est tollerabilis ignorantia ut. l. s. ff. ꝑ suo et q̄ nō. i. l. si quis delegauit. ꝑ. de nonat. si vero i facto p̄prio, et hic adu'te aut quis dicit se errasse ex iudicium aut i iudi cio, si ex iudicium, et hic aut ille q̄ dicit se errasse certat de dapno vitando aut lucro, et tunc pbando rē alit' se habere p̄sumit' error ut. l. si post. c. de iur. et fac. ig. et l. s; z si me putem. ff. de condi. inde. et glo. i. l. cū de inde bito i p̄n. ff. de pbat. ubi ꝯrium, solum ubi aliquid tanquā debitum, repeto ut i debitum et pbo illam causam cum p̄terea solum nō esse nārium, an sufficiat ēte sit si vero ille qui dicit se errasse, nō certat de dapno vitando, s; est i pari ca cū adu'sario, et tunc i facto p̄prio nō p̄sumit' error ut. l. q̄ q̄. adult. cū filibz et q̄ nō. i. l. s. ff. p̄ suo, nisi aliqua circumstantia pbet' ex qua p̄sumit' error ut de eisdem circumstantiis dicam statim si vero i iudicio, et tunc aut circa p̄prium factum, et idem q̄ ex iudicium q̄ pbando rē ali. se hēre p̄sumit' error ut l. de etate

ff. qui iusto ti glo. sua. C. de iuris et fac. ig. si vero ben decisoria, et hic sta
eius quo dixi, i facto ppo error non pdi
t nisi pbent crassitudinem, ex quibus error
presumatur et iste crassitudine sicut qui
presumptione adversarii est doctus ut l. si.
iusti. et qui aut de pacto est anna.
et. l. hon. C. de pbro, et C. dixi, item lon
gitudine temporis ut l. propo. i pri. C. de
acquir. poss. et pdy. i. c. presumit imperitia
non ignorantia ex. de re iud. l. vi. vel quia re
gerit est implicitum ut l. pl. ff. e. et l.
emptor. ff. l. iurib. C. de pact. Uenio
ad secundam regulam, error iuris non excusat
contra quoniam videtur quod error iuris non noce
at ut l. iuris ignorantia. C. de iure. et fac.
igno. sed ibi exponitur, hoc in iudicio
secundum oppo. ex. glo. de l. is qui se obtulit
domi vox. sed ibi i princ. que pertinet ad
ordinatorium, hic ad decisionem, vel dicas
ff. iuris ignorantia non excusat post
litem contestatam, ut hic, ante litem contestatam secus ita
pot intelligi. l. de etate iusti. C. de iure
re. act. ita intelligit dy. in presumitur
iuris ignorantia, ex. de reg. iur. li. vi.

Queritur quando presumitur ignorantia
iuris et error iuris non presumitur regula
riter ut l. si heres ab eo iusti. C. ad
tre. nisi probet quod qualitas fiat necessaria
re melior. doctrina, quia dat in glo. ul.
i. l. si adulterium cum incestu. ff. i. ii. de ad
ul. quia ex qualitate personarum et ex qua
litate facti, ut si desponsavit consanguine
am publice et palam et hic statim
cum fuit dictum penituit cum emptio
hoc anno quidam liberavit alium et er
ravit i mr. eodem die cum multi propter
aliud loquerentur audiunt audientia
me verba ipsius que cognovit se errasse
et erat homo rusticus et illitera
tus dica quod protestaretur ibidem quod erravit
et coram testibus quod postea fuit per eos
doctus i ecclesia postea presumit error
iuris. Quid facio tibi positione quod mi
nor xiiii. annis pot facere testamentum tu respon
dis et dicis credo an preiudicat et vi
quod sic ut hic, sed non est verum quod intel
ligitur hic ubi error non est expressus i
confessione et illi positioni iuris non debet re
spon dere et si responderit non valet ut l. cum a
motoribus. C. de an. et ex. l. fact. l. con
fessionibus. de int. act. et quod non. C. e.
l. i. ibi, nisi ius vel natura repugnet, fac
quod no. de iura. cal. l. ii. § quod observari
idem dico si aliquis confitetur alleando
aliquam l. secundum suum intellectum, quia licet
fuerat contra se, pot dicere contrarium
quod dixit, predicta vera qui positio est iuris
com., sed si esset iuris consuetudinarii vel
scripti, tunc deberet videri, quia est pro
bandum, quod pot fieri per eos, idem de iure
municipali scripto alterius civitatis qua
ubi lis agitur, idem etiam puto i iure com
muni allegando ut dixi. C. ti. i. l. cum plat.

Queritur quid i errore adhibito coram
arbitro, ubi sine pena vel cum pena
rato manente pacto, sine dubio idem
quod i iudicio ut l. cum antea, ubi posset
revocari, sed incideret i penam, si iu
dicio non posset ut l. i. C. de arbi.

Queritur quid de errore adhibito coram
arbitratore, ubi videtur adhibitus ex indi
cio quod est bilateralis, sed qui de iure arbitrium
tum mandant executioni sicut sive diffi
nitive, hic forte esset secus, item est adu
tendum, quod i instrumentis i quibus notarii fa
ciunt preceptum executive statuti quarumcumque
puto quod hic talis error pot revocari,
sicut confessio facta i iure, et hoc l. unica ubi
sit locum per omnia. Bartholus le. doctor.

Iure autem. Oppo. ff. e. l. pl. bri
hic confessus est sicut iure secus
in rem perisse. Ultimo nota
ex hac l. quod re perempta fit condempnatio
i extimatione, sed de hoc et qualiter for
met dicit ut dixi i. l. si fundum. ff. si. de ab.
ob. idem puto si petitur executio confessio
nis, quod re perempta fiat executio in
extimatione, ut no. i. l. si. ff. que sen
sine app. re. et hoc est utile propter in
strumenta guarentigie ut re perempta pro
pter fiat executio i extimatione et vide
que dixi ff. e. l. fundi. Bartholus doc.

Si is qui. Oppo. C. e. l. ii.
so. hic i ea que certat pro iusti
tia omnes, secus i alia ut dixi
C. e. l. ii. Bartholus legum doctor.

Qui stichum. i. fra. l. si multis
loc. Oppo. ff. e. l. ult. hinc
quod timore vacat loc. hinc
l. unica loc. est in pri. glo. ex qua colli
gi quod hic de oblig. constabat per confessionem
de mora constabat per alias probationes et sic
non ob. l. con. quia ibi non constabat de mo
ra, erat aut re dubitandi, quod videt
sibi moram non debere nocere, cum celena
verit appbatione obligationis per suam
confessionem ut l. cum qui de iure iur.
Item no. quod sufficiat unum arbitrium pro
bari probatus, aliud per confessionem nec
est necesse eodem modo probari, hec
vera est nisi, sed quia i textu non est mentio
more, io glo. legit secundo modo quod fuit con
fessus simpliciter, intelligit cum effectu non
ob. l. si. ff. e. quod hic intelligi debet qui
sciens cum mortuum confessus est, ubi
nomine, ista est vera i homine mortuo
ante confessionem, sed i mortuo postea non
procederet, quia i eo quod non est, non pot
scientia cadere, io glo. legit tertio modo
in homine mortifere vulnerato et sic sive
ante confessionem sive post decedit, su
fficit illa sententia vulneris, sed quia hoc est di
minare, io Jo. legit quarto modo, quia
de obligatione constabat per alias probationes
de mora constabat per confessionem, et sic
ergo ad primam, et idem no. quod i prima glo.
vero legit re. modo, quod de mora et obligatione
constabat legittimis probationibus, sed de con
fessionem erat re dubitandi ut in glo.
dic ergo aut constat de oblig. per confessi
onem de mora per testes, vel alias pro
bationes ut i prima, aut ergo ut i quarta
aut constabat per probationes de utroque ut in
ultima, aut de utroque per confessionem ut i
tertia, aut est sola simplex confessio su
a prime ut i sa lec. ceterum dicit ut
dixi. C. e. l. iuliani. Bartholus doc.

Certum confessus. opp.
unt declarari glo. que est
sup. vbo corpus et videt
q valeat qr 2 sup.º p alternatā vali
ut l. ubi aut ff. qui illud i. dec. ob.
glo. Rñ bene q hic fuit gfessus scl.
debē scelicz ul pamphilz no alt.
natiue. s v.m exemplis. Sz oppo.
de. l. ij. et iij. C. de sen. que sine cer.
qu. sed. i illis cmbus i quibz tollant
incertitudo in snia i illis tolleratur
i gfessione i certa ut glo. vult hic
qr sicut pot fieri snia etiam alternata
ita et i gfessione posset ut l. cu qui
etiam inst. i. de ss. ob. Sed quid qualit
dicere cogit etiam et dicit glo. prs
nominibus capitis i multa i dicta ut
l. i. ff. quid q̃ s. de ver. insp. alia
opi. est q heat eu p confesso et ille
bonus intellectus est et no. et tene
menta et vide glo. et ista glo. no
pbat hoc intacentes s i obsane ciuile
de p. l. de etate. ff. qui tacuit et ff. si
nō esset et ff. nichil et idez tenet azo.
i summa. C. de confess. ide doc. i. l. ij. ff.
q si actor. C. de nam. ca. et ibi p q
hodie hemus ex. de gfess. ca. ij. l. vi.
ubi dicit q oportet q sit pus et
iussus admitte absq pbabili cure
culat. Sed quid ubi quo me facit et
glo. dicit q officio iudicis et istae va
Sz si fundum vendicem
no. q vbu meum sigficat dnm ut
l. quibus ff. argento. s. de ar. et ar.
le. ite sunt meaz qu comunicatz omnibus
ut l. is qui sunt. s. de mani. facit
l. ij. ff. i. s. de orig. iur. et phoc vide
ey. sup auc. sacramenta pubez et sup
contractibus rerum suarum 2 c. facit l. cor
nelia. i. de i. iur. et i. de v. sig. l. in
nor et l. iij. s. de condi. insti. et l.
suos. s. de l. iij. et dixi plene i dicta
l. quibus ff. argento. Sed quid ergo
contra te q tu tenes et possides fun
dum qui fuit meus nuc dum uel quia
pcedit iste libellus et videt q non
qr no videor dicere q nuc sit meus
p istaz glo. que dicit q si aliquis
confitetur tuu fuisse dnm no gfitet
nuc esse et istud videt ec contra
qm doc. qr dicit sufficere gcludere libellu
psumptiue ut l. omnis. ff. licitu. i. de
his quor fam. rec. et doc. i. l. edita
C. de edon. sz psumit nuc ee meum dnm
q fuit ut l. sine. C. de pbat. et concurdit
ad istam glo. licet de ea no faciat me
tionem et dicit q oportz q i rei vendi.
asserat dnm esse meum nec sufficiat
ponere fuisse meu qr tunc illa vba
heret vim cuiusdaz negationis per
qua indicet meuz fuisse dnm et
nuc no est qr q de vno hoc pono
de alio videor negare ut l. statuli
beros ff. i. s. de le. ij. sz si no heret vim
alicuius negationis tunc sufficeret ut di
co q mutuaui tibi centum et sic suf
ficit q no hz anexam negatioz circa
obligationem secus si haberet ut si dicere
peto centum que tibi mutuaui et fuis
ti obligatus tunc includit negatio nec
sufficeret qr no concludit nuc esse ob
ligatus istud dicit doc. p. l. omnis. ff. lu
cius. i. de his que i fraudi. cre. et no. p
cy. i dicta l. edita. Bartholus le. doc.
Si quis absentem
faciat. sz
pon i act. pnte pte qro quare ino
q snia lata i dnm no valz nisi sit co
cepta i psonaz pcurat. pntis. Rñ qr ab
sens no obligat. dici i. ff. alii. Sed oppo.
de l. no solum ff. si libertatis vba. s.
de libe. le. glo. dicit q quo ad libera
tionem p excep. doli pdest ut ibi. Sed reprò
bant illaz glo. p glo. que est i l. ide in
duobus. s. de pac. et est glo. et tex. i l.
liberat. ff. nos aut. s. de pac. et hoc debes
intelligere i his que dependet ex vo
luntate duorum secus si ex voluntate unius
ut rathitio liberatus ad ino et sila
tunc no requirit pntia ptis ut glo. que
est i l. pomp. scribit. s. de negoc. ge
st. et plene dixi i dicto ff. si libertatis
vba i te pdicta quo dixi q no valet
confessio facta pte absente intelligo
i confessione facta simplr secus si i li
bello aliquis aliquid confitet hz eni
libellum de iudicii absente pte p iudicat
sibi ut C. de li. ca. l. ai parte ai sibi
no eni dat iudicia ut pone dat pnt ut
C. de lit. cont. aut offerat et quor
qu iudex aut qui seml et sic qdam ino
p iudicatz explanz sen iudicez meduu vi
tam pnte pte et idem dico i his que
quis ponit i exceptionibus suis nā
sicut expte actoris dicit libellus co
uencionalis ita expte rei dr libellus
conditionalis ut C. de pcis qui pe no.
l. i. facit i. de excep. l. i. Bar. le. doc.
Si dni procs
oppo. de l. defen
sor. s. demi. act. Rñ illa gcordatio
et cautio defensoris sufficit ad obliga
dum ipsum defensorem no aut dnm nisi
sequeret ratihabitio et ibi no. eodem
ino oppo. et sol. s. ad l. aquil. l. pro
inde. Item oppo. s. de pcur. l. non
solum inpri. ubi dicit q confessio et ius
iurandum pcuratoris nocet dno et eode ino oppo.
de eo q dicit debitore et curatore
q confessio et res iudicata paribus
passibus ambulant ut s. h. i pri. l.
post rem sz snia lata gi tutorem pinducit
aut pupillo ut l. iiij. ff. i. q. et eode
ino gfessio tutoris gi timore fuit hic
opi. dicunt quidaz q hic dicit no suffi
cit verum est dno pbante gtrarium. Cot
hoc oppo. q idez i quoq pbante gtru
ut l. error. C. de iur. et fac. igno. et
s. e. l. no fatet et sic nichil esset spale
i pupillo qui noluit sustinere istam opi.
dicunt Rñ ibi oportet q quis pbet
confitum et pbet errore vere ut pre
sumptione sz i auc. l. iur. siquis pbat gtru
no est necesse q pbet error glo. dat
aliaz sol. qbuz ad l. ulti. i gtrum alla
tarum q quis errauit ex iusta causa

et ideo pot post

et ideo pot post gfessione reuocare
hic aut sufficit i peine q fuit arce
huet no exemsta in et bn dicut/ alij ut
hn. soluunt contrariu de l. no solu. ff.
de proc/ et hic loquit qn tutor gfitet
absente pupillo/ secus si eo psente et in
telligente/ sz hec so. no tollit contrariu
quia dixi nobis. ff. q gfessio et sua pa
ribus passibus ambulant/ alij dicut
q hic loquit qn iudiciu hoc cum fuit
in minore auctore tutore unde ipe tutor
no dz uidere/ io no pndicat/ sz ibi fuit
acceptatu iudiciu cu ipo tutore/ et ideo
2o. so. h ponit glo. i. l. ij. §. q obs
uare. C. de in re cu. et ista so. pot esse
va i se sz no qnuiz ad l. istaz/ q ista
l. loquit in gfessione facta simplicit
put intelligit glo. i. e. l. §. fi. dicut alij
q hic tutor uel curator uel proc. desijt
esse post litis gt/ io 2o. hec so. contra
diuinatam adeo q est contra tex. v.
so. fateor q confessio no pndicat/ sz
sna que sequit post gfessione sicut
dicta l. iuj. ff. h. pe. sz sm hec no est
visiz ad ar. i. gfess q ergo fen. ff. q gfes
sio et sna paribus passibus am
bulant/ alij doc. dicut iuj sic/ quia tu
tor et curator et siles administrato
res confitentur sponte ut q. in corpo
re tutore tutorio noie et dico q pupil
lus tunc tenet in dare confitz/ tunc
fitor/ et hec no pndicat ei/ aliud e
hic/ quedaz est confessio que emanat
ex contentiosa iurisdictione/ et hic ista
confessio bn pndicat ut dicta l. non
solu et eadem no pupillo et adulto
pdictiz l. iuj. ff. h. i. de sta. q. habes
p ep. C. e. l. i. xiij. q. ¶ Recapitule
q. exhijs que dicta sunt/ aut gfitet
defensor sine mandato/ aut proc./ aut
tutor uel cur./ primo casu no pndicat
dno/ nisi sequat ratihitio ut l. si de
fensor. ff. de inte. act. sz 2o. casu hic
aut i proc. hnte gnale madatu aut
spale/ si hz spale/ et hic pndicat
dno eius confessio ut l. si finibus. ff. de
inte. act. et l. pinde. §. i. ff. ad l. ac
quil. et ibi glo. et l. si proc. i pri. ff.
de condi. inde. et l. i. §. si proc. ff. de qs
ius di. no obte. aut het mandatu
gnale/ et hic expo tutorez/ cura
torez/ et procuratorez/ quo casu disting.
aut tales administratores gfitentur
p modu voluntarie iurisdictionis/ et non
pndicat ut hic sm opi. ultiz/ et glo.
i l. pinde. §. i. ff. ad l. aquil. aut co
fitent p modu gtentiose iurisdictionis
et pndicat dno/ pupillo/ et adulto
ut l. no solu iuj p li. ff. de proc. et l. quo
niam. §. sicut. ff. de admi. tu. pdicta
vera/ qn iudiciu esset ceptu cu tuto
re/ secus si cu pupillo auctore tutore
q hic no tenet rnde ut hic et l. ij. §.
q obsuari. C. de in re cu. que a inco
q p modu voluntarie iurisdictionis no p
iudicat/ sz p modu gtentiose sic/ Ro
q qn p modu voluntarie iurisdictionis
/tunc videt donatio/ que no pot fieri
sz qn p modu gtentiose no videtur
donatio imo iudiciu/ q iudiciu reddat

i tutelaz io valz ¶ Expo. hic dicit q tu
tor no pndicat pupillo/ sm hec sunt
uerat de calupnia/ tutor et curator
ut l. ij. §. q obsuari/ dico q hic dz intel
ligi qn p modu voluntarie iurisdictionis
emanat gfessio/ uel alr aliud e iuramentu
de calupnia/ sub quo videt p credit
uel no credit et sic no cadit nisi le
gittiz psonaz sz iuramentu vitat/ bn
cadit in pupillo et adulto et filiis sz
iuramentu calupnie semp cadit i tutore
sive iudiciu sit cu pupillo sive cu tu
tore ut l. ij. §. q obsuari/ sz qn iura
mentu vitat a pupillo dz pstari in
iudicio cepto cu eo cu auctore tutoris/ secus
si cepto cu tutore/ q tunc tutor iurdet
ut glo. not. i dicto §. q obsuari
¶ Exit glo. quid i administratore ecclie
et dicit glo. q idem q in tutore/ dic
ut ex. de eler. c. dudum i glo. qui eccia
pot no. iuris nomi/ et ex. de testi. cu ta
prian. li. vj. et p ep. C. e. l. i. xv. q.
¶ Quid i pre/ dic idem q in tutore ut dicit
glo. ¶ Pr. In pupillo tutore auctore. Op.
C. si tu. uel cu. l. eaz/ glo. fatet gtrariu
q restituet ¶ Expo. et videt q i minore
tutoris auctoritas no requirit/ quia hz pso
naz legittima pupillus i cu mom
tanee possionibus. ut C. qn. leg. pso.
l. momentanee. so. i casibus illis i quibus
hz psonaz legittimaz no requirit tutoris
auctas ne derogat legitie auctoritate
¶ Op. de l. cu et minor. C. si adu. ven. in
di. glo. so. q aliud i gfessione/ aliud
i sna ut ibi/ et io est sm dy. q i gfes
sione est gfessus/ sz i sna no/ nisi fic
tus ut l. ult. stipulantez. §. i. p. de v. o.
¶ Contra hoc oppo. de l. sicuti ra
torez. C. de i inte resti. so. intelligere
hanc sm illaz/ q hic i minore no hnte
curaz/ q tunc qn hz/ equipat pupillo
et sic intelligit pa. sz nyco. ma. dice
bat/ aut est gfessio que ptinet ad so
lepnizandu iudiciu/ ut interrogatones
gfessiones/ et positiones/ que fiunt
ad litis contest. no valz sine auctore cura
toris ut l. clarum. de auctore pstan. in
eni respiciunt solepnitate iudicij
requirit solepnitas psone que pns
dz inquiri ut l. quedaz. de re iu. 2o.
aut est gfessio que fit ad veritate i
darpne et valz/ sz restituit ut hic
i. ff. minorez/ ita refert cy. i dicta
l. claz et C. e. l. i. circa pri. mich. ut
q i istis interrogationibus et positionibus
que fiunt p credit/ et no credit/ no sta
t eius dicto sine cur. auctore/ q non
het sufficiens iudiciu ad discernendu
quid hoat credere/ ita no. i. l. ij. §. q
obsuari. de iure. cu. in illis uo i qui
bus rndet de veritate/ dico q debz pre
cedere quedaz cognitio an sit intro
grandus uel no et in hoc dz interesse
auctas cur. ar. i. de pub. iudi. l. nec
tocians et qd ibi dixi et de adult. l.
postulant. §. gone et sic sufficiat
dierz partez et auctoritatez qn in
dex pnuntiat esse rndendu/ uel ap
cipit ut rndeat/ et i qn [illegible]

de videndo vilitatem/ p hoc facit q di
cimus in teste/ q sufficit pte ea pnte
eu iurat. C. de testi. l. si qn/ na vicio
que fit atali modo/ dicto testib eqn
pat iltnō p glo. i dicto. §. q obseruari

Confessionibus

Queritur an i con
fessis dz formari sna diffinitiva/ et
quidez dicunt q nō dz condempnari per
tancel. glo. intelligit hic qn confessio
emanat nō precedente libello vl litis
gst/ al' dz sequi sna ut dixi. §. e. l. i.
Queritur an ex confessione oriatur actio
i fctum/ et i nascatur actio ex sna que se
quitur post gfessionem/ glo. et doc. dicunt
q sic/ et hoc glo. et cy. tangit. C. e. l.
i. i viij. q. Queritur an oriatur utilis actio
ex eo qctu qui gfessio est facta inuforum
ter/ glo. q sic ut. l. si duo patroni §. mar
cellus et §. si quis iurauit. ff. de iure.
iur/ quia gfessio et iuramentum equipara
tur ut. l. post rem. ff. h. t. Bartholus.

Qum fideicommissum

ista
est difficilis et subtilis. l.
et doc. inchil scribunt/ adeam
denuam pmitto/ q cum est exceptio
que non venit ad remissionem sne
pot apponi post snam ut. l. nec tempus
inst. ff. h. t. et l. si fideiussor heres
ff. de fideiuss. ubi dixi q exceptio me
tum pot post snam apponi ut dixi
i. l. nec tempus/ et dem' isto heres non
tenetur nisi usque ad vires heredita
rias ut. l. r. inst. ff. ad treb. et l. fin
ii se. C. de le. et ista exceptio pot appo
post snam p ut illa/ ne quis eo nomine
tur nisi i quantum facere pot/ et hic hoc dicit
iudex delegatus ad cognitionem exercit
nō pot se intromittere de errore an
confessionem que principale negotium
tangit/ nisi sit error circa idem decepto
post snam pot apponi. h. d. et pono
casum/ iudex fuit datus ad executionem
faciendam/ et hic si est erratum super
primo q nō venit examinandum i execu
tione/ se nō intromittit/ ff ad iudicem
maiorem remittit/ secus si i executione
venit examinandum/ q ipse cognoscat
et nō. istam. l. ad id q dixi. ff. e. l. non
fatetur/ q qui errat quis i facto pprio
excusat ppter factum i pbatum. Oppo. ff.
de iudi. l. ubi. so. ut glo. q successor
loco primi est/ et ipse idē potuisset ut
dicta. l. ubi/ et vide glo. que incipit
arbit. i. iudex. Oppo. q restitutio
nō pot delegari. ut. l. si. C. ubi et apud
quē/ glo. dicit q hic fuit datus/ an
fideiussum dz dari/ et vide glo. que incipit
ad restituendum etc. ff illud q dicit glo.
nō video quid sit dicere/ q i gfessum
nulle sunt ptes iudicis/ nisi i gdep
nando ut. l. pnde. ff. ad. l. aquil. et
l. i. ff. e. et sic q omit optimus ut cog
noscat q pb fuit confessa nō video
alia loc. est q fuit iudex delegatus
ad restituendum i inte. et sic habuit re
fctam admonitionis/ ctiam ista dubium nō
haberet/ vera lec. est q iudex fuit dele
gatus an gfessio debeat mandari
executioni vl nō. Sz oppo. q executio
nō pot delegari ut. l. a diuo pio. ff.
h. t. ff videtur q cognitio executionis
pot demandari ut dicta. l. a diuo. nō.
i. l. honorarum §. i. ff. de offi. eius cui ma.
est iurisdictio. Procedo ulterius/ si hoc
verum/ q iste iudex fuit datus ad cog
nitionem executionis/ quare nō pot absol
vere a primo pbato errore/ sicut a suo
glo. variant i reddenda ratione ipse
malam ponunt causis/ quia vna est
ro i glo. que est/ et incipit quare
etc. ff ista ro nō valet/ q ita absol
vit cu a suo errore pbato ex gfessione
sna pnt a primo/ alia ro est q primo
errauit sua facultate/ isto dolo ad
usarij/ et vide istam glo. que incipit
heres esse/ ff ista ro est diuinare
q hic nō vr dolus/ ff ppe in pbata
rij fuisse errorem/ que est gratia ratio
ro/ quia cum debeat vl nō/ nō venit
i examinatione executionis/ ff an sna
sit lata vl nō/ ut. l. si pretor. ff. de iure.
et l. post rem. ff. h. t. ff de errore qui
venit post snam/ an facultates suf
ficiant vl nō/ venit examinandum in
executione et iō de ista cognoscat/ et
ista est ordinarius huius. l. Oppo. ulterius
q pbando quis errorem/ videtur liberari
ipo iure ut. l. nō fatetur. ff. e. et. l. error
C. de iuris. et fac. ig. loquitur glo. sol
vit q contra loquitur i maiore/ hic i
adulto/ ff ista nō est bona/ quia eo
iure quo succurritur maiori et adul
to ut. C. i qui. ca. i inte. re. nō est ne
cessaria/ so. ponit glo. q hic erat damp
natus post confessionem/ iō nō iuuatur
nisi p restitutionem ista glo. i se dicit
verum/ q ante snam est ipo iure nulla
confessio pbato errore/ post snam
nō nisi p restitutionem i integrum ut glo. po
tes intelligere. l. istam/ q post co
fessionem fuit lata sna/ et demum
data cognitio executioni/ et hic er
ror qui fuit i ipa confessione et
adhibita contra id q nō pot apponi
post snam/ hic petitur restitutione
iuuatur error/ secus de ipsis que
cognoscunt i executione/ quia tunc
ille error nō remouetur p restitutionem
ff ipo iure eo pbato. Queritur an ad
uersus errorem iuris possit i integrum
restitui procedens C. e. i. ix. q ri
telligit. l. iuris i errore iuris ma
le dicit/ q ista restitutio datur ex
clā illa generali/ si qua ire iusta causa
esse videbitur/ ff error iuris nō e iusta
cā/ cu sit lata culpa/ et sic nō est
iusta cā ut. l. de etate. §. qui iusto.
ff. de int. act. Queritur an iudex de
legatus posset i integrum restitue
aduersus snam sua interlocutoria/ et
cy. allegat istam glo. que nō facit
et glo. est de hoc i. l. minor inpra
tus inst. ff. de minor. et p cy. qui
allegat istam. l. i. l. aduersus. C. si ad
uer. rem. iudi. Nota. §. ex. l. ista.
de errore cognitionis/ q iustus cu est
error. Item nō. q iudex qui cog

nosat de executione pot cognoscere
de errore / et pot i executione oppoi
¶ Ite no. limitatoz dicte l. error. C.
de iur. et fac. ig. q post anni decursu
no restaurat error / verum est ipo iu-
re preceptoz i initio sit ut hac l. ¶ Ite
no. hic circa eius q dixi / supra suma.
C. h. t. l. ij. q iudex qui h cognitoz
de executione nil pot pronuntiare contra
sniaz / vn de exceptione nullitatis ipe
no pot cognoscere / s deberet ad pri-
mu iudicem remittere / secus i aliis ex-
ceptionibus que pnt opponi post sniaz
¶ Ite no. q error circa ea que sunt
de sentia toties pot renouari Bar.

Non omnimodo

Quo
quare dicit no omnimodo / dic
ut C. e. l. iij. et l. qui sedictz

de cessione bonorum (margin)

¶ De cessione bonorum

¶ Dictu est C. de confessis / et condempnatis
verum quia confessi et condempnati
detruduntur i carcerem / si no sol
uunt / ut C. h. i. l. i. ideo est adiuncta
bonorum cessio ex qua sunt condep
nati ne in carcerem detrudantur:

Titulus Qui bonis

concordat ff. e. l. q
bonis. Bartholus.

¶ Habiinus / hic
tex. ibi inquietari
videtur dicere q ces
sio bonorum impediat
lite contestationem / in contrarium videtur tex. ff. e. l. plit
et ibi dicam. ¶ Sed oppo. ad l. de
cent. tr. l. nemo / et l. sacrilegij
capite circa fi. ff. de pen. so. q hic
dicit est verum pter quam si esset debi
tor rei publice ut l. quis item
pdicta vera sunt pter quam si teneret
ad factum ad q quis teneretur
praise / ex hoc enim q l. dicit precise
teneri / patz q cessio bonorum no admit
titur et q possit quis compelli pa
se / dicit vltramon. est verum ubi
q est electa industria persone / ita
no. C. e. l. ij. q. s puto verum
q hic dicit q cessio bonorum non
admittitur / ubi quis precise tenetur
ad factum / s no puto verum / q dicit
q compellatur precise / ubicumque e elec
ta i distincta persone / quod plene
scho i. l. stipulationes non dividuntur

Titulus Qui bonis

no. hic
q quis licet dicat cedo
bonis no videtur tunc bona
pdere / s ex hoc datur quedam
ptas creditoribus aliena di / et
no est istud q qui het pdere licito
quis autz acceptauit videtur dona
re ut l. q suis q. de acq. he. s
ille qui cedit bonis no creditoribus
creditoribus / ite no. hic q h loco
pena ¶ Oppo. de l. sicut. C. de act.
et ob. ubi pena no admittitur dicit
dy. hic specialem / vel alij cessio bonorum
no sunt actus obligatoriis i dandis
bus i debitoris favorem / io pot pe
nitere si vult. Bartholus. le. doctor

Qui bonis

in exigendo
aliquo i quibus facere pot
q sentit quibus ex eius puo
ui fructibus pot redigi / no quibus
ex venditione rerum redigeret. h. d.
singulariter et inalabilis circa tex.
ibi ex quantitate eius ad. i. ex quanti
tate fructuum / qui redigunt ex eo
q acquisitum est / no. q q dixi in
aiu / et glo. colligit hic vt. per
cessionem bonorum quis liberetur
ab obligatione bonorum eius / et
hic est tex. q no / q post cessionem
pot conueniri et sic eius obligatio
no est sublata et ista est verius
hoc contra no. i. l. ubicumque. ff. de fideiu
ssoribus / ubi dicit q eius obligatio
tollitur / q est contra hanc l. et glo.
que est hic tenent doc. C. e. l. i.
i. ex. q. Bartholus. le. doctor

Qui cedit

hic vr. eius
q cessio bonorum contestatoz
no impediat / dicit hic cognoscant debitum / quo qualiter iste
dz cognoscere dicit glo. uno modo
dicit cognoscere ex iudicio contesten
do / vel fideiussorem dando vel pignus
/ vel ~~intentando~~ vel ponendo annos
ut l. cu notissimi. ff. s. sicquis
C. de pscrip. xxx. an. et hoc dicit glo.
super verbo cognoscant / alius modus
cognoscendi est i iudicio / ut confite
do i iudicio vel patiendo se condepnari
factis probationibus legittimis / et
hoc totuz est favore creditorum
quia dicit creditor post cessione
bonorum no posse ita bn agere in alio
sit teneri / io volo q testes exa
minentur contra te antequam recedas / et fiant
probationes et hec est verior ut no.
i glo. super verbo dz. ¶ Sed contra hoc
oppo. quia supra hoc videtur q cessio
bonorum no impediat litis contestationem / q
est contra l. iij. C. e. et l. ij. C. de
bo. auc. iudi. pos. et l. ite si vnus
in prin. C. de arbi. Ad illa l. supra. ista
debent intelligi / q cessio bonorum
impedit contestationem si debitum est liqui
dum / vel ille est paratus cognoscere
in iudicio / al non impedit contestationem
ut hic / alij dicunt q cessio indis
tincte impedit contestationem / no ob. hec
l. q totum hoc est i favorem debi
toris / ut si pter eum videant suffi
cientem / non parcet eum cedere
bonis / hec opinio no placet michi
p. l. illud. ff. u. C. de reb. q posito
q quis non sit debitor pot dicere
nolo ista bona ad hoc ut ipse laco
cum affligat / verius est q hec

l. est inducta i favore creditoris/ si eiz
creditor non curaret q debitis liq
daret/ vel ipse agnosceret/ cessio procede
ret/ al cogetur liquidare et debitiz ag
noscere ¶ Queritur ultimo ille qui cedit
bonis cogatur indicare bona/ dicit glo.
q sic/ idem no. C. e. l. i. et sentit glo.
ff. e. l. ne cui l. fi. §. licentia C. de iure
deli. idem tenet spec. i. debitore conveniat
i spe de primo et secundo decre. §. nunc vide
aug. ff. fi. ¶ Queritur ultimo post cessione
factam sit solempnis sit locus prime qui
dam dicunt q non/ quia due confessiones im
pediant/ prima qua fuit debitum confess
sa qua cessit glo. dicit contrarium quia ibi
habet locum prima ut l. lege. C. e. et circa
hoc vide cor. i. l. i. C. e. i. vi. q. ¶ Certo
qui aliquis cedit bonis/ an debeat sibi re
manere aliquid/ dicit glo. q non/ nisi
indutus excusat dominus et pe. reprobat istam
glo. q non debet ita inducere saltem
panem debent sibi remanere/ et probat
hoc quia i dapnatis ad morte relinquun
tur pannis ut l. divus ff. de bo. damp.
circa hoc vide cy. C. e. l. iii. in q. glo.
aut quis cedit bonis videbitur/ Statim
s. l. pre. Bartholus legum doctor

Bonis. no. q cessio bonorum
fit etiam extra iudicium et per nuncium
et per epistolam/ sed hodie i pluribus
i quibus fit cessio est consuetudo q
fiat cessio non vituperabili et dicit cy.
q suum acerrime modum ostendebat
i cathedra dum i hac materia legebat
¶ Queritur ultimo cessionem bonorum possit
renunciari/ vide cy. C. e. l. ult./ latius
vide q dixi circa l. alia. §. eleganter
ff. so. ma. vide ut ibi dixi Bartholus

¶ Qui bonis ex causis i possessionem eatur

Quibus ex causis i possessione eatur Rubrica.

¶ Dictum est s. qui fit executio sine
vel confessionibus/ nunc quia quandoque quibus non
est confessus neque condempnatus sed contu
max executio pervenitur ad primum et secundum
decretum/ ideo ponit hec rubrica.

Tres fere casus C.
de his qui ad ecclesiam confu.
l. ii. §. et si hec. so. ad
lam et intelligi sunt
isti ¶ Iste continuatur
de exhibendo re. §. si vero
porta. C. de bonis aut.
iudi. pos. ante. et qui tenent sed hec
pluralitas corrigitur/ quia licet olim fie
bat remissio i omnibus bonis tamen
hodie fit remissio p mensura debiti
declarati ¶ Queritur quare dixit fere
ideo propter missionem causa b. i qua fit i om
nibus bonis missio ut s. ad carb. l.
i. ¶ Queritur ultimo i possessione que datur
nomine ventris i mittet aliquid pullatum
ante de exhiben. re. §. si vero/ dico
quia illa non datur rone contumacie/ sed in
possessione que datur causa rei servande vel
legatorum servandorum est i mutatum
¶ Iste ante i causa dapni infecti sit i mutta
tum aliquid/ dico non/ quia sicut olim fie
bat missio i rem ex qua dapnum time

bat/ ita et hodie vide glo. que incipit
cum agitur infi. idem si pro se agat p
sonam eiectam/ ut dicta l. quibus/ sed ubi
forte si realiter agit. s. e. l. fulcinius. §. ut
videamus et §. casus do.

Pretor ait dicitur hic sicut
do. quero quid si fideiussor non
dedit/ glo. dicit q idem et hoc
videbitur s. e. l. fulcinius i prin. ¶ Queritur
glo. q non est necesse q ateneat/ ex quo
semel fuit reus i iudicio/ sed dicit q
est tutius q ateneat/ de quo dicam i. e.
l. hic aut. §. i. Bartholus doctor le.

¶ potestatem. hic incipit ex
ponere verba edicti/ vide glo. que incip
pit/ et certe non videtur Bartholus.

¶ defendi. no. d. ibi/ qui per suam
absentiam etc. quero/ si aliquis mittat
procuratorem et minus legalem qua sit ipse
principalis/ certe fuit deterioris conditionis
adversarius/ ideo non videtur defendi. ut l. ult.
C. de procur. et l. si actor. ff. de procur.
videtur §. q eo ipso q comparet procurator
minus sufficiens/ ut minus legalibus q
dominus/ possit iudex absentem reputare
contumacem/ quia non defendit ut videtur
aliud/ q si procurator dicit non possum ri
dere/ quia non sum instructus q iudex
possit absentem reputare contumacem
ut hic videtur glo. dicere/ doc. mei
dicunt/ q siquidem est citatus ali
quis ad aliquid certum/ ut ad respon
dendum tali libello sit directus/ tunc si mit
tit procuratorem non instructum/ et procurator
dicit nolo respondere ad respondendum/ quia
nolo conferre cum domino/ tunc iudex potest
absentem reputare contumacem arg. hic et
l. cum sua glo. aut est citatus genera
liter ut veniat ad respondendum denun
tiationi tunc sufficit mittere procuratorem genera
lem ita no. doc. C. e. l. fi. ¶ Certe
practica contrarium/ quia ponit alb. de
gan/ q si aliquis compareat ad respon
dendum accusationi vel inquisitioni/ et negar
ret/ q non admittunt procuratorem quia dicunt
nolo q compareat dominus qui melius
sciat facta q tu procurator/ et est magis
legalis/ et ita i curia romana non
admittunt procuratores p. l. si actor. ff.
de procur. quare cautela est/ q ab
sens constituat procuratorem ut respondeat
tali libello vel inquisitioni i spetiali
dum/ tunc enim iudex non potest dicere compa
reat dominus/ quia melius sciat veritatem quia
procurator sciat veritatem ut dominus/ cum ab eo
sit instructus/ pro hoc facit hec glo.
sed puto non sufficere/ quia ad sciendum
veritatem multum facit vox domini quia
trepidatione qua nocere videatur ut l.
de minore. §. tormenta. ff. de quest.
sed per procuratorem hoc non potest apparere
et ideo cum p hoc fiat detectio com
mentatoris vel iudicis inquirentis potest iu
dex dicere compareat dominus/ de hoc si procurator
dicat nolo respondere ad conferendum cum
domino/ vide Inno. i. c. dilectus ex. de procur.
¶ Ultimo glo. dicit p istum §. q si debet
mitti in causa absentis admittendum de

catione ma/ ul' ad vendendum/ hic dicit nulli expensis abutitur/ per hoc dicimus quod si supra copiam mittit per ipsum/ debet fieri copia expensis dum abutitur/ quia per abutitiam abutitus non debet fieri deterior conditio partis

Apud iulianum (si quis contra) ut hic ut qui defendit ex persona maioris etiam contra pupillum potest missio fieri et venditio. ff. de re. iu. l. si ma. ... hm. per hoc est ne qui cum pupillo contraxit cogatur expectare pubertatem.

¶ Ad pri. oppo. de ff. marcellus/ quidam dicunt quod marcellus respondit ubi dicens quod bona pupilli vendentur sine patre capit fructibus sine filius/ sed hec oppositio quod marcellus corrigitur non est vera/ quia licet pupillus queratur ex contractu patris tamen ex suo facto tenetur/ quod propter et noluit dividere/ ideo contra eum non fit venditio/ et eius persona inspicitur ut l. cum filius. ff. in hac r. de re. ob. fur. dyn. dicit dy. quod si nolumus dicere quod marcellus corrigitur ubi dicit quod solum ad divisionem agerent/ sed non placet/ quia tamen ex suo facto queratur/ quia non vult dividere/ ideo non posset fieri venditio contra eum/ quia non queritur ut heres sed suo nomine/ tamen eum ut quilibet ad quem res dominium pervenisset cum quo posset agi communi dividendo. et sic ut quilibet alius/ non ut heres queratur arg. C. ad exhi. l. de eo. ff. si quis vel dicit quod marcellus non corrigitur/ sed confirmatur addendo unum ¶ Item oppo. ad ... marcellus de l. cum filius. ff. i hac r. de re. ob. se. tenendo opinionem quod dixi concordat/ et ponamus quod nulla persona nobis pstito est facienda/ sed sola dilatio et tres contrarie qualiter pervenit ad primum et secundum decretum glo. non tradit/ dy. sit sic/ siquidem est personalis pstito facienda/ tunc perveniunt ad primum et secundum decretum ut hic/ si autem nulla personalis pstito est facienda/ tunc si actor possidet ex primo decreto/ fiet missio per modo ... tate rei petite/ sicut i reali actione ut l. siquis cum ff. pl. depl. sit ... an. et p. e. l. fulcinius ff. siquis autem ff. se. si vero neque possidet/ tunc cum ille qui convenitur negat pignus et contestatur tunc interponet pro decretis differendi iuris probandi i contrarium p. l. si prius C. de op. no. nun. aut eum contestatur non negat/ et tunc isto casu debet muletari et mulcta i dicta cogi ad veniendum et ad dividendum/ ita dicit dy. sed quod dy. dicit de mulcta non placet i hac mea quia mulcta non est primum decretum/ quia preterea ... applicatur ... / sed puto quod fiat missio ex primo decreto i bona convenienti ut tedio affectus veniat responsurus ut l. ... C. ut i pos. le. de hoc missio de primo et secundo decreto. ff. videamus ... i duplicibus/ et ... sed dixi de hoc plenius ... i. l. si finita ff. ... C. de damno infecto. Bartholus le. doctor.

¶ **Tutor defendit**/ Nota quod sive sit contra tutorem pupilli/ sive cum suo ... contrahatur cum pupillo Bartholus.

¶ **Si pupillum**/ Nota tex. ibi et cum videtur etc. ¶ Nota quod adeundo quis quasi contrahit/ quia quasi contrahit celebrant inter heredes et creditores/ et ex hoc sequitur quod hic dicitur quod siquis velit elligere bona pupilli/ tunc videtur agi ex quasi contractu heredis/ et ideo quia heres est pupillus non fit venditio contra eum sed si elligit bona defuncti/ videtur agi ex contractu primo/ seu defuncti

¶ Oppo. quod ex ea legatorum bona heredis non possint capi ut l. ... ff. ... imperator/ ut i pos. le. dicitur sunt sed ... bitiones/ una quod post vi menses ... alia sed ... est quod hic loquitur de legatis debitis a defuncto qua fuit heres alterius/ et sic ille legatarius habet loco creditoris/ ut r. de bo. aut iudi. pos. et hoc patet/ quia hic illos legatarios appellat creditores

¶ Item dicit hic quod adeundo videtur contrahere/ quod primo quasi contrahere ut l. ex ma lege ff. heres l. de ac. et ob. sed ex ... pone contrahere i. quasi contrahere/ et hoc ad q. fuit/ dicit statutum civitatis ... dicti quod mulier non possit contrahere sine consensu ... consanguineorum/ quidam an possit adire hereditatem. Respondeo quod sic ut hic/ quia adire non est proprie contrahere sed quasi contrahere/ et statuta debent accipi i propria significatione ¶ Sed quid si non contrahit mulier/ sed tutor vel curator vel procurator/ an requiratur consensus consanguineorum/ videtur quod sic ut C. quan. ff. ubi cum pupillo videtur contrahi/ si cum tutore contrahatur pro quo ... sicut quod non ... contrahit/ cum ... Bartholus

Hec autem oppo. immo videtur defendi/ cum cum defensio det ... ut r. e. l. fulcinius ff. adeo/ dicit glo. et non/ in ... loquitur i furioso et prodigo/ ubi est speciale ut iudex possit curatorem dare aliquo non petente i aliis/ vide glo. que incipit immo sed ibi sed forte etc. quia glo. nota et tenemus videtur i pupillo non est dubium quod iudex potest dare tutorem ei non petente ut l. ... C. de tu. et cu. da. ab his sed curatorem non potest dare pupillo invito ... ut l. qui habet ff. si pupillus C. de tu. vel adulto/ ut insti. de cu. ff. item inviti/ furioso autem et prodigo potest dare curatorem/ sicut pupillo tutorem ut r. e. l. fulcinius ff. adeo

¶ Sed quid glo. ut ... iudex dum non compellitur dare curatorem furioso vel prodigo/ et dicit quod non nisi videretur ... alii ut Ja. de are. dicunt quod ibi non loquitur de curatore ad defendendum sed ad distrahenda bona de quo dicitur

¶ **Non defendi** Nota arg. ibi hinc tex. ibi constare debet liquide que persona/ propter hoc faciunt pro in actis iudice visis ... et contraria dicti talis/ ... talem mittendum

i possessionem/ pro hoc dixi semel i. q. fuit iudex generaliter dicatur specialiter quesitum in ad ut audiret talem ut compareret tradere adversario questionibus/ et idem monitus fuit et citavit illum/ et non fecit relationem/ post iudex pronunciavit illum contumacem/ et actorem mittendum in possessionem/ post hec dictus monitus fecit relationem/ ego dicebam quod processus erat nullus ipso iure/ quia licet ille esset contumax/ non tamen liquet iudici/ et ad hoc ut quis pronunciatur ut contumax debet re pretori ut sit contumax ut hic/ et hoc ponit Bartholus i fili i. e. prudentia et de offi. dele. ego dixi [illegible] i. l. nullum. C. de condi. et de. quod dicitur plene dixi ibi ¶ Dicit hic quod debent citari consanguinei/ quid quid si sint consanguinei i alia civitate vel provincia/ dicit glo. quod non sint citandi alteros abiret i infinitum ¶ Ergo quid quod aliter fiat ista citatio/ dicit glo. probabam vel fiat generaliter requisito/ et ita servat consuetudo vide glo. que incipit quos lex ibi et no. ipsam/ hic loquitur i pupillo/ quid quid i minore/ an debent requiri cognati et consanguinei /dicit glo. C. e. l. ij. incipit quod idem i minore/ et videtur tex. in l. ite aut pretor ff. si. et l. se. C. ex qui. cau. mai. petentem contra ut refert Cy. in l. [illegible] natis i ix. q. C. de bo. aut iudi. pos. dictam i. l. si finita. ff. iud. C. de damp. infect/ dicit hic quod debent citari consanguinei/ quid utrum in quolibet actu sint citandi/ dico non/ nisi quantum ad hoc ut fiat missio ex primo decreto/ alias sufficiat quod citetur tutor vel pupillus tutore auctore /ut l. iiij. circa prin. C. de i ius vo. et l. j. ff. sufficiat. C. de admi. tu.

¶ **Recte defendi**/ continuo i distincte vera est satisdatio etc. si se defendat ut l. si pupillus ff. r. j. de pupil. ac. et aut. ei contra C. de bo. aut iudi. pos. se. satisdatio de iudicato solvendo non requiritur ut hic sed satisdatio de iudicio sisti sive etiam si possideat i mobilia per precedente contrariam/ tota dicit ut i glo. que incipit predicta ibi. l. si pupillus ff. r. dic etiam si possideat i mobilia ut i specu. de primo et secundo decreto. § Iam vide. no. et de hoc est glo. ordinaria i aut. de exhiben. re. que incipit i glo. super verbo fideiussores coll. v. Bartholus

¶ **In possessionem**/ dicit hic quod creditores conditionales mittuntur i possessionem aut. po. l. pe. ff. si. glo. ponit multas so. sed dic quod aut creditor conditionalis vult mitti i possessionem/ quia non cavet sibi sequi formam. l. i omnibus. C. de iudicijs tunc pot ut hic si vero ut sibi solvatur tunc non pot ut ibi et sic no. ex ista glo. quod l. i omnibus loquitur i omni creditore/ sive bone fidei/ sive conditionali sed contra no. i l. i omnibus. C. de iudicijs et l. ij. incipit C. soluta. et ibi dixi sed hoc quod hic dicitur puto vix per l. creditores. j. de pupil. ac. tota que sunt i glo. sunt facilissima et veniunt refricata dicta l. fulcinius i. e. Bartholus doc.

¶ **Fulcinius**/ no. que hic glo. dicit quod iste non licuit fructus suos r. tu. i. l. pretor et l. si. j. de pupil. ac. ¶ Contra j. e. l. si. so. specialis casus est ibi per i iuria contractam ¶ Item oppo. C. ut i pos. le. dic glo. ibi etiam speciale/ dy. addit duo alia specialia ut C. ad carbo. l. sed si is qui. ff. an aut defendi/ item i missio i possessione nomine ventris/ ut ff. de ven. i pos. mit. l. i. ff. iudi. aut/ et l. i. ff. ut in test. C. si iudi. ven. no. Tamen adverte/ quia omnes alii casus. C. allati non sunt propter speciales quam habent regulam/ quia hoc regula loquitur i creditoribus sed alie leges loquuntur i legatario/ et i ventre i carbon. sed quod di ad haurici l. est contra speciale r. e. infine

¶ **Pretor dicit**/ pro declaratione principij glo. format aliquas q. primo quidem dictum boni viri arbitratu defendi/ glo. remittit ad. l. plt. insti. C. de procur. tu videsis. C. e. l. ij. ff. defendi/ et l. heres ff. rem defendi/ perdebitis q. iudi. sol. l. in. bonis ¶ Ergo quid utrum omnia bona vendantur/ dicit glo. licet missio olim fieret i omnibus bonis ut C. e. l. q. tu hodie pro mensura debiti declarat ut j. e. l. ff. adeo ¶ Quid quod sint [illegible] ut fiat vendita videbit/ sed j. pro. ff. ¶ Quid glo. utrum latitans possit alibi multari/ glo. dicit quod sic ut l. ij. C. si quis ius dici non obtemp./ no. habes hic alia/ Bartholus.

¶ **Eum hic**/ Quia lex requirit actum cum limitatione/ non sufficit actus sine limitatione/ nec limitatio sine actu. h. d. vel aliter/ quia lex requirit actum cum aliqua qualitate/ non sufficit actus sine qualitate nec qualitas sine actu. h. d. ¶ Ex hoc dicebam i l. dominus. C. de re iudi. quod qui dicit quod se supplet ex dictis falsorum attestationum testibus corruptis/ et sit limito dictum meum quod testes dixerunt falsum corrupti/ tunc non sufficit probare corruptelam sine falsitate/ nec falsitatem sine corruptela/ ro/ quia me astringo locum do limitative/ hic est casus quod teneo ubi sed si aliquis loquitur non qualificando sed ponendo duas res copulative vel pretor i eadem l. diceret qui latitavit/ et qui fraudem commisit/ tunc non loquitur limitative/ sed quia unum verbum non venit ad qualificationem alterius/ sed utrumque principaliter venit/ et ideo i utroque vitiat pro se ut probat j. de his qui no. i fa. l. ij. et j. ad. l. pomp. de parr. l. i. et l. i. de fals. C. de dicto i libello/ si aliquis poneret i libello duas res copulative hoc modo/ dico me esse oppressum per falsas attestationes talium testium et dico dictos testes corruptos non dico ut prius dixi. s. me oppressum per falsas attestationes testibus corruptis/ et sic pono duo principaliter/ non unum ad qualificandum aliud/ tunc unum

probando sufficiat ut est tex. in d. § sed
j. de re. sig. l. sepe. §. in vero dicimus
tenementi ¶ Secundo quot requirantur
ut possit perueniri ad venditionem/ tex.
videtur velle quod duo/ possimus dicere quod
quatuor/ primo quod iussio precedat
j. ti. j. l. in venditionibus/ secundo quod latitat fraudationis
causa ut hic/ tertio quod post missionem
possessionem labatur tempus quod non. C. de bo. auc.
iudi. pos. l. j. et l. ult. C. de exe. rei
iudi. et l. si finita. §. ult. ff. de dap.
infec. et l. admonendi. §. in vendi. ff. ti.
in. ¶ Quarto requiritur quod constat
de debito saltem summatim/ ut l. in
pronunciatione. C. de bo. auc. iu. pos. et si quod
istorum defuerit venditio non valet/ ita
dicit glo. sed aduerte id quod dicit quod in
venditione sufficiat quod de debito constet
summatim/ non intelligatur per inuentionem
de camera/ vel per unum testem/ sed per
publicum instrumentum vel per duos testes
et hoc sentit glo. in §. superius
j. ti. in ubi dicit/ quod ad hoc ut fiat
venditio oportet plene de debito constare
ut l. ult. §. ut aut. C. de bo. auc.
iudi. pos. quod igitur dicit hic summatim
dic i. absente parte/ et sic non fit litis
contestatio et similia ar. l. recusare inpu.
ad trebel./ sed hic requiritur plena probatio
non est per finem decretum pater per iudicium
plenum/ ideo 2a sed in primo decreto suf-
ficeret summaria cognitio ut in aut.
et qui. C. de bo. auc. iudi. pos. et
in corpore vnde sumitur ¶ Vltimo quero
quid si actor est missus in possessionem
ex aliquo debito/ et venditio est
facta ante debiti/ tunc obstat excep-
tio/ in predicta quatuor interuenerunt
an venditio valeat/ glo. que hic
videtur dicere quod valet et quod exceptionis
admittatur/ ad extimationem rei/ non autem
aduenit l. si 2 me. ff. si cer. pe. sig-
num allat glo. l. eo tempore. ff. de pecu.
liber. et j. e. l. §. si quis autem quid di
cemus/ sed in ea opinione glo. fuit aldaci
ut refert spe. in ti. de primo et secundo de-
creto. §. nunc videamus v. si. cuius
opinio tenet per veram/ si debitor fuit in
iudicio/ et exceptione sibi competentem
non opposuit/ alias secus ut j. e. l. §. si
in diem/ sed non decaue tenet. idest dicit
quod talis venditio non valet/ cum non debitor
obligatus quia exceptione ut l. vel
obligatus. ff. de h. cu. et sic venditio
facta absque debito non valet ut
est casus j. ne vis fi. ei. l. j. §. hec
verba et hec tenens pro vero per l. in
vero. §. subiectis de fideiu. l.
ultimo vide glo. que incipit non dico
vera nec/ ubi ar. C. demum debere et
dicitur neutrum/ per se solum sufficiens est
sicut verba edicti/ ubi si ab alio inuenti
ab ipse solum sufficiat/ sed verba aliorum.
¶ **Si quis post**/ nota quod si deficiat
aliquid ex predictis/ non valet vendi-
tio vel venditionibus decaueri ¶ Secundo
utrum talis venditio/ sit nulla ipso
iure/ vel per restitutionem in integrum glo. ponit

utraque opinio. vide glo. que incipit
ipso iure/ sed tertia que est vltor opin.
genuit decur. in l. plt. ff. de insti. et
inde/ tenet quod sit nulla ipso iure
et idem not. glo. in §. si quis
fit/ ita et voluntatis/ sed veritas est
quod debet distinguere/ quia aliquibus
conuenit actione personali trahente
originem ab actu persone/ tunc ipso
iure est nulla venditio/ ut hic
quia quibus conueniunt actione personali
vel iudicio officio trahente originem
arei metu/ ut de damno infecto vel
actione noxali/ tunc procedit secunda opinio
per l. allatam in glo. l. si finita. §.
si forte. ff. de damp. infec. probatur
in l. imperatores in princ. de pu. et le.
ac hoc ponit exemplum in l. ignorante
C. de testa. in sim. et ceteri legum doctores/
¶ **Quid autem**/ nota quod non
sufficiat quem latitare nisi in
fraudationibus fiat et requiritur
quod fraus adhibeatur ad hoc ut cre-
ditores fraudantur ut habes hic
sed hic habes simile/ dicunt verba edicti. j.
vi. bo. rap. si quis rapuit hominibus
coactis intelligitur coactis scilicet ad
hoc/ ita videbitur in l. in §. hominis
j. vi. bo. rap. simile est simile. ff. ut
in pos. le. l. is an. §. si heres et
quod ibi non. Ex hoc dico simile quod
dicit se oppositum falsis attesta
tionibus/ licet corruptos per pecuniam
et ille probat testes fuisse corruptos
et esse corruptos/ sed non probat
ab corruptos ut contra eum dicat
et hoc non sufficiat/ casus est hic quod tene
menti/ simile dicendo/ lex requirit
testes in testamento esse rogatos/ et debent
esse rogati ad hoc/ ideo facias
quod in testamento apponantur testibus rogatis
ad hoc/ sed quid si non apponatur
verbum ad hoc/ et forte presumitur
ut dicere amno ¶ Sed nunc glo. qualiter
probabitur iste casus dicit glo. et hoc
forte dicit aliquibus et michi placet
illud/ sed probo per l. labeo. de suppel.
le. et l. quid. §. si. ff. de edi. edic.
vide quod non. ff. ex quibus ca. ma. l. ius
qui rei publice/ et secundo et l. capite
quinto. j. de adulter./ et tene menti
quod expressus que quis dicit et ind
an pte no printe presumitur casus similis
¶ Item dicit glo. alium modum
probandi/ quod forte ei dixit casus li
bellum dabo/ et ipse non venit vel
secus fuit in iudicio et defendendo
permisit/ et ex hoc quod secus fuit
in iudicio presumitur in fraudationibus
latitare quod non. per hoc dicamus quod
si quis post contestationem mota alie-
nat re/ dolo malo alienasse pre-
sumitur ita tenet dy. per hanc glo. in
C. de possessione decurionis infra l. iij.
quare glo. tene menti ¶ Secundo
dicit hic nisi latitauit fraudationibus
causa/ bona hic non possunt
possideri/ quod tamen requiritur/

q tempore primi decreti latitet tex.
hic videtur q sic, cum dicat hic post
sidem, et glo. dicit in hac parte ed
icti q per mittitur venditio, et in glo.
in l. item ait pretor. § si. C. ex quibus ca.
in maio. vi. velle q ad venditionem
non possit perveniri nisi latitet tempore
primi et secundi decreti, ita tenet Ja. de
are. et hoc videtur contra l. ignorari
re. C. de te. milit. ubi si tempore primi
decreti non latitet, tamen si post latitet
pervenitur ad secundum decretum, secundum puto
sic dicendum, quia ex hoc edicto requi
ritur latitatio utroque tempore, sed si concur
rerent alia edicta, tunc sufficit la
titatio tempore secundi decreti, licet non lati
tet tempore primi decreti, ut l. ij. C. e.
et l. apud iulianum ubi pupillus pa
titur missionem ex primo decreto, et
tamen non latitat, sed venditio fiet tempore
pubertatis et probatur C. t. l. in possessionem
sed quid si non latitat, sed prius non
vult defendere nec vult exhibere
contra puto q non possit perveniri
ad secundum decretum ex vigore huius
edicti, sed ex vigore aliorum edictorum
ff. C. e. l. pretor. et l. quidam ait § i.
pretor. C. de noxa. et de re. iudi.
l. nemo, et C. de fideiussoribus l. ij. non
tamen § sive potest procedi ad venditionem,

Quid ergo si duabus

non. de duabus causis quarum una
prodest, alia nocet in quantum non
nocet, et hic pulchre examina
ut dicitur C. pro donato l. si vir. Bar.

Utrum ergo omnibus, vide
glo. que incipit et unum est ibi.
ca. q. i. q in causis cum debitoribus
hic de dolo debitoris, qui de
vacandis omnibus creditoribus, ibi de
dolo alterius qui cavit de requisi
tione facienda, non alterius in mea
sunt dicta ut ipse not. in dicto § licet

Ideo autem hic est diffi
cultas. § id dicit q primo dicit q
furiosus non potest latitare, quia non
habet animum, usque ibi plane, secundo hoc
§. dat electionem iudici vel curatorem
dandum ad defendendum vel mit
tendum in possessionem, si furiosus
non defendat, et hoc usque ibi la
beo autem, tertio in hoc §. dicit
q si non reperitur curator vel defensor
vel iam datus non defendit, cogitur
pretor dare curatorem unum ex credito
ribus ad distrahendum bona tempore
puberta, tex. ibi in possessione mittes
quod dicit vendantur bona tempore pu
bertatis secundum in se §. et non puberta, et
hoc usque ad § plane, quinto in hoc
§. ita autem limitat precedentia

nos. tex. ibi, quia omnes causis status
2. q. vij. § i. C. ordenunque extendit pre
cedentia **Curatorem** et videtur q non
debeat dari curator, sed debet mitti in
possessionem bonorum, ut l. hoc autem
imperium C. e. huius timore dicit ibi
glo. q hic est speciale in furioso,

et prodigo, q possit dari curator non
petenti, sed illud reprobant quia in pupil
lo non petenti potest dari tutor, ut l. il
lud. C. de tu. et cu. da. ab his, vide gl.
Ja. de are. hic § plane, si non defen
dat, intelligit q curator debet ad distra
hendum non ad defendendum, quia non placet
ut sapientia innuit, quinque § magis
expresse dicit in furioso quam in pupillo, secundum
quia in pupillo ante Speculator et causa est
cum debere maiorem esse, sed de sanitate
furiosi est incertum, ut l. nisi finita § i.
in C. de biteliis et to. dis. fateor tamen q
in pupillo si bona essent tempore pube
ra, vel inveniret eis aliquem qui possit
nostrum dare curatorem ad vendendum, ut no.
pro. i. l. si non expedient, in principio quia
absentem causa rei publice sit necessarium ve
dicto suum formatur huius § ut non prode
prodi, nec l. cum qui in possessione mitti.
et l. si maior et l. si non expediet, hoc
vult dicere tex. hic, ff. pupill. quod
2. C. item adiute q venditio que fit hic
non fit ex edicto huius l. sed ex alio edic
to facto de pupillo cuius mentione hic fit
C. e. l. apud iul. cum l. se. Bartholus.

Si iudicem quia C. exponen
do edictum facit mentionem creditorum
exponendo qualiter quis latitet ad lu
sus creditorum, io incipit dicere quid
sint creditores, iste tex. facit ad q.
an ante diem sit nata actio et hic
vi. tex. q non, ut i. §. idem, aliquid
addat, dicunt intelligi q. C. non sit nata
actio, sed videtur ad hunc tex. q. C. loquitur
quando actio est nata et exceptio erat
dilatoria, hic quando erat nata et ob
stabat exceptio peremptoria, de hoc
an actio sit nata ante diem vide ex.
C. ut an. ab her. et contra her. l. i. et per
andre de pe. in l. si insulam. ff. de ver.
ob. quod l. de co. in l. cum condicio pu
C. si cer. pe. ego ab omnibus discrepantibus
pono in repetitione l. cum stipulatus
ff. de v. obl. Bartholus lecdotor.

Si quis dict no. q licet tempore
primi decreti potest esse in periculo, et per
hanc l. possumus dicere q iudex mit
tere potest in possessione pro debito, et ex
pensis factis et faciendis per hanc l.
ubi videtur q fit missio propter q e fu
turum in periculo, Bartholus le. doc.

Item videamus **Edicto** q
tel sub conditione creditor, tamen in fine
lib. solvit secundum quod non dicit in generali
siquidem dolo desiit possidere fiet missio
sicut impersonali, quia non conveniunt ad rem
sed rei estimationis, si vero possidet,
tunc siquidem latitat, tunc fit missio in
omnia bona, ut hic in §. item videamus
si vero non latitat, tunc si conveniunt pro re
et fructibus, tunc fit missio in omnia bona
ut l. apud iul. C. e. si vero pro re tan.
tunc missio fit in re petita, ut hic, sed hoc
dicitur tamen in re petita quando non expresse

C. de bo. auc. iudi. pos. auc. ei q
et no. e[x]tra. C. de pein. [?] si eu qui su
bi no. q illa auc. corrigit tm i per
sonali actione ubi p[ro]cu[ra]ta debiti de
dati. ut i auc. ei qui. C. de bo. auc. iudi.
pos. et in con. vii. s[ecund]um Bartholus. d.

Cedimus] hic est singularis et no.
f. et h. d. q[uo]d p[ro]pt[er] i[n]iuriaz ?tinuatam pot p[er]
tor decernere ut ex p[ri]mo decreto missi
fructibus lucrat[ur] tex. ubi heditariaz hoc
ex p[ri]mo iudice decernente fu[n]t lucrari
et no. i [?] de p[ri]mo et s[ecund]o decre. s[upr]a restat
C oppo. B. e. l. in p[ri]n. ubi fructibus no lu
crant[ur] quidaz dicunt s[pecia]le favore pelli
hic. s[ed] dic q hic s[pecia]le p[ro]pt[er] i[n]iuriaz ?tina
ciaz iudice decernente C oppo. de l.
ib ou. s[upr]a qui legatorum. B. ut in pos. le.
s. e. no C q[uaestio] quid i[n] rei vendic[ati]o[n]e
idem q in petitione he. no h[ab]et ?tria

Idem. no. modu[m] qualit[er] p[ro]ce
dit i bonis defuncti quia fiet
missio ex p[ri]mo decreto et da
bit cura[tor] bonis s[ed] qui debent citari qu[an]
hoc fit s[ed] debent citari no[m]i[n]atim illi
quibus p[ri]ma ca successionis contingit
ut filii et he[re]des i[n] testo. nec sufficit ge
neralis citatio ut l. ii. s[upr]a plt. B. de ven
insp[i]. dixi i l. si quis institutus. B. de
he. insti. i[tem] adiu[n]ge q p[re]tor no pot sta
tuere i[n]itium certum diebus aliis ut
deliberet an velit esse heres ut no
ut l. i. insti. B. de i[n]iur. s[ed] hodie statuta
civitatum p[ro]viderunt ali[ter] tamen s[upr]a de
cur. bo. dan. l. i. Bartholus le. doc.

Ad cognitionem] oppo. q
ista bona no p[otes]t vendi q[uod] no
latitat ut B. e. l. fulcinius s[upr]a
i. so. hic intellige q latitat finito t[em]p[or]e
relegationis et hoc facit p[ro]bantis et
ita dicit glo. ex quo hoc q ?tuba[n]
tes no pot p[ro]viderii ad fa[ciendum] decretu
nec finito bano C contra hoc oppo.
q[uia] pena no solet tenere i[n] i[n]initatem
ut l. fine hede. B. de ver. [?] s[ed] pe
na no tenuit i i[n]initatez directo sed
p[er] obliquum sit p[ro]p[ter] ?sidera ?sequentiaz
ut l. decto. B. de suspectu. s[ed] aliter
fit hodie p statuta civitatum C iste
no. q glo. ista equipat exbanitum
relegato ut hic no. alibi equiparat
deportato ut no. insti. qui. mo. ius
pa. po. sol. s[upr]a relegati et plene dixi
in disputatione mea de exbanitis. Bar.

Siquis creditorem.
C q[uaestio] an extinguat[ur] totum vel
dubiis eventibus glo. disputat
sed dic q ?tra dolosum totum extinua
t[ur] no dubiis eventibus ut l. i. s[upr]a
quadripartito. ff. de tabu. exhi. et ibi dicam.
C creditorem] q creditor no mit
tit[ur] in possessionem intellige ut dixi B.
e. l. in possessione Bartholus doctor.

Siquis rem.] Glo. querit
de duabus. q. p[ri]ma quid
faciat hec l. ad titulum dicit
i glo. C hec q[uaestio] an ille qui recipit
hic extimacionem teneat de evictione et
videt[ur] tenere q no cum ?trin. no. B. p
emp. l. iii. dic ut ibi dixi et p[er] hoc in

c. possessore in secunda que de re iur[e]
h. vii. C Bartholus legum doctor.

C De bonis auc[torita]te iud[icis] posse[dendis]

C q[uaestio] i[n] quo differt hic titulus a su
pra dic ut in glo. no. et bene. Bar.

Tempore.] No. tex. di
contrarium ratio C oppo.
dicit hic q bona de
bent vendi p[rese]nte iudice
loca ubi quis de defen
di. s[ed] contra i[m]mo p[er]
iudicem i[n] cuius territo
rio bona sunt ut l.
cu[m] unus. s[upr]a plt. p. e. dicit glo. vem
ri. peti ut fiat venditio in p[ri]ma
ca. et petitio de vendendo debet
fieri a iudice qui est in territorio i quo
quis de defendi. s[ed] venditio de fieri
a iudice i cuius territorio sunt bona ut
ibi C iste dicit hic ?trarium C q[uaestio] utrum
ne ?tractus quis possit ?veniri ibi
ubi celebratus est ?tractus licet solutio
debeat alibi fieri hic sunt opi. qui
dam dicunt q sic alii q no tamen
glo. tenz q non pot ibi conveniri iste
opi. ponit hic et l. eum qui. s[upr]a. B.
de constit. pe. et ibi glo. no determinat
et C. ubi que. qui ?tr. lo. l. i. et q
hic dicit est veri et pe. tenz p[ro] illaz
l. quo. ff. de solut. ubi videt[ur] tex.
recte intelligendo. Bartholus.

Si servus] institutus sub
condicione potestativa pot
statim t[em]p[or]is infra q ?dictam
impleat et adeat al[iter] hereditate p[ri]
vabit[ur] s[ed] libertati p[er] iudicium no fiet hec
dicit C addite oppo. dicit hic q no
pot esse heres vel bonorum possessor
et tu erit liber ?tra ex testo ex p[ri]mo
no addit hereditatem no pot ?pe
tere libertas ut l. eu qua. C. de
fideic. et l. testo. B. de ma. te. s[ed] q
dicit q no est heres vel bonorum po
ssessor dic s[ecundu]m i effectu tu est heres no p
desit ad libertatem C iste oppo. dicitur
hic q elapso t[em]p[or]e no erit heres ?
iure elapso t[em]p[or]e debet decerni q heat
p[ro] herede ut l. fi. s[upr]a s[ed] q[uia] quid C. de
iur. deli. dicunt quidam ut Ray.
q hec l. hodie corrigitur ut elap
so t[em]p[or]e sit heres s[ed] nichil dicit
s[ed] addite si aliquis est heres in
statutis p[ri]mis et statuit sibi certa
t[em]p[or]is ad adeundam hereditatem tunc post
t[em]p[or]is erit heres si tacet et t[em]p[or]is
sit statuti ad petitionem creditoris
ut l. fi. s[upr]a s[ed] quia i[n]iuri[a]. B. all. s[ed]
si statuit[ur] ad petitionem substituti
tunc post t[em]p[or]ibus no erit heres
s[ed] habet p[re]iudicante illa no. B. de
acqui. he. l. qua dm. s[ed] hic e sub
condicione institutus unde hedi
tate no pot adire ut l. is qui heres
B. de acqui. he. et io post t[em]p[or]ibus no
erit heres cum no dicit ex titulo ?
condicio C ultra no. q qui ven

de bonis auc[torita]te iudic[is] poss[idendis] Rub[rica].

dicit bona defuncti debet fieri citatio
et proclamatio nominibus ut dicta .C. li. i.
l. si dum / et debet fieri proclamatio quicumque
vult esse heres / et quicumque vult
defendere et tene menti. Bar.

Si minor / hic heres minor
si quo super vult opi. inter-
est debitorum quomodo quod mi-
nor / et fit venditio contra ea ma-
gis non habetur ad hoc opi. C. li. i. l. fid
eius. § i. et ii. / sed quidam dicunt
fallit in minore / non / quod esset minus
longum expectare / alii dicunt quod hic
fit venditio non expedito / sed super for-
ma ponitur C. li. i. l. Fulcinius §
adeo et hoc opinio plurimum sed et super
forma § adeo fit venditio quia
contra abiicere ea rei publice ut no.
ff. de publi. ut l. cum qui in possessione
mitti. et pro hoc vide quod no. i. l. proxima.

Si non expedient
per declaratione quando quo non
restituitur residuum pupillo
dicte sunt opi. prima quod restituatur pu-
pillo iterum petenti restitutionem ut adeat
alia opi. est quod hic sunt facta venditio
contra pupillum heredem / non si sibi expedie-
bat / tenet contra istam glo. quia quod expe-
dit pupillo fit venditio contra pu-
pillum sibi expedientibus C. li. i. l. Fulcinius
§ adeo et ibi allego hanc glo. quare
ne mihi / sed quibus est i. l. ma / non est
mirum quod fiat venditio contra pupil-
lum cum ex contractu defuncti procedatur
ad venditionem hanc glo. tene menti.

Si pupillus gesta per pupil-
lum observantur licet postea se absti-
neat et ita soluto facta uni creditori
alteri negligente non revocatur / sed utroque
instante in subsidium venitur quod solutum
est vel pupillo restituetur si de suo
solvit. Opi. dicit hic quod cogitur
ad manutenendum contra C. pro socio l. viii.
§ si cum heres ... ibi non tenetur qui
contractus non fuit ut obtinet.

Contra qua actione cogitur ad conten-
dum / dicit glo. per condictionem indebiti
arg. l. tutores nisi. C. de condic. indebi.
quia cogitur per condictionem ex l. ut l. s.
§ si vero. C. de mutuo debi. materia
hu. c. l. videbitur i. l. pupillus i.
que in fine. arg. Contra quod est per chi-
rographum l. i. in principio cum hu. c. l.
quod agitur ad contendum quod in illo
sit in contrarium sed hic quod per ius debet fieri
discussio quod non sit tum in bonis quod
sufficiant aliis / unde agitur ad con-
cendum per condictionem indebiti / ut pa-
tet in dicta lege. Bartholus.

Hereditarium Co-
de non fideicommissum de-
bitum ab aliquo post mor-
tem suam est es alienum hereditarium
ut l. mutuum. et l. imponenda C.
ad l. Fal. et l. cum pater § hoc C. de
l. ii. et per hanc l. dicit dy. Franci-
re filios legitima / quod aliquis pro-
mittat alteri bona sua post mortem
suam. unde quod ita debetur post res
alienum ut l. pap. § quarta. C. de
in offi. te. sed istud ... alienum quod
contra istud dicit dy. esset verum nisi
fieret promissio extra donationibus
quod hic venerunt donatio pro dei
officiosa donatione / unde oportet quod fiat
extra non fictitia et sic oportet quod fiat
quedam fraus / unde consulo quod non
facias hoc fieri quod per hoc auferre
res alienum s. debitum filio quod est
penitus mortale / vide glo. que inci-
pit omnino nove / ibi cum non constet ex
hac glo. no. quod ex hoc ut fiat ve-
ditio debet vere de debito constare et
ita dicit i. l. vir. § cum hic hanc glo.
ibi et i. l. cum proponas dicit quod sufficit
quod constet summatim.

In venditione no. hic
quod appellatione dominii continetur
fructuarius quo ad hunc
casum / sed in aliis secus ut insti. de
he. instit. § alienus. et de fur. ff.
l. Filius insti. et de ver. sig. l. reo
vel magis proprie loquendo appellatione
dominii continetur usufructuarius
quod est verum / quod usufructuarius est
dominus usufructus / sed non est dominus rei
unde appellatione domini rei non continetur
usufructuarius / sed appellatione domini
large non supra hunc continetur eum
usufructuarius sit dominus usufructus
ut no. i. l. naturaliter de acqui. pos. et
hoc sentit glo. que incipit quantum
ad ius possessionis. Item oppo. quod usufru-
ctus non possit vendi ut l. si usu-
fructum C. de iure do. et insti. de usufru. §
finitur / sed intellige quod vendatur quo
ad tantum non ius usufructus.

Et quibus fructibus nota
bonum casum / et hoc de iure locantis
non extraneo § quod locatio et venditio
fructuum pertinet ad creditorem in
illum ex primo decreto quod no. Item
no. quod creditor in missus per sedis
ex hoc decreto tenetur stare colono
Tertio no. quod ubi lex dat precium
capitale statuto / tunc intelligitur arbi-
trio iudicis ut hic et l. i. insti. de iure
deli. Item no. quod creditores in mis-
si tenentur de lata culpa non de levi
ut hic et videbitur i. l. proxima quia per
totum. Dicit hic quod est in potestate cre-
ditoris locare / vel vendere / quo quid
est quod vendit / dicit glo. quod predium
ex quo percipitur fructus / vide glo.
que incipit s. fructuum / sed ut istam
referebis ad locationem istam glo. dicit
oplice quod predium est id quod locatur / sed prout
refertur ad venditionem non dicit bene
quia venditio non debet fieri a creditore

ꝫ audire ita hmi ſbꝰ i. l. vuleꝰ ſ.
plt. ff. de re iudi. et l. a dmo. ſ. ꝫ
et ſi emptor de re iudi. ubi creditor
nullam hꝫ actionem cõtra emptorem, ꝫ tex
hic dicat creditorem poſſe vende et
ſic nõ loquit̃ de p̄dio, ꝫ de fructi
bus, et ſic pot, uł locare p̄dium
pro iusta penſione cõtra, ſic intelligo
vendere fructus ſ. uſqꝫ ad aliq̃
tꝑus, puta uſqꝫ ad x. an. p̄ certa
mercede, de hoc tangit glo. i. l. i. C.
de iure emphi. et de hoc diſputatur
vna q. uel dic nõ vendit p̄dium uł
fructus ꝫ fructum p̄ tꝑe, ut l. i.
edilibus de donat. ¶ Iſte dicat hic q̃
cogit̃ creditor ſtare colono, cõtra C.
locati l. emptorem ſo. aliud i emptore
qui i pleniũ ius ſuccedit, aliud in
creditore qui nudam detentionem hꝫ
uſt. ibi exemplum dicit tx. ꝑ hunc ſ.
videt dñs qui de ſiza. nẽ cõtra
eſſet ab eo quod op̄at ſi datum eſt
arbitrium ꝑtati, et ipe dixit exemplum
aut cuius nõ fit ol. ¶ Vltio hic vi
de glo. que incipit ſ. leui ubi l. ſi ſ
mis ſ. in quod ſo. culpe appto ꝫ
vtrum in et ꝯcludi alit, et alii neri
pnt, et ſic hꝫs q appellato culpe
refert ad leuem, bartholus.

¶ Si vnus iſte ſ. inducatur
p̄ dy ad aliquas q. p̄ma, plures
ſut executores ultimarum voluntatum,
qui debent aliquid facere et volunt
cõmittere vni exectꝰ ut totum facere poſſit
an poſſint hic videt tex. q ſic, ꝫ
iſtud eſt verum i creditoribꝫ qui hnt p̄ta
tem a l. ſicut videmus i tutoribꝫ quorum
quilꝫ pot auctorizare et alii cõtrahunt
cõmittere, ut l. iii. ff. de admi. tu. ſꝫ i
ipis qui ab hoie hnt adminiſtrationem
ut i plibus p̄curatoribꝫ, hic eſſet recurre
dum ad illam diſtinctionem, vt.ᵘˡ p̄curator po
ſſit alium ſubſtituere, qui nõ hꝫt manu
datum ad ſubſtituendum, quia ſi pot
ſubſtituere pot alii cõmittere vices ſu
as, alr nõ, et hoc qui ſic dicat p̄. de
dimer. et temp. p̄ſcrip. l. de acceſſioe
ꝫ i iſtis executoribꝫ ultimarum volunta
tum dic ut i. C. ultio de teſta. li. vi.
¶ Ss fuat iſte ſ. ſi an nõ diſcordat
i eligendo, hic videt q clericum de
nominat ad ſuperiorem ut hic et ar. l.
iii. ſ. ſi. ff. de admi. tu. ¶ Iſte fuat
q ſi ꝑtes i eligendo ſuper hnte diſcor
dant q iudex eligat ut hic et ar.
l. i. ſ. nõ dñi. ff. de ven. inſpi. et nõ
i ſpe de inquiſi. cõſi. ſ. i. vi. ſanꝰ iꝗ
¶ Iſte fuat q ſi ꝑtes nõ cõcordant i
formando p̄uetiam q. q iudex debeat
formare et quo vi. tex. in l. inſinua
du et ad hoc. ſ. ſi de q̃lte ff. de iure iur.

Pretor aut. ¶ Nõ q creditor
fructus ꝑcipit, et reſtituit ꝯ
ff. h. t. i. l. fuluius niſi dicat glo.
ubi ꝑ uniuam cõtinuã rei ¶ Et nemo
quis debet colere fundum i que cre

ditor eſt miſſus, dicat glo. q debitor
et ſi debitor nõ vult colere, tunc cre
ditor, ita dicat glo. ia. de are. diſtinguꝰ
alit̃ et bñ et ſic in legato, aut fit
miſſio ex cõſtitutione quia legatum non
ſoluit, et tunc legatarius ꝑcipit ut
l. ii an. ſ. qui legatorum inſt. q hic
allegat i glo. ſi vero loquit̃ i creditore
tunc ipe locat, et colit ut ff. l. ꝑꝑna
ſ. i. nec obſtat de damp. infec. l. ſi
finita. ſ. ſiquis eiit, quia ibi dicat
de poſſeſſione quia nõ ꝑdit debitor
ꝑmiſſione creditorum uł legatarium ꝫ
i iure colendi et fructus ꝑcipien
di dic ut dixi. ff. ita dicat ia. de are.

¶ Ex de fructibꝫ i ibi ex cõ
p̄miſſio facto a debitore, ſeꝗꝰ ſi a
ſe ar. ff. de pecu. h. t. l. utrũ ſ. ſi. ar.
l. ſe ſ. ia. de are. ſte ar. ibi uł alio
ꝯtra ut pena cõmiſſione ſim ut ff. de
pecu. h. t. l. cuncta ſupra ia. de are. et
eſt iſte nõ. ſ. ſi ꝑueniunt ad te ꝑ ca
cauſione rei mee reſtitues vers
et pena. h. d. cõmodat. l. quod
ff. de iure do. ſole i. l. vt.ᵘˡ ſ. ſi. et l.
ꝫ ſi lege impu. ff. de pign. act. ¶ Kꝰ
do l. at ubi. ff. de pecu. h. t. tꝑis quiſ
timore inclinat ia. de are. q hic
intelligat i pena cõmiſſa ex p̄miſ
ſione facta a debitore, et pt eſſe
q fuiſſet miſſus i poſſeſſione cre
ditor ¶ Cõtra de dicta l. ſi p̄miſe
ſo. ff. de pig. act. ꝫ hic i pena
quã ab alio cõſequit̃ ibi i pena
quã cõſequit̃ a debitore ¶ Ꝫ cõtra
de dicta l. quod. ff. de iure do. ho
re huius gñ et aliorum cõtrariorum bñ
diſtingue, ut.ᵘˡ pena quã quis
cõſequit̃ re rei mee, q dꝫ mire
ſtitue, veniat reſtituenda in ipa
re, ſic diſtingue, aut ipe cõſeqt̃
pena cum, aut ab alio, ſi cum
tunc aut illa pena ſuccedit loco
rei amiſſe et dꝫ reſtituere ut l. q.
ff. de iure do. aut nõ ſuccedit loco
rei ut i furto, et tunc nõ dꝫ reſtitu
ere ut l. ſi pignore ii. furto. ff. de
pig. act. ido i pena cõuentionali
ſi eſt dari vino maneute ꝑea
pro ut l. ide q pene noie. cũ ſua
glo. ꝑ. de ſolu. aut iſtam penam
cõſequit̃ ab alio, et tunc aut ex p̄
miſſione mea et dꝫ in reſtitui, ut
tamꝰ eſt hic, ſupra ia. de are. aut
cũ cõſequit̃ ex p̄miſſione ſua, et tunc
aut illa pena ſuccedit loco amiſſe
rei, et debet michi reſtitui, ut l.
utrũ inſt. et l. ꝫ 2 ſi impu. ff. de pecu.
h. t. aut nõ ſuccedit loco rei, et
tunc nõ dꝫ reſtitui ut l. at ubi. ff.
de pecu. h. t. aut alia pena cõſeqt̃
ex deliĉto. l. et tunc aut cõſequit̃
iſtam penam ꝑpter delictum cõmiſſum
i rem meam, ut i dãpno dato, et tunc
dꝫ michi illa pena reſtitui ut l.
et ita ff. de pecu. h. t. aut ꝑ delictum
cõmiſſum i ꝑſona ſua occaſione rei
ut ſiat i iniuriis ꝑpter rem, tunc

illa nō debet in restitui ut l. bonorum sequitur ff. ut in bo. de edi. edic. et l. at ubi de pe. li. aut propter delictu quod respiciat usum rei ut in furto in quo solo usu delinquit et tunc tenetur restituere rem ut l. is qui rem loca. et l. manifestissimi §. sed et si in fa. C. de furt. aut ad eum nō pervenit usus illius rei et debet totum interesse restituere ut l. si pignore in prin. ff. de pign. act. et ibi no. Item nō quod dictio ex nō denotat semper causam proximam ut ibi ex re et occasione rei sive causa remota i. l. si fullo cum prin. ff. de dap. infec. sed quandoque denotat causam proximam ut l. eo tempore in prin. ff. de pecul. et l. i. C. si furtum ex re et l. nō dubium C. de legi. et quando valet quod dicitur ex ut l. i. §. videamus C. de quorum in circum. li. Bartolus.

Ex hac parte ergo de l. si pupilli et l. lit. ff. de neg. ges. dicit glo. quod fallit in pupillo tamen et cetera.

His verbis Quero qui defendit furem quo defende nō exprimebat utrum saltem impetrat usque ad extimationem suam glo. dicit et nō bene vide glo. que incipit hoc ita ibi unde donare videtur ti. dicit supra de arg. quod debitori vel suum dabitur vel praestabit quod solvit ar. ff. de damp. infect. l. si proximus sed si furtum decessit ad penam suam pertinet ar. ff. eo. dum. l. et si omnibus §. fi. supra la. deare.

Generaliter Nō tex. insti. ibi re nō alterius negotium et facere nomine huius tex. ff. de damp. infect. l. si fullo §. si ita nient. Bartolus.

Et pterea Nō tex. ibi curatores melior et nō tex. ap. ibi ad cum est ut tutore et ex quo habes quod curator bonorum tenetur tam de dolo et lata culpa.

Item Hoc quod prius dicit nō tex. ibi ita neque imputat et ibi tex. illud et Quod creditores missus in rem in possessione nō intraverint an perdat ius primi decreti hic vide tex. quod nō sed contrarium videtur tex. ff. de damp. infec. l. si fullo §. plerumque in dote in damno infecto nō perdit ius primi decreti nisi cum damnum est datum et sic est fullo ea si perdidit vel damnum perdit sed responsio futuri damni nō perdit ius primi decreti ut e. l. §. illud quesitum et quod hic nō sit fullo ea potest ingredi i distincte tamen nō steterat per biennium quia tunc per biennium perdit ius primi decreti adeo quod nō possit ingredi sine novo possessione ut l. fi. C. de bo. auc. iud. pos. Dicit hic quod nō imputatur sibi si nō recessit de possessione quo ut vendendo videat velle relinquere beneficium prioris hoc innuit tex. cum glo. in dam. l. si fullo §. plerumque.

dicit ut ibi Bartholus le. doctor

Quia vero mus ista l. est multum solempnis et nō sine hac l. hec quidem opinio separatim ab opinione antiquorum doc. et modernorum et bartolus l. p. d. primum decretum interpositum ad petitionem unius creditoris prodest omnibus aliis creditoribus seu sicut si primus creditor fuit putativus item primo dimisso ius creditorum nō ledit h. d. et dividitur primo ponit dictum secundo ibi dicit tacite obiectioni tuo solvit duas quae patet cuilibet praedictam sed ibi nec videbitur tamen ibi plane sed ibi plane allo fortiter i. q. de la. ffo qui fuit missus in carcibus in debite et iniuste an possit per alium creditorem ibi recommendari et hic videtur tex. quod nō quod qualiter intelligatur in distributione illius q. dixi Expedicatur hic quod decretum interpositum ad petitionem unius prodest omnibus quod i. l. ult. C. e. sed decretum interpositum ad petitionem unius prodest omnibus unius et si alii veniant infra biennium et sic ipsa erit petitum si decretum interpositum ad petitionem primi tunc potest venire aliud creditor et facere fide de debito suo et debet citari debitor ut veniat ad videndum fieri fidem de debito tunc statim potest ingredi in possessione sicut primus nō autem est necesse quod de novo fiat processus et tunc sit in nova quotidiana et hic est tex. i. l. ult. C. e. et l. ut tam. §. si plures. q. fundo et quod ibi nō in glo. in primo versu et hec est practica quoad primum decretum.

Ultimo opposito dicit hic insti. quod ex virtute primi decreti ad petitionem unius interpositum pervenit ad venditionem et pro aliis Sed contra hoc opp. ff. h. t. l. fulcinius §. illud insti. ubi nō potest fieri venditio nisi ad petitionem illius contra quem latitabat dicit ibi in secundo decreto hic in primo hec sed nō est bona quia hic loquitur in secundo dum dicit per arte venditionem quare glo. dat aliam sed ibi contra latitantem hic contra nō latitantem hoc nō est verum quia si hic nō esset lucilius nō pervenit ad venditionem ut hic dicit tex. quare dicitur quod hic latitabat adversus omnes ibi nō unde aut latitabat adversus omnes et omnes poterunt impetrare venditionem ut hic insti. aut non latitabat adversus omnes et tunc siquidem venditio ea est facta ad petitionem illius adversus quem latitabat et expleta venditione remansit aliqua residua pecunia tunc omnia alii creditores adversus quos nō latitabat possunt venire et petere sibi

satisfi[a] de illa residua pecunia
sua fide de debito / cum sine nouo
processu ut l. ult. C. e. si vero nichil
fuit residuum venditione facta / tunc
nouum creditores ita demum vendi
tio potuit impugnare si ad hoc
eos latitabat ut l. fulanus ff.
illud insi. B. t. r. r. s; prop[ri]us p[ro]
rui bene potuit h[ab]ent ut B. dixi
et hoc tene [men]ti / et ex hoc 2 hoc
notare q[uod] 2 alij creditores potest
petere copiam processus sui anola
no ad petitionem vni[us] creditoris ex
sua interest et sibi prodest ut hic et
l. si C. e. et l. qui aut ff. sueendi
i que infra[m] ac. Contra hoc
videt[ur] q[uod] hec l. sit hodie correcta
p[er] aut. ei qui. C. e. ubi sit missio
proximi debiti declarat[ur] g[lossa]. ei soli
debet prodesse qui est missus non alij
dicit glo. hic no. q[uod] nichil est in mu
tatum / quia enim si nichil aliud debi
tor h[ab]ebat i[n] bonis / tunc missio vni[us]
proderit alijs / q[uod] tene mente et sic
ista l. i[n] nichilum est i[n] mutatum / s;
procederet glo. quo quia si sint alia
bona sufficientia / tunc alij pote
runt grauare eu[m] primo misso tex. facit
q[uod] no. B. c. l. si no[n] expediat ff. i. du
bito i[n] hoc / s; prius obmitto Ehis
expeditis / veni[am] ad ma[teriam] l. In hoc
hic duo / primo q[uod] vno i[n] misso certi
videntur i[n]missi [omnes] q[uod] non prodest pre
venire i[n] tempore / vide glo. que colligit
notabilia que incipit si omnibus
Oppo. de. l. ib. eu[m] ff. si plures
primo causa B. ut i post. le. ubi dicit
q[uod] i[n] missio vni[us] non prodest alijs /
glo. dicit ibi erant plures ex cau
sa lucrativa / hic onerosa / istud dictu[m]
tenet dy. i. C. qui por. decrev. in
hyp. et omnes doc. hoc videtur
contra tex. qui loquitur indistincte
cu[m] dicit vnius ex creditoribus / nec
distinguit ex cau[sa] lucrativa vel no[n]
~~speciali tempore~~ hoc p[atet] ex l. ult. C. e. ubi
indistincte dicit vnius ex creditoribus
et nemine creditore excipit / p. lega
tarios res[cr]ipti h[ab]edis h[ab]et ut creditor
et sunt alij creditores vocati col.
h[ab]eden[tes] ut l. i. C. e. quare dico q[uod] vno
ex creditoribus i[n]misso i[n] sua obli[gatione] p[re]
cedentibus omnibus alijs / omnes alij i[n]mi
ssi videntur 2 C. / ut C. e. l. ult. cu[m] pri.
ibi dic dicit quibus erant obnoxi
et sic eis in obligatione debebatur
nec ob. l. contra / quia ibi legatarij
non pretendebant sua obligatione s; p[re]
tendebant eorum p[er] officium iudicis
et q[uod] eis non cedebat petebat sequi
tu[r] i[n] possessione / et q[uod] hoc sit verum p[ro]
bo i[n] primo q[ui]ro / et probat eum p[re]vo
cat. l. ut sentiru[m] dicamus / s; si vellemus
separare et sustinere dy. h[ab]e[n]t dicte
spale i[n] legatarijs 10 / q[ui]a legatarij
veniunt post dimissos creditores

ut j. de separat. l. creditoribus et l. quod
s; tu[n]c [omnes] credi[tores] tunc p[re]cedente sequitur ut
legatarij videantur i[n]missi i[n] eo q[uod] appet
eis debet q[uod] est id q[uod] est residuum ex
bonis / vel hodie p[ro] toto legato i[n]ven
tario no[n] confecto / unde putarem q[uod] ubi
legatarij agerent ac ex testo pe
tendo legatu[m] i[n] missio facta vni de
legatarijs prodesset omnibus / sicut i[n] alijs
creditoribus Item oppo. q[uod] vno i[n]missi
s; illa i[n]missio no[n] p[ro]sit alijs uno sit
opus nouo processu ut l. si finita ff.
si plures. B. de damp. infec. dicit
glo. ibi est spale / dy. i. dicto ff. si plures
et in dicta c. qui por. decrev. in hyp.
dicit sic q[uod] ibi no[n] est q[uod] videant[ur] i[n]missi
ex cu[m] qi lucrativa / nec cu[m] necessaria est
qi lucrativa ut j. de dolo. excep. l. a
pud celsu[m] ff. auctoritas. s; certe et
ibi no[n]. s; cu[m] dampni infecti equiparat
necessariu[m] ut l. pretor ff. hoc ad vitium g[lossa]
2 C. / ibi dicit dy. hoc dictum dy. non
verum videtur eadem ra[tio] quia. B. q[uod] illud
q[uod] dixit de cau[sa] lucrativa. B. respondeo
quare dic q[uod] ibi loquitur q[ua]n plures
creditores pretendebat officium iudicis
hic no[n] pretendebant sua obligatione
10 hic vno i[n]misso alijs prodest ibi no[n]
et est ro[tio] qui plures pretendunt offi[cium]
iudicis aut p[re]veniant admitteret
non debent tempore alijs ut l. a prop
postulasseni. B. de damp. infec. ideo
vno i[n]misso no[n] potest videri i[n]missus
alius qui nullum ius h[ab]ebat / et hoc apparet
2 m ex textu h[ab]uius l. 2. nec videtur
2 C. / ibi nec sibi quemque acquirit 2 C.
et sic loquitur hic i[n] casu i[n] quo pretor
nichil gerit / s; solum pretor facit exe
cu[tionem] illius iuris q[uod] prius h[ab]ebat / s; qui
i[m]plorat officium iudicis tunc pretor
agit ut sibi querat q[uod] prius no[n] h[ab]ebat
no[n] alijs no[n] prodest i[n]missio sua per
vnu[m] hoc expedito oppo. de l. p.
C. qui po. i. pi. ha. ubi vno i[n]misso
qui iudicis officium pretendebat / alij
no[n] videtur i[n]missus. so. ibi primus pre
tendebat iudicis officium sui ius
obligationis / et q[ui]a pretor p[ri]mum officij
intendebat aliquid querere quod no[n]
h[ab]ebat prius / no[n] prodest alijs qui ius
pretendat sue obligationis / s; hic loquitur
qui uterque sua obligatione pretendebat
quare dic / aut omnes pretendunt iu
dicis officium / et vno i[n]misso no[n] vi
dentur i[n]missi alij ut l. si finita ff.
si plures de dap. infec. et l. ib.
eu[m] ff. si plures ut sup. C. le. aut
omnes pretendunt sua obligatione et
tu[n]c vno i[n]misso videntur i[n]missi alij
ut hic cu[m] similibus / aut vnus pretendit
sua obligatione alius officium iudicis
tunc vno i[n]misso no[n] videtur i[n]missus
alius Venio ad fi. no[n] q[uod] est
q[uod] qui prior est tempore no[n] potior est
i[n] iure / contra. i. C. qui po. in decrev. in
hyp. et l. assiduis ff. ad hoc C. qui

ff. de ... in pri. ha. et l. si fundus et l. q
in fraudem glo. dicunt contra, aliud in
pignore ptorio aliud in pignore co
nventionali, ita etiam tenet dy. in dicto
c. qui prior et l. si finita § si plu
res de damp. in fec. ff. aduiterpre
tore ptorio qui omnes ptendunt ius
obligationis, non fallit regula, qui prior
est tempore, quia nullus est prior tempore qui
sit alius quia unus in missio omnes sunt
facti in missi et sic omnes sunt pa
res in tempore ut l. qui aut. § si credi
in de ... que in fraudem cre. si vero
omnes ptendunt officium iudicis hic
fallit regula qui prior est tempore et ut l.
si finita § si plures ff. de damp.
in fec. re, quia prior sicut sua equitate
primum admisit, ita sua equitate
primum non vult quod unus alteri pferatur
ut dicto § si plures, si vero unus
ptendit officium iudicis, alius ius
obligationis, tunc habet locum illa regula
qui prior ut l. ij. c. qui po. in pi. ha.
Tercio quid in pignore quod capitur
ex iudicati et sic in pignore iudi
ciali, dy. in c. qui prior dicit idem in
iudiciali quod in ptorio, et idem glo. in l. si
2 re. ff. qui po. in pi. ha. sed omnes
dicunt contra eum l. ij. qui potior
in pi. ha. ubi habes quod in pignore iu
diciali est idem quod est in conventionali
ut qui prior est tempore potior sit iure,
et hoc puto verum, et hoc etiam dicit
l. si 2 re. ff. qui po. in pi. ha. nisi
glo. illa l. destrueret et sic aliud
in iudiciali pignore, aliud in ptorio
ratio sunt facta dicti tituli, unius
de ptorio pignore alius sit cum
iudicati, et ideo cum hodie in stra
confessionata seu guarentigie
sunt verum sine diffinitive et pig
nora capiuntur sicut in cum iudica
ti io putarem salua meliori deli
beratione quod idem esset in illis pig
noribus capiis vigore illorum in
strumentorum quod esset in pignore iudici
ali et quod capiuntur in cum iudicati quod
tene menti. Bar. legum doctor.

Is qui possidere. Explex
iudicis precepta ultra eius territorium
non extenditur. h. d. no. § si quis hac
l. quemadmodum qualiter pcedebat acto
ri, sicuti in territorio iudicis in quo pl
possideret plures sunt opi. prima
quod iudex primus expelle creditores
mittendum in bona que sunt in
alterius territorio, et ille iudex in cuius
territorio res sunt exequatur per hoc
ff. de re iud. l. a divo pio § si ... aly
dicunt ibi in diffinitiva, sed in in
terlocutoria, sed prima opi. est verior
de qua opi. habes in l. heres absens
ff. de iudi. et est eius de foro compe.
c. ... § si contrahentes li. vi. nec obstat
ff. de re. cre. l. magis puto §

illud ubi quis pot imponere decretum
de rebus que non sunt in suo territorio
quia fateor quod pot interponere decretum
ratione persone sibi subiecte, sed execucionem
facere non pot per hanc l. dicebam in l.
cunctos populos de sum. tri. quod statutum ci
vitatis simpliciter loquens non habet locum
in crimine commisso extra territorium, sed si statu
tum velit disponere de delicto extra commisso
tunc posset in persona civium, sed in persona
forensium non pot, et ideo si statutum di
ceret quod si forensis occideret pusinum
pinatium hic, ubicumque occiderit non
valet, quia delicti cognitio non ratione
loci nec ratione persone spectat ad iudicem
pusinum, de hoc per glo. in c. pro tuis
de fo. compe. li. vi. et pono plene
in l. cunctos populos. Bartholus le. doc.

Sed pater naturalis, para
sit rem non posse repeti, sed non posse
possideri ste ad suum decretum pot per
veniri licet quis non sit ingressus
ex primo. h. d. cum l. se. et l. sequens
est valde singularis, et forte non
habet concordantiam. Pro declaratione
glo. quero, dicit hic quod si possessa bo
na non sunt ex primo decreto pude
est ac si possessa sunt quero glo. ad
quid sunt per possessis, dicit glo. quod si
aliquid debitori obvenerit, ita possit
possideri sine nova iudicis volu
tate sicut poterat, tunc ita dicit glo.
sed hoc procedebat olim secundum heremum
sum que in omnia bona fiebat missio
ut ff. t. r. l. i. 2 puto quod hodie pro
cedebat, quod est facta missio et non erant
tot bona quod ad debitum sufficiebat
ste dicit glo. quod sunt per possessis sunt
sit decretum ptorium pignus in ... bo
nis que tunc possideri non poterant
ita dicit no. glo. et hoc dixi in l. ii
ff. de acqui. poss. videlicet quod custo
dia possit acquiri per affectum et i
bi dixi, aut pot quis ingredi et tunc
pso ... aspectu quero custodia, et p
torium pignus, ut hic per hoc l. si fi
nita § illud et § plt. ste per iudicem
tamen ac si bona essent possessa dicit
J. quo ad hoc ut prius exstiterint
vicinis aliis creditoribus, ac si bona
fuissent possessa de quo viemo lo
quitur l. fi. c. et sic habes tres no.
lec. in glo. Quodo quero, aliquis e
missus in possessione ex primo decreto
in una re, an possit ex secundo decreto
vendi alia res ja. bu. distinguit hanc
q. et determinant quod sit per ... ius
decretum demittendus est illud quod
de ordine ut pveniat ad venditionem
non ipse intentus, ut est eius hic
dns Ray. dicebat ego intelligo hic
quod non poterant bona possideri al
missio facta in una re non prodest in
alia re, ergo dicebam, quod quod sit mi
ssio extra que tamen una re respiciat
ut in cum damni infecti et noxali, et tunc
debet pcedere missio ut pveniat
ad secundum decretum, ut ut non stet pen

quo minus mittatur per l. i. ff. ut in pos. leg. §. eius
et l. si finita. §. Celsus autem et §.
illud quod ait de damno infecto quamvis sit
missio ex causa que tamen principaliter respi-
cit rem ut est in aliis actionibus personalibus ut
l. fideiussor. §. tractatum ff. de iudic.
et l. exsecutio de re iud. in sexto et l. i. §. si
heres ff. ad treb. hic missio non re-
quirit ut hic, nec ob. si dicas quod heres non
poterant bona possidere, quia hic
denotatur sic accidentia, quod prius excedere
dicat forte, et sic non ponitur limita-
tio, sed exemplative predicta verba
nisi fecerit per hec tempus quo non impe-
diendo videatur renunciasse beneficio
pretoris, ut dixi ff. e. l. pretor. §. i. in fi.

Creditorem cum unus
creditor datis bonis possit
agere contra hic in glo. e dubi-
um, nam hoc videtur permittere in aucto-
ribus tempore prefinito, alii dicunt quod omni-
bus potest exercere et hanc opinionem videtur
tenere glo. que incipit vel idem,
quare dic sic, quandoque contrahunt cum
bonis defuncti tunc potest exercere actores
prefinitis et non prefinitis ut l. si dum
et l. sequenti ff. h. t. et l. finali ff. e. et
de reb. auc. iud. pos. l. q. quandoque datur cum bo-
nis absentis, et tunc sic puto quod si
unus actor possit exercere passive et
dico quod sic, quia potest convenire sive sit
tempore prefinito sive non, ut l. pretor. §. his
ubi ff. e. si vero queritur active, tunc
potest exercere actores tempore prefinitis ut hic
alias autem non, hoc videtur contra l. pretor.
§. his ubi ff. e. et §. adeo, modo
cum videtur facere ad hoc exemplum nisi ex
causa magna ut l. filium §. adeo
inf. ff. h. t. Bartholus le. doctor.

Cum plures creditoribus missis in possessionem
permittitur facere inventarium
et eis datur copia instrumentorum ut com-
muniter perhibebant, vel ex cui totum exem-
plent, et ei qui semel exemplavit
non permittitur iterum exemplare nisi in-
venit se primum non habere. h. d. nota l. Glo.
quod creditores missi in possessionem iterum
cum datus bonis debet facere inventarium
videbitur, j. de cu. bo. dan. l. q. §. i.
Not. quod qui creditores mittuntur
in possessionem, tunc notarii qui habent re-
gistra debitorum possunt cogi hoc ede-
re creditoribus, causa est hic et tene menti.
Ulterius non dixi quod debet fieri copia cre-
ditoribus, sed an totius corporis instrumenti vel
non nisi de eo quod ad eum potest pertinere, ergo
videtur similiter de facto indicatum hac et tunc
quod causa est hic, facit l. ar. no. inf. de his
l. quod qui quibus pertinet etiam instrumentum publi-
cum sibi reddatur, contrarium quod notarius
non debet cogi referre nisi fuerit aliquo me-
dio non petito, et quod primum instrumentum perdidit
ut hic, per hoc facit quod non in hoc de edendo
edi. §. sed postquam ff. sed nunquid, et vide ubi
aut, sed quod fiat copia exemplarium

ramito non fit ubi sub in ut hic, sed per tacitu-
rum, alias potest fieri copia quotiens expe-
dit ut l. vel. §. i. ff. de eden. que
hic allegatur per contrarium sed dic quod ibi ex non
ma ca aliter probat quam per instrumentum.

De privilegiis creditorum Rubrica.

Cum bona pluribus volentibus emere
preferetur ille qui est
creditor et cognatus
debitoris, item creditor
cognatus preferetur cognato
tantum, inter plures credi-
tores ille prefertur qui
est creditor maior sive h. d. sum.
la. de are. habet glo. aliter intelligit ibi
debere sive sit extraneus sive cognatus
debitoris. Not. quod creditor non admitta-
tur ad emptionem nisi emptore non in-
vento ut l. q. c. si in causa iudi. his
more variatur lex h. l. et intelligo
hac l. dicat ibi, alio emptore non in-
vento, unde creditores alii sibi volunt
aditum et alii sibi et sic illa l. concordat
et intelligere quod sunt pares in cumulo
debiti et in dignitate, et tunc precedit or-
do huius l. hanc lex tenebat Ray. sed
vitatus est quod ista lex non est vera, quod
hec lex loquitur causa de cognato qui
non est creditor, unde ei adiri non potest
quod est contra l. pro debito c. debo. auc.
in po. ubi creditoribus pretium adi-
cuit, ad idem facit l. si qui bo. re.
pos. alii scilicet legitur quod quidam volunt
vendere, quidam non, et erant pares
in cumulo debiti, et in uno personam
sed ista non est bona littera, quia tunc
illa est h. maior summa que vult non
vendi, unde illa deberet amplecti
ut l. ult. c. qui bo. ce. pos. sed illi
qui volunt hanc lex sustinere dicunt
quod ibi in cessione admittendam vel non
sed hic in vendicione, sed dicta ista lex non
est bona quia loquitur hic in cognato
qui non est creditor, sed legendo hoc
modo non procedit, sed alii qui volunt su-
stinere hanc lex dicunt quod h. maior est
summa quod bona vendantur quod erant de
biti usque primum, sed non placet eadem ratione
quia hic causa loquitur in non creditore, que
dicit sum. la. de are. quod hic loquitur in
pluribus volentibus emere qui cum eis pre-
cium offerebant, unde creditor et cog-
natus preferetur creditori tantum, item cre-
ditor tantum preferetur cognato tantum, nec
ob. l. q. c. si in causa iudi. quod ibi subau-
di maxime vel dic quod creditor ad-
mittitur ut quilibet extraneus, et preferetur
creditor, quod iudex admittendo ipsos
statim fuerit executionem unde sua exe-
cutione tollit circuitum. Item no.
qui res debet reddi in causa emphyteotica que
est finita emphyteosis usque in tertiam
generationem, et venit extra et

cognati qui sunt i gradu isdem pfe
rint cognati ut hic et videbitur
i l. i. ff. pmittit. j. de aqua. coll.
et estu. et dico q si plures heredes
fuerint pot appellari ab eis ad supi
ore sm vera sentencia/ sm quendam
locutoria pot appellari ut l. 1. ff. p
mittit. de aqua coll. et estu.

Questitum dicit Summaria
est priuilegiati sine fuit fre
quentius defunctus sed de
cuius bonis fuerunt ad eum spectabat h. d.

Bi sponsa illo q sponsae
priuilegiata/ ite no. tenz que est i l.
inter/ que facit ad q. si pater dotauit
filiam nuptam/ et bona no sunt su
fficiencia aliis legatis/ q dos filie
debet deduci ut eris alienum/ ut po
sset nube et q hoc est omibus prelatis
ut l. qui liberos dentur nup. ite
facit ad aliud nos hec/ i ante reb
que c. com. dele. et l. a filia i pri
et l. uli. ff. cu ppone ad reb/ q
reb subiacentes restituti pnt pro
dote alienare/ quomodo queritur an pr
qui i ventario dotauit filiam pos
sit dotare i testo suum ex reb sub
iacentibus restitucioni/ ego i dicto ff.
cu ppone tenui q sic p hanc l.
Ite no. q priuilegium psonale q dat
i cause p dote/ datur ipi mulieri
ut hic et l. dabimus et io. B. so. ma.
l. 1. exponit quidam dotis in i. uli.
i cause p dote/ p hanc l. B hoc est
viri i priuilegio psonali/ et istud dat
mulieri ut hic/ al secus et ibi pte
dixi. Vltimus glo. quid vt ... sponsa
sit priuilegiata ut heat tacitam ypothe
cam et priuilegiatam/ tenet q sic/ et ide
tenet ey. c. qui po. i pi. ha. l. at
sidius i vi. q. i glo. 2 no. B. demu
do. l. si sponsa/ et vide q no. i l. si
cu dote. ff. so. B. so. ma. contra q no
habeat tacitam ypothecam no. c.
qui po. i pi. ha. l. eos et idem tenz
dy. Ja. de are. et omnes. Bar. doc.

Bi quibus cu tutor Qro
vtrum i cause ptutele quibus habeat
tacitam ypothecam/ dicit glo. q sic
p de no. c. de admi. tu. l. pro officio
/contrarium no. c. qui po. i pi. ha.
l. eos/ quia no. Ite no. hic q pu
pillus het priuilegium/ B no succe... B
an tiisit ad suos/ glo. dicit q sic
hoc est fluy/ contra. l. pla. ff. si puer
et p Ja. de are. i dict. l. ex ipsibus
allata i glo. Bartholus. le. doctor/

Inuenta Qro no quid
si prelatus nascitur licet abor
tiuus/ glo. tenet q hic licet
locum priuilegium/ et tacitam ypoth
ecam/ q dat heredibus tenuit.

In bonis dicit hic q ille
qui deponit post priuilegium admitt
tur ante priuilegium/ ut l. si homo
ff. quorum B. depo. so. ut hic glo.
Ite oppo. dicit hic q accipit
ad vsuras remittat priuilegio/ q. l.
qui nobis. de admi. tu. so. ibi
datur priuilegium exdupla eis licet
est deposicionis et pupillis
vbi licet vna causa cesset/ q accepit
vsuras/ remanet tamen alia cum priui
legii/ et sic no. q ubi aliquid co
cedit exdupla causa finali/ cessante
vna remanet alia ut hic et in sa
de nup. ff. affinitatibus et l. li
bero ff. 1. B. de his qui no. i sa.
plene scbo i l. ita stipulatus i.
de B. obli. Vltimus no. q re qua
quis possidet emulis et naliter
ipe pot vendicare ioe de hominibus
que est apud alium ut hic no. vide
glo. que incipit i. deponentibus
ibi ar. q. sa. ut i quantum earum no.

Eorum ista ff. de Bitelli
nrc qui constat q pecunia mea p
uenit ad creditorem primum/ B dubi
tat an intuerit pecu ut ad illum
preueniat uel no/ dic ex breuitate
temporis pfunt id actum ut hic infra ibi
si uno no pot et glo. hic no. q
incipit q i summa dicit/ ibi uel cu hic
q no. ad q. quidam armabat de q
salio pftito ad homicidium/ et de
homicidio pbabat p sumia/ ite
pbat q ille fuit locutus homicide
et ille statim iuit et occidit/ sed
nescibat quid dixit ei/ dic ex bre
uitate temporis pfunt q talem dedit
se ei p hanc glo. hoc enim facit
adid q notatur doc. c. de bo. dap.
l. si quis post hanc/ et dixi B. de
donac. l. post contractum q si aliquis
donat omnia sua bona/ et i continue
te sequitur homicidium/ ex breuitate
temporis fraus pfunt/ ite adde/ circa
ista videntur vera qui pecunia ulti
preuenit ad priorem creditorem/ B dubi
tat an fuit data eo animo ut preuen
iret ad primum creditorem/ B pone q
mutuaui pecuniam debitori meo
/debitor soluit priori creditori/ an
pfunt soluisse de pecunia qua sibi
mutuaui/ uel aliunde/ contra dice
q quis accepit pecuniam mutuo
et fecit aliquam expensam i suam uel
suorum utilitatem pfunt fecisse de
mutua pecunia/ secus si fecit ex
pensas i utilitate extraneorum/ hic enim
no pfunt accipere pecuniam mutuo
p extraneis et p hoc est casus i l. ult.
c. de pignor. Bartholus le. doc.

Auctor hic ponit unum
edictum q no ht exponem
contra erit ab eo qui pando
uel ei mutuando. Ja. de are. eo
nore dicit ut isto casu ac aliis ve

nientes unique portione recuperat
ff. de arr. ¶ Oppo. dicit hic q. q. non
erit sciente eo, q. imo contra ignoran
te ut l. qui aut. § fil. ino. i. que
i fraudem cre. dicit glo. intelligere q.
hic ille qui gerat titulo oneroso
non lucratiuo, propter hoc ff. de inoff.
dedit addito ab eo quem idoneum
et contrahendo, vel aliter possimus di
cere, et sabbe bene, hic loquitur quippe
edicti pretoris iste contentus siuentes
non audiet ipso iure, vel ope excep
tionis, sed in contractus ad hoc ut non au
diat requiritur q. venditoria prius i
tentaret dato libello ut § ste si
quis que in fraudem cre. ¶ Iste dicit
hic, nec actio eo nomine det. q. imo
deteriorem conditionem sui creditoris
fecerit ut l. i. § i. B. h. i. so. licet con
ditionem priorum creditorum fecerit deteri
ore. s. sine fraude, sed hic aduertere
frater creditor cum fraude. Bardoc.

Singularius. Nota tex. ibi
arbitratu domine, et secundo q.
ea que sunt lyte pertinentia de
dantur et ponitur in sequestro ponitur
ut dixi in l. necesse. B. de acqui. pos.
probatur hic, et l. ult. § de acqui. re.
et l. liberis. C. de acqui. et tenta
et l. uit. cum. § qui legatorum. B. ut i
pos. le. Bartholus doctor legum

Pater filius. Si impubes
ab hereditate patria se abstinet
ipso iure uel per restitutionem prioribus
creditoribus non tenetur nec sibi
pupillariter substitutus propter bona post ac
quesita hereditate non adita et rele
ta uel eis creditoribus in effectu tenetur
hoc dicit, et diuidit in tres primo lo
quitur qui filius a patria hereditate se
abstinuit, secundo qui hereditati patrie se
immiscuit et eam retinuit, tercio re
dit ad primum casum, qui pupillus ab
hereditate patria se abstinuit ipso iure
vel per restitutionem, secunda ibi et in substitutus
tercia ibi q. si substitutus, vel possumus
dicere q. secunda incipit ibi idem in substituto
si heres huius negatiuam in extremis
primo ro. quare substitutus non tenea
tur, ste ro. in eo illud in pro creditoribus
substitutus est testamentum patris et filii et
sic una hereditas esse videtur ut i. ß.
at in substitutus, sed est ibi nullo modo
abstinuit, sup. ff. de arr. ¶ Contra
hic q. pupillus ab hereditate patria se
abstinuit, q. pupillaris substitutio
non pot valere si ex testamento patrio non ad
eatur hereditas ut l. ii. § ad eos de
uul. et pu. huius contrarie sunt in glo.
tres so. una q. hic heres coheredes cuius
aditione est testamentum confirmatum, licet ista
so. sit vera in se, tamen hoc non est casus
hic, q. si haberet coheredem tunc pupillo
abstinente accresceret portio pupilli
coheredi, ideo non fieret venditio bonorum
defuncti tamquam vacantium, sed arguit contra
heredem, et omnia bona venderet, alia solo
q. hic pupillus adiuit et per restitutionem

se abstinuit illa abstentio non ti
pit tabulas pupillares in confirma
tas et est vera in sent. l. ult. sup.
una lec. B. de acqui. he. et l. si
filius qui patri demuil. et pu. sup.
una lec. et l. et si fine. § sed q.
prop. B. de minor. et est subtilis bona
¶ Tercia solo est et ista vior. q.
hic non immiscuit se, et licet abstine
at se, tamen remanet heres demum
tuus, et existencia sui heredis co
firmat tabulas pupillares ut
l. si filius qui pa. B. de uul. et pu.
et no. C. de min. deli. l. quidam in
longo in fi. glo. ma. et sic extra
glo. no. q. existencia sui heredis
equat confirmatur tabularum pupil
larium ¶ Iste dicit hic q. substitutus
non tenetur sicut non tenetur pup
illus sup. una lec. sed sup. alia de
q. in substituto non est idem q. in pu
pillo sup. alia lit. ¶ Unde oppo.
de diuersitate lit. so. si heres non
est, dicatis q. ibi mutat casum, et
loquitur qui pupillus adiuit et se
non abstinuit, tunc substitutus te
netur creditoribus ¶ Sed hic op. q.
contra si pupillus non abstinuit substitutus
non teneatur, quia pupillus
si vinceret posset petere restitutionem
et si substitutus cum ut l. non so
lu. B. de inte. resti. dicit glo. id
q. dicit q. substitutus seu heres
pot petere restitutionem sicut minor
est uis, nisi in eo actu qui pe
approbat et confirmat sed hic ade
undo pupillarem hereditatem in qua
inuenit patria hereditate, patriam
hereditatem, patriam paternam hereditatem
tem approbasse videtur, et e contra
so. et io. pedeclarare ad l. non so
lu. alii dicunt q. hic substitutus
erat heres necessarius, ista e dura
co, et non est vera, Iste est alia opinio
azo. puto hic est ita negatiua
dictio non est frustranda, ideo qui minor
qui in re potuit abstinere, sed sub
stitutus cum non pot nisi impetra
ta restitutione ista opinio azo. non
est vera, quia per hoc non tendet
an sit danda actio, sed dicit q. minor
pot abstinere ipso iure, sed substitutus
restitutionem non daret actio in effectu
dicunt ut ff. et to. aliter dicunt, vide
in glo. et eorum lectura est contra
tex. l. pupilli, al. incipit ult. B.
de acqui. he. quare bene firmat
so. qua B. dedi, et hoc punit hic
huius negatiuam ¶ Oppo. de l. pu
tabl. § i. B. de acqui. he. so. ibi
institutus non adiuit, nec dicit
q. nepos fuit substitutus ¶ Iste
oppo. per hanc lec. videtur q. supple
at so. q. si substitutus, quia dicit
idem q. dicit in pri. glo. dicit ergo
fateor etiam iste finis et ista tria
pis debet intelligi in fine prime p. sed pos
sumus aliter dicere, et sic habemus q.

cētus / quęq; adiuit pupillus et re
tinuit / tū sine dubio substitutus
teneret ōmibus creditoribus ut hic
ī ṽ. at in substitutus / quęq; pupillus
nullo mō adiuit / ꝫ se abstinuit exp
sse / tūc substitutus nō tenet credi
toribus ut ī pñ. ff. ꝫ aliaʒ sō. quęq;
pupillus nec adiuit nec se abstinuit
et tūc iste mīs loquit̃ ultra pꝰ ipsius
l. quo cū dic̃ substitutus pt h̃edi
tate priuaʒ ad ñr hec nō sit augnita
p pupillū / cūꝫ heres pupilli ad
que h̃editas pris nō augnita trāsitt
et si illaʒ adiret teneret creditoribꝫ pa
tris / al' nō / pbat ī dicta l. ꝑ. tūc.
ff. t. de acquir. he. et hoc vult dicere
iste tex. ī ṽ. q si substitutus.

Artifices / nō. q iste statue
nō tīfecūt cū vniuersitate
C nō aliquis fecit fieri capo
llam ī loco suo iure / ul' p dicatory
et postmodū bona eius vēdūtur
ppter debitū / an ī venditione bonoꝝ
veniat illa capella / et hic c̃ cāus
q nō / quia aut effic̄it̃ sacra et nō
venit / aut nō et tūc q̃ ista ē fūc ī
honorem illius nō venit ī venditōe
C Contra hoc oppo. de l. ī modicis
ff. de contrahen. emp. et l. quedaʒ
ff. de acquir. re. do. ſ. ſo. ibi erat ali
quid sacrū ī quo erat aliquid spua
le. ut ius pronatus / qd' ius tū ū
cū vniuersitate / et ibi dicaʒ / ꝫ hic nō
erat ius spuale / ꝫ erat quida hor
tus / nō aliq ius / ꝫ ī sepultura est
ius inferendi mortui / et iō esset ali
ut dicitur ī dc̄a l. quedaʒ. Barthol'.

Imperator / nō dꝫ a pricipe
imperium q dem̄ cū cōcedit
h. d. nō. tex. ibi et frustra
etc. et gar. C. de thesau. l. ī. et ſ.
ad muniup. l. ī. C Qrō an ista ve
dicio sit ipso iure nulla / ul' p restorē
rescindat̃ / purgo. sunt opi. dehac
utrū vendicio sit ipso iure nulla / ul
nō / dixi. ff. ex qui. ca. ipo. ca. l. sed
cū ꝯ. ff. siquis possederit / et aut
sit exactore psonali / et tūc iꝫ ven
dicō ut hic et dicto. ff. siquis po
sederit / aut sit exacs que spat
origine ex vicio rei valꝫ / ꝫ per
restoreꝫ rescinditur Bar. doc.

Si creditores / heres
suspectus cogit satisdare
cū cognita / contra nō satis
dante pcedit admissione et ven
dicciō. h. d. hec. l. nō. et ista l. est
glo. l. ī omibꝫ. ff. de iudic. ubi dc̄
qī omibꝫ bone fidei iudicijs est
cauendū C Qrō / an cū fideiussore
ul' sine / Glo. magna dicit q sine
fideiussore / ꝫ inr̄ ꝯsulꝯ dicit hic
q cū fideiuss. facit. l. vniuersa. C. de
pa. inpe. off. et vide q nō ī q̃ue
ī ſtan. aet. l. at ptor. ff. si cui dc̄
C Bō qrō ibi loquit ī bone fidei
/ qnō quid ī stricti iur. / glo. ubi du
bitat / tū dicit q nō ht locū ꝫ hec
l. dicam orū C Iste dicit ī. l. in
omibus / cū cognita / qrō q ꝯstat
ī cāe cognitione / pri ꝯsultus declat
hic / nā ī ipso pri. debitore cū quo
quis ꝯtīt istud est ꝯtendū ī cāe
cognitione / nā plus est videndū
an aliquid denouo accidit ī eū
ppt' q heat suspectū / al' si nichil
nouī obuenit tūc imputet sibi q
aplius cū approbauit ut hic ibi reteꝯ
si pbent / idem ī l. si ius aquo ḋ
ff. ut ī pos. le. ꝯ. sunt. ff. de damp.
inf. l. qui bona. ff. de ī. C Iste
contra nō cauetem fit missio ipso
sessione / an ex illa missione possit
puenīre ad sui decretū / glo. ī. l. si
finita. ff. ul'. ff. de damp. infec.
dicit q nō / alibi dicit q sic / ita
nō ī l. is cui ī pñ. ff. ut in pos. le.
et ista ultra est cāus hic ī ṽ. q
si qī suspectus. Bartholus.

Priuilegia / opp. C. de pri
uil. fis. l. ꝑ. ſo. ibi loquit
ī priuilegijs realibꝫ / hic in
psonalibꝫ h. d. glo. pma et ista
ſo. apparet responsio ad l. si fisci
dus. C. qui po. ī pi. ha. et ad l. ꝯpla
de pac. et l. cos. C. qui po. ī pi. ha.
na in eis loquit ī priuilegijs reali
bus / vel qn vnus heat priuilegiū
reale. alius psonale C Qrō que
sunt iste cāe priuilate dicit ul. q
usq; ad l. aut ptor. ff. C C Ultimo
qrō / an hoc sit veꝝ / ut qui sunt
eiusdeꝫ tituli semꝑ ꝯcurrant
dicit glo. q sic fallit in duabus
dotibus ut l. assiduis. ff. exceptis
C. qui po. ī pi. ha. ꝫ ad ite glo.
dicit hic ꝯ si psonale tm̄ priuilegiū
ptendat / iō dicit hic ꝯ si psonale
tm̄ priuilegiū q dos ht tantū ypothe
cam / et q ht dos priuilegium ī pso
nalibus exprimit̃ melius q̃ alibi
ī cāu ut exactū / itꝫ do. ff. si quedaꝫ
coll. vij. C Qrō quid si sunt diuersoꝝ
tituloꝝ / dicit glo. q ꝯcurrunt
vide glo. ibi q dixi quod sunt ꝯ
p'ꝰ exꝰ glo. nō est bonū q ꝯdiu
ꝯpetens p dote ht tacitā ypothe
caꝫ ut nō. ff. C. l. ij. infi. et l. assiduis
C. qui po. ī pi. ha. nisi dicas q ule
bat tm̄ priuilegio psonali ut ff.
dixi / iste sui exemplū nō est bonū q
tutela ht tacitā ypothecam / ꝯ rep
bat hoc exꝰ q p glo. l. ī. C. de pri
le. dot. / nisi dicas q ypotheca nō
succedebat melioraꝫ / quare pone exꝰ
p' l. si negocia et l. si vendi. ff.
ī bonis. ff. C. vide q ꝯ paria pri
uilegia sūt licet sunt diuersi tituli
tū ꝯcurrunt / et hoc veꝝ / nisi vnꝰ sit
priuatus altero q est ī ꝯtractu cau
bus hic nō. vide glo. ibi nisi nōia
huꝫ pbent ꝯ dic p ꝯdꝯ. ī. c. qui po
de re. iur. / l. ij. ī q̃bꝫ tacit hic de
pignore p hoc dicit l. cū vnꝰ. ff. ex

Si pupillus defendere /
opp. q nō debeat satisdari

ut l. hoc aut. §. si. ff. ex qui. ca. i pos. ea. so. no debet satisdare de iudicatu solvendo/ ut ibi dicam

¶ Sed nunquid vterius ille qui vult queritur an primo decretum oblata satisdatione, an post oblata satisdatione possit opponere exceptionem declinatoriam fori cognitabilis

Quod quis/ dicit hic obiectione vendita/ quid ergo dicit glo. quod vendidi tibi navem et peto precium navis vel navis sunt obsecratus vendita/ istud primo certe non est verum/ quia venditor si tradit rem habita fide de precio ut l. prim. §. plane et §. se. ff. de tribu/ quare glo. dicit quod mutuavit emptor pecuniam ut emeret navem/ et hoc est certe bonum contra oppo. de dicta l. prim. §. plae. dicit glo. ibi simpliciter mutuavit pecuniam/ hic aut mutuavit specialiter ad hunc actum/ unde habet privilegium personale/ sed habet tacitam ypothecam et hoc erat actum ut l. licet ff. qui po. in pi. ha. ¶ Sed quid si vendo tibi rem habita fide de precio vel habet privilegium in precio/ sed mutuavit ut ita emeret habet privilegium ratio est quia ille qui pecuniam mutuat/ mutuat gratis/ nam si sub usuris non haberet privilegium ut l. si vendidi §. i bonis. ff. c. sed ille qui habet fide de precio non facit ex mera liberalitate sed propter lucrum quod habet ex venditione, sed posses dicere quod habet l. et l. si navem ff. de lo. quod in nave in qua est privilegium privilegiatis mutuavit/ sed l. dicere loquitur in aliis rebus. Bar. doctor legum

Cum quis/ no. tex. ibi do nec ei solidum solvat ff. contra. ff. c. l. si pupillus ff. ubi est i possessione donec ei caveat et i aut. ei qui se de bonorum rudi. pos. propter quod dicit sa. de ca. aut fit missio contra latitantem et non debet recedere donec sibi solvat ut hic/ aut contra non latitantem et tunc statim oblata cautione debet recedere ut ibi et hoc posset esse verum uno casu/ nam debes scire quod in personalibus post primum decretum interpositum re ad iudicata creditori debitor audietur per biennium ut l. ult. tima. c. de remis. do. ipe. et hoc posset dicere verum sa. de cane. quod aut sunt facta datio in solutum creditori ex secundo decreto/ et tunc non audit debitor nisi debitum per biennium solvit et hoc. si sunt facta missio contra latitantem si non sunt data in solutum creditori ex secundo decreto contra non latitantem/ tunc est missio decreti primo more et hoc vult dicere glo. sup. verba compet/ sed si loquitur ante primum decretum non diceret verum/ quia statim oblata satisdatione restituit expensis audiuet ut l. si pupillus §. si. ff. c. et in aut. ei qui. se bo. dicit sed dicit sino consultus quod aut est facta missio contra aliquem qui cum iussus solvere et non solvit et tunc non recedit de possessione/ donec solvatur aut est iussus venire ad defendendum et non defendit et tunc possessionem retinet statim cum venit ad defendendum idem si sunt facta missio quia iussus sunt satisdare et non satisdet tunc statim cum satisdat possessionem recuperat ut l. si finita §. si quis dapni et §. se. ff. de dap. infecto et l. si creditores ff. c. breviter regula est quod quando si re integra fuerit causa impedivit missionem primum post missionem facit recuperare possessionem/ tunc est in l. si pecuniae in si. ff. ut i pos. le. qui tex. est valde no. et hoc non debet intelligi hec l. et l. ii. impri. ff. plicide et l. ii. quod. §. fi. ff. similiter Bar.

Anthiocensium/ hec l. hec duabus lec. et utrique ecclesia rius priorior competentibus privatis sed primum alia lec. dicit quod privilegium competentibus personali utitur privato privilegio non prefertur privato habenti ypothecam. h. d. ¶ Sed nunquid utrum civitatis possit facere statutum per quod auferatur mihi privati hic non faciat nisi personali privo. i. c. in contrarium ex. de constitu. dicit quod non sed ratio est quod pot facere faciendo l. universalem ut hic et l. venditor. §. si constat. ff. com. pred. sed faciendo l. privata contra unum hoc non pot ut l. si privatus qui. et a qui. et l. tocieus ii. de pollici. Bar.

Bonis. ¶ Res publica/ vide glo. ibi et sic tenent quod quando civitas anthiocensis hoc impetrasset a principe/ per istam glo. est contra glo. l. si miles ii. ad municip. quare dic quod hic loquitur re publica Romanorum Bartholus.

Pupillus. ¶ Eius rei vitat/ sed curatore bonis dato pot compelli creditoribus ut ff. ii. q. l. i. in possessione §. si. et ff. ex qui. ca. i ma. l. ab hostibus ipsi. fin. sa. de cane.

¶ De separationibus Rita.

Sciendum/ no. tex. ibi nam habet alium ad sciendum et c. ¶ Sed cautum/ no. quod qui quinquennium dicit multum tempus/ no. tex. in quo sciendum est/ et i. c. si cautum no. tex. ibi personam et c. ¶ No. quod creditor in unum non pot impetrare restitutionem nisi sit iustissima causa ut hic/ et dixi ff.

de confessis · l · cu fideiq ite mpu · hui9
l · hebis vna glo · magna que firmat
tota istu · l · quā vide p te q plana ·
Debitor / cu fideiussor pn
cipali succedit extinguitur
obligacio fideiussoria / si adu
comodu creditoris no cedit / at secq
ite post admissos creditores hered cre
ditores defuncti ad eius hedis boa
possit hec regressu · h · d · no tex ·
ibi neq est no pu / no q dixi i ani
/ quia q dicit · l · q si fideiussor succe
deret principali extinguit accessoria
ut · l · generalit de fideiuss / est vy nisi
cedat ad i comodu creditor / ut hic / q
facit ad q · fideiussor successit prin
cipali / et fecit i ventariu / et cu que
rit creditore opponit q no tenet
ex psona defuncti nisi in qtu facul
tates defuncti paciunt ite si conueni
ex psona sua / opponit q fideiussoria
obligacio est extincta / certe deter
minat q no sit extincta / q hoc cet
ad i comodu creditor / ut hic / hanc
quoq ponit quidā pdy · in dicta · l · ge
neralit dicu plenu v · l · stichu aut
pamphilu · ff · q vulgo · i · de solut
Iste oppo · q quis no heat regres
su ad bona hedis so · ut ibi dicunt
Creditoribus / Creditores
condicionales et in die et et
legatarij possunt impetra
re separacione no tex · ibi pignor / u
no hanc · l · ad h · id q dixi · s · e · l · si
creditores / q quia creditor · 2 · sunt
ti iur / pot petere caucione ut hic et
dicta · l · si creditores et · l · i possis · s ·
ex qui · ca · i pos · ea Iste e no hec
l · quia plures hedes q glo · que dicit
q hui iur ff · / legatarij no heat
tacitā ypothecam ut no · s · ut in
pos · le · l · ib · cau · ff · post q et · l · si
postquā · c · ut i pos · le · q est cotra
hic tex · ite illa glo · dicit / q licet
legatarij et cyrographarij creditores
q pferunt legatarij qui habent tacita
ypothecam nisi i eo q remanet post
satisfacio creditoribus ut h ibi legata
rios aut · 2 · q tene menti ·
Si creditores / Cu separacio
impetrauerint no put cre
ditoribus heredis cocurrere
ad bona postea ex hereditate qsita alu
de nullo no h · d · et diuidit i pncipalo ·
utry illi qui separacione impetrauerint
possunt reuerti ut cocurrat cu cre
ditoribus hedis in bonis tuc hedis / h
utru possunt cocurrere i bonis postea
ex hereditate qsitis / vno utru possunt
cocurrere i bonis aliude qsitis sa ibi h
si post · tria ibi at si · / tex · ibi reuti
ad heredem pp bona tuc abes possu
nt cocurrunt cu creditoribus heredis
h in suplflua sit / ut · l · debitor nisi · s · e ·
tex · ibi hereditarij creditores nec ut cocurrunt
cu creditoribus hedis nec i suplfluo
ibi putant / 2 male / no tex · ibi et qui
bona defuncti vendiderunt 2 c 2 no ·
tex · ibi qui aut hedis Oppo · ad
pn · s · e · l · debitor / nisi · so · multe sut
hic / h vitalis est q istud sup 1 · l · nihil
ligit q no possit reuerti ad bo hedis
ut hic / nisi p nobis dimissis creditoribus
hedis ut ibi Ad hoc oppo · s · e · l · 1 ·
ff · plt · nisi · ff · so · 2 · no dimissis cre
ditoribus hedis possunt reuti ad bona
hedis existentibus cu ut ibi no · at no
nt hic / Contra hoc oppo · i · e · l · v · sequ
existimo / so / ea que · s · dixi / loca hnt
in bonis ab hede habitis tpre impetra
te separacionis / h v · idemq / et totalit
l · 2 · s · ac si / usq i fi · loquit i bonis
postea ab hede qsitis / Recassime ergo
sic / aut creditores defuncti volunt reu
ti ad bona tuc habita p herede / aut ad
bona postea habita p mo cau / aut vo
lunt reuti ut cocurrant cu creditoribus
hedis / et no put ut hic impu · nisi ex
insistuna cu ut ibi 2 · ff · plt · s · e · aut
volunt reuti i suplfluo p9 creditores
hedis dimissos / et possunt ut · l · de
bitor nisi · s · e · so cu qui ad bona
postea qsita volunt reuti / aut sunt
qsita ex hereditate et put reuti ut hic
i · s · h si post / aut volunt reuti ad bona
aliude qsita et nunq possunt ut hic
i · s · ac si usq ad fi · Iste dicit hic q
bona defuncti no augent · q · i · l · ite
venimt · ff · fructibus · s · de peti · hedi
dicit glo · q no recipiunt augmentu
p qsita aliude p hedem / h bone reci
piunt augmentum ex qsitis ex ipa hedi
tate seu bonis hereditarijs ut ibi et
hoc vult iste tex · Ultio nisi · l · no
q psona usq ad mortem pot acqui
re / q facit ad q · q exceptio ne quis
codepnet nisi in qtu facere pot sicudi
latoria / quia licet hodie no concurrant
cu bi polit acquire ut hic et · l · si de
fructibus · c · arbi · tu · et est tex · i · de
mi · et ho · l · cum · ff · de facenu · i · de
exc · l · except Ultio no q licz hedi
tate addita totu est pncipalm hedis
ut · l · i · ff · p · tn separacione impetrata no
vendunt tunq bona hedis h tanq bo
na defuncti ut hic ibi 2 qui defuncti bona
Bi libertis / no caus in quo se
paracio est necessaria / Bartholus ·
Quaindiu / vide hic p glo ·
positam · s · e · l · i · impu · qui cepit
no vy · cuius / Rexissimo hic
glo · in · l · impetr · s · h · i · que glo · qrit
quis het pbare alienacionem i iuste
factam an actor i iustam ul reus iusta
in glo · sunt opp / dico q ca i cubit onus
pbandi contra que sunt psumpcio quia
cum est psumpcio contra actore et actore a
pro se contra q sua est vendicio
qui no est actor / et repetit reus / et e
psumpcio contra eu / quia sunt cetuit psona

liberi vel sed sunt

liter/ vel semel. fuit i iudicio et ta
cuit vel fuit sibi datus libellus vt
no. ff. i qui. ca. i pos. ea. l. i. in pri. et
l. fulcinius § quid sit latitare. e. ti. et
tunc ipse hz pbare contrarium q no latita
uit/ vt quia fuit impeditus iusta
ca/ vt quia egrotauit vt. l. qsitu. ff. de
re iudi. vel q uot ad manus tribunal
vt. l. contra pupillum §. fi. e. ti. vel si est
impeditus ex aliqua illarum causarum que
ponunt. ff. si quis cauci. l. ii. quoque c
pluries contra reum/ et reum appellat cum qui
uit queruit rei ueri. vt qz exactis
no apparet cum contra que est facta ueri
dico latitasse/ tunc sibi incumbit onus
pbandi q venditio sit iure facta/ p hoc
vide tex. i. l. i. c. de mi. fi. lxx. et q
ibi no. et. c. de dist. pign. l. iii. et l.
i. et l. iii. c. si ven. pig. agatur. Bart.

De cur. bonis dand. Rub.

Si sub conditione
primo loquitur i instituto
to sub condicione pdebita
ff. sub condicione cuiuscumque
termino adiciat ad pdictam
contrarium facit ibi q si nichil
termina ibi sicuti in tenent ibi vededa
p curatore datum bonis. Exemplo. ff.
debo. auc. iud. pos. l. si pupillus et l. si
quis instituat. ff. de her. insti. Bo. ilud
q hic dicit contingendum est/ intelligo
no passe/ ff. statuendo sibi tempus iusta
q adeat vt ibi dicitur et ubi dicit glo.
et bene. Item dicit hic/ si iudicit sed
no audiuimus et c/ et sic vult q in pdicta
la. futuro possit quis remanere
contra hoc videtur expresse de acq
her. l. ius qui heres et l. qui superest
glo. pro. ponit plures solutiones sed
unam sed est dicendum/ q ium futuris
no pot remanere contra iudicium vt in
contrarium sed i iudicio sit vt hic et hec vera
et haec solucionem tenz dy. i. l. i. Circa
hanc l. pdeclarare quero ibi pcu
quidam dicunt p iudice vel executore
sicut i. l. fulcinius § i. ff. i qui. ca. i
pos. ca. ff dicit glo no p curatorem
datum bonis/ Ro quia i. l. cotrimetibus
ua hz etiam dominium et latitante contra
que fit venditio/ io no datur cur. sed
hic bona no hz etiam dominium qui e unde
no pot latitare/ vnde datur cur. bonis
vide glo. que incipit quecumque et c.
ibi vel dic secundum quam glo. no. et hec
no queruntur. Sed quero/ antequam debeatur
cur. bonis/ an debent requiri illi quibus
puta a substitutis contingat repudia
re primo/ Ro sic vt l. i. i pri. et § lar
gius. ff. de sui. edic. hoc la. de curs.
alt. et textus no. i. l. i. § plt. ff. de re
iudi. dixi i. l. si diu. ff. qui ex ca. i pos.
ea. Ulterius dicit/ q qui est conditio
nalis pot dari cur. bonis/ quero ad
quid dabitur/ in glo. sunt opiniones no contrariae
sed in se distinguunt/ Ideo dic q datur
cur. ad bona conseruanda/ et ad vende
da peritura tempore et no peritura si
res vrgeat. Quero/ an talis
cur. datus bonis teneat inuen
tarium facere/ dicit glo. q sic quam
signa/ et hoc intellige i cure dato
bonis uniuersalibus/ sed curator dat alt
lib/ vel ad vnum actum no tenetur fa
cere inuentarium/ vt no. C. de epis. a
udi. l. decernimus/ dicit i. l. et si ad
specialis. p. re pu. sal. fo. et no. i specu
de cur. qui da. bo. Item quit glo.
an creditores debent habere copiam
inuentarii et dicit glo. q sic/ quam no.
Addite hic dicit q creditores de
bent habere copiam inuentarii cum
pnius l. no est dubium quia cur. datur
ad petitionem creditoris. Sed quero
alii litigant cum tutore vel curatore
adulti/ an debeant habere copiam in
uentarii/ al. dixi vobis/ et puto di
cere verum et videtur q sic/ quia al.
conditio omnis qui litigant cum tutore
vel curatore esset deterior/ q esse no
debet vt. l. ii. § defendi. ff. ex qui.
ca. i pos. ea. nam cum tutor nichil
posset agere inuentario no confecto
vt. l. fi. C. arbi. tu. sed posset dicere
no vidi iudicium quia no est factum
inuentarium/ et ille no posset pbare
esse factum et ideo eius interest habere co
piam inuentarii sicut tutele et
curatorum quare dico q debet dari
copia inuentarii sine rebus hoc
mo/ dicat notarius hec e copia
cuiusdam inuentarii pducti p tale
tutore coram tali iudice ex cuius
mandato data est copia adversario
sine rebus cuius tenor etc. p hoc
est consultum pti/ quia pot pbare esse
factum inuentarium et ideo p hoc est con
sultum minori cuius interest no omnes
sciant q intelligitur vt. l. ulti. c. d.
ali. pu. p. et l. ii. c. qui et qui. qui
pos de in integ. hoc sufficiat quia
cum tutore illud sibi tali tradatur no
plus vt. l. argentarius § edi. ff. de eden.

De curatore/ ff. loquitur
qui curator datur bonis de
functi/ hic qui datur bonis
viuentis. ff. quemque per s. p quem
datur et ad cuius petitionem no q sit
officium et plura huius curatoris in rub.
et si curiis ibi sed noie ipius et c./ no
tex. qui no credo reperire alibi dicitur
hic q debet constitui cur. ad peti
tionem creditorum/ quero primo iudex pot
ex suo officio vt. l. iii. § siquidem
ff. qui pe. tu. glo. fatetur contrarium/ quoniam
si iudicia sit nota bona dissipari
tenet ergo ista glo. q iudex ex suo
officio pot dare cur. bonis/ quod
no contrarium not. glo. i. l. hoc aut i pri.
ff. ex qui. ca. i pos. ea. ubi dicit
esse speciale in furioso et pdigo in
aliis aut no pot dari nisi petatur.
Adulto cur. adulto no pot dari

nisi petenti ut s. ite i uita/ instit de
cur/ Ite cur pupilli sibi ut l. qui
habet s. si pupilli ff. de tutel/ s3 cur
furiosi et prodigi pot dari ex officio
iudicis ut l. fulcinius s. adeo ff. ex
qui cau i pos eat/ cur vero qui dat
bonis/ quiqz dat bonis defuncti
et tunc pot dari ex officio iudicis ut ff.
l. pre/ et ibi no in fi. glo. quiqz dat
bonis viuentis/ et tunc siquidem bonis
viuentis et latitantis et no dat
cur/ s3 bona sunt vendenda ut ff.
l. pre no/ si no bonis viuentis et no
latitantis/ tunc pot dari cur sicut fu
rioso et prodigo eadem ratione/ quia ab
est cum sine culpa/ ut dictu s. a
deo/ et ita itelligo hanc glo. dicit
hic q sua gesta ui eo uita habebit
quo an possit in tentare nouellis
que no fuerunt/ dic ut dixi i l.
plt. ff. de bo. auc. iu. po. et no i l.
ab hostibus ff. ex qui ca. ma.
Queritur in quo differt officium istius
cur/ ab aliis curatoribus glo. hic
dicit late et bene dicit preterqua
i uno/ vide glo. que incipit cura
si iniu/ quia no/ s3 in eo q dicit
q iste cur no debet innare/ male
dicit ut l. de curatoribus inno pba
t i aut. q no qualē ibi ponitur
qua quidam habent sup. l. fi. C.
de cur. fur. et ponit speciem ib. de
cur. bo. da. s3 i omnibus aliis bn
dicit Vltimus querit dicit hic
q cur pot constituere procuratorem quo qr
pot/ dic glo. post litem cont ut l.
neqz C. de pcur/ hoc intelligo vey
i curatoribus hereditariis/ s3 i curatoribz
quibus p ipsum curaz ex suo officio
cu heat directas et utiles acciones
potit constituere procuratorem
cura ante litem cont/ cu sit dubius
inq et hoc dicit tex cu hic dicit cur
i eu constitue et/ Quid glo. nt
cur debet satisdare de rato/ et
dicit q no ut l. actor p. re. rat. ha.
Quero pcur substitutus ab
alio pcure pp dubiu q est/ de eius
mandato debet cauere de rato/ quo
cu dz cauere re rata dnm hiturum
/an dz cauere re rata pcurez hiturum
qui eu constituit/ hic vr tex nobi
lis/ q dz cauere re rata hiturum
pcurez s3 nōie eius et et no in
spe de pcur s. 1. ff. s3 in quid
substitutus/ ergo aut aliter nouis
dico sic/ pcur pot pcure substitu
ere duobus modis/ vno mo ex
mandato sibi facto a dno substituit
/et tunc dns videt illu constituere
q pcur constituit ut l. i s. plt. ff.
de pcur/ et tunc debet cauere re ra
tam hiturum quia tamqz a dno co
stitutus agit quiqz pcur substitu
it nomine suo ut l. neqz et l. actor
et l. q quib. C. de pcur/ et tunc

debet cauere re rata hiturum pcure
eius est hic ibi nōie eius et/ hoc
in sili. ff. de nego. gestis l. mandato
ubi mandatu pot explicari duobus
modis/ et hoc bene nota Oppo.
insti. de satis. tu. s. quibz so. aliud
i tutore et cure alio aliud i cure
qui dat bonis Quid/ an hereditas
corrigat pcurator mortuo/ s. q de
tutor nl curator no pot esse tutor
nl curator mortuo/ certe credo q
no/ quia ibi loquit in cure q dat
ut heat curam psone et bonorum/ s3
principaliter bonorum ut l. i. de capellan
dis C. de equippe/ s3 hic loquit i cura
re dato bonis tantum/ ita q no psone/
Ex tunc no q i cure bonorum
dato bonis est actor/ cleru que
conueniat/ q. C. de adm. tu. l. fi. so.
aliud in tutoribz/ ut p3 i tex. cu tu
tores dent in uita no curatores Item
oppo. quod curatores debeant co
ueniri p pte/ no quibz i solidu ut
ff. de adm. tu. l. tutor qui post s.
curatores et l. dnus C. h. so. ibi
loquit i curatoribus qui gerebat
sponte/ cuz dato no valeret Ite
oppo. de adm. rey ad ciui ptn. l.
ii. so. ibi i aliis curatoribus q dat
i uita hic i curatore dato bonis
Ite oppo. de suspec. tu. l. hoc enim
so. ibi i tutoribus/ Ite dicit hic q
qui dat i uita/ q no generis no
conueniat nisi i subsidium contra l. ii.
s. i. ff. de adm. tu. so. no conueniu
nisi i subsidium et ista op. e i ultimo
libro l. iure Quid an isti curato
res heant beneficium epistole dni adri
glo. videt q no tenentur nisi de do
lo et lata culpa et sic no debent
heere beneficium epistole Adiutatur ista
glo. male quidem/ quia dicit an he
at locum epistola/ s3 epistola no het locu
nisi int fideiussores et mandatores
accessione obligatos ut l. fi. C.
de consti. pecu. et insti. de fideius
C. si plures/ et l. int eos p. de fide
iuss/ s3 hic no sunt fideiussores
et io beneficium epistole no dz cedi
tutele/ io glo. voluit querere/ an ha
beat beneficium diuisionis ut tutores
et curatores alii Ite male soluit
quia cum illi qui sunt i dolo et lata
culpa heant beneficium diuisionis/ licet
no heant beneficium actionis ut l. si
plures ff. de adm. tu. et s. inic
tenemus/ alr i glo. Ite dicitur
hic i hac l. q quibz pot conueniri i
solidum nec est int eos ordo/ hoc
intelligo vey nisi ille qui gessit sit
paratus q gerens prius conueniatur
suo periculo tex. est in sili in l. vii
quod i pri. ff. quo. pnt est ibi i tu
defendi/ et hoc pono i ma de duo. reis.
Si plures no q sicut po
ssunt i solidu agere ita i soli
du conueniri Quid aqua.

conveniuntur ipsi curatores / sed vel a
creditoribus hereditariis / vel ab eo cuius
bonis fuerunt dati curatores / nec
per hanc legem dico in materia de duobus
reis quia duo promittendi constituuntur
simpliciter / unus non potest aliquid facere
sine alio ut l. pluribus ff. de procur.
et ideo sicut in solidum quilibet non potest a-
gere / ita quilibet in solidum non potest quem-
cumque / sed quia plures procuratores dantur in so-
lidum an teneantur agere mandati
in solidum / vel non dicit vero dicunt quod quilibet
in solidum teneatur tamen est hoc / et ita
intelligo l. creditor ff. de duobus reis ma-
iorem glo. ibi alie dicunt.

I**mperatores** / hec lex habet
quatuor lectiones et tria verba
clara et sunt ea ponam
quo ad contra istius l. glo. ponit pluribus
contra in eo qui cessit bonis in fraude
creditorum / hec lectio non est bona / ideo quia
ille qui cedit bonis non dicitur in hoc
committere fraudem quia utitur suo iure
ut non q. de cessione bo. l. sicut qui bo-
lo. Secunda lectio est quod vocatur in fraudem
creditorum qui cum debitore frauda-
di eum contraxit ut l. ait pretor ff. de
pauli. credi. Ista lectio non videtur
vera quia debitor non potest hoc oppo-
nere ut l. si creditoribus C. de pign.
da in maximis / Respondendo hoc di-
co quod debitor non opponebat sed alii
creditores / vel dic quod debitor potest
opponere si fraus est detecta aba-
tio ut l. alt. ff. de minoribus. Tercia
ria lectio est vera et plana et quod
in casu vero haec fiat violen-
ciam. hic. Item oppo. dicit hic quod
bona venduntur auctoritate senatus immo
auctoritate presidis vel pretoris ut ff. e. l. ij.
dic quod loquitur in bonis senatoris
ut l. curator verum / fin. / vel dic
quod loquitur in bonis aliis non sena-
torum quod dicit ff. e. l. que dicit quod ex
facti pretoris vel presidis auctoritate non ne-
gat quia potest vendi auctoritate senatoris.

S**i debitor** / oppo. dicitur
hic quod sunt datus curator
a creditoribus contra immo
a pretore si pretor potest dare et contra
ipsi creditores.

De hiis que in fraudem creditorum facta sunt
ut restituantur. Rubrica.

A**it pretor** / primo pro-
nit edictum pretoris / et
eius verba naliter
post illud edictum ex-
ponit sunt ibi / ait
ergo pretor et hoc in
cipit exponere illa ru-
ba / gesta sunt non

tex. ibi hec verba generalia sunt re-
ducunt nobis ad memoriam quod alibi
dixi nobis quedam confitetur se ha-
buisse et recepisse centum sibi de-
bita ex tali causa liberatus debito-
re suum per acceptilationem et acquili-
stipulationem illa verba habuisse et rece-
pisse intentionem probent / ergo dixi quod
non / causa eandem et substantiam accep-
tilationis scilicet quod quis debeat confiteri
accepisse dicunt magis / apporta
ad substantiam acceptilationis quod vel p-
bent intentionem ut l. sum inducitur
ff. de nova. et hoc probat hic in fi. ubi
sine acceptis nam si probaretur intentio
non videtur factum in fraudem / per exe-
quod dicitur liberavit debitorem per
acceptilationem etc. / apparet quod non
inter cessit intentio / quia tunc non esset
liberatus per acceptilationem / sed per
intentionem ut infra quando modo tol. ob-
ligatio. et hanc q. de facto habui
Item dicitur hic si liber non reciperat
dicat / quo ad contra vide glo. que inci-
pit cum potuit etc. / ibi dic ergo etc.
non hanc glo. que dicit quod dicta
testium perimit perempta instantiam
sed tex. est in contrarium l. ultima C. de
testi. 2 glo. in l. properandum ff. C.
demum quare hec magis dixi quod ista
glo. male dicat / et hic ponamus
exemplum quod quis probabit prime instantia
in causa appellationis pariendo
testes annis vel biennium / quo cum
perit instantia in totum mox ut l. ant
et qui C. de tempo. app. vel dic
et melius quod hec glo. loquitur
quando instantia perit ante publi-
cationem testium / quo casu dicta testi-
um perimit ar. l. in gesta C. de re
iudi. fin. ff. de re. et quod refert
in l. properandum infra C. de iudiciis
quod tenere meum penitus.

Q**ui autem** / verba edicti sunt
generalia dicit enim qui fraudan-
dorum causa repudiant ad
ire in omnibus precedentibus contra
sine sit fraus sive neglectus / vi-
gesima vero vel prescriptione / naturali
pater te prebere videtur intus
differre / quod prescriptio est quedam
alienatio ut l. alienacionem ff.
de ver. sig. sed quia aliquis non ac-
quirit aliud nichil est cesse ut
si non impleo conditionem / unde ex hoc
nichil alienat quis / sed non admit-
titur nunc ergo aliquid facio / unde
verba / gesta / non videtur fraudan-
tis causa / quod non fraudant credi-
tores quod si non repudiasses / cre-
ditores nichil de illa hereditate
potuissent facere / cum adhuc non
fuerit delata. Item oppo. quod quis
teneatur lucri ut l. in fraude in
prin. ff. de iure fisci. Sed ut ibi

ste oppis· de l· ij· ff· de her· ven· et ad·
l· accipit· l· si fructus fruu dicit glo· q
illa l· loquitur in fructibus extantibus et hu
ius l· loquitur in aliis in quibus debuit
potius tenebat querere/ hic vero no
Ste oppis· legatum ante mortem dicit
esse meum/ quod repudiando dicit dum
mi prius ut l· 1· c· com· de le· et l· a
tiro· p· defunt/ sed repudiando fuisse
nunquam fuisse meum· Bartholus doctor·
Resumus· vide glo· que incipit
fuisse et no solvit/ quidam dicunt quod re
vocentur fructus hic/ in illud tantum re
vocet quod erat in duo debitore ut j· e
l· si· s· no solu· et· sed paulus sa· de auc·
torit· quem precedentem l· in sicut fruc
tibus existentibus in fundo tempore aliena
tionis revocantur ita ista hereditatis
adeunde ius erat penes frau heredem a
lienationis revocabit/ et sic sunt tres
casus/ primus quod diminuunt/ secundus qui
no queriunt/ tertius qui frauda tionibus
simul et sed de prius suo diminuunt
et no querunt/ quid cum totum revocabi
tur hic quando unum adheret alteri·
Apud labeone· no quod illeq
fecit id ad quod tenetur no videtur facere
fraude· no tex· ibi in p· omnium/ et
Sciendum· sic illud quod dicit glo·
quod in pignore prior no habet locum re
gula/ qui prior est tempore est potior i
iure/ est verum/ quia nullus est prior/ sed
unus in missione omnes in missi videntur ut hic
et l· in unius· ff· de bo· auc· iudi· pos·
et ibi dixi· Sed quod in pupillo dicit
hic quod gesta cum pupillo revocantur
licet pupillus ignoraverit/ an est
verum in distincte dicit glo· quod sic/ et
sic est casus hic quod est debitor contra duos
pupillos quod minoris et hoc tenet glo·
ff· e· l· 1· in prin· in glo· que incipit sed
et si ignoraverit/ azo tenet contrarium et
dicit quod hic dicit in pupillo est verum cum
est donatum/ unde tenetur quatenus
ad eum pervenit/ et sic sit totus unus
casus/ et quod sequitur sibi no/ ponit exem
plum equale et hoc planum per l· aut p
tor· s· aut plor· p· e· Bartho· le doc·
Si debitor cum res vendita
revocantur precium emptori no re
stituitur nisi in utilitate debi
toris apparuerit esse conversum· h· d· dicit
hic dicit quod precium no restituunt quorum
revocatur/ contra immo restituuntur ut l· 1· c·
de pe· xxx· an· sed· dicunt refert
quod in dicta l· 1· ista lex habet tres p
casus/ quoniam querit an precium sit resti
tuendum ab eo qui vendidit/ secundo an
precium sit restituendum ab ipso revocan
te et istis duobus casibus dicit ut re
fert quod in dicta l· 1· tamen iste fructus casus
subdistinguuntur· siquidem venditio fuit
facta ab eo qui habuit potestatem vendendi

et tunc loquitur hec l· si vero fuit facta ven
ditio ab eo qui no habuit potestatem ven
dendi/ quia res erant aliena/ dicit ut
l· emptori· ff· de rei vendicatione/ quod si pre
cium est conversum in utilitatem eius qui
revocavit debet restituere alias no ut l·
emptor et ibi no/ sed si res est vendita
ab eo qui habet potestatem vendendi et hic
est casus in· 2 tunc in glo· sunt duo me
bra aut emptor fraudem participavit
et no debet restitui precium ut hic/ aut frau
dem no participavit et tunc debet resti
tui ut l· 1· s· si quis in frau· ff· si quis
in fraudem pa· Aliquis hereticus alie
navit bona sua que bona alienata
revocantur per inquisitorem an precium
debet restitui per inquisitorem emptori
bus/ ex predictis apparet de facili solu
tio nam omnino statim a die commissi
criminis heresis ipso iure bona sunt confis
cata ut l· c· cum sunt ex· de here· li· vj·
et sic no habuit potestatem alienandi quia
desijt esse dominus/ sed de iure meo no reperi
tur quod ex crimine heresis vel lese maiestatis
statim sunt bona confiscata ut l· pe
nul· c· ad l· iul· ma· sed statim prohibet
ius alienandi ut l· quibus· ff· qui et
a quo· et tunc quia prohibet potestatem aliena
di/ debet distingui aut precium est conversum
in utilitatem creditorum et precium debet resti
tui per inquisitorem/ ne inquisitor habeat
res et precium/ alias no/ ar· huius· l· e· l· ex
his et l· emptor et ibi no· ff· de rei
vendicatione/ Bartholus le· doctor
Quia debitore no quod hic
precium succedit loco rei et hoc
est verum et no est dubium
in universalibus ut l· si rem et pre
cium· ff· de pe· her· et l· imperator in
si· ar· l· se· ff· de le· ij· sed in individualibus par
ticularibus/ tunc siquidem est realis actio
tunc precium no succedit loco rei nisi in
subsidium re perempta vel usucapta ut
l· mater· c· de rei vendi· et l· quod sum
et ibi no· ff· si certum petatur/ sed quid
in personalibus/ hic videtur tex· quod in sub
sidium precium succedit loco rei/ sed contrarium
videtur tex· ff· de her· vel ac· l· venditor
ex her· tex· solvit/ hic in personalibus
precium succedit loco rei/ quod aliquis
convenitur ex dolo/ secus si convenitur
ex simplici contractu ut l· contra· Sed quero
an in ypothecam precium succedit loco rei
sicut in personalibus vel sicut in realibus
tex· habetur in l· 1· ff· de distrac· pig· nec
scio hoc alibi Bartholus le· doctor
Sta deinde· creditores posi
tum revocationem no creditores post
secuti· nisi in locum priorum successerint h·
d· no· s· que dot no examinatis
ste sequitur in fraudem ins· de act·
Sed no ut· futuri creditores habeat
revocationem tex· est contra no/ in l· 1· c·
de iur· fis· l· x· pignus e glo· in aut·
sed ia· c· de dona· an· nup· alt· dixi

q creditores futuri habeant revoca
toriam si appet fuisse in fraudem futurorum
creditorum ar. l. si pupillus ff. que in fr.
glo. in dicta aut. ff. in/in fraudem
aut futurorum creditorum per simile sunt ex
transitu que ponit in dicta l. si pupilla
bus et est tex. in c. i. de remiss. li. vi.
dyn. in l. post contractum ff. de donat. ff.
si nichil appet in dubio non presumitur
fieri in fraudem futurorum creditorum ut l.
i. C. de iure fisci li. x. videmus tamen
revocatoriam nisi in loco proximo sunt
sunt ut hic Bartholus le doctor

Et ait pretor no. nobile
pe. ex quo habes qualiter debes forma
re actionem in qui vis agere revoca
toria no tex. ibi non enim caret fraude

Et quibus presumptis de et sic habes
q denunciato inducit malam fidem ut
C. de rescin. vend. l. si maior cum pro.
ibi ille qui denunciavit non habuit ius
denunciandi hic sic et bene dicit pro
bat in C. de bo. non pr. in po. non ipsos
l. i. et ii. in contrarium ff. q fal. tu. aut l.
ii. glo. non solvit hic sed dy. solvit ibi
in quantum l. si fundum C. de rei vend. et di
cit sic vel contra ille qui denunciabat
certabat de lucro sed ille cui denunciabat
certabat de dampno non est par ratio con
tra eius cui denunciabat quia pot
dici non credidi tibi secus si essent
in pari causa ut hic et sic collige sic aut
non habet ius denunciandi aut habet et sic
aut sunt in pari causa aut non ut hic
et hoc vide lacius per cy. in dicta l. si
fundum et per la. de ra. in dicta l. in
pri. ff. de op. no. nunc per predicta dicta q
dicunt per doc. in glo. sunt vera in denun
ciatione que fit ante contractum celebra
tum ut l. plt. et ibi no. ff. p. ep. et inno.
dicit hoc per eandem l. i. C. de lect. ex
dema. et obe et bene merito et hoc
idem not. glo. que incipit secus
post venditionem in qo. no.

Illud certe dicit hic q si unus
semper est de illis que fraudant per illum
cuius creditores habent revocatoriam
ff. q qui ex ea in pos. ca. l. Fulcinius pe.
q si ad iudicum dy. in pe. ite si quis in
fraudem justit decer. dicit q heres de
bitor alienavit habebat animum frauda
di omnes licet emptor sciebat talem
q fierat in fraudem unius Ite quo
dicitur hic nisi hoc pe. q emptor que
rens offerendo pretium non audiat quo
ut sit verum ante litem contestatam vel post
in glo. sunt op. vide glo. que incipit
fraudati vel dic non audiat et ista
tenet dy. nisi decer. pe. ite si quis in
fraudem Cu. pe. sequentia ex hoc

Et fraudator pe. habebis intel
lectum l. si creditores ff. de separ.

Et in diem vide glo. que incipit
ut pe. C. l. omnibus ibi ff. quod in ex. et hac
glo. adde ad id q dixi ff. de prull.

ar. l. si creditores non ut q revoca
tio fit per fraudem que committitur
in hoc et revocatio fit in reputa
tione temporis Oppo. glo. de l.

Et cum solutum illud in C. dicit
glo. hic ab initio obligavit ibi ex post
facto et sic fuit in fraudem creditoribus

Et debitorem Cum permaz
sibi debitum a debitore fugiente ab
stulit eo tamen non cepit aliis credito
ribus ante bona possessa secus si post
bona possessa h. d. non nobiles pe.
ex hoc pe. habes q licet capere debi
torem fugientem et auferre ei
id q portat contra hoc oppo. glo.
de l. extat ff. q metus ca. et l. in
illius C. de iudeis et l. pupillus
in C. et C. vi bo. rap. l. res dicit
al. q hic fuit presentibus autem
dic sed dic q hic non potuit exspec
tare licentiam iudicis q erat sibi
periculosum quia interim aufugisset
al. si sine eius incommode potuisset
fuere in iudicis auctoritate hic habet locum
tamen locum ad hoc facit quod C. de
iude. l. nullus et videbitis q vi
aut clam l. si alius pe. bellissime
hic dicit q abstulit debitori meo
id q portabat sed quid utrum liceat
michi capere debitorem fugientem
per personam hoc sic non ut eum detine
am sed ut adducam eum ut non iusti
de cau. supra sup. verbo in iudicio et
x. coll. de pa. unica fi. pe. in ad quod
facit q no. C. de decur. l. i quali
li. x. et q no. C. ubi decur. vel cour.
l. i. Ulterius queritur utrum hoc li
ceat etiam fieri die feriata vide
q non quia illis diebus quibus non
pot vocari in ius sed dic q dies fe
riata ob necessitate hominum hoc non
videtur impedire quia in actibus ex
ecutionis illo die impediret hoc
habent expresse amonitio ex de
iudic. t. significavit sed in die feri
ata ob honorem dei puto in fieri
posse ut ducat ad iudicem non ut per
noscat sed ut caveat destando in
iudicio ut no glo. in l. dies festos
C. de fer. sed queritur qualiter creditor
actor utrum debitor fugiebat vel non
res exactabit iudicis officio defini
te actori porte ut actor in bonorum
nuptorum ut iudicis et l. extat vel
definiendum actionem criminali ut hoc
in simili in l. de pupillo pe. meminis
se v. tenens ff. de op. no. nunt.

Cum dicit creditor ego ha
beo debitorem fugientem qui sta
tim vult fugere ideo peto familiam
an iudex debet dare familiam
dicit dy. aut creditor iuste tenet
quia vidit iudicia et tunc iudex
pot dare secus si non esset iustus
timor ar. l. hoc aut in prin. ff. si
cum pluribus pe. l. falsi et l. ii. in pri.

ff. so. ma. et l. si fideiussor § i ff. qui satisd. co. ita dicit dy. ¶ Ego autem intelligo si post debitum contractum non amplius sit in bonis sufficientia, secus si illa insuffuerint tempore contracti debiti ut l. si creditores ff. de privileg. cre. et l. qui bona § de illo ff. de damno infec. et l. fin. aquae ff. ut in poss. le.

¶ Sed quero istud qualiter examinatur et qualiter sit fides iudici de insufficientia. Respondeo credo quod iudex possit cognoscere plene absolute, quia tempore persona est realis contractus, sed cognoscere an sit liquidus contractus et qualiter contractus possunt fieri absolute plene ut l. si interpell. § i. et l. diem proferre ipsius ff. de arbitr. ¶ Actio de qua actione istam loquatur hic non puto quod sit actio in factum ex hoc edicto, hic enim nulla fraus est commissa, sed loquitur de actione in factum generali que datur ubicumque est equum ut l. quociens ff. de presc. ver. vel possumus dicere quod loquitur de actione in factum ex hoc edicto, quod post bona possessa semper dolus presumitur ut l. qui autem § sciendum ff. e. et sic est hic casus quo sufficiet esse dolum ex parte eius qui hac actione convenitur licet dolus non sit debitoris.

¶ **Per hanc actionem.** Oppo. quod hec exigit ex apprehendis ut C. de revoc. l. si fundum dicit glo. hic contrarius casus, dic ut l. si fundum et in doc. ultimorum. respondendum istam. ¶ Item qui. j. de fideiuss. l. non solum so. illa debet intelligi secundum istam.

¶ **Ex conditionalibus** non ff. si tunc erat causa quia conditionalibus creditoribus ad instar specialis ad maiorem restitutionem et restitutionis in integrum quibus est lesus in tempore, nam si aliquis est lesus in x diebus non debet restitui ad illos x dies in quadriennium quo est lesus in quadriennium quandoque, primo tunc debet restitui infra quadriennium quo est lesus in quadriennio vel maiori tempore, secus si minori ut hic et hanc opp. tenet glo. in l. ab hostibus § si quis simpliciter ff. ex quibus causis ma. et l. dominus de interesse et doc. insti. de act. § ii in fin. Bar.

¶ **Hec actio** hic § habet duas lec. prima loquitur in acceptore, secunda in ipso debitore, et secundum primam lec. ponamus quod exa. et glo. primo ponit exempla in acceptore, et dicit quod hec nota pretio de eo quod ipse accepit, vel pretium stetit, sed de eo quod non accepit nec per eum stetit tenetur j. animus huius ista opinio non videtur vera, quia ista actio datur ut res in pristinum statum reponatur ut ff. § per hanc et § per ff. per. sed si res minus pervenit ad acceptorem non potest restitui in pristinum statum quia eius status minus fuit immutatus, et sic creditores minus possunt conveniri, et ideo ut hec lec. sustineatur intelligatis quod acceptor aliquid accepit vere, sed in effectum non videtur aliquid accepisse, exemplum quidam emit rem valentem C. pro C. et fuit sibi tradita in utilitate tota res pervenit ad eum, sed in effectum non videtur ad eum pervenisse nisi dimidium, tunc de eo quod ad eum pervenit extra lucrum quod est ultra pretium quod dedit tenetur pretio, sed de eo quod pervenit ad eum ex causa non lucrativa quia tantundem ipse dedit debitori tenetur j. animus et hic est casus huius § ¶ Ultimus oppo. dicitur hic quod tenetur de eo quod ad eum non pervenit, contra quibus non tenetur si non est lucratus ut l. qui autem in prin. so. ibi in debitore hic in eo qui cum eo contraxit ¶ Secundo legitur hic § secundum communem glosatorum in ipso debitore qui vendidit in fraudem creditorum et fecit dolo malo quo minus aliquid perveniret, que cum teneretur de eo quod pervenit tenetur nisi cum ¶ Contra oppo. de dicta l. qui autem ubi debitor non tenetur, dicit glo. hoc est verum ex eo contractu in quo commisit fraudem.

Si pater in generali accusatione non videtur commissa fraus h. d. et est notabile pro unde glo. que incipit ff. pro defensione similiter videbitis in glo. l. i. § de reatu p. de vi. et vi ar. ex hoc habes quod ille qui facit per alium facit fecit, dicit hic quod filius alienant in fraudem in dubio non videtur sibi a patre concessa fraus ¶ Sed quo ut tunc habebit locum revocatoria pauliana cum ista sit de fo. ja. de ac. dicit quod non, quia in iis revocat non est necesse quod palam revocet, sed de actionibus in possessionem extendebatur ad istas res vel ad actionem per hypothecarius competentibus secundum ja. de ac.

Hec in factum ¶ Ubi non modus concludendi in hac actione quem cum concludit ut res in pristinum statum reducantur ut l. aut ptor § p. ff. e. quomodo concludit ut actio cedat ut hac l. ¶ Ultimus quo qui nominant iste actiones, ipsi vulgariter exaudiunt e. sequitur in factum pauliana fauiana et calvisiana et ista competit pro, ista est pauliana que datur creditori ut hoc l. sicut est in factum et ista datur per comparabilibus ut hic non in dicta l. ii. et l. videamus § in fauiana de usu. et sic lo. in actione act. facit quatuor cellulas, sed doc. ultramon. dicunt quod non sunt

nisi due / et sic debent esse due re
illic / et una actio venit in fraudem pa
pauliana i traducta a paulo p
tore / qui fecit istud edictum et sic
nomine actionis est in fraudem / secundum cognomine
est pauliana et ista datur creditori
et competit ad comparata et i compa
ta ut hat l. ptes est actio in factum
calvisiana et faviana / et sic nomine
actionis in fraudem est / secundum cognomine e fa
viana et calvisiana / racio / quia ille
qui istam actionem introduxit erat hu
nominis et vocabatur favius calvius et
ista datur patrono Bartholus doctor /

Si quis C / secundum quosdam probabitur
debitorem fecisse in frau
dem hic mira consulta dat pre
bationem / nam eo ipso quod debitor sciat se
habere creditorem et sciat sua bona
non sufficere tunc videtur fraude facere
ut hat l. et quod sciat se habere cre
ditorem probabitur de facili ut si habet
creditores suo facto ut l. ... B.
ad vell. C secundum quosdam probabit quod la
at bona sua non sufficere creditoribus
declarata habentibus ex dictis prime B. quod
...qui l. ult. vide quod ibi dixi

Omnes C / hanc / Inde
ratione omnium bonorum presumitur
fraudis iste sufficit libellum
concludere perhypthme / tamen hoc vide
quod C. de eden. l. edita actio in ... q.
B. ex premissis / dixi in l. certus se
in p. de confess. C Ergo non fraudem
presumitur in donatione omnium bonorum
et dixi ponit aliquos alios modos
hic plenius dixi in l. post contractum B. de
donationibus / dicit hic filius naturalis / secundum
quod si non fuerint filii naturales tantum
sed legitimi / ideo in filiis legitimis in pra
te constitutis non procederet quia non
valet donatio inter patrem et filium nisi
essent filii emancipati / tunc in filiis
spuriis non procederet / quia non valet
donatio ut l. i. C. de natu. C Ergo
quid si aliquis vendidit omnia bona
sua glossa dicit quod fraudis presumitur ut non
in l. qui testamentum B. de probat. et quod
C. si quis in fraudem pa. l. i. i distinctione

Patre qui non / magna
Gloss. oppo. B. e. l. omnes sed si
ubi qui soluit ante diem
fraudat creditores hic dicit contrarium
solutio ad hoc quod hic dicit quod pater pote
rit differre non erat ex voluntate
defuncti / secundum ex natura quia si in pluribus
constitutis non poterat restitui / tamen
obligatio illa non videtur hic dicens
non creditores videntur fraudari

Primo gradu / pactum
factum inter creditores et here
des non prodest legatariis et
legatariis l. d. C Bartholus le. doctor

Pupillus / pro vero ex credito
ribus est solutum per ... fictionem

vel per extorsionem venit revocandum
ab eis l. d. et est bona l. dicitur
hic quod non debet revocari nisi in duo
bus casibus / Contra B. pro socio l. viii
sed si cum tres ubi indistincte revocatur
secundum dicit quod ibi excadem causa erat de
bitum pluribus sociis / secundum hic erant
non socii / et non debent eandem
causam / quare hic fuit sa. de cre. distinc
sit aut solutum fuit in debitum / aut
debitum / primo casu revocat per credi
tores ut l. tutor B. de admi. inde
Bo tamen subdistinguo / aut alii cre
ditores pretendunt ypothecam / aut
privilegium / aut simplicem equalita
tem / et dicunt se equaliter creditores
primo casu aut possidet creditor
vel dolo desiit possidere et alii cre
ditores revocare poterunt per ypothe
cariam ut l. si fundum sed in vendi
B. de pignor. / aut sine dolo desiit
possidere et conveniunt condictione ex l.
ut l. sancimus sed si non creditores
C. de ... ergo dixi quod quando cre
ditor sine dolo desiit possidere nul
lo modo potest conveniri nisi in subsidium
in eo quod sibi remansisset ex debito
ultra suum debitum ut l. vis de dist.
pig. vel nisi ipse fuit in dolo acci
piendo ut l. qui a debitore B. e.
aut pretendunt privilegium / et tunc
possunt revocare ut l. penultima
C. de priuil. fisci et l. B. ... B. q.
... eo / et l. ex facto de peculio ita
dicit ipse / secundum ergo dico ad prebendam
predictam distinctionem aut possidet
vel dolo desiit possidere / aut sine
dolo ut B. dixi / et hoc in solutum
spectes / si non tenemus predicta distinc
tio non habet locum / quia tenemus per
re non potest ut l. in re sed marte
B. ad l. falc. / si vero pretendunt sim
plicem equalitatem / et tunc / aut
erant bona possessa et potest revocatio
ut l. qui aut sed sciendum B. e. aut
non erant bona possessa et tunc aut
creditor excepit indicium ante et
non potest revocare ut l. qui aut sed
apud labeonem B. e. aut similiter
ante et tunc aut per fictionem
et tunc cogitur revocare ut hic et l. si
non expedierit sed i. B. de bo. aut
indicium post aut sine fictione / et
tunc aut per extorsionem et venit hic
nisi aut sine extorsione et tunc
aut erat idem debitum diuisum et
sociis / et debet revocari ut l. viii
sed si cum tres B. pro so. aut erat idem
debitum diuisum inter coheredes / et
tunc aut erat corpus hereditarium
/ et debet revocari ut l. per labeo B.
fam. her. alias secus ut l. magis e. h.
Si vero erant diversa debita pluribus
personis / et tunc non cogitur revocari ut
hic et dicta l. si non expedierit sed in fraudem

Ja. de are. Bartholus legum doctor
Si fideiussor no. tex. ibi
qui magis etc. et hic tex. al
lego in materia de dubiis re
is. No. quod ille qui fraudem vel dolo
fugit non probat lucrum habui. q. de
facto, quidam fecit promissum ad fide
iubendum pro eo, et post remissa
mit beneficio de fideiussoribus, dicebat
dicebat quod non poterat renunciare
quia non erat constitutus ad hoc spe
cialiter nec veniebat in generali mandato
quia renunciare est donare, et hic
allegatur in contrarium ista l. sed dic quod quis
quis renunciat exceptioni perpetue
et hic est donatio ut l. si quis de
legitimis. ff. de donat., quis remit
titur exceptio dilatoria temporis, et
hic idem ut l. omnibus. § fi. ff. e. et l.
aut pretor. § si an in diebus ff. e. quis
remittit exceptio declinatoria fori
et hic non est donatio ut l. si fideiu
ssor § quedam. ff. man., sed quid di
cemus, si remittit exceptionem vendi
tionis ut hic, dicas bar. renunciantibus
ad distinctionem an sit exceptio dila
toria vel declinatoria. Sed quid si
fideiussor renunciat beneficio ordinis
hic ex hoc nihil acquirit creditor
sed effugit magis detrimentum, et
lucrat., primo nullum lucrum acquirit
et donatio non est, nisi aliquid alicui
acquiratur ut l. in edibus. ff. fi.
ff. de donat., et sic est magis re
missio defendendi, quia donatio ut
hic, et est tex. quod non sit donatio in l.
i. § si fideiussit. ff. si quid in frau
pa. cr. quod non sit donatio hic istud
venit in generali mandato, pro generali
mandato venit id quod est de consuetu
dine ut l. si prius § i. ff. de aqua
plu. ar. et l. quod si nolit § qui assi
dua. ff. de edi. edic., sed de consuetu
dine omnis fideiussor renunciat etc.
Si a socero no. tex. ibi nihil
lucratur aliquid ex donatione lucrisse
No. quod liberis dotis non inheret
et liberis lucratus, sed non vivit omne
rebus hic in tex. fit quod queda et
non solvitur, vide glo. que incipit
relinquitur in fi. prima placet quod dico.
de fuza, quia videtur indebitum sol
visse sacrilegio, no. tex. bar. solus quod pater
non potest donare filio suo, non
pertinet maritare quandam suam suo
rum, non consanguinei nolebat reno
care post mortem, ergo dixi quod avi
non poterat renunciare, quia hic ex
titulo oneroso, sed postquam adimplere
est causa pot. renunciare, quia ipse
hic ex titulo donationis, sed pater filio
suo non potest donare ut l. i. c. de
natu. li. generaliter etc. et hoc nisi quotiens de
iure canonico filius vel filia dote
hic pro alimentis ut i. e. cum haberet
ex de eo qui duxit in ma. quam pol.

per adulterium Bartholus doctor
Ut fructus dicit hic quod non
veniunt in restitutionem nisi fructus qui
erant tempore venditionis cont. i. l.
§ hanc. ff. e. sed ibi loquitur de ex
tantibus tempore venditionis et sic
ille § intelligitur secundum istum, no. tex.
ibi nisi in fundum etc.
Hec actio ista § loquitur in
glo. in a tribus vel quatuor modis
prima lex est bona, et non et eam se
quitur dy. insti. de act. § item si quis
in fraud. et secundum istam ponit causam, quod
qui quis alienat in fraudem creditoris
non recipit pot. agi contra eum ut ponat
in carcerem et animo non potest
bonis, quia cum non tenetur nisi in
quantum facere potest, verum est nisi ali
enaverit in fraudem ut hic, quo
casu tenetur in solidum, sed alii dicunt
aliter et ponitur in glo. et in lex.
sed bene prima tamen mar. nobilem Bar.

Incipit liber de interdictis etc. Rica

Continuat glo. sic, dictum est super
qualiter agitur de iure civili, nunc qualiter
agitur de iure pretorio, verum quia hoc
fit communiter per interdicta, ideo ponitur
ista Rica **Quo** utrum ad invocatur
aliis verbis quia per interdicta glo.
quod sic, ut parentes civiles, vel per
conditionem triticariam, et per offitium
iudicis ut in glo. ponitur habes
Bo quid, que sunt iste extraordina
rie actiones que competunt per interdicta
glo. que est hic dicit quod actiones
proponebant olim extraordinarie solenp
nitatem, sed interdicta cum solempnitate.
Ite quod glo. que erat olim diffe
rentia actiones proponebant vin
dicatio, sed interdicta inter duos, et ideo
dicuntur interdicta quasi inter duos re
dditta alia vero edicta universaliter
proponuntur **Ite** queritur quesit differentia
inter interdictum et actionem in factum, que
locum eius competit dicit glo. nulla
est differentia, dy. reprehendit istam glo.
ita dicit quod prima differentia est inter inter
dictum et ac., probat per dictionem sem
per temporum in Rica que dicitur est amplius
tatiua ut l. si quis ita dicam. et ca
le. vel aliter differentia est inter hanc actionem
et interdictum, sicud est differentia inter ma
trem et natam, sed sicut inter matrem
et filiam, nam ex interdicto oritur actio
in factum, ut insti. in fi. **Queritur** utrum
sit differentia quod istorum proponatur, dicit glo.
quod non est differentia, breviter non est necesse
quod proponatur in libello, sed bene pot
proponi ut l. pretor § non multum de quo
no. in., hoc etiam apparet ex eo quod

videbit[ur] vti poss[idetis] l. i. §. restituendo
fiat l. plz [?] ne vis fiat ei/ de
hoc [et] tangit i[n] l. meta. C. eb.

Tercio dicimus/ In
interconsultis i[n] hac
l. et s[e]q[ue]nti p[ro]sequitur
diuisione[m] interdictor[um]
et p[ri]mo ponit diuisi
onem respectu rerum
p[ro] quibus competunt
interdicta/ s[ecun]do r[ati]o[n]e
effectus interdicti tercio ponit aliam diui
sionem respectu temporis p[ro] quo dubi
q[ue]sito ponit vnam diuisione[m] r[ati]o[n]e iur[is]
q[uo]d datur/ s[e]c[un]da interdictor[um] t[er]cia ibi interdictor[um]
quedam quarta ibi interdicta q[ui]nta
ibi interdictor[um] ¶ Oppo[nitur] q[uod] quedam inter
dicta no[n] sunt scripta in rem ut l. i. in ra
te. ff. de vi. et vi. ar. so[lutio]. hec regula
fallit i[n] interdicto vnde vi. ¶ Q[ue]ritur vtr[um]
sunt alia interdicta mixta/ glo. dicit
q[uod] sic/ ut in glo. habes// q[ue]ritur quod
est dictum actio p[er]sonalis i[n] rem scripta
s[ecun]do actio in rem mixta/ datur contra p[ro]
sidente[m] no[n] tamen tamq[uam] obligata/ s[ed] q[ui]a
possidet ut infra dicam. s[ecundu]m i. s[ed] actio
p[er]sonalis scripta in re datur contra ali
q[uem] no[n] ideo quia possidet s[ed] q[ui]a est
obligatus ex p[er]sona io dicitur p[er]sonale
p[ro]batur in l. de eo. ff. fi. e. ad exhi.
¶ Ite[m] dicitur hic q[uod] quedam e[ssen]t annalis
quedam p[er]petua/ queritur que sunt
ista/ co[mmun]e v[er]itatis est que continent ine
rem pena[m] sunt annalia/ s[ed] que co[n]
tinent rei p[er]secutionem sunt p[er]petua vt
debitis i. l. i[n] o[mn]ib[us] contineris. dicam et ob.
¶ Vltimo ex hac l. habes q[uod] mixta
ex duobus no[n] faciat t[er]ciam speciem p[er] se
ut hic i[n] d[ict]o interdictor[um] cum tres [et] c[etera].
na ponit tres species interdictor[um] tantum
et tamen sunt quedam mixta ex duobus
et de ipsis no[n] ponit tamq[uam] species se
parata p[er] se/ sic[ut] tamen facit l. adeo
§. i. de acquire. do. no[n] dico inter.

Interdictorum/ hic ponit
aliam diuisionem interdictor[um]
et p[ri]ma est diuisio r[ati]o[n]e inter
dictor[um] que competunt s[ecun]da e[st] diuisio r[ati]o[n]e
p[er]sonar[um] quibus competunt/ t[er]cia r[ati]o[n]e eff
ectus/ quarta scilicet r[ati]o[n]e effectus/ s[ecun]da
ibi interdicta aut t[er]cia ibi quedam inter
dicta quarta hoc aut[em] p[ro]ut c[ontr]a. quedam
interdicta. est no[n] hic ibi no[n] p[r]io[rum]/ no[n]
q[uod] dicitur de interdicto de libero exhibe[n]
do q[uod] faciat ut possim s[ic] liber agere
de vasallo exhibendo seu cum vel
monacho exhibendo et pupillo exhi
bendo vel alia p[er]sona i[n] qua ius h[ab]eo
sic de vxore exhibenda ut l. i. i[n] fi.
et l. so. ff. de li. exhi. tene mente
¶ Q[ue]ritur quid est hoc edictum/ quedam
interdicta sunt rei p[er]secutionem/ et quedam p[er]pe
tuis/ dicit glo. quia actor d[ebe]t pro
bare p[er]petuitatem. al[ia]s no[n] vincit/ s[ecun]do
quia qu[a]n[do] al[ite]r absolutoria lata i[n] vno

parit exceptionem rei iudicate i[n] alio
et ideo i[n] condemnatoria/ quia condem
natoria lata in vno parit excep
tionem i[n] alio/ cui[us] contrarium d[icit] y[nnocentius]. tractat
hic an sententia lata i[n] possessorio pariat
preiudicium i[n] petitorio/ q[uod] d[icit] y[nnocentius] plene
dicit ut hic et in c. qui ad agendum
de re iur. li. vi. et ego plenissime
i[n] l. naturaliter. §. nihil co[mmun]e de acqui[rere].

In interdictis/ hic poss[idet]
ponit vna[m] regulam interdic
tor[um] s[ecundu]m p[ri]mo a die expulsio
nis habet reo[s] fructuum ut l. i. §.
ex die. ff. de vi et vi ar. et l. is qui
in prin. §. q[uod] aut[em] p[er]iculum/ so. dicit glo.
fallit in hiis tamen dic q[uod] regula h[abe]t
locum i[n] bone fidei possessore/ aut
q[uod] est in t[em]poribus interdictis/ ex die
in t[em]pore interdicti habet reos fr[uctu]
ctuum/ secus i[n] possessoribus male
fidei/ ut in c[ontr]a[rium] ¶ Q[ue]ritur q[ue] sunt
alie regule interdictor[um]/ glo. dicit
quedam sunt affirmatiue quedam
negatiue/ vide eas hic in glo.
et l. meta. C. eo. ti. Bartholus.

¶ Q[u]orum bonorum R[ubrica].

¶ Dictum est sup[er]i[us] de interdictis i[n] g[ene]re
nunc sequitur de interdictis i[n] sp[eci]e et
p[r]imittitur de interdicto quor[um] bonor[um]
q[uod] est generale et denotatur a p[ri]ma
p[ar]te bonor[um] [et] c[etera].

Ait pretor/ opp[onitur].
si habes bonor[um]
possessione[m] ex edicto
pretoris/ ad quid pe
tis possessionem ab
alio so[lutio] ille qui
petit/ habebat
possessionem que est facti/ vbi no[n]
petit possessionem que est facti/ et
dico in eo qui est heres de iure
ciuili no[n] pot[est] agere hoc interdicto
vtili ad recuperandum possessionem
¶ Dicitur hic si no[n] est vsucaptum contra
vsucapio no[n] pot[est] esse sine titulo s[ed]
possidere p[ro] herede vel p[ro] possessore no[n]
est titulus g[e]n[er]o [et] c[etera]/ ut l. p[ro] h[er]ede. ff. de
peti. here. g[e]n[er]o vsucapio no[n] procedit h[uius]
tempore dicit glo. q[uod] hic d[ebe]t intelligi
q[uod] hic habuit iustum errorem qui h[ab]et
p[ro] titulo ut l. no[n] solum. §. i. de vsucap.
et l. celsus. e. ti. g[e]n[er]o no[n] ex hoc in eo
qui possidet p[ro] h[er]ede s[ed] i[n] eo qui possidet
p[ro] possessore requirit p[re]scriptio xxx. annor[um]
habes g[e]n[er]o ex hac so. q[uod] licet iustus er
ror habeat p[ro] titulo q[ua]ntum ad vsuca
pionem et p[re]scriptionem/ no[n] tamen h[ab]et p[ro] ti
tulo q[ua]ntum ad repellendum eum qui
agit petitorio s[ed] vel interdicto quor[um] le
gator[um]/ que iudicia no[n] dant contra
titulo possidentem/ q[uod] tene menti/ te
nendo istam so. g[e]n[er]o post vsucapionem

tenet hoc interdicto q est contra l. here
ditatis C. de peti. here. cuius tenore dicit
glo. dicens q est usucaptus ab alio
non ab ipso qui possidebat contra primo
non tenet quia usucap interpellare non
potuit ut l. ff. et si l. ff. ff. et infra
de peti. here. glo. dicit q hic re qui
alienavit dolo desiit possidere licet
non habeat malam fidem, allegatur
enim io quia dolo desiit possidere
tenetur, hec so non videtur possessor de
q. hoc q sequitur in tex. ibi q do
lo malo etc. et ca. est idem in eo
q dictum est prius, io dy. et ja. de are
exponunt hunc tex. aliter ut dicam
q pro herede aut pro possessore possideres
sed tunc inchoati iudicii, et q sequitur
possideres vel in incipieres possidere
post inchoatum iudicium ¶ Item sequitur
si incipit usucaptus est, expono
igitur si est usucaptum teneris et
sic est superflua glo. ma. sup. ja. de
are. et ca. ja. de ra. scribit hoc
ut si volumus sustinere glo. possumus
hunc tex. exponere q possideres iure
possideres vel si incipit usucaptus
esset intelligatur de eo qui desiit
possidere culpa ut l. si culpa ff. de
rei ven. et q sequitur quam dolo etc.
intelligatur de eo qui desiit possidere
dolo, ff. precedentis lege in magis clare.
¶ Queritur in quo istud interdictum differat
a petitione hereditatis, glo. ponit istas
differentias. C. e. supra rubrica dicit ut ibi, dic
ut hic differentias principales non prima
in modo proponendi libellum, et per glo.
in modo fundandi, nam in petitione here
ditatis primo declarari heredem, postmodum
indirecte fit restitutio rerum ut l. licet
ff. de peti. here. In hac autem petitione rerum
restitutionem principaliter ut hic, illi
restituas, et per glo. ondit differentias
in modo fundandi quia in petitione here
ditatis declaratur quis heres, ff.
in hoc interdicto quis simpliciter
condempnatur ad restituendum rem
¶ Secunda differentia est in modo probationis, nam
in petitione hereditatis debeo probare
plene me filium et heredem et mortuum
fuisse in hereditate, hic autem sufficit
si de istis que pertinent ad hoc do
ceo summatim, hoc tangit in prima
ut sup. glo. prima C. e. et tangit
tex. in hoc li. circa fine ¶ Ultimo
non ex hac l. q licet pelo interdicto
restitui id q misi ibi, nam istud in
terdictum est adipiscende possessio
nis ut l. i. § x. ff. tamen quis condep
natur ut restituat ut hic dicitur
¶ Hoc interdictum, oppo. q
primo det ad singulas res ut l.
hoc amplius et l. se. p. de furt., so
non pertinet ad res singulas sub
audi tm q interdicti placet, ex hoc
appet q in isto li. petet restitutio
rerum non designatis rebus, sicut in
petitione hereditatis ut notat glo. in l. i. in
prin. ff. de eodem. ¶ Oppo. de l. ii. ff. ff.

Interdicto

ff. de peti. here.
solo q hoc interdictum differt
ab illo in hoc ¶ Queritur an
quis tenetur interdicti dare cum ano
vinum par caponum, an competat inter
dictum, et dicit ja. de are. q non, quia
contra debitores obligatos nali
ter nullum est interdictum propositum
¶ Casus est hic, dicit ja., contra hoc dic
tum videtur casus in c. querelam extra
de elec. ff. dic ipse q querelam, quis
est querele, et sic dicit contra illud
c. non bene dicit et ista refert ep. C.
de pa. l. si tenens cuius curam fi.
unde ista l. non probat hoc quia ea
de re, nec contra possessores ali
cuius infeudatis competeret, interdictum
tum hic dicit tamen competeret posse
ssores, ff. contra hoc p. li. i. l. i. ff. q at
at et p. de aqua coti. et esti. et
de li. acti. prima probatur, ergo non
video q dicatur possessionem inter
petitorum ut videbitis probatum hunc
librum, non si aliquis debet interdicti
dare aliquid persona q est meus
vassallus, ut assignavit ita q hec
aliquid meus in eius persona, et tunc
possum agere interdicto etiam posse
ssorio ut in c. querelam, ff. si hec ipsum
obligatum tantum personaliter nec hec
in eius persona meus reale, tunc dico
q non dat possessorium contra eum, arg.
huius l. et quia non reperit in aliqua
parte iuris tantum.

¶ Quorum legatorum rubrica

Hoc interdictum

non q non est equum ut
quis meus sibi dicat he
res C. ne quis in sua
ca. ¶ Item non, q licet
legatariis occupare
rerum legata, et
heredi restituat, cum tamen dicat sibi
heredem ¶ Et contra, primo cum sit
meus sim ut l. non dubium C. de leg. so.
ibi hereditas erat adita et possessio
apprehensa per heredem, hic vero vacat possessio
vacans, qui legatariis occupant
¶ Item oppo. q me. in l. exstat, et l. ult.
p. ad l. iul. de vi pub. so. ibi res quam
quis abstulit erat alienus, hic vero
res occupata nullius erat ante ad
itam hereditatem, ut si hereditas e
rat adita, erat plene legatarium
¶ Item oppo. C. unde vi l. in quibus
so. ut in glo. ¶ Item oppo. de in in re.
pi. here. l. p. so. glo. ibi eiecerat occu
pavit, non legatariis ¶ Item oppo.

de regula dolo fac. §. de dol. excep.
l. dol. et de re iu. l. dolo/ sed illa re
gula in possessoribus non habet locum/ nisi
quibus statim vellet donare de re
sua ut l. i. §. et ibi no. C. de edic. divi
adri. tol. ¶ Et contra hoc oppo. nonne
statim legatarius dicat de re
sua/ dicendo si restituo tibi rem lega
tam debes michi restituere/ sed istud
interdictum non habet/ locum nisi quando heres
vult uti falcidia et ideo/ falsum inuit
uti detentione in re legata ut no. C.

Quorum autem vbi. et l. i.

Quam interdictum intitulatur ut ex facto
eius admittatur libellus intitu
latus. h. d. i. ista l. ¶ Oppo. de l. que in
heredem. §. ex contrario. ff. de tribu. glo.
ibi solvit pluribus modis/ sed verius dic
quod hic intitulatur unde factum rei/ non libe
llus inchoatus admittatur/ sed alias quando quis
non est inchoatus facto rei/ tunc debet
exprimere actionem certam ut l. in filiis. §.
varius. ff. de le. i. hanc regulam
tene menti ad libellos quando forma
tur tota die/ peto rem talem/ et si non
exprimat peto extimationem/ intelligatur
hoc eo casu quo in petitione potest inter
venire/ quia non semper potest intervenire
ut l. si fuerit. §. si quis. de re. ob. facit
ad hoc l. i. ff. de act. emp. ubi pe
to rem tradi vel interesse/ nam inchoatum
est utrumque velit tradere rem vel interesse.

¶ **Et quibus ex mortis** hoc est
duplex littera/ quidam legunt utrumque causa
bit alii habent utrumque ratione habit
¶ Ratio utrum per donationem causa mortis
habeat locum. la. de are. fatetur hoc esse
verum si per defunctum possessio tradita
fuit per defunctum tradita non habet
locum/ quia donatarius vel legata
rius non occupavit/ sed heres debent
vendicare ratione falcidie ¶ Item non
habet in fine/ quod falcidia refertur in com
re/ et contra. i. l. licet imperator
tum et l. plane ius ad l. falc. et
sic fiat ad idem quod refertur per fal
ciadiam sicut debitum naturaliter quod contra
l. pronus. ff. de donat. et l. i. in pri.
ad l. falc. ¶ Oppo. et videtur quod usu

¶ **Ex eo quod autem** fructuarius po
ssideat ut l. naturaliter. ff. de acqui.
poss. glo. fatetur eum/ sed certe illud
est verum in re/ quia est usufructus
iterum cum usufructus possideat
vel non/ dic ut l. naturaliter in prin. de acqui.
poss. ¶ Item oppo. ff. h. i. l. fi. sed in hoc
istud interdictum differt ab illo/ quia
illud preter in corporalibus locum non habet istud sic/

¶ **Ex quibus** oppo. glo. ff. com. di
v. l. com. dividendo. §. si duo/ solo
ibi non possidet sed custodit/ et sic
contra. in ista ¶ Item oppo. de l. hoc
autem. §. fi. ff. ex quibus causis in pos. ea. so.

ibi loquitur quando fuit missus in possessio
nem rei per heredem possidere/ non heredi
satisdanti datur interdictum uti pos
sidetis/ hic vero heres in possessione posse
dit/ non de unitate datur ei interdic
tum quorum legatorum. Bartholus dic/

¶ **Ex heredi autem** oppo. de l. i. C. de
pac. glo. ibi inducit solutionem istud contra
non tamen recte solvit/ videtur est quod ver
ba edicti pluribus requirant quod ad
eum qui consentiunt res pertineat/ sed ad
heredem ante aditam hereditatem non
pertinet ut l. pacta ratione ad l. falc.
quarto reg./ vel aliter sed ut in glo. in l. i.
C. de pac. vel alii sed ibi in medio/ hic
ex vel alit ibi fuit renunciatio vera
hic simplex pacta vel consensus quod
non habet vim renunciationis in eo ad
quod res non pertinet ¶ Item oppo. de l.
in diem de qua. pli. ar. sed ibi con
sensit eo tempore quo poterat consen
tire/ hic non ¶ Item oppo. de l. vendi
tionem de emt. sed illud ideo quia
de cuiusque tractum ¶ Item oppo. de
l. si fundum. §. si aliena. ff. de pign.
nos. sed ibi consenciens bene po
terat renunciare/ hic secus ¶ Item
dicatur hic voluntatis heredis quod an
relevet ut l. consentiat ante appre
hensione vel post/ dicit glo. quod non
refert ut l. petens. C. de pact/
et l. i. C. de edi. edic./

¶ **Prodest autem** oppo. et
videtur quod actio personalis non sequitur
fundum ut l. i. §. si heres ad tracto
dicit glo. speciale est quod actio persona
lis tuleat contra singularem suc
cessorem dicit reprehendit hanc glo. et
bene/ quia interdicta licet sint perso
nalia/ tamen sunt in rem scripta ut l. i.
§. i. ff. h. i./ non discernit contra quem
libet successorem/ unde rei principaliter
obligatum/ hoc probatur in l. emptor
ut l. post vendicionem de aqua pluvia/

¶ **Satisdatum** est quod petitura
huius. §. ista quod heres petit possessi
one rei sublate sibi restitui et
legatariis exigit quod debet sibi con
firmari/ quia sibi non satisdatur
de legato prestando/ quod facit ad id
quod consuevit dici in l. creditor. C.
de pign. quod qui aliquis petit remo
veri possessionem quam aliquis sua
auctoritate apprehendit/ ille possit sibi
petere confirmari ut l. in. §. fi. in
ista ad eos et l. i. C. de contr. edic./

Quocirca/ hoc est non le
git non tenemini/ ex hoc oppo.
quod ipse debeat offerre ut l.
i. C. de iur. emphi. et de cohibe
da et concordat supra l. magna solo
ibi certa dies erat apposita ad
aliquid faciendum/ quare dies interpellat
pro homine/ hic vero nulla dies erat ap
posita/ in qua heres debet satisdare

Ne vis fiat ei qui in possessionem missus erit.

Ait pretor. No. quod
cum alia interdicta
loquuntur in prima per
sona, est enim inter
dictum quasi reddi
tum inter duas personas
istud vero videtur fieri
ex motu pretoris, non inter duos, vel dic
quod principaliter fuit redditum inter du
os, licet pretor sit generaliter locutus
hic dicit quod rubrica ista est generalis
ad omnia possessoria, quod est dicere, sed
dy. hic rubrica habet locum in eo qui
missus est in possessione modis antedictis
Quero dy. vtrum istud interdictum sit
adipiscende vel recuperande vel re
tinende possessionis, et videtur quod sit re
tinende, quia prohibet vim fieri posside
nti, sed verius est quod non est adipiscende
nec recuperande nec retinendo possessio
nis, quia hic rubrica habet locum in mis
so ex primo decreto, quod non admittitur
et constat quod missus ex primo decreto
non possidet ut l. iii. § s. de acqui. pos.
Hec actio. no. tex. ibi nec competit
2a, vide glo. que incipit sufficit
2a, pone statutum
cum dolo malo 2a, pone statutum
est in anno quod quocumque fecerit quo
minus possidentes alii locent pro
certa quantitate, prohibet contra alii
que quod ipse prohibuit laboratoribus
ne conducerent, an ex hoc contrafacta
intencio actoris, hic est casus quod sic
quia eo ipso quod prohibuit ne laboratores
conducerent videtur factum quo
minus possint locare. Querit glo. pone
quod sit facta vis, an habet locum l.
siquis in tantum, dicit glo. quod non, quia
l. siquis in tantum habet locum in possidente
decreto, hic vero non possidens ergo etc.
Bi ideo. ex isto et videtur quod ille
qui dicit ad se pertinere non sit legitimus
contradictor, nec possit missionem
in possessione impedire, nisi prius de suo
dominio doceat ut l. admonendi § si super
rebus. s. de iure iuri. et l. iii. c. de
edic. divi adria. tol. l. q. et § quando
de fictis intelligit l. maior sit, ut quod
dicat suam putabat ita quod possidebat
vel iuste credebat se possidere
Item quod sequitur vel sibi notam intel
ligite ita quod corporalis possessio erat
penes eum, vel deberet permittere rem
cum sua causa restituere ut l. i. c. de rem. al. re
ste quod sequitur vel forte non esse debi
torem, intelligatis quod credebat pertinere
ad se prohibente iure suo, vel officio
quia erat tutor vel curator.
Hec verba. No. quod qui decretum de
mittendo in possessione deficit ex de
fectu sui, quod est ex parte petentis, de

cretum non habet effectum, casus est hic
i. l. et in no. § subvenitur de fideiussoribus tu.
dixi. i. l. iuste de acqui. pos. tenet
assignat sunt talem, si creditor fuit
missus in possessione per contumaciam mea
et ego in illa possessione eum prohibeo non
potest creditor excipere contra me de contuma
cia quia ego replicabo contra eum
de dolo casus ipse obstitit creditum est
ipse ingressus in possessionem, ut ipse
not. ex de dilat. c. pertinet. Querit
glo. unam nobilem quod ponamus quod dat
debitum tale quod solutum non poterat re
peti, glo. dicit quod tenet natura misso
allat vim, quia quod fecit iudex illud
videtur facere per se ut l. si ob causam. Edicere
mcts, sed per ipsa solvendo vel dando
pignus approbavit debitum ergo etc.
vide glo. que incipit forte nisi etc.
quod tene menti, dicit dy. hoc videtur
valde durum et absurdum, sed dicit dy.
in dicta l. si ob causam, ego puto hoc
verissimum, quod non sit verum, quod hic glo. dic
it istud quod dicit quod solutum non potest re
peti, est verum in ipso principali solvente
secus, si solvit alius nisi habeat
speciale mandatum ad hoc, quia gene
ralis potestas data alicui vel ab homine de sol
vendo intelligitur de debito quod exigi
potest ut l. si is cui § si i. de solut. te
ne menti. ex ipso quod ex facto tutoris
Hoc edicto. non teneatur pupillus
ut l. neque in interdicto de vi. in s. et § i. ti.
i. l. plt. glo. solvit hic et ibi contrarium
ad probandum dicit pupillum teneri, cum
liberentur cedendo actiones contra tutorem
ut l. ultima. s. de adm. tu. Qualiter
ante pupillus teneatur ex facto tutoris
seu delicto tutoris glo. tangit plenius
in l. neque i. de vi. in s. et l. si dolo
c. siquis ob. ca. te. et ibi dixi eiusdem
doc. ponit i. l. pella. c. de his qui
ut in digni. Bartholus le. doctor
Bi dum facere prius est, quia verba
edicti non dicunt siquis prohibuit, sed di
cunt, siquis dolo malo fecerit quo minus
veniret in possessionem, et dolo malo
ne veniat potest fieri sine prohibente me
sive faciat per aliud quo minus veniat
et sic verba respiciunt prohibitionem, sed il
lud tamen si sit dolo malo nequis in pos
sessionem veniat, Bartholus doc.
Hanc actionem dicitur hic quod istud in
dictum est penale, contra hoc videtur
hic quod no. i. l. interdictis s. de interdic.
ubi ponitur regula quod nullum interdictum
redditur penale. Ratio vel interdictum red
ditur penale vel persecutorium ita loquitur
illa regula, sed ex parte causa quod contingit
potest istud interdictum esse penale, quod
enim si conveniatur heres, vel alius
pro eo, quod ad eum non pervenit ex illo vi
dicit pena. ut l. siquis dolo de re
iu. ita intelligit glo. et dy. Bartho.
Quo quibus hoc ergo verba quib
ca res erit, referuntur ad

psonaz domi et sunt i rem ut hic
et l. plt. ff. si quis aut. Bartholus

Si quis inustiz. ¶ Sz uult glo.
si hoc q hic dicit demum
militari habet locum i qz
iudice videt tenere q habeat lo
cum i iudice ordinario in delegato
secus nisi sit delegatus a ppa uel
a principe, contra hanc glo. hes alia
in l. admo pro i prin. C. de re iudi.
dic ut ibi Bartholus doc. leguz

Per interdictuz ¶ pst.
de hoc hebs in lege si quis
inustiz de damp. infect. et
l. si finita. ff. eleganter et ff. illud
quit et ff. sc. e. ti. in abiey hinc
C. tetabo sufu. e. l. finali Bartho.

¶ De tabulis exhibendis Rica.

Pretor ait dicit
hic aut pte dolo
malo factu esset
ut desineret ee
¶ Ozno que sit
dra int istud int
dictuz et edictuz
quod in actu testa
api. dicit glo. dic
ut no. i. l. in ps. ff.
C. ad exhi. et C. e. l. i. p glo. et dic
ut ibi ¶ Sz quo vtrum p testamento in
cupatiuo locum habeat istud inter
dictuz dicit glo. q no dicens q tex
dicit tabulas et sic loquit de testa
i scriptis. Sz hebit locum utile ar. C.
de bo. po. sin ta. l. ii. et de edic.
diui adri. tol. l. ultia ¶ Alij rep
hendunt hanc glo. et dicit q ymo
directuz het locum, quia hic loqt
i libello et quacunqz alia scriptura
ad testam ptinente ergo multo ad testz
nuncupatiuu dictum ptinet et hoc
placet ¶ Dicit hic dolo fecisti qua
minus possideas quero quid si alium
fecisti dolo quo minus ad te pueniret
dicit glo. cessare interdictuz ut C. de
his que in fraud. cre. l. qui aut ipu.
pugnal. facit l. Sz et si lege. ff. si pro
inz. C. de peti. here. glo. no solut
dy. dicit sic aut quis est iudici
obligatus ex quasi contractu uel qui ex quo
tenet acquirere et tunc hic locum
omis l. que dicit q ille qui app
hendit tenet tanq possessor aut no
est obligatus ad hoc ex quasi contractu uel
qui et habent locum locum l. que di
cit ei no indeq nari ¶ Ultimo
no q dicens penes ponit hic lar
gius q in l. penes. i. de vbo. sign.
ut glo. dicit ¶ Dicit hic imben

Si quis forte dubs e exhibe
qui consitet quit quatis fiet istem
sus dicit glo. p edictu quadam testa
api. Ja. de are. dicit q ymo fiet iudi
c offico q exeret contra confitentem uel
si debitoris demandet ¶ Sz quo quo
modo potero scire an ut in posse pro
no hoc interdictum uel edictuz de tabul.
exhi. dicit Ja. de are. q fient inter
rogationes sup hoc sicut i petitione
hereditatis p. l. ubi aiqz de inter. act. et
idem tenet Rof. i libellis suis sup ista.

Hoc interdictuz no hic q
videt velle in consultus q tabulas
iste habeat locum sine opponat de in
ullitate sive de falsitate sive sine sit
nullitas ex psona testantis uel ex de
fectu solempnitatis sive sit ruptuz
sive quocuqz mo contra hoc videt
i. e. l. ultia et ibi dicam, ite contra
hoc videt l. si quis legatuz. ff. i. C.
de fals. so. ut ibi dictuz et i. e. l. ultia.

Si tabule no ex l. ista q si
instra alicuius notarij sunt apud
aliquem deposita q ? ot illu deposita
rium pot agi, unde desiro in bonaiug
dam notarij erant publicata p delic
tuz et omis res que erant i do
mo essent sequestrate, quebatur
utrum sequester possit queminat ut
exhibeat libros notarij ut possint ex
hi instra et hic tex. est q sic ¶ Et
est glo. utrum depositarius quibus
possit dum notare i iudicio, et dic
q sic p. l. ii. C. ubi i rem act. et in
aut. ut omis obe. iudi. prin. ff. si
agit. duas l. allegat glo. ut videtur,
tu diuisus est modus practicadi
illaz l. ma p. l. ii. C. ubi in re act.
datur tempus alicui ad demandan
duo ut veniat ad defendendum por
aut. ut omis obe. iudi. p in. que
est posita C. ubi de cri. agi opltet
aut q i prima dat tempus ut dno
denunciet ut ab eo possit defensio
nes suas explicare et instra et proba
tiones inquirere ¶ Exualit ergo da
bit tempus hunc depositario i. l. i. Sz
magis putare dici debere hinc facta
dicte aut, quia hic no agit reali
Sz psonali. Sz l. ii. C. ubi i re act. lo
quit ubi agit reali

Si penes hic ff. facit q si
apud monachu est aliquod instrum
uel liber alicuius notarij, vel sui ipsius
qui forte fuit notarius in sclo, debet
agi contra monachu ut hic videtur
na ista regula est q oia qi q di
cit desinus quo ad dnm, pont dici
de monachis quo ad notarij ut ex.
de p in. ci. olim et ibi p Inno.
¶ Notarius cum fuit monachus bene
pot pferre instra de quibus ante mo
nachatuz fuerit rogatus ut no.
i spe de instru. mo. ff. i. Sz de nouo no
pot exercere officium tabellionatus
aliquis religiosus nisi i in papu

ſiconib hiſib ut ex de hiſtoriſ .c. inq
ſiconib li. vj. ¶ Oppo. de l. iij. B. que
Sed ipſe adiij teaqn ubi heres
ꝑin dicat iuſta eſſe ſua / tm̄ habet
hoc interdictum / glo. dat duas ſo. tenē
quia vis / ultimus conf. l. iſtius in l.
aliud habetis Bartholus le do.
Si quis dolo ꝑimo ponit v
in dictum / ſo ponit vna dubitatio
nem illud et illam declarat / terti
ponit aliud dictum et illud deſinat
ſa ibi nec ꝑ iudicat / tn̄ ibi et poſſe
¶ No. ꝑimo ꝙ ꝑ hoc interdictum no pre
iudicatur actori criminali / So no ꝙ pro
bationes facte in ciuili faciunt fide
i criminali ut hic / ubi magis manifeſte
ita dicit ſa. de ore ꝙ tenementum
et cont hoc vide ꝙ C. qui cum ac. c
in ꝑin. li. ultra q. dicam i. l. ij. ſſ. i.
ſ. vi. bo. rap. Bartholus le doctor /
Et poſſe no. v. et ponecatur
quando vtus ille qui deſiit poſſidere
teſtum mādat i. l. cornelia de falſ.
ad hoc videt inus conſultus ꝙ non
ut patet ex lia. ¶ No. hic cum que
necess alibi videt velle hic in conſul
tus ꝙ quis mādat i. l. cor. ſi aliquis
ſubtrahit ut amoueret teſtum alicui
ſo. ſiquis teſtum celat / tm̄ in hoc eſt
aduertendum / quia no ſufficit vnum ut
duabus pſonis celare / ſz ille punit
qui celat teſtum quo ad omnes ut neo
poſſit here / iſte incidit i. l. cor. de falſ.
Condempnatio ꝑimo ponit
vnum dictum et eius declarationem / ſo po
nit vna dubitationem circa ꝑdicta / et
illa declarat / ſa ibi vn quid. ¶ No.
cum ibi et ſi ſub condi. et c. ¶ Oppo.
pendente conditione no interſit tm̄ qntu
eſt legatum ut l. q̄tenus ꝑ de re iuris
hic dicit contrarium quare male dicit
glo. hic ſpale ꝑ contrariam ut hic ſub
iecit ut ꝑ eam augeat condempnatio ibi
dicit glo. / ſm̄ hoc videt hic ꝙ condep
natio i hoc interdicto fit ad intereſſe
¶ Sz contra ꝑimo debet fieri condepna
tio ut quis exhibeat / ubi hmōi tex.
B. o. l. ꝑ. ubi dicit exhibeas / et ſic
no petit intereſſe ſz exhibitio / quare
dicunt quidam duo ſunt iudicia vnum
ꝑ ꝙ petit exhibitio / aliud ꝑ quod petit
intereſſe ſi exhibere contempnit ut l.
qui reſtituere iuſſi. B. de rei ven. ut
poſſimus dicere ꝙ totum eſt vnum iudicium
et formabitur libellus hoc modo / peto
te condepnari ad exhibitionem tabularum
et ſi eas no exhiberes peto te condep
nari ad intereſſe meum ꝙ eſt tantum
et iſte modus eſt magis planus
et breuius / ꝑbat C. vn vi. l. no ab
re et ibi no ꝑ gull. i. l. ſi in exc ep
tione. ſſ. in hac. B. ꝙ meorum et tantum
ꝑſt i libellis ſuis ſup hoc li.

¶ Sz oppo. cum de hiis que ex teſto de
pendent no poſſet ſibi vitare inſi
i ſpecie et coniunctis ubis teſtamenti ut l.
de hiis. B. de tutat. et l. i. ſſ. i. que
admo. te. cum quo ꝯtra potent ꝑbare
de ſuo intereſſe / ſi aliquis no vult
exhibere / So ſm̄ formam l. argen
tarius. ſſ. in aut. B. de edendo. vel
aliter dico / ꝙ contra eum qui dolo no
exhibet fiet ꝑbatio iſtius ī eſſe ꝑ
iuramentum in litem / contra alios qui
deſiiſſent poſſidere culpa debent ꝑ
bare ſm̄ formam dicti ſſ. cum autem
ut ꝑbat i. l. i. circa iniuria B. de rebus
ius et ꝑ ꝙ vi aut clam l. ſup. ſſ.
in hoc interdicto et ſſ. ſi. ¶ Ite oppo.
et videtur ꝙ debet differri condep
natio uſque ingidiarmis euentum ut l.
in l. acquil. B. ad. l. acquil. dicit glo.
hic eſt ſpale / vide glo. ubi dicit includis
ꝙ hic conuenit quis ꝑpter dolum io condep
natio reputatur / ibi ꝑpter culpa io differ
tur ¶ Contra hoc oppo. ex glo. de l. ſi
fumitur. ſſ. ſi. cu. l. ſe. B. de damp. in
fec. / So ibi quis ſperatur conuenire in
futuro ex l. diſpoſitione cum qua mag
agitur quia in hoc hic no ſperat que
teneri ex hoīs diſpoſitione ¶ Contra
hoc oppo. de l. ſi ꝑmus iniuria. B. de
condi. fur. ubi licet condempnatio
reputetur tn̄ extimatur futurus euent
hic ſecus / ſo. ibi eſt cuius ex ꝯa adiſtu
nam ibi ius cum erat de ꝑnti ſz ſpera
batur recedere ſub condicione / hic ꝯa
ius no erat de ꝑnti ſz ſperabatur
adeſſe ſub condicione io dicere poteſt
ee quia hic delictum aduerſarii di
recte tendit ad excludenda meam
ſpem et io mea ꝑnit ut heatur
ac ſi eſſet ꝑ me relictum / ſz i. l. contra
fuit delictum conuſtum circa rem et
i nullo fuit leſus aduerſarius circa
ſpem / et io ſpes extimatur ꝑnte
quia i ea no fuit delictum ¶ Exp
dictis ꝯtra veriſſime ꝑte ꝑpter tria
ūba aut ius eſt de ꝑnti ſz ſperatur
recedere in futuro / aut ius no eſt
de ꝑnti / ſz ſperatur adeſſe in futuro
et hoc ſo cum diſtinguere aut quis
conuenitur ꝑpter culpa / aut ꝑpter dolum
et ſi ꝑpter dolum / aut ſperat obligari
ex diſpōe l. aut ex diſpōe homīs
ut ex ꝑdictis apparet hec ſuppa
ſtium ¶ Venio ad tonum / dicit hic ꝙ
vtrumque pot conſequi. ſſ. ꝑ. de re iu.
l. bona fides / dicunt quidam hic ſpa
le / ut dicit dicit glo. bona fides no
patitur ut bis idem exigatur ab eode
ſz aduerſſis ſit / cuius eſt hic / et iſta
tenet communis i. c. bona fides de re
iu. li. vj. ¶ Ite oppo. de l. ſi quis
dolo. ſſ. fi. de re iudi. dicit glo. hic
ſpale contra eum qui ꝑbationes occultat
ſz in l. contra dicit aliter / quia hic a
git contra ſuperuenientem de nouo ibi

ex ea que superat / licet solvantur / hoc
s. non placet / quia licet heredibus super-
veniat de novo / supervenit tamen ex re
de pacto / et ideo quod videtur dicere quod l.
contra debeat intelligi qui solum ille
qui modo convenit / vel alius qui exhibi-
tionis repressum contra eum qui modo co-
venit / vel ille qui non convenit est
habitus repressum contra primum sole-
te / et ista tenentibus ¶ Item oppo. de
l. fundum cornel. ff. de novat. s. ubi
exceptionis causis vel se contingentibus
probat res et perit / et potest fieri / licet non
ab una habeat dependentiam ab a-
lia / contra hoc dicit plene per in dicto
§ bona fides / ubi declarat hanc glo.

Si fuerint tabule non quod sup-
pillus successit nomine quod potest
convenire tutor / ut ostendat
libros ut inde possit exhi. iusticiam.
¶ Bono non tutore ex suo decreto teneri
non pupillum / licet contra § ta. l. i. § sed etiam.

De tabulis hec est distinc-
tio l. con. hanc l. primo quo
exceptionis principiis principale / glo.
ponit quod in uno testo septimus erat hic
tutoris / et dicunt eiusmodi tres eiusdem
nominis / ita dicit glo. et pendebat quod
deberet in vero debet exhiberi
et rationem assignat / quia interdictum
est preparatorium ad petitionem hereditatis
unde prius dicitur capitulo interdicto / quare pe-
titio hereditatis / ita ponit eam glo.
et contra istam glo. non videtur interdicti
vera / non petitio hereditatis / est huius
privilegium ut per ea non fiat ei prejudici-
um per alia actionem sine sit in actione peti-
tio hereditatis / sine licet movetur
l. si quis libertate. ff. de petit. hered.
et l. si quis absente fidei. ch. et l.
ultra de petit. her. et l. sup. ff. lib. et
quod ibi non ff. de excep. quod quid nulli
dicatur ista l. de tabulis statim in prima
contrario ¶ oppo. et videtur quod tabule
debeant exhiberi et omnibus coram
qui inveniunt sua interesse ut l. i. supra
que admodum te. aper. et ibi non / sed quod
est exhibito corporis tabularum i. quod
per eam exhibet tabularum corporis
habeat et de illis tabulis possit
facere ad suum libitum et tamen hoc non
potest fieri / si de ipsis pendet quod here-
ditatis / ita loquitur hic / quod est sive
contendant duo institui eiusdem
nominis sive contendat veniens ab in-
testato cum scripto in illo testo / tamen si ille
instituti peterent tabulas tanquam
heredes quia per hoc posset fieri pre-
iudicium petitioni hereditatis / non posset
aptari hoc interdictum ut dixi / quod
est exhibito que fit ut quis possit
describere / et ex illis tabulis ius suum
fundare / non tamen hic corporis tabu-
larum / et illud fit / ita loquitur l. contra

et c. ti. l. ii. § si inspecto unde dicit
quod in ann. l. inve. / licet iste tabule in e-
dem publicam deponatur / tamen qui-
libet de illis tabulis potest vti
cuius interest / et ad petitionem eiusdem
quod per petitionem habent / et dabitur copia
exemplandi illi cuius interest / ne ius sum
pereat / ita debet intelligi ¶ dicitur
aut si ad publicam ii quando exe-
plum huius edicti / glo. ponit exemplum
si falsum est testum et ita est accepta
contraria et hoc est primum exemplum
¶ Sed contra hoc oppo. in edictis de
tabulis exhibendis hic locum contra
quod testo falso ut ff. c. l. ii. § si autem
et l. si quis legatum in prin. ff. de fals.
cum malo eius et ibidem / glo. dicit
l. contra loquitur quod ad hunc non erant
accepta quod falsi / sed hic ita quod erant
incepta / unde tabule non debent
exhiberi / hoc satis placet / ideo / quia
si corporis tabularum exhiberetur
possent subripi / et falsificationem
requirit / vel dicit solvendo contrarium / quod
hic erant tabule que dicebant
false / et non erant signate in dicto
interdicto de tabulis exhibendis
non habet locum / ita loquitur hic l. sed
l. contra / erant false et signate
hoc sed non placet / quia si sint fal-
se et non signate / non pertinet ad
querelam / quia qui hoc facit non
potest accusari crimine falsi / ut l. si quis
legatum ff. de fals. nisi dicatur quod non
erant signate perfecte / sed habebant
aliqua signa / ita quod in quibusdam
dictis tabulis habetur fides / si essent
vere ut probatur in l. liberos ut dixi
in l. si quis legatum ¶ Aliud exemplum
est si in tabulis aliquid est relic-
tum fisco / tunc non debent edi privato
hec l. est vera in se / tamen non sed dubium
¶ Certa lex est quod quis assumpsit
sibi in testamento / unde tamen in dignus
legato privatur et dicitur applicatum fisco
et per hoc dicit pertinere ad publicam
querelam / hoc non est verum quia
quod quis sibi ascribit / remanet penes
heredem vel apud eundem si est et
filius veniens ab intestato ut l.
filius uxor. de fals. et l. i. C. de his
qui se ascri. teneo quod prima expo-
sitione ¶ Ipsis expeditis habetur
ex hac l. quod contra illum qui petit
exhibitionem tabularum vel petit aliud
non instans / potest opponi non interest
sua / non eis tamen ille heres acceptus
in testo / ut hic ff. in una lex. sed
fiant C. e. l. i. in fi. ubi opponebatur
quod testator non habuit filium in potestate
videtur ex hac l. quod posset opponi
non solum a rebellione convento
sed etiam ab alio qui sua interesse
dicit ¶ et ideo per huius declarationem

quere quo iure quis aget contra tabel
lione ut sibi exhibeat instrumentum de quo
est rogatus. Respondeo per officium iudicis
ex edicto de edendo ut l. argentarius
§ uiso et ibi no. de eden. Si esset
instrumentum pertinens ad ultimam volun
tatem, aget interdicto quemadmodum te
stamenta ut de tabulis exhibendis ut l.
prima § i. et ibi no. ff. e. ti. et hoc
est verum sine dubio. Sed quid si
notarius dedit tibi instrumentum defecti
uum an potest agere contra eum ut cor
rigat uel perfecte det. Dico quod sic ea
dem ratione et eadem iure. quia ille
non videtur dedisse qui non perfecte dedit
ut l. vehiculo eam in prin. ff. de eden. et l.
ubi ff. de dolo et ti. Queritur utrum nota
rius possit habere hoc petere quod prout
tat sibi addere uel detrahere instrumento uel
ut examinet testes qualiter factum
fuit an notarius se reddat martirum.
Respondeo siquidem notarius se allegat
instrumentum non habere ueritatem uel
errorem suum, pot hoc petere prout ut similia
si hinc contractibus cum aliquod pactum
fuerunt multe questiones et notarius
uel scripsit per peruersum testimonium uel
si intellexit prius perdidit notam et ea
ipse notarius debeat alios certificare
non posset petere se certificari ab aliis
ut l. pretor § sit et fi. ff. de eden.
Sed qui notarius non vult certificari sed
asserit petere se errasse utrum sit ei cre
dendum. dicitur i. l. si liberum ff. de
re iud. facit l. eorum uerba ff. de re
iud. Queritur si fuit id quod notarius cum
sit quis est dampnificatus in aliquo
utrum teneat notarius. Respondeo sic ut dicta
l. argentarius per totam l. et habetur ex
no. i. l. ulti. C. de magistr. que facit
C. de suscep. et archa. l. i. li. x. Queritur
qui notarius reddit utrum debeat cita
ri pars aduersa que lederet. Respondeo quicumque
an debeat reddi nulla est contentio
nec requirit aliqua cause cognitio
quia notarius confitetur et pars adque
spectat est citata. uerum non est dubium sed
si emanaret aliqua contentio ut
quia notarius diceret se alias reddidisse
et sic non tenetur iterum reddere uel dice
ret ad petentem non pertinere uel di
ceret illud instrumentum esse inualidum,
et sic non debet publicari tunc debet citari
pars que lederetur cum hoc fiat causa
cognita ut l. pretor § plebs de eden.
et l. i. § qui aut. ff. e. l. et hac l.
Queritur qui iste contentiones emanat
utrum debeat adhiberi plena cause cogni
tio an vero summaria. Respondeo quicumque ema
nat aliqua contentio cuius decisio pa
rit plenum preiudicium ut si notarius
negat se esse rogatum uel negat a
liquod amplius fuisse expressum quam
scribitur an contractus fuerit celebratus
uel non, tunc quia ista cognitio parit
plenum preiudicium debet adhiberi ple
na cause cognitio ut l. iudicatus C. de
iudic. ita intelligo l. i. § i. ff. e. ti.
Si se negat. hoc etiam probat extra de
confir. uti. uel inuti. c. dilecta. ubi
petebat monacus priuilegium a summo
pontifice que renouaret per se iura
pot rehabere uires ubi requiritur
plena cause cognitio. quicumque emanat
contentiones que non parit plenum pre
iudicium ut si dicat ad te non pertinet
si dicat tibi nichil reddidi etc. et
sic de tenore instrumenti non constat. tunc
puto quod ista examinentur summarie
et quandoque sufficeret iuramentum par
tium ut notatur in lege i. circa prin. ff.
quemadmodum testa. Facit l. iii. § si index
ff. ad exhiben. Bartholus de sa.

Ne quid in loco sacro fiat. Rubrica.

Ait pretor. Queritur
hic uetat pretor ne
quid fiat quod si
fuit factum an pos
sit agere quod tollatur
Respondeo sic pro quolibet ut
dictum prout ff. e.
q. l. i. § loco.
Et ideo debet hic addi. cum dicat
fieri nolo subaudi et ut id quod factum
tollatur et ita intelligit Glossa in libel
lis suis super hoc ti. i. po. in arbore
Queritur si nolo facere depingi an
ornari uel aliquid in ea uel utrum possum
prohiberi. dic non quia illud pertinet ad
ornatum non ad deformitatem ut hic
Queritur quis possit agere interdicto. vi
detur quod tantum ille qui habet ma
gistrum sacramentum ut hic infra. Sed clericus
ille possit tamen idem est in quolibet
de populo quia quilibet de populo pot agere
ut l. siquis in hoc. C. de epis. et
cle. et facit. ff. ti. i. l. i. et ff. eo. ti. l.
hoc interdictum § i. Bartholus.

In muris et l. se. Iste
due l. sunt contra homines
huius ciuitatis qui habent
domos suas super muros ciuitatis
quod non licet sine permissu principis
ut hic videtur sed ipsi habent priui
legium a papa et cum huius ciuitatis et
dicunt quod est populus liber nemini sub
ditus non hic populus est princeps in hac
ciuitate ideo pot permittere. Bar. de sa.

De locis et itineribus publicis. Rubrica.

concessio de platea et via

Quibus i pub-
lico et videbu-
r vie vicinales
que sunt fce ex
agris pruator/ sunt
priuate ut infra li.
i. l. q. § vicinales
so. si extat meo
ria q sunt fce ex
collatione vicinor sunt vicinales priuate
si vo no extat memoria/ habet locum
ars publicar ut hic/ q fuit ad statu
tu huius ciuitat/ q dicit q quilibet
possit facere pontem uel pstellu sup
via publicam quit vtrum possit fieri
sup viaz vicinalez certe siquidez
extat memoria q fuit opita a vici
nis/ tunc no pot fieri/ quia esset priua
ta via/ si no extaret memoria tunc
secus ut hic ❡ Ulterius habui q destru
ens q iuxta plateam destruitur
aliquod edificium auctate publica/ ut
platea amplietur/ utrum via q e iuxta
illud edificium destructuz desinat ee
et incipit esse platea/ an remanet
via sicut erat prius/ et hoc qualiter
pp statuta que dicunt q i platea pe
ne duplicatur dico q incipit illa via
ee platea na statim cu via intrat
platea fiunt hic est casus i l. viam
videtur cu via vicinalis intrat i uni
uersale extinguitur ut hic/ ita ppositio
statim cu via intrat plateam desinit
ee via/ facit ad hoc l. ultra. ff. de
iure iur. p. et ita bis dixi indicatum.

❡ Ne quid i loco publico fiat.

Pretor ait. No.
glo. que dicit lege
i municipali/ olio
anno erat de facto
h' quedam platea
qua coe vendere
volebat ut possit
edificari videtur
q no possit vendi nisi p principem
ut pbat i l. coluinus § incipit iz te
et glo. de obs. ob. facit l. cesius i pri.
de contrahen. emp. dedimus osilium
tale q de hoc fieret prius lex mu
nicipalis q possit vendi et postea
vendat hoc pbat plene tex cu sua
glo. et l. phibe § plane l. q vi aut
clam et p. de via pub. l. via pub.cam
❡ Hoc interdicitur/ hic dicit
i ciuitat/ quid de qua ciuitate loqtr
quidam dicunt ciuitat/ i. cuiuscuq
q fiat preco q dixi ff. p'e q lex ciui
tatis pot de hoc disponere/ alij dicunt
ciuitatibus i. romane no puto q iste
opi i ueniam repugnet nam si dicamus
unica ciuitat/ cuiuscuq istud intre

ciuitat/ romane ut ff. impi. huius l.
sim glo. que dicit l. si in municipali
et l. phibere § planeque vi aut clam
❡ Queritur quid est hoc dictum tantum
ius habemus ad optinendum quibus quibus
de pplo ad phibendum glo. que e hic
dat multas expositiones teneo primam
tamen magis clarum/ licet quelibet
possit sustineri ❡ Secundo ponamus
q duo plaustra in aliquam arta via
i ueniam obuiant ❡ Secundo utrum
alti possit dicere retrocede videtur quod
p hunc tex. 2 si est locus sustificaion
et tunc si unus potest pre prudem ne
poneret se i illam necessitatem/
cu videret alium occupasse/ tunc ille
debe retrocede/ ita dicit glo. ma. in
ul' dic tantum istam glo. allego in l.
quominus p de flu. i ma molendino
q si unus preoccupat aqua fluuis
alter no pot eu impedire dic ut
ibi dico ❡ Tene mente hunc casum
❡ Si quis q in publico/ qui
aliquis habet aliquod edificatum
illicite/ 2 si vult reficere pot phi
beri ex hoc § habetur q sufficit
quo ad hoc interdictum q edificet
i loco publico licet alte possideat
locus publicus na nichilominus
habeo contra te hoc interdictum ut hic
❡ Si quis in mari/ No q fieri
dicitur in loco publico id q fit i ipo
solo ut l. prima § hoc autem ff. de
op. no. nu. ff. si phibeo te piscari
licet ista phibitio fiat i mari q
no est opus factum i mari tamen
i illa ma. ff phibitio illa est facta
i psonam existentem i mari ideo
no habet locum hoc interdictum
❡ Merito/ No duo ex isto § primo
q beneficium principis debet intelligi
sine alterius i iuria ut hic et i §
sequenti a principe ❡ Scdo no q dapni
m videtur quis pati cu aufert
sibi comodum q sentiebat ex
publico/ secus si ex priuato/ q dic
ut l. prohibet. ff. de dap. infec.
et ibi dixi ❡ No. q si habes mo
❡ Idem ait/ lendinum constru
ctum illicite et ego edifico aliud
p q tibi noceat no potes me pro
hibere ut hic dicitur
❡ Si quis a principe/ No. qui
ppa concedit q fiat aliq ecclia
intelligitur q fiat sine alterius
ecclie i iuria nisi aliud i rescripto
exprimatur ❡ Secundo qui princeps con
cedit alicui q edificet i publi
co tunc erit edificium dicit ut l.
fluminum impri. de dap. infec.
❡ Si quis vero/ No q si edi
ficium est factum in publico no debz
destrui ff. dz sibi imponi vectigal.

no de beneficio principis istud
intelligitur sine preiudicio alterius

i. aliqua pensio p illo solo i tuo tenet

Viam publicam / vide glo. q
incipit vt princeps / sm istam glo. habes
q quelibet ciuitas videtur habere ius
dicendi faciendi publicam viam et ea
dem re reddere via publicam vt loca
priuata dicit. ß. c. l. inp.

Si quis in suo / hic est no. gl. et
menti tenendus ex quo no. q licet
no edificari i via ß edificet in eo
dum tn edificiu sm i meo noceat viam
sufficit vt habeat locum hoc interdictum

Idem / tu habes hic q pot age
re vicinus vt agat contra alium vici
nis sibi modus agendi est p. l. in sqn
tib. gl. inesse. ß. loca. ß no glo. hic q
que dicit q tenerem ...tu ad hoc vt
agas contra alium liberam domum rede
re contra illum q tenent

Idem ait / no q si fiat aliqd
in loco ex quo fetor vel putredo sit i
via pot agi hoc interdicto q tenetur

Cautelam / no q ista pontes q
fiunt p viam deinde no pnt fieri
tn i ytalia in publicis tamen esta
tuti q possint 2i qbusda e qsuetudo

Hoc interdictum / expo q licet
interdictum sit annale vt p. de ppta act
l. fi. §. fallit i hoc interdicto fauore
publice vtilitatis **Iste** oppo. c. de
pscr. xxx. an. l. omnib. et l. sicut. §.
q dicit pperetuo intelligere xxx. annis
hodie, vel cont pscrib xxx. an. ergo
computa deinde ff. at dicit. l. i. cod.
de diu. et temp. pscr. **Dicit** hic
q hic sit qdempnacio ad interesse no
pot fieri, cu eni nichil sit fcm ß
agit ne fiat nullum interesse e hic
videtur dici, ergo credo q istud interdictum
no possit poni nisi qn aliquis in
cepit edificare, ita q habeat aliquid
instar operis vt. l. stip. §. operis. de
op. no. nunc. / no pot agi ne fiat et
ad interesse preos q est factum ita dz
intelligi iste. gl. vt puto / q debes
libellum formare isto mo / dico q
talis incepit edificare in tali loco
publico seu via publica, p q iter
vel via deterius fit quare peto ipsum
phiberi istud opus facere et compelli ad
cauendum ne fiat et ipsum condem
nari ad interesse meu preos q est fcm
hoc pbatur. ff. et. ß. c. l. gl. sequens
...ne i fi. §. de hoc et videbitur i c. l. pte.

Hoc interdicto / no i ista gl.
in habere eu 2 ii q habere dicatur
quecumque fruitur vsu possessionis / et
q vbi hic refertur 2 ad conductore
tantum / deinde significacio habetur
in l. stip. ista. gl. hic. p. de vbo. ob.

Idem labeo / ab ista gl. inclu
siue vsque ad gl. hoc interdictum
nichil dicit super eis. Barthol.

Hoc interdictum / hic est glo.
forte dicit q hoc interdictum continet
interesse actoris, Idem dicit. ß. c. l. §. hoc
interdictum. Iste dicit hic q hoc interdictum
ptinet ad publicam vtilitatem, et
in dco §. hoc interdictum dicit q est
ppulare, g° no interest actoris ß rei pu
blice, ergo male dicit tex. cu dicit
referri ad interesse agentis / huius ti
more p ma glo. hic ponit tres opi.
p ma q hoc interdictum est ppulare q
continet publicam vtilitatem pria
publ. ß vtilitatem priuata continet
fario et io licet priuatis de ppto agi
et optineant p interesse suo / tn alius
pot p suo interesse agere hec lec
planum inducit et pbat. g°. c. l. plane vbi
dicit q i interdicto pot quilibet pari
g° quidam psequitur priuatum interesse
et hoc placet multis / tn dicebis (sic)
ii interesse psequitur g° no est ppulare
Sed vt dixi nobis principaliter inspicit
publicam vtilitatem fario interesse priua
tu et hoc interesse vel esset de futuro
vel fcm est, quia dubito ne dapnu
fieret in futuro, vel est de preterito q
in simul dapnificatus et hic est
alia opio p q nobilibet istorum potest
agi 2 inchoauerit petat opus to
lli, et hoc est q contrarium opus publi
cum q opus tollat / erit g° libellus
sic formandus dico contra talem q
ipse hec et tenz tale edificium q est
fcm i via publica, pp q edificium
dicta via sit deterior, ex quo ego
ad sui dapnificatus in bñ et est
verisile me dapnificari in futurum
quare peto ipsum qdempnari ad toll
endum ipsum opus et restituendum
ipsam viam i pristinum statum, ipsum q
inde qdempnari ad quantitatem predictam
i qua dapnificatus sui eu tantum
interest mea dictum opus factum no
ee 2 quatenus in eu interesset pe
dente iudicio / pdca vera si iste tenz
edificiu fcm i via publica qui
fecit ß si tenz alius hic dz aliter
concludi videlicet q ipse pstet pa
tienciam destruendi opus et q qdemp
net quatenus actoris interest pende
te iudicio ex eo q denegat pstare
dictam pacienciam vt videlicet ß.
pxi. gl. **Alij** dicunt q hoc qpalio
interesse tocius ppli, q no placet quia
sm hoc no posset quilibet pariter ab
actore q est contra legem ptem p c. ß.
p interesse publico deberet intelligi
accio a singulis ciuib / et hoc e q dicit
tex. q b actori interest 2 i et io re
fert se ad interesse actoris no ppli.

Si publicum / Et no aqua
debet cauere. Sed an publica
si ab eo factum est opus vel
apparato **Et no** quo iure petat
ista cauteo hic videtur dicere q ex l.
xii. tab. **Tu dices** contra quis vult

no de verbo hic

no libelli

petē actionem ut caveat de dampno infecto, et fiet iudicis officio ut l. inquilinos ff. de damp. infec. et l. v. de v. ob. nunt. nolo agere quod dampnum emendet, sed opus nunciari desinat, et hic agam contra ex l. que erant ex quadam l. antiqua ante l. aquil. ut l. prima ff. ad l. aquil. hodie aget actione in factum subsidiaria l. aquil. h. d. glo. Bar. le. doc.

Sicut ex hijs sic potest sumi ff. e. l. ij. § si quis nemini, dictum est quod id quod fit in loco publico, non debet destrui nec vides destruet omnibus in dicta l. ij. § pretor ait, dicit quod debet, sed quo solvuntur iste contrarietates, solo illud dicit quia hic s. in loco publico, hic pluraliter s. in via publica. Secundo de quo dicto loquitur hic, dic de eo nequid in loco publico ut l. ij. § pretor, vel alter ut dicit glo. in prima magis placet.

De loco publico fruendo Rubrica.

Pretor ait optima est et hec lex notandum quod conductor et socius licet non condixerit habet hoc interdictum quod est utile scilicet. Notandum quod conductis a privato non habet actionem nisi conduxit ad non modicum tempus ut in l. de superficie. l. i. § quod ait, sed qui conduxit a republica habet in continenti si conduxit ad modicum tempus et intellige quod habet actionem s. ad retinendam suam possessionem ex hoc interdicto an autem haberet ad retinendum in rem utilem, hic videtur glo. quod sic in l. i. in fi. ff. si ager vect. ut emphiteo videtur dicere contrarium, sed tamen istud plus michi placet, dicam plenius in dicta l. i. § quod ait in de superficie.

Interdictum. Notandum ibi magis est neque pro conductore quod dicta proferatur ubi de qua dicta plene in l. qua actione. § hec de causa quum re do. Bartholus le. doctor.

De via publica et itinere publico fruendo Rubrica.

Ait pretor. Viarum. Notandum hic duo primum est quod quedam est dictus via ex multis causa amplam ita videtur hic dicere dicit latiorem propterea aut ista deteriorata sit, sed est magis ampla contra civitatis, tamen dico nobis quod ego vidi in quadam civitate ubi essent multe vie ample importabant nocivitas hominibus contra hospitalibus concapandi et restringendi eas, vero quia quando tumultus erat in civitate propter viam latitudinem civitatis videbat debilior ad defendendum et hoc fuit in civitate mea. Secundo notandum quid est dicit strata via inatonata lapidibus vivis per cortis ut hic videtur. In civitate ista appellatur via regalis, seu via consularis etc.

De via publica et itinere publico reficiendo Rubrica.

Ediles. Notandum ibi ubi dicit emate quod in maleficijs minimis credimus officiali, dicta in l. diuus de custo. re. Secundo notandum quod quibus debere purgare via iuxta suam domum. Tertio notandum quod conductores compellit ad viam purgandam, tamen expensis per personas, sed quid si tractabis habitat dico idem, si purgacio est talis que pertineat ad utilitatem montaneam, secus si ad pretextum, secus ut l. ij. § i. ff. de impensis. Quarto notandum hic quod non licet pro montaneam quadam in via quod fiat quum ea per quadam de nocte munt fecellis ante domum meam utrum pertinua et mollificis ibi ut vicinia teneat quia non capit malefactores, et an sit propterea aliqua contra dominum domus et hic faciat quod sic quia omnis ista purgacio pertinet ad eum quum sit domini proprie si aliter constaret alium precesse non pertineret ad eum dicta in l. neque de mari. tum non. Bar. le. doctor.

Viam publicam. Opponitur de l. omnis C. de pres. xxx. an. glo. dicit quod est speciale, tu dic quod non est speciale quia illa l. dicit quod cuiusque una prohibitum vel amicis si posse nec per via publica non est ius sed quedam facultatis ut l. ij. § viam ff. nequid in loco publico, ideo hic facultatem numquam perscribit ita tenet contra in l. sinam. § illud. C. de pr. xxx. an. Bartholus legum doctor.

Si manum. Secundo utrum quod sit ista actio vie recte dicitur ut glo. puto tamen quod non sit actio per se, sed est actio in factum ex hoc edicto ut p. l. aquil. Secundo quid si ille qui destruxit viam publicam non est solvendo dic quod tenentur via ut ff. e. l. ediles. Bartholus doctor legum etc.

De fluminibus Rubrica.

Ait pretor. no. de opinione vi
ciniae z gravitate de
quo dixi in l. de
iniore § pluri
de quoribus item
no q di flumen

Ripa. no qd
est ripa de quo i
e. l. plt. et fi.

In fossa est ar. q forma mo
lendini sit publica / est eni fossa ma
nu facta p qua currit aqua q qua
lr intelligat dixi in repeticione qui
fen de l. quo minus p c. Bartholus

In flumen. no q dicitur in de
not intuitiatatez / qu desinit ab ho
in su de cuius de onib na dixi plene
i l. gallius § ille aut B de libe
et postu. fuit ad q. aliquis possessio
sunt i limite domus vtru dicat posse
sub in domo / dicit p de donac l. si
§ hoc intelligitur. no no debe al

Non aliter quod fieri i flume
publico p q noceat alij q facit
admiru molendinar / de quo dixi
in repeticione l. quo minus p c.

Labeo. Tu habes ex hoc § no
q sicut ex incepta cause ppositio ali
quis succubuit / ita supponit excep
cionem i qte ibi dicit lex no h... p
hoc fiat q no i spe de except §
visis. eum pri et l. plane B de pech
her. et not q. c. de rei ven l. d
nunc / dicit plene p de except l. i bar

Quo minus. hec l. tria
facit primo ponit dictum usq
ibi si modo ibi dicti simili
initat usq ibi B et si ibi ponit he
limitacionis ex... usq i fi. Et pro
opposito hic dicit q aqua pot duci in
si vetet imperator aut senatus B
que quia et vicini p nt vetare a
ucte edicti pretoris posito p b. i. l. i.
in p... so. satis videt vetare impera
tor / qu vetat edictuz pretoris sua a
ucte ut l. i. § cura c. de vehi in
cunctie p istud edictuz hz locuz
qu aqua ducat in vicinorz i lima
ut p a. i. l. i. § i. et § si sit q putat
istud aut ca est demente exp
sa imperator ut l. q. § nullo et §
si quis aquaque B ne quid i loco pu
blico Ro oppo hic dicit q aqua
no pot duci si est i usu publico
B cia flumina et ripe ipsorz sunt i usu
puplico ut insti de re di l. ripa
ru / g° ex nullo flume potest duci aqua
glo i fine glo hic intelligit q
hic restringit pro sequentem litteram

ut intelligat de usu publico na
vigandi tm / et hoc sentit illam
littera / que dicit / q qui sit emendi cor
et sim hunc intellectum dimisi licz
possetis alio modo legere s. q primo
regulam ponat deinde ponat duas
excepciones prima ibi nisi imperator
secunda ibi / si modo no sit i usu publico
s. fisci vel civitatis vel alicuius mu
nicipii / puta quia illa aqua ducit
ad molendinum / vel ad aliud edifi
ciu / et tunc no permittit alij aquaz
duce ut hic et c. de aqua duc. l. i.
li. xi. et pretoriz / no aut intelligatis
q hic loquat de illo usu publico
qui est domini generis / de quo loqt
dicta l. ripas cu coin. tua excep
cio est ibi sed et si hoc est quasi
no est q in usu publico dico mo / B
flumen navigabile / vel ex eo aliud
fit Tercio oppo. ad si. omne flumen
aut intrat aliud flumen aut mare
q constat esse navigabile ut B
e. l. i. § no aut omne / et ibi no / g°
ex nullo flume potest aqua duci / so
lucionz oppono de flume q mare in
trat / no obstat quia p aquaz ha
bundancia ex uno flumine no dicit
recipe incrementu vel diminucionz
/ et sic no est eadem ro que i flume
navigabili / sed in eo flume q intrat
i aliud flume navigabile zelli
gitur q no liceat aquaz duce / sip
hoc additur ad eo flume navigabi
li / B si aqua duco et nichilominus i
flume navigabile intrat istud no
est prohibitum si bn considerabis racionz
istius l. et sic bononienses ideo
legittime ducunt aquaz de flumine reno
post intrat padum et sic debz in
telligi quod dicit B. e. l. i. § no at
et q ibi no. Hic expedit pona
mus circa. Aliquis aliud dicamus
q. circa molendina et alia edificia
que i flume fiunt Primo quero si ha
beo molendinum inferius et alij faciunt
molendinum superius ita q me impediunt
an possunt / glo. hic tangit nec se
firmat / alibi z tangit nec firmat
B de eden l. si quis ex argentarijs
§ si mecum et ca tangit c. de
seruit et aqua l. si manifeste et
ibi glo. firmat se q faciens supra
molendinum pot me impedire / Istu
q. fuit antiqua et subactina et fuit
p dominos fuit ac. disputata / et alios
doc bononienses / et omnes inclinant
ad illam sentenciam ut distinguamus a
flumen erat privatum illius qui pls
habuit / et illius qui pro facit / et ille
qui pro facit pot licite face si hoc
principaliter fiat ut sibi psit ut B
de damp. infect. l. flumine. § fi. et l.
proculus / secus si faciat ut alij nocea
at ut l. i. § denique B de aqua plu
ar. et ita dz intelligi glo. dicte l. si

manifeste si vo

manifesto / si vero flumen erat publi-
cum / quod est omne flumen quod perhenne cur-
rit ut ff. e. t. i. § flumina / tunc aut
primus habuit molendinum licite
aut non / si habuit licite non potest sub-
sequens auferre sibi lucrum quod licite
percipit ex publico ut l. i. § fi. in fi.
ff. ne quid in loco pub. / si non habuit
licite, tunc sequens potest eum impedire ut
dicta l. i. § idem ait inquit et tales
quod in dicta l. si manifeste / quod puto
verum. ¶ Sed quero / quis primus dicatur
habere licite et quis non, et hoc quero
in edificio quod est in flumine publico. Et
habet licite si fiat ex principis re-
scripto vel senatus ff. de aqua plu.
arc. l. preceptis et j. de aqua coti.
et esti. l. i. § permittitur / verum autem
in rescripto habeat hunc dicere
non ob. tali. l. glo. que tangit / sed ve-
rius examinetis sunt casus quibus
i. l. fi. C. si contra ius vel uti. pub. pup.
ste si permittitur a l. municipali aucto-
ritate ut j. quod vi aut clam. l. in § pla-
ne ... ff. ne quid in lo. pub. l. j. in
pri. sed hoc intelligo vero in civitati-
bus prelatis / que sibi de consuetudine
perceperunt merum imperium / et ita porte
flumen et silva / sed demum comperta
sunt principibus ut in x. coll. que sunt
regalia c. i. et sic non possunt al. mu-
nicipali permittere ad quod sunt quero
in coro. de defen. cum § in summa
in fine magne glo. / sed hec licite si
in tanto tempore habuit cuius non extat
memoria in contrarium ut l. hoc iure
§ ductus aque j. de aqua co. et
esti. sicut circa multa istorum intricat
/ tunc aut flumen est navigabile et
tunc ille qui ducit primo facit illi-
cite ut hic et ff. de aqua plu. arc.
l. sed aut § si aut non est navi-
gabile / et tunc licite facit unicui-
que quod sunt quod omnia flumina et cor-
rivus / et unica sunt publica ut in
sti. de re. di. § flumina et § riparum
et ff. de re. di. l. riparum / nam lex
publica non permittet ductum aque / sed
si declinat in flumine non navigabi-
le prima curia non est prohibitum
id quod est demum gen. licitum / dum
tamen ille qui ducit primo ducat sine
incommodo in iniuria / alias tenet ut de eo
opposito ut j. h. t. i. l. i. in pri. et § sunt
qui putant / et dicta l. imperatores
nisi ducebant non sequitur e contra
nostrum iniuria / quia non potest facere
sua edificia / et non patitur iniuria
seu dampnum / sed non acquirat lucrum
et non est par eademque ratio lucri
non capere et dampnum pati ut l. fi.
C. de cod. vill. et l. qui aut impu.
ff. que in fraud. cre. cum similibus. ¶ Iste
a diebus quibus fecit licite vel per
vocatur ille solus nunc potest impedire
non alius tertius / quia ipse adeo

licite facio ut l. loci corporibus §
competit ff. si serv. vend. sed quia fa-
cit illicite vel inquantum publica tunc
quilibet privatus potest impedire
et ita loquitur l. i. § idem ait
ff. ne quid in lo. pub. ¶ Item circa
quero / si aliquis faciat edificium
infra in flumine / per quod aqua restrin-
gatur ita quod impedit meum mole-
dinum quod est superius / an sit idem
iuris quod ff. dico quod sit per l. i. § quod
aut aut pulsu ff. r. ibi vel aliarum
per hoc ff. de aqua plu. arc. l. i. §
denique et § sed et apud et
l. in § i. ¶ Sed contra hoc videtur
obstare l. in § prete ff. de aqua
plu. arc. sed ibi edificabat in sua
ut ibi non / quod ibi loquitur quod edi-
ficabat in publico / sed hic et si
edificabat in privato non potest / quia
aqua ante libere currebat / et
sibi dampnum non dabat ut ff. ne
quid in loco publico l. ij. § de
labeo ait maxime si quibus in suo
et ibi non / sed ferunt illam glo. dicit
intelligi hoc quod ¶ Item tertio
quero quod inter agrum contra illum
qui edificat super vel infra / itaque
meum molendinum impedit / et dico
ergo habeo molendinum in isto
cursu aque tanto tempore quod cuius
erit prior estatis / intelligendo
estatem sicut quod dicit j. h. t. i. l. i.
§ estas et tunc possum interdicta
re contra eum interdictum ne quid in flumine
publico porti. j. h. t. i. in pri. nam
ad ... sit quia facit quod aliter aqua
fluat quam priore estate fluxerit
secundo casu non habuit molendinum
tanto tempore / et tunc possum agere isto
interdicto utili ut in con. l. in § non ait
ff. e. et ita intelligit ... in libellis
suis sup. hoc titulo / licet non
allegat bonam l. istud est valde u-
tile scire propter diversitate concludendi
in libello / que colligitur ex ista l. iste
posset agere negatoria quia lex in
tibi non esse ita edificare / ut ff. de
aqua plu. arc. l. i. § pre. secundum
dicebat / quia hec actio negatoria datur
soli domino ut ff. si ser. vend. l. in
§ i. at iste non est dominus loci in quo
edificat quia in flumine publico edi-
ficat / et est dominus sui molendini
cui nocet per opus suum in flumine
publico / et sic non eum agit ut ff.
de aqua plu. arc. l. i. al. prete item
si esset suum contemplatione operis in
cuius / posset agere interdicto quod vi aut
clam / si esset suum vi vel clam ut j. quod
vi aut clam. l. vim facit § i.
¶ Item quero iuxta posita vobis vi-
debis quod melior est conditio eius qui
primo occupavit pone quod quod uni
incipit laborare hodie in flumine a-
lius incipit die sequenti quis istorum
preferatur / quo ista in hoc rendit

cu aqua dat' ducat' occupata solo
vbo vel incipiendo opus cu requi
rat' q aqua ducat vel requiratur
p edificiu ad q aqua ducat sit p
fectu et videt' q ille qui primo
incepit et vba occupacionis primo
pfert / pferat' ... habebit
p completo ut l. et si no sint s'm
fecti. ff. de au. et arg. cu filiis
ibi no. / p. oi tetat' de iure quo
ille pfertur qui ad litis cont. per
venit prius et sic qui prius ad mi
nu pvenit prius et sic e ut infra
de r. ab. l. si tra. et de pan. l. pl
bus et dele. l. si plibus / et ibi
p d. q° ille est potior hic qui
prius incepit / ad idem l. qui pot
ff. de in diem adiec. p hoc q ducat'
de thesauro q quilibet ei qui p°
vidit no tn prius occupauit ut no.
ff. de acquire do. l. inq s'm the
saurus et insti. de re. diui. s'm te
lapilli / sed hec glo. reprehendit'
ut no. p q. e. de acquire poss. l.
licet / contra videt' q ille pfera
t' qui primo aqua duxit vel edi
ficiu pfecit q' oi cupit' de iure
quo pferendo ille primo pfert'
qui primo ad victoria seu ad fine
pvenit ut no. ff. de nego. l. si qs
auctis. de re iud. l. ut cos et
no. p d. in l. si plibus ff. dele.
constat aut q sna est finis
litigij ut ff. de re iudic. l. i. hic
q° pferri d3 qui prius aqua
duxit et ad fine opus pvenit
hic cu tetat' de iure quo pfe
rendo / na aut de pto est iuris
quibz aque ducende de flumine
publico auctoritate h... l. tetat q° q
in hoc iure quo pferat' p i hijs
inquibus p occupacione abq
inis acquir... ante pfeccione occu
pacione / nullu inis h... q' aute
iucta ... posset ne occupe
... ut l. naturam s'm i. et l. in la
quen. ff. de acquir. re. do. et l. iij
s'm neracius ff. de acquir. poss.
et hic no acquit' nobis ius in
aqua nisi postqua est ducta
et postq est pfcm edificiu at
videt' qui quis pot uti edificio
ut j. de vbo. sign. l. edificia
s'm pfecisse / ante cu multa ac
cede pnt ut edificiu no pfic
iat' et sic qui aqua aufert
nullu dapnu dat. so. dico q
na coui que p occupaciones
acquirunt ... i. q. ...
na illud h3 locu in hijs que
... sunt et i nullius bonis
no aut h3 locu in hijs que pu

blica sunt ut no. insti. de re. diui.
s'm flumina q° 2° / hic q° est prius
qn duo utunt' loco publico et p
vsu vnius impedit' vsus alterius quis
pferet' / et glo. dicit q ille qui prior
cepit / vincet illu qui ps incepit
si potuit puide q p vsu eius no
impediret vsus illius qui primo
incepit / et p hoc tex. et glo. ff. ne qd
in loco publico l. i. s'm i. ibi et talis
inter 2 ... leccione ibi i duo
bus plausibus obviantibus / et idem
iuris est i vsu fluminis publici et aque
ipsius / q est in vsu vie et itineris ut
p. ti. q. l. i. s'm i. et s'm fi. et p hoc
vincet ille qui cepit primo ince
pisse aut intelligere ut j. de pollic.
l. i. s'm cepisse / vel si velles dicere
q flumina sit publica / usus tamen eius
est cois ut videt' tex. dicens in dcn
s'm flumina insti. de re. di. licet glo. ibi
aliter exponat / sm hoc de iure s'pta
requiritur pfca occupacio p natura sic
prius allata / tn istud ius ...
est de consuetudine approbatum
lo ducat' poccupasse qui primo in
cepit et psequitur / et ita no. glo.
i dcn l. naturam s'm i. q° ita i ...
ut ille ducat' occupasse qui i cepit
laborare ut aqua ducat / si tamen
i cepto opus psequit' / secus si desi
stat sm op. ... in dicto s'm i. iste
si velles dicere illa ... no ee per
consuetudine correcta / ad hoc nec
est q dixi / na una pdicta loquitur
i ... que ... bonis sunt / sz
i rebus i ... sufficiat sola incep
cio / unde si quis velit i mari vel
in litore edificare / statim sua fit
cu pilas iecerit / nec requirit
ur pfeccio ut ff. de acqui. re. do.
l. q° s'm fi. p. ducit l. ff. ne qd i
loco publico q ille est tuendus q
in litore edificat vel mola in
mari iecerit / ut ne qd i loco pu
blico l. q. s'm adversus ... q° ... pnt /
... s. edificat / sufficit q° si prius
edificet et opus psequatur / no aut
requirit' q opus pficiat / q aut dixi
q opus psequat / no intelligatis in
dare / q semp ita q nec dormire nec
comedere posset / na actus nature
intervenientes no obstat ut C. de testa.
l. ... antiquitatis / idem dicens si ali
quibz diebus differret / que ...
... / et alia ... cu enim q
no. j. de ... et ... l. iij s'm ...
sz si post opus / accidit ... sua
admitti / ut ff. de damp. infec. si fi
... s'm plt. et ff. de acquir. pos. l. si
de meo s'm i. pdicta vera / si aqua
que ducit' adeo vsu3 ad que ducit'
no sufficiat vtriqz / na si vtrqz sufficiat
quilz pot ducere ut j. de aqua coti.
et esti. l. hucusq / et no in l. aquam
C. de servit. et aqua / et ff. de aqua
plu. arc. l. in concedendo / ita determina
bat ... bononie ... quesitum ...

s'm licet / s'z flumina
sit publica ut
insti. de re. di.

fabris pdicatoribus aqª ex uno flumine ducta ad ducendum fabra, et postea ro testit fabris mroribus, ita cum illa aqª erant sufficientes ad utrumque, diuidebatur inter mensuram et quibus ordo ducat eam ad locum suum.

¶ Sexto quo, quid si duo inceperint eodem tempore, uel uno primo aliter post cum de primo ignorauerat, uidetur dicendum quod sit locus gratificationi, uel forte durauat ut uo in dicta l. ij §. neque uid in loco pub. bi dicit inclinus usum dicte aque commodius uel ciuiliter uel diuidi p tempora prout pot uel diuidi mensuris prout pot ut ff. de fun. vendi p l. imperator cum cuspidi, et io est cautela, quod ille qui incipit edificare protestet et denunciet vicino quod ipse incipiat et incipere intendit usum dicte aque ad tale edificium, et sic in facto fecit ste bonum esset sequendum nescit aute opus inceperit, hoc tamen non semper est de necessitate ut ff. de acquir. re do. l. quius, quod dicit ibi

¶ Septimo quo, an si velim in flumine facere molendinum, et velim in ripa vicini tigna in mittere et clausuram et alia edificia in flumine facere, ut per hoc aqua ad molendinum ducta, an possim eo inuito, et videtur quod sic, quia riparum usus est publicus sicuti ipsius fluminis ut j. l. ij §. cu sibi, contrarium dico, nam riparum proprietas, ripa est quorum predijs ad heret ut ff. de re. di. l. riparum et insti. de re. diui. §. riparum usus aute riparum est publicus ut dicta l. constat aute cum qui hunc usum, uel etiam usufructum, non posse inuito dno in ipsius predio nouum edificium facere ut ff. de usufruc. l. nomine et l. usufructuarius, nouum et pro hoc ff. de acquir. re do. l. quod in litore et l. se, plus dico quod si aliquis in ripa mea edificauit, non solum prohibitam destruet ff. mea propria auctoritate destruam si sum in possessione dicte ripe ut ff. ad l. aquil. quemadmodum §. et q. quod vi aut clam qui in eum §. qui ad ianuam, et no. ff. de op. no. nunc. l. de pupillo §. meisse contra fine

¶ Octauo quo, quid si ripa que est contra me ab alia parte fluminis adheret vie publice, an in ea possim edificare neuine requisito, uel consensu requirendi, plura prout allatum breuiter dico quod idem iuris est si quis non posset fieri inuito dno predij, quod est in ea via cui adheret ripa, nec est via impedimento quod ad eum pertineat proprietas ripe ut ff. de acquir. re do. l. quamtibus, et no. insti. de re. diui. §. riparum insulo.

¶ Illo non quero, quid si ripa fluminis, que adheret predio tuo, ita est naturaliter ordinata quod aqua ad me pellit, et possum ad meum molendinum ipsam aquam ducere sine aliqua clausura, tu facis dicte ripe vis mutare et sic proptera aqua ad me non veniat, an possis, videtur quod sic, quia tua est proprietas, ergo in ea potes facere quicquid uis ut l. i. re mandata C. man. et l. neo C. de mand. in similibus quorum, dicitur non liceat proprietas sit tua, usus tamen est comis et iste usufructus vel specus quod mutare et usuam quoniam deberem facere non potes ut ff. de usu et ha. l. plt. et ff. ad quod faciat quod non de re. diui. l. riparum et insti. e. §. riparum

¶ Decimo quo, quid si edificio in flumine publico faciendo clausura predicta vel indirecta uel aliquid aliud pono, ita tamen quod id quod pono, parte medium fluminis transcendit et contra vicinum agri frontem protendit, non tamen eius ripam attingit, an potero sic facere contra te vicino, uidetur quod sic, quia in flumine publico facio, et mea est utilitas et vicino non est in comodum ut j. ti. i. l. i. §. sed qui pri. et pro hoc ff. de damp. infec. l. flumen in prin.

¶ Ad hoc quod ratione prouitie quod sicut insula que in flumine nascitur dicitur eorum qui prope ripam predia possident, certis regionibus ut ff. de acqui. re. do. l. inst. eos quoniam et no. e. ti. l. adeo §. insula, ita quod quid natum uel edificatum est in flumine publico est eorum qui prope ripas predia possident secundum protitutem certis regionibus, usus autem est comis ut ff. de acquir. re do. l. si. et plt.

¶ Hoc pono se in quo prius considerandum est non dubie edificandi, nam si opus prius in aqua iuxta ripam predij mei, nec ultra medium fluminis processit, certum est quod clausura est mea et eam licite habeo, et si per cumulatum postea sic augmentum, ita quod medium fluminis transeum iuxta frontem vicini agri, tunc quod insula in flumine nata et eodem modo aucta mea est ut ff. de acquir. re do. l. insula in prin. eadem ratione et istud edificium erit meum totum, ut dicta l. plt. §. si. nec vicinus potest me impedire iure proprietatis, sed si aliud contingit sentiret, possis me impedire ut in contraria q. dicam, si vero sibi istud edificium una continuatione seu uno contextu factum est, tunc mea parte que est ultra medium fluminis facta mensuram suam formula que est in glo. dicte adeo §. insula vicinus habet proprietatem, ergo sicut quilibet de proprio suo ut dicta l. plt. §. si igitur ergo ut usuarius non possum opus perficere, contradicente proprietario ut ff. de usufruc. l. usufructuarius nouum rum, sed si vicino sciente et patiente perfectus credo te licite habere ut ff. de aqua plu. arc. l. labeo, facit ff. de damp. infec. l. qui bona §. si quis sed advicinum possessa regione pertinet proprietas usus autem erat publicus, et hoc est isto casu in quodam edificantibus, quia non potest inuito

vicinus edificium ampliare nec aliquid detrahere quamvis in melius repositurus sit ut ff. de usufr. l. hactenus § fi. et l. se. quod intelligo in ea parte in qua prelatus est vicinus. ¶ Undecimo ad vicinum, quia licet lex det vicinis prelationem, non tamen acquirunt possessionem ipso iure sine apprehensione ut ff. de acq. poss. l. ... in heredes, non ... ff. pro so. l. in duobus § idem fundit et C. de sacrosanc. eccl. l. fi. in prin. ... est ergo penes edificantem possessio, consulo ergo domino prelato si possessionem vult adipisci, quod expectet quod locus ille sit occupatus inundationibus; licet enim possessor primus desinit possidere ut l. iii § labeo et l. pomp. ... l. qui universas § item si in mari ff. de acquir. poss., et postea in proximo aqua recedit, possessionem tamen vacantem occupet, ut ff. de usuc. l. sequitur § item si occupavit et de his sibi pervenit probare, cum in his magnum commodum possessionis potissime propter facultatem destruendi quam postea illicite edificabit, ut ff. dixi in vii q. Item non quod ff. appellatur clausura ... dicitur in vulgari nunc tamen appellatur specus, i. locus altus ff. ... edificatus, ex quo ducitur aqua, vel appellatur septa, i. que ponitur ad moyle, seu ad formulam ... aque hauriende, seu ... de ... sive lignea sive lapidea sit, ut ff. de rivis l. i. § specus et § septa; istud itaque edificium diversis nominibus appellatum siquidem meum est iure prelationis quod ... sit patet ex precedentibus, possum meo facere quod volo, quod si meum non est sed in eo ... aque hauriende, tunc si ille ad quem spectat prelatio non prohibetur aquam ducere possum contra eum interdicto de aqua cott. et esti. si vero non patiatur me talem locum reficere, ... interdictum prohibitorium, ff. de rivis ... ut loquitur de specu et septa, hec ... concessa ... esse tale edificium habere, et ex eo aqua ducere, et hoc non est dubium. ¶ Undecimo queritur an vicini superiores talem damnificandum facientes vel inferiores poterunt me aliquo prohibere; et ad quod dico quod quandoque extra ... opere aquarum ... fluminis ripas plus solito inundat que vicinorum prediis adherent ... inundat loca que ripe cedunt ... ex quo a plano ... capit ... aque, usque ad aquam ut in l. ... § fi. et istis duobus casibus non possunt vicini ... in ripa et loca que ripe cedunt ad hoc sunt destinata, ut aqua ibi contineatur ut ff. e. l. i. § ripa ... bus, et ibi ... et in l. ... § fi. item

usus eorum est publicus ut dictum est, usufructuarius autem potest uti re ad eum usum ad quem est inventa, ut habitare in domo, in qua ... usum, cum ad hoc sit destinata, ut ff. de usufr. et ha. l. ii. similiter navem in aqua ... usum, quia potest cum ea navigare quia ad hoc inventa est et destinata ut ff. de usufr. l. arboribus § navis; et sic de singulis ita in proposito aqua in ... potest et restringere in dictis locis, cum ad hoc sit destinata, pro facientibus opus est magna utilitas et vicinus non est damnificatus. ¶ Quandoque aqua inundat alia loca que non sunt ad usum publicum destinata, et tunc consideranda est facientis utilitas, et patientis damnum et incommoditas; nam si edificantis magna est utilitas, vicini vero incommoditas modica vel nulla, ut cum quia aliqua particula alicuius saltus vel loci inculti inundat, tunc vicini edificantem non poterit impedire ut in ff. h. t. l. i. § sunt qui putant et § se., et ita ibi sentit glo. Si vero vicinorum damnum est magnum, et tunc edificantem poterunt impedire per interdictum prohibitorium in ff. h. t. quoniamque non damnum ex mutatione cursus aque contingat ut in ff. h. t. l. i. § quod autem, et in de aqua cott. et esti. l. hoc iure § i. facit ad hoc ff. de aqua plu. arc. l. i. § de eo et § se. si tibi licet damnum de edificantis ... vicinus ... ut ff. de dam. infect. l. pretor § ... de eo in de ripa mu. l. i. hoc autem intellige de damno per quod edificium quod prius habebat vel ager destruitur; sed si edificium vicini perveniens ... commodatum ducat aut vicinus per hoc se ... damnum quia numquam portabit ... sive definitio et sic lucrabit minus, certe per hoc me non poterit impedire ut ff. de nove. ope. l. quo et de obsequ. l. fi. ... ff. de op. li. l. medicus, sicut una lex sed sicut alium dicit obstare, sed ibi ideo quia libertus erat obligatus ad operas que iam cessat hic. ¶ Duodecimo queritur an formula, i. ille locus cavus qui fit ad latus fluminis ad aquam ducendam, sit publicus vel privatus; et ante omnia volo te scire quod ille locus appellatur in vulgari forma seu formula et ita appellatur C. de aq. duc. l. r. li. xi.; quandoque iure appellatur moyle ut in de rivis l. i. § mole; quandoque in vulgari appellatur vallino ... de nomine; sed videtur quod sit locus publicus ut ff. e. l. i. § si fossa ... in privatum locum non ... cadat aqua videtur quod est locus privatus ut ff. e. l. i. § flumen et ... in ... § si fossa, aut ergo ducit

aqua ex flumine publico immediate per
fundum meum, et tunc non est dubium quod lo
cus est meus / aut ducam per fundum vi
cini ipso permittente / et tunc locus est
eius cuius prius / sed ego habeo servitu
tem aque ducende, et si ille incipit
impedire me ducere / habeo interdictum
de aqua cott. et est. si me impedit
formulam purgare et reficere ha
beo interdictum de rivis prout loquitur
de rivo et inspice ¶ Item habeo con
fessoriam ut ff. di. ser. clandestina
ste ex hoc quod ille locus est privatus
apparet solo quoniam de qua in vide
dubitari / aqua exit / de molendino
unius alter vult eam recipere / et ducere ad
molendinum suum ita quod molendinum
primum non impediat. querit an possit
et certe si aqua intraret alveum
publicum non est dubium quod potest / aliter ex
illa formula cum sit privata aquam
in suo duo ducere non potest ut ff. de
aqua plu. ar. l. in concedendo
¶ Credens quero nunquid talem formulam
liceat facere per viam publicam / re
denue non / sine permissu principis
senatus vel civitatis ut ff. de servit.
l. servitutes. § per. et de op. no.
nunc. l. non solum in prin. et ibi notatur
et hoc dicit glo. / in quibusdam locis
consuetudo est in contrarium / quod per via pu
blica ducat si ponte in ea faciat
deinde tamen non est per pass. l. et p
bat. ff. ne quid in loco publico l. ij.
§ tractatu ¶ Quartodecimo quero
pono unus habet molendinum supra
alius infra / ille qui habet superius tempore
statutis et situatis facere vult recolle
ctam aque ille qui habet infra contradicat
eo quod suum edificium esset inutile a
qua quod ivit ? ut quod superior non
possit facere recollectam aque / ita
non licet facere edificium per quod flumen
exarescit et desinet ut p. t. r. l.
i. § i. sed per hoc flumen desiccatur
saltem per tempus contrarium ? sugeram vi. quod
possit nova formula nova formula
est sua ut ff. darum est / sed postquam ha
bet aqua intraret in suum licet ei fa
cere de ea quidquid vult ut p. de aqua
co. et est. l. i. § item labeo / contrarium
ro aut in dicta edificia construncta
fuerunt de hoc sunt aliqua acta
illud fuerat ita valent talia pacta ne
liceat aqua continue ut p. de aqua
co. et est. l. i. § siquis hoc concessit
idem si de hoc precessit antiqua con
suetudo / que vim pacti habet ut ff.
de aqua plu. ar. l. i. § fi. aut non
precessit pactum vel consuetudo puta quod
quia sunt novum facta / et tunc aut ille
qui primo habuit edificium habuit id primo / et
tunc ille qui vult recipere aqua continere non
potest ne alterius edificium incommodet
ut darum est ff. in i. q. aut ille qui
habuit ff. edificium / habuit primo / et tunc
aut vult aqua ob suam utilitate
continere et potest nec ille qui est infra
potest eum aliquo modo prohibere eandem
ducere ut darum est in iij. q. aut solum
continet aqua ut ei qui est infra
noceat / et tunc non potest sed ciune de
dolo tenetur ut ff. de aqua plu. ar.
l. i. § denique / aut de prioritate
seu posterioritate temporis non a
pparet / et tunc potest aqua licite con
tinere ex quo ea licite in suum intra
vit ut dicta l. i. § idem labeo de
aqua co. et est. ¶ Sed quia contingit
in pari causa / potior est conditio possi
dentis / conveniri ut p. de re. ob. l. si
fun. § sequitur et ex de re. iuris
c. in pari. li. vi. et sic intellige in his
faceret proprietate ut alteri noceat
ut dicto. § denique in dicta l. p. de a
qua plu. ar. ¶ xv. quid quibus tempore
prodit istud ius proximus ut
curesitum molendinum in flumine publico
nunc imperium aque destructum est ego
ego differo restaurare alius in
terim occupat aquam ita quod in ea re
ficio impedit an hoc possit / ista q.
ego indi decio / et dicebat predicto
catus perdidisse ius suum si stetit x.
annis inter presentes et xxx. inter absen
tes / quia ius aque ducende et cetera
servitutes tanto tempore tolluntur ut c.
de servit. l. pen. / in vi. quod ex hoc dicit
male intelligunt. In hac enim q. debemus
considerare tria / primo ducere aqua
de flumine publico / secundo per talem locum du
cere tertio preferri aliis vicinis ut ipsa
edificando impedire me non possit
primum sed aquam de flumine publico
ducere potest nobis competere privandum
iuris debitum / ut si imperator vel sena
tus vel lex municipalis vel aliqua
consuetudo antiqua cuius non extat
memoria concedat nobis ducere aqua
de flumine navigabili quod ut de iure non
licet ut dixi ff. in iij. q. et tunc istud
ius ducendi tollit in prima ut p. de
iure l. sancte sed maius / et ideo non credo
per vel xx. annis perdit istud ius ut
dicta l. pen. c. de servit. et p. de modo l.
i. et quod non. c. de div. rescrip. l. sed quid
quid ibi dicat ex et quod non. ex de ca
pi. c. vel accessissent quia istud du
cere aqua non competit privandum iure de
bito / sed privandum eiusdem facultatis
ut ducere aquam de flumine non navi
gabili ut hac. l. et tunc si per mille annos
non duco / tamen sic illam facultatem
retineo ut ff. de via pub. l. i. nam
ius eundi per viam non publicam non
competit nobis privandum iure debito sed
privandum facultatis ut ff. ne quid in
lo. pub. l. ij. § via publica et hoc te
net ex inst. in l. cum notissimi.
§ illud. c. de pre. xxx. an. nulla
q. an prescribat nisi offerendi / sed. s.
per talem locum aqua ducere et tunc aut
habeo ius ducendi eam per fundum tuum
et tunc est ius constitutum sive servitus
aque ducende et perdit dicto tempore a

eam duco p fundu meu / et vicino
cmutto no fundo amisso / s illud
pdo qui dumz fundi mei pdo / et hoc
est clam p locu aut publicu qstat
q no possim aqua ducere ut dicit
B. in xiiij. q. certum. s. pterea alijs
vicinis / ut ym edificando no possit
me impedire z istud dicebant adno
cati pdicti pdi dco tpre. s. annis xl
xx. q est flu na ad flumine et c.
publica ul' corra demu' geruntur iste
pscripciones no ptinent ut B. de usuc.
l. si impu. qualit' q° pdit' ad eunde
cam / pmitto h' q ea quedem re
geruntur efficiunt nra p occupacoz
siquidem sunt arcalia pdunt et ita
effugerunt cuiussda min q diffici
lis sit eor pscriptio ut B. de acqr
re. do. l. iij. in fi. z l. naleu impu.
et. § t examen. si no sunt i malo
ut litoribus maris z publica flumi si
quis in litore edificauit suu est
p occupacoz et ad pdendu illud
vi. l. duo requirunt primo q recipit
pimaz litoris speciem ut B. de re. di.
l. in bij impu. z B. de aqui. re. do.
l. q in litore / so q illaz piore q
habebat delinquat ut dcz l. si impu.
B. de usuc. / et hoc sentit i. glo. dicz
exponit aliq et / unit ad q. ppositu
vo q ad pdendu illud ius posi
pacionis aque et ius pscriendi alt'
requiruntur primo q edificiu i qua fuit
sit ita diruptum q aqua recepit
priorem suu cursu / si no esset diruptu
in modica remaneret quis ind'e no
eius cursus aque c diffiat pscriptio
s facit ar. dce. l. naleu cu silibus
ite h'm requirit q tanto tpre differat
quis reficere edificiu q illa qui piore
ducendi aquam videat' dereliquisse
ut dce. l. si. B. de usufr. hoc at credo
q accidit siquis aqua usu nali
cursu labi pmittat p annu ul' per
tm tpe q tuscient pore estas / q pat
q' plor no dicet' aliquem i qui piore
ducendi aqua / nisi eu qui eaz duxit
eo anno ul' piore estate ut p. de aq.
cot. et esti. l. j. impu. et C. de eud.
l. aut ptor / et facit. j. t. r. l. impu.
pz q° expedictis q no requirit pscripcio
s statim q aqua recipit cursu
suu nalem et quis desinit esse
in qsi possessione pdit ius alti pscriendi
z itm recuperandi quecumque z hoc
esse verum pbat' expsse ex solo gnu
ducazl'. que videntur sibi quere ut
B. de usuc. l. si. y. visso et p. de dedu
z temp pscr. l. si quisquam / que sit
solunt h'm equi jo. q sequit' per
tam. s. aut quis est in qsi possessione
piscandi solus in flumine publico et
tunc uel' poccupatoris pot aliu p
hibere / et ita loquit'. l. si quisquam / aut
no est indicu qui piore / et tunc non
pot aliu occupantez phibere ut dcz

l. si. B. de usufr. pz q° q. xx. ul' xx.
annor pscripcio no requirit / credo tamen
q siquis ista cum allegaret / que
xx anno edificiu no reparauit / et
sic aqua usus no sit / q sibi ne
met c prestitutionem. ut. p. de ab
actiois pui. l. i. §. siquis aut p
¶ xvj. q° quod si flumine mu
tat alueum suu utru quis pdat
ius suu / ista q. pot mult' modis
intelligi / primo si piscacionis ul' alicuius
huius pheltem qsessit uel ius aq
ducende de flumine publico / an aluei
mutacione pdat / et tunc est dicendu
aut mutauit alueu vno impetu
et pdit' ius quia videt' aliud f
lumen aut mutauit paulatim z
tunc retinet' illud ius ut. p. de aq.
cot. et esti. l. hoc iure. § si aquaz
fm prima lec. ibi positam ¶ Item
pot intelligi q. ista / utz pdat'
ius occupacionis et pscriendi vi
cinis / et eodem mo est dicendu
eadem tarde / aut subito muta
uit alueu z pdit' ius / et nouae
occupacione qmis est aut paulatim
quo casu ut dcm est retinet' nisi
p annu quis patet aqua ire sua
libertate ut. B. dcm est ¶ Ite pot
dici q. intelligi si ducebaz aqua
p fundu vicinu cui impetu erat
fructus z flumine mutat alueum
et antiquu alueu ul' fundum
fruentibus et nouu alueu p que
aqua currit / dimisit / an sit fru
ctus extincta / et dic aut subito
recessit z extincta est fructus quia
medius locus qui no fuit impe
dit fructum / aut paulati et
tunc durant fructus / quia eade re
medius locus fuit hoc pbatur
dce. l. hoc iure. § si aqua de aq.
co. z esti. fm fcam lec. z B. de usu
fruc. le. l. ite. § hoc ul'tra z de
pign act. l. si conuenit. § i. z de pign
l. si fundus in pnu z ibi nota
¶ xvij. q° quod si ad plures
ptinet molendinum ul' aliud edi
ficiu quod impetu aque est de
structum vnus vult reparare alter
differt / qualit' qsulit' edificanti
ul' edificare volenti credo q si sit
socij hnt locu ea remedia / si non
sunt socij dico ut B. pro soc. l. cu duo
bus. § idem videt et ibi no. ibi eiz
loquit' in insula quod est nomen ge
nale ad domu et edificiu / etiam
impia est potius ut no. insti. de
re. di. § insula. ite. l. si ut proponis
C. de edi. priua. q ide dicat / loquit
qualit' in omni edificio s nomen edi
ficij omnia qplectit ut. p. de actionis
l. i. § du q° z ¶ xviij. z ulti°
possit queri quid de molendinis
que sunt in nauiculis. ita q i aliquo

flumib no sunt ut in fixa ut fit p padum cuiuslibet cont pertab et vi q sunt publica sicut insula q solo no inheret ut ff. de acquir re. do. l. ptt. § si qua insula nsc. § qrum dicit licet enim in hijs que solo coherent no sit dicta insula bi et edificatio ut dca. l. ptt. § h. ff. de acquir re. do na roc soli sint eor qui ipe ripam pdia possidet tu in hijs que solo no coherent puto esse dicam/ na id q ibi na scit si solo no coheret est publi cu ut dco § si qua insula/ ß id q edificat est edificantib similiter nib ut l. si de mob. ff. de acquir re. do. unde dicim hui⁹ edificij est edificant/ hoc quide lex sua et hre. si p hoc itur est strictio na iupm no sit deb... stc sine vero in nginodo ut ff. dixi ¶ hec q dca sunt/ si ncia sint placuit/ sique aut ni⁹ bi dam est verso te loci secam redargnab. michi enim satis est si p nis septima anule gentib inclat ad vital/ i damp

¶ Ne quid in flumine publico fiat

At ptor ¶ Cum autē dicit ptor no de significatione istius dicendus/ alr que est significatiua qualitatis no qtitat/ ¶ ste no in § aut ptor/ q qui a l. pfectio aliquid cu aliqua qualitate dz ut p q pbatur et illud et qualitas eius fiat. l. ptor § decere. p. vi. bo. rap. Bar. le. doctor ¶ Erunt qui ¶ste est no § depo sua vna q. ui. l. quo ui⁹. ff. h. a. z ibi hit § ben declaui ¶ hijs dicit/ no de bo inspici adto pus quo terminus pt esse dicti rei dequa agit/ et io si dubitaret an membr aliquod esset debilitatum deberet inspici an inslib rei esset de bilitatis/ hic los ad id tempus quo illud mebr ip mag/ clae sin qruam. ¶ Estatis/ no glo. que incipit ut . s. tur finiat no istam § q estatis largis no simicdo qplendit sex menses/ ß strictio no qpndit tres tm q fiat ad multa. fiat q ndebit/ in. l. i. § esta tem. p. de aqua. co. z esti.

¶ De ripa munienda rubrica

¶ Intelligo istud intlam q quib no pot phibi aqmalo nanigare/ ß ab eo qui lp ima regalia z illo tacito no hat qpliben/ vn vec cuilibz illa pot fieri statutu q aliquib liceat nanigare p locu publici z aliquibus no/ Ro quia ista talia. s. ius sub aqua ru et flumina et latib ptinent adeu ad que ptinent regalia ut x. coll. que sint regalia. c. i. fiat q no in l. q. incipit. ff. ne quid i loco publico i q. incipit. l. f. municipalib.

¶ De vi z vi armata rubrica

At ptor/ no ex isto pri q istud adiubini vu signifiunt locum coherente solo et ex z mobilem ste requirit re esse possessam ¶ Cuius q. hic vna q. quid si aliquis deiicit de arbore. cu het loco interdictu q. no videt tu dic/ aut arbor no coheret solo et no het locu istud interdictu/ aut co heret solo et habet locu istud inter dcm ut dca. l. si tumulus attalam i q. z. l. aliud § no ui⁹ p. q vi. d cla. ¶ Deiicitur/ hic tex. allat q est duplex possessio ciuilis z nalis ut no in l. i. in pri. ff. de acquir poss. aliq qui tenent qtrariu aliter exponunt hunc tex. ß praecedens opio est maior/ de hoc no in colonus/ expo q etiam colonus possideat ut j. e. l. colon⁹ et l. in fundus/ Ro illud viij qui colonus intercedit ponery dua sequ si no intercedet ut hic ¶ Cum glo. an locatori qpetat hoc inter dictu. qui tm ciuilit possidet/ sm quosdam ita dicit glo. z no dicit plus ibi uniuit q locator possidet tm ciuilit/ qr dicit colon⁹ naliter possidet/ ß hoc est falsum qz colon⁹ nullo no possidet ut hic z ptc no. ff. com de usuf. l. i. no ad q. aut expellit dnus/ ita q no colonus et hic dnus no pnat pone/ io non heret locu hoc interdictu ut j. e. l. § no aut/ aut expellit colonus et hic expulso colono dnus etiam pnat sua ciuili io heret hoc inter dictu ut j. e. l. § q fundus et ff. de acquir poss. l. peregre § quib. et l. i. § qz si hic fundus. etc.

¶ Deiecisse/ vide glo. que incipit quadam site dicit q. j. e. l. § q igit q. s. intelligit fieri facere qr hoc fit ex interptatione iur/ qua ex nbis/ ß dic/ aut vba sunt septa i rem/ aut impfectum ut dixi in l. hec vba. p. de adultis ¶ Exuoluentis/ dicit hic si penitd. deiecit tenet itaqz. q in l. si penit deiecit tenet. r. in pri. ff. de cond. inde so. ibi habet genale mandatu in quo no veniebant illicita ¶ hic no loquit in mandato speciali ideo

tenet[2] utrumque. Item oppo. quod uno sol nente extimacionem possit queri qui habet rem ut l. nec ullam. ff. plt. B. de pat. hr. que dat plts so. unde est quod hec concordat cum illa, tu dic quod hic loquitur quando iste due cautiones dant contra diversos excedens tu fur, in uno solvente alii liberantur ista non dat. C. de condi. fur. pbat ut l. si plts in pr. B. de dolo. Item oppo. de l. quod si fu. fur. fe. di. so. ut ibi dicam. Item oppo. de l. y. ff. si is. qui. B. de nova. ff. so. tu dic ut dicam in dat. l. quociens.

Sed et si tu cum quis non. tex. ibi uerantis cum dicitur 2 i Opp. de l. si pupilli. ff. de si ergo. B. de neg. ff. que est hic Hudit, et dicit quod illa concordat cum ista, quia ad hoc ut quis teneatur de maleficio pro ratihabitione duo requiruntur. T. quod sit gestum nomine meo, secundo quod habeam ratum tunc meo nomine gestum et si aliquod istorum deficiat ex ratihabitione non teneor, non habent. ff. adiute di. in ff. ista quod oz quod sit nomine meo gestum contra primo non requiritur ut l. si fiducis ff. 1. depign. bi. dicit pe. quamquam illud quod gestum est ab aliquo sortitur effectum sine mea ratihabitione 2 tunc non possum habere ratum nisi sit gestum nomine meo ut hic 2 dat. l. si pupilli. ff. de si ergo, dicit non sortitur effectum, et tunc possum habere ratum licet non sit nomine meo gestum ut l. si fiducis. ff. 1. B. depign. ubi si consensu obligavi rem meam fit patri

mihi prudens, ita dicit pe. in ff. de si ergo 2. ex. refert in l. non eo minus in prima. ut fa. q. e. de act. Tu necessario dicimus aliter lex que dicit, quod meo nomine non est gestum ratum hic non possum intelligitur ut per illa ratihabitione negotium trahatur ad me et incipiat ad me pertinere, ita loquitur ibi in dicto. ff. de sic ergo. sed si nolo ratum habere in prudentiam alicuius mei nisi hic hic valde turpe sinit licet meo nomine non sit gestum, ut dat. l. si fiducis. ff. 1. ita si pignoraveris rem meam tuo nomine, ergo possum habere ratum ut tibi prodeat pignoris nec possum dicere rem non obligatam non tamen ut possem agere pignoraticia vel contrarii pignoratic actione, et sic negotium pertinet ad me ut dat. l. si fiducis 2 eadem ratione in re vendita, quod si vendidisti rem meam nomine tuo, possum habere ratum ut prodeat mihi in rei ven. non tamen ut possim queri et agere actione ex vendito, et ex empto, et sic negotium trahatur ad me ut l. si mi. C. de rei ven. ita hic in proposito, si de licto consulitur hec ratum, ista ratihabitio non trahit ad me negotium ut tenear actione defendente ex delicto, nisi sit gestum meo nomine, ita dicit hic, hoc non hic quod est nominis quod habeam ratum tamquam meo nomine gestum. ut ferg.

quod est multum non. ex quo non quod possum habere ratum factum licet non qualitate fu. ut. C. arbi. tu. l. sicut dicto, et non. in l. pap. sibi. B. de neg. ff. Ultimo quod hic ubi sit unum indistincte quod in maleficiis ratihabitio mandato comparatur dicit ff. quod sic, fallit in crimine adulterii, ideo quod glo. dicit quia adulterium non potest committi per alium, dicit unum in sc. quod impossibile est quod fiam alterius sit factum meum ut l. unum de reg. iur. et ideo est impossibile quod sit tu adulteram sti uxorem mulierem quod illud adulterium sit factum meum, et idem si tu occidisti hominem est impossibile quod ego occiderim et sic idem est in adulterio, quod malis criminibus alterius non potest fieri alii iniuria per adulterium sunt per alia crimina, nam si nolo vituperare alium, fiendo quod illius, nam si nolo vituperare uxorem adulterant tunc possum hoc facere ut l. hic uba. p. de adult. 2. l. 18 cum quis ope. et non pre. et ex. refert in l. fi. C. ad mans. infra quone. Bartholus le. doc.

Cessabit non. tex. ibi in fine sit non. quod fenus pot. fieri delictorum committi dum committitur est in fine pr.

Familie no. qui committit appellatione familie de quo habuisti in l. 1. ff. Finke B. de publicanis. so non illud quod di. quod dnus tenetur de eo quod pervenit immediate a familia, secus si pervenit alio modo ita notat. dicit primo. in e. ad sedem co. de rest. spo. Bartholus doc.

Interdum dicit hoc contra usufructuarius si est absens et non admittitur habet hoc interdictum ut ff. e. l. iij. ff. vii. vi. et tu usufructuarius absens a fundo non possidet ff. negat hoc quia primo possidet saltem naturaliter quia naturaliter afructuario retinetur causa, et dicit unum, alii dicunt quod fructuarius habet quandam civilem possessionem, quod est falsum, quia nullam civilem possessionem habet ipsis rei, quia tamen naturaliter possidet ut l. naturaliter B. de acquir. pos. 18 quis m usufructuarius dicitur habere quasi possessionem civilem et naturalem ut l. apt. pto. ff. Item e. B. exqui. ca. ma. 2 l. si plts ff. deiectum in q. prima. pe, ut vide cum cui qui est deiectus de quasi possessione iuris naturalis dat hoc interdictum dicemus. p. e. l. iij. ff. horum dictum. Omnia ff. que requiruntur ad hoc ut competat hoc interdictum dic. ut in glo. oppo. duobus modis

Omne dicit primo de l. sequitur ff. Item si occupaveris de usufru. so. ut ibi fu oppo. nam hic vi requiritur quod iste qui deiecit possideat contra p. e. l. ff. eum, et indistinctio. B. pre.

ff. sa. q' hic dr 2 ipe possedit/sub
audi mgaune ¶ Ecclo hic dr de eo
qui est i tuuc quo in quo loco pt
agi de ista violencia an in loco ubi
est fundus/ut in loco ubi est fca
ista violencia/de hoc habs tex c.
ubi de pos. agi opz. l. i. ¶ Certa ista.
q'. nos heing qnere vna q. satis
bona/nos hemus duos casus indu
bitabiles/pmus qn quis deicitur
de possione na. so qui no admit
titur in possione qu venit/et in
istis cpetit hoc intdictu ut hic dr
sz de vno dubitat. quid si te ab in
te ingressus sum i possione tua tu
in hoc admisses sufficientis ee te
posse repelli/et ex hoc statim a
sisa ponem. ut. l. clam possidere
ff. si. a. l. se. b. de acqur. pos. ut z
ibi cpetit hoc intdictuz/hugo
de porta ra. dicebat q' no/ut in
q. plac. aut dicebat ide/et dice
bat q' debebat venire ad locum
2 sic ab ingressu repellat ut b 9
petat hoc intdictuz q. reprhendit
plac. na qu venit ad locu/et
no fuit admissus no pdit possio
nem/qua cu eam pdiderit et sic
istud intdictu no hebat locum
sz plac. videt/q' tut fugit an
te, tunsa est/sz azo. et jo. dixerut
dari intdcm ut le. ista opinio est
vera/et ab his tenet ex quibz
hcs modu pcedendi hancinaz
na in libello sup hoc intdicto
debeat insei locus et tempus/
sicut cu agit criminalit' ut. l. ptor
edixit i npn. j. de in iur. q' tp us
pones tu in libello/hic quo es in
gressus possione e te no de inn
tate/sed debes poue hic quo tu
accedens no fuisti admissus ul
hic quo sensisti et fuisti suspi
catus te posse repelli/istis em
quibus tibi us sat intdictu dicim
ut utile/et io est qsiltu/qr tu su
spicatus te posse repelli et ista
suspicio no pot pbari ut te q' ind
as ad locu et heas testes p quos
pot pbari/q' tu no admitteris ser
tu color tu essent expulsi. ut tu
pauces/statim videris expulsus
ut. b. c. l. ff. q' sumus 2 j. c. q' no
aut sz quid si tpre quo nadis
ad fundu/ille dicit impedimus
sz ipe stat in fundo cu qrentibz
2 armis ¶ Sed p hoc no cxcusat
quia debet cu pcab ingredi ea
mo quo prius possidebat et in
habitat ut j. e. l. q' qui aut 2. l. si
plures. ff. i. sz ille qui stat cu ar
mis uitus 2 familia no vi. fuit
q' ille libe ingredi posset ut ex
de resti. spo. c. pisanus.
¶ Item labeo ne. tex. ibi sz pop.

2 ff. oppo. q. de. l. no solum. ff. si dus
qua istud solue ut pte distinguit q.
j. e. l. in p. q'. pcude ¶ Quit q. vnam
q. et no solut/pone q' ego fugi m
te indi. nemenhem/hic illo tu non
occupasti/sz diu postea occupasti/
quid iuris/q. pma sup h' ubo deiec
tum/no videt e te dic idem ut l. q.
ff. siquis aut iubs j. e. 2 no in. ff.
siquis aruus deiectus j. e. barth.
¶ Cum vi dnue/op. de. l. itaq
fullo. j. de furt/ubi fur no het ac
tio furti/ita raptor no dz hre
hoc intdicte q. solut pbabilis mag
pna aliud in fure/aliud in raptore
ore haec b i intent ad rapina z
aly dicit q' io est aliud in raptore
quia si raptor acciperet aly red
deret/quod in fure no ctingeret
ista uba declarant p. l. bone. ff.
siquis suam. b. de edi. edi. istud
tam qua solue plenius ut dicu
quo ¶ Quit q. quid si aute ipo
deicit q. dicit idem/q' cra meda
t' hoc intdictuz ¶ Sz cira haut
debiorem/op. de. l. dolo. de doli
exc. q. dicit regulam dolo facis
no het locu in possionib recupan
de possionis/secus in alijs/ut
plene dico m. l. nalit ff. ut ch' coe
de acquir. pos. et p do. in. c. qui
ad agend de re. iur. li. vj ¶ Oppo
de. l. sz et plus. ff. quor. b. qme
ta so. ubud in cause q' m e ca q
no dat nisi ei qui patit dapnu
ut ibi ¶ Quit q. quid si expulsus
expellit expulsore suu/aut te
ab cepione/siquis in tantum
/et dicit q' hoc lz min9 dubij q'
dicit teneti hoc tangit in l. sz
possionez j. e. et ibi dicam 2 in. sz
siquis ure fundi. c. ad. l. iul. de
vi. ¶ Cum dicit vnde. Quit q.
et adde adeam vnde ea qui em
apnt de hoc ut no. b. pemp. ff.
qu fundu ff. qui bona. in si. ff.
2 ibi dicit ¶ Ultio scias qp hic
ff. dicit doc q' possio debet resti
tui in costatu inquo erat pmo
ut si libe possidebat libe resti
tuat 2 sita/ita. no p lumo. in c.
cu sup de cu poss. et ppre 2 j. dicto
c. pisanus de resti. spo. ¶ Quit
no hic cu dicis cu eau 2 q' glit
intelligat ibu hec ¶ Oppo q'
om no pot dici q' teneatur
de dolo. q. solut 2 bu dic ut i
ca patet ¶ Rectissime gels
ff. no pmo q' debes ppone in
libellis/hcis quo fuisti deiec
tus 2 q' res dep. ditas ibi hebas
de ien. m. b. hic e 2 hoc p pmo.
in c. qualit' 2 qu de accusatio
¶ Ego uo/qui tenet ex delicto
tenet de piculo rei 2 utilitatis

et si eodem mo esset petita pos ac
torem de quo dixi in l. nemo re
fnam ff. i. p. de d. ob. Bar. le. doc.
Libellu dant. no ar. q quis no dz
in libello acutorio inserere loca seu
vidisset in l. libellor. j. de accus.
Non dant alij. no. est ista via
z het ff. no. iste ff. Oppo. possio
pdit aio ut l. iij. ff. i amittenda
de acqu. pos. sed iste expulsus
huit aim pdendi possiom. q° zc.
so. quedam est possio que retinet
meo aio et corpore alieno ut p
frm z filiu ul aio tm et illa pdit
solo aio ut in spiro. quedam est
que retinet aio et corpe alieo
ut pfrm z filiu ex in pencitaia q
dam est possio que meo aio re
tinet et corpe alieno ut illa q
heo p colonu et in hijs duabus
no pot pdi aio possio nisi expe
llatur ille p que possideo nat
ut hic et l. pene. ff. quib. de
acqu. pos. z idem ponit hic ff.
q. cum ls mea requiescat super
illa nali que p colonu retinet
io illa durante pmu no pot
Contra hoc quia si hac esset vera
sequet q gstituendo me bona re
posside no insserem pone nulla
quia retineo p colonu q est gt
l. quedaz. B. de rei ven. Fet ff. no
bilis et nescio alibi hoc q pdic
ta. s. q aio solo no pot pdi pos
sio retenta p colonu sit vera
qu aim9 pdent et acquirebb
no gcurrit ut puta quia vi de
ier. secus si sponte tibi tradere
ut fit tota die in gtctibus empt
et vend. ita dicat ff. ibi B. lib.
zc. quia ff. nescio alibi io no
cura ea et mente tene. Opp.
z vr q qu frm retinent gpetat
actio q me ea no hoc int dicam
ut l. metu. ff. ite ait. B. q me
ca. so. ut in glo. Oppo. z videt
q heat locu int dicti uti pos. ut
l. viu. sic. p. c. so. ut in q. Ulte
nolo te viui sare q cu quodin
ter in hoc ff. videlicet q decertu
colono dicant insper dms. et p a
colonu no decertu retinet aim
his pcedunt in colono et inquilino
et inquolinis alio qui noie dni
retinet no aut pcederet in frut
tuario qui realem tm lz noie suo
et p suo iur. ita no. p. c. l. iij. ff.
vin vi. z l. i. infi. B. usufr. quem
ad ca. fuat q no. B. de usuf. l. si
Et q impdantes glo. homo
quit hic quid si impam colono
tuo ut p me possideat. et ille fa
cit hoc metu cu videar vi pos
side vr q sit ut hic hoc no est
vm nisi colonus tradidisset realr

ut l. qmb. ff. i. z ibi no. B. de
acqu. pos. tene illa glo.
Idem est. Armis de
iectum. no nobilem
ff. et mente tenendi
pimo in eo q dicat sufficit terro
re armor. q quis no debz pati
p is se pnti quia se defendat
ut no. c. c. l. i. ad hoc facit ff.
de d. ob. l. stipulacoes no dicu
ff. si. ubi quis no debet expec
tare q insula mat. Vo no
ad statuta que dicut de insultu
facto cu armis q licet quis ar
ma no exiuit nec extraxit ta
si arma habebat ad latus vi
vis fac cu armis. Ex quib at
insib. Oppo. de l. no solu. ff. si
qub. B. de usuf. Vo no vr vi de
iectus ut hic. s. ad hoc ut heat
int dictu gpud. B. que ad pden
dam ponen sit ut ibi. Ite opp
q z int dicam heat locu gtra talle
sic nemenem quia qui aim
dapni dat zc. so. hic ille qui de
dit aim dapn no fuit incultra
q no tendebat ad illud ibi
loquit qu quis aim dapn dat
culpa sua. Ite oppo. q istud it
dam no gpetat qn quis posita
mutato gposito ingressus est
ponem. ua qu quis aufugit
possione pdidit ut l. iij. ff. in
amittenda. B. de acqu. pos.
ff. ca illi mutato gposito i ffi
sut no possidebant et sic non
het locu hoc int dictu ut l. iij.
ff. hoc int dictu. B. e. so. no het
locu directu int dictu. B. utile
ut alr dico. q no recessit aio
pdendi possionem. quelz ista q
so. plaz. Bz oppo. et ista op
gcurrit in prima. et opp. q no
debeat gpete utile int dictu
q p nali no. quia vacantes p
cinuli no. quia opa tua fecit
te cam pdere no i mansio mea
Fet ff. nitm sollqmt q no
solu oppino B. inclus pcedens
ab adnsario me ad hoc idrent
p quod equm est inde talle
utile int dictu dari. Ultima
ff. in hac nia dat una pulca distc
cam. vide ff. que incipit fuat. j. e.
l. ibi distingue. zc. z hcbb cora glo.
silem in l. metu ff. idem ait. B. q
me ca. Eu3 inqt adiutae adqui
dam. ff. que est hic di. hic q posse
hoc fare incontinenti quo quid est
dam in continenti. dicat ff. an iq di
ribit ad alia negocia ut l. agum9
j. de b. ob. z l. duob. ff. si. de duo. reis
et l. q. ait. de adult. p hoc declando
ff. formalit una no. q. quid si ba fuisse

deiectus i villis et reiſius ad am
bitem requiſiuiſti amicos et hoc
biduo uel triduo laboraſti an pot
sis ire ad repellendum uiř q no q
no fit statim ut hic/ in gri uiř q
interim amicorum pionem retinent
q no sufficeret se posse repelli et hoc
uiř tenere ꝗ. et addit quedam ſilua
ut in ꝗ habes/ qua no. hr ſtatim in
ɔtinenti seu ɔfestim intelligit aꝗ
polit ut l. ij. ſ. ɔfestim/ ad tertl.
et io in istis expulsionibus puto q
debeat intelligi in ɔtinenti arbitrio
boni uiri et ex qualitate deiectionis
et rei exqua quis deiectus est uta
si uirus hō potentibus deiecit alium/ no
dicens apparatus requirit adrecupan
dam pionem/ et hic loquit hec ꝗ.
b si uirus nobilis expelleret ali
que de uno castro/ certe ad hoc re
cuperandu requirit magnus apparatus
qui forte no posset fieri i uno mense
et sic in ɔtinenti de fieri fm q q
inde pot fieri ex qualitate psone
et rei facit ad hoc. ꝑ de ſ. ob 4. ɔ
tum9 ſ. an ita. et ſ. ite qui ſtatim
facit ad pdicta q no in c. ſiquis
casu. ex. de homicid. pdcea ira qui quis
vult ɔpulsare i iniuria pſonaliter ɔ
ɔpulsare in ɔtinenti qui ɔpulsat
in ipo flagranti crimine ut l. q aut
ꝑ. de adult. 2 no. p. q. e. c. l. i.

Unde vi No. p hac. l. q nullis
possio qua h fructuarius retinet
solo aio ubicumque sit quia a ɔpetit
interdictu ui reiectus no admittitur
q. an possidebat ita no. ſ. e. l. i. ſ.
interdum **Cum a. l. meam.** ꝗ. quit
tieB. q pimo ut illi qui hec sptia
tem habeat hoc interdictu dicit ꝗ.
q sic ut l. acquirimus. ſ. de donac.
Et quit utru deiecto aqui pionem
rem incorporalem het hoc interdictu
ꝗ. uiř dicere q no inde ꝗ. et ipam
signa/ adiste pistu. ſ. q si aliquis
deiectat aqui pione alicuius incorporabi
inB/ no het locum hoc interdictu. Ihug9
uiř q habeat locum utile/ sicut het
locu utile ɔdico ex. l. siquis in
tantam/ ibi sicut habz locu utile
interdictu ita pot. ut l. quor. ſ. de
fruct. 2. l. ij. infi. ſ. si fm uem. 2 no.
in l. i. ingrsus. ꝑ. li. i. tot. in libellis
suis sup hoc ti. dicit q in ista q.
esset bon. dus azo. dicebat q no
ɔpetebat hoc interdictu inſi quis p
bauerit illud inB sibi ɔpete et ad fu
dandu hoc facebat 3a ronis pa
ro est/ ſtatim interdictu dat ut quis
in pristinum statu reponat ut. ſ. e.
l. i. ſ. qui aut. ſ. i ista q. piombz
in quib no pot restitui ipristi
statu ut pbabo q. 2 i pbo/ aut
tenuis q restituat tibi illa q po
ssio pima qua hruisti/ et hoc no pot
fieri/ quia eam hruisti/ aut inB
quod restituat q possio pſequta
tpre et cum hoc no pot/ quia hoc
nunq hruisti p illud q no est/ no
pot possideri/ q inſi prius bi ondas
te in quilibet minate illud inB tpre
no poteris dice te deiectu aqui possi
one illius q est nane fm azo q qs
ondit se tpre inB aquo dicit se de
iectu ne uel pſcriptione/ quia fuiat
in possione longo tpre/ uel erat pu
blica fama q hebat inB/ alr non
ɔpeteret hoc interdictu. unde bi dicit
sol q ɔtra azo. fuit pmatiuz
q ɔmpetit utile interdictu/ et h
tenet pimo. ex. de elec. c. ɔclaz q
puto unu prima prius allata. adrone
dni azo. ſ. q illud q d. q no pt
in pristinum statu restitui/ no e unu
quia i rebus corporalibus possio
nunq restituta d. alia noua poss
a prima qua prius hebam ut l. si is
qui pemptione ſ. ut. ſ. de usucap.
2. l. qui bona fide. ſ. i. ſ. de acqr.
pos. eode no dicet restitui ipris
tinum statu licet ista possio sit no
ua. p. licet in pristinum statu no pt
restitui/ tn no est dubiu q tenet
de re que aden puenit ut ſ. ppro
ſ. ite tenet ad uiesse ut p. e. l. i.
dco/ no obstat ro que est/ q illud
q no est/ possideri no pot q ſ. q
illud e unu in rebus corporalibus
incorporalibus possio est qdam iuB i
ſistendi ro ut dixi plene in l. i. i.
pn. de acquir. po. uni oz q sit res
ad hoc q sit possio/ ſ. in rebz cor
poralibus. q possio inchil est ali
q inB quedam tam huis inB in
pacia admissam. ut l. quor. ſ. de f
ruct. 2. l. ij. c. de fruct. et io quiḋ p
hibet q ego utar in fundo tuo
tam huis inB licet no habeam
Ex no an deiecto usufructua
rio videat deiectus dns. 2 ꝗ. dic
q no/ ɔtra pimo deiecto fructua
rio uidet deiectus dns ut l. i. ſ.
no aut. ſ. e. 2. l. pepe. ſ. quibus
de acquir. pos. ſ. aliud in colono
uel pcario deiecto/ qui noie dni
erat in possione aliud in fructu
aio qui suo noie retinet uale ut
no. in l. i. ſ. usufr. quad. ea ꝗuit
tenet ꝗ. c. uni. ui. l. siquis i tan
ta in ɔtulapte. ꝗ. ſ. hoc uior et
dixi. ſ. e. l. i. ſ. ij. aut. Barthol9

Ei vi me deiecit ex p. a
dimisione aut inuaperis deina
dauerunt et tenerunt insolidu
aut no. et no tenet maliquo ut
l. i. ſ. quor. ſ. e. ad h. uidet ꝗ.
q tenet utili interdicto no directo
ut. ſ. e. l. i. ſ. si filius 2. ſ. si tn et
pot esse lprius ro duplex una q
nunq pit age ad restituendu

illu de suo mancipio qui abstule
rit ut l. i. ff. si aditus eu. b. c.
¶ Ite quia sunt eorum noie vii debe
rent teneri de eo q ad eos pvenit
licet ratu no heat et ad hoc pt
esse no. h. l. ¶ Sine mētu h'
interdictu no het locu p violencia
conpulsiva / ß expulsiva. h. d. nota
qu aliquis capit castz / civitate
ut nulla p conpulsione qui conpelli
t'baude rem ne noiant / tu no
het locu interdictu vii vi. ß aute
q metus &c. ß si prum expugnat
et vincat / hic het locu hoc interdictu
cumalit aut l. ut. de vi. pub. 2 pu.
pot quiz eo aure ut l. i. 2. l.
se. ad. l. iul. de vi. / No q inhsitur

Interdicto / dro venit ut
esse. quit q. qualit pbat
hoc intee. dicit q. p. ma
mentu gba isti imiasorem / Quo
qualit formabit libellus ista
actoe / Ro pro i mobili aqua quis
expulsus est / debet quis concludere
hoc modo peto michi re restitui /
quia tu inter est mea no fuisse de
iectu ab illa pone / no peto tu
interesse. casus est in hac l. prebus
no mobilibus / quas quis pdit / pt
quis sin dubio pete restitucionez
rem si res extant ut B. c. l. i. ff. q
aut ste si res illesint conplicte hic
libellus pot conclude duobz modis
ul quis petat restitucionem rem ut
l. c. l. pte 2 q uic ar. c. l. i. ul appe
tat extimacionem / quia in omnibus
obligantibus rem restitui post
intabnn rei quis ad extimacionez
tenet ut l. iure. fructa. B. de conti.
fin. 2 plene examinam. in l. supp.
no diuin p de v. ob.

Quindate / No l. est oppo.
ex de resti. spo. c. sepe. so.
conclusione ex illa decretali
bu pot agi gba tertu detinentez
ß no hoc interdicto / 2 ista est ma ctil
lud q hac l. di. / est vni / qui primus
deiectus est solvendo / at secus
ar. p. de fur. l. itaque. aurupin. ¶ Ite
ro quid si pendente iudicio sup
hoc interdicto primus deiectus est de
iectus / an potius agre gt tandem
tenentem / dic p sumo. ex. de iud. c. qum

Si plures / oppo. de. l. ff.
hereditatis de acquir. here.
so. duplex pot esse prima
quia actio psonal dat gba hedes
p hereditatis poraonibus ut in quo
insi sit talis in qua confluit rei
veri. ut tu in hic pot agi interdicto
2 rei vendic' unde p conunctura
quia lz in rei vendi' dat gt possi
dentem in solidum ut l. y. ff. h. de
pbo. stip. ad hoc q no p dy. in. l.
qui fund. ff. si in expte ad l. falcid
ul aliter hic loquit in acconibus
desandentibz ex delicto q dant

gba heredes / gte ad eos pvenit
no p porcoe hereditaria / ß ibi lo
quit in accoibus descendentibz
ex conti actu / ut q.

Deiectum / Quo quid no
licet hic dicat usufructu itenire
constabiec dicat q. / quia prius usu
fructus fuit extinctus / conslabe
t. alius sibi p' mo / q hoc. B. c.
l. iii. ff. i. se. ut ibi ¶ Ultio no.
q. que incipit qui est qui possi
in / tenemcuti. quia est sing
ulare exq no / q hic fructua
rius re nabit possideat ut. l. na
lit. B. de acquir. pos. tu mis usu
fructus qui possidet ciuiliter
et nabit inchoare q. hec mt.
expt plur. ff. ut cu. B. exqui ca.

Si de fundo / oppo. ma
expulsio dni no pvat
eu possione ut B. eo.
l. i. ff. no aut q. no het interdictu
ro. dicit quidam / hic fuit ex
pulsus copetarius et fructuari9
ul alit et melius. aliud est
qu quis possidet p colonu ut
in quo. aliud qu possidet fruc
tuarius quia ille p done no pos
sidet ut hic 2. l. iii. ff. vii vi. B.
c. et l. i. usu. B. usufr. q adh. a.
bz tuc oppo. si fructuarius non
fuit deiectus / q incumbet sibi qre
no fruit. so. licet fructuarius
no fuit deiectus tu melius de
iciat adea no accessit / no pvatz
est pone nali / quia suspicatus
est posse repelli. no statim quia
e ei qui stat in fundo / 2 lz ani
lem ut l. clam possidere. ff. si. 2. l.
se. de acquir. pos. nichi pot agere
hoc interdicto utili ut no. B. c. l. ff.
sine aut ¶ Decimo opp. usufructu
pdit decimo. istud interdictum dicat
anno q no pot compete istud int
dictum p9 amissu usufructum. ut l. cor
ruptio. c. de usufr. q. dat so. int
bis tene illum q hic loquit de
anno utili qui pot se extendere
p multos anos continuos / ul dic q
hic loquit de eo q ad istu deiec
torem pvenit ¶ Dicit hic q agi
gba p done / quid si p do no est sol
vendo. q. vi. determinare q ß hoc
gba dum agi no pot / nihil est
in quo ut. p. de in. actiop pu.
l. ii. ff. si ff in vindicacionem

Cum 2 (?) oppo. q ista. l.
no sit bn situata cu hic
loquat de molencia t'
batima. q. fatet' gtum et dicit
debuisse poni. p. h. i. / ul dic hic
loquit de molencia expulsiva
quia dns p hibet usufructuarium
prima cum tenet ex qua videt
in quid pbare lz qualiter int
dco uti pos. dicemus p. h. i. l. ii.
¶ Ultio ex si. hui9 l. no q illa di

possio no libera/ que ab alio re
cipit turbacionem na quid sit po
ssio nacua/ hes in l· ij· 2 inj· ꝶ·
de act· emp· ꝫ hic hes quid e
possio libera/ quia illa est po
ssio liba que aueniē turbatur
/ behigi melius in l· in aug· ſſ· fu
do· ꝶ· de l· ij·/ na possem tunc
nacuaz et no liberam ponem
vn q sit pmitte liberam et na
cuam possionem dixi tibi ſſ·
fundo· videt q qui no ad

Colonus mittit eptore
pnat dum possionem
videbitur in l· in fund·
ꝶ· ho no ostud q dr/ nisi forte
ꝑ iustam et pbabilem/ quo
que e ista iusta et pbabilis
ca· ꝗ· ponit duas pmo ꝑ impe
sas quas fecerat ꝑo ꝑ igno
ranciam/ pot dicere colonus quod
suo te emisse vn ꝑ ignoranciam
ista pot emptorem repellere/ qui
colonus no dz admittere pcurez
uel emptorem nisi sibi docea
de emptoē uel pcuratoē·

Si vero me ibi dum sciat
ut mea possio pdat et
tibi queriat no hic reaz
p opi· cor· q tenet q in l· ij· ſſ·
fine aut· ꝶ· e q no solum requirit
q quis prium me possione priuet
sufficiat aut q ꝑ ipum eam sic tam
q ego pdam possionem

Qui possessionem/ hec
est no· l· cum l· ista quo
si ego decedo te et tu me
incontinenti/ an sit interrupta
pscripcio glo· hic innuit q no/ qm
tenet et hic ꝶ· pemp· l· qui fund
ſſ· vcem int/ vr intelligi q loquit
in l· siquis ad se fundum ꝶ· ad
l· iul· de vi· quod pbat pteam/
na priuilem possionem pdidit
pscripcio ut l· ij· ſſ· pprium qui i fu
ga· ꝶ· de acq· in pos· 2 l· qui fu
d· impu· ꝶ· pemp· ꝫ decedit q
recupat in continenti nunquam desist
tunt possidere ut l· iij· ſſ· at ꝗ·
2 ibi no· ꝶ· e q 2e/ Ideo quero
pone q tu decessi me et ego
te incontinenti/ an pdidisti int
tum p· l· siquis intanta vr· quo
quia tua deiecio no het effem ita
dicat glo· videte dni· credo istam
ꝗ· dicere intatem/ na delictu cep
tu et no consumatum no het p pscrip
cionem ad accionem ciuilem ut l· ind
gaud· ſſ· qui sunt· ꝗ· de furtis
Certo quint glo· quid si ex inter
uallo recupo possione an pdam
condicionem ex· l· siquis intantum sal
tem ad penam· ꝗ· no defimit ad
rte qui tu me decessi/ et ego
in continenti te decio nichil pdo/

quia lite fecit ut hac l· si no ex
interuallo/ tunc pnt quamplura pmo·
an ego pdam interdictum vnde vi q
in competebat preterquam de illa et
ꝗ· 2 / a· de ac· 2 / a· bri· tenet q
sit in l· siquis a se fundum· ꝶ· ad l·
iul· de vi· ꝫ contra vr· sin vna lex
ꝶ· de emp· ꝫ alias lex no tenent
ptem contra l· si alius· ſſ· bellissime
ꝗ· q vi aut clam· ꝫ dic ut ibi dicam
Ideo pot qri an pdat condicio ex
l· siquis intantum intantum est q
no/ inquantum illa est penalis quia
ans competens ad penam/ no competit
adrem uel precio no pdit ꝑ hanc
violenciam/ cuius est in l· qui na
ne ꝗ· ꝗ· de furt· Vltimo pot
qui an pdat ius accandi emanci
pat et quid puto q no pdat ꝫ li
cebit cum eo te caure haredem
sum p· l· ſſ· qui rem· ꝗ· de pub·
Quarto pot qri an pdat int
dam q ht palise rebus ibi amis
sis quidam q sic quia sublato
principali tollit accessorium/ tu sa
est/ na quidmdam precium amissis
pot hic locum extincto interdicto p
principali veniat l· ij· ſſ· si fundus

Quum fundum· Quero quid
si emptor deiceat incontin
ti colonum nolente eum ad
mittere quidam dicunt q suffiat
sicut eum dns potest pscripcionem in
continenti recipare possionem
ubi pemptorem/ alij contradicunt pe
tentes primum cepi ut refert ꝗ· ꝗ·
ꝗ· k· i· hoc puto verum p· l· siquis
in fructuum· ꝗ· de furt· et ibi dixi·

Cum quis/ pridem recuparem
de possionis contrarium pob
tero· h· d· ꝗ· de l· iul·
ꝶ· de interd· 2 l· ordinary deteru
vero ibi loquit in interdicto re
tinende possionis/ hic recuparande
dico pte in l· naliter ſſ· iustum ac de
acqui· pos· Ad molentum except

Necato loco ptinet piculum
inutilitas indistincte no text·
ibi plusque frustrator/ no tex·
q sui et ruptor sunt in maiori
mora/ q debitor frustrator 2 io
no distinguit utrum res eodem modo est
pitura penes petitorem uel no/ ut
l· ij· ſſ· rectissime· ꝶ· e· Bartholus·

Vti possidetis· Rica·

Nunc consultus continuat rubricam istam
pe· l· ij· ſſ· hmoi cuius interdictum io no
esset alia continuatio·

Ait pretor/ glo· po
nit causam in duobus
possoribus iuste 2c·
ego intendo continuare
materiam huius interdicti
hoc ordine/ na pmo·

queram cui competit hoc interdictum
sed pro quibus rebus competit hoc inter
dictum et hoc duo examinabo in hoc
primo ¶ Tercio quero contra quos com
petit hoc interdictum et hoc examinabo
p. e. § huius aut ¶ Quarto quero
qualiter formari petitio in hoc inter
dicto et hoc examinabo p. e. l. § hoc
interdictum aut ¶ Quinto quero quid
habeat probare actor et quid habeat
probare reus et hoc dicam p. e. l. § fi
in l. se. ¶ Sexto quero qualiter
sententia sit ferenda et hoc dicam p. e.
l. si duo in princ. Alia particularia
pertinentia ad hunc titulum in processu
examinabuntur. Redeo ad primum
et quero cui competit hoc inter
dictum. Et dico possidenti tamen civiliter
vel naturaliter ut hic in tex. et p. e. l. § sed
interdictum aut et quod possideat
nec vi nec clam nec precario ab ad
versario ut hic et C. e. l. i. et p. e. l. §
fi. ¶ Sed quero pro quibus rebus com
petit hoc interdictum in hoc venit
examinande [illegible] quidam
dicunt quod prediis tamen habet locum se
cundum ut hic [illegible] dicit quod pro
qualibet re corporali immobili habet
locum hoc interdictum ut p. e. l. i. §
interdictum. nec obstat quod hic dicitur de
edibus tantum quia hoc fuit dictum
gratia exempli. plus dicunt doctores
dicunt quod quibusdam ultra verba l. lex
extenditur exemplo ipsius l. licet locum
[illegible] dicam ut l. i. in princ. de
leg. i. vel quia lex non extenderetur
exemplo sed ex multiplicatione in co
sultorum per similitudinem rerum ha
beret locum utilis ut l. pte. ff. si
quadru. pau. fe. di. et istud pu
to verum. [illegible] illud quod est exemplo
l. est lex ut l. nominis et rei [illegible]
ex l. p. de [illegible] sup. licet in multis
locis reperiatur quod exemplo competat
utilis ut l. actio. ff. de nego. ges. et
C. de nego. ges. l. si curator. ff. l.
ex legato nominis. C. de lega. et ff.
de arb. sup arbore et hoc tamen
contingit [illegible] C. e. l. i. in q. [illegible]
de aur. [illegible] pro qualibet igitur re corpo
rali immobili habet locum hoc interdictum
¶ Quid an in rebus incorporalibus
habeat locum hoc interdictum. glo. dicit
quod sic pro quasi possessione usufructus vel
usus vel actus servitutum. unde
glo. que incipit pone cum ibi
in corporali ¶ Pro examinando
primo quero de eo quod dicit pro quasi
possessione usufructus vel usus habet
locum hoc interdictum utile. istud vi
detur contra l. ultimam p. e. ti. ubi dicitur quod
competit directum [illegible] ff. h. t. l.
in princ. unde videntur quidam volentes
sustinere [illegible] dicunt quod duo considera
da sunt in fructuario et usuario
primo possessio rei in qua habent usus

vel usufructus et in hac si usu
fructuarius vel usuarius turbet
licet interdictum directum ut l. [illegible]
et quasi possessio iuris ut tangit in hac
[illegible] et sup. h. t. l. si pteb. deiectum
et l. aut [illegible] ff. [illegible] exqui
[illegible] et pro ista quasi possessione
competit utile interdictum. ita dicit hic
glo. [illegible] ergo in l. naturaliter
in princ. ff. de acquir. pos. [illegible]
reprobare hoc ultimum. nam [illegible]
[illegible] est [illegible] a possessione. ita
separatus est usufructus a poss
essione qui usufructus est pars
dominii. et sic non dicitur recte quasi possideo
usufructum. cum est in l. [illegible]
ff. de acquir. pos. et ideo in hoc dic
o simpliciter quod usufructuario
et usuario competit interdictum directum
pro sua possessione rei. quia habet non
dico pro quasi possessione iuris ut dicit
[illegible] ut l. pte. p. e. ¶ Ultimus dicit
glo. quod pro ceteris servitutibus compe
tit istud interdictum utile. istud in
[illegible] l. i. p. de [illegible] actionis [illegible] quod de
bebis scire quod quedam sunt servi
tutes que habent cum continua et
[illegible] competit istud interdictum uti
le ut dicta l. quod [illegible] ff. de servi.
l. [illegible] ff. si servi. ven. et l. si fo
te. ff. [illegible] et l. arbor ¶ Quedam sunt que habent
cum discontinua ut iter et actus
et pro istis non competit hoc interdictum
sed recurrimus ad interdictum de iti
nere [illegible] ut l. i. in [illegible] ¶ Et quero
circa hec interdictum in quodam
casu et sunt [illegible] interdictum [illegible]
possessio vel hec [illegible] [illegible]
[illegible] in quosdam heredes [illegible]
vasallos [illegible] vel [illegible]
si turbet habeat locum hoc interdictum
et hoc in [illegible] si ponimus eos
[illegible] [illegible] dicitur
[illegible] immobili ut l. [illegible]
C. de agri. et cen. et l. [illegible]
de [illegible] et [illegible] habent
locum directum et hoc tenent doc. C.
e. l. i. de aliis non vi. ce tex. de
[illegible] licet ubi dicit quod competit
hoc interdictum et in libello utile
¶ Sed contra hoc quod dicitur ista quasi possessio
[illegible] non habet cum continua quia
[illegible] heres ut l. [illegible]
de [illegible] quod competit hoc inter
dictum ut ff. de [illegible] est. Sed ista
distinctio [illegible] habeat cum
continuam vel discontinuam habet
locum in servitutibus tamen [illegible]
[illegible] que debent [illegible]
[illegible] non habet cum non potest dici quod
possideat nisi [illegible] est usus de
[illegible] sed in [illegible] que debent
[illegible] ista [illegible] habent cum

discontinuaz vel int qi possio tu
dr cotinua q pot tenei ano qi possi
dens 2 io usufructus et usus pot
pscbi ut l. insto. ff. non mutat et
ibi dixi. Et de usuf. pbat intex. c.
de psc. lon. tpe. l. si ita si lic iglo.
ibi ab intelligat Ultimo quero
an p psonalibus seruitutibus heat
locu hoc intdcm dic ut dixi in d. l. ult
c. quoz lega no hebis alia dari pn
cipium. ff. Venio ad iii. de clerico qo
que est vera q p clerico no lz loci
hoc intdctu ponit glo. duas ro
nes breuiarium q. Fuit specialiter
puisum pp alias psonas io p bre
noluit q hoc intdctu porrigeretur
ad illam. Venio ad iiii. nempe plus di
hic q istud intdctu dat ad ista
gtra pmo dat ne turbet in possio
ne ut hac l. in pn. so. dat ad utroz
s. ne turber in possione 2 ad inter
ce turbatoris ptate Ultimo di
hic q hoc intdctu dat int annu q.
pmo vi q semp possu age q te
ut me i possione no turbes q. sp
tu me turbas et infra annu 2 hic
incipit anus. Et de eo q q p ad tur
bantem puenit dat p eo ut l. pt.
ff. de intdctis. ite neqnis turbet
in possione poss age pptuo q tur
bacio semp instat ad interesse no tur
bacois ptate no pot ag nisi infra
annu ut hic In 9silibus ptem
Hoc interdictum apit expri
me uba eda ptoris sup ponit.
Huius dat intdctu cuicumque
ff. quis gtra quos 9petat hoc int
dcm dicut quidam gtra eu qui se
possidere 9tendit et no gtra aliu et
hic vi casus in mo. ff. ubi se possid
affirmat 2 inde. ff. supra ubo affirt
dicut isti q intdctu no 9pete nisi
gtra eu qui affirmat se possidere
2. alt. p. e. l. ff. retinende gtra eos
alt. ff. e. ti. l. si duo. ff. si vicinus
dotinuat hic. istud ultimu est vius
q dat gtra iquietantem lic no
9tendat se possidere p dom. ff. si vi
cinus ubi est casus 2 hoc tenet. ff. j.
e. l. ff. restituende. et l. si duo in
pn. 2. c. e. l. i. et infra. e. ff. hodie.
2 ibi no pbat p. l. viii facit. Et h.
i. Ero no ut p gtra diffamatorem
tu heat locu hoc intdctu ubi qua
tu dicis me ee male fidei possore
ul dicis me no hre talem iurisdictioz
potero age gtra te intdcto uti po
ssidetis dicu ul ubi. Immo dicat quo
ex de immute relia. c. ij. cum inodu
magne ff. Ego dico sic quia p diffa
macionem no impedit mea possio
ul qi possio hic vim dicat immo. q
no turbor quia p diffamacionem im
pedit quia p illa uba no reperio
laboratores seu colonos p illa u
ba horres noluit venire ad me tamq
ad huiusmodi iurisdictionem tunc hic videt

nu de turbacionem

in facie vim casus est. Et h. i. l. vi
facit i sine faciendo p q 2i. ai etiz
impediar p hoc recolligere fructus
mee iurisdictionis uidetur me turbare
i mea possione ut dicit l. viii facit.
Sed pone me istius ciuitatis est
in qsi possione iuris eligendi pta
tem i ciuitate spolet 2 me spole
ti turbat istud me in illa qsi pos
sione an g. illos de spoleto 9pe
tat hoc intdctu Dicite Ego istud
turbare pot 9tingere duobus modis
pmo mo no admittendo eum a
me 2 no obediendo sibi et isto cam
no turbor in qsi possione iuris eli
gendi Et magis ille electus seu
istud me turbat in exercicio illius
iurisdictionis hoc est potestarie 2 ideo
no lz locu hoc intdctum. Et esset
recurrendum ad 9fessoriam utile
seu ad utilem in rem ut l. ii. ff. si p
hanc. Et de rei. ueni. ut ad officium
iudicis nec intdcm nisi lz locu
qn subditus 9tendit superiori sed
hic qn alius 9tendit se hre iurisd
icionem in subditu tunc gtra illu alia
daret intdctu ut j de libe. ho.
exhib. l. iij. ff. hoc aut intdcm 2. ff.
se et idem dico de assisio vasallo
et filiabus si ipi 9demnit duo suo de
venire ad dca remedia nec gtra
eos 9petit intdcm. Secus si alius
tertius eos suos asserens 9tendet
Et no pot turbari ista qi posse
iuris eligendi si ipi eligunt et hic
est aduertendum siquidem ipi eligunt
isto tpe sacente 2 istud me negliget
elige tunc istud me pdet qi possio
nem quam hebat q i istis iuribus
incorporalibus no est aliud qi posso
nisi quidam usus in parua adi
scam ut l. quod. Et de seruitut. 2 l. ij.
c. de seruit. 2 io no heret locu hoc
intdcm q dat possidenti tm Et
si no obstante electione eoz me ista
elegit no pcurat illa qi possione quia
ut uideo no suspicat se posse repel
li Et hec eum retinende tunc posset
intentare utile intdcm uti pos. 9t
alios eligentes ita no uideo cap.
ex de inquisitione resta Et quo videt q
gtra ipos eligentes possum hre
hoc intdcm Et an 9 illi que ipe
legerunt istud intdctu 9petit si ipe
acceptabit immo. dic q no uideo
c. ij. quia ille no turbat me i ista
qi possione ergo istud puto verum
nisi p acceptacionem ipius facultas
eligendi 9petentis in aliquo modo
impediret ut si aliqui quos debe
bam vocare noluit ad esse p timore
eius et huius similia tunc eum videret
turbare me ut dicit l. viii facit
Et h. i. 2. idem dico de 9firmacione
talis electi ut no 9petat hoc intdcm
nisi p illam 9firmacionem illa facul
tas eligendi mi 9petentis impediret

Restituendo di. hic q. p. intur dictum l. p. aut. quod de qua actore loquatur hic dic ut q. dicit. Sed di. hic q. retinende possessionis hoc sit prohibendum uel per exceptionem quod que sit iste exceptionis dic ut insolo. Contra quid si non agis contra me sed me turbabis tu quale remedium habeo dicit. q. quia inde ex qua glo. habes q. contra illum qui tu turbatur licet se possidere non contendat licet locum habet.

Interdictum hoc est prohibitum. Sed bonis, oppo. q. non debet possessori prohiberi sed per pedibus tum ut. B. e. l. in pri. dicit q. hec e exmente, 2 tu dicat tu licet sit exmente dictum interdictum competit ut ibi dixi. Oppo. q. possidenti debet rei uendicatio. q. dicit quando deuit 2 deponenti 2 similibus ut. l. officium. B. de rei ven. 2 l. si uentri. Sed in bonis. B. de priuil. cre. dicit glo. possidenti non dat actio. si negatoria p. quam negat rem ad aduersarium pertinere, tu dic et melius, q. actio nunquam dat possessori cum non, sicut si possideret uel 2 nali. 2 non debuit ut. l. contra. Oppo. q. possidenti debet actio iniuriarum ut. l. i. iniuriarum. Sed sequitur me. i. de iniu. et l. qui possidentem de act. ep. Ro. hic negat dari rei ven. que competit proprie, secundum idem, q. hoc non negat dari alias actiones personales. Sed oppo. de actione iniuriarum que competit ex hoc interdicto que competit possessori dicit q. noluit istam actionem excludere in modo ut ideo statum introductum quia alie deficiebant. Item oppo. de l. 2 si fatto. Sed fundum si si uen. so. uidete istud q. hic dicit licet locum in rebus corporalibus tum non in rebus incorporalibus potest quis possidere et intentare confessoria seu negatoriam ut l. ? Contra q. pone dum esset alius 2 non retinerem possessione, alius intrauit ut possideret clam non animo sed ab alio ego rediens non sustineor me posse repelli, uel tu nolo eum uolens expellere, quia nolo esse auctor aliarum uiolentiam, quo ? mihi rei uendicationem non possum intentare, q. possideo ciuiliter, interdictum, istud non expedit intentare cum possessor non possideat anime ui clam uel precario quid hoc dicit quidam q. si tum cum cum nolo expellere uideor desinere animo possidere, 2 sic intentabo rei ven. q. non est uerum quia non perdo possessionem, cum non sustinear me posse repelli ut l. clam possidetur. Sed si 2 l. se. B. de acquir. pos. uni. q. dicit q. possessor intentare rei uendicationem, licet ciuiliter possideam cum alius naturaliter possideat uno cum si heres et possideret ciuiliter et naturaliter, et alius detineret competeret rei uendicatio ut dicitur est, in hoc residet q., plus dico q. certe possum intentare interdictum uti possidetis, nam ego possideo ciuiliter et mea

ciuilis turbatur p. naturalem qui detinet stante non ut l. clam possidetur. Sed michi si cum l. se. de acquir. pos. 2 l. nalis. Sed mich roe. c. h. ista so. q. e. intrat clam sed in narratione huius q. q. in iunt duo dubia. primum, uos sabis q. uiolentia possessione ui possum repellere incontinenti ut l. i. C. vnde vi. B. h. i. l. iii. Sed in regul. innuit glo. ista, q. clandestinum possessorem possum eicere mea auctoritate, de tenet glo. C. vni. vi. l. i. in q. sup. ibo me et uide C. Sed retinende. dy. tenet contra hic, dicens q. non repit lege aliqua q. liceat deiicere ui clandestinum possessorem, idem tenet ego in d. al. l. C. vni vi cum pri. ergo dico q. primo ut omnis inferiorate ius p. de fuit. d. q. ui omnis in l. sequitur. Sed item si campaniis. B. de usuf. adiuc dico sit, quia quis inuadit clam possessione uacante omnino, tunc illum non licet ui expellere ?ita intelligo clan dy. ut dicit l. se. Sed item si campanis, quia quis in iuredit clam possessionem non uacantem omnino, et tunc aut accipiendo possessionem clam priuat prius possessore ciuili 2 nali, q. contingit in re mobili ut l. si rem mobilem. B. de acquir. pos. 2 tunc nulla possessio potest incontinenti michi auferri ut dicitur l. sequitur infirmitate uel si quis per illa clandestinam apprehensionem quis non priuat ciuili, q. contingit in re immobili ut l. clam possidere. Sed qui admiriationis. de acquir. pos. et isto casu dico, q. potest quis ui clandestinum possessorem deicere. Item intelligo q. istam, et sitas q. pbo. p. rationem, licet nimis iniuria propulsare ut l. ut uim. de iusti. et iure. 2 l. sciam. Sed qui cum alio ad. l. aquil. sed non est dubium q. predictorum illius naturalis turbat meam ciuilis, et sic fit michi iniuria, in uero possum eam propulsare incontinenti et est in continenti sed cum me turbat et est in actu turbandi. p. illud q. fit in re mea anime possessa p. q. mea inquietatur possessio. pot tolli mea auctoritate ut l. si uiam. Sed si ad ianuam. p. q. ui aut clam 2 l. que ad. Sed i. B. ad. l. aquil. q. cum iste turbet me in re mea anime possessa post illam turbationem mea auctoritate repellere 2 hoc puto uerum. Item in hac q. q. si tu iubeas clam subripiamus tibi uerum quorum ab alio non anime possidente, q. non possideret clam anime, unde q. hoc non est uerum p. uno anime possidere possessore possidetis ui clam uel precario inspecta utilitate patet quia opinione ut q. q. ui aut clam l. aut qui ater. Sed si quis dum putat, sum dy. ut non.

~ qualiter formetur libellus in interdicto uti possidetis

pre eum in . ff . qui ad inducias ubi
glo . tangit . et pro eo . C . e . l . i . in
ini . q. ¶ Ultimo quo/ qualiter
formetur libellus in isto interdicto
uti pos . Resp. actor debet narrare
se possidere/ vel quasi possidere id in quo
dicit se turbari vel inquietari
ut hic pone debet dicere adversarium
eum turbare vel inquietare ut C .
ixi . B . e . l . ff . prius aut/ et debet
concludere ita/ quod reus a molestatione
desistat/ et quod de cetero in futurum
eum non molestet/ et quod condempnetur
ad interesse molestationis preterite prout ista
tria probantur . B . e . l . i . cum pri . et . e .
l . si duo . ff . fi . et quod ibi no. ¶ Cir-
ca istam examinemus aliqua/ dixi quod ac-
tor debet dicere se possidere vel quasi possidere
utrum debeat exprimere/ an civiliter
vel naturaliter/ puto quod non . sicut enim in
rei vendicatione sufficit quod quis dicat
se dominum simpliciter ut l . si in rem . ff . eade
B . de ex . rei in . et . l . cum eandem
ff . de acquir . B . ita eadem ratione hic/ quod
puto verum/ si adversarius non intersit
quia non asserit se aliquam possessionem
distinctam habere/ si enim sua interesset
ut quia diceret se fructuarium vel
superficiarium tunc/ et sic vult assumere
defensionem in civili tamen/ vel in natura-
li/ tunc actor debeat hoc declarare
at non est verbis/ voluit acceden ad
contendere ut l . i . in pri . B . de eodem . hoc
tamen requirit . facere actor si sciat petitum
at sciens ut l . ulterius . e . de annua
exc . ¶ Sed dixi quod debet narrare ad
versarium eum turbare/ vel inquietare
hic quero/ an debet dicere animum et modum
turbationis/ et locum sicut in criminali
ut l . libellorum de accu . Responde quod
iste libellus concludit dolum adversarii
ut quia ut dolo suo me turbat/ tunc
debet inserere locum et tempus nec enim debet
intentio dolose narrari ut l . plerumque
dixit in pri . ff . de iniuriis et l . itaque B .
de dolo . et hoc probatur expresse . B . h .
l . i . ff . vectigalium et . ff . et ait/ in quibus
concludit quod in interdicto unde vi debet in
scribi locus et tempus pro hoc vi . omnibus ex
depositum . c . tue/ sunt quod notant similiter
de accu . c . qualiter et qui . si non dolus
adversarii non arguitur quod potest esse
quibus/ ut dictum est in l . si duo . in princi-
pio . e . tunc non est necesse inserere locus
et tempus/ quia hoc est indiciu-
m civile in quibus non requiritur hoc quod quis
debeat se restringere ad locum et
tempus ut l . i . cum pri . B . de edendo .
cum sua ff . sunt quod no . C . de testa-
mentis . l . testium . ¶ Item quo utrum debeat
narrare qualitatem turbationis
non multis modis potest contingere tur-
batio ut . B . h . i . l . unum sunt . et quod dixi
B . ii . ff . prius aut/ Resp. eodem modo
aut arguitur dolus/ et debet declarati
illud pono cum/ at non est necesse per

mixta pedicta ¶ Dicebatur/ quae est
ro/ quod hic tenetur clare et limitate
dicere modum turbationis/ non autem
tenetur dicere qualitatem possessionis
distinctam . Resp. eam quae continet in iure
adversarium/ et delictum eius istud debet
poni distincte et declarate . eam non
quae continet in iure agentis et non iure ad
versarii non debent ita poni distincte
nisi in interesse rei ut dictum est . B .
¶ Tertio dixi quod in conclusione debent
poni tria . scilicet ut a turbatione desistat
in futurum non turbet et condempnetur
ad interesse turbationis preterite
¶ Circa primum quo utrum sit necesse decla-
rare in petitione modum desistendi
a turbatione . Resp. non de necessitate/ quod
hoc spectat ad iudicem/ non ad partes
et quibus requiritur declarare tamen quod spec-
tat ad eum ut l . ubi autem . ff . quemadmodum
si . de . de . ob . utile autem potest esse/ ma-
xime sane debebis quod istud interdictum
habet quasi naturam interdicti recuperande
possessionis/ nam si ego habeo aliquam
et tu naturalem ei insiste avere/ ergo tur-
bor quoniam pretensionem naturalis de
siste quo ab ista turbatione est resti-
tuere in naturalem ut dixi . B . e . ff . et
indebitatis tex . p . e . l . si duo in prin-
cipio potest in libello concludere quod ipse
petit eum condempnari ut indistincte resti-
tuat dictam naturalem possessionem
quam habet per animum retentionem turbati-
onis . et sic adeo molestare
desistat/ ut no . in l . naturaliter ff . de fructi-
bus et l . clam . ff . qui ad inducias
de acquir . pos . ¶ Sed dixi quod debet
concludi ne in futurum molestet hic
quero an debeat petere de hoc sibi
satisdari/ ulterius non dicunt quod sic
et de hac satisdatione dicunt ipsi lo-
quitur l . i . infra . C . e . istam opinionem pu-
to veram p . l . iii . ff . in hoc interdicto
et quod ibi no . j . de iti . actuque pri .
et . j . de aqua co . l . post . ¶ Sed quo
utrum hic prohibitio et timor de non
molestando in futurum debeat esse
perpetua/ Resp. siquidem ius agentis
est perpetuum prohibitio potest esse perpetua
si non esset ad tempus ut quia hic
est usufructuarius ad tempus vel co-
duxit ad modicum tempus ita quod
habeat naturalem possessionem tunc prohibitio
deberet esse ad tempus ¶ Ultimo
dixi/ quod debet peti ut condempnetur ad in-
teresse turbationis preterite/ istud interesse
qualiter debet intelligi et qualiter de-
clarari debet indebitatis in tex . i . e . l . si duo

Hoc interdictum

glo. ¶ Sed sic-
quit quare dicit dummodo possideri
possit/ Resp. quia quedam sunt
quae possideri non possunt ut res sacre
religiose et sancte ut l . qui univer-
sas . ff . i . de acquir . pos . ¶ Sed quo
an contra eum detur istud interdictum
contra eum qui fecit turbationem et cetera

dicat quod forte sic/ sicut gradum
posse vendicari ut l. sanius. C. de
sa. sanct. ec. videtur dum rector
ecclesie quis vult agere/ quod turbat
in quasi possessione iuris regendi dicte
ecclesie/ et tunc puto quod possit per ea
que dixi. S. e. l. in prin. si vero ve
lit agere quod turbaret possessio ecclesie
prout ecclesia est quoddam corpus
solo coherens non posset ut hic
/ sed si in ecclesia fierent aliqua derogat
toria ad interdictum ne quid in
loco sacro ut habetur in l. i. ff. si
ne quid in loco sacro

Et ait pretor hic ff. est no
bilis et difficilis. no. hic/ quod non
licet opponere demum tantum non si ab
alio possideo iniuste/ tamen in nul
lum dicere potes. Pro declaracione quod ex
ceptionem istarum videlicet nec vi nec
clam nec precario/ azo in summa
et glose in c. e. l. ii. laborave
runt multum intellectum quarum videlicet
primo. dicit licet azo multum labora
uit/ ego expono sic vi aut precario pos
sidet qui nec vi deiecit/ clam ille
qui clam occupauit/ precario/ ita
dicit ipse ff. de pres. c. venientibus
parat in primo labor azo non
sunt indebitus cum est ista/ in hoc
interdicto ad hoc ut alterum competit
requiritur quod ipse possideat. porro ergo
quod ego possideam ab adversario
vi. clam vel precario. quo potest tamen
ipse intentare contra me interdictum
uti possidetis si ipse non possidet est
ergo necesse ut ad peticionem istorum verborum
recurramus et per hoc sciemus
quid habeat probare actor et quid
reus ut vincat in hoc interdicto
adverte quod contingit quod actor
iuste et naturaliter possidet/ reus in
nullo modo sed turbat/ tunc constat ac
torem agentem uti pos. debere
vincere ut dixi. S. in ii. ff. hinc et aut
licet tamen actor non ostendere se sic
possidere tempore litis contestate ut insti.
e. ff. hodie predicta non nisi actor
possideret ab adversario vi vel cla
precario/ tunc enim contra adversarium
reum non posset vincere in hoc inter
dicto/ ita loquitur hic glo. unde cum
que incipit non quod me ibi statim
quod si te deiecero/ videbis ergo quod licet
deiecto inquietare suum deiec
torem quamquam/ nec tenet hoc inter
dicto sed expellere non licet nisi
in continenti ut l. iii. ff. in questione
S. h. i. sed inquietare possessorem sed
ibi contra tenet ergo in l. i. C. eodem.

Sed inuenta hac questio/ qui debet oppo
nere exceptionem contra agentem uti
pos. quod ipse possidet ab eo vi clam
vel precario primo in dco. ti. venientes
de pres. dicit quod hec exceptio
debet opponi ante litem contestatam quod est mira
bile dictum/ et insuper alibi reperi et hoc

tenet per c. sup. de ordi. cog. non
intelligo qualiter illud. c. probet
hoc/ sed tamen dico quod ista verba primo
sunt contra eum qui uti. l. iii. in fine
sic debet eum per hoc quod ab eo possidet
vincere et sic voluit lex. quod ista ex
ceptio venit examinanda/ et op
ponitur ad victoriam et instantiam
eam rei/ non ad peticionem/ hoc
et appet ex l. ii. in prin. i. l. i. ff. que
l. omnes referunt ista verba ad tem
pus diffinitiue sentencie/ et non in prima
ante litem contestatam sup. cum generalibus
et aliis exceptionibus que oppo
nuntur ad peticionem/ nam si respicias
verba pretoris/ pretor diffiniebat vi
siue vero. quo vestrum possidebatis
uti possidebatis/ non vi/ non clam
non precario/ unde tempore diffinitiue
sentencie hec respicias ad ea/ non autem
opponitur ad peticionem. Videbis pro
cedo/ quamquam reus utrumque non pos
sidet/ actor nullo modo/ tunc actor
non potest vincere quia non possidet
ut hic et S. in ff. interdictum autem sed
videndum est an reus absolutus quod
actor non possidet debeat condempnari
actor ne eum deinceps molestet. ergo
in l. i. eum si. fac. ergo sup. verbo p
curatoris. C. e. h. vi. tenere/ quod non debet
actor in aliquo condempnari sed reus
absolui. Tenebit clarius/ aut reus
absolutus quia actor non posside
bat et tunc actor in nichil condempna
bitur respectu possessionis deinceps
nisi dico de expensis et perdit hic
actor quia si deinceps molesta
ret reum/ et reus incipet agere
contra eum interdicto uti pos. reus possit
succumbere si appareret eum possidere
ab adversario vi. clam vel precario/ ut
dixi. Si non reus absolutus quod de
cuit possidere iniuste/ potest actor
imponi silencium ne eum deinceps
molestet ut l. cum. S. depulsus sed
si docuit se possidere simpliciter
/ tunc secus/ quia posset esse quod pos
sidet ab adversario vi/ clam/ vel p
recario/ quandoque contingit quod nec actor
nec reus possidet aliquo modo/ ut
puta colonus vel creditor missus
in possessionem ex primo decreto. ut in
l. pe. ff. creditores/ tunc non est du
bium quod reus absolutus. ut dictum
ff. creditoribus/ tamen actor in nullo sit
condempnatur/ quandoque contingit quod uterque
possidet/ et hic adverte/ quandoque pos
sidet uterque iniuste. ergo heres antea
quod duobus in solidum quia similia
rius/ tunc uterque vincat/ quod venit
debet turbari in possessione sua/ et uterque vi
ctor quia venit debet turbare alium sed
uti possident ita possidere debent
ut S. e. l. in prin. sicut enim ergo et
i. l. precaria. in prin. quandoque uterque possi
det/ unus iuste/ alter iniuste ab
alio/ quia ab adversario/ et isto
casu idem/ quod qui uterque possidet iniuste

ut hic ff. si. 2. l. q. ¶ Sed hic du
bitandum est de exemplis. Vo. er
ce ex^a pono ex^m de vi. ego eram
dns alius erat fructuarius qui
possidebat nalit/ tu iniuste et fr
uctuarium deiecisti vi. certe tu pos
sides vi a fructuario no[n] a me d[omi]no
et n[on] sine agas q[uod] me sine que
ras a me dno/ tu debes tenere
possessione et ita tenz dy. et ita
tenent doc. istud ego puto ver
si tu qui fructuarium expulisti re
cognoscas me principalem/ et p
mittis me uti causa mea/ p ut
possim deinde nam dno p[re]cedit
promittit quedam in fundo in
quo alius habet usumfructum ut l.
fundi. usufr. 2. l. si ita usufr. ꝯ. de
usu. et ha. s[ed] si tu no[n] recognos
ceres me dnm. tunc ego dns pos
sum agere contra te q[uod] turbas me
in mea causa no[n] dico q[uod] me tur
bes pretextu[m] nalis s[ed] impe
diendo me uti mea causa. et ex
hoc dico q[uod] in feudatario et va
sallo istud ex^m doctores no[n] pro
cederet/ na[m] si vasallum meum ex
pulisti eo ipso turbas me in ca
usa mea. na[m] cu[m] vasallus et em
phiteota sit obligatus p[ro] illa nali
q[uam] habebat ad certam prestationem
/ et ex hoc dno retine causam
tu qui expulisti no[n] es ad hoc
obligatus nec a me nec meo no
mine tenes. vn p[ro] solam detention[em]
turbor i causa nec p[ro] possession[em]
tu deiecisti ego possideo. nam
to possem age[re] hoc interdicto et
vince[re] ar. l. pomp. ꝯ. qui mo. n
sus. amit. et ista est ro/ quare
no[n] hic emphiteote vendere
dno irrequisito/ quia p[er] hoc tur
baret ius dni/ cu[m] no[n] haberet alium
emptore[m] obligatum ut no. dixi
de iure emphi. l. ult. ¶ Videamus
ex^m de clam quo clam ab alio
possideo. dicunt quidam/ ego e
ram dns/ alius fructuarius
fructuario absente clam ingressus
es/ possides clam a fructuario
no[n] a me. istud ex^m improbat quia
fructuarius alius retinet naliz
uo ut l. n[ec] ff. vn vi. ꝯ. h. i. q[uo]d in
gressus ea no[n] acquirit et est na[m]
ista repulsio fin[us] cp[ro]. com. ego qui
dixi q[uod] sunt due pones. s[ed] fin[us] cp[ro].
meam/ qui pono tria possessio[n]um
et dico q[uod] est tria possessio. l. cor
palis. ut dico in l. i. in p[ri]n. ꝯ. de
acquir. pos. dico q[uod] istud ex^m pe
dit et sit dns possidet ciuiliter
et fructuarius alius possidet nali
et ingressus clam occupauit a fru
ctuario tu tenens sibi sicut [con]tinuitaz
alij ponunt ex^m cu[m] dns esset alius
ego ingressus sum clam tenens.

[con]tinuitatem cu[m] sicut ab alio no[n] adv[er]
sario possideo clam ab alio/ no[n]
adv[er]sario ita sentit glo. sup. e. l. ff.
interdicti aut. s[ed] illud bn[e] reproba
in quare dy. po[n]it ex^m q[uod] fruc
tuarius se absentauit aut dereliq
it possessione/ alius ingressus est
clam/ certe possidet clam a fruc
tuario no[n] a dno/ bonum est ex^m
vel alit[er] mortuus est dns vn
tuto eius possessio vacat q[uam] alius
clam occupauit/ possidet clam
a dno/ no[n] a fructuario. ista ex^a
i fructuario sat[is] placent/ si no[n]
dns recognoscat ut dns in feu
datario et in emphiteota alit[er] di
cerem ut ꝯ. dixi. ¶ Videamus
exempla de precario et istud ex^m
est clarum. tu qui a fructuario re
cepisti possessione[m] precario possides
precario ab alio/ no[n] a dno/ contingit o
tingit q[uod] vnus possidet iuste
alt[er] iniuste ab adv[er]sario/ et isto casu
qui iuste possidet debet obtinere
alt[er] qui iniuste possidet d[ebet] succum
bere ut hic 2. p. l. p[ro]xima. videamus
ex^a et ex^a sunt ista. ego dns
possideo fundum/ tu ingressus
es fundum tanq[uam] fructuarius/ vel
tanq[uam] emphiteota prestandus q[uod]
no[n] intendis michi preiudicare
in causa/ s[ed] solum in nali p[ro] illa me
certe tu possides a me vi nalit[er] et in
iuste/ ego possideo iuste debeo
obtinere sine agam sine conuenia
tur/ dn tu scias q[uod] si dns dicat
me possidere ab eo violenter
istud violentu[m] d[ebet] probare ut l. p.
ꝯ. doce. p. vi. bo. rap. et no.
p. inno. de fun. ope. c. [con]questus
et ideo dico ne habeam repetere u
biq[ue] dicere adv[er]sarium possidere
a me clam. l. precario/ et p[er] hoc me
turbare/ q[uod] istam qualitatem
debeo probare. ite[m] p[ro] adv[er]sario i hoc
interdicto/ q[uod] actor d[ebet] probare se p
ossidere tempore litis [con]testate et tempore tur
bationis ut inst. ꝯ. ff. hodie
¶ Videamus ex^a de clam pone/ dns
erat alius/ alius clam est in
gressus possessione[m]/ et queritur
s[ed] naliter ut l. clam possidere
ff. qui admittuntur. ꝯ. de acquir.
pos. et si d[omi]n[u]s dno reuiso no[n] ad
misso iste incipit possidere vi ut
dicit l. clam. ff. si. in l. se. vo.
quibus adv[er]saries dico q[uod] debet
inspicere initium ut l. clam possi
dere in p[ri]n. q[uod] ad ciuilem cau
sa q[uod] iste reu[er]sus no[n] suspicabatur
se posse repelli et no[n] admittit
ciuile ut no. ꝯ. e. l. ff. interdicti
aut hoc ¶ Videamus ex^a de p
cario. ego [con]cessi t[ibi] precario poss
ionem meam/ et intello q[uod] [con]cessi
ut tu nalit[er] possides q[uod] i dubio
p[re]sumit ut l. pomp. ff. si ib. ꝯ. de

acquir. pos. 2. l. 2 §. ff. in quib. c.
de prec. si em concessissem ut utrumque
meo possideres precario no possem
age hoc interdicto quia no possideres
in eum precario ego possideo iniuste
et tu possideres autem valet precario
iniuste, habet enim precaria possessio di
catur iniusta donec habet dni volunta
tem ea finita dr iniusta ut ff.
co. dum l. cum dividendo §. i. 2
eodem modo dico in conductore ad mo
dicum tempus vel emphiteota
vel filii qui finita conductione vel em
phiteosi stat in nat. sua possessione
no dr autem duo possidere vi vel pre
cario valet et per hoc dum turbat
in turbat. vim tenet hoc interdicto
ut illa valeat possessione restituat
et sit ab illa molestacione desistat
futurum. C. viii. vi. l. no abre expedat
habet quid licet probare actor ut vin
cat. s. se possedisse tempore turba
tionis et lite contestata et si adversarius
probet se possidere tunc actor debet p
bare illam possessionem esse clandes
tinam probat eo ipso quod no probat an
tiquiorem esse possessionem cuius est no
esse de probac. c. licet. Item quod sit clan
destina ab eo probat eo ipso quod no
probat clandestinam ab alio fuisse
et enim quod in veritate debuit tunc
vel suspicium ab actore contra fieri
sibi licet de illo aliquid fuit suspicium
tamen ut l. si is qui in potestate. §.
siquis dum putat. c. quod vi aut clam
et dixi. ff. e. l. §. interdictum aut hoc.
Reus no potest probare actorem non
possidere iniuste ab eo ut ff. dam.
est, vel se rem habere iniustam aut de
tinendi licet nullo modo possideat
ut ff. h. i. l. colonus. primo. quod ac
tor no possideat probat eo ipso
quod ipse actor no probat se possidere
vel si reus probat alium civiliter
valet possidere, potest enim reus oppo
nere de iure tertii quod illud ius est
exclusum ius agentis ut l. ac fini
C. de fin. reg. 2. l. ult. C. de rei
ven. alia argumenta predicta qualiter
possunt probari parte ipsa liquent
ea que dixi supra loco quo agitur
interdicto isto prebuit cum pacibus
an possit contingere quod duo possi
deant dicam. i. e. l. ult. Bartho.

Sed duo. Istud est interdictum
hic. l. et volubilis multi
ex duobus possessoribus ille
succumbit qui ab altero i
niuste possidet, sed si uterque iniuste
possideat reus vincit h. d.

Oppo. duo no possunt in solidum pos
sidere ut l. iii. §. ex contrario. ff. de
acquir. pos. 2. l. si ut certo. §. si du
obus. ff. quod, huius tenore est
sed contra. Item dicunt quidam, unus
possidebat et alter in sua possessione
eum turbabat no quod possideret
et contra talem turbationem datur

hoc interdictum ut probatur. i. e. l. §. hoc
interdictum et dixi plane. ff. e. l. i. §.
huius autem ista lex. licet iuste sit ita
tamen non conveniunt hec que dicunt utrumque
possidere. alii dicunt quod isti duo
possidebant, et possibile est du
os possidere civiliter, ista opinio re
probatur in l. iii. §. ex contrario. ff. de
acquir. pos. dic ergo duo possunt in
solidum possidere diverso iure unus
civiliter alter naturaliter tamquam fructua
rius iuste vel iniuste ut dixi ff.
l. pe. Item oppo. ille qui clam
possidet, et sic iniuste statim cum
ille ad iudicium desinit possidere
clam et sic vi quod extra putat poterit
de clam, non procedat, ideo incum
incipiet ut dixi. ff. l. pe. sic ex
pedictus de iis manu excepta una
quod que sit ibi. Tertio oppo.
personam debet imponi sibi conditio, sed
sic non imponunt quia neuter vin
cit quo ut obstare. l. i. ff. de re
iudi. dicit Item. Ideo neuter vincit, in
eo quod est actor quia adversarius
sibi non competit, sed in eo quod est
reus quilibet vincit, quia absolu
tus ab adversario et sic imponet
finis conditio. Ven. dic. clarius neu
ter vincit ut possessionem quam habet
restitue conquatur, tunc uterque vin
cit in eo quod prohibebat alterum alteri
vim facere, et hoc modo potest enim
utique vincit in eo, quod prohibebat
alterum alteri vim facere, et hoc modo
potest etiam uterque vincere ut compe
tet in circum admittere turbatus
preterite et ne de futuro alter alterum tur
bet, ista debet intelligi hic et
infra. c. §. hoc. Ultimo oppo.
quod istud interdictum sit retinende pos
sessionis ut ff. e. l. i. §. retinende
in hac l. dr quod est recuperan
de, quia ille qui possidet iniuste per
hoc interdictum recuperat possessionem
quam alius habet iniuste ut hic di
co. fateor quod est retinende, tamen
per quidam consequentiam, aliquando est re
cuperande possessionis ut hic et
dixi. ff. e. l. i. §. interdictum autem.
Venio ad quod primo quero aliquis
turbat me in possessione mea iniu
stus quia asserit se habere, an contra
petit hoc interdictum. Item dicit quod sic
utilem. i. e. l. §. si vicinus dicat
clarius. i. e. l. §. ii. Item quero
pone quod ego possideo precario a
te, alius qui neque civiliter neque
naturaliter possidet vendidit eam tibi
et te induxit in possessionem, an tu
te poteris agere hoc interdicto ut vi
deamus, videtur quod non quia autem non po
ssideres clam neque actor tamen
possidet. Item determinat quod primo
possum agere p. l. si fines. C. quam
eo istud. Item dicit veritate, quia alii

tibi tradit ipo

tibi tradit ipso actu ipse vi. clam po
ssidere ame et tibi tradere ut. ff. si q. pe.
l. singularia / et hoc tam in tenencis
hoc interdicto ut stabim dictum. i. ipe.
q. ff. 2 ii. ita tenet pe. et omnes ut re
fert cy. C. e. l. i. in vij. q. Sed no
quid si ille qui possidebat ame clam
et bona fide recipienti vendidit
et tradidit, an teneatur isto dicto q
sic / q. no deb esse melioris conditionis
quam auctor tuus. contra hanc q. vi
tes. p. e. l. § no videor et illa alle
gant doc. et Rent q. ibi dicitur / q. no
vi vi possidere / est verum ut teneatur
interdicto. vi vi. sed bn tenetur hoc inter
dicto / ita dicit doc. hec sunt vera / q. inter
dicta omnia excepto interdicto vi vi
sunt scripta inrem. ut l. i. § pl. ff.
de interdic. quo sicut tenebatur auc
tor tuus ita debes teneri tu / quod pdam
vi. p. ti. q. l. i. § sit fundum / sed ibi
dicam. Cum prius. hu9. l. quo qui
formet sma in hoc interdicto. ista
q. ponit inn. l. i. C. e. dicunt quidam
q. iudex debet pnunciare uti possidetis
ita possideatis. ut. l. ayt pretor. § i.
et ibi. ff. de re iud. sed certe ista est
sua inepta / et no imponet finem cau
se / quare ticdit / quia in hoc interdicto
uterque est actor et reus / quia uterque de
dit libellum contra alium / tunc si apparet
ex actis q. unus possidet iuste / alius
no possidet / sed inquietat / iudex con
dempnabit illum inquietantem ad illa
tria que dixi contineri impetratione. ff. l.
i. § interdictum aut. si constat q. uterque
possidet iuste diversis titulis possiden
di ut dns et fructuarius / tunc utrumque
condempnabit et utrumque absolvet diver
sis respectibus / ut dixi in orig. Item
condem si unus possidet iuste / alius
iniuste no ab adversario / sed si unus po
ssidet iniuste ab adversario ille condempna
bitur ad illa que dixi debere contineri
impetratione. si ne turbet / cum impede
titulis sunt declarata / quia uterque pro
bavit se possidere eodem iure possi
dendi. quia quilibet probavit se possidere
ut dixi in hoc est difficultas. verum
est aut unus probavit de possessione
sua p plures vel meliores testes.
et ille debet obtinere. ut. l. ob. carmine
insi. ff. de testi. si vero testes unius com
q. sunt equales numero et dignitate
tunc si unus probet de sua possessione anti
quioris temporis quam alius ille vincat
q. ra possessio preiudicet clandestina
tunc duo in solidum possidere no possunt ut
§. ex contrario. et est tex. ex de probat.
c. licet. sed si uterque probat prescriptionem
et possessione equalitatis / tunc / tunc
si unus ondit iustum titulum possessio
nis sue / alius no. ille vincit qui
titulum ondit alius no quia ille qui
habet titulum habet potiorem iura ut. l. ii.
C. de edit. divi. adri. tol. et deci. c. lz
de probat. hec tenet ja. de are. ba
bu. et cy. C. e. l. i. et omnes hec te
nent / sed si nullus ondit titulum
vel uterque ondit titulum equalem
in hoc est extricatio / quidam dicunt
q. iudex debet pnunciare uti possidetis
ita possideatis / et sic veniet vincit
et veniet vincit et hoc cum pot
loqui hic sed certe no est bonum consilium
quia p hoc partes venirent ad ar
ma quod iudex equitate sua de
bet prohibere ut l. equissimum. ff. de u
sufr. ista l. no obstat / quia hic loquitur
quando iudex pnunciaret uterque possi
dere diversis speciebus possidendi / et tunc
non litem inter eos / alii dicunt q.
iudex debet facere sequestrum ponere
apud alium / ne partes veniant ad
arma et rixas ar. dic. l. equissi
mum / sed si hoc esset verum / quis in
tentabit cui venditur qualiter
cognosceret de probitate / dicunt quidam
forte dirimetur sorte ut l. in
tribus. ff. de iudic. et C. com. de le. l.
si impu. hoc no placet / cum quod
sors no debet dirimi sorte ut. l.
duo sunt tyrii de testa. tu. sed quod iuris
sic ut inquirens scripsit forte di
rimet quis esset possessor / et quis
esset possessor / et cuius no. et sic
quod sic. et sic in vir q. debeamus con
dic / q. iudex debeat dividere po
ssessionem illam et dimidietatem
dare alii / q. pbo p rem / si duo
fructuarii sunt in fundo forte q.
cuius est ususfructus relictus in solidum
in solidum / certe ipsi faciunt sibi partes
p concursum et uterque erit in possessi
one pro medietate ut l. re. l. si in
pri. et idem de unitate dicens
in duobus legatariis quibus ea
dem res esset legata in solidum
nam si quis probavit se possidere
de unitate intelligitur q. quilibet
possidet pro dimidia / cum sibi partes
faciant p concursum. no ad prioribus
qui partes ondunt titulum equalem
vel qui titulum nullum ondunt / salvum
tamen ti. demum gen. qui occupaverit
rem vacantem et que in nullius
bonis est / cum dns no appareat
tunc iudex pnunciabit uterque istorum
possidere cum et p indiviso et di
videt si vellet / et ex hoc sequitur
si quis eorum vellet intentare pe
titorium intentabit vincit unus
contra alium / sicut eciam fit in hac
l. qui iudex pnunciat unum possi
dere contra alium valet / intenta
bitur petitorium vincit prout vo
lunt ut hic dicit inn. Bartholus.

Hoc interdictum q. hic
dicit tex. q. hoc interdictum est du
plex. est verum capitulatione no spe
cierum / q. pot esse q. unus bn capit

qtra eius qui eu turbat et se possidere no asserit ut l. px. ff. ² Be
l. l. ff. hoc autem Bartholus.
Hoc interdictum / vr q ad hoc
ut heat locum interdictum requirit
q quis turbet in possessione sua
ita dr hic / queritur quid si aliquis
no faciat q̃trariam possessionis / s; dic
se uti nolle fructibus an det q̃ eum
interdictum / dicit ys. sit forte utile
ut ɫ. c. l. ff. si vicinus / in dictis
quibus me fructus vult uti ɫ fun
do aue possessio. ergo hoc interdictum
q² innuit in aliquid demum possi
onis mee no eum hre possideo ut
l. sup. ista ff. r. p. de v. ob. si ne co
ille qui het fructus vult agere
hoc interdicto qtra impedientem
hic pot q̃cludere duobus modis
vno mo q impedit eu uti ɫ tur
bat eu in sua possessione fructibus
suis / et isto casu het utile interdictum
ut dixi. B. c. l. ɫ impr si nolo dicere
q turbas me in possessione fundi
mei no pmittendo me uti fructi
bus / hic hoc interdictum directum istasit
verba ys. in l. fructus ff. ᵃ usufr. B. si
fui ven. Cuz inquilinus
Colono inquilinus no faciat q̃tro
versiam possessionis ys° q̃ eu no
dat hoc interdictum ut B. pres. ff. lo.
q̃ducto / nᵒ requirit q faciat q̃tro
versiam possessionis ut B. dixi Op.
q ista pretestuo no sit necessaria dno
pmo vr q possit eu expellere
qn vult refice ut c. loca. l. edem.
So duobus modis pmo q hic lo
quat² me reficere tali pq̃m si
tuo no impediat ut reficio
modica / ut dic q dz dns pretextum
q no prohibebit dns eu habitare
sed reficere ita dicit ys. qm no
q post refectionem suam inquilinus
pot et dz habitare li; prefeiunt
expellat. Dr hic q ergo de
Item videamus / hec demu
ciare illi tradidit adque hec
fit ista denuntiatio / So ut ipe
met paciat et relaxet vires
necas ut officio iudicis hoc fiat
inde ys. que hoc dicit ɫ in capit
ff. dominum / pmo glo. ne audire
nam eu iste vires sint in solo
aue possessio possem prohibere mea
auctoritate ut l. quod. ff. si pretextu
B. ad l. aquilia ɫ. l. si inter. ff.
qui admittantur. B. q vi aut cla
modo hoc possit fieri officio iudi
cis ɫ hoc est q glo. dicit si dns
vult / qui dicit. pot etiam sua auc
te vires sitas in immature novi
operis que pot fieri officio iudicis

vel auctoritate pria ɫ sm hanc lec. de
nunciat dns tradidit ut paciat
alij dicunt q dns denunciat q ipe
idem vult prohibere / et hoc fiunt ut
si adversarius decederet aliquid
faciat teneat q vi aut clam.
pma lec. magis q̃gruit lre Se
in tex. aut vr debere eu interdicto
q̃tra no de intellectu huius vbi. qd
est iste qui interdicto utit² dicesit
lec. vna q dns vices utit² interdicto
q̃tra tradidit eum et ista appl
audet lre. alij dicunt q dns fu
di inquo erant tradidit q̃tra
debuit se possidere fundum ɫ quo
erant vires. ɫ sic intentabat
interdictum q̃ eu qui prohibebat
vires tradidit. pma lec. placet
Item videamus / iste ff. in l;
ad ff. creditores dividitur ɫ duas
ptes pncipales / pmo qn hoc
protectum q est fundatum in solo
aue possessio / et ptendit sup alie
nu. So qn hoc tenaculum q totu
fundat² sup edificio possessio ab
alio. sa ibi B sup edes. ste pma
subdividit in duas / q pmo lo²
qn edificiu ptendit sup solum
ab alio possessum. So qn ptendit
sup solu meum sa ibi labeo. et
pn ff. ste videamus legit ɫ glo.
tribus modis in teneturam lec.
ibi in dic relatiu ɫ bu:
Labeo / hic est no. ff. Contra
quid differat iste ff. a precedenti
ff. ste videamus. So. quia B. het
protectum q no requiescebat ɫ alie
no / B hic requiescat ɫ hoc ² in quo
sed. ut ait / sup tegebat fundus
alienus / hic fundus meus q no
q no licet facere protectum sup pla
team cum ut pletes q̃fortes
in d. an quo. in ius q̃sultus
no videat quo quid inde vi
deo. aut ille qui lz protectum lz
demum et pot agere q illam p
tenorem lz vr. clam. ut pariro
ab adversario Pmo loquit²
Et sup edes / in eo quilz
tenaculum. B. edificium alienum
no q̃ductum adhuc. So in eo qui
lz q̃ductum adhuc tamen superficia
rius sa ibi actim ɫ iste. ff. e
valde nobilis ɫ merito tenedus
Contra no si tenaculum no lz adhuc
ex publico quis possit agere int
dicto uti possidetis / So ille qui
habitat in tenaculo no possidet
nisi sit superficiarius ut dicunt
in d. actim ɫ io siue possessor do
mus eu molestet / siue alius
q̃uenerit hoc interdictum B' no q̃pe
tit / B dns domus pot agere q̃tra eu

hoc interdictum / quia possidendo te
naculum eius turbat in possessione
sua / et potest agere contra quemlibet contra
venientem turbatorem possessor. ¶ Secundo qui te
naculum habet aditum ex publico / quis
possideat. Respondeo videtur ille possidere
qui habitat tenaculum si habitat in e
suo / non ut inquilinus ut hic quia
inquilinus non possidet. Similiter
non possidet dominus soli in quo sub
tus est tenaculum ut l. obligatione
ff. de pignoribus et hypothecis placet. § de acquirenda 2 ob. Ter
tia de acquirenda Quid utrum possessor te
naculi possit agere interdicto uti possi
detis. Sic contra quemlibet extraneum
turbantem quia possidet ut dictum
est contra dominum non non possit agere
nisi ostendat se iuste habere tenaculum
ut l. in fine. ultima. nam eo ipso quod pos
sidet a domino vi clam precario cum
omnis edificium debet esse liberum
usque ad celum ut l. altius de servitutibus.
¶ Sequitur videre ultimo quid si superficia
rius qui habet tenaculum utrum ipse
possideat. Respondeo sic sive habeat aditum
ex publico / sive non quia apparet quod
sibi competit interdictum uti possidetis ut
hic dicit et in hoc textu quod dico de su
perficiario idem dico de quolibet alio
qui iuste habet tenaculum. hoc dico
quia sepe contingit quod testator reli
quit uxori habitationem certe partis domus
sue ut tenaculum certe dico eam
possidere illam partem / licet non
habeat aditum ex publico ut hic.
¶ **Creditores** / circa istum
§ queruntur duo primo quid i
creditore convencionali. Et dicit
quod securus / nam ille qui missus est
in possessione a domino / possidet ut
l. qui pignori. ff. de acquirenda possessione
unde habet hoc interdictum. Sed hec est
vera dicam inter pignus pretorium
et pignus convencionale ut dicit
ut no. in l. i. ff. de pignoribus actione.
¶ Secundo quid qualiter subveniatur istis
creditoribus missis in possessione dicit ut
¶ **Non videor** / hic secundum glo.
videtur textus contra quam habuisti ff. e. l. i.
principio in fine. unde glo. Respondeo non videor
possidere vi ut tenear interdicto
unde vi. quia illud est in re proprie
ut l. i. ff. unde vi. sed teneor inter
dicto uti possidetis quod est scriptum in
rem. ut l. i. § plerumque ff. de interdictis.
¶ **In hoc interdicto** / glo. ponit
hic casum. nota textum ibi sed hoc neque
quia contra et sunt hic casus hoc / quod
quis comprehendatur quod non turbet / et
dico quod de hoc potest agere convenient. ut
l. ii. l. iii. § in hoc interdicto / et
de aqua cottidiana l. prima. Secundo non quo

extrinsecus interdictum in hoc interdicto / quod
habet respectum ad possessionem et proprie hoc i
civitate ista in qua de qualibet libra so
lui debet gabella iiii. denarios pro
libra / qui est contentio de aliqua pos
sessione debet extimari possessio non res
ut hic l. ¶ Secundo quod si contenditur
super aliquo possessorio quod licet causam propre
tatis. ut in ultimis ff. de interdictis l. ii.
§ quedam qualiter lis extimabitur
computabitur. Bartholus legum doctor /
Usufructu / ista l. est utilis
et multum tenenda et
de ipsa facio magistrum fu
damentum in materia de acquirenda
possessione et habet quattuor partes ut
patet ex litera / in prima est contra
rietas inter duos fructuarios in secunda e
contrario inter dominum et fructuarium
qui utique invicem agunt contra alterum
in tertia sunt opiniones una quod fructu
arius tunc agit pro qua possessione
usufructus / alia quod agit usufructu
arius uti possidetis pro possessione rei
et istam facio meam. in quarta que e contra
rio inter fructuarium et usuarium facta
ibi et si alter ita ibi et si vide cuius
quarta ibi prudenter ¶ Adverte circa
primam partem. quod quibus erit effec
tus istius iudicii inter duos fructu
arios. Dicit Jacobus potest esse quod unus so
lus vincat sed apparebit unum solum
possidere vel aliter ¶ Item potest esse quod
ambo vincent esse potest si fuerint
sibi partes pro communibus / quia forte a
libus erat usufructus legatus
in solidum / tunc quilibet vincat in me
dietate sua / et neuter vincat alium
in portione sua / nec possumus dicere
quod ista vel aliis que competit fructu
arios dividat in duas ita quod quilibet
in solidum possideat quia eadem re
possidendi non possunt plures in soli
dum possidere ut l. iii. § ex contrario
de acquirenda possessione facta probatio istius l.
est clara ¶ Venio ad tertiam partem
et hic quid quod differat hic ab
antecedenti Respondeo ibi contendebat de
possessione rei hic de quasi possessione
usufructus unde lex inde glo. que
incipit i. quasi quidam dicat quod
Et ff. e. l. i. in principio et l. si plures §
de rerum. ff. l. i. 2. l. ait pretor §
item et ff. ex quibus causis maiores § hoc
reprobavit ff. e. l. i. 2. l. vel aliter in
principio de acquirenda possessione dicendum
est Jacobus / qui contendit de possessione
rei in qua habet usufructus et differt
a precedenti / quia dubitabat
de fructuario et fructuarius a
git ¶ Venio ad quartam particula
et quid hic qualiter possideat u
sufructuarius. dicit Jacobus quod quilibet
possidet vel aliter / sed non in solidum

sed quia p pte in diuisa itadi
tur .q. ipi dubitem a. de aure. dic
sic puto quelibet possidere in
solidum diuiso iure. ergo dico q ss.
ura dicit male / na porro in
illa que loca 2 quote no pt pos
sideri ut ff. de acq. pos. l. iii.
§. 1. 2. l. locus ff. si in diuis usu
fructuarium 2 usuariu possidere
p pte indiuisa. arg. q ps e incta
loco / quia porro indiuisa no
pot deniun in loco ut l. mag
§. duobus. ff. de l. ii. 2 de stip.
ff. l. fundus. cum sic / pte e incta
loco quote / qm usus est indiuis
ut l. usus ps. ff. de usu. 2 ha.
ut p. pte indiuisa no pot pos
sideri / 2 ideo teneo q quilibet
in solid. uirtut possidet / ff. tunc
obstat. l. iii. §. ex contra. dicit
quia pot. ubi dr q duo no pnt
in solidum possidere. Rd. uerum est
eadem spe possidendi / ff. hic
sunt diuise spes. alia enim est
possessio naturalis fructuarii. alia
e naturalis possessio usuarii. alia
est naturalis possessio emphiteote
2 sic / sic differunt ciuilis posso.
dni a nali / que est fructuarii /
ita iste naturales de quibus dixi di
fferunt inuicem / cum dixi i do
§. ex contro ¶ Circa. l. iam he
mus inde de effectu huius intdicti
qui pponit p qi pos sine aliq
iur in corpalis / 2 ista iura
incorpalia queda sunt realia
ut seruitutes habent enim contin
am p quibus datur hoc intdictum
ut dixi. ff. e. l. i. in pn iste pnt
cpetere sine dubio pluribus i so
lidum ut i. de aqua co. 2 esti. l.
lucio / mlto ptes possent agere
inuicem et possibile est ut
q̃ fuerit obtinere pnt reprim
ere possidere / et de istis habitis
in hoc titulo / quedam sunt
iura no realia ut iurisdictiones
et iura pcipiendi pedagia
/ ul sumptia 2 silia i iurisdictione
q pot iurisdictio ee apud ptes
in solidum ut l. int bitores. ff. de
adm. tu. 2 l. i. ff. de offi. pco
s. iste pot ee apud plures
iurisdictio / una alta et magna
/ alia bassa 2 pua / exemplum ptes
prince inducatu 2 marchia
ht iurisdictionem vniusale i tota
puincia et adeo appellatur a cau
dictiis inferioribus rectores am
bitu in ciuitate sua hnt iurisd
ictionem / et sic uidet q duo /
in eadem ciuitate hnt iurisdictionem
/ tu unus maiorem alius minore
/ ite pot esse iurisdictio apud ptes
i eodem titulo diuisis respectibus
/ sicut uidet q rector huius ciuita
tis het iurisdictionem omnium ciuium tpora
lem / ept auit het iurisdictionem cau
sarum spiritualium ut uidet quosdam
iudices hre iurisdictionem sup cap
tis datis tm. alii hre omnem ali
am iurisdictionem ut l. solemus §. la
tinu lator. ff. de iudic. 2 l. iii.
ff. de offi. ptec. urb. 2 c. de cura
h. l. i. pmiz iurisdictionis possio
het hoc iuro / q quis utatur iuris
dictione ista sciente et patiente
eo ad quem spectat et no datur
quis alteri quasi possione ut l. iii.
e. de sruit. 2 aqua 2 l. quo s. ff.
de sruit. unde si in pbaret se
usum tali iurisdictione no pbaret
tn quasi possio nisi pbaret se
fecisse sciente eo ad quem spec
tat ¶ hoc pmisso / ptes cten
dunt de aliqua iurisdictione 2 uu
tm apparet possidere et ille ob
tinet in hoc intdicto. ff. si ptes
apparent quasi possidere quilibet obti
nebit sm q quasi possidet / uel
in toto / ul in pte ul sm iurisdi
ctionem magnam ul bassam 2m
q dixi. ff. 2 hoc est q pbat hic
tex. de usufructuario 2 usuario
quia usufructuarius obtinet i po
ssione sm usufructum 2 usua
rius 2m usum et duis sm dnm
et hoc dicit iste tex. pdicta
uident ita i istis iurisdictionibus
de quibus dixi / in iure no p
cipiendi pedagium no uideo
q possit ptibus in solidum co
pete / sic nec pcepto usufructus
esse pt apud plures in soli
dum sic nec pcepto pedagi
i pot ee quod unus recipit
pedagium de omnibus rebus alius
de certis tm / ut unus omni tpe
alius tpe indulgencie 2 sade
sictibus istis casibus quilibet vincet
in qsi possione in qua erit
hec. l. usuf. ad fin. ii. ad pdca
facit / q ergo dixi in l. si pu
blicanus. §. fi. ff. de publicis.

¶ de supficiebz Rubrica

Ait ptor cum
duo no possint
possidere in solid
ut dixi. ff. l. px.
dicit glo. dicitis

uel
respectibus pt ee q ubi sup͡ficie
respcu n cessarius / alt ubi respcu
usus ut dic q ff. honor loca ipta
li ul dic quibus het supficiem p ptē
prim dimisso ut dic q loquit duo et
supficiario ¶ In hac . ff. ponere nunc

¶ **Supficiem** quare sit qncutu
hoc interdictu / vi q hoc interdictu no
sit neccariu / cu p supficie cpcebat ac
to omnibus & ad hoc rct in fi consulte
subaudi usus est / & io vi q hoc
interdictu fuit supuacuu / ad q dic
ff longe & ff. no. tex . q includit cat
& ff. dic hic q supficiem conuenit
op. cuius est supficies cuius est
solu ut . l . obligationu fere . ff. plac
de act . & ob . ff si conducta supficiem
ut hic dicit solu remanet dni / ff ta
li conductori no cpcebat talis actio
in rem qua infra dic cpcete huius
tenore sunt hic plebs expositores
mei . qd dicunt supficiem . i . solum
in quo est supficies & sic tatum
conductor soli het utilem i rem
ut conuenit solum ut ibi supficies
ponat / eadem est expositio ista in
prima ff differt q in pcedentibus su
pficies erat iam imposita . in ista
no erat imponenda . alii intelli
gunt tex . simplr p ut iacet & hoc
placet / licet cum pcedentes sint
rie no obstat qtriu q fateor q su
pficies cedit solo quo ad dirium
dnium . ff utile pot cpcete supfi
ciario / q bene menu p quibusdam
qtrtibus qui repiunt in ciuitate
ista . sunt hic quedam domus que
conceduntur ab ecclesiis prelatis plebs
hoc mo / Reformamus tibi in emphi
teosim talem domum indiuisam solum
in emphit / supficie in ppetuo ecte
ego dica q ista uba debent sic intel
ligi q tota domus sit emphiteoti
ca / cu na no pot alterius esse edificiu
qui cuius cuius est solu ut dicit . l . ob
ligationu fere ff. plac . et ista uba
que dicunt edificiu in ppetuo hoc de
notant edificiu fuit portu de pe
cuia prelati / no ab ipsa ecclia qui
ab initio fuerunt qcesse in emphiteo
sim ad ponendam supficiem ut
hic dic in plo . ¶ Sz hic dubitatur
cu emphiteosi fructa supficiarius
possit alienare supficiem sua in
dicit hic in ppetuo . causa est q no
in . l . ii . C . de iure emphi ¶ Ultimus
dic hic / si emit supficiem hac ac
tionem excepto . oppo . admitione
aut emit solum & est dubitatiuus
& hz dnium intm aut emit sup
ficiem sine solo & tunc sequit q
alterius est solu . alterius supficies
qtra . l . obligationu fere . ff. plz . ff . de
act . & ob . ff . huius tenore dat plebs

expositores ista est uia ut q emit
supficiem tm / ul q emit solu ad po
nendam supficiem / no obstat contrarium
qui emit supficiem / q pot pluris
supficies ad alium q ptineat solu
in / utilis dnium ut dixi / ff qui emit so
lum ut ponam supficiem intellas
hoc actio ut diuum soli no tiscat
at ista uba ut ponā supficiem ul
ad ponendam supficiem translationem
dnii no impediunt ut . l . donationes & . l .
spes . de an . & an . le . & q no pdest .
in . ff . si intr . C . de iure do ¶ Ultimus
quo / que cognoscam emptore aco
ductore ff . fit ualde notabilis dicat
em prim et uendit ciuitatis fuat
discum . prim intelligo qui soluitur
uno semel / mercedis ciuitatis qu
soluit annua ut no . C . de iure em
ph . l . i . plene dixi in questione qui differ
tam que magist / publicamus qui
dam ¶ Ulto no ista tex . ad eam
cottidie ponunt in qtrtibus ipui
qtrtibus debeant poni ista uba in
re empta ul locata / fucient eu
procuratorem in rem suam / ita ut dein
de possit & ff . ut hic dicit finali . l .
in creditore de emf . C .

¶ **Proponitur** hic incipit expo
nere prima ptem edicti / dicat hic
ucr exempt ptor qum cum . qtra . ff .
c . l . in pn . ibi fuit . l . lomos & ff
ponit plebs so . illa est uia q pro lo
quit qui supficiarius capit qtra
dnum / na hic nisi appet ea q tale
supficiem possidet ab eo in dnium
ul precario / in deinde debeat ee su
pficies cuius est solu ut dco . ff .
plac . & mdiffibus ff . h . i . l . duo . ff .
lubeo . ff qui agit qtra aliu non
requiritur eu possidendum ut hic

¶ **Ex aut dixit** hic exponit
ptem suam edi . ibi si qua alia & ff .
no . tex . ibi nam cu dam quod & nota
q conductor ad modicu tempus no hz ac
tionem in rem utilem / secus / si conduxit
ad tempus magnum ¶ Ulto no in da
nis quo uq nullo magis excepcionem
¶ Sz no q sit tempus magnum & qui pri
mis ponuntur opi . una dicit de xxx .
diebus alia de biennio alia de quinque
nio / iste sunt fle ut . l . si filio . ff . so .
ma . ubi quinquennium est modicu tempus
na si ille conductor ad quinquennium ha
ret utilem . sumor tenet stare cu
lona q ibi negatur quare ista . pot
duas alias opi . una q longum
tempus dicit decennium alia q dicit
longum tempus arbitrio iudicis & hac
ultimam tenet hic . ff pcedente de
decennio tenet in . l . i . insi . & . l . se
ff . si ag / uec . & ista con tenet cum
p canonistas in . c . i . de re . et no al .
uitten ¶ Sz quid utrum conductor co
petat actio in rem seu quatalr aliqui

ius in re. Ro. aut conuenit ad mo
dicum tempus et nullum ius in re quiritur
si conuenit ad priuato ut hic / si non co
uenit ad publicum / hic quiritur sibi utilis
ut ff. de lo. pu. fru. l. i. hoc glo. om
deat tenere contrarium et non bene / in dicta
l. i. insti. ut l. fe. ff. si ag. uect. pe.
nam ibi potest loquitur de locatione fa
cta publice / non est distinguendum
utrum conuentio sit ad paruum tempus
facta uel magnum / si non conuenit ad
tempus magnum uel longum indistinc
te hz actionem in rem ut hoc s. et ex
hoc colligitur io. l. emptorem C.
loca. / quare emptor pot expellere
colonum quia nullum ius hz in re sed
solum habet obligatam personam. sed si
haberet ius in re / precipiet tempore
uel quecumque uadat ut hic et infra
s. nam hz actionem in rem contra dominum
et contra quemcumque alium et io dixi in
de fructo / quia si de contractu locationis fiat
mentionem / et mentio est apposita pro
thecam omnium bonorum quia ex hoc est
quesitum colono ius in re et io non
possit expelli ab alio fundo cum
sit sibi obligatus per obseruatione
predictorum.

Ultimo dicit glo. nota
arg. quod possunt uendi dominium uel
fundum quibus alius ante habeat in
emphiteosim. sed arg. contra de con.
inde. l. indebiti. insti. et l. fructus
insti. de rei. uen. ff. ab eo qui habet
ius ante non possumus uendere
ut in contrarium et probat hic l. ab extraneo
bene possunt uendere et habent dis
tinctionem probat iste tex.

Cum soli. duobus modis glo. ponit
casum et primum prima lec. clare pre
dit. item secunda lec. ponit etiam
in qua lec. pyglo reprobat et dicit
glo. quod non placet / dic si quod in isto s.
ita ponatur casus sed lec. est uera in
se ut l. si pr. ff. de emt. fact. ob.
l. si fundum emero / et ibi no. Bartho.

Ex dicit iste s. legitur in glo.
pluribus modis / que diuersitas lectu
rarum non est pro aliqua contrarietate / sed
quia textus est insensibilis uel breue
qua uis.

Oppo. fructuarius non
pot constituere alium fructuarium ut
insti. de usufructu. s. finit. sed nec su
perficiarius superficiarium. so. aliud
in usufructuario / aliud in superfici
ario. io dicit quod usufructus habet
uicem domini et sic duo non possunt esse
domini insolidum / quare non concludit quod
superficiarius habet utile dominium / et
sic duo non possunt esse superficiarii inso
lidum ut ff. c. l. inpri. ari. quod uni io
est ista / quia usufructus coheret
persone / et io a persona non potest separari

alius est usufructus in persona tua
alius in persona mea ut l. si ita quod
l. de duo. reis / secus in superficie
quia eadem est superficies penes
quemcumque uadat.

De hic quod sup
ficies seu ius superficiei pot cedi
contra. C. de iure emphi. l. ult. so. hoc
que. dicta l. ult. fatetur quod non
pot uendi / sed donari uel legari sic
et ita pot intelligi hic l. uel etiam
locari eo modo quo ipse habet sic em
phiteota facit alium emphiteotam
ut insti. loca. s. adeo / dot. in dicta
l. ult. de iur. emphi. dicit quod emp
hiteota non pot donare uel legare
domino irrequisito et l. que ibi alle
gatur loquitur in emphiteo
ta iure publice / in quo est alia co
ut ibi dicit / et ergo dicta in l. in
conuenientibus. C. de offi. sed ad
ista l. que loquitur in emphite
ota uel superficiario priuati non tenet
nec etiam allegauit / quare dic
quidam est superficiarius qui est
superficiem / nec ad aliqua presta
tiones tenetur / et iste pot cedere quo
cumque titulo uult / ita loquitur hic
quidam est superficiarius qui co
duxit superficiem sub certa annua
prestatione / et in isto puto idem iuris
esse quod in emphiteosi ut ita do
mino possit uendere uel alienare
sic emphiteota pot / et primum hoc de
clarat hec l. per dictam l. ult. de iur.
emphi. predicta magnie nam sunt in
eo qui superficiem conduxit ab eo
ut recepit aliquis in emphiteosim
nam tales nullo titulo possunt in alium
transferre de hoc habemus tex. singu
larem. C. ne rei do. uel te. l. i.

Seruitutes no. quod ille
qui habet utile dominium / pot constituere
ius in re quod probatur conclusionem
petit eadem modo potest illa rem
pignorare et creditor habebit utilem
ypothecariam ut l. lex uectiga
lis. ff. de pign. / ista ff. non aperuit
pro emphiteota constitutionem / ut dicta
l. lex uectigalis.

Superficiarii oppo. et ui
quod proprietas sit etiam superfici
arii ut ff. l. pe. s. quamuis
so. utile dominium competit superficiario
directum competit domino soli ita loquitur
hic.

Eo oppo. quod superficiarie e
des dicuntur empte / non soli con
ducte ut l. pe. s. i. glo. supplet hic
quod dicat conducto subaudi ut in glo.
uel / supplico uel legato ut donato
ut ff. l. pe. s. ptt. / dicat hic qui
conducto solo posite sunt.

Sed
utrum sit dicta utrum conduxit solum

ut imponiat superficiem vel conducam
superficiem ff. e. l. ipe § 1. ubi ista
pone tamquam exempla, sed dic/ dicta
in hoc quod qui quibus conduit solum/ super
ficie destructa ad ipsum remanet con
ductio soli ut l. quotiens insti. e. deri
sufficit/ quod qui conduxisset superficiem, tunc
illa perempta perimitur ius superficiei
ut dicitur l. quotiens insti. 2. e. de damp.
infec. l. inter quos ff. dampni. Ultimo
sciendum quod expeditis est definiri
et suppleri. l. superficiario. e. de rei
ven. nam ius est § inter et quod superficie
alique annua pensio prestetur
et ut qui constituit empto donato
vel legato ut e. iudicatum solvi. Bar.

Destructio actionis privato fieri.

Dictum est supra de interdictis possesso
riis rerum corporalium sequitur de possessoriis
rerum incorporalium:

At pretor/ dicit
ff. interdictum inter
dum sit duplex vel
simplex dicitur.

Hoc interdicto
dicitur ff. quod de ser
vitutibus rusticis
dicat ff. forte habet locum utile
interdictum siquid cum servitutibus urbanam
habet cum continuam, sed habet locum
utile interdictum ut e. ti. j. l. 1. in prin.
et ibi nota 2. l. sicuti ff. si servitus vindicetur e.
si § ven. 2. l. quotiens defunctus/ servitutes
habet cum discontinuam/ sed possessio
potest tamen utile interdictum institui. Ce
terum usus per rusticam habeat locum
hoc interdictum ff. dicat quod non/ quia non
per aque ductum ut l. 1. ff. quemadmodum servitutes amittuntur

Hoc interdicto/ hic est inter
ea difficilius et subtilius ff. Opp.
et in. quod debeat docere de iure servi
tutis/ ut j. e. l. 1. ff. ait pretor/ sed
aliud in illo interdicto destruere
reficiendo/ aliud in isto. ratio patet
ibi. Ultimus dicit hic/ quod est censendo
ad minus xxx. diebus. contra j. e.
1. l. 1. ff. quod ait/ ubi sufficit sed
usum/ sed aliud in servitute aque
aliud in servitute itineris. ratio quia
per itinerum alienum posset quandoque
quidam facultas vel annatio
non cum est constitutum quod hic per multa
tempora insi ei qui habet ius hoc faci
endi/ et ideo uno actu acquiritur possessio
et ista tenet incerti, per acquisitionem
possessionis aliarum rerum incorpora
lium/ pone exemplum si ire consuetum erat
patuerit te esse in consilio. non ex
hoc eris in possessione illius iuris

nisi ex frequentia actuum ad minus
xxx. ut hic/ sed si patet te esse de
prioribus vel te semel ponere in con
silio tamen constituatis et vinco alii
illius iuris inducet quod possessio per
dampnum. l. 1. ff. quod ait. j. de aquaeductu
e. 2. idem dico in aliis iuribus ut
ex qualitate actuum requiratur
unius actus vel plurimis. Certo oppo
j. e. l. si. Ibi loquitur qui non est
usus iure servitutis. sed iure cuiusdam
annationis hic qui usus est iure servitutis
Veniamus ad quod dicit hic quod
requirit ut iusta causa habeat possessionem
ut dicitur. quod quod prodest alique esse
usum et sit esse in quasi possessione iuris
quidam dicunt/ prohibitur tamen. ius in
si probet contrarium/ isto casu ponitur
hic in prin. j. et sunt contra. plures/ quod
ff. reprobat. C. de probat. l. in rebus.
dic ut ibi/ alii dicunt quod prodest quo
ad hoc ut contra turbantem possit
resistere de facto/ ille qui est in possessi
one/ non in iudicio/ sed potest agere
similiter. in quasi dicat quod potest resistere
de facto dicat vim ut statim dicam
in quasi contra quod non potest agere in
dicto hoc interdicto, dicit contra hoc
l. 2. contra in dictum totius e. tit. de
aut et ista est ratio quod prodest ad hoc
quia ille qui est in quasi possessione
sine agit sine convenitur. Item ex ea
ratione de non impediendo ea in servi
tute pendente iudicio/ sed si non pos
sideret/ deberet ipse cavere de non
utendo pendente iudicio. l. ut q.
ti. 1. l. pri. et hoc est verum/ et hoc e
nim intellectus illius l. diffinit
e. l. pri. j. ti. 1. Ideo prodest in alio
quia si turbat te in dictam/ potest de
facto resistere contra turbantem ut l.
1. ff. vim vi. e. de vi et vi ar. quod
non esset/ si non possideret/ habes ergo
duas utilitates/ que sunt esse
in possessione iuris. non isto dicebat
ff. quod eam in quasi possessionem iuris
habet locum illud quod dicitur vim vi repel
lere licet et non si universitatis vel ca
pituli vocaturi esset ad faciendum
dum aliquid/ et hic esset aliquis
qui non esset de corpore capituli vel
universitatis et vellet eo ibi esse
posset licite per universitatem expe
lli/ quia turbat universitatem ut ca
pitulum in quasi possessione iuris/ in quo est
Ideo non quod in istis iuribus que sunt
cum discontinuam. de quibus esse in
quasi possessione/ si illo anno usus est
tempore sufficienti/ ut dicit hic adeo
quod si me turbas/ possum contra te re
sistere de facto/ sed si essent quedam iu
ra que non requirunt usum iuris ut

pellatu in capite in c. nullo, hic p(ro)ba
batur q(uod) sufficeret me possedisse
set longo t(em)p(or)e retro, ex(tra) ut l.
si c. de sentent. et intelligetur hic
q(uod) hic dicit hoc anno hoc est hoc
uno t(em)p(o)re, quo requiritur i(n)tensio
ut isto quinquennio vel decennio ut
sit, ut in electione ep(iscop)i vel abbatis
si aliquis a xxx annis citra ele
git unum ep(iscopu)m, ete (et) s(e)c(un)do debent
eligere et impedit(ur) sufficeret ei
docere q(uod) fuit in q(uasi) possessione iuris
eligendi in p(ro)xima precedenti elec
tione p(ro)bati que dixi sunt v(er)a, sunt
enim alie utilitates esse in q(uasi) p(os)
sessione iuris que ponit in l. sicut
h. ff. si quis at. b. si s(er)vitus ven. dic(itur)
ut ibi ¶ Vltimus queritur quo d(omin)us
pot(est) expellere eu(m) qui est in q(uasi) po
ssessione iuris dic(endum) q(uod) c(on)tra q(uod) intatur d(omin)us
negatoriam (et) p(ro)bet s(er)vitutem sibi
non c(om)petere, aliter non pot(est) eu(m) ex
pellere inde. q(ui)a que hoc dicit
istud non est v(er)um non enim ly d(omin)us
necesse p(ro)bare s(er)vitutem non c(om)pe
tere, s(ed) sufficit p(ro)bare se d(omi)nu(m) (et) illi
ut(r)i(us)q(ue) denegabit facultatem ute
di s(er)vitute nisi p(ro)bet eam sibi
c(om)petere ut b. si usufr. pe. l. uti
frui. ff. l. 2 ibi nota (et) l. si an(te)
ff. si quis at. ff. si s(er)vitus ven. (et) ibi
no, dixi plene in l. si p(er) ius b. de
op. no. nunc. ¶ Vltimo q(ueritu)r po(s)to
s(er)vitus q(uam) d(ici)t dicat, q(uod) q(ui)b(us) h(ab)eat
necesse p(ro)bare illi utenti s(er)vitute
non c(om)petere qualiter p(ro)babit dicat
q(uod) p(er) testes qui stabant ibi p(er)
qui dicent q(uod) non fuit usus ne
c(essari)o non potuisset usus qui inde
ut q(uod) dic(un)t se vidisse tali die vel
mense (et) p(ro)bat q(uod) fuit alibi ex
l. optimam de c(on)tra. (et) c(ontra) sup(er)
fuit q(uod) non in l. patronus ff.
ver. b. de acquir. hic dicit dy(nus) q(uod)
ista in d(omi)na p(ro)batio q(ua)n(do) eum si
p(ro)hibebat (et) contin(u)a receptus
ita q(uod) non potuit videri vel s(ic) tunc
t(em)p(o)re quo illi erant in domo ad
comedendum vel ad dormiendum
etiam non video dicit dy(nus) qualiter
ista p(ro)batio de q(ua) dixi concludat
q(uia) ista p(ro)batio non concludit illi s(er)vi
tutem non c(om)petere, s(ed) concludit illum
non esse usum s(er)vitute, nisi vel
let p(ro)bare tanto t(em)p(o)re non esse usum
q(uod) s(er)vitutem p(er)diderit ¶ Venio
ad sequentem q(ui)a dixit q(uod) debet
q(ui)b(us) vixisse nunc s(er)vitus ad hoc
q(uod) c(om)petat hoc interdum, quo modo
p(ro)babit q(uod) q(ui)b(us) in eat nunc s(er)vi
tus, dicunt quidam q(uod) p(ro)babit

suo sacramento p(er) ista opinione
facit multu(m) q(uod) non in s(e)c(un)da decis(io)ne
alie in g(lossa) ma. s(ed) c(on)tra ibi p(ro)cedebat
a titulis, ex quo credit sibi satisfit
se h(ab)ere bona fide(m). s(ed) an ius s(er)vi
lius titulis p(re)cedebat dico q(uod)
q(ua)lit(er) d(icitu)r p(ro)bari q(uod) in(terdictum) s(er)vitutis
sit iustus, s(ed) quo p(ro)babit, dicat
g(lossa) q(uod) p(ro)babit p(er) testes, q(uod) ip(s)e
iu(s) q(uod) viderunt eum ire (et) istud
est facile. s(ed) q(uod) in s(er)vitutis
q(uod) dicunt se vidisse c(on)stitutam s(er)vi
tutem talem qui p(ro)bat d(omin)us illius
p(re)dii, vel fuit legata s(er)vitus tunc
(et) iste notabat(ur) t(est)ib(us) istud vide
dum. q(ui)a non v(idetu)r v(er)um q(uod) s(er)vitus h(abe)at se
quent(er) q(uod) debeat p(ro)bare tituli
v(er)um vel p(re)tensum, q(uod) est c(ontra) l. sig(nificat)
d(omi)nium. b. si s(er)vi. ven. (et) q(uod) non
p(ro)d(es)t dy(nus) c(on)tra de re iud. c. ij. h. vij. et
non dicat sa. de acq. (et) alii mod(er)
ni (et) ex. refert c. de s(er)vitut. (et) aq.
l. i. in ij. q. q(uod) sufficit c(om)p(ro)bet
se audivisse hoc dici a quibusda
vicinis (et) a quibusdam fidedig
nis, q(uod) sibi c(om)petebat ius eundi
ita dicunt ipsi ego puto i(n) m(ul)ta
te hoc esse q(uod) d(ebe)t aliq(ui)s p(ro)bari p(er)
q(uod) ip(s)e motus sit ad credendum
sibi s(er)vitutem c(om)petere ut p(er) l. i.
l. i. ff. s(ed) (et) si in r(e) et non puto q(uod) si
erit de hoc fama p(er) c(ontra)riam
sciente pot(est) credere cu(m) eius q(uod) non
in l. ij. ff. de p(ro)bat. (et) l. at qui
na. ff. i. ex s(e)c(un)da q(ui)a b. de neg.
g(est). vel forte si erant ibi signa
que vel itineris vel aliqua alia
indicia que possunt animu(m) dedu
cere ad istam credulitatem q(uod) cum
sit usus iure s(er)vitutis p(ro)babit
exceptionibus, v(er)a quidam sunt ac
tus quos ego faciam in fundo
cuiuslibet vicini, p(ro)ut eundo ex
tales actus quos ego non fa
cerem nisi s(er)vitus m(ihi) c(om)peteret
ut p(ro)cedere sepem ex eundo p(er)
fundum et silva, vel excidere ar
bores colligere, ista ultima verba
de actibus sunt verba p(ri)mo co(n)de
postea c. bone memorie. infra
(et) in ij. q. (et) p(ro)bat(ur) enim infra q. l.
xx. ff. Vrmianus ¶ Vltimus quo
u(tr)um h(ab)eam necesse p(ro)bare me
usum scientie adversarii. te(ne)o v(er)o
q(uod) sic c. de s(er)vitut. l. ij. v(er)a r(ati)o
q(uia) possessio in corporalium inc(i)p(it)
sit aliud q(uam) patien(ti)a adversarii, ut
l. quos. b. de s(er)vitut. ille qui ig
norat non pot(est) pati (et) sic ille
qui utit non pot(est) esse i(n) qua
si possessione iuris nunc istud

est tenet primo modo . ex bone me
morie / adiutat / ergo ergo puto ah
dicendum / na quedam sunt sub
tiles lites cum ptinuam proxpu
blicatum dat utile intdcm ut pot
ut dixi . ff . h . n . l . i . impu . 2 ff . pre
sit hic quod illud intdcm det pos
sidenti tm / ut qui possidentibus nec
est quod pbet sua aduersar ni alii
no possit sed illa qui possio ex
sunt subtiles lites cum disce
trinam phys dat hoc intdictum
quod 2 in isto no requit quod pbet
sua aduersarii quia ibi ptinis alia
no requirunt que qui posside vel
qui possedisse ff requit simplicr
visum facti / dicat em ptor quod ali
ne visus est no dicat incumbit
neccis qui possione est / vii suffit
pbare usum no vi no clam no p
cario / fateor tn quod ad psebendum
sibutitem sempr requit sua ad
usam . ni sine possione psperiio no
predat ut dicit l . n . c . de sui . 2 aq

Ultimus quid / qualit pbabit quod
quis usus sit no vi . no clam non
precario / quidam dicunt quod h dz pbari
ab aduersario qui dicat vi clam vel
precario usu ee / glo determinat quo
mo / primo dz pbari per eu qui utitur
hoc intdco / 2 pbabit ptestes / sim
quod de est ff . / primu quod dicat quod actor
debeat pbare negatiua . s . no
vi no clam no precario repphenditur
p dy . qui dicat quod pbato usu . solo
xxx . dierum psumitur quod boa fide
no vi no clam no precario 2 si non
pbet na sit in rebus corporalibus
si pbet titulus psumit bona fides
nisi pbet mala ut l . nemo pdo
l . de re mi / 2 . l . siquis empt c .
de ps quod xxx an . ita i incorpali
bus debet psim bona fides solo
usu pbato / quo ad psperianum ista
duo sunt paria pbare usum ipsu
titulum / sine titulo 2 incorpalibus
pbare titulum 2 longi possionem
nam utroque cum est idem ut sit
l . n . c . de sui / 2 aqua 2 si summa
l . siquis diutino / ista sunt uba
dy . dot repphendit dy . na ista no
sunt paria quod demu naliu 2 gen
ni quelz res est libera ut l . alaq
c . de sui / 2 in mala fides alius
est ipo iure pbata n pbet aliq
ex quo psumat bona fides / ff in
rebus corpalibus hoc no contingit
na nis me possidenti no resistit
/ ut pte no ff . de op no . nu . l . si plus
2 glo . tangit in l . siculi ff . si qua
tur s . ser ven . 2 io dico quod nosit
fuit pbato solius usus / ff dz pba
re aliq pp quod ille modus fuit ad
acedendum sibi debei suitute ut q .

r . l . r . ff . si hoc nu quo pbato ali
pti mutabit omnis pbandi quod ille sit
usus vi vel clam vel precario / ut aptte
pbat p c . l . in impu . 2 ff . r . sim quod
q dicebat quod hoc potuit pbari per
testes quod no vi non clam no pca
rio / no est vim / sit 2 quod dixi impa
dente glo / na cu ista sit ire negata
tia no coartata loco vel tpre no pot
pbari ut . l . actor . c . de pbat / sua
at quod nouit dot . c . de sui / l . r .

Ultimo quero / qui psitas iuribus incor
palibus agit interdico recupan
de possionis quod pot fieri ut dixi ff .
de vi 2 vi ar l . n . ff . vn vi . 2 ibi
glo . tangit / an vel heat necesse
bere ille qui est deiectus se sui
sse in possione / no vi no clam
no precario / ro quod no / na ptor i illo
intdco no dixit illa uba . de eo quo
possidebat vi vel clam vel precario
2 an ora spoliatus dz restitui
l . r . ff . i . ff . de vi . 2 vi . ar . 2 . l . siquis
ad se fundum . c . ad l . iul . de vi
2 vi ar 2 no p primo . i dco . c . boe
memorie ex de postul . Bartholus

Itemque iste ff . sunt quod ad q .
quod dixi in l . libellorum . s . de aucto
rum diu incipit regule annalitate
/ no quidam fuit pnissus impu
mens decembris / 2 annalo fuit p
ducta i fine mensis 2 in annum de
dicebat h anno de pinti mense de
cembris / opponit quod no fuit h anno
ff ano psito / quod annus fuit no
natus aduenientis natiuitate
/ in qua fuit lata lex / na quod dic
hoc anno hoc est infra . xx . 2 he
v . dies pxie psitos / ad hoc ff .
ad l . aquil . l . ita vulneratus
2 . l . in heredes . ff . si fuchinis . ff . de
sta . h . dic ut dixi in l . libellorum
s . de annuis /

Ultimo dic hic / quod ex
dic intelligi quid / utrum debeat
intelligi ex die data libelli vel
ex die litis cont / glo . dicat litis cont
quod est vim hoc tn intelligere in
debilis sententiam . p . c . l . ff . siquis
pp i undacionem nisi 2 h est vna
de l . quas allo cont qual . dein
qui dicat quod lis no contestat nisi pro
spontis et detinio . 9 cu ut plene
dico in l . naht . ff . nichil . ne . ff .
de acquir . poss . Bartholus .

Siquis hoc interdicto

hic est valde no . ff . ehh . 2 vi
quod p visum ptis debeat vincere
in toto ut ff . quod ad ff . annu l . si
pallia dy . ff . si so . ibi i retinen
da pietate quod constat on heeni
iure suitus quod constat eu here
ina ptinum phs ret meo teloni
ff hic in suitute querenda unde

glo. que incipit quo adulter quum
sp. no. in tex. 2 numquam oblinuisset p
hunc tex. dico quod sequentibus inde colligendi
podagra multum dico se presuposuisse quod
probat quod usus est colligere de talibus
rebus quod in illis tantum quesitum ex quibus
bus appetit usus ut dico in l. si pu
blicanus inst. ff. de public. 1 de imp.
sebanda in dubitate/ nam probata quam
possessione certi actus in illo tantum
actu prescribet/ non in aliis/ secus si hec
ret concessione ab alio quia tunc esset co
cedendi tunc si interest modicum in actu
uno retinueret in omnibus 2 probat
glo. limitabunt dicens quod 2 ol. qui
dicunt quod ubi fuerit ex solo usu contrahit
tanta societas 2 sit tanta dissolu
tio ut l. itaque ff. pro soc./ dico quod hoc est
verum in eo tantum in quo appetit usus
sicut quia ambo erant artifices
contrahunt lucrum illius artis 2 in illa
arte tantum vi. contracta societas/ ut contra
hant fructus tantum/ in illis tantum vi facta
cuius non in aliis emptoribus predicitur

Inhabitauit ex isto sequitur non. quod
istis quantitatibus 2 consimilibus
presumit/ in quibus sit usus inde fructu
s dici ff. e. l. si hoc interdicto.

Si cuius 2 nec glo. nec fit
nunc ut quis possideat fundum adqui
dicat sibi deberi viam/ glo. dicit quo
vide eam/ contra huius non. in e. l. si tibi
in prima glo. 2 cum in ultima 2 ille viores
2 hoc tenet Rof. in libell. super hoc ti.

Eius qui aliquis vadit nomine meo
nec est nunc quod ergo hoc sua glo.
dicit quod non quo adrehenendam possessio
nem sumitur/ ita nec quo adrehen
dam possessionem sed quo ad acquirendam
possessionem requirunt sua dum ut. p.
h. t. l. i. sequitur quibus 2 ibi non 2 hoc pro
bant l. que hic allegant per contra
inst. glo. que incipit nomine 2 voluntate

Si quis dicit pro rendacione
hic est vald. non. sequitur papine ibi pre
scribendum 2 vide glo. super verbo data
non ex isto sequitur quod contra impeditum
impedimento sit curent prescriptio licet
restituat/ secus si esset impeditus
impeditio in ut l. i. inst. c. de an. ex
cep. 2 io puto quod si contra me cucurrit
prescriptio xxx an. 2 ea ignorantis
ius inchoata opposite ergo restitutione in
tegrum per hunc tex. licet ipso iure pre
scriptio cucurrerit sit 2 intelligo l. sicut
in fine C. de presc. lon. temp. vide
quod non habet distinctio scientie 2 ignora
ne verum est quia prescriptio cucurrit sed in
tegrum restitutio competit. Ultimo
non. quod cucurrit actor per dilacionem
que datur reo actor restituitur. Opp.
glo. de l. de mag. 2 l. nec utile ff.
ex quibus ca. maiores dicit ut in glo.

Si tibi fundum primo ponit

viam dicens 2a illud probat per dicens in l.
3o ex illo dico detinuat aliam quod ex
detinuat viam quod a se ipso/ 2a ibid
quod 3a ibi quod 4a ibi tantum 2 est iste
non. et subtilitas sequitur non. tex. in quotidia
num 2 c. Non ex isto sequitur quod quer
it an ille qui primo habuit fundum
possit uti hoc interdicto in spatio an
nuo cuius sed tamen querit an possit uti
dicens per usum cuius qui rogavit pro
rio in spatium annuo dicit 2 hoc multum di
cit iste tabulis sequitur. Circa istud sequitur quo
an indistincte sit verum quod ille qui
precario rogavit fundum possit roga
re precario servitutem glo. dicit ibi de
inceps est verum si rogavit fundum
precario/ ut alieno nomine possideat
ita qui nullo nomine possidet fundum
dominantem non potest precario rogare servitutem
sed istud dicens satis placet
ar. l. si alienam sequitur 1 ff. de usufr. ista
enim nomina dicunt qualitates fundorum
ut l. quid. p. de v. sig. vel sit qualitas
non potest esse sine subiecto ita non
potest quis possidere ita ut possideat
fundum an dicitur deberi in aliis non
servitutibus et iuribus personalibus
ut in usufructu 2 usu istud dicitur
non procederet. Venio ad finem ff. 2 hic
quero/ quod ex hoc dico utile sunt dica
tione quod inducat hic duobus modis
uno modo supra glo. alio modo inst. 2 quibus
in dictio est bona dicit ut glo. Et
io quod si ille qui precario rogavit
fundum non rogavit precario viam/ quibus
habebit hoc interdictum dicit glo. ille qui
rogavit fundum/ non dicens ut dicit
glo. quibus debetur hoc interdictum 2 hoc
nervus puto ut p. l. iii. sequitur Idem in l.
fine quod ipse dicit 2 bene. Venio ad 3m
dicens/ dicitur hic quod interdictum datur ei qui
alieno nomine possidet contra ff. h. t.
l. si duo sequitur arbitrarius/ dicit glo. ad
in interdicto uti possidetis ad in isto/ non enim
hoc se. primo dicit finem sa. de acq. p. l.
contra loquuntur 2 in his quod nullo nomine
possident/ secus si rogassent pre
cario ut possiderent ut p. de precar.
l. qui precario 2 hoc modo debet intelligi
sicut ut dixi glo. in huius sequitur. Quintus
expedita de glo. ex glo. opposito dicit
hic inst. quod hic ille qui precario ro
gavit fundum habet hoc interdictum licet
autem dicens non habeat/ contra huius sequitur expresse
in l. si duo supra inst. 2e magistralis glo.
ff. h. t. ubi non debet esse melior conditio
cuius emptor quam suus auctor 2 io
ne/ quod omnia interdicta sunt in re scripta
ut l. i. sequitur pen. ff. de interdictis. Sit ergo
daret interdictum contra dominum qui concessit
cessit precario/ ita 2 contra te quod 2 tamen
inde precario possidet viam sicut
auctor tuus qui possidebat sed in
eodem fundo potest deberi pluribus

uia et cuius in solidum. Unde si tibi precario
rogasti fundum, uteris uia tamquam fundo
debita, non uteris eo nomine quo utebatur
ego concedens, et sic non est simile
in illo nisi quod non est in rebus corpora-
libus. Nam si fundum possidebam ui
clam uel precario et concessi tibi fruc-
tus in eodem fundo, uitio tuo sit
adeo in illis qualitatibus ut in
contrario. ¶ Ultimus habet in duo ad q-
uitatis ista lex in ciuitate assisii et
spoleti memorie et inter ea imperium misit
ibi unum potestatem. Ille potestas usus
est illa uice precario actori assisii
uel spoleti quod utraque ex hoc ciuitas
ista desinat possidere illa iurisdictionem.
Hic est usque. Sed quod non in dicto id est eo
illum potest ipse ut potestas missus non
posset dicere se quod possidere illa iuris-
dictionem, sed potius ciuitas retinet quod
possessionem. Istud uere ut dicit iste tex.
quod est nobile. 2° facit ad aliud a-
liquam terra in ducatu uel marchia
utitur mero imperio precario a cu-
re ducatus ad suum beneplacitum. Sup-
ueniret ibi quidam tyrannus qui utitur
mero imperio tamquam illi terre debito
quantum ad hoc illa terra desinat quod
possidere precario et incipiat nec quod
possidere illam iurisdictionem. Hic est
tex. rotundus quod non in dicto quod hic
desinat, non enim debet iniuria alicuius
tyranni utentis uel alterius cum qua re-
bat illa ciuitas sed eius ciuitatis.

Et quibus superioribus ¶ Ca-
ue de hoc quod qui prohibitus utitur clam
utitur contra primo dicitur de ui. ut l. ii. §.
quod sit. in quod ui aut clam [illegible]
glo. et bene dicit hic si primo usus sit
absque uitio contrario quanto tempore usus
sui uitio requiratur dicunt quidam
xxx diebus, alii dicunt sufficit
in initio habere fidem prima [illegible] pla-
cet ut ff. e. l. i. § i. contrario quid ergo
si ab initio usus est uitiose, postea
incipit habere bonam fidem dicit glo.
inspiciatur initium et bene. ¶ Ult° hic no-
ta quod in rebus in quibus prescribendis
non requiritur titulus tamen inspicitur
initium possessionis quale fuit ut
hic, ut in seruitute prescribenda non
requiritur titulus probat in l. si quis
diuturno ff. si seruitus uendicetur. Fallit si rebus
caderet in uitium seruitutibus ut
l. si ancillam ff. pro suo et l. pomp.
circa fine ff. de acquirendo rerum dominio.

Et quibus ab auctore contrario
glo. quod si contra auctore meum
possidet uitiose, quod ne possidet
bona fide dicit glo. inspicitur in-
itium ut ff. p. x. Bartholus.

In hoc contrario ad quod dicit si
compensato in hoc interdicto glo.

dicat et bene ad tantum primo ne prohi-
beat et ut caueat in futurum non prohi-
bebit et ut condempnetur ad interesse
prohibitionis preterita dicit hic glo.
et bene et ergo dicta ff. [illegible] l. i. § pre-
et ex hoc sub qualiter debet formari
libellus ¶ Non quod potius fructu

Uti uidemus cum retinetur
nobis fructus non [illegible] quantum nos
hoc interdictum, quia ipse uti sibi
et ad suum commodum, non ad meum
sed hoc habes hic quod procuratores quando
nomine sunt in possessione non quantum
nobis fructus qui causas ponunt
in glo. quod nisi [illegible] et incipit an dicit
quere dicit glo. ¶ Accidit quedam
abbatia habebat omnem iurisdictionem in
quodam castro, in illo castro po-
suit unus dominus qui exercet ibi
illam iurisdictionem. Ille dominus est prohi-
bitus ut an possit agere illa ab-
batia interdicto uti ita possidetis,
hoc est dicere an potius illi domini
retinuerit quod possessionem illius iuris-
dictionis. Deo autem posuit in illum
dominum tamquam quendam colonum quod
dabat sibi certum salarium, tamen
multe et pene ueniebant ad
monasterium hic [illegible] dominus utrumque retinuerit
quod possessionem sic hic dicit pro colo-
nus. Sed si ei concessit iurisdictionem
ad tempus et omnes fructus illius
iurisdictionis et ei dominus facit quo-
damodo fructuarium hic ex omnibus
usu non retineret quod possessionem illius
iurisdictionis. ¶ Facit ad eam quod

Idem uel dixi nobis ff. ta-

Aut procurator hic post [illegible] l. i. ff.
pro interdictum nequis prohibeatur
facere ff. [illegible] ponit interdictum ne quis
prohibeatur ire et agere.

Hoc autem interdictum no-
ta quod istud interdictum habet tamen pre-
[illegible] quod debet docere domino [illegible] se esse
usum, iste sibi seruitutem competere
quod primo sufficiat solum ostendere sibi
seruitutem competere ut ff. si seruitus uendicetur
l. loci corporis § si quis. so. si
incipis approbare usus debebis
probare domino [illegible] usum et tibi competere
seruitutem si incipis ~~approbare~~
probare proprietatis illud solum
sufficiat et istud uidentur tenere
omnes uel dicit illud est uerum in [illegible]
[illegible] sed in hoc interdicto requi-
runtur duo, et istud satis placet.
¶ Ultimus op. ff. c. l. [illegible] illud
est uerum in primo capite huius
interdicti hic in secundo ¶ Iste op. i.
de riuis l. ii. § hoc interdictum
so. speciale est in reficere riui
ut quis de iure suo doceat.

Rescindere | Que sit diria
dit ut dixi in l. i. §. si quis edi
cu. ff. de op no. nunc. Bartholus

Veteres | no. tex. ibi qui
qui apportune 2. no. ex
hac. l. q ea intendit varie
conced. in quibus conuentiz ex
placi no pot ut hic. 2. l. in nay
dan. ff. de minor. dic. cum inch. 2. l.
adhem. 2. l. ad legatis. ff. de proc
cur. Ideo no. hic tex. qui a nunc
nob cons quib dz solum p quoz
inhab. 2 ipi fecerunt via lon
giorem q sibi imputent cur no
fecerunt breuiorem ut hic 2 hoc
vez nisi via breuior sit eis sup
pecta ut l. cos. §. fi. p. de falsis

Si quis fun | intellige hic
§. q p pscriptionem sit acquisita s
iuris, al no procederet.

Si fundum | intellige
hic tex. 2 dicit ius fundi
possedisse. qz fm cu moz
qui dr i iudico. f. q sit iusto mo
fruitus ul q sit usus proprie suo
ut dixi. ff. e. l. i. §. i. puto enz
q si dicet se hre ius eundi et
agendi cohenis plene no p eet
probabilis fruit. haec lom hoc ut
dem ut l. i. §. illud v. p. p. h. i.

De aqua coti. 2 esti. Rubrica.

Ait pretor | Cottidiana
no. q dicit aqua
illa cottidiana
que cottidie pot
duci, licz no duca
tur q facit ad sus
tinend. dcam vestis qui dicit vici
tum sp possidere p x. anos delz
enz intelligi q vidit eu semp
posse possidere 2 posse venire
ad standu ei unit de qua. q. po
nit. ff. so ma. l. i. p doc. 2o. no.
q res denoiat fm sppotiz vtie
cuz ut hic no. ego puto q pot
facere ad multa

Ex quo incipitz est | ergo
q requirit usus xxx. dicerent
ff. h. i. l. ii. §. i. Reo, aliud illo
intdco aliud i isto, vicen dixi no
bis ibi 2 poit p doc. in. l. i. fine
q. e. de fruit. ultio no. hic tex
in facie articulu. dico q homo
possedit fundum a x annis ci 2 tes
tes hoc pbant. certe iii no pbasset
aliud q si possedit una die infi
at. ista ppositio annis est hic 2 sit
no concludis aliquid, secus si

diceres possedit a x. anis
et citra ul' clauins a x. anis
citra 2 p ipm tpus tut bu p
baris, canoniste ponit de
hoc ex. de pbat. c. lz i nono
la. 2 ego plene dixi in l. celsus
2 ibi dixi. ff. de usucap.

Lz et si iure | no. q hic
intdcum no het aliz ppetibilis
2o no. q in hoc intdco requi
q sit usus iure, fruitus, ite qz
q hoc accedat. s. scie ce iuris in
re fruit. ex aliqua iusta ca
si eni no esset i ca iusta lz
eet error iprobabilis ut ignorantia
iuris ul ignorantia sa
supina, no suffit ut hic et
dixi. ff. h. t. l. i. §. i. Barthol'

Illud querit | no hic
§. i. v. p. vide glo. que incipit
l. no sit fruit. i ul aliud ius
2 sit no ex hoc tex. q fruim pet
sonalis, q quib het in loco ei
petunt het intdcum 2 sic facit
q competit het intdcum plurime
iurisdictionib 2 similib, dixi. ff.
h. t. l. fi. no. nobile tex. ibi

Illud labeo | ut sele 2e.
no. ad q. de molendinis q de
ex in l. quominus. ff. de flu. i xxx.

Item quit | vtile f. q
p i vtile vicat si est insepa
bile. h. d. ei. §. se. de hoc p dy.
in c. vtile p inutile de reg
iur. h. vi. vidistis in l. quesitum §.
Stichum. p. de fideiuss. dic ut ibi

Exiuitz | hic est bonus
tex. 2 est ar. ad q. qui equus
qui currebat ad brauium pse
ipm primo uenit ei vigatus qui
equum ducebat in cecidit q ille
equus debeat hre brauium lz
ego qsuem dice sit, q de bonis
aditere iuxta statuta, ut p dicit
sicquis eu equo primo uenit ul
ei equitatori qui primo uenit
2 sima 2 tur no heat brauium
ul' dicat duo equi qui pa. nem
erit debeat brauium tn equo
veniente sine equitatore debe
at brauium ut hic in simibz con
suevit dice. in l. y. ff. de cond. 2
de uel in l. in fruit de ob.

Item quinz | v. dubiu si
quis no q ille qui no pbat il
lud q intendit i indico p dit
eum sumz, ite si cotingit ad ali
q pbandu 2 no pbat p dit cauz
ut hic 2. l. ptor. §. doce vi. bo.
rap. 2. l. de minore. §. quidam
de adult. 2. l. habebat de in stitut.

P illud. Opp. finis amit
titur hodie fiat. C. de fini. / Sz hoc
interdictum non durat nisi usque ad an
num ut l. i. ff. de interdic. quo post
quam perdita est finis / non pot competere
interdictum huius timore glo. ponit texus
so. ut habes in ea / quaes ut intelli
gatis dic tu debes facere quod instaurat
dum finit pertinua de eo quod prouenit
adeo qui prohibuit / et ideo aut pro
hibuit dies finis fructibus et sic
adeo prouenit libitas et hic prohibe
tur ut fructuum constituat ut l.
si plures. § decretum ff. de vi et vi
ar. aut prohibuit exercens / et hic
duobus modis debet intelligi quod
post annum competat hoc interdictum
per beneficium restitutionis in integrum ff.
h. t. l. i. § si quis pro immedatione
uel dic quod hoc interdictum pot competere
infra annum utilem qui pot du
rare ultra biennium ut c. ernit.

Et inter cunctos. Quidam
dicunt quod istud interdictum est inter
dictum ubi possidet / alii dicunt quod istud
interdictum est quoddam speciale et
dicitur interdictum de cornalibus et vi
de quod Rof. ponat ipsum prima parte.

Permittitur / hic est notabilis
nota. § et nota tex. ibi / et dat inter
dictum perdes et nota tex. ibi pte
ca. qui et nota tex. ibi nec hoc
et cetera. Opp. quod possit permittere
et senatus ut l. quo minus. ff. de
flum. dicunt quidam / quod hic dicitur
nulli alii sed ciuili nisi senatui
alii dicunt quod hoc non competit nisi
principi / ut ei cui princeps permi
sit et hoc placet / et plene extra
in l. quo minus de flum. Ulti.
dicit quod quis alicui concedit pre
dicens / quis primo sit quod in dubio
glo. ponit in l. quiaht. § quod
i. de cens. / et dixi ante in l. sunt
de fin. lo. / ite hic dicitur de seruitute
personali quod ea finita si non sit
reformatio est iniuria / dicit glo.
sile in inuestitura feudorum
mortuo vasallo de facili pot
impetrare heres vasalli et si
bi de inconcedere feudum sit. x. coll.
si de feu. fu. contro. c. ob filii
et in c. quo. tep. miles in. fa.
po. c. i. et per hoc non perpetuo
si quod ea finita per generationem fin
tam descendentes possint pe
tere eius confirmationem / et de facili hoc
impetrabunt et est in iniuria / si non
sit refirmatio et non possunt appella
ri de iure canonico ad superiorem

ut cogat quod refirmatio fiat / de hoc
in c. bone memorie de postul. ubi
glo. allegat hunc tex. et est tex. in l. ut
his ab imperat. l. index. C. de epis. l. xii.

Hoc iure / Nota. exco quod dic a
memoria quod interdictum istud habet locum
aqua que dicitur iure personali / non
iure reali ut l. i. § illud. ff. e. ti.

Et aquarum / iste est optimus et nota.
§ et dic in hac parte / primo quod flu
men mutant alueum repentem
te loco priuato dimisso in medio secundo quod
mutant alueum paulatim / tertio quod
mutant loco priuato dimisso in medio
ite totus iste. § habet duas lecturas
quod ducebat aquam in medio § concesso aqua
aque uel ab alio iure ius conducendi
alia lectio est quod quis dicit aquam a flumine
per fundum alienum in suum fundum / et in quo
libet istorum quaeritur an aluei mutatione
tale ius perdat et fit in consultis di
stinguendo quod quis mutauit alueum
nullo loco priuato relicto in medio
et tunc aut mutat repente et subito
et perdit ius aquae ducende / aut muta
tur paulatim et ius aque ducende
retinet si non mutat loco priuato
dimisso in medio tunc indistincte perdi
tur ius aque ducende. Hec l. est contra istos
ille qui habet ius ducendi aquam in uno
lecturum suum perdat ipsum alueo mutato
distinguere ut hic et dixi in l. quo minus
de flum. ite fac si habeo molendinum
emphiteoticum in flumine et illud est de
structum et refectum an tamen possit
illud ut emphit. repetere et dic ut hic
§ ceterum dic ut in glo.

Et aqua / fuit ad quaestionem rector in
archiepiscopatu destruxit mediatores in terra
quosdam posuit cum aralibus
quosdam cum libus / certe ille qui a
libus est proprietas / potest de iure con
nosere que ueniunt et oriuntur contra
eo / ut si flumen uestrorum / contra eo dicit
quia mote accreseat iurisdictionem ut
ar. huius. § et l. quilibet. C. de testa.
et l. fuerunt de prob. Bartholus.

Unde / hec est bona l. opp.
dol. aqua. C. de seruit. et aq.
et l. in concedendo. ff. de aq.
plu. arc. so. pot concedi pluribus
si aqua pluribus sufficiat uel secus
ut in contrarium / quod dic ut dixi in dicta
l. in concedendo / ite op. quod aque
ductus non possit diuidi / quod seru
tutes non diuiduntur ut l. stipulationes
non diuiduntur. i. de b. ob. so. ut ibi
plene dixi nota et tene menti.

Inter duos / § est nota ad quaestionem
sunt aliqui qui habent ius colligere
di pedagia ut habent mediatores
in aliquo castro / et diuidunt sibi
inter se / ita unus palam vi ut hoc
optime l. tres tutores ff. de admi.
tu. ubi tutores diuidentes sibi

administrationem parentum administrant preter
parentem pater ad administrare vim quos

Si de mo / Bona 2 difficil
lex est 2 legitur in glo. pluribus
modis verum lex est illa que
ponitur in glo. magna. B. de sub at
tingis prima ibi tutelam pdest primo 2 it.
2 hic intendit / i quod desponsate
ei dz avici de no impediendo qui
est in possessione Bartolus / ut habitatio

Qui per fundum / ille / hoc
qui habet ius ducendi aquam
pot ducere per ipsum parte vult
abinitio / sed postea non pot mutare
tex. ibi facere licz arbitrio antequam u
nius sit constitutus / postquam sit consti
tutus non licet mutare 2 hoc sequitur
dn 2. et / 2. B. de servitutibus l. si an in fine

De rivis rubrica

Pretor ait / Bi
quibus tenuit / pre
ss. eius l. se. 2 pri. se
videt difficultas
opp. de l. servitutibus ss.
i. plures dant so.
Sed ista est vera cum quis vult re
ficere ut aliquid in iure convergentium ne
cessaria ut ex maior utilitate 2 pot ut l.
contra / aut non / 2 tunc secus ut hoc
ss. / Item opp. de l. refectionibus ss.
l. B. con. pedi so. e. nos duo mag
na utilitatem 2 urgente necessitate
esse concedendam / Item opp. p. l.
pre. ubi pop. que dixit labeoni so. licz
ista dicta que ducunt in reductus ad
concordiam prout no. in glo. mag.
l. si servitus. Bartholus le doctor

Bi quibus est / vide glo. super verbo
exportare nota quod portare vel expor
tare est proprie quod fit dorso sive humeris
glo. sed tex. vi. alibi dicit in l. ferri
p. de ss. sup. ut dicit quod glo. hic dicat de
verbo exportare ibi de verbo portare

De fonte rubrica

Pretor ait / hoc
interdictum / eius
si heres ius habuerit
aquae 2 vis sine impedie
quod ius heres dicit possi
in libell super hoc li. quod heres hoc inter
dictum utile / licet dictum deficiat / Item
sunt h. l. statutum pluribus mulieres
portare perlas / modo quedam mul
pluribus fictas 2 contrafactas. an incurrit
pena statuti hec non debent enim
esse vilis 2 non ficte 2 compositae
humus. l. / Bartholus le doctor

Hoc interdictum / eadem
ubi est eadem ro ibi idem ius ad hoc
cotidie allegatur. Bartholus doctor

De cloacis rubrica

Pretor ait / sub
hoc titulo / sed
hic sub hoc titulo du
o interdicta pretor subie
cit / contra quod ut ex verbis
suis appareat in glo. c ibi
restitutorium dicit glo. dicit sub hoc
titulo. i. sub hac rubrica non sub ti.
i. sub hoc edicto pre quod dicit hic quod
sunt duo dicit primo quatuor 1 / quod duo
ponitur hic 2 duo. p. e. l. ss. aut pretor
exponit glo. habes quod hic ex uno sta
tuto sunt diversa capita in una ac
tione de extoto illo statuto / fac
ad hoc quod huius in l. i. p. ad l. cor
nel. de sicar. 2 l. i. ad l. corn. de fal.
2 i multis l. i illis materiis.

Hoc interdictum / nota hic
quod appellatione cloacae continetur hostium
cloacae / facit ad q. de statutis
dicentibus si quis offenderit aliquem
in domo / quid si offenderit in ho
stio breviter non est dubium quod appe
llatione domus continetur hostium 2 a
lia que sunt affixa edibus 2 sup
tendunt. ex domum ut l. si aque
ductus de contrahenda emp. 2 l. vi. ss.
fi. de act. emp. 2 l. fundi ss. plus 2
fi. e. li. 2 l. retin. ss. hoc senatus
dele. i. 2 hic sed licet ista sint do
mus / non tamen se quod sint in domo
quod prout ee domus / et ee ex domum
ut dicit l. si ita ductus nos ad ppor
tatus / si aliquid fit in hostio intra clau
suram domus / dicitur ee factum in domo
si non fit ex clausuram hostium non
dicitur factum in domo ut l. i. ss. in flumine
de flu. 2 vide colligitur expresse in l. i. ss.
de inspiciendo. B. de ven. inspi.
2 plus ex dominio in l. ricors
i ff. h. vi. 2 de sta. regu. e. i. e. h.

De inde ait / nota quod appellatione
edificium continetur omne edificium. Sile
p. de man. vin. man. l. qui edes
aliud puto appellatione domus / quia
domus consistit ex parietibus / tecto
2 fundamento ut l. solui 2 i no. B. de
rei ven. vin non omne edificium continetur
appellatione domus. Bartholus

Bi quibus vivi / vide glo. que
incipit ut purgare ibi sed contra. B.
de fi. sed hic innata erat expresse
reprobata a l. iniuito pot contempni
congius secus ut plene no. de op. no
nunc. l. i. inspi. in glo. magna.

Quicumque] ff. e. l. i. §
Quidem labeo / scilicet immittere
cloacam privatam in publicam
licet ut ibi / facere aut novam clo
acam in loco publico non licet / ut hic
¶ Cumque vtrumque coram quolibet pretore po
ssit agi de cloaca primo vi. quod non
ut hic / sed glo. dicit quod primo debet
peti licentia faciendi cloacam absque
pretor concedere / postea pot agi con
quolibet inducere. Bartholus l. doc /

¶ Ex vi aut clam rubrica :

¶ Glo. continuat rubricam et concludit
titulus quod dicit ut in glo.

Pretor] dicit hic quod vi
rapiendo per quam vi hoc loco
hoc interdictum / dicit glo.
quod vi compulsiva ut l. ime
rat. § i. ff. quod me. ca.
et cum pena quae tenet confessum ut hic
¶ hoc interdictum] expedit quod he
at locum interdictum non possidet / ut l.
si duo. §. si vicinus. ff. uti pos. fate
or quod illud conveniat cum isto / sed istud
est generalius / habet enim locum et si ingens
non asserit se possidere / sed referret quod
solum de precario / fuit la. de are. Bar.
¶ Et prima] no. ex hoc § ea
que sunt vi facta ante omnia sunt re
ducenda in pristinum statum / quia aliquid
examinetur de iure partis / facit quod videlicet
ff. de vi et vi. ar. l. i. et l. si quis a
se fundum. C. ad. l. iul. de vi ¶ expedit
quod iuste factum est / pena non meretur
ut l. gravius. C. de adult. so. quod
hic dicitur quod iniuste / intelligere / quod ubi
sed adversarius possidebat res in qua
opus est factum / vel est in possessione
alicuius iuris cum per illud opus preiu
dicatur. ar. de aqua colt. et o. l. prlt.
et de op. no. nu. l. i. §. unde videamus
et de l. pupillo. §. sextus pedibus
¶ Ite expedit de l. neteres. ff. de ita
actuque priva. so. non est contra quod ibi
erat in possessione seu quasi possessione
iuris / enim et per quibus habebat ius re
ficiendi / et sic non vi faciebat vel
si vi fateor et contra ius impune prohi
betur ut ibi dicitur ¶ Ite expedit quod contra
hoc interdictum competunt exceptiones
saltem quatuor ut i. e. l. prohibere §.
ff. et si permisit. et l. et si aliquis §. bel
lissime et §. est et alia et l. semper
§. hoc interdictum. i. e. so. quod hic dicitur /
nulla iusta exceptio / sub audi non quatu
or que illis legibus ponuntur vide
glo. que incipit. s. tamen ista glo.
est contra ad. q. dicit statutum quod contra
instrumentum publicum non possit opponi
nisi exceptio falsitatis et quietationis

et solutionis / et nulla alia possit. s. fri
vola / nam alie iuste exceptiones
non videntur per statutum prohibite ut hic
cum sua glo. per hoc. l. ita pudor et
quod ibi no. per glo. et per glo. C. de adult.
per hoc facit quod ipse sentit in his
appellatione remota intelligit. s. fri
vola per hoc fac. i. aqua. appellatione
non licet l. i. §. interdictum ¶ Ergo ista
materia sit conclusio dicere sit quando oppo
nitur exceptio quod illud non est instrumentum
publicum / tunc fateor quod ista exceptio
pot opponi / nam statutum dicit contra
instrumentum publicum et cetera / et sic ante omnia
debet constare instrumentum esse publicum
ut l. i. §. condepnatum. ff. de re
iudi. et in contra solempnitates ista
possit opponi / ut non sit ante diu
vel iudice vel subscriptio notarii et similia
quod non in l. generali. C. de tabul. li.
x. Idem si statutum dicit contra instrumentum
confessionatum / vel si dicit contra pre
ceptum iudicatis / vel contra laudum latum
ab arbitris et cetera / possum opponere
non est preceptum iudicatis. vel laudum
latum ab arbitris / per hoc. l. non ignoro
rat. C. qui accu. non poss. et ubi de
sputando determinant instrumentum
¶ Sed quid si oppono quod instrumentum
est falsatum / certe falsitas bene facit
deficere contractum / quia ubi deficiat co
nsensus / non est ille contractus quem simulat
sed ille est qui non agitur ut in toto
titulo plus valet quod agitur / sed hic
bene est instrumentum publicum ut C. si
quis alteri vel sibi. l. i. et l. quamvis
et l. cum proponas est enim instrumentum pu
blicum de contractu simulato unde ista ex
ceptio non posset opponi nisi a sta
tuto permittetur / et cetera non impugnat
instrumentum sed impugnat vires contractus
contenti in instrumento ¶ Sed quid hoc est
liquidatum primo quod est instrumentum vel
laudum latum ab arbitris et similia / utrum
possint opponi alie exceptiones
quam hec que permisse sunt a statu
to dico sic aut ille alie exceptio
nes descendunt ex aliquo capito
statutorum eiusdem civitatis / et ille
possunt opponi non obstante quod sit
dictum nulla alia exceptio opponatur
t. hic. i. cum sua glo. et dicta l. ita
pudor / non enim est verisimile quod se
ipsum per illa generalia verba voluit
corrigere ut l. nam idem. de condi.
et de. et l. si qui. impu. C. de in
offi. test. / si non ille exceptiones
descendunt ex aliis partibus iuris
tunc dico / quod non descendunt possunt op
poni debemus enim inherere verbis
statuti quam quod dicunt ut l. prospexit
qui et aqua. et l. i. §. si is qui navem /

ff. de excus. ¶ Tamen circa hoc sunt
advertenda quedam. nam si quando o
pponatur exceptio contra personam ut
puta non potest esse iudex, quia minor
quia excommunicatus vel exbannitus et similia et
tunc ista non prohibentur per statutum
quia statutum prohibet oppositionem excep
tionem contra iustitiam. sed iste exceptiones
non respiciunt iustitiam sed personam a
gentis arg. l. si filio. ff. de mu. offi. le.
¶ Item advertendum quod si statutum dicat nul
la alia exceptio possit opponi tunc
si competunt alie exceptiones licet de
iure non possit quis impetrare offi
cium iudicis per quod actor prohibetur ab a
gendo sed cum quis prohibeatur exce
pere non tamen prohibetur iudicis officium i
plorare ut l. plane. ff. de pe. her.
et l. si. c. h. et l. iii. in fi. ff. man. cau
sa. sed si statutum diceret nulla alia
exceptio vel defensio admittatur
tunc non posset et iudicis officium im
plorare quia omnis defensio est exclu
sa quia quando erat remedium tunc ho re
medium tunc ho est quod solvat et repe
tat. sed circa hoc de repetitione dicendum
tamen ille qui solvit mandato iudicis
non repetit tamquam indebitum ut l. i.
C. de condi. inde quando quis dicit
quod repetat. ideo si competit aliqua
actio ita quod non sit necesse redire ad
conditionem indebiti vel sine causa esset
clarum. ubi puta volebam tibi opponere
exceptionem doli fraudis quod petis quod
restitutionis ob propter aliam causam. tunc
non fuit admissa ista exceptio. tunc
solvo et repeto actione michi co
petente et ita procedunt contradicte
sed si opportet necesse redire ad conditionem
indebiti vel sine causa est dubium. for
te dicendum quod conditio indebiti vel
sine causa habet locum ut l. si fideiussor
§ omnibus. ff. manda. et l. si filio.
ff. de condi. sine causa nec obstat quod dicitur
l. i. C. de condi. inde. quia verum est quod
non possum repetere tamquam indebitum
quia an illa certe esset debitum
vel indebitum potuit illo primo
iudicio examinari. cuius vigore solutum
est preceptum et ideo est ne infringatur
iudicium suum. sed quod examinari non
potuit. non impedit quin competat
conditio indebiti et sine causa arg. cor
quod scripsit quod in l. i. C. de condi. idem
hoc facit c. debitores. ex. de iure
iurando ubi debitores compulsi solvere
usuras et repetunt. ideo quia per in
iunctionem exceptio non poterat oppo
¶ Quid si ui. nota quod qui facit
contra prohibitionem vi facere vi. quod i
telligere si fiat in solo possesso a
prohibente vel in quo prohibens qui po
ssidebat aliquid ius fruitionis
ut vidisti. ff. proxi. Bartholus.
¶ Sed et aquilio. Nota ma
gnum nobiles casus iusti iuris. et iste
tex. huius. d. sed et aquilo. est mal
de nobilibus et non ipsum contra istos
qui impediunt restitutionem prime
mat ad eos vel notificatio ex
communicationis vel impediunt non vel
ponatur appellatio cum eis per
hoc facit. c. iiii. ex. de cleri. e
clerici quod tale tamen intelligere ut
dicam . p. i. § fi. Bartholus.
¶ Si quis tamen. Iste est valde
nobilis tex. tene menti huic
causam. nam consuetum fuit quod aliquis
non appellavit cum iudice dicens
quod propter metum cuius iudicis hoc fe
cit et allegat quod iudex consuevit a
ppellantibus quoniam inferre vel
ponere eos incarceratum et similia a
ista probatio sufficiat consuetudo di
co quod sit. in l. de pupillo. § si
quis ipsi pretori. ff. de op. no. nun.
proximum facit l. ista. sed videtur quod
tunc ad excusandum eum qui timu
it satis esse allegare potentiam
et consuetudinem talis potentis
ut ibi dixi. sed ipsum adprehendere
illius iudicem non sufficiat. cuius
est hic non cum potest agi contra
eum tamquam vim intulerit seu deliquerit.
¶ Idem labeo. vides ergo quod
ad hoc quod ego possum probare quod
sum impeditus a te vel ab alio
tuo facto vel non sufficiat ut hic
sed in quedam decretalibus vi ne
lite quod si sum prohibitus a domesti
cis vel agnatis tuis videor
prohibitus voluntate tua ut extra
de testi. c. constitutus. facit. c. cum ex
de cler. Bartholus le. doctor.
Prohibere. Iste est no.
tex. quod quando iste proce
dit notate dominantem
seu prohibent utrum debeant ista
dominantium facere nove dum glo.
vi. velle quod sit in l. de pupillo
§ sumo et l. i. § si mancipio ff. de
op. no. nun. puto tamen quod et si hoc
non exprimat si ex aliis ubi col
ligi potest satis est arg. l. ult. ff. de
institor. Bartholus.
¶ Illud sciendum. non tex.
est multum pro hoc facit optime l.
tum sepe. § usus. ff. de re. et
glo. allegat eam. et ego sic consue
vi ibi dicere. ¶ Oppo. de l. ii. qui in
putem. § medietatem. p. c. so. ibi fuit
facta remissio. hic non. ¶ Item contra
d. ff. si ser. l. vasa vinaria. et glo. non
solvit dic quod hic loquitur in rebus q

sola dispositione p[re]dicta requirit
multarum sive alteri[us] i[n]iuria. Iste
q[uaes]t[io] in l. iij. in p[rinci]pio ff. de ib[us] actiu[m]
p[ri]ma so[lutio] ut ibi. Item q[uaes]t[io] ff. de ii
suis l. mora sed illa magis con
cordat/ quod sua mora sit durat
nisi sit interrupta. Item opp[onitur] de
l. qui bona. §. i. ff. de acquir. re
do. so. i. est speciale in possessione
liberi hominis ut quod licet in manibus
ni speciat/ vel seruis ut l. cum po
ssideo in p[rinci]pio ff. de acquir. poss.

Placuit hic est valde sing[ular]is
tex. et menti tenendus/ videlicet
hic quod in mandato generali rei pub[li]c[a]e
non venit rerum suarum alienatio.
2° no. quod hoc est verum nisi lege
municipali aliud caveatur p[ro] hoc
consilium habes/ ut in vendendis rebus
ciuitatis requirantur mille solemp
nitates ut l. ult. C. de ven. re
rum/ h° x° est tale remedium et
consilium/ quod facturis quod primo conciliis
faciat statutum de hoc et sic statu
to potius vende[re] secundum formam statuti
ti/ cauti est h[ic] no. in hoc ita verum
est si non et/ puto ubi/ quod si ali
qua res pub[li]ca facerent aliquem stu
tutum ut alienacionis fiende aliam
tyranno/ quod ista alienatio et omnia
que facta sunt possent reuocari/
quia sunt iusto metu ut l. quod metus
de 6. et i summa. ff. quarum re. ac.
no. de/ sic quod dixi in l. editor
in p[rinci]pio ff. de solut. 3° no. quod res
pub[li]ca p[otes]t concedi a principe/ vel
obes cum princeps concessit cautum
est hic. Sed quid de rege an
pot concedere/ breuiter si rex ali
qua alienaret quorum donatio
esset in magnam diminutionem
iurisdictionis regalis/ hoc non
posset facere et si iuramento fieri
et/ cautum est in c. intellecto ex. de
iureiu. sed si donaret aliqua
que non diminuerent ita iuris
dictionem suam/ valet et donatio
facta contra prediciaret suam
ri in regno/ cautum est in c. abbe
sane de re iudi. li. vi. Fiat
et ad quod in qua consilium ut placa
tus de late potuit concedere
castra p[er]tinentia ad camaram roma
nam civitatis avinionis et licet co
silium quod non nisi expresse esset sibi
concessum a papa ut h[ic] quod non multum.

Aut quidam ista l. de
ret sibi lites mouet/ no.
quod qui aliquis utitur
aliquo actu/ si ille actus
alio aliquo vel in qualitate vel in substa
ntia fuit clam in utendo vel fructum
parte non utitur et clam/ cautum est

hic et no. si l. h[ic] tam[en] ad opponend[um]
cum ille tam[en] statutus ad opponend[um]
non valet/ quia ad aliud fuit ca
utela pro non ad hoc cautum est hic
possent plura alia exempla
poni de quibus non curo. Item no.
quod qui absens sit tali tempore/ quod
ille non pot venire non videtur inscia
tus/ facit et iste tex. pro emptore
qui denunciat venditori quod ve
niat ad defendendum non debet den
unciare tali tempore quod possit ad
defendendum occurrere ut hic het/
in l. si non. ff. de euict.

Ex quibus se no. §. e no
pataturi quod debet esse clam et la
titanti aliter non valet ut hic/ et
non de protestatione/ quod debet esse in
et clam de qua dixi in l. domi
tianus in p[rinci]pio ff. de adult.

Et si forte et §. sed et
si vi[olenti]s non nobilium. §. et mel
tenendum ex eo quod primo habet ad
quod protestatio pot fieri p[ro]pter si
duo/ de hoc per. C. in qua ca. i
iure re. non est ne. l. i minor. pr.
in q. et per. ff. de op. no. nunt.
l. de pupillo. §. nunc et p. de
an. de presbyteris in repetitione l. si quis
in p[rinci]pio teste de. l. iij. et p. so. an.
in c. imperiali de prohi. feu. alie. fren.
in nouella et de hoc in l. i. §.
denunciare. ff. de li. agno. et ibi
dixi. 2° habes/ quod sufficit prote
stationem fieri viro procuratore/ quod
puto verum/ quantum ad hoc ut talis
denunciare excusetur a dolo/ sed
quantum ad preiudicium inferendum
suum mandanti non debet preiudicare
C. ne vx. pro ma. in rubro et in
gro. 3° no. quod sufficit nuntia
ri prelati et syndico rei publice
et sic vide quod contraria iudi
ucatur rei pub[li]c[a]e. Contra not
glo. in l. non pot dolo carere. §. de
re. iur. dic ut ibi.

Ex quibus dicitur praetulit
no. quod cum illi videtur clam fi
ad quem negotium spectat in utilitate
non ad quod spectat opinio et p
hoc §. determinat quod glo. i. i. §. hic
in fine ita possit. et l. clam pos
sidere. §. qui ad nundinas. ff.
de acquir. poss.

Ex quibus autem de no. quod de
nunciatio tollit denunciatorum et
protestatio protestationem quod qualiter
intelligatur vide per C. de lit. cont.
l. i. dixi not in l. i. §. i. ff. de li.
ag. in pe. tangit Bartolus.

Hec verba hic incipit

n° de rege concedente vel donante

exponens ubi Fuit est positum
i edicto 2 diuidi usque ad Fine/ quia
primo ponit dictum suum/ 2o re
phendit eum i eo quod dixit bi. 3o re
phendit eum i eo quod dixit inepte 4o
reprendit eum in eo quod dixit hominis
fui. 4o ponit vna regula generale
2a ibi labeo aut. 3a ibi siquid s.
inis 4a ibi sile 4a ibi 2 ominter
dum ¶ No. tex. i na si senator
2 C. ibi no teneri est actum nolez
auz/ 2 no. h' quod iussus prauis ge
nalis no puniant dno nisi inter
veniat/ ut ii. i id quod ad eum pruenit
¶ 2o no. quod procurator qui habet speciale
mandatum admbendi/ no tenetur
contra. j. ad. turp. l. ii §. plr.
2. l. si sciente. j. ad. l. pomp. de
parric. so. iste mediator i le
moribus no tenetur/ est causa h' 2 quod
hoc delictum sit de leuioribus
est causa in. l. si is qui in pute
uz. §. si tutor. j. e. In grauioribus
vo tenetur iste talis mediator
ut in grauis ¶ 2o opp. ad hoc
dictum j. l. px. so. ma est ista quia
hic procurator habuit mandatum adm
bendi/ ideo no tenetur/ s; j. l. px. habuit
mandatum ad faciendum opus
/ideo si alius madat ipse vi. fa
cere p alium/ videtur Fecisse
ipse quasi per se ipsum/ aut vbi Fiet
procurator specialis aut generalis/ 2 si
specialis/ aut habebat mandatum ad
inbendum aut ad faciendum ut
expeditis appet ¶ Bo. 4a pb
in. §. 2 in in edictum et iste enal
de solepnis tex. 2 procurator necti
tenendus ¶ No distinctionem
mirabile/ aut vba sunt scripta
in rem/ aut in personam et ideo
dixi hic aliud aliud est si statu
tum dicit p homicidio quis p ma
tur in. mille 2 aliud est si dic
siquis Fecerit homicidium pu
at i mille/ quia primo cum ei u
ba sunt scripta i re expressa sig
Ficatione verborum tenentur Facientes et
Fieri Facientes. vel mandantes
s; so cum Fieri Facientes no tene
n' ex interpretatione/ no expressa sig
Ficatione/ de hoc dixi. j. de adult.
l. hec vba/ in. l. si ego/ no vim
quod procurator specialis ad vnum Factum bij
pot alium ponere ad illud Factum ls
statue minus est/ hic videbitur. j. de
dem. 2 tep. p. s. p. l. i vsuc. §. ro
Si alius ¶ Bellissime v
opp. quod quentum de vi no
pot extipe de vi. ut l.

siquis a se Fundum. C. ad. l. iul.
de vi/ glo. dicit hoc vim in hoc i
edicto/ sentit i illo ut. l. in possessio
ne de vi. 2 vi. ar. certe ideo ponitur
i illo interdicto quod in isto ¶ Secundo
que est ista ca/ Reo si copia in
dicatis no pot haberi/ pmittitur quod sua
auctoritate hoc faciat ut. l. nullus
C. de iudeis. vii i istis ciuitatibus
que no recognoscunt superiore/ si
vna ciuitas occupat bona de c
iuitate alterius/ illa ciuitas pt p
vim recuperare/ quia iudex no est
copia ut dicta. l. nullus. C. de iude.
¶ Iste dic alia maiis glo. si pate
tur enorme damnum/ quod no et
no puto quod siquis p vim arripit
alia tua/ q Facilius permittit/ vel
vincens q si remanerent i aliis
desacrili destruuntur quod Facilius
permittitur/ quod sua auctoritate ea recu
peres/ qui in alijs rebus permittitur
quae no sit desacrili prouinit bar.
¶ Est autem ¶ No. e. bonus §. 2
no i prime possit destrui domus
vicini propter ignem/ ad ignis per
uenit 2 no tenetur. aut no per
uenit 2 tenetur/ est glose da i qui
busdam plabus quod illa domus vi
cina que destruitur euadet quod e
9 istum tex. quia damnum venis est
ante domus erat | humili expo
¶ Notandum | cam quod vi et
quod damnum/ Item 2 Factum quo adpcaz
Facientem/ nunc exponit quo
ad locum in quo dz esse Factum usque
ad. l. si is qui in puteum. §. qua
ut placuit/ sim. tex. a qua vinum/ de
ad dictum aque inseruiente ut. l. i.
§. hoc interdictum. B. de sole. s; lade
Si is qui i puteum ¶ ait. ¶ Ex ait pretor ex
ponit vim personarum 2 postea
respondet in quo sit/ nunc expo
uit tpus in quo Factum est seu Fundu
uit ¶ No. 2 procuratores tene mentis quod prob
apus petita tpus vinctum ai vbo s;
per am significationem requirit Factum et
Factum diuerse/ hoc exemplificatione hic
alii Fuit ¶ hic exponit significa
¶ Hoc interdictum cam; ista quibi
d' nota quod alternatiua. l. vi fraude
in proprio significato alternatie/ 2 2 in
significato al' copulatie/ sufficit
cum si est Factum vi. hij vel clam supervel
si esset Factum vi 2 clam/ de hoc plo
dixi in. l. si is qui cauenta. §. uls
B. de re dub ¶ No quod ista violentia
¶ Si tutoris i quietatiua de
delay lene appz quod ignosat Fuo
si Fuit obediens dno/ vel qui dno/ de

i violentia turbatiua perpetua competit in
tendam uti possid ut l. sumus non ob
ff. de acq. et ob. secundus ect in interdictis
ut l. liber ho et ibi not. C. ad l. aqul.

Bi posted expeditis iis edictis
intis consultis hic incipit dictum quod compe
tat hoc interdictum usque ad l. demum ff.
si colonus ibi tractat quod competit
usque ad l. competit abunde usque ad
finem tractat quasdam q. ordina
rias pertinentes. Et not. glo. utrum
istud interdictum competit fructuario in utroque
de hoc dixi plene in l. si terminus ff.
si quis prius C. de aqua plu. arc.

Bi ita sedunt expo. di. hic quod
interdictum istud competit ei cuius interest
contra C. e. l. ff. si quis possessor et
ff. arsto. ubi non competit emptori si
nulla traditio est sibi facta, sed istud
interdictum competit ei cuius interest si possi
deret vel detineret vel habet facultatem
detinendi vel possidendi ut in e. l. de
mag. ff. si ex forma secundus si non po
ssidet neque detinet.

Deinque **labeo** nota
optimum tex. in quo habes quod non
pot fieri clam ab eo qui ne
minem nullam causam habet. Bartholus.

Bi colonus hic infra consultus
incipit tractare contra quem detur hoc
interdictum. Bartholus legum doctor.

Semper **Item** di. hic
si pactiam prestare possit. **Sed** quo
modo pot contingere quod pactiam
prestare non possit. Respondeo optimus respo
ndetur in presentium statu vel cuius loci
in quo factum est vi vel clam, non vel
cuius loci vel lapides alienati fuerint
quod nihil est factum quod noceat domino illius
loci, ubi pot esse quod iste dubius prince
ps nihil pot facere quod fiat ad illud
item pot esse quod cuius patientia pt alii
quid operari quod pactiat homines ne pro
fundum ad patiendum lapides tunc
tenetur ad pactiam. **Item** de hoc
quod debet prestare actum quo quod utrumque pt
tabit. dicit ut in glo. quod prestabit actum
expostulatam si interesset. Bartholus.

Bi in sepulcro hic est simpli
ter ff. et cuius distinctionem necessario aliis
bi. **Et** non utrum unus de pluribus delin
quentibus quietus, alios liberet, in glo.
sunt opinioni intelligit tex. dicens modo
de his non dicat nobilitate aut delictum
est tale ex quo imponitur mera pena
excepte agentis et quanta et tunc aut
deliquerit una familia vel unum col
legium vel una universitas et tunc solo
liberat alios et pro inde est ac si unus
deliquisset ut ff. si fa. fur. fe. di. per
totum, aut diversis nominibus distinguuntur
nec sunt de eadem domo seu familia

et tunc sine fecerint communicato consilio seu
proprio motu, quia tunc in solidum, nec unius
solvendo liberat alium ut ff. de furtis l.
item si plures et l. si duo et l. si duo ff. si
quis l. fe. C. de nuf. dic. om. iudi. et l. in
nella ff. si plures C. ad l. aquil.
ista sunt verba dy. de hoc ergo dicit
ff. si fa. fur. fe. di. et tamen et in l. si
plures ff. de ar. fur. et si non delictum
est tale cuius nomine penam imponitur
ex parte rei, ex parte non actoris, est ut
et, ut in dicit hoc l. tunc a omnibus
deliquerint communicato consilio et tunc unius
quietus alterum liberat, ita dicit dy. et
dicit fin. la. de ac. quod unius quietus
alterum liberat de rigore ut hic et
de equitate non liberarunt quietus
sed pro parte et arg. l. si ex duobus ff. i. C.
de pend. et l. pacts C. de his qui
de re vel effu. si non deliquerint consi
lio suo, tunc aut concurrentibus eo
tempus et unus quietus libera alium pro parte
eo secuta ut l. i. ff. pl. C. de his
qui deie. vel effu. et l. i. ff. i. et pl.
C. de eo per quem factum erit. si non diversis
temporibus tunc uno solvente alter non
liberatur quod patet quod ubi agitur rei perse
cutoria uno solvente alter non liberatur
ut l. qui re. ff. i. ff. de furtis et in
to magis ubi ex alia parte est pena
lis, facit l. ita vulneratus in pri.
C. ad l. aquil. ita dicit dy. tene
menti habent distinctionem, quod est nota.

Hoc interdictum per istud
dam pot destinari questio quod fecit
tibi in l. libellorum de accu. dic. sic
si quis gente mittet ad aliquem lo
cum, puniatur intentio, quo queritur loci
debeo consummare vel loci unde mitto vel
loci per quem mitto vel loci ad quem mitto, et
per hunc tex. possimus destinare quod sufficit
fiat consummare loci ad quem mitto, ubi
actus perficitur vel ibi non uocatur contra
re persona loci quod esset absurdum ut hic
et eius quod hic di. de hoc tenenti
dixi de hoc in dicta l. libellorum i. deca
tus. **Item** finis huius ff. facit pro sindi
cis communitatis, qui tenentur demon
strare maleficia infra certos fines, nam
si maleficium est factum in loco absum
ptum et ad quem homines raro accedunt, eorum
negligentia esset excusata, ut si alter ma
leficium sit relatum, facit l. aug. C. de
cohip. et l. i. ff. occisorum C. ad sill.

In hoc interdicto non. quoniam
esse pro puniamentibus quod intelligit
glo. et doc. esse verum contra dolosum
secundus contra alios ut hic et l. mar.
de in lit. iur. et non. per glo. in l. a. C.
de sen. q. pro eo quod interest. **Et** no.
quod si actor non probaverit aliquid interesse
tunc iudex ex officio suo potest extra
re ipsam, licet pars noluit iurare, et
hoc et dicit doc. in dicta l. i. C. de sen.
que pro eo. **Item** istum ff. quod.

hoc interdictum detur ad destructionem o
pis non videtur esse / ut ff. e. l. i. in prin.
et § i. l. prox. in fi. so. datur ad destructionem
operis / qui hoc interest actoris / aliud datur
ad interesse ut hic / p̃te si actori non esset
satis factum ad totum suum interesse per
operis destructionem datur hoc interdictum
interesse operis destructionem ut hic. Bar.

Competit | hec dicit ut ff. e.
l. fi. § qui in potentiam § fi.

Et Liquinis | vide l. i. se
glo. que incipit q multum so. hic
plus deliq. faciendo opus in alieno
i. liberis ut l. in alieno fecit. ff. bona fi.
tu alienavit.

Quo hic ponderanda

In summa | tue libelli quam for
mat libellus in hoc interdicto req̃ri
ut cepte actoris debet narrari qua
sua interest opus factum esse / ut non esse
ut hac l. in prin. et l. fi. § qui in potentia
ius. § fi. in l. fe. ff. e. pte contra narrari
opus factum esse vi / uel clam / concludens
oncb non essent diuise / na siquidem
agit contra facientem / possumus concludere
contra eum ut opus in pristinum statum
reducat sua impensa / et ad hoc eum
deprimat ut ff. e. l. i. in prin. et hic pte
possumus concludere ut ipse prestet patientiam
restituendi operis in pristinum statum
et impensam ut hoc § et ita formatur
los. et differt hec forma a prima
q. ff. peto ipsum condemnari ut ipse
restituat in pristinum statum sua in
pensa / hic ut fieri patiatur ab alio
pulo / et q proderet libellus sa con
cludens in personaliter petendo primum
tam ut opus restituat in pristinum
statum sua impensa / non dicendo a
quo restituatur opus / hec vi. nelle
tex. ff. de op. no. nun. l. i. § i. Item
concludo ut siquid postea interest
actoris / in eo reus condempnet ut ff.
prea. § in hoc interdicto pt et esse
q actoris nullo modo interest operis in pri
mum statum reduci q forte fundum
alienavit post opus factum. hic pe
tet reum condempnari ad interesse / uel
ad id q sua interfuit opus factum non
esse / ita intellego § fi. ib. qui in potentia
ius. § fi. postea ff. e. et ff. l. prea
§ in hoc interdicto / si non agit contra
eum qui fecit / nec possidet opus q
fecit / hic petam impensam tam quae
fiet in restituendo ope / et nichilominus
id q postea mea interest ut § i. ipso
ff. si agro contra eum qui tamen possidet
opus factum vi. uel clam / hic peto
eum condempnari tamen ad patientiam / et
si patientiam non prestaret / hic petam
condempnari ad interesse ut l. qui resti
tuere in fi. ff. de rei ven.

Non absurde | no. ista §.
qui pulcer est tamen contra prima
facie vi. vi. ut § i. l. prea in prin. et

ff. e. l. i. § quid sit vi. et § ff. arbo.
so. auctus priuatus fecit ut non
videar facere vi ff. quod vi aut clam / facere
si palam hoc faciam ut in contrarium

Cum fiat | no. modos proba
di qualiter quis operatur ut
ad eum pertineat nunciacio

Non q dicat Janua petitusa.

Item si prohibitu | opus del.
plt. de op. no. nun. so. dic ut ibi.

Si interim | **Et Ad ua**
Sundum | vi. q ista excep
tio non habet locum in exemagna et
in actu ea ut l. si alius § bellissime
ff. e. dicunt quidam / q tamen illa
intelligit / uel alie et melius / hic loquitur
qui edificasti in tuo ut alia re
ante possessa. hic possum mea auctoritate
destruere ut hic et l. quadmodum § si
pterlauit. ff. ad l. aquil. et dicit i. l.
de pupillo. § meminisse ff. de op.
no. nun. secus qui edificat in re ante
non possessa ut in contrario. Bar.

Et Is quidem | Teneo mate
tam fuerit ad id q dicit in l. aut
alius in prin. ff. e. si his est actus ad
alium actum fiendum in uno illo actu
debet fieri hic illa hora / in prima est in
tabulis / ff. si fieret post alia hora
hic actus qui fieret non valet / q
esset factus parte non vitiata tamen
est hic. leue mentu. Bartho.

De remissi. Rubrica

At pretor | Circa
pri. l. ut tam remissio
teneat / ubi non teneat
renunciatio / et quali
dicit ut no. in l. i. in prin.
ff. de op. no. nun. in gl.
magna et ibi dicit circa fine de eo
qui habet usumfructum uel alia similia
tem / qualiter possit renunciare / dicit ff.
de op. no. nun. l. i. in fi. et l. qui maz
e. ti. **Bartholus legum doctor**

De precario Rubrica

Precarium | de hoc
q est simile commoda
to / quo in quo di
ffert parum a com
modato / glo. ponit
quasdam differentias primo
differunt in eo co
cedendi nam commodatum datur ad cer
tum usum ff. precarium simpliciter conceditur
ita dicit glo. ista glo. vi. q. l. mag.
de donat. pp. q dat in dicit q
habet in contradicendo limitet usum
tamen non est commodatum si limitetur /

tpub tante ul' expsse ut si gado
tibi equu in eundi villaz tpub
est limitatuz tante quo possis ire
et redire / ite concedo tibi ad exhere
qd apostillas est limitatuz tpub
tante quo possis exhere / sz ubi no
est tpub tante ul' expsse ut puta
do tibi habitare in domo tuz tpub no
sit limitatu / tu usus est tribs et tuc
est parum ut in dicto ita no pdoc.
c. qmo. l. si. ¶ Erit dc. cu istaz
dicam / quid si ego rogo ad tpub
et no alius usus tu concedis simpli
cit ne qmodatu / ut pcaruz / dicit
dy. q erit qmodatuz / qr simplex
concessio dz limitari / p. pcedenten
rogatione ut insti. de inuti. stip.
§. p. ¶ Illie dicit que ponit hic
in glo. sit nove et clare / si lcs dicat
hic. p glo. in. l. i. comodato. §. fi.
ff. comodati. Bartholus le. doctor

In rebus ¶ Itemq precario

ca. l. se nota.
q parum tante pcaruz / seu
tante renouat' sile inqdicatione
ut. l. ite qui. §. qui impleto. ff.
loca. ¶ 2º no. dicam ut pcaria
tion et renouatione / de quo plene
dixi in. l. in. ca. pri. ff. de dap.
infec. ¶ 3º no q id illud ad q na
se no porrigit / no porrigit se sic
to / na cu sinosis no possit iuhi
pario qcede hoc no fingit lex ut
hac. l. certe sile in. l. qui adeptus
ff. loca. Bartholus legu doctor

Qerte ¶ Si peri

op. de. l. possid. ff. de acqui.
poss. glo. dicit q hic dic
de patre intellige. i. inicio qui
accepit ubi i pa mei / ite q dic
ut talis tpub / intellige de neq
restore / qui sic uba insptoa mei
qcepit / ut in ang9 ita dicit glo. ista
qcet dimutatoz / ner e uata
ut. i. durantz / et ex hac. l. no q si
ab aliquo tuup animo sine man
dato pot talis tpi de hoc p ey. Et
quib alii ut tibi. l. militi / hunt
dixi et dicit dy. ista distintio no hz
locu hic / q. l. qua lo. de acqre pso
nali qcerenda / sz hic lo. in quenda
possione et io seqnes fo. glo. e va
ut. l. i. §. p pcariu et q. l. q i eo
§. i. ff. de acqui. pos. ¶ hoc pue
insso hec hic aut qtra qnil. de
acq eo q dicit. ff. de pac. l. abept
q siqnis qstituit se possider noie
pcarie mei no qrit in possio / ne
duplex fica cu ibi qcurrat / ergo
dico q no est duplex fica q posso
ssiom in qtany p meaz pcariuz
ipe possideo / no fcte ut hic et ipe

et haur q examino plene rope
hoc. l. si is qui pomptore. cu suz
¶ Iul' / no hic lex in hic hoc
q reb vi possa pot usucapi liz
no veniat in possiony expulsi
ut expsse hic dr q est no qne
suo hoc alibi ¶ Sz qtra. ff. de
usuc. l. sed. §. q aut / dic glo.
i iure fictiua / hic inuevi poss
a ¶ Ite qtra. c. de usuc. p emp.
l. si pciu insi. Bo. intelligere illaz
fin istaz ¶ 3º opp. de. l. si vi bo
rap. so. ibi re i mobili vi pos
sa et sic cadit i viciu furti / iuito
dz redire in ptatem dny. h i remo
bili / i qua viciu furti no cadit

Quesitu

ista. l. e no ut
liz / et ponit nouu caz
quod et vnoto inchibiti
qualit ipe qui rogauit alii / te
neat' dno bu dic sin dy. ut ex
istis qq. colligit / aut concessisti
m et tradidisti z ego alii et tunc
ego teneor tibi de pcario et alius
mi et ita loqnt' sint istius pri /
intelligendo de actione infam ex
hoc interdicto / ut in pma pte glo.
magistre / aut tu concessisti alio me
mandante ul' rogante aut obliga
di et teneor ibi actione man.ti ut hic
et ita loqnt 2a p s glo. aut sua
pay tenz de restitutio expsse qal
h animadverteb et tunc hoc locu aeq.
pstis istis et ita loqnt 3a p s
glo. si no nec mandam nec pro
missi / seu pary seu sz fuit qdam
in nestigare / seu psuader tunc te
neor actione infam subsidiarie ut h
insi. ita intelligit glo. que est sup
ubo mandato et ipe dicit e nota.
et singulari. Bart. legu doctor

Si debitor

no. hanc. l.
q liberato pignore soluti
t pcarii q debitor rema
neat creditore / dy. hoc indic
q ad q. qd q. tenetur. c. eua ob
rep. pe. l. i. in xy. q. qte intelli
ge si liberet satisdatione et volu
tate creditoris secus si alia mis
subtilitate ut. ff. de pign. act. l. si
ven ¶ Ista est bona. l. et valde

Qvm precario

no. et intelli
tenenda no. q pcany q sbaz
qtractus est multi de quo plene
dixi in. l. ubi mort. ff. de dona.
ca mort. et p hoc dicimus q si sta
to te precariu hoc acto q no li
ceat renouare no valz et ide di
cimus in oibus que debent depe
dent ex voluntate mea no pos
sim fiari ne possim meaz volu
tatem exere / sic dicimus in testo / na
no possiz fiai q no liceat mu
tare et meaz voluntatem / ulta

ut l. sequens in prin. test. ff. de lib.

Interdictum | opp. de l.
ij. § i. ff. c. 2. q. i. el. duo
§ si. glo. ponit libri so-
lemne primam so. q. supra alias duas
concludit quod interdictum de patrio
non careat ei anime pro sequitur, videtur
quod est contra l. quaeras, et ita tene dixi.

Echealt | hospites
Ratio de quibus hospitibus
loquitur dico de mgruntib
qui habitant in ... vel dicatis
de conmeditariis qui habuerunt do-
mum ad certum usum et ad certum tempus
et ista est commodatum, vel dicas et
hoc est non de hijs qui hospita-
tur in alio, nec solvunt aliquid quam
pro hospitio sed solvunt solum precario
illi non dicunt detinere domum vel
habere precario. Sed magistris dicuntur deti-
nere, ita dicit glo. ins. quia ma-
gis familiis ut non dicuntur detinere
vel possidere domum, sed magis de-
tinei | Item non prohibentur sed de-
tinet sororem in domo sub mea
uxorem potest ne ista soror vel
uxor dicere ergo possideo domum
meam. et sic vel vero, contra non ma-
gis dicuntur detinere quam detinere
in familiaritatis ut l. qui fa-
miliaritatis ff. de acquir. poss.

Cum quibus | non quod possessio ho-
minis tollit possessionem l. ... contra ista
possessio est ex ordinaria et insub
sidiaria introducta, circa hoc vide
... c. de in ... emphi. l. j. i. vi. q.

Cum qui | no. § est. opp.
de l. pop. § si is qui precario ff.
de acquir. pos. so. distingue
plenum in glo. quod non et signa et
vide contra hoc que ergo dixi in l.
in fine in prin. ff. de acquir. pos.

Si adoptaverit | ista ratio
l. opp. precario non transit
ad heredem ut ff. e. l. in
precario, ins. nec et possessio ut l.
cum heredes ff. de acquir. pos. § ad
patrem arrogatorem non transit sed con-
tinuabitur persona que possidebat
vivit in ... senibus, pro hoc dico
quod si aliquis intrat monasterium ipso
ingressu sine nova apprehensione
acquirat omnium rerum possessionem ut hic
de hoc p. doc. e. de sacro sanc. ec-
cl. si quia mulier in ulti. q. et
allegat ... l. | Istud ... ex

Quod in solidum | anima
plene in l. iij. § ex contrario
ff. de acquir. poss.

Cum precario · no. l. e. et
facit ad id quod dixi. de

ff. ob. l. si stipulatus fuero pro ... non fi.

Si is qui | in v. eq. no.
quod ille qui denegat mihi
restituere rem quam habet anime pre-
cario vel me spoliare possessione
quam habet anime, et ista est ratio quare il-
le qui habet animum anime non potest in re-
ferre quoniam ... nam hic resist-
endo spoliat me et spoliatus ante
omnia debet restitui, ita non ... e. si cer-
te. l. j. q. Bartholus le. doctor

De arboribus cedendis. Rubrica:

At praetor | Si arbor
Arbor | opp. et
vi. quod nemo potest sua
auctoritate ... illud
quod in alieno firmum
est ut l. quod mod.
§ si ptorlitz ff. ad l. aquil. huius
tenore sunt in glo. dicunt opinione una
quod duobus ... super quas pendet ar-
bor aliena possit hoc facere sua
auctoritate et hic obviam, alii dicunt
quod debet hoc facere auctoritate iudicis et hic
cessaret contra quod publica auctoritate po-
sset fieri, non est dubium nunc possit
auctoritate propria vel quando ut dico § sup.
tertio p. si ingredior intuitu con-
tra voluntatem ... anime in
iniuriam ut l. i. iniuria ins. § de
i. iniuriis | Ex dictis ... est
prohibitum, quod arbor sua pondus in
edes meas primo dico et dampna
re ut vaz admices, nam debet stare
parte quo magis admineas ... iba
cedam, vel est consilium quod debeat de
innuatione fieri instrum, si bene
... admine et ego auctoritate mea
vado et succido, et importo, nam
necem prohibentes in memam necal
... prohibitus, licite facio, nam
non committo vim cum non fuerit pro-
hibitus ... in facto clam quod cum mihi
permittat ut hic non debeo credere
vel suspicari quod contra ... michi
resistas et contra fiaz fueris, sed sine
venerim ad ... in resisteres
tunc non possum mea auctoritate, sed debeo
venire ad hoc ... et hic ... omnibus
in l. una, est enim prohibitum ne in
domo edem nolenti admine vel fa-
cias in ... arbor Bartholus.

Quod ait praetor | est prohibi
istius eadem ... quo pr. ...

Differentiam | ratio quod si
indices arbor nocet fundamentis
domus mee ... hec loc. ... in
terdictum ad ... istorum interdictorum
ut l. i. ... de interdictis. Bartholus.

Si arbor dicit quidam
q est arro in fa. ex. l. xij
ta. alij dicit q est arbo
nec ha. via / tene cum ius

De glande legend. Rub.

Ait pretor / ex
q in titulo sit in. l.
cautela. et. l. concor
vis dene. 2 ob. S
sed hic no dicit
nisi tribus diebus
quare male hic
tenere / h. l. duob. mens. legit
vno mo / q hic dicit q istud in
terdm fuit tribz diebz / ad quinz
videt q hoc est vero / q si fruc
tus iacerent in fra tribz diebz
corrumpent / nec nisi est postea ha
fructus colligere / Si si tua intellet
quia fructus no corrumpent / vel
q dns fundi illos fructus collegis
set / 2 dolo posside desisset / tunc
daret infra annu / sed q alia ins
dca / vii exna vel statuit brevius
tpe q hco pro multis no. naz sed
h. qo ista in tribus diebus debe
bit expediri / 2 p hoc ego dico q
si est contencio de officio potestatis
seu consulatus istius ciuitat / q
durat duobz mensibz / ea dz expe
diri ubi alio / q tpus no inapat
tu sic / q dilato esset ai / quia pi
ret res de qua contendit / ideo
nay dz expediri / de hoc dixi Bde
opis nom. nu. l. si pmus in. x. q
q est multum no. Et ipse teno
do istaz leg. 2 vi. q istud edim
no fuit neum / naz lz lom rei
ven. que durat xxx. an. vel tribz
anis / sed durans tribz in glo.
Quare quo fuit introductum istud
edim / Rco q in hoc eda requirt
minores pbones / na no requirt
pbaco de dnio vide glo. quinquagesinta
primus et finis / 2 quidam hnt q
rei vendicacio durat usq ad tre
nu / alij hnt usqz ad terminum expo
ne. i. usqz ad. xxx. anos / Si si hoc
terminus expone. i. usqz ad tres a
nos / nec postea no possz agi / in
fructus qui sunt res mobiles tribz
anis usucapient / vel vi9 lo. glo.
de tomo quo durat instancia
rei vend. quali durat instancia
huius edicti fuit tribz diebz insta
na rei vendicionis durat tribus
anis. Ultro retenta ista lex quo
que erit pchan istius eda / Rco q
fructus mei cadit in fundu tu
iure vado ad eos colligendos et
si tu me phibes tu retineo ad
istud edictum / q iudex in tribz diebz
debet expedire. Veniam9 ad
sanum lec. 2 legit ista. l. bo mo / q
h no loquat de tempo quo durat
instancia / S de tpre quo licat
me ad colligendos fructus / quid
cat possu contra te pponere inter
ne inuchi vim fiat quo minus
de tua 2 tercium diem vadaz ad
fundum tuu ad colligend fructus
cadentes / quo lec satis planum
co hi q si essent fructus tales
q corrumpent vno die possu agere
q inuchi licat quinz die me ad fru
ctus colligendos.

De libo home exhi. Rub.

Ait pretor / no.
l. q species fruiturs
est no posse de lo
co recede vt hic
2. l. tua. ff. i. B.
de condi. 2 de. et
far ad. q. ubi i no.

Nichil. Et quibus no
lentem te. nota
ar. pscolari qui debiz
captorem in domo ne inde possit
exire ete non fit dolo malo
si captor mult. / S si g dicat tunc
dolo malo fit. Ite ex. y. tu
no ar. q eos qui subducunt puel
las 2 pueros 2 retinent eos / et
fatent eos dicere q voluntate sua
phoc fecit. c. de rap. vir. l. vi. ibi
fine volentibus 2 c / 2 q no pdy
in. c. scienti. de regul. iur. li. vi.

Hoc interdictum omnibus
no hic pmo. qd pupillus no
mittis ad hoc interdm / sic maior
anis aut in quibz pupillus lo
co maior haberet / vide p glo. 2 pro
de resti. spo. c. cepte. Veniamo
ad. S. si tu plures quid glo. qd
si concurrat plures equaliter
ydonei / dic vt in glo. q locus
est cohibitionn. Veniamo ad. S. si
tu postea / videbis q alius non
admittit n docat de pinarum
te pi q intelligit glo. nisi ob9
veniens doceat se ignorasse.
2 psequit suaz vel suos / i mu
am q glo. no / q firmat se
2 dicit inclus q glo. dicit
vel si an. ff. hys / deni. i. de vaf
et istaz lenz dy. vt ibi dixi.
Veniamo ad. S. si tu veris quero
que potuit esse litis extima
in homo libero / glo. dic. quinqua
ginta aureos / vel erit arbi
tro boni viri / vel in aplic mat
in lite / istud intelligo / qn quis
intendit interdictum / 2 pterendit
aliq suu ppriu interesse / al no

video qualis lis extraord possit
prestari ¶ Istu sic allat que de

¶ Hoc interdictum | ar. q interdictis
pot veniri ad finem diffinitiuas
lis no gtf q ergo plene exa
in m. l. naliter sic intelligit vo B. de
acquir. poss.

¶ Bi quis libero cdictum
Iste est bonus tuus 2 menbe
nendus dicitur p. h. 1. l. q. insti. r
le se Bartholus legum doctor

¶ de lib. exiben 2 introduced. Rum.

Primo intelligis interdictis | pro ista
l. primo marf inter
dom de uxore exhibe
da ut h. 2 C. e. l. ulta
Ite habemus quedam
interdictum de libito exibendo de
quo habetur in eorum. B. de interdictis
in l. q. sic in sui expedio dico e
go q quando het aliquem in bre
ale impersonam ppter q competat ac
tio i rem pot intentare interdictum
de illa persona exhibenda seu de
ducenda ad similitudinem istorum vel
puto q dus possit agere de ascrip
ticio exhibendo seu deducendo et
dus de vassallo Ite abbas de
mocho Ite tutor de pupillo q
tutor ius het impersonam ut l. i.
B. de tute u. c. ob. B. h. 1. l. si insti.
q impersona debitoris no habet
aliquis aliquod ius reale q affi
at persona tanq rem q iure q
liberat reddendo bonis sicut ad p
dum q hes m. l. r. sic phant. B.
de rei ven. ¶ Et no an habeat
interdictum de uxore exibenda vel
gcubina exhibenda de hoc hes
p primo C. de res. hoc. t. expte

Deinde dicit | super potuit
de libis exibendis vel
dicit de liberis deducendis

¶ Hoc dicit interdictum | Iste
est bonus sic ¶ oppo. de l. plt
p. c. so. qui filius detinet ab
alio inutius het locum hoc interdictum
ut hic qui sentencie detinent
volentes Si aut est quo de fili
ace tatu 2 no het locum hic int
dictum ut hic 2. l. ulti. p. c. dicite
go de filiacoe 2 de hereditate et
tunc est locus hunc interdictum ut p.
c. l. plt sum glo. hic 2. l. r. sic per
hant. B. de rei ven. ro est super
qua interdictum dicunt int duo bre
dicta de re tua B qui filius
simplr de se ipso refert quoniam no

est res tua de qua gtenditur
B qui est go de hereditate tunc
est go. int duos de re tua in
to het locum hoc interdictum ¶ ulbo
phanc l. ergo dixi q si aliquis
una detinet castra uel villas
altius q alius qui ptendit ius
i istis castris uel villis no debet
illa castra ul villas detentas
conuenire B het agere gtra cuius
tatem detinente ut hic B qua
uenire detinentem debz agere q
ipa castra 2 villas de hoc dicit
sorte. p. ad municip. l. qui exhibito

¶ Hoc interdicto | no q qui
est contentio de puella exhibe
da que est impubes ul e pubes
ita q modico tpe excessit pub
tatem dz lite pendente depo q
no. istam l. allam hoc anno in l.
i. p. de nonat q dicit proximus
pubtati B h lex ul sicut uia ali
est dice proximus pubtati 2 de eo di
xi ibi aliud est dice proximus i pub
tati 2 de eo loquitur hic uia tunc est dice
proximus pubertati quia est dice proximus
i pubtati ¶ de hac l. infisabis B.

Deinde | l. pre hic interdictum dic
ut ibi

¶ ubi bi Rum.

Prector dicit ubi |
Et no quid sit dum
glo. exponit ubi
l. apud que qui dicat
ut p apud 2 ubi p
que sa. de acc ex
ponit totu contra
ut ponatur ut p paque 2 ubi papit.
ut q refert in l. i. C. uti pos et
istam vi. pior expo. dus Rof ex
ponit aliter ut dicamus ubi u eo
mo quo fuit apud te eo mo sit
et eo mo quo fuit apud alium eo
mo sit 2 sic utrique liceat dicere
sum ius possionibus sue sit dicitur
in interdicto uti poss. q utique debet
possidere suum ius possionibus sue
B istam expo. no bn ad aptabi
ad liraz tenens sic glo. ¶ expo
ad l. istam q inspiciat tpus lis
gtf no maior pars anni ut insti. hic
l. glo. fatet gerum q hodie uicet
sum est ab hoc interdicto 2 e hunc
attributum ius interdicti uti pos
sidetis ut litis gtf tpus inspiciat
2 ita bn coiter ¶ Bz opp. q B
hoc nuq interdictum pt hic locum
nam si unus tenet una re mobi
lem gstat q ipe possidz sic que
dz uincere no petitor ui ei qui
no possidet no det istud interdictum
sicut uti possidetis Ret duobz

morib pimo q aliquis possidebat
equum, tu sp. az ibat pterm q
etabat ab aliquo iste possessor pot
agere utrobi ne in sua possessione mo
lestet ut dictu est i interdicto uti possi
detis. ul' aliter dico q aliquis tez equu
ergo ago interdicto uti possidetis dicens
q ille tenz anime meo pocius ut ex
ca comodati ul' precario et sic ego qui
ago possideo lz alius detineat ut
ff. comoda. l. rei comodate et l. licet
ss. rei ff. depo. ita dicit Ros. et hoc e
al' ei qui pdidit possessionem rei mobi
lis nullu dat interdictu ff. recuperan
de est ad cavendum iniurias ut l. rem
que nob. ff. de acquir. pos. et ibi ta
git glo. quare dat' hunc interdicto
aliud nomen q interdictu uti possidetis
Reo q rei possident ppe hoc no
est verum ut dicam ff. de acquir. pos.
l. i. in prin. ubi glo. idem tenz. Item
quo quare separavit hunc ti. a ti. uti
possidetis Reo ut in glo. so. ti. an
bore et Ros. in libell' ponit istud
interdictum ppe interdictum uti possidetis

De migrando Rubrica.

Pretor. Quo di-
hic istud interdictum
est infrequens que
hoc dicat Ret glo.
i. valde frequens
ro q colono dat
utile lz no direc
tu. alii dicunt. i. nunq frequens q
colono nunq dat. alii dicunt ut Roff.
lz q istud interdictu dat colono et ido
dicit infrequens. i. nunq frequens q
alia actio copetit s. actio ex conducto
et offiu iudicis ut ff. loca. l. et adeo
ss. si inquilinus. ideo raro ad istud
interdictu recurrit pp alia remedia
que competunt. Di. hic, si semestre
Et pensio solui semestris
debeat. contra ymo no debet peti
nisi in fi. anni ut C. loca. l. eden so.
hic debebat tota q sic erat conven
tu, no q tanto tpe steterit ul' neq
dico q a inicio debet et ita loquitur
hic, no tn pot peti nisi in fi. tpis
ut l. contra et dicit in l. sumus eorum me
ni. ss. fi. de spo. s. retineri tn possunt
pignora pp pensionem ut hic
alii dicunt q pensio domus dz solui in
medio anni et ita dicunt q conventis
q no placz ut no. in dicta l. edem.
Item opp. hic dr q ita demum pot
retinere si hoc est actu q alitem
grare no liceat contra ff. loca. l. si
in l. ss. si domus so. hic loquitur q in ma

ius reverdit de inter. q hic no lz
solue pensionem nisi p pleno tpe
nisi expresse aliud sit actu, secus
q de volutate recedit ut ibi con
dicit ut ibi no. Bartholus doctor.

De Salviano interdicto Rubrica.

Si colonus. Opp.
ptus rei pignora
te no est obligatus
ut l. partus. ss. i.
de pig. so. ibi loquitur
qn apud emptorem
concepit et pepit
hic quando concepit penes debito
rem. Opp. q contra emptorem
istud interdictum no dat ut C. e. l. i. so.
no dat directu ut ibi, s utile sic
ut hic, s contra interdicta sunt sepata
in rem, ut ff. de interdic. l. i. ss. ple
ri. dabit directu q eis apud quos
pvenit so. dicunt q speciale est i isto
sicuti i interdicto vi vi, ut ff. de vi et
vi. ar. l. in alie et sic istud no e in
rem sepatz, lz glo. dicat contra. C. e.
l. i. ul' dic q istud ideo q ypote
ca est accessoria p sonali sic q p
sonat no sequitur possessionem ita nec
hoc interdictum directum. Quo utz possit
interdictum dat' locatori pdii urbani
quidaz dicunt q no et hoc plene
examinat Cy. C. loca. l. certi iuris
in fi. q. Ros. tenz q istud interdic
tum directum dat locatori pdii rustici
pot et dari saltim utile locatori
pdii urbani et aliis creditoribus et hoc
vi' velle tex. C. e. l. i. qui tex. ma
nifeste pbatz in eo q dicit debitoris
simplr. Item in eo q ibi dicit de q
serviana que copetit cuilz creditori
ut insti. de act. ss. item serviana et ss.
se. Quo que est dria int istud
interdictum et ypothecariam glo. in
l. i. C. e. dic q in hoc interdicto tracta
tur solum pmo de possessione debitoris
i ypotecaria dz pbari de dnio ut.
l. et que no dict sunt ss. q dr. ff.
de pig. Certe q dic de ypote
caria vi' hic glo. quivis. C. que
res pi. ob. po. l. in reb. et ff. de pig.
act. l. cum alienaz, dic ut dicta
l. in reb. pr. et pdi. insti. de ac.
ss. item serviana ergo aut convenit ali
dic q tn no possum li ino examina
tor dicit glo. q hoc est possessorium
illud petitorium dicens tn, quo in
ypotecaria meditz possessionem adiu
vet ut ff. de emt. l. si tn venditor
in prin. Reo sic actio i re, advocat
possessione vel dnium, ita ypotecaria
vone inf ypotece q mlt pbatur
et sic appet q sunt lata i ypotecaria

na non est momentanee possessio
nis non potest appellari secundum in hoc
interdicto et ita de facto dixit Bar.

Ex colonus oppositum quod communiter
venit non debet hoc interdictum ut C. e.
l. i. so. vero est directum non dabi-
tur ubi ff utile sit ut hic et hoc ex vero
habet alio so. dicit. Item oppositum ad l.
i. l. pe. so. ut ubi dicitur. Bartholus

In salviano hic innuit
quod sit aliud in actione serui-
ana quam in isto interdicto contra
primo idem serviana in una quod in alia ut
l. si debitor ff de pig. quando fate-
tur contra et ita exponunt hic ff in hoc
est dicta quia serviana actio dicitur
petit contra extraneum possessorem quod non
est in hoc interdicto. Alii dicunt quod
in serviana non est melior conditio
occupantis licet aliud sit in ypo-
tecaria ut dicta l. si debitorem alias
sit in hoc interdicto ut hic et ff l. pre-
terea. Illud non habet locum primo in
par utrumque sit ea debet esse me-
lior conditio occupantis tamen in ac-
tione serviana quam in ypotecaria quam
et in hoc interdicto ad verum tamen adu-
te quod quando agitur ypotecaria probabitur
colonum hic vero dicitur actio serviana
ff quando agitur probabitur alias obligationibus
hic dicitur quasi serviana que idem est quod ypo-
tecaria ut insti. de act. § item
serviana et in glo. hic et ff l. pre-
que dicunt aliud in ypotecaria
aliud in quasi serviana quod ypotheca-
ria idem est dicere aliud in serviana
aliud in ypotecaria secundum opinionem illorum
hoc non tenuerunt. Bartho.

Incipit liber de exceptionibus et pre-
iudicijs Rubrica.

Dictum est ff de pe. et aliis pluribus in
et de act. et ff pro. de interdictis que
sunt arma actoris sequitur de excep-
tionibus que sunt arma rei et quia no-
men exceptionis est generale et quedam
sunt perpetue et quedam exceptiones preiu-
dicij non subicit et preiudicijs. Ex-
it glo. quid sit exceptio et vi-
detur et dic ut dicit. i. l. ij. et sup.

Agere etiam po-
loquitur generaliter
in qualibet exceptione
sine actori si
non competit po-
test. In eo. Ser-
na reus. Nota
quod in exceptione reus
est actor ut l.
i. exceptione ff de

probatur. Item nota quod ei qui dicitur
subit probatio ut hic et l. ij. ff de proba-
tionibus. Oppositum de eo. si ij. l. ubi onus subit
actor. glo. dicit agere i. actoris
officium exercere quia sibi ponitur et de
probare ff non est actor proprie idem
nota in l. exceptionem ff de proba. ubi
dicitur quod agere vero exceptio non
expressa significatione et hoc est verum
quod bene meminit prestatutis que de-
bent intelligi proprie proprium significa-
tionem ff contra hoc vide glo. C. decima
et sit ij. l. i. ubi dicit quod proprie a-
gere ponitur pro defendere ff hic est vera
assumendo agere ut sunt insti. de
act. in prin. ff si assumeret agere
ut assumunt leges per quas actio
hic exceptio proprie est actus. Oppositum
quod appellatione continetur exceptio ut
ff de dolo l. i. § i. ubi dicit sub
actione non continetur exceptio ut
l. i. § aut pretor. Primus solutio est non
distinguendum quia ubi actio re-
fertur ad id quod expedit contendi
cum et hic exponit actio i. actus
ut in aut. hoc ius porrectum C.
de sacro sancte ecclesiis quoque refertur
ad actionem que exercetur in iudicio
et potest exercere intendere in iudicio
et extra et hic autem loquitur in ista ratio-
ne et hic ubi actio stricte sumitur
ut creditor volens petit actionem
ut l. exhibet quod me. ca. Attendit potest
exceptionem ut nota ff quod me. ca. l.
ff et post § i. in glo. magna
idem in l. si quis inter et
filiis ubi licet quis persecutor
actione si tu sibi aliquid solvat
ipse exceptionem et ab eo repeti
potest ut l. si pene in prin. et ibi no.
ff de condi. inde. Secundum in l. que dicit
quod pro modo non oritur actio nam pro
hoc non tollitur exceptio ex hoc est
odiosum et contra paleam equitate
si vero loquitur in materia favorabili
hic appellatione actionis continetur
exceptio ex. in dicta l. i. § aut
pretor de dolo nam in favorem rei
est inductum ut non detur de dolo
si alia actio competat non intelli-
gatur ut exceptionem comprehendat et
omnem facultatem preueniendi ad
sunt ut l. elegantur in prin. C. et ibi
ij. contra l. dicit quod ei qui agit
subit onus probandi intelligitur
agere et qui excipit nam alias seque-
retur quod reo in hijs que dicit non in-
cumberet onus probandi quod esset
odiosum et iniquum. Item oppositum C. de
non nu. pe. l. si exceptione glo. que
hic dicit fallit in exceptione non nu-
merate pecunie tunc ponitur glo. i. l. in
exceptione ff de proba. quia quedam
est exceptio per quam nihil ponit ut non
numerate pecunie et hic assertio
non reo excipienti incumbit proba-

cu nichil ponat quis quãq3 exci
piendo aliq3 ponit 2 tãc reo inu
bit pbatio ut hic ut qz dicit se
uille pay de no petendo 2 ista di
stinctio pbat p. l. assenerino. C. de
no nu. pe. 2 hoc sequit dy. his po
ali dicit in dic. l. si examitone
¶ Opp. B. de pac. l. ij. glo. dicit
q dz pbare directe/ ul pbando
aliq extra quo resultet plusp°
que ons pbandi transferunt i ad
nsam ptem pone exẽ pos° que
ddidisti in instan hic est plupos
pare q suz liberatg/ nisi tu pbes
q ex alia ca dedisti ¶ Videbis ig°
q aut reus aliq no ponit exci
piendo/ 2 tãc adu'se ptã i cubit p
batio ut. l. assenerato 2. l. si exami
tõe. C. de no nu. pe. 2. l. in except/
B. de pbat/ aut aliquid ponit
et tãc dz q pbet vẽ ul plusphe
¶ Opp. 2 vĩ q h. l. ponat supflu
u/ q ide vĩ ee dãq q io q est
gtra. l. ult. B. de offi. pui. testa
huj° io sen dicitur q glo. sunt
q B. quãlit 2 in B. tn 2 reus spa
ut ¶ Opp. de l. ij. gl. i. C. de nuuca.
2. l. intributis B. de iudi. so. glo.
fateor q quo admanniciz no
sustinet vires actoris B ipbado
hic et glo. no dicit plus pino
quo cu prat actor tm ede onaz
suaz intqtts ita reus 2 exceptioz
ppone intqtlis/ 2 vĩ q sit ut hic
2 in aut. hanc aut quelam. C.
de no nu. pec. pugnaz est tex 2
ista est ratis q sine scptura pot
opponi ut. l. siue opz. gl. sane oz
2. gl. quinquaginta. B. de exm. tu
tu iudex faciat intqtlis redigi ut
c. qm gtra falsam. ex. de pbat/ sal
hic in aut. hanc aut quelaz. C. de
no nu. pe. 2 i ex. et ex. de elec.
c. ut cra ¶ Quo libellus datus ab
actore dz gtine gclusioz/ an exce
pio que areo pponit. dz q gtie
at gcloz. glo. que est hic valde
singulat vĩ dicere/ q sic/ dico q
illud no est nec/ sufficit q di
cam ego excepio ad mei defen
sionẽ ul ad excludendaz tuã inte
tionẽ/ 2 hoc pbo p inductoz l. p. l.
qui ppo. gl. si. in. l. se. B. depign.
2. l. qui pendente. B. de cõ. ep.
p° in. l. si subconditione. B. de bo.
po. gtra ta. 2 ij. c. l. fundus 2 ij.
h. 1. l. ij. 2 hoc iste. l. pbant/ et
multe alie quãs quere plus la
boriosũ est q̃ subtile ¶ Quero
quid si no dico excepio gtra inte
tioz/ B sam simplr narranti/ excepio
resultat exceptio an sit ido/ actõ
cam oppositu/ dico/ q pinde
est ac si ex resptio pposita esz/ qz
postq sam ppoit 2 notoz est iudi
ci/ iudex suo officio pot absolue

ut. l. si. C. de pact. hic. 2. l. ij. 2 si.
B. nau. cau. sta. ¶ Quo video
q ista condicio no est iusta B au
sam dz notari 2 pponi q ex eo re
sultis exceptio resultet et dico q sic
qz sit apte 2 clare dz pponi qui
actio/ ul siunbcent ut. l. ij. gl. la
beo. B. de stat/ 2 io exceptio incia
lis nichil releuat ¶ Quo/ pone
q aliquis excipiendo opponit
ista. q ctradista hore 2 quinqsta
sim/ an dz poni totus 2 hoc B
l. libellos. j. de accu. 2 no habe
dem incõ expssũ nisi p ronẽ hic)
l. de iur. omnio est tex. i c. p
tu ex. de testa. 2. c. ut circa ex.
de elec. li. vj. 2 in eodem de elec.
c. gslatuz q intelligo eo casu
qui ageudo multũ de iure det
nisi ut dixi j. de i iur. l. plur.
cdrj inpi ¶ Quo/ q si excep
incipit competere reo post litẽ gtes
an posset ista exceptio vb/ pe.
dicit q si est exceptio que incei
pit copetẽ exm de ptito/ possit
ea uti sicut actor qui exna si
puenienti pot fundare intẽ
tionẽ suam ut. l. si rem. gl. si. B. de
pig. act. 2. l. si mandato meo.
ma. 2. l. si ius. j. de b. ab. B iste
l. loquit in actõe/ in exceptione
uero do tibi tex. in. l. in inuthe
x. gl. si. j. de solut/ aut supuenit
ius excipiendi pendente iudi
co exnona ca 2 tãc aut facto
adusarij 2 possũ ista exceptione
uti/ hic no allãt nunc que faciat
B. l. q pbant hec sit insta. de
ppe. 2 temp. ac. gl. si. 2. l. insi
iuridico 2 ad peiuas insi. B. de
int. inc. hoc 2 pbat in. l. eleja
tor. gl. sequis post. B. de condi.
inde ¶ 3° cuius est dicit ipe qui
supuenit in exceptio sine facto
adusarij 2 no possũ ea uti/ ut
in aut ut. c. de app. cog. inpri.
2 p hoc. l. exoisamt. B. de exm.
tu ¶ Videamus/ an pe. dicat bn
2 indnobis pmus in bms bn
dicat/ B in ultio dubito/ naz l. qs
allãt no videant facere/ naz i aut.
ut ca de app. cog/ inpri. no ppe
tit tibi exceptio qz lex de nouo fua
no ancuat iaz i iudiciu deducta
ideo exceptio no pot ppom/ quia
no gpetit indicãi/ in sili/ excusa
tio supueniens no gcurit iuuis
cu delãnij/ io ppom p no pot
ut dic. l. exitatitur/ B si poits
in exceptione que contiuit ius/ et
cãm i iudiciu deductu/ alia
l. opinis est ppe. vĩ esse unus
in. l. si p9 acceptã. B. de rei
ven. contra pe. faciunt impl
ta iura/ pino. l. siue aut gli.
B. de rei ven. 2 B. so. ma. l. rei
iudic/ et l. pupillo. pe. 2 huiu

ff. de pign. 2 l. paulus ff. qui po.
pig. vel ypot. sol. quod dicunt
& qui dicat pe. exceptio quinque
supueniens sine facto adversarii
pot quandoque oppon. primum ff. alle
gata fallit in l. si post accep
tum ff. de rei ven. / vel qua evi
sa exceptio est illa ¶ Secundo si ex
ceptio est illa ¶ Secundo si exceptio
est notoria ut / debeat oppon.
cumque iste tempore ex. ut hic /
no. c. q. in glo. & p primo et
debet opponi quantum notoria
ut l. cives ff. de app. ¶ Ultimo
dico circa modum opponendi exceptionis
/ debetis scire unum quod quandoque non
competit exceptio / sed probatio insufficit
p officium iudicis suggerente
equitate ut l. plane ff. de pet. he
here. & illo casu sufficeret / si
exceptionem proponeret quod debet in
tentare officium iudicis ut no.
ex. in l. domini C. de rei ven. et
facit ad. q. de qua dicam in l. i.
ff. i. ff. quod vi aut clam ¶ Visso
de modo excipiendi / nemo ad
mo. probandi / & quod dicat / quandoque
inculpat ponit reus actor debet
probare / quod quod si ut reppertur
ut dico quod tu non es maior etc.
dico quod non sit mea glo. maiorum
in l. de etate ff. de minor. / & ratio
quod ea qui dicat quod non est minor
intendit probare quod minor presumitur
p. l. sine possidetis C. de probat.
sed ista ratio non est bona quod ea
que cum sit temporibus mutantur non
presumunt esse in eo statu in quo
se fuerunt ut l. spadonem ff. q.
absolutus ff. de excu. tu. & l. q.
ff. i. i. de exc. & vanum. Ergo di
co quod sive actor sive reus fu
dat intentionem suam ex etate
/ sibi incumbit ei probatio quod fun
dat intentionem suam ex etate ut
l. si minorem C. de in inte. resti.
& hoc probat tex. in l. i. ff. i. ff.
de ta actu. quod pri. illud quod dominus
glo. quod tamen quod ille qui excep
iendo negat / non dicit quod primo verum est
in negativa que non est probabilis
sed in ea que est probabilis tunc
incumbit probatio ei contra quem est
presumptio ut l. nec codicillos
C. de codicill. ¶ Item in minori eta
te quia debet probari ab eo qui
fundat intentionem suam possessorius
queritur / exceptio contra alias & di
co quod est premissum / quia inconti
te datur ex. tamen & non dedit / an
excipiens debeat probare eum
non dedisse de hoc habetur in l. hoc /

in. i. de ff. ob. ¶ Bartholus:
Exceptio
vide glo. que
incipit intentione & ¶ et
no. quod contra propono aliquam ex
ceptionem propriam declarat ubi
contra non competere est exceptio
intentantis / & exceptio nominatis
et ibi ff. ¶ Opp. dicit hic condempnatus
/ qui post condempnat. non pot oppon.
exceptio ut l. peremptorias C.
sen. rescin. non pot. Primus contrario
re / glo. legit dupliciter uno modo est
deductum in condempnatione i. declaratione
/ alia lectura est quod hic loquitur
de exceptione que possit opponi
post rem iudicatam / & sunt hic loci
in casibus specialibus ut in l. p q.
allatis / que probant ¶ Sed hic debes
scire quod quedam sunt exceptiones
/ que opponuntur post sententiam / non
tamen ad sententiam / ut in illis qui oppo
nit exceptionem sui / ut dico quod propter
simplicitatem animalium meliora
in si oppone talem exceptionem con
tra sententiam / primo preventionum ut
l. i. C. de ann. & fac. ius. sui & in mi
que restituitur in alle. post sententiam
/ non ad sententiam sed ad actionem primam
p quod contra sententiam non est in istam
ibi si post sententiam fecisti pactum de
non petendo / istam pot oppon. post
sententiam ut ff. de re i. & l. eleganter
ff. si post ff. de condi. inde. / quedam
exceptiones opponuntur contra ipsam
sententiam seu eius executionem ut l.
i. allatis / p q. ¶ Secundo inter
exceptionem & replicationem sit aliqua
dicta / glo. dicit quod exceptiones
sunt perpetue & replicationes te
porales / hoc vero contra l. si mi
i. rem in ha. ubi sit prohibitum
contra actionem ita contra exceptionem
/ bene dicit / quedam est exceptio compe
satione & hanc exceptionem prolar
bi ratio quia est in potestate tua
qui excipias ut l. si mi. i. re in ha.
et l. quecumque i. de act. & ob quedam
est exceptio perpetua / & illi non prohibit
ut l. licet C. de excep. & pone
mi. i. de doli excep. quedam est
replicatio / & illi prohibitur ut autem
ut l. quotiens ff. de petit. ¶ Tertio
quod de duplicatione / de hoc habes
l. sunt diversa lex quod qui actor
petit est quantitas si reo tunc
est perpetua ut l. si pactum C. e.
¶ Forma unam q. si in consultus
facit dicam inter exceptionem inte
ntionis et exceptionem iuris ¶ Sed pro
ne quod non propono aliquam exceptionem
nec dico exceptio nec ad mei
defensionem propono sed procedo
in istam solutionibus vel pono so

lucrum 2 pbo eni suffiat / Ideo hic
in iudicio est notorium actionem non co
pete iudex debet absolue ut l. ubi
pactum C. de transact. Sum una lec
2 glo. in l. illa format unam aliam
q. utrum exceptio iuris debet tolli proponi
q. concludat racione ut sufficiat quod
cludat presumptione / pe. dicat multa
2 ponit omnia illa que dixi in hac
ro sen act. in l. omnes. ff. heredibus
B. de his que in fra. ac. 2 pro. in
l. edita actio. C. de eden. 2 sufficiat
q. presumptione concludat / ut s. ab ad
ver parte probet contrarium ut insti. de replic.

Exceptiones autem | ff. i.

Queritur que sunt exceptiones
perentorie / sunt nullius meritis
quamquam hic non est perem. / quamquam hic no
potest ee perem. / quamquam est in ma
hic non potest esse perem. dic ut dixi
in l. de pupillo. ff. si. 2. l. se. B. de
op. no. nu. 2 g. hic Queritur quare
exceptio habet contrarium 2 dicat Ja. de
are. plures ut l. pomp. ff. mh
B. de peni. 2 l. except. B. de probac.
di. hic q. quedam sunt exceptiones
perpetue et quedam peremptorie
B quid de exceptionibus dubiis glo.
dicat q. peremptoria indicabitur
ut l. sufficit. B. de condi. inde co
intelligo illud q. peremptoria est
que pro statibus rei tendit ad ex
clusionem et pone exemplum de l. suffic
B. de condi. inde B si pro statibus
rei non tendit ad exclusionem / for
te secus ut l. pure. impu. ff. de do
li excep. 2 l. si sub condic. B. de
adquir. h. Queritur quid de ea a
qua condempnat integrum facere potest / an
sit perpetua 2 peremptoria an dilatoria
2 ro. dicit / est peremptoria / hu. dicit
contra per pulcherrimas raciones 2 p. l.
na 2 si in actibus. B. de condi. ideo ste
q. pot pervenire ad meliorem for
tunam 2 vide glo. i. hic de eo q. quibus
2 et g. vi. hic tene / q. sunt anom
ale / B illud non hemus interpretari quo
ad aliquid anomala 2 hoc probat glo.
q. est dilatoria / sum ho. in l. mr
eos de re iudi. que est ma bre ex.
dicit in l. exceptio. C. de probac. B
melius dicit in l. i. de iur. 2 sic ig.
q. ponit additionem quali. de in. ex
lex probat eni si dantem / et est spa
lis 2 dilatoria ut l. cum contestione
di. ff. ed. si ma. ff. de min. 2 ho. 2. C.
arbi. tu. l. si defunctus / q. ee necesse
app. / q. actio non perimit / nam si re
nit ad pinguiorem fortunam posset
conveniri / B aut sit dilatoria hic q.
respicit exemcionem potest opponi et
post litem / 2 in hoc est specialem
ca Queritur glo. quid de exceptione
non numerate dotis 2 de exceptione
non numerate pecunie / est peremptoria
q. perimit / 2 impedit actionem contra

q. opponit perpetuo / nec ob. q. fra
bantur certis temporibus infra q. opponant
q. iuris consultus respexit an excep
cio opposita tollat actionem ad tempus
vel perpetuo / q. si ad tempus est dilato
ria / si perpetuo est peremptoria ut B. pre.
insti. Illud nota q. glo. dicit q. quo
ad omnes probandi est anomala
non est vim / q. idem in quantum excep
tione pro qua excipiendo ut ponit ut
dixi. B. c. l. i. Queritur quid de ex
ceptione ordinis / ut pro patribus principa
lis q. fideiussor conveniat glo. dicit
q. est anomala q. pot ee / q.
est perpetua 2 generaliter dico q. est dila
toria / quia non perimit nec impedit
personam tuam agere / B dic / ut pro patribus
discuciat principalem / 2 si dives
ille solvet / hic dic q. non vigore
exceptionis ordinis tollitur actio contra
fideiussorem B vigore solucionis et
satisfactionis 2 sic mihi doc. m.
tenent et quod possit opponi l. pro
h. actu / pte in l. si dubitet. ff. de
fideiuss. / ex. bringit in l. except.
C. de probac. i. v. q. Ultimo quid
an exceptio peremptoria perimat
actionem ipso iure postquam venit ad
conflictum / Ja. de ra. dicit q. sic / et
movetur se per exemplum male non per legem
ut quando sunt duo pugiles unus
vincit contra alium / 2 hic nullus perimi
tur / ergo allegatio hic. l. si plures
ff. de fideiuss. / B contra Ja. de ra. hic
pe. in l. excep. C. de probac. et
tenet q. non perimat / B deveniat
ad conflictum / allegat insti. de
excep. ptolli / 2 maxime i. ff. ite
si i iudicio / q. pte ex ambo in l.
nil. vim debitore de condi. inde
2 ia. pte dixi in repetitione illius l.

Et pupillo | exp. de l.

si aprie. ff. pti. B. de pe
h. 2. l. rei iudic. impu. B.
ro. ma. glo. ante. tenet q. inspi
ciat rei temporis iudicate / et temporis quo
petit / ergo dico q. aliquis esse locu
pletem / vel non / quamquam est in dando
vel conveniendo vel repellendo obli
gationibus / 2 hic inspiciat tempus lit
cont. ut qui dico q. 10 tempus q. fuit
et locupletior hic inter quam esse
locupletem 2 in moderando exe
cucionis 2 hic inspicit tempus rei iudi
cate ut l. rei iudicate. B. so. ma.
2 ibi dixi 2. l. si aprie. B. de pe. he.

Is qui dicat | de hoc vi

debitis ff. c. l. nemo / inde
glo. que ponit contra 2 non
solvit i. l. B 2 si suscepit impu
ro. pluribus exceptionibus licet utatur
hic non ad ob muslas redire ut
in dico / hic i. l. si peremptorie so. i
extra iudicium 2 esset sibi contrarius /

Ite ibi ff. c. huic i in actione hui
excep. ¶ vides q dolus defu
Si rem legatam
ti nosz
fuerit ¶ Opp. de l. cu
vicinu ff. de dm. et temp. p
scrip. so. dolus defuncti no nocet
ad exceptionem seu ad prescriptionem sz
ad actionem sit ut ht. Bartholus.
Exceptionibus q in
Questionibus
vos scitis
q ptor tractat de i integru
restitu. in actionibus ut ff. de dolo et
ff. q metus ca. quia officio iudicis
ut ff. de minor. In primo casu compe
tit ipso iure sine restitucione petita. In 2o
no, ut quibus restitutio i integrum sit
¶ Quo quid i replicatione, et glo.
in l. na. et postea ff. si minor. ff. de
mi. in. dicit impetratam priu i
inte. rest. ¶ Quid ut si ipa excep
tione posset impetrare officiu iudi
cis q iudicis sufficiat, tn sol q di
xi in l. i. ff. c. q no est neccesse q i ex
ceptione concludat, dico hic ¶ Sed
quid si in except. concludo q exce
pit et excipiendo ppoint et dicit q
debuit iurantibus et erat minor, et
fuit dapnatus et sic petit restitui
dico q possum facere p l. pap. ff. si fi
lius ff. de in offi. te. q quicadmodum q
relaz restituendi ita et huiusmodi resti
tutionis i integrum, et hic ista excep
hebit vim petitionis, ita dz intelli
l. si subtrondit. ff. de bo. po. contra
ta. ple. vide iudic. ff. si minor ubi hic
Nemo prohibetur
¶ Dixi
het subtilem ma. et ctuus
dot. no bn intellaz ¶ Opp.
de l. nemo ex his ff. quod c. i. de
mi. in. et l. q in hereditate ff. ch
gere. ff. de ter. glo. solvit aliud
in exceptione ut hic, et aliud i actio
ni, azo op. contra hoc. ff. c. l. n. so.
i quo ad quid vi agere no quo ad
ca ¶ Quid ex q est q reus
pot ppone plures exceptiones
quia actor actiones, ro quia q
reus est favorabilior, alia est
q in ptate actoris est qualit in
stituat et qn agat, sz i rei ptate
no haint ro, posuit dy. in c. ut
lz plibus ex. de reg. iur. lrz. et
ita de hoc faciaz mencionem ¶ Que
ro an plures contrarias exceptiones
quis possit ppone, et glo. vi. hic
tene q sic, sz alibi glo. in dicta
l. nemo. opponit plibus modis
¶ Opp. de l. quod. ff. ptor denegat
et aut contra qui ppiam C. de non
nu. pe. hui contra nove glo. q est
in l. nemo ex his inpu. ff. de
rei iudi, dicit, q pot opponere
nisi contrariu in l. phibeat ut ibi no.
dy. in c. nullus pblz dicit, q no
est verum q regula fallat, ymo co
firmat, et dat regulam q quotiens
asserto facti i except. no pot coma
nere cu assertione ut negativa facta in
alia except. no pot ppom ut i contra
riis, sz contradictionaliter pot oppon
ut l. si quid C. de except ¶ Vide
amus quis dicat verius an glo. ut
dy. et primo videamus an glo. ex. i
sit in contrariis ex. et vi. q sic, q si
solum sum liberatus solucione, animo
do no possum liberari p sequent. ar.
l. se. ff. lana. ff. de usu. et credo
q i isto exemplo glo bn dicat p
c. in olim et c. audit extra de pscrip.
pone exemplum dy. nego me tn
postea nolo dice me solvisse po
ssum istas exceptiones ppone, dico
sic, quid q dicit dy. casus est in l.
cu de indebito ff. de pbat. licet
dy. allegat p se tn est contra eu
q ego nego in solidu, pbatu
solucione, dico debitu fuisse contrar
p medatam inpbatione debiti, sic
est in casu contra qui ppiam supra
pbatu sequitur ppiam. possum postea
confiteri et pbare contrarium ¶ Sz contra
illud opp. de l. iii. ff. sz si alius
l. qui app. sit ubi appellans p
reo si est sibi contrarius no audit
pc. no re. ista contrarium intelligit q
pot plures contrarias exceptiones
ppone suo simul ut dco. ff. sz si
alius sz p nuncio sup una ppouet
aliam, ita tenet dy. et ratat
dom. sa. in l. i. C. de furt. illud
et vr contra canon in c. audit et c.
in olim ex. de pscrip. et in exemplo
si dato ppolo, quid dicemus tenemus
glo. simplr. et dot. defendemus hoc
mo, quia una et eade exceptio
est in se ipa contraria et hec ista excep
tio no admittat ut l. iii. ff. sz si a
lius. l. qui app. sit. quia i appllo
ppo noie et alieno et quando sunt
due exceptiones contrarie ad invicem
et hic admitte, aut in mutat onus p
bandi utrarum exceptionum ipis ppo
nentis, et tunc ppom sil iste excep
tiones, ita intello glo. hic et dictis
c. in olim et c. audit ex. de pscrip.
si no ppono unius exceptionis
tollerent onus pbandi i adversam
ptem aliaz et excipientez, hic no
pot ppom sil et sel. simpliciter
ut l. cu de indebito, q nego so
lutum et no est, q exceptio ppetua
dz pbari postq actor pbavit suam
intencionem ut l. si quid C. de
except. et l. except. C. de pbat. no si

necesse michi solutu(m) i(n) tibi libe(r)
bato / si p(ro)babis / et volo p(ro)ponere debitu(m)
fuisse solutu(m) / incu(m)bit o(mn)ibus p(ro)ba
tionibus ut / et sit p(ro)bata vna debe(n)t
ad alia(m) / f(ac)it q(uod) d(icitu)r de petitorio et
possessorio in l. in c(er)ti. C. de r(ei) uendic(atione)
et h(ec) fuit ro(mana) ordinis / et p(ro)d(ic)ta no(n) est
inf(ra) l(ice)t p(ro)p(ri)e p(ro)hibeat p. l. nemo ex
his in p(ri)n(cipio). ff. de re iu(dicata) / Vnde quid
in except(ionibus) quo(d) quid in replicati(onibus)
d(icitu)r. alleg(a)t dicat co(mmun)is d(octo)r(um) inter
actore(m) et reu(m) / q(uia) reus est fi(r)mo
nobilis / s(ed) istud no(n) h(ab)et loc(um) i(n) acto
re / alia est / q(uia) no(n) pot(est) esse in sta(n)
tib(us) reus p(er)ut actor / et illud est
et in actore q(ua)n(tum) ad replicatione(m) / et
sit possessio vna no(n) h(ab)et loc(um) / fals(um)
est q(ui)a plures replicationes possunt
opponi c(ontr)a re(um) / p(er) p. l. in p(ro)positis
C. de tu(n)ct(is) / ubi opponit except(ionem)
et p(ro) alia(m) d(i)c(i)t nulla(m) Bartho(lomeus).

Non utiq(ue) Opp(onitur) d(icitu)r qui
opponit exceptione(m) v(idetu)r fateri
ac(tionem) (contra) q(uia) qui excipit p(ro)bat
ut l. i. ff. C. de p(ro)bat(ionibus) l. i. glo.
que est h(ic) v(idetu)r intellige(n)d(a) ista(m) l. q(uod)
hoc sit ve(rum) / qui exceptio(nem) p(ro)ponit
conditionalit(er) / dico me no(n) esse de
bitore(m) / s(ed) si app(ar)et dico me no(n) sol
uisse / s(ed) si simplic(ite)r oppono excep
tione(m) pacti / si no(n) p(ro)bo hic videor
(con)fiteri et ista(m) op(inionem) tenet dy(nus) in c.
exceptione(m) de re iu(dicata) / li. vi. de re
taste dicit (contra)riu(m) in c. in veniali
ex. c. et so. au(tem) tenent ibi rep(ro)hendi(t)
do dy(nus) in c. exceptione(m) obiciens
de reg(ulis) iu(ris) / li. vi. ego teneo ista(m)
op(inionem) semp(er) et est d(icitu)r(um) men(tem) q(uod) glo.
cont(ra) dicat nec(essa)rio in casu suo / qui(a)
quis obicit exceptione(m) et ille (contra)
que excipit exceptione(m) (con)fiteri
et hic dicat ver(um) dy(nus) ut q(uia) fateor
q(uod) solui(s)sti / s(ed) cu(m) minor / q(uia) no(n)
potui soluere tempore / ite(m) feci tibi p(ac)t(u)m
de ulterius no(n) petendo postea et hic
dicat ve(rum) q(ui)d fatet(ur) reus / et h(ec) p(ro)bo
p. l. qui(n) ff. de his qui no(n) infa(mia).
s(ed) si actor no(n) fatet(ur) q(uod) excipiens
ponit / hic dicat ve(rum) de actiss(ime)
et dico q(uod) est casus in l. ai de inde
bito. ff. de p(ro)bat(ionibus) / p(ro)bat solutione(m)
eo debitu(m) / et n(on) no(n) possu(m) ista
p(er)suadere / et ve(rum) l(ice)t no(n) h(ab)eas re
gulas iur(is) / h(ab)emus q(uod) ex eo no(n) deb(et)
quis (con)sequi p(re)miu(m) q(uod) in suis
exhibit in p(ro)p(ri)etate / ita dicunt
do(ctores) in p(ro)positionibus negatiuis q(uod) q(ui)b(us)
positiones negatiue p(er) illas no(n) pot(est)
ut / ita tenet sp(ecu)l(ator) in ti. de posit(ionibus) ita
intellige ista(m) m(ate)ria(m) vnde actor qui
negat pac(tu)m sui(s) ul(tra) solut(um) / no(n) pot(est)
dicere q(uod) ex eo sit p(ro)bata intentio sua
et fuit in fo(ro) anno quo te(m)p(or)e ista debiti /

Modestinus Scribit glo. de va

q(uod) quid si teneri vel vend(itor) eo(rum) no(m)i(n)e
meo vel agendo vel defendendo
et d(icitu)r ut glo. s(ecun)da q(uod) est / pone ex(em)p(lum)
no(m)i(n)e bo(rum) et successioni(s) / postea ti
tulus fecit me heredem / an possu(m)
agere / et glo. dicat q(uod) sic / ista glo.
(contra)ria dicat h(ic) in l. et michi allat
dicat ne verum ista glo. et dicat
ve(rum) in duobus casibus / q(uia) p(re)sumsit
dum re(tine)re hec bona / et dubi(um) no(n)
h(ab)uit retinere / et hic pot(est) exceptione
repelli / q(uia) pot(est) (con)ueniri ar(gumentum) l. ve
ditionem. C. de com(muni). Aliud casus
est qui ex(ceptione) p(ro)curatorio no(m)i(n)e / tunc
si successio dicto no(n) possu(m) dicere
postea me no(n) fuisse paratu(m) et
allegare (con)suetudine(m) meam ut
l. si creditoribus. C. de p(ro). p(re) da ma
s(ecun)da no(n) est sic d(icitu)r in creditore. C.
ue. eius. cu(m) p(ri)mo. no(n). de Ius(tinianus) co(ntra)
ista glo. no(n) p(ro)cedit q(uia) ex(ceptio) in
(con)iuncta p(er)sona et no(n) cum reti
nent h(ab)eret ut l. ti. i. l. ver. et p(ro)
illo si succedo no(n) p(ro)hibebor agere
p(ro) hoc facit q(uod) dixi in l. ai vir. de vsuf(ructu).

Quadraginta Sciendu(m) de
qua exceptione loquatur
hic et dicit quidam / Flore(n)
tinor(um) exceptio no(n) h(ab)et locu(m) et
illud no(n) placet glo. alij dicunt
no(n) esse locu(m) p(re)scriptioni rei iudicate
ad l. ne(m)o opp(onitur) de l. i. C. de p(re)scri
ptione et l. et si fine. ff. de re iu(dicata) (contra)
so post fina(m) no(n) repetit nisi p(er)
textu(m) Flor(entinorum) instit(ucione) ut l. dum. ff.
de re iudi(cata) et l. fi. C. si ex fal(sis) instr(umentis).
Opp(onitur) C. de fi. instru(mentorum) l. fi. / so(lutio) glo.
vi(detur) (contra)ria fine(m) l. solue(n)s p(ri)mo alij /
q(uod) hic fuit de capitulis ut l. ulti(ma) C.
plus valere q(uod) agit(ur) no(n) ob. l. fi.
C. de fid(e) instru(mentorum). q(uia) ibi fuit de flo
rentinis Opp(onitur) de l. exceptiones
infra. ff. C. de iuncta. l. dumus ff. de
re iudi(cata). glo. fatet(ur) q(uod) exceptio fa
ctor(um) instr(umentor)um h(ab)et loc(um) restitutione
impetrata ibi et si petita et an
ista glo. dicat ve(rum) / credo q(uod) dixi
not(abiliter) in l. dum(m)us. sina est lata
p(ro)ptex(tu) Flor(entinorum) instr(umentorum) / si peto me
reponi in p(ri)stinu(m) statu(m) hic fac(it)
an restitutione petita / et hoc ista
quadriennii / et ita lo(quitu)r l. dumus
q(uia) volo restitui s(ed) si nolo repe
te(re) q(uod) solui vel hi p(ro) ea / et ego
excipio q(uod) p(ro)pter Flor(entinorum) instr(umentorum)
fui (con)dempnatus / hic ista excep(tio)
fuit (contra)ria nec ob(stat) q(uod) petatur
restitutio in integru(m) et hoc dicat an(te)
iniste ex. C. c. in yenal(ibus). Sciendu(m)
quid si uelit agere aut lite(m) de falso
an possit / glo. tangit h(ic) / ista q(uo)
soluit in duobus ibi / (contra) dico
sui(m) possu(m) intentare vel alio(s)

uel cumalon q nolo ut l. i. C. qui cum. ar. ar. pnuds fallit in cavil. ptor edix. ff. i. p. de in. inf. sz la. deone / s si nolo agere ghu aliuz cumalit al cumlit. de flo / no possu cumoso vinente nisi p'ius gdepna to / secus si mortuo ut l. i. C. ubi ca. ff. 2. l. ij. S. de am. edit. Bartho.

Generalit. vide glo. i vnde oz 2c / signa istud 2 hoc examino i repetitione per michl. roe. S. de acquir. pos. et dico q si pudicales exceptiones uis oppone extra fimam / no potes / q oz q pbes 2 opponeas / 2 hoc p istaz glo. ibi ut pbat rei vend. nisi

Ite no. ad q / ergo confessoia g. te. hi. dicis agitis rei vend / cuius fund vendices possum illud / q ista glo. vi. dicere q sit 2 vide glo. i ul' pius instituat eu / 2 cui fituuz diamq in l. Fund / tenemus Bar.

Si post lit. lz duab lec. pmo q pone mez hy'uaz lec. Opp. de l. ult. C. de pet. her. q dicit q l. ista hodie p illam corrigit / uel alr. opibn qui agit psonali / h' qui agitur reali / 2 sit p istam glo. vi. quilla l. ulta loquat i iudicio psoali tm l' iuri vendicatoe 2 pot ee bona ista glo. fm dy. qui ro ueio aliqs rei vend ex eade ca qua hed pet / secus si ex alia ca petit hereditatis / ex alia quis dicit fo dum / q tunc esset eade ca que in psonali / 2 ideo tunc corrigat ista l. fm dy. ul' vei9 tunc nec deniq antiquo obstabat exceptio / q nulli pudicium fit ut l. siquis libertatem ff. S. de pe. her. tunc inipit quenit quibus possessor quis / no ut heres ut l. nestenimus ff. Fund. de re iudi. l. de eo. ff. si. S. ad exhiben. dat glo. aliam so. q tenebis mul tis meciti q hic petitor hered. agebat i quiebatur / 2 sic dat l. ult. loquit qui queuit petitor et possessor hereditatis / secus si a quent ipe / 2 hoc tenet glo. hic 2. l. si bone fidei. S. de pe. here. te menti 2 fm hoc prit in an pont de cxnco argente corrige p dam l. si / hec expedita p'az lec. / s so. intelligit fo mo in in glo. i s so. ali. 2c. est ne na ista lec. so 2 pe. reprehendit eam quia si no possum an lit. gt' uit to mi9 post p l. Fund. 2 l. fidi l. C. tene q pmaz lec. quep ptex. hq l. ibi no fa nore 2 c'na an lit. gt' iudicium est futuz p9

lit. gt' iudicium pendz / post suaz iudicium est fim 2 copletu / 2 sic so. in omnibz bn dicat pter q in eo q faciat distinctione an lit. gt' ul' post / dic q ipm quiz petitor ul' possessor hereditatis agit aliquo pticular iudicio / 2 tunc indistincte iura antiqua no corrigat / 2 pt oppor exceptio ne pudicium fiat petitioni hereditatis ut q. hic tenet 2 in l. si bone fidei. S. de pe. hi. te. meli / quis ipo queat 2 tunc sunt cas pticulare monchi iudicio ut quib spat nomi vniusale 2 tunc pot oppor hodie sicut olim ut l. no distinguemus ff. si ab. S. de arbi / quis iudicium pticulare mo ut petitorem et possessor 2 tanz / 2 tunc aut est iudicium reale 2 obstat exceptio si ex eade ca moneat ut hac glo. fm dy. ui. iura antiqua corrigunt p l. ult. aut moneat ex alia ca / 2 tunc non obstat exceptio / q no fiat pudi cium ut l. siquis libtate nisi. S. de pet. hi. u mo psonalit 2 tunc disting ut l. si. C. de pe. hi. quia i disting int creditores et legatarium ubi ergo aut dixi dam exceptionem loc hic fallit si ano que mo esset tpe pstina ut l. an hereditatis ff. ad hec 2. l. si bone fidei 2. l. dum9 de pe. hi. Ite fallit in mansi siua rijs ut l. ille aquo. ff. si de testo c. li. Ite fallit si sup petitione hereditatis eet siuabz ul' ali lib simili ut lpt. Sz quo q si pete tur aliquid vniusale / ut in vdam cuiusdam castri ul' uectura cuiusdaz eme / an heat locu dca distinctio / si aliquo iudicio pticulari agat ul' queniat pmo q sic de conces. preben. c. q a nobis in pma glo. magna / in aut vi dicandum / aut in vdicando cohent castro seu territorio 2 int' phies est contento de duo castri pri. et tunc illud est iudicium pticulare io omnibz iuribus dca castri pot in possessor pendente iudicio ut l. si. S. de aqua co. 2 est / si uero est contento pri de iudicatoe / q vinis dicit cpete sibi alt' sibi tunc puto distinguendo ut i pete. roe hereditatis / ut no possit p ali q pticulare iudicium fieri pudi cium hunt vli nisi fm distinctioz p dam / 2 sic que spectant ad iu risdictionem 2 sunt tpe pstinum po terunt exerci 2 silia ita intelligo pmo q lz multi faciat g' q hoc vi. tm statutu inspectione hereditatis

qua fuit inventa a senatu· ut ibi
l· ult· 2· l· si quis liberatem/ tu eadem
ro est h/ fuit qz si fiet preiudicium
contra tab· ut· q· ti· 1· l· qz ut quicquid
ibi · l· si quis/ ite ibi senatus dixit
tu de libertate tu het locum maiis
rebus ut hic et ibi · l· ult· 2· sic pz
q extendit/ tu ne sit in plate magis
impedire ex tam mediocribus· dico
q ita demum pot opponi h exceptio si
possessionem rez est mota lis de rei vendicatione
ul moveri sperat· ut ibi · l· si quis li
bertatem/ 2 intellio sperat· exnistra
cum/ ul cur sue hic 2 ff ut · l· hoc aut
si cui plus qz p· l· falc· de al· p
indicationibus dicam · i· e · l· fundi· 2
l· fundus· et qui et quibus possit o
ppon hec exceptio · ibi dicam·

Adversus
¶ opp· de · l· na
2 postea · ff B 2 si quis· B·
demum· in gl· so· q pot
replicari ab alio ut inquirio/ no
adoferente ut h/ B opp· de · l· i· B·
de qo· q° si nimirum est de labi
dolo malo no pot opponi dolus
/tu debes intelligere q dolus fuit
commissus i decernendo/ 2 de ipso no
pot excipi/ secus si dolus esset
commissus in ducendo ad deferendum
ul admittendum/ tunc posset replicari
de dolo · 2 hoc p2 B de dolo · l· q
si defensio in duabus se ¶ opp· de ·
l· animonendi in sitibus· so fallit
ibi ut in gl· Bartholus le· doc·

Quidaz hodiernum
l· ma in duabus se pot
sit simuari/ qui diuinidi
dura sit se hit q absolutoria la
ta in prima parit exceptionem rei iu
dicate in sa 2 et condempnatoria la
ta ipsa parit reo preiudicium in pa
contrarius no admittit· al' sequer
secus · h· d· iste tres · l· 2 ista ma
est valde singularis et facit ma
gnum honorem advocatis intellig
entibus eam ¶ in · l· B si ante
nisi · l· dicit q absolutoria lata i
prima/ no potest parit exceptionem
rei iudicate in sa et condempnatoria
sa in sa no preiudicat reo· ipa
¶ opp· dr h· q post mota litez
in pendente/ no pot mouer 2 C· q·
B· e· l· si post litez/ so· ibi dz intel
ligi post litez contestatam 2 finiam lataz
2 alia lex q est ibi/ no est ueria
¶ opp· de · l· ei qui pignori · B de
pluribus/ dic q· fallit i ¶ vero
ad · l· B si an· dr h· qd diuisa cor
pa sunt 2 sic minit q sunt est
quod corporale/ C· l· i· B· de rei vendi
2 ibi · dicer cor· 2 mar· q· ergo
in corpa · i· res ¶ opp· q si ista
est vo/ q pot agi in · l· B si ante/

qua diuisa corpa/ idem est i · l·
fundi/ qz diuisa corpa · q· dic sa
tis q ista vo· no est na B alia
ro monit eu/ 2 primo assignat cont
q inde 2 i mint gl· ista q maior
sit qd sunt qz qd petebatur/ dicit
no vinj dic q sic quia vtr preiudi
cium est maior no vtr rei minor/ qz
mai condempnatoria in prima pre
iudicat in sa/ qz condempnatoria in
sa preiudicat in prima/ ite assignat
gl· aliaz rom et est eade cu ista
2 sa vo tractat de istis · q· desig
nando res sup quibus ribt/ pa vo
de q· designando res p ista non
pa et sa ¶ Bz ad istas rones
sin gl· opp· none et in · l· B si
ante/ absolutoria lata in sa pa
rit exceptionem rei iudicate i pa
pro perem virum/ postea fundum
si absolutus est in fundo no p
iudicat in prima cete no dicit q·
B est istud i fundum rei/ qz B
iudicium et condempnatoria in eo
no preiudicat in primo/ no hoc
q qui absolutoria lata in prima
parit preiudicium in sa/ et condempna
toria in sa parit preiudicium in pa
loquit · l· fundi/ B eq· lo· l· sed
si ante · in/ consultus q° bn dix ·
qz utrumque vo· s· q· 2 in/ consulti
requirunt q oz no eandem rem
petitam ee ite q oz q mando
pat preiudicium alii ¶ pdecla
ce matie· procedo ulti 2 opp/ pe
to virum/ so peto fundum none
potest sequi absolutio i via/ qz
fundum probabit reus ee suum/ et
sic pat preiudicium in fundo et
sic no oz admitti contrarius/ pe
dicit no est vinj/ qz hec sup
exceptione p innactum/ no parat
preiudicium in alio iudicio ut l· de
dicationem cu · l· se · B· decent· hoc
aio dixi tibi qm/ q est verior
vero quia qui opponit excep
tionem 2 in exceptione succubuit
no preiudicetur illud idz qd i ex
ceptione deduxit tractare i alio
iudicio/ B si reus obtinuit tunc
facit preiudicium i alio iudicio
actori · ut · l· qui rome · ff· duo
sres/ sin let hu· cont q° sequi
ta/ illud q dr qui absolutoria
lata in prima possibile e no pa
rere preiudicium in sa est vinj sin
rem cum suum ar/ al' secus/
reus cum suus ar/ est ut reus no
assumat in se omus probandi ee
re suam/ pot si vult ut · l· liber
in sa · B· de lib· cu · 2 · l· ita · B· de p
bus/ no hi compit/ vn absoluto
ria lata in primo/ no pat preiudi·

in s(e)c(un)da. s(ed) co(n)tra arg(umentum) a(rgumentum)/ Ite(m) dixi
in .l. ult. supplicantem. ff. s(an)c(t)am .j. de
b. ob. q(uod) inspirat q(uod) eveniret pot(est)/ q(uod)
p(ri)mus status rei no(n) iudicant hoc q(uo)
2o/ s(ed) si ponimus q(uod) reus vellet in se
p(ro)bacionem recipe/ tunc no(n) admitteretur
ge(n)eris ac reus p(ro)b(aret) se d(omi)n(u)m p(re)iudi
caret in s(ecun)do 2 sic no(n) admitteret co(n)
cursus ¶ Opp(onitur) ex glo. i(n) c(apitulo) cu(m) dil(ecti)
de(...) ff. s(ed) neq(ue) ibi admittuntur
concursus p(er)sonal(is) 2 ypotecaria/ s(ed)
s(enten)cia lata in p(er)sonali parat p(re)iudi
ciu(m) i(n) ypotecaria. ut .l. si deferente
b. qui mo. py. ut ypo. sol. d(icitu)r i. c.
nullus p(ro)hibuit. ex de re iu(dicata)/ l. vi.
d(icitu)r q(uod) si p(ri)mo p(ro)ponit unu(m) indici
u(m)/ 2o p(ro)ponit a(liu)d 2 tu(n)c loquit(ur) iste
regula/ s(ed) qui sil(et) et sol(um) p(ro)ponit
/tunc est secus ut in. ff. s(ed) neq(ue)/ sed
illud est co(n)tra glo. h(ic) positam/ sup(er)
ibo versibus iste p(ro)bat/ q(uod) civilem
et c(ri)minalem no(n) possu(m)us sil(et) 2 sol.
in eodem libello p(ro)pone(re) ut l. indic(...)
j. de p(ub)l(ic)is iudi(ciis) 2 l. i. C. qui i(n)iu. ac
cu. p(re)iudi. 2 ro est dicit dy. i. qui
libus p(ro)hibuit/ q(uod) s(enten)cia lata i(n) uno pa
rit p(re)iudiciu(m) i(n) alio q(uo)d s(ecun)do. dy. no(n)
est bona. ex solvit i. l. edita q(uod)
illud q(uod) d(icitu)r in ff. s(ed) neq(ue)/ ubi e(st) q(uod)
unu(m) iudiciu(m) est p(re)iudiciale/ 2 aliud a(n)te
ssoriu(m) tu(n)c admittit(ur) concursus/ secus
si utru(m)q(ue) p(re)iudiciale ut h(ic). s(ed) ista s(ecun)do e(st) co(ntra)
g. l. fundi. p. o. q(uod) de ancilla 2 p(ar)
tu. no(n) admittit(ur) concursus/ p(ro)pte(r) d(icitu)r
aliam s(ecun)do. q(uod) in illa .l. duo iudicia
tendunt ad unu(m) fine(m)/ id(e)o admit
tit(ur) concursus/ s(ed) illud est co(n)tra .l. si
vinculis. p. ti. i. Quid dica(m)us no(n) vi
deo alia s(ecun)do. nec(essari)o/ nisi istam/ vobis fa
libus q(uod) una a(li)a(m) rep(er)iunt debitorem
in hoc q(uod) cu(m) q(ui)s venerat ad p(ro)p(r)ias
possessiones ex fieri distinctio de suis
bonis ut cu(m) possct venire ad bo
nor(um) possessione(m) p(er)missione(m) q(uod) p(ro)
p(ter) possessionem p(er)sonalis 2 ypotecaria/ nec(...)
u(nde) iudicium subiget 2 sic ille causa
sp(eci)alis est c(ontra) istas regulas p(ro)dic(t)as
v(ero) ¶ Opp(onitur) ista .l. v(er)o co(n)tra .l. or
dinata. b. de li. ca. p(er) q(uod) .l. v(er)o opp(osi)
s(i)t q(uod) p(re)iudicialis p(ro)ponit(ur) illa d(e)z
examinari/ alie silere debent ut
peto a(b) te ... s(ecun)du(m) i(n)sta de fund(a)o si
cu(m) sine post p(ro)ponit d(e) p(ri)mo exa
minari/ p(ro) istud cu(m) intelligatur m(...)
l. 2 debes. scire q(uod) tre p(re)iudiciales
dicu(n)tur t(ri)bus modis/ p(ri)mo ille actio(n)es
p(re)iudiciales dicu(n)tur q(ue) agu(n)t de sta
tu alicui(us)/ de quibus loquit(ur) in(sti)t(utiones)
de act(ionibus). ff. p(re)iudiciales q(uod) in ea(...)
tu(r) magnu(m) p(re)iudiciu(m) ut status
iste p(re)iudicial(is) d(icitu)r q(uod) p(re)iudicatu(r) ul
apta est p(re)iudicare ali(i)s causis/ ite(m)

facit quicq(ui)d q(uod) i(n) p(ro)p(r)iam adindicare(tur)
et de istis p(re)iudicialib(us) m(u)lt(i)pl(ic)es d(icu)nt(ur)
n(on) i(n) q(ui)b(us) p(ro)declarare aliaz 2 de ill(is)
lo(quitur) .l. ordinata. vii. no(n) faciat ad ista(m)
2o d(icitu)r p(re)iudicial(is) r(ati)o(n)e cau(s)e/ 2 p(er)ti
nencie 2 istud co(n)tingit alter(o) de
duobus modis/ p(ri)mo in causis se
minorem mulloms co(n)tingentibus
ut .l. ult. de ord. iudi. q(uod) i(n) ca(usi)s civi
lib(us) nullo mo(do) h(ab)et fieri ac c(ri)minali
s(ed) solu(m) est p(er)tinencia c(ri)minalis
ut .l. p(re)iudiciu(m). b. de iudi. s(ed) una
lex 2o est p(re)iudicat r(ati)o(n)e civilis
et p(er)tinencie i(n) causis se minorez
co(n)tingentib(us) p(ro)pter equale q(uo)d p(re)iudi
ciu(m)/ ut est peticio h(er)editat(is) 2 vi
dis(...) b. c. l. si post h(er)ed(itatem) 2 .l. ult.
C. de peti. he(reditatis). de isto no(n) dicit h(ic)
/3us m(od)us est p(re)iudicialis/ qui fit
se co(n)tingit q(uod) absolutoria lata i(n)
p(ri)mo parat p(re)iudiciu(m) in s(ecun)do 2 glo. in
.l. p(re)iudiciu(m) ponit ista causa p(re)
iudicialis ¶ Hoc p(re)misso venio
ad q(uestionem) aliquas/ et videor videbu(n)
d(icitu)r h(ic) in .l. fundi q(uod) si tu p(ri)mo
petit fundu(m) s(ecun)do viam tu(n)c obstat
exceptio no(n) faciat p(re)iudiciu(m) ¶ Q(ue)
ro quid si reus h(ab)et facit peto
fund(um) a te/ tu ag(is) co(n)tra me co(n)fe
ssoria(m)/ an possis/ petitis d(icitu)r q(uod)
sic q(uia) ista exceptio est introduc
ta favore rei u(nde) actor no(n) poss(it)
p(ro)pone(re)/ reus pot(est)/ s(ed) no(n) credo pe
...(r) d(icitu)r 2 cu(m) f(aci)am via(m) q(ui)a p(er)
q(uod) repellendo eu(m)/ eg(o) ista(m) e(st) mea co(n)
fessoria/ ce(rte) reus reus c(ontra) teru(m)
vendo ad fundu(m)/ tu dicis s(er)vitute(m)
tibi debere/ sup(er) quo agetur/ dico q(uod)
sup(er) s(ecun)do iudicio agetur 2 hoc p. l. i. C.
qui accu. no(n) poss. s(ed) una lex/ s(ed)
q(ua)m do tibi aliam regulam q(uod) re
gule ista(m) .l. p(re)cedit qui duo iudi
cia p(ro)ponit(ur) ab una 2 ead(em) p(ar)te/ s(ed)
qu(ando) unu(m) iudiciu(m) p(ro)po(n)itur ab uno/ ali(u)d
ab alio tu(n)c s(ecun)du(m) ista(m) reg(ulam) si co(n)
depriatoria lata in s(ecun)do parat p(re)
iudiciu(m) plenu(m) in p(ri)mo/ sup(er) s(ecun)do tu(n)c
p(re)cedit 2 in p(ri)mo supsedet ut .l. i.
C. qui accu. no(n) pos(sunt). ind(ictu)r insistu. in
.l. ult. C. de fal. mo(neta) 2 q(uod) vidiss(e)
in .l. qui agnu(m). ff. b. c. Nunc ad p(ro)po
situ(m)/ si ego reus p(ro)pono rei vend.
co(n)tra te/ q(ui)a p(ri)mo agebas co(n)fesso
ria c(ontra) me/ tu(n)c p(re)cedet in s(ecun)do 2 sup(er)
sedet in p(ri)mo/ s(ed) dicebas in s(ecun)da c. p(re)
iudicialis ad p(ri)mam/ 2 ita ad s(ecun)da(m)
/ita si sup(er) mea via/ faciat p(re)iudi(cium)
in s(ecun)da ipse causa no(n) p(re)cederet in p(ri)ma
p(ar)t(e) in s(ecun)da/ dico q(uod) utraq(ue) est p(re)iudi
cialis una ad aliaz s(ed) r(ati)o(n)e maiori
tatis p(re)cedat in s(ecun)da q(ue) est maior/ s(ed)
si essent paris potencie tu(n)c p(re)cedet/

sup vtraque ut .j. a. r. l. finit' ineribi
dixi ¶ Ad .q. pe an reus possit opponere
confessoria qui primo egit rei vendicatione
ipse quod sic, qui ipse non bn dicat/ 2 ipsa l.
no facit/ quod loquitur qui proponitur
ab eod' reus si admissus/ quia tunc
sup maiori procedet ut dixi fiat l.
primorem .C. de indict/ ¶ Et pone
quod tua p^a est que intentat pendi
calem/ quod actio rei vend. gtrate 2
bruus arguit confessoria gtra inconan
admittatur vi. quod no p. l. ordinata
C. de li. ca. quod gtra dico p. l. si is aq.
2. l. se. C. de rei ven. no ob. l. ordi
nata quia ibi loquitur in aliis pre
iudicialibus ut .C. dixi ¶ Ex no tn
argus ad via/ ego dico argus primo
rei vend. 2 prius procedit in illa q^a
in confessoria/ an ita exceptio admit
tat' 2 vi. quod sic p. l. i. in sua glo.
C. fa. h^c. qui tu no possides nec te
dim cofiteor/ 2 p h oc. lr. inst. glo.
C. e. l. gnaliter ¶ Ex no de hic
no possum opponere confessoriam post
proposita rei vendicat/ quod possum
dare libellum/ no ut procedat/ quod ut
sup sedeatur/ doc. dicit quod sic 2 bn
p. l. negrinda. C. qui accu. no pos.
2. l. is qui .j. de pub. iudic/ ¶ Ex
quid si sit et semel propono utraque
actionem sup qua procedet/ 2 dicunt
glo. quod sup rei vend. que est maior
2 dicit rectatem quidquid dicat gl.
in c. nullus p libus in examina
tione gl. neque ut .C. tibi dixi ¶ Ex
ner ista iudicia sunt nulla ipo iure
2 si no opponat/ intentum erat ale
et tunalem/ 2 processum fiat/ dico
quod vim est si no excipiat 2 p hoc
l. gnalit. C. e. 2. l. si dum gl. C. de
emit. 2. l. q. C. an dum 2 i no quod te
ne menti/ 2 hoc puto vim/ quod fiat
in dubium ut l. si maioribus inst. j. de
adulteriis ubi dicit nil agi ubi vi. quod
sine exceptione libellus no procedit
¶ Ex no quo sunt diffiniens tunc rest.
2 glo. d^t. quod vnd/ 2 tene primam sn
tentiam/ 2 ea no procedit/ quod si actio
confessoria restituit in ut mea/ no ut
alienam/ fm l. is i. insti. C. si in. p.

Vendi quod tamen di. h quod
actio rei vendicatoe postea
propono an dum. no possum
qua quod an dixit pot competere si no
sit dubius ut pone vim quod publica
anam/ 2 pot agere cor di. ut l. muca
anam 2 pot agre cor. di. ut l. fateor
p^t. i. C. de emit. glo. dicit. fateor
quod in rei vend. no pot preiudicium
in publiciana/ quod hic agebat an
di. dicendo se dum ¶ Opp. de csue
tudine verba libelli formant in
quod peto rem c fructibus 2c. 2 dic quod pro
fructibus competit officium iudicis
mercenarium/ et condictio ut l. exclusa/

C. de rei vend. 2 i no. mo si propone
rentur rei vend. 2 condictionem adiun
ctis/ no admittetur sceus si rei ven
actio/ 2 accessoie p officium iudicis
mercenarium peto fructus quod possum

¶ De exceptione rei iudicate Rubrica.

Cum res inter
alios acta

Opp. de. l. papi.
p^t. si ex cau. C. de
i offi. test. glo.
dicit quod hic agit
ut declarat illud
quod est i. qui rescin
dit testam 2 iudex agit ut rescin
dat/ aliam sed tangit glo. 2 istam
puto veram/ ubi fuit actum in presta
cionis prius inter se/ idem diceres si
testam diceret nullum/ quod hic no fuit
iudicatum contra sed idem vniversa
lem/ quod in legatarius fuit actum pe
tet istam se. hic 2 ex recitando
pe. qui re no est. ne l. i. infra
magna distinctio/ quod quo pot esse
illud quod si ego heres suptitus possi
dentis hereditatem gnemon/ quo
possum excipere de iure cop. q. l. lo
a conspiratis .p^t. competit .C. si f. ve
possimus dicere quod vinus 2 idem est
ille conventus/ 2 qui excipiebat
ut dt ut tangam infra. l. pp.

Quiaz herede Rubrica
est 2 opp. de. l. ex hereditate
C. ad treb. glo. soluit aliud
in legato/ 2 aliud in creditore/ ut
in gno/ tn dit quod ibi erant accedit
tpue pubiue ita tz i glo. 2 pe. h
¶ Opp. de. l. fi. C. de pe. h. so. quod
in aliquo i mutat hodie pillam
l. ut dixi in. l. si post lite. C. e.
¶ Opp. de. l. hoc aut p^t. i. C. si an
plus quod p. l. fal. so. quod fateor quod
peti poterat/ quod actio competebat
quod exceptio potuit opponi ut h
¶ Opp. quod competat sine restitutione
quod ista exceptio vi. dilatoria/ no
peremptoria ut l. si post lite. C. e.
quedam cum glo. in. l. qui in hered.
j. de ear. et ob. q. tenet quod ipso iure
restituit acto glo. hic tenet gtrarium
quod ope restitutionis/ quod dixi est gt
simili talionem ut l. iii. 7 i. dum
dicit ptl. h. m. 2c/ quod debitoribus liber
est de mea restitutionis i interesse/ et de
bemus intelligere fm maxime
ubi ponit ut l. inpr. C. de iure
adiec/ dit quod iudex absoluet
en simpl. ideo de equitate resti

tunc acto sibi sceus si no absolutus
simpliciter / quia tunc no esset opus resti
tutione / Excep. quod demum terminus no pot
opponi ut l. tom corporis. § quod
si sui ven. et l. siquis emptoris
§ nullus. C. de presc. xxx. an. ut ista
ma pleque intelligatur dic / quod quando
opponit demum terminum ab eo qui sunt
sit illi trium et vide quod no. in C. si quis
in tib. ex de re. iuris li. vi. et quod si
distus in l. si terminus. ff. de aqua
plu. arc. / Cum quod oppo. quis demum terminum
ut fidemus / et de hoc vide sed in l. ex.
ff. c. et l. iii. § de duo re. quando quis
opponit demum terminum presumtus extranea
et tunc dic / quando ius terminum est exclu
sum ipso iure / quando no eludit inte
tionem agentis ipso iure / quando no ex
cludit sed pte. debilitate mis a
gentis diminuit / primo casu quod ipso
iure est exclusum mis allicus et te
aut e exclusum / sine aliud terminus
/ si no quod tunc pot opponi demum
terminus ut l. si ff. de rei ven. et l. in fe
mi. in sua glo. C. de fundis finium
quando ius terminum est exclusum mis
agendi ipso iure / ita tunc si terminus mult
/ et tunc demum terminus no possit oppo
nere ut l. ii. si ass. vet. ut emph.
quando ius terminum est exclusum mis
alicuius ipso iure et si terminus no con
ducat licet no requirat voluntas
cuius / et tunc pot opponi demum terminum
ut l. r. Iun. ff. quieta l. filio pli
to. ff. de in ius fris. te et de hoc
est casus in l. ii. § i. § de doli ex
cep. quieta glo. que est in l. de
quanter impu. ff. de dolo / quia ius
terminum no eludit intentionem agentis
ipso iure / et tunc aut illud ius ad hoc
tendit ut et alius prosit / et pt alius
ut iure terminum ut l. si post mortem
§ fi. de q ta. quod intellige ut ibi
dicta fiant l. ex duobus et l. si contra
demul. et pu. aut ad hoc no ten
dit / et tunc aut si no opponit ex
ceptionem demum terminum / conuentus videtur
in pruilegium / quod teneatur bis solue
et tunc pot opponere ut hic et l. quod
dum. ff. de bo. li. et l. ii. § cum conftet
ff. de carb. edic. / si no no mandit
in pruilegium / et tunc no pot opponi de
mum terminum ut l. siquis empt. § si
quis nullus. C. de presc. xxx. an.
et l. ex libertis. § resto. ff. de bo. pos.
ff. ta. et l. mulier. § velamus. C. de
testa. mi. iz° casu quod ipsum de ue
litate mis agentis diminuit / tunc
aut illud ius terminum est quedam
accessio rei ut persone / ut similiter
reales ut personales ut in instit.
et no pot opponi demum terminum ut l.
tom corporis. § repetit sed sui ve
et quod no. de rei ven. l. fi. instit. et de

condi. inde. l. indebiti. § si nummi
in fi. § aut est ius pse ut ius n
tibus dum quod ius emphyteota ut
quibus plus preter / tunc demum terminum
pot opponi sit qui est exclusum
totaliter ut no. per glo. in dicta. § si
nummi instit. / per in l. siquis emptoris
§ i. de presc. xxx. an. et ista e mihi
quando dicunt Ex. in dicta l. qui sunt
de fun. fin. / ubi imperfecte not.

Rei iudicate exceptio

Competit glo. quod sunt iste per
sone que rei iudicatam de
ducunt et dic ut glo. Circa quod
si quieta persona agit / dic ut in glo.
Circa quod de defensore dic ut in glo.

Si quis cum totum

glo. faciat unum unum et no sol
uit / primo in glo. l. instit. dic
ut ibi pre vide glo. que incipit ex
ista instit. dic quod in rebus obligata desiit
esse / no extinguitur ypoth. hic necessario
alia totalita sub pena excadi cum pe
titur et ideo obstat exceptio rei iudi
cate / Excep. per pre. § i. so ut glo.
quod hic excadi cum in excuha / Item
ma indicat ad q. peto ab eo / in
dicas no deo et nunc et debet quando
cum sibi pruitus / pe dicat quod sit p
l. ipsam / quia in iudicio appellatione
totalis continet ptes et de hoc dicta
in l. i. § si stipulanti. i. de v. ob.
sum pe ibi et distingue.

Et ancillam pregnantes

Excep. ff. pre. so. ibi excadi cum / licet
alia / Excep. de ubo. defendibus
adpni. § quidam tenet tam affir
matiuam et concordat quidam tenet
negatiuam et ponit ab. casus / Excep.
dol. fi. C. deli. ca. glo. dat duas
so. et tenet illam / quod hic excuha ga
petebat in excadi cum / Ultimo quod
glo. primo peto fundum iacentium /
nolo tenere fructus / possum ne
glo. dicat quod sit / sed illud est falsum
p. l. fundi. ff. ti. i. instit. excuha ta
peteret / Excep. de l. cuidentur.

Possessionem i. e. so. exceptio rei
iudicate predest condempnato et sol
uenti / sic si esset absolutus et
ad hoc allatum / sed allegant

Et generaliter / licet § dubia la
bi quod qui indicat impium et den
sum venit examinandum in fo / hic
no ob. except. rei iudi. / Ex. in glo.
quod si peto una re aliud postea
ago petitione hereditatis et distingue
ut in ea patet / pe debel. pt / dam
nauit istam glo. / quia qui diuise res
sunt que petiuit no ob. exceptio
rei iudicate in alio ut l. qui quid
i. e. / arbitrium pe. v in dicit hic no

si sñia lata est / qȝ no pbaui me
heredem / tñc no ob. exceptio rei
iudicate ut. l. qui rome. §. duo fra
tres. ff. de v. o. ob. 2 sic loq̃r istam glo.

Si dicte heredit (pone glu
siue sicilia absolutus / qȝ no po
ssideat i initio / monolo a
gere rei vend. si interrogatus / an
de nouo possidere cepit si dicatis no
siue si pn̄ius / 2 sic tñc possem 2 ista
glo. vr. tenẽ q no tm. videt. ne
turpitudine suaȝ ondat / dici al'
nisi al'. esset ab alio detectu / ut dat
l. qui uicasse. §. si pr. fa. tenȝ illaȝ
glo. pe. mar. et Ray. ff. i q̃m fiat
l. ea qui impu. 2. l. siquis uxor. §.
siquis. ff. de furt / 2 dici in. l. eaqui
impn. 2 utraq; glo. sustinco qȝ ibi
noua contractio interuenit Bar. thabus

Siquis fundum (iste c. loq
§. 2 debet sibi lis auocalis (Et
io qualit. dȝ poni casus in. l. ista
et ponit tria exempla pimaler.
2 3m est bona iuse (Ito qȝ sñia
lata contra no possidentes / tamq̃ po
ssidentem si denouo cepit possidē
mādabit sñia execuciō / sicu lex
fla. qȝ dicit glo. qȝ reus sint abso
lutus / 2 tex. dicit qȝ sciri petit / hā
lat sint iudicatuȝ / io no teneat
istam lex / 3a vide 2 no caȝ / 2 opp.
qȝ no pot absolui / 2 sic obtulit glo.
dicit qȝ no obtulit se nec uiup sint
interrogatus / 2 sic no ob. l. ius qui /
Quid hēs de ista. lex. hic 2 pmo
in. l. is qui se obtulit de rei vend
qȝ a siue accipiendo libellum i appro
at qȝ tñ sit interrogatus / an pos
sideat / no teneat (Ez quid sit
i ista iudicio / tex. est. h. qȝ pimā
atur reum esse actor / 2 reu absolutȝ
postq̃ no constat eu possidē 2 hoc
si actor pbat plene dominiū suo.

Ante sententia (iste est subtil'
§. 2 no. (Opp. qȝ de psona emptor
tūseat in venditorem / qȝ accessio
possessionis emptoris tūsit ad vendi
torem / ut. l. pomp. §. p. ff. de acq
pos. 2. l. si hoīem. ff. de iure delibe
ratis / hic est duplex lex. una so. qȝ
so. pe. alia glo. qȝ se. dicit Ray. 2
dicit so. qȝ est vim qui reūlit sine
titulo semis si ex titulo ut ex re de
bitoria / qȝ tunc tūsit de emptore
ad venditorem / qȝ dapt opi so. qȝ
si sine titulo reūlit ad prouȝ tūsit
sine exceptione tūsit / ad. l. pomp.
§. p. dic / qȝ aliud est in accessioe
2 aliud in re iudicata / Quid dicis
pimo impugnemus glo. dicit qȝ io
dicit est / qȝ venditoris actio est ut
tūseat ad emptorem / ista ro no est
bona / qȝ sicut hēt exceptio rei iudi.

cate ex psona donatoris no tūsitȝ
in donatarium / qȝ donator no tūu
de euictione / qȝ est fluȝ ut. l. si tibi
§. si pau. ff. de pact (Quid
dicemus / Ray. legendo hoc tenet
glo. pe. tenȝ tñ so. 2 videt ad
reprehensionem glo. quare. l. ista vo
lunt dicere qȝ exceptio rei iudi
cate tūsit ad eu qui hēt causam ab
eo al' no / quid dicemus pimodo
salua meliori deliberatione credo
pe. tñ dicē i casu / si res redita est
ex redhibitione / ff. si exceptio adiect
causis iudicē ut ex l. commissoria
dic tñ glo. 2 pbo p. l. q. §. mar
cellus. ff. de iudicum adiect. quia
ibi dicit qȝ priuatis emptoris
venditori no nocet / Quid si p re
redhibitoriam / tñc nec ī uendi
tori / rō est / paȝ. l. qui istā 2 ad
rec iudicem redundit venditorȝ
ipso iure ut redhibs no in. l. 1. C.
de donat / ff. redhibit / appȝ qȝ ex
voluntate agunt / 2 in noua ven
dicio / glo. loqt 3o mo ut effugi
at ista contra. 2 vide glo. ibi 2 dic
3o 2 c. (Opp. de. l. duobȝ. §. 1. de
iur. iur. so. ibi in exceptione iur. iur.
que vim solam obtinet (Opp
de. l. quibȝ. §. si causa. ff. de pe
cul. so. illa exceptio est psonalis
in venditore et in exceptionibus
cohaerente assat in emptore
(Opp. de. l. si cu emptor inpri. ff.
de pact / et. l. facta. §. si heres
ad heb. so. ut ibi (Quid no hic. l. loq
tñ exceptio rei iudicate cōpete
bat venditori an venditio quid
si post venditionem cepit cōpetē da
ut plene habetur in. l. cu inteli
de usuf. (Hec. l. est difficil'

Si pars in ter filios (et bre
hoc dicit si impetrare he
reditatis pcedit generalis pe
titio et specialis psecutio. obstat ex
ceptio in omnibus causis nisi actor
ope restitutionis iuuet. h. d.
(Opp. 1. c. l. §. siquis aut fundū
so. hic petitio hereditatis fuit gña
lis cōposita / hȝ unaȝ rem tñ fuit
psecutus / pigro fuit petitio spal
et psecutio spālis / et ista est rā
so. alij soluunt. §. cōmus / loq̃r rei
vend. hic impetit hereditatis que
est uniū / ista no hēt rem dimi
tatis iuse (Opp. de hic qȝ in
restitutis / 9 pmo ipso iur. ut. l. hȝ
C. de mi. 2. l. de rebus. ff. de ac
bi / quidam cōcedebant / ff. no est
vim quia contra i iure psonalibȝ
actionibus loquit hic in realibȝ
(Dic hic qȝ restitutus ex mi. quo que

est ista ca/ pp q hinc subueniat
et dicit quidam q est uera 2 credo
istam opi satis bonam nisi 2 multi
doc sequunt istam opi f. alij dicit
p restonem i integrum extra ordinalis
quia ca minus insta videbit ut
l. 1. ff. ex qui. ca. ma. alij dicunt
q ista p errore 2 istam puta satis
veram p l. de etate. § si de inter
ro. 2 restituet ꝯtumatia ꝯ venientibus
ut dixi pte in l. plt. ff. de ꝯfessis te
menta istius modi/ ex quibus retro ꝯ
cedit q nullus utile est

Denique et § si quis dt

In actione reali si est petitio generalis
et presenti specialis obstat exceptio
in omnibus causis/ secus si una ca
specialis exprimet/ glo. intelligit q
si petitio fuit generalis/ secus si u
na fuisset expressa/ pe. ꝯ dicit q
certa ubi exprimo una causam i libel
lo obstat exceptio rei iudi. nec ex
alia ca possum agere. q omnes vide
or ꝯponere una ꝯpo ut l. seponi
ff. p. de app. q si una ꝯpono omnes
videor ꝯponere/ no obstat iste §
si quis aut/ q hic ex alia ca. f. de
novo supueniente/ ff quicquid
dicat pe. tex est hic/ no ob. l. sepo
in fine q ibi est speciale in appella
tione/ ut in ea totam suam pdictam
secus in alia pte. q licet pda ex
una ca possum ex alia agere ꝯ opp.
de l. licet c. de edictis. so i imper
sonali hic in reali ꝯ opp. di q
libellus generalis fuit ꝓhibitus/ ꝯ
q generalis libellus no admitti
ut l. 1. ff. de eden. glo. so. fatetur
q no debet admitti si exciptur
ff si no excipit admittit ista glo.
est vera in psonali ff in reali ge
neralis libellus admittit ut no. ꝯ
vel. l. 1. ff. de eden ꝯ ultio glo. dis
tinguit q verbis in l. 2 an ead
§ ult. s. p. c. ꝯ iste est bonus §

Et in eadem

2 hic inferi
ultimo ut/ si in actione reali ꝓpo
sita petitio generalis absolutoria
lata parit exceptionem rei iudica
te ex omni ca/ que tunc temporis ꝯpe
tebat/ secus si ca denovo super
veniat/ nisi fingat verbo ꝯprehen
ssa. h. d. usque ad § si quis dixit
i ꝯ. primo in ꝯ. ꝯsultus post unam
dam bimbre so exceptionem adiectio
et ceterus ex 3o ponit ex si in
bu/ ꝯ. ex primi fra i nisi forte
3a ibi ac si ex ca ꝯa ibi itaque
ad ꝯtium/ di si alia ca nova su
pvenit/ ꝯtra opp. de l. in § ex
plurib. de acquir. poss. glo. dicit
q illud verbum/ alia/ no implicat

vel dic. q supueniente ca nova
desijt ex antiqua competere dominium
2 vide glo. ꝯ Item opp. di. hic
q ca supueniens denovo faciat
q no est exceptio 2 ꝯ/ postea dicat q
legatu fuit sub conditione 2 ꝯ q
retro trahit conditionem ut l. po
nitur 2. l. qui balneum. ff. qui po.
in pi. ha/ quidam dicunt q licet
trahatur retro quo ad obligationem
no quo ad dominium/ illud est truffa
dic q illud in ꝯtu qd retro tra
hitur i ulteriori volutate no trahitur
retro ut hic 2. l. 1. § 1. ff. ad sill.
plene dicta in l. si is qui pem
ptore/ q. mis dy. in c. i. nisi. de
re ꝯ. ut/ l. vj. dicit alia 2 male
ꝯ opp. de l. generem. § si sub con
dic. f. de pign. ꝯ. in ꝯtibus lo
2 tenet/ si ego primo/ postea ad
veniente ꝯditione possum agere
/ dic q adhuc ut obstat exceptio
rei iudicate/ ꝯ q tempore primi iudi
ci ꝯpeteret dominium nec actio ut
hic/ ff si aliquis quo ego/ no cau
nec dubium/ licet me fingat non
obstat exceptio ut l. generem. §
si sub ꝯditione. ff. de pign. ꝯ opp.
de l. maior. § 1. ff. de evic. quidam
dicunt q no potest agi publiciana
ꝯtra tenet glo. in l. fundi. ff. ta
i. ad istam. l. videt glo. in l. maior
§ 1. 2. § aliter. insti. de act./ in glo.
magna. q dominium dicam me de
duxisse/ utile no ꝯ Et pone q
quidam obtinuit ꝯtra me/ ille
vendit a possessione/ fundum per
venit ad me possessio pvenit ad
eu ꝯ que ꝯpeciam/ an obstat ex
ceptio rei iudicate 2 dicit glo.
q sic ut. l. si ante ff. ꝯ. e. 2
l. ex t. p. c. et vide istam glo. ꝯ
incipit no implicat ibi ff quo
ibi absolutoria 2 dic ut s. e. l.
exceptio 2. l. si ante ff. ꝯ. e. ꝯ po
ne q ego rei vend' ꝯtra te 2 suc
cubui/ tu illud fundum ca pignoris
ꝯmiseram/ ꝯ creditor vendit
vend' pignus ego emo abeo/ an
obstat exceptio rei iudicate et
glo. dicit q no ut s. e. l. § si
ꝯ no pone q actor ex testo p
legato pendente ꝯditione agit
2 succubuit an possum postea agere
2 dic ut in glo. l. generem § si sub
ꝯditione. ff. de pig. ꝯ ꝯ no pone
q ago rei vendicatione 2 dico
me admeplurere in dominium qd
videor deduxisse i iudicium/ et
glo. hic q dominium dicimus tamquam
utile/ q de dominio directo intelligit
cum directum dominium pferat ut l. 1. §
qui impetum. ff. si agi vet

ul' emphy. pe. 2 istud tz glo. pupil.
decurr. §. alie in glo. magna 2 2
pe. debet. p. l. vi. tunc q ille qui ppo
suit int dicit simplic. de dno utile
litigat. sz an illud sit verum debes
scire q glo. in quibusdaz p locis
dicit q qui agit publiciana habet
utile dnium z hoc sentit glo. hic z
iusti. de act. §. alie. dy. respondit
glo. in §. alie z i. l. an postulasse
ff. de damp. infect. qz est dnium di
rectum z utile qd dnium ex quo agit pu
bliciana z io in / ssultis ppo suit h
de rei vend. s. de dno directo et
de publiciana h est de qd dno / z
agis recte. pe. 2 sic den tib. z glo.
in §. alie z sic appellat dnium q
dnium vi. de dnie. s. dn. tm ul utile
no tn qd dnium / z illud voluit sentu
re glo. lz male loquet / z stati
dicam / Queritur qn quis ppo suit do
minii / an videatur utile i iudicium
deduce z vi. sm istaz glo. q non.
z hoc tenet pe. z pbat p. l. si in rem
§. si fund. i. e. z sic qui ppo suit do
mini direct no vi. deduce utile / di
tez gerit et pbat p. istaz tex. qz dicit
ita inqualcomqz z C. Item pbo p. l. et
si possor §. ite si mouerio ff. de usu
cap. z h tenet grat. decur z p hoc l.
quibus diebus §. dub. ff. de cond.
z de z. l. scripto ista. §. hic qui p de
ff. ob. dy. in §. alie z ia. debet i
aucte. delitus. §. i. in lec. et io si
intentabis in dnium ul qd p h q dic
dnium dicit de dno ul utili vii si es
emphyteota. videris i iudiciu dedu
xisse / sz qn addit ul qd / hic venit
publice in libello / al' no veniret
ut. l. una. §. i. ff. de emt. / ad. h.
§. ib qui infitiatum. ff. si agnoscere
dic / q i re adiuncta no potuit adu
ble referri / io ad directuz referri
Queritur quid si condicio legati super
venit post lit / ctes / an sinaz / an il
lis videatur deveniss i iudiciu / Ro
q si an conclusione veniret condicio
videtur deduxisse i iudiciu ar. l. si
rem. §. fi. ff. de pig. ar. z. l. si ma
dato ff. man. sz si post conclusione
tunc credo q no videor deduxisse i
iudiciu / q pm. c / ar si post sinaz
obvenisset ut ar. l. si rem. §. fi. ff.

Et quibus iter

ex. de emt.
de. l. ex. i. c. glo. que est hic fit
h exordem eu i exordia fo. nac
q ibi ps petebat nis q piis pe
tiz erat / hic sic petiis separato
C. Ex. z vi. q haberit alit arent
l. qui usufr. i. de o. ob / glo. nesciunt
quid dicit / nec i nec h C. Adduit et
intelligatis s. ps integralis est illa
que ad potiorem tenuis ps ponit
ut dico domus pono pictatz ad pa
rtem ps integralis no se tota / qdaz
est ps subiectiua et est totu eo
q ad poriorem tenuis / no se ps
sz ad potiorem ptis se tota ut ho
tur sequitur totu. s. anal / sed per
to anali / no sequit ho / qz pot
ee equus / nec iter et actus sunt
quedz servitutes ptse nec vna est
ps alteri ul integralis / ul sub
iectiua / si tn quis quo ad como
ditatem / iter est ps subiecta
h dicit glo. in. l. qui usufr. de o.
ob. C. ex. i. c. l. si quis arguens
§. si fundz. fo. ut in glo. Bart.

Hoc iure utimur

Queritur
que est dna ut actore z reu / q
sum plene quite no nomz unde
nisi totaz heam / sive defendat
sive agat / z glo. dicit q nulla
dna est sz illud penit hic / q fre
quentius accidit / z glo. tenz hic
q sive succubat sive obtineat
possit hre talu / ultimo. dicunt
q tunc pot hre talu / qn lata est
sna. gra eius sentis si pro eo / no
ob. c. de p. cur. l. no eo minus q
illud speciale i morem ut no. C. in
qui in. aut. z inte re. l. si tutor p
s. z ibi de hoc p. eu sz p. tutor istaz
glo. varum / qz ubi est aliquis nullus
ex defectu ptibus / tunc quacumqz ut
veniat / sufficiat ut l. ultu / §. rem
nt. ha. z p dy. in c. ubi h. c. ex actu
deno in l. i. vi.

Et quibus hodie

Et nec
qualit sunt pfectius z dicit ut s.
sz quo / sunt filius quentus z ab
solutus exemis in potestate / an pat
acquirit exceptione rei iudicate
z dicit q sic / qz vna psona cen
set / credo q ista glo. dicit verum
qn filius est i iudicio defendendo
patrem / tunc ul expresse / secus
si p sua gestione ipe queunt
qua dix se possidere ar. l. q sum
ff. de usu. ar. C. Queritur filius ema
cipatus suit conventus et absolu
tus / an acquiratur exceptio patri
z dicit ut glo. videtur. s. q si filius
emancipatus obtinuit / pdest pa
tri ab eo hit causam / illud dz intel
ligi sm ea que dixi in l. in vni
ff. de usuc. / si inter est filii ema
cipati exceptione litiue ad patrem

Item si rem

dy. consulunt
vnaz. q. qua vidi de facto hodie
vendidi tibi vnu fund / tempo
re fuit examinati testes ad e
ternaz rei memoriaz / q ego iac
cuius q donauit sibi istu fund
inlit ager contra istu / z probare sibi

ee donatiz p illos testes exa
tos ad eternaz rei memoriaz an po
ssit dy. dicit q sicut exceptio rei
iudicate emptori no nocet ut ff.
e. l. rei iudi. 2. l. si singulis. ff. de
excep. ita examinatio facta post
emptionem simul. idem ut. c. ai aut
de testi. Bartholus legum doctor

Eadem eadem ratione.
opp. de l. sequens cum totius
ff. si anomala 2. ff. se
glo. bus. Ecce oz q sit eadem res
nere ul impetratione. opp. de l.
qui perfu. c. de usufru. et l. qui
usufru. actio miquis glo no solvit
so. publicat exceptione impetratum
siba 22 intuens presumptam so
la forma Bartholus le doctor

Eam causam petens ff no
ne hunc in l. sequens. i totius
ff. fi. q qui illud q est decisium
i uno iudicio venit examinandum
in alio, obstat exceptio rei iudi
cate, q ita est hic bn glo. dat
duas so. prima dicit q venit
examinandum in primo iudicio no
tamen ca pre. ff tanq remota, ff
quid ad rubrum, dat glo. alias
so. quod succumbunt in parte sua,
ff ista est mala p tex. dicit glo.
ul nris, aut succumbunt hic qui
no legatarius 2 ca. ut glo, ff tu de
bes scire q paulus uns 9 suluz
famit quid dicere dixi tibi q oz q
sit eadem res 2 ca 2 psona vere
ul impetratione ut. ff. exp dixi, no
peto pte mea de ii usufructu
peto accrescentem quo obstat
exceptio. q uis q sed peto e pro
ex eadem ca primo, io no est accesso
ria, q pone no rei accresat
2 hoc vult dicere tex. 2 sit ai mille
contingat se no obstat exceptio
p de videns in eadem peto p. 2 sur
cubo deinde peto. v. exalia ca
possum, ai ptus sunt separate et
possim probare in ista q no probavi
i prima. ille. ff. hic una maxima

Actiones multum subtile et
multu cottidiana et dividitur
in duas, prima de act. psonali
2a de reali. sa ibi actioz 2 legit
ff. iste tribus modis, uno sm
dy. 2 alio mo sm glo. 23o. modo
qm de suza. 2 sa. de mee. vt eiz
sequi et hoc intendit actio pso
nalis simpli pposita restringit
ad eam q qui i iudicio est pse
cutus in reali. h. d. Et vero
quid vult dicere singulas obliga
tiones. singule cae secuntur glo.
triplicat ponit una e q ad pso

nem obligationis sequitur actio. 2 vide
q. 2 sic actio est in tanta ab obli
gatione, et est ro q si plures ac
tiones sunt plures obligationes
sunt, 2 eqo. 2 una perempta no
perimit alia, 2o mo exponit hic
ut dicamus singulas obligationes
2 cae. q hic ponat ai pro ante
ut 9 cibus cat obligationem, 2 obligatio
actionem qr dicit, obligatio que est
ca causans se actionem, ff no vi
bu... q ponat pro ai ante
ca obligatio precedat actionem dy nolens
sustinere dicit q intelligit q se
quitur no intelligitur intra, ff
vult dicere q ad ponem obligatio
nis sequitur ponem cae antis
s contibus et obligatio. dant alij
tunc expositionem q vide in glo.
et est vera ins, ff pea no hic
nom, ff esset necessario sa te q.
alibi prodentes duas. Ad. l. ista
opp. 2 vir q nulla sit dria inter
realem et psonalem, naz si actio
psonalis simpliciter pponit in
omnibus paret exceptionem rei iu
dicate ut l. ult. c. de anna ex
cep. 2 ff. denique in l. si in. ff. e.
2 videlicet ide no in l. neque c.
ad exhibendum 2. ff. de eden. l. i.
in prima glo. magna hinc 9 ire
talis hore glo. ponit causam hic
q dria locut qn sunt petitio
2 pseruco qualis hic no petitio
qualis pseruco qualis, dy dic
q ista so. 9tinet quadaz diria
caz ai intex no 9tineat 2 dic
ipse ergo lego sic q dria e in
hoc q actio psonalis simpli
pposita et simpli sm pseruco ut
ago ad fundum actione ex empto
si alia actione ago ut ex legato
no obstat exceptio rei iudicate
2 sic lo. prima ps, ff si ago reali
simpli pposita obstat exceptio
quoniam agat 2 ista est necaria
se ff no multas ps in 9pl ad
l. in mun, q si ago actione psonali
expressa actione ex empto se exp
sio me, 2 sic no obstat exceptio
rei iudicate pde accedens i rei ve
dicatione, agam q. tc rei vendi
que 9petit ei qui est dns de ma
gentem p comparationem, 2 isto conicet
ide q esset impsonali, Cyn. de suza.
legit qd dria est int actionem psona
lem et realem dicit ipse in formatione
libelli, q in psonali oz qa exprimere
causam sive petitionis ut ago ex 9dicione
q intuam, 2 sic 9ctibus oz exprimi
in reali no exprimit q no pt esse
dnus ii ex una ca, ff actio psonalis
pot ex pluribus 9cibus competere

2 ista lex e vera

et ista lex est vera in se / et approbatur
per glo. in l. i. ff. de eden. in glo. mag.
sed quod dicit ad sᵗ. vnum no est vera / ex hoc
no q̄rim⁹ in formatione libelli sed quando
obstat exceptio rei iudicate in persona
li / tenemus secundum lex glo. / et ad eam
ep. C. e. l. licet huius q̄rum tenore
dicit glo. dicto quod obstat exceptio rei
iudicate ipso iure non in effectu / et vide
glo. que legi ibi si excipiat et et ille
est verum si fuit petitio generalibus personali
bus specialibus / et sententia generalibus / alias si fuit
sententia specialibus ipso iure non obstat exceptio
rei iudicate ut l. agere C. de debitorib.
et l. b. C. de iudic. / vnum aliud vo
lo quod notetis quod glo. dicit quod in eo quod ipse
aut non obstat exceptio rei iudica
te in effectu est verum quam quibus no est
presentibus ignoranter / secus si ex
cta scientia et maliciose ut l. de rebus
ff. de arbi / et nescio alibi circa / et vide
no est multum temporibus / vnum continuum
generale et fuit facta petitio generalibus
et presencio specialibus et sententia fuit lata
generalibus / et tunc no refert ad non presen
tia / verum est quam no fuit presentibus
ignoranter secus si scienter. 2ᵒ
opp. de l. in delictis. sᵗ. si de tracta
C. de noe. glo. no soluit sed in eadem
ca agebat / ex prius agebat ex
adiectione noue qualitatis licet no
nos loquimur quam alia et alia ca agit.
Tertio opp. contra istam sed de l. habebat
impu. ff. de iust. / verum in glo. ultima
se resoluit pe. et doctor dicit quod non
possum agere propter nouam qualitatem
/ nisi restitutione petita ex iusta ig
norantia et hoc dy. dicit in l. cetre
C. de iur. et fac. ig. et casus est in l.
i. al. ii. ff. qui aut. de petitio. e. au.
opp. ff. h. t. l. ex singulis. sed in exceden
ti h' ex dictis. opp. de l. i. impu.
ff. de eden. / tertio no debet actor de
clarare libellum sine reo postulante
ut l. ult. C. de anna. excep. et l. ii.
ff. de eden. no et dic ut ibi. Et
ut ista contraria recolligam / distinguo
aut quibus proposuit actionem simpliciter
et generaliter / aut proposuit expressa
ca. si generaliter proposuit / et tunc aut
ex expressione actionis colligitur expressio
cause et ad illam tunc restringitur actio ut
hic / secundum lex dy. et no in l. i. in glo. in
agnia ff. de eden. / aut ex expressione
actionis no fit expressio cause / ut actio
condictionis / et tunc aut simpliciter est pro
secutus et obstat exceptio rei iudi
cate in alia ut l. si C. de ana. ex
cep. et vna causa est bis presentatus / et
tunc aut sententia fuit specialibus et no obstat
rei iudicate in aliis causis ut l. agere
C. de debitorib. et l. lis C. de iudiciis et
sententia fuit simpliciter et generalibus / sic pe
tito et tunc aut quibus obmisit alias

causas presentes quas ignorauit aut scienter
et maliciose si ignorauit / tunc ob. ex
ceptio rei iud. in aliis replicatione eliditur
ut l. lis C. de iudiciis et hic secundum lex glo.
si obmisit scienter et maliciose in a
liis obstat rei iudicate exceptio ut
l. de rebus ff. de arbi. / ubi est lex
singularis et pe. tenet in dicta l. lis
de iudic. / si no in iudicio certam causam ex
pressit / et tunc aut vult agere eadem ac
tione alia descendente et alia concept
ut hic et l. in pot. ff. e. aut vult
agere eadem actione in adiectione diuer
se qualitatis / et tunc no potest ut l. de
lictis sᵗ. si de tracta ff. de noxa. sed
per restitutionem in integrum ex causa iuste igno
rantie posset ut l. habebat impu.
ff. de iust. et l. i. ult. al. est ii. ff. qui
aut. de pet. est ca. Habes expedi
tum materiam de actione personali / secundo
vna quam dixi quod in personali continue
actor declarare causam / sed quid in actione
actione personali ad delictum cum licet
an habeat exprimere in libello cum
causa sicut in criminali et declarare diem
et locum secundum formam l. libellorum. ff.
de accus. et ita in actione descendente
ex delicto / sicut ex quod dico quod no
debet sit exprimi in omnibus prout iude
lictis / ca. cuius quod no in l. testium C.
de testi. et ex de fide instru. c. in sed
habes ubi de tempore no cogitur testibus
deponere si quo esset necesse exprimere
in libello temporibus nec si testibus non de
ponent no valeret et io no est necesse
ut exprimat / et hec tenent principaliter in c.
abbe sane in gloriosam de re iudi.
et hodie ex. de re. iudi. c. in abbe
li. vi. sed quam actio descendit ex de
licto habet necesse exprimere diem et locum
et prius hoc p. l. aut pretor impu. s.
vi. bo. rap. et l. idem exceptio ff. de
dolo et ex de procu. c. de bia quod dicit
ut l. pretor edicto impu. de iniur.
2ᵒ veniam ad materiam realibus et op. dnm̄z
in unum hic dicimus posse sine expli
bus causis / cum l. iii. sᵗ. explicitis / sed
ut ibi dixi / quod dominium no potest sine
ex diuersis causis concurrentibus in dictis
temporibus / in idem temporibus sit 2ᵒ opp.
de l. in ea sᵗ. i. de cuius. que dicit
dicit ut ibi dixi tibi ff. e. l. si in rem
sᵗ. eandem 3ᵒ opp. de glo. mag.
et vi. quod io ponta in lex sit mag.
in contrario / si plures cause fuit ex quibus
debent / plures videntur deducte sed
ex vna ca vna videtur deducta et glo.
soluit multum clare et vide quam ma
pit io ista opp. ff. e. l. si in rem
pe. sed ibi speciale in re / alia sed
est quod ibi per restitutionem dicit ut ibi
opp. ex glo. de l. si ma. sᵗ. si quibus
ca. fundus ubi qui cepit realem potest
iterum agere / glo. hic sentit impu.
fuit apposita in libello certa ca / h' no

nulla ca fuit expressa et non obstat
in omnibus exceptio rei iudicate, quia
omnes viue deducte pe. dicit quod quia
si una tamen ca sit expressa omnes vir-
tute deducte, et obstat exceptio rei iudi-
cate, probat quod quis non pot venire ad
expressionem me, etc. licet dixerit tamen
exprimat sua sponte omnes cas. vi-
deduxisse ut l. sacro iur. ff. de app.
quinta b. v. nuper e. li. ff. quod dicit
pe. op. glo. non esse vera et ex. se
in l. edita. c. de eden. an sit ista
ista opinio, videamus, an in reali
possit quis cogi et ex. huius quod sit
in l. si in. ff. de neg. b. c. in quinta
quia secundum illa glo. male dicit et contra
aug. supra ff. sup. una lec. et contra
glo. que est in l. 1. b. de eden. et in
hoc dicit verum pe. tamen si exprimat
dicit pe. an omnes videat deduxis-
se etc. non ut b. c. l. si mat. ff. si
quis similiter et opp. glo. e. armoni-
zatur ex. de re iudi. c. abbate sane
non ob. l. sacro. de app. et ro. e, quia
omnem causam prosequi possimus in appe-
llatione, an nullam ab illa sua non
possit appellare per generalitatem
C opp. de l. si in. ff. eod. b. c.
sed. ubi est certa ca. de nouo e
ingenita hoc sentit hec glo. porta
C opp. de l. si ex testo. i. c. ubi pos-
sum agere nolo, ubi e, ad alias
cas, quibus non fuit prosecutus, et
ad alias que tunc non competebant
sit. C Recassume quod bene certa venale
sit, ut quis cepit rem expressa
certa ca. aut nulla ca. expressa si
expressa certa ca, non obstat aliqua
certa exceptio rei iudicate ut
l. si in. ff. si quis aut. b. c. aut
certa ca non fuit expressa et tunc
aut prosecutus fuit sua simpliciter et tunc
obstat exceptio rei iudicate omnibus
ut hic, aut fuit sua prosecutus in una
tantum, et tunc aut nolo agere ex aliis
cas. impetrata restore in integrum
et restore petita ex ca. ignorantie
iusta, et tunc possum ut l. si in. in
pri. b. c. aut non habeo iusta causam
ignorantie, et tunc agere non possum
fallit in matre ut l. si mat. in pri.
ff. aliam lec. et hoc est verum ad ca.
dez venit, ad aliam possum ut l. si
quis ex testo. i. c. et hoc e verum si
nolo agere in dominum, secus si in
quasi dominium, circa re illam forma q.
aliquas, quas non credo tibi non
tas, non cas quas ex. post. c.
de ali. in nu. ca fac. et primo q
ro, dixi tibi quod si agi reali et fuit
cum in causa, possum agere ex pu-
blicana C Sed quid si dixi re ad
me pertinere iure dominii vel quasi dominii
tantum, an publicianam potero in-

tentare. Iste libellus licet non procedat
de iure, de consuetudine admittitur ut ff. q.
lic. iusta. de cau. et est tex. in c. abbe
sane ex. de re iudi. li. vi, tamen glo.
que est in ff. alie dicit vim obli-
valde nobile, quod licet libellus sit
admittatur, tamen veniat debeo prosequi
vel dominium, vel quasi dominium et tunc e quo
cum uno prosecuto obstat exceptio
rei iudicate in alio et bene dicit io.
an nobile obi in dicto c. abbe, quod
non obstat exceptio quod operis rephi
tationibus eludit, secundum illa glo. pot su-
stineri, quia prosecutio est specialis, ita
quod discernit publica actio, secundum si non
discernit ut quia dicit verum ad se pertinere
tunc quod admittas referetur ut l. iubo
pue. i. de co. sig. et hic vide quod ipse
sonali esset dicendum C Sed quid
in ypoth. et glo. format hic et videtur glo.
quo solvit et incipit statim a bono
et in actione ypoth., debebis dicere, quod
quot obligationes tot actiones, et
hic est eadem ro in ypoth. quam in
personali et generaliter de iure tenet in l.
solutum. ff. ff. p. liberum. b. de pig. act.
C Sed quid in confessoria et nega-
toria simpliciter proposita et prosecuta
veniam et credo quod idem sit quod in
personali, quia ex pluribus cas. pot de-
beri et in pluribus ut l. maritadodo
b. de aqua plu. arc. et l. lupo. b.
de aqua coti. et esto. C Sed quid
in actione mixta ut in petitione her.
et bene petitio her. licet sit mixta
in aliquo sortitur naturam realis quod non
pot esse heres nisi ex una ca. ste
vinus in solidum ut l. hered. i. de ca.
sta. pecul. et idem ius est quod in rea-
li ut l. si in. b. e. et l. ex testamento
i. c. C Sed quid de actione perso-
nali in rem scripta utputa in divisoriis
sive regularum personalium an sive
regularum realium ut act. ad exhibendum
que est mixta ut de l. de eo ib.
b. ad exhiben. et dicunt sive naturam per-
sonalium, quia ex pluribus cas. pot
deberi ut l. in. ff. i. b. ad exhiben.
et dixi b. quod excommunicatus supervenientem
de novo possum agere. Contrarium
fuit petitio et summa quibus non quo
est ne hoc verum sive nisi de novo
supervenerit pendente iudicio sic
post et fuit reus absolutus et de-
dicit sic quas nisi competebat actio
ab initio etc. sive, licet reus non tunc,
et tunc si expleto rei pendente iu-
dicio supervenit hoc tunc iterum agere
si obstat exceptio rei iudi. ut l. in.
b. de p. c. her. et l. quinta in pri. b. de
pet. non in l. non pot. b. de iudi.
quas deficiebat nisi ex parte actoris
ab initio, supervenerit pendente iudicio

reus fuit absolutus hic aut su
pvenit ius ex ca de pl'ito/ et obstat
exceptio rei iudicate que retro
trahit ut l. sicut. §. si. ff. de pign.
act. et l. si mandatu §. si tibi ma
davero. ff. man. aut supervenit
ius ex ca nova et hic non obstat
exceptio ut l. hatteus ins. a. d.
se. ins. ff. de aqua plu. arc. et
l. non pot. ff. de undic. et hoc est vin
licet exprimat causam vel non ff hec
dy. dicat tu vide cum in l. si me
§. eandem. ff. c. i. aliq. ca nova
post et p. illu tex. se fundat dy.
ff de equitate canonica est intro
ductum illud quod si pendente iudi
cio superveniat ius quod ab initio
non competebat et hic tibi venit
in illo iudicio generaliter proposito ut
c. abbe sane ¶ Procedo ulterius
circa hoc pone quod expressi unam
causam tu illam expressi generaliter ut a
g? quam te dicens quod res plurim
adme ex ca emptionis vel ergo
cause ex mutuo non dico quia ne
qualiter sum sit supervenit actio vel
g?tus mutui pendente iudicio
an isto iudicio claudat et ipsi
determinant quod non/ ro est tu scis
quod quelibet causa habet unam cum
proximam et unam remotam ut l. ar.
de hoc § ar. et hic glo. not. remote
est in proxima dicitur impersonali psda
est proxima/ ca est remota est g?tus
et traditio qui exprimo causam proximam
generaliter ut dico adme pluries
ure dicitur vel dico te obligatum ad
x. et hic ius superveniens pende
te iudicio in isto iudicio clauditur
ff qui propono libellum generaliter ex ca
remota ut ex ca emptionis/ et ex ca
~~remota~~ mutui/ hic superveniens
ius illo iudicio non clauditur et ro
est/ ca remota de necessitate presupponit
locum et tempus/ ut si dico emptio
quod sit facta certo tempore et loco/ et traditio
non pot esse quod non sit facta loco et
tempore/ unde in duabus ex ca emptionis
intelligitur de certa emptione facta certo
loco et tempore ff qui ponis causam
proximam ut dicitur vel dico te obli
gatum ad x. hec obligatio vel dicitur
non clauditur tempore g?tus/ sic ius
superveniens illo iudicio clauditur
¶ Sed quid si expressi causam remo
tam venditionis et donationis/ et pro
bavi/ non tu probavi de tempore et sic non
apparet an sit/ quia vel post fuit
facta reus absolvet/ ar. eius
quod non de neg. § l. cum actor ins.
p. glo. et de op. no. in l. non solu
§. ff ut probavi et so. an. hoc tex
in c. abbe/ quod est non ¶ Quo non ult

itz in libello quibus cogat exp
me causam/ ut dicit innocentius libe
raliter an debeat dici/ eb in
obligatus pro regulam tractat
hic dy. ut dixi nob. in l. omnes
§. lucius. ff. de l'is ff que i summa
ac. illu tex. ipse non allegat/ Con
firmat in l. edita/ vidi de ca. pro.
et remota/ an sufficiat expressio
me hoc modo/ cum non alter tu
didisti tu ipsi sa rem ex ca dona
tionis/ apparet decretalis quod non et
debet absolutio sequi ratione e in
dco. c. abbe sane/ Nos videmus
hic glo. i g?iam in l. iii. ff. de pe.
he. ff unam let et dicat sic/ si heres
tuus/ ex testo/ fuit tuus heres
ab intesto volo vendicare here
ditatem/ sed qualiter vendicabo
et tu heres ab intesto sit aut
ter iuvenis ita dicat i glo. in l.
ult. ff. de fideic. here. pe./ et Con
firmat istam q. in l. si. c. de sp.
ins./ Cz decimus tu si quis dicat
illud quod dicam credo quod glo. et doc.
dicunt bene in successione ubi
vis dicit glo. quod possum allegare
causam proximam meam/ quod heres et ca
auctor mei ut l. iii. §. explicimus
ff. de acquir. pos. i dn dicat et p
ter et ex in sicarie singularis lo.
decretalis qui non pot unica ce
psona auctor sui/ quia non est ea
de psona cum eo/ glo. dicit in l. neo
plus iuris p. de re iur/ ¶ Quid
i ca appellationibus/ quid ca simil
litatis/ ut in ca rectoris interest
ista heres dimitte ff ut dic

Sicut me et te opp.
sec. glo. et ex doc. qui duo
iudicia sit select quod ab
solutoria/ lata in prima parat
exceptionem rei iudicate in sa/ hic
non admittitur contra sub ut l. fideic.
ff. c. Teo ibi de actionibus prudentia
alibi proposita ab eodem/ hic ad
ursis ¶ Sz hic oppo. et istud non
qui proponit duas actiones p'iudi
ciales/ ut super unam pred. et alia
super sedes ut l. i. C. qui aut. non
pos. hoc est verum/ qui una ca est
maior alia/ quod super maiori pro
cedat ut dixi in l. fundi. ff. c.
et sic loquitur l. i. ff qui sint eglib
potentie hic utrumque argit.

Eundenter eum opp.
dei. ult de usu re indi
so monaco i nona ca
dat/ non aut punat ¶ Opp. c.
si plus una sen. l. i. to. glo. quod
ibi visibili est quod de eiusdem/ et

alius absolutus truffa est melius
uo ingrum q aut agit vna acone
et tunc no obstat exceptio i abap
se/ aut agit ex sna et tunc no no
cet ¶ cpp. B. de inr. iur. an. l. q.
so. ut ibi ¶ cpp. de l. siquis arz
toltz. s. plane. so. ibi pdest ei qui
solut Bartholus legu doctor

S
i rem meam | ff. a. l.
q apparz q pbut se de
sisse possidere 2 sit q sed.
possedit sa pbut possidere ste hec
q oz cpplz se no dolo desisse po
ssidere 2 sit dolus pbut ¶ ad p. m.
op. C. de pbat. l. sine possidet
q solo aio amittit ut. l. iij. ff.
in amittenda. 2. l. qadmo. B.
de acquir. pos. so. pbat eo ipo
q qum no p. 2 hoc est vinj si i
inico iudicus no possidebat/ qua
tunc pbut possidere ut. l. necp.
2 i no. C. ad exhiben ¶ cpp. de
l. in exequi. s. quos. B. de pbat.
so. p. eo ipo q qum no pbatu.

S
iquis ad exibedum
ista. l. lz glo. no. et ar
gumentabilez ad multa
¶ no ergo primatam 2 absolu
ten simpliciter/ no posim tamq qs
an videat absolutus/ q no po
ssidez/ ul quia actor no pbaut
2 dicat glo. q indubio pbut ab
solutus ex eu ea que mactus
appet/ q nel vi absolutus/ quia
no possidet/ ul quia actor non
pbaut 2 hoc pot pbari q sna
referbur ad actor. ut. l. iij. infi. B. de
re. iudi. 2. l. iij. C. de sen. q sine
cer. qtn. ste pot pbari p. l. no
intelligit. s. i. j. demu. ff.
¶ Sed quid si iudex dix absoluo
te q no possides 2 q actor no
pbaut an obstat exceptio rei
iudicate/ 2 si inspiat pma ca
no obstat exceptio rei iud/ si in
spiat sa ca/ 2 hunc dicat/ obstat
exceptio rei iudicate/ q no pba
uit/ ut insta de impq. s. affirm
bat/ q si sunt due cae impedie
tes inspicit/ tunc sufficit ad im
pediendu 2 hunc glo. inl. si ueint
s. inbouit. B. de pinl. cre. Bar.

Q
uobz dnis | ista est
qtio. lex. cu glo. no. si q.
¶ cpp. dic. hic/ qui simplr
se defendit no obstat exceptio
rei iudicate. gtra. B. e. l. si in
s. eande ubi quis simplr
agendo vi. tolu ius sinuz i iudi
cuz deduxisse/ glo. solut q ali.

in actore/ actore aliud in reo ¶ cpp.
de. l. pemptorias. C. sen. rescio pos.
glo. que est h videt satf no. adistaz
l. siquid aptur acoe s. ma tunc
oms exceptiones que potuerunt
opponi in pma 2 in ista/ et o nl
tas no ex. glo. cpp. 2 vi. q h im
it lex q si excipiendo succubuit
no posset agere ypoth. gtra. l. vedi
autem ai. l. se. B. de emt. so. qz
tendunt ad eund fi. q opponitur
p modz exceptionis 2 q ponit
p modu actionis et tunc obstat. l.
q si iudicem. s. i. B. de copen. aut
no tendut ad eund finez 2 tunc
obstat exceptio et loquit. l. vendi
autem ai. l. se. B. de emt. 2 ibi
dixi in. l. qui tacuit. s. duo fres
B. de X. ob. 2 p ey. in. l. iij. C. de
sen. resin. no pos. ¶ cpp. 2 innuit
ista glo q due diffinitive qne
possunt ferrari sup vna re q est
gtra. l. r. C. qui puo no est ne et
glo. vi. no habuisse istu intellcum
nec dox. 2 ista est ueritas put deus
est deus q due sine diffinitiue
no puit sequi sup eadem re vnq
est ex eadem instantia scents si ex
diuisis ut hic in glo. 2 ro est quia
sna lata tunc perit instantia si sna
noua sequat tunc est nulla ipona
q est lata nulla pendente insta.
ut. l. plaitz. C. de sen. tenementu.

S
i ex testo | no q. q si agit
acoe ex testo ul rei vend.
ad etaz rem uel plonuius
possunz agere ad alias gtra. l. si in
s. deinqz. et s. eandez insi. B. e.
duc so. dantur in glo. sm illaz
sm qua dit q fuit actu reali
obstat qum et tunc absolucion
qui simplr opposuit 2 vna tamq
fuit pscantus q obstat in tade
inu q posset competere exquam
qz cu sit petio realis quo ad
res no porrigit insi ad res nova
tas 2 inquibz est sua pscatio sz
ad illud q opponit q petio est
realis pscatio spalis obstat ex
ceptio licet replicaue iuncti sit l.
sz C. demdit so. intelligo haut
sm illam q no obstat exceptionem
esse vel dit q hic fuit petio
spalis 2 h est ena let q non
ponit glo. Bartholus le doctor

S
i tenz vno ¶ cpp. de l. sigs
semp an. s. si. j. de app.
so. ibi est eadem rei defe
sionis scents si diuisa ut h 2 ista
glo i repliquidit 2 illa glo not gm
et bn 2 ibi in ca appellacois h
i ca pric. dubitat tamq dixi ibi.

Si in iudicio Contrario ut
illud q venit in iudicium
officio iudicis mercennario
possit peti et hic est tex. et glo. q
non pro dote in l. i. C. de iudic. in plu.

Si quis rem opp. et vi.
q ille qui est absolutus
non habet habere actionem sicut
dicit apostilla ut l. ff. et si possessor
unum ff. de usu. in vi. huius contrario vero
loquitur duobus modis et tene unica
habens loqui et una est hic q ergo
egi rei vend. et iniquus fuit abso
lutus tamquam dominus et sic non q abso
lutus quia fuit privatus dominus
hic sufficit sibi licet non sit dominus
et est viam istam insequi p. l. si inter me
et te ff. c. et dote et in l. excep.
alia lectura est q hic agit publi
ciana ff. q. l. ptt. ff. de publi. so.
dicit glo. fallit hic et hic quia dicit
q obstat exceptio domini ff. repli
catur clidit ut dicit tex.

Si is qui Ibi i placito
opp. de edi. edic. l. si tu
s. non ine hic glo. solvit
pluribus modis et an sint due qto
uniq non dicas hic quare tangit in l.
ult. ff. de act. emp. et pe. hic et C.
in l. i. C. de edi. act. Bartolus

Quum de hoc ista l. contrarie
sunt iudi. iniceribus difficultas
et glo. dicit q actio pre est
empto et venditio et iudicium
remota est dominium et contra ista glo.
non bene dicit hic ff. melius in l.
i. ff. de eodem in glo. magna ipsi
q actio pre est dominii rei vend.
et pe. damnat istam glo. et bene et
de hac actio pre. et remota in l. et
conduc. ff. actio. ff. c. ptc. dixi dic
salvando glo. q inspecto origi
nis ordine dominium prior titulus
remota actio dicat sive utique utique
nis sive ut individui considerentur
ff. si dominium ut generis titulum specie
vel individui titulus e. propria
actio dominium remota sicut quando vero est
magis remotum aspice ipsum appli
cuitate quando contrario ff. inspecto ordine
petitionis ubi utique ut species vel
individui considerentur titulus e
propria actio proveniens causa dominium
remota et ita hic quod intelligit
ad esset flia est quando actio inter
ordinem petitionis et productionis =

Exceptio rei iudi. ff. dy
contrario q si unus emit rei
vend. et succubuit an venis
efficiant dominus et vi. q non ut hic
in glo. contrarium in iudi. in l. si quis

re ff. e. credo q debet distingui aut
fuit absolutus quia actor non probavit
et loquitur hic aut fuit absolutus tamquam
dominus et hic obstat exceptio ut l. si
quis rem et q ibi non. Contrario
egi contra rem rei vend. et venis e. dominus
tu fuit condempnatus cum sua fuit
me domini et dic ut glo. plene dixi
in l. pomp. s. si iussu. ff. de neg.

Iudicati quidem post
contrario si privatus fuit hic
an prodicat quo admittitur et quare
dicat q sit ista glo. dicit male ff.
verum est q fuit in sua sive est la
ta et hunc condemnat et in eo. am. pre
iudicatum est ut l. i. ff. de inge. ma. Bar.

Ex servitute opp. de l. p.
legatis ff. i. ff. de his qui
indignis so. hic non dicat nullus
ff. filius vel in officioso ff. illud re
stringeret l. tua in dicat de ine
testo so. ista est vera q simpli
petunt hereditatem vel dicit ex testo
vel ab intesto et fuit unica causa
servitutis ad alia non potest redire
opp. ff. e. l. si uni s. si quis at
so. fateor q si cepisset una causa
possit ad alia redire opp. C. de
condi. l. ult. quare dicit q hic repelle
t. inigore electionis ff. ipse non
est verum q illud de l. ult. est verum
quando ex eadem scriptura velit contra
allegare ff. si ab intesto ergo pro
sequa nolo ex testo agere hic possum
nisi sciverim testum esse quia tunc
videor renunciare ut l. si quis sta
ff. de acqui. here. et de pe. her. l. heredes

Et latinus largus ff. res
sua nemini pot esse obligata
di. ff. et l. neque pignus s. dere
me et vide istam glo. q pestile
solvit q non fuit sibi dominus ff. illud
est contra tex. ibi dico contrario stare
contra pre. l. i. contrario s. tran. vel so. est
quando res est fuit perfecte irrevoca
biliter acquisita tunc pignus extin
guitur si revocabiliter quia acquisitio
domini non de nova creditoris vel pignus
non extinguitur ut l. debitor ad tre
ff. et l. inrebus C. de iure dot. vi
dist. in s. et l. in bello s. si quis
sunt ff. de capi. et post. li. rev. et
q not. in l. in. ff. q me in. et
hanc so. tenet hic pe. et ia. de
ra et cy. C. de his qui in b. ne.
l. si. et C. si antiquum ne. l. i. q.

Paulus Vit. Contrario opp.
rei vend. prelegato succu
bere possum nec agere actione
ex testo et vi. q sic ut hic dy. inte
lligit in C. nullus pluribus ex de
re iure l. vi. q hoc est verum si pro
nunciatum est re non fuisse testa
toris si fuisset privatum non de
bere quare non fuit legatum. Contrario

glo. quod si resto io q mea erat
stipulat9 sz/ deinde eqp rei vendicat.
2 similiter. si agam ex stipulatione
dic ut s. 2 est ...

De diuis et tempor pscrip. et de
accessi poss. Rica.

Dictum est s. de exceptionibus in
gnre. ste de excep. rei iudicate vii
q est exceptio quedam in ... io
ponit hic ista Rica. ste q in pre
scribendis rebus dat accessio pos
sessionis io ponit de accessione po
ssessionis. Queritur quot sunt tpra
pscriptionum. s. q quedam vnius diei
ut s. ad illud q dicat annu dicen
dic ut l. iij. de gloss. longe 2 sic
C. de erro. advo. l. ult./ s quedam
est pscriptio vnius hore ut l. diuus. s.
de i inte resti. quedam xx. horarum
ut l. capite quito j. de adult. con
ca glo. est videndum de pscriptione ba
... quo quod acquirat 2 dic ut s.
Queritur vero quot requirantur ad ista
usucapionem tam/ so. dicunt s. ista
indebitis in l. usuc. j. de usufr.
Queritur quod acquirit p pscriptionem x. vel
xx. an dic utile dominium ut dixi
l. si usucap. j. de usufr. Queritur q
liter interrupat 2 dic ut glo. q
exceptio acquirat s cte qz anno
ut l. si quis emptionis. §. i. C. de p
scrip. xxx. an. qualit interrupit
pscripta in rem actionem ut l. anno
bissexti infra. Queritur an tempus p
scriptionis sit utile vel continuum et
dic indubio continuum ii i ... t
lege aut ... q utile 2 glo. nichil
allegat hic 2 j. l. j. uel l allat
l. ..g. §. in usufr. s. de usufr. est
ne illud indistincte, ce credo
q debet intelligi q o. pscriptio
het tempus continuum fallit in pscrip
tionibus annalibus induciis ap tene
nsis de ppe et temp. aut. §. i. et
fuat. l. j. §. annus. s. de vi 2 vi ar.
2 dic plene ut dixi in l. j. §. hat
aut. s. si ... ven. no. Vltimo
querit que sint utilia dic ut glo.
alia utilia ad suum pn 2 c. ut glo
in eo q allat l. annus. dicit videt
q temporis redhibitorie quo ad sui pn
sit utile quo ad pressus continuum
... not s. in dca l. annus 2 illa
vos teneatis q tenet ja. de are
2 cy. in l. i. C. de edi. act. 2 sit
mentionem de ista glo.

Quia stat/ ad horitutu
ha currunt tpra requirit
q no sit impedimentum a
grendi nec ex pte actoris nec rei
nec iudicis. h. d. diuidit i duas
primo ponit casum l. contendendo 2

ponit ex pte actoris sic q tpra
no currunt ste qn est impedi
mentum ex pte rei ste ex pte iudi
cis. ut utilia tpra no currunt.
Opp. j. C. l. si fundus ... s. dicit
q currit s restituit no e nova
q2 h ipso iur dicit q no currit ste
hic de utilibz i no ista no e ista
qua i 2 de utilibus 3a so. q ...
l. gnre fundus potuit ee i iudicio
2 c ut s. 2 istam tenet dy 2 pe.
Opp. ex pte rei no pot ee impedi
mentum q2 qn est absens sunt pdicta
remedia contra absentem ut l. sup
sess. C. de ... and. 2 l. iniqu
bus ... C. de no ... pe. 2 l. ut
pferantur. C. de ... exc. ...
de iur antiquo pt ... inpos
sionem ut l. Iuliani. §. i. s. exqui.
ca. inpossib ea 2 dixi in l. si sta
§. uli. s. de damp. infec. glo. no
solvit hic bn melius solvit glo.
in l. i s qui. s. exqui. ca. ma.
Opp. dic hic q currit sine qs pt
age pse sine p pcuratorem contra l. qu
ta. s. de re iudi. hinc ... i tuore
glo. ponit istam qonez hic 2 curpit
pot q. 2 determinat ut sibi videt
q teneat ... ponere p. l. istam
et p. l. pap excul s. de inoff et
p. l. s et si p ptore. §. i. 2. §. adi
...s. s. exqui. ca. ma. pignori. l. ij.
§. s 2 si quis. s. si quis cautiet
l. qtuz. s. de re iudi. s. tam quo
bn ... ponere et ex glo. 2 solo e
tius hoc q ... queritur an ex pte
actoris debeat ... pon. ad in
requirendum pscriptionem 2 bn ut hic/ quis
queritur ex pte rei 2 bn aut quis no
pot venire extra necessaria 2 no probabi
li 2 tunc bn ... ponere ut l. pap.
s. de inoff 2 l. s 2 si p ptore. §.
i. et §. adius. s. exqui. ca. ma.
aut est absens ex necessaria 2 probabili
et tunc no bn ... ponendum ut l. ij.
§. s 2 si quis/ s. si quis cau. 2 l. q
tz. s. de re iudi. Bz q ista glo.
opp. nobis vos sit/ q ca legitima
est necessaria 2 probabilis/ 2 si no pot ve
nire det ... ut l. eandem j. de
leg/ 2 eu qui app. ingenu. defen.
l. i. do nob ... pe. hic ... refert
pe. in l. i. C. de re. iudi. ... dem
in l. ij. §. sed et si quis. s. si quis
cau. distinguat ... En glo. ...
ut ... contendas dic tu queritur an qs
teneat ... ponere sic distingue
aut queritur ex pte actoris ad pre
scriptionem interrumpendam aut ex pte rei
ad contumaciam excusandam/ primo casu
qn ex pte actoris ad pscriptionem inter
rumpendam/ 2 tunc bn ... ponere
ut hic/ 2o casu qn ex pte rei ad co
tumaciam excusandam aut quis
impedit venire ... distinguitur

seu priulegium / et tunc aut impedimentum
est perpetuum et tunc inutilem prima
ut l. pe. hec. ff. de iudic. et § de
iur. inr. l. licet inpraetabili et l. iij. ff.
de in int. rest. aut est abutus et impe
dit per aliam causam / et tunc aut est impe
dimentum non naturale sed voluntarium / et tunc
tunc nulle ut l. i. § penit. qui opp. in
primum et l. eandem § de leg. aut est
impedimentum naturale sed non probabile
/ et tunc tunc nulle ut l. ff. et si pp.
§ i. et § aduenit ff. ex quibus cau. ma.
aut est impedimentum naturale et pro
babile / et tunc aut est parue durationis
et non tunc nulle ut l. ij. § fi. ff. si quis
ff. si quis cautionibus aut est multo tempore
durationis / et tunc distinguitur secundum l.
eandem § de leg. quod aut uenit
impedimentum ante litem contestatam aut post
Oppo. C. de temp. in integrum rest. l. sup
naturam. Sol. ut glo. Circa glo.
nota sermo una quod impedimentum
expleret ut iudices quo possunt pro
cedere est nunc negatiua bene huius tex.
ualde nobilem in l. i. § ad eumdem
aut et § si se quis appellauit. Et quod adue
niret se ei fenat ut hic uere cum
alibi reperire Bartholus lc. dot.

In tempore constituto

opp.
de pri. ad fi. dic ut glo. et
teneo opp. tempus quo dies
uenerit / quod tempus constituit aliquam
peremptoriam mensis anni et tunc in
isto dicitur hic quomodo dicitur intercalar
aut peremptoriam dierum / et tunc non
habet computandum illius diei sed non habe
bimus bene in l. in heredis § sextus
ff. de stat. l. quod annus est qui habet ccc
lxv dies / sed dic quod illud est uerum nisi
annus sit bisextilis. Item no. quod
si iudex statuit terminum ad probad
tempus ad unum mensem / fuit in medio
februarii datus terminus / qualitercumque intel
ligatur et non dicitur hic dierum in l. cum
bisextus § de uer. sig. Item no. quod
sit illud tempus / et dic ut glo. Sed in eo
quod dicit ad appellationem interponenda
glo. non dicit uerum / quod dat peremptoriam
dicere in sua opi. glo. est uera. Bar.

Honeste possessionibus

opp.
C. de acqui. et reti. l. quod ad
modum. Sol. ibi fraudulenter
hic sine fraude. Opp. de l. i. et
l. si quis in quibus et l. si quis fundi
definitum nisi quiritario l. in alienatis
§ de reb. sig. Sol. quedam fieri possunt
tempore que non possunt fieri puto

Si fructus heredis

opp. de l. i.
Sol. hic fuit stipulatus de uendicio
sed in eo quod accusare potest / non obstat
ista l. quod intelligo quod accusare non potest
ex stipulatione sed ex causa pena sic
Item nota ipso tempore tunc tamen quin primus sit
de iudicio sisti quod si dixi nobis in l. quod
ge § et post litem § de fideiuss.

Si quis id

opp. ff. de usurpa.
l. fi. Sol. hic erat inter possi
dentes huius rei / quod possit fieri ubi
non erat inter possessiones quod fiat ad
quod de molendino destructo dixi no
bis in l. fi. de usurp.

In accessione

h. est ua
de l. quaedam dy. alleg. an sola
equalis sufficiant ad usucapiendum
hoc in re mobili quod et in mobili dic
ut l. si fundus ff. pe.

Intra quatuor

opp.
et uidetur quod interruptio fieri per
unum noceat omnibus ut l. in ra
lit. ff. de usurp. Sol. i. naturalis / hic ciui
lis. Opp. quod hic aut uementi
more fisci potest l. ista loquitur de duobus
modis / unde non sequitur glo. hic bene dicit
quod quadriennium non currit nisi a die
intimationis facte / ar. l. i. § diuus
de iur. fisc. non denunciato primo non
interrumpit prescriptionem / sed argentis et
non currebat. Item pone hanc doc.
in l. i. C. de quadrien. presc. ubi sic
glo. hic dicit ut glo. Bartholus

Cum heres

uides quod ma
la fides defuncti nos heredi
di obstat in l. C. in pror. et de
re iur. h. et dicit quod de equitate
canonica est secus si heres ex propria
sua uult opinionem tempus

In omnibus fiscalibus

primo
opp. de l. ut dininu. C. de
sacras sanct. ec. Sol. illa loc
in ecclesiis spiritualibus. Opp. C. de
presc. xxx. an. in l. omnis. glo. ubi
bi dicit / ubi est quod illa loquitur
de bonis in proprium fisci incorporatis
Opp. de l. quibus ff. de usurp. Sol.
ibi quod habebat quibus possidebat hic
sine titulo / dissimile ergo et dic ut
no. pro l. i. C. de quad. presc.
ubi latius dicit aut quis de rebus
in proprium fisci incorporatis / et prescribi
tur spacio xxx annorum ut l. omnis ff.
de presc. xxx. an. fallit in certis
partibus in l. ult. C. de sacr. sanct. ec.
et l. cum C. de fun. rei pri. et de fun.
pa. l. fi. et l. prout. aut de rebus in
corporandis fisco / et tunc aut fuit de
lata inquisitio per nechigal non sola
tum / et sufficit quadriennium ut l. ij. C.
de uer. et codice aut delata fuit
quod alium causam / et tunc aut fuit inti
mata fisco et spacio iiij annorum pre
scribunt ut l. intra quatuor ff. C.
et l. i. § diuus ff. de iur. fisc. / aut non
fuit intimatum / et tunc si possideat
titulo et sufficit x uel xx annorum
spacium ut l. quibus C. de usurpa. a
possidebat sine titulo tunc sufficit spa
cium xx annorum ut hic Barthol.

23 3-2

Rei publice vide glo. que
incipit expedite .i. cancellate .i. l.
ex ea dic plene in l. calculi .i.
de admi. tu. ad eam plene Bar.

De accessionibus probacionis

Opp. de l. clarum .C. qui
pos. in pi. ha. et l. .i. § obi
at ad fi. et l. equissimum glo. sol
uit duobus modis et dic ut glo. et
plene per cy. in aut. hoc .C. de pign.
li. unde glo. que incipit obtinere
et c. i. et tu alius ¶ Quo tpe eiusdem
rei al' secus ut x. col. de pign. ac
fen. pretedendi § illud et idem qd
hic no. i. de re. fu. l. modestinus
ex ista glo. colligere et ex his que
dixi an quis si vinco vincentem
te vincam te et hic aut causa dub
sa et tunc no se. et hoc modo pot in
telligi l. q. § obiciatur et l. equissimum
ad fin. et hic inst. glo. aut causa
et tunc aut est eadem in vincendi
te qua et vincendi illum et tunc
se. si vinco vincentem te vinco
te. aut no est eadem causa et no seq.
ut plene per cy. in aut. hoc .C. de
naturali li. Bartholus le. doc.

Item si iniciati Nota istu
cum et concordat de solu. l. ali
a tu meno .C. h. Bartholus le. doc.

In usucapione Opp. i. de acquir.
et ob. l. .i. omnibus .ff. ut glo.
et allegata l. et quidam mult
dicunt quod prescriptio est odiosa et usuca
pio tamen est favorabilis. Sed quo
ad prescriptionem non sit nota. Sed ista quam
sum glo. dicit in l. in omnibus vid
dic quod ibi in prescriptione actionis hic in
prescriptione rei. Bartholus le. doctor.

Accessio possessionibus.
Opp. .C. man. l. si procurator § i. .ff. qui
quod semper permissum videtur sit prohibi
tum ut alii dicunt alii quod hic expressa
permissio specialis. Opp. tenetur in l. qd
quis .C. de procur. et ibi refert quod
pe. hoc dicit et dicit pe. et glo. ine sa
cum contrarium inter procuratorem ad iudicia
et procuratorem ad negocia et non potest
quia iudicis eligit industriam per
sone secus in contrahentibus. Sed ista ra
no est vera nam secundum hoc sequeretur
quod post litem contestatam non possumus substi
tuere. dico ergo dicit pe. ergo no
distinguo iudicia a contractibus. Sed procu
rator potest substituere ad sui prudenci
am ad prudenciam domini non ut l. quod
quis. Sed ista alia sunt falsa quia
ego procurator ad negocia ad prudenciam
domini substituit ut l. .i. § ingrim
.C. de exaction. et l. si unus inst. .C. de
inst. sic potest loqui l. si procur.
§ .i. .C. man. aut habet speciale ma
datum et tunc aut mandatum certam
et limitatam formam et non videtur
electa persone industria non potest al
teri delegare ut l. si ergo .C. quod vi
aut clam et c. ii. qui primo fuit
li. vi. ex. de offi. et po. iudic. dele.
aut mandatum non habet certam formam
et tunc non potest alteri delegare quia videtur electa
industria persone ut hic et dico c.
ii. qui sed insta. dicta multa glossa
et .i. dam. l. si mandato § .i. dicit ut
ibi Bartholus legum doctor.

De dolo malo et metus exceptione Rubrica.

Quod dicitur dolus Opp. quod dolus pro
ex personis in
dicis .ff. ista qua
litates hic sunt
personam iudicata
¶ Opp. del. quas
.C. de probat. .ff.
satis est probare qualitatem facti
et sunt probabilis dolus Bartholus.

Palam Sequitur
ut videbimus.

iste est no. s. ¶ Opp. et vr q isti ex
cepcio excepte eius qui opponit sit
in personam ut l. fideiussor. ff. de
pactis / et forma quam hoc modo ex
cepcio pacti et doli conveniunt ut j. e. l.
§ et generaliter ff exceptio pacti
fideiussor non prodest reo ut d. l.
fideiussor / huius contrarium humane dicit
glo. quedam est exceptio inherens
que potest cuicumque opponi ut l. si
C. de rei ven. quedam est exceptio
persone / et tunc aut doli fuit commissus
in acquirendo et cuicumque potest oppo
aut post acquisicionem et tunc non
potest opponi cuicumque / ita dicit
Jac. / et ita pe. / ff. credo q l. fideiu
ssoris nil faciat ad propositum / quia ille
qui facit pactum si agit tunc opponit
exceptio doli / quia cum agit dolo facit
ut j. e. l. § generaliter / ff. in l. fide
iussor / non committo contra aliquid / quia
faciendo pactum non facit dolum / et ideo
non potest opponi aliqua exceptio
quam exceptio doli est limitata sicut ex
ceptionum in cuius loco succedit ut l.
qui excepcione ff. de condi. inde. hic
non lo. de exceptione doli que in loco
alterius non datur ff. principaliter ponit ¶ Ce
ro que sunt persone quibus non
exceptio ista. so. dic ut in glo. que
incipit nulli etc. / ¶ Circa pre quo
qualis quis stipulatus sine cau
et glo. ponit duo exempla unum
est q causa non expressit vel expressit
causam que vere non subest / ff. au
quam veniam ad examinacionem huius q
ro q si ab utraque parte credit non
subesse vel alterius / et tunc dicit q
q si promissor probat non subesse
tunc valet simpliciter dicit ne bene / ista
glo. et primo glo. contrarium videtur ista
ista glo. q si exprimit falsa causa
utraque parte sciente / vel nulla exprimi
tur obstat exceptio / et glo. in l. quia
bil. C. de non nu. pec. / et l. i. ff. de cst.
dic. et l. cum de indebito infra ff. de
probat. et l. unica de acquir. re
do. ubi sine causa non valet / et glo. est
contra in l. q si maritus § 1. et l.
hacterus de condi. pec. / et j. de cem.
l. qui cum tibi / dy. insti. de act. §
de const. vi. tene istam glo. sed
pe. tenent glo. contrarium et allegat
primo l. cum pater / et j. de op. li. ep.
in l. generaliter. C. de no. nu. pe. al
legat istas glo. et de lom. probatur
ff. ista q. declara / quia nulla ca
exprimitur an vi. in esse tracta
ca donacionis / dicunt doc. quod
q valent / nos hen. hic q. cau
in l. hoc iure ff. de donat. q satis
est causa ipsa liberalitatis / fallit
in ca rei publice ut ibi et facit

l. i. j. de pollic. / ff si ca aliqua
exprimitur et est falsa / tunc recur
re ad distinctionem ex. q si utraque
parte sciente valet / quicquid dicat
glo. ¶ Ce. nemo quid si pono
in libello causa contractus q pro
missi / an sufficiat etc. nemo
si exprimatur causa parte quo ut
glo. et dic ut glo. q est clara.

¶ **Et generaliter** ff. in hus in
telligere ipsum § vide glo.
que est in l. qui se debe. ff. de
condi. ob ca. / Item qui excepcio do
li datur in loco alterius exceptionis
limitate et regulate sicut illam
exceptionem in cuius loco succedit
ut q in l. qui exce. ff. de con. inde.

¶ **Item si obligat** ¶ Ce. io
utrum si res vendita e
mancipata an rem traditam
emptori / an habeat locum stipula
de emptione / et ff tex. facit q sit
ff est q l. emptor. ff. de act.
ad l. istam vide q hic postquam
fuit tradita emptori emitur se lib.

¶ **Apud celsum** ¶ Ce. nemo
an ista sit exceptio vere
doli / vel alia que in loco
alterius succedit / et huius contrarium bone
legitur duobus modis istud principaliter
capitulum et facit lex. puto q verum
habet ym. ab. dicat ¶ Ce. no quo
pro q ano decipiendi sunt / et glo.
dicit duo verba valde notabilia / et
vide istam glo. Bar. le. doctor.

¶ **Sed si servi sabit** opp. de l. sepa
ff. de donat. ca. mor. so. li. fuit
facta ppe mor. / et no. ¶ Opp.
et vr q difficultas non excusat
ut l. continuus § illud j. de ex.
ob. q dicat speciale est in indiciis
illud dary que est falsum p. l. si ne
henda. § ideo inf. ff. ad l. rodi.
de iac. / et no. in l. q pte ff. si cer
pe. non ob. l. continuus § illud / quia
verum est q difficultas non excu
sat ab eo q pri. deveniunt ob
ligationem / ff apene commissione di
fficultas excusat Bartholus.

¶ **Item quarto** / iste est
difficilis § et no. q quando exce
ptionem rei iudicate obstat repli
cacio doli / tunc in arbitrium ff
contra petitionem pene obstat ex
ceptio doli ¶ Ce. no et tenor in
dubium cau. in e. l. et glo. expli
ponit causam / vide istam glo. et hic
primum causam / et adeamus q si
compromissum fuit generale sunt ar
bitri generalis / non potest venire contra
compromissum p. l. diem. § sciant. ff.

de arbi. l. pu9 timore ista. lex ſb
diuidit in duas ptes. 2 respic
illuz v. 2 ſi cmissuz fuit 2 c. ſ.
obmissuz 2 aceo. fuit gnia, et
debet intelligi. q fuit gnale
et petito gnalis et psecuto
spalis/ uo ſi in iudicio esset la
ta ſnia audire/ liz opponet
exceptio rei iudicate, ego repli
acone de psecutoe spali. ubi i
arbitrio qr ſnia arbit no debz
me plus ledere q ſnia iudicis
ordinarij/ nulla appellatoe int
posita/ 2 ſic exceptioni doli oppo
nuz qtra exceptioni pene/ uel
q fuit latuz arbituz sup aliq
re spali et petito et qpmissuz
fuit gnale. tunc illud arbituz
nil valet ut de l. de rebus. ff.
de arbi./ 2 ſic ſnia que lata e
ipo iur no valet ¶ Opp. dol.
p dict. ff. de act. emp. ſo. ut p
bitta est/ qr nullo mo pebit
pena ut. ff. dixi/ legit 2 ali.
ut in glo. que ſupponit p'mo
q fuit pmissa pena/ et postea
factuz qpmissuz ſz illud e qt
tex. ubi dicit denuz pmissu
denariuz 2 cx. 3a lex. pt tollerari/

¶ Ex his glo. quit dornia
q. quaz hoc ano bactamuo
bis aliu ergo bn video qliter
hnt emptori ſuccurrit/ ſz qlr
succurrit hnt mandanti, et
dic ut glo. q inde 2 istu glo.
psupponit q heat locu qdico
ſine an q glo. ugpbam in l.
ſi ſine ſ. r. i. re in. ha.

¶ Labeo dat opp. qr per
penalem stipulationi p'ma no
nat ipo iur io dz oppoi excep
co ſu uel interuentus/ glo. dat
plures ſo. ſunt omes bitte
qtiaqz pcedit stipo oncrosa
pseqtez no nouat/ ſcus ſi e
lucratiua, et istaz tene/ ut dicit
in l. ita stipulatus. p. de v. ob.

¶ Marcellus dat Ecō
exca hui9 ſ. 2 glo. port plura
exempla ut in glo. in debitis
2 pui p'ii ex. glo. dicit q de
dolo qmisso diuso tpe no dat
replicatio doli. ſz illud no ve
dicit sibi locu hic/ q dolus eiu
diuisa fuit qmissus/ l. in adz
intelli de dolo qmisso cta nec
ut dicit glo. in ſili. ff. de dolo.
l. ſi duo/ sin fauj lex opponit
exceptio doli/ que in loco pasi
redit/ 2 est e na insc/ ſz no ad
istaz ſ. cu replicatio doli no

expedit/ q de eo est iaz tractatuz
ſ. in lo. de exceptioe doli ppe
spali. 2 illa replicatoe no elide
ut hic ſz excep. que ſuccedit
in locu pa. huic replicatoe pot
elidi ſi est replicatio ut i. p. x.
ſ. fuit q no in l. qui excepc
ff. de q. inde. dat glo. tacz lex.
et est na insc. dicit glo. da ex.
i omibz in quibz dolus cu dolo
compensat/ 2 vi q vui no ſit/ qr
est qra tex. 2 ex. q q ponit i
qra lex. ut l. viro atqz uxore
ff. ſo. ma ¶ Ex iud dicemus/ dic
q exceptio doli no tollit repli
cationi doli/ qu utraqz est i pari
ca ut qua et ei delinq uel qlibz
et dt de dapno/ idem ſi actor
et dt delinq uel qlibz reus et ei
ut de dapno/ ſcus ſi actor dat
de dapno uitando/ reus delinq
/ qr tunc het locu l. uiro atqz ux
ore. ff. ſo. ma. In aliis poe ex.
p. l. ſi. ſ. i. ff. de eo p. q fac. e.
2 istu intellectu tetigit spec de
excep. ſ. nunc videndum d. ſz uu
quid qtenus q i ſnia ex quibus
que dixi exceptio doli elidetur
replicatoe doli, est uui i excep
tioe doli spali ſcus in gnali
ut i. p. x. ſ. 2 cf ut. ff. dixi

¶ Item l. posset fieri ad q. uglas
an exbanitus possit opponere ex
banito debano/ 2 i fiunis qt
infamez/ 2 de hoc. ſ. i fiume lo
et tetigit glo. in l. nj. ff. de te
ſta. Ite fieri ad q. illaz/ q de
quibz qtu debet solui gnaoe
lla al no valeat qtibus opponit
quis de gabella no soluta/ et
ille replicat q ora gabellaz
no soluit/ dixi plene. ff. ſo. ma.
l. mulier. Bartholus le. doctor

¶ Quintus no auz q ponit
glo. que incipit exceptio q. dum.

¶ Mandaui tuo Nota
istaz ſ. qui est no. 2 pbat duas
opi. inicas/ vnaz de qua dixi no
bis ff. tr. 1. l. ſi. insi. qu p an het
chaz et humilitaz ſoluauj ex indi
cio/ pot alui paciatj i qtineli
subscribe/ et adiute bn istat ſ. a
llegauj c. ſiquis qe. de elec. li.
vj. ¶ Ite fieri p q. in qua qcilu
qra stipulat due na accio no
quit duo insi pactionez ut l.
possio. ff. de acqui. pos. an dub
posset an actioni debitore li
berare et du solui/ ite fieri ut l.
filie. p. de solut et dixi q eat

tant in . l . si cu emptore . ff . 1 . b . de p[illegible] actis / hic est casus cu tex . = g . i . du dt ul dic q ego feci pactu de no petendo

Ex pacto uel quitantia est / no q contra agentem pot excipi de dolo eius a q res vendita est / sed heres de dolo eius pt q nichil quit h[i]s no sit pactu / nec gestor negotiorum / **C**ontra . i . precio . ff . glo . solut duobz modis / una est q erat solutum in no[min]e / 2 c . 2 ista est bona / uel solue uti ut solut glo . ad hic est bona Bartholus :

Ex cau legittima / no q ex ceptio que obstat cedenti no obstat ei cui facta est cessio . i . ex ca no sucha / **C**ontra an ei qui emit actiones ado leso possit obstare exceptio 2 vi q no presertim . ff . quam defiuniat glo . p . l . q ipsis 2 . l . in lpis . ff . no debeo . i . de reg . iur . ad istum . ff . videtur q no . q fuit hic dolus / no incipiendo hereditatem / 2 dic ut glo . dicit / 2 no et signa cany / **C**ontra decendor q . p . pmissime dictum hic illam q . cum exceptio ex contractionis uel bam que obstat ce denti / obstat ei cui facta est cessio / 2 dy . dicit in . c . siquis i uis cetera de re iur . li . vi . dicit est fra contra versa / et no pisthi . ff . 1 . 2 . tangit ipse dy . in . l . doli . de nouat . sa . de cire . in . l . doli tenet q obstat cere pto p . l . q ipsis 2 . l . in lpis . ff . non debeo . i . de re . iur / no obstat . l . do li . i . de nouat / q ibi videlicet lo / secus in cessione / bi tenetur opi . dy . hic p doctrina hui9 ff . q qui agenti pot oppo exceptio doli cont si no cu illam actionem que cedit / hic no competit emptori / ita impetito q exceptio excitationis no restit actionem / et aliud in no obstat / 2 ista opi . vi . tene spec . ind . de cessi act . ff . inut videndo id . ste illud quit 2 vide dy . in . c . siquis i uis ex . de reg . iur . li . vi .

Ex alio / no et vi facie q ff . de auctor . b . e . so . ista exceptio hic affirmat re ndo ppo uit ei qui het cam ab auctore meo no pot opponi / **C**ontra q sui hoc

Contra eius ad / sequit q si a[liqu]is intulit metum tunc dus agentis re pelletur q est incipiu p . l . q metu i . de re . iur 2 . l . factum . so . dic q me tus exceptio competit q . quecumque ad que pueniat quomodo excutiant alienum / **C**ontra quo que dicta est int metum et dolum . dic ut . l . si cu except . ff . in hac . i . q metus ca / **C**ontra de l . pecu

Pure nichil / an . b . si cer pe . glo . solut / q aliud in l animus volutabilis pp caniam de pstando / 2 aliud i gerebz et no bn /

dicat . 2 illa causa lz lorum i co tractibz ut . l . si creditores . b . q infram . ce . 2 . l . in omnibz . b . de iudic . pe . solut q hic iudiciabz psonis / i int bus psonis :

Si operetur / **C**ontra 2 vi q sit tutus ipso iure ut . l . lib homo . b . de ne[go]tiis . gestis / 2 l . solutum . ff . solutum . b . de pign . act . so . assume tu ibi . aut cre ditum meum 2 creditores mei exce dentem descendit / 2 tunc liberatur ipso iure ut . l . si liber homo . b . de neg . gest aut no descendunt excedentem cu 2 tunc / aut res mee erant obligate creditori creditoris mei / 2 tunc ipso iure liberatur ut . l . solutum . ff . solutum . b . de pign . act qui no erant obligate 2 tunc li berat p exceptionem ut hic / **C**ontra quid si contra duorum creditor ut no solvat cui liberi 2 vi glo . hic q no / contra vi . no . iusta . qui mo col . ob . ff . 1 . 2 . b . de pign . act . l . so lutum . ff . solutum . in ff . formula mea 2 et et bi deb intelligi glo . q[uand]o quando nomine mei uel res mee e rant obligate creditori creditoris mei / al secus ut lz . Bartolus .

Dolo facit / ista maxima ex carnatur in . l . si socer . ff . solutis . so . ma . / vide glo .

Ob equitate / q . in ap l . exceptio competit talis in fi . all . i . de vacu . mu . l . i .

Quamuis rudit / contra no pro exceptio expensarum possit opponi post sententiam dic ut no inspect de senten . ff . postremo . b . quid si bone fidei / **C**ontra quo qualiter probent ista sup tus / vide in spec . defini . 2 intra esse . ff . viso . b . plt . 2 tex . in . l . no ignoret . c . defini . 2 lit / expe .

Si idem iste emptionis / ista . l . habet cam nobilem oppo . de l . emptor lo . fo . b . de enit . so . illa glo . coincidat in ista / q petebat ibi interesse 2 hic soluendo fundi . quatenus ultra interest solut interesse / **C**ontra de l . lpe hac . in fi . b . de emit . so . i ad duplum fuit dampnatus / lz ad int esse / **C**ontra q aliud pactio inito creditori 2 et ut . l . 2 . b . si cer pe . 2 hic fuit condempnatus ad interesse / **C**ontra q aliud pactio inito creditori 2 et ut . l . 2 . b . si cer . pe . 2 hic fuit condempnatus ad interesse / 2 solut pacto / so . qui [con]platatus est in obligatione r . ll cito spec tunc soluendo speciem liberatur ut . l . si uero negotium /

ff. si. de. so. ma. no in l. hic hare
de. impto qui erat dapnatus ad
penam metaz no admittesse. ¶ opp.
de l. si insulam ff. de v. ob. q mora
pot purgari usq ad finem hic post
finem/ so. quidq dicat pe. albi/hic
no purgat moram/ ymo solut
q debetur q bonis ut te. sperq
specem soluendo liberatur.

Si **pr pro filia** no. q virio
pot petere usuras dotis insistit
bucat querit minorem ut hic
2 l. in fine. ff. usuras. de. bo. ma. 2o
tene menti aliud q sicut oblige
indebite facta pot condici. ita q
agente pot opponi exceptio ut l. 1
C. de condi. sine ca. Bar le. doc.

¶ **Cum his nepotibus** uba
enunciativa i modum anteplata
exceptionem inducunt h. d. 2 istu. ff.
allegam tibi l. emptor. ff. de at
de rei ven. 2 glo. allegat hic.

¶ **Ex quadrante** pendente
lite de re empta. non pot optem
cogi ad precium soluendum h. d. Barthol.

¶ **Marito et filio** Condicio
apposita i instue in legatis libus
missis intelligit repetita h. d.
¶ opp. si ista condicio ut repetita
ipso iure legata no pnt peti.
q. hic dat plures so. una est/ q hic
loquit de exceptione facti ut in tc
cnb 2 ista est bona/ dat aliam
so. q hic intacita condicione/ s no
est vim/ q inter tacitam et expressam
no est dria. ut no. in l. ste quia
de pos/ dat glo. aliam so. inqua
ponit unum nobile/ q incon
dicione negativa het locum unica
auc 2 ff. sed si tu dicis hoc non
faciunt uba negativa ymo q nega
tiva includunt et no una/ dicat
glo. que uba sunt diumo pvenit
sunt negativa 2 istam glo. allega
in in l. in stipulantem impu. ff. de
v. ob. et dy. et oy. allant l. actor
C. de pbat. fuat l. 1. impu. de
ui act. q pna. Bartholus le. doc.

¶ Quarum rep arev no dat Rur.

¶ Dictum est de aliquibus excep
cnbz sequitur videre de aliis inter
quas est exceptio tit. mandi.

Tit. **mandatorum**
¶ **de fideiussor
mandant z cetera**

¶ Quo quod in dubio an in rem
ut in psonam vr datu 2 dicat glo q
in dubio i re 2 tene mh ista glo.

¶ **Cum onerandae** Querio
quido dicatur aliquis esse pmissus
cu onerandum liberatis/ pui/ sepultus
no apparet inde glo que declarat
2 incipit pulc. 2o. no. q quali
quid sit in contractu ut l. vent
ca ff. de pcul. ved. 2 ibi dixi/
tenem in l. post gesta de donat
¶ 2o no. q si pmitto tibi penam
si te offendero/ q valeat ¶ opp q
debemus esse contenti penis legi
bus ut l. si stipulato ff. de
v. ob. s illa l. dz intelligi sicut de
i cum illo minorem i aliis pt 2 c
hic cnb expressis ¶ hic hoc quo
dicat statutum huius civitatis quo
offendit no subiectum in dicoin/
cnb 2 ppli perusini/ puat in x
libr/ ad plus an illud statutum
pnt respiciat clericos sit cura liber
tatem eccli/ 2 vr q no/ q no au
fert clericos aliquid q sit eis con
cessum in pulli/ s auffert eis
illud q competit ut auz de pplo. s.
q offendentis puat/ ipso no e cont
libertate ecce/ s in doctrinam innoc
de sen. exco. c. noverint/ tentat
p cy. i aut cassa sed tu lex h dat
meliorem doctrinam q hic dr cura lib
tate alienus ppt q quis essent iu
tundior/ s lex dicat q clerici essent
inter tundiores ergo 2o/ nam lex
anc q me ca. requirat circuitu
ut metu corpis tu pp metu que
cxiunina veneruncia ut inf h ad
vim 2 metus erga eum refundi
p missio ut d no. glo. q no/ dico
q ista glo. dicat intrateni 2 renq
cnt possum inducens/ cnb est in
sit in l. si. ff. i. et ff. cu fenerator
de. q me ca. 2 no. c. ti. l. metu et
de bif. l. inter pactum/ no tu eo
q in actibus et cnb cent plenum
illatus metus ut l. in portatu
2 q me ca. l. ad in iudicium dz ff
pbari q preessent minne ut uba tu
illa cu ista qualitate s. q nr ut
maior essent instans metus ut
no in l. metus. c. q me ca. idem
in ca minorem fuat ex. de qui. q
t. cedentis. Bartholus le. doctor

Si **filio fil** ¶ **Si alien**
Iste est singularis cnb
adicite ad pmum que pont
glo. que incipit puto si vicem
et cy tur si ista vendio est fca i
ludo pphibito no valz ipo iure al.
sic/ 2 hnt locum pcepta/ illius ¶ 2o.

nō legit q vendidit libr rem ꝛ lusi
ul' rem ul' extraneum / tunc opp̄ sal
tim ad p̄mum dari / qr ꝯtrib celebra
tis ap̄ clerigo est aneꝑ int' viuentem
validus ut l. si is an bonis ꝑ de
v. ob / ꝗ. nōt p l. siquis in sancti
s. pempti / q ista l. ꝑ locū qui ad
lusores eniendi intelle / ul' pot intel
ligi qui vendidit ex nō et hic vz
vendiro / sꝫ ꝗuat in hoc ut nōte
at emptorem ut ꝗ. formāt ind. q
si inor. ꝑ. ff. s. de minorꝭ ꝛ glo.
dicit in l. siquis in sancti pempt.
ꝑ la. de are. q si emo rem ꝛ tibi
solno plus p̄ditumo / hic nō valꝫ
sꝫ si sno te p̄dugi / nō tn̄ ad chꝫ
usuꝫ / ꝛ hic valet / donec bonitꝭ
terdicat ꝛ istam lec puto vāꝫ
ꝫa lec ponit in glo. l. et nō a
p̄laudet hec / qui eit i alea. i. du
bius euentibus ꝛ ꝺ tn̄ lec est nēc
mise ut' ali pone cauꝫ ff. ꝑ ver
ꝗ ꝛ p̄ꝑ cauꝫ q in expedimi / sꝫ
i ultio qui ludus est p̄missus
pe rep̄hendit / qr q line est ff.
pena / nō mēt / pe dicat ꝛ in alle
gat bom / far. l. siquis ve. ꝑ. si
quis possessionis. s. de p̄scip̄tib
ibis ꝛ l. plt. s. de aleat / ꝑnat
l. si examnne. i. de v. oblige

De litigiosꝭ ꝑiar.

N litigiosam rez
nō q sola dema
ico nō fac rem
litigiosam ꝑuat
C. e. l. i. de ꝯtute
ꝑiꝯ demonacionis
dic p̄te in mā
testaments in l. nō solum ꝑ. ff. de
op. nō. nunc. Nō q vicem liti
Bi inter giosi nō efficiat
rem sꝫ p̄sonam
sic C. de p̄scip. lon. temp. l. i. ꝛ ꝯ.
nō q res efficiat litigiosa p lit
ꝯt. Opp. C. e. aūt. litigiosa
sꝫ illa corrigit hanc / in reali
ubi p̄solam citacionem efficiat res
litigiosa / p p̄sonali remanent
iura antiqua. Et ut h̄ iurā loquat
distinguere / aut agit reali / aut p
sonali / aut mixta / p̄o cum aut
in ea p̄iꝰ contendit de dnīo ul'
de eo. q ꝑs dnīj est ut de ususf.
ꝛ sit litigiosa. p̄ solam citacionem ut
C. e. aūt. litigiosa ꝛ i nō ꝛ idem
puto de ipsa acce reali q eadem
nō efficiatur litigiosa / dūt nō
contendit de dnīo / sꝫ de aliquo iure
ut ꝑpoth. confess. ꝛ negat / ꝑ

aliis ꝑmutabilibus / et hic ista res nō
efficiat litigiosa ut in aūt. C. ꝑ.
ad hec / ipsa tn̄ acco efficiat litigio
sa p lit / cont / arc hiꝰ. ꝑ. ꝛ. ꝑ. C.
l. ij. Idem puto si litiget de p̄q
ssione si nō agit acco p̄sonali
siquidꝫ nō ꝯtendit de ipsa re sꝫ
de aliquo ope ꝑo inre hic ipsa
res nūꝗ efficiat litigiosa ꝛ scu
lia acco sit in rem scripta ut s.
de aqua plu. arc. l. ꝗuiꝗꝫ. ꝑ. ul'
ꝛ. i. nō / ipa acco bene efficiat liti
giosa p lit / cont / ut l. ij. C. e. si nō
contendit de ipsa re / hic efficiat
litigiosa p lit / ꝯt / ut dca. l. ij.
C. e. si nō agit acce mixta
hic aut est acco v. niūsalis / aut
singular / p̄ nō cum ꝛ dnīj et
hodie efficiat litigiosa p̄solam
citacionem ut s. de pch. h̄r. l. dnīꝰ
et fa. h̄r. l. alienacionis / si nō
est p̄ticular / hic res et acco
efficiat litigiosa p lit / ꝯt / ut l.
i. infi. C. cō dnī. Et nō quid
h̄eat opam vicem litigiosi / ꝑo sꝫ
ꝑiꝗ ista ꝑpra tres eriūt effec
p̄mo qr impediebat alienac
ꝑiꝯ ut dca. l. dnīꝰ ꝛ l. alienacio
ꝑo qd ille i ꝗ fiebat talis tūc
ꝑo nō potat in p̄scribe sibi ꝗmi
re ꝑpra sui auctor / ut l. i. C. de
p̄scip. lon. tep / ꝫo q si cadebat
a possessione nō potat eaꝫ recupa
re obstante excepcione ut h̄ꝯ / ꝑo
die nō est additū q contestis
sup re litigiosa ꝑhibis est ꝑponi
inlicitis / iꝫ qr a cedente ad ꝯt
tn̄ i ponit certe pene q ponit
in l. ff. C. e. Item q si sing
lata ꝯt p̄mit teꝫ / pot mandat
execucioni / ꝯtra eaꝫ i q̄ ꝑa est
tibsta nō ut l. ff. C. e. / q plenius
declaro in repeticione. l. creditores
C. de pig. quias ponas intelld
si fiat alienacio lite pendente
na si p̄empta esset instancia hic
licet durat viciū litigiosi ut nō.
C. de iudi. l. ꝑpꝑerandū. ꝑ. sꝫ etsi
quid et dixi in l. ij. i. iudi sol
ꝑiꝗ ꝯtib ꝑpris natꝫ ut dicta
l. i. C. de p̄scip. lon. tep. an posset
res litigiosa obligari dic quod
ut l. si filius. ꝑ. ff. s. que res
pi. ob. po. ꝛ nō. p ꝗ. in. l. i. ꝑ. ff.
C. cō dnī. Bartholus le. doctor.

De accionibus et obligacionibꝫ ꝑiar.

Obligationes
Queritur quid sunt
iste obligationes
que nascuntur
ex variis figu-
ris causarum et pro-
ponit opinionem et
primo quod ille que
sunt ex quasi contractu
et istam opinionem reprehendit glo. insti.
de act. in prin. et quod dicit que ex
contractu sequuntur et de hiis que ex quasi
contractu, ut patet per illos titulos insti.
de obl. que ex quasi contractu. alii dicunt
ut hug. quod est conditio furtiva
que nascitur ex variis figuris causarum
et hoc tenet glo. hic et in l. siphine
ff. de condict. furt. sed illud reprehe-
henditur per dy. et contra. et omnes doc-
tores quia primo ex delicto ut
l. si ambo. § quod ff. de compens.
et l. si mulier. § plt. ff. rerum amo.
alii dicunt quod intelligit de obli-
gationibus que non sunt nominate ordinario
iure ut gl. sed illud videtur reprehendi
quia hic de oblig. ex contractu est de nominatis
et ista non est bona reprehensio
vel dic de pactis appositis ex contractu
iure ut gl. sed truffa est quia pac-
ta in continenti apposita sunt contracti-
bus. pe. dicit quod actio in factum que
est ex variis figuris causarum vel
sumus C. de sacro sanc. eccl. non
placet quia hic loquitur in oblig. ex contractu
actione quod dicemus. dicimus
ergo quod obligationes que sunt ex quasi
contractu sunt ex variis figuris causarum
et reprehensio glo. insti. de actionibus in
prin. procedit vera. sed ordine titu-
lorum in institutionibus postorum. sed hic ordo
non consultus est contra. quia postquam hic
agit de obligatione ex contractu, sed de
obligatione ex maleficio, ut in l. c.l.
ex maleficiis, et postea sequitur
quod dicit de variis figuris causarum
et ponitur de obligatione ex quasi
contractu vel quasi maleficio, et sicut
de mente iuris consulti quod iste sunt
ex variis figuris causarum in ipse ponit
illud nomen ex quasi contractu, et ex quasi
maleficio, cum hic dicit ex variis
figuris causarum et sic est mens huius
l. ad illud quod dicit de ordine titu-
lorum insti. dico quod magis debemus
ordinem titulorum in ff. attendere
quam in C. sicut actiones scilicet inter
que rei persecutione obveniunt sunt
ex variis figuris causarum opponunt
quod non ex contractu vel quasi, dicunt
et ita tenet gl. C. quod in ea
l. iiij. Ratio vero dicitur actio utilis
gl. in l. ex legato. C. de leg. non
quod actiones utiles sunt dative
non native, sed non habent nisi in
aque glo. et in l. ex maleficiis
§ heres. i. C. sed in l. pr. C. de
pac. conven. dicit quod quinque nascuntur
quinque dantur. Ad declarationem huius
primo videamus quid est dativa et na-
tiva et dativa, praeterea ex quibus in
hoc possumus dicere quod adam fuit
homo dativus, adeo immediate factus
alii homines nativi qui ex parente
et matre nati, ita actio nativa
que nascitur ex mere oblig. ut l. iiij
§ ea. ff. de praescr. sed que in media
te a l. concedit sine mere dicitur
dativa, tex. quod l. a. bri. ad hoc
allegat in l. iuris gen. § i. ff. de
pactis dicit quod hic dicitur nativa, que
habet assistentiam iuris sufficien-
tem. Ex qua actio oritur alias di-
citur dativa. Hic premisso dic pe. quod
duplex est via. quedam remota
quedam proxima ex qua in personalibus
contractibus est via remota obligatio
est proxima, et ex qua actio oritur
que dicitur nativa, prima necdum
non dicitur et postea est a proxima
via necdum et ideo dicitur ipse aut
quibus causarum naturalibus dicuntur
nativa vel actio prime et licet sum-
ptuarias primaria l. xij. tab. que
quedam utilium non producebat sunt
dativa ut in utili bonorum possessio-
ne et in l. plt. ff. si quia pan. fe-
cerit. si vero respicias illas
l. que illas utiles inducunt
dicitur actio nativa quia l. indu-
cit obligationem ex qua hec actio oritur
vel obligatio hic possit dici dativa
sed actio non, sed respicias causam remo-
tam, hec fateor opinionem glo. que
dativa et quod in hiis utilibus sit
obligatio, probatur ex diffinitione ob-
ligationis, qua est iuris vinculum
quo necessitate astringitur etc. sed hoc
astringitur per hoc etc. ad exanimandum hoc
quod est praemittendum quod actio utilis
dicitur quadruplicat. primo vel directe
competentis ad eos ut l. i. C. de acc.
et ob. cum similibus, non directa com-
petit accidenti et utilis cessiona
rio, ut dicitur. Secundo vel directe que
non competit, nunc non competit, ut in
utili que restituitur minori vel
absenti ut ff. si adv. rest. l. i. et l.
i concurrentibus q. e. d. sed in cessionis
tertio dicitur utilis vel directe quod numquam
competit, sed esset possibile competere
ut l. quoniam C. de donat. que sub

mo · 2 · p · l · plt ad exhib · ¶ 1o nõ
dr utilis rescissoria directe / que cõ
petit ad aliud ut in auc · l · plt
si qua pari · ff · de · 2 · l · creditoribus · C ·
de nego · ge · 2 de bo · po · h̃r / pe · l · n
¶ 2o · videndum est / an p cessionem
differt utilis obligatio / sic ac
tio utilis 2 vi · q nõ / ut glo · ult
in · l · 1 · C · de acc · 2 ob · dicit / q huius
utiles nõ pot dici illius sibi obli
gatam / pignus est tex · in · l · si iso
luere · C · h · prut est in his hec / pro
hoc quia video quod alienum testatum
t hereditatis nõ in differt actio u
tilis / sed 2 dr utilis heredis ut · l · si
filius q in eo · 2 · l · postulato / ad
treb · p · video q p cessionem pot dif
ferri spes obligationis ut · l · spem
C · de donat · ergo obligatio que non
parit actionem pot cedi ut · l · si cer
ad treb · eadem rõe que parit p
video q instantia iudicii que nõ
est act / sed p ea obligatis quibus
instancie ut · l · 1 · in pri · ad treb · 2
l · hereditatis / facit · l · in exigendis
ff · de iudi · / 2 sic puto q competat uti
lis obligatio / sic actio ¶ 3o · est videndum
/ q actio nascitur ex obligatione / an sp̃a
liter an ab aliquo in defunctum
ut hic a sole quedam 2 puto ut si
tuus agere / Bro / scil · tutor obmio at
t actio ut · l · si quis suspe · 2 · l · si sic
de fi · ob · 2 · l · cum querebat pud · sol ·
¶ his pmissis venio ad q an util
actio sit dativa / ul nativa · nã ro
siliti appellauerunt dativam que nõ
hēt subsistentem nãm / ex qua ca
at ut p all · l · un / qui · Nos aute
saricius diximus eam esse dativam / que
nõ hēt obligationem aliquã 2 dativa / et
alsimo utilem / primo ut evidentia
et cessionario competit obligatio
utilis / ergo hec obligationem ex quo oriatur
quam dico / in cessionarium differtur
util obligatio que est directa apud
cedentem que nõ potuit plus pa
re eius ei pmiserat ergo ista utilis
nõ pot pare ut · l · cum qui ff defini
tis / ergo est nãe dativa 2 hoc cum
dicit vīm glo · / sed si ponis q nulla
plus obligatio utilis differt uti in ca
su · l · spe · C · de donat / hic pe · bi
dicit q oriatur ex obligatione dativa
/ in nullius hec gerenti ex quo oriatur
si nero accipimus actionem utile pro
ut sunt q dr ut directe nõ compe
tentis ad rõe 2 tūc nõ competit et
rõe q est dativa / nõ nativa · rõe
cui emanata cãt p̃tatis in illa
obligatione dirimi eo q semel p̃uenit
rerat ita · l · r · 2 · n · C · si adv · bis
/ si nero accipis actionem utilem 3o mõ
s · q̃ possibile est competere ad
idem ut in · l · quod de donat / a
sub mõ / 2 · l · plt ad exhiben · hic fa
teor q lex pduat ab inicio ob
ligationem utilem / 2 actionem que oritur
ex ea / et sic dicitur actio nativa et
obligatio dativa / nec ob · tex · in dicta
l · plt · ad exhib · que dicit utilis da
bitur 2 sic innuit q est dativa / quia
illud dr q dat obligatio / neque hēt
quam precedentem sufficientem
ex qua oriatur 2 sic iurisconsulti
appellabant illa dativas / sed ergo
sentimus / si nero accipimus actionem
utilem 1o mõ · s · ut directe competit
ad aliud hic fateor opi · pe · quod
aut respicias prima · l · xij · tab · in his
dicentibus dicimus / 2 nõ pot dici
utilis dativa / quod nõ debebat / aut
respicias alia iura introducentia
utilem 2 hic fateor q est nativa
ut obligatio ut delicti ut quod ut · l ·
curatoris de nego · ge · 2 · l · plt · si q
pari · ff · de · 2 in multis · l · in · ad ·
l · aquil · 2 p dicta vera in persona
libus / Quid in realibus / an utilis
sit nativa ul dativa · glo · hic inqui
dicit q reales actiones nunquam oriun
tur ex obligatione ut insti · de act · i pri
et dicit vīm / nã ex qua oriatur
rei vendicatio est dominium et po
ssessio adversarii ¶ videndum est / quia
dr utilis ut directe que competebat
ad idem / 2 desiit competere
adversario desinente possidere dolo
/ hic puto q nõ sit nativa / nec
enim hēt sufficientem materiam quia
desinit possessio ut · l · 2 · de ali · iu
mu · ca · fac · 2 q nõ · dos · in rebus
C · de rei ven · / quia dr actio uti
lis ut directe competentis ad di
versa / ut utilis in re que competit
emphyteote / feudatario 2 similibus
ista est nativa nã oritur ex utili
dominio · q hēt emphyteota 2 po
ssessione adversarii / 2 sic lo · h · si
ag · vec / quia dr utilis ut directe
cum cessat / ut in utili que compe
bit p̃sbenti / que rõe nemit ad
impedimentum directe que competebat
ei q q pscribit sed dos · in aut ·
insi · C · de bo · ma · 2 ista similiter est
nativa / oritur cum ex dominio utili qui
to p prescriptionem / et ex possessione
adversarii / facit · l · r · infra 2 q ibi
dr · B · de aqua plu · arc · quia
dr actio util ut directe competens
ad rõe voluntate cuius cum rõ
petit directa vera ul p supra
ut qui dicit qui hēt directam rei
vendi ut cedit illam / vel vendit
ul recipit extrarem / hic enim
nõ competit utilis in rē / que
est dativa nõ nativa / nõ enim
hēo dominium directum quod rõ nõ
est in traditione / nec utile sunt dī
in · C · de possessione contra si · de reivend
l · xij · 2 glo · in · l · si culpa · B · de
rei ven · hec pe · dicit q tunc

het utile dnium q est ffm ut l.
huius ma 2. l. ff si rem. deici vom.
2 h sunt sat, mam ff libellum
Quero utrum qui actio utilis possit
dici debitorem in obligatione gl.
in l. i. C. de don. 2 ob. dicit quod
in dictis ut patz ex supradictis/ ua
i cmbz inquibz utilis psonalis
est uma vice possunt dici debito
rem obligatum in his qctus sit
celebratus in alio ut l. quesi
pendia. ff. de pcur. ff qui actio e
datiua/ ide no tn possem qcludere
q ritute illius obligationis cedeqnq
ret/ ny q no pot actionem inducere
2 gl. in l. i. C. e. h no habet dicere
obligonem. s. que actionem inducat
fuat ad hoc q no in l. hede de
acquir. he. Quero utrum actio uti
lis et directa sunt eedez in subam ve
q sunt eedem/ q qtra agentem
ex ueritate dat utilis/ ex nobilita
te directa in l. anacunus de nego
cio. ff hee due dicunt eedem quia
dicit l. hec actio 2 cf ut l. in p. ff
h actio. ff. de nego. ff/ 2 ve cmbs
in l. actio. e. h. scilicet prima lec. p.
tutor tm directa tutele/ nqua
tus utilis ut l. i. de ma. come. ff hee
due dicunt eedem ut l. fi. ff. de ma.
come. qd ic/ pigini q sunt diuse
pbat 2 uarie directa, quia fundat
intencionem ex psona sua/ sz utilis
ex psona alti9 ut l. qui stipendia
de p ou/ q intelligere optu ad fa
narrationem qo sunt diuse/ p vide
q quibz utilis est ptoria, directa
est ciuilis ut ff. de bo. po. h pe
dicat q quibz ad effectum est eade
q het cunde effectum ut l. actio. ff
de neg/ ff. ita est eadem inqntio
q sunt una/ ita alia est actio ste
sunt eade spe/ q de quatz actoribus
spe possumus dicere/ alia directa
alia utilis ff si quis an sit ead
nno/ 2 tn ipse dicat q no appet q
sunt multe dre/ fungunt tn ead
quibz ut qui una loco alti9 pon
tur ut C. si ad illd tut. l. i. 2 y/ hec
sit uba sua/ que examinamus
dicat ipse q qnt ad effectum utilis
2 direct sunt idem q hnt eund
effectum hoc no est ver q utilis
petitio hereditatis que compebit fi
dei/ no est eadem qplz ad effectum
qua admittia/ in directa ut no.
in l. pmi ad treb. idem in pticula
ribus/ q qtra utilem compebit ex
cepcio que no qtra directam ut l.
quamuis. in pn. de adm. tu. 2 p dy.
in c. p possessore de re iu. l. vi.
ste directa infirmat/ q no repi
bit in utili ut ff. de in fruml. h.

expedit 2 magis directam qnt uti
lem sine ff pbaciones/ na i ubliqu
q debeo plus pbare. s. qctum et
cessionem ff indirecta q hnz ex
contractu in eo solum qctum/ dd sum
dicat ipse/ q actio utilis 2 directa sit
eedem qnie. q est ver sum opi. cede
que est/ q sit actio in qnie ut l. ij.
C. de neg. ff. 2 i no. 2. l. ij. qd qua
de acquir. poss. 2 i dixi 2 no in l.
sunt actiones actio inqnie ut ey. re
fert impellata. l. in. qo sum cum no
pot dici eadem in qnie ai no sit i.
qnnis/ 3q ubi dicat q sunt eedez
spe/ cui q dic/ q dre que sumunt
ex aliquibz qualitatibz no faciunt
diuam speciem/ ff dre sbales
faciunt aliq differre spe/ vn si de
cem9 homz quidaz magm quidaz
pui ista est dria sum qualitates
et sic no differunt spe/ 2 hoc est
q l. dicit plus 2 min9 no differre
spe/ 2 hoc est q de fide instru. ff
dre sum subiaz pnt differt ho ab
asino faciunt diuaz speciem sic
l. ij. inpn. ff. si cer. pe. mo applica
tiz utilis et directa sunt qualita
tes/ quedaz qo no faciunt diuaz
speciem/ hoc concedo/ ff pot de
q ex aliis dris differunt spe/ ut
puta una ciuilis alia ptoria q
spe differunt ut insti. de ac. in
pn. et Io. in arbore/ qo dicat pe.
quod utilis et directa no sunt idez
nno hoc est neq ut pbo/ idem
nno no pot differre a se ipso ut
l. ij. pponebat ff de iudic/ 2 C. de co
dicill. l. si idem/ ff ut utilem 2 directaz
sunt multe dre ut ff. l. i. de ex. qo
2 ic/ 2 hec pbant l. h allegate per
gl. i multis ptibus que uiri sibi
inuice qdice 2 tn soluit q una l.
lo. de directa alia de utili 2 sic in
herent se. ut aliud et aliud non
sunt idem nno/ ste dicat qnto q qz
fungunt idem/ ut qui utilis loco
directe ut ff. si adu. tut. l. i. 2 ij.
hoc no reprobo qd fungat idem/ naz
restitutoria utilis est ciuilis ai alia
esset pretoria ut l. mencionis ff.
C. 2 omis. l. que eade dicunt esse
intelligo. s. nno ut qnie/ ut spo
sum supradicta/ no in suba/ faciat ad hoc
q dixi in l. meni9. qd duobz de.
ff. ij. ubi tractans qui actio extincta
remansit an eadem ut alia
Quint an videat mandari qtra
ctz directarum pcessione gl. in l.
ij. C. d. h q sic ut ibi dixi i l. ij.
Quero utrum directa et utilis possit
compete eide ad idez/ Uideo no/ ai

cum utilis in
dicatur

cuius utilis inducatur a l. exequuta
re ut dixi. C. l. pe. qui aliquis
habet directum / quare ista debe
at induci. ut p. in l. si hered. in
pri. ad treb. et ro si cessionarius
qui habet utilem / intentum cederet ei q
sibi cessit non differt i illa uti
lis / ut eam possit suo nomine intē
tare ut dicit l. si heres ¶ Item
ex forma statuti iusta confessio
nata seu guarentigia habet parata
executionem utrum hoc eius nomine
cui competeret utilis / in forte illius
iusta / Respondeo sic ex aliquibus / nam duo la
ta sua propria sibi vel primitiu
rante competit utilis et hic dicitur
pot petere executionem sicut si heret
directum ut l. si procur. ff de procur. et
de re. iudic. l. iiii. §. i. et ii. et de iure
iur. l. ita postea. §. ult innuitur
¶ Item si aliquis proponit directam
et probat in utili / utrum obtineat
haut q. formatur pe. C. e. l. i. ubi
est / aut pendente iudicio ei an
competebat directa / cepit competere
utilis facto rei / et tunc ex eadem instan
tia pot actor obtinere ut l. quod
ns. de aqua plu. arc. facit optime
l. si fundus ff de in diem et de rei
ven. l. si post acceptum / Si ab ini
tio competebat directa tunc et pro
sui utilem / vel econtra / tunc nullo
pot optinere, quod actor et actu non pro
bat ut l. i. in prin. si mens. fal. dix.
uerum tamen pot esse quod quia uerba li
belli sunt ita generalia / quod possunt ad
utramque referri / maxime in conclus
ubi quis non tangit in libello ex
primere atque renotum / nam si dicit ad
se pertinere iure dominii pot intelligi
de directo et utili / et tunc si probaret
in utili obtinebit ut l. Si et si posses
si. §. ite si marito denique in his
glo. alia videatur dicere in l. iniu.
§. i. de emit. et in l. si in §. eadem
insti. de exce. rei iudi. Sed quod ibi dicit
non iudici proponi de utili dominio est
intelligendum. i. de qua domino per quod
publiciana competit ut exprimitur et
apparet et iniquatur eam dixi
¶ Item si utilis cedatur an dimidatur
i aliam utilem / ubi quod utilis remane
at apud cedentem / et utilis transe
at / Respondeo qui utilis et directa competit
eo tamen ut directa cedatur utilis cessio
nario / tunc si utilis cedatur in eisdem re
manet apud cedentem / qui ea sola
habebat ut l. emptor et ibi no.
C. de act. vel hi. ve. et l. exactis
et ibi no. B. ad treb. et l. i. §. de illo
e. ti. / alio modo dicitur utilis ratione directe
que competit alio cum / tunc licet alii
cedatur remanet apud cedentem
et sic potuit dimidi directa respon
utilis que competit cessionario /

extraneum in bone fidei possessore de emp
ptore / qui restituit hereditatem
nam apud eum erat utilis de emp
tore / et apud eum remanet et in
fidei commissarium transit utilis probabiliter
ut l. i. §. bonorum ad treb. et l. mu
lie. §. i. e. ti. ita intellige l. cum
tantum. C. de nova. hoc si minor re
deret utile nomen hoc contra emptore
rem et apud eum remaneret utilis
ac. directo minor / et istud est ad
q. de facto / nam ille qui cedit pro
iuratoriam directam que remanet a
pud eum post solutionem recipe et de
bitorem liberare / nisi in talibus ca
sibus ut l. iii. C. de nova. Sed si aper
tum in l. remanet / tunc secus ideo
erue meli ¶ Item an ex solo co
tu sine cessione transeat utilis / Respondeo
loquimus dic. aut alicui debet ius
seu nomine ex ultima voluntate / aut
ex contractu / aut alia equitate / primo
casu siquidem titulo singulari ut
ex causa legati transit utilis sine ces
sione ut l. ex legato. C. de leg. / Ro
quod et in rebus corporalibus transit domi
nium sine traditione aut titulo uni
versali et non transit sine cessione utilis
restituta ad treb. fallit / si non co
petit qui cedit et in aliis autem
no. C. ad treb. l. i. §. de illo / si non
ex contractu tunc aut innominato / et non trans
seunt sine cessione ut C. de act.
ob. l. i. Sed primam lec. no / aut ex
nominato et regulariter non transeunt
sine cessione ut l. i. et ii. B. pro socio
fallit in emptore ut C. e. l. ii. et de
he. ven. l. emptor / ro quia sic pla
cuit quod intelligitur voluntaria alie
natione secundo fallit in dote favore
dotis ut l. i. So. ma. p. C. e. l. ii.
3o in nomine dato in solutum ut C. qui
sol. vel pri. l. si quod intelligitur quando
datur in solutum fuit emptor / alias
secus / 4o in nomine dato pignori / ut
l. cum convenit. B. de pig. et l. pro pig.
debitore nomine / quinto fallit in donatione ut
l. illam. C. de donat. et no. in l. ii. C.
contra hoc ultimum non placet sa. bri. nam
ibi fingitur actiones cesse / alias non
competeret facit B. de donat. l. adeo
et ibi dicit directum ut cede et quando
3o casu qui quis debet cedere ex alia
equitate actio non transit sine ces
sione nisi in subsidium / qui non repe
tur qui cedat / quo casu sic transit
utilis sine cessione / licet alias cessione
queratur ut l. i. C. e. et B. de instit.
l. i. et de dam. infect. l. dampni. §.
si. ad idem l. in creditore. B. de con
me. quod dicitur pe. et cap. C. e. l.
i. ¶ Redeo ad glo. et quero quid
de ea ratione in re / et solet tractari infra
de act. §. i. et prop. C. de ali. in iuria
ca. fac. l. i. ¶ Item quid de pretoria

scrip/ que petit officiu iudicis no
bili/ dico q no est pprie actio/ sic
no hz obligonm sed instar obli
gonis ut l. si p collusione. ff. de
acc. emp. ff. officio iudicis nominat
ut l. una. §. i. j. de acceptil/ sic
act. de quo dixi i. l. i. de mune. die
om. iudi. ¶ Quo de accoibz que
oriunt ex pactis in continenti appon
dit ut in glo. ipo. tn contrarium
doc plenius ponit in l. in bone
fidei. C. de pactis 2 l. explaci
to de re pmu. 2 l. iur. gen. §. qu
inno. ff. de pactis 2 ubi dixi:

Convenientit

teneri in
b glo. que incipit i. sib.
2 pcurabit 2 c/2 ista glo.
allam tibi q debemus inspicere
qualit leges locunt du disputa
in g. in locat 2 conduct/ 2 ide
not glo. q hic in l. i. infine.
ff. de ohen. emp. ¶ Ite no. dicit
tn. q ex vi nois q ubi distincta
sunt noia 2 c. dic ut glo. 2 dy.
in sit. de act. ff. quida azo. dic
dic q quas noia ohentur no
me gebus variat 2 hic fatetur
q oriunt due actiones. s. utraq
directa/ ut hic glo/ quas varia
tur noia ohentur no nomine ge
bus ut in psuncte et hic oriunt
due actiones/ una dura altra q
ria/ quas oriunt vini nomine gebus
et ohentur ut psonao/ 2 utraq
dira/ quas descendit autoe 2 hic
ut mandantis 2 mandatarius una
est dira/ 2 alia gra

Ex maleficio

Ex maleficio

Bi ind.

ohp. quia iniuria est
culpa ut j. de re. iniur. l.
iniuriam/ et ex culpa quis ex ma
leficio tenet quare no hic ut in
aquil. 2 glo. dicit q aliud i iudic
et aliud i aquil. 2 no dicit plus
¶ Sz que pot ee ro/ dic q offis
iudicis est nrm ut l. nunc q
§. iudicandi officium. j. de iur.
et ho. q ex necitate tn/ aquil.
voluntate fit ¶ Quo quid in
consiliario/ q consilit p impiam
no. inspect. de requisit. consi. §. i.
de consiliarius ¶ Quo si plures

Ebis quoq

tn expiam
maleficio/ an solidus vinus libet
alios/ 2 vi. q no/ ut est i male
ficio ut l. ite mela §. si plures
ff. ad l. aquil. 2 l. sequens et q
insi. ff. deinde. cau. iudi. 2 glo. dic
q tn sit spalia in q maleficio
p textu istu/ 2 ut dy. consilit q
dam q statutu est i civitate lu

cana/ quo cavebat q si homines
de contrata no reperit malefacto
rem puniant in tm/ an omnes in so
lidu 2 uno exacto alt liberent
et dy. solut q isti tenent ex
q malefico ai de facto aliq te
neant ut hic/ 2 q vinus solve
alt liberentur ut hic 2 l. in i. ff.
de his qui de re. iul. effu.

In omnibz

opp. ff. den
fut. 2 l. pit. ff. de diu. 2
tep. psc. q. solut in l.
omnibus/ et dicit q gra loquunt
in pscriptione 2 usucap. mobilium/ que
est favorabilis/ hic in pscriptione
xxx. annorum que est ut odiosa
ff. illud no credo viri ai pscriptio
xxx. annorum de nu. iste no erat co
ita ut instit. de pre. 2 temp. ac.
§. i. et not glo. in l. no solum
al incipit in l. ff. ex quib. ca. ma.
2 l. qui accedit/ ad l. aquil. 2
aut. ut ecclia Ro. §. i. ¶ Sz q
dicimus dic q hic loquit i p
scriptione redibitorie/ et ipso iure
et insili/ ff. quo glo. lo. hic de p
script/ xxx. annorum/ dico q glo. bn
dicat q id iust est in pscriptione
xxx. annorum/ q i ista pscriptio h. ut
utraq est odiosa/ et est exceptio
ligentia no petentis/ et sunt b
talis/ 2 phoc habes q i usuc. xxx.
annorum interrupit psolam citatione
i usucapione x. vl. xx. annorum plus
est in usucapione tempus nullo
no interrupitur ut dixi in l. i. et
q. insi. ff. pemp. ¶ Ego quid i
pscr. xx. annorum que p statutis
induat/ qualit interrupat dic
p solaz citatione/ q exceptio no
petentis induat/ ai petit/ cessat
negligentia que est ai pscribentibus hic
in pscriptione x. vl. xx. annorum no pot
hre loci psolam citationem interrup
co q contrahibus mens 2 bona fides
no pot interrupi/ dc. q. de qua quit
q. dc. ut glo. Bartholus le. dec.

Actiones adversus

Vnde glo. que incipit no
put petere/ i nu 2 aune.
inpri. porto. C. de bo. q h. aut
exceptitur i fideb. 2 saciones ut i
aut. de h. abinte. §. si no aim
descendentibus coll. ix. porta
C. de bo. q h. aut. ste hereditatis
et sic vi. nelle ista glo. q tot
ambus inquibz pot qri filio/
ita q pri no quat usufructus
possint filio contra patrem cedi ac
tiones/ q vini puto pdcs si pri q
ret usufructus/ na vellent ces
sio no ai posset agi contra patrem

eo vivo ut in toto h. de bo. ma.
et debo q3 li. Reg ant fm ista tpra
erat q3 no potat cedi q3 si filio ce
deret q3 alm querebat pri gº q
pronu no pot cedi ut B. de usuf. l.
B. 2 siquis. §. regularit.

Sub hac pmissione q si
vnq3 velit ipe pmissor ob
ligo teneat agno sm/ sed
lud est sm q3 ista obligo nullo tpre
valet ut l. continuus i §. hui9 gny
tumore legit duabus modis/ vno mo
sm glo. alio mo sm huguc/ 2 vide
glo. que incipit/ dixi in psona p
missi i illa si voluis ut i. pa/ 2 sm
lec. glo. in duabus conceptionibz
incipit in gceptioe in voluciis/ si sti
pula l. tor i gceptioe si volam/ Cap.
j. h. 1. l. q cuiq3. §. no solu glo no
declarat Sed adube/ istis duabus
modis hnut si volam 2 si volaz vlz
mo istam si voluero 2 cu voluero
ut plene dixi in l. continuus. §. si
j. h. 1. Querit glo. cu ista gdio
sit potestativa 2 dic ut glo. 2 sile dr
in l. si ia dubitari. B. de her. insti.
Querit glo. pmitto x. cu voluero
an heres meus possit velle. 1.
dicat q no/ q3 ubi condicio respicat
sam psone no trãsit ad heredem
ut l. continuus. §. i. p. h. 1. Sz hic re
quirit sam psone ut cu voluero
et p hoc tollit gra. l. 1. C. ut ac.
ab he. abstr/ q3 trãsmit ad heredes
cu no requirit sam psone/ ubi gdio
qualit trãseat ad heredes vide p. h.
1. l. si x. cu petero Quid an sit
i voluntate stipulatoris ut si no
lam ego stipulator vide glo. q
ponit duas lec. an sit nem/ ul
no tangit in l. atio. §. fi. p. h. 1.
2 dy. ibi replpudit glo. p. l. sena
tus. §. legatarz. B. de l. y. la. de
ac. intelebat salvare dicunt de
Hrustral sm hui9 l.
q3 Fundiby ego vnq3 nobu
mde nec mo mdeo Cap.
de l. q. B. advocac/ 2 l. r. q. de cosse.
pencl. so. i. in castreis. hic i alijs
Cap. de l. si longius. B. de iudicus
so/ ubi de uxta/ hic de directa
Cap. de l. dominus. §. 1. B. q vi aut
clam. so. ut i Cap. de l. si filius
fa. B. de inoffi. test. so. Fallit ibi
illud q hic no dr p illaz l. supple
i aut. i inicias/ 2 in offic. vni bu
mds q p sona sua pit. i immaliu
i alijs i deposito 2 gmodatori
no video ratione quare no in alijs
bone fidei contrabit/ 2 illud citu
bile sancr/ cu. lz note suo/ q si pre
decedat avus excusat filius avo3

cu filius curaret sm ista tpra
lz excacioe sua patri quereba
B. de inre novo hodie lz adueh
bu post mortez patris papinus.
Naturalem certo h me
lius loquit q i. de fidein
sp. l. fideiussor. §. fideiussor
accipi cu no expcas B. sp pm vob
mo nasatu. acio Bartholus.
Quociens de ista l. t fra
mamum sestu abbi/ q si
stipulacio sit hoc mo/ q
imitabis illi x. no valet B. dz nom
sime exp sona nostra ut pmitts
incipi. x. q dabis illi/ 2 illud est
ro. l. 1. C. de serv. Si querat
ro que dz gdepnari pris i iudicio
est/ q dz i ram sime exp sona
mia/ et exp sona eius cui pris
est/ ideo dz cdepnari pater psens
et hoc plene dixi in l. stipulacio
ista. §. siquis insulaz de o. ob.
B. in psona patris abulis dm q
dz accipi. dicat gl. pmittis incipe
prim note tam q tuo dabis 2 ic
et vide glo. plene i ubi stiplor ut
illi deb. hoc nullo mo valz ut no.
j. h. 1. l. stipulo ista. §. siquis insu
lam 2 ista mor 2 ibi ipe utilis
quit ut l. hui9 mor. impu. B. de
lec. 2. l. pult. B. de neg. ges. 1 ibe
dicat q illa utilis quitur/ q ute
lispe in cutuis simlibz/ no regu
larit ut no. in. §. siquis alij stipu
de i utili stip. Bartholus le. doc.

Ex deposito quanq3 do
lus purgat p actionem des
cendentem ex gtrac. uel
qi/ tenet heres/ sicut definit
tius. h. d. Cap. C. ex delic. de
func. l. 1. ii. dicat istud est vrum/ q
delictu comittit ex gtrac. secus
si in gtractu/ B. hic op. instit. de pre.
2 temp. ac. §. aliqm. ubi lz dolo
induxi ad gtrahend/ no tn heres
meus. so. dic q in. §. alij sunt
dolus comissus in gtractu/ no tn
purgat p actionem descendentez
ex gtractu/ cu dolus dedit causam gtractu
et sic gtratus ipo iure nullus et
purgat p actione de dolo/ que in
heredem no dat nisi lit/ gt. 2 istis
casibus loquit l. si hominem. §. dat
B. depon 2 illud tetigi in l. 1. j.
depna. delic. Cap. C. de her. tu.
l. 1. ii. dicat q delcm no tn/ et
sic no in gtrac. ul qi/ voluntario
ul necessario no tn heres delem
culpa/ gra tenz glo. q secus in
voluntario ut l. atio. B. de neg.
ges. ey i. in. op. lz istaz/ dixi p de
p. delic. l. 1. Bartholus le. doc/

In fraudem creditoris contra neces-
que sint accusationes in fraudem cre-
dit in glo. ¶ Contra non de qua
hic loquitur glo. dicat de illa que sup
sunt infra est op. Jo. / sed que est
io / quod actio in factum / ab non dat filio
fa. nescio / ideo pe. dicit in l. filius
ff. e. sit l. paulus qui aliquos qua-
huerit i vno libro dicendo paulus
ymo quod / non est verisile. quod ipse ob
iniicit aliquid / ideo dicat ipse quod l.
filius loquitur de actionibus competentibus
ipsi filio suo nomine / hic quando de
actione que licet quando pater filius
pot exercere / quod intellige in acti-
onibus premissis. s. pre absente / ut no.
de eundem l. si longius / tu poteris ut
teptare dicere quod h. l. loquitur in actionibus
actionibus in factum que descendunt
ex delictis / ut in edictis plurimum quas
filiusfamilias pot intentare suo nomine
ita cum plurima sunt facta natura e-
quitatis / et in eis non ita tenentur
patria potestas / non quia ita quando pa-
ut apud filium / non remaneant
ut c. qui admittit ad bo. pos. ff.
l. i. et i non. per glo. et id quod dicit in l.
filius. ff. e. est dictum ut relatum per
paulum quod i supplet / et hic ipse in-
nuit cum dicit i factum et quod est de
uno implicatia. Bartholus.

Quid fieri ¶ opp. de l. in
ff. stenola. i. si quis tali-
ter ius. fu. sed. ipso con-
tinuo acquiritur possessio hereditas sed ali-
qua qualitas differt / ius vero
primus l. in l. si eius qui pro. depositum.

Si ius quin ¶ opp. ff. l. pe.
glo. soluit sed dicit quod in le-
gali est incumbria / ut l.
apud celsum. ff. si quis aut. ff.
de doli. except. aliter sed. dat glo. quod
h' diversitas et contra et hanc tenet pe-
p. l. si fundus leg. ff. i. sed glo.
violentat illam legem l. et istam
tenet ep. in l. qui pupillo. c. de
negoc. gest. plenissime dixi in l. nec
magis. ff. de l. q. in magistra-
tu mea. ¶ Intelligo ista et sit

Contraxisse intelligit
dici. quod ibi vult contraxisse ubi de-
solui / quod ibi quemam sed
alia contractus interpretabuntur secundum con-
suetudinem et statuta loca ubi
celebratur contractus ut l. si fundus
ff. de evic. quod dixi plene in re-
petitione l. cunctos populos. de sum. tri.

Transactione non cogi-
tis interpellat per hominem

fiat c. de contrahen. stip. l. magnam
et l. in c. de contrahen. emptor / iam habes
an quis debeat pluries interpellare
vel sufficiat semel interpellari / an ad hoc
ff. et in l. tria scripta. ff. in fab. ff. de
l. ii. et nota glo. in l. mora. ff. de
usuris / dixi in l. qui rome. ff. ante
sit. p. ii. i. ¶ non quod ubi est dies et

De illo pena sed dicit non ad-
mittit purgatio mo-
re ¶ opp. de l. si insulam. i. de ob. et
ob. sed hic dies et pena / in dies
non pena / pe. respondit istud dicitur
p. l. et si post tres. ff. si quis caut.
cum dicit quod ubi pot peti vna cum
penitus non admittit purgatio mo-
re ut hic / hoc refert cy. in l. si pro
quo pena c. de pactis et in l. magnam
c. de contrahen. et contra stip. / sed non ar-
do dixi pe. ex vii / saltem sufficit
prius l. quod pena est quod res sit inte-
gra / non pot peti vna cum penitus di-
xi plene in l. si insulam. Bar.

Si furioso ubi non re-
quirit consensus tantus
vel expressus / furiosus pot
obligari et obligari sibi quod / sit hoc
sane mens ¶ dicit quidam quod in

Actionem libello opp. quod pre-
natur non solum actio sed obli-
gatio que est in pena / persolu-
te. qui obligatus non est et contra dixi
quod in l. omnes. ff. ii. p. ff. de cap.
que inferri. a. ¶ opp. i. h. i. l.

Non solum impossibilis ista
stipulatio infra glo. soluit
quod hoc est verum in conditione
apposita in faciendo / secus si in non
faciendo / hoc non est verum quod ista
conditio in non faciendo non est po-
ssibilis ymo necessaria / quod si affirmativa
est et possibilis negativa est necessaria / et
e contra / et illud est verum i contradictoriis
negativis et ita affirmativa est
impossibilis de necessario / secus si est affir-
mativa in possibilis de mundo / quod tunc
negativa non ut in l. insignem
ff. si ob maleficium. ff. de pac. ¶ opp.
ff. de condi. obm. l. si mihi / sed con-
ditio impossibilis bene impedit omnem ob-
ligationem / sed non impedit ut oriatur actio
ex illud quod agitur / ut do tibi decem
quia es miles ut sis mens pau-
tur non oritur actio / ut rogatum fa-
ctum id quod ingerebat deficeret / sed oritur con-
dictio ob causam ad repetendum quod datum
est et illud est ex eo quod agitur ut l.
si ius insti. ff. com. et. ff. v. l. ex ea
lege / etc. ff. ii. quoque ¶ opp. infra
de le. ff. si. sed. aliud in legatis ut
ibi / aliud in contractibus ut hic. Bar.

Quoniam ex uno de hoc dixi
in l. magis puta. i. de pignoris
dicto. Bartholus legum
doctor

Constabit opp. C. ex
delic. defunc. l. ij. B. e. l.
onib. so. dicit quidam quod
ista dictio/ quod est mutatis expressum
vel hic loquitur in actionibus actualibus
et sic loquitur C. qui libel. pro. dat.
ubi prestitum libellum perpetuat. dicit in
l. ij. §. fi. B. penult. Bartholus

Quin etiam opp. de l. apud
labeonem §. sequenti de in
iur. et dicit quod ad aliud
dat illa l. ad extimationem/ hic ad
vindictam/ et in ista vindicta hetero-
geneo dampni et contra concurrunt una
per alteram tollitur et per hoc rep. glo. que
est in l. dump. C. de ci. iniur/ et ideo
dicitur/ si in actione iniuriarum habet eo
dampni/ quomodo potest vinci aquil. con-
petere/ quod in aquil. veniunt dampna
extrinseca ut hereditas obvenientes et
alia/ ut l. inde neratius in prin. B.
ad l. aquil/ sed in actione iniuriarum
non. **C**opp. de l. in qua plura p. de
pena delic. so. ibi plura facta/ hic
unum factum/ ex quo plures actiones
oriuntur et dic ut ibi Bartholus.

Si tibi commodavero.
opp. de l. vii quod. metus. B. quomo-
do et. dicit. tu habes hic duas leges
una affirmativa et negativa/ est remanet
sed hic obstat tua/ que sequitur/ quod
simplo et c. sed et. Ret. hoc verum est
in eo quod est simplum/ vel non tollit
aliquid hinc hanc negativam et hic so.
i de equitate hic de iuris rigore
sed sed hic illa corrigit istam que eq.
tatis scripta tollit l. scriptam ut l. pla
cuit. C. de iudic. nam ista que
est posterior in ordine debet illam
corrigere quod ~~actio~~/ et ali. in quo alii
quod actio l. aquil. est penalis du-
plicata/ una est ex eo quod est contra
petitione xxx. dierum/ vel anni/ et hic
simplo subducto potest agi ad illa
pena/ eo/ quod illud plus venit per
iudicis officium et sic principali sublato
tollitur et accessorium. ut l. iij. C. de
poe/ alio modo potest esse penalis ratione
negantis ut l. iij. C. ad l. aquil.
et illud pariter petitur/ et sic illud
quod est plus petitur actione principali/ et sic
non tollitur sed ista so. bene sonat/ si
est vera/ sed tex. B. ad l. aquil.
l. iij. vi. dicere per l. aquil. illud
quod venit/ ex respectiva petitur ut
l. si servus servum. B. ad l. aquil.
et hanc hic pe. sed ista so. potest sub
stineri alio modo/ et hic potest esse ideo
quod si ei commodato est quod in
imputet/ quod sed facta quod in actione
commodati non venit nisi simplum
et videor illa pena committere
sed in pena que ex in fraude constat
non est quod ei imputet/ hic non

possum sine eam ti. nec eis/ alia
so. est quod ibi fuit actum commoda-
ti et non in totum exactum/ et hic per
illud principalis quod petitur/ fuit quod pre-
venit tota accessio licet illud mo-
dicum sit quod remanet/ vel in contra
dicitur/ hic contra cum/ dicit plene
in quo **C**opp. de l. pre medio §.
si plures. B. ad l. aquil. so. ibi
contra dicitur/ hic contra cum/ et
illud quod dixi tibi facit in cau-
sa. quod arcet statuto cavetur quod qui
quis aliquid de nocte percusserit puni-
atur in tantum/ non quidam actionibus fuit
quod de nocte percussit et est condempna-
tus quod percussit/ non per illa adiec-
tionem de nocte/ an possit agi ad
illud plus/ et videtur quod possit ut l. vii
quod metus. ff. unam opp. et. B. como-
do non est verum dicit quod ut dixi in l.
de innocenter §. quod ti. j. de adulte.

In omnibus primo po-
nit unam regulam in actionibus
penalibus/ secundo ponit unam in
actionibus penalibus/ 3° ponit u-
nam regulam qualiter transeunt acti-
ones contra heredes/ 4° ponit exceptionem
de actionibus persecutoriis/ 4° in ul-
timo versiculis ponit exceptionem de actionibus
persecutoriis que dantur contra iuris
civile in aliter penales/ ex utraque
parte vel ex parte rei tantum/ sed in aliter
3a ibi oneraviter autem/ quarta ille
autem 4a ibi sed in rescissa/ et ista
ultima regula debet scribi litteris ru-
beis **A**d primam regulam op. de l.
sacrum. §. fi. B. de edi. edic. ubi
persecutoria tollitur tempore/ so. et fate-
or quod actiones rei persecutorie sint
perpetue/ nisi quod iuris civile redda-
tur ad refundendum ut l. j. C. l. §. f. B.
in rescissa. non exhibitoria tollit
tempore/ quod datur ad id quod refunditur
quod est de iure civili **C**opp. et videtur
quod actiones rei persecutorie finia-
tur uno anno ut l. in actionibus §. hab.
actiones. B. quod fal. ti. aut/ et l.
qui aut. §. fi. B. quod vi. aut clam
et C. vii vi. l. ij. et l. fi. C. de dolo.
glo. dicit ad omnia/ actiones persecu-
torie sunt perpetue/ verum est/ in i de
licto quod habebant. i. ex delicto de-
scendat/ et ad illud allegat multas
l. et vide et. ista glo. non dicit verum
primo est falsum per l. i. in prin. B. vi
vi. 2° quod hoc fallit per l. pretor §.
hoc interdictum. B. de op. no. nun-
tia. ubi ex delicto illud interdictum contra
petitur/ item per l. itaque. B. de dolo 4°.
contra respondit per l. aut pretor §. plane
B. de his que in fraudem cre. / et ideo
dicendum omnes actiones rei persecu-
torie ex utraque parte sunt perpetue
ut hic sed persecutorie ex parte actoris

penales ex pte rei finiut᷑ anno. ⁊ ista q̃plicandu̾t subsequenti re gula. ideo ad eam veniam⁹ ⁊ hoc est vi̾ij. i omnibz. l. allat͛ in q̃m ℞ ij. 2ᵃ regula est q̃ ultra anni ꝗ acciones penales ex utra q̃ pte ul̾ ex pte rei tm̃ iste sunt annales ¶ Ad istam. l. op. insti. de pre. et temp. act͛ ꝗ̃ i. ubi spale est i act͛e furti manifesti ⁊ ro est ꝙ ꝓpt̃ freq̃ cia᷑ debitoꝝ ar. l. aut facta. ꝗ̃. de penis ⁊ ista est so. ij. ⁊ alia no pot melior dari ¶ Ex ꝙ̃. op. de l. i. insti. ꝗ. si mulier venit. indic impos. imit. ⁊ eius poss̃ dolo malo ⁊ c̃. ij. que est i pso. q̃rij ꝓ. se. l. i. ꝗ̃ hac actioni dicat quedam ipsa ex quibz nl̾ h̃et dic nam penalis ex pte actoris ⁊ rei ul̾ ex pte rei. hic dicunt anno insi succedat in loc psecutio rie actionis ex utraq̃ pte q̃ inde rous prius tenebat ⁊ ꝓ h̃ app. so. i. ti. se. si mul̾. ar. in. l. i. ꝗ̃ habent actoꝝ ꝗ ibi est annalis hic ab iposito est penalis et ex h̃ hec ratio ad q. aliquis dolo desiit possidere tenet᷑ nisi est ne pcenia q̃ilo in psecutorie ex utraq̃ pte succedit ut. l. hz. ꝗ̃ publi. ꝗ. de noxa ⁊ l. i. r. fi. ꝗ. de bibli ¶ Opp. de l. i. insti. ꝗ. ne mul. facta so. ibi fallit ꝓp rom que ponit᷑ ¶ Venio ad 3ᵃᵐ regulam omnes acciones q no dant per annum omnes iste no transeunt i heredem agitio ij. omnis ꝓpetue dat᷑ q̃tra heredem ¶ Opp. i. vi. bonorum. l. ij. i. fi. ⁊. l. ubi in fam. ꝗ. vi̾ ui fallit ibi ⁊ de hoc dic ꝓ ea in. l. r. c. ex delic. defunct ¶ Opp. di. hic ꝙ si usso q̃tra boꝝ poss̃ debitoris mei est ptoria p̃mo est annalis q̃ debitor aliqua aũe annalis tm̃ ij. annalis ꝑpetuam ex psona heredis no nascit᷑ ut. l. ij. ꝗ̃. ex hijs. ꝑ. ti. i. tangit ij. ponit nihilum in. l. iij. ꝗ. de bo. po. h̃r. pe ⁊ hoc sic ꝗ ille qui ex p̃mo dat᷑ sunt rei psecutorie que ex p̃mo nimz dant sunt penales ¶ Venio ad 3ᵐ. ꝗ in resissa ¶ Opp. ⁊ vi̾ ꝙ resissoria no durat anno ꝗ q̃due nio ut. l. sup natina. ꝗ. de tep. i in te re. quidam dicunt ꝙ corrigit᷑ no est vi̾ij i i officio iudicis resi dente ꝗ̃ i actione resissoria ⁊ ista est vera ¶ Cu̾ no an resissoria competat an petitoria restonem et hic sunt opn̄ ⁊ vide glo. que incipit act͛ in rem. i. ꝗ admitto ⁊ c̃. tn̄ de bes sciṙe ꝙ qui aliquis ledit᷑ ꝗ acto totalit᷑ ꝑdit᷑ ut ꝑsumptionz tricenij ⁊ hic actio no competit insti reshit᷑ petitam q̃ qui ledit no ꝑdit

actionem in totum ꝗ ꝑ exceptionem sb̾ monet᷑ ut insti q̃rere xxx. ul̾ xl. a. hic competit an ꝗ i efficax ꝗ pot opponi exceptio ⁊ no obstat ꝙ restitutio petat᷑ de resissoria no dico plus est ma in. l. ab hostibz ꝗ̃. ꝗ ꝙ simplr̃ ex qui. ar. ma. et insti. de act. ꝗ̃ rursus. c. ex qui. ca. ma. l. fi. ⁊ de re. iud. l. ꝙ̃ tyme

Cessat ignominia.

Q aliquis est condempnatus ex forma statuti, c. istis adiectis in q̃tinenti dicit cessat ꝗ ex condic̃ statuti est q̃dempnat͛ ꝗ illud no vi̾ in veri͛ ꝗ q̃dempna tiones publicorum iudicio no fiunt per actiones ꝗ ꝑ accusationes ut insti. de pb. iudi. inpri. ⁊ condic̃ ex. l. ⁊ ꝑsonal. act͛ ut. l. i. ꝗ. de condi. ex. l. vn si q̃dempnatus ex forma statuti sit q̃dempnatus ex. l. vij dicere vent ꝗ dampnatus est accusatus ex statuto ⁊ statutum no fiunt debuie esse publica cnīe ut dixi. j. de hijs qui no. infa. dixi in. l. i. fam. j. de pub. iudi. ⁊ c̃. dixi de dampnato ꝑ iugisito

Non figurat ¶ Opp. insti.

N de. liter. ob. nipri. hui⁹ q̃rij tamen diceat glo. no figura s. ubi sed significatio et figura et sic teñ ꝙ hic lo. de oblig͛ lit͛ras ꝗ pe. dicat ꝙ dein̾ ꝗ̃ no erant cognita obligatio. lit͛ras ut. l. i. in pri. ꝗ. c. alij dant aliam opi. ubi ꝙ sub illis verbis erat q̃plexata tra ꝯ oblig͛o hoc tenz pe. c. de nomi. pec. l. in q̃tractibus i pri. q. ¶ Ilo ob. ista tria ꝗ hec no obligat no dic ꝙ tribus nascat᷑ oblig͛o ꝓ dicat q̃ ꝙ obligatioe lit͛ras inducebat prim indicium ex illis lit͛ris hodie no ob lig͛o nascit᷑ ut. l. in q̃tractibz c. de no. nu. pe. ¶ Q̃nit glo. ordi

Stant sub

S tor. q̃ditonal ad quid dicant᷑ ⁊ dic ꝙ quo ad duo ul̾ tria ⁊ dic ut glo. que incipit q̃tum ad hoc ⁊ c̃. tenz ista glo. ꝙ legata q̃ditonalia fuisserunt ad suos ista glo. est fl͛a ⁊ reprobat᷑ ꝑ dy. ꝑ. l. in pe. ꝗ̃. hered. ꝗ. de l. ij. ⁊ l. si impsonam c. de fidecomiss. ⁊ l. heres. ꝗ̃. t ita. ꝗ. ad treb. no. in. l. i. c. de hijs q̃ an ap. tn̄. in glo. incipia

Obligationem facere

O ista est bona. l. ⁊ tota dic al legat᷑ vid glo. sup illo dicat an dicas videat posita ad offendende solois ul̾ tollende ⁊ dixi in l. en qui ꝗ̃ qui ita. j. de ꝗ. ob. Bar

Placet autem | vide quod tempus
non est modus tollende vel minuende
obligationis, dixi plene in rubrica ff. ha.
l. ff. C. opp. de l. sicut et l. cum
notissimi et l. omnes de prescrip. xxx
annorum scilicet tollit per exceptionem ut ibi
non ipso iure, dot. ult. mon. et pe. et
sa. de rem. et op. sequendo eam, dicat
quod ipso iure tollit actio hodie prescrip-
tione ut l. sic et l. omnes et l. cum no-
tissimi, ubi tex. vult dicere quod omino
extinguitur et hoc tenent ipsi in l.
fi. C. ex qui. cau. ma. Sed an veniat
venit nichilominus glo. hic vult dicere quod sit
dit plene in l. plt. ff. de ver. ha.
Glo. indicat l. istam ad quod sa-
bbatinam de qua in dicta in l. dap-
num ff. ist. an ff. de damp. infec.
et hic determinat et bene et impugna-
bat so. simul. Ultimo an tempus sit
modus minuende obligationis vide
Rosff. sup. ti. de my. ex scrip. prin.
exam fi. longi temporis. Bartho.
Condicio | ubi in constituenda
obligatione ponatur vel postponatur
impedit nativitatem obligationis
ut ff. de ver. sig. l. cedere diem ibi
nam ex cazia venit, hec adiectio
fuit facta post factam stipulationem
ut ff. C. viuntur C. de donat. que
sub modo l. perfecta. Opp. de l. ij.
ff. de indem. adiect. so. ut ibi et
hec in optimam glo. Vlt. glo.
indicat in ar. ad quod quod tenemini
judex dicat, ex causa te, vel pono
te in banum nisi infra x dies veneris
an infra sim excommunicatus vel
exbannitus, et dic ut in ff. que ma-
pit ff. so. an post ponitur et cetera. ne-
ntra ista glo. quod vult tenere ipso iure
sit excommunicatus, et glo. precedens
dicat melius quod ista. Circa hoc
ta vide primo in c. p. ex de app.
et facit hec glo. an verba fine de
beamus indicare sum l. loquitur
de contractibus, an sum l. loquitur de
ultimis voluntatibus dixi in l. re-
bus in ff. de ver. ob. Bartholus.
Si intra | iste quod lex inter l.
ita stipulatus, an fuit novatio
per susceptionem stipulationem penalem et alius
precluditur esset an pendente conditione
posset agi, dicit in l. ita stipulatus
que est ultima loco huius libri.
Obligationum autem re
vide glo. que magis forte
te in colonum | Istud ex...
p... non est bonum quod ex gestu tracta-
to saltem obligatur ut l. qui ad
certum ff. loca. et conducti. iste sum ex...

non est bonum, quod est ex quasi contractu ob-
ligatus ut l. ex maleficiis ff. si. q.
iste ex... de ahnutus est bonum ex...
et probatur per l. ij. C. de fideius. Item
ibi vel dic l. obligam. Illa istam
glo. quod postquam filia est maritata pa-
ter dotare, quin. de m. posuit istam
q. in l. cum huius ff. si. et ut ff. de con-
mude. Sed ista glo. non bene dicat, quod pater
sit obligatus, primo officio iudicis
compellit ut l. qui liberos ff. de ri-
tu nupt. et non in ista glo. dicit quod
obligatur, non bene dicat, sic in eo quod
dicat quod potest cogi pater, postquam est
maritata filia, quin. respondit
quod non quare pater tenetur dotare filia
est ut possit eam maritare, sed
ipsa maritata cessat non sic vin-
cimus in c. auct. de nuptiis. si. sicut
eam quod in potestate et l. plt. C. de re-
pud. hoc et probatur per simile, alimenta
petuntur officio iudicis, qui non lex vin-
cealur ut l. si quis a liberis per
totam l. ff. de libe. agno. ... filia
non lex officium iudicis, quod postquam ipse
maritata cessat fac. l. pult. C. de
do. pmi. fateor quod si filia mari-
taret se et promisisset dotem, quia
pater non maritabat eam, pater tene-
tur ut l. filius et l. et ro. ff. si. ff.
de in rem verso. Bartholus doctor.

Procuratori Beyd
Opp. de l. affectionis C.
ff. de donat. so. hic non fuit
donatio quod requirit stip. Sed ista
quia hodie valent in fuit datio
obatum et cetera. Bartholus le. doctor.

Explicit prima pars lecture domini
Bartholi sup. ff. novo et cetera.

Jo. de pruscia et cetera.

Iste liber constat x ducatos venetos
et est comparatus per magistrum Balthasar vn-
gerothen decretorum doctorem
... Et tandem per
Magistrum Johannem de
Dambrowka sacre theologie
et decretorum doctorem
Anno 1 4 6 2

Liber legatus p[ro] libraria Maior[is] Collegij artistar[um]
p[er] doct. [illegible] [illegible] Sternbeck [illegible] [illegible]
1521

V Dñe liba. Alleluia

V Domine ne in ira tu a

arguas me neq; in furo re

tu o corri pi as me. Off. Factus ē cō. Canta

bo do mino qui bo na tri bu it michi et psal

lam nomini do mini al tissimi. Dom. xiii. ā.

Respice in me et miserere mei domine quoniam

unicus et paup sum ego uide humilitatem me

am et labo rem meum et dimitte omnia peccata

mea de us me us. Ps. Ad te domine leuaui ani

mam meā deus meus in te confido non erubescam

euouae Gr. Iacta cogitatū V Dum clamarem

et refugium meum et liberator meus euouae Alle

lu ia V Confitemini do mino quoni am

bo nus quoniam in se cu lum misericor

dia e ius Off. Confite bor domino ni mis

in ore me o et in medio multo rum lauda

bo e um qui astitit ad dex teram pauperis

ut sal uam faciat a perse quenti b; a nimā

me am alle luia Cō. Petite et accipi

etis querite et inue nie tis pulsa te et aperi

etur uobis omnis enim qui petit accipit et qui querit

inue nit pulsan ti aperietur alle luia

lxxv. In uigil. Assensiōis. ā.

Om nes gen tes. Ps. Subiciat.